Het aanbod in dit prospectus is uitsluitend bedoeld voor en beperkt tot het Belgische grondgebied

CRELANCO C.V.

Sylvain Dupuislaan 251, 1070 Brussel, België
BTW BE 0403.263.840 - RPR Brussel

PROSPECTUS
voor het openbaar aanbod van
COOPERATIEVE AANDELEN

Uitgifteprijs : 12,40 EUR per aandeel
Duur van het aanbod : 1 jaar vanaf de datum van dit prospectus (22/12/2021)

Dit prospectus is geldig voor een periode van twaalf maanden vanaf de datum van goedkeuring en vervalt op 21/12/2022.
De verplichting om een aanvulling op het prospectus te publiceren in geval van belangrijke nieuwe factoren, materiële vergissingen of materiële onnauwkeurigheden is niet van toepassing wanneer een prospectus niet langer geldig is.

WAARSCHUWING MET BETREKKING TOT DE RISICO'S

De belegging in aandelen zoals coöperatieve aandelen van CrelanCo heeft een risicogehalte. De belegger loopt het risico om een deel of het geheel van zijn belegging te verliezen.

Alvorens in te schrijven op de aandelen dienen potentiële beleggers aandachtig het hele prospectus, dat een beschrijving van het aanbod en de risicofactoren bevat, te lezen, met bijzondere aandacht voor de risicofactoren (zie Deel 1 (Samenvatting), p. 14 en 16, en Deel 2 (Risicofactoren), p. 18 tot 36).

De kandidaat-investeerder dient in het bijzonder aandacht te schenken aan de volgende risico's :
- investeren in de coöperatieve aandelen van CrelanCo is een investering in het kapitaal van een coöperatieve bank waarbij de investeerder het risico loopt een deel of het geheel van zijn investering te verliezen (zie sectie 2.1.1.);
- gelet op het feit dat CrelanCo samen met de NV Crelan deel uitmaakt van de Federatie van kredietinstellingen "Crelan" (zie sectie 2.2.6.), investeert de houder van coöperatieve aandelen onrechtstreeks in de activiteiten van deze Federatie en draagt aldus de risico's die verbonden zijn aan deze activiteiten;
- indien CrelanCo in gebreke blijft kunnen de aandelen worden afgewaardeerd (toepassing van het "bail-in" principe) en de coöperanten komen niet in aanmerking voor een tussenkomst van het depositogarantiestelsel;
- de aandelen zijn niet vrij verhandelbaar;
- bij uittreding heeft de coöperant maximaal recht op de nominale waarde van de statutaire uitgifteprijs van zijn aandelen (aandeelhouders zullen de boekhoudkundige minwaarde van de aandelen ondergaan terwijl de aandelen geen recht geven op eventuele reserves of meerwaarde);
*- **de verwachtingen van de beleggers inzake dividenden zijn afhankelijk van de rendabiliteit van CrelanCo, die op haar beurt afhangt van het succes van het integratie- en migratietraject van AXA Bank Belgium in de Crelan-groep. Deze overname betekent ongeveer een verdubbeling van de omvang van de Crelan-groep, verhoogt de druk op de solvabiliteit (noodzaak om een voldoende solvabiliteitsratio aan te houden om aan de wettelijke vereisten te voldoen en noodzaak om extra coöperatief kapitaal aan te trekken) en brengt risico's met zich mee op het gebied van de rendabiliteit. Dit kan een impact hebben op de mogelijkheid om dividenden uit te keren overeenkomstig de verwachtingen van de coöperatieve aandeelhouders, gezien de hoge integratiekosten en de engagementen van Crelan. De ECB heeft de Crelan-groep bevestigd dat zij zich niet verzet tegen de transactie maar dat zij deze aan een strikte controle en een regelmatige monitoring op een aantal parameters onderwerpt**;*
- risico's verbonden aan COVID-19.

Dit prospectus werd opgesteld overeenkomstig Bijlagen 1, 11 en 20 van Gedelegeerde Verordening (EU) 2019/980 van de Commissie van 14 maart 2019 tot aanvulling van Verordening (EU) 2017/1129 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft de vorm, de inhoud, de controle en de goedkeuring van het prospectus dat moet worden gepubliceerd wanneer effecten aan het publiek worden aangeboden.

Het werd op 22/12/2021 in de Franse versie goedgekeurd door de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA) in haar hoedanigheid van bevoegde autoriteit overeenkomstig artikel 20 van Verordening (EU) 2017/1129 van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2017.

De FSMA keurt dit prospectus enkel goed wanneer is voldaan aan de in Verordening (EU) 2017/1129 neergelegde normen inzake volledigheid, begrijpelijkheid en consistentie.

Deze goedkeuring mag niet worden beschouwd als een gunstig advies over de uitgevende instelling of over de kwaliteit van de aandelen waarop het prospectus betrekking heeft.

Deze versie van het prospectus is een vertaling van de Franse tekst van het door de FSMA goedgekeurde prospectus.

De persoon die overeenkomstig artikel 26, §1 van de Prospectuswet van 11 juli 2018 is aangeduid als verantwoordelijke voor de inhoud van het prospectus, is ook verantwoordelijk voor de inhoud van de versies van het prospectus die een vertaling vormen van de door de FSMA goedgekeurde versie.

Beleggers kunnen zich op de vertaalde versie beroepen in het kader van hun contractuele verhouding met de emittent.

De versie van het prospectus die door de FSMA werd goedgekeurd kan worden verkregen op de website www.crelan.be en in de CRELAN-agentschappen.

INHOUDSOPGAVE

1 SAMENVATTING 11

1.1 INLEIDING EN WAARSCHUWINGEN 11
1.1.1 Identificatie van de effecten 11
1.1.2 Identiteit van de uitgevende instelling 11
1.1.3 Bevoegde autoriteit die het prospectus goedkeurt 11
1.1.4 Datum van goedkeuring van het prospectus en geldigheidsduur 11
1.1.5 Waarschuwingen 11
1.2 ESSENTIËLE INFORMATIE OVER DE UITGEVENDE INSTELLING 11
1.2.1 Welke instelling geeft de effecten uit ? 11
1.2.1.1 Identiteit van de uitgevende instelling 11
1.2.1.2 Hoofdactiviteiten 11
1.2.1.3 Belangrijke aandeelhouders 12
1.2.1.4 Identiteit van haar voornaamste bestuurders 12
1.2.1.5 Wettelijke auditors 13
1.2.2 Wat is de essentiële financiële informatie over de uitgevende instelling ? 13
1.2.3 Wat zijn de voornaamste risico's specifiek voor de uitgevende instelling ? 14
1.3 ESSENTIËLE INFORMATIE OVER DE EFFECTEN 14
1.3.1 Wat zijn de hoofdkenmerken van de effecten ? 14
1.3.1.1 Aard en categorie van de effecten 14
1.3.1.2 Valuta, benaming, nominale waarde, aantal uitgegeven effecten en looptijd 15
1.3.1.3 Rechten verbonden aan de effecten 15
1.3.1.4 Relatieve rangorde van de effecten in de kapitaalstructuur van de uitgevende instelling 15
1.3.1.5 Beperkingen van de vrije verhandelbaarheid van de effecten 15
1.3.1.6 Dividend- of uitkeringsbeleid 16
1.3.2 Waar zullen de effecten worden verhandeld ? 16
1.3.3 Wat zijn de voornaamste risico's specifiek voor de effecten ? 16
1.4 ESSENTIËLE INFORMATIE OVER DE AANBIEDING VAN EFFECTEN AAN HET PUBLIEK 17
1.4.1 Volgens welke voorwaarden en welk tijdschema kan ik in dit effect beleggen ? 17
1.4.2 Waarom wordt dit prospectus opgesteld ? 17

2 RISICOFACTOREN 18

2.1 RISICOFACTOREN EIGEN AAN DE COÖPERATIEVE AANDELEN 18
2.1.1 Risico's in verband met de investering in het kapitaal van een coöperatieve bank 18
2.1.2 Bail-in - Geen garantiesysteem 18
2.1.3 Verhandelbaarheid 19
2.1.3.1 Ontslag 19
2.1.3.2 Overdracht 20
2.2 RISICOFACTOREN VERBONDEN AAN DE UITGEVER 20
2.2.1 Kredietrisico 20
2.2.2 Marktrisico 23
2.2.3 Operationeel risico 24
2.2.4 Regulatoir en prudentieel risico 27
2.2.5 Liquiditeitsrisico 28
2.2.6 Risico's verbonden aan het bestaan van een federatie van kredietinstellingen 29
2.3 RISICO'S BIJ DE OVERNAME VAN AXA BANK BELGIUM 29
2.3.1 Solvabiliteitsrisico's 30
2.3.2 Rendabiliteitsrisico's 33
2.3.3 Integratierisico's 33
2.3.4 Risico's in verband met de niet-voltooiing van de transactie 34

2.3.5 Liquiditeitsrisico's *34*
2.4 RISICO'S VERBONDEN AAN COVID-19 35
3 VERANTWOORDELIJKE PERSONEN EN GOEDKEURING DOOR DE BEVOEGDE AUTORITEIT 36
3.1 VERANTWOORDELIJKE PERSONEN 36
3.2 VERSLAGEN VAN DESKUNDIGEN 36
3.3 GOEDKEURING DOOR DE FSMA 36
4 GEGEVENS BETREFFENDE DE COÖPERATIEVE AANDELEN 37
4.1 ESSENTIËLE GEGEVENS 37
4.1.1 Verklaring inzake het werkkapitaal *37*
4.1.2 Kapitalisatie en schuldenlast *37*
4.1.3 Belangen van bij de uitgifte/aanbieding betrokken natuurlijke en rechtspersonen *41*
4.1.4 Redenen voor de aanbieding en bestemming van de opbrengsten *41*
4.2 INFORMATIE OVER DE EFFECTEN DIE ZULLEN WORDEN AANGEBODEN/TOT DE HANDEL ZULLEN WORDEN TOEGELATEN ... 42
4.2.1 Type en categorie van de coöperatieve aandelen *42*
4.2.2 Wetgeving waaronder de effecten gecreëerd zijn *42*
4.2.3 Vorm van de effecten *42*
4.2.4 Munteenheid waarin de effecten worden uitgegeven. *42*
4.2.5 Rechten verbonden aan de coöperatieve aandelen *42*
4.2.5.1 Dividenden 42
4.2.5.1.1 Begin van het recht op dividend 42
4.2.5.1.2 Verjaringstermijn 43
4.2.5.1.3 Dividendbeperkingen 43
4.2.5.1.4 Percentage en periodiciteit van het dividend 44
4.2.5.2 Stemrechten 44
4.2.5.3 Voorkeurrechten 45
4.2.5.4 Recht op uitkering van winst van de uitgevende instelling 45
4.2.5.5 Recht op een gedeelte van het eventuele saldo bij liquidatie 45
4.2.5.6 Aflossingsvoorwaarden 45
4.2.5.7 Conversievoorwaarden 45
4.2.5.8 Voordelenprogramma 46
4.2.6 Besluiten, machtigingen en goedkeuringen *46*
4.2.7 Verwachte datum van uitgifte van de effecten *46*
4.2.8 Beperkingen op de overdraagbaarheid van de coöperatieve aandelen *46*
4.2.8.1 Ontslag 47
4.2.8.2 Overdracht – Overdracht bij overlijden 48
4.2.8.3 Minderjarigheid 48
4.2.9 Nationale wetgeving inzake overnames van toepassing op de emittent die dergelijke overnames kan bemoeilijken *48*
4.2.10 Door derden uitgebracht openbaar overnamebod met betrekking tot het aandelenkapitaal van de uitgevende instelling *48*
4.2.11 Belastingwetgeving *49*
4.2.12 Potentiële gevolgen voor de belegging in geval van afwikkeling uit hoofde van Richtlijn 2014/59/EU van het Europees Parlement en de Raad *49*
4.2.13 Identiteit en contactgegevens van de aanbieder *49*
4.3 MODALITEITEN EN VOORWAARDEN VAN DE AANBIEDING VAN EFFECTEN AAN HET PUBLIEK 49
4.3.1 Inlichtingen over de aanbieding, verwacht tijdschema en te ondernemen actie om op de aanbieding in te gaan *49*
4.3.1.1 Voorwaarden van de aanbieding 49
4.3.1.2 Omvang van de uitgifte 50
4.3.1.3 Intekeningsperiode en -procedure 50
4.3.1.4 Intrekking en opschorting van de aanbieding 50
4.3.1.5 Mogelijkheid om inschrijvingen te verminderen 50
4.3.1.6 Minimum- en/of maximumomvang van de inschrijving 51
4.3.1.7 Termijn waarbinnen een inschrijving kan worden ingetrokken 51

4.3.1.8 Wijze van en termijnen voor betaling en levering van de effecten 51
4.3.1.9 Wijze en datum waarop de resultaten van de aanbieding bekend worden gemaakt 52
4.3.1.10 Wijze van uitoefening van voorkeurrechten en verhandelbaarheid van claimrechten 52
4.3.2 Plan voor het op de markt brengen en de toewijzing van de effecten 52
4.3.2.1 Categorieën van potentiële beleggers aan wie de effecten worden aangeboden 52
4.3.2.2 Intekening door belangrijke aandeelhouders of leden van de bestuurs-, leidinggevende of toezichthoudende organen – Intekening op meer dan 5 % van de aanbieding 53
4.3.2.3 Openbaarmaking van enigerlei toewijzing vooraf 53
4.3.2.4 Wijze waarop inschrijvers in kennis worden gesteld van het toegewezen bedrag 53
4.3.3 Prijsstelling 53
4.3.3.1 Prijs waartegen de effecten zullen worden aangeboden - Kosten en belastingen 53
4.3.3.2 Wijze van bekendmaking van de laatprijs 53
4.3.3.3 Aandeelhouders die een voorkeurrecht tot inschrijving hebben 53
4.3.3.4 Aanzienlijk verschil tussen de prijs van de openbare aanbieding en de effectief aan leden van de bestuurs-, leidinggevende of toezichthoudende organen of van de bedrijfsleiding, dan wel aan verbonden personen aangerekende contante kosten 54
4.3.4 Plaatsing en overneming 54
4.3.4.1 Coördinator(s) van de aanbieding 54
4.3.4.2 Tussenpersonen belast metde financiële dienst 54
4.4 REGELINGEN VOOR DE TOELATING TOT DE HANDEL EN DE VERHANDELING VAN DE EFFECTEN 54
4.5 VERKOPENDE HOUDERS VAN EFFECTEN 54
4.6 KOSTEN VAN DE UITGIFTE/AANBIEDING 54
4.7 VERWATERING 54
4.8 AANVULLENDE INFORMATIE 55

5 GEGEVENS BETREFFENDE DE UITGEVER (CRELANCO) 55

5.1 MET DE WETTELIJKE CONTROLE BELASTE ACCOUNTANTS 55
5.2 GEGEVENS OVER DE UITGEVENDE INSTELLING 55
5.2.1 Officiële en handelsnaam van de uitgevende instelling. 55
5.2.2 Registratie van de uitgevende instelling 55
5.2.3 Oprichting 56
5.2.4 Vestigingsplaats en rechtsvorm van de uitgevende instelling 56
5.3 OVERZICHT VAN DE BEDRIJFSACTIVITEITEN 56
5.3.1 Belangrijkste activiteiten 56
5.3.2 Belangrijkste markten 57
5.3.3 Belangrijke gebeurtenissen in de ontwikkeling van de bedrijfsactiviteiten van de uitgevende instelling 58
5.3.4 Strategie en doelstellingen 59
5.3.5 Informatie over de afhankelijkheid van de uitgevende instelling van octrooien en licenties, industriële, commerciële en financiële overeenkomsten of nieuwe fabricageprocédés 60
5.3.6 Verklaringen van de uitgevende instelling ten aanzien van haar concurrentiepositie 60
5.3.7 Investeringen 60
5.3.7.1 Essentiële investeringen 60
5.3.7.2 Informatie over de joint ventures en ondernemingen waarvan de uitgevende instelling een deel van het kapitaal bezit, die een belangrijke invloed kunnen hebben 61
5.3.7.3 Beschrijving van eventuele milieuaspecten die van invloed kunnen zijn op het gebruik van de materiële vaste activa door de uitgevende instelling 62
5.4 ORGANISATIESTRUCTUUR 63
5.5 REGELGEVING 63
5.6 TENDENSEN 64
5.7 WINSTPROGNOSES OF -RAMINGEN 65
5.8 BESTUURS-, LEIDINGGEVENDE EN TOEZICHTHOUDENDE ORGANEN EN BEDRIJFSLEIDING 65
5.8.1 Directiecomité van de N.V. Crelan, belast met het bestuur van CrelanCo 65
5.8.2 Raad van Bestuur van de C.V. CrelanCo 65
5.8.3 Familiebanden 66

5.8.4 Relevante managementexpertise en -ervaring van de leden van het Directiecomité en van de bestuurders *66*
5.8.5 Verklaringen met betrekking tot de leden van het Directiecomité van de N.V. Crelan, belast met het bestuur van CrelanCo, en de leden van de Raad van Bestuur van CrelanCo *68*
5.8.6 Belangenconflicten *69*
5.9 BEZOLDIGINGEN EN VOORDELEN 70
5.10 WERKING VAN HET BESTUURSORGAAN 70
5.10.1 Mandaten van de bestuurders *70*
5.10.1.1 Mandaat van de leden van het Directiecomité van de NV Crelan 70
5.10.1.2 Mandaat van de bestuurders van CrelanCo 70
5.10.2 Dienstencontracten *71*
5.10.3 Comités *71*
5.10.4 Corporate governance *74*
5.11 WERKNEMERS 74
5.12 BELANGRIJKSTE AANDEELHOUDERS 74
5.13 TRANSACTIES MET VERBONDEN PARTIJEN 74
5.14 DIVIDENDBELEID 75
5.14.1 Beleid van de emittent voor de uitkering van dividenden *75*
5.14.1.1 Wettelijke en reglementaire beperkingen 75
5.14.1.2 Solvabiliteit, rentabiliteit en marktomstandigheden 76
5.14.1.3 Bedrag van het dividend 77
5.15 RECHTSZAKEN EN ARBITRAGES 78
5.16 WIJZIGING VAN BETEKENIS IN DE FINANCIËLE POSITIE VAN DE UITGEVENDE INSTELLING 78
5.17 AANVULLENDE INFORMATIE 78
5.17.1 Aandelenkapitaal *78*
5.17.2 Akte van oprichting en statuten *79*
5.17.2.1 Maatschappelijk doel 79
5.17.2.2 Bepalingen die een wijziging in de zeggenschap kunnen vertragen of verhinderen 80
5.18 BELANGRIJKE OVEREENKOMSTEN 81
5.19 BESCHIKBARE DOCUMENTEN 87
5.20 FINANCIËLE GEGEVENS 88
5.20.1 Jaarrekening *88*
5.20.1.1 Geconsolideerde balans 88
5.20.1.1.1 Balans 2018 89
5.20.1.1.2 Balans 2019 89
5.20.1.1.3 Balans 2020 91
5.20.1.2 Geconsolideerd overzicht van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten 92
5.20.1.2.1 Resultaten 2018 92
5.20.1.2.2 Resultaten 2019 93
5.20.1.2.3 Resultaten 2020 94
5.20.1.3 Kasstroomoverzicht 95
5.20.1.3.1 Kasstroomoverzicht 2017 - 2018 95
5.20.1.3.2 Kasstroomoverzicht 2018 - 2019 96
5.20.1.3.3 Kasstroomoverzicht 2019 - 2020 97
5.20.1.4 Geconsolideerd overzicht van de eigenvermogenswijzigingen 98
5.20.1.4.1 2018 98
5.20.1.4.2 2019 98
5.20.1.4.3 2020 99
5.20.1.5 Algemene commentaar bij de evolutie van de balans en de resultatenrekening 99
5.20.1.5.1 Overgang IFRS 9 99
5.20.1.5.2 Algemene commentaar bij de evolutie van de balans 102
5.20.1.5.3 Algemene commentaar bij de evolutie van de resultatenrekening 103
5.20.1.6 Boekhoudkundige methode en gehanteerde waarderings- en andere grondslagen 105
5.20.1.6.1 Overeenstemmingsverklaring IAS/IFRS 105
5.20.1.6.2 Overzicht van de belangrijkste gehanteerde waarderingsgrondslagen voor financiële verslaggeving 105
5.20.1.6.2.1 Algemeen 105

5.20.1.6.2.2 Consolidatie ... 105
5.20.1.6.2.3 Opname in de balans ... 106
5.20.1.6.2.3.1 Opnemen / niet langer opnemen in de balans ... 106
5.20.1.6.2.3.2 Transactiedatum en afwikkelingsdatum ... 106
5.20.1.6.2.4 Financiële activa ... 106
5.20.1.6.2.4.1 Business model ... 106
5.20.1.6.2.4.2 Contractuele kasstromen uit financiële activa ... 106
5.20.1.6.2.4.3 Specifieke regels ... 106
5.20.1.6.2.4.4 Classificaties ... 107
5.20.1.6.2.4.5 Waardeverminderingen ... 108
5.20.1.6.2.5 Financiële verplichtingen ... 109
5.20.1.6.2.5.1 Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden ... 110
5.20.1.6.2.5.2 Overige financiële verplichtingen ... 110
5.20.1.6.2.5.3 Reële waarde van financiële activa en verplichtingen ... 110
5.20.1.6.2.5.4 Verkoop en retrocessie van effecten ... 110
5.20.1.6.2.5.5 Saldering van een financieel actief en een financiële verplichting ... 111
5.20.1.6.2.6 Derivaten en afdekkingstransacties ... 111
5.20.1.6.2.6.1 Boekhouding en waardering ... 111
5.20.1.6.2.6.2 Afdekking ... 111
5.20.1.6.2.7 Materiële vaste activa ... 112
5.20.1.6.2.8 Andere immateriële vaste activa ... 113
5.20.1.6.2.9 Bedrijfscombinaties (IFRS 3) ... 114
5.20.1.6.2.10 Bijzondere waardeverminderingen van niet-financiële activa ... 114
5.20.1.6.2.11 Voorzieningen en voorwaardelijke verplichtingen ... 114
5.20.1.6.2.12 Rentebaten en -lasten ... 115
5.20.1.6.2.13 Voorzieningen en provisiebaten en -lasten ... 115
5.20.1.6.2.14 Dividenden ... 115
5.20.1.6.2.15 Gerealiseerde en niet-gerealiseerde winsten en verliezen ... 116
5.20.1.6.2.16 Inkomstenbelastingen ... 116
5.20.1.6.2.17 Lease-overeenkomsten ... 116
5.20.1.6.2.18 Personeelsbeloningen ... 117
5.20.1.6.2.19 Geldmiddelen, kasequivalenten en kasstromen ... 118
5.20.1.6.2.20 Effecten van wisselkoerswijzigingen ... 118
5.20.1.6.2.21 Eigen vermogen ... 119
5.20.1.6.2.22 Technische voorzieningen ... 119
5.20.1.6.2.23 IFRS 4 verzekeringscontracten ... 119
5.20.1.6.2.24 Belangrijkste bronnen van schattingsonzekerheid ... 120
5.20.1.7 Toelichting bij de balans ... 120
5.20.1.7.1 Jaarrekening 2018 ... 120
5.20.1.7.1.1 Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken ... 120
5.20.1.7.1.2 Financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden ... 121
5.20.1.7.1.3 Beleggingsportefeuille ... 121
5.20.1.7.1.4 Leningen en vorderingen ... 123
5.20.1.7.1.4.1 Leningen en vorderingen ... 123
5.20.1.7.1.4.2 Forbearance ... 124
5.20.1.7.1.5 Materiële vaste activa ... 125
5.20.1.7.1.6 Goodwill en andere immateriële activa ... 125
5.20.1.7.1.7 Actuele en uitgestelde belastingvorderingen en –verplichtingen ... 127
5.20.1.7.1.8 Andere activa en verplichtingen ... 129
5.20.1.7.1.9 Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs ... 130
5.20.1.7.1.9.1 Deposito's ... 130
5.20.1.7.1.9.2 In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties ... 131
5.20.1.7.1.9.3 Achtergestelde verplichtingen ... 131
5.20.1.7.1.9.4 Andere financiële verplichtingen ... 132
5.20.1.7.1.10 Voorzieningen ... 132
5.20.1.7.1.11 Personeelsbeloningen ... 133
5.20.1.7.1.11.1 Pensioenverplichtingen ... 133
5.20.1.7.1.12 Derivaten en boekhoudkundige verwerking ... 138
5.20.1.7.1.13 Reële waarde van financiële activa en financiële verplichtingen ... 141
5.20.1.7.1.13.1 Reële waarde van financiële activa en verplichtingen aan geamortiseerde kostprijs ... 141

5.20.1.7.1.13.2 Waardering van financiële activa en verplichtingen opgenomen aan reële waarde 143
5.20.1.7.1.14 Saldering van financiële activa en verplichtingen 146
5.20.1.7.1.15 Eigen Vermogen 147
5.20.1.7.1.16 Verzekeringscontracten 148
5.20.1.7.1.17 Bezwaarde activa 150
5.20.1.7.2 Jaarrekening 2019 151
5.20.1.7.2.1 Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken 151
5.20.1.7.2.2 Financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden 152
5.20.1.7.2.3 Beleggingsportefeuille 152
5.20.1.7.2.4 Leningen en vorderingen 155
5.20.1.7.2.4.1 Leningen en vorderingen 155
5.20.1.7.2.4.2 Forbearance 157
5.20.1.7.2.4.3 Renderende en niet-renderende blootstellingen 158
5.20.1.7.2.5 Materiële vaste activa 161
5.20.1.7.2.6 Goodwill en andere immateriële vaste activa 162
5.20.1.7.2.7 Actuele en uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen 164
5.20.1.7.2.8 Overige activa en passiva 166
5.20.1.7.2.9 FRS 16 167
5.20.1.7.2.10 Crelan Insurance NV balans 169
5.20.1.7.2.11 Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs 170
5.20.1.7.2.11.1 Deposito's 170
5.20.1.7.2.11.2 In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties 171
5.20.1.7.2.11.3 Achtergestelde verplichtingen 171
5.20.1.7.2.11.4 Andere financiële verplichtingen 172
5.20.1.7.2.12 Voorzieningen 172
5.20.1.7.2.13 Personeelsbeloningen 173
5.20.1.7.2.13.1 Pensioenverplichtingen 173
5.20.1.7.2.14 Derivaten en boekhoudkundige verwerking 179
5.20.1.7.2.15 Reële waarde van financiële activa en financiële verplichtingen 182
5.20.1.7.2.15.1 Reële waarde van financiële activa en verplichtingen aan geamortiseerde kostprijs .. 182
5.20.1.7.2.15.2 Waardering van financiële activa en verplichtingen opgenomen aan reële waarde 184
5.20.1.7.2.16 Saldering van financiële activa en verplichtingen 187
5.20.1.7.2.17 Eigen Vermogen 188
5.20.1.7.2.18 Verzekeringscontracten 190
5.20.1.7.2.19 Bezwaarde activa 191
5.20.1.7.3 Jaarrekening 2020 193
5.20.1.7.3.1 Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken 193
5.20.1.7.3.2 Financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden 193
5.20.1.7.3.3 Beleggingsportefeuille 194
5.20.1.7.3.4 Leningen en vorderingen 196
5.20.1.7.3.4.1 Leningen en vorderingen 196
5.20.1.7.3.4.2 Forbearance 197
5.20.1.7.3.4.3 Renderende en niet-renderende blootstellingen 199
5.20.1.7.3.4.4 Moratoria 202
5.20.1.7.3.5 Materiële vaste activa 205
5.20.1.7.3.6 Goodwill en andere immateriële vaste activa 206
5.20.1.7.3.7 Actuele en uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen 208
5.20.1.7.3.8 Overige activa en passiva 210
5.20.1.7.3.9 FRS 16 211
5.20.1.7.3.10 Crelan Insurance NV balans en resultaat 214
5.20.1.7.3.10.1 Beschikbaar voor verkoop : Crelan Insurance NV balans 214
5.20.1.7.3.10.2 Beschikbaar voor verkoop : Crelan Insurance NV resultaat 215
5.20.1.7.3.11 Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs 217
5.20.1.7.3.11.1 Deposito's 218
5.20.1.7.3.11.2 In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties 219
5.20.1.7.3.11.3 Achtergestelde verplichtingen 219
5.20.1.7.3.11.4 Andere financiële verplichtingen 219
5.20.1.7.3.11.5 TLTRO-leningen 220
5.20.1.7.3.12 Voorzieningen 220
5.20.1.7.3.13 Personeelsbeloningen 221

5.20.1.7.3.13.1 Pensioenverplichtingen 221
5.20.1.7.3.14 Derivaten en boekhoudkundige verwerking 227
5.20.1.7.3.15 Reële waarde van financiële activa en financiële verplichtingen 230
5.20.1.7.3.15.1 Reële waarde van financiële activa en verplichtingen aan geamortiseerde kostprijs .. 230
5.20.1.7.3.15.2 Waardering van financiële activa en verplichtingen opgenomen aan reële waarde.... 232
5.20.1.7.3.16 Saldering van financiële activa en verplichtingen 235
5.20.1.7.3.17 Eigen Vermogen 237
5.20.1.7.3.18 Verzekeringscontracten 238
5.20.1.7.3.19 Bezwaarde activa 240
5.20.1.8 Toelichting bij de resultatenrekening 242
5.20.1.8.1 Jaarrekening 2018 242
5.20.1.8.1.1 Rentebaten en rentelasten..... 242
5.20.1.8.1.2 Baten en lasten uit provisies en vergoedingen..... 243
5.20.1.8.1.3 Dividenden 244
5.20.1.8.1.4 Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening 244
5.20.1.8.1.5 Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden..... 245
5.20.1.8.1.6 Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening 245
5.20.1.8.1.7 Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa 245
5.20.1.8.1.8 Andere exploitatiebaten en -lasten..... 245
5.20.1.8.1.9 Administratiekosten 246
5.20.1.8.1.9.1 Personeelskosten 246
5.20.1.8.1.9.2 Algemene en administratieve uitgaven 246
5.20.1.8.1.10 Bijzondere waardeverminderingen 247
5.20.1.8.1.11 Winstbelastingen..... 247
5.20.1.8.1.12 Vergoeding van de commissaris..... 248
5.20.1.8.1.13 Informatieverschaffing over verbonden partijen 249
5.20.1.8.2 Jaarrekening 2019 249
5.20.1.8.2.1 Rentebaten en rentelasten..... 249
5.20.1.8.2.2 Baten en lasten uit provisies en vergoedingen..... 250
5.20.1.8.2.3 Dividenden 251
5.20.1.8.2.4 Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening 251
5.20.1.8.2.5 Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden..... 252
5.20.1.8.2.6 Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening 252
5.20.1.8.2.7 Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa 253
5.20.1.8.2.8 Andere exploitatiebaten en -lasten..... 253
5.20.1.8.2.9 Administratiekosten 254
5.20.1.8.2.9.1 Personeelskosten 254
5.20.1.8.2.9.2 Algemene en administratieve uitgaven 254
5.20.1.8.2.10 Bijzondere waardeverminderingen 255
5.20.1.8.2.11 Winstbelastingen..... 255
5.20.1.8.2.12 Vergoeding van de commissaris..... 256
5.20.1.8.2.13 Informatieverschaffing over verbonden partijen 257
5.20.1.8.3 Jaarrekening 2020 257
5.20.1.8.3.1 Rentebaten en rentelasten..... 257
5.20.1.8.3.2 Baten en lasten uit provisies en vergoedingen..... 259
5.20.1.8.3.3 Dividenden 260
5.20.1.8.3.4 Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening 260
5.20.1.8.3.5 Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden..... 261
5.20.1.8.3.6 Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening 261

5.20.1.8.3.7 Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa 261
5.20.1.8.3.8 Andere exploitatiebaten en -lasten ... 262
5.20.1.8.3.9 Administratiekosten ... 262
5.20.1.8.3.9.1 Personeelskosten ... 262
5.20.1.8.3.9.2 Algemene en administratieve uitgaven ... 263
5.20.1.8.3.9.3 Bijdragen in contanten aan afwikkelingsfondsen en depositogarantiestelsels ... 263
5.20.1.8.3.10 Bijzondere waardeverminderingen ... 263
5.20.1.8.3.11 Winstbelastingen ... 264
5.20.1.8.3.12 Vergoeding van de commissaris ... 265
5.20.1.8.3.13 Informatieverschaffing over verbonden partijen ... 266
5.20.1.9 Toelichting bij de buiten balans ... 266
5.20.1.9.1 Jaarrekening 2018 ... 266
5.20.1.9.2 Jaarrekening 2019 ... 267
5.20.1.9.3 Jaarrekening 2020 ... 267
5.20.2 Tussentijdse financiële informatie op 30/06/2021 ... 269
5.20.2.1 Geconsolideerde balans op 30/06/2021 ... 269
5.20.2.2 Geconsolideerde resultatenrekening op 30/06/2021 ... 271
5.20.3 Geconsolideerde bestuursverslagen ... 273
5.20.3.1 Boekjaar 2018 ... 273
5.20.3.2 Boekjaar 2019 ... 320
5.20.3.3 Boekjaar 2020 ... 372
5.20.4 Controle van de financiële informatie en verslagen ... 442
5.20.4.1 Boekjaar 2018 ... 443
5.20.4.2 Boekjaar 2019 ... 450
5.20.4.3 Boekjaar 2020 ... 457
5.20.4.4 Eerste halfjaar 2021 ... 464
5.20.5 Niet-geauditeerde pro forma geconsolideerde financiële informatie ... 465
5.20.5.1 Niet-geauditeerde Pro Forma Geconsolideerde Financiële Informatie per 31 december 2020 ... 465
5.20.5.2 Niet-geauditeerde Pro Forma Geconsolideerde Financiële Informatie per 31 december 2020 - Tabellen 474
5.20.5.3 Verslag van de revisor over de Compilatie van Pro Forma Financiële Informatie per 31 december 2020 476
5.20.6 Bijlage – Geconsolideerde jaarrekening AXA Bank Belgium voor boekjaren 2018, 2019 en 2020 479

1 SAMENVATTING

1.1 Inleiding en waarschuwingen

1.1.1 Identificatie van de effecten

De uitgegeven effecten zijn coöperatieve aandelen.
De coöperatieve aandelen van CrelanCo hebben de ISIN-code (International Securities Identification Number) BE0025266462.

1.1.2 Identiteit van de uitgevende instelling

De uitgevende instelling is de CV CrelanCo, een coöperatieve vennootschap (CV) naar Belgisch recht, met maatschappelijke zetel te Sylvain Dupuislaan 251, 1070 Brussel, BTW BE 0403.263.840 - RPR Brussel (tel.: 02/558.71.11).
CrelanCo heeft het LEI-nummer (Legal Entity Identifier) 699400S1FXIPB5VFO165.

1.1.3 Bevoegde autoriteit die het prospectus goedkeurt

De bevoegde autoriteit die het prospectus goedkeurt is de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten, afgekort FSMA. De goedgekeurde versie is de Franse versie van het prospectus (inclusief de samenvatting).
De FSMA is gevestigd in de Congresstraat 12-14, 1000 Brussel (tel. 0032(0)2 220 52 11).

1.1.4 Datum van goedkeuring van het prospectus en geldigheidsduur

Het prospectus werd goedgekeurd op 22/12/2021.
Het is geldig voor 12 maanden vanaf die datum en vervalt op 21/12/2022.

1.1.5 Waarschuwingen

a) de samenvatting moet worden gelezen als een inleiding op het prospectus;
b) iedere beslissing om in de aandelen van CrelanCo te beleggen moet gebaseerd zijn op een bestudering van het gehele prospectus door de belegger;
c) de belegger kan het geïnvesteerde kapitaal geheel of gedeeltelijk verliezen;
d) de kans bestaat dat de belegger die als eiser optreedt wanneer bij een rechterlijke instantie een vordering met betrekking tot de informatie in een prospectus aanhangig wordt gemaakt, volgens het nationale recht, de kosten voor de vertaling van het prospectus moet dragen voordat de rechtsvordering wordt ingesteld;
e) alleen de personen die de samenvatting, met inbegrip van een vertaling ervan, hebben ingediend, kunnen wettelijk aansprakelijk worden gesteld en uitsluitend indien de samenvatting, wanneer zij samen met de andere delen van het prospectus wordt gelezen, misleidend, inaccuraat of inconsistent is, of indien zij, wanneer zij samen met de andere delen van het prospectus wordt gelezen, niet de essentiële informatie bevat ter ondersteuning van beleggers wanneer zij overwegen in die effecten te beleggen.

1.2 Essentiële informatie over de uitgevende instelling

1.2.1 Welke instelling geeft de effecten uit ?

1.2.1.1 Identiteit van de uitgevende instelling

De uitgevende instelling is de CV CrelanCo, een coöperatieve vennootschap (CV) naar Belgisch recht, met maatschappelijke zetel te Sylvain Dupuislaan 251, 1070 Brussel, BTW BE 0403.263.840 - RPR Brussel (tel.: 02/558.71.11).
CrelanCo heeft het LEI-nummer (Legal Entity Identifier) 699400S1FXIPB5VFO165.

1.2.1.2 Hoofdactiviteiten

De activiteiten van CrelanCo zijn gebonden aan de Federatie van kredietinstellingen “Crelan”. Deze Federatie is momenteel een operationele eenheid die samengesteld is uit twee banken : de CV CrelanCo en de NV Crelan.
Ze bieden een volledige bankdienst aan particulieren, zelfstandigen en ondernemingen.
Deze dienstverlening omvat het toekennen van kredieten (kredieten aan de land- en tuinbouw, investeringskredieten, hypothecaire kredieten en consumentenkredieten), het openen van bankrekeningen (zichtrekeningen, depositorekeningen, effectenrekeningen), het ter beschikking stellen

van betaalmiddelen - traditioneel of elektronisch - zoals kaarten, het aanbieden van beleggingsinstrumenten (kasbons, euro-obligaties, euro medium term notes, beleggingsfondsen, …) en het aanbieden van diensten van vermogensbeheer.
De Federatie van kredietinstellingen "Crelan" is hoofdzakelijk actief op de Belgische markt.
Daarnaast heeft de NV Crelan twee dochtermaatschappijen : Europabank NV en Crelan Insurance NV. Europabank NV is een nichebank gespecialiseerd in kredietverlening aan klanten met een ander risicoprofiel dan die van de Crelan-cliënteel. De kredietverlening gebeurt via een eigen kantorennet en via zelfstandige makelaars. Aan de depositokant ligt de nadruk op de traditionele spaarproducten. Daarnaast heeft Europabank ook een internationale Visa- en Mastercard-licentie en een leasingaanbod. Crelan Insurance commercialiseert verzekeringen van het type schuldsaldoverzekeringen met het oog op een dekking bij overlijden voor de terugbetaling van een krediet (hypothecair krediet, lening op afbetaling).
Enkele cijfers over de activiteiten van de Crelan-groep :

Geconsolideerde boekhoudkundige cijfers van de Crelan-groep (*in miljoen EUR*)	**31/12/2018**	**31/12/2019**	**31/12/2020**
Deposito's van de cliënteel	17.166,68	18.209,27	20.001,95
Kredieten aan de cliënteel (IFRS)	16.593,86	17.560,86	17.683,73
Buiten balans activiteit	5.276,77	6.225,84	6.763,42
Leningen en vorderingen	16.680,87	17.674,78	17.807,68
Financiële portefeuille	1.666,66	1.210,84	1.017,16
Eigen vermogen	1.167,04	1.263,01	1.311,46
Totaal activa	20.445,85	21.595,54	22.819,21
Nettoresultaat	65,79	70,30	49,41

Daarnaast hebben AXA Groep en Crelan Groep op 24 oktober 2019 een akkoord gesloten voor de verkoop van AXA Bank Belgium aan Crelan Groep. De controleautoriteiten (Europese Centrale Bank, Banque de France, Nationale Bank van België) hebben op 13 december aan Crelan meegedeeld dat ze zich niet verzetten tegen de transactie en de closing (= effectieve uitvoering van de overnameovereenkomst) wordt voor eind 2021 verwacht. Dan zou het splitsings- en integratietraject volgen tot het einde van het eerste kwartaal van 2024, met dan de juridische fusie tussen Crelan NV (of eventueel CrelanCo CV) en AXA Bank Belgium NV. Het integratieplan is onderworpen aan strikte controle en regelmatige monitoring door de ECB op een aantal parameters.
Met de overname van AXA Bank Belgium zal Crelan Groep in omvang verdubbelen.
De volgende tabel bevat enkele kerncijfers voor de twee entiteiten:

	31/12/2020	
Miljoen euro	**Crelan**	**AXA Bank Belgium**
Balanstotaal	22.819	30.458
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	18.808	24.597
Deposito's	20.002	21.351
Eigen vermogen	1.311	1.222
Resultaat	49	66

NB. deze gegevens komen uit de geconsolideerde jaarrekening van de twee entiteiten.

1.2.1.3 Belangrijke aandeelhouders

Er is geen belangrijkste of meerderheidsaandeelhouder van CrelanCo. Niemand is dus direct of indirect eigenaar van of heeft zeggenschap over CrelanCo. Het maatschappelijk kapitaal is over 275.653 aandeelhouders gespreid op 30 juni 2021.

1.2.1.4 Identiteit van haar voornaamste bestuurders

Artikel 19 van de statuten van CrelanCo bepaalt dat zolang de vennootschap aangesloten is bij de NV Crelan in de schoot van een federatie van kredietinstellingen, het bestuur van de vennootschap waargenomen wordt door het Directiecomité van de NV Crelan. Dit Directiecomité is momenteel als volgt samengesteld :

Philippe Voisin : Chief Executive Officer (CEO).
Jean-Paul Grégoire : Chief Commercial Officer (CCO) & Chief Operating Officer (COO).
Joris Cnockaert : Chief Risk Officer (CRO).
Anne Fiévez : Chief Information Officer (CIO).

Paul Malfeyt : Chief Financial Officer (CFO).
De Voorzitter van de Raad van Bestuur is de heer Jean-Pierre DUBOIS en de Ondervoorzitter de heer Luc VERSELE.

1.2.1.5 Wettelijke auditors

EY Bedrijfsrevisoren BV, De Kleetlaan 2, 1831 Diegem, vertegenwoordigd door de heer Jean-François Hubin, werd benoemd tot commissaris voor de boekjaren 2018, 2019 en 2020. Haar mandaat werd op de Algemene Vergadering van CrelanCo van 25/06/2020 verlengd voor een periode van drie jaar die afloopt na de Algemene Vergadering van 2023.

1.2.2 Wat is de essentiële financiële informatie over de uitgevende instelling ?

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

In EUR	**Pro forma (Crelan + AXA Bank Belgium) 31/12/2020**	**31/12/2020**	**31/12/2019**	**31/12/2018**
Nettorentebaten (of equivalent)	537.486.888	267.234.599	274.636.813	265.496.791
Netto honoraria- en provisiebaten	24.492.689	2.388.511	-597.007	7.072.926
Netto bijzondere-waardeverminderingsverlies uit hoofde van financiële activa	-42.545.064	-17.740.503	1.225.109	-5.659.572
Nettohandelsbaten	-52.178.377	-1.303.377	-1.461.377	-246.949
Bruto bedrijfsresultaat (vóór voorzieningen, waardevermindering en belastingen)	208.348.180	84.524.886	81.485.456	91.656.348
Nettowinst of -verlies	690.589.986	49.405.954	70.297.576	65.794.729
Winst per aandeel	/	0,68 EUR	1,00 EUR	1,00 EUR

Geconsolideerde balans

In EUR	**Pro forma (Crelan + AXA Bank Belgium) 31/12/2020**	**31/12/2020**	**31/12/2019**	**31/12/2018**
Totale activa	52.989.908.857	22.819.214.516	21.595.541.264	20.445.851.317
Niet-achtergestelde schuld	7.018.057.692	682.504.692	906.798.610	967.945.453
Achtergestelde schuld	283.494.436	77.172.706	177.956.787	242.011.474
Leningen en vorderingen op cliënten (netto)	42.919.173.337	17.683.734.930	17.560.864.241	16.593.860.795
Deposito's van cliënten	38.801.794.462	20.001.951.462	18.209.271.411	17.166.678.025
Totaal eigen vermogen	2.165.341.998	1.311.463.534	1.263.009.183	1.167.037.480
Niet-renderende leningen (op basis van nettoboekwaarde)/leningen en vorderingen)	497.757.332	203.312.027	202.160.401	235.131.191

Geconsolideerde ratio's

	Pro forma (Crelan + AXA Bank Belgium) 31/12/2020	**31/12/2020**	**31/12/2019**	**31/12/2018**
Tier 1-ratio	17,78%	21,72%	21,03%	17,76%

Total Capital-ratio	19,67%	22,02%	21,85%	19,19%
Hefboomratio berekend door het T1-kapitaal te delen door de Leverage exposure	3,69%	4,84%	5,07%	4,88%
Cost income ratio	70,75%	73,36%	73,59%	71,79%
Loan loss ratio	0,098%	0,100%	-0,007%	0,03%
ROE	7,01%	3,91%	6,02%	5,59%

N.B. De verschillende pro forma ratio's en de gegevens over de "Niet-renderende leningen" worden niet gedekt in het verslag van de bedrijfsrevisor EY over de pro forma financiële informatie.
NB. De pro forma CIR werd gecorrigeerd om geen rekening te houden met de impact van de verkoop van Crelan Insurance.
NB. De pro forma ROE werd gecorrigeerd om geen rekening te houden met de impact van de verkoop van Crelan Insurance en de badwill.

1.2.3 Wat zijn de voornaamste risico's specifiek voor de uitgevende instelling ?

De voornaamste risico's verbonden aan de uitgever zijn de volgende :

- het kredietrisico, d.i. het risico dat de uitgever door zijn eigen schuldenaars niet wordt terugbetaald, rekening houdend met de concentratiedimensies van de kredietportefeuille, in het bijzonder wat hypothecair krediet betreft;
- het marktrisico, d.i. het risico dat de uitgever verliezen lijdt ten gevolge van een ongunstige evolutie van de markten, in het bijzonder in het kader van een scenario met een stijging van de renteniveaus;
- het operationele risico, d.i. het risico dat verband houdt met de goede interne werking van Crelan en haar bekwaamheid om aan externe gebeurtenissen het hoofd te kunnen bieden;
- het regulatoir en prudentieel risico, d.i. de risico's verbonden aan wijzigingen in de wet- en regelgeving die van toepassing is op de uitgever en op de banksector, alsmede het risico dat bepaalde reglementeringen niet zouden worden gerespecteerd;
- het liquiditeitsrisico, d.i. het risico van een slechte inschatting door de uitgever van zijn liquiditeitsbehoeften om zijn verplichtingen te kunnen naleven of het feit dat hij moeilijk liquiditeiten op de markten kan vinden omwille van een economische crisis of een uitzonderlijke situatie; gezien het hoge volume aan spaardeposito's op de balans van Crelan, is het risico dat een groot deel van de cliënteel op een gegeven moment de terugbetaling zou vragen van haar deposito's, een belangrijke bron van liquiditeitsrisico;
- de risico's die verbonden zijn aan het bestaan van een federatie van kredietinstellingen gebaseerd op een solidariteit waarbij de nakoming van de verplichtingen van elk van de entiteiten van de federatie door de andere entiteiten wordt gewaarborgd in geval van in gebreke blijven door één of meer van deze entiteiten;
- risico's bij de overname van AXA Bank Belgium : deze overname betekent ongeveer een verdubbeling van de omvang van de Crelan-groep, verhoogt de druk op de solvabiliteit (noodzaak om een toereikende solvabiliteitsratio aan te houden om aan de wettelijke vereisten te voldoen en noodzaak om extra coöperatief kapitaal te halen) en brengt risico's met zich mee op het vlak van de rentabiliteit en de mogelijkheid om dividenden uit te keren in overeenstemming met de verwachtingen van de coöperanten, gezien de hoge integratiekosten en de engagementen van Crelan; het slagen van het integratie- en migratietraject dat gepaard gaat met de overname van AXA Bank Belgium is ook belangrijk voor het strategische en financiële succes van de transactie voor de Crelan-groep;
- de impact van COVID-19.

1.3 Essentiële informatie over de effecten

1.3.1 Wat zijn de hoofdkenmerken van de effecten ?

1.3.1.1 Aard en categorie van de effecten

De coöperatieve aandelen zijn financiële instrumenten van het type "aandeel" die een eigendomsrecht op een deel van het kapitaal van de onderneming vertegenwoordigen. Dit betekent dat de inschrijver door de aankoop van een coöperatief aandeel aandeelhouder of coöperant wordt van de coöperatieve vennootschap CrelanCo.
Er bestaat maar één categorie van coöperatieve aandelen in CrelanCo.
De coöperatieve aandelen hebben de ISIN-code (internationaal nummer tot identificatie van de effecten) BE0025266462.

1.3.1.2 Valuta, benaming, nominale waarde, aantal uitgegeven effecten en looptijd

De uitgifte gebeurt in euro.
De aangeboden effecten zijn aandelen CrelanCo.
De statutaire uitgifteprijs van het coöperatieve aandeel bedraagt 12,40 EUR.
Op 30 juni 2021 waren er 72.150.170 coöperatieve aandelen uitgegeven door CrelanCo.
De coöperatieve aandelen hebben geen vervaldatum, tenzij de vennootschap wordt vereffend.

1.3.1.3 Rechten verbonden aan de effecten

De coöperatieve aandelen geven recht op een jaarlijks dividend op de eventuele winst, mits beslissing in die zin van de Algemene Vergadering van CrelanCo, op voorstel van de Raad van Bestuur.
Dit dividend zal 6% van de statutaire uitgifteprijs van de coöperatieve aandelen niet mogen overschrijden na aftrek van de roerende voorheffing. Dit is de maximum rentevoet die momenteel wordt toegestaan door het Koninklijk Besluit van 8/01/1962 tot vaststelling van de voorwaarden tot erkenning van de groeperingen van coöperatieve vennootschappen en van de coöperatieve vennootschappen.
De coöperatieve aandelen geven eveneens het recht om deel te nemen aan de Algemene Vergadering van de aandeelhouders en om een stemrecht uit te oefenen.
Elke aandeelhouder beschikt over één stem. Hij heeft recht op één aanvullende stem per reeks van vijftig ingeschreven aandelen, met dien verstande dat een aandeelhouder niet over meer dan vijf stemmen kan beschikken. Niemand mag aan de stemming deelnemen, voor zichzelf en als mandataris, voor een aantal stemmen dat het tiende van de stemmen verbonden aan de aanwezige en vertegenwoordigde aandelen overschrijdt.
Zonder afbreuk te doen aan de bijzondere bepalingen van het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen, worden de beslissingen van de Algemene Vergadering genomen bij volstrekte meerderheid van de aanwezige en vertegenwoordigde stemmen.
Er dient opgemerkt te worden dat uit artikel 30 van de statuten van CrelanCo voortvloeit dat in geval van vrijwillige ontbinding van de vennootschap, na betaling van het passief het eigen vermogen aan de aandeelhouders zal terugbetaald worden ten belope van het deel van de statutaire uitgifteprijs van hun aandelen dat ze werkelijk gestort hebben of van een proportioneel gedeelte van dit deel, ingeval het beschikbaar saldo ontoereikend is. In geen geval zullen de aandeelhouders meer dan hun nominale investering kunnen verkrijgen.
De aandeelhouders die in het bezit zijn van het door de Raad van Bestuur vastgestelde minimumaantal aandelen en die in orde zijn met de jaarlijkse bijdrage, kunnen ook genieten van de voordelen die hen worden toegekend in het kader van een voordelenprogramma voor coöperanten.

1.3.1.4 Relatieve rangorde van de effecten in de kapitaalstructuur van de uitgevende instelling

De uitgegeven coöperatieve aandelen vertegenwoordigen het kapitaal van CrelanCo. De bedragen die worden geïnvesteerd door de aankoop van coöperatieve aandelen vormen het eigen vermogen van het type Tier 1-kapitaal.
Dit kapitaal vormt het meest risicovolle deel in geval van insolvabiliteit van CrelanCo.
De coöperatieve aandelen zouden pas terugbetaald kunnen worden na betaling van alle andere schuldeisers, of ze nu bevoorrecht of chirografair zijn, en voor zover er nog een beschikbaar saldo is.
In het kader van de reglementaire mechanismen voor herstel en afwikkeling van kredietinstellingen, heeft de afwikkelingsautoriteit de bevoegdheid om ervoor te zorgen dat aandeelhouders zoals coöperanten een passend deel van de verliezen dragen in geval van faillissement of waarschijnlijkheid van faillissement. In een dergelijke situatie kunnen de aandelen worden afgewaardeerd.

1.3.1.5 Beperkingen van de vrije verhandelbaarheid van de effecten

Er is en er zal geen aanvraag ingediend worden tot toelating tot de handel van de coöperatieve aandelen met het oog op de verspreiding ervan op een gereglementeerde markt of een gelijkwaardige markt. Deze aandelen kunnen aldus niet op dergelijke markt verkocht worden.
Bovendien is de verhandelbaarheid van de coöperatieve aandelen onderworpen aan de volgende beperkingen.
Degene die het in coöperatieve aandelen geïnvesteerde bedrag wil terugkrijgen, moet zijn ontslag aanbieden of zijn aandelen overdragen, met dien verstande dat de coöperatieve aandelen alleen kunnen worden overgedragen aan aandeelhouders of derden die voldoen aan de voorwaarden van artikel 9 van de statuten van CrelanCo.

Wat het ontslag betreft, mogen de aandeelhouders slechts hun ontslag aanbieden tijdens de eerste zes maanden van het boekjaar. De terugbetalingen als gevolg van ontslag mogen slechts plaatsvinden na goedkeuring door de Algemene Vergadering van de balans van het jaar tijdens hetwelk het ontslag werd aangevraagd. De Raad van Bestuur mag het ontslag of de vermindering van het aantal aandelen onvoorwaardelijk weigeren.

1.3.1.6 Dividend- of uitkeringsbeleid

Volgens het dividendbeleid van CrelanCo is de toekenning en de grootte-orde van het dividend afhankelijk van een aantal beperkingen :

a) Wettelijke en reglementaire beperkingen

- Geen uitkering mag gebeuren indien het nettoactief van de vennootschap negatief is of ten gevolge daarvan negatief zou worden, of als de vennootschap niet in staat is om haar schulden te blijven betalen naarmate deze opeisbaar worden over een periode van ten minste twaalf maanden.
- Het dividend is beperkt tot maximaal 6% van de statutaire uitgifteprijs.
- De dividenduitkering moet voldoen aan de regels voor aansluiting bij de Federatie van kredietinstellingen "Crelan" en de werking van de Federatie Crelan, evenals aan de statutaire regels voor winstverdeling.

b) Beperkingen gebonden aan de solvabiliteit van Crelan, de verwachte rentabiliteit en de marktomstandigheden (economie, rentetarieven, concurrentie, enz.)

- De dividenduitkering is voornamelijk gebaseerd op de solvabiliteitsratio's zoals voorzien in het meerjarenbegrotingsplan. Indien de solvabiliteitsratio's in het meerjarenplan een significante dalende trend vertonen, zal dit in aanmerking moeten worden genomen voor de grootte-orde van het dividend (op basis van het voorzichtigheidsbeginsel).
- Wat betreft het rentabiliteitsaspect zal het totale dividend in euro maximaal 55% van het operationeel resultaat bedragen, waarbij dit laatste gebaseerd is op het gemiddelde van de afgelopen 2 jaar. Indien het rendement op het eigen vermogen (ROE) drie jaar op rij minder dan 2% bedraagt, wordt vanaf dit derde jaar geen dividend meer uitgekeerd.
- Het doel is ook om een dividend aan te bieden dat in overeenstemming is met wat op de markt door gelijkwaardige structuren wordt toegekend.

1.3.2 Waar zullen de effecten worden verhandeld ?

Er is en zal voor de coöperatieve aandelen geen aanvraag ingediend worden voor de toelating tot de handel op een gereglementeerde of gelijkwaardige markt.

1.3.3 Wat zijn de voornaamste risico's specifiek voor de effecten ?

De belangrijkste risicofactoren met betrekking tot de coöperatieve aandelen zijn de volgende :

- het feit dat het om aandelen gaat, hetgeen betekent dat de belegger een kapitaalinbreng doet in het eigen vermogen van de emittent en indirect in Crelan NV, waarvan CrelanCo voor 99 % aandeelhouder is; in geval van ontbinding of vereffening van CrelanCo kunnen de coöperatieve aandelen slechts terugbetaald worden na aanzuivering van het passief en in de mate dat er een beschikbaar saldo overblijft; de coöperatieve aandelen worden bovendien niet op een beurs genoteerd en hun waarde kan niet stijgen of dalen als gevolg van de evolutie van de financiële markten; ze bieden geen bescherming tegen inflatie of monetaire erosie;
- coöperanten worden onderworpen aan het bail-in principe of principe van de interne versterking : dit betekent dat de financiële moeilijkheden van Crelan door haar aandeelhouders en schuldeisers zullen moeten opgevangen worden, zonder tussenkomst van de Belgische Staat. In dergelijke situatie kunnen de aandelen worden afgewaardeerd. Bovendien komen de coöperatieve aandelen ook niet in aanmerking voor het depositogarantiestelsel;
- de coöperatieve aandelen zijn niet vrij verhandelbaar. De aandeelhouder die zijn belegging wenst terug te krijgen moet

  - zich terugtrekken uit de vennootschap en zijn ontslag aanbieden, rekening houdend met het feit dat het ontslag onderworpen is aan bepaalde voorwaarden en in sommige gevallen geweigerd kan worden; in geval van ontslag heeft de coöperant maximum recht op de statutaire uitgifteprijs van zijn aandelen (aandeelhouders zullen een minwaarde van hun aandelen moeten dragen terwijl deze geen recht geven op eventuele reserves of meerwaarde),

- of zijn aandelen overdragen aan een kandidaat-overnemer die hij zelf moet vinden gezien deze aandelen niet verhandeld worden op een beurs of handelsplatform.

1.4 Essentiële informatie over de aanbieding van effecten aan het publiek

1.4.1 Volgens welke voorwaarden en welk tijdschema kan ik in dit effect beleggen ?

Een coöperatief aandeel heeft een statutaire uitgifteprijs van 12,40 EUR.
De minimale belegging is één aandeel om coöperant te worden, maar men moet ten minste 10 aandelen hebben om van het voordeelprogramma aangeboden aan coöperanten te genieten.
Een belegger mag maximaal 404 aandelen van CrelanCo onderschrijven en bezitten, d.w.z. een maximumbedrag van 5.009,60 EUR.
Beleggers die reeds coöperant zijn voor een bedrag lager dan 5.009,60 EUR kunnen nog maximaal intekenen voor het bedrag dat overeenstemt met het verschil tussen het bedrag aan aandelen dat ze reeds hebben en 5.009,60 EUR.
Het maximumbedrag van 5.009,60 EUR is alleen van toepassing op de aanbieding die onder het toepassingsgebied van dit prospectus valt. Het doet geen afbreuk aan de rechten verworven in het verleden door de coöperanten die deze limiet historisch gezien hebben kunnen overschrijden, in het bijzonder na de fusie van de regionale kassen van het Landbouwkrediet in 2015.
Bovendien zullen de verworven rechten tot EUR 5.009,60 EUR ook verworven blijven bij een eventuele toekomstige verlaging van deze limiet.
De uitgifte in het kader van dit prospectus gaat in op de datum van dit prospectus zoals goedgekeurd door de FSMA. Het aanbod is in principe doorlopend, maar aangezien dit prospectus geldig is voor één jaar vanaf 22/12/2021, kan de uitgifte slechts na één jaar worden voortgezet indien een nieuw, door de FSMA goedgekeurd prospectus wordt opgesteld.
Het aanbod slaat op een maximumbedrag van 300 miljoen euro voor de geldigheidsduur van dit prospectus. De toewijzing gebeurt volgens de datum van intekening tot het maximumbedrag is bereikt. Aanvragen tot intekening die tot overschrijding van dit bedrag zouden leiden, zullen geweigerd worden.
De coöperatieve aandelen zijn niet toegelaten tot of worden niet verhandeld op een beurs of een ander handelsplatform waar ze kunnen worden verkocht.
CrelanCo is van mening dat de verwatering van de aandelen bij de uitgifte van nieuwe aandelen zeer beperkt is als gevolg van de volgende elementen :
- elk aandeel wordt uitgegeven tegen een vaste statutaire uitgifteprijs van 12,40 EUR, ongeacht het aantal uitgegeven aandelen;
- alle beleggers, ook de bestaande aandeelhouders, kunnen op de aandelen inschrijven tot een bedrag van 5.009,60 EUR (404 aandelen);
- het stemrecht is beperkt : elke aandeelhouder heeft één stem; hij heeft recht op één extra stem per reeks van 50 ingeschreven aandelen, met een maximum van 5 stemmen.

Er worden geen uitgiftekosten gelegd ten laste van de belegger.
De CV CrelanCo moet ongeveer 22.000,00 EUR betalen aan de FSMA voor de controle en goedkeuring van dit prospectus.

1.4.2 Waarom wordt dit prospectus opgesteld ?

CrelanCo biedt het publiek de mogelijkheid aan coöperatieve aandelen te verwerven ten einde zijn eigen vermogen en zijn financiële draagkracht te versterken in overeenstemming met de reglementering op het eigen vermogen van de kredietinstellingen.
Op een meer specifieke wijze wenst CrelanCo kapitaal te blijven aantrekken om de solvabiliteit van de Crelan-groep op een goed niveau te houden, zelfs na de overname van AXA Bank Belgium door de Crelan-groep.
In deze context is CrelanCo van plan om zijn coöperatief kapitaal met 220 miljoen euro te verhogen vanaf de datum van dit prospectus en tot het einde van het jaar 2024.
Daarnaast is Crelan NV van plan haar reglementair total capital voor de closing te verhogen door de uitgifte van AT1-kapitaaleffecten voor een bedrag van 225 miljoen euro onderschreven door AXA SA en/of verbonden vennootschappen van de AXA-groep, en de uitgifte van Tier 2-achtergestelde leningen voor een totaalbedrag van 200 miljoen euro onderschreven door Amundi SA en/of verbonden vennootschappen van de AMUNDI-groep voor een bedrag van 125 miljoen euro en door Allianz Benelux SA/NV en/of verbonden vennootschappen van de ALLIANZ-groep voor een bedrag van 75 miljoen euro.
De uitgifte van coöperatieve aandelen is ook belangrijk voor CrelanCo om in het bijzonder de uittreding van coöperanten te compenseren door de toetreding van nieuwe coöperanten.

2 RISICOFACTOREN

2.1 Risicofactoren eigen aan de coöperatieve aandelen

2.1.1 Risico's in verband met de investering in het kapitaal van een coöperatieve bank

Het instrument dat in het kader van dit prospectus aan het publiek wordt aangeboden is een instrument van het type "aandeel".
De persoon die coöperatieve aandelen verwerft, injecteert het bedrag dat hij of zij investeert in het kapitaal van de coöperatieve onderneming. Hij wordt dus aandeelhouder (of coöperant) van CrelanCo en zijn investering wordt toegevoegd aan het eigen vermogen van de onderneming.

In geval van ontbinding of vereffening van de vennootschap zal het eigen vermogen eerst gebruikt worden voor de aanzuivering van het passief. Na betaling van het passief zal het kapitaal aan de aandeelhouders terugbetaald worden ten belope van het bedrag dat ze werkelijk gestort hebben of van een proportioneel gedeelte van dit bedrag, ingeval het beschikbaar saldo ontoereikend is. Indien de ontbinding of vereffening het gevolg is van een faillissement of een gelijkaardige gebeurtenis, is het mogelijk dat de aandeelhouder het geïnvesteerd kapitaal slechts gedeeltelijk of helemaal niet terugkrijgt.

Bovendien bezit CrelanCo 99,99% van de aandelen van NV Crelan. Dit betekent dat de houders van coöperatieve aandelen samen indirect voor 99,99% aandeelhouder zijn geworden van NV Crelan en dus ook onderworpen zijn aan de eigen risico's van NV Crelan en haar dochterondernemingen. Individueel is dit risico beperkt tot het bedrag dat in CrelanCo is geïnvesteerd. Indien echter als gevolg van onverwachte gebeurtenissen of spanningen op de markt extra kapitaal nodig is, zou dit moeten worden bereikt door meer winst te reserveren om de kapitaalbasis te versterken, door extra coöperatief kapitaal aan te trekken of door de tussenkomst van een nieuwe partner om te participeren in het kapitaal van NV Crelan. Dit betekent met andere woorden dat als er extra kapitaal nodig is, dit direct of indirect ten laste zou komen van de huidige aandeelhouders.

Daarnaast worden de coöperatieve aandelen niet op een beurs genoteerd en zijn ze ook niet gebonden aan een referte-index. Hun statutaire uitgifteprijs kan bijgevolg niet stijgen of dalen ten gevolge van een beurswaardering of de evolutie van een referte-index. De investeerder zou dus niet kunnen speculeren over een toekomstige stijging van de waarde van het aandeel om het rendement van zijn investering te beoordelen. De "return on investment" gebeurt door middel van de storting van een dividend en de voordelen die aan de coöperanten toegekend worden.
Dit betekent ook dat coöperatieve aandelen geen bescherming bieden tegen inflatie of monetaire erosie.
Bovendien heeft de coöperant bij uittreding maximaal recht op de statutaire uitgifteprijs van zijn aandelen (vennoten zullen de boekhoudkundige minwaarde van de aandelen ondergaan terwijl de aandelen geen recht geven op eventuele reserves of meerwaarde).

De risico's die verbonden zijn aan het investeren in het kapitaal van de coöperatieve onderneming, met inbegrip van het risico van gedeeltelijk of volledig verlies, worden als middelmatig beschouwd.

2.1.2 Bail-in - Geen garantiesysteem

Als gevolg van de bankcrisis van 2008, zijn verschillende Staten tussengekomen om sommigen banken in financiële problemen te redden, en op die manier om te vermijden dat de financiële sector in elkaar stortte.

Op Europees vlak heeft men dan regels aangenomen om dergelijke tussenkomst in de toekomst te vermijden. Men spreekt van regels inzake het herstel en de afwikkeling van kredietinstellingen.
Het principe is dat banken in moeilijkheden door de aandeelhouders en door haar schuldeiser moeten gered worden, en niet door de Staat.

Er zijn onder meer regels waarbij banken plannen moeten hebben, onder toezicht van de overheid (de Nationale Bank van België voor Crelan) waarin ze de te nemen maatregelen moeten bepalen om zich leefbaar te houden in geval van financiële problemen.

Daarnaast kan de afwikkelingsautoriteit (voor Crelan is dit het Afwikkelingscollege opgericht binnen de Nationale Bank van België) beslissen om kapitaalinstrumenten van kredietinstellingen af te schrijven of ze om te zetten in aandelen of andere eigendomsinstrumenten van de kredietinstelling die in afwikkeling is. Dit wordt het “instrument van interne versterking” of van “bail-in” genoemd.

Met andere woorden heeft de afwikkelingsautoriteit de bevoegdheid bij faling of bij waarschijnlijkheid van faling om ervoor te zorgen dat de aandeelhouders zoals coöperanten van CrelanCo en bijzondere categorieën van schuldeisers een passend aandeel van de verliezen dragen. In dergelijke situatie kunnen de aandelen worden afgewaardeerd.

De autoriteiten dienen het instrument van bail-in wel op zodanige wijze toe te passen dat de gelijke behandeling van de schuldeisers en de wettelijke rangorde van vorderingen volgens het toepasselijk insolventierecht worden gerespecteerd. Bijgevolg dienen verliezen eerst door instrumenten van het toetsingsvermogen worden opgevangen en op aandeelhouders worden verhaald, ofwel door intrekking of overdracht van aandelen, ofwel door ernstige verwatering.

De coöperatieve aandelen komen bovendien niet in aanmerking voor het depositogarantiestelsel dat in België werd ingevoerd. Een belegging in coöperatieve aandelen is immers geen deposito bij Crelan en aandeelhouders zullen geen beroep op een garantie kunnen doen in geval van insolvabiliteit van CrelanCo.

Het bail-in mechanisme en de afwezigheid van garantie door het in België opgezette depositobeschermingsmechanisme zijn risico's die als middelmatig worden beschouwd.

2.1.3 Verhandelbaarheid

De coöperatieve aandelen zijn niet vrij verhandelbaar. Ze worden niet verhandeld op een beurs of op een ander handelsplatform waar ze verkocht zouden kunnen worden. Daarnaast moet men ook rekening houden met de bepalingen van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen over de coöperatieve vennootschap.

De aandeelhouder die zijn belegging wenst terug te krijgen moet zich ofwel terugtrekken uit de vennootschap en zijn ontslag aanbieden, of zijn aandelen overdragen aan een kandidaat-overnemer, rekening houdend met het feit dat het ontslag onderworpen is aan bepaalde voorwaarden en in sommige gevallen geweigerd kan worden.

2.1.3.1 Ontslag

De aandeelhouder kan, via zijn Crelan-agentschap, de terugbetaling vragen van zijn aandelen. Dit betekent dat hij zich wenst terug te trekken uit de vennootschap en zijn ontslag aanbiedt.

Krachtens artikel 11 van de statuten, mogen de aandeelhouders slechts hun ontslag aanbieden of de vermindering van hun aantal aandelen vragen tijdens de eerste zes maanden van het boekjaar. De terugbetalingen als gevolg van ontslag of vermindering van het aantal aandelen mogen slechts plaatsvinden na goedkeuring door de Algemene Vergadering van de balans van het jaar tijdens hetwelk het ontslag of de vermindering van het aantal aandelen werd aangevraagd.

Dit brengt met zich mee dat een ontslag ingediend in de tweede helft van het jaar slechts in het begin van het volgende jaar zal aangerekend worden. In dergelijke situatie zal dus de terugbetaling van de aandelen slechts kunnen gebeuren na de Algemene Vergadering (eind van de maand april) van het tweede jaar volgend op de indiening van de aanvraag tot ontslag.
Dit betekent concreet dat de kortste wachttermijn om terugbetaald te worden ongeveer 10 maanden zou bedragen (= situatie van ontslag ingediend eind juni van het jaar), en de langste wachttermijn 22 maanden (= situatie van ontslag ingediend begin juli van een jaar). De termijn waarbinnen de ontslagnemende vennoot niet over het bedrag van zijn inleg zal kunnen genieten, bijvoorbeeld om eventueel andere beleggingen te doen, kan dus vrij lang zijn.

Bovendien mag de Raad van Bestuur het ontslag en de vermindering van het aantal aandelen onvoorwaardelijk weigeren (zie sectie 4.2.8.1).

Krachtens artikel 13 van de statuten van CrelanCo hebben de aandeelhouders recht op een scheidingsaandeel zoals dit zal blijken uit de balans van het boekjaar waarin het lidmaatschap ophield; in geen geval zullen zij meer mogen ontvangen dan de statutaire uitgifteprijs van hun aandeel.
Dit betekent dat bij uittreding de coöperant maximaal recht heeft op de de statutaire uitgifteprijs van zijn aandelen (vennoten zullen de boekhoudkundige minwaarde van de aandelen ondergaan terwijl de aandelen geen recht geven op eventuele reserves of meerwaarde).

Er dient ook rekening te worden gehouden met het nieuwe Wetboek van vennootschappen en verenigingen (zie Wet van 23 maart 2019 tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen, Belgisch Staatsblad 4/04/2019).
In dit wetboek worden ook beperkingen ingevoerd ten aanzien van uitkeringen (zoals toekenning van dividenden of terugbetalingen van aandelen) in een coöperatieve vennootschap (zie sectie 4.2.8.1).

Er bestaat dus een mogelijkheid dat coöperanten hun inleg helemaal niet zouden kunnen recupereren bij financiële moeilijkheden van CrelanCo of bij massale uittreding van de coöperanten.

Dit risico wordt als middelmatig beschouwd.

2.1.3.2 Overdracht

De aandeelhouder mag zelf een overnemer vinden voor de overname van zijn aandelen. Hiervoor moet hij rekening houden met de volgende regels.

Krachtens artikel 8 van de statuten van CrelanCo mogen de aandelen alleen aan aandeelhouders overgedragen worden of aan derden die voldoen aan de voorwaarden voorzien in artikel 9 van de statuten om aandeelhouder te worden, en zulks mits akkoord van de Raad van Bestuur, die verplicht is een eventuele weigering te rechtvaardigen (zie sectie 4.2.8.2).

Iedere overdracht van aandelen die buiten deze regels zou gebeuren zou niet tegenstelbaar zijn aan CrelanCo.

Het risico dat de belegger loopt, is het risico dat hij niet snel een potentiële koper voor zijn aandelen vindt, of dat hij die helemaal niet vindt.

Dit risico wordt als middelmatig beschouwd.

2.2 Risicofactoren verbonden aan de uitgever

In dit hoofdstuk volgt een bespreking van de diverse soorten risico's waaraan de groep Crelan onderhevig is.
Aangezien CrelanCo deel uitmaakt van een groter geheel, met name de Federatie van kredietinstellingen "Crelan" die op een solidariteitsprincipe steunt waarbij de nakoming van de verplichtingen van ieder van de deelnemende instellingen wordt gewaarborgd door de andere leden, en aangezien het beheer van de risico's op het niveau van de groep Crelan georganiseerd is, zijn de risico's waaraan de Federatie en de groep Crelan blootgesteld zijn, de relevante risico's die op CrelanCo rusten.

2.2.1 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico dat de tegenpartij, in een transactie, niet tijdig betaalt wat zij aan de bank verschuldigd is.
Het kredietrisico is het belangrijkste risico waaraan de Crelan Groep blootgesteld is.

Dit risico komt vooral voort uit de traditionele kredietactiviteit van Crelan (risico dat kredietnemers insolvabel worden en hun leningen niet meer terugbetalen, zoals hypothecaire kredieten) en, in mindere

mate, uit de activiteiten van de marktenzaalactiviteit gecentraliseerd bij de NV Crelan (risico dat een financiële instelling niet meer kan betalen wat ze aan Crelan verschuldigd is).

De evolutie van de werkloosheid in België heeft een impact op het kredietrisico. Hoe meer mensen hun baan verliezen, zoals zal blijken uit de coronacrisis, hoe groter het risico op niet-terugbetaling bij Crelan.

Binnen de ICAAP-oefening worden vier belangrijke concentratierisico's beschreven:
- Concentratie in hypothecaire kredieten (11,7 miljard euro - +/- 51% van het balanstotaal)
- Concentratie op de Belgische Staat (481 miljoen euro)
- Concentratie op LCH Clearnet (852 miljoen euro)
- Concentratie op de landbouwsector (2,4 miljard euro - +/- 10% van het balanstotaal)

De portefeuille hypothecaire kredieten bevat +/- 165.000 individuele contracten verspreid over verschillende socio-professionele categorieën en over heel België. Volgens een interne evaluatie en op basis van onze eigen criteria vertegenwoordigt 81% van de dossiers een laag risicoprofiel. Dit is het resultaat van het gebruik van goede interne modellen en de toepassing van een strikt acceptatiebeleid in de tijd. Het leidt ook tot een bijzonder lage risicokost, die per saldo zelfs positief is over de boekjaren 2017-2019 (+ 1,4 miljoen euro in 2017, +EUR 3,9 miljoen euro in 2018 en + 1,2 miljoen euro in 2019).
In 2020 werden voorzieningen ten belope van EUR 17,7 miljoen geboekt als gevolg van de covid-19-crisis.

Toch deelt Crelan de bezorgdheid van de NBB over de Belgische woningkredietmarkt, zoals onder meer uitgedrukt in haar Financial Stability Report, dat in 2018 leidde tot een macroprudentiële maatregel van de NBB die de banken bijkomende solvabiliteitsbuffers oplegde. Inderdaad, de NBB refereert naar de risico’s verbonden met hypothecaire kredieten, vooral naar een mogelijke overwaardering van de onroerende goederen en een verhoging van de schuldgraad van de huishoudens die geïsoleerde risico’s in de kredietportefeuille kunnen veroorzaken. In dat geval zouden we kunnen geconfronteerd worden met een verslechtering van het tegenpartijrisico, een verhoging van betalingsachterstanden en een recuperatieniveau lager dan de onderliggende waarborgen. Dit zou leiden tot een stijging van de risicokosten, met een effect op de winstgevendheid van de bank, en een verhoging van de kapitaalvereisten. Daarom wordt erop toegezien om in de mate van het mogelijke de looptijden en quotiteiten van de woningkredieten te beperken en de marges te verbeteren.

In 2019 heeft dit geleid tot strengere voorwaarden voor het aanvaarden van kredieten met betrekking tot het minimumbedrag aan eigen vermogen dat de kredietnemer moet hebben in verhouding tot het geleende bedrag. Leningen met een hoge loan-to-value ratio zullen onder een bepaald percentage van het totale aantal kredieten moeten blijven en er zal meer rekening worden gehouden met de schuldenlast en de maandelijkse aflossingslasten van de huishoudens voor deze kredieten.
Op deze manier voldoet Crelan aan de conclusies van het Financial Stability Report 2020 van de NBB.

Een eerste reporting werd aan de Nationale Bank toegezonden over de nieuwe leningen die in 2021 zijn verstrekt, waarin wordt opgemerkt dat Crelan aan de verwachtingen van de toezichthouder heeft voldaan met quotiteiten en schuldniveaus die in vergelijking met de afgelopen jaren zijn gedaald en binnen de vastgestelde limieten blijven.

Rekening houdend met de lokalisatie van het agentennetwerk van Crelan, is haar kredietactiviteit geconcentreerd op de Belgische markt. Crelan beoogt geen enkele uitbreiding naar het buitenland aangezien ze daar geen actieve aanwezigheid heeft.

Crelan is een belangrijke speler op de landbouwmarkt en levert een belangrijke bijdrage aan de financiering ervan. Deze sector wordt regelmatig geconfronteerd met sterke schommelingen in de economische situatie als gevolg van de grillen van het klimaat, maar ook door de liberalisering van de landbouwprijzen en het opgeven van de productiequota's in de afgelopen jaren. Tot op heden hebben deze slechts geringe gevolgen gehad voor de resultaten van Crelan dankzij een goede interne expertise op het gebied van risicobeoordeling en de spreiding van de risico's binnen de verschillende subsectoren van de agrarische wereld. In het kader van een prudentiële benadering en met het oog op mogelijke toekomstige crisissen heeft Crelan echter een provisie van in totaal 8,7 miljoen euro aangelegd.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de stijgende uitstaande exposure (EAD) en het dalend gewogen risicovolume (RWA) over de laatste drie boekjaren :

In miljoen euro	2018	2019	2020
Totaal EAD	21.539	22.939	24.848
Totaal RWA	4.356	3.801	3.814
Gemiddelde RW in %	20,2%	16,6%	15,3%

De kwaliteit van de kredietportefeuille onder IRB benadering is de laatste drie jaren verbeterd:

	2018	2019	2020
Investment grade	78,5%	81,2%	81,3%
Speculative grade	19,8%	17,5%	17,5%
Default	1,7%	1,3%	1,2%
Totaal IRB	100%	100%	100%

Bij het begin van de Covid-19 crisis voorzag Crelan negatieve effecten op zijn kredietportefeuille en met name een stijging van de kosten in verband met wanbetalingen, als gevolg van banenverlies, inkomensdaling en het faillissement van ondernemingen getroffen door de lockdownmaatregelen. Uit de stress-simulaties die zijn uitgevoerd op de verschillende sub-portefeuilles die risico lopen, blijkt echter dat de weerstandscapaciteit zeer goed is. Zelfs in de ernstigste scenario's van risicoaantasting, gehaald uit de financiële crisis van 2008, is het kapitaal van Crelan voldoende om aan de eisen van de toezichthouders te voldoen.

Opgemerkt moet worden dat de interne ratingsystemen van Crelan zeer gevoelig zijn voor risico-events. Zo leidt elk verzoek tot schuldherschikking, herstructureringskredieten, negatieve meldingen, enz. tot individuele ratingverlagingen.
Er zij ook aan herinnerd dat deze interne ratings ook van invloed zijn op de kapitaalvereisten en de aanleg van provisies.

Per 31 mei 2021 bedraagt de IFRS-voorziening 24,6 miljoen euro, dat wil zeggen 15 miljoen euro meer dan vóór de crisis.
De verzoeken tot uitstel van betaling waren bijzonder hoog in 2020, maar de meeste klanten hebben sindsdien de terugbetaling van hun leningen hervat zonder dat Crelan een toename van het aantal achterstallige leningen heeft vastgesteld.
Eind mei 2021 bedroegen de nog achterstallige kredieten 74 miljoen euro, d.w.z. 8% van het totaal aan achterstallige kredieten dat tijdens de crisis is verleend en 0,5% van de totale portefeuille.

De maatregelen van de regering zijn afgelopen en cliënten die in moeilijkheden blijven, kunnen een beroep doen op de eigen maatregelen van Crelan, die geval per geval een beslissing neemt over de aanvragen naargelang de situatie van de cliënt. In samenwerking met haar netwerk van agentschappen heeft Crelan de cliënten geïdentificeerd die waarschijnlijk om nieuwe betalingsfaciliteiten zullen verzoeken en hun aantal is laag.

Tegelijk zijn de economische vooruitzichten voor 2021 aan het verbeteren, wat de effecten van covid op de portefeuille van Crelan zou moeten beperken.

Concluderend kan worden gesteld dat Crelan bij het verstrekken van krediet het risico loopt dat de kredietnemer zijn lening niet terugbetaalt, bijvoorbeeld als hij failliet gaat. Crelan dekt dit risico met name af door de kredietwaardigheid en de terugbetalingscapaciteit van de kandidaat-kredietnemer te beoordelen, door de bedragen die zij aan elke klant uitleent te beperken en door garanties te nemen die haar in staat stellen de verschuldigde bedragen te recupereren door de activa van haar debiteur of een derde te verkopen. Als deze niet voldoende zijn, registreert Crelan een waardevermindering die in mindering wordt gebracht op haar inkomsten. In uitzonderlijke omstandigheden is het mogelijk dat de inkomsten van Crelan niet voldoende zijn om alle verliezen te dekken, waardoor zij gedwongen wordt een deel van haar eigen vermogen op te nemen, wat haar solvabiliteit zou aantasten en haar zou verhinderen om dividend uit te keren aan haar coöperanten.

Uiteindelijk wordt het kredietrisico, gezien de mogelijkheid van een ernstige en langdurige economische crisis, als middelmatig beschouwd.

2.2.2 Marktrisico

Het marktrisico is de mogelijkheid dat de emittent als gevolg van ongunstige marktontwikkelingen een waardevermindering van de door hem aangehouden activa in zijn financiële en kredietportefeuille oploopt. Dit betreft de risico's van wijzigingen in de rentevoeten en de koersen van aandelen, obligaties en andere beleggingsinstrumenten.

Wijzigingen van de rentevoeten kunnen de rentemarge tussen de kosten voor uitlening en ontlening beïnvloeden. Veranderingen op de aandelen- en obligatiemarkten kunnen ook de waarde van de beleggings- of handelsportefeuille van Crelan (1,1 miljard euro) beïnvloeden.

Het marktrisico bevindt zich op twee niveaus binnen de Groep Crelan:
1. De structurele positie van de balans die beheerd wordt binnen Asset & Liability Management (ALM-renterisico).
2. Andere prijsrisico's en spreidingsrisico's in de financiële portefeuille van Crelan.

Op het eerste niveau onderscheiden we de 2 volgende risico's. Het eerste en belangrijkste risico betreft het balanstotaal en meer bepaald de samenstelling ervan. Dit is het klassieke risico van een retailbank die spaargeld (20,8 miljard euro) omzet in kredieten (17,7 miljard euro - voornamelijk hypothecaire kredieten). Het tweede risico heeft betrekking op de portefeuille van woningkredieten (11 miljard euro), waarbij Crelan wordt geconfronteerd met vervroegde terugbetalingen door klanten, aanbiedingsperiodes, plafonds en drempels, waarbij wettelijke bepalingen moeten worden toegepast.

Omwille van de relatief lage rentestand in 2018 gaf Crelan er de voorkeur aan haar overtollige liquiditeiten in de kredietportefeuille te mobiliseren in plaats van in de obligatieportefeuille. De gemiddelde looptijden van de kredietproductie liggen beduidend hoger dan de looptijden van de commerciële verplichtingen, met het risico dat de rentemarge wordt beïnvloed in geval van aanzienlijke rentebewegingen.
De rentemarge kan ook worden beïnvloed door de beperking van het klanttarief bij hypothecaire kredieten met periodieke variabele rentevoeten. Vanuit het oogpunt van de regelgeving kan het klanttarief nooit meer dan verdubbelen of met meer dan een intern vastgesteld percentage stijgen. Daarom werd in 2018 bijzondere aandacht besteed aan de aankoop van afdekkingen voor dit optionele risico.

Onderstaande tabel toont de gevoeligheid van de winst en het eigen vermogen van de Groep Crelan (zonder Crelan Insurance NV) voor een verschuiving in de rentecurve met +/- 100bps.

In miljoen EUR	2018		2019		2020	
	+100bp	-100bp	+100bp	-100bp	+100bp	-100bp
Impact op het resultaat	-40,2	-2,0	-36,1	-1,5	-21,7	-0,3
Impact op het eigen vermogen	-	-	-	-	-	-

N.B. Tot 2017 was de totale potentiële daling van het reglementaire eigen vermogen in geval van stijging van 1% van de intrestvoeten de opsomming van de negatieve impact van de IFRS-herwaarderingen en van de impact op het resultaat voor zover de verlaging van het resultaat tot geen daling van het betaalde dividend zou leiden.

N.B. Aangezien Crelan Insurance in het geheel immaterieel is, zijn er geen berekeningen voor beschikbaar.

N.B. Door de gewijzigde waarderingsregels IFRS9 zijn er geen bewegingen meer op het eigen vermogen.

Het tweede niveau bevindt zich in de financiële portefeuille en houdt rekening met het spreadrisico en het prijsrisico met betrekking tot producten zoals fondsen, private equity, vastgoedcertificaten, etc. Investeringen in de financiële portefeuille vertegenwoordigen +/- 4,7% van het balanstotaal.

- Het spreadrisico is het risico als gevolg van veranderingen in het niveau of de volatiliteit van de kredietspreads. De waarde van de portefeuille neemt af wanneer de kredietspreads toenemen, en omgekeerd. De totale marktwaarde van de overheids- en niet-overheidsobligaties in de portefeuille van de Groep Crelan bedraagt 1.042 miljoen EUR per 31 december 2020. De Groep Crelan maakt gebruik van een value-at-risk benadering om de mogelijke negatieve impact op de marktwaarde van de portefeuille als gevolg van de toename van de credit spreads in te schatten. De Groep Crelan maakt gebruik van een parametrische risicowaarde op basis van een betrouwbaarheidsniveau van 99,5% met een horizon van 3 maanden.

- Het prijsrisico is het risico als gevolg van veranderingen in het prijsniveau van producten zoals fondsen, private equity en vastgoedcertificaten. Op 31 december 2020 bedroeg de marktwaarde van dit compartiment 27 miljoen euro.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de impact op het eigen vermogen van de de Groep Crelan per 31/12/2020 van een stresscenario op de financiële portefeuille volgens de binnen de Groep Crelan gehanteerde methodiek.

	Marktwaarde (in miljoen EUR)	**Toegepast stresscenario**	**Impact (in miljoen EUR)**
Spreadrisico	1.042	value-at-risk-methode met een parametrische VaR met een betrouwbaarheidsinterval van 99,5% en een tijdshorizon van 3 maanden.	-25,1
Specifiek marktrisico	27	- fonds met kapitaalgarantie - 20% - fonds zonder kapitaalgarantie -30% - private equity -50% - private debt -30% - vastgoedcertificaten -10%	-7,6

In het kader van het recovery plan van Crelan wordt er een scenario met een plotse sterke stijging van de renteniveaus gesimuleerd. Dit scenario houdt rekening met de kloof die bestaat tussen de geleidelijke rentestijging van de kredieten in functie van de nieuwe productie en de onmiddellijke rentestijging van de deposito's. Dit heeft een verslechtering van de bruto intrestmarge als gevolg. In een extreme situatie kan de bank overwegen de rentestijging van de deposito's te vertragen en zo de negatieve impact op de brutomarge te verkleinen. Daarbij zou de bank kunnen geconfronteerd worden met een wantrouwen van het cliënteel (minder goed imago van Crelan) en met een liquiditeitsrisico (zie sectie 2.2.5).

Naast de effecten op de liquiditeit laten de berekeningen zien dat de rendabiliteit en de solvabiliteit negatief worden beïnvloed, maar Crelan is volgens eigen berekeningen en inschattingen van mening dat alle ratio's op een aanvaardbaar niveau blijven vanwege het huidige dekkingsbeleid. Deze berekeningen en inschattingen hebben alleen betrekking op de perimeter van de Groep Crelan vóór de overname en hun conclusies hebben dus alleen betrekking op de perimeter van vóór de overname.

Conclusie: het marktrisico is een belangrijk risico voor Crelan vanwege de mismatch in looptijden tussen activa en passiva, maar een voorzichtig afdekkingsbeleid beperkt dit risico.
Dit risico wordt als een middelmatig risico beschouwd.

2.2.3 Operationeel risico

Zoals elke onderneming is Crelan blootgesteld aan operationele risico's die verband houden met haar activiteiten en haar vermogen om een groot aantal transacties te verwerken. Operationele storingen kunnen ernstige gevolgen hebben voor Crelan in de vorm van financiële kosten, verlies van gegevens of imagoschade.
Om deze risico's te beperken en de verliezen in geval van operationele incidenten tot een minimum te beperken, heeft Crelan verschillende preventie- en beheerssystemen opgezet, verdeeld over verschillende afdelingen. De specifieke risicofactoren op Crelan worden hieronder in volgorde van belangrijkheid weergegeven, met de belangrijkste risicobeperkende maatregelen en een beoordeling van het residuele- of nettorisico, d.w.z. nadat rekening is gehouden met het positieve effect van deze

maatregelen. Ondanks de aanzienlijke inspanningen die bijvoorbeeld zijn geleverd om het personeel adequaat op te leiden of doeltreffende instrumenten voor risicopreventie en -beheer in te zetten, is het niet mogelijk procedures in te voeren die alle operationele risico's volledig uitsluiten.

Op het gebied van informatiebeveiliging wordt Crelan in een steeds meer onderling verbonden en gedigitaliseerde wereld geconfronteerd met tal van risico's, die vooral verband houden met de vertrouwelijkheid, integriteit en beschikbaarheid van gegevens en ICT-systemen (informatie- en communicatietechnologie) : cyberaanvallen, niet-naleving van wettelijke en reglementaire vereisten, interne bedreigingen, technologische bedreigingen en risico's in verband met dienstverleners. Cyberaanvallen, denial of service bedreigingen (DDoS), gerichte aanvallen en ransomware nemen in het bijzonder toe, evenals ongeoorloofde toegangspogingen, vooral via partners (supply chain). Deze gebeurtenissen kunnen leiden tot financiële verliezen en schade aan de reputatie van Crelan, haar operationele efficiëntie belemmeren en leiden tot compensatiekosten of sancties door de prudentiële toezichthouder (NBB), zoals boetes. Zij kunnen ook een wezenlijk nadelig effect hebben op de activiteiten van de bank, de inkomsten, de bedrijfsresultaten, de financiële toestand en de vooruitzichten. Om deze risico's te beperken, neemt Crelan, en in het bijzonder het Departement Corporate Security Office (CSO), alle nodige voorzorgsmaatregelen en beschikt zij over een beleid en processen die met name betrekking hebben op : toegangscontrole, beveiliging van de ontwikkeling van toepassingen, authenticatie, beveiliging van datacentra en communicatienetwerken, encryptie, beveiliging van derde partijen en mobiele beveiliging. De banksector is en blijft echter een belangrijk doelwit voor cybercriminaliteit en de technieken die voor dergelijke aanvallen worden gebruikt, worden steeds geavanceerder.
Het resterende risico in verband met informatiebeveiliging wordt derhalve als hoog beschouwd.

Crelan staat ook bloot aan risico's in verband met zijn netwerk van onafhankelijke agenten. Deze belangrijke risico's zijn van tweeërlei aard en gaan gepaard met specifieke reacties: enerzijds de risico's van fraude, fouten of niet-naleving van wettelijke en interne bepalingen en anderzijds de risico's van geschillen en/of contractbreuk met de agenten. De verwezenlijking van deze risico's kan gepaard gaan met mogelijke financiële of reputatieschade voor de reputatie van Crelan, of zelfs met moeilijkheden bij de voortzetting van de dienstverlening in geval van stopzetting van de activiteiten van een agentschap. Met betrekking tot deze risicofactoren heeft de Bank enerzijds een controlesysteem opgezet dat gebaseerd is op het beginsel van drie verdedigingslinies met formele procedures en bevoegdheden, en anderzijds heeft zij met elk agentschap een handelsagentuurovereenkomst gesloten, waarin in het bijzonder niet-concurrentiebedingen en opzeggingsvergoedingen zijn geregeld. De verschillende operationele afdelingen zijn verantwoordelijk voor de eerstelijnscontrole, de afdeling Inspectie van het net (INSP) voert diverse periodieke controles uit op het hoofdkantoor en in de agentschappen volgens een risk based aanpak, en de Interne audit is verantwoordelijk voor de derde controlelijn.
Het residuele risico in verband met het netwerk van agenten wordt derhalve als middelmatig beschouwd.

De werking van Crelan gaat steeds meer gepaard met de uitbesteding (outsourcing) van een aantal essentiële diensten of activiteiten aan leveranciers of gespecialiseerde derden (uitbesteders) die kwalitatief hoogstaande diensten aanbieden. Dit moderne bedrijfsmodel brengt echter verschillende soorten belangrijke risico's met zich mee voor Crelan ten aanzien van elke partner. De belangrijkste specifieke risicofactoren voor CrelanCo zijn de verslechtering van de reputatie of de financiële gezondheid van de leverancier, het niet naleven van de regels voor de bescherming van privégegevens of van de nalevingsnormen bij de partners, interne veiligheidsinbreuken in hun eigen systemen die kunnen leiden tot gegevensverlies, een ontoereikend niveau van diensten of prestaties die kunnen leiden tot onderbrekingen van de dienstverlening of zelfs tot verlies van controle. Deze risicofactoren kunnen ook leiden tot contractbreuk (exit).
Dit alles kan verhinderen dat de bank goed functioneert en diensten verleent op de manier die de klanten verwachten. Het kan ook de bank verhinderen om de regelgeving correct na te leven. Dit kan leiden tot ontevredenheid bij klanten, risico's op juridische procedures en risico's op sancties door de toezichthouders als de regelgeving niet wordt nageleefd. Dit alles leidt ook tot tijdverlies en tot kosten.
Om toezicht te houden op dit systeem worden alle uitbestedingsdossiers opgevolgd door een nieuw Outsourcingcomité, dat voornamelijk verantwoordelijk is voor het beleid, de strategie, de procedures, de validatie en de opvolging op dit gebied. Het systeem van Crelan is in overeenstemming met de EBA- en NBB-normen. De Outsourcing Officer, binnen de afdeling Procurement, zorgt voor de interne centralisatie van de activiteiten in verband met het toezicht op de uitbesteding, met inbegrip van de risicobeperkende maatregelen, die hoofdzakelijk bestaan uit de voorafgaande opstelling, door de afdelingen die een beroep willen doen op partners, van beoordelingen en/of vragenlijsten met betrekking tot met name de naleving van de reglementaire bepalingen en veiligheidsrisico's, een jaarlijkse balansscreening met bijzondere aandacht voor eventuele belangrijke gebeurtenissen via een

gespecialiseerd extern bedrijf en de controle van de verleende dienst aan de hand van prestatie-indicatoren.
Het resterende risico in verband met de uitbesteding van essentiële diensten wordt derhalve als middelmatig beschouwd.

Crelan is ook onderhevig aan concrete risicofactoren die intrinsiek verbonden zijn met haar werking en kenmerkend zijn voor elke commerciële of financiële onderneming. Bij CrelanCo zijn dit meer bepaald potentiële risico's in het geval van het slecht functioneren van de gebruikte tools, boekhoudkundige fouten of omissies in de rapportering, fouten in de verwerking van de transacties of onderbrekingen in de verwerking ervan. Bijvoorbeeld, een twee keer uitgevoerde overschrijving, een te laat uitgevoerde reeks van overschrijvingen, een verkeerde toewijzing van binnenkomende bedragen, een aankoop van effecten die als een verkoop worden gedaan, etc. Dit kan leiden tot ontevredenheid van de klant, ontevredenheid van de betrokken zakenpartner, met een mogelijk risico op een juridische procedure van hun kant. Dit alles kan een financiële impact hebben, hetzij in verhouding tot het tijdverlies als gevolg van de correctieactiviteiten (het betrokken personeel kon zich bijvoorbeeld niet meer toeleggen op meer productieve activiteiten), hetzij in directe financiële kosten (bijvoorbeeld door de vergoeding van een klant, de facturatie van een ingeschakelde externe deskundige, ...).
Deze risicofactoren worden beheerst door de betrokken business lines (de operationele afdelingen, die de eerste verdedigingslinie vormen) en het systeem staat onder tweedelijns toezicht en wereldwijde monitoring door de afdeling Operational Risk Management (ORM), die deel uitmaakt van de Risico-afdeling. Deze monitoring richt zich vooral op het periodiek in kaart brengen van risico's en beheersmaatregelen, het monitoren van operationele activiteiten door middel van risico-indicatoren en het analyseren en rapporteren van geregistreerde incidenten.
Het restrisico in verband met de operationele werking wordt derhalve als middelmatig beschouwd.

Wat de bedrijfscontinuïteit betreft, kan Crelan ook te lijden hebben onder elke ernstige en ongeplande onderbreking van de activiteiten. Het gaat hierbij om de grote risico's van computerstoringen, ongelukken, grote sociale verstoringen, bommelding, sabotage, terreurdaden, natuurrampen, pandemieën, enz. Om voorbereid te zijn op dit soort gebeurtenissen heeft Crelan een Business Continuity Plan (BCP) dat respons-, herstel- en noodmaatregelen (plannen) omvat. Het BCP voorziet ook in een back-up site en telewerken biedt ook verschillende mogelijkheden voor herstel. Regelmatige tests worden met succes georganiseerd en de krachtige maatregelen die tijdens de Covid-19-crisis moesten worden genomen, hebben de doeltreffendheid van het systeem aangetoond. Het continuïteitsplan wordt aangevuld met het Disaster Recovery Plan (DRP), dat specifiek betrekking heeft op maatregelen voor het herstel van IT-rampen. De DRP is gebaseerd op twee productielocaties (datacenters) van de IT-diensten, met wederzijdse hervatting van de activiteiten in het geval van een ramp die een van de twee locaties treft. De sites zijn geografisch afgelegen om het risico op een ramp die beide sites tegelijk treft, te minimaliseren. De IT-diensten op beide locaties worden op afstand beheerd. De DRP wordt twee keer per jaar getest, waarbij de uitschakeling van een van de twee locaties voor een volle week wordt gesimuleerd. Het restrisico van niet-continue activiteiten wordt derhalve als laag beschouwd.

Ten aanzien van al deze risicofactoren bedraagt het voor operationele risico's gereserveerde eigen vermogen in 2021 36.789.840 EUR voor de Crelan-federatie (SA Crelan + CrelanCo) en 44.997.590 EUR op groepsniveau. Crelan heeft een zeer voorzichtige tolerantie vastgelegd voor de jaarlijkse kosten van de verwachte operationele incidenten, die sinds een aantal jaren en voor 2021 op 1.500.000 euro zijn vastgelegd, d.w.z. 4% van het voor de federatie gereserveerde eigen vermogen. De werkelijke kosten van de incidenten die worden gemeld door alle entiteiten die belast zijn met de bewaking van de bovengenoemde risicofactoren, worden voortdurend gecontroleerd door de Directie Risico's en elk kwartaal gerapporteerd aan het Comité OpRisk en elk halfjaar aan de Nationale Bank.
In 2020 :

- bleven de netto financiële kosten van operationele incidenten onder deze tolerantie, namelijk EUR 1.012.905, wat neerkomt op 0,30% van het nettobankproduct en beperkt is in vergelijking met de sectorale gegevens;
- bedroegen de kosten in verband met het beheer van de Covid 19-pandemie EUR 664.969 of 61%.

Ook voor het lopende boekjaar 2021 blijven de kosten van operationele risico's goed onder controle, d.i. 567.472 euro per 30/06/2021.

Concluderend kan worden gesteld dat het operationele risico vanuit het perspectief van de verschillende risicofactoren die hierboven zijn beschreven, globaal gezien en rekening houdend met de beschreven risicobeperkende maatregelen, een residueel middelmatig risico vormt.

2.2.4 Regulatoir en prudentieel risico

Met regulatoir risico bedoelt men de risico's verbonden aan wijzigingen in de regelgeving die van toepassing is op de uitgever en op de banksector.

Naast veranderingen in wetten en regels die algemeen van toepassing zijn op ondernemingen, zijn er een aantal regels die belangrijke gevolgen kunnen hebben die specifiek zijn voor Crelan:
- prudentiële regels met betrekking tot de kapitaal- en liquiditeitsvereisten;
- regels betreffende de betaling van bankbelastingen;
- regels met betrekking tot bankdiensten en -producten (bv. MiFID).

Al deze veranderingen kunnen de kosten van de bank verhogen om zich aan te passen aan het nieuwe wetgevingskader.
Dit kunnen directe kosten zijn wanneer bijvoorbeeld de belastingen op banken worden verhoogd.
Het kan ook gaan om indirecte kosten als de wijzigingen grote IT-aanpassingen met zich meebrengen of als documenten van Crelan, zoals kredietovereenkomsten en klanteninformatiedocumenten, moeten worden aangepast. Het kan ook zijn dat Crelan een beroep moet doen op externe deskundigen. Al deze kosten kunnen een aanzienlijke invloed hebben op de winstgevendheid van de bank.

Momenteel is de invoering van de MREL ("minimum requirement for own funds and eligible liabilities" of minimumeis voor eigen vermogen en in aanmerking komende passiva) een van de belangrijkste wijzigingen in de regelgeving waaraan Crelan zich zal moeten aanpassen. Eind 2019 besloot de NBB dat Crelan tegen eind 2023 een MREL-ratio van 8% TLOF (Total Liabilities and Own Funds) moet bereiken. Eind 2019 was deze ratio 5,4%. Om aan de norm te voldoen zullen in de komende jaren, naast de uitgifte van coöperatieve aandelen, ook niet-preferentiële senior schuldinstrumenten worden uitgegeven.

Deze drempels moeten de kapitaalbasis van banken versterken en de financieringsbronnen diversifiëren, zodat de afwikkeling van banken in geval van faillissement gemakkelijker is. Deze nieuwe regels kunnen ertoe leiden dat er minder winst wordt uitgekeerd door financiële instellingen en dat het dividend in negatieve zin wordt beïnvloed.

Naast de MREL-ratio is de door de NBB opgelegde SREP-norm een belangrijke norm die moet worden nageleefd.

Vanaf 2020 is de minimale SREP-doelstelling 14,65% voor de Total Capital Ratio en 11,61% voor de Tier 1-ratio.

Op 31 december 2020 bedroeg de Total Capital Ratio 22,02%, tegenover een Total Capital Ratio van 21,85% op 31 december 2019.

De Tier 1-ratio vertegenwoordigt het Tier 1-kapitaal van de Groep Crelan als percentage van de totale risicogewogen activa. De prudentiële toezichthouder heeft bepaald dat dit percentage voor 2020 voor de Crelan-groep ten minste 11,61% moet zijn. De Tier 1-ratio bedroeg 21,72% op 31 december 2020 tegenover 21,03% op 31 december 2019.

Er dient opgemerkt te worden dat de door de Nationale Bank van België opgelegde SREP-norm één keer per jaar aan Crelan wordt meegedeeld. De controle van de solvabiliteitsratio's en de MREL gebeurt echter om de drie maanden na elke driemaandelijkse boekhoudkundige afsluiting.

Deze frequentie en reikwijdte (geconsolideerd) zal worden gehandhaafd na de overname van AXA Bank Belgium. De bovenvermelde SREP-norm wordt dan niet meer bepaald door de Nationale Bank van België maar door de Europese Centrale Bank.

De invoering van de Basel 3 post-crisis reforms, de zogenaamde Basel 4, kan ook een belangrijke impact hebben op de eigen vermogen vereisten voor de banken. Er is echter nog steeds onduidelijkheid rond de nieuwe regels aangezien de publicatie pas gebeurde per eind oktober 2021 en de analyses nog volop aan de gang zijn. Het is echter zo dat de maatregelen pas in werking treden vanaf 2025 én dat er voor verschillende belangrijke maatregelen een phase-in periode is voorzien van 5 jaar. De volledige impact van de maatregelen laat dus nog meer dan 9 jaar op zich wachten, wat de banken de tijd geeft om de nodige aanpassingen door te voeren in hun werking of strategie.

Wat ESG betreft (= milieu-, sociale en governance-criteria) is dit een zeer belangrijk aandachtspunt voor de ECB. De 'Significant Institutions' hebben dit jaar verplicht moeten deelnemen aan een stress test rond klimaatrisico en de toezichthouder verwacht dat ESG-risico's geïntegreerd worden in het risicobeleid.

Voor een analyse van de solvabiliteitsrisico's in verband met de overname van AXA Bank Belgium wordt verwezen naar sectie 2.3.1.

Als de opgelegde parameters niet worden gerespecteerd, treedt het herstelplan in werking en moeten er maatregelen worden genomen zoals bijvoorbeeld de verkoop van de kredietportefeuille, de verkoop van een dochteronderneming of het aantrekken van een externe aandeelhouder.
Dergelijke maatregelen kunnen geen of een direct impact hebben voor de coöperatieve aandeelhouders. In geval van ernstige liquiditeits- of solvabiliteitsproblemen kan er een negatieve impact zijn. In geval van dergelijk ernstig probleem kan CrelanCo beslissen om de terugbetaling van de coöperatieve aandelen, eventueel tijdelijk, stop te zetten en wordt het aandeel illiquide. Dit kan ook leiden tot een minwaarde van het aandeel. In het ergste geval is er de wettelijke mogelijkheid van een interne bail-in waarbij de aandeelhouders alle verliezen op zich zouden moeten nemen en de aandelen volledig waardeloos zouden kunnen worden.

Naast de reguleringsaanpak zoals hierboven beschreven, houdt het kapitaalbeheer ook rekening met andere risico's van de Groep Crelan, zoals renterisico, strategisch risico, concentratierisico, etc. Ook worden stressscenario's gesimuleerd. Deze jaarlijkse evaluaties (ICAAP of Internal capital adequacy assessment process) tonen aan dat de Groep, zelfs onder deze omstandigheden, in een preacquisitieperimeter, nog steeds over voldoende kapitaal beschikt om de risico's het hoofd te bieden.

Het risico van niet-naleving van bepaalde voorschriften wordt voornamelijk gedragen door de Interne audit, die waar nodig altijd rekening houdt met dit risico.

Als Crelan echter niet in staat zou zijn om aan bepaalde voorschriften te voldoen, zou zij zwaar worden gestraft door de NBB. In dat geval kunnen verschillende maatregelen worden opgelegd door de toezichthoudende autoriteit, zoals boetes, extra retentiebuffers voor de berekening van de kapitaalvereisten, de verplichting om bepaalde aspecten van de governance te herzien, ... afhankelijk van de betrokken regelgeving. Dergelijke maatregelen zouden tot gevolg kunnen hebben dat Crelan niet langer in staat zou zijn om dividend uit te keren.
In een extreem scenario zou de bankvergunning van Crelan kunnen worden ingetrokken.

Uiteindelijk wordt dit risico als middelmatig beschouwd.

2.2.5 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat verbonden is aan het vermogen van de uitgever om juist te kunnen anticiperen op zijn liquiditeitsbehoeften, rekening houdend met de beschikbare financieringsbronnen, om zijn financiële verbintenissen te kunnen naleven.

Dit risico kan gebonden zijn aan een gebrek aan beschikbare liquiditeiten op de markt, en inzonderheid de interbancaire markt, ten gevolge van een crisis of een uitzonderlijke economische toestand.

Zoals elke andere bank besteedt Crelan bijzondere aandacht aan de opvolging en het beheer van het liquiditeitsrisico.

Gezien het hoge volume aan spaardeposito's op de balans van Crelan, is het risico dat een groot deel van de cliënteel op een gegeven moment de terugbetaling zou vragen van haar deposito's een belangrijke bron van liquiditeitsrisico.
In het kader van het recovery plan van Crelan wordt er een scenario met een sterke afvloei met meer dan 10% van deze deposito's gesimuleerd. In dergelijk scenario is het mogelijk dat de liquiditeitsratio (LCR) zwaar onder het opgelegde minimumniveau van 100% zakt. Maar aangezien Crelan over een kredietportefeuille beschikt die volgens haar inschatting kwaliteitsvol is, is er steeds de mogelijkheid om een deel hiervan te verkopen en de liquiditeit voldoende te herstellen. Indien de financiële markten echter niet voldoende liquide hiervoor zouden zijn, zal er overgegaan worden tot de verkoop van de dochtermaatschappijen of het aantrekken van een externe aandeelhouder.
Gevolg voor de aandeelhouder van CrelanCo bij intreden van een externe aandeelhouder in de NV Crelan : de beslissingsmacht zal veranderen volgens afspraken die bepaald worden in een

aandeelhoudersovereenkomst. Afhankelijk van het resultaat en de verdeling van het resultaat kan het jaarlijks toe te kennen dividend voor de coöperatieve aandelen door deze situatie worden beïnvloed. Alleen in geval van zeer zware moeilijkheden kan CrelanCo beslissen om de terugbetaling van de coöperatieve aandelen, eventueel tijdelijk, stop te zetten en wordt het aandeel illiquide. Dit kan ook leiden tot een waardeverlies van het aandeel, of zelfs tot een totaal verlies van de waarde ervan in een extreme situatie.

Onderstaande tabel geeft de evolutie van de LCR-liquiditeitsratio over de laatste drie boekjaren:

	2018	2019	2020
Liquidity buffer (in miljoen EUR)	2.757	2.799	3.464
Total Net Cash Outflows (in miljoen EUR)	1.508	1.670	1.947
Liquidity coverage ratio (%)	183%	168%	178%

Door het grote volume aan spaargelden is het liquiditeitsrisico voor Crelan een belangrijk risico. Daarom wordt er strikt op toegezien dat de liquiditeitsratio's ruim boven de reglementaire minima blijven om dit risico te beperken.

Uiteindelijk is het liquiditeitsrisico een risico dat als laag wordt beschouwd.

2.2.6 Risico's verbonden aan het bestaan van een federatie van kredietinstellingen

De CV CrelanCo vormt met de NV Crelan een federatie van kredietinstellingen zoals bepaald door de artikelen 239 en 240 van de wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen.

Een belangrijke werkingsregel van de federatie is deze van de hoofdelijkheid tussen haar leden. In toepassing van de voornoemde wet van 25 april 2014 vormen de verplichtingen van de leden van de federatie hoofdelijke verplichtingen. Dit principe wordt opgenomen in artikel 3 van de statuten van CrelanCo dat onder meer bepaalt dat : "De vennootschap staat niet alleen in voor haar eigen verbintenissen. Zij waarborgt ook de goede afloop van de verbintenissen van de NV Crelan alsmede de verbintenissen van de door de NV Crelan erkende kredietkassen. Door deze regeling ontstaat een zodanige solidariteit dat, wanneer een deelnemende instelling in gebreke blijft, de nakoming van de verplichtingen van ieder van de deelnemende instellingen door de andere deelnemende instellingen wordt gewaarborgd."

Deze hoofdelijkheid kan ook een impact hebben op de mogelijkheid van CrelanCo om een dividend uit te keren of om de aandelen terug te betalen bij ontslag van een vennoot.
Aangezien deze hoofdelijkheid echter wederzijds is (Crelan NV moet ook CrelanCo waarborgen) en de twee entiteiten een operationele eenheid vormen die aan dezelfde risico's onderhevig is, wordt het specifieke risico in verband met het bestaan van een federatie van kredietinstellingen als laag beschouwd.

2.3 Risico's bij de overname van AXA Bank Belgium

De AXA Groep en de Crelan Groep hebben op 24 oktober 2019 een akkoord gesloten voor de overname van AXA Bank Belgium door CrelanCo en de verkoop van Crelan Insurance aan AXA Belgium. De daadwerkelijke uitvoering van deze transactie is onderworpen aan de goedkeuring van de prudentiële toezichthoudende autoriteiten, waaronder in het bijzonder de Europese Centrale Bank en de Nationale Bank van België.

Een eerste ontwerp van acquisitiedossier werd op 24 januari 2020 aan deze toezichthoudende autoriteiten voorgelegd.
De prudentiële toezichthouders hebben op 12 maart 2020 hun opmerkingen over het ontwerp van acquisitiedossier aan Crelan meegedeeld, waaronder vijf aandachtspunten die in het overnamedossier moeten worden opgenomen. Deze punten waren de samenstelling van het reglementair eigen vermogen van Crelan na closing, governance, IT, AML en de aandeelhoudersovereenkomst met betrekking tot een CET1-kapitaalinvestering door AXA SA in Crelan NV.

Een tweede ontwerp van acquisitiedossier werd op 16 november 2020 ingediend bij de prudentiële toezichthoudende autoriteiten. Dit ontwerp omvatte in het bijzonder wijzigingen inzake de governance en het risicobeheer van Crelan (met inbegrip van AML) om zich in lijn te brengen met de door de prudentiële toezichthoudende autoriteiten opgeworpen aandachtspunten, een actualisering van het IT-integratieplan en werkzaamheden betreffende de IT-fundamenten van Crelan en de investering van AXA SA in Tier 2-kapitaal (in plaats van een investering in CET1-kapitaal).
Crelan heeft tussen maart en mei 2021 aanvullende vragen gekregen over het niveau van reglementair kapitaal (in het bijzonder de leverage ratio) en het plan voor IT-integratie (integration roadmap), hetgeen leidde tot uitstel van de geplande datum voor de closing.

Crelan heeft op 3 september 2021 een gedetailleerd IT-integratieplan ingediend bij de prudentiële toezichthoudende autoriteiten. Parallel daaraan hebben Crelan en AXA SA opnieuw onderhandeld over de voorwaarden voor de investering van de AXA-groep in het reglementaire kapitaal van Crelan, wat heeft geleid tot een minimuminvestering van 225 miljoen euro in AT1 (die kan worden verhoogd tot 265 miljoen euro) om de hefboomratio van Crelan bij de closing en gedurende de looptijd van het financieel plan (2021-2024) te versterken.

De prudentiële toezichthoudende autoriteiten hebben Crelan op 30 september 2021 hun toestemming gegeven om het dossier voor de overname van AXA Bank Belgium formeel in te dienen, zonder zich uit te spreken nopens het resultaat van de procedure. Dit dossier werd op 1 oktober 2021 formeel door Crelan toegezonden aan de prudentiële toezichthoudende autoriteiten en beslissingen waarbij deze zich niet verzetten tegen de transactie werden aan Crelan op 13/12/2021 meegedeeld.

2.3.1 Solvabiliteitsrisico's

De solvabiliteitsratio's van de Groep Crelan op geconsolideerde basis bedragen 21,35% (CET1 en Tier 1) en 21,47% (Total Capital) op 30/09/2021. Op 31/12/2020 bedroegen deze ratio's 21,72% (CET1 en Tier 1) en 22,02% (Total Capital). De CET1-ratio na de overname, berekend op pro forma basis op 31/12/2020, zou 15,65% bedragen, de ratio Tier 1 17,78% en de Total Capital Ratio 19,67%. De vastgestelde daling is het gevolg van een aanzienlijke verhoging van de balans (activa en passiva) van de Groep Crelan (van 21 miljard euro naar ongeveer 50 miljard euro na de overname van AXA Bank Belgium).
De risicogewogen activa van de Groep Crelan zullen immers verdubbelen na de overname, terwijl het eigen vermogen op het moment van de fusie alleen dat van Crelan zal zijn, aangepast met enkele boekhoudkundige posten die rekening houden met de belangrijke badwill verbonden met de overname van de aandelen en van de AT1 van AXA Bank Belgium, en daarnaast de meerwaarde gerealiseerd op de verkoop van Crelan Insurance, en de uitgifte van AT1-kapitaal en van achtergestelde leningen Tier2.

N.B. De verschillende pro forma ratio's worden niet gedekt door het verslag van de bedrijfsrevisor EY over de pro forma financiële informatie.

De raden van bestuur van Crelan NV en CrelanCo hebben een solvabiliteitsratio rond de 15% voor de CET1-ratio en rond de 17% voor de Total Capital ratio vooropgesteld.
Op basis van de informatie waarover Crelan momenteel beschikt, zouden deze streefcijfers boven de uiteindelijk door de prudentiële toezichthoudende autoriteiten opgelegde ratio's liggen (d.i. 10,19% voor het CET1-kapitaal, 12,34% voor het Tier 1-kapitaal en 15,20% Total Capital).

Daarnaast is de hefboomratio sinds 28/06/2021 een pijler 1 reglementaire vereiste geworden (samen met CET1, Tier 1 en Totaal kapitaal ratio's) voor Europese banken. De pijler 1-vereiste is vastgelegd op 3%. Er is momenteel geen pijler 2-vereiste voor de hefboomratio. Crelan streeft naar een hefboomratio van 3,7% bij de closing en een traject om binnen 18 maanden na de closing een hefboomratio van 3,9% te bereiken en 4,1% tegen eind 2024.

Sectie 2.4. hieronder bevat een analyse van de impact van Covid-19 op de solvabiliteit, waarin wordt geconcludeerd dat het management van Crelan veronderstelt dat de impact van covid op de CET1-ratio van de Groep Crelan in 2021 beperkt zal zijn. De nodige provisies werden immers aangelegd in 2020. Eenzelfde veronderstelling wordt gemaakt voor AXA Bank Belgium. Crelan beschikt vandaag niet over indicaties waaruit zou blijken dat de impact van Covid op de waardering van de kredietportefeuille van AXA Bank Belgium materieel zou zijn voor de solvabiliteitspositie van de nieuwe groep.

Daarnaast heeft de toezichthoudende autoriteit (met name het Afwikkelingscollege als bevoegde autoriteit) eind 2019 aan Crelan een streefratio MREL (Minimum Requirement for Own Funds and Eligible Liabilities) van 8% TLOF (Total Liabilities and Own Funds) tegen eind 2023 meegedeeld (zie ook sectie 2.2.4. over het regulatoire en prudentiële risico). Crelan werd niet in kennis gesteld van eventuele tussentijdse MREL-vereisten en gaat er derhalve van uit dat deze vereisten ook na de closing van toepassing zullen zijn.

De doelstellingen voor de solvabiliteitsratio zouden bij de closing van de transactie worden bereikt dankzij twee emissies van reglementair kapitaal door Crelan NV, één van categorie Tier 1 (AT1) en de andere van categorie Tier 2.
De MREL-doelstelling zou tegen eind 2023 worden bereikt, onder meer dankzij de uitgifte van niet-preferentiële senior schuld.

De verhoging van het Tier 1-reglementair kapitaal van Crelan NV zal moeten gebeuren door de uitgifte van AT1-effecten, waarop AXA SA en/of dochterondernemingen van de AXA-groep uiterlijk bij de closing zullen inschrijven voor een bedrag van 225 miljoen euro, dat tot 245 miljoen euro verhoogd zou kunnen worden om de hierboven vermelde hefboomratio van 3,7% te bereiken (zeer waarschijnlijke situatie), of eventueel tot 265 miljoen euro ingeval de risk weighted assets van AXA Bank Belgium een bedrag van 6,500 miljoen euro zouden overschrijden (onwaarschijnlijke situatie).
De verhoging van het Tier 2-reglementair kapitaal van Crelan NV zal moeten gebeuren door de uitgifte van achtergestelde leningen, waarop zal worden ingetekend door Amundi SA en/of verbonden vennootschappen van de groep AMUNDI voor een bedrag van 125 miljoen euro en door Allianz Benelux SA/NV en/of verbonden vennootschappen van de groep ALLIANZ voor een bedrag van 75 miljoen euro.

In deze context wil CrelanCo ook haar coöperatieve kapitaal verhogen met 220 miljoen euro vanaf de datum van dit prospectus en tegen eind 2024 om het geplande traject van de hefboomratio van Crelan te bereiken, zoals hierboven vermeld. Deze doelstelling kan optimistisch lijken, aangezien zij zou overeenstemmen met het inzamelen van ongeveer 70 miljoen euro per jaar, terwijl in 2020 slechts 25 miljoen euro werd ingezameld. Crelan beschouwt deze doelstelling echter als realistisch, gezien de toename van het beoogde klantenbestand na de overname van AXA Bank Belgium en de ervaring van Crelan met de overname van de bank Centea in 2011, gevolgd door de fusie met Crelan NV in 2013.

De kapitaalvereisten die vanaf de closing van toepassing zijn op Crelan, zijn bekend op basis van de vereisten die in 2021 van toepassing zijn op Crelan en AXA Bank Belgium. Deze vereisten zijn hierboven vermeld. Crelan anticipeert niet op de mededeling van nieuwe vereisten op het ogenblik van de goedkeuring van het dossier door de prudentiële autoriteiten. Daarnaast verwacht Crelan in dit stadium geen toename van de vereisten tijdens de looptijd van het financieel plan (2021-2024). Verwacht wordt evenwel dat de prudentiële toezichthoudende autoriteiten, en met name de ECB, jaarlijks de voor Crelan geldende prudentiële vereisten zullen kunnen toetsen in het kader van de SREP-oefeningen (Supervisory Review and Evaluation Process = prudentieel toezicht- en evaluatieproces waarbij de bankentoezichthouders regelmatig de risico's die op elke bank wegen, beoordelen en meten).

Crelan heeft zijn reglementair kapitaal bij de closing "veiliggesteld" dankzij de investeringen van AXA, Amundi en Allianz in AT1 en Tier 2. Het toekomstige kapitaaltraject zal verder worden versterkt door de reservering van resultaten, de geplande uitgifte van coöperatieve aandelen en mogelijk door verdere emissies van reglementair kapitaal, afhankelijk van de marktomstandigheden en de evoluerende behoeften.

De Europese Centrale Bank (ECB) zal zich moeten uitspreken over de kapitaaltoereikendheid van Crelan op basis van haar eigen beoordelingscriteria. Daarom bestaat het risico dat de ECB bepaalde eisen stelt aan de verschillende categorieën van het bankkapitaal CET1, Tier 1, Total capital en hefboomratio. Indien de vereisten hoger zijn dan het door de Raden van Bestuur beoogde solvabiliteitsniveau, zal Crelan de parameters van de transactie moeten herzien, waarbij mogelijk extra kapitaal moet worden opgevraagd of de voorgestelde transactie mogelijk niet wordt voltooid. Indien Crelan een beroep zou doen op aanvullend kapitaal, bestaat het risico dat de coöperanten het aandeel van CrelanCo in NV Crelan zien verwateren en dat zij een lager dividend ontvangen indien de netto uitkeerbare resultaten niet dienovereenkomstig zouden evolueren en de behaalde resultaten dus over een groter aantal coöperanten zouden worden verdeeld. Voor de coöperanten bestaat ook het risico dat de Raad van Bestuur van CrelanCo kan weigeren om gedurende een min of meer lange periode coöperatieve aandelen terug te betalen om de versterking van het eigen vermogen van CrelanCo mogelijk te maken.

Met betrekking tot de beoogde MREL (Minimum Requirement for Own Funds and Eligible Liabilities) ratio van 8% TLOF (Total Liabilities and Own Funds) zal Crelan tegen eind 2023 extra kapitaal moeten aantrekken, in het bijzonder door de uitgifte van niet-preferentiële senior leningen. Dit proces kan enige tijd in beslag nemen en de toezichthoudende autoriteiten zullen een oogje in het zeil houden als er actieplannen moeten worden uitgevoerd.

We merken op dat AXA Bank Belgium (vóór closing) of Crelan NV (na closing) overwegen om Senior Non Preferred Notes (SNP) uit te geven voor een bedrag van 500 miljoen euro. Het effect van dergelijke uitgifte op de geraamde geconsolideerde prudentiële ratio's per 31/12/2021 zou als volgt zijn (uitgaande van een uitgifte van 500 miljoen EUR):
- verbetering van de MREL-ratio met ongeveer 1%;
- verbetering van de LCR-ratio met 12%;
- lichte verslechtering van de hefboomratio met -0,03%;
- geen effect op zich op de solvabiliteitsratio's, zolang de verzamelde middelen bij de centrale bank belegd blijven.

De ECB zal zich ook moeten uitspreken over de bijdrage van 225 miljoen euro aan investeringen door AXA SA en/of de verbonden vennootschappen van de AXA-groep in AT1, alsmede de bijdrage door AMUNDI SA en ALLIANZ SA in achtergestelde leningen die als Crelan's Tier 2 reglementair kapitaal worden gekwalificeerd. Deze bijdragen zouden naar verwachting ongeveer 3,7% van de pro forma Total Capital ratio van Crelan op 31/12/2020 vertegenwoordigen. De bijdrage van de investering van de AXA-groep in AT1 zal naar verwachting ongeveer 0,4% vertegenwoordigen van de pro forma hefboomratio van Crelan op 31/12/2020.
De kenmerken van deze AT1- en Tier 2-instrumenten zijn in wezen dezelfde als die van door andere Europese banken uitgegeven AT1- en Tier 2-effecten, maar het risico bestaat dat de geplande investeringen niet in aanmerking komen voor een reglementaire classificatie die het mogelijk maakt deze op te nemen in de berekening van de Total Capital ratio, of in de hefboomratio wat betreft de AT1-uitgifte door Crelan. In dat geval zou Crelan bepaalde aanpassingen moeten doen aan de met haar partners te sluiten intekeningsovereenkomst, of op zoek moeten gaan naar een alternatief kapitaal.

Indien Crelan er niet in zou slagen de nodige middelen bij de geïdentificeerde investeerders aan te trekken, zou Crelan dan overwegen andere investeerders, mogelijks institutionele investeerders, te benaderen. In een dergelijke situatie zouden de coöperanten het aandeel van CrelanCo in NV Crelan zien verwateren en zou het resultaat lager kunnen zijn of over meer aandeelhouders moeten worden verdeeld, afhankelijk van de aard van de aangetrokken middelen.

Indien Crelan er niet in zou slagen de nodige middelen bij de coöperanten aan te trekken, zou Crelan andere maatregelen moeten overwegen om haar solvabiliteitsratio op het door haar beoogde niveau of op het door de NBB of ECB opgelegde niveau te handhaven. Crelan zou bijvoorbeeld haar activiteiten kunnen verminderen (bijvoorbeeld minder krediet produceren), activiteiten die minder rendabel zijn stopzetten, een kredietportefeuille verkopen of een dochteronderneming verkopen. Een vermindering van de activiteit zou een positief effect hebben op de solvabiliteitsratio, maar zou ook kunnen leiden tot een vermindering van de gegenereerde winst en dus van de middelen die beschikbaar zijn om een dividend uit te keren aan de coöperanten.

De geconsolideerde pro forma resultaten en de potentiële kosten in verband met de uitgifte van de bovengenoemde AT1-effecten en achtergestelde leningen die in het business plan van de overname werden geraamd, beide goedgekeurd door de Raad van Bestuur van Crelan NV, tonen een rendement op het eigen vermogen tussen 4 en 7%, wat voldoende is voor de uitkering van een coöperatief dividend gelijk aan de voorgaande jaren, d.w.z. tussen 2,5 en 3%. Dit is uiteraard gebaseerd op de veronderstelling dat de door de Raad van Bestuur van Crelan NV vastgestelde solvabiliteitsratio's van 15% voor CET1 en 17% voor Total Capital hoger blijven dan de uiteindelijk door de toezichthoudende autoriteiten opgelegde ratio's.

In dit verband moet er ook op worden gewezen dat het business plan voorziet in een aanzienlijke verhoging van de rendabiliteit, zodat het eigen vermogen kan worden geconsolideerd door middel van opeenvolgende winstverhogingen via de reserves.

Als de verwachte resultaten echter niet worden behaald, zouden de mogelijke gevolgen voor Crelan een lager niveau van reserves en een geringere versterking van het eigen vermogen zijn, en voor de coöperanten de uitkering van een lager dividend of de onmogelijkheid om in bepaalde jaren dividend uit te keren en de onmogelijkheid om coöperatieve aandelen terug te betalen.

Er kan hier eveneens verwezen worden naar sectie 2.2.4 met betrekking tot het Regulatoir en prudentieel risico.

Conclusie: de solvabiliteitsrisico's worden als middelmatig beschouwd.

2.3.2 Rendabiliteitsrisico's

Het halen van een voldoende rendabiliteit is essentieel om een recurrente en toenemende versterking van het eigen vermogen te hebben met de reservering van een (relevant) deel van deze resultaten.

De overname van AXA Bank Belgium brengt risico's met zich mee op het vlak van rendabiliteit en de mogelijkheid om dividenden uit te keren in overeenstemming met de verwachtingen van de coöperanten, onder meer gezien de hoge integratiekosten en de vergoeding van de AT1-effecten en achtergestelde leningen die moeten worden uitgegeven tegen de closing van de overname van AXA Bank Belgium (zie ook sectie 5.18).

Deze risico's worden als middelmatig beschouwd.

2.3.3 Integratierisico's

De gedetailleerd integratieplaning en de voltooiing van de werkzaamheden die nodig zijn om de geconsolideerde entiteit op te starten op de dag van de closing (de dag van de effectieve uitvoering van het akkoord met AXA) zullen nauwkeurig moeten gedaan worden omdat ze een belangrijke factor zijn voor het succes van de integratie. Om aan de risico's van integratie en migratie tegemoet te komen heeft Crelan gedetailleerde plannen voorbereid die rekening houden met alle aspecten van dergelijke verrichting, zijnde de migratie van AXA Bank Belgium op de systemen van Crelan, de juridische fusie van AXA Bank Belgium met Crelan NV, de documenten die geharmoniseerd moeten worden, de processen die afgestemd moeten worden, het afstemmen van het intern beleid van beide entiteiten. Crelan wordt hiervoor bijgestaan door gespecialiseerde adviesbureaus.

Het integratiebudget werd geraamd op 230 miljoen euro, inclusief 131 miljoen euro voor IT-migratie en -integratie en 50 miljoen euro voor de modernisering van IT-systemen. Dit budget maakt deel uit van het businessplan in verband met het acquisitieproject. Het zal voor Crelan belangrijk zijn om dit budget onder controle te houden.

In de periode tussen de closing en de juridische fusie van beide banken zal AXA Bank Belgium verder beroep kunnen doen op de ondersteunende diensten die zij vandaag vanuit de AXA-Groep geniet. Hiervoor werden tussen Crelan en AXA-Groep akkoorden (Transitional Services Agreements of TSA's) gesloten. Op die manier kan de integratie van beide banken worden voorbereid terwijl de business as usual bij AXA Bank Belgium wordt gegarandeerd door deze overeenkomsten.

Het integratieproces zou negatief kunnen worden beïnvloed indien de samenwerking met AXA in het kader van de TSA of de andere overeenkomsten die op closing zullen worden gesloten, moeilijk zou verlopen.
Het welslagen van het project is ook afhankelijk van de nauwgezette uitvoering van de belangrijkste stappen. Een 'Integratiecomité' is reeds opgericht, met een leadership en bijzondere ploegen, dat rechtstreeks onder de CEO van Crelan valt.

Een geheel van specifieke initiatieven (communicatie en commercieel) zullen genomen worden teneinde de klanten te informeren en de verschillende stappen uit te leggen.
Het is zeer belangrijk voor Crelan om de IT-integratie van AXA Bank Belgium in Crelan met succes te realiseren. Hiervoor zal Crelan een beroep doen op gespecialiseerde consultants en zal zij voorrang geven aan de IT-integratiewerkzaamheden.

De potentiële bezorgdheid van de medewerkers ten gevolge van deze reorganisatie en het eventueel risico van verlies van sleutelfiguren zullen opgevangen worden door de implementatie van een communicatieprogramma en een programma voor het beheer van de veranderingen, met inbegrip van de identificatie van de sleutelfiguren.

Indien de bovengenoemde risico's, namelijk een ontoereikend integratieplan en/of de late en onvolledige uitvoering ervan, gebrekkige TSA's, een onvoldoende communicatie, het gebruik van onervaren consultants, het verlies van essentieel personeel of het verlies van begrotingscontrole, zouden worden bevestigd omdat de verzachtende maatregelen niet het verwachte effect zouden hebben gehad, zou de uitvoering van het bedrijfsplan in het gedrang kunnen komen. In een dergelijk geval, en afhankelijk van de omvang van de verschillen, bestaat de mogelijkheid dat de gebudgetteerde resultaten niet worden behaald met een waarschijnlijke negatieve impact op de rendabiliteit, op de verwachte toename van het eigen vermogen en/of op de mogelijkheid om een dividend uit te keren aan de coöperanten. Dit zou kunnen leiden tot bewarende maatregelen van de toezichthoudende overheden (aanvullende kapitaalvereisten, uitvoering van een herstelplan, eisen voor corrigerende maatregelen zoals drastische kostenreductie, enz.), en des te meer indien het niet uitbetalen van een dividend (of het uitbetalen van een onvoldoende dividend in de ogen van de coöperanten) tot min of meer significante aanvragen tot terugbetaling van de aandelen leidt.

De risico's in verband met de integratie worden als middelmatig beschouwd.

2.3.4 Risico's in verband met de niet-voltooiing van de transactie

Het contract voor de overname van de aandelen van AXA Bank Belgium door de Groep Crelan voorziet in de vervulling van bepaalde opschortende voorwaarden om de transactie effectief te kunnen uitvoeren. Deze voorwaarden omvatten onder meer de effectieve verkoop van Crelan Insurance aan AXA Belgium, het ontvangen van de goedkeuring van de toezichthoudende overheden en het niet optreden van gebeurtenissen die een materiële impact hebben op de financiële, operationele of reputatiepositie van AXA Bank Belgium vóór de closing.

Na officiële neerlegging van het dossier op 1 oktober 2021, is de overname van AXA Bank Belgium door de Groep Crelan afhankelijk van de goedkeuring van de toezichthoudende overheden, waaronder de Europese Centrale Bank, de Nationale Bank van België en de Banque de France. Een aantal belangrijke parameters in het evenwicht van de transactie moeten nog worden bekeken en goedgekeurd door de prudentiële toezichthoudende overheden. Ook de effectieve uitvoering van de verkoop van Crelan Insurance aan AXA Belgium is afhankelijk van de goedkeuring van de toezichthoudende overheden. De effectieve uitvoering van de overname zal kunnen plaatsvinden in de mate dat deze goedkeuring effectief bekomen is.

De datum van 31 december 2021 is vastgesteld als afsluitdatum ("long stop date") tussen CrelanCo en AXA SA (Frankrijk) voor de closing (uitvoering van de overnameovereenkomst van AXA Bank Belgium). Indien de closing niet tegen 31/12/2021 kan plaatsvinden, zouden de partijen een uitstel van de termijn tot na 31/12/2021 kunnen overwegen of de beslissing nemen om de transactie niet te laten doorgaan.

Indien de transactie niet voltooid wordt, zou Crelan zich in een soortgelijke situatie bevinden als vóór de transactie. Het gevolg voor Crelan zou een verlies van opportuniteiten zijn en capaciteit om schaalvoordelen te behalen, in het bijzonder dankzij de bundeling van de investeringen die nodig zijn voor de toekomst en die door de transactie zouden worden vergemakkelijkt, in het bijzonder op het gebied van IT en de middelen die nodig zijn om het hoofd te bieden aan de toenemende digitalisering van de samenleving, alsmede op het gebied van human ressources. Er zal ook een verlies aan groei in het klantenbestand zijn en een verlies aan groei in de inkomstenbasis, wat tot een lager resultaat zou leiden dan het resultaat waartoe de overname van AXA Bank Belgium zou kunnen leiden.

Daarnaast zal wat de transactiekosten betreft, als de transactie niet wordt voltooid, een aanzienlijk deel van deze kosten verschuldigd blijven (het totale bedrag van de kosten verbonden aan de transactie vanaf 01/01/2020 tot de closing datum bedraagt EUR 16,7 mio waarvan EUR 11,2 mio enkel te betalen zijn in geval van voltooiing van de transactie).
Er zijn echter andere commerciële mogelijkheden voor Crelan en haar agenten, zodat het niet voltooien van de transactie geen materiële impact zal hebben op de rendabiliteit.

De risico's verbonden aan de niet-voltooiing van de transactie worden als middelmatig beschouwd.

2.3.5 Liquiditeitsrisico's

Terwijl Crelan autonoom functioneert ten opzichte van de kapitaalmarkten waarbij te allen tijde voldoende commercieel passief aanwezig is en voldoende hoogliquide activa om eventuele on-

evenwichten op de balans op te vangen, heeft AXA Bank Belgium gekozen om de productie van zijn activa deels te financieren via een EMTN-programma, een covered bond programma, een programma Residential Mortgage Backed Securities (RMBS) en tenslotte via Targeted Long Term Refinancing Operations (TLTRO's of langetermijnontleningen bij de ECB).

Dit biedt het voordeel van diversificatie van het passief tussen commerciële en financiële marktinstrumenten met elk hun specifieke liquiditeitskost. De kost op de kapitaalmarkten wordt deels bepaald door de rating van de uitgevende instelling.

AXA Bank Belgium beschikt op vandaag over een A2 rating (*Long term deposit*) bij Moody's en A- (*Long term ICR*) bij Standard & Poors, dit inzonderheid als gevolg van de ondersteuning door AXA Groep. Crelan beschikt over een A3 rating (*Long term deposit*) bij Moody's en BBB+ (*Long term ICR*) bij Standard & Poors, verkregen op een pro forma basis rekening houdend met de geplande overname van AXA Bank Belgium door Crelan.
Het risico bestaat dat de toekomstige gefuseerde onderneming een beperktere toegang tot de kapitaalmarkten zal hebben en/of mogelijk hogere financieringskosten zal moeten dragen dan verwacht indien de rating van Crelan wordt verlaagd.

De pro forma simulaties van de LCR-ratio (Liquidity Coverage Requirement) leiden tot een geschatte ratio na acquisitie van 147% (na cash-betaling van de acquisitie), wat veel hoger is dan de opgelegde reglementaire norm van 100%.

Ingeval potentiële negatieve evoluties blijven bestaan (verdere daling van de rente, handhaving van een hoge kredietproductie, vertrek klanten die de fusie niet wensen, …), zal de mogelijkheid om de productie te financieren met uitgifte van 'covered bonds' of gelijkaardige programma's het voor de geconsolideerde entiteit mogelijk maken om over de nodige liquiditeiten te beschikken om de interne triggers en reglementaire vereisten na te leven.

Conclusie: deze risico's worden als laag beschouwd.

2.4 Risico's verbonden aan COVID-19

Wat de impact betreft van de Covid pandemie op de winstgevendheid van de banksector en Crelan in het bijzonder hebben we vastgesteld dat de impact zich vandaag vooral manifesteert via het kredietrisico. Op vlak van liquiditeit of de verkoop van buitenbalansproducten waren er geen impacten. Integendeel, de klantendeposito's zijn verder gegroeid en Crelan heeft recordproducties gerealiseerd op het vlak van buitenbalansproducten.

Op het vlak van kredietrisico is het moeilijk om vandaag een exacte inschatting te maken. Zolang de steunmaatregelen van de overheid van kracht zijn bestaat de kans dat de reële risico's onder de waterlijn blijven en onzichtbaar zijn voor de risicomodellen van de banken.

Crelan heeft hier echter op ingespeeld door processen in kaart te brengen om de klanten met een verhoogd risico te identificeren, hun kredietdossiers in detail te analyseren en indien nodig over te gaan tot het aanleggen van bijkomende waardeverminderingen. Op vlak van kredietherstructurering (forbearance) werden dossiers onder een moratorium ook als geherstructureerd aangemerkt indien ze aan de criteria beantwoorden. Dit in tegenstelling tot de richtlijnen van de toezichthouder die aangeeft dat een moratorium niet noodzakelijk moet leiden tot kredietherstructurering. Deze voorzichtige aanpak heeft geleid tot een sterke stijging van de geherstructureerde dossiers per einde 2020 tov het begin van het jaar (een stijging met bijna 200%). Deze stijging veroorzaakt op haar beurt een stijging van de kredieten in Stage 2. Globaal genomen zijn ook de provisies voor Stage 1 en Stage 2 met bijna 200% gestegen. Dit leidde tot een bijkomende kost over het boekjaar 2020 van 18 mio EUR om deze provisies te brengen op een bedrag van 27 mio EUR. Crelan gaat er vandaag van uit dat de aangelegde provisies in 2020 voldoende zullen zijn om de impact van Covid in 2021 te absorberen. De exposures ten overstaan van de zwaarst getroffen sectoren zoals horeca, toerisme en kleinhandel zijn immers relatief beperkt en de nodige provisies werden in 2020 aangelegd om onverwachte verliezen te kunnen opvangen.

De risico's in verband met Covid-19 worden uiteindelijk als middelmatig beschouwd.

Verklarende opmerkingen

Een geherstructureerd of forbearance krediet is een dossier waarvan de modaliteiten gewijzigd zijn omwille van financiële problemen in hoofde van de klant. Bij Crelan worden deze dossiers automatisch ondergebracht in stage 2.
IFRS 9 maakt een onderscheid tussen 3 categorieën van kredieten:
- Stage 1 : dit zijn gezonde kredieten die geen belangrijke verslechtering van het kredietrisico hebben gekend sinds de uitgifte.
- Stage 2 : dit zijn kredieten die een belangrijke verslechtering gekend hebben van het kredietrisico sinds de uitgifte.
- Stage 3 : dit zijn kredieten die een dusdanige verslechtering gekend hebben dat er effectief individuele waardeverminderingen werden aangelegd voor het dossier. Het dossier is in default.

Ook op vlak van waardeverminderingen is er een onderscheid tussen de verschillende stages:
- Stage 1 : een waardevermindering wordt aangelegd op basis van de mogelijkheid dat het dossier binnen een periode van 12 jaar in default gaat.
- Stage 2 : een waardevermindering wordt aangelegd op basis van de mogelijkheid dat het dossier in de loop van de ganse looptijd in default gaat.
- Stage 3 : een individuele waardevermindering wordt aangelegd op basis van de verwachte cashflows van het dossier.

3 Verantwoordelijke personen en goedkeuring door de bevoegde autoriteit

3.1 Verantwoordelijke personen

De CV CrelanCo is lid van de Federatie van kredietinstellingen “Crelan”. Artikel 19 van haar statuten bepaalt dat zolang de vennootschap aangesloten is bij de NV Crelan in de schoot van een federatie van kredietinstellingen, het bestuur van de vennootschap waargenomen wordt door het Directiecomité van de NV Crelan.

De CV CrelanCo, met maatschappelijke zetel aan de Sylvain Dupuislaan, 251, 1070 Brussel, vertegenwoordigd door de heer Philippe VOISIN, Voorzitter van het Directiecomité van Crelan NV en de heer Jean-Paul GRÉGOIRE, lid van het Directiecomité van Crelan NV, is verantwoordelijk voor dit prospectus.

De CV CrelanCo verklaart dat de informatie in dit prospectus, voor zover haar bekend, in overeenstemming is met de werkelijkheid en geen gegevens zijn weggelaten die de strekking van het prospectus zouden wijzigen.

3.2 Verslagen van deskundigen

De jaarrekeningen voor boekjaar 2018, 2019 en 2020 werden gecontroleerd en goedgekeurd door EY Bedrijfsrevisoren bv, De Kleetlaan 2, 1831 Diegem, vertegenwoordigd door dhr. Jean-François Hubin.

Het Verslag over de compilatie van geconsolideerde pro forma financiële informatie werd opgesteld door EY Bedrijfsrevisoren bv, De Kleetlaan 2, 1831 Diegem, vertegenwoordigd door dhr. Jean-François Hubin.

De verslagen van deze vennootschap van bedrijfsrevisoren werden aan de Groep Crelan verstrekt in het kader van haar gebruikelijke controleopdracht wat de jaarrekening aangaat en in het kader van een specifieke opdracht wat de pro forma financiële informatie aangaat.
Ze worden in dit prospectus opgenomen met haar instemming en door middel van de copy/paste van de inhoud ervan. CrelanCo heeft geen enkel element of feit weggelaten waardoor de verstrekte informatie onnauwkeurig of misleidend zou zijn.

De verslagen over de jaarrekeningen van de boekjaren 2018, 2019 en 2020 bevatten een Oordeel zonder voorbehoud.

3.3 Goedkeuring door de FSMA

a) Dit prospectus werd goedgekeurd door de FSMA als bevoegde autoriteit overeenkomstig Verordening (EU) 2017/1129;

b) de FSMA keurt dit prospectus enkel goed wanneer is voldaan aan de in Verordening (EU) 2017/1129 neergelegde normen inzake volledigheid, begrijpelijkheid en consistentie;

c) deze goedkeuring mag niet worden beschouwd als een goedkeuring van de uitgevende instelling of van de kwaliteit van de aandelen waarop het prospectus betrekking heeft;

d) beleggers moeten zelf beoordelen of het aangewezen is in de effecten te beleggen.

4 GEGEVENS BETREFFENDE DE COÖPERATIEVE AANDELEN

4.1 Essentiële gegevens

4.1.1 Verklaring inzake het werkkapitaal

De uitgevende instelling verklaart zonder voorbehoud dat zij volgens haar ramingen en gedurende de looptijd van dit prospectus, over voldoende middelen beschikt voor een periode van ten minste twaalf maanden om aan haar huidige behoeften te voldoen.

De opbrengst van de aanbieding wordt niet opgenomen in de berekening van deze middelen.
Deze laatste verklaring is niet bedoeld als een voorbehoud of kanttekening, maar als informatie gebaseerd op de opstelling van de verklaring inzake het werkkapitaal die een belegger nodig heeft om een geïnformeerde beoordeling te kunnen maken.

4.1.2 Kapitalisatie en schuldenlast

De volgende cijfers zijn gebaseerd op de geconsolideerde Finrep, de periodieke financiële reporting volgens IFRS-regels op 30/09/2021.

Het boekhoudkundig eigen vermogen dd. 30/09/2021 bedraagt 1,323 miljard EUR voor een balanstotaal 23,834 miljard EUR.

Het boekhoudkundig eigen vermogen bestaat uit 3 elementen :
- het geplaatst kapitaal tbv 896 miljoen EUR;
- de andere componenten van het eigen vermogen tbv -28.294 EUR;
- de reserves en baten uit het lopende jaar tbv 426 miljoen EUR (winst van het jaar inbegrepen).

Op vlak van het kapitaal wordt de evolutie bepaald door de netto-fluctuatie van het coöperatief kapitaal: in de loop van het jaar worden aandelen verkocht via het net van zelfstandige agenten van Crelan. Daarentegen worden, nav de algemene vergadering, aandelen terugbetaald aan coöperanten die hierom hebben verzocht in het voorgaande jaar.

De reserves bestaan uit de resultaten van de onderneming die niet werden uitgekeerd aan de aandeelhouders. De Algemene Vergadering van 29/04/2021 heeft het voorstel van de Raad van Bestuur goedgekeurd om in 2021 een dividend van 26,2 miljoen euro uit te keren aan de aandeelhouders. Jaarlijks groeien de reserves aan met het bedrag van het (positief) resultaat dat niet werd uitgekeerd aan de aandeelhouders.

Los van het eigen vermogen heeft Crelan in het verleden ook achtergestelde certificaten (Tier 2) uitgegeven. Het boekhoudkundig saldo van deze certificaten bedroeg 36 miljoen EUR per 31/08/2021.

Liquiditeiten

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de Liquidity Coverage Ratio (LCR) en Net Stable Funding Ratio (NSFR) van de Groep Crelan. Deze ratio's zijn een maatstaf voor de liquiditeitsposities van de Groep Crelan op geconsolideerde basis, op respectievelijke korte en middellange termijn:

Liquiditeit	30/09/2021	30/06/2021	31/12/2020	31/12/2019	31/12/2018	31/12/2017
Liquidity Coverage Ratio (met Europabank)	184,02%	186,96%	177,95%	167,60%	182,87%	200,20%
Net Stable Funding Ratio (met Europabank)	153,91%	154,97%	149,00%	137,05%	137,00%	117,60%
Liquidity Coverage Ratio (zonder Europabank)	167,12%	171,92%	162,35%	153,04%	170,02%	179,10%
Net Stable Funding Ratio (zonder Europabank)	151,37%	152,95%	146,29%	134,97%	134,90%	120,90%

Op basis van deze ratio's voldoet Crelan aan de minimale reglementaire liquiditeitsratio van 100%.

Solvabiliteitsratio's

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de solvabiliteitsratio's van de Groep Crelan op geconsolideerde basis:

	30/09/2021	30/06/2021	31/12/2020	31/12/2019	31/12/2018	31/12/2017
Total Capital (ratio %) - fully loaded definition	21,47%	21,61%	22,02%	21,85%	19,19%	20,46%
Tier 1 (ratio %) - fully loaded definition	21,35%	21,45%	21,72%	21,03%	17,76%	18,15%

Op basis van deze ratio's voldoet Crelan aan de reglementaire vereisten inzake solvabiliteit, wetende dat vanaf 31 januari 2021 de minimale SREP-doelstelling (Supervisory Review and Evaluation Process) 14,65% bedraagt voor de Total Capital-ratio en 11,61% voor de Tier 1-ratio, waaraan, op verzoek van de nationale prudentiële autoriteit, een aanvullende anticyclische buffervereiste kan worden toegevoegd krachtens artikel 96 van de bankwet.

Kapitalisatietabel op 30/09/2021

	30/09/2021
Totale kortlopende schuld (inclusief kortlopend deel van de langlopende schuld)	21.144.396.242,76
Gewaarborgd	
Gedekt	0,00
Niet gewaarborgd/niet gedekt	21.144.396.242,76
Totaal langlopende schulden (exclusief kortlopend deel van de langlopende schulden)	1.367.411.420,77
Gewaarborgd	
Gedekt	395.944.444,44
Niet gewaarborgd/niet gedekt	971.466.976,33
Eigen Vermogen	1.322.627.052,07
Aandelenkapitaal	896.256.041,20
Wettelijke reserves	56.107.951,60
Andere reserves	370.263.059,27
Totaal	23.834.434.715,60

Tabel van de schuldenlast op 30/09/2021

		30/09/2021
A	Contant geld	58.850.053,34
B	Kasequivalenten	3.494.835.737,58
C	Andere vlottende financiële activa	79.174,04
D	Liquiditeit (A + B + C)	3.553.764.964,96
E	Financiële schulden op korte termijn (inclusief schuldinstrumenten, maar exclusief het kortlopende deel van de financiële schulden op lange termijn)	20.910.686.805,73
F	Kortlopend deel van de financiële schulden op meer dan één jaar	163.870.629,51
G	Financiële schuldenlast op korte termijn (E + F)	21.074.557.435,24
H	Netto lopende en financiële schuldenlast (G - D)	17.520.792.470,28
I	Financiële schulden op lange termijn (exclusief kortlopend deel en schuldbewijzen)	918.501.633,77
J	Schuldinstrumenten	448.909.787,00
K	Langlopende handelsschulden en andere schulden	0,00
L	Financiële schulden op lange termijn (I + J + K)	1.367.411.420,77
M	Totale financiële schuldenlast (H + L)	18.888.203.891,05

Voor de overname van AXA Bank Belgium door CrelanCo (zie ook sectie 5.18) zou Crelan NV effecten van reglementair kapitaal van categorie AT1 uitgeven voor 225 miljoen euro (met de mogelijkheid van een verhoging tot 265 miljoen euro) en 200 miljoen euro aan Tier 2-achtergestelde leningen. Deze uitgiftes zouden het mogelijk maken de door de raden van bestuur van CrelanCo en Crelan NV vastgelegde doelstellingen inzake het reglementaire eigen vermogen te bereiken. Er bestaat een akkoord tussen Crelan en drie partners (AXA SA, AMUNDI SA et ALLIANZ BENELUX SA) waarbij deze zich ertoe verbinden deze uitgiftes te onderschrijven op closing (met de mogelijkheid voor hen om het investeringsbedrag geheel of gedeeltelijk toe te wijzen aan andere verbonden vennootschappen van hun respectieve groep).
De schuldpositie zou met 200 miljoen EUR toenemen (zie ook de pro forma balans in sectie 5.20.5.2.). In termen van liquiditeit zou de netto liquiditeitspositie dalen met 175 miljoen euro (600 - 225 - 200 miljoen euro - meer details in sectie 5.18), rekening houdend met de overname van AXA Bank Belgium, de verkoop van Crelan Insurance, de overname van de AT1-uitgifte van AXA Bank Belgium en de uitgifte van AT1-kapitaaleffecten en van achtergestelde leningen door de NV Crelan.

De geconsolideerde solvabiliteitsratio's van de Groep Crelan bedragen 21,35% (CET1 en Tier 1) en 21,47% (Total Capital) op 30/09/2021. Op 31/12/2020 bedroegen deze ratio's 21,72% (CET1 en Tier 1) en 22,02% (Total Capital). De CET1-ratio na de overname, berekend op pro forma basis op 31/12/2020, zou 15,65% bedragen, de Tier 1-ratio 17,78% en de Total capital ratio 19,67%.
De raden van bestuur van Crelan NV en van CrelanCo hebben doelstellingen vastgelegd van 15% voor de CET1-ratio en 17% voor de Total capital ratio, en de beoogde LCR-ratio bedraagt 140%. Crelan is ook van plan te werken met een hefboomratio die ruim boven de reglementaire vereisten onder pijler 1 ligt.

De inbreng van 225 miljoen euro (of eventueel 265 miljoen euro) door middel van AT1 en 200 miljoen euro door middel van Tier 2-achtergestelde leningen zou het mogelijk maken om solvabiliteits- en liquiditeitsratio's bij de closing te bereiken in lijn met deze doelstellingen. De doelstelling om vanaf de datum van dit prospectus en tegen eind 2024 het coöperatieve kapitaal met 220 miljoen euro te verhogen, zou bijdragen tot de doelstelling om de solvabiliteit van de Groep Crelan op een goed niveau te handhaven, ook na de overname van AXA Bank Belgium door de Groep Crelan, alsmede om het door Groep Crelan nagestreefde traject van de hefboomratio te verzekeren (zie ook sectie 2.3.1 en sectie 5.18).

4.1.3 Belangen van bij de uitgifte/aanbieding betrokken natuurlijke en rechtspersonen

De uitgever heeft geen kennis van enige belang, met inbegrip van een belangenconflict, dat het aanbod op betekenisvolle manier zou kunnen beïnvloeden in hoofde van de natuurlijke- of rechtspersonen die deelnemen aan het aanbod.

4.1.4 Redenen voor de aanbieding en bestemming van de opbrengsten

CrelanCo biedt het publiek de mogelijkheid aan coöperatieve aandelen te verwerven ten einde zijn eigen vermogen en zijn financiële draagkracht te versterken in overeenstemming met de reglementering op het eigen vermogen van de kredietinstellingen.

De raden van bestuur van Crelan NV en CrelanCo hebben een solvabiliteitsratio van ongeveer 15% voor de CET1-ratio en ongeveer 17% voor de Total Capital ratio vooropgesteld. Crelan is ook van plan te werken met een hefboomratio die ruim boven de reglementaire vereisten onder pijler 1 ligt.
Op basis van de informatie waarover Crelan momenteel beschikt, zouden deze streefcijfers boven de uiteindelijk door de prudentiële toezichthoudende autoriteiten opgelegde ratio's liggen.

Op meer specifieke wijze wenst CrelanCo kapitaal blijven aantrekken om haar solvabiliteit op een goed niveau te houden, zelfs na de overname van AXA Bank Belgium door Crelan.

In deze context is CrelanCo van plan haar coöperatieve kapitaal vanaf de datum van dit prospectus tot eind 2024 met 220 miljoen euro te verhogen. Dit zou het door Groep Crelan nagestreefde traject van de hefboomratio moeten verzekeren (zie ook sectie 2.3.1 en sectie 5.18).
Voorts is de NV Crelan van plan haar Tier 1-kapitaal voor de closing te verhogen door de uitgifte van AT1-effecten voor een bedrag van 225 miljoen euro (of eventueel 265 miljoen euro) onderschreven door AXA SA en/of verbonden vennootschappen van de AXA-groep, en haar Tier 2-kapitaal te verhogen door de uitgifte van achtergestelde leningen voor een bedrag van 200 miljoen euro onderschreven door Amundi SA en/of verbonden vennootschappen van de groep AMUNDI en Allianz Benelux SA/NV en/of verbonden vennootschappen de groep ALLIANZ.

Deze uitgiftes zouden een positief effect hebben van ongeveer 370 basispunten op de geconsolideerde Total capital ratio na de overname

Meer informatie over deze transactie en de gevolgen ervan voor de Groep Crelan, in het bijzonder op het vlak van de solvabiliteit, is te vinden in sectie 5.18.

De uitgifte van coöperatieve aandelen is ook belangrijk voor CrelanCo om in het bijzonder de uittreding van coöperanten te compenseren door de toetreding van nieuwe coöperanten.

N.B.: de bovengenoemde doelstelling om het coöperatieve kapitaal vanaf de datum van dit prospectus tot eind 2024 met 220 miljoen EUR te verhogen, mag niet worden verward met de in sectie 4.3.1.2 vermelde aanbiedingslimiet van 300 miljoen EUR voor de geldigheidsduur van dit prospectus (1 jaar) die tot een opschorting van de uigifte zou leiden indien ze bereikt wordt.

4.2 Informatie over de effecten die zullen worden aangeboden/tot de handel zullen worden toegelaten

4.2.1 Type en categorie van de coöperatieve aandelen

De coöperatieve aandelen zijn financiële instrumenten van het type "aandeel" die een eigendomsrecht op een deel van het kapitaal van de onderneming vertegenwoordigen. Dit betekent dat de houder van een maatschappelijk aandeelhouder of coöperant wordt van CrelanCo.

De coöperatieve aandelen hebben de ISIN-code (internationaal nummer tot identificatie van de effecten) BE0025266462.

4.2.2 Wetgeving waaronder de effecten gecreëerd zijn

De coöperatieve aandelen waarvan sprake in huidig prospectus worden onder het Belgisch recht uitgegeven.
Enkel de Belgische rechtbanken zijn bevoegd om geschillen te behandelen.

4.2.3 Vorm van de effecten

De coöperatieve aandelen worden uitgegeven onder de vorm van effecten op naam door inschrijving in het aandelenregister. Aan elke inschrijving in dit register wordt een nummer (in de vorm van een rekeningnummer) toegekend.
De aandeelhouders ontvangen rekeninguittreksels die de inschrijvingen en de terugbetalingen vaststellen. Deze rekeninguittreksels gelden als certificaat van inschrijving. Ingeval van betwisting hebben enkel de inschrijvingen in het aandelenregister bewijskracht.
Een kopie van de vermeldingen die voorkomen in het aandelenregister en die op hen betrekking hebben, kan worden afgeleverd aan de aandeelhouders die dit vragen, in een brief gericht aan de zetel van de vennootschap.

4.2.4 Munteenheid waarin de effecten worden uitgegeven.

De uitgifte gebeurt in euro.

4.2.5 Rechten verbonden aan de coöperatieve aandelen

4.2.5.1 Dividenden

De coöperatieve aandelen geven recht op een jaarlijks dividend op de eventuele winst, mits beslissing in die zin van de Algemene Vergadering van CrelanCo, op voorstel van de Raad van Bestuur.

4.2.5.1.1 Begin van het recht op dividend

De belegger heeft recht op een dividend vanaf de inschrijving van zijn aandelen op zijn aandeelhoudersrekening. Wanneer hij slechts gedurende een deel van het jaar aandeelhouder is geweest (aanschaf of overdracht in de loop van het jaar), zijn de dividenden slechts pro rata temporis verschuldigd. Dit betekent dat de persoon die bijvoorbeeld op 1 juli van een jaar aandeelhouder wordt recht zal hebben op 6 maanden dividenden. Bij overdracht van aandelen zal de overdrager recht hebben op dividenden tot de dag van de overdracht en de overnemer vanaf de overname.

In geval van ontslag in overeenstemming met de statuten (zie sectie 4.2.8.1.) loopt het recht op dividenden tot 31 december van het jaar voorafgaand aan de Algemene Vergadering die zich over de resultaten van het voorbije jaar zal buigen. Deze Algemene Vergadering vindt plaats eind april.
Met andere woorden loopt het recht op dividenden in geval van ontslag tot 31 december van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de aandeelhouder zijn aandelen terugbetaald krijgt (normaliter in de loop van de maand mei).

In geval van uitsluiting, overlijden, faillissement, kennelijk onvermogen, onbekwaamverklaring of ontbinding van een coöperant, verliest deze de hoedanigheid van aandeelhouder met onmiddellijke ingang. In dergelijke situatie wordt zijn maatschappelijk recht omgevormd in een schuldvordering. De voormalige aandeelhouder of zijn rechthebbenden zullen in die situaties slechts recht hebben op de waarde van het scheidingsaandeel en krijgen geen dividend voor het jaar waarin het evenement zich voorgedaan heeft.

4.2.5.1.2 Verjaringstermijn

De dividenden (alsmede de terugbetalingen van aandelen) worden gestort op de bankrekening geopend bij CrelanCo of de NV Crelan en aangeduid door de aandeelhouder als de "gemandateerde rekening" voor de verrichtingen op zijn aandelen.

Bij gebrek aan aanduiding van een bankrekening zal, in overeenstemming met artikel 14 van de statuten, het bedrag geplaatst worden op een wachtrekening van de bank in afwachting van een schriftelijke aanvraag tot storting vanwege de vennoot of zijn rechthebbenden. De bedragen zullen gedurende 2 jaar door de bank op de wachtrekening aangehouden worden. Eens de termijn van 2 jaar verstreken is, vervalt de schuldvordering ten aanzien van CrelanCo.

4.2.5.1.3 Dividendbeperkingen

Volgens het dividendenbeleid van CrelanCo, hangen de uitkering en de grootte-orde van het dividend af van een aantal beperkingen :
- wettelijke en reglementaire beperkingen;
- de geanticipeerde solvabiliteit en rentabiliteit van Crelan;
- de marktomstandigheden (economie, rentestand, concurrentie, enz…)

De wettelijke en reglementaire beperkingen zijn de volgende :

- beperkingen uit het Wetboek van vennootschappen en verenigingen (zie Wet van 23 maart 2019 tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen, Belgisch Staatsblad 4/04/2019) :
  - geen uitkering mag gebeuren indien het nettoactief van de vennootschap negatief is of ten gevolge daarvan negatief zou worden (zie artikel 6:115 WVV);
  - het bestuursorgaan moet ook vaststellen dat de vennootschap, volgens de redelijkerwijs te verwachten ontwikkelingen, na de uitkering in staat zal blijven haar schulden te voldoen naarmate deze opeisbaar worden over een periode van ten minste twaalf maanden te rekenen van de datum van de uitkering (zie artikel 6:116 WVV).

- het dividend is beperkt door de maximum rentevoet bepaald door het koninklijk besluit van 8/01/1962 tot vaststelling van de voorwaarden tot erkenning van de groeperingen van coöperatieve vennootschappen en van de coöperatieve vennootschappen. Deze maximum rentevoet bedraagt momenteel 6% van de statutaire uitgifteprijs van de aandelen na aftrek van de roerende voorheffing.

- de uitkering van dividenden moet gebeuren met naleving van de regels voor de aansluiting bij de Federatie van kredietinstellingen “Crelan” en de werking van de Federatie Crelan, alsmede de statutaire bepalingen inzake winstverdeling (zie sectie 5.14.1. met betrekking tot het dividendbeleid van de emittent).

Daarnaast, voor wat betreft het dividend verschuldigd voor het jaar 2020, heeft de Algemene Vergadering van 29/04/2021 de uitbetaling van een dividend van 3% goedgekeurd. De uitbetaling van dit dividend werd op medio oktober 2021 vastgesteld, na de opheffing van de beperkingen die de NBB en de ECB in verband met de pandemie van het coronavirus hadden opgelegd voor de uitbetaling van dividenden door banken..

4.2.5.1.4 Percentage en periodiciteit van het dividend

Het dividend is in principe jaarlijks. Het wordt door de Raad van Bestuur aan de Algemene Vergadering voorgesteld, rekening houdend met de bovenvermelde beperkingen.

Voor de laatste 3 boekjaren werden de volgende dividenden uitgekeerd (volgens percentages toegepast op de statutaire uitgifteprijs van de aandelen) : 2018: 3% - 2019 : 3% - 2020 : 3%.

De dividenden die in het verleden werden betaald zijn geen garantie naar dividenden die in de toekomst kunnen worden betaald. Op algemene wijze zijn de dividenden die aan de bestaande en de nieuwe coöperatieve aandeelhouders zullen worden uitbetaald, afhankelijk van het resultaat van Crelan.

4.2.5.2 Stemrechten

De coöperatieve aandelen geven eveneens het recht om deel te nemen aan de Algemene Vergadering van de vennoten en om een stemrecht uit te oefenen.

Krachtens artikel 6 van de Statuten kan de Raad van Bestuur het maximum aantal aandelen dat éénzelfde persoon kan aanhouden, beperken.

Slechts personen die de hoedanigheid hebben van aandeelhouder kunnen deel nemen aan de Algemene Vergadering. Bij ontslag, uitsluiting, overlijden, faillissement, kennelijk onvermogen, onbekwaamverklaring of vereffening van de vennoot, vervalt het recht om deel te nemen aan de Algemene Vergadering met onmiddellijke ingang en gaat niet over aan eventuele rechthebbenden zoals erfgenamen of schuldeisers van de vennoot.

De oproepingen tot de Algemene vergaderingen gebeuren door middel van een aankondiging, ten minste tien bankwerkdagen vóór de Algemene Vergadering, geplaatst op de website van de vennootschap, en in één Nederlandstalige en één Franstalige landelijk verspreide krant. De aankondiging kan bijkomend worden gepubliceerd in één of meer bladen van de landbouwpers. De aankondiging geeft aan van wie de oproeping uitgaat en bevat de dagorde.
Om te worden toegelaten tot de Algemene Vergadering dienen de aandeelhouders hun voornemen dienaangaande per brief, fax of e-mail te melden aan het secretariaat generaal op de zetel van de vennootschap met de coördinaten zoals die in de oproeping zijn vermeld.
Deze melding moet, om geldig te zijn, toekomen op de zetel van de vennootschap ten laatste vier bankwerkdagen vóór de datum van de Algemene Vergadering, met vermelding van naam, adres en het aantal aandelen waarover de aandeelhouder beschikt.

Krachtens artikel 24 van de statuten beschikt elke aandeelhouder over één stem. Hij heeft recht op één aanvullende stem per reeks van vijftig ingeschreven aandelen, met dien verstande dat een aandeelhouder niet over meer dan vijf stemmen kan beschikken.
Niemand mag aan de stemming deelnemen, voor zichzelf en als mandataris, voor een aantal stemmen dat het tiende van de stemmen verbonden aan de aanwezige en vertegenwoordigde aandelen overschrijdt.
Zonder afbreuk te doen aan de bijzondere bepalingen van het Wetboek van Vennoot- schappen en Verenigingen, worden de beslissingen van de Algemene Vergadering genomen bij volstrekte meerderheid van de aanwezige en vertegenwoordigde stemmen.

Daarnaast, krachtens artikel 27 van de statuten, dienen de beslissingen van de Algemene Vergadering houdende wijziging van de statuten, met inbegrip van het besluit tot ontbinding van de vennootschap, genomen te worden bij meerderheid van twee derden van de aanwezige en vertegenwoordigde stemmen.
De Algemene Vergadering zal alleen dan geldig de statuten kunnen wijzigen indien het voorwerp van de voorgestelde wijzigingen in de dagorde is vermeld en indien de aanwezige en vertegenwoordigde aandeelhouders ten minste de helft van het aantal uitgegeven aandelen vertegenwoordigen.

Zo deze laatste voorwaarde niet vervuld is, zal een nieuwe Algemene Vergadering bijeengeroepen worden en deze zal geldig beraadslagen ongeacht het aantal aandelen dat de aanwezige en vertegenwoordigde aandeelhouders vertegenwoordigen.

4.2.5.3 Voorkeurrechten

Er zijn geen voorkeursrechten in het kader van aanbiedingen om in te schrijven op effecten van dezelfde categorie.

4.2.5.4 Recht op uitkering van winst van de uitgevende instelling

Volgens artikel 29 van de statuten van CrelanCo zal de nettowinst als volgt worden aangewend :

1) een dividend kan aan de aandeelhouders worden toegekend, berekend op het volgestorte deel van de statutaire uitgifteprijs, aan een rentevoet die niet hoger mag zijn dan wat is toegelaten door de wettelijke bepalingen genomen krachtens het koninklijk besluit van acht januari negentienhonderd tweeënzestig betreffende de erkenning door de Nationale Raad voor de Coöperatie, in voorkomend geval pro rata temporis vanaf de volstorting;
2) het eventueel overschot zal gestort worden in een beschikbaar reservefonds of in elk ander voorzorgsfonds dat de Algemene Vergadering nuttig acht om de belangen van de vennootschap te vrijwaren.

Indien de belangen van Crelan in gevaar zijn, kan de Raad van Bestuur de uitkering van het dividend opschorten of verbieden.

4.2.5.5 Recht op een gedeelte van het eventuele saldo bij liquidatie

Aandeelhouders hebben geen recht om deel te nemen aan een overschot in geval van vereffening.

Artikel 30 van de statuten bepaalt het volgende :

In geval van vrijwillige ontbinding om welke reden ook, zal de Algemene Vergadering één of meer vereffenaars aanstellen en hun bevoegdheid alsmede de wijze van vereffening bepalen.
Zolang er geen vereffenaars aangesteld zijn, zullen de Bestuurders van rechtswege met de vereffening belast zijn.
Na betaling van het passief zal het eigen vermogen aan de aandeelhouders terugbetaald worden ten belope van het deel van de statutaire uitgifteprijs van hun aandelen dat ze werkelijk gestort hebben of van een proportioneel gedeelte van dit deel, ingeval het beschikbaar saldo ontoereikend is.
Het eventueel overschot zal op een zichtrekening geplaatst worden bij de NV Crelan; zo binnen de vijf jaar na het deponeren, de activiteit van de ontbonden vennootschap overgenomen wordt door een andere kredietkas erkend door de NV Crelan, zullen de sommen die op de rekening staan in het reservefonds van deze kredietkas gestort worden.
Zo binnen dezelfde termijn het werkgebied van de ontbonden vennootschap verdeeld wordt onder meerdere kredietkassen erkend door de NV Crelan, zullen de sommen die op de rekening staan gestort worden in de reservefondsen van de verschillende kredietkassen.
De sommen die eventueel op de rekening overblijven na het verstrijken van de vijf jaar, zullen door de NV Crelan verworven worden.

4.2.5.6 Aflossingsvoorwaarden

Er zijn geen aflossingsvoorwaarden naast het recht van de aandeelhouders om hun ontslag in te dienen of om een vermindering van het aantal aandelen te vragen in overeenstemming met artikel 11 van de statuten.

4.2.5.7 Conversievoorwaarden

Er bestaan geen conversievoorwaarden.

4.2.5.8 Voordelenprogramma

Krachtens artikel 6 van de statuten van CrelanCo kan de Raad van Bestuur voordelen toekennen aan aandeelhouders die aan objectieve criteria beantwoorden en kan hij daartoe het minimum aantal aandelen bepalen dat een aandeelhouder moet aanhouden om van deze voordelen te kunnen genieten. Op de dag van deze prospectus moet men minstens 10 aandelen hebben om van deze voordelen te kunnen genieten.

De Raad mag ook beslissen een forfaitaire bijdrage aan de aandeelhouders te vragen ter dekking van de beheerskosten van de hun toegestane voordelen; deze bijdrage is definitief door de vennootschap verworven. De Raad van Bestuur zal het bedrag, de periodiciteit en de afnamemodaliteiten van deze bijdrage bepalen.

In toepassing hiervan heeft CrelanCo een voordelenprogramma voor coöperanten uitgewerkt. Deze voordelen kunnen bestaan uit zowel voordelen bij Crelan zelf of voordelen bij externe partners.
De aandeelhouders die het voorziene minimum aantal aandelen bezitten (10 aandelen op de dag van deze prospectus) en die in orde zijn met de verplichte voorziene bijdrage (momenteel 36 euro) alsmede met de eventuele bijzondere toekenningsvoorwaarden, kunnen genieten van deze voordelen.

Voor meer informatie over de voordelen en de toekenningsvoorwaarden kan men terecht bij elk Crelan agentschap of de website www.crelan.be (in het gedeelte gewijd aan de coöperanten) raadplegen.

Coöperanten genieten van de voordelen tot het moment dat ze hun aandelen aan een derde overdragen of, in geval van uittreding, tot 31 december van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin ze hun aandelen terugbetaald krijgen (deze terugbetaling gebeurt normaal in de maand mei).

Bij overlijden, faillissement, kennelijk onvermogen, onbekwaamverklaring of vereffening van de aandeelhouder, vervalt het recht op de voordelen met onmiddellijke ingang en gaat niet over aan eventuele rechthebbenden zoals erfgenamen of schuldeisers van de aandeelhouder.

Bij beslissing tot uitsluiting van een coöperant door de Raad van Bestuur van CrelanCo in overeenstemming met artikel 10 van de statuten, kan beslist worden om ook onmiddellijk een einde te maken aan de voornoemde voordelen.

4.2.6 Besluiten, machtigingen en goedkeuringen

Krachtens haar statuten is CrelanCo een coöperatieve vennootschap met een onbeperkt aantal aandelen.
Onder toezicht van de Raad van bestuur is haar kapitaal doorlopend geopend voor potentiële beleggers die aan de voorwaarden van de statuten voldoen.

4.2.7 Verwachte datum van uitgifte van de effecten

De uitgifte in het kader van dit prospectus begint op de datum van dit prospectus zoals goedgekeurd door de FSMA en is onbeperkt in de tijd. Deze uitgifte kan niettemin op elk moment geschorst of gestopt worden bij beslissing van de directie- en bestuursorganen van de uitgever.

Aangezien dit prospectus slechts één jaar geldig is vanaf 22/12/2021, zal de uitgifte niettemin slechts na één jaar kunnen voortgezet worden mits het opstellen van een nieuw door de FSMA goedgekeurd prospectus of het vervullen van de wettelijke voorwaarden waarbij het opstellen van een prospectus niet verplicht zou zijn voor een verdere uitgifte.

4.2.8 Beperkingen op de overdraagbaarheid van de coöperatieve aandelen

De coöperatieve aandelen zijn niet vrij verhandelbaar.

Ten eerste worden ze niet verhandeld op een beurs of op een andere handelsplatform waar ze verkocht zouden kunnen worden.

Daarnaast moet men ook rekening houden met de bepalingen van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen over de coöperatieve vennootschappen.

De aandeelhouder die zijn belegging wenst terug te krijgen moet zich ofwel terugtrekken van de vennootschap en zijn ontslag aanbieden of zijn aandelen overdragen aan een kandidaat-overnemer.

4.2.8.1 Ontslag

De aandeelhouder mag, via zijn Crelan-agentschap, de terugbetaling vragen van zijn aandelen. Dit betekent dat hij wenst zich terug te trekken van de vennootschap en zijn ontslag aanbiedt.

Krachtens artikel 11 van de statuten, mogen de vennoten hun ontslag of de vermindering van hun aantal aandelen slechts vragen tijdens de eerste zes maanden van het boekjaar. De terugbetalingen als gevolg van ontslag of vermindering van het aantal aandelen mogen slechts plaatsvinden na goedkeuring door de Algemene Vergadering van de balans van het jaar tijdens hetwelk het ontslag of de vermindering van het aantal aandelen werd aangevraagd.

Dit brengt mee dat een ontslag ingediend in de tweede helft van het jaar slechts in het begin van het volgende jaar zal aangerekend worden. In dergelijke situatie zal dus de terugbetaling van de aandelen slechts kunnen gebeuren na de Algemene Vergadering (gebruikelijk eind van de maand april) van het tweede jaar volgend op de indiening van de aanvraag tot ontslag.
Dit betekent concreet dat de kortste wachttermijn om terugbetaald te worden ongeveer 10 maanden zou bedragen (= situatie van ontslag ingediend eind juni van het jaar), en de langste wachttermijn 22 maanden (= situatie van ontslag ingediend begin juli van het jaar).

Bovendien mag de Raad van Bestuur het ontslag en de vermindering van het aantal aandelen onvoorwaardelijk weigeren. Zo zal de Raad van Bestuur het ontslag en de vermindering van het aantal aandelen onder meer kunnen weigeren:
1) aan de aandeelhouders die verplichtingen hebben tegenover de vennootschap of die ten opzichte van deze laatste door zekere overeenkomsten gebonden zijn;
2) indien door het ontslag of de vermindering, het statutair onbeschikbare eigen vermogen bedoeld in artikel 6 van de statuten zou aangetast worden;
3) indien door dit feit het aantal aandeelhouders dat op het einde van het vorige boekjaar bestond, of het aantal uitstaande aandelen op het einde van het vorige boekjaar, met meer dan een tiende zou verminderen;
4) in het algemeen, indien door dit feit de financiële toestand van de vennootschap schade zou lijden, indien het bedrag nodig voor de terugbetaling van aandelen niet voor uitkering vatbaar is overeenkomstig de toepasselijke wettelijke bepalingen, of indien door de terugbetaling van aandelen, Crelan, op basis van haar gezamenlijke situatie, haar reglementaire normen en verplichtingen zoals vastgesteld in uitvoering van de wet van vijfentwintig april tweeduizend veertien, niet meer zou halen.

Krachtens artikel 13 van de statuten van CrelanCo hebben de ontslagnemende aandeelhouders recht op een scheidingsaandeel zoals dit zal blijken uit de balans van het boekjaar waarin het lidmaatschap ophield; in geen geval zullen zij meer mogen ontvangen dan de statutaire uitgifteprijs van hun aandeel. Dit betekent dat bij uittreding de coöperant maximaal recht heeft op de statutaire uitgifteprijs van zijn aandelen (aandeelhouders zullen de boekhoudkundige minwaarde van de aandelen ondergaan terwijl de aandelen geen recht geven op eventuele reserves of meerwaarde).

Er moet daarnaast rekening gehouden worden met het nieuwe Wetboek van vennootschappen en verenigingen (zie Wet van 23 maart 2019 tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen, Belgisch Staatsblad 4/04/2019).
In dit wetboek worden ook beperkingen ingevoerd ten aanzien van uitkeringen (zoals toekenning van dividenden of terugbetalingen van aandelen) in een coöperatieve vennootschap :

- geen uitkering mag gebeuren indien het nettoactief van de vennootschap negatief is of ten gevolge daarvan negatief zou worden (zie artikel 6:115 WVV);
- het bestuursorgaan moet ook vaststellen dat de vennootschap, volgens de redelijkerwijs te verwachten ontwikkelingen, na de uitkering in staat zal blijven haar schulden te voldoen naarmate deze opeisbaar worden over een periode van ten minste twaalf maanden te rekenen van de datum van de uitkering (zie artikel 6:116 WVV).

4.2.8.2 Overdracht – Overdracht bij overlijden

De aandeelhouder mag zelf een overnemer vinden voor de overname van zijn aandelen. Hiervoor moet hij rekening houden met de volgende regels.

De coöperatieve aandelen mogen alleen aan vennoten afgestaan worden of aan derden die voldoen aan de voorwaarden om vennoot te zijn, zoals voorzien in artikel 9 van de statuten en dit mits akkoord van de Raad van Bestuur, die niet verplicht is een eventuele weigering te rechtvaardigen.

Artikel 9 van de statuten bepaalt dat :

"Als leden van de vennootschap komen in aanmerking:
1. de landbouwers, tuinbouwers, viskwekers en, in het algemeen, alle natuurlijke personen die hun hoofdbezigheid hebben in de landbouw, in de ruimste zin van het woord;
2. alle andere natuurlijke personen die activiteiten uitoefenen gelieerd aan de landbouw of die belang stellen in de ontwikkeling van deze laatste en in het welzijn van de plattelandsbevolking;
3. en, in het algemeen, alle natuurlijke personen die belang stellen in het voorwerp van de vennootschap en haar coöperatief gedachtengoed.
Rechtspersonen kunnen in geen geval aandeelhouder zijn.
Bij wijze van uitzondering op de vorige alinea's, kunnen VZW's, door de Raad van Bestuur erkende landbouwberoepsverenigingen, welk ook hun juridische vorm is, de door de NV Crelan erkende kredietkassen en de door hen opgerichte vennootschappen, aandeelhouder zijn."

Iedere overdracht van aandelen die buiten deze regels zou gebeuren zou niet tegenstelbaar zijn aan CrelanCo.

Tot slot dient nog opgemerkt te worden dat bij overlijden het lidmaatschap niet overgaat op de erfgenamen. Erfgenamen erven geen recht gebonden aan de hoedanigheid van aandeelhouder. Ze hebben enkel recht op de betaling van de statutaire uitgifteprijs van de aandelen.

4.2.8.3 Minderjarigheid

Bijzondere aandacht moet eveneens geschonken worden aan de situatie van de aandeelhouders die minderjarig zijn. Gelet op de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek met betrekking tot het ouderlijk gezag en de voogdij, kan de verkoop van een aandeel of het ontslag als een daad van vervreemding van een goed worden beschouwd waarvoor de machtiging van de vrederechter nodig is, die zal nazien of de verrichting in het belang van de minderjarige is.

4.2.9 Nationale wetgeving inzake overnames van toepassing op de emittent die dergelijke overnames kan bemoeilijken

In België worden de openbare aanbiedingen onderworpen aan de wet van 1 april 2007 op de openbare overnamebiedingen, aan het koninklijk besluit van 27 april 2007 op de openbare overnamebiedingen en aan het koninklijk besluit van 27 april 2007 op de openbare uitkoopbiedingen.

4.2.10 Door derden uitgebracht openbaar overnamebod met betrekking tot het aandelenkapitaal van de uitgevende instelling

De uitgever verklaart dat hij in de loop van het laatste en het lopende boekjaar niet het voorwerp is geweest van een openbaar overnamebod.

Er dient in ieder geval opgemerkt te worden dat de coöperatieve aandelen niet genoteerd zijn op een gereglementeerde of gelijkwaardige markt en dat er beperkingen zijn inzake het aantal stemmen per aandeelhouder (zie sectie 4.2.5.2), inzake verhandelbaarheid (zie sectie 4.2.8), inzake het maximum aantal aandelen dat éénzelfde persoon kan aanhouden (zie sectie 4.3.1.6) of nog inzake de personen die mogen intekenen (zie sectie 4.3.2.1). Deze situatie vormt een belemmering voor openbare aanbiedingen tot aankoop.

4.2.11 Belastingwetgeving

De belastingwetgeving van de lidstaat van de belegger en van het land van oprichting van de uitgevende instelling kan een weerslag hebben op de inkomsten uit de effecten.

In België wordt een roerende voorheffing ingehouden op de dividenden gestort door CrelanCo.
Voor inkomsten van het jaar 2021 bedraagt deze voorheffing 30%.

Ingevolge artikel 21, lid 1, 14° van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen wordt er een fiscale vrijstelling voor dividenden van aandelen ingevoerd. Voor inkomstenjaar 2021 (aanslagjaar 2022) geldt deze vrijstelling tot een bedrag aan dividenden van 800 euro (per belastingplichtige per jaar).
Dividenden van aandelen van coöperatieve vennootschappen zoals CrelanCo kunnen mee opgenomen worden in deze vrijgestelde schijf van 800 EUR.

De vrijstelling wordt niet aan de bron toegepast. De belastingplichtige zal zelf een terugbetaling moeten vragen van de roerende voorheffing ingehouden op de eerste schijf van vrijgesteld dividenden via zijn belastingaangifte.

De aandacht wordt gevestigd op het feit dat wanneer minderjarige kinderen dividenden ontvangen, deze dividenden toegevoegd moeten worden aan de dividenden ontvangen door de ouders, elk voor de helft.

De voormelde informatie houdt rekening met de Belgische wetgeving zoals deze op datum van dit prospectus van toepassing is en wordt meegedeeld zonder enige garantie naar de toekomst. Het is raadzaam voor beleggers om zich regelmatig te informeren omtrent de fiscale behandeling van coöperatieve aandelen.
Personen die eventueel afhankelijk zijn van het belastingstelsel van een andere wetgeving moeten hun eigen situatie persoonlijk beoordelen.

4.2.12 Potentiële gevolgen voor de belegging in geval van afwikkeling uit hoofde van Richtlijn 2014/59/EU van het Europees Parlement en de Raad

De coöperatieve aandelen van CrelanCo kunnen het voorwerp uitmaken van het in sectie 2.1.2 hierboven beschreven mechanisme van interne versterking (bail-in).

4.2.13 Identiteit en contactgegevens van de aanbieder

De aanbieder van de effecten is dezelfde persoon als de emittent, namelijk de CV CrelanCo.

4.3 Modaliteiten en voorwaarden van de aanbieding van effecten aan het publiek

4.3.1 Inlichtingen over de aanbieding, verwacht tijdschema en te ondernemen actie om op de aanbieding in te gaan

4.3.1.1 Voorwaarden van de aanbieding

Behoudens wat onder sectie 4.3.2.1 wordt uitgelegd, wordt het aanbod enkel naar natuurlijke personen gericht die de leeftijd van 12 jaar bereikt hebben.

De coöperatieve aandelen zijn op naam en worden vrijgegeven na de intekening en storting van het met de verworven aandelen overeenstemmende bedrag.

4.3.1.2 Omvang van de uitgifte

Het maximumbedrag van de aanbieding is 300 miljoen EUR voor de geldigheidsduur van dit prospectus. Dit heeft tot gevolg dat alle aanvragen tot onderschrijving die ertoe leiden dat dit bedrag wordt overschreden, moeten worden geweigerd.

De toewijzing zal gebeuren volgens de onderschrijvingsdatum, en eventueel het uur van registratie van de onderschrijving in geval van intekeningen op dezelfde dag, tot het bereiken van 300 miljoen euro.

4.3.1.3 Intekeningsperiode en -procedure

Bij de eerste intekening wordt een aandeelhoudersrekening geopend. Het is op het moment van de inschrijving op deze aandeelhoudersrekening dat men coöperant wordt.
Het geheel van de aandeelhoudersrekeningen geopend bij CrelanCo vormt het elektronisch aandelenregister van de aandeelhouders.

De inschrijvingen in het aandelenregister gebeuren na betaling en op basis van de gedagtekende en ondertekende inschrijvingsborderellen, of op basis van gelijkwaardige documenten.
De aandeelhouders ontvangen een rekeninguittreksel dat de inschrijvingen en de terugbetalingen vaststelt. Dit rekeninguittreksel geldt als certificaat van de inschrijving.

Bij de eerste intekening moet ook een zichtrekening bij Crelan geopend en gemandateerd worden voor alle verrichtingen in verband met de coöperatieven aandelen (afname aandelenbedrag waarop ingeschreven wordt, storting dividenden, terugbetalingen aandelen).
Deze zichtrekening moet aangehouden worden zolang men op coöperatieve aandelen van CrelanCo is ingeschreven en tot terugbetaling van de aandelen.

4.3.1.4 Intrekking en opschorting van de aanbieding

De uitgifte kan te allen tijde worden opgeschort of stopgezet bij beslissing van de directie- en bestuursorganen van de uitgevende instelling. Dergelijke beslissing zou echter alleen gevolgen hebben voor de toekomst en zou geen afbreuk doen aan de rechten van de aandeelhouders die reeds in het bezit zijn van coöperatieve aandelen.

Een beslissing van opschorting of stopzetting zou openbaar worden gemaakt door middel van een Aanvulling op dit prospectus, tenzij het maximumbedrag wordt bereikt, in welk geval de vennootschap een persbericht zal uitgeven.

4.3.1.5 Mogelijkheid om inschrijvingen te verminderen

Het is niet mogelijkheid om zijn inschrijvingen te verminderen in het kader van de algemene intekeningsprocedure. Het is echter mogelijk om het aantal aandelen dat men in zijn bezit heeft te verminderen door de procedure voor ontslag te volgen (zie sectie 4.2.8.1).

Indien een intekening heeft plaatsgevonden met als gevolg dat het maximumbedrag van de uitgifte van 300 miljoen euro voor de geldigheidsduur van dit prospectus is overschreden, hetgeen leidt tot een weigering van intekening, zal de betrokken persoon onmiddellijk op zijn rekening terugbetaald worden van het bedrag dat overeenstemt met het aantal aandelen dat nodig is om terug te keren naar 300 miljoen euro of het dichtstbijzijnde lagere bedrag. In geen geval zal een aandeel maar gedeeltelijk terugbetaald worden.
Dezelfde procedure zal toegepast worden bij andere situaties van weigering van intekening door CrelanCo.

4.3.1.6 Minimum- en/of maximumomvang van de inschrijving

Een coöperatief aandeel heeft een statutaire uitgifteprijs van 12,40 EUR.

De minimale investering is één aandeel om een coöperant te worden, maar men moet ten minste 10 aandelen hebben om te kunnen genieten van het voordeelprogramma dat aan de coöperanten wordt aangeboden.

Een belegger mag maximaal 404 aandelen van CrelanCo onderschrijven en bezitten, hetzij een maximumbedrag van 5.009,60 EUR.
Beleggers die reeds coöperant zijn voor een bedrag lager dan 5.009,60 EUR kunnen nog maximaal intekenen voor het bedrag dat overeenstemt met het verschil tussen het bedrag aan aandelen dat ze reeds hebben en 5.009,60 EUR.
Het maximumbedrag van EUR 5.009,60 EUR is alleen van toepassing op de aanbieding die onder het toepassingsgebied van dit prospectus valt. Zij doet geen afbreuk aan de rechten die in het verleden verworven werden door coöperanten die deze limiet historisch gezien hebben kunnen overschrijden, in het bijzonder na de fusie van de regionale kassen van het Landbouwkrediet in 2015.
Bovendien zullen de verworven rechten tot EUR 5.009,60 EUR ook verworven blijven bij een eventuele verlaging van deze limiet in de toekomst.

4.3.1.7 Termijn waarbinnen een inschrijving kan worden ingetrokken

Alle intekeningen op coöperatieve aandelen zijn definitief en kunnen niet door de partijen worden herroepen, behalve in geval van publicatie van een aanvulling volgens de voorwaarden van artikel 23 van de Prospectusverdordening.

Uit dit artikel volgt dat, indien het prospectus op een aanbieding van effecten aan het publiek betrekking heeft, beleggers die reeds aanvaard hebben de effecten te kopen of op de effecten in te schrijven voordat de aanvulling van het prospectus is gepubliceerd, het recht hebben om binnen twee werkdagen na de publicatie van de aanvulling van het prospectus hun aanvaarding in te trekken, op voorwaarde dat de belangrijke nieuwe factor, materiële vergissing of materiële onnauwkeurigheid zich voordeed of geconstateerd werd vóór de afsluiting van de aanbiedingsperiode of de levering van de effecten (zie sectie 4.3.1.8. met betrekking tot de levering van de coöperatieve aandelen), naargelang wat het eerst plaatsvindt.

In afwijking van de vorige paragraaf wordt vanaf 18 maart 2021 tot en met 31 december 2022 (in het kader van de economische maatregelen ter bestrijding van de COVID-19-pandemie), wanneer het prospectus betrekking heeft op een aanbieding van effecten aan het publiek, de termijn van twee dagen voor de uitoefening van het recht tot intrekking verlengd tot drie dagen.

Daarnaast heeft de Raad van Bestuur van CrelanCo de bevoegdheid om te allen tijde een persoon te weigeren of uit te sluiten die niet voldoet aan de voorwaarden met betrekking tot het statuut van aandeelhouder.

4.3.1.8 Wijze van en termijnen voor betaling en levering van de effecten

De coöperatieve aandelen worden vrijgegeven na de intekening en storting van het met de verworven aandelen overeenstemmende bedrag.

Bij de eerste intekening wordt een aandeelhoudersrekening geopend. Het is op het moment van de inschrijving op deze aandeelhoudersrekening dat men coöperant wordt.

4.3.1.9 Wijze en datum waarop de resultaten van de aanbieding bekend worden gemaakt

De resultaten van de uitgifte worden jaarlijks in de loop van januari gepubliceerd op de website van Crelan, in de rubriek "Coöperatieve bank" (https://www.crelan.be/nl/cooperanten/artikel/cooperant-worden).

4.3.1.10 Wijze van uitoefening van voorkeurrechten en verhandelbaarheid van claimrechten

Er is geen procedure voor de uitoefening van voorkeursrechten en er kan niet worden onderhandeld over inschrijvingsrechten.

4.3.2 Plan voor het op de markt brengen en de toewijzing van de effecten

4.3.2.1 Categorieën van potentiële beleggers aan wie de effecten worden aangeboden

Het aanbod in dit prospectus is uitsluitend bedoeld voor en beperkt tot het Belgische grondgebied.

In het bijzonder zijn de coöperatieve aandelen niet geregistreerd in overeenstemming met enige wettelijke of reglementaire bepaling van de Verenigde Staten van Amerika en mogen ze niet worden aangeboden of verkocht in de Verenigde Staten.
Personen die de Amerikaanse nationaliteit hebben of die Amerikaanse belastingplichtigen zijn kunnen niet intekenen op de coöperatieve aandelen.

Onverminderd deze principes mogen als leden van de vennootschap worden aanvaard, de natuurlijke personen vanaf 12 jaar die tot één van de volgende categorieën behoren :
1. de landbouwers, tuinbouwers, viskwekers en, in het algemeen, alle natuurlijke personen die hun hoofdbezigheid hebben in de landbouw, in de ruimste zin van het woord;
2. alle andere natuurlijke personen die activiteiten uitoefenen gelieerd aan de landbouw of die belang stellen in de ontwikkeling van deze laatste en in het welzijn van de plattelandsbevolking;
3. en, in het algemeen, alle natuurlijke personen die belang stellen in het voorwerp van de vennootschap en haar coöperatief gedachtengoed.

Rechtspersonen kunnen in geen geval aandeelhouder zijn.
Bij wijze van uitzondering op de vorige alinea's, kunnen VZW's, door de Raad van Bestuur erkende landbouwberoepsverenigingen, welk ook hun juridische vorm is, de door de NV Crelan erkende kredietkassen en de door hen opgerichte vennootschappen, aandeelhouder zijn.

Daarnaast bepaalt artikel 10 van de statuten van CrelanCo dat de Raad van Bestuur soeverein beslist over de toetreding en de uitsluiting van de aandeelhouders; de uitsluiting kan uitgesproken worden wegens het niet naleven door een aandeelhouder van zijn verplichtingen.
De vennootschap kan de toetreding van aandeelhouders weigeren of hen uitsluiten wanneer zij niet of niet langer aan de voorwaarden van hun erkenning voldoen of handelingen verrichten die met de belangen van de vennootschap strijdig zijn, of omwille van een andere gegronde reden. De toetreding of uitsluiting mag niet uit speculatieve overwegingen worden geweigerd of uitgesproken.
De uitsluiting wordt door de Raad van Bestuur uitgesproken.
De aandeelhouder wiens uitsluiting wordt gevraagd, moet worden verzocht zijn opmerkingen schriftelijk te kennen te geven aan de Raad van Bestuur, binnen één maand na kennisgeving per aangetekende brief van het gemotiveerd voorstel tot uitsluiting.
Indien hij daarom schriftelijk verzoekt moet de aandeelhouder worden gehoord. Elk besluit tot uitsluiting moet worden gemotiveerd.

4.3.2.2 Intekening door belangrijke aandeelhouders of leden van de bestuurs-, leidinggevende of toezichthoudende organen – Intekening op meer dan 5 % van de aanbieding

Er is geen belangrijkste of meerderheidsaandeelhouder van CrelanCo. Het maatschappelijk kapitaal is over 275.653 aandeelhouders gespreid op 30 juni 2021.

Krachtens de statuten van CrelanCo beschikt elke aandeelhouder over één stem en heeft hij recht op een aanvullende stem per reeks van vijftig ingeschreven aandelen.
Nochtans mag een vennoot niet over meer dan vijf stemmen beschikken.

4.3.2.3 Openbaarmaking van enigerlei toewijzing vooraf

Het maximumbedrag van het aanbod is 300 miljoen EUR voor de geldigeheidsduur van dit prospectus. Als gevolg daarvan zullen alle intekeningsaanvragen die ertoe leiden dat dit bedrag wordt overschreden, moeten worden geweigerd.

De toewijzing zal gebeuren op basis van de inschrijvingsdatum, of zelfs het uur van registratie van de intekening in geval van intekeningen op dezelfde dag, tot de 300 miljoen euro zijn bereikt.

4.3.2.4 Wijze waarop inschrijvers in kennis worden gesteld van het toegewezen bedrag

De inschrijvers worden onmiddellijk op de hoogte gebracht van het bedrag dat hen wordt toegekend door middel van het inschrijvingsdocument dat zij invullen om de coöperatieve aandelen te verwerven. Zij ontvangen een rekeninguittreksel met vermelding van het aantal aandelen dat op hun aandeelhoudersrekening is ingeschreven. Dit rekeninguittreksel geldt als certificaat van inschrijving.

4.3.3 Prijsstelling

4.3.3.1 Prijs waartegen de effecten zullen worden aangeboden - Kosten en belastingen

De uitgifteprijs van een coöperatief aandeel is statutair vastgelegd op 12,40 EUR.

Er zijn geen instap- of uitstapkosten voorzien.

Een jaarlijkse bijdrage van 36,00 EUR is verschuldigd per aandeelhouder voor de beheerskosten van de aan de aandeelhouders toegekende voordelen in het kader van het voordelenprogramma voor coöperanten. CrelanCo kan voorzien dat coöperanten kunnen worden vrijgesteld van deze bijdrage als ze aan bepaalde voorwaarden voldoen (bijvoorbeeld bij gebruik van specifieke betalingsdiensten van Crelan).

In het eerste jaar is deze slechts gedeeltelijk verschuldigd vanaf de maand volgend op de intekening.
Voor jongeren moet de bijdrage pas betaald worden vanaf het moment dat ze 24 worden.

De bijdrage is verschuldigd tot op het moment dat de aandelen worden overgedragen of, in geval van uittreding, voor de periode waarvoor de coöperant recht op een dividend heeft.

4.3.3.2 Wijze van bekendmaking van de laatprijs

De uitgifteprijs van twaalf euro veertig cent (12,40 EUR) per aandeel staat vermeld in de statuten van CrelanCo en is gepubliceerd in de prijslijsten van Crelan en op haar website.

4.3.3.3 Aandeelhouders die een voorkeurrecht tot inschrijving hebben

Er zijn geen aandeelhouders van de uitgevende instelling die een voorkeurrecht tot inschrijving hebben.

4.3.3.4 Aanzienlijk verschil tussen de prijs van de openbare aanbieding en de effectief aan leden van de bestuurs-, leidinggevende of toezichthoudende organen of van de bedrijfsleiding, dan wel aan verbonden personen aangerekende contante kosten

De aandelen hebben één statutaire uitgifteprijs van EUR 12,40 per aandeel, ongeacht de hoedanigheid van de verkrijger.

4.3.4 Plaatsing en overneming

4.3.4.1 Coördinator(s) van de aanbieding

Het aanbod wordt gecoördineerd door de uitgevende instelling zelf.

4.3.4.2 Tussenpersonen belast metde financiële dienst

De coöperatieve aandelen worden in de agentschappen van Crelan onderschreven aan de hand van een borderel, of op de hoofdzetel van Crelan (Sylvain Dupuislaan, 251, 1070 Bruxelles) volgens de overeengekomen vormen.

De uitgever kan het publiek ook de mogelijkheid bieden om in te schrijven op aandelen via myCrelan, het internetbankieren van Crelan, zonder de permanente aanbieding van deze dienst te garanderen.

De overdracht van de aandelen en het ontslag van de aandeelhouders moet via de agentschappen gebeuren.

Op de coöperatieve aandelen zal ook kunnen worden ingeschreven via AXA Bank Belgium wanneer deze deel zal uitmaken van de Crelan-groep, d.w.z. na de closing (effectieve uitvoering van de overnameovereenkomst van AXA Bank Belgium).

4.4 Regelingen voor de toelating tot de handel en de verhandeling van de effecten

De aandelen worden niet toegelaten tot de handel of worden niet verhandeld op een beurs of ander handelsplatform waar ze kunnen worden verkocht.

4.5 Verkopende houders van effecten

Houders van aandelen die deze willen verkopen kunnen dit doen door middel van overdracht onder de voorwaarden genoemd in sectie 4.2.8.2.

4.6 Kosten van de uitgifte/aanbieding

Er worden geen uitgiftekosten in rekening gebracht aan de investeerder.

De SC CrelanCo moet ongeveer 22.000,00 EUR betalen aan de FSMA voor de controle en goedkeuring van dit prospectus.

4.7 Verwatering

Verwatering betekent dat, ten gevolge van de uitgifte van nieuwe aandelen, het percentage aandelen dat door de oude aandeelhouders wordt aangehouden ten aanzien van het totaal van de aandelen automatisch kleiner wordt. Het betekent ook dat de mogelijke invloed die de oude aandeelhouder kan hebben op de vennootschap via zijn stemrecht bij de algemene vergadering kleiner wordt.

CrelanCo is van mening dat de verwatering van de aandelen bij uitgifte van nieuwe aandelen zeer beperkt is omwille van de volgende elementen :

- elk aandeel wordt uitgegeven tegen een vaste statutaire uitgifteprijs van 12,40 EUR, ongeachte het aantal uitgegeven aandelen;
- alle beleggers, met inbegrip van de bestaande houders, kunnen op gelijke manier op de aandelen intekenen tot maximaal 5.009,60 EUR (404 aandelen);
- het stemrecht is beperkt : elke aandeelhouder beschikt over één stem; hij heeft recht op een aanvullende stem per reeks van vijftig ingeschreven aandelen, met een maximum van vijf stemmen.

Op die manier kan geen enkele aandeelhouder een controlerende meerderheid opbouwen.
Dit is een specificiteit van een coöperatieve vennootschap zoals CrelanCo.

4.8 Aanvullende informatie

De jaarrekening van de Crelan Groep wordt gecontroleerd door bedrijfsrevisoren. De verslagen van deze revisoren over de laatste drie boekjaren zijn opgenomen in dit prospectus, samen met de financiële informatie (zie sectie 5.20.4).

Er zijn geen andere adviseurs die een band hebben met de uitgifte.

5 GEGEVENS BETREFFENDE DE UITGEVER (CrelanCo)

5.1 Met de wettelijke controle belaste accountants

De jaarrekeningen voor boekjaar 2018, 2019 en 2020 werden gecontroleerd en goedgekeurd door EY Bedrijfsrevisoren bv, De Kleetlaan 2, 1831 Diegem, vertegenwoordigd door dhr. Jean-François Hubin.

EY Bedrijfsrevisoren bv is lid van het Instituut voor Bedrijfsrevisoren (nummer B0160).
De heer Jean-François Hubin is ook lid van het Instituut voor Bedrijfsrevisoren (nummer A01649).

Het Verslag over de compilatie van geconsolideerde pro forma financiële informatie werd opgesteld door EY Bedrijfsrevisoren bv, De Kleetlaan 2, 1831 Diegem, vertegenwoordigd door dhr. Jean-François Hubin.

De verslagen van deze vennootschap van bedrijfsrevisoren werden aan de Groep Crelan verstrekt in het kader van haar gebruikelijke controleopdracht wat de jaarrekening aangaat en in het kader van een specifieke opdracht wat de pro forma financiële informatie aangaat.
Ze worden in dit prospectus opgenomen met haar instemming en door middel van de copy/paste van de inhoud ervan. CrelanCo heeft geen enkel element of feit weggelaten waardoor de verstrekte informatie onnauwkeurig of misleidend zou zijn.

De verslagen over de jaarrekeningen van de boekjaren 2018, 2019 en 2020 bevatten een Oordeel zonder voorbehoud.

Geen enkele wettelijke commissaris heeft ontslag genomen, werd ontslagen of werd niet herbenoemd gedurende de periode waarop de historische financiële informatie betrekking heeft.

5.2 Gegevens over de uitgevende instelling

5.2.1 Officiële en handelsnaam van de uitgevende instelling.

De benaming van de vennootschap luidt “CrelanCo”.

5.2.2 Registratie van de uitgevende instelling

CrelanCo is in België geregistreerd bij de Kruispuntbank van Ondernemingen onder het nummer BTW BE 0403.263.840 - RPR Brussel.

CrelanCo heeft het LEI-nummer (Legal Entity Identifier) 699400S1FXIPB5VFO165.

CrelanCo is sinds haar oprichting een erkende coöperatieve vennootschap die lid is van de Nationale Raad voor de Coöperatie, het Sociaal Ondernemerschap en de Landbouwonderneming (NRC). Deze Raad is een adviesorgaan opgericht door de wet van 20 juli 1955 houdende instelling van een Nationale Raad voor Coöperatie, het Sociaal Ondernemerschap en de Landbouwonderneming, om de beginselen van de coöperatie te verspreiden en het ideaal van de coöperatie veilig te stellen.
Uit het Koninklijk besluit van 4 mei 2016 tot wijziging van het koninklijk besluit van 8 januari 1962 tot vaststelling van de voorwaarden tot erkenning van de nationale groeperingen van coöperatieve vennootschappen en van de coöperatieve vennootschappen (BS 17.05.2016) vloeit voort dat de reeds erkende coöperatieve vennootschappen beschouwd worden als erkend voor onbepaalde duur, voor zover zij blijven voldoen aan de erkenningsvoorwaarden.

5.2.3 Oprichting

CrelanCo werd op 20/12/1966 opgericht onder de benaming "Coöperatieve Deposito- en Kredietkas voor de Landbouw, afgekort "Lanbokas".

CrelanCo werd opgericht voor onbepaalde duur.

5.2.4 Vestigingsplaats en rechtsvorm van de uitgevende instelling

CrelanCo is een vennootschap naar Belgisch recht, met maatschappelijke zetel in de Sylvain Dupuislaan, 251, te 1070 Brussel (België).
Ze wordt opgericht onder de vorm van een coöperatieve vennootschap (CV).
Het algemene telefoonnummer is 0032 2 558.71.11.
De website is https://www.crelan.be
Waarschuwing : de informatie op deze website maakt geen deel uit van het prospectus.

5.3 Overzicht van de bedrijfsactiviteiten

5.3.1 Belangrijkste activiteiten

De activiteiten van CrelanCo zijn gebonden aan de Federatie van kredietinstellingen “Crelan”. Deze Federatie is momenteel een operationele eenheid die samengesteld is uit twee banken : de CV CrelanCo en de NV Crelan. Ze bieden een volledige bankdienst aan particulieren, zelfstandigen en ondernemingen.

Deze bankdienstverlening omvat het toekennen van kredieten (kredieten aan de land- en tuinbouw, investeringskredieten, hypothecaire kredieten en consumentenkredieten), het openen van bankrekeningen (zichtrekeningen, depositorekeningen, effectenrekeningen), het ter beschikking stellen van betaalmiddelen, traditioneel of elektronisch, zoals kaarten, het aanbieden van beleggingsinstrumenten (kasbons, euro-obligaties, euro medium term notes, beleggingsfondsen, …) en het aanbieden van diensten van vermogensbeheer.

Op het vlak van de spreiding van de taken, worden de zichtrekeningen en spaarrekeningen gebruikelijk bij CrelanCo geherbergd, terwijl beleggingsproducten (termijnrekeningen, kasbons, achtergestelde certificaten) en de interbancaire verrichtingen bij de NV Crelan geherbergd worden. Inzake kredieten worden de hypothecaire kredieten en de kredieten aan de landbouwsector sinds een aantal jaren normaal door de NV Crelan toegekend, terwijl de leningen op afbetalingen en de beroepskredieten anders dan deze voor de landbouw door CrelanCo toegekend worden.

Er dient ook opgemerkt te worden dat de inbreng van eigen vermogen van de Groep Crelan via CrelanCo geschiedt in de mate dat het kapitaal van CrelanCo, als coöperatieve vennootschap, voor het publiek toegankelijk is via inschrijving op de in dit prospectus vermelde coöperatieve aandelen.

Daarnaast heeft de NV Crelan twee dochtermaatschappijen : Europabank NV en Crelan Insurance NV.

Europabank NV is een nichebank gespecialiseerd in kredietverlening aan klanten met een ander risicoprofiel dan die van het Crelan cliënteel. De kredietverlening gebeurt via een eigen kantorennet en via zelfstandige makelaars. Aan de depositokant ligt de nadruk op de traditionele spaarproducten. Daarnaast heeft Europabank ook een internationale Visa- en Mastercard-licentie en een leasingaanbod.

Crelan Insurance commercialiseert verzekeringen van het type schuldsaldoverzekeringen met het oog op een dekking bij overlijden voor de terugbetaling van een krediet (hypothecair krediet, lening op afbetaling).

5.3.2 Belangrijkste markten

De Groep Crelan is hoofdzakelijk actief op de Belgische markt.

Enkele cijfers over de activiteiten van de Groep Crelan :

Geconsolideerde boekhoudkundige cijfers van de Crelan-groep (*in miljoen EUR*)	**31/12/2018**	**31/12/2019**	**31/12/2020**
Deposito's van de cliënteel	17.166,68	18.209,27	20.001,95
Kredieten aan de cliënteel (IFRS)	16.593,86	17.560,86	17.683,73
Buiten balans activiteit	5.276,77	6.225,84	6.763,42
Leningen en vorderingen	16.680,87	17.674,78	17.807,68
Financiële portefeuille	1.666,66	1.210,84	1.017,16
Eigen vermogen	1.167,04	1.263,01	1.311,46
Totaal activa	20.445,85	21.595,54	22.819,21
Nettoresultaat	65,79	70,30	49,41

Verdeling deposito's van de cliënteel	**31/12/2018**	**31/12/2019**	**31/12/2020**
Spaarrekeningen	71,34%	67,58%	67,18%
Kasbons en achtergestelde certificaten	6,52%	5,58%	3,63%
Zichtrekeningen	17,26%	21,98%	24,93%
Termijnrekeningen	4,88%	4,86%	4,26%

Verdeling kredietomloop	**31/12/2018**	**31/12/2019**	**31/12/2020**
Land- en tuinbouw	13,11%	12,48%	11,90%
Ondernemingen	13,52%	13,89%	14,19%
Particulieren	73,37%	73,63%	73,91%

Verdeling buiten balans activiteit	**31/12/2018**	**31/12/2019**	**31/12/2020**
Permanente fondsen	49,01%	51,54%	54,53%
Notes & gestructureerde fondsen	22,97%	21,96%	19,44%
Pensioenspaarfondsen	6,67%	6,91%	6,70%
Overige effecten (euro-obligaties, aandelen, staatsbons)	10,14%	8,48%	7,35%
Beleggingsverzekeringen	11,22%	11,11%	11,98%

	31/12/2018	**31/12/2019**	**31/12/2020**
Aantal coöperanten	275.675	275.054	275.015
Aantal klanten	919.887	915.492	918.871
Aantal agentschappen	633	583	549
Aantal medewerkers	2.859	2.772	2.734

5.3.3 Belangrijke gebeurtenissen in de ontwikkeling van de bedrijfsactiviteiten van de uitgevende instelling

Op 24 oktober 2019 hebben de AXA groep en de Crelan groep een akkoord gesloten over de verkoop van AXA Bank Belgium aan de Groep Crelan (en de verkoop van Crelan Insurance aan de Groep AXA).

De effectieve uitvoering van deze transactie werd voorgelegd an de goedkeuring van de toezichthoudende overheden, waaronder de Europese Centrale de Bank, de Nationale Bank van België, en de Banque de France. Deze hebben op 13 december 2021 aan Crelan meegedeeld dat ze zich niet verzetten tegen de transactie.

Voorafgaand aan de daadwerkelijke uitvoering van de transactie zullen de twee entiteiten (Crelan en AXA Bank Belgium) hun activiteiten zelfstandig voortzetten.

In deze periode zullen de TSA's (Transitional Service Agreements) en het industriële, financiële en integratieplan tussen beide entiteiten verder verfijnd en afgewerkt worden. Na de closing (= effectieve uitvoering van het akkoord met AXA) zal het effectieve migratie en integratieproces opgestart worden (IT migratie en transformatie, HR integratie, optimalisering van het netwerk, productengamma,…) dat afgerond kan worden in ongeveer 27 maanden na closing.

Het beoogde tijdschema voor de overname is als volgt :
- midden december 2021 : beslissingen van de toezichthoudende autoriteiten (Europese Centrale Bank, Banque de France en Nationale Bank van België) waarbij ze zich niet verzetten tegen de transactie;
- eind 2021 : closing (= effectieve uitvoering van de overnameovereenkomst) zodra het fiat van de autoriteiten is ontvangen;
- eind 2021 – eind eerste kwartaal 2024 : splitising- en integratietraject (IT optimalisatie en integratie, HR integratie, optimalisatie van het netwerk, uitvoering TSA's);
- einde van het eerste kwartaal 2024 : juridische fusie tussen Crelan NV (of eventueel CrelanCo) en AXA Bank Belgium NV.

De datum van 31 december 2021 werd tussen Crelan en AXA SA (Frankrijk) vastgelegd als uiterste datum (long stop date) voor de closing (uitvoering van de overnameovereenkomst van AXA Bank Belgium). Indien de closing niet tegen 31/12/2021 zou kunnen plaatsvinden, zouden de partijen kunnen overwegen te onderhandelen over de voorwaarden van een uitstel van de deadline tot na 31/12/2021 of de beslissing nemen om de transactie niet te laten doorgaan (er wordt hier verwezen naar sectie 2.3.4 over de risico's in verband met het niet-voltooien van de transactie).

In een concurrentiële en geconsolideerde Belgische markt is de Raad van Bestuur van CrelanCo van mening dat de voorgestelde overname vergezeld van een industrieel plan ter verhoging van de inkomsten uit de samenwerking met een verzekeringsonderneming dankzij een distributieakkoord op lange termijn met een wereldwijd bekende speler (AXA), en ter optimalisering van de kosten, een realistische strategische manier voor Crelan is om snel een sterkere positie te verwerven waarbij schaalvoordelen een belangrijke ondersteuning zullen geven voor een betere rendabiliteit en klantenservice.

Door de overname van AXA Bank Belgium zal Crelan Groep verdubbelen qua omvang.
Onderstaande tabel bevat enkele kerncijfers van beide entiteiten :

	31/12/2020	
Miljoen euro	**Crelan**	**AXA Bank Belgium**
Balanstotaal	22.819	30.458
Financiële activa gewardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	18.808	24.597
Déposito's	20.002	21.351
Eigen vermogen	1.311	1.222
Resultaat	49	66

N.B. Deze cijfers komen uit de geconsolideerde jaarrekening van beide entiteiten en werden geauditeerd.

Onder sectie 4.20.5. hierna wordt pro forma financiële informatie ogenomen om een beeld te geven van de impact van de overname op de financiële situatie van de Groep Crelan.

Dit akkoord met de Groep AXA wordt hierna beschreven onder sectie 5.18.

5.3.4 Strategie en doelstellingen

Via de entiteiten van de Groep heeft Crelan als hoofddoel het publiek een alternatief te bieden voor de grote Belgische banken door een volledig gamma van financiële producten en diensten voor het bank- en verzekeringswezen aan te bieden.

Meer specifiek wil Crelan als coöperatieve bank individuen en gezinnen ondersteunen in hun projecten en ondernemers in hun groeiplannen.
Daartoe biedt het transparante bank- en verzekeringsoplossingen, gecombineerd met een digitaal dienstenaanbod waarbij de klant altijd centraal staat. De oplossingen zijn geïnspireerd op de waarden van Crelan : respect, verbondenheid, verantwoordelijkheidszin en een langetermijnrelatie.

Een uitgebreid netwerk van zelfstandige agenten, verankerd in de lokale gemeenschap, biedt ook een uniek aanspreekpunt voor gepersonaliseerd advies.

Crelan had ook de ambitie om extern uit te groeien. Dit bleek nodig om haar aanbodcapaciteit te kunnen vergroten en om toekomstige uitdagingen op een duurzame manier aan te gaan, zoals de digitalisering en de steeds snellere ontwikkeling van IT-systemen, de steeds strengere regelgeving, het voortbestaan van lage rentevoeten en de druk op de rentemarges van de banken.

Het is in deze context dat Crelan en de AXA-groep op 24 oktober 2019 een ambitieus partnerschap zijn aangegaan. Crelan zal AXA Bank Belgium, de Belgische banktak van deze internationale groep, overnemen. Crelan zal ook haar dochteronderneming Crelan Insurance overbrengen naar AXA Belgium, de Belgische verzekeringstak van de AXA Groep en marktleider in schadeverzekeringen. Beide partijen zijn ook overeengekomen dat de bankkantoren van Crelan in de toekomst de schadeverzekering van AXA zullen aanbieden.

Deze transactie is onderworpen aan de goedkeuring van de toezichthoudende autoriteiten (Europese Centrale Bank, Banque de France en Nationale Bank van België).

In een concurrentiële en geconsolideerde Belgische markt is het management van Crelan van mening dat deze transactie een realistische strategische manier voor Crelan is om snel een sterkere positie te verwerven waarbij schaalvoordelen een belangrijke ondersteuning zullen geven voor een betere rendabiliteit en klantenservice.

Deze operatie brengt ook uitdagingen met zich mee, waaronder de uitdaging om alle bankverwerkingsprocedures van AXA Bank Belgium over te hevelen naar de IT-infrastructuur van Crelan, de uitdaging om de diensten van beide banken te reorganiseren en te integreren en de uitdaging om de human resources van beide banken te integreren.

5.3.5 Informatie over de afhankelijkheid van de uitgevende instelling van octrooien en licenties, industriële, commerciële en financiële overeenkomsten of nieuwe fabricageprocédés

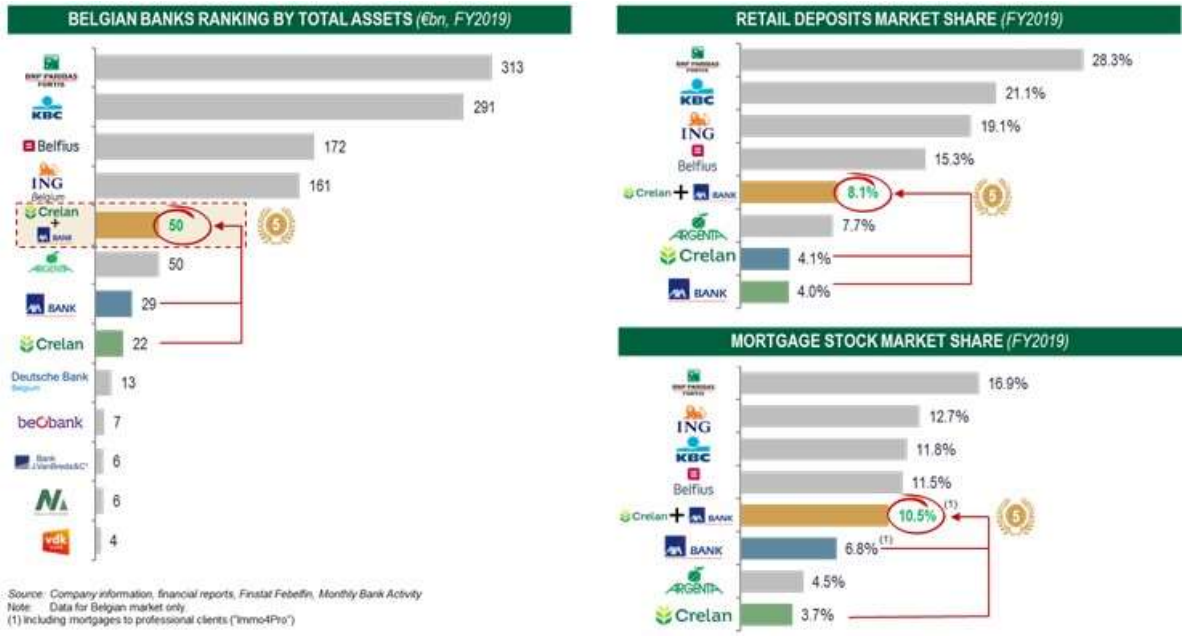
Een belangrijk commercieel contract is het uitbestedingscontract voor IT-infrastructuurdiensten van Crelan. Dit betekent dat de IT-infrastructuurdiensten worden geleverd vanuit datacenters en diensten van een externe partner.
Dit partnerschap maakt een structurele verlaging van de kosten van Crelan mogelijk en stelt deze in staat zijn IT-middelen te concentreren op strategische en onderscheidende projecten.

Als de externe partner faalt, kan dit Crelan in moeilijkheden brengen voor de tijd die nodig is om een andere partner te vinden of om de uitbestede diensten intern over te nemen.

5.3.6 Verklaringen van de uitgevende instelling ten aanzien van haar concurrentiepositie

In het jaarverslag 2019 van de Crelan-groep, opgenomen in sectie 5.20.3.2 van dit prospectus, wordt in een hoofdstuk gewijd aan de Toekomstvisie van Crelan vermeld dat deze, door de fusie van AXA Bank en Crelan, in omvang zal verdubbelen en de vijfde grootste bank van België zal worden.

De vermelding van deze 5e plaats is gebaseerd op de studie van een zakenbank die Crelan bijstaat bij de overname van AXA Bank Belgium en hiervoor een vergoeding ontvangt. In dit verband heeft zij de volgende tabel opgesteld :

5.3.7 Investeringen

5.3.7.1 Essentiële investeringen

Onderstaande tabel toont de investeringen die gebeuren in de belangrijkste categorieën van activa :

In EUR	2020	2019	2018
Overige immateriële activa / Software	6.633.721	3.026.817	1.527.721
Terreinen en gebouwen	73.200	401.286	71.492
Installaties, machines en uitrusting	2.664.090	1.995.648	4.165.323
Meubilair en rollend materieel	20.119	585.156	1.536.168

De belangrijkste investeringen hebben betrekking op software (immateriële activa) en hardware (installaties, machines en uitrusting) voor de IT applicaties van Crelan.

Daarnaast hebben de AXA Groep en de Crelan Groep op 24 oktober 2019 een akkoord gesloten over de verkoop van AXA Bank Belgium aan de Crelan Groep. De prijs van deze transactie bedraagt tegenwoordig 590 miljoen euro (met een prijsaanpassingsformule op datum van de closing om rekening te houden met de stijging van de NAV (net asset value) van AXA Bank Belgium).

De transactie zal als volgt verlopen.

CrelanCo betaalt 590 miljoen euro aan AXA SA (moedervennootschap in Frankrijk) voor 100% van de aandelen van AXA Bank Belgium (vóór toepassing van de prijsaanpassingsformule). Crelan NV betaalt ook 90 miljoen euro aan AXA Deutschland voor de overname van de eeuwigdurende AT1-lening van AXA Bank Belgium tegen de nominale waarde (plus eventuele opgelopen niet vervallen rente).
CrelanCo en Crelan NV verkopen tegelijkertijd 100% van de aandelen die ze hebben in Crelan Insurance NV (de verzekeringsmaatschappij van Crelan Groep die hoofdzakelijk schuldsaldoverzekeringen gekoppeld aan kredieten verkoopt) aan AXA Belgium (Belgische verzekeringsonderneming) voor een bedrag van 80 miljoen euro.

Daarnaast zal Crelan NV op het ogenblik van de closing reglementair AT1-kapitaaleffecten uitgeven ten gunste van de AXA-groep voor een bedrag van 225 miljoen euro (eventueel 245 miljoen euro, of zelfs 265 miljoen euro) en Tier 2-achtergestelde effecten ten gunste van de groep AMUNDI en de groep ALLIANZ voor een totaalbedrag van 200 miljoen euro, waardoor de beschikbare liquiditeit van Crelan met 425 miljoen euro zal toenemen.

In totaal zal de Groep Crelan op nettobasis 175 miljoen euro uitbetalen (600 - 425 miljoen euro), rekening houdend met de verschillende bovenstaande elementen en vóór toepassing van de prijsaanpassingsclausule voor AXA Bank Belgium bij de closing.

Deze operatie omvat ook een budget voor de integratie van AXA Bank Belgium binnen de Crelan-groep van 230 miljoen euro, gefinancierd met eigen middelen van Crelan.

Meer informatie over deze transactie wordt hierna gegeven in sectie 5.18.

5.3.7.2 Informatie over de joint ventures en ondernemingen waarvan de uitgevende instelling een deel van het kapitaal bezit, die een belangrijke invloed kunnen hebben

De uitgever, de CV CrelanCo, is een kredietkas erkend door de NV Crelan. Deze is de Centrale instelling van de Federatie van kredietinstellingen “Crelan” zoals bekrachtigd door artikel 240 van de wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen.

De Federatie van kredietinstellingen “Crelan” is geregeld door de artikelen 239 tot 241 van de wet van 25 april 2014 op het statuut en het toezicht op de kredietinstellingen en door de Regels voor de aansluiting bij de Federatie van kredietinstellingen van Crelan en de werking van de Federatie Crelan.

Vandaag is deze Federatie uit twee banken samengesteld : de NV Crelan en de CV CrelanCo.

Een belangrijke werkingsregel van de Federatie is deze van de hoofdelijkheid tussen haar leden. In toepassing van de voornoemde wet van 25 april 2014 vormen de verplichtingen van de aangesloten instellingen en van de centrale instelling hoofdelijke verplichtingen. Dit principe wordt opgenomen in artikel 3 van de statuten van CrelanCo dat onder meer bepaalt dat : "*De vennootschap staat niet alleen in voor haar eigen verbintenissen. Zij waarborgt ook de goede afloop van de verbintenissen van de NV Crelan alsmede de verbintenissen van de door de NV Crelan erkende kredietkassen. Door deze regeling ontstaat een zodanige solidariteit dat, wanneer een deelnemende instelling in gebreke blijft, de nakoming van de verplichtingen van ieder van de deelnemende instellingen door de andere deelnemende instellingen wordt gewaarborgd*".

Een andere belangrijke regel van de wet is dat de centrale instelling van de Federatie, met name de NV Crelan, rechtstreeks toezicht moet uitoefenen op de aangesloten instellingen en bevoegd is om hen instructies te geven voor hun beleid, hun verrichtingen en hun organisatie.
Zo wordt het dagelijks beheer van de erkende kassen overgedragen aan het Directiecomité van de NV Crelan. Bovendien kunnen sommige belangrijke beslissingen (wijziging van de statuten, voortijdige ontbinding, fusie met andere vennootschappen) slechts genomen worden mits voorafgaandelijke toelating van de Raad van Bestuur van de NV Crelan.

Op boekhoudkundig vlak, in toepassing van een beslissing van de Commissie voor het Bank- en Financiewezen (waarvan de bevoegdheden nu door de Nationale Bank van België worden uitgeoefend) van 29 maart 1994, worden de rekeningen van de Federatie geglobaliseerd.

In dit kader slaan de opdrachten en plichten van de bij de NV Crelan werkzame erkende commissarissen-revisoren op de Federatie in haar geheel.

Het kapitaal van CrelanCo wordt gehouden door de coöperatoren maar maakt deel uit van het eigen vermogen van de Groep Crelan. Een onvoorwaardelijk recht voor de Raad van Bestuur van deze vennootschap om de aanvragen tot terugbetaling van de coöperatieve aandelen te weigeren aan de aandeelhouders werd toegevoegd in de statuten, wat toelaat het coöperatief kapitaal op te nemen in de geconsolideerde balans van de Groep als eigen vermogen (Equity) en niet langer als verplichtingen (Liability). Deze methode wordt gebruikt zowel voor de boekhoudkundige als prudentiële rapportering.

Het bestaan van de Federatie van kredietinstellingen “Crelan” en haar organisatie volgens de voorwaarden vastgesteld in de wet en in de aansluitingsregels, hebben tot gevolg dat de instellingen van de Federatie een werkelijke operationele en economische eenheid uitmaken die onder het merk "Crelan" handelt. Artikel 3 van de statuten van CrelanCo vermeldt trouwens dat "*Samen met de NV Crelan en haar erkende kredietkassen vormt de vennootschap een collectiviteit die als geheel naar buiten treedt onder de benaming Crelan*."

Tot slot dient ook opgemerkt te worden dat door de verwerving van de bank Europabank alsmede door de oprichting van de verzekeringsmaatschappij N.V. Crelan Insurance, de balans van de Groep Crelan uitgebreid en geconsolideerd werd met deze vennootschappen.

Er valt op te merken dat de dochtermaatschappijen Europabank en Crelan Insurance geen deel uitmaken van de Federatie van kredietinstellingen van Crelan. Ze genieten dus niet van het principe van solidariteit tussen de leden van de Federatie en zijn ook niet gehouden tot dit principe.

Het organogram van de groep wordt hierna opgenomen onder sectie 5.4.

In dit kader moet de investeerder die coöperatieve aandelen verwerft er zich bewust van zijn dat door aandeelhouder van de CVBA CrelanCo te worden zijn echte partner, in het bijzonder in termen van risico, veel groter is dan enkel de uitgever.
De werkelijk pertinente informatiegegevens voor hem zijn deze van de Groep Crelan zoals voorgesteld in de geconsolideerde jaarrekening. Dit is de reden waarom het hoofdstuk gewijd aan de “gegevens betreffende CrelanCo” veel ruimer is dan de CVBA CrelanCo alleen en op het geheel van de groep slaat.

5.3.7.3 Beschrijving van eventuele milieuaspecten die van invloed kunnen zijn op het gebruik van de materiële vaste activa door de uitgevende instelling

Er zijn geen milieuaspecten die van invloed kunnen zijn op het gebruik van de materiële vaste activa door de emittent.

5.4 Organisatiestructuur

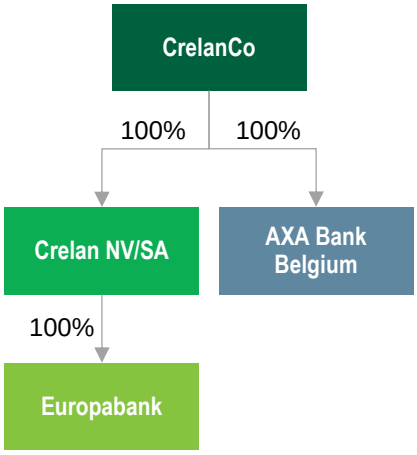
CrelanCo maakt deel uit van de Federatie van kredietinstellingen "Crelan" en verder van de Groep Crelan, die ook die ook de voor 100% dochterondernemingen van NV Crelan, Europabank en Crelan Insurance omvat.

Onderstaande schema's schetsen de huidige structuur van Crelan Groep en de structuur na closing van de overnameproces van AXA Bank Belgium.

Huidige structuur Crelan Groep

Structuur na closing

5.5 Regelgeving

CrelanCo is in de eerste plaats een vennootschap in de vorm van een coöperatieve vennootschap. Als zodanig wordt de werking ervan geregeld door het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen, in het bijzonder boek 6 dat de specifieke regels voor de coöperatieve vennootschap bevat.
Ze is ook een erkende coöperatieve vennootschap in het kader van de wet van 20 juli 1955 houdende instelling van een Nationale Raad voor Coöperatie, het Sociaal Ondernemerschap en de Landbouwonderneming.

CrelanCo is daarnaast een kredietinstelling (bank) en is als zodanig onderworpen aan de wet- en regelgeving die van toepassing is op kredietinstellingen. Dit kan zowel de Belgische wetgeving zijn als de Europese regelgeving die rechtstreeks van toepassing is in België.

De basiswet op dit gebied is de wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op kredietinstellingen en beursvennootschappen, ook bekend als de bankwet. Het stelt de voorwaarden vast voor de toegang tot en de uitoefening van de activiteit van een kredietinstelling. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om kapitaalvereisten, voorwaarden om deel uit te maken van de leiding, risicobeheer, herstelmaatregelen wanneer een bank in moeilijkheden verkeert, of nog toezicht.
In sommige gevallen voorziet de wet in de verplichting om de voorafgaande goedkeuring van de toezichthoudende autoriteit te verkrijgen. Dit is het geval voor strategische beslissingen, investeringsbeslissingen en fusies en overdrachten tussen kredietinstellingen. Het is in deze context dat de overname van AXA Bank Belgium door CrelanCo de goedkeuring vereist van de Europese Centrale Bank, de Banque de France en de Nationale Bank van België.

In toepassing van deze bankwet vallen de kredietinstellingen onder de controle van de Nationale Bank van België. Deze laatste vaardigt ook talrijke regels uit in de vorm van circulaires of mededelingen om de activiteiten van de banken te reguleren. Bijvoorbeeld de circulaire NBB_2018_28 betreffende de Richtsnoeren van de EBA van 26 september 2017 inzake interne governance, de circulaire NBB_2018_25 betreffende de geschiktheid van bestuurders, leden van het directiecomité, verantwoordelijken van onafhankelijke controlefuncties en effectieve leiders van financiële instellingen, of de circulaire NBB_2015_29 betreffende de invoering van een handboek governance voor de banksector.

Naast deze bankwet, die eerder het institutionele aspect van het bankwezen regelt, zijn er nog andere wetten die bepaalde specifieke activiteiten van banken regelen. Men kan denken aan de distributie van financiële instrumenten, die wordt geregeld door de Europese MiFID-regelgiving en de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten, betalingsdiensten en kredietverlening aan particulieren, die worden geregeld door boek VII van het Wetboek van economisch recht.

Een andere belangrijke wet is de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten. Op grond van deze wet hebben banken strikte verplichtingen om hun klanten te identificeren en transacties te controleren.

5.6 Tendensen

Sinds enkele jaren kent Crelan een groei van haar omloop en productie. Het jaar 2020 volgde dezelfde groeitrend. Dit resulteerde in een toename van de uitstaande leningen met 4,7% en van de uitstaande deposito's en beleggingen buiten de balanstelling met respectievelijk 7,6% en 8,7%. Crelan verwelkomde ook ongeveer 37.000 nieuwe klanten.
De eerste cijfers voor 2021 bevestigen deze trends.

Daarnaast zouden de huidige coronapandemie en de diverse maatregelen die de autoriteiten hebben genomen om hieraan tegemoet te komen, ook in 2021 nog een invloed kunnen hebben op de resultaten en op de waardering van bepaalde activa en passiva. Met de gevolgen voor 2020 is in de resultaten rekening gehouden overeenkomstig de prudentiële voorschriften. Voor 2021 en volgende jaren verwijzen wij naar de algemene economische prognoses die door de autoriteiten zijn gepubliceerd.
De weerstand van Crelan tegen de crisis, en met name de veerkracht van haar kredietportefeuille, bewijst dat het kredietbeleid van Crelan gezond en duurzaam is. Er zijn dan ook geen grote veranderingen gepland in de ontwikkeling van het acceptatiebeleid van Crelan in de komende jaren.

Afgezien van het bovenstaande zijn er geen andere gebeurtenissen te melden die zich na de sluitingsdatum van het boekjaar 2020 hebben voorgedaan.

5.7 Winstprognoses of -ramingen

De uitgevende instelling heeft geen winstprognoses of -ramingen gepubliceerd.

5.8 Bestuurs-, leidinggevende en toezichthoudende organen en bedrijfsleiding

5.8.1 Directiecomité van de N.V. Crelan, belast met het bestuur van CrelanCo

Naam et adres	Functie	Belangrijkste activiteiten buiten de uitgevende instelling
Philippe VOISIN NV Crelan Sylvain Dupuislaan 251 1070 BRUSSEL	Chief Executive Officer (CEO)	- Bestuurder NV Crelan - Voorzitter Raad van Bestuur NV Crelan Insurance
Jean-Paul GRÉGOIRE NV Crelan Sylvain Dupuislaan 251 1070 BRUSSEL	Chief Commercial Officer (CCO) & Chief Operating Officer (COO)	- Bestuurder NV Crelan - Bestuurder NV Europabank - Bestuurder en Voorzitter van het Directiecomité NV Crelan Insurance
Joris CNOCKAERT NV Crelan Sylvain Dupuislaan 251 1070 BRUSSEL	Chief Risk Officer (CRO)	- Bestuurder NV Crelan - Voorzitter Raad van Bestuur NV Europabank - Bestuurder en lid van het Directiecomité van de NV Crelan Insurance
Anne FIÉVEZ NV Crelan Sylvain Dupuislaan 251 1070 BRUSSEL	Chief Information Officer (CIO)	- Bestuurder NV Crelan
Paul MALFEYT NV Crelan Sylvain Dupuislaan 251 1070 BRUSSEL	Chief Financial Officer (CFO)	- Bestuurder NV Crelan - Bestuurder en lid van het Directiecomité van de NV Crelan Insurance

5.8.2 Raad van Bestuur van de C.V. CrelanCo

Naam en adres	Functie	Belangrijkste activiteiten buiten de uitgevende instelling
Jean-Pierre DUBOIS CV CrelanCo Sylvain Dupuislaan 251 1070 BRUSSEL	Voorzitter	- Ondervoorzitter Raad van Bestuur NV Crelan - Bestuurder NV Crelan Insurance
Luc VERSELE CV CrelanCo Sylvain Dupuislaan 251 1070 BRUSSEL	Ondervoorzitter	- Voorzitter Raad van Bestuur NV Crelan - Bestuurder NV Crelan Insurance - - Bestuurder NV Europabank

Robert JOLY CV CrelanCo Sylvain Dupuislaan 251 1070 BRUSSEL	Lid	Bestuurder NV Crelan
Xavier GELLYNCK CV CrelanCo Sylvain Dupuislaan 251 1070 BRUSSEL	Lid	- Bestuurder NV Crelan - Bestuurder NV Euopabank
Ann DIELEMAN CV CrelanCo Sylvain Dupuislaan 251 1070 BRUSSEL	Lid	-
Clair YSEBAERT CV CrelanCo Sylvain Dupuislaan 251 1070 BRUSSEL	Lid	- Bestuurder NV Crelan - Bestuurder NV Europabank
Hendrik VANDAMME CV CrelanCo Sylvain Dupuislaan 251 1070 BRUSSEL	Lid	Bestuurder NV Crelan
Marianne STREEL CV CrelanCo Sylvain Dupuislaan 251 1070 BRUSSEL	Lid	Bestuurder NV Crelan
René BERNAERDT CV CrelanCo Sylvain Dupuislaan 251 1070 BRUSSEL	Lid	-
Benoît BAYENET SC CrelanCo Sylvain Dupuislaan 251 1070 BRUSSEL	Lid	-

5.8.3 Familiebanden

Voor zover gekend door de uitgevende instelling, zijn er geen familiebanden tussen de bovengenoemde personen.

5.8.4 Relevante managementexpertise en -ervaring van de leden van het Directiecomité en van de bestuurders

De heer **Philippe VOISIN** heeft in het bijzonder een *diplôme d'études supérieures spécialisées* (DESS) in Publiek Recht en een *diplôme d'études approfondies* (DEA) in Internationaal Privaatrecht.
Hij is sinds eind april 2017 CEO van Crelan, nadat hij sinds 2012 Chief Risk Officer was.
Daarvoor bekleedde de heer Voisin sinds de jaren negentig verschillende managementfuncties binnen de Groep Crédit Agricole Frankrijk, onder andere op het gebied van kredieten en risico's.

De heer **Jean-Paul GRÉGOIRE** heeft een diploma Toegepaste Economische Wetenschappen. Hij heeft zijn hele carrière bij Crelan doorgebracht, met name als Directeur van de administratie van het net,

Marketing Directeur, Commercieel Directeur net zuid, en als Bestuurder-Directeur van Crelan NV sinds juli 2014.

De heer **Joris CNOCKAERT** is licentiaat in de rechten. Hij trad in 2009 in dienst bij Crelan en heeft de functies uitgeoefend van Directeur Private Banking en Secretaris-generaal. Hij is sinds 2017 Bestuurder-Directeur van Crelan NV.
Daarvoor werkte hij bij de bank Nagelmackers 1747 - Delta Lloyd Bank, in het bijzonder als hoofd van het departement Private Banking en het juridisch departement.

Mevrouw **Anne FIÉVEZ** is sinds begin 2020 actief op Crelan als extern adviseur van het directiecomité voor alle IT-gerelateerde zaken en werd vanaf 4 mei 2020 benoemd tot lid van het Directiecomité. Zij heeft ruime ervaring opgedaan als ICT-manager en lid van het management van diverse financiële instellingen, waaronder Beobank, Bank Degroof, Puilaetco en Bank Nagelmackers.

De heer **Paul MALFEYT** werd vanaf 4 mei 2020 benoemd tot lid van het Directiecomité. Hij kan terugkijken op een internationale carrière van meer dan 30 jaar in de financiële en retailsector in België, Luxemburg, Nederland en Zwitserland. Hij was steeds verantwoordelijk voor de financiëleactiviteiten en de risico's. Onlangs was hij mede-hoofd van CFO Advisory Services bij KPMG.

De heer **Jean-Pierre DUBOIS** is scheikundig en landbouwkundig ingenieur, en doctor in de landbouwwetenschappen. Hij heeft een lange ervaring in de agro-voedingsmiddelenindustrie, met de functies van directeur van de groep Raffinerie Tirlemontoise S.A., gedelegeerd bestuurder van Société Européenne de Semences S.A., en Gedelegeerd Bestuurder – Algemeen Directeur van ICI seeds SES S.A./N.V. Hij was ook Ondervoorzitter van het Directiecomité en de Raad van Bestuur van SOGEPA S.A. (Société de Gestion et de Participations). Hij is sinds 1998 bestuurder binnen de Crelan-groep.

De heer **Luc VERSELE** is licentiaat in Economische Wetenschappen van de Universiteit van Gent. Hij heeft een lange carrière bij Crelan gehad sinds het einde van de jaren tachtig. Hij heeft van april 2004 tot april 2017 verschillende managementfuncties bekleed, van Adjunct-Directeur-Generaal van het toenmalige Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet tot Voorzitter van het Directiecomité van de groep Landbouwkrediet, nu Crelan. Hij is sindsdien Voorzitter van de Raad van Bestuur van NV Crelan.

De heer **Robert JOLY** was advocaat bij de balie van Namen tot december 2020. Hij is onder andere Voorzitter geweest van het Economisch Bureau van de Provincie Namen van 2006 tot 2012. Tussen 2001 en 2006 was hij schepen van financiën van de gemeente Mettet en sindsdien, tot op heden, gemeenteraadslid. Hij is al enkele jaren Bestuurder binnen de groep Crelan.

De heer **Xavier GELLYNCK** behaalde een diploma in de Toegepaste Economische Wetenschappen en een Master of Business Administration, evenals een doctoraat van de Universiteit van Gent. Hij heeft vele jaren ervaring in de voedingsindustrie. Hij is hoogleraar aan de Universiteit van Gent, Department of Agricultural Economics. Hij was ook General Manager van Agro-Business-Consultancy NV en expert voor de Europese Commissie op het gebied van 'Food Quality Assurance and Certification Schemes managed within the integrated supply chain'. Hij is sinds 2005 Bestuurder binnen de groep Crelan.

Mevrouw **Ann DIELEMAN** heeft een Bachelor Bedrijfsbeheer optie Accountancy-Fiscaliteit, Arteveldehogeschool, in Gent. Zij is Ontvanger-Griffier in de Moerbeke-Polder. Ze heeft ook enkele jaren voor een Crelan-agentschap gewerkt en is Bestuurder van CrelanCo sinds 2015.

De heer **Clair YSEBAERT** is licentiaat in Diplomatieke Wetenschappen. Hij heeft talrijke bestuursmandaten bekleed, met name in de Raad van Bestuur van de NMBS en Sabena. Hij was ook voorzitter en bestuurder van PMV (Participatie Maatschappij Vlaanderen van 2001 tot 2015). Hij is sinds 2007 Bestuurder binnen de groep Crelan.

De heer **Hendrik VANDAMME** heeft een opleiding in de landbouwsector en is landbouwer sinds 1989. Zijn betrokkenheid bij de vakbond en het maatschappelijke veld heeft hem geleid tot diverse bestuurlijke functies in landbouworganisaties, waaronder de functie van Nationaal Voorzitter van het Algemeen Boerensyndicaat. Hij is Bestuurder binnen de groep Crelan sinds 2010.

Mevrouw **Marianne STREEL** heeft een Graduaat in de juridische wetenschappen en werkt voornamelijk als landbouwer. Zij heeft jarenlang managementfuncties bekleed in landbouworganisaties in Wallonië en is sinds januari 2019 voorzitter van de Waalse Landbouwfederatie. Ze is Bestuurder binnen de groep Crelan sinds 2015.

De heer **René BERNAERDT** is landbouwingenieur van de Faculteit Agronomische Wetenschappen van Gembloux. Hij is leraar geweest en heeft verschillende leidinggevende functies bekleed op het gebied van landbouwdiensten in verschillende administraties, waaronder Directeur-generaal van de landbouwdiensten in Waremme en Directeur-generaal in de sector "gezondheid en sociale zaken" van de provincie Luik. Hij is Bestuurder binnen de groep Crelan sinds 2015.

De heer **Benoît BAYENET** heeft een doctoraat in de Economische Wetenschappen en een Master in de Econometrie van de Université Libre de Bruxelles. Hij doceert Openbare Financiën aan de ULB en de UCL-ULG en is ondervoorzitter van Sogepa (Société wallonne de gestion et participations) SA en voorzitter van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven. Voormalig Bestuurder van SCRL Agricaisse, werd hij in oktober 2020 benoemd tot Bestuurder van CrelanCo.

5.8.5 Verklaringen met betrekking tot de leden van het Directiecomité van de N.V. Crelan, belast met het bestuur van CrelanCo, en de leden van de Raad van Bestuur van CrelanCo

Vennootschappen en commanditaire vennootschappen waarbij die personen lid van de bestuurs-, leidinggevende of toezichthoudende organen of vennoot zijn geweest			
	Vennootschap	**Functie**	**Status**
Philippe VOISIN	-	-	-
Jean-Paul GRÉGOIRE	Jofico SC	Bestuurder	Lopend
Joris CNOCKAERT	-	-	-
Anne FIÉVEZ	Newanda consulting SComm	Bestuurder zaakvoerder	Lopend
Paul MALFEYT	PFG Consult SRL	Bestuurder	Lopend
Jean-Pierre DUBOIS	-	-	-
Luc VERSELE	CCP – INCOFIN CV-SO	Bestuurder	Lopend
Robert JOLY	-	-	-
Xavier GELLYNCK	- THALIX BV - BRAVURA GLOBAL KFT	Zaakvoerder Zaakvoerder	Lopend Lopend

Ann DIELEMAN	-	-	-
Clair YSEBAERT	- DE WERKVENNOOTSCHAP NV - ORCHESTRE NATIONAL DE BELGIQUE SA	Voorzitter van de Raad van Bestuur Bestuurder	- Lopend -Lopend
Hendrik VAN DAMME	- IMMO CONSCIENCE CV - SOPABE CV - SOPABE-RT CV	Bestuurder Bestuurder Bestuurder	Lopend Lopend Lopend
Marianne STREEL	- SOCIETE AGRICOLE MONJOIE-STREEL SA - LA FERME DU MANOIR SA - RHISNAGRI SA	Zaakvoerder Gedelegeerd bestuurder Bestuurder	Lopend Lopend Lopend
M. René BERNAERDT	-	-	-
M. Benoît BAYENET	- SOGEPA SA - COMPAGNIE FINANCIERE DU VAL SA - CRM GROUPE - LA FINANCIERE DU BOIS SA - FIWAPAC SA - FOREIGN STRATEGIC INVESTMENTS HOLDING SA - IMAX PRO SA - WALLONIE SANTE SA	Vice-président du CD Administrateur Administrateur Président du CA Administrateur Administrateur-directeur Administrateur Administrateur-directeur	En cours En cours En cours En cours En cours En cours En cours En cours

In de voorgaande 5 jaar werd geen lid van het Directiecomité of van de Raad van Bestuur
- veroordeeld voor fraudemisdrijven,
- betrokken in een faillissement, surséance of liquidatie,
- openbaar beschuldigd of gesanctioneerd, of door een rechterlijke instantie onbekwaam verklaard om een bestuursfunctie uit te oefenen,
onder voorbehoud van de heren Versele, Dubois en Vandamme die bestuurders waren van de CVBA Federatie van de kassen van het Landbouwkrediet op het moment van haar vrijwillige ontbinding eind maart 2019 en werden dus betrokken bij deze ontbinding.
De betrokkenen hebben dit individueel aan de emittent bevestigd.

5.8.6 Belangenconflicten

Er zijn geen potentiële belangenconflicten tussen de plichten van de personen van de bestuurs- of beheersorganen van CrelanCo jegens deze als uitgever en hun privé-belangen of andere plichten die op hen zouden rusten.

5.9 Bezoldigingen en voordelen

Voor 2020 heeft de Groep Crelan een vergoeding van 4,7 miljoen EUR betaald aan de leden van de Directiecomités en de Raden van Bestuur.
Een bedrag van 207.248,22 EUR werd in 2020 gestort in een groepsverzekering voor de pensioenverplichtingen ten aanzien van de bestuurders die lid zijn van het Directiecomité van Crelan.

5.10 Werking van het bestuursorgaan

5.10.1 Mandaten van de bestuurders

Het mandaat van de bestuurders van zowel CrelanCo als Crelan NV bedraagt 6 jaar, en kan worden verlengd. Indien ze niet tijdig worden herkozen of vervangen, blijven de leden van de Raad van Bestuur hun functie geldig uitoefenen totdat ze herkozen of vervangen worden.

5.10.1.1 Mandaat van de leden van het Directiecomité van de NV Crelan

Naam	Begin lopend mandaat
Philippe VOISIN	27/04/2017
Jean-Paul GRÉGOIRE	25/06/2020
Joris CNOCKAERT	01/07/2017
Anne FIÉVEZ	22/04/2021
Paul MALFEYT	22/04/2021

5.10.1.2 Mandaat van de bestuurders van CrelanCo

Naam	Begin lopend mandaat
Jean-Pierre DUBOIS	25/06/2020
Luc VERSELE	27/04/2017
Robert JOLY	25/06/2020
Xavier GELLYNCK	26/04/2018
Ann DIELEMAN	29/04/2021
Clair YSEBAERT	25/06/2020
Hendrik VANDAMME	28/04/2016
Marianne STREEL	29/04/2021
René BERNAERDT	29/04/2021
Benoît BAYENET	29/04/2021

5.10.2 Dienstencontracten

De leden van het Directiecomité van de NV Crelan, die belast zijn met het beheer van CrelanCo, oefenen hun mandaat uit onder het sociaal statuut van zelfstandige en op basis van een overeenkomst van lid van het Directiecomité die hun geldelijk statuut bevat.
Niet-uitvoerende bestuurders oefenen hun mandaat uit in het kader van het sociaal statuut van hun externe activiteiten (ze kunnen zelfstandigen, gepensioneerden of werknemesr van een andere organisatie zijn).

Zowel uitvoerende als niet-uitvoerende bestuurders ontvangen een vergoeding.
Voor 2020 heeft de Groep Crelan een vergoeding van EUR 4,7 miljoen betaald aan de leden van de Directiecomités en de Raden van Bestuur.

Aan het einde van hun mandaat hebben de uitvoerende bestuurders recht op een vertrekvergoeding. Deze vergoedingen worden berekend op basis van de basisvergoeding, exclusief het variabele gedeelte, en zijn beperkt tot maximaal 18 maanden. In geval van een overname of fusie is het maximum echter vastgesteld op 24 maanden. Indien de vergoeding meer dan 12 maanden bedraagt of, op gemotiveerd advies van het remuneratiecomité, meer dan 18 maanden, moet de algemene vergadering van aandeelhouders vooraf haar akkoord geven.
Niet-uitvoerende bestuurders hebben geen recht op een vergoeding bij einde van hun mandaat.
Momenteel, binnen de Federatie van kredietinstellingen "Crelan", zijn het de leden van het Directiecomité van de NV Crelan die de uitvoerende bestuurders zijn en die recht hebben op een vergoeding bij einde van hun mandaat.

Er zijn geen andere dienstencontracten die de leden van de bestuurs-, leidinggevende of toezichthoudende organen aan de uitgevende instelling binden.

5.10.3 Comités

Overeenkomstig artikel 27 van de wet op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen van 25 april 2014, staan een Remuneratiecomité, een Risicocomité, een Auditcomité en een Benoemingscomité de Raad van Bestuur bij in zijn taken. Daarnaast bereidt het Bureau de dagorde van de Raad van Bestuur voor.

Deze comités hebben tot taak de Raad van Bestuur te adviseren over specifieke kwesties die onder hun bevoegdheid vallen, teneinde de controlefunctie van het wettelijk bestuursorgaan te versterken.

Ze zijn uitsluitend samengesteld uit niet-uitvoerende bestuurders waarvan ten minste één lid onafhankelijk is in de zin van artikel 7:87, §1 van het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen, tenzij uitdrukkelijk anders bepaald.
Met uitzondering van het Benoemingscomité worden ze voorgezeten door een onafhankelijke bestuurder.
Deze comités hebben een louter adviserende rol op bepaalde specifieke gebieden en mogen in geen geval beslissingsbevoegdheid krijgen, aangezien alleen de Raad van Bestuur dergelijke bevoegdheden heeft. De voorzitters en leden van de comités worden door de Raad van Bestuur benoemd en kunnen te allen tijde door de Raad van Bestuur worden ontslagen.
Een bestuurder kan in maximaal twee comités zetelen.
De duur van het mandaat van een lid van een comité mag de duur van zijn of haar mandaat in de Raad van Bestuur niet overschrijden. De samenstelling van de comités wordt aan het einde van het mandaat van een bestuurder herzien.

Crelan zorgt voor een evenwichtige samenstelling en een goede vertegenwoordiging van de coöperatieve aandeelhouder in haar Raden van Bestuur via bestuurders met verschillende deskundigheidsprofielen. De verankering van Crelan in de landbouw komt tot uiting in de aanzienlijke aanwezigheid van vertegenwoordigers van deze sector in de raden van bestuur. Daarnaast zetelen vier onafhankelijke bestuurders - Jan Annaert, Eric Hermann, Paul Thysens en Agnes Van den Berge - in

de Raad van Bestuur van Crelan NV en in de Comités om een objectieve besluitvorming te verzekeren. Ook houden zij onder meer toezicht op de naleving van de regels inzake risicobeheer, compliance, ethiek en best practices binnen Crelan.

De comités zijn gemeenschappelijk voor de NV Crelan en de CV CrelanCo, die samen een federatie van kredietinstellingen vormen die een operationele eenheid vormt. Gezien het gemeenschappelijke karakter van deze comités kunnen sommige leden geen bestuurder van CrelanCo zijn. In het bijzonder zijn de onafhankelijke bestuurders enkel te vinden op het niveau van de Raad van Bestuur van Crelan NV.

Auditcomité

Het Auditcomité is samengesteld uit

Agnes Van den Berge	Voorzitter – Onafhankelijk bestuurder van Crelan NV
Alain Diéval	Bestuurder van Crelan NV
Xavier Gellynck	Bestuurder van Crelan NV en CrelanCo
Paul Thysens	Onafhankelijk Bestuurder van Crelan NV

De opdracht van het Auditcomité bestaat erin de Raad van Bestuur bij te staan in zijn toezichts- en controlefunctie, meer bepaald met betrekking tot :
- de monitoring van het financiële verslaggevingsproces;
- de monitoring van de doeltreffendheid van de systemen voor interne controle en risicobeheer van de Crelan;
- de monitoring van de Interne Audit en van de desbetreffende activiteiten;
- de monitoring van de wettelijke controle van de jaarrekeningen en de geconsolideerde jaarrekening, inclusief de vragen en aanbevelingen van de commissaris-revisor;
- de beoordeling en monitoring van de onafhankelijkheid van de commissaris-revisor, waarbij met name gelet wordt op de verlening van bijkomende diensten aan Crelan of aan personen waar zij hij een nauwe band mee heeft.

Remuneratiecomité

Het remuneratiecomité is samengesteld uit :

Jan Annaert	Voorzitter - Onafhankelijk bestuurder van Crelan NV
Jean-Pierre Dubois	Bestuurder van Crelan NV en CrelanCo
Eric Hermann	Onafhankelijk Bestuurder van Crelan NV
Luc Versele	Bestuurder Crelan NV en CrelanCo

De opdracht van het Remuneratiecomité bestaat erin de Raad van Bestuur bij te staan in zijn toezichts- en controlefunctie met betrekking tot het beloningsbeleid en de beloningspraktijken, meer bepaald
- het geven van aanbevelingen met betrekking tot de bepaling, de toepassing en de eventuele aanpassingen van het beloningsbeleid en het geldelijk statuut van de uitvoerende en niet-uitvoerende bestuurders van Crelan;
- het voorbereiden van beslissingen van de Raad van Bestuur over de algemene beloning, met name wanneer deze een invloed kunnen hebben op de risico's en het risicobeheer van de Bank, rekening houdend met langetermijnbelangen van de aandeelhouders, investeerders en andere belanghebbenden van Crelan enerzijds en het algemeen belang anderzijds;
- het voorbereiden van beslissingen van de Raad van Bestuur over de beloning van de verantwoordelijken voor de onafhankelijke controlefuncties en het rechtstreeks controleren van deze beloning;
- het desgevallend advies geven over een voorstel tot benoeming van uitvoerend of niet-uitvoerend bestuurder, enkel in het geval de beloning van de kandidaat-bestuurder niet kadert binnen het vaste en toepasselijke beloningskader voor uitvoerende en niet-uitvoerende bestuurders.

Risicocomité

Het Risicocomité is samengesteld uit :

Eric Hermann	Voorzitter – Onafhandkelijk bestuurder van Crelan NV
Jan Annaert	Onafhandkelijk bestuurder van Crelan NV
Alain Diév	Bestuurder van Crelan NV
Xavier Gellynck	Bestuurder van Crelan NV en CrelanCo

De opdracht van het Risicocomité bestaat erin de Raad van Bestuur bij te staan in zijn opdracht tot het identificeren, meten en beheren van de risico's, meer bepaald met betrekking tot :
- het vastleggen van het tolerantieniveau op het vlak van huidige en toekomstige risico's en het verzekeren dat de controleautoriteiten hierover geïnformeerd blijven;
- het controleren van de toepassing van de risicostrategie;
- het verzekeren dat de waardering van de activa en passiva en van de buitenbalansproducten in verhouding staat tot het risico voor Crelan, rekening houdend met de risicostrategie en meer bepaald het reputatierisico;
- het monitoren of interne prikkels, meer bepaald deze voorzien in het beloningsbeleid, beheersbaar blijven op vlak van risico's, de eigenvermogensbehoefte en de liquiditeitspositie van Crelan;
- het opvolgen van de activiteiten en projecten van Risk Management;
- het garanderen dat het risicobeheer onafhankelijk van de operationele functies kan gebeuren en beschikt over een eigen beleid, statuut en afdoende middelen;
- het analyseren (aan de hand van de boordtabellen) van de krediet-, financiële, liquiditeiten-, operationele, IT- en reputatierisico's van Crelan.

Benoemingscomité

Het Benoemingscomité is samengesteld uit :

Paul Thysens	Voorzitter– Onafhankelijk Bestuurder van Crelan NV
Jean-Pierre Dubois	Bestuurder van Crelan NV en CrelanCo
Agnes Van den Berge	Onafhankelijk bestuurder van Crelan NV
Luc Versele	Bestuurder van Crelan NV en CrelanCo

De opdracht van het Benoemingscomité bestaat erin advies te geven aan de Raad van Bestuur over de samenstelling en de werking van de bestuurs- en beleidsorganen door :
- het aanwijzen en aanbevelen, voor goedkeuring door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders of, in voorkomend geval, door de Raad van Bestuur, van kandidaten voor het invullen van vacatures in de Raad van Bestuur. In geval de verloning van de kandidaten niet kadert binnen het vaste en toepasselijke verloningskader voor de leden van het Directiecomité en de Raad van Bestuur dan moet deze kandidatuur met de voorgestelde verloning eveneens voor advies voorgelegd worden aan het Remuneratiecomité;
- het voorbereiden van de 'fit and proper' analyse van de kandidaten voor een benoeming;
- het nagaan hoe de kennis, vaardigheden, diversiteit en ervaring in de Raad van Bestuur zijn verdeeld;
- het opstellen van een beschrijving van de taken en bekwaamheden die voor een bepaalde benoeming vereist zijn;
- het beoordelen hoeveel tijd er aan de functie besteed moet worden;
- het minimaal jaarlijks evalueren van de structuur, omvang, samenstelling en prestaties van de Raad van Bestuur en het formuleren van aanbevelingen tot eventuele wijzigingen;
- het minimaal jaarlijks beoordelen van de kennis, vaardigheden, ervaring, mate van betrokkenheid, met name de regelmatige aanwezigheid, van de individuele leden van de Raad van Bestuur alsook van de Raad van Bestuur als geheel en het hiervan verslag uitbrengen aan de Raad van Bestuur;
- het periodiek toetsen van het beleid van de Raad van Bestuur voor de selectie en benoeming van haar uitvoerende leden en het formuleren van aanbevelingen tot eventuele wijzigingen;
- het erop toezien dat één persoon of een kleine groep van personen de besluitvorming van de Raad van Bestuur niet domineren op een wijze die de belangen van Crelan schade berokkent- het vaststellen

van een streefcijfer voor de vertegenwoordiging van het ondervertegenwoordigde geslacht in de Raad van Bestuur en het uitstippelen van een beleid om dit streefcijfer te behalen;
- het continu nagaan welke mandaten vervallen en eventueel hernieuwd moeten worden.

5.10.4 Corporate governance

CrelanCo verklaart dat binnen de Groep Crelan een "Memorandum van Deugdelijk Bestuur" is opgesteld in overeenstemming met de circulaire NBB_2015_29 ter invoering van een 'Handboek Governance voor de banksector', alsook met de wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op kredietinstellingen en beursvennootschappen. De laatste versie van bovengenoemde handleiding dateert van oktober 2018.

Volgens de circulaire BNB_2018_28 / Richtsnoeren van de EBA van 26 september 2017 inzake interne governance (EBA/GL/2017) moet het Memorandum van Deugdelijk Bestuur jaarlijks op zijn conformiteit geëvalueerd worden en moet het aangepast worden in geval van betekenisvolle wijzigingen die de beleidsstructuur en de organisatie van de financiële instelling beïnvloeden.

De Raad van Bestuur van 17 december 2020 heeft de gewijzigde versie van het Memorandum van Deugdelijk Bestuur goedgekeurd, dat vervolgens overgemaakt werd aan de Nationale Bank van België.

5.11 Werknemers

Eind december 2020 had de Groep Crelan 2.734 medewerkers in dienst, waarvan 1.110 werknemers en 1.624 zelfstandige agenten en medewerkers van zelfstandige agenten tegenover 2.772 medewerkers eind 2019 (respectievelijk 1.120 werknemers en 1.652 zelfstandige agenten en medewerkers van zelfstandige agenten). Dit betekent een afname van het aantal medewerkers met -1,37%. Van de 2.734 medewerkers in 2020 zijn er 1.391 mannen en 1.343 vrouwen.

Er is geen beleid van stock options. De medewerkers van Crelan mogen coöperatieve aandelen van CrelanCo aankopen onder dezelfde voorwaarden als wie dan ook.

5.12 Belangrijkste aandeelhouders

Er is geen belangrijkste of meerderheidsaandeelhouder van CrelanCo. Het maatschappelijk kapitaal is over 275.653 aandeelhouders gespreid op 30 juni 2021.

Krachtens de statuten van CrelanCo beschikt elke aandeelhouder over één stem en heeft hij recht op een aanvullende stem per reeks van vijftig ingeschreven aandelen.
Nochtans mag een aandeelhouder niet over meer dan vijf stemmen beschikken.

5.13 Transacties met verbonden partijen

De met de Groep Crelan verbonden partijen wijzen de leden van de Raad van Bestuur (inclusief de leden van het Directiecomité) en de met de Groep Crelan verbonden ondernemingen aan. Tegenwoordig, zijn er geen bedrijven verbonden aan de Groep Crelan.

Per eind 2020 heeft Crelan een uitstaand bedrag van 2,4 miljoen EUR leningen en vorderingen aan leden van de Raad van Bestuur en het Directiecomité, gegarandeerd door 0,9 miljoen EUR leningsverplichtingen, financiële garanties en overige gedane toezeggingen. Alle transacties met verbonden partijen gebeurden aan marktconforme voorwaarden.

Aan de leden van de Raad van Bestuur werden volgende vergoedingen uitbetaald in 2020 en 2019 :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Korte termijn personeelsbeloningen	3.535.540	3.683.683
Vergoedingen na uitdiensttredingen	1.193.826	886.474
Andere langetermijn personeelsbeloningen		0
Ontslagvergoedingen		0
Op aandelen gebaseerde betalingen		0
Totaal	**4.729.366**	**4.570.157**

5.14 Dividendbeleid

5.14.1 Beleid van de emittent voor de uitkering van dividenden

Volgens het dividendbeleid van CrelanCo is de uitkering en de grootte-orde van het dividend afhankelijk van een aantal beperkingen:
- wettelijke en reglementaire beperkingen;
- de verwachte solvabiliteit en rentabiliteit van Crelan;
- marktomstandigheden (economie, rentestand, concurrentie, enz.).

5.14.1.1 Wettelijke en reglementaire beperkingen

De wettelijke en reglementaire beperkingen zijn de volgende :

- beperkingen uit het nieuwe Wetboek van vennootschappen en verenigingen (zie Wet van 23 maart 2019 tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen, Belgisch Staatsblad 4/04/2019) :
  - geen uitkering mag gebeuren indien het nettoactief van de vennootschap negatief is of ten gevolge daarvan negatief zou worden (zie artikel 6:115 WVV);
  - het bestuursorgaan moet ook vaststellen dat de vennootschap, volgens de redelijkerwijs te verwachten ontwikkelingen, na de uitkering in staat zal blijven haar schulden te voldoen naarmate deze opeisbaar worden over een periode van ten minste twaalf maanden te rekenen van de datum van de uitkering (zie artikel 6:116 WVV).

- het dividend is beperkt door de maximum rentevoet bepaald door het koninklijk besluit van 8/01/1962 tot vaststelling van de voorwaarden tot erkenning van de groeperingen van coöperatieve vennootschappen en van de coöperatieve vennootschappen. Deze maximum rentevoet bedraagt 6% van de statutaire uitgifteprijs van de aandelen, na aftrek van de roerende voorheffing.

- de uitkering van dividenden moet gebeuren met naleving van de regels voor de aansluiting bij de Federatie van kredietinstellingen “Crelan” en de werking van de Federatie Crelan, alsmede van de statutaire regels aangaande de winstverdeling.

  De Regels voor de aansluiting bij de Federatie van kredietinstellingen “Crelan” en de werking van de Federatie Crelan (artikel 16 en 17) bepalen dat de economische doelstelling van de aangesloten instellingen erin bestaat om ten alle tijde een positief resultaat te boeken en een resultaat te bereiken, zonder het te overschrijden, dat nodig is voor de dekking van hun werkingskosten, de vorming van de wettelijke reserve en de uitkering aan de coöperanten van een dividend dat beperkt is tot het maximumbedrag bepaald overeenkomstig het Koninklijk Besluit van 8 januari 1962 tot vaststelling van de voorwaarden tot erkenning van de nationale groeperingen van coöperatieve vennootschappen of van de coöperatieve vennootschappen (deze maximum bedraagt momenteel 6% na aftrek van de roerende voorheffing).

  De toekenning van voormeld dividend mag echter niet tot gevolg hebben dat het resultaat van de NV Crelan negatief zou zijn. Het dividend dat de aangesloten instellingen als aandeelhouder van de NV Crelan krijgen en de meer- of minderwaarde gerealiseerd bij de overdracht van aandelen van de

NV Crelan komen, rekening houdende met de fiscale gevolgen, niet in aanmerking voor de berekening van het resultaat bedoeld in de eerste paragraaf.

Zonder afbreuk te doen aan voormelde bepalingen zal het resultaat van de federatie Crelan zoveel mogelijk worden gerealiseerd bij de centrale instelling, zijnde de NV Crelan.

Om deze doelstellingen te realiseren kunnen tussen de NV Crelan en de aangesloten instellingen bijzondere overeenkomsten worden gesloten.

Artikel 29 van de statuten van CrelanCo bepaalt dat de nettowinst als volgt zal worden aangewend:

1) een dividend kan aan de aandeelhouders worden toegekend, berekend op het volgestorte deel van de statutaire uitgifteprijs, aan een rentevoet die niet hoger mag zijn dan wat is toegelaten door de wettelijke bepalingen genomen krachtens het koninklijk besluit van acht januari negentienhonderd tweeënzestig betreffende de erkenning door de Nationale Raad voor de Coöperatie, in voorkomend geval pro rata temporis vanaf de volstorting;

2) het eventueel overschot zal gestort worden in een beschikbaar reservefonds of in elk ander voorzorgsfonds dat de Algemene Vergadering nuttig acht om de belangen van de vennootschap te vrijwaren.

Indien de belangen van Crelan in gevaar zijn, kan de Raad van Bestuur de uitkering van het dividend opschorten of verbieden.

5.14.1.2 Solvabiliteit, rentabiliteit en marktomstandigheden

De dividenduitkering is voornamelijk gebaseerd op de solvabiliteitsratio's zoals voorzien in het meerjarenbudgetplan. Indien de solvabiliteitsratio's in het meerjarenplan een significante dalende trend vertonen, zal dit in aanmerking moeten worden genomen voor de grootte-orde van het dividend (op basis van het voorzichtigheidsprincipe).
Als de solvabiliteitsratio (Tier 1 van de Groep Crelan) onder het eerste triggerniveau van het herstelplan ligt (momenteel 12,86 %), wordt er geen dividend uitgekeerd.

Wat het rentabiliteitsaspect betreft, zal het totale bedrag van het dividend in € maximaal 55% van het operationeel resultaat bedragen, waarbij dit laatste gebaseerd is op het gemiddelde van de afgelopen 2 jaar.
Indien het rendement op het eigen vermogen (ROE) drie jaar op rij minder dan 2% bedraagt, wordt vanaf dit derde jaar geen dividend meer uitgekeerd.

Daarnaast is het de bedoeling om een dividend aan te bieden dat in overeenstemming is met wat op de markt door gelijkwaardige structuren wordt toegekend.

Enkel de Raad van Bestuur kan voorstellen om af te wijken van de bovenvermelde triggers of om een uitzondering toe te staan op één of meer van deze triggers, op voorwaarde dat dit voldoende wordt gemotiveerd.

De volgende tabel geeft een overzicht van de solvabiliteitsratio's en het rendement op eigen vermogen (ROE) over de afgelopen drie jaar van de Groep Crelan, alsmede op datum van 30/09/2021.

	30/09/2021	31/12/2020	31/12/2019	31/12/2018
Tier 1 ratio	21,35%	21,72%	21,03 %	17,76 %
Total capital ratio	21,47%	22,02%	21,85 %	19,19 %
ROE*	4,77%	3,91%	6,02%	5,59 %

** De ROE per 30/09/2021 werd berekend op basis van een geannualiseerd resultaat op 30/09 waarin de bankbelastingen gespreid zijn opgenomen.*

Uiteraard is de capaciteit om dividend uit te keren ook gekoppeld aan de prudentiële kapitaal- en solvabiliteitsvereisten. De prudentiële toezichthouders (NBB/ECB) eisen dat Crelan vanaf 31 januari 2021 een CET1-ratio van 9,33%, een Tier 1-ratio van 11,61% en een Total capital ratio van 14,65% heeft, waaraan een bijkomende buffervereiste kan worden toegevoegd uit hoofde van artikel 96 van de Bankwet op verzoek van de nationale prudentiële autoriteit.
Daarnaast moeten Europese banken vanaf 28 juni 2021 voldoen aan een hefboomratio van 3% (minimum) in het kader van pijler 1.

De CET1-ratio na de overname van AXA Bank Belgium op pro forma basis berekend per 31/12/2020 zou 15,65% bedragen, de Tier 1-ratio 17,78% en de Total capital ratio 19,67% (*N.B. deze pro forma ratio's worden niet gedekt door het verslag van de bedrijfsrevisor EY over de pro forma financiële informatie*).

De raden van bestuur van Crelan NV en CrelanCo hebben een solvabiliteitsratio van ongeveer 15% voor de CET1-ratio en ongeveer 17% voor de Total Capital ratio vooropgesteld. Daarnaast is Crelan van plan te werken met een hefboomratio die ruim boven de vereisten van pijler 1 ligt.
Op basis van de informatie waarover Crelan momenteel beschikt, zouden deze doelstellingen boven de door de prudentiële autoriteiten op het tijdstip van de closing opgelegde ultieme ratio's liggen (d.w.z. 10,19% op CET1-niveau, 12,34% op Tier 1-niveau en 15,20% op Total Capital-niveau).
De doelstellingen inzake solvabiliteitsratio zouden bij de closing van de transactie bereikt worden door een verhoging van het reglementair Tier 1-kapitaal door middel van een AT1-uitgifte van 225 miljoen euro (of zelfs 245 of 265 miljoen euro) en door een verhoging van het reglementair Tier 2-kapitaal door middel van een uitgifte van achtergestelde leningen voor 200 miljoen euro.
CrelanCo wil coöperatief kapitaal blijven aantrekken om de solvabiliteit van de Groep Crelan op een goed niveau te houden, ook na de overname van AXA Bank Belgium door Crelan. In deze context is CrelanCo ook voornemens haar coöperatief kapitaal met 220 miljoen euro te verhogen vanaf de datum van dit prospectus en tot eind 2024 om het door Crelan geplande traject van de leverage ratio (3,7% bij closing, 3,9% in de 18 maanden na closing en 4,1% tegen eind 2024) te verwezenlijken.

In het door Crelan opgestelde financiële en kapitaalplan wordt in het basisscenario rekening gehouden met een dividend van 3% aan coöperatieve aandeelhouders voor de periode 2021-2024. Het houdt ook volledig rekening met betalingen op AT1- en Tier 2-instrumenten.
Het jaarlijkse dividend dat gedurende het financiële plan aan de coöperatieve aandeelhouders wordt uitgekeerd (periode 2021-2024), vertegenwoordigt gemiddeld 30% van het statutaire netto-inkomen van de gecombineerde entiteit en 20% van haar onderliggende netto-inkomen in het basisscenario.
In het meeste ongunstigste geval (worst case scenario) is Crelan ervan uitgegaan dat geen dividend wordt uitgekeerd aan coöperatieve aandeelhouders.

Daarnaast heeft de Algemene Vergadering van 29 april 2021 met betrekking tot het verschuldigde dividend voor het jaar 2020 de uitkering van een dividend van 3% goedgekeurd.
Wegens de specifieke situatie van de Covid-19-pandemie werd de betaling van dit dividend uitgesteld tot oktober 2021 na tussenkomst van de toezichthouders (Europese Centrale Bank en Nationale Bank van België) die de banken hadden verboden dividenden uit te keren.

5.14.1.3 Bedrag van het dividend

Voor de laatste drie boekjaren werden de volgende dividenden uitgekeerd (volgens percentages toegepast op de statutaire uitgifteprijs): 2018 : 3% - 2019 : 3% - 2020 : 3%.

De dividenden die in het verleden werden betaald zijn geen garantie naar dividenden die in de toekomst kunnen worden betaald.

De dividenden die aan de bestaande en de nieuwe coöperatieve aandeelhouders zullen worden uitbetaald zijn en blijven afhankelijk van het resultaat van de Groep Crelan.

5.15 Rechtszaken en arbitrages

In de voorbije twaalf maanden werd noch CrelanCo noch de Federatie van kredietinstellingen “Crelan” verwikkeld in overheidsingrepen, rechtszaken of arbitrages (met inbegrip van dergelijke procedures die, naar weten van de uitgevende instelling, hangende zijn of kunnen worden ingeleid), welke een invloed van betekenis kunnen hebben of in een recent verleden hebben gehad op de financiële positie of de rentabiliteit van de uitgevende instelling en/of de Groep Crelan.

5.16 Wijziging van betekenis in de financiële positie van de uitgevende instelling

De volgende belangrijke gebeurtenissen die van invloed kunnen zijn op de financiële positie van de uitgevende instelling worden hieronder opgesomd:

- de voorgestelde overname van AXA Bank Belgium (zie sectie 5.18. met betrekking tot belangrijke overeenkomsen en sectie 5.20.4 met pro forma financiële informatie met betrekking tot deze overname);

- de Coronavirus-crisis (zie sectie 5.6.).

5.17 Aanvullende informatie

5.17.1 Aandelenkapitaal

CrelanCo is een coöperatieve vennootschap en haar maatschappelijkkapitaal bestaat uit een gedeelte dat het onbeschikbare eigen vermogen vormt en dat niet vatbaar is voor uitkering aan de aandeelhouders, en een gedeele dat kan variëren naar gelang de toetreding of het vertrek van de coöperanten.

Het onbeschikbaar eigen vermogen bedraagt 2.628.800,00 EUR.

Het totale maatschapeelijkkapitaal over de afgelopen drie jaar was als volgt:

31/12/2018	31/12/2019	31/12/2020
818.709.492 EUR	871.767.914 EUR	896.520.856 EUR

De veranderingen in het kapitaal worden bepaald door de nettoschommeling van het coöperatieve kapitaal. Aandelen worden in de loop van het jaar verkocht via het net van zelfstandige agenten van Crelan. Omgekeerd worden aandelen terugbetaald, voornamelijk aan coöperanten die ontslag hebben genomen en aan de erfgenamen van overleden coöperanten.
In juli 2019 werd het plafond van het mogelijke inschrijvingsbedrag voor coöperatieve aandelen verhoogd tot 5.009,6 EUR voor een maximum aantal van 404 aandelen (tegenover EUR 4.005,2 respectievelijk 323 aandelen voorheen). Deze toename resulteerde in een sterke productie van coöperatief kapitaal in de tweede helft van het jaar. De categorieën coöperanten die het meest hebben bijgedragen aan de verhoging van het uitstaande bedrag waren de bestaande coöperanten die het aantal aandelen in hun bezit hebben verhoogd van 323 tot 404 en de nieuwe coöperanten die rechtstreeks hebben ingeschreven op het maximale aantal aandelen dat kon worden gehouden (coöperanten die voordien geen coöperatieve aandelen in hun bezit hadden, maar wel op het maximum hebben ingeschreven). De stijging in 2019 ten opzichte van 2018 bedraagt 6,48%. In 2020 was de stijging lager, namelijk 2,84%.

Het kapitaal op 31/12/2020 kwam overeen met 72.300.069 aandelen met een statutaire uitgifteprijs van 12,40 euro per stuk. Ze zijn allemaal volledig volgestort.

Onderstaande tabel geeft de evolutie weer van het kapitaal en het aantal aandelen van december 2018 tot juni 2021 :

	Aantal aandelen	Kapitaal
31/12/2018	66.024.959	818.709.491,60 EUR
Nieuwe uitgegeven aandelen	6.834.472	84.747.452,80 EUR
Terugbetaling aandelen	-2.555.567	-31.689.030,80 EUR
31/12/2019	70.303.864	871.767.913,60 EUR
Nieuwe uitgegeven aandelen	4.075.747	50.539.262,80 EUR
Terugbetaling aandelen	2.079.542	25.786.320,80 EUR
31/12/2020	72.300.069	896.520.855,60 EUR
Nieuwe uitgegeven aandelen	1.388.066	17.212.018,40 EUR
Terugbetaling aandelen	1.537.965	19.070.766,00 EUR
30/06/2021	72.150.170	894.662.108,00 EUR

Het aantal aandelen van 1.537.965 terugbetaald in 2021 omvat de terugbetalingen na ontslag tot 30 juni 2020 (d.w.z. een kapitaal van EUR 11.867.370,40) en overlijdens tot 30 juni 2021 (d.w.z. een kapitaal van EUR 7.203.395,60).

Tot 30 juni 2021 hebben 4.736 aandeelhouders hun ontslag ingediend voor een bedrag van EUR 15.098.450,80, wat overeenkomt met 1.217.617 aandelen, die na de Algemene Vergadering van 2022 moeten worden terugbetaald.

Het kapitaal van CrelanCo is niet onderworpen aan enige optie of enige voorwaardelijke of onvoorwaardelijke overeenkomst om het onder optie te plaatsen. In het kader van de transactie die op 24 oktober 2019 tussen de Groep Crelan en de Groep AXA werd gesloten, zullen echter alle aandelen die het kapitaal van Crelan Insurance vertegenwoordigen, bij closing van de transactie volledig aan de Groep AXA worden verkocht. Er wordt naar sectie 5.18 verwezen voor meer details over de voorwaarden van de transactie en sectie 5.20.5.2. over de pro forma balans voor de impact van de verkoop van Crelan Insurance op het kapitaal van de Groep Crelan.

5.17.2 Akte van oprichting en statuten

5.17.2.1 Maatschappelijk doel

Krachtens artikel 3 van haar statuten heeft CrelanCo als voorwerp :

1) elke bedrijvigheid verenigbaar met het statuut van kredietinstelling: zij kan onder andere, deposito's of terugbetaalbare gelden in ontvangst nemen en kredieten van verschillende aard verlenen. Deze verrichtingen kunnen worden gedekt door persoonlijke of zakelijke zekerheden van alle aard, onder andere door hypotheken en door pand op handelszaak;
2) tegenover de NV Crelan en haar erkende kredietkassen de goede afloop van kredietverrichtingen te waarborgen;
3) activiteiten van verzekeringsbemiddeling uit te oefenen in de hoedanigheid van makelaar, al dan niet verbonden agent of subagent;
4) deel te nemen in het kapitaal van de NV Crelan of van elke andere vennootschap met als voorwerp de activiteiten van de erkende kredietkassen rechtstreeks of onrechtstreeks te bevorderen of uit te breiden;
5) hulp te verlenen aan alle kassen en vennootschappen die zich bij de federatie Crelan zouden aansluiten, onder meer door hun gepaste plaatsingsvoorwaarden te verzekeren en door hun, in welke vorm ook, de financiële bijstand te verlenen die zij nodig zouden hebben;
6) in nauwe samenwerking met de NV Crelan en haar erkende kredietkassen het beleid van de federatie Crelan te bepalen en de middelen te bestuderen om dit beleid uit te voeren;
7) de werking van de erkende kredietkassen van de federatie Crelan te coördineren, hun gemeenschappelijke belangen te verdedigen, hun structuren en beheermethodes te harmoniseren

en ze te vertegenwoordigen bij de NV Crelan en andere binnen-en buitenlandse instellingen van publiek- en privaat recht.

8) al de entiteiten van de federatie Crelan en haar dochtermaatschappijen bij te staan, door gemeenschappelijke diensten ter beschikking te stellen en door hen, onder gelijk welke vorm, alle hulp te verlenen die ze nodig zouden hebben.

De vennootschap staat niet alleen in voor haar eigen verbintenissen. Zij waarborgt ook de goede afloop van de verbintenissen van de NV Crelan alsmede de verbintenissen van de door de NV Crelan erkende kredietkassen. Door deze regeling ontstaat een zodanige solidariteit dat, wanneer een deelnemende instelling in gebreke blijft, de nakoming van de verplichtingen van ieder van de deelnemende instellingen door de andere deelnemende instellingen wordt gewaarborgd.
Samen met de NV Crelan en haar erkende kredietkassen (*nvdr. tegenwoordig enkel CrelanCo*) vormt de vennootschap een collectiviteit die als geheel naar buiten treedt onder de benaming Crelan.
De vennootschap kan alle handelingen stellen, zowel roerend als onroerend, die direct of indirect betrekking hebben op haar voorwerp of die van die aard zijn bij te dragen tot de verwezenlijking ervan.

CrelanCo is ook sinds haar oprichting een erkende coöperatieve vennootschap, lid van de Nationale Raad voor de Coöperatie, het Sociaal Ondernemerschap en de Landbouwonderneming (NRC). Deze Raad is een adviesorgaan opgericht door de wet van 20 juli 1955 houdende instelling van een Nationale Raad voor Coöperatie, het Sociaal Ondernemerschap en de Landbouwonderneming, om de beginselen van de coöperatie te verspreiden en het ideaal van de coöperatie veilig te stellen.

De erkende coöperatieve vennootschap is een manier om anders te ondernemen. Essentieel zijn onder meer de vrijwillige toetreding, de gelijkheid of de beperking van het stemrecht tijdens de algemene vergadering en een matige rentevoet (het dividend is bijvoorbeeld momenteel beperkt tot maximum 6% van de nominale waarde van het aandeel, na aftrek van de roerende voorheffing).

Dankzij deze erkenning kan CrelanCo eveneens deelnemen aan de werkzaamheden van de Nationale Raad voor de Coöperatie die twee belangrijke opdrachten heeft :
- passende maatregelen bestuderen en bevorderen tot verspreiding van de beginselen en het ideaal van de coöperatie, zoals met name gedefinieerd door de Internationale Coöperatieve Alliantie;
- adviezen of voorstellen in verband met de vraagstukken over de coöperatieve bedrijvigheid overmaken aan de minister en, voor de aangelegenheden waarvoor hij bevoegd is, aan de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven. Dat kan gebeuren ofwel op hun verzoek, ofwel uit eigen beweging en in de vorm van verslagen met vermelding van de verschillende standpunten die in de Nationale Raad voor Coöperatie uiteengezet werden.

5.17.2.2 Bepalingen die een wijziging in de zeggenschap kunnen vertragen of verhinderen

De volgende bepalingen van de statuten kunnen een wijziging van de controle uitstellen of verhinderen.

Artikel 8 van de statuten van CrelanCo bepaalt dat de aandelen alleen aan aandeelhouders mogen overgedragen worden of aan derden die voldoen aan de voorwaarden voorzien in artikel 9 van de statuten om aandeelhouder te worden, en zulks mits akkoord van de Raad van Bestuur, die verplicht is een eventuele weigering te rechtvaardigen.

Artikel 24 bepaalt dat elke aandeelhouder over één stem beschikt. Hij heeft recht op één aanvullende stem per reeks van vijftig ingeschreven aandelen, met dien verstande dat een aandeelhouder niet over meer dan vijf stemmen kan beschikken.
Niemand mag aan de stemming deelnemen, voor zichzelf en als mandataris, voor een aantal stemmen dat het tiende van de stemmen verbonden aan de aanwezige en vertegenwoordigde aandelen overschrijdt.
Zonder afbreuk te doen aan de bijzondere bepalingen van het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen, worden de beslissingen van de Algemene Vergadering genomen bij volstrekte meerderheid van de aanwezige en vertegenwoordigde stemmen.

5.18 Belangrijke overeenkomsten

Op 24 oktober 2019 hebben de Groep AXA en de Groep Crelan een akkoord afgesloten over de verkoop van AXA Bank Belgium aan de Groep Crelan.

AXA Groep is een wereldspeler op vlak van verzekeringen en vermogensbeheer met 121.000 medewerkers ten dienste van 108 miljoen klanten in 57 landen. In 2020 bedroeg het zakencijfer in IFRS 96,7 miljard euro en het operationeel resultaat 4,3 miljard euro. Op 31 december 2020 had AXA 1,032 miljard euro vermogen onder beheer.

AXA Belgium is een Belgische verzekeringsonderneming met ongeveer 3.200 makelaars en 3.000 medewerkers die hun expertise ten dienste stellen van 3 miljoen klanten om flexibele verzekeringsproducten aan te bieden die aangepast zijn aan hun reële behoeften. Als verzekeraar is AXA Belgium ook een cruciale speler op het vlak van preventie. Bescherming zit in haar DNA, wat iedere dag opnieuw blijkt uit de omvangrijke investeringen in het onderzoek naar en de sensibilisering voor risico's. In 2020 behaalde AXA Belgium een omzet van 3,2 miljard EUR en een bedrijfsresultaat van 378 miljoen EUR.

AXA Bank Belgium is de zesde Belgische bank volgens activa (30 miljard euro, waarvan 24 miljard euro leningen aan de klanten in 2020). Ze biedt een gamma van bankproducten voor particulieren en kredieten aan bijna 860 000 klanten aan. Het betreft vooral leningen, beleggingsoplossingen, courante banktransacties en depositorekeningen. Op 1 januari 2021 had de bank 825 personeelsleden in dienst en verdeelde ze haar producten via een netwerk van 400 zelfstandige bankagentschappen doorheen België.

Op 13/12/2021 hebben de toezichthoudende autoriteiten (Europese Centrale Bank, Bank van Frankrijk, Nationale Bank van België) Crelan meegedeeld dat zij zich niet verzetten tegen de transactie en de closing (= effectieve uitvoering van de overnameovereenkomst) is gepland voor eind 2021. Het splistsings- en integratietraject zal dan volgen tot het einde van het eerste kwartaal van 2024, met dan de juridische fusie tussen Crelan NV (of eventueel CrelanCo CV) en AXA Bank Belgium NV.
Het integratieplan is onderworpen aan een strikte controle en een regelmatige monitoring door de ECB op een aantal parameters.

Crelan heeft daarnaast ook een distributieakkoord op lange termijn gesloten voor de verkoop van AXA Belgium schade- en schuldsaldoverzekeringen.

Kalender overname AXA Bank Belgium

Na overleg met de prudentiële toezichthouders (ECB/NBB) werd besloten het tijdschema voor de overname te herzien en de oorspronkelijk voor eind juni 2020 geplande datum voor de closing uit te stellen tot eind 2021. In het kader van het onderzoek van het acquisitiedossier hebben de prudentiële toezichthoudende autoriteiten Crelan een aantal verzoeken gedaan, waaronder (i) de actualisering van het bedrijfsplan om rekening te houden met de gevolgen van de gezondheidscrisis, het meest recente macro-economische scenario van de NBB en de geauditeerde financiële informatie voor het jaar 2020, en ii) de opstelling van een meer gedetailleerd plan voor IT-migratie en -integratie.

Crelan heeft op 3 september 2021 een gedetailleerd IT-integratieplan ingediend bij de prudentiële controleautoriteiten en parallel daaraan hebben Crelan en AXA SA opnieuw onderhandeld over de voorwaarden van de investering van de Groep AXA in het reglementair kapitaal van Crelan. De prudentiële toezichthouders hebben Crelan te kennen gegeven dat zij het formele dossier voor de overname van AXA Bank Belgium kon indienen, wat op 1 oktober 2021 formeel gedaan werd en tot beslissingen geleid heeft van de controleautoriteiten (Europese Centrale Bank, Nationale Bank van België en Banque de France) waarbij deze zich niet verzetten tegen de transactie.

Het huidige beoogde tijdschema voor de overname is als volgt, gebaseerd op de oorspronkelijke overeenkomst tussen de Groep AXA en de Groep Crelan van 24 oktober 2019 over de verkoop van AXA Bank Belgium aan de Groep Crelan, en rekening houdend met de mededeling aan Crelan op 13

december 2021 van de controle autoriteiten (Europese Centrale Bank, Nationale Bank van België en Banque de France) waarbij deze zich niet verzetten tegen de transactie :

- midden december 2021: beslissingen van de toezichthoudende autoriteiten (Europese Centrale Bank, Nationale Bank van België en Banque de France) waarbij deze zich niet verzetten tegen de transactie (wetend dat de Belgische Mededingingsautoriteit haar akkoord reeds gegeven heeft in december 2020);
- eind 2021: closing (= effectieve uitvoering van de overnameovereenkomst);
- eind 2021 – eind eerste kwaartaal 2024 : splitsings- en integratietraject (IT-integratieoptimalisatie, HR-integratie, ptimalisatie van het net, uitvoering van de TSA's);
- eind eerste kwaartaal 2024 : juridische fusie tussen Crelan NV (of eventueel CrelanCo) en AXA Bank Belgium NV.

De datum van 31 december 2021 werd tussen Crelan en AXA SA (Frankrijk) vastgelegd als uiterste datum (long stop date) voor de closing (uitvoering van de overnameovereenkomst van AXA Bank Belgium). Indien de closing niet tegen 31/12/2021 zou kunnen plaatsvinden, zouden de partijen kunnen overwegen te onderhandelen over de voorwaarden van een uitstel van de deadline tot na 31/12/2021 of de beslissing nemen om de transactie niet te laten doorgaan (er wordt hier verwezen naar sectie 2.3.4 over de risico's in verband met het niet-voltooien van de transactie).

Financiering overname AXA Bank Belgium

De overname zal op de volgende wijze gebeuren.

CrelanCo betaalt 590 miljoen euro aan AXA SA (moedermaatschappij in Frankrijk) voor 100% van de aandelen van AXA Bank Belgium (vóór toepassing van de prijsaanpassingsclausule voor de datum van de closing). Crelan NV betaalt ook 90 miljoen euro aan AXA Deutschland voor de overname van de eeuwigdurende AT1-lening van AXA Bank Belgium voor de nominale waarde ervan (plus eventuele opgelopen niet vervallen rente).
CrelanCo en Crelan NV verkopen tegelijkertijd 100% van de aandelen die ze bezitten in Crelan Insurance NV aan AXA Belgium voor een bedrag van 80 miljoen euro.
Op die manier zal er maar een bedrag van 600 miljoen euro cash betaald worden.
Daarnaast zal Crelan NV voor 225 miljoen euro aan AT1-kapitaaleffecten uitgeven (bedrag dat tot 265 miljoen euro verhoogd kan worden) en voor 200 miljoen euro aan Tier 2-achtergestelde effecten.
Uiteindelijk zal het nettobedrag van de uit te betalen kasmiddelen 175 miljoen euro bedragen (vóór toepassing van de prijsaanpassingsclausule voor de datum van de closing) uit de liquiditeitsoverschotten van Crelan, die momenteel bij de NBB kunnen worden geplaatst tegen een rente van bijna 0%.
Gezien de rentevoet van bijna 0% waartegen dit bedrag momenteel is belegd, kan worden gesteld dat de betaling van dit bedrag voor Crelan geen financieringskosten meebrengt.

De toepassing van de prijsaanpassingsclausule op basis van de situatie van AXA Bank Belgium op 31/12/2020 zou hebben geleid tot een positieve prijsaanpassing van 3 miljoen euro (zie pro forma geconsolideerde rekeningen in sectie 5.20.5). Dezelfde oefening op basis van de situatie op 30/06/2021 zou resulteren in een positieve prijsaanpassing van 39 miljoen euro. Deze prijsaanpassing zou echter een verwaarloosbaar effect hebben op de "badwill" (en dus op de prudentiële ratio's) aangezien
- deze prijsstijging gaat samen met een stijging van de Net Asset Value (d.w.z. het geconsolideerde eigen vermogen volgens IFRS) van AXA Bank Belgium, en
- de "badwill" berekend in het kader van de pro forma rekeningen is gelijk aan het verschil tussen de betaalde prijs en het IFRS eigen vermogen van AXA Bank Belgium.

Handhaving prudentiële ratio's

De solvabiliteitsratio's van de Groep Crelan bedragen 21,35% (CET1 en Tier 1) en 21,47% (Total Capital) op 30/09/2021. Op 31/12/2020 bedroegen deze ratio's 21,72% (CET1 en Tier 1) en 22,02% (Total Capital). De CET1-ratio na de overname, berekend op pro forma basis op 31/12/2020, zou

15,65% bedragen, de Tier 1-ratio 17,78% en de Total capital ratio 19,67%. Deze daling is het gevolg van een aanzienlijke verhoging van de balans (activa en passiva- van de Groep Crelan (van 21 miljard euro naar ongeveer 50 miljard euro) na de overname van AXA Bank Belgium.
De risicogewogen activa van de Groep Crelan zullen immers verdubbelen na de overname, terwijl het eigen vermogen op het moment van de fusie alleen dat van Crelan zal zijn, aangepast met enkele boekhoudkundige posten die rekening houden met de belangrijke badwill verbonden met de overname van de aandelen en van de AT1 van AXA Bank Belgium, en daarnaast de meerwaarde gerealiseerd op de verkoop van Crelan Insurance, en de uitgifte van AT1-kapitaal en van achtergestelde leningen Tier2.

N.B. De verschillende pro forma ratio's worden niet gedekt door het verslag van de bedrijfsrevisor EY over de pro forma financiële informatie.

De raden van bestuur van Crelan en CrelanCo hebben een solvabiliteitsratio van ongeveer 15% voor de CET1-ratio en ongeveer 17% voor de Total Capital ratio vooropgesteld. Crelan is ook van plan te werken met een hefboomratio die ruim boven de Pijler 1-vereiste ligt.
Op basis van de informatie waarover Crelan momenteel beschikt, zouden deze streefcijfers boven de uiteindelijk door de prudentiële toezichthoudende autoriteiten opgelegde ratio's liggen (d.i. 10,19% voor het CET1-kapitaal, 12,34% voor het Tier 1-kapitaal en 15,20% Total Capital).

Daarnaast is de hefboomratio sinds 28/06/2021 een pijler 1 reglementaire vereiste geworden (samen met CET1, Tier 1 en Totaal kapitaal ratio's) voor Europese banken. De pijler 1-vereiste is vastgelegd op 3%. Er is momenteel geen pijler 2-vereiste voor de hefboomratio. Crelan streeft naar een hefboomratio van 3,7% bij de closing en een traject om binnen 18 maanden na de closing een hefboomratio van 3,9% te bereiken en 4,1% tegen eind 2024.

Daarnaast hebben de toezichthoudende autoriteiten eind 2019 aan Crelan een streefratio MREL (Minimum Requirement for Own Funds and Eligible Liabilities) van 8% TLOF (Total Liabilities and Own Funds) tegen eind 2023 meegedeeld (zie ook sectie 2.2.4. over het regulatoire en prudentiele risico). Crelan werd niet in kennis gesteld van eventuele tussentijdse MREL-vereisten en gaat er derhalve van uit dat deze vereisten ook na de closing van toepassing zullen zijn..

De doelstellingen voor de solvabiliteitsratio zouden bij de closing van de transactie worden bereikt door een verhoging van het Tier 1- en Tier 2-kapitaal.
De MREL-doelstelling zou tegen eind 2023 worden bereikt door onder meer de uitgifte van niet-preferentiële senior schulden.
We merken op dat AXA Bank Belgium (vóór closing) of Crelan NV (na closing) overwegen om Senior Non Preferred Notes (SNP) uit te geven voor een bedrag van 500 miljoen euro. Het effect van dergelijke uitgifte op de geraamde geconsolideerde prudentiële ratio's per 31/12/2021 zou als volgt zijn (uitgaande van een uitgifte van 500 miljoen EUR):
- verbetering van de MREL-ratio met ongeveer 1%;
- verbetering van de LCR-ratio met 12%;
- lichte verslechtering van de hefboomratio met -0,03%;
- geen effect op zich op de solvabiliteitsratio's, zolang de verzamelde middelen bij de centrale bank belegd blijven.

De verhoging van het Tier 1-reglementair kapitaal van Crelan NV zal moeten gebeuren door de uitgifte van AT1-kapitaaleffecten waarop AXA SA en/of met verbonden vennootschappen van de groep AXA uiterlijk bij de closing zullen intekenen voor een bedrag van 225 miljoen euro dat zou kunnen worden verhoogd tot 245 miljoen euro om de voornoemde leverage ratio van 3,7% te bereiken (zeer waarschijnlijke situatie), of zelfs tot 265 miljoen euro ingeval de risk weighted assets van AXA Bank Belgium een bedrag van 6,500 miljoen euro zouden overschrijden (onwaarschijnlijke situatie).
De verhoging van het Tier 2-reglementair kapitaal van Crelan NV zal moeten gebeuren door de uitgifte van achtergestelde leningen, waarop zal worden ingetekend door Amundi SA en/of verbonden vennootschappen van de groep AMUNDI voor een bedrag van 125 miljoen euro, en door Allianz Benelux SA/NV en/of verbonden vennootschappen van de groep ALLIANZ voor een bedrag van 75 miljoen euro.

Aan de gedetailleerde overeenkomsten met deze partners wordt momenteel de laatste hand gelegd. De AT1-investering waarop de groep AXA zal intekenen, zal een eeuwigdurende looptijd hebben, met de mogelijkheid van vervroegde terugbetaling voor Crelan na 6 jaar voor een totaalbedrag van, in voorkomend geval, 230 miljoen euro. Volgens de aangegane verbintenissen zullen de onderschreven achtergestelde leningen een looptijd hebben van 10 jaar (of 12 jaar), met een mogelijkheid tot vervroegde aflossing voor Crelan na 5 jaar (of 7 jaar), en zullen zij a pari worden terugbetaald.

De geschatte rentelasten van de achtergestelde leningen voor boekjaar 2020 worden in de pro forma geconsolideerde resultatenrekening opgenomen onder de rubriek "effect uitgifte" (zie sectie 5.20.5.2). Wat de eeuwigdurende AT1-lening betreft, bedraagt de gemiddelde kostprijs ongeveer 5,4%.
Zowel voor de Tier 2-leningen als de perpetuele AT1 zullen de voorwaarden voor het bepalen van de vergoeding van deze leningen "marktconform" zijn, d.w.z. vastgesteld in verhouding tot de vergoeding die aan institutionele beleggers wordt geboden voor effecten met vergelijkbare kenmerken en looptijd.

In deze context wil CrelanCo ook haar coöperatieve kapitaal verhogen met 220 miljoen euro vanaf de datum van dit prospectus en tegen eind 2024 om het geplande traject van de hefboomratio van Crelan te bereiken, zoals hierboven vermeld.

De Raden van bestuur van de NV Crelan en van CrelanCo hebben het hierboven beschreven financieel plan ter gelegenheid van hun zitting van 30/09/2021 goedgekeurd.

Impact overname AXA Bank Belgium op de cijfers

Door de overname van AXA Bank Belgium zal Crelan Groep verdubbelen qua omvang.

Onderstaande tabelllen bevatten enkele kerncijfers van beide entiteiten :

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

En EUR	**Pro forma (Crelan + AXA Bank Belgium) 31/12/2020**	**Crelan 31/12/2020**	**AXA Bank Belgium 31/12/2020**
Nettorentebaten (of equivalent)	537.486.888	267.234.599	272.800.000
Netto honoraria- en provisiebaten	24.492.689	2.388.511	13.314.000
Netto bijzondere-waardeverminderingsverlies uit hoofde van financiële activa	-42.545.064	-17.740.503	-24.802.000
Nettohandelsbaten	-52.178.377	-1.303.377	-50.875.000
Bruto bedrijfsresultaat (vóór voorzieningen, waardevermindering en belastingen)	208.348.180	84.524.886	96.064.000
Nettowinst of -verlies	690.589.986	49.405.954	65.627.000
Winst per aandeel	/	0,68 EUR	0,14 EUR

Geconsolideerde balans

En EUR	**Pro Forma (Crelan + AXA Bank Belgium) 31/12/2020**	**Crelan 31/12/2020**	**AXA Bank Belgium 31/12/2020**
Totale activa	52.989.908.857	22.819.214.516	30.458.321.000
Niet-achtergestelde schuld	7.018.057.692	682.504.692	6.335.553.000

Achtergestelde schuld	283.494.436	77.172.706	6.906.000
Leningen en vorderingen op cliënten (netto)	42.919.173.337	17.683.734.930	24.099.797.000
Deposito's van cliënten	38.801.794.462	20.001.951.462	21.350.843.000
Totaal eigen vermogen	2.165.341.998	1.311.463.534	1.221.789.000
Niet-renderende leningen (op basis van nettoboekwaarde)/ leningen en vorderingen)	497.757.332	203.312.027	294.445.306

Geconsolideerde ratio's

	Pro Forma (Crelan + AXA Bank Belgium) 31/12/2020	**Crelan 31/12/2020**	**AXA Bank Belgium 31/12/2020**
Tier1-ratio	17,78%	21,72%	19,89%
Total capital ratio	19,67%	22,02%	19,90%
Hefboomratio berekend door het delen van het Tier 1 kapitaal door de Leverage exposure	3,69%	4,84%	3,86%
Cost income ratio	70,75%	73,36%	72%
Loan loss ratio	0,098%	0,10%	0,08%
ROE	7,01%	3,91%	5,51%

N.B. De verschillende pro forma ratio's en de gegevens over de "Niet-renderende leningen" worden niet gedekt door het verslag van de bedrijfsrevisor EY over de pro forma financiële informatie.
NB. De pro forma CIR werd gecorrigeerd om geen rekening te houden met de impact van de verkoop van Crelan Insurance.
NB. De pro forma ROE werd gecorrigeerd om geen rekening te houden met de impact van de verkoop van Crelan Insurance en de badwill.
NB: de pro forma cijfers "(Crelan + AXA Bank Belgium) 31/12/2020" komen overeen met de gesimuleerde pro forma resultaten voor de Groep Crelan en AXA Bank Belgium na de overname van AXA Bank Belgium en de verkoop van Crelan Insurance zoals gedetailleerd in kolom 8 van sectie "5.20.5.2. Niet-geauditeerde Pro Forma Geconsolideerde Financiële Informatie per 31 december 2020 - Tabellen".
De cijfers "Crelan 31/12/2020" geven de resultatenrekening weer die voortvloeit uit de geauditeerde geconsolideerde jaarrekening van de Crelan-groep waarvan Crelan Insurance deel uitmaakt.

Pro forma financiële informatie wordt hieronder verstrekt in sectie 4.20.5. om een beeld te geven van de impact van de overname op de financiële situatie van de Groep Crelan.
Het pro forma netto resultaat van 690 miljoen euro bevat een badwill van 539 miljoen euro als gevolg van de eerste consolidatie van AXA Bank Belgium, en een winst van 53 miljoen euro op de verkoop van Crelan Insurance. Voor meer details verwijzen wij naar het pro forma overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten in sectie 5.20.5.2.
Crelan verwacht dat de CET 1-ratio voor de Groep Crelan op het moment van de closing ongeveer 15% zal bedragen en dat de Groep een LCR-ratio (Liquidity Coverage Requirement) van 147% zal hebben (na cash-betaling van de acquisitie).

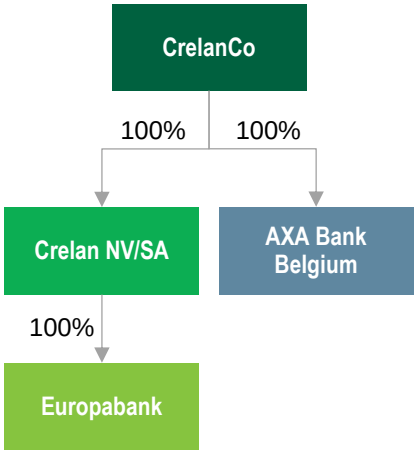
Impact overname AXA Bank Belgium op de structuur van Crelan Groep

Onderstaande schema's schetsen de huidige structuur van Crelan Groep en de structuur na closing.

Huidige structuur Crelan Groep

Structuur na closing

Er valt op te merken dat AXA Bank Belgium a) geen deel zal uitmaken van de Federatie van kredietinstellingen 'Crelan' (samengesteld uit CrelanCo CV en Crelan NV) vóór de fusie en b) in elk geval zal verdwijnen als juridische entiteit als gevolg van de fusie. Ze zal dus nooit deel uitmaken van de Federatie van kredietinstellingen 'Crelan' (zie beschrijving van deze federatie onder sectie 5.3.7.2. van dit prospectus).

Impact overname AXA Bank Belgium op de governance van Groep Crelan

Als gevolg van de overnameovereenkomst tussen Crelan en AXA (Frankrijk) zal CrelanCo de controle over AXA Bank Belgium bij de 'closing' verwerven en vervolgens nieuwe leden van de Raad van Bestuur kunnen benoemen (op voorwaarde dat deze personen door de toezichthoudende autoriteiten, de Nationale Bank van België en de Europese Centrale Bank geschikt worden geacht). CrelanCo is van

plan dat de Raad van Bestuur en het Directiecomité van AXA Bank Belgium zullen bestaan uit dezelfde personen als in Crelan NV tot de fusie van AXA Bank Belgium met Crelan NV. De samenstelling van de Raad van Bestuur en het Directiecomité van Crelan NV zal dus mogelijk veranderen.

Impact overname AXA Bank Belgium op de coöperanten

De toekenning van dividenden door CrelanCo blijft onderworpen aan de bijzondere regels beschreven in sectie 5.14. van dit Prospectus met betrekking tot het dividendbeleid en blijft afhankelijk van de resultaten en de solvabiliteit van de Groep Crelan.

Motivering overname

In een concurrentiële en geconsolideerde Belgische markt is de Raad van Bestuur van CrelanCo van mening dat de geplande overname, vergezeld van een industrieel plan ter verhoging van de inkomsten uit de samenwerking met een verzekeringsonderneming dankzij een distributieakkoord op lange termijn met een wereldwijd bekende speler (AXA), en ter optimalisering van de kosten, een realistische strategische manier voor Crelan is om snel een sterkere positie te verwerven waarbij schaalvoordelen een belangrijke ondersteuning zullen geven voor een betere rendabiliteit en klantenservice.

Op vele vlakken is AXA Bank Belgium een getrouwe kopie van Crelan : aantal kantoren, exclusief netwerk van zelfstandige bankagenten, sterk overwicht Vlaamse kantoren en klanten, prioritaire aandacht voor de retailmarkt, vergelijkbaar productaanbod).

Dit betekent dat het business model achter de vooropgestelde overname gericht is op vermijden van redundanties op alle niveaus, efficiëntieverhogingen, schaalvoordelen en besparingen. Dergelijke oefening zal ook gepaard gaan met een relevant sociaal plan.

Complementariteit bestaat wel dankzij de specifieke competentie van Crelan op het vlak van KMO’s en landbouw. Via het bestaande commercieel potentieel van AXA Bank Belgium zal het overzetten van de Crelan-aanpak naar AXA toelaten de focus op retail en hypothecaire kredieten gestaag te doen afnemen.

5.19 Beschikbare documenten

Tijdens de geldigheidsduur van dit prospectus kunnen de volgende documenten worden geraadpleegd en gedownload van de website www.crelan.be : https://www.crelan.be/nl/cooperanten

a) de laatste bijgewerkte versie van de statuten van CrelanCo (https://www.crelan.be/nl/cooperanten);

b) het jaarverslag van de Crelan-groep (https://www.crelan.be/nl/corporate/artikel/jaarverslagen).

De informatie op deze webpagina's maakt geen deel uit van het prospectus.

5.20 Financiële gegevens

De financiële informatie die hieronder volgt betreft de laatste drie boekjaren van de Groep Crelan op geconsolideerde basis.

Deze groep is samengesteld uit de volgende vennootschappen :

- de NV Crelan,
- de CV CrelanCo,
- de NV Crelan Insurance,
- de NV Europabank NV.

5.20.1 Jaarrekening

Hieronder worden tabellen opgenomen met
- de geconsolideerde balans,
- een geconsolideerd overzicht van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten,
- kasstroomoverzichten,
- een geconsolideerd overzicht van de eigenvermogenswijzigingen,

in verband met de laatste drie boekjaren.

Opmerking
Er dient geen rekening gehouden te worden met de kolom "Noot" in de tabellen met de balans en de resultaten. De verschillende rubrieken in deze tabellen worden in sectie 5.20.1.7 becommentarieerd. (Toelichting bij de balans) en sectie 5.20.1.8. (Toelichting bij de resultatenrekening).

5.20.1.1 Geconsolideerde balans

5.20.1.1.1 Balans 2018

Activa (in EUR)	**Noot**	**31/12/2018**	**01/01/2018 IFRS9**	**31/12/2017 IAS 39**
Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken	4.1.1.	1.465.049.160	1.290.781.526	1.290.781.526
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	4.2.	20.583.404	22.502.871	22.502.871
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	4.3.	6.569.002	6.336.709	0
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	4.3.	12.373.300	14.405.296	1.555.468.167
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs		18.328.590.084	17.974.577.533	16.506.995.397
Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases) aan banken	*4.4.*	*87.009.319*	*122.194.707*	*122.210.857*
Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases) aan cliënten	*4.4.*	*16.593.860.795*	*16.354.127.394*	*16.346.888.644*
Schuldbewijzen	*4.3.*	*1.647.719.970*	*1.498.255.432*	*37.895.896*
Derivaten gebruikt ter afdekking	4.12.	37.189.365	23.694.540	23.694.540
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille	4.12.	456.291.644	479.850.148	472.975.773
Materiële vaste activa	4.5.	20.263.812	19.858.987	19.858.987
Goodwill en Immateriële activa	4.6.	33.783.994	37.174.391	37.174.391
Belastingvorderingen	4.7.	51.623.007	49.776.464	31.719.726
Andere activa	4.8.	13.534.545	11.932.355	11.932.355
Totaal Activa		20.445.851.317	19.930.890.820	19.973.103.733

Verplichtingen (in EUR)	**Noot**	**31/12/2018**	**01/01/2018 IFRS9**	**31/12/2017 IAS 39**
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	4.2.	20.146.379	21.816.745	21.816.745
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs		18.524.875.085	18.005.797.475	18.005.797.475
Deposito's		*17.210.138.934*	*16.432.578.727*	*16.432.578.727*
Kredietinstellingen	*4.9.1.*	*43.460.909*	*24.988.318*	*24.988.318*
Andere dan kredietinstellingen	*4.9.1.*	*17.166.678.025*	*16.407.590.409*	*16.407.590.409*
In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties	*4.9.2.*	*967.945.453*	*1.175.306.785*	*1.175.306.785*
Achtergestelde verplichtingen	*4.9.3.*	*242.011.474*	*276.524.700*	*276.524.700*
Andere financiële verplichtingen	*4.9.4.*	*104.779.224*	*121.387.263*	*121.387.263*
Derivaten gebruikt ter afdekking	4.12.	555.456.248	602.013.078	602.013.078
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille	4.12.	5.490.076	2.781.291	2.781.291
Voorzieningen	4.10.	*82.030.811*	79.497.331	78.715.954
Belastingverplichtingen	4.7.	14.337.068	6.995.421	8.933.860
Andere verplichtingen	4.8.	76.478.170	75.828.668	75.828.668
Totaal Verplichtingen		19.278.813.837	18.794.730.009	18.795.887.071

Eigen Vermogen (in EUR)	**Noot**	**31/12/2018**	**01/01/2018 IFRS9**	**31/12/2017 IAS 39**
Geplaatst kapitaal		818.709.492	829.133.638	829.133.638
Gestort kapitaal		*818.709.492*	*829.133.638*	*829.133.638*
Opgevraagd niet-gestort kapitaal		*0*	*0*	*0*
Agio		0	0	0
Andere componenten van het eigen vermogen		3.074.721	2.803.091	49.933.824
Herwaarderings-reserve: Wijzigingen in reële waarde van schuldinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde door middel van niet-gerealiseerde resultaten		*3.603.753*	*3.656.977*	*50.787.710*
Herwaarderings-reserve: actuariële winsten/verliezen bij pensioenplannen		*-529.032*	*-853.886*	*-853.886*
Reserves (met inbegrip van ingehouden winsten)		279.458.538	254.276.513	248.201.631
Baten uit het lopende jaar		65.794.729	49.947.569	49.947.569
Minderheidsbelangen		0	0	0
Totaal Eigen Vermogen		1.167.037.480	1.136.160.811	1.177.216.662
Totaal Verplichtingen en Eigen Vermogen		20.445.851.317	19.930.890.820	19.973.103.733

5.20.1.1.2 Balans 2019

Activa (in EUR)	Noot	31/12/2019	31/12/2018
Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken	4.1.	1.876.717.846	1.465.049.160
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	4.2.	22.882.716	20.583.404
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	4.3.	6.953.077	6.569.002
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	4.3.	8.705.691	12.373.300
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs		18.869.961.526	18.328.590.084
Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases) aan banken	*4.4.*	*113.917.039*	*87.009.319*
Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases) aan cliënten	*4.4.*	*17.560.864.241*	*16.593.860.795*
Schuldbewijzen	*4.3.*	*1.195.180.246*	*1.647.719.970*
Derivaten gebruikt ter afdekking	4.14.	28.577.911	37.189.365
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille	4.15.	598.799.289	456.291.644
Materiële vaste activa	4.5.	34.827.565	20.263.812
Goodwill en Immateriële activa	4.6.	32.825.049	33.783.994
Belastingvorderingen	4.7.	43.711.950	51.623.007
Andere activa	4.8.	12.571.559	13.534.545
Activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten*	4.10.	59.007.085	
Totaal Activa		**21.595.541.264**	**20.445.851.317**

Verplichtingen (in EUR)	Noot	31/12/2019	31/12/2018
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	4.2.	23.908.344	20.146.379
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs		19.451.833.322	18.524.875.085
Deposito's		*18.233.847.899*	*17.210.138.934*
Kredietinstellingen	*4.11.1.*	*24.576.488*	*43.460.909*
Andere dan kredietinstellingen	*4.11.1.*	*18.209.271.411*	*17.166.678.025*
In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties	*4.11.2.*	*906.798.610*	*967.945.453*
Achtergestelde verplichtingen	*4.11.3.*	*177.956.787*	*242.011.474*
Andere financiële verplichtingen	*4.11.4.*	*133.230.027*	*104.779.224*
Derivaten gebruikt ter afdekking	4.14.	682.810.463	555.456.248
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille	4.15	8.884.620	5.490.076
Voorzieningen	4.12.	21.201.429	*82.030.811*
Belastingverplichtingen	4.7.	7.036.535	14.337.068
Andere verplichtingen	4.8.	101.393.590	*76.478.170*
Verplichtingen i.v.m. groepen activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten*	4.10.	35.463.778	
Totaal Verplichtingen		**20.332.532.081**	**19.278.813.837**

Eigen Vermogen (in EUR)	Noot	31/12/2019	31/12/2018
Geplaatst kapitaal		871.767.914	818.709.492
Gestort kapitaal	*4.17.*	*871.767.914*	*818.709.492*
Opgevraagd niet-gestort kapitaal		*0*	*0*
Agio		0	0
Andere componenten van het eigen vermogen		-51.730	3.074.721
Herwaarderings-reserve: Wijzigingen in reële waarde van schuldinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde door middel van niet-gerealiseerde resultaten	*4.17.*	*2.123.414*	*3.603.753*
Herwaarderings-reserve: actuariële winsten/verliezen bij pensioenplannen	*4.17.*	*-2.175.144*	*-529.032*
Reserves (met inbegrip van ingehouden winsten)	4.17.	320.995.423	279.458.538
Baten uit het lopende jaar	4.17.	70.297.576	65.794.729
Minderheidsbelangen		0	0
Totaal Eigen Vermogen		**1.263.009.183**	**1.167.037.480**
Totaal Verplichtingen en Eigen Vermogen		**21.595.541.264**	**20.445.851.317**

* Ten gevolge van de beslissing om Crelan Insurance in 2020 te verkopen, worden de activa en passiva van Crelan Insurance op 31/12/2019 geherclassificeerd op een afzonderlijke lijn als een groep activa en passiva aangehouden voor verkoop (zie paragraaf 4.10.)

5.20.1.1.3 Balans 2020

Activa (in EUR)	Noot	31/12/2020	31/12/2019
Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken	4.1.	3.113.595.469	1.876.717.846
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	4.2.	39.459	22.882.716
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	4.3.	6.781.148	6.953.077
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	4.3.	9.669.787	8.705.691
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs		18.808.394.736	18.869.961.526
Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases) aan banken	*4.4.*	*123.949.884*	*113.917.039*
Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases) aan cliënten	*4.4.*	*17.683.734.930*	*17.560.864.241*
Schuldbewijzen	*4.3.*	*1.000.709.922*	*1.195.180.246*
Derivaten gebruikt ter afdekking	4.14.	2.877.569	28.577.911
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille	4.15.	694.165.840	598.799.289
Materiële vaste activa	4.5.	35.309.001	34.827.565
Goodwill en Immateriële activa	4.6.	35.889.122	32.825.049
Investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen		90.000	0
Belastingvorderingen	4.7.	44.430.707	43.711.950
Andere activa	4.8.	14.538.179	12.571.559
Activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten*	4.10.	53.433.499	59.007.085
Totaal Activa		**22.819.214.516**	**21.595.541.264**

Verplichtingen (in EUR)	Noot	31/12/2020	31/12/2019
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	4.2.	1.393.873	23.908.344
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs		21.291.883.236	19.451.833.322
Deposito's		*20.419.169.177*	*18.233.847.899*
Kredietinstellingen	*4.11.1.*	*417.217.715*	*24.576.488*
Andere dan kredietinstellingen	*4.11.1.*	*20.001.951.462*	*18.209.271.411*
In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties	*4.11.2.*	*682.504.692*	*906.798.610*
Achtergestelde verplichtingen	*4.11.3.*	*77.172.706*	*177.956.787*
Andere financiële verplichtingen	*4.11.4.*	*113.036.661*	*133.230.027*
Derivaten gebruikt ter afdekking	4.14.	46.263.230	682.810.463
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille	4.15.	9.383.220	8.884.620
Voorzieningen	4.12.	16.521.280	*21.201.429*
Belastingverplichtingen	4.7.	10.577.749	7.036.535
Andere verplichtingen	4.8.	105.641.187	*101.393.590*
Verplichtingen i.v.m. groepen activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten*	4.10.	26.087.207	*35.463.778*
Totaal Verplichtingen		**21.507.750.982**	**20.332.532.081**

Eigen Vermogen (in EUR)	Noot	31/12/2020	31/12/2019
Geplaatst kapitaal		896.520.856	871.767.914
Gestort kapitaal	*4.17.*	*896.520.856*	*871.767.914*
Opgevraagd niet-gestort kapitaal		*0*	*0*
Agio		0	0
Andere componenten van het eigen vermogen		-1.300.156	-51.730
Herwaarderings-reserve: Wijzigingen in reële waarde van schuldinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde door middel van niet-gerealiseerde resultaten	*4.17.*	*2.127.880*	*2.123.414*
Herwaarderings-reserve: actuariële winsten/verliezen bij pensioenplannen	*4.17.*	*-3.428.037*	*-2.175.144*
Reserves (met inbegrip van ingehouden winsten)	4.17.	366.836.880	320.995.423
Baten uit het lopende jaar	4.17.	49.405.954	70.297.576
Minderheidsbelangen		0	0
Totaal Eigen Vermogen		**1.311.463.534**	**1.263.009.183**
Totaal Verplichtingen en Eigen Vermogen		**22.819.214.516**	**21.595.541.264**

* Ten gevolge van de beslissing om Crelan Insurance in 2021 te verkopen, worden de activa en passiva van Crelan Insurance op 31/12/2019 en 31/12/2020 geherclassificeerd op een afzonderlijke lijn als een groep activa en passiva aangehouden voor verkoop (zie paragraaf 4.10.1)

5.20.1.2 Geconsolideerd overzicht van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten

5.20.1.2.1 Resultaten 2018

Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	Noot	31/12/2018	31/12/2017
(in EUR)			
GEWONE BEDRIJFSACTIVITEITEN			
Financiële en exploitatiebaten en –lasten		324.879.952	323.822.487
Rentebaten	5.1.	445.951.130	461.710.203
Rentelasten	5.1.	-180.454.339	-197.045.231
Dividenden	5.3.	441.346	13.020
Baten uit provisies en vergoedingen	5.2.	100.993.996	95.357.960
Lasten uit provisies en vergoedingen	5.2.	-93.921.070	-94.482.547
Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	5.4.	2.886.870	5.703.787
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden (netto)	5.5.	-246.949	-414.471
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening (netto)	5.6.	325.122	0
Aanpassingen van de reële waarde bij de administratieve verwerking van afdekkingstransacties		692.931	2.859.080
Herwaarderingen van valutakoersverschillen		880.169	1.488.790
Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa	5.7.	-25.328	59.254
Andere exploitatiebaten	5.8.	47.356.074	48.572.642
Andere exploitatielasten		0	0
Administratiekosten		-223.146.082	-222.302.933
Personeelsuitgaven	5.9.1.	-90.642.254	-94.373.272
Algemene en administratieve uitgaven	5.9.2.	-132.503.828	-127.929.661
Afschrijvingen		-10.077.522	-17.450.776
Materiële vaste activa	4.5.	-5.159.413	-5.868.792
Immateriële activa (andere dan goodwill)	4.6.	-4.918.109	-11.581.984
Voorzieningen	4.10.	-1.137.438	-1.678.266
Bijzondere waardeverminderingen	5.10.	-5.659.572	-5.005.158
Bijzondere waardeverminderingsverliezen op financiële activa die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening		-5.659.572	-5.005.158
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)		*0*	*255.000*
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs		*-5.659.572*	*-5.260.158*
Bijzondere waardeverminderingsverliezen op materiële vaste activa		0	0
Negatieve goodwill die onmiddellijk wordt opgenomen in de winst-en verliesrekening		0	0
Winsten en verliezen op vaste activa of groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop		0	0
TOTALE WINST OF VERLIES UIT VOORTGEZETTE BEDRIJFSACTIVITEITEN VÓÓR AFTREK VAN BELASTINGEN EN MINDERHEIDSBELANG		84.859.338	77.385.354
Belastinglasten (winstbelasting) verbonden met de winst of het verlies uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	5.11.	-19.064.609	-27.437.785
Actuele belastingen		*-13.950.105*	*-13.090.931*
Uitgestelde belastingen		*-5.114.504*	*-14.346.854*
NETTOWINST OF -VERLIES		**65.794.729**	**49.947.569**
Overzicht van de niet-gerealiseerde resultaten			
Niet-gerealiseerde resultaten die in de toekomst mogelijk in de gerealiseerde resultaten kunnen worden opgenomen			
Herwaardering van Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)		*-53.224*	*-12.308.606*
Niet-gerealiseerde resultaten die nooit in de gerealiseerde resultaten zullen worden opgenomen			
Actuariële (verliezen)/winsten op toegezegd pensioenregelingen		*324.854*	*55.748*
Totaal van de niet-gerealiseerde resultaten (netto)		271.630	-12.252.858
Totaal van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten van het boekjaar		**66.066.359**	**37.694.711**

5.20.1.2.2 Resultaten 2019

Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	Noot	31/12/2019	31/12/2018
(in EUR)			
GEWONE BEDRIJFSACTIVITEITEN			
Financiële en exploitatiebaten en –lasten		**333.585.967**	**324.879.952**
Rentebaten	5.1.	430.806.923	445.951.130
Rentelasten	5.1.	-156.170.110	-180.454.339
Dividenden	5.3.	1.207.908	441.346
Baten uit provisies en vergoedingen	5.2.	99.319.133	100.993.996
Lasten uit provisies en vergoedingen	5.2.	-99.916.140	-93.921.070
Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	5.4.	4.796.646	2.886.870
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden (netto)	5.5.	-1.461.377	-246.949
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening (netto)	5.6.	506.192	325.122
Aanpassingen van de reële waarde bij de administratieve verwerking van afdekkingstransacties		-859.493	692.931
Herwaarderingen van valutakoersverschillen		988.656	880.169
Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa	5.7.	-12.671	-25.328
Andere exploitatiebaten	5.8.	54.537.836	47.356.074
Andere exploitatielasten		-157.536	0
Administratiekosten		**-240.116.996**	**-223.146.082**
Personeelsuitgaven	5.9.1.	-93.266.361	-90.642.254
Algemene en administratieve uitgaven	5.9.2.	-146.850.635	-132.503.828
Afschrijvingen		**-11.983.515**	**-10.077.522**
Materiële vaste activa	4.5.	-8.033.322	-5.159.413
Immateriële activa (andere dan goodwill)	4.6.	-3.950.193	-4.918.109
Voorzieningen	4.12.	**3.426.139**	**-1.137.438**
Bijzondere waardeverminderingen	5.10.	**1.225.109**	**-5.659.572**
Bijzondere waardeverminderingsverliezen op financiële activa die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening		1.225.109	-5.659.572
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)		*0*	*0*
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs		*1.225.109*	*-5.659.572*
Bijzondere waardeverminderingsverliezen op materiële vaste activa		0	0
Negatieve goodwill die onmiddellijk wordt opgenomen in de winst-en verliesrekening		**0**	**0**
Winsten en verliezen op vaste activa of groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop		**0**	**0**
TOTALE WINST OF VERLIES UIT VOORTGEZETTE BEDRIJFSACTIVITEITEN VÓÓR AFTREK VAN BELASTINGEN EN MINDERHEIDSBELANG		86.136.704	84.859.338
Belastinglasten (winstbelasting) verbonden met de winst of het verlies uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	5.11.	-15.839.128	-19.064.609
Actuele belastingen		*-13.705.565*	*-13.950.105*
Uitgestelde belastingen		*-2.133.563*	*-5.114.504*
NETTOWINST OF -VERLIES		**70.297.576**	**65.794.729**
Overzicht van de niet-gerealiseerde resultaten			
Niet-gerealiseerde resultaten die in de toekomst mogelijk in de gerealiseerde resultaten kunnen worden opgenomen			
Herwaardering van Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)		*-1.480.339*	*-53.224*
Niet-gerealiseerde resultaten die nooit in de gerealiseerde resultaten zullen worden opgenomen			
Actuariële (verliezen)/winsten op toegezegd pensioenregelingen		*-1.646.112*	*324.854*
Totaal van de niet-gerealiseerde resultaten (netto)		**-3.126.451**	**271.630**
Totaal van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten van het boekjaar		**67.171.125**	**66.066.359**

5.20.1.2.3 Resultaten 2020

Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	Noot	31/12/2020	31/12/2019
(in EUR)			
GEWONE BEDRIJFSACTIVITEITEN			
Financiële en exploitatiebaten en –lasten		**312.179.148**	**316.734.011**
Rentebaten	5.1.	311.551.406	324.140.992
Rentelasten	5.1.	-45.187.258	-50.505.948
Dividenden	5.3.	634.571	1.207.908
Baten uit provisies en vergoedingen	5.2.	110.565.298	103.693.615
Lasten uit provisies en vergoedingen	5.2.	-99.386.610	-95.256.186
Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	5.4.	1.997.450	4.796.646
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden (netto)	5.5.	-1.303.377	-1.461.377
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening (netto)	5.6.	14.628	452.454
Aanpassingen van de reële waarde bij de administratieve verwerking van afdekkingstransacties		5.608.223	-859.493
Herwaarderingen van valutakoersverschillen		1.002.573	988.656
Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa	5.7.	398.343	-12.671
Andere exploitatiebaten	5.8.	26.404.964	29.706.787
Andere exploitatielasten	5.8.	-121.063	-157.372
Administratiekosten		**-212.007.307**	**-219.071.400**
Personeelsuitgaven	5.9.1.	-90.762.696	-91.684.205
Algemene en administratieve uitgaven	5.9.2.	-121.244.611	-127.387.195
Bijdragen in contanten aan afwikkelingsfondsen en depositogarantiestelsels	5.9.3.	**-17.799.291**	**-16.820.789**
Afschrijvingen		**-10.634.817**	**-11.961.896**
Materiële vaste activa	4.5.	-6.910.994	-8.011.703
Immateriële activa (andere dan goodwill)	4.6.	-3.723.823	-3.950.193
Wijzigingswinsten of (-) verliezen, netto		**-3.134.853**	**0**
Voorzieningen	4.12.	**4.591.300**	**8.951.900**
Bijzondere waardeverminderingen	5.10.	**-17.743.064**	**1.226.839**
Bijzondere waardeverminderingsverliezen op financiële activa die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening		-17.743.064	1.226.839
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)		*0*	*0*
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs		*-17.743.064*	*1.226.839*
Bijzondere waardeverminderingsverliezen op materiële vaste activa		0	0
Negatieve goodwill die onmiddellijk wordt opgenomen in de winst-en verliesrekening		**0**	**0**
Winsten en verliezen op vaste activa of groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop*		**6.302.987**	**5.049.650**
TOTALE WINST OF VERLIES UIT VOORTGEZETTE BEDRIJFSACTIVITEITEN VÓÓR AFTREK VAN BELASTINGEN EN MINDERHEIDSBELANG		61.754.103	84.108.315
Belastinglasten (winstbelasting) verbonden met de winst of het verlies uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	5.11.	-12.348.149	-13.810.739
Actuele belastingen		*-10.207.326*	*-11.676.946*
Uitgestelde belastingen		*-2.140.823*	*-2.133.793*
NETTOWINST OF -VERLIES		**49.405.954**	**70.297.576**
Overzicht van de niet-gerealiseerde resultaten			
Niet-gerealiseerde resultaten die in de toekomst mogelijk in de gerealiseerde resultaten kunnen worden opgenomen			
Herwaardering van Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)		*4.466*	*-1.480.339*
Niet-gerealiseerde resultaten die nooit in de gerealiseerde resultaten zullen worden opgenomen			
Actuariële (verliezen)/winsten op toegezegd pensioenregelingen		*-1.252.892*	*-1.646.112*
Totaal van de niet-gerealiseerde resultaten (netto)		**-1.248.426**	**-3.126.451**
Totaal van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten van het boekjaar		**48.157.528**	**67.171.125**

* Ten gevolge van de beslissing om Crelan Insurance in 2021 te verkopen, worden de resultaten van Crelan Insurance op 31/12/2019 en 31/12/2020 geherclassificeerd op een afzonderlijke lijn als Winsten en verliezen op vaste activa of groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop (zie paragraaf 4.10.2)

5.20.1.3 Kasstroomoverzicht

5.20.1.3.1 Kasstroomoverzicht 2017 - 2018

(in EUR)	31/12/2018	31/12/2017
BEDRIJFSACTIVITEITEN		
Nettowinst (-verlies)	65.794.729	49.947.569
Aanpassingen om nettowinst of -verlies te doen aansluiten bij de nettokasstromen met betrekking tot bedrijfsactiviteiten	35.355.928	37.771.083
Actuele en uitgestelde belastinglasten, opgenomen in de winst- en verliesrekening	19.064.609	27.437.785
Niet-gerealiseerde winst of verlies op wisselkoersverschillen	-880.169	-1.488.790
INVESTERINGS- EN FINANCIERINGSACTIVITEITEN		
Afschrijving	10.077.522	17.450.776
Bijzondere waardeverminderingen	5.659.572	5.005.158
Nettovoorzieningen (terugboekingen)	1.137.438	1.678.266
Nettowinst (-verlies) op de verkoop van materiële vaste activa	25.328	-59.254
BEDRIJFSACTIVITEITEN		
Netto niet-gerealiseerde winst op voor verkoop beschikbare beleggingen	0	-12.308.606
Andere aanpassingen	271.628	55.748
Kasstromen uit exploitatiewinsten voor wijzigingen in bedrijfsactiva en -verplichtingen	**101.150.657**	**87.718.652**
Stijging (daling) van bedrijfactiva (met uitzondering van geldmiddelen en kasequivalenten)	351.032.405	-708.274.882
Stijging (daling) van leningen en vorderingen	0	-147.939.596
Stijging (daling) van financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	339.654.563	0
Stijging (daling) van voor verkoop beschikbare activa	0	-546.323.519
Stijging (daling) van financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten	-2.031.997	0
Stijging (daling) van financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	-1.919.467	-2.248.828
Stijging (daling) van financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de winst- en verliesrekening	232.292	0
Stijging (daling) van activa-derivaten gebruikt ter afdekking	13.494.825	-5.484.024
Stijging (daling) van te ontvangen baten uit financiële activa	0	0
Stijging (daling) van vaste activa en groepen activa die worden afgestoten, aangehouden voor verkoop	0	0
Stijging (daling) van andere activa (definitie balans)	1.602.189	-6.278.915
Stijging (daling) van bedrijfsverplichtingen (met uitzondering van geldmiddelen en kasequivalenten)	508.028.123	-348.600.533
Stijging (daling) van deposito's van kredietinstellingen	18.472.590	-7.890.790
Stijging (daling) van deposito's van andere instellingen dan kredietinstellingen	761.796.401	633.343.456
Stijging (daling) van in schuldbewijzen belichaamde schulden	-207.361.332	-858.405.164
Stijging (daling) van financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	-1.670.366	-1.709.457
Stijging (daling) van verplichtingen-derivaten gebruikt ter afdekking	-46.556.830	-133.710.181
Stijging (daling) van andere verplichtingen (definitie balans)	-16.652.340	19.771.603
Stijging (daling) van werkkapitaal, netto	**156.995.718**	**359.674.349**
Kasstroom uit de bedrijfsactiviteiten	**258.146.375**	**447.393.001**
(Betaalde) terugbetaalde winstbelastingen	-13.569.506	-24.139.749
Nettokasstroom uit de bedrijfsactiviteiten	**244.576.869**	**423.253.252**
INVESTERINGSACTIVITEITEN		
(Contante betalingen om materiële activa te verwerven)	5.798.312	6.087.655
Contante ontvangsten uit de verkoop van materiële activa	0	59.254
(Contante betalingen om immateriële activa te verwerven)	1.527.713	5.386.534
Contante ontvangsten uit de verkoop van immateriële activa	0	0
(Contante betalingen om tot einde looptijd aangehouden beleggingen te verwerven)	0	19.226.714
Andere contante ontvangsten uit investeringsactiviteiten	208.747	20.296
Nettokasstroom uit investeringsactiviteiten	**-7.117.278**	**-30.621.353**
FINANCIERINGSACTIVITEITEN		
(Betaalde dividenden)	24.726.180	22.795.672
(Contante terugbetalingen van achtergestelde verplichtingen)	34.513.226	43.593.447
Contante ontvangsten uit de uitgifte of terugbetaling van aandelen of andere eigen-vermogensinstrumenten	-10.424.146	-9.641.012
(Andere contante betalingen van financieringsactiviteiten)	39.365	258
Nettokasstroom uit financieringsactiviteiten	**-69.702.917**	**-76.030.390**
Gevolgen van wisselkoerswijzigingen op geldmiddelen en kasequivalenten	292.501	-1.954.853
NETTOSTIJGING VAN GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN	**168.049.175**	**316.601.509**
GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN AAN HET BEGIN VAN DE PERIODE	**1.325.240.555**	**1.010.593.899**
GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN AAN HET EINDE VAN DE PERIODE	**1.493.289.730**	**1.325.240.555**
Componenten van geldmiddelen en kasequivalenten		
Contanten	54.412.661	56.015.619
Tegoeden bij centrale banken	1.410.636.497	1.234.765.907
Leningen en vorderingen	28.240.572	34.459.029
Totale geldmiddelen en kasequivalenten aan het einde van de periode	**1.493.289.730**	**1.325.240.555**
Waaronder : bedrag van de geldmiddelen en kasequivalenten die door de onderneming worden aangehouden, doch niet beschikbaar zijn voor gebruik door de groep	168.793.733	166.994.277
Aanvullende informatie over de kasstromen uit de bedrijfsactiviteiten :		
Ontvangen rentebaten	447.128.372	475.631.121
Ontvangen dividenden	441.346	13.020
Betaalde rentelasten	190.200.792	231.182.842

5.20.1.3.2 Kasstroomoverzicht 2018 - 2019

(in EUR)	31/12/2019	31/12/2018
BEDRIJFSACTIVITEITEN		
Nettowinst (-verlies)	70.297.576	65.794.729
Aanpassingen om nettowinst of -verlies te doen aansluiten bij de nettokasstromen met betrekking tot bedrijfsactiviteiten	19.510.171	35.355.928
Actuele en uitgestelde belastinglasten, opgenomen in de winst- en verliesrekening	15.839.128	19.064.609
Niet-gerealiseerde winst of verlies op wisselkoersverschillen	-988.656	-880.169
INVESTERINGS- EN FINANCIERINGSACTIVITEITEN		
Afschrijving	11.983.515	10.077.522
Bijzondere waardeverminderingen	-1.225.109	5.659.572
Nettovoorzieningen (terugboekingen)	-2.984.927	1.137.438
Nettowinst (-verlies) op de verkoop van materiële vaste activa	12.671	25.328
BEDRIJFSACTIVITEITEN		
Netto niet-gerealiseerde winst op voor verkoop beschikbare beleggingen	-1.480.339	0
Andere aanpassingen	-1.646.112	271.628
Kasstromen uit exploitatiewinsten voor wijzigingen in bedrijfsactiva en -verplichtingen	**89.807.747**	**101.150.657**
Stijging (daling) van bedrijfactiva (met uitzondering van geldmiddelen en kasequivalenten)	733.989.505	351.032.405
Stijging (daling) van leningen en vorderingen	0	0
Stijging (daling) van financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	741.280.292	339.654.563
Stijging (daling) van voor verkoop beschikbare activa	0	0
Stijging (daling) van financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten	-3.667.609	-2.031.997
Stijging (daling) van financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	2.299.312	-1.919.467
Stijging (daling) van financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de winst- en verliesrekening	1.432.694	232.292
Stijging (daling) van activa-derivaten gebruikt ter afdekking	-8.611.454	13.494.825
Stijging (daling) van te ontvangen baten uit financiële activa	0	0
Stijging (daling) van vaste activa en groepen activa die worden afgestoten, aangehouden voor verkoop	0	0
Stijging (daling) van andere activa (definitie balans)	1.256.270	1.602.189
Stijging (daling) van bedrijfsverplichtingen (met uitzondering van geldmiddelen en kasequivalenten)	1.129.046.282	508.028.123
Stijging (daling) van deposito's van kredietinstellingen	-18.884.421	18.472.590
Stijging (daling) van deposito's van andere instellingen dan kredietinstellingen	1.021.808.308	761.796.401
Stijging (daling) van in schuldbewijzen belichaamde schulden	-61.146.843	-207.361.332
Stijging (daling) van financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	3.761.965	-1.670.366
Stijging (daling) van verplichtingen-derivaten gebruikt ter afdekking	127.354.215	-46.556.830
Stijging (daling) van andere verplichtingen (definitie balans)	56.153.058	-16.652.340
Stijging (daling) van werkkapitaal, netto	**395.056.777**	**156.995.718**
Kasstroom uit de bedrijfsactiviteiten	**484.864.524**	**258.146.375**
(Betaalde) terugbetaalde winstbelastingen	-15.702.881	-13.569.506
Nettokasstroom uit de bedrijfsactiviteiten	**469.161.643**	**244.576.869**
INVESTERINGSACTIVITEITEN		
(Contante betalingen om materiële activa te verwerven)	22.600.999	5.798.312
Contante ontvangsten uit de verkoop van materiële activa		0
(Contante betalingen om immateriële activa te verwerven)	3.026.817	1.527.713
Contante ontvangsten uit de verkoop van immateriële activa		0
(Contante betalingen om tot einde looptijd aangehouden beleggingen te verwerven)	0	0
Andere contante ontvangsten uit investeringsactiviteiten	19.823	208.747
Nettokasstroom uit investeringsactiviteiten	**-25.607.993**	**-7.117.278**
FINANCIERINGSACTIVITEITEN		
(Betaalde dividenden)	24.257.034	24.726.180
(Contante terugbetalingen van achtergestelde verplichtingen)	64.054.687	34.513.226
Contante ontvangsten uit de uitgifte of terugbetaling van aandelen of andere eigen-vermogensinstrumenten	53.058.378	-10.424.146
(Andere contante betalingen van financieringsactiviteiten)	0	39.365
Nettokasstroom uit financieringsactiviteiten	**-35.253.343**	**-69.702.917**
Gevolgen van wisselkoerswijzigingen op geldmiddelen en kasequivalenten	312.122	292.501
NETTOSTIJGING VAN GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN	**408.612.430**	**168.049.175**
GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN AAN HET BEGIN VAN DE PERIODE	**1.493.289.730**	**1.325.240.555**
GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN AAN HET EINDE VAN DE PERIODE	**1.901.902.160**	**1.493.289.730**
Componenten van geldmiddelen en kasequivalenten		
Contanten	51.451.730	54.412.661
Tegoeden bij centrale banken	1.825.266.116	1.410.636.497
Leningen en vorderingen	25.184.314	28.240.572
Totale geldmiddelen en kasequivalenten aan het einde van de periode	**1.901.902.160**	**1.493.289.730**
Waaronder : bedrag van de geldmiddelen en kasequivalenten die door de onderneming worden aangehouden, doch niet beschikbaar zijn voor gebruik door de groep	164.044.510	168.793.733
Aanvullende informatie over de kasstromen uit de bedrijfsactiviteiten :		
Ontvangen rentebaten	442.074.926	447.128.372
Ontvangen dividenden	1.207.908	441.346
Betaalde rentelasten	363.515.818	190.200.792

5.20.1.3.3 Kasstroomoverzicht 2019 - 2020

(in EUR)	31/12/2020*	31/12/2019*
BEDRIJFSACTIVITEITEN		
Nettowinst (-verlies)	49.405.954	70.297.576
Aanpassingen om nettowinst of -verlies te doen aansluiten bij de nettokasstromen met betrekking tot bedrijfsactiviteiten	17.817.179	19.510.171
Actuele en uitgestelde belastinglasten, opgenomen in de winst- en verliesrekening	14.430.156	15.839.128
Niet-gerealiseerde winst of verlies op wisselkoersverschillen	-1.002.573	-988.656
INVESTERINGS- EN FINANCIERINGSACTIVITEITEN		
Afschrijving	10.626.974	11.983.515
Bijzondere waardeverminderingen	17.740.503	-1.225.109
Nettovoorzieningen (terugboekingen)	2.124.282	-2.984.927
Nettowinst (-verlies) op de verkoop van materiële vaste activa	-398.343	12.671
BEDRIJFSACTIVITEITEN		
Netto niet-gerealiseerde winst op voor verkoop beschikbare beleggingen	4.466	-1.480.339
Andere aanpassingen	-25.708.286	-1.646.112
Kasstromen uit exploitatiewinsten voor wijzigingen in bedrijfsactiva en -verplichtingen	**67.223.133**	**89.807.747**
Stijging (daling) van bedrijfactiva (met uitzondering van geldmiddelen en kasequivalenten)	-6.426.262	733.989.505
Stijging (daling) van leningen en vorderingen		0
Stijging (daling) van financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	39.515.331	741.280.292
Stijging (daling) van voor verkoop beschikbare activa		0
Stijging (daling) van financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten	964.096	-3.667.609
Stijging (daling) van financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	-22.843.257	2.299.312
Stijging (daling) van financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de winst- en verliesrekening	-79.748	1.432.694
Stijging (daling) van activa-derivaten gebruikt ter afdekking	-25.700.342	-8.611.454
Stijging (daling) van te ontvangen baten uit financiële activa		0
Stijging (daling) van vaste activa en groepen activa die worden afgestoten, aangehouden voor verkoop		0
Stijging (daling) van andere activa (definitie balans)	1.717.658	1.256.270
Stijging (daling) van bedrijfsverplichtingen (met uitzondering van geldmiddelen en kasequivalenten)	1.271.171.666	1.129.046.282
Stijging (daling) van deposito's van kredietinstellingen	392.641.227	-18.884.421
Stijging (daling) van deposito's van andere instellingen dan kredietinstellingen	1.779.037.124	1.021.808.308
Stijging (daling) van in schuldbewijzen belichaamde schulden	-224.293.918	-61.146.843
Stijging (daling) van financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	-22.514.471	3.761.965
Stijging (daling) van verplichtingen-derivaten gebruikt ter afdekking	-636.547.233	127.354.215
Stijging (daling) van andere verplichtingen (definitie balans)	-17.151.063	56.153.058
Stijging (daling) van werkkapitaal, netto	**1.277.597.928**	**395.056.777**
Kasstroom uit de bedrijfsactiviteiten	**1.344.821.061**	**484.864.524**
(Betaalde) terugbetaalde winstbelastingen	-11.525.692	-15.702.881
Nettokasstroom uit de bedrijfsactiviteiten	**1.333.295.369**	**469.161.643**
INVESTERINGSACTIVITEITEN		
(Contante betalingen om materiële activa te verwerven)	7.123.047	22.600.999
Contante ontvangsten uit de verkoop van materiële activa		
(Contante betalingen om immateriële activa te verwerven)	6.788.472	3.026.817
Contante ontvangsten uit de verkoop van immateriële activa		
(Contante betalingen om tot einde looptijd aangehouden beleggingen te verwerven)		0
Andere contante ontvangsten uit investeringsactiviteiten	144.378	19.823
Nettokasstroom uit investeringsactiviteiten	**-13.767.141**	**-25.607.993**
FINANCIERINGSACTIVITEITEN		
(Betaalde dividenden)		24.257.034
(Contante terugbetalingen van achtergestelde verplichtingen)	100.784.081	64.054.687
Contante ontvangsten uit de uitgifte of terugbetaling van aandelen of andere eigen-vermogensinstrumenten	24.752.986	53.058.378
(Andere contante betalingen van financieringsactiviteiten)	726	0
Nettokasstroom uit financieringsactiviteiten	**-76.031.821**	**-35.253.343**
Gevolgen van wisselkoerswijzigingen op geldmiddelen en kasequivalenten	-608.467	312.122
NETTOSTIJGING VAN GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN	**1.242.887.940**	**408.612.430**
GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN AAN HET BEGIN VAN DE PERIODE	**1.901.902.160**	**1.493.289.730**
GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN AAN HET EINDE VAN DE PERIODE	**3.144.790.100**	**1.901.902.160**
Componenten van geldmiddelen en kasequivalenten		
Contanten	50.363.464	51.451.730
Tegoeden bij centrale banken	3.063.232.004	1.825.266.116
Leningen en vorderingen	31.194.631	25.184.314
Totale geldmiddelen en kasequivalenten aan het einde van de periode	**3.144.790.100**	**1.901.902.160**
Waaronder : bedrag van de geldmiddelen en kasequivalenten die door de onderneming worden aangehouden, doch niet beschikbaar zijn voor gebruik door de groep	180.638.363	164.044.510
Aanvullende informatie over de kasstromen uit de bedrijfsactiviteiten :		
Ontvangen rentebaten	422.327.426	442.074.926
Ontvangen dividenden	634.571	1.207.908
Betaalde rentelasten	108.854.776	363.515.818

* Bewegingen zijn inclusief CRI

5.20.1.4 Geconsolideerd overzicht van de eigenvermogenswijzigingen

5.20.1.4.1 2018

(in EUR)	Aandelenkapitaal	Herwaarderings-reserve: Wijzigingen in reële waarde van schuldinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde door middel van niet-gerealiseerde resultaten	Herwaarderings-reserve: actuariële winsten/verliezen bij pensioenplannen	Reserves (met inbegrip van ingehouden winsten)	Baten uit het lopende jaar
Eindbalans per 31 december 2017	829.133.638	50.787.710	-853.885	248.201.630	49.947.568
Transitie naar IFRS 9	0	-47.130.729	0	6.074.880	0
Openingsbalans per 1 januari 2018	829.133.638	3.656.981	-853.885	254.276.511	49.947.568
Kapitaalverhoging	0	0	0	0	0
Kapitaalvermindering	0	0	0	0	0
Toe-en uittredingen coöperatoren	-10.424.146	0	0	0	0
Uitbetaalde dividenden	0	0	0	-24.726.180	0
Uitbetaalde tantièmes	0	0	0	0	0
Transacties met aandeelhouders	-10.424.146	0	0	-24.726.180	0
Overdracht naar ingehouden winsten	0	0	0	49.947.568	-49.947.568
Herwaardering van de activa	0	-55.914	0	0	0
Verkochte en vervallen effecten	0	-34.434	0	0	0
Reële waarde-afdekking macro hedge	0	0	0	0	0
Winsten/verliezen m.b.t. pensioenplannen	0	0	131.825	0	0
Uitgestelde belastingen	0	37.120	193.028	0	0
Andere	0	0	0	-39.361	0
Resultaat van het boekjaar	0	0	0	0	65.794.729
Niet-aandeelhouders transacties	0	-53.228	324.853	49.908.207	15.847.160
Eindbalans per 31 december 2018	818.709.492	3.603.753	-529.032	279.458.538	65.794.729

5.20.1.4.2 2019

(in EUR)	Aandelenkapitaal	Herwaarderings-reserve: Wijzigingen in reële waarde van schuldinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde door middel van niet-gerealiseerde resultaten	Herwaarderings-reserve: actuariële winsten/verliezen bij pensioenplannen	Reserves (met inbegrip van ingehouden winsten)	Baten uit het lopende jaar
Openingsbalans per 1 januari 2019	818.709.492	3.603.753	-529.032	279.458.538	65.794.729
Kapitaalverhoging	0	0	0	0	0
Kapitaalvermindering	0	0	0	0	0
Toe-en uittredingen coöperatoren	53.058.422	0	0	0	0
Uitbetaalde dividenden	0	0	0	-24.257.034	0
Uitbetaalde tantièmes	0	0	0	0	0
Transacties met aandeelhouders	53.058.422	0	0	-24.257.034	0
Overdracht naar ingehouden winsten	0	0	0	65.794.729	-65.794.729
Herwaardering van de activa	0	-1.963.613	0	0	0
Verkochte en vervallen effecten	0	-307.919	0	0	0
Reële waarde-afdekking macro hedge	0	0	0	0	0
Winsten/verliezen m.b.t. pensioenplannen	0	0	-1.706.836	0	0
Uitgestelde belastingen	0	791.194	60.723	0	0
Andere	0	0	0	-810	0
Resultaat van het boekjaar	0	0	0	0	70.297.576
Niet-aandeelhouders transacties	0	-1.480.338	-1.646.113	65.793.919	4.502.847
Eindbalans per 31 december 2019	**871.767.914**	**2.123.415**	**-2.175.145**	**320.995.423**	**70.297.576**

5.20.1.4.3 2020

(in EUR)	Aandelenkapitaal	Herwaarderings-reserve: Wijzigingen in reële waarde van schuldinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde door middel van niet-gerealiseerde resultaten	Herwaarderings-reserve: actuariële winsten/verliezen bij pensioenplannen	Reserves (met inbegrip van ingehouden winsten)	Baten uit het lopende jaar
Openingsbalans per 1 januari 2020	871.767.914	2.123.415	-2.175.145	320.995.423	70.297.576
Kapitaalverhoging					
Kapitaalvermindering					
Toe-en uittredingen coöperatoren	24.752.942				
Uitbetaalde dividenden				-24.455.393	
Uitbetaalde tantièmes					
Transacties met aandeelhouders	24.752.942	0	0	-24.455.393	0
Overdracht naar ingehouden winsten				70.297.576	-70.297.576
Herwaardering van de activa		1.001.154			
Verkochte en vervallen effecten		-995.199			
Reële waarde-afdekking macro hedge					
Winsten/verliezen m.b.t. pensioenplannen			-1.670.524		
Uitgestelde belastingen		-1.488	417.631		
Andere				-726	
Resultaat van het boekjaar					49.405.954
Niet-aandeelhouders transacties	0	4.467	-1.252.893	70.296.850	-20.891.622
Eindbalans per 31 december 2020	**896.520.856**	**2.127.882**	**-3.428.038**	**366.836.880**	**49.405.954**

(in EUR)	Aandelenkapitaal	Herwaarderings-reserve: Wijzigingen in reële waarde van schuldinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde door middel van niet-gerealiseerde resultaten	Herwaarderings-reserve: actuariële winsten/verliezen bij pensioenplannen	Reserves (met inbegrip van ingehouden winsten)	Baten uit het lopende jaar
Openingsbalans per 1 januari 2019	818.709.492	3.603.753	-529.032	279.458.538	65.794.729
Kapitaalverhoging	0	0	0	0	0
Kapitaalvermindering	0	0	0	0	0
Toe-en uittredingen coöperatoren	53.058.422	0	0	0	0
Uitbetaalde dividenden	0	0	0	-24.257.034	0
Uitbetaalde tantièmes	0	0	0	0	0
Transacties met aandeelhouders	53.058.422	0	0	-24.257.034	0
Overdracht naar ingehouden winsten	0	0	0	65.794.729	-65.794.729
Herwaardering van de activa	0	-1.963.613	0	0	0
Verkochte en vervallen effecten	0	-307.919	0	0	0
Reële waarde-afdekking macro hedge	0	0	0	0	0
Winsten/verliezen m.b.t. pensioenplannen	0	0	-1.706.836	0	0
Uitgestelde belastingen	0	791.194	60.723	0	0
Andere	0	0	0	-810	0
Resultaat van het boekjaar	0	0	0	0	70.297.576
Niet-aandeelhouders transacties	0	-1.480.338	-1.646.113	65.793.919	4.502.847
Eindbalans per 31 december 2019	**871.767.914**	**2.123.415**	**-2.175.145**	**320.995.423**	**70.297.576**

5.20.1.5 Algemene commentaar bij de evolutie van de balans en de resultatenrekening

5.20.1.5.1 Overgang IFRS 9

In 2018 werd IFRS 9 "Financial instruments" geïmplementeerd. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de herwerkingen die werden uitgevoerd naar aanleiding van de implementatie van IFRS 9 :

Activa (in EUR)	Noot	01/01/2018 IFRS9	Herclassificatie	Waardeschommelingen Stage 1	 Stage 2	 Stage 3	 Overige	31/12/2017 IAS 39
Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken	4.1.	1.290.781.526	0	0	0	0	0	1.290.781.526
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	4.2.	22.502.871	0	0	0	0	0	22.502.871
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	4.3.	6.336.709	6.880.002	0	0	0	-543.293	0
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	4.3.	14.405.296	-1.474.223.469	0	0	0	-66.839.402	1.555.468.167
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs		17.974.577.533	1.467.343.467	-6.514.431	-3.585.870	-3.131.308	13.470.278	16.506.995.397
Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases) aan banken	*4.4.*	*122.194.707*	*0*	*-16.150*	*0*	*0*	*0*	*122.210.857*
Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases) aan cliënten	*4.4.*	*16.354.127.394*	*0*	*-6.397.926*	*-3.585.870*	*-3.131.308*	*20.353.854*	*16.346.888.644*
Schuldbewijzen	*4.3.*	*1.498.255.432*	*1.467.343.467*	*-100.355*	*0*	*0*	*-6.883.576*	*37.895.896*
Derivaten gebruikt ter afdekking	4.12.	23.694.540	0	0	0	0	0	23.694.540
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille	4.12.	479.850.148	0	0	0	0	6.874.375	472.975.773
Materiële vaste activa	4.5.	19.858.987	0	0	0	0	0	19.858.987
Goodwill en Immateriële activa	4.6.	37.174.391	0	0	0	0	0	37.174.391
Belastingvorderingen	4.7.	49.776.464	0	0	0	0	18.056.738	31.719.726
Andere activa	4.8.	11.932.355	0	0	0	0	0	11.932.355
Totaal Activa		19.930.890.820	0	-6.514.431	-3.585.870	-3.131.308	-28.981.304	19.973.103.733

Verplichtingen (in EUR)	Noot	01/01/2018 IFRS9	Herclassificatie	Waardeschommelingen Stage 1	 Stage 2	 Stage 3	 Overige	31/12/2017 IAS 39
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	4.2.	21.816.745	0	0	0	0	0	21.816.745
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs		18.005.797.475	0	0	0	0	0	18.005.797.475
Deposito's		*16.432.578.727*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*16.432.578.727*
Kredietinstellingen	*4.9.1.*	*24.988.318*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*24.988.318*
Andere dan kredietinstellingen	*4.9.1.*	*16.407.590.409*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*16.407.590.409*
In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties	*4.9.2.*	*1.175.306.785*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*1.175.306.785*
Achtergestelde verplichtingen	*4.9.3.*	*276.524.700*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*276.524.700*
Andere financiële verplichtingen	*4.9.4.*	*121.387.263*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*121.387.263*
Derivaten gebruikt ter afdekking	4.12.	602.013.078	0	0	0	0	0	602.013.078
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille	4.12.	2.781.291	0	0	0	0	0	2.781.291
Voorzieningen	4.10.	79.497.331	0	465.030	316.347	0	0	78.715.954
Belastingverplichtingen	4.7.	6.995.421	0	0	0	0	-1.938.439	8.933.860
Andere verplichtingen	4.8.	75.828.668	0	0	0	0	0	75.828.668
Totaal Verplichtingen		18.794.730.009	0	465.030	316.347	0	-1.938.439	18.795.887.071

Eigen Vermogen (in EUR)	Noot	01/01/2018 IFRS9	Herclassificatie	Waardeschommelingen Stage 1	 Stage 2	 Stage 3	 Overige	31/12/2017 IAS 39
Geplaatst kapitaal		829.133.638	0	0	0	0	0	829.133.638
Gestort kapitaal	*4.15.*	*829.133.638*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*829.133.638*
Opgevraagd niet-gestort kapitaal		*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
Agio		0	0	0	0	0	0	0
Andere componenten van het eigen vermogen		2.803.091	0	0	0	0	-47.130.733	49.933.824
Herwaarderings-reserve: Wijzigingen in reële waarde van schuldinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde door middel van niet-gerealiseerde resultaten	*4.15.*	*3.656.977*	*0*	*0*	*0*	*0*	*-47.130.733*	*50.787.710*
Herwaarderings-reserve: actuariële winsten/verliezen bij pensioenplannen	*4.15.*	*-853.886*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*-853.886*
Reserves (met inbegrip van ingehouden winsten)	4.15.	254.276.513	0	0	0	0	6.074.882	248.201.631
Baten uit het lopende jaar	4.15.	49.947.569	0	0	0	0	0	49.947.569
Minderheidsbelangen		0	0	0	0	0	0	0
Totaal Eigen Vermogen		1.136.160.811	0	0	0	0	-41.055.851	1.177.216.662
Totaal Verplichtingen en Eigen Vermogen		19.930.890.820	0	465.030	316.347	0	-42.994.290	19.973.103.733

IFRS 9 heeft enerzijds een impact op de classificatie en waardering van de financiële activa en anderzijds op de berekening van de waardeverminderingen gelinkt aan financiële activa.

Classification & Measurement :

De portefeuilles van de Groep werden geanalyseerd op basis van de richtlijnen voor de indeling en waardering van financiële activa. De categorie van classificatie is gebaseerd op het business model en de test van betalingen van hoofdsom en interesten (SPPI – test, "Solely Payments of Principal and Interest"). Op basis van het business model gedocumenteerd via de groepspolitiek financieel beleid wordt de portefeuille in zijn totaliteit toegewezen aan de categorie HTC ("Hold To Collect"). Het business model van Crelan bestaat er inderdaad in om te beleggen in activa met een laag risico en deze aan te houden tot aan de vervaldag. Verkopen in de beleggingsportefeuille kunnen enkel voorkomen in uitzonderlijke gevallen (e.g. verhoogd kredietrisico, vervaldag binnen hetzelfde kalenderjaar,…) of voor beperkte volumes.

Onder IAS 39 werd quasi de ganse beleggingsportefeuille van Crelan gewaardeerd aan Fair Value through OCI (FVOCI). Onder IFRS 9 wordt de portefeuille geklasseerd als HTC en bijgevolg gewaardeerd aan amortised cost. Enkel een beperkt aantal effecten (kapitaalsinstrumenten bestaande uit Tier 1 papier van financiële instellingen en participaties in private equity) met een marktwaarde/boekwaarde van 14,41 miljoen EUR blijft behouden in de categorie FVOCI en dit op basis van de keuzeoptie voorzien in IFRS 9 § 4.1.4.

Onder IAS 39 werden evenmin financiële activa geklasseerd onder de categorie gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waarde schommelingen via de winst- en verliesrekening. Aangezien een beperkte investering in een fonds en enkele vastgoedcertificaten niet voldeed aan de SPPI criteria wordt deze participatie onder IFRS 9 wel geklasseerd onder de categorie gewaardeerd aan reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening. Op die manier werden titels met een aanschaffingswaarde van 6,88 miljoen EUR geherklasseerd naar deze categorie, de marktwaarde van deze titels per 31 december 2017 bedroeg 6,34 miljoen EUR.

De resterende beleggingsportefeuille met een boekwaarde van 1.467 miljoen EUR werd geherklasseerd naar de categorie gewaardeerd aan geamortiseerde kostprijs – schuldbewijzen. De positieve latente marktwaardering ten belope van 66,8 miljoen EUR die onder IAS 39 verwerkt werd in OCI werd bijgevolg afgeboekt (ook de Deferred taks liability die hieraan gekoppeld was werd afgeboekt).

Voor de categorie leningen en vorderingen was er geen impact op vlak van classificatie, deze portefeuille was zowel in IAS 39 als in IFRS 9 gewaardeerd aan geamortiseerde kostprijs.

Impairment :

Het model voor de berekening van de impairment volgens IFRS 9 is gebaseerd op de bestaande IRB modellen die binnen de bank worden gebruikt voor de inschatting van het kredietrisico. Volgende methodiek werd gehanteerd :

- Segmentatie :

De kredietportefeuille werd opgesplitst in homogene segmenten van Probability of Default (PD) en Loss Given Default (LGD). Voor de Credit Conversion Factors (CCF) en vervroegde terugbetalingen werd er gesegmenteerd per product type.

- Probability of Default modelling (PD) :
  De PD in functie van de maturiteit van het krediet werd berekend op basis van migratiematrices uit historische default gegevens van de bank. Door middel van een lineaire regressie tussen de default rates en macro economische indicatoren (werkloosheidsgraad en BBP) wordt de PD "Through The Cycle" (TTC) omgevormd tot een PD "Point In Time" (PIT).

- Loss given default (LGD) :
  De LGD waarden gebruikt voor IFRS 9 zijn, mits bepaalde correcties specifiek aan IFRS 9, dezelfde als die gebruikt worden voor de IRB modellen over de periode 2006 – 2017. Voor de hypothecaire kredieten wordt de LGD gesegmenteerd op basis van de "Loan to Value" (LTV). Hoe beter (lager) de LTV, hoe lager de LGD.

- Exposure at Default (EAD) :
  De portefeuille wordt onderverdeeld in verschillende types producten. Voor elk type werd een "Credit Conversion Factor" (CCF) berekend, die bepaalt welk deel van het buiten balans gedeelte van het krediet wordt toegevoegd aan het saldo op de balans.

- Vervroegde terugbetalingen :
  In de toekomstige cashflows van het krediet wordt rekening gehouden met eventuele vervroegde terugbetalingen. De kans op een vervroegde terugbetaling wordt per product bepaald door het departement ALM in lijn met de modellen die gebruikt worden in het kader van de opvolging van de liquiditeit.

- Stageing :
  Om te bepalen of een exposure onderhevig is aan significante stijging van het kredietrisico werd een selectie gemaakt van parameters die wijzen op een toegenomen kredietrisico. De aanwezigheid van één of meer van deze parameters veroorzaakt vervolgens de stagetransfer in het kader van IFRS 9. Het gaat zowel om kwantitatieve als kwalitatieve factoren :
  - De interne rating,
  - De interne score binnen de kredietopvolging,
  - Al dan niet forbearance,
  - De uitkomst van kwalitatieve review procedures in het kader van de kredietopvolging,
  - Melding bij de kredietcentrale NBB.

  Dertig dagen betalingsachterstand wordt, in lijn met de standaard als backstop gebruikt.

- Economische scenario's :
  In het model zijn verschillende parameters opgenomen waarvoor de Groep een schatting maakt met betrekking tot de toekomstige situatie van deze parameters (inkomen, vastgoedprijzen, prijzen voor de landbouwproducten,…). In functie van de economische verwachtingen van de Groep worden deze parameters aangepast en is er een gewijzigd resultaat op niveau van de waardeverminderingen. Op basis van 3 verschillende scenario's (base, upside and down) wordt vervolgens het bedrag van de waardeverminderingen bepaald.

Langs de kant van de impairments werd voor de kredietportefeuille reeds een IBNR (Incurred But Not Reported) voorziening geboekt. Onder de IFRS 9 wordt deze vervangen door de waardeverminderingen die worden berekend op de dossiers onder Stage 1 en Stage 2. In totaal werd een IBNR van 20,35 miljoen EUR afgeboekt en werd er voor Stage 1, 2 en 3 in totaal 13,12 miljoen EUR bijgeboekt. Op vlak van de impairments voor de kredietportefeuille was er dus een netto terugname (voor belastingeffect) van 7,24 miljoen EUR.

Ook voor de beleggingsportefeuille werd een stageing doorgevoerd en een provisie aangelegd. Per 1 januari 2018 bevonden alle effecten in deze portefeuille zich in Stage 1. De provisie die hieraan gerelateerd was bedroeg 0,1 miljoen EUR.

Op vlak van het eigen vermogen was de impact dus tweeërlei : enerzijds een daling (na belastingeffect) van de OCI ten gevolge van de herclassificatie van de beleggingsportefeuille naar amortised cost ten belope van 47,1 miljoen EUR en anderzijds een toename van de reserves ten belope van 6,1 miljoen EUR ten gevolge van lagere provisies voor de kredietportefeuille onder IFRS 9 dan onder IAS 39.

Hedging :

De Groep Crelan past op de eerste plaats macro-hedging toe. Gezien de nieuwe IFRS 9-reglementering rond macro-dekkingen nog in opbouw is, blijven de huidige regels onder IAS 39 van toepassing.

5.20.1.5.2 Algemene commentaar bij de evolutie van de balans

In 2020, net zoals in 2019, zijn de totale activa van de Groep met 5,67% gestegen. De financiële activa gewaardeerd aan geamortiseerde kostprijs blijven de belangrijkste component, met 82,42% van de totale activa, ook al zijn ze gedaald met -0,33% ten opzichte van 2019. Binnen de financiële activa gewaardeerd aan geamortiseerde kostprijs zijn er verschillende evoluties op te merken naargelang het type product : de leningen en vorderingen op cliënten zijn met +0,70% gestegen, 4,7% zonder rekening te houden met de toepassing van de IAS 32 norm (zie 4.16 "Saldering van financiële activa en financiële verplichtingen"), terwijl de effectenportefeuille met -16,27% is gedaald. Ondanks de coronapandemie en de bijhorende economische crisis, heeft de productie van nieuwe leningen aan klanten goed standgehouden, met zelfs een sterke groei van de woonkredieten en bedrijfskredieten. De daling in de posten "financiële activa en passiva aangehouden voor handelsdoeleinden" en "Derivaten gebruikt ter afdekking" wordt verklaard door de toepassing van IAS 32 midden 2020.

Een tweede belangrijke balanspost bestaat uit de kasmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken, goed voor 13,64% van de balans (2019: 8,7%). De daling van de andere balansposten ging vooral gepaard met een sterke stijging van de kasmiddelen (2020: +65,9%). Deze stijging is toe te schrijven aan : (1) de grote toename van de spaargelden tijdens de coronacrisis; (2) de accumulatie van liquiditeiten in verband met de transactie met AXA Bank Belgium en; (3) de deelname door Crelan aan het TLTRO III-programma.

Voor de analyse van activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten verwijzen wij naar toelichting 1.3.

De passiva bestaan in 2020 voor 99,0% uit producten die aan geamortiseerde kostprijs worden gewaardeerd. Het merendeel daarvan (89,5% van het balanstotaal) heeft betrekking op deposito's van klanten. De verklaringen zijn dezelfde als voor de toename van de geldmiddelen en kasequivalenten. Onzekerheid over de toekomst en werkgelegenheid hebben veel huishoudens tijdens de coronacrisis aangezet tot sparen, waardoor de deposito's een recordhoogte bereikten. Anderzijds zijn de deposito's van kredietinstellingen sterk gestegen (+1.597,6%) dankzij het TLTRO III-programma. Een derde element dat deze toename van de deposito's verklaart, is de aanhoudende neerwaartse tendens in "schuldbewijzen" en "achtergestelde schulden" (respectievelijk -24,7% en -56,6%), die tot uiting komt in een overdracht van deze middelen naar deposito's. Wegens de lage rentevoeten kiezen de klanten er niet langer voor hun middelen op lange termijn te beleggen.

De toename van het eigen vermogen in 2020, op niveau van het kapitaal, was minder spectaculair dan vorig jaar (+24,8 miljoen EUR). Dit is te wijten aan het feit dat enerzijds de productie van 2019 uitzonderlijk was en anderzijds dat de Groep haar uitgiften gedurende een korte tijd heeft opgeschort om de overname van AXA Bank Belgium in haar prospectus op te nemen. De reserves zijn met +45,8 miljoen EUR toegenomen (bestemming van het resultaat 2019 na aftrek van de dividenduitkering voor 2019). Onder voorbehoud van de aanbevelingen van de ECB en de NBB in het kader van het Coronavirus, zou het aan de aandeelhouders uitgekeerde dividend 26,2 miljoen EUR moeten bedragen.

De CAD-ratio bedraagt 22,02% eind 2020 tegen 21,85% eind 2019. De Tier 1-ratio bedraagt 21,72% eind 2020 en 21,03% eind 2019. Deze vermogensratio's behoren opnieuw tot de beste op de Belgische markt en getuigen van de gezonde financiële draagkracht van de Groep.

5.20.1.5.3 Algemene commentaar bij de evolutie van de resultatenrekening

De daling van de nettorentebaten in 2020 (-7,3 miljoen EUR) is voornamelijk te wijten aan een relatief grotere daling van de interestopbrengsten (-12,6 miljoen EUR) dan de daling van de interestkosten (-5,3 miljoen EUR). Ondanks de bevestiging in 2020 van de goede commerciële prestaties die de Groep in 2019 heeft neergezet, zowel wat de kredietproductie als de commerciële marges daarop betreft, heeft de sterke daling van de referentierentevoeten tot een nog sterkere daling van de rente-inkomsten geleid. Terwijl dezelfde dynamiek had kunnen worden verwacht voor de rentelasten, stelde de toename van de passiva als gevolg van de besparingen van de cliënten de bank bloot aan hogere kosten.

Gedurende 2020 heeft Crelan de presentatie aangepast van rentebaten en -lasten op afdekkingsinstrumenten van zowel 2020 als van 2019. De lasten en baten op deze instrumenten zijn nu op dezelfde lijnen gepresenteerd als de ingedekte activa en passiva. Deze wijziging reflecteert beter de effectieve rentebaten en -lasten van activa en passiva in afdekkingsrelaties. Deze wijziging heeft geen impact op het netto renteresultaat.

De nettobaten uit provisies en vergoedingen in verband met de activiteiten op het gebied van de "fee-business" leverden een degelijk resultaat op (+6,9 miljoen EUR). Dit resultaat is te danken aan de productie van beleggingsproducten (uitgifte van effecten: +2,4 miljoen EUR; orders voor effectenoverdracht: +2,8 miljoen EUR en; ontvangen beheerscommissies: +3,1 miljoen EUR) in een context waarin beleggers probeerden te profiteren van marktcorrectie in maart 2020 en de heropleving van die financiële markten door het optimistische nieuws over een vaccin. Verder heeft de vooruitgang in de productie van levensverzekeringsproducten aangeboden door onze "nieuwe partner" (partnerschap sinds eind 2018) Allianz ook bijgedragen tot de stijging van onze commissies.

Een stijging van de lasten uit provisies en vergoedingen (+4,1 miljoen EUR) is tevens verbonden aan bovenstaande evolutie. Naast de toename van de beleggingen heeft de stijging van de deposito's ook geleid tot een verhoging van de productie- en groeicommissies die aan agenten worden betaald.

Ten slotte is de daling van de andere exploitatiebaten ten opzichte van het boekjaar 2019 voornamelijk te wijten aan het feit dat de bank in dat jaar een uitzonderlijke recuperatie heeft geboekt in verband met de CEO-fraude van 2016.

De IBOR transitie heeft weinig impact gehad op Crelan. Enerzijds zijn er geen commerciële of financiële contracten in munten buiten de EUR, anderzijds werd de Euribor bevestigd als benchmark. Dit betekent dat wijzigingen enkel betrekking hebben op de EONIA rente (Dagrente in EUR). Deze referentierentevoet werd vanaf oktober 2019 geleidelijk aan vervangen door de nieuwe kortetermijnrente voor de EUR, ESTER. (European Short Term Rate) en is tot eind 2021 nog gelinkt aan ESTER. Op dat moment zal de dagelijkse fixing van de EONIA rente stopgezet worden. Aangezien Crelan geen commerciële contracten bezit met zijn klanten, heeft dit geen enkele impact op de commerciële activiteit. Wat betreft de financiële contracten, worden enkel de cashplaatsingen in het kader van de derivatenhandel vergoed aan de EONIA rente. Sinds het laatste trimester van 2020 zijn onderhandelingen met tegenpartijen gestart om deze te wijzigen naar een ESTER vergoeding. Voor de tegenpartij LCH is deze wijziging naar ESTER midden 2020 doorgevoerd. Hiervoor heeft Crelan een cashvergoeding ontvangen van LCH (zie 4.14. "Derivaten en boekhoudkundige verwerking").
Binnen de bank werd een "IBOR" taskforce opgericht onder de verantwoordelijkheid van het departement Fin. Deze staat in voor opvolging van het dossier.

Administratieve kosten en afschrijvingen

De administratieve uitgaven zijn in 2020 stevig gedaald (-7 miljoen EUR) (tegen +14,3 miljoen EUR in 2019). De daling van het aantal FTE's, maar ook de uitbreiding van thuiswerk hebben bijgedragen tot de daling van de personeelskosten (-0,92 miljoen EUR) (tegen een beperkte stijging van de loonkosten in 2019 van +2,3 miljoen EUR).

Bovendien heeft COVID-19 de Groep ertoe gebracht zijn marketinguitgaven te herzien, omdat bijna alle evenementen die in de loop van het jaar moesten plaatsvinden, werden geannuleerd (zo werd de beurs van Libramont, die een belangrijk evenement is in onze marketingcampagnes en een aanzienlijk budget vertegenwoordigt, geannuleerd). Bovendien deed de Groep door de aanwerving van interne IT-profielen minder een beroep op duurdere externe consultants.

Ten slotte zijn de kosten in verband met de overname van AXA Bank Belgium, inclusief integratiekosten, licht gedaald in 2020 en bedragen 6,2 miljoen EUR (2019: 6,7 miljoen EUR).

De kosten-inkomstenratio of Cost-Income Ratio (CIR) bedraagt 73,36% in 2020 tegenover 73,59% aan het eind van 2019 en 71,79% aan het einde van 2018.

Voorzieningen en bijzondere waardeverminderingen

Het resultaat vóór voorzieningen en waardeverminderingen bedraagt 71,7 miljoen EUR in 2020, tegen 68,9 miljoen EUR het jaar voordien. De voorzieningen en vooral de waardeverminderingen zorgen voor de sterke daling van het nettoresultaat zullen leiden. Als gevolg van de door de gezondheidscrisis veroorzaakte herziening van haar parameters (zie punt 7.2.1.1. Leningen en vorderingen) heeft de Groep waardeverminderingen moeten boeken voor een bedrag van 17,7 miljoen EUR voor haar portefeuille van tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerde activa.

Algemeen resultaat

Het resultaat vóór belastingen daalt van 84,1 miljoen EUR tot 61,8 miljoen EUR in 2020. De belastinglasten zijn met 1,5 miljoen EUR gedaald ten opzichte van 2019. Het nettoresultaat per 31 december 2020 bedraagt 49,4 miljoen EUR (2019: 70,3 miljoen EUR).

Het rendement op eigen vermogen bedroeg 3,91% eind 2020 tegen 6,02% een jaar eerder en 5,59% in 2018.

5.20.1.6 Boekhoudkundige methode en gehanteerde waarderings- en andere grondslagen

5.20.1.6.1 Overeenstemmingsverklaring IAS/IFRS

De geconsolideerde jaarrekeningen van de beursgenoteerde ondernemingen binnen de Europese Unie moeten vanaf 1 januari 2005, met openingsbalans 1 januari 2004, worden opgesteld in overeenstemming met de normen van de door de Unie vastgestelde International Financial Reporting Standards ("IFRS"). In verschillende landen, waaronder België, hebben nationale toezichthouders bepaald dat alle financiële instellingen die een geconsolideerde jaarrekening opstellen, deze ook in overeenstemming met IFRS moeten opstellen, ongeacht of ze al dan niet op de beurs zijn genoteerd. Bijgevolg presenteert de Groep Crelan ook de geconsolideerde jaarrekening (periodieke verslagen) opgesteld in overeenstemming met de IAS- en IFRS-normen die van toepassing zijn op de balansdatum, zoals aanvaard door de Europese Unie.
Op 25 maart 2021 heeft de Raad van Bestuur de jaarrekening beoordeeld en goedgekeurd voor publicatie. De jaarrekening werd ter goedkeuring voorgelegd aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 22 april 2021 die zijn goedkeuring heeft gegeven.

5.20.1.6.2 Overzicht van de belangrijkste gehanteerde waarderingsgrondslagen voor financiële verslaggeving

5.20.1.6.2.1 Algemeen

De volgende waarderingsregels zijn van toepassing op de Groep Crelan (hierna "Crelan" of "de Groep" of "de Groep Crelan"). Deze waarderingsregels zijn gebaseerd op de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie.

5.20.1.6.2.2 Consolidatie

Een investeerder heeft zeggenschap over een deelneming wanneer deze wordt blootgesteld aan of recht heeft op variabele rendementen vanwege zijn band met de deelneming en heeft het vermogen om deze opbrengsten te beïnvloeden vanwege de macht die het heeft.

Bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening integreert de Groep Crelan de individuele jaarrekening van alle te consolideren entiteiten, per post, door toevoeging van vergelijkbare elementen van activa, passiva, eigen vermogen, baten en lasten.

Opdat de geconsolideerde jaarrekening van de Groep informatie weergeeft alsof het de jaarrekening van een afzonderlijke economische entiteit is, worden de volgende stappen gevolgd :

- De boekwaarde van de participatie in elke dochteronderneming en het aandeel in het eigen vermogen van elke dochteronderneming worden volledig geëlimineerd;
- Balansposities en winsten en verliezen die voortvloeien uit transacties binnen de Groep (inclusief inkomsten, uitgaven en dividenden), worden volledig geëlimineerd;
- De tijdelijke verschillen die voortvloeien uit de eliminatie van winsten en verliezen op transacties binnen de Groep zijn onderworpen aan IAS 12, Winstbelastingen.

5.20.1.6.2.3 Opname in de balans

5.20.1.6.2.3.1 Opnemen / niet langer opnemen in de balans

Financiële activa of passiva worden in de balans opgenomen zodra de Groep wordt beïnvloed door de contractuele bepalingen van het instrument.
Financiële activa worden niet langer in de balans opgenomen zodra de contractuele rechten op de kasstromen ervan vervallen of de Groep de contractuele rechten op de kasstromen overdraagt, waardoor alle risico's en voordelen gekoppeld aan het onroerend goed worden overgedragen.

5.20.1.6.2.3.2 Transactiedatum en afwikkelingsdatum

Alle financiële verplichtingen van de Groep Crelan worden altijd op de afwikkelingsdatum in de balans opgenomen.

Alle aan- en verkopen van financiële activa, die moeten worden afgewikkeld binnen de termijnen die zijn bepaald door voorschriften of een marktovereenkomst, worden in de balans opgenomen op de afwikkelingsdatum, de datum waarop een actief aan of door de Groep Crelan wordt geleverd.

5.20.1.6.2.4 Financiële activa

De Groep Crelan waardeert financiële activa op basis van de regels gedefinieerd in de standaard IFRS9. De classificatie is afhankelijk van de volgende elementen :

- Het business model
- De eigenschappen van de contractuele kasstromen van het financiële actief
- Specifieke regels

5.20.1.6.2.4.1 Business model

De eerste stap in het classificatieproces is het bepalen van het business model waarin het actief wordt aangekocht. Volgende business modellen worden onderscheiden :

- Hold To Collect : het business model is erop gericht om contractuele kasstromen te ontvangen
- Hold To Collect and Sell : het doel van het business model is om zowel contractuele kasstromen te ontvangen als financiële activa te verkopen
- Andere business modellen (waaronder Trading)

5.20.1.6.2.4.2 Contractuele kasstromen uit financiële activa

Wat de contractuele kasstromen betreft, wordt beoordeeld of de kasstromen alleen betrekking hebben op aflossingen en rentebetalingen op de uitstaande hoofdsom : de term "Solely Payment of Principal and Interest" (SPPI) wordt gebruikt.

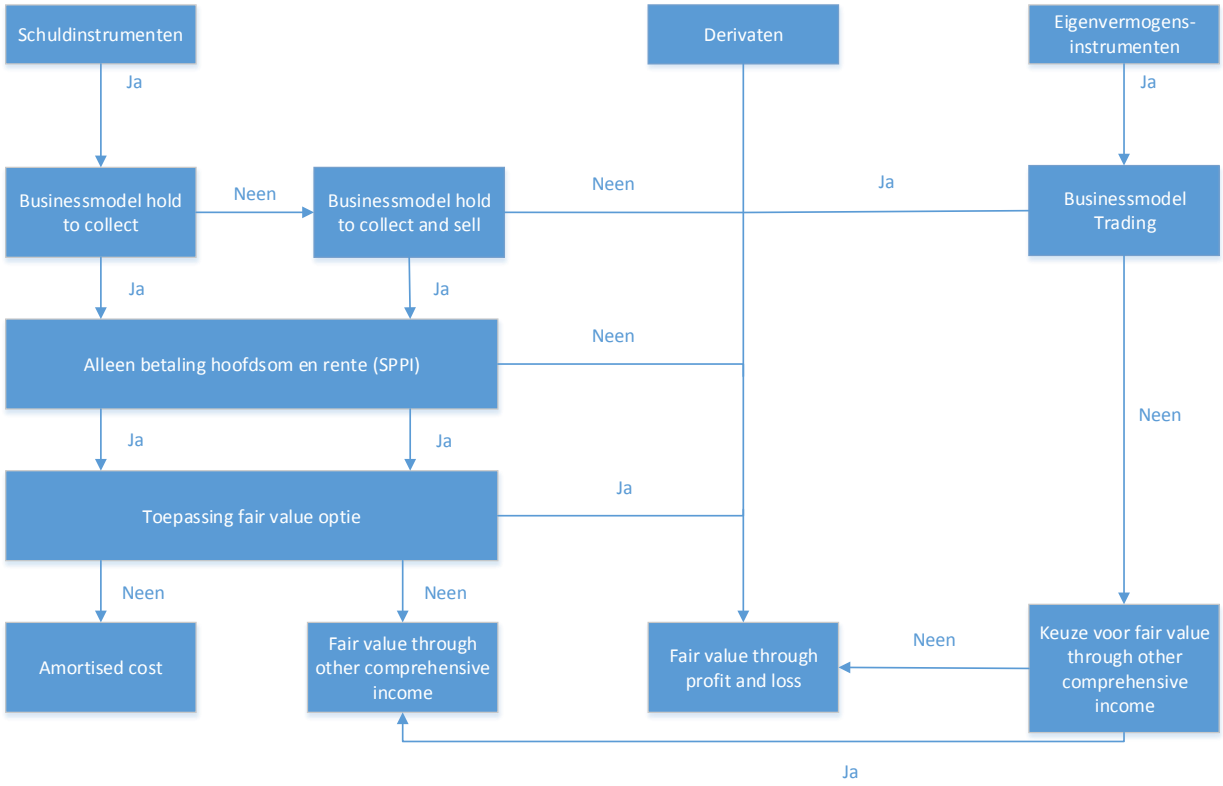
5.20.1.6.2.4.3 Specifieke regels

- De Groep kan ervoor kiezen om via OCI (herwaarderingsreserve rechtstreeks in het eigen vermogen) in eerste instantie de waardeschommelingen te behandelen die normaal worden verwerkt via winst of verlies bij het verwerven van eigen-vermogensinstrumenten. Deze keuze is onherroepelijk.

- Bij de eerste opname en onherroepelijk kan de Groep ervoor kiezen om een actief te waarderen tegen reële waarde met waardeschommelingen in winst of verlies als een dergelijke keuze een boekhoudkundige asymmetrie elimineert of aanzienlijk vermindert ("Fair Value Option").

5.20.1.6.2.4.4 Classificaties

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de verschillende classificaties die van toepassing kunnen zijn :

Op basis van bovenstaande classificatie worden volgende rubrieken in de balans onderscheiden :

5.20.1.6.2.4.4.1. Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden

Deze categorie wordt gewaardeerd tegen reële waarde ("Fair Value") met waardeschommelingen via de winst- en verliesrekening. A priori voert Crelan geen handelsactiviteiten uit. Derivaten waarvoor geen effectieve afdekkingsrelatie kan worden gedefinieerd in overeenstemming met IFRS-regels zijn opgenomen in deze categorie.

5.20.1.6.2.4.4.2. Non-trading financial assets mandatorily at Fair Value through Profit or Loss

Deze categorie wordt gewaardeerd tegen reële waarde met waardeschommelingen via de winst- en verliesrekening. Schuldbewijzen die de SPPI-test niet hebben doorstaan, worden in deze categorie ingedeeld.

5.20.1.6.2.4.4.3. Financial assets designated at Fair Value through Profit or Loss

Deze categorie wordt gewaardeerd tegen reële waarde met waardeschommelingen via de winst- en verliesrekening. Dit omvat de effecten waarvoor Crelan zou kiezen voor hun waardering bij de FV met waardeschommelingen via de winst- en verliesrekening.

5.20.1.6.2.4.4.4. Financial assets at Fair Value through Other Comprehensive Income

Deze categorie wordt gewaardeerd tegen reële waarde met waardeschommelingen via OCI. In deze categorie worden eigen-vermogensinstrumenten geclassificeerd waar Crelan heeft gekozen om ze te waarderen via Fair Value met waardeschommelingen via andere OCI-elementen omdat ze duurzame belangen op lange termijn zijn.

5.20.1.6.2.4.4.5. Financial assets at amortised cost

Schuldbewijzen volgens het Hold To Collect-managementmodel die de SPPI-test hebben doorstaan, vallen onder deze categorie.

5.20.1.6.2.4.5 Waardeverminderingen

Bijzondere waardeverminderingen worden bepaald op basis van een intern model dat het verwachte verlies berekent. Financiële activa zijn onderverdeeld in 3 stages in overeenstemming met IFRS 9 :

- Stage 1 : deze categorie omvat activa die geen significante toename van het kredietrisico hebben ondervonden sinds het actief op de balans werd opgenomen. Voor deze activa wordt een bijzonder waardeverminderingsverlies berekend op basis van het verwachte verlies over een tijdshorizon van 1 jaar.
- Stage 2 : deze categorie omvat activa die een aanzienlijke toename van het kredietrisico hebben ondergaan sinds het actief op de balans werd opgenomen. Voor deze activa wordt een bijzonder waardeverminderingsverlies berekend op basis van het verwachte verlies over een tijdshorizon van de volledige looptijd van het actief.
- Stage 3 : deze categorie betreft activa in default / non-performing.

De macro-economische parameters die worden gebruikt voor de voorzieningen volgens IFRS 9 (Stage 1 + 2) zijn de volgende :

- De BBP-groei in België (3-jaarsprognose) ;
- Het werkloosheidspercentage in België (3-jaarsprognose) ;
- De evolutie van de vastgoedprijzen in België (30-jaarsprognose).

Voor elke parameter worden 3 scenario's gebruikt :

- Een basisscenario;
- Een positief scenario;
- Een negatief scenario.

5.20.1.6.2.4.5.1. Schatting van het kredietrisico

Om te bepalen of een actief onderhevig is aan een significante toename van het kredietrisico, duidt een selectie van parameters (deze kunnen variëren afhankelijk van het actief) op een verhoogd kredietrisico. De aanwezigheid van ten minste een van deze parameters resulteert dan in de overdracht van stage in het kader van IFRS 9. Dit zijn zowel kwantitatieve als kwalitatieve factoren die in de loop van de tijd kunnen veranderen. Een betalingsachterstand van 30 dagen wordt gebruikt als benchmark, hetgeen inhoudt dat op dat moment een aanzienlijke toename van het kredietrisico wordt verondersteld.

5.20.1.6.2.4.5.2. Bepaling van de waardevermindering

De bijzondere waardevermindering zelf wordt bepaald als het verwachte toekomstige verlies op de kasstromen van activa. In de praktijk wordt dit berekend voor de activa van de Stages 1 en 2 als een product van Probability of Default PD (PD), Loss Given Default (LGD) en Exposure At Default (EAD) :
PD: de kans op wanbetaling binnen een bepaalde tijdshorizon.
EAD: de verwachte blootstelling op het moment van wanbetaling.
LGD: verschil tussen verwachte kasstromen zonder wanbetaling en verwachte kasstromen in geval van wanbetaling.

Voor activa van Stage 1 wordt een PD berekend over een horizon van 12 maanden, voor die van Stage 2 over de gehele duur.
Voor activa van Stage 3 komt de waardevermindering overeen met het verschil tussen de verwachte contractuele kasstromen en de verwachte toekomstige kasstromen (rekening houdend met de tijdswaarde).

De PD's, LGD's en EAD's die worden gebruikt om de bijzondere waardevermindering te bepalen, zijn gebaseerd op de PD's, LGD's en EAD's die worden gebruikt voor prudentiële kredietrisicorapportering (Bazel). Er worden aanpassingen gedaan om deze parameters in overeenstemming te brengen met de IFRS-voorschriften. De belangrijkste aanpassing betreft de overgang van een gewogen gemiddelde over een langere periode ("Through The Cycle") naar een voorziening op een specifiek tijdstip ("Point In Time"). Bovendien worden de conservatieve bepalingen waarnaar de toezichthouders hebben gevraagd, weggelaten en worden toekomstige elementen toegevoegd.

5.20.1.6.2.4.5.3. Wanbetaling

Wanbetaling kan worden behandeld volgens kwantitatieve of kwalitatieve criteria. Dezelfde criteria als die gebruikt voor het beheer van het interne kredietrisicomodel worden gebruikt. Een aanzienlijke achterstand van meer dan 90 dagen wordt gebruikt als benchmark.

5.20.1.6.2.4.5.4. Collectieve waardevermindering

Een "bestaande maar niet gerapporteerde" ("Incurred But Not Reported", IBNR) waardevermindering op leningen en vorderingen wordt geregistreerd wanneer objectieve elementen aangeven dat er verliezen zijn opgetreden zonder dat een bijzonder waardeverlies voor deze leningen en vorderingen is opgemerkt.

De IBNR waardevermindering wordt geschat op basis van verschillende factoren : de geschiedenis van verliezen bij vergelijkbare kredietrisico's, mogelijke betalingsmoeilijkheden met vergelijkbare kredietrisico’s, huidige economische omstandigheden en verschillende macro-economische parameters.

De Groep onderscheidt vier belangrijke portefeuilles : landbouwkredieten, zakelijke leningen, woonkredieten en consumentenkredieten. Op basis van historische ervaringen met kredietverliezen, het niveau van betalingsachterstanden en de economische context in bepaalde sectoren, bepaalt de Groep Crelan of collectieve waardevermindering noodzakelijk is.

5.20.1.6.2.5 <u>Financiële verplichtingen</u>

Financiële verplichtingen zijn financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden, schulden aan kredietinstellingen, schulden aan klanten, schuldbewijzen, achtergestelde schulden en andere financieringen.

De waardering en verdeling van de resultaten is afhankelijk van de IFRS-categorie van financiële verplichtingen, namelijk financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden en andere financiële verplichtingen.

5.20.1.6.2.5.1 Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden

De Groep beschouwt een financiële verplichting voor handelsdoeleinden als :

- het werd hoofdzakelijk verworven of gemaakt met het oog op verkoop of terugkoop op korte termijn;
- het is een van de geïdentificeerde financiële instrumenten, gezamenlijk beheerd en waarvoor er aanwijzingen zijn voor een recent en feitelijk winstregelingsprogramma op korte termijn;
- het is een derivaat waarvoor geen formele afdekking kan worden gedocumenteerd onder IFRS-regels.

Verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden worden aanvankelijk gewaardeerd tegen reële waarde en wijzigingen in reële waarde worden vervolgens opgenomen in de winst- en verliesrekening.

5.20.1.6.2.5.2 Overige financiële verplichtingen

Overige financiële verplichtingen omvatten schulden aan kredietinstellingen, schulden aan klanten, schuldbewijzen, achtergestelde schulden en andere financiële verplichtingen.

Dit betreft met name de uitstaande saldi op zicht- en termijnrekeningen van andere kredietinstellingen bij de Groep Crelan, direct opvraagbare deposito's, termijndeposito's en spaarrekeningen van klanten, evenals de (achtergestelde) depositocertificaten.

De financiële verplichtingen worden bij eerste opname gewaardeerd tegen de reële waarde vermeerderd met rechtstreeks toerekenbare transactiekosten. Daarna worden de financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs met behulp van de effectieve rentemethode. Periodieke afschrijving wordt in de winst- en verliesrekening opgenomen als rentelasten.

5.20.1.6.2.5.3 Reële waarde van financiële activa en verplichtingen

De reële waarde van financiële activa en verplichtingen is de genoteerde prijs van deze of identieke activa en verplichtingen op een actieve markt (Level 1). Indien er voor een financieel instrument geen actieve markt is, wordt de reële waarde bepaald aan de hand van een contante-waardeberekening gebaseerd op observeerbare marktgegevens (Level 2). Indien een reële waardebepaling uitsluitend op basis van observeerbare marktgegevens niet mogelijk is, wordt de reële waarde bepaald met behulp van niet-observeerbare gegevens (Level 3).

5.20.1.6.2.5.4 Verkoop en retrocessie van effecten

Effecten gekoppeld aan een effectenoverdrachtsovereenkomst (Repo) blijven aan de actiefzijde van de balans. De schuld die voortvloeit uit de terugkoopverplichting van activa wordt opgenomen in de verplichtingen op de balans in de vorm van schulden aan kredietinstellingen of in schulden aan niet-kredietinstellingen, afhankelijk van de tegenpartij.

Effecten gekoppeld aan een retrocessieovereenkomst voor effecten (Reverse Repo) worden niet op de balans opgenomen. De geleende middelen worden echter op de actiefzijde in de balans opgenomen als vorderingen op kredietinstellingen of vorderingen op andere dan kredietinstellingen, afhankelijk van de tegenpartij.

Het verschil tussen de verkoopprijs en de aflossingsprijs van de effecten wordt behandeld als rentebaten, gespreid over de looptijd van het contract.

5.20.1.6.2.5.5 Saldering van een financieel actief en een financiële verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd en het nettobedrag wordt uitsluitend in de balans opgenomen indien de Groep een in rechte afdwingbaar recht heeft om de opgenomen bedragen te salderen en voornemens is om hetzij de verplichting op netto-basis af te wikkelen, ofwel om het actief te realiseren op hetzelfde moment dat de verplichting wordt afgewikkeld.

5.20.1.6.2.6 Derivaten en afdekkingstransacties

5.20.1.6.2.6.1 Boekhouding en waardering

Derivaten zijn financiële instrumenten waarvan de waarde wijzigt als gevolg van veranderingen in de onderliggende waarde (rentevoet, wisselkoers, index, aandeel), die weinig of geen initiële netto-investering vereisen en die worden afgerekend op een later tijdstip. Derivaten zijn financiële instrumenten zoals swaps, termijncontracten, futures en opties (uitgegeven en gekocht).

De eerste opname van alle derivaten vindt plaats tegen hun reële waarde. Latere wijzigingen in de reële waarde (exclusief opgebouwde rente) worden opgenomen in de winst- en verliesrekening. Opgelopen rente wordt pro rata temporis in de winst- en verliesrekening verwerkt.

De Groep classificeert derivaten als volgt :

- Derivaten die geen afdekkingsderivaten zijn worden aangehouden als financiële activa of verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden
- Afdekkingsderivaten

5.20.1.6.2.6.2 Afdekking

Bij het afsluiten van het derivaat wordt het contract opgenomen als een reële-waardeafdekking, waardoor het risico van variatie in de reële waarde van een opgenomen actief of verplichting wordt gedekt. De Groep kan onderscheid maken tussen reële waarde-afdekking van een individueel actief of individuele verplichting ("micro-afdekking") en reële waarde-afdekking van een portefeuille-renterisico-afdekking ("macro-afdekking"). In het laatste geval definieert de Groep een groep afdekkingsinstrumenten om het renterisico van een groep financiële activa en / of passiva te dekken.

Documentatie

Afdekkingsderivaten voldoen aan de voorwaarden en criteria die van toepassing zijn op afdekkingsinstrumenten opgelegd door IAS 39. De afgedekte activa en/of passiva voldoen aan de voorwaarden en criteria van afgedekte posities opgelegd door IAS 39. Bij het aangaan van de afdekkingstransactie wordt de afdekkingsrelatie formeel aangewezen en gedocumenteerd, evenals de doelstelling van de Groep ten aanzien van het risicobeheer en de strategie bij het aangaan van de afdekkingsrelatie. De documentatie bevat een aanduiding van het (de groep van) afdekkingsinstrument(en), de afgedekte positie(s), de aard van het af te dekken risico en hoe de Groep zal bepalen of het (de groep van) afdekkingsinstrument(en) effectief is bij het compenseren van het risico van veranderingen in de reële waarde van de afgedekte positie(s).

Efficiëntietesten

De Groep gaat uitsluitend afdekkingstransacties aan die bij de start en eveneens naar verwachting in de daaropvolgende perioden zeer effectief zullen zijn voor wat betreft het compenseren van aan het afgedekte risico toe te schrijven veranderingen in reële waarde. De werkelijke effectiviteit van de afdekkingstransacties wordt op maandelijkse basis bepaald. Het resultaat van de verhouding tussen de reële waardeschommeling van het (de groep van) afdekkingsinstrument(en) en de afgedekte positie(s) dient binnen een bereik van 80-125 procent te vallen. Indien dit niet het geval is, wordt de afdekkingsrelatie stopgezet.

Waardering

De winst of het verlies als gevolg van schommelingen in de reële waarde van het (de portefeuille van) afdekkingsinstrument(en) wordt onmiddellijk opgenomen in de winst- en verliesrekening. De winst of het verlies van de afgedekte positie(s) toe te schrijven aan het afgedekte risico leidt enerzijds tot een aanpassing van de boekwaarde van de afgedekte positie en wordt anderzijds opgenomen in de winst- en verliesrekening. Op deze manier worden de variaties in de reële waarde in de winst- en verliesrekening als gevolg van het (de portefeuille van) afdekkingsinstrument(en) enerzijds, en van de afgedekte positie (s) anderzijds, volledig of gedeeltelijk gecompenseerd en elke ineffectiviteit van de afdekkingsrelatie wordt opgenomen in winst of verlies.

Als een afdekkingsrelatie niet langer voldoet aan de criteria voor afdekkingstransacties zoals gedefinieerd door IAS 39, wordt de afdekkingsrelatie prospectief stopgezet. Afdekkingsderivaten worden opnieuw geclassificeerd als "Financiële activa of verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden". De boekwaarde van de afgedekte positie(s) wordt vervolgens behandeld zoals deze zou worden behandeld onder IFRS zonder een afdekkingsrelatie. Veranderingen in de reële waarde van het verleden gepresenteerd in de balans worden in de winst- en verliesrekening opgenomen over de resterende levensduur van het of de afgedekte element(en).

Rentebaten en -lasten die voortvloeien uit enerzijds afdekkingsinstrumenten en anderzijds afgedekte posities worden in renteresultaat verwerkt.

5.20.1.6.2.7 Materiële vaste activa

De Groep behandelt materiële vaste activa volgens het kostenmodel. Dit betekent dat de materiële vaste activa tegen hun kostprijs (inclusief de direct toerekenbare acquisitiekosten) in de balans worden opgenomen, verminderd met de gecumuleerde afschrijvingen en gecumuleerde bijzondere waardeverminderingen. De kostprijs is het bedrag dat werd betaald om het actief te verwerven, verhoogd met alle rechtstreeks toerekenbare kosten die werden gemaakt om het actief op de bedoelde locatie en/of in de bedoelde staat te brengen.

Het af te schrijven bedrag van een actief komt overeen met zijn aankoopprijs minus zijn restwaarde. In de praktijk is de restwaarde in het algemeen onbeduidend. Als dit het geval is, heeft de Groep besloten om bij de bepaling van het af te schrijven bedrag geen rekening te houden met de restwaarde. Afschrijvingen worden toegerekend over de verwachte gebruiksduur van het actief. De geschatte gebruiksduur van een actief wordt op elke balansdatum herbekeken. Terreinen en kunstwerken worden niet afgeschreven, maar zijn onderhevig aan bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingskosten voor elke periode worden opgenomen in de winst- en verliesrekening.

De Groep gebruikt volgende afschrijvingstermijnen :

Gebouwen	
Ruwbouw niet-commerciële gebouwen	33 jaar
Inrichting niet-commerciële gebouwen	10 jaar
Ruwbouw commerciële gebouwen	30 – 40 jaar

Inrichting commerciële gebouwen	9 – 10 jaar
Hardware	5 jaar
Installaties	10 jaar
Koffers	10 – 20 jaar
Lichtreclames	3 – 5 jaar
Machines en materiaal	3 – 5 jaar
Meubilair	10 jaar
Rollend Materieel	4 – 5 jaar

Onderhouds- en reparatiekosten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen over de periode waarin deze kosten worden gemaakt. De kosten van reserveonderdelen worden geactiveerd en vervolgens afgeschreven als deze uitgaven toekomstige economische voordelen voor de Groep opleveren. De mogelijke boekwaarde van de vervangen onderdelen wordt niet langer in de balans opgenomen.

De winst of het verlies als gevolg van de opname van een actief uit de balans als gevolg van een buitenbedrijfstelling of verwijdering wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening. Als een actief wordt vernietigd, wordt het resterende af te schrijven bedrag onmiddellijk geboekt in de winst- en verliesrekening.

Als een materieel vast actief wordt aangehouden voor verkoop, wordt het geclassificeerd als aangehouden voor verkoop, worden de afschrijvingen stopgezet en wordt het actief gewaardeerd tegen de laagste waarde van zijn boekwaarde en zijn reële waarde minus kosten van verkoop.

5.20.1.6.2.8 Andere immateriële vaste activa

Een immaterieel vast actief is een identificeerbaar niet-monetair actief zonder fysieke vorm dat alleen in de balans wordt opgenomen als het waarschijnlijk is dat de verwachte toekomstige economische voordelen die aan het actief kunnen worden toegeschreven naar de entiteit zullen vloeien en dat de kosten ervan betrouwbaar kunnen bepaald worden.

Andere immateriële vaste activa hebben betrekking op software die intern is gekocht of gecreëerd voor intern gebruik en gekochte klantenbestanden. Voor intern gegenereerde software worden alleen de ontwikkelingskosten geactiveerd die direct zijn toe te rekenen aan de software die is voltooid en effectief wordt gebruikt om economische voordelen te genereren.

Een immaterieel vast actief wordt bij eerste opname gewaardeerd tegen kostprijs. Vervolgens wordt het kostenmodel toegepast. De software wordt tegen kostprijs in de balans opgenomen, verminderd met de gecumuleerde afschrijvingen en eventuele gecumuleerde waardeverminderingen. Software- en klantenbestanden worden lineair afgeschreven. Het af te schrijven bedrag van een immaterieel vast actief komt overeen met de kostprijs verminderd met de restwaarde. In de praktijk is de restwaarde in het algemeen onbeduidend. Als dit het geval is, heeft de Groep besloten om bij de bepaling van het af te schrijven bedrag geen rekening te houden met de restwaarde.

Voor immateriële vaste activa worden volgende afschrijvingsperioden toegepast :

Intern ontwikkelde software	3-5 jaar
Verworven software	5 jaar
Klantenbestanden	10 jaar

5.20.1.6.2.9 Bedrijfscombinaties (IFRS 3)

Overnames worden verwerkt op basis van de overnamemethode. De Groep koopt de netto-activa en neemt de verworven activa en de overgenomen verplichtingen op (inclusief voorwaardelijke verplichtingen). De verworven identificeerbare activa en de overgenomen verplichtingen worden gewaardeerd tegen hun reële waarde op de overnamedatum.

Een voorwaardelijke verplichting verworven in een bedrijfscombinatie wordt opgenomen wanneer het een bestaande verplichting is die voortvloeit uit gebeurtenissen in het verleden en waarvan de reële waarde betrouwbaar kan worden bepaald.

Goodwill betaald bij de verwerving van ondernemingen uit de consolidatiekring (een dochtermaatschappij) wordt in de balans opgenomen als immaterieel actief en wordt initieel op de overnamedatum tegen kostprijs gewaardeerd, zijnde het positieve verschil tussen de kostprijs van de bedrijfscombinatie en het belang van de Groep Crelan in de netto reële waarde van de identificeerbare activa, verplichtingen en voorwaardelijke verplichtingen. Negatieve goodwill wordt onmiddellijk in de winst- en verliesrekening verwerkt.

Goodwill verworven tijdens een bedrijfscombinatie wordt niet afgeschreven. De Groep Crelan onderwerpt de goodwillbeoordeling aan een jaarlijkse waardeverminderingstest, of meer dan eens per jaar als bepaalde gebeurtenissen aangeven dat de boekwaarde hoger kan zijn dan de realiseerbare waarde. Eerder opgenomen bijzondere waardeverminderingen met betrekking tot goodwill worden niet teruggenomen.

De jaarlijkse goodwill-waarderingstest is gebaseerd op het discounted cash flow-model. Indien de netto actuele waarde van de winstprognoses, op basis van het strategisch plan van de betreffende dochteronderneming, lager is dan de opgenomen goodwill, wordt het verschil tussen de twee bedragen onmiddellijk in de winst- en verliesrekening opgenomen. De actualisatievoet komt overeen met de risicovrije rentevoet plus een risicopremie afhankelijk van het risicoprofiel van de betreffende dochteronderneming.

5.20.1.6.2.10 Bijzondere waardeverminderingen van niet-financiële activa

De Groep beoordeelt op elke verslagdatum of er een indicatie is voor een mogelijk waardeverlies van een niet-financieel actief. Een bijzonder waardeverminderingsverlies wordt opgenomen als de realiseerbare waarde van het actief lager is dan de boekwaarde. Deze realiseerbare waarde is de hoogste van de reële waarde minus verkoopkosten of de intrinsieke waarde.

De boekwaarde van niet-financiële activa die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan, wordt verlaagd tot hun geschatte realiseerbare waarde en het bedrag van de waardevermindering wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening voor de lopende verslagperiode.

Als het bedrag van de waardevermindering van niet-financiële activa (exclusief goodwill) in een volgende periode daalt en de daling objectief kan worden gekoppeld aan een gebeurtenis die zich na de waardevermindering heeft voorgedaan, wordt het eerder opgenomen waardeverlies teruggenomen.

5.20.1.6.2.11 Voorzieningen en voorwaardelijke verplichtingen

Voorzieningen zijn verplichtingen met onzekerheid over de omvang van toekomstige uitgaven en wanneer deze moeten worden gemaakt. De Groep neemt een voorziening op in de balans als - op balansdatum - een verplichting voortvloeit uit gebeurtenissen in het verleden, als het waarschijnlijk is dat de verplichting een uitgaande kasstroom vereist en als de verplichting betrouwbaar kan worden geschat.

Binnen de Groep Crelan hebben voorzieningen voornamelijk betrekking op juridische zaken, schadegevallen, belastingverplichtingen en pensioenverplichtingen.

- Voor juridische zaken en schadegevallen worden voorzieningen individueel berekend (per juridisch dossier of per schadegeval), op basis van de aan de begunstigden verschuldigde bedragen. Het bedrag en de toewijzing van toekomstige kasstromen is onzeker en hangt af van de timing van juridische zaken of schadegevallen.
- Voor voorzieningen voor pensioenverplichtingen verwijzen we naar het hoofdstuk betreffende personeelsbeloningen.
- Alle individualiseerbare verplichtingen met onzekerheden over de omvang van toekomstige kosten en wanneer deze kosten zullen worden gemaakt en die niet in de bovenstaande categorieën kunnen worden opgenomen, worden opgenomen in andere voorzieningen.

Een voorwaardelijke verplichting wordt aangegeven als de Groep een potentiële verplichting heeft die voortvloeit uit gebeurtenissen in het verleden, maar waarvoor het onwaarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk zal zijn ; of waarvan de aansprakelijkheid niet betrouwbaar kan worden bepaald.

5.20.1.6.2.12 Rentebaten en -lasten

Rentebaten en -lasten worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen voor alle rentedragende instrumenten met behulp van de effectieve rentemethode. Deze methode wordt gebruikt om de afschrijving van een financieel actief of een financiële verplichting te berekenen en rentebaten en -lasten toe te wijzen aan de betreffende periode. De effectieve rentevoet is de rentevoet die exact de verwachte stroom van toekomstige betalingen of kassaldi gedurende de verwachte levensduur van het financiële instrument verdisconteerd heeft ten opzichte van de netto-boekwaarde van het financieel actief of de financiële verplichting. Bij de berekening van de effectieve rentevoet schat de Groep de kasstromen. Deze berekening omvat alle provisies en vergoedingen betaald of ontvangen door contractpartijen die een integraal onderdeel vormen van de effectieve rentevoet, evenals transactiekosten. Transactiekosten zijn de extra kosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving of vervreemding van een financieel actief of verplichting. Deze omvatten commissies betaald aan agenten, adviseurs, makelaars en effectenhandelaar, evenals heffingen door de regelgevende instanties, beurzen en diverse soorten van belasting.

Overlopende rente op derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden wordt pro rata temporis in de winst- en verliesrekening opgenomen.

5.20.1.6.2.13 Voorzieningen en provisiebaten en -lasten

De Groep onderscheidt verschillende soorten commissies :

- In het geval van ontvangen commissies in ruil voor specifieke diensten, vindt opname in de resultatenrekening plaats wanneer de diensten worden verleend. Dit is het geval voor ontvangen commissies voor vermogensbeheer en verzekeringsactiviteiten.
- De productiecommissies betaald bij de productie van kredieten en kasbons worden gespreid over de duur van de betreffende kredieten en kasbons en opgenomen in de winst- en verliesrekening op basis van de effectieve rentevoet.
- De overige provisies met betrekking tot kredieten en kasbons worden jaarlijks verrekend en opgenomen in de winst- en verliesrekening.

5.20.1.6.2.14 Dividenden

Ontvangen dividenden worden in de resultatenrekening opgenomen wanneer het definitieve recht om ze te innen wordt vastgesteld.

5.20.1.6.2.15 Gerealiseerde en niet-gerealiseerde winsten en verliezen

Winsten en verliezen gerealiseerd op verkopen en stopzettingen van financiële instrumenten geclassificeerd als beschikbaar voor verkoop, geven het verschil weer tussen de ontvangen opbrengsten en de initiële boekwaarde van het verkochte actief of passief, na aftrek van een mogelijke waardevermindering die had kunnen worden opgenomen in de winst- en verliesrekening, en na rekening te hebben gehouden met de impact van eventuele aanpassingen als gevolg van afdekking.
Het verschil tussen de reële waarde van financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden aan het einde van de huidige periode en aan het einde van de vorige periode is opgenomen in de "Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden". Voor derivaten wordt de schommeling van de reële waarde tijdens de periode (exclusief opgebouwde rente) ook opgenomen in deze sectie. Opgelopen rente wordt opgenomen in rentebaten en -lasten.
Niet-gerealiseerde winsten of verliezen op voor verkoop beschikbare financiële activa die in het eigen vermogen zijn opgenomen, worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen wanneer de relevante financiële instrumenten worden verkocht of wanneer een bijzonder waardeverminderingsverlies wordt opgenomen.

5.20.1.6.2.16 Inkomstenbelastingen

Deze post bevat de huidige en uitgestelde belastingen voor het boekjaar.
Uitgestelde belastingverplichtingen worden opgenomen voor alle belastbare tijdelijke verschillen tussen de boekwaarde van de activa en verplichtingen en hun fiscale waarde.

Voor de belastingverplichtingen voor het boekjaar worden voorzieningen opgenomen op basis van het verwachte belastingbedrag volgens de belastingtarieven die gelden op de afsluitingsdatum.

Uitgestelde belastingvorderingen worden opgenomen wanneer een aftrekbaar tijdelijk verschil ontstaat tussen de boekwaarde en de fiscale waarde van een actief of verplichting. Erkenning is alleen mogelijk voor zover het waarschijnlijk is dat in de toekomst belastbare winst beschikbaar zal zijn en waarvoor tijdelijke verschillen kunnen worden toegerekend.

Uitgestelde belastingen worden berekend op basis van het verwachte belastingtarief gedurende het jaar van realisatie van het actief of de afwikkeling van de verplichting.

5.20.1.6.2.17 Lease-overeenkomsten

De Groep als leasinggever

De Groep Crelan opereert als leasinggever (lessor) en verleent alleen financiële lease-overeenkomsten aan zijn klanten. Bijna alle risico's en voordelen die inherent zijn aan het eigendom van het actief (behalve juridisch eigendom) worden overgedragen aan de leasingnemer (lessee). Bovendien is het mogelijk dat een overdracht van eigendom plaatsvindt aan het einde van het contract.

Financiële leaseovereenkomsten worden in de balans initieel opgenomen als vorderingen voor een bedrag dat gelijk is aan de netto-investering in de lease. De netto-investering in een financiële lease komt overeen met de bruto-investering in het financieringscontract, verdisconteerd tegen de impliciete rentevoet van de leaseovereenkomst. Het bedrag van de vordering impliceert ook de direct toerekenbare initiële kosten evenals de restwaarde van de leaseovereenkomst, namelijk de vastgestelde waarde waartegen de leasingnemer het geleasde actief aan het einde van het contract kan verwerven.

De effectieve rentevoet wordt berekend op basis van toekomstige kasstromen. Op basis van deze effectieve rentevoet worden toekomstige kasstromen op balansdatum teruggenomen om te komen tot een netto contante waarde, die overeenkomt met de reële waarde van het geleasde actief (inclusief direct toerekenbare initiële kosten).

Niet-verworven financiële inkomsten komen overeen met het verschil tussen de bruto-investering en de netto-investering in de lease-overeenkomst en worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening op basis van de hierboven genoemde effectieve rentevoet, verdeeld over de duur van de vordering.

Leasevorderingen worden in de balans opgenomen tegen hun nettowaarde, dat wil zeggen na aftrek van de eventuele bijzondere waardeverminderingen hierop.

De Groep als leasingnemer

Als gevolg van de wijzigingen in IFRS 16 (Lease-overeenkomsten), moeten bedrijven vanaf 1 januari 2019 de huurverplichtingen weergeven waaraan ze zijn blootgesteld. Deze verplichtingen worden vertegenwoordigd door een gebruiksrecht (Right-of-Use) op activa en door een huurverplichting (Lease Liabilities) aan de passiefzijde. De door Crelan gekozen evaluatiemethode is de gewijzigde retrospectieve methode (Modified Retrospective Method). Volgens deze methode worden het gebruiksrecht en de huurverplichting opnieuw berekend bij de startdatum van IFRS 16 en met de marginale rentevoet op 1 januari 2019.
De contracten waarop de nieuwe norm betrekking heeft, betreffen met name huurgebouwen, bedrijfswagens en betaalterminals. Omdat de impliciete rentetarieven niet beschikbaar zijn, werkt Crelan de periodieke bedragen bij met de passende rente voor elk product.
Op basis van de uitgevoerde analyse beschouwen wij de impact op het resultaat als niet significant.

5.20.1.6.2.18 Personeelsbeloningen

Voordelen op korte termijn

Kortetermijnpersoneelsbeloningen zoals lonen, salarissen en sociale lasten worden ten laste genomen van de periode waarin de prestaties werden verricht. Niet-gedisconteerde voorzieningen worden aangelegd als onderdeel van de uit te betalen uitkeringen het jaar volgend op het einde van het lopende boekjaar (bijvoorbeeld vakantiegeld, bonussen, enz.).

Ontslagvergoedingen worden echter alleen erkend wanneer een oorzakelijk verband kan worden aangetoond.

Pensioenverplichtingen

De Groep heeft verschillende toegezegde bijdrageregelingen en verschillende toegezegde pensioenregelingen. De pensioenverplichtingen worden allemaal gefinancierd door de betaling van bijdragen aan verzekeringsmaatschappijen.

Met betrekking tot toegezegde bijdrageregelingen betalen de werkgever en de werknemer periodiek een vast bedrag voor de opbouw van het pensioenkapitaal. Deze vaste bijdrage wordt opgenomen als een verplichting enerzijds en als een last anderzijds in de periode waarin de werknemer prestaties heeft geleverd.

Voor toegezegde pensioenregelingen worden periodieke uitgaven bepaald op basis van actuariële berekeningen die ten minste eenmaal per jaar worden uitgevoerd. De PUC-methode wordt enerzijds gebruikt om de contante waarde te berekenen van de bruto-verplichtingen die in de balans moeten worden opgenomen, en anderzijds, voor de berekening van de pensioenkosten ten laste van het dienstjaar, die in de winst- en verliesrekening worden verwerkt.

De pensioenkosten van de geleverde diensten worden onmiddellijk opgenomen in de winst- en verliesrekening, tenzij de vergoeding niet onmiddellijk en onvoorwaardelijk wordt toegezegd. In dat geval worden de pensioenkosten van de geleverde diensten lineair ten laste genomen over de gemiddelde periode die is verstreken totdat de prestaties onvoorwaardelijk werden aangevat.

Tot en met 31 december 2010 waren de netto cumulatieve actuariële winsten en verliezen die de corridor overschreden (het hoogste bedrag overeenkomend met 10% van de contante waarde van bruto verplichtingen en 10% van de reële waarde van fondsbeleggingen), ten laste van de winst- en verliesrekening, gespreid over de resterende dienstjaren van de werknemers die deelnemen aan het plan.

Sinds 1 januari 2011 zijn actuariële winsten en verliezen volledig opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten voor de periode waarin ze zich voordoen. Hiertoe werden, in overeenstemming met IAS 8 betreffende wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving, de jaarrekeningen afgesloten op 31 december 2009 en 31 december 2010 gewijzigd.

De fondsbeleggingen van de Groep omvatten in aanmerking komende verzekeringscontracten overeenkomstig IAS 19. Verzekeringscontracten worden opgesteld door niet-verbonden verzekeraars en de opbrengsten van deze contracten kunnen alleen worden gebruikt om personeelsbeloningen te financieren onder toegezegde pensioenregelingen.

Andere langetermijnvoordelen

Voor andere langetermijnpersoneelsbeloningen, die na het jaar na de afsluitingsdatum van de lopende periode betaald worden(zoals langetermijnbonussen, brugpensioen en hospitalisatie-verzekering), geldt eveneens een berekening van de contante waarde van de bruto-verplichtingen. De actuariële verschillen ingevolge periodieke herziening van de veronderstellingen en schattingen worden echter onmiddellijk opgenomen in de winst- en verliesrekening.

5.20.1.6.2.19 Geldmiddelen, kasequivalenten en kasstromen

Geldmiddelen en kasequivalenten omvatten de contanten, saldi bij centrale banken en andere financiële activa met een maximale looptijd van drie maanden vanaf de datum van verwerving.

Crelan stelt zijn operationele kasstromen vast volgens de indirecte methode. Volgens deze methode wordt het nettoresultaat voor de periode aangepast om rekening te houden met niet-monetaire transacties, uitgestelde belastingen, voorzieningen, wijzigingen in schulden of handelsvorderingen, evenals inkomsten en uitgaven met betrekking tot investerings- of financieringsstromen.

5.20.1.6.2.20 Effecten van wisselkoerswijzigingen

Monetaire en niet-monetaire posten in vreemde valuta worden bij de eerste opname omgerekend in EUR tegen de dagkoers op de transactiedatum.

Daarna wordt dagelijks een monetair waarderingsproces uitgevoerd voor de monetaire componenten. Alle monetaire saldi die in vreemde valuta zijn overgebleven, worden omgerekend tegen de slotkoers van de maand. Alle positieve en negatieve verschillen worden in de winst- en verliesrekening opgenomen, ongeacht de ratingcategorie.

Niet-monetaire bestanddelen bij de Groep Crelan bestaan uitsluitend uit aandeleninstrumenten in vreemde valuta. Deze worden vooreerst gewaardeerd tegen de reële waarde. Vervolgens wordt er gekeken naar de waarderingscategorie. In het geval van de categorie financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden worden de wisselresultaten ingevolge omrekening tegen de slotkoers eveneens opgenomen in de winst- en verliesrekening als verandering in de reële waarde van het

onderliggende instrument. In het geval van de categorie financiële activa beschikbaar voor verkoop wordt dit wisselresultaat uitgesteld in het eigen vermogen.

Monetaire en niet-monetaire posten in vreemde valuta worden omgezet in EUR wanneer ze op de balansdatum worden verwijderd op de dag van de transactiedatum.

In het geval van niet-monetaire bestanddelen in vreemde valuta behorende tot de categorie financiële activa beschikbaar voor verkoop wordt het volledige wisselresultaat tussen de eerste opname en de verwijdering uit de balans als gerealiseerde meer- of minderwaarde in de winst- en verliesrekening opgenomen.

5.20.1.6.2.21 Eigen vermogen

Eigen vermogen omvat kapitaal uitgegeven via gewone aandelen en coöperatieve aandelen, de reserve uit de herwaardering van de reële waarde van financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeschommelingen via OCI, evenals de reserves uit ingehouden winsten.

5.20.1.6.2.22 Technische voorzieningen

Verzekeringsvoorziening

Deze voorziening wordt berekend volgens de geldende actuariële principes ("Universal Life" -techniek) en wordt voor elk verzekeringscontract afzonderlijk berekend.

Elke individuele overeenkomst bevat een verzekeringsrekening. Geldstortingen (cash-in-flows) en geldopnames (cash-out-flows) worden daarop geregistreerd. Cash-in-flows zijn bijvoorbeeld premiebetalingen door de verzekeringnemer. Cash-outflows zijn bijvoorbeeld berekeningen van beheerskosten en verzekerde risico's.

De activa van de verzekeringsrekening (ook wel reserves van de verzekeringsrekening genoemd) worden belegd in een of meer soorten beleggingen, waardoor een rendement wordt gegenereerd ten gunste van de verzekeringnemer.

De reserves worden generiek berekend voor alle genomen risico's (overlijden door welke oorzaak dan ook, onopzettelijk overlijden, successief overlijden, arbeidsongeschiktheid) om structureel vergrijzingsreserves te creëren (arbeidsongeschiktheid) en risicoreserves, bovenop de reserves die door de verzekeringnemer opgevraagd kunnen worden.

Voorziening voor schadegevallen

De voorzieningen voor schadegevallen worden door de schadebeheerder individueel bepaald op basis van de kenmerken van het schadegeval. Wanneer de vergoeding betrekking heeft op de toewijzing van een periodieke betaling, wordt de voorziening berekend als de contante waarde van verwachte toekomstige toewijzingen.

5.20.1.6.2.23 IFRS 4 verzekeringscontracten

Toereikendheidstest

De Groep Crelan bepaalt aan het einde van elke verslagperiode of de opgenomen verzekeringsverplichtingen voldoende zijn. Als de opgenomen verzekeringsverplichtingen onvoldoende zijn, wordt het tekort volledig in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Herverzekering

De activa van herverzekeraars worden in de balans opgenomen. Als er objectieve aanwijzingen zijn die erop wijzen dat niet alle bedragen uit het herverzekeringscontract zullen worden geïnd, wordt de boekwaarde van het herverzekeringsactief dienovereenkomstig verlaagd en wordt de waardevermindering in de winst-en-verliesrekening opgenomen.

5.20.1.6.2.24 Belangrijkste bronnen van schattingsonzekerheid

Het opstellen van de jaarrekening in overeenstemming met IFRS vereist een bepaald aantal schattingen en veronderstellingen. Hoewel alle beschikbare informatie wordt gebruikt om deze schattingen en veronderstellingen zo betrouwbaar mogelijk te maken, kunnen de werkelijke resultaten hiervan afwijken.

De schattingen en veronderstellingen worden voornamelijk op de volgende gebieden gemaakt :
- schatting van de realiseerbare waarde in geval van bijzondere waardeverminderingen ;
- bepaling van de reële waarde van niet-beursgenoteerde financiële instrumenten;
- bepaling van de verwachte gebruiksduur van materiële en immateriële vaste activa;
- schatting van de bestaande verplichtingen als gevolg van gebeurtenissen in het verleden bij de opname van voorzieningen;
- actuariële veronderstellingen bij de waardering van pensioenverplichtingen;
- actuariële veronderstellingen bij de waardering van de technische reserves.

5.20.1.7 Toelichting bij de balans

5.20.1.7.1 Jaarrekening 2018

5.20.1.7.1.1 Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken

De geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken zijn per 31 december 2018 als volgt samengesteld:

(in EUR)	31/12/2018	31/12/2017
Contanten	54.412.660	56.015.619
Deposito's bij centrale banken	1.241.842.767	1.067.771.631
Monetaire reservedeposito's bij de Nationale Bank van België	168.793.733	166.994.276
Totaal geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken	1.465.049.160	1.290.781.526
waarvan opgenomen in de cash flow statement	1.465.049.160	1.290.781.526

De contanten hebben betrekking op de kasvoorraden die aanwezig zijn in de agentschappen.
Daarnaast omvat deze rubriek deposito’s bij centrale banken en monetaire reservedeposito’s bij de Nationale Bank van België.

De deposito’s bij centrale banken stegen met 174,1 miljoen EUR en zijn nog steeds de grootste categorie in deze rubriek. De stijging is het gevolg van de instroom van klantendeposito’s langs de passiefzijde die niet volledig geconverteerd werden in kredieten of de beleggingsportefeuille. Het overschot wordt aldus geplaatst bij de ECB.

De geldmiddelen en kasequivalenten in het kader van het kasstroomoverzicht bestaan uit de geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken (zie bovenstaande tabel) en de zichtrekeningen bij andere banken, deze bedroegen per einde 2018 28,2 miljoen EUR (2017 : 34,5 miljoen EUR). De zichtrekeningen bij ander banken maken deel uit van de interbancaire kredieten binnen de leningen en vorderingen.

De geldmiddelen en kasequivalenten bestaan uit contanten, tegoeden bij centrale banken, met inbegrip van de monetaire reserve, direct opeisbare tegoeden en zeer liquide beleggingen waarvan het bedrag bekend is en met een looptijd van maximum 3 maanden. Dergelijke producten dragen geen materieel risico van waardeverandering in zich.
Tevens kunnen deze producten gemakkelijk worden omgezet in cash. Dit maakt het mogelijk om snel en efficiënt te reageren op veranderende omstandigheden.

5.20.1.7.1.2 Financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden

De Groep Crelan oefent dus geen trading activiteiten uit. Bij de overname van Centea werd Crelan NV echter geconfronteerd met derivaten waarvoor het op basis van de IFRS regels niet mogelijk is om deze als een indekking te documenteren. Deze derivaten dienden bijgevolg geplaatst te worden in de portefeuille voor handelsdoeleinden. De omloop van de portefeuille daalt in functie van de vervaldagen.

5.20.1.7.1.3 Beleggingsportefeuille

Bij de start van het jaar 2018 werd de classificatie van de financiële portefeuille binnen de Groep Crelan gewijzigd op basis van de criteria IFRS 9. Voor meer uitleg met betrekking tot deze wijzigingen verwijzen we naar "Classification & Measurement" onder tabel "Overgang IFRS 9".

(in EUR)	2018				
	Tegen geamortiseerde kostprijs	**Tegen reële waarde via OCI**	**Tegen reële waarde via Winst- en verliesrekening**	**Voor verkoop beschikbaar**	**Tot einde looptijd aangehouden**
Overheidsobligaties					
- genoteerd	1.180.334.908	0	0	-	-
- niet-genoteerd	24.008.583	0	0	-	-
Obligaties en andere vastrentende effecten					
- genoteerd	427.721.081	3.519.229	0	-	-
- niet-genoteerd	15.655.398	0	0	-	-
Aandelen en andere niet vastrentende effecten					
- genoteerd	0	0	0	-	-
- niet-genoteerd	0	0	6.569.002	-	-
Financiële vaste activa					
- genoteerd	0	0	0	-	-
- niet-genoteerd	0	8.854.071	0	-	-
Totaal	**1.647.719.970**	**12.373.300**	**6.569.002**	**-**	**-**

(in EUR)	2017				
	Tegen geamortiseerde kostprijs	**Tegen reële waarde via OCI**	**Tegen reële waarde via Winst- en verliesrekening**	**Voor verkoop beschikbaar**	**Tot einde looptijd aangehouden**
Overheidspapier					
- genoteerd	-	-	-	1.188.574.707	37.895.896
- niet-genoteerd	-	-	-	24.067.377	0
Obligaties en andere vastrentende effecten					
- genoteerd	-	-	-	306.934.833	0
- niet-genoteerd	-	-	-	16.162.115	0
Aandelen en andere niet vastrentende effecten					
- genoteerd	-	-	-	0	0
- niet-genoteerd	-	-	-	10.322.330	0
Financiële vaste activa					
- genoteerd	-	-	-	0	0
- niet-genoteerd	-	-	-	9.406.805	0
Totaal	**-**	**-**	**-**	**1.555.468.167**	**37.895.896**

De categorie van classificatie van de beleggingsportefeuille van Crelan is gebaseerd op het business model en de test van betalingen van hoofdsom en interesten (SPPI – test, "Solely Payments of Principal and Interest"). Op basis van het business model gedocumenteerd via de groepspolitiek financieel beleid wordt de portefeuille in zijn totaliteit toegewezen aan de categorie HTC ("Hold To Collect") en

gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Het business model van Crelan NV voor het beheer van de beleggingsportefeuille bestaat erin om te beleggen in activa met een laag risico en deze vervolgens aan te houden tot op de vervaldag. Dit impliceert dat de stukken worden aangehouden met de bedoeling om de contractuele cashflows te innen, eerder dan om cashflows te genereren via de realisatie van meerwaarden. Verkopen in de beleggingsportefeuille komen enkel voor in uitzonderlijke gevallen (vb. verhoogd kredietrisico, vervaldag binnen hetzelfde kalenderjaar,…). De analyse van de verkopen van obligaties zal op jaarbasis uitgevoerd worden waarbij verkopen minder dan 5% van de globale portefeuille als aanvaardbaar worden beschouwd (weliswaar met uitsluiting van die obligaties die een sterk verhoogd kredietrisico dragen of vervallen binnen het jaar).

Eén achtergestelde Tier 1 lening is gecatalogeerd als kapitaalsinstrument onder de categorie FVOCI ("Fair Value through Other Comprehensive Income"). Ook de investeringen in de portefeuille private equity en een aantal beperkte participaties werden in deze categorie geplaatst. Tenslotte werden de vastgoedcertificaten en één investering in een obligatie- en aandelenfonds verplicht gecatalogeerd als FVPL ("Fair Value through Profit and Loss"), vermits niet in overeenstemming met de criteria voor SPPI.

Per einde 2018 bedroeg de boekwaarde van de terugkoopovereenkomsten 5,6 miljoen EUR. Sinds de invoering van IFRS 9 worden deze op de activa-zijde geboekt aan geamortiseerde kostprijs. Vorig jaar kwamen de terugkoopovereenkomsten onder de categorie "Voor verkoop beschikbare financiële activa" en werden gewaardeerd aan de marktwaarde ten belope van 8,2 miljoen EUR. De achterliggende verplichting wordt wel geboekt aan marktwaarde.

Onderstaande tabel geeft de evolutie weer van de financiële portefeuille in de loop van de boekjaren 2018 en 2017:

(in EUR)	2018				
	Tegen geamortiseerde kostprijs	**Tegen reële waarde via OCI**	**Tegen reële waarde via Winst- en verliesrekening**	**Voor verkoop beschikbaar**	**Tot einde looptijd aangehouden**
Openingsbalans	0	0	0	1.555.468.167	37.895.896
Herclassificatie IFRS 9	1.498.255.432	14.405.296	6.336.709	-1.555.468.167	-37.895.896
Openingsbalans 01/01/2018	1.498.255.432	14.405.296	6.336.709	0	0
Aanschaffingen	365.672.090	0	0	0	0
Verkopen en op vervaldag gekomen	-191.101.806	-1.004.685	0	0	0
Reële waardeschommelingen					
- via resultaat	-18.783.982	-38.797	232.293	0	0
- via eigen vermogen	-6.285.890	-988.514	0	0	0
Toevoeging waardeverminderingen	-35.874	0	0	0	0
Aanwending en terugname waardeverminderingen	0	0	0	0	0
Wisselkoersschommelingen	0	0	0	0	0
Andere bewegingen	0	0	0	0	0
Eindbalans	1.647.719.970	12.373.300	6.569.002	0	0

(in EUR)	2017				
	Tegen geamortiseerde kostprijs	**Tegen reële waarde via OCI**	**Tegen reële waarde via Winst- en verliesrekening**	**Voor verkoop beschikbaar**	**Tot einde looptijd aangehouden**
Openingsbalans	-	-	-	2.098.093.043	18.669.182
Aanschaffingen	-	-	-	81.753.501	19.657.540
Verkopen en op vervaldag gekomen	-	-	-	-523.756.664	0
Reële waardeschommelingen					
- via resultaat	-	-	-	-64.662.801	-430.826
- via eigen vermogen	-	-	-	-36.213.912	0
Toevoeging waardeverminderingen	-	-	-	0	0
Aanwending en terugname waardeverminderingen	-	-	-	255.000	0
Wisselkoersschommelingen	-	-	-	0	0
Andere bewegingen	-	-	-	0	0
Eindbalans	-	-	-	1.555.468.167	37.895.896

In de loop van 2018 werd er voor 365,7 miljoen EUR geïnvesteerd in de financiële portefeuille. De investeringen werden gediversifieerd tussen de activaklassen met voornamelijk overheidsobligaties (245 miljoen EUR), supranationale instellingen (9,3 miljoen EUR), covered bonds (51 miljoen EUR) en ondernemingsobligaties (45 miljoen EUR).

De investeringen overtreffen de genoteerde vervaldagen voor 2018 van 191,1 miljoen EUR. Door de sterk negatieve rentevoeten op sommige overheidsobligaties werden een aantal met vervaldagen in de loop van 2018 vroegtijdig verkocht in januari.

IFRS 9 bevat alsook vereisten voor een nieuw voorzieningenmodel waarbij kredietverliezen eerder kunnen worden herkend. In vergelijking met IAS 39, evolueren we van een gerealiseerd verliesmodel (incurred loss model) naar een verwacht verliesmodel (expected loss model). Het ingeschat verlies dient berekend te worden op alle schuldinstrumenten geklasseerd onder geamortiseerde kost of tegen reële waarde via OCI. Wij bekomen aldus een toevoeging van de waardeverminderingen voor 2018 ten belope van 0,03 miljoen EUR als gevolg van de toepassing van dit model. In het totaal komen we op een waardevermindering van 0,1 miljoen EUR.

Op een gedeelte van de financiële portefeuille wordt macro-hedging toegepast.

5.20.1.7.1.4 Leningen en vorderingen

5.20.1.7.1.4.1 Leningen en vorderingen

Door het in voege trede van IFRS 9 begin 2018 hebben we voor de leningen en vorderingen een andere opsplitsing gehanteerd om de leesbaarheid te verbeteren. De leningen en vorderingen zijn als volgt opgesplitst :

(in EUR)	31/12/2018				31/12/2017
	Stage 1	**Stage 2**	**Stage 3**	**Totaal**	**Totaal**
Totale omloop	15.652.521.831	825.593.221	364.504.879	16.842.619.931	16.668.342.713
Interbancaire kredieten	87.017.561	0	0	87.017.561	122.210.857
Landbouwkredieten Lange en korte termijn	1.214.516.614	70.047.353	86.037.113	1.370.601.080	1.421.837.574
Andere lange Termijn Kredieten	2.105.821.637	178.386.847	77.723.022	2.361.931.506	2.291.002.308
Andere korte Termijn Kredieten	139.402.564	12.749.930	14.842.023	166.994.517	158.641.585
Woonkredieten	10.421.447.572	516.317.119	128.033.859	11.065.798.550	10.883.924.268
Leningen op Afbetaling	786.817.135	24.017.124	28.175.448	839.009.707	785.405.871
Comfort- en Kaskredieten	59.623.528	15.616.838	12.826.825	88.067.191	88.013.831
Waarborgkredieten	56.399	0	764.954	821.353	1.049.970
Leasingcontracten	125.328.438	6.995.718	8.655.520	140.979.676	133.760.520
Andere leningen en voorschotten	712.490.383	1.462.292	7.446.115	721.398.790	782.495.929
Bijzondere waardeverminderingen	-21.057.226	-7.289.247	-133.403.344	-161.749.817	-199.243.212
Interbancaire kredieten	-8.242	0	0	-8.242	0
Landbouwkredieten Lange en korte termijn	-9.247.250	-444.235	-30.781.600	-40.473.085	-35.205.879
Andere lange Termijn Kredieten	-1.921.209	-2.288.454	-28.694.449	-32.904.112	-35.317.791
Andere korte Termijn Kredieten	-37.667	-14.832	-6.315.130	-6.367.629	-7.166.459
Woonkredieten	-1.742.295	-1.957.899	-34.012.849	-37.713.043	-43.739.887
Leningen op Afbetaling	-3.149.198	-647.575	-13.564.866	-17.361.639	-21.064.670
Comfort- en Kaskredieten	-722.627	-1.380.862	-7.668.554	-9.772.043	-6.867.876
Waarborgkredieten	0	0	-597.373	-597.373	-616.347
Leasingcontracten	-1.200.634	-412.768	-4.591.758	-6.205.160	-8.740.811
Andere leningen en voorschotten	-3.028.104	-142.622	-7.176.765	-10.347.491	-40.523.492
Totaal leningen en vorderingen	15.631.464.605	818.303.974	231.101.535	16.680.870.114	16.469.099.501

Op een gedeelte van de kredietportefeuille wordt macro hedging toegepast.

De andere leningen en voorschotten omvatten 594,5 miljoen EUR (2017 : 667,5 miljoen EUR) aan gestorte cashwaarborgen (aan een centrale tegenpartij), terwijl de interbancaire kredieten er 40,7 miljoen EUR (2017: 41,5 miljoen EUR) aan bevatten.

De totale omloop van de leningen en vordering aan klanten stijgt in 2018 met 174 miljoen EUR, dit is vooral te verklaren door de stijging van het woonkredieten en leningen op afbetalingen. De

waardeverminderingen daalden met 34,5 miljoen EUR of 1,9%. Het netto totaal van leningen en vorderingen stijgt dus in 2018 met 211 miljoen EUR.

5.20.1.7.1.4.2 Forbearance

Vorderingen die onderhevig zijn aan forbearance worden door de EBA gedefinieerd als contracten waarbij de klant omwille van financiële moeilijkheden zijn verplichtingen niet meer kan of zal kunnen nakomen, waardoor de instelling een van de volgende maatregelen moet nemen:

- De looptijd of voorwaarden van het contract aanpassen, zodat de klant zijn schuld kan aflossen
- Een volledige of gedeeltelijke herfinanciering van het contract

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de leningen en vorderingen die binnen de Groep als forborne worden beschouwd :

(in EUR)	31/12/2018		
	Aanpasing aan de looptijd of voorwaarden	**Herfinanciering**	**Totaal forbearance**
Gezonde omloop	50.209.122	27.032.622	77.241.744
Omloop met bijzondere waardeverminderingen	79.280.581	6.711.428	85.992.009
Bijzondere waardevermindering	-23.524.162	-1.625.766	-25.149.928
Totaal forborne Leningen en vorderingen	105.965.541	32.118.284	138.083.825

(in EUR)	31/12/2017		
	Aanpasing aan de looptijd of voorwaarden	**Herfinanciering**	**Totaal forbearance**
Gezonde omloop	66.095.543	65.322.884	131.418.427
Omloop met bijzondere waardeverminderingen	75.375.901	8.433.629	83.809.530
Bijzondere waardevermindering	-17.928.070	-2.190.520	-20.118.590
Totaal forborne Leningen en vorderingen	123.543.374	71.565.993	195.109.367

In de loop van 2018 waren er 683 dossiers met een totaal kapitaal van 52 miljoen EUR die zijn opgenomen binnen de forbearance omloop. Daarnaast waren er 1.093 dossiers voor een totale omloop van 85 miljoen EUR die terug zijn gekeerd naar de normale omloop. Daarnaast is de omloop die in forbearance is opgenomen eveneens gedaald ten gevolge van de normale aflossingen op deze dossiers.

Cliënten aan wie binnen de 24 maand een tweede forbearance maatregel wordt toegestaan worden systematisch in kwalitatieve default geplaatst voor een duurtijd van minimum 24 maanden waarbij de boekingsregels inzake default van toepassing zijn. Een waardevermindering wordt bijgevolg geboekt.
Op 31 december 2018 betreft het een omloop van 26,9 miljoen EUR en een waardevermindering van 1,8 miljoen EUR.

Bijzondere waardeverminderingen op geherstructureerde/forborne kredieten worden pas teruggenomen wanneer volgende voorwaarden zijn voldaan :

- Het contract heeft geen enkele dag achterstand en er zijn geen aanwijzingen meer van problemen met terugbetaling
- Er is minstens 1 jaar voorbij sinds de forbearance maatregelen werden genomen

Wanneer aan beide voorwaarden werd voldaan en de waardevermindering werd teruggenomen, blijft het contract gedurende 2 jaar onder verhoogd toezicht. Dit houdt in dat wanneer het contract meer dan 30 dagen achterstand heeft er opnieuw een bijzondere waardevermindering wordt bepaald.

Leningen en vorderingen worden niet langer als forborne beschouwd wanneer er aan volgende voorwaarden is voldaan :

- Er werd in de voorbije 2 jaar geen bijzondere waardevermindering geboekt op openstaande vorderingen van de schuldenaar
- De schuldenaar heeft geen enkele openstaande vorderingen met een achterstand van meer dan 30 dagen

5.20.1.7.1.5 Materiële vaste activa

De samenstelling van de materiële vaste activa per 31 december 2018 is als volgt:

(in EUR)	2018				
	Terreinen en gebouwen	**IT materiaal**	**Kantoorinrichting**	**Ander materiaal**	**Totaal**
Openingsbalans 1 januari 2018					
Aanschaffingsprijs	35.245.753	34.940.346	13.874.252	28.955.969	113.016.320
Gecumuleerde afschrijvingen	25.289.895	32.346.920	11.556.747	23.963.771	93.157.333
Nettoboekwaarde	9.955.857	2.593.426	2.317.506	4.992.198	19.858.987
Mutaties 2018					
Aanschaffingen	71.492	2.339.645	1.428.312	1.933.535	5.772.984
Vervreemdingen	170.424	0	0	22.983	193.407
Andere	0	0	0	0	0
Afschrijvingen	885.770	1.927.771	730.078	1.615.797	5.159.416
Terugnemingen ingevolge afboekingen	0	0	-1.775	-13.563	-15.338
Andere	0	0	0	0	0
Eindbalans 31 december 2018	8.971.155	3.005.300	3.013.967	5.273.390	20.263.812
Eindbalans 31 december 2018					
Aanschaffingsprijs	35.033.177	37.279.991	15.145.145	30.631.115	118.089.428
Gecumuleerde afschrijvingen	26.062.022	34.274.691	12.131.178	25.357.725	97.825.616
Nettoboekwaarde	8.971.155	3.005.300	3.013.967	5.273.390	20.263.812

(in EUR)	2017				
	Terreinen en gebouwen	**IT materiaal**	**Kantoorinrichting**	**Ander materiaal**	**Totaal**
Openingsbalans 1 januari 2017					
Aanschaffingsprijs	36.946.390	36.352.213	18.161.252	22.963.021	114.422.876
Gecumuleerde afschrijvingen	26.126.554	34.297.744	16.252.068	17.886.787	94.563.153
Nettoboekwaarde	10.819.836	2.054.470	1.909.184	5.076.234	19.859.724
Mutaties 2017					
Aanschaffingen	154.473	2.753.011	1.171.441	2.008.731	6.087.656
Vervreemdingen	0	4.078.262	9.245	754.692	4.842.199
Andere	-1.855.110	-85.723	-4.964.967	5.011.641	-1.894.159
Afschrijvingen	1.030.483	2.147.611	787.634	2.042.842	6.008.570
Terugnemingen ingevolge afboekingen	0	4.077.879	0	716.664	4.794.543
Andere	-1.867.141	-19.661	-4.998.727	5.023.537	-1.861.992
Eindbalans 31 december 2017	9.955.857	2.593.426	2.317.506	4.992.198	19.858.987
Eindbalans 31 december 2017					
Aanschaffingsprijs	35.245.753	34.940.346	13.874.252	28.955.969	113.016.320
Gecumuleerde afschrijvingen	25.289.895	32.346.920	11.556.747	23.963.771	93.157.333
Nettoboekwaarde	9.955.857	2.593.426	2.317.506	4.992.198	19.858.987

De Groep stelde geen materiële vaste activa als zekerheid voor verplichtingen.

5.20.1.7.1.6 Goodwill en andere immateriële activa

De samenstelling van de goodwill en immateriële activa per 31 december 2018 is als volgt:

(in EUR)	Goodwill	Intern ontwikkelde software	Verworven software	Andere immateriële activa	Totaal
Openingsbalans 1 januari 2018					
Aanschaffingsprijs	23.642.632	20.136.100	36.173.796	1.143.486	81.096.014
Gecumuleerde afschrijvingen	0	12.099.403	30.859.786	962.435	43.921.624
Nettoboekwaarde	23.642.632	8.036.698	5.314.010	181.051	37.174.391
Variaties 2018					
Toevoegingen					
- afzonderlijk verworven/intern ontwikkeld	0	0	1.527.712	1	1.527.713
- via bedrijfscombinaties	0	0	0	0	0
Vervreemdingen	0	0	0	0	0
Afschrijvingen	0	2.630.798	2.172.962	114.349	4.918.109
Terugnemingen ingevolge afboekingen	0	0	0	0	0
Andere	0	0	0	0	0
Einbalans 31 december 2018	23.642.632	5.405.900	4.668.759	66.703	33.783.994

Einbalans 31 december 2018					
Aanschaffingsprijs	23.642.632	20.136.100	37.701.507	1.143.487	82.623.726
Gecumuleerde afschrijvingen	0	14.730.201	33.032.748	1.076.784	48.839.733
Nettoboekwaarde	23.642.632	5.405.900	4.668.759	66.703	33.783.994

Openingsbalans 1 januari 2017					
Aanschaffingsprijs	23.642.632	21.067.361	37.583.622	1.143.486	83.437.101
Gecumuleerde afschrijvingen	0	8.876.210	30.542.268	848.086	40.266.563
Nettoboekwaarde	23.642.632	12.191.151	7.041.355	295.400	43.170.537
Variaties 2017					
Toevoegingen					
- afzonderlijk verworven/intern ontwikkeld	0	2.981.933	2.404.601	0	5.386.534
- via bedrijfscombinaties	0	0	0	0	0
Vervreemdingen	0	3.913.194	3.806.648	0	7.719.842
Afschrijvingen	0	7.136.387	4.331.249	114.349	11.581.984
Terugnemingen ingevolge afboekingen	0	3.913.194	3.812.237	0	7.725.430
Andere	0	0	193.715	0	193.715
Einbalans 31 december 2017	23.642.632	8.036.698	5.314.010	181.051	37.174.391

Einbalans 31 december 2017					
Aanschaffingsprijs	23.642.632	20.136.100	36.375.289	1.143.486	81.297.508
Gecumuleerde afschrijvingen	0	12.099.403	31.061.279	962.435	44.123.117
Nettoboekwaarde	23.642.632	8.036.698	5.314.010	181.051	37.174.391

Alle immateriële activa hebben een beperkte economische levensduur. Voor Goodwill is dit echter niet het geval. Goodwill wordt, in tegenstelling tot de immateriële activa niet afgeschreven, maar wordt jaarlijks onderworpen aan een test op bijzondere waardeverminderingen (impairment test) als gevolg van de toepassing van IAS 36. Indien de boekwaarde van de betreffende entiteit de schatting van de realiseerbare waarde van deze entiteit overstijgt, wordt een bijzondere waardevermindering (impairment) in resultaat opgenomen.

IAS 36.134 vereist toelichtingen per kasstroom genererende eenheid waarvan de boekwaarde van de goodwill en/of immateriële vaste activa met een oneindige levensduur significant is ten opzichte van het totaal.

Per 31 december 2018 wordt enkel de goodwill van Europabank NV in deze rubriek weergegeven voor 23,6 miljoen EUR.

Het realiseerbaar bedrag wordt geschat vanuit de "fair value less costs to sell". Het wordt bepaald op basis van de "Discounted Cash Flow-methode". Bij de Discounted Cash Flow-methode wordt het realiseerbare bedrag van een investering berekend als de netto actuele waarde van alle toekomstige kasstromen van de desbetreffende rapporterende eenheid.

Bij de Discounted Cash Flow-methode wordt uitgegaan van een aantal veronderstellingen :

Kasstroom assumpties Europabank NV

Op financieel vlak heeft de lage rentestand zich in 2018 verdergezet, wat een neerwaartse druk op rentemarges tot gevolg had.

Het management gaat uit van de veronderstelling dat voor 2019, 2020 en 2021 het netto bank product respectievelijk zal groeien met 1,8%, 1,5% en 1,2%. Na 2021 wordt een jaarlijkse groei verwacht van 0,5% van het netto bank product van Europabank NV.
De exploitatiekosten voor de jaren 2019 tot en met 2021 zijn gebaseerd op de door het management verwachte evolutie van de kosten. Voor de jaren daarop wordt verondersteld dat de exploitatiekosten evolueren op basis van de verhouding exploitatiekosten / netto bank product van 2018.

Er wordt een gedetailleerde prognose gemaakt van de activiteiten voor de eerstvolgende 5 jaar. Na de expliciete voorspellingsperiode van 5 jaar wordt rekening gehouden met de terminale waarde van het bedrijf door middel van een extrapolatie van de kasstromen tot in het oneindige. Hierbij wordt uitgegaan van een terminale groeivoet na 5 jaar van 1,5% op jaarbasis. Deze terminale groeivoet wordt door het management bepaald op basis van de lange termijngemiddelde verwachte groei van de markt voor elke activiteit.

De discontovoet

De netto actuele waarde van de verwachte kasstromen van Europabank NV wordt berekend aan de hand van een toepasselijke discontovoet. De discontovoet reflecteert de rendementseis voor het eigen vermogen. Deze discontovoet is gebaseerd op de CAPM-theorie (Capital Asset Pricing Model) en is samengesteld uit een risicovrije marktrentevoet en een marktrisicopremie die vermenigvuldigd wordt met een activiteit afhankelijke bèta. De risicovrije marktrentevoet is gebaseerd op de 10 jaar IRS rentevoet. Deze bedroeg per 31 december 2018, 0,77% (in 2017 : 0,89%). De marktrisicopremie bedroeg in 2018 5% (2017 5%). Bèta is het systematische risico van een belegging, afgezet tegenover de markt als geheel. De bèta van elke rapporterende eenheid werd bepaald in functie van haar specifiek risicoprofiel, de bèta bedroeg in 2018 1,5 (2017 1,5). Dit resulteert in een discontovoet van 8,3% voor Europabank NV (2017 : 8,4%).

Sensitiviteit

De sensitiviteit van de netto actuele waarde of realisatiewaarde van de entiteit wordt eveneens berekend. Hierbij wordt de impact op de netto actuele waarde van de entiteit ten gevolge van een respectievelijke incrementele daling en stijging van de risicovrije interestvoet en activiteit afhankelijke bèta gesimuleerd. Eveneens wordt de impact van een daling van de prognose van de groei van de kasstromen tot in het oneindige gesimuleerd. Ten slotte wordt een stress test uitgevoerd door een negatieve jaarlijkse groei van 0,25% toe te passen op de toekomstige kasstromen tot in het oneindige en de netto waarde van toekomstige kasstromen te actualiseren met een gestresseerde actualisatievoet van 12,5%. Zowel de sensitiviteitstesten als de stress test wijzen uit dat de aldus bekomen realisatiewaardes hoger liggen dan de boekwaarden voor Europabank NV.

5.20.1.7.1.7 <u>Actuele en uitgestelde belastingvorderingen en –verplichtingen</u>

Na de wijziging van het vennootschapsbelastingtarief werden de uitgestelde belastingen die zijn opgenomen in de IFRS balans (tijdverschil), geherwaardeerd rekening houdend met hun afwikkelingsdatum. Voor de periode van januari 2018 tot december 2019 werden deze gewaardeerd aan 29,58% en vanaf 2020 aan 25%. Deze herwaardering genereerde een additionele kost via de winst-

en verliesrekening van 1,53 miljoen EUR en had een positieve impact op de herwaarderingsreserve (OCI) van 0,26 miljoen EUR.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de actuele en uitgestelde belastingvorderingen en belastingverplichtingen per 31 december 2018. De uitgestelde belastingvorderingen en –verplichtingen worden per juridische entiteit van de Groep gesaldeerd.

(in EUR)	**31/12/2018**	**31/12/2017**
Actuele belastingen		
Activa	700.697	826.561
Verplichtingen	745.695	330.164
Totaal actuele belastingen	-44.998	496.397
Uitgestelde belastingen		
Activa	50.922.310	30.893.165
Verplichtingen	13.591.373	8.603.696
Totaal uitgestelde belastingen	37.330.937	22.289.469

Onderstaande tabel detailleert de samenstelling van de uitgestelde belastingvorderingen en belastingverplichtingen op de balans per 31 december 2018 :

(in EUR)	**31/12/2018**	**31/12/2017**
Opgenomen in de resultatenrekening	**38.803.036**	**43.640.600**
Spreiding commissies volgens de effectieve rentevoet	*-13.736.226*	*-17.968.359*
Waardeverminderingen op kredieten	*4.283.723*	*10.063.098*
Aanpassing beleggingsportefeuille	*1.536.808*	*1.839.689*
Derivaten en afdekkingstransacties	*14.625.148*	*16.063.635*
Personeelsbeloningen	*2.477.487*	*2.509.194*
Afschrijvingen op materiële en immateriële vaste activa	*173.855*	*207.481*
Waardeverminderingen op materiële vaste activa	*0*	*0*
Voorzieningen	*1.396.938*	*1.674.312*
Impact definitief belaste inkomsten (DBI)	*34.653.429*	*37.680.383*
Goodwill	*0*	*0*
Impact overname Centea	*-6.608.127*	*-8.428.835*
Andere	*0*	*0*
Opgenomen in de herwaarderingsreserves	**-1.472.099**	**-21.351.129**
Aanpassing beleggingsportefeuille	*-1.244.876*	*-21.253.990*
Personeelsbeloningen	*-227.222*	*-97.139*
Totaal uitgestelde belastingen	37.330.936	22.289.470

De stock aan uitgestelde belastingen die afhankelijk is van toekomstige winsten en verliezen (impact DBI) moet, volgens de huidige en geëxtrapoleerde begrotingen, binnen een periode van 7 jaar volledig worden gerecupereerd. Deze stock is in 2017 al aanzienlijk gedaald ten gevolge van zijn gedeeltelijke gebruik en van zijn herwaardering als gevolg van het lagere vennootschapsbelastingtarief. Het gebruik zet zich voort in 2018 en resulteert in een afname van 3,03 miljoen EUR.

De evolutie van de uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen in 2018 en 2017 kan als volgt voorgesteld worden:

(in EUR)	**2018**	**2017**
Openingsbalans	22.289.470	25.489.648
Transitie IFRS9	19.995.177	0
Openingsbalans ná aanpassingen door invoering IFRS 9	42.284.647	25.489.648
Opgenomen in resultaat van het boekjaar	**-5.114.504**	**-14.346.854**
Spreiding commissies volgens de effectieve rentevoet	*-250.250*	*4.842.692*
Waardeverminderingen op kredieten	*-1.658.469*	*-3.311.458*
Aanpassing beleggingsportefeuille	*-516.799*	*-969.708*
Derivaten en afdekkingstransacties	*-1.374.252*	*-10.757.196*
Personeelsbeloningen	*-106.842*	*-1.221.421*
Afschrijvingen op materiële en immateriële vaste activa	*-33.626*	*-100.153*
Waardeverminderingen op materiële vaste activa	*0*	*0*
Voorzieningen	*-277.374*	*170.644*
Impact definitief belaste inkomsten (DBI)	*-3.026.955*	*-8.098.118*
Goodwill	*0*	*0*
Opvolging overname Centea	*2.124.274*	*5.099.001*
Andere	*5.787*	*-1.137*
Opgenomen in de herwaarderingsreserves	**160.795**	**11.146.675**
Aanpassing beleggingsportefeuille	*211.797*	*11.143.635*
Personeelsbeloningen	*-54.950*	*2.907*
Andere	*3.947*	*134*
Eindbalans	37.330.937	22.289.469

De opmerkelijke stijging van de netto balanspositie is voornamelijk het gevolg van een stijging in de rubriek aanpassing beleggingsportefeuille in de herwaarderingsreserves. Sinds de implementatie van IFRS 9 is het aandeel dat wordt gevaloriseerd aan niet gerealiseerde resultaten sterk gedaald. In het verleden werd het verschil van de marktwaarde en de boekwaarde van zulk actief geboekt naar de niet gerealiseerde resultaten en belast met een uitgestelde belasting. Aangezien dit onder de nieuwe regels slecht in beperkte mate voorkomt is de verschuldigde uitgestelde belasting op dit actief sterk gedaald.

Uitgestelde belastingvorderingen worden alleen opgenomen als het waarschijnlijk is dat de uitgestelde belastingvordering zal worden gecompenseerd door toekomstige verwachte winsten.

Per 31 december 2018 werden onderstaande uitgestelde belastingvorderingen niet in de balans verantwoord wegens onzekerheid over de toekomstige belastbare winst:

(in EUR)	**31/12/2018**	**31/12/2017**
Waardeverminderingen op kredieten	12.799.870	15.971.863
Voorzieningen	0	0
Fiscale verliezen	15.542.147	17.859.283
Niet opgenomen impact van definitief belaste inkomsten (DBI)	5.936.903	3.948.738
Notionele interesten	0	4.542.122
Totaal uitgestelde belastingvorderingen niet opgenomen in de balans	34.278.920	42.322.006

De fiscale verliezen zijn het gevolg van de aanleg van provisies.

5.20.1.7.1.8 Andere activa en verplichtingen

De andere activa zijn per 31 december 2018 als volgt samengesteld:

(in EUR)	31/12/2018	31/12/2017
Vooruitbetaalde kosten	823.107	1.439.513
Te ontvangen baten	8.113.869	7.622.563
Edele metalen, goederen en grondstoffen	124.735	116.221
Andere voorschotten	3.825.231	2.113.858
Te recupereren belastingen	0	0
Overige	647.603	640.200
Totaal overige activa	13.534.545	11.932.355

De andere verplichtingen zijn per 31 december 2018 als volgt samengesteld:

(in EUR)	31/12/2018	31/12/2017
Toegezegde pensioenregelingen	9.210.968	9.949.530
Andere personeelsbeloningen	5.428.630	6.817.243
Sociale lasten	12.235.812	13.314.235
Toe te rekenen kosten	23.492.402	17.750.704
Over te dragen opbrengsten	1.553	1.527
Schulden mbt belastingen	3.888.293	3.912.270
Overige verplichtingen	22.220.511	24.083.159
Totaal overige verplichtingen	76.478.170	75.828.668

De overige verplichtingen bestaan hoofdzakelijk uit nog te ontvangen of te betalen facturen.

De andere verplichtingen kennen een lichte stijging in 2018 (+ 649.502 EUR). Dit is het gevolg van een grote stijging van de toe te rekenen kosten (+ 32%).Al de andere verplichtingen kennen een daling in 2018.

5.20.1.7.1.9 Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs

5.20.1.7.1.9.1 Deposito's

De deposito’s zijn per 31 december 2018 als volgt samengesteld:

(in EUR)	31/12/2018	31/12/2017
Deposito's van kredietinstellingen	43.460.909	24.988.318
- deposito's van centrale banken	1.279.614	2.274.814
- zichtdeposito's	5.478.615	1.821.121
- deposito's met vaste looptijd	30.265.771	12.783.887
- Financiële verplichtingen verbonden aan overgedragen financiële activa (repo's)	6.436.909	8.108.496
Deposito's (andere dan kredietinstellingen)	17.166.678.025	16.407.590.409
- zichtdeposito's	3.145.305.176	2.877.338.347
- deposito's met vaste looptijd	779.200.740	776.467.975
- spaardeposito's	13.115.678.864	12.629.414.636
- overige deposito's	126.493.245	124.369.451
Totaal deposito's	17.210.138.934	16.432.578.727

Van de deposito’s van kredietinstellingen heeft 20,3 miljoen EUR (2017 : 2,8 miljoen EUR) betrekking op gestorte collaterals in het kader van de "Credit Support Annex" (CSA) van de ISDA documentatie op derivaten.

De zichtdeposito’s bij andere dan kredietinstellingen zijn gestegen tegenover 2018. Ook zien we een stijging bij onze spaardeposito’s. Deze stijging is enerzijds gerelateerd aan sterke commerciële

resultaten waardoor gelden uit de markt werden aangetrokken, anderzijds was er een transfert vanuit de kasbon portefeuille.
De overige deposito's aan klanten betreft voornamelijk notarisrekeningen en derden rekeningen van advocaten.

De Groep had per 31 december 2018 diverse lopende terugkoopovereenkomsten (repo transacties) met een maximale looptijd van 3 maanden. Deze verplichtingen hebben een omvang van 6,4 miljoen EUR (2017 : 8,1 miljoen EUR). Inzake deze overeenkomsten werden activa, die gewaardeerd worden aan geamortiseerde kostprijs, verkocht en geleverd voor een totale boekwaarde van 5,6 miljoen EUR (2017 : 8,2 miljoen EUR). De desbetreffende financiële activa blijven op de balans en de Groep blijft onderhevig aan rente- en kredietrisico op deze stukken. Omdat de Groep de contractuele rechten op de cash flows van deze effecten verkoopt, mag het deze effecten niet gebruiken gedurende de looptijd van de terugkoopovereenkomst. Het verschil tussen de boekwaarde van de financiële verplichtingen en de activa wordt verklaard door het feit dat de financiële activa aan geamortiseerde kostprijs worden geboekt maar dat de marktwaarde wordt gehanteerd om het bedrag van de deposito's te bepalen.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de waarde van de overgedragen financiële activa van de Groep:

31/12/2018 (In EUR)	*Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden*	*Schuldbewijzen tegen geamortiseerde kostprijs*	*Leningen en vorderingen*
Boekwaarde van de overgedragen activa	0	6.507.257	0
Boekwaarde van de hiermee samenhangende verplichting	0	6.436.910	0

31/12/2017 (In EUR)	*Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden*	*Voor verkoop beschikbare financiële activa*	*Leningen en vorderingen*
Boekwaarde van de overgedragen activa	0	8.229.067	0
Boekwaarde van de hiermee samenhangende verplichting	0	8.108.497	0

5.20.1.7.1.9.2 In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties

De in schuldbewijzen belichaamde schulden bestaan uitsluitend uit kasbons en zijn per 31 december 2018 als volgt samengesteld:

(in EUR)	**31/12/2018**	**31/12/2017**
Kasbons	967.945.453	1.175.306.785
Obligaties	0	0
Totaal in schuldbewijzen belichaamde schulden	967.945.453	1.175.306.785

De daling van de omloop met -207,4 miljoen EUR (2017 : -858,4 miljoen EUR) is minder uitgesproken dan vorig boekjaar. In 2018 waren er minder vervaldagen dan in 2017.

5.20.1.7.1.9.3 Achtergestelde verplichtingen

De achtergestelde verplichtingen bestaan uitsluitend uit achtergestelde certificaten. De resterende looptijd per 31 december 2018 kan als volgt gedetailleerd worden:

(in EUR)	31/12/2018	31/12/2017
Vervaldatum	0	0
Lopend jaar	0	0
Lopend jaar +1	64.511.146	35.148.185
Lopend jaar +2	100.725.109	64.348.298
Lopend jaar +3	50.010.758	100.454.217
Lopend jaar +4	17.324.882	49.875.646
Meer dan lopend jaar +4	9.439.579	26.698.354
Totaal achtergestelde verplichtingen	242.011.474	276.524.700

In 2018 werden er geen achtergestelde certificaten verkocht. De daling van de omloop is toe te schrijven aan het vervaldagverloop van de certificaten.

5.20.1.7.1.9.4 Andere financiële verplichtingen

De bedragen in de "andere financiële verplichtingen" geven een momentopname weer op balansdatum. Het betreft voornamelijk "wachtrekeningen" met betrekking tot verrichtingen met klanten en agenten.

	31/12/2018	31/12/2017
Andere financiële verplichtingen	104.779.224	121.387.263

5.20.1.7.1.10 <u>Voorzieningen</u>

De voorzieningen kunnen per soort over de jaren 2018 en 2017 als volgt gedetailleerd worden:

31/12/2018 (in EUR)	**Reorganisatie**	**Lopende rechtsgeschillen**	**Technische voorziening Crelan Insurance**	**Andere voorzieningen**	**Totaal**
Openingsbalans	27.485.351	4.996.741	46.233.862	0	78.715.954
Herclassificatie IFRS9	0	0	0	781.378	781.378
Beginbalans 01/01/2018	27.485.351	4.996.741	46.233.862	781.378	79.497.332
Toevoegingen	0	1.818.505	26.063.168	47.256	27.928.929
Gebruikte bedragen	-4.120.188	-568.786	-20.408.840	0	-25.097.814
Niet-gebruikte bedragen die tijdens de periode werden teruggeboekt	0	-297.636	0	0	-297.636
Herclassificatie als aangehouden voor verkoop	0	0	0	0	0
Andere bewegingen	0	0	0	0	0
Eindbalans	23.365.163	5.948.824	51.888.190	828.634	82.030.811

31/12/2017 (in EUR)	**Reorganisatie**	**Lopende rechtsgeschillen**	**Technische voorziening Crelan Insurance**	**Andere voorzieningen**	**Totaal**
Openingsbalans	38.762.000	6.605.802	40.841.279	469.714	86.678.795
Toevoegingen	250.000	790.629	23.488.885	0	24.529.514
Gebruikte bedragen	-2.006.649	-634.817	-18.096.302	-296.763	-21.034.531
Niet-gebruikte bedragen die tijdens de periode werden teruggeboekt	0	-1.764.873	0	0	-1.764.873
Herclassificatie als aangehouden voor verkoop	0	0	0	0	0
Andere bewegingen	-9.520.000	0	0	-172.951	-9.692.951
Eindbalans	27.485.351	4.996.741	46.233.862	0	78.715.954

Opmerking : het saldo van de technische voorziening per 31/12/2017 houdt rekening met de herverzekering ten bedrage van 1,765 mio. eur. De bruto technische voorziening per 31/12/2017 is

aldus 47.998.406 eur. (netto 46 233 862 eur). Voor de gegevens van 2018 werden bruto cijfers gerapporteerd.

In oktober 2016 keurde de raad van bestuur van Crelan NV het strategisch plan "Fit for the Future" goed voor de reorganisatie van de centrale diensten en het agentennet. De voorzieningen in het kader van dit project bedroegen 38 miljoen EUR en hadden betrekking op de geleidelijke daling van het aantal voltijdbanen over een periode van 4 jaar en de herstructurering van het agentennet. Na de verschillende overdrachten, gebruik en toewijzing gedurende het jaar 2017 bedroegen deze voorzieningen aan het eind van hetzelfde jaar 27,5 miljoen EUR. Gedurende 2018 werd het gebruik van deze voorzieningen opgenomen voor een bedrag van 4,1 miljoen EUR.

De lopende rechtsgeschillen hebben betrekking op diverse juridische zaken en schadegevallen. Het bedrag van de voorziening wordt individueel per dossier door de juridische dienst of door de personeelsdienst berekend indien het een schadegeval met een medewerker betreft. De toevoeging van 1,8 miljoen EUR heeft zowel betrekking op nieuwe dossiers als op bestaande dossiers. Het merendeel van die dossiers betreft voornamelijk rechtsgeschillen met agenten.

De andere voorzieningen hebben betrekking op verplichtingen en garanties gegeven op kredietlijnen en lopende rekeningen in Stage 1. Deze zijn nieuw aangelegd volgens de regel van IFRS 9.

5.20.1.7.1.11 Personeelsbeloningen

5.20.1.7.1.11.1 Pensioenverplichtingen

Verplichtingen uit hoofde van de toegezegde pensioenregeling worden opgenomen onder de « Overige verplichtingen ». Crelan heeft twee “toegezegde- pensioen regelingen” die de personeelsleden van ex-Landbouwkrediet en ex-Centea dekken. De andere entiteiten van de Groep hebben Belgische toegezegde-bijdrage regelingen opgesteld.

Sinds 2012 is er geen aansluiting bij toegezegde pensioenregelingen mogelijk. Deze worden gefinancierd door groepsverzekeringscontracten of individuele pensioenverplichtingen afgesloten bij Belgische verzekeraars. De door de werkgever gekozen financieringsmethode voorziet in een jaarlijkse dotatie aan de financieringsfonds die rekening houdt met veronderstellingen van loonsverhogingen, inflatie, actualisatievoet, pensioenleeftijd en personeelsverloop, met inachtneming van de wettelijke minimumfinanciering.

Op de pensioenleeftijd krijgen de werknemers een bepaald kapitaal, berekend op basis van de jaarlijkse remuneratie en anciënniteit.

De toegezegde pensioenregelingen zorgen voor een actuarieel risico, voornamelijk renterisico, marktrisico en inflatierisico.

De Groep heeft vier “toegezegde-bijdrage regelingen”, één voor ex-Landbouwkrediet medewerkers in dienst vanaf 2008, twee voor de ex-Centea medewerkers, in dienst voor 1999, en één voor Europabank. Bovendien worden werknemers van het voormalige Landbouwkrediet die zijn aangesloten bij de toegezegde pensioenregeling overgedragen naar de toegezegde bijdragenregeling als ze actief blijven na de pensioengerechtigde leeftijd. Ook dochteronderneming Europabank NV had zijn eigen toegezegde bijdrageregeling voor al zijn werknemers. Al deze pensioenplannen worden gefinancierd door groepsverzekeringen, waarbij de verzekeraar een minimum rendement garandeert.

De Belgische toegezegde bijdrageregelingen werden tot voor kort onderworpen aan een door de wet opgelegd minimum rendement van 3,25% op de patronale bijdragen en 3,75% op de persoonlijke bijdragen te garanderen door de werkgever. Dit gegarandeerde rendement kon door een koninklijk besluit gewijzigd worden. In dat geval was voorzien dat de nieuwe rendementen worden toegepast op de al gecumuleerde bijdragen uit het verleden en op de toekomstige bijdragen. Gelet op het beperkte

risico werden deze pensioenregelingen beschouwd als toegezegde bijdrageregelingen en als zodanig geboekt onder IAS 19.

Op 1 januari 2016 werd de Belgische wetgeving gewijzigd : het minimum rendement te garanderen door de werkgever varieert in functie van het rendement op de OLO 10 jaar, met een minimum van 1,75% en een maximum van 3,75%. Voor betaalde bijdragen vanaf 2016 is het gegarandeerde minimumrendement 1,75%.
Voor de pensioenregelingen gefinancierd door groepsverzekeringscontracten volgens welke de verzekeraar een contractuele rentevoet garandeert, blijft het percentage van 3,25% of 3,75% echter van toepassing op de gecumuleerde bijdragen per 31 december 2015, tot de datum van uitdiensttreding van de actieve medewerker. De facto kunnen deze Belgische toegezegdebijdrageregelingen vanaf 2016 geclassificeerd worden als toegezegdpensioenregelingen onder IAS 19.

Vanaf 2016 voert de Groep de volledige berekening voor de verplichtingen met de toegezegde-bijdrageregelingen uit volgens de IAS 19 norm. De bruto verplichtingen uit hoofde van de toegezegde pensioenrechten worden gewaardeerd met behulp van de "PUC " methode.
De "PUC-methode" (Projected Unit Credit) is een actuariële techniek waarbij de brutoverplichtingen uit hoofde van toegezegde pensioenrechten worden gewaardeerd via een prognose van de toekomstige verdisconteerde vergoedingen. De contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten wordt vervolgens vergeleken met de reële waarde van de beleggingen. Voor een eventueel tekort wordt een voorziening aangelegd. Rekening houdend met de aan het dienstjaar toe te rekenen pensioenkosten, wordt de wijziging van de verplichting verwerkt via de herwaarderingreserves.
De waardering van de activa bij de toegezegdebijdrageregelingen gebeurt onder toepassing van paragraaf 115 van IAS 19 rekening houdend met het standaard risico op verzekeringsinstellingen. De toegezegdpensioenregelingen worden gewaardeerd volgens de methode van de reële waarde van activa (IFRS 13), waarbij de activa gelijk is aan de contante waarde van de toekomstige kasstromen rekening houdend met het defaultrisico.

NB. De methode « Protected Unit Credit » wordt gebruikt om de actuele waarde te bepalen van de bruto verplichting verbonden aan het stelsel van toegezegde pensioenregeling en de kost van de geleverde diensten. Volgens deze methode wordt een
« geprojecteerde geaccumuleerde prestatie » berekend in functie van de dienst op de waarderingsdatum, maar wanneer de formule van de berekening van de prestaties gebaseerd is op de toekomstige salaris- en sociale zekerheidsniveaus, door gebruik te maken van hypotheses over de toename van deze geprojecteerde bedragen op de leeftijd waarop de werknemer geacht wordt uit dienst te treden. Normaal is de « geprojecteerde geaccumuleerde prestatie » gebaseerd op de formule van het stelsel. Echter, indien de diensten in de volgende jaren leiden tot aanzienlijk hogere prestaties dan in de voorgaande jaren, zullen de « geprojecteerde geaccumuleerde prestaties » berekend worden door de prestaties lineair toe te wijzen over de beschouwde periode.

Om de reële waarde van de activa te bepalen wordt een inschatting gemaakt van het defaultrisico :

- Voor de reële waarde van activa tot het niveau van de wiskundige reserves is het defaultrisico beschouwd als identiek aan het wanbetalingsrisico van AA-obligaties van ondernemingen. Vandaar dat de disconteringsvoet om de contante waarde te bepalen gelijk is aan de disconteringsvoet die wordt gebruikt om de DBO (Defined Benefit Obligation) te berekenen.
- Voor de reële waarde van activa die de wiskundige reserves overschrijden, wordt rekening gehouden met een aanvullend wanbetalingsrisico dat als volgt in de disconteringsvoet verwerkt wordt : de toegevoegde risicopremie is gelijk aan de rendementen van AA bedrijfsobligaties minus rendementen van financiële instellingen met de rating van de betreffende verzekeringsmaatschappijen.

Deze methode houdt dus rekening met het risico dat de verzekeringsmaatschappij haar verplichtingen niet zal nakomen, dat wil zeggen niet in staat zal zijn om haar contractueel overeengekomen gegarandeerd rendement te behalen.

Onderstaande tabel detailleert de evolutie van de contante waarde van de bruto-verplichting van de toegezegdpensioenregelingen en de Belgische toegezegdebijdrageregelingen :

(in EUR)	31/12/2018		31/12/2017	
	Toegezegd-pensioenregelingen	**Ex-toegezegde-bijdrageregelingen**	**Toegezegd-pensioenregelingen**	**Ex-toegezegde-bijdrageregelingen**
Openingsbalans	64.866.424	73.754.654	63.928.147	73.899.903
Aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten	2.694.029	2.638.892	2.845.304	2.430.680
Rentekosten	835.707	1.158.850	866.991	1.182.681
Bijdragen van deelnemers aan de regeling	180.400	798.882	191.088	820.362
Belastingen	-392.889	-348.631	-462.522	-289.126
Actuariële winsten en verliezen - ervaring	-314.452	0	-287.804	0
Actuariële winsten en verliezen - demografische assumpties	0	0	0	0
Actuariële winsten en verliezen - financiële assumpties	-457.848	1.266.585	503.412	-1.411.296
Betaalde vergoedingen	-1.503.650	-4.538.646	-2.718.193	-2.878.550
Werkingskosten vorige periode - verminderingen	0	0	0	0
Ontslagvergoeding	0	0	0	0
Herclassificatie uit toegezegde bijdrageregelingen	0	0	0	0
Eindbalans	65.907.721	74.730.585	64.866.424	73.754.655

De toewijzing van de bruto-verplichting van de toegezegdpensioenregelingen en de Belgische toegezegdebijdrageregelingen kan als volgt samengesteld worden :

(in EUR)	31/12/2018		31/12/2017	
	Toegezegd-pensioenregelingen	**Ex-toegezegde-bijdrageregelingen**	**Toegezegd-pensioenregelingen**	**Ex-toegezegde-bijdrageregelingen**
Actieve werknemers	57.163.970	62.492.244	57.048.272	59.582.735
Ex-werknemers	7.853.783	12.029.908	6.603.767	14.112.918
Gepensioneerden	67.774	0	177.921	0
Belastingen	822.195	208.433	1.036.464	59.002
Saldo	65.907.722	74.730.585	64.866.424	73.754.655

Activa worden aangehouden tegen toegezegdpensioenregelingen en toegezegdebijdrageregelingen.

Onderstaande tabel detailleert de evolutie van de reële waarde van de relevante activa :

(in EUR)	31/12/2018		31/12/2017	
	Toegezegd-pensioenregelingen	**Ex-toegezegde-bijdrageregelingen**	**Toegezegd-pensioenregelingen**	**Ex-toegezegde-bijdrageregelingen**
Openingsbalans	55.722.167	73.250.690	54.153.470	72.993.290
Interest inkomsten van de fondsbeleggingen	732.944	1.127.140	741.424	1.142.053
Excess rendement op fondsbeleggingen (excl. interesten)	708.064	-51.913	-14.270	-1.128.575
Bijdragen van de werkgever	3.239.948	2.712.741	3.831.170	2.591.236
Bijdragen van de deelnemers aan de regeling	180.400	798.882	191.088	820.362
Betaalde vergoedingen	-1.503.650	-4.538.646	-2.718.193	-2.878.550
Belastingen	-392.889	-348.631	-462.522	-289.126
Herclassificatie uit toegezegde bijdrageregelingen	0	0	0	0
Eindbalans	58.686.984	72.950.262	55.722.167	73.250.691

Het vastgestelde rendement op de activa van de toegezegdpensioenregelingen in de loop van 2018 bedroeg 1,4 miljoen EUR (2017 : 0,7 miljoen EUR). Onder de activa bevinden zich geen door de Groep uitgegeven financiële instrumenten en geen beleggingen in vastgoed of activa in gebruik door de Groep. Alle activa worden belegd in groepsverzekeringscontracten die voorzien in een contractuele rentevoet gegarandeerd door de verzekeraar (contracten in Tak 21).

De onderstaande tabel geeft de details van de reconciliatie tussen de contante waarde van de bruto-verplichting en de reële waarde van de activa met betrekking tot toegezegdpensioenregelingen en Belgische toegezegdebijdrageregelingen, evenals de activa en passiva weergegeven in de balans :

(in EUR)	31/12/2018		31/12/2017	
	Toegezegd-pensioenregelingen	Ex-toegezegde-bijdrageregelingen	Toegezegd-pensioenregelingen	Ex-toegezegde-bijdrageregelingen
Brutoverplichtingen uit hoofde van toegezegd-pensioenregelingen	65.907.721	74.730.585	64.866.424	73.754.655
Reële waarde van de fondsbeleggingen	-58.686.984	-72.950.262	-55.722.167	-73.250.691
Netto verplichtingen voor plannen met vaste toezeggingen	**7.220.737**	**1.780.323**	**9.144.257**	**503.964**
Bedragen opgenomen in de balans				
Verplichtingen voor plannen met vaste toezeggingen	7.220.737	1.780.323	9.144.257	503.964
Activa voor plannen met vaste toezeggingen	0	0	0	0
Netto verplichtingen voor plannen met vaste toezeggingen	**7.220.737**	**1.780.323**	**9.144.257**	**503.964**

Onderstaande tabel detailleert de totale lasten die in de loop van het boekjaar in het globaal resultaat werden opgenomen :

(in EUR)	31/12/2018		31/12/2017	
	Toegezegd-pensioenregelingen	Ex-toegezegde-bijdrageregelingen	Toegezegd-pensioenregelingen	Ex-toegezegde-bijdrageregelingen
Aan het boekjaar toegerekende pensioenkosten	2.694.029	2.638.892	2.845.304	2.430.680
Rentelasten	835.707	1.158.850	866.991	1.182.681
Werkingskosten vorige periode - verminderingen	0	0	0	0
Ontslagvergoeding	0	0	0	0
Interest inkomsten van de fondsbeleggingen	-732.944	-1.127.140	-741.424	-1.142.053
Totale lasten opgenomen in de gerealiseerde resultaten	**2.796.792**	**2.670.602**	**2.970.871**	**2.471.308**
Herwaarderingsreserves opgenomen in het eigen vermogen	-1.480.364	1.318.497	229.879	-282.721
Totale lasten opgenomen in het totaalresultaat	**1.316.428**	**3.989.099**	**3.200.750**	**2.188.587**

De voornaamste actuariële veronderstellingen voor de toegezegdpensioenregelingen en de Belgische toegezegdebijdrageregelingen worden in de onderstaande tabel weergegeven :

	2018		2017	
	Toegezegde-pensioenregelingen	Ex-toegezegde-bijdrageregelingen	Toegezegde-pensioenregelingen	Ex-toegezegde-bijdrageregelingen
Disconteringsvoet	1,37%-1,72%	1,40%-1,79%	1,27%-1,74%	1,29%-1,83%
Verwachte procentuele salarisstijgingen	2,80%	2,80%	2,80%	2,80%
Verwachte inflatie	1,80%	1,80%	1,80%	1,80%

De voornaamste actuariële veronderstellingen voor het bepalen van de totale lasten die in de loop van het boekjaar in de resultatenrekening werden opgenomen, worden in onderstaande tabel weergegeven:

	2018		2017	
	Toegezegd-pensioenregelingen	Ex-toegezegde-bijdrageregelingen	Toegezegd-pensioenregelingen	Ex-toegezegde-bijdrageregelingen
Disconteringsvoet	1,27%-1,74%	1,40%-1,79%	1,36%-1,75%	1,29%-1,83%
Verwachte procentuele salarisstijgingen	2,80%	2,80%	2,80%	2,80%
Verwachte inflatie	1,80%	1,80%	1,80%	1,80%

De disconteringsvoet die wordt gebruikt om de waarde van de verplichtingen met betrekking tot de pensioenregelingen te bepalen is verschillend voor ex-Centea, Crelan NV en voor de Belgische toegezegdpensioenregelingen en toegezegdebijdrageregelingen. In het toegezegde pensioenplan van Crelan NV zijn er (relatief) oudere werknemers. Het "Defined Benefit Plan" van ex-Centea werd pas vanaf 2009 ingevoerd en is van toepassing op al degenen die na 1998 in dienst zijn getreden. Aangezien de gemiddelde te financieren periode langer is voor ex-Centea dan voor Crelan NV, is de disconteringsvoet die wordt gebruikt voor de berekening van de "Defined Benefit Obligation" hoger voor ex-Centea dan voor Crelan NV. Dezelfde verklaring is van toepassing op Belgische toegezegdebijdrageregelingen.

De verwachte kasstromen in 2019 voor de toegezegdpensioenregelingen en de Belgische toegezegdebijdrageregelingen van de Groep zijn weergegeven in de onderstaande tabel :

(in EUR)	31/12/2019	
	Toegezegd-pensioenregelingen	**Ex-toegezegde-bijdrageregelingen**
Bijdragen van de werkgever	2.926.775	2.443.122
Bijdragen van deelnemers aan de regeling	185.451	785.808
Betaalde vergoedingen	6.031.254	2.502.507
Betaalde vergoedingen door de werknemer	32.867	0
Belastingen	403.890	0

De gemiddelde looptijd van de verplichtingen met betrekking tot de toegezegdpensioenregelingen is 9 jaar voor Crelan NV en 16 jaar voor ex-Centea. De gemiddelde looptijd van de verplichtingen met betrekking tot de diverse toegezegdebijdrageregelingen liggen tussen 9 en 15 jaar.

De sensitiviteitsanalyse van de actuariële veronderstellingen van +/-50bp op de bruto verplichting van de toegezegdpensioenregelingen op het einde van de periode is weergegeven in de onderstaande tabel:

(in EUR)	**31/12/2018**
	Toegezegd-pensioenregelingen
1 Brutoverplichting op het einde van de periode gebaseerd op hypotheses van vorig jaar	
a. Brutoverplichting - Nominale waarde	66.365.570,00
2 a. Brutoverplichting - Nominale waarde	
a. Oorspronkelijke hypothese	1,37%-1,72%
b. Brutoverplichting	65.907.722,00
a. Hypothese - Variatie 1	1,87%-2,22%
b. Brutoverplichting - Nominale waarde	62.501.519,00
a. Hypothese - Variatie 2	0,87%-1,22%
b. Brutoverplichting - Nominale waarde	69.592.566,00
3 Sensitiviteit van de verwachte procentuele salarisstijgingen	
a. Oorspronkelijke hypothese	2,80%
b. Brutoverplichting	65.907.722,00
a. Hypothese - Variatie 1	3,30%
b. Brutoverplichting - Nominale waarde	70.915.634,00
a. Hypothese - Variatie 2	2,30%
b. Brutoverplichting - Nominale waarde	61.427.962,00
4 Sensitiviteit van het sterftecijfer	
a. Oorspronkelijke hypothese	MR-3 / FR-3
b. Brutoverplichting	65.907.722,00
a. Hypothese - Variatie 1	MR/FR
b. Brutoverplichting - Nominale waarde	65.742.001,00
5 Sensitiviteit van de verwachte inflatie	
a. Oorspronkelijke hypothese	1,80%
b. Brutoverplichting	65.907.722,00
a. Hypothese - Variatie 1	2,30%
b. Brutoverplichting - Nominale waarde	68.372.501,00
a. Hypothese - Variatie 2	1,30%
b. Brutoverplichting - Nominale waarde	63.602.382,00

De sensitiviteitsanalyse van de actuariële veronderstellingen van +-50bp op de waarde van de bruto verplichting en activa van de Belgische toegezegdebijdrageregelingen aan het einde van de periode is weergegeven in de onderstaande tabel :

(in EUR)	**31/12/2018**
	Ex-toegezegde-bijdrageregelingen
Disconteringsvoet +50bp	
Brutoverplichting	70.383.574,00
Activa	68.741.706,00
Disconteringsvoet -50bp	
Brutoverplichting	79.548.414,00
Activa	77.143.962,00
Disconteringsvoet +25bp	
Brutoverplichting	72.508.013,00
Activa	70.798.695,00
Disconteringsvoet -25bp	
Brutoverplichting	77.056.995,00
Activa	75.201.872,00

5.20.1.7.1.12 Derivaten en boekhoudkundige verwerking

Een derivaat is een financieel instrument waarvan de waarde verandert als gevolg van veranderingen in een bepaalde onderliggende waarde (rentevoet, valutakoers, aandelenkoers, index, en dergelijken), waarvoor geen of een geringe aanvangsinvestering nodig is en dat op een tijdstip in de toekomst wordt afgewikkeld.

De Groep houdt enkel derivaten aan in het kader van afdekkingstransacties. Volgende soorten derivaten worden binnen de Groep gebruikt :

- Een renteswap is een overeenkomst waarbij twee partijen akkoord gaan om periodiek rentebetalingen te ruilen. In het vaakst voorkomende geval gaat een partij ermee akkoord om voor de hele looptijd van het contract op afgesproken data vaste rentebetalingen te doen, terwijl de andere partij zich ertoe verbindt rentebetalingen te doen die vlotten ten aanzien van een bepaalde referentierente. Doorgaans ruilen beide partijen enkel interest en geen kapitaal.

- Een cap is een rente-optie waarmee de maximale rente voor de koper van de cap beperkt wordt tot een vooraf vastgelegd niveau voor verschillende periodes.

- Een swaption is een optie op een renteswap waarbij de eigenaar van de swaption het recht heeft, maar niet de verplichting, om een swap tegen vooraf bepaalde voorwaarden af te sluiten op of binnen een bepaald tijdstip. De uitoefening van de swaption kan ook leiden tot de uitbetaling van de marktwaarde van de onderliggende swap.

- Bij wisselverrichtingen op termijn verbindt de koper van het contract zich er toe om een bepaalde hoeveelheid valuta te kopen of te verkopen op een in de toekomst vastgelegd tijdstip aan een vooraf afgesproken prijs.

De Groep past uitsluitend reële waarde-afdekking toe, waarbij het risico van veranderingen in de reële waarde van een actief of verplichting wordt ingedekt.

Voor wat betreft de reële waarde-afdekking van het renterisico van een portefeuille van financiële activa of verplichtingen werden bij Crelan NV drie portefeuilles samengesteld die elk afzonderlijk met een portefeuille van renteswaps worden ingedekt :

- Portefeuille activa, bestaande uit consumentenkredieten, hypothecaire kredieten en investeringskredieten
- Investeringsportefeuille
- Portefeuille verplichtingen, bestaande uit kasbons en termijnrekeningen

De portefeuilles van activa of verplichtingen maken het voorwerp uit van afdekkingsrelaties via macro hedging. Macro hedging impliceert dat het renterisico van een portefeuille met analoge kenmerken wordt afgedekt met behulp van een portefeuille van renteswapovereenkomsten. Wijzigingen in de reële waarde van de onderliggende portefeuille, toewijsbaar aan het ingedekte risico, geven aanleiding tot een aanpassing van de boekwaarde van de onderliggende portefeuille tegenover de resultatenrekening. De wijzigingen op niveau van de balans worden geboekt in de rubriek "Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille" langs de actief- of passiefkant van de balans (afhankelijk of de ingedekte portefeuille zich langs de actief of passief kant bevindt).

De wijzigingen op niveau van de resultatenrekening worden geboekt in de rubriek "Aanpassingen van de reële waarde bij de administratieve verwerking van afdekkingstransacties".
Eventuele inefficiënties van de afdekkingsrelatie blijven in resultaat onder de rubriek "Aanpassingen van de reële waarde bij de administratieve verwerking van afdekkings-transacties".

Sinds 2011 wordt binnen de Groep eveneens reële waarde-afdekking met caps en swaptions toegepast. Crelan NV heeft hiervoor synthetische portefeuilles van caps impliciet verbonden aan de hypothecaire leningen met herzienbare rentevoet samengesteld als afgedekte positie waarop reële waarde-afdekking wordt toegepast.

Voor alle reële waarde-afdekkingen, worden op elke rapporteringsdatum de vereiste efficiëntietesten uitgevoerd.

Onderstaande tabel detailleert de reële waarde van de afdekkingsinstrumenten aangehouden per 31 december 2018 :

	31/12/2018			
	Notioneel		**Boekwaarde**	
(in EUR)	**Te ontvangen**	**Te betalen**	**Activa**	**Passiva**
Reële waarde-afdekking (macro-hedging)	3.807.598.784	5.066.092.389	37.189.365	555.456.248
Reële waarde-afdekking (micro-hedging)	0	0	0	0
Totaal derivaten gebruikt ter afdekking	3.807.598.784	5.066.092.389	37.189.365	555.456.248
	31/12/2017			
	Notioneel		**Boekwaarde**	
(in EUR)	**Te ontvangen**	**Te betalen**	**Activa**	**Passiva**
Reële waarde-afdekking (macro-hedging)	3.185.658.313	5.343.360.322	23.694.540	602.013.078
Reële waarde-afdekking (micro-hedging)	0	0	0	0
Totaal derivaten gebruikt ter afdekking	3.185.658.313	5.343.360.322	23.694.540	602.013.078

In 2018 werden de opties op de 3-jarige herzienbare woonleningen ingedekt met swaptions voor een totaal notioneel van 987 miljoen EUR. De 1-jarige herzienbare woonleningen werden ingedekt met caps ten belope van 80 miljoen EUR. Hiervoor werd een premie betaald van 20,9 miljoen EUR.

Volgende tabel verstrekt een overzicht van het netto resultaat als gevolg van de inefficiëntie bij de verwerking van de afdekkingstransacties :

	31/12/2018		31/12/2017	
(in EUR)	**Winsten**	**Verliezen**	**Winsten**	**Verliezen**
Reële waarde-afdekking van een individueel actief of verplichting				
- wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte positie	0	0	0	0
- wijzigingen in de reële waarde van de afdekkingsderivaten	0	0	0	0
Reële waarde-afdekking van het renterisico van een portefeuille				
- wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte positie	0	-29.773.432	0	-123.528.991
- wijzigingen in de reële waarde van de afdekkingsderivaten	29.919.683	0	126.055.562	0
- afschrijvingen en andere reële waardeaanpassingen	546.680	0	332.509	0
Totaal winsten en verliezen	30.466.363	-29.773.432	126.388.071	-123.528.991
Netto resultaat als gevolg van de administratieve verwerking van afdekkingstransacties	692.931		2.859.080	

De totale resultaatsimpact per 31 december 2018 bedraagt +0,69 miljoen EUR (2017 : +2,86 miljoen EUR).

Bij de overname van Centea werd Crelan NV geconfronteerd met derivaten waarvoor het op basis van de IFRS regels niet mogelijk is om deze als een indekking te documenteren (hoewel ze economisch wel betrekking hebben op een indekking). Deze derivaten dienden bijgevolg geplaatst te worden in de portefeuille voor handelsdoeleinden ("Financiële activa of verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden"). Het betreft renteswapovereenkomsten, caps en swaptions.

Onderstaande tabel detailleert de samenstelling van de financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden per 31 december 2018 en die dus integraal bestaat uit de derivaten waarvoor geen indekking kon gedocumenteerd worden volgens de IFRS-regels :

(in EUR)	**31/12/2018**	**31/12/2017**
Activa		
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	20.583.404	22.502.871
Schuldbewijzen	0	0
Totaal activa aangehouden voor handelsdoeleinden	20.583.404	22.502.871
Verplichtingen		
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	20.146.379	21.816.745
Schuldbewijzen	0	0
Totaal verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	20.146.379	21.816.745

Zowel in 2018 als in 2017 werden er geen financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden als zekerheid verstrekt voor verplichtingen of voor voorwaardelijke verplichtingen.

Onderstaande tabel detailleert de samenstelling van de derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden per 31 december 2018. Voor het notioneel bedrag wordt er een opsplitsing gemaakt tussen "te ontvangen" (receiver) en "te betalen" (payer).

(in EUR)	31/12/2018			
	Notioneel		Boekwaarde	
	Te ontvangen	Te betalen	Activa	Passiva
Renteinstrumenten				
- IRS (renteswap-overeenkomst)	60.000.000	47.000.000	20.190.859	19.799.976
- Caps	455.596.859	745.000.000	392.414	346.137
- Swaptions	7.300.000	8.000.000	131	266
Totaal derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	522.896.859	800.000.000	20.583.404	20.146.379

	31/12/2017			
	Notioneel		Boekwaarde	
	Te ontvangen	Te betalen	Activa	Passiva
Renteinstrumenten				
- IRS (renteswap-overeenkomst)	68.000.000	55.000.000	22.103.155	21.476.668
- Caps	553.435.721	1.010.000.000	399.109	339.405
- Swaptions	39.300.000	39.000.000	607	672
Totaal derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	660.735.721	1.104.000.000	22.502.871	21.816.745

De daling van de notionele bedragen in ieder van de klasse renteinstrumenten is het gevolg van derivaten die op vervaldag zijn gekomen.

Als waarborg voor het kredietrisico gekoppeld aan de positieve/negatieve marktwaarde van de derivaten worden cashwaarborgen ontvangen/betaald van/aan de tegenpartij. Deze waarborgen bedroegen per 31 december 2018 635,1 miljoen EUR (2017 : 667,5 miljoen EUR). Deze worden geboekt onder de rubriek Leningen en vorderingen/ Interbancaire kredieten & Andere leningen en voorschotten.

5.20.1.7.1.13 Reële waarde van financiële activa en financiële verplichtingen

De reële waarde is de prijs die zou worden ontvangen om een actief te verkopen of die zou worden betaald om een verplichting over te dragen in een regelmatige transactie tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum.

Op basis van de observeerbaarheid van de parameters wordt de reële waarde onderverdeeld in 3 categorieën:

Level 1: genoteerde prijzen (niet aangepast) in actieve markten voor identieke activa en verplichtingen;

Level 2: gebruik van parameters andere dan genoteerde prijzen, die waarneembaar zijn voor het actief of de verplichting, ofwel direct ofwel indirect;

Level 3: gebruik van niet-waarneembare parameters, of wanneer een waarneembare input een aanpassing vereist met behulp van een niet-waarneembare input en die aanpassing resulteert in een aanzienlijke verandering van de reële waarde.

5.20.1.7.1.13.1 Reële waarde van financiële activa en verplichtingen aan geamortiseerde kostprijs

Onderstaande tabel geeft de boekwaarde en de reële waarde van de activa en verplichtingen die in de balans aan geamortiseerde kostprijs worden opgenomen:

(in EUR)	31/12/2018				
	Boekwaarde	**Reële waarde**	**Level 1**	**Level 2**	**Level 3**
Activa					
Leningen en Vorderingen	16.680.870.114	17.245.937.420	0	0	17.245.937.420
Interbancaire kredieten	*87.009.320*	*87.110.065*	*0*	*0*	*87.110.065*
Landbouwkredieten Lange en korte termijn	*1.330.127.995*	*1.421.206.745*	*0*	*0*	*1.421.206.745*
Andere lange Termijn Kredieten	*2.092.120.493*	*2.159.225.690*	*0*	*0*	*2.159.225.690*
Andere korte Termijn Kredieten	*755.081.120*	*160.453.241*	*0*	*0*	*160.453.241*
Woonkredieten	*10.656.905.060*	*11.061.349.088*	*0*	*0*	*11.061.349.088*
Leningen op Afbetaling	*821.648.069*	*823.866.555*	*0*	*0*	*823.866.555*
Comfort- en Kaskredieten	*70.014.306*	*70.014.306*	*0*	*0*	*70.014.306*
Waarborgkredieten	*616.592.170*	*617.038.505*	*0*	*0*	*617.038.505*
Leasingcontracten	*134.774.515*	*134.621.927*	*0*	*0*	*134.621.927*
Andere leningen en voorschotten	*116.597.066*	*711.051.298*	*0*	*0*	*711.051.298*
Effecten	1.647.719.970	1.697.564.461	1.676.741.815	19.155.753	1.666.893
Tegen geamortiseerde kostprijs	*1.647.719.970*	*1.697.564.461*	*1.676.741.815*	*19.155.753*	*1.666.893*
Verplichtingen					
Deposito's	17.210.138.934	17.230.921.947	0	15.618.552.265	1.612.369.682
In schuldbewijzen belichaamde schulden	967.945.453	983.592.402	0	0	983.592.402
Achtergestelde verplichtingen	242.011.474	250.243.353	0	0	250.243.353

(in EUR)	31/12/2017				
	Boekwaarde	**Reële waarde**	**Level 1**	**Level 2**	**Level 3**
Activa					
Leningen en Vorderingen	16.469.099.501	16.918.660.536	0	0	16.918.660.536
Interbancaire kredieten	*122.210.857*	*122.287.303*	*0*	*0*	*122.287.303*
Landbouwkredieten Lange en korte termijn	*1.386.631.695*	*1.476.291.112*	*0*	*0*	*1.476.291.112*
Andere lange Termijn Kredieten	*2.047.290.839*	*2.108.842.201*	*0*	*0*	*2.108.842.201*
Andere korte Termijn Kredieten	*818.910.167*	*818.729.833*	*0*	*0*	*818.729.833*
Woonkredieten	*10.458.589.492*	*10.727.639.264*	*0*	*0*	*10.727.639.264*
Leningen op Afbetaling	*764.341.201*	*768.814.538*	*0*	*0*	*768.814.538*
Comfort- en Kaskredieten	*81.145.955*	*81.145.955*	*0*	*0*	*81.145.955*
Waarborgkredieten	*590.422.190*	*614.472.709*	*0*	*0*	*614.472.709*
Leasingcontracten	*125.019.709*	*125.900.224*	*0*	*0*	*125.900.224*
Andere leningen en voorschotten	*74.537.396*	*74.537.396*	*0*	*0*	*74.537.396*
Effecten	37.895.896	37.337.330	37.337.330	0	0
Voor verkoop beschikbaar	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
Tot einde looptijd aangehouden	*37.895.896*	*37.337.330*	*37.337.330*	*0*	*0*
Verplichtingen					
Deposito's	16.432.578.727	16.460.720.858	0	14.853.172.475	1.607.548.383
In schuldbewijzen belichaamde schulden	1.175.306.785	1.191.956.084	0	0	1.191.956.084
Achtergestelde verplichtingen	276.524.700	289.242.725	0	0	289.242.725

Voor de deposito's op ten hoogste één jaar wordt de reële waarde verondersteld gelijk te zijn aan de boekwaarde. Voor de overige activa en verplichtingen wordt er een reële waarde bepaald op basis van:

- De evolutie van de risicovrije rentevoet: Hierbij wordt er gekeken naar het verschil tussen de historische en de actuele rentevoet. Als risicovrije rentevoet wordt de IRS rentevoet genomen van een gelijkaardige cash-flow structuur.
- De evolutie van de marges op de activa en verplichtingen: Hierbij wordt er gekeken naar het verschil tussen de historische en de actuele marges op de verschillende producten. De marge wordt berekend als de rentevoet die de klant betaalt, verminderd met de risicovrije rentevoet. Als actuele marge wordt het gewogen gemiddelde genomen van de marges op de productie van de laatste 12 maanden van de verschillende producten.

Om tot de impact op de reële waarde te komen, wordt de evolutie van de marge vermenigvuldigd met de resterende omloop en geactualiseerd met de risicovrije rentevoet. Dezelfde marge wordt gebruikt voor de resterende looptijd van het krediet/verplichting en houdt dus geen rekening met eventuele rentewijzigingen.

Zowel in 2018 als in 2017 vonden er geen significante transferts van financiële activa of verplichtingen plaats tussen de verschillende levels.

5.20.1.7.1.13.2 Waardering van financiële activa en verplichtingen opgenomen aan reële waarde

Onderstaande tabellen geven de indeling van de reële waarde van de financiële activa en verplichtingen in Level 1, Level 2 en Level 3 afhankelijk van de observeerbaarheid van de gebruikte parameters:

Reële waarde van de financiële activa 2018

	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
Tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening				
Kredieten	0	0	0	0
TOTAAL	0	0	0	0
Aangehouden voor handelsdoeleinden				
Schuldbewijzen	0	0	0	0
Derivaten	20.583.404	0	20.583.404	0
Andere	0	0	0	0
TOTAAL	20.583.404	0	20.583.404	0
Tegen reële waarde via OCI				
Schuldbewijzen	0	0	0	0
Fondsen	3.519.229	3.519.229	0	0
Andere	8.854.071	0	0	8.854.071
TOTAAL	12.373.300	3.519.229	0	8.854.071
Tegen reële waarde via Winst-en verliesrekening				
Schuldbewijzen	5.219.047	0	0	5.219.047
Fondsen	1.349.954	1.349.954	0	0
Andere	0	0	0	0
TOTAAL	6.569.001	1.349.954	0	5.219.047
Tegen geamortiseerde kostprijs				
Schuldbewijzen	0	0	0	0
Fondsen	0	0	0	0
Andere	0	0	0	0
TOTAAL	0	0	0	0
Afdekkingsderivaten				
Interest Rate Swaps	0	0	0	0
Swaptions	37.189.365	0	37.189.365	0
Caps	0	0	0	0
TOTAAL	37.189.365	0	37.189.365	0
Aangehouden voor verkoop				
Terreinen en gebouwen	0	0	0	0
TOTAAL	0	0	0	0

Reële waarde van de financiële verplichtingen 2018

	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
Aangehouden voor handelsdoeleinden				
Schuldbewijzen	0	0	0	0
Derivaten	20.146.379	0	20.146.379	0
Andere	0	0	0	0
TOTAAL	20.146.379	0	20.146.379	0
Afdekkingsderivaten				
Interest Rate Swaps	555.456.248	0	555.456.248	0
Swaptions	0	0	0	0
Caps	0	0	0	0
TOTAAL	555.456.248	0	555.456.248	0

Reële waarde van de financiële activa 2017

	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
Tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening				
Kredieten	0	0	0	0
TOTAAL	0	0	0	0
Aangehouden voor handelsdoeleinden				
Schuldbewijzen	0	0	0	0
Derivaten	22.502.871	0	22.502.871	0
Andere	0	0	0	0
TOTAAL	22.502.871	0	22.502.871	0
Voor verkoop beschikbaar				
Schuldbewijzen	1.539.668.912	1.509.929.634	22.074.941	7.664.337
Fondsen	6.392.449	6.392.450	0	0
Andere	9.406.806	0	0	9.406.806
TOTAAL	1.555.468.167	1.516.322.084	22.074.941	17.071.143
Afdekkingsderivaten				
Interest Rate Swaps	21.701.757	0	21.701.757	0
Swaptions	1.011.991	0	1.011.991	0
Caps	980.792	0	980.792	0
TOTAAL	23.694.540	0	23.694.540	0
Aangehouden voor verkoop				
Terreinen en gebouwen	0	0	0	0
TOTAAL	0	0	0	0

Reële waarde van de financiële verplichtingen 2017

	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
Aangehouden voor handelsdoeleinden				
Schuldbewijzen	0	0	0	0
Derivaten	21.816.745	0	21.816.745	0
Andere	0	0	0	0
TOTAAL	21.816.745	0	21.816.745	0
Afdekkingsderivaten				
Interest Rate Swaps	602.013.078	0	602.013.078	0
Swaptions	0	0	0	0
Caps	0	0	0	0
TOTAAL	602.013.078	0	602.013.078	0

Financiële activa en verplichtingen waarvoor geen genoteerde prijs beschikbaar is, worden gewaardeerd op basis van de marktwaarderingen van gerenommeerde externe financiële tegenpartijen. Deze marktwaarderingen worden systematisch gecontroleerd door het departement financiële markten en door de back office. Omwille van gebrek aan marktprijzen, worden 2 obligaties gewaardeerd op basis van een modelprijs. Voor deze obligaties worden de cashflows van de obligaties gewaardeerd op basis van de spread van liquide obligaties van dezelfde emittent.

Betreffende derivaten wordt de marktwaarde als volgt bepaald: voor de renteswaps gebeurt de waardering sinds 2013 op basis van de EONIA curve. Voor de caps en swaptions wordt gebruik gemaakt van de marktvolatiliteiten van verschillende tegenpartijen . Vervolgens gebeurt de marktwaardering van de optie op basis van de karakteristieken van het onderliggende derivaat.

Een sensitiviteitsanalyse van de globale portefeuille gebeurt op maandelijkse basis. Zowel het renterisico als het spreadrisico wordt hierbij gemeten en getoetst aan door de Raden van Bestuur opgelegde limieten. Het renterisico wordt gemeten via een cumulatieve nominale rente gap. Het spreadrisico wordt berekend op basis van een spread value-at-risk (Spread VaR) met een betrouwbaarheidsinterval van 99,5%, een risicoperiode van 3 maand en op basis van historisch gemeten kredietspreads per obligatieklasse over meerdere jaren. Op 31 december 2018 meten we een spread VaR van 26,3 miljoen EUR op de globale portefeuille.

Het renterisico en het spreadrisico voor de obligaties onder level 3 zijn beperkt, vooreerst omwille van het geïnvesteerd bedrag van 5,2 miljoen EUR en vervolgens omdat de meeste obligaties een vlottende coupon betalen. Op basis van een renteschok van 200bp berekenen we een beperkte impact van minder dan 0,1 miljoen EUR. De spread VaR is verwaarloosbaar.

Tenslotte zijn er nog de investeringen in de private equity portefeuille en gecatalogeerd onder reële waarde via OCI ten belope van 8,8 miljoen EUR (level 3) en de investeringen in fondsen ten belope van 1,4 miljoen EUR (level 1).

Voor de assumpties die gebruikt worden voor de berekeningen van Level 3 werden er in 2018, naast de normale marktwaarde aanpassingen, geen materiële aanpassingen doorgevoerd.

In 2018 en 2017 vonden er geen significante transferts van financiële activa of verplichtingen plaats tussen de verschillende levels.

Onderstaande tabel geeft de evolutie van level 3 weer van 2018.

31/12/2018	Voor verkoop beschikbare		Tegen reële waarde via OCI		Tegen reële waarde via Winst-en	
	Schuldbewijzen	Andere	Andere	Fondsen	Schuldbewijzen	Fondsen
Openingsbalans	7.664.337	9.406.806	0	0	0	0
Resultaten						
via gerealiseerde resultaten	0	0	515.000	0	369.125	0
via niet-gerealiseerde resultaten	0	0	-169.570	0	-92.830	0
Aankopen	0	0	938.511	0	0	0
Verkopen	0	0	-1.836.676	0	0	0
Op eindvervaldag gekomen	0	0	0	0	0	0
Transfers in/uit Level 3	-7.664.337	-9.406.806	9.406.806	0	4.942.752	0
Eindbalans	0	0	8.854.071	0	5.219.047	0

Onderstaande tabel geeft de evolutie van level 3 weer van 2017 :

31/12/2017	Voor verkoop beschikbare financiële activa	
	Schuldbewijzen	Andere
Openingsbalans	9.932.117	7.911.752
Resultaten		
via gerealiseerde resultaten	99.125	0
via niet-gerealiseerde resultaten	52.982	1.651.310
Aankopen	0	407.744
Verkopen	0	-14.000
Op eindvervaldag gekomen	-2.419.887	-550.000
Transfers in/uit Level 3	0	0
Eindbalans	7.664.337	9.406.806

Een bedrag van 0,37 miljoen EUR uit de winst- en verliesrekening heeft betrekking op financiële activa in level 3 die zich per 31 december 2018 nog in portefeuille bevinden. Dit bedrag heeft uitsluitend betrekking op het renteresultaat afkomstig van de vastgoedcertificaten.

In de private equity portefeuille waren er in totaal 1,8 miljoen EUR aan vervallen investeringen met realisatie van 0,52 miljoen EUR resultaat. Er werden voor 0,9 miljoen EUR trekkingen gedaan op de goedgekeurde nieuwe dossiers.

5.20.1.7.1.14 Saldering van financiële activa en verplichtingen

Om het risico bij het afsluiten van derivaten te beperken, wordt met iedere financiële tegenpartij een ISDA Master Agreement, een CSA (Credit Support Annex) en een GMRA (Global Master Repurchase Agreement) afgesloten. Deze contracten bepalen immers dat bij faling een netting mag gebeuren van alle rechten en verplichtingen die voortvloeien uit de derivatenhandel met deze tegenpartij. Het risico wordt nog verder beperkt door de contractuele verplichting om een cashwaarborg te plaatsen bij een negatieve netto marktwaarde van de portefeuille derivaten. Bij een positieve netto marktwaarde ontvangt men cashwaarborg.

Er blijft ten allen tijde een residueel risico vermits bij het falen van een tegenpartij, waarmee derivaten werden afgesloten, een nieuwe tegenpartij dient gezocht te worden waarbij de vervangingskost de cashwaarborg kan overschrijden.

Om het risico op de derivatenhandel verder te beperken, worden nieuwe transacties afgewikkeld via een centrale tegenpartij via een lidmaatschap bij een Clearing Member. Vooral het tegenpartijrisico wordt hierdoor sterk verminderd.

De volgende tabel geeft een overzicht van de financiële activa en verplichtingen waarop een afdwingbare ISDA master netting overeenkomst van toepassing is. Dit is van toepassing op derivaten-transacties en op verkoop- terugkoopovereenkomsten. De ISDA conventie voldoet niet aan de criteria

om financiële activa en verplichtingen te salderen op de balans, maar het laat toe om alle rechten en verplichtingen tegenover een tegenpartij te netten in het geval dat deze tegenpartij in gebreke blijft.

31/12/2018				Saldering onder bepaalde voorwaarden		
(in EUR)	Bruto bedragen, voor eventuele saldering op de balans	Bedragen effectief gesaldeerd op de balans	Netto bedragen op de balans, inclusief saldering	Bedragen die gesaldeerd worden in het kader van een conventie	Verkregen of gegeven garanties, inclusief cash collateral	Netto bedrag, na elk effect van saldering
Financiële activa						
Derivaten	57.772.769	0	57.772.769	37.128.629	20.258.062	386.076
Verkoop- en terugkoopovereenkomsten	0	0	0	0	0	0
Totaal actief	57.772.769	0	57.772.769	37.128.629	20.258.062	386.076
Financiële verplichtingen						
Derivaten	575.803.604	0	575.803.604	37.128.629	538.555.338	119.637
Verkoop- en terugkoopovereenkomsten	6.436.910	0	6.436.910	0	6.507.257	0
Totaal passief	582.240.514	0	582.240.514	37.128.629	545.062.595	49.290

31/12/2017				Saldering onder bepaalde voorwaarden		
(in EUR)	Bruto bedragen, voor eventuele saldering op de balans	Bedragen effectief gesaldeerd op de balans	Netto bedragen op de balans, inclusief saldering	Bedragen die gesaldeerd worden in het kader van een conventie	Verkregen of gegeven garanties, inclusief cash collateral	Netto bedrag, na elk effect van saldering
Financiële activa						
Derivaten	46.197.411	0	46.197.411	44.144.987	2.052.424	0
Verkoop- en terugkoopovereenkomsten	0	0	0	0	0	0
Totaal actief	46.197.411	0	46.197.411	44.144.987	2.052.424	0
Financiële verplichtingen						
Derivaten	623.915.832	0	623.915.832	44.144.987	579.770.845	0
Verkoop- en terugkoopovereenkomsten	8.108.497	0	8.108.497	0	8.229.067	0
Totaal passief	632.024.329	0	632.024.329	44.144.987	587.999.912	0

De verkregen en gegeven garanties bestaan volledig uit cashwaarborgen. Het garantiebedrag wordt gereguleerd en is bijgevolg juridisch afdwingbaar op basis van een « Credit Support Annex » (CSA)-overeenkomst die wordt toegevoegd aan de ISDA overeenkomst.

5.20.1.7.1.15 Eigen Vermogen

De samenstelling van het eigen vermogen per 31 december 2018 is als volgt:

(in EUR)	**31/12/2018**	**31/12/2017**
Aandelenkapitaal	818.709.491	829.133.639
Herwaarderings-reserve: Wijzigingen in reële waarde van schuldinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde door middel van niet-gerealiseerde resultaten	3.603.752	50.787.709
Actuariële winsten/verliezen bij pensioenplannen	-529.032	-853.885
Reserves	279.458.538	248.201.631
Nettowinst van het boekjaar	65.794.729	49.947.568
Minderheidsbelangen	0	0
Totaal eigen vermogen	1.167.037.480	1.177.216.662

Onderstaande tabel schetst de evolutie van het aandelenkapitaal in 2018 en 2017:

	2018		2017	
(in EUR)	**aantal aandelen**	**kapitaal**	**aantal aandelen**	**kapitaal**
Openingsbalans	66.865.616	829.133.638	67.643.117	838.774.650
- aandelen op naam	0	0	0	0
- coöperatieve aandelen	66.865.616	829.133.638	67.643.117	838.774.650
Mutaties	-840.657	-10.424.146	-777.501	-9.641.012
- toe- en uittredingen van coöperatoren	-840.657	-10.424.146	-777.501	-9.641.012
- andere	0	0	0	0
Eindbalans	66.024.959	818.709.492	66.865.616	829.133.638
- aandelen op naam	0	0	0	0
- coöperatieve aandelen	66.024.959	818.709.492	66.865.616	829.133.638

De coöperatieve aandelen hebben een nominale waarde van 12,40 EUR per aandeel. Alle aandelen zijn volstort.

Het kapitaal van Crelan bestaat enkel nog uit coöperatieve aandelen.

De reserves uit herwaardering hebben betrekking op de niet-gerealiseerde winsten en verliezen op de voor verkoop beschikbare financiële activa en op actuariële winsten en verliezen bij pensioenplannen. De andere reserves hebben betrekking op statutaire reserves en ingehouden winsten. De evolutie van de niet gerealiseerde winsten en verliezen uit voor verkoop beschikbare financiële activa wordt in onderstaande tabel weergegeven:

(in EUR)	**Bruto**	**Uitgestelde belastingen**	**Totaal**
Openingsbalans 01/01/2018	5.193.100	-1.536.119	3.656.980
Herwaardering van de activa	-55.914	26.934	-28.978
Verkochte en vervallen effecten	-34.435	10.185	-24.249
Aangelegde waardeverminderingen	0	0	0
Reële waarde-afdekking micro hedge	0	0	0
Reële waarde-afdekking macro hedge	0	0	0
Andere	0	0	0
Eindbalans 31/12/2018	5.102.750	-1.498.998	3.603.753

5.20.1.7.1.16 Verzekeringscontracten

Crelan Insurance commercialiseert sinds september 2007 uitsluitend risicoverzekeringen van het type “schuldsaldo verzekering”, “tijdelijke overlijdensverzekeringen” en “financieringssaldoverzekering”.

Doelgroep van een schuldsaldo verzekering zijn personen of vennootschappen die een lening afsluiten en de gehele of gedeeltelijke terugbetaling van de lening in geval van overlijden van (één van) de lening nemers of bedrijfsleiders (in geval de lening wordt afgesloten door een vennootschap) willen laten verzekeren.

De schuldsaldo verzekering voorziet bij overlijden van de verzekerde, of bij het eerste overlijden van twee verzekerden, een uitkering van een vast bedrag dat bij de onderschrijving gealigneerd wordt op (een percentage van) de verwachte evolutie van het nog openstaande saldo van een lening . Daarnaast is het ook mogelijk voor de verzekeringnemer één of meerdere aanvullende verzekeringen te onderschrijven. Deze mogelijke aanvullende verzekeringen dekken de risico’s « overlijden door ongeval », « opeenvolgend overlijden » en « arbeidsongeschiktheid ». De aanvullende verzekering arbeidsongeschiktheid wordt niet meer gecommercialiseerd sinds 1 januari 2010.

Doelgroep van een financieringssaldoverzekering zijn personen of vennootschappen die een krediet (lening op afbetaling) afsluiten en de gehele terugbetaling van de lening op afbetaling in geval van overlijden van (één van) de lening nemers of bedrijfsleiders (in geval de lening wordt afgesloten door een vennootschap) willen laten verzekeren. De financieringssaldoverzekering voorziet bij overlijden van de verzekerde, of bij het eerste overlijden van twee verzekerden, een uitkering van een vast bedrag dat

bij de onderschrijving gealigneerd wordt op de som van de terug te betalen mensualiteiten van de lening op afbetaling. Maandelijks neemt het verzekerd kapitaal af met één maandelijkse afbetaling.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de verzekeringsverplichtingen, herverzekeringsactiva, baten en lasten die voortvloeien uit de verzekeringscontracten:

(in EUR)	**31/12/2018**	**31/12/2017**
Bruto technische voorzieningen		
Voorziening van de verzekeringscontracten	50.354.756	45.911.137
Voorziening voor schadegevallen	1.533.432	2.087.269
Aandeel van de herverzekeraar		
Voorziening van de verzekeringscontracten	0	0
Voorziening voor schadegevallen	1.314.256	1.764.545
Premies		
Brutopremies	28.110.768	26.711.324
Uitgaande herverzekeringspremies	5.816.044	4.990.967
Uitkeringen		
Bruto	6.448.939	5.157.536
Deel van de herverzekeraars	5.060.124	4.101.791

De bruto technische voorzieningen, alsook het aandeel van de herverzekeraar, worden in de balans opgenomen onder de rubriek « voorzieningen ».

Onderstaande tabel detailleert de mutaties in de technische voorzieningen in de loop van 2018 en 2017:

(in EUR)	**2018**		**2017**	
	Bruto	Herverzekeraar	Bruto	Herverzekeraar
Beginsaldo	47.998.406	1.764.545	42.380.847	1.539.568
Brutopremies	28.110.768	0	26.711.324	0
Afhoudingen op premies	-4.538.727	0	-4.331.990	0
Onttrokken risicopremies	-18.480.579	0	-16.431.522	0
Onttrokken kosten	-1.053.557	0	-951.098	0
Toegekende renteopbrengsten	1.176.872	0	1.109.550	0
Uitkeringen (wijziging reserves)	-1.441.004	-450.289	-501.257	224.977
Overige	116.010	0	12.551	0
Eindsaldo	51.888.189	1.314.256	47.998.406	1.764.545

De technische voorziening werd per einde 2018 als voldoende ingeschat. Voor de schuldsaldo-verzekering bepalen de Algemene Voorwaarden dat de tarieven (waaronder deze voor de risicopremies, de diverse tariefkosten en de technische interestvoeten) kunnen aangepast worden door de verzekeraar in het kader van een algemene tariefherziening voor de categorie verzekeringen waartoe de overeenkomst behoort of indien de wettelijke of reglementaire verplichtingen dit opleggen.

Deze herziening is mogelijk:

- indien de verzekeraar van oordeel is dat het evenwicht van de verzekerde portefeuille in gevaar wordt gebracht door een stijging van de risicograad van de betreffende verzekerde gebeurtenis(sen) bij de bevolking, de populatie van de Belgische verzekeringsmarkt of in de eigen portefeuille
- indien zich omstandigheden voordoen die de verzekeraar volgens de wet toelaten om over te gaan tot een tariefaanpassing
- indien hij kan aantonen dat de kostprijs om een overeenkomst te beheren gestegen is sinds de onderschrijvingsdatum van de overeenkomst
- indien de toegepaste interestvoet niet langer marktconform is.

Dit betekent dat bij een eventuele ontoereikendheid van de voorzieningen om de toekomstige contractuele kasstromen te dekken, de maatschappij wettelijk gezien de mogelijkheid heeft om een tariefherziening door te voeren.

5.20.1.7.1.17 Bezwaarde activa

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de bezwaarde en niet-bezwaarde activa in 2018 en 2017:

31/12/2018 (in EUR)	Boekwaarde van de bezwaarde activa	Boekwaarde van de niet-bezwaarde activa
Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken	162.873.940	1.289.628.495
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	0	0
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	0	0
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	674.536.202	17.574.911.769
Andere activa	0	688.242.996
Totaal Activa	**837.410.142**	**19.552.783.260**

31/12/2017 (in EUR)	Boekwaarde van de bezwaarde activa	Boekwaarde van de niet-bezwaarde activa
Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken	156.090.565	1.134.690.961
Voor verkoop beschikbare financiële activa	37.551.784	1.517.916.383
Activa aangehouden tot einde looptijd	0	37.895.896
Leningen en vorderingen	709.738.447	15.759.361.054
Andere activa	0	619.858.642
Totaal Activa	**903.380.796**	**19.069.722.936**

Eind 2018 werd 4,11% van de totale activa als bezwaard beschouwd (2017 : 4,52%). Deze activa kunnen niet onmiddellijk gebruikt worden door de Groep om toekomstige financiering te ondersteunen. De voornaamste bezwaarde activa binnen de Groep hebben in 2018 betrekking op :

- De monetaire reserve geplaatst bij de Nationale Bank van België (162,9 miljoen EUR)
- Effecten die als onderpand dienen in terugkoop-overeenkomsten opgenomen aan marktwaarde (6,4 miljoen EUR)
- Effecten die als onderpand geplaatst werden bij de Nationale Bank van België, in het kader van het betalingsverkeer (32,6 miljoen EUR)
- Gestorte cash collaterals in het kader van de "credit support annexe" (CSA) van de ISDA documentatie op derivaten (635,1 miljoen EUR).

Binnen de Groep is er geen ontvangen onderpand dat bezwaard of beschikbaar voor bezwaring is.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de bezwaarde activa en daarmee verbonden verplichtingen:

31/12/2018 (in EUR)	Verbonden verplichtingen of voorwaardelijke verplichtingen	Bezwaarde activa en bezwaarde ontvangen onderpand
Derivaten	575.602.626	636.349.062
Deposito's	0	0
In schuldbewijzen belichaamde schulden	0	0
Andere financiële verplichtingen	0	0
Terugkoop overeenkomsten	6.436.910	5.601.390
Andere (voorwaardelijke) verplichtingen	181.719.129	195.459.690
Totaal	**763.758.665**	**837.410.142**

31/12/2017 (in EUR)	Verbonden verplichtingen of voorwaardelijke verplichtingen	Bezwaarde activa en bezwaarde ontvangen onderpand
Derivaten	623.829.824	709.738.447
Deposito's	0	0
In schuldbewijzen belichaamde schulden	0	0
Andere financiële verplichtingen	0	0
Terugkoop overeenkomsten	8.108.497	8.229.067
Andere (voorwaardelijke) verplichtingen	175.728.995	185.413.282
Totaal	**807.667.316**	**903.380.797**

De andere verplichtingen zijn allen voorwaardelijk en worden dus niet in de balans opgenomen. Het betreft onder andere de voorwaardelijke verplichtingen verbonden met de monetaire reserves en effecten als onderpand bij de Nationale Bank van België.

5.20.1.7.2 Jaarrekening 2019

5.20.1.7.2.1 Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken

De geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken zijn per 31 december 2019 als volgt samengesteld :

(in EUR)	31/12/2019	31/12/2018
Contanten	51.451.730	54.412.660
Deposito's bij centrale banken	1.661.221.606	1.241.842.767
Monetaire reservedeposito's bij de Nationale Bank van België	164.044.510	168.793.733
Totaal geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken	**1.876.717.846**	**1.465.049.160**
waarvan opgenomen in de cash flow statement	1.876.717.846	1.465.049.160

Contant geld komt overeen met de kasvoorraden die aanwezig zijn in de agentschappen.
Daarnaast bevat deze rubriek deposito's bij centrale banken en monetaire reservedeposito's bij de Nationale Bank van België.

Deposito's bij centrale banken stegen met 419,38 miljoen EUR en vormen nog steeds de belangrijkste categorie in deze sectie. De toename is het gevolg van de instroom van deposito's van klanten aan de passiefzijde die niet volledig zijn omgezet in kredieten of beleggingsportefeuilles. Het overschot wordt daarom bij de ECB geplaatst. Voor meer informatie over het liquiditeitsbeheer van de bank verwijzen we naar toelichting 7.4 (Liquiditeitsrisico).

De geldmiddelen en kasequivalenten in het kader van het kasstroomoverzicht bestaan uit de geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken (zie bovenstaande tabel) en de zichtrekeningen

bij andere banken, deze bedroegen per einde 2019, 25,2 miljoen EUR (2018 : 28,2 miljoen EUR). De zichtrekeningen bij andere banken maken deel uit van de interbancaire kredieten binnen de leningen en vorderingen.

5.20.1.7.2.2 Financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden

De Groep Crelan voert geen trading-activiteiten uit. Bij de overname van Centea werd Crelan NV echter geconfronteerd met derivaten die volgens IFRS-regels niet als indekkingsinstrumenten konden worden aangemerkt. Deze derivaten dienden bijgevolg geplaatst te worden in de portefeuille van activa / passiva die worden aangehouden voor handelsdoeleinden ; het uitstaande bedrag van deze derivaten daalt in functie van de vervaldagen.

(in EUR)	31/12/2019	31/12/2018
Activa		
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	22.882.716	20.583.404
Schuldbewijzen	0	0
Totaal activa aangehouden voor handelsdoeleinden	**22.882.716**	**20.583.404**
Verplichtingen		
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	23.908.344	20.146.379
Schuldbewijzen	0	0
Totaal verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	**23.908.344**	**20.146.379**

5.20.1.7.2.3 Beleggingsportefeuille

Onderstaande tabellen detailleren de samenstelling van de effectenportefeuille per 31 december 2019 en 31 december 2018 :

(in EUR)	2019		
	Tegen geamortiseerde kostprijs	Tegen reële waarde via OCI	Tegen reële waarde via Winst- en verliesrekening
Overheidsobligaties			
- genoteerd	835.167.635	0	0
- niet-genoteerd	20.006.832	0	0
Obligaties en andere vastrentende effecten			
- genoteerd	340.005.779	0	0
- niet-genoteerd	0	0	0
Aandelen en andere niet vastrentende effecten			
- genoteerd	0	0	0
- niet-genoteerd	0	0	6.863.077
Financiële vaste activa			
- genoteerd	0	0	0
- niet-genoteerd	0	8.705.691	90.000
Totaal	**1.195.180.246**	**8.705.691**	**6.953.077**

(in EUR)	2018		
	Tegen geamortiseerde kostprijs	Tegen reële waarde via OCI	Tegen reële waarde via Winst- en verliesrekening
Overheidspapier			
- genoteerd	1.180.334.908	0	0
- niet-genoteerd	24.008.583	0	0
Obligaties en andere vastrentende effecten			
- genoteerd	427.721.081	3.519.229	0
- niet-genoteerd	15.655.398	0	0
Aandelen en andere niet vastrentende effecten			
- genoteerd	0	0	0
- niet-genoteerd	0	0	6.569.002
Financiële vaste activa			
- genoteerd	0	0	0
- niet-genoteerd	0	8.854.071	0
Totaal	**1.647.719.970**	**12.373.300**	**6.569.002**

De portefeuilles van de Groep worden ingedeeld op basis van de IFRS 9 richtlijnen voor de indeling en waardering van financiële activa. De categorie van classificatie is gebaseerd op het business model en de test van betalingen van hoofdsom en interesten (SPPI – test, d.i. "solely payments of principal and interest"). Op basis van het business model, gedocumenteerd via de financiële groepsstrategie, wordt de portefeuille bijna volledig toegewezen aan de categorie HTC ("Hold-to-Collect"), dit is tegen geamortiseerde kostprijs. Het business model van Crelan bestaat erin om te beleggen in activa met een laag risico en deze vervolgens aan te houden tot op de vervaldag. Verkopen in de beleggingsportefeuille komen enkel voor in uitzonderlijke gevallen (Vb. verhoogd kredietrisico, vervaldag binnen hetzelfde kalenderjaar,…). De analyse van de verkopen van obligaties zal op jaarbasis uitgevoerd worden waarbij verkopen van minder dan 5% van de globale portefeuille als aanvaardbaar worden beschouwd (weliswaar met uitsluiting van die obligaties die een sterk verhoogd kredietrisico inhouden of die vervallen binnen het jaar).

Eén achtergestelde Tier 1-lening is gecatalogeerd als kapitaalsinstrument onder de categorie FVOCI ("Fair value through other comprehensive income"). Ook de investeringen in de portefeuille private equity en een beperkt aantal participaties werden in deze categorie geplaatst. Tenslotte werden de vastgoedcertificaten en één investering in een obligatie- en aandelenfonds verplicht gecatalogeerd als FVPL ("fair value through profit and loss"), vermits niet in overeenstemming met de criteria van SPPI. Deze laatste bevat ook de joint venture Jofico, die werd opgericht voor het beheer van de ATM terminals en ondergebracht onder niet-genoteerd financieel actief.

Per einde 2019 bedroeg de boekwaarde van de voor verkoop beschikbare financiële activa die als zekerheid werden verstrekt voor verplichtingen in diverse terugkoopovereenkomsten 40,6 miljoen EUR (2018: 42,5 miljoen EUR).

Onderstaande tabel geeft de details over de effecten bezwaard met zakelijke zekerheden :

(in EUR)	31/12/2019	31/12/2018
Effecten bezwaard met zakelijke zekerheden :		
- in pand gegeven	36.421.767	36.934.167
- repo	4.204.773	5.537.545
Maximale looptijd van de repo transacties	3 maanden	3 maanden

Onderstaande tabel geeft de evolutie weer van de financiële portefeuille in de loop van de boekjaren 2018 en 2019 :

(in EUR)	2019		
	Tegen geamortiseerde kostprijs	Tegen reële waarde via OCI	Tegen reële waarde via Winst- en verliesrekening
Openingsbalans	1.647.719.970	12.373.300	6.569.002
Verkoop van entiteit Verzekeringen	-58.905.754	0	0
Nieuwe openingsbalans	1.588.814.216	12.373.300	6.569.002
Aanschaffingen	7.164.481	1.372.677	90.000
Verkopen en op vervaldag gekomen	-379.835.142	-3.152.000	0
Reële waardeschommelingen	0	0	0
- via resultaat	-3.865.797	0	-12.029
- via eigen vermogen	0	-1.788.978	0
Mutaties provisies (stage 1)	7.610	0	0
Aanwending en terugname waardeverminderingen (stage 3)	0	0	369.125
Wisselkoersschommelingen	0	0	0
Andere bewegingen	-17.105.122	-99.308	-63.021
Eindbalans	**1.195.180.246**	**8.705.691**	**6.953.077**

(in EUR)	2018		
	Tegen geamortiseerde kostprijs	Tegen reële waarde via OCI	Tegen reële waarde via Winst- en verliesrekening
Openingsbalans	1.498.255.432	14.405.296	6.336.709
Aanschaffingen	365.672.090	0	0
Verkopen en op vervaldag gekomen	-191.101.806	-1.004.685	0
Reële waardeschommelingen	0	0	0
- via resultaat	0	-38.797	232.293
- via eigen vermogen	-6.285.890	-988.514	0
Mutaties provisies (stage 1)	-35.874	0	0
Aanwending en terugname waardeverminderingen (stage 3)	0	0	0
Wisselkoersschommelingen	0	0	0
Andere bewegingen	-18.783.982	0	0
Eindbalans	**1.647.719.970**	**12.373.300**	**6.569.002**

In de loop van 2019 werd er omwille van de lage rentetoestand slechts voor een totaal bedrag van 8,6 miljoen EUR geïnvesteerd. Het grootste deel van dit bedrag bestaat uit dollarbeleggingen in bedrijfsobligaties. Een beperkt bedrag van 1,4 miljoen EUR werd geplaatst in de portefeuille private equity.

Door de sterk negatieve rentevoeten op sommige overheidsobligaties werden een aantal overheidsobligaties met vervaldag in 2019 vroegtijdig verkocht in de maand januari.

Naast de bovenvermelde richtlijnen, bevat IFRS 9 ook vereisten voor een nieuw voorzieningenmodel waarbij mogelijke kredietverliezen worden herkend op basis van een verwacht verliesmodel (expected loss model). Het ingeschat verlies wordt berekend op alle schuldinstrumenten geklasseerd onder geamortiseerde kost of tegen reële waarde via OCI. Zo wordt er een toevoeging van de waardeverminderingen bekomen ten belope van 7.610 EUR als gevolg van de toepassing van dit model.

Op een gedeelte van de financiële portefeuille wordt macro-hedging toegepast. Het renterisico van een portefeuille van obligaties met analoge kenmerken wordt afgedekt met behulp van een portefeuille van renteswapovereenkomsten. Wijzigingen in de reële waarde van de obligatieportefeuille, toewijsbaar aan het ingedekte risico, geeft aanleiding tot een aanpassing van de boekwaarde van deze obligaties tegenover de resultatenrekening. Wijzigingen in de reële waarde van de portefeuille van afdekkingsinstrumenten geeft aanleiding tot een tegengestelde beweging in de resultatenrekening. Eventuele inefficiënties van de afdekkingsrelatie blijven in resultaat onder de rubriek "Aanpassingen van de reële waarde bij de administratieve verwerking van afdekkingstransacties".

Macro-afdekking wordt toegepast op een deel van de financiële portefeuille.

5.20.1.7.2.4 Leningen en vorderingen

5.20.1.7.2.4.1 Leningen en vorderingen

De categorieën voor de opsplitsing van de leningen en vorderingen werden gewijzigd om deze in lijn te brengen met de segmenten die binnen de bank als commercieel belangrijk worden beschouwd. Hierdoor wordt de categorie "Andere leningen en vorderingen" sterk gereduceerd ten opzichte van de jaarrekening van vorig jaar.

De nieuwe ventilatie van de leningen en vorderingen is de volgende :

(in EUR)	31/12/2019			
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Totaal
Totale omloop	**16.666.901.494**	**838.853.703**	**313.563.319**	**17.819.318.516**
Interbancaire kredieten	113.922.367	0	0	113.922.367
Woonkredieten	10.628.847.004	513.487.650	76.512.703	11.218.847.357
Particulieren Korte Termijn	49.846.031	3.156.020	1.226.710	54.228.761
Particulieren Lange Termijn	647.505.856	68.398.360	56.089.598	771.993.814
Landbouwkredieten Korte Termijn	87.273.325	5.941.508	5.652.147	98.866.980
Landbouwkredieten Lange Termijn	1.805.130.295	74.800.286	73.497.790	1.953.428.371
Ondernemingen Korte Termijn	109.831.497	6.991.965	8.624.424	125.447.886
Ondernemingen Lange Termijn	1.539.915.496	129.243.841	61.115.776	1.730.275.113
Leningen op Afbetaling	617.352.980	12.461.338	3.556.838	633.371.156
Comfort- en Kaskredieten	56.039.634	12.114.060	10.496.105	78.649.799
Waarborgkredieten	53.896	0	769.063	822.959
Leasingcontracten	140.693.906	11.271.953	9.760.757	161.726.616
Gestorte cash waarborgen	736.956.001	0	0	736.956.001
Andere leningen en vorderingen	133.533.206	986.722	6.261.408	140.781.336
Bijzondere waardeverminderingen	**-19.000.913**	**-8.712.317**	**-116.824.006**	**-144.537.236**
Interbancaire kredieten	-5.328	0	0	-5.328
Woonkredieten	-964.104	-3.234.282	-22.672.605	-26.870.991
Particulieren Korte Termijn	-4.861	-2.814	-544.872	-552.547
Particulieren Lange Termijn	-3.828.477	-2.117.964	-19.178.261	-25.124.702
Landbouwkredieten Korte Termijn	-17.721	-6.485	-1.995.342	-2.019.548
Landbouwkredieten Lange Termijn	-9.486.862	-516.299	-26.995.976	-36.999.137
Ondernemingen Korte Termijn	-63.098	-11.256	-3.121.051	-3.195.405
Ondernemingen Lange Termijn	-2.730.745	-1.658.411	-22.505.061	-26.894.217
Leningen op Afbetaling	-457.159	-78.379	-1.364.379	-1.899.917
Comfort- en Kaskredieten	-564.969	-417.521	-6.976.219	-7.958.709
Waarborgkredieten	0	0	-636.373	-636.373
Leasingcontracten	-850.527	-577.874	-4.759.778	-6.188.179
Gestorte cash waarborgen	0	0	0	0
Andere leningen en vorderingen	-27.062	-91.032	-6.074.089	-6.192.183
Totaal leningen en vorderingen	**16.647.900.581**	**830.141.386**	**196.739.313**	**17.674.781.280**

(in EUR)	31/12/2018			
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Totaal
Totale omloop	**15.652.521.831**	**825.593.221**	**364.504.879**	**16.842.619.931**
Interbancaire kredieten	87.017.561	0	0	87.017.561
Woonkredieten	10.109.443.785	480.966.512	93.574.975	10.683.985.272
Particulieren Korte Termijn	47.599.813	2.722.896	1.270.553	51.593.262
Particulieren Lange Termijn	592.690.823	51.985.634	56.747.230	701.423.687
Landbouwkredieten Korte Termijn	85.650.943	5.578.713	7.678.280	98.907.936
Landbouwkredieten Lange Termijn	1.784.349.838	84.240.605	86.841.697	1.955.432.140
Ondernemingen Korte Termijn	96.442.156	10.817.867	14.335.560	121.595.583
Ondernemingen Lange Termijn	1.400.623.220	152.239.516	71.049.892	1.623.912.628
Leningen op Afbetaling	550.536.948	13.720.346	4.006.683	568.263.977
Comfort- en Kaskredieten	55.862.528	14.863.124	12.133.419	82.859.071
Waarborgkredieten	56.399	0	764.954	821.353
Leasingcontracten	125.328.438	6.995.718	8.655.520	140.979.676
Gestorte cash waarborgen	594.454.232	0	0	594.454.232
Andere leningen en vorderingen	122.465.147	1.462.290	7.446.116	131.373.553
Bijzondere waardeverminderingen	**-21.057.226**	**-7.289.247**	**-133.403.344**	**-161.749.817**
Interbancaire kredieten	-8.242	0	0	-8.242
Woonkredieten	-465.912	-816.561	-25.797.738	-27.080.211
Particulieren Korte Termijn	-4.068	-1.199	-799.503	-804.770
Particulieren Lange Termijn	-3.198.645	-1.961.868	-18.306.535	-23.467.048
Landbouwkredieten Korte Termijn	-22.114	-6.519	-2.637.806	-2.666.439
Landbouwkredieten Lange Termijn	-9.497.273	-560.898	-30.243.778	-40.301.949
Ondernemingen Korte Termijn	-64.633	-39.433	-5.560.266	-5.664.332
Ondernemingen Lange Termijn	-2.433.238	-1.920.580	-28.405.442	-32.759.260
Leningen op Afbetaling	-421.458	-69.733	-1.624.360	-2.115.551
Comfort- en Kaskredieten	-712.905	-1.357.066	-7.662.020	-9.731.991
Waarborgkredieten	0	0	-597.373	-597.373
Leasingcontracten	-1.200.634	-412.768	-4.591.758	-6.205.160
Gestorte cash waarborgen	0	0	0	0
Andere leningen en vorderingen	-3.028.104	-142.622	-7.176.765	-10.347.491
Totaal leningen en vorderingen	**15.631.464.605**	**818.303.974**	**231.101.535**	**16.680.870.114**

Op een deel van de kredietportefeuille wordt macro-hedging toegepast.

In 2019 hebben we een verhoogde productie van klantenkredieten gerealiseerd, met een sterke groei in retail- (LOA en woonkredieten) en professionele kredieten aan KMO's en zelfstandigen en een lichte groei voor het landbouwsegment. Hierdoor is de totale kredietomloop toegenomen met 4,9% tegenover 2018.

De voorzichtige acceptatiepolitiek van de Groep en haar risico-aversie werpen hun vruchten af : de afschrijvingen en provisies nemen verder af en dit voor het derde jaar op rij.

Gestorte cashwaarborgen bij een centrale tegenpartij – voorheen opgenomen in andere leningen en vorderingen – bedroegen 737 miljoen EUR (2018: 594,5 miljoen EUR). De interbancaire kredieten omvatten 46,9 miljoen EUR aan garanties (2018: 40,7 miljoen EUR). Dit zijn de collaterals betaald in verband met de derivaten transacties van de Groep.

De categorie "Overige leningen en vorderingen" omvat 74,5 miljoen EUR met betrekking tot de financiering van kredietkaarten. Het saldo is afkomstig van tijdelijke rekeningen.

5.20.1.7.2.4.2 Forbearance

Vorderingen waarop heronderhandelingsmaatregelen van toepassing zijn (dit wil zeggen "forbearance") worden door de European Banking Authority (EBA) gedefinieerd als contracten waarbij de klant niet langer zijn verplichtingen kan of zal kunnen nakomen wegens financiële moeilijkheden. Dit houdt in dat de instelling een van de volgende maatregelen neemt :

- De looptijd of voorwaarden van het contract aanpassen, zodat de klant zijn schuld kan aflossen
- Een volledige of gedeeltelijke herfinanciering van het contract

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de leningen en vorderingen die binnen de Groep als forborne worden beschouwd :

(in EUR)	31/12/2019					
	brutoboekwaarde/nominale waarde van de blootstellingen met respijtmaatregelen		Geaccumuleerd bijzondere waardevermindering, geaccumuleerde negatieve veranderingen in de reële waarde als gevolg van kredietrisico en voorzieningen		Ontvangen zekerheden en financiële garanties op respijtblootstellingen	
	Performing Forbearance	Non-Performing Forbearance	Op Performing Forbearance	Op Non-Performing Forbearance	Performing Forbearance	Non-Performing Forbearance
Interbancaire kredieten	0	0	0	0	0	0
Woonkredieten	30.431.004	12.307.848	-96.052	-2.125.275	16.533.338	12.394.050
Particulieren Korte Termijn	695.820	396.801	-573	-337.989	0	0
Particulieren Lange Termijn	7.839.558	3.035.873	-103.836	-332.984	7.448.585	2.424.839
Landbouwkredieten Korte Termijn	100.158	285.927	0	-58.249	0	1.603.044
Landbouwkredieten Lange Termijn	13.682.445	42.368.221	-80.516	-14.266.880	8.911.965	9.260.257
Ondernemingen Korte Termijn	585.053	1.493.457	-585	-1.487.497	581.043	0
Ondernemingen Lange Termijn	10.993.786	20.284.983	-147.677	-4.969.862	7.840.930	6.509.732
Leningen op Afbetaling	97.992	0	-458	0	0	1.386.258
Comfort- en Kaskredieten	1.471.266	506.160	-68.586	-244.620	1.224.225	3.041.680
Waarborgkredieten	0	0	0	0	0	296.286
Leasingcontracten	478.252	222.362	-6.120	-32.634	242.924	83.609
Gestorte cash waarborgen	0	0	0	0	0	0
Andere leningen en vorderingen	0	0	0	0	0	749.271
Totaal forborne Leningen en vorderingen	**66.375.334**	**80.901.632**	**-504.403**	**-23.855.990**	**42.783.010**	**37.749.026**

(in EUR)	31/12/2018					
	brutoboekwaarde/nominale waarde van de blootstellingen met respijtmaatregelen		Geaccumuleerd bijzondere waardevermindering, geaccumuleerde negatieve veranderingen in de reële waarde als gevolg van kredietrisico en voorzieningen		Ontvangen zekerheden en financiële garanties op respijtblootstellingen	
	Performing Forbearance	Non-Performing Forbearance	Op Performing Forbearance	Op Non-Performing Forbearance	Performing Forbearance	Non-Performing Forbearance
Interbancaire kredieten	0	0	0	0	0	0
Woonkredieten	36.556.448	15.223.868	-26.038	-2.135.968	16.899.392	8.897.047
Particulieren Korte Termijn	109.751	683.467	-19	-392.599	80.225	0
Particulieren Lange Termijn	9.045.389	2.540.541	-148.884	-485.149	8.364.739	1.885.197
Landbouwkredieten Korte Termijn	194.906	587.720	-127	-136.839	50.959	0
Landbouwkredieten Lange Termijn	14.801.512	43.688.851	-76.322	-14.111.150	9.722.629	15.630.394
Ondernemingen Korte Termijn	877.095	1.559.585	-9.443	-1.495.858	865.083	0
Ondernemingen Lange Termijn	13.353.889	21.151.891	-194.261	-6.087.235	9.349.852	10.737.109
Leningen op Afbetaling	65.379	52.348	-288	-7.868	0	0
Comfort- en Kaskredieten	2.130.604	503.736	-144.559	-297.264	1.645.781	70.250
Waarborgkredieten	0	0	0	0	0	0
Leasingcontracten	106.770	0	-1.156	0	53.467	0
Gestorte cash waarborgen	0	0	0	0	0	0
Andere leningen en vorderingen	0	0	0	0	0	0
Totaal forborne Leningen en vorderingen	**77.241.743**	**85.992.007**	**-601.097**	**-25.149.930**	**47.032.127**	**37.219.997**

De kredietblootstelling waarop de forbearance-maatregelen betrekking hebben, neemt in 2019 af in vergelijking met 2018, zowel in de renderende klassen als in de niet-renderende klassen.

Met de daling van de vorderingen is ook het bedrag van de waardeverminderingen en van de ontvangen waarborgen gedaald.

In de loop van 2019 zijn 379 contracten voor een bedrag van 33 miljoen EUR in "forbearance" opgenomen, terwijl 576 contracten voor een bedrag van 36 miljoen EUR deze status hebben verlaten.

Bijzondere waardeverminderingen op geherstructureerde/ forborne kredieten worden pas teruggenomen wanneer aan de volgende voorwaarden is voldaan :

- Het contract heeft geen enkele dag achterstand en er zijn geen indicaties meer van een probleem met de terugbetaling
- Er is minstens 1 jaar voorbij sinds het nemen van heronderhandelingsmaatregelen.

Wanneer aan beide voorwaarden wordt voldaan en de waardevermindering wordt teruggenomen, blijft het contract gedurende 2 jaar onder intensiever toezicht staan. Dit houdt in dat wanneer het contract meer dan 30 dagen achterstand heeft, er opnieuw een waardevermindering wordt bepaald.

Leningen en vorderingen worden niet langer als onderwerp van heronderhandeling beschouwd wanneer aan de volgende voorwaarden is voldaan :

- Er is de afgelopen 2 jaar geen waardevermindering geboekt op onbetaalde schulden van de schuldenaar
- De schuldenaar heeft geen enkele openstaande vorderingen met een betalingsachterstand van meer dan 30 dagen.

5.20.1.7.2.4.3 Renderende en niet-renderende blootstellingen

5.20.1.7.3.4.3.1. Per type van blootstelling

De samenstelling van renderende en niet-renderende blootstellingen op 31 december 2019 is als volgt:

(in EUR)	31/12/2019				
	Brutoboekwaarde/nominaal bedrag				
	Renderende blootstellingen		Niet-renderende blootstellingen		
	Niet achterstallig of ≤ 30 dagen achterstallig	achterstallig > 30 dagen ≤ 90 dagen	Betaling onwaarschijnlijk en niet achterstallig of ≤ 1 jaar	> 1 jaar en ≤ 5 jaar achterstallig	Achterstallig > 5 jaar
Interbancaire kredieten	113.922.367	0	0	0	0
Woonkredieten	11.114.951.975	27.382.679	50.019.669	15.988.155	10.504.879
Particulieren Korte Termijn	52.742.707	259.344	668.723	131.411	426.576
Particulieren Lange Termijn	685.500.774	35.902.046	42.488.084	7.070.990	1.031.920
Landbouwkredieten Korte Termijn	93.214.799	34	5.098.219	304.369	249.559
Landbouwkredieten Lange Termijn	1.879.014.021	916.560	55.906.818	11.215.167	6.375.805
Ondernemingen Korte Termijn	116.435.513	239.228	5.101.509	2.535.788	1.135.848
Ondernemingen Lange Termijn	1.648.131.954	11.711.740	38.990.012	13.903.244	17.538.163
Leningen op Afbetaling	628.153.705	1.011.039	2.446.555	600.810	1.159.047
Comfort- en Kaskredieten	67.484.522	465.201	6.658.332	2.667.816	1.373.928
Waarborgkredieten	53.896	0	37.775	502.985	228.303
Leasingcontracten	147.303.700	4.155.512	9.470.343	706.395	90.666
Gestorte cash waarborgen	736.956.001	0	0	0	0
Andere leningen en vorderingen	134.519.742	186	6.261.408	0	0
Totaal performing en non peforming volgens days past due	**17.418.385.676**	**82.043.569**	**223.147.447**	**55.627.130**	**40.114.694**

(in EUR)	31/12/2018				
	Brutoboekwaarde/nominaal bedrag				
	Renderende blootstellingen		Niet-renderende blootstellingen		
	Niet achterstallig of ≤ 30 dagen achterstallig	achterstallig > 30 dagen ≤ 90 dagen	Betaling onwaarschijnlijk en niet achterstallig of ≤ 1 jaar	> 1 jaar en ≤ 5 jaar achterstallig	Achterstallig > 5 jaar
Interbancaire kredieten	87.017.561	0	0	0	0
Woonkredieten	10.560.997.690	29.412.607	63.766.257	18.525.978	11.282.740
Particulieren Korte Termijn	49.444.834	877.875	385.807	690.371	194.375
Particulieren Lange Termijn	613.094.034	35.128.911	42.040.199	9.943.461	1.217.082
Landbouwkredieten Korte Termijn	91.229.656	0	7.056.605	456.241	165.434
Landbouwkredieten Lange Termijn	1.868.356.848	233.595	66.183.312	12.572.336	8.086.049
Ondernemingen Korte Termijn	106.433.419	26.400	8.668.209	3.141.118	3.326.437
Ondernemingen Lange Termijn	1.534.719.318	11.097.491	38.226.721	16.810.985	23.058.113
Leningen op Afbetaling	562.597.543	1.065.123	2.336.182	426.360	1.838.769
Comfort- en Kaskredieten	70.707.361	593.410	7.575.735	2.279.404	1.703.161
Waarborgkredieten	56.399	0	54.585	629.158	81.211
Leasingcontracten	127.952.340	3.919.155	8.255.076	619.262	233.843
Gestorte cash waarborgen	594.454.232	0	0	0	0
Andere leningen en vorderingen	123.927.597	0	7.446.116	0	0
Totaal performing en non peforming volgens days past due	**16.390.988.832**	**82.354.567**	**251.994.804**	**66.094.674**	**51.187.214**

De evolutie van de blootstellingen tussen 2018 en 2019 laat ons toe om de degelijkheid van de kredietportefeuille van de Groep vast te stellen. De vorderingen die als niet-renderend worden geclassificeerd (d.w.z. van "onwaarschijnlijkheid van betaling" tot "achterstallig > 5 jaar") zijn tussen 2018 en 2019 immers met -50,7 miljoen EUR gedaald. De categorie met de grootste daling betreft "betalingen onwaarschijnlijk, maar niet achterstallig of achterstallig ≤ 1 jaar".

Deze bevinding kan ook gezien worden in de daling van de "bijzondere waardeverminderingen" met -17 miljoen EUR (Leningen en vorderingen ten aanzien van vorige boekjaar)

5.20.1.7.3.4.3.2. Per stage

Hieronder de presentatie van renderende en niet-renderende blootstellingen per stage in 2019 :

(in EUR)	31/12/2019				
PERFORMING	brutoboekwaarde/nominaal bedrag		geaccumuleerde bijzondere waardevermindering, geaccumuleerde negatieve veranderingen in de reële waarde als gevolg van kredietrisico en voorzieningen		Ontvangen zekerheden en financiële garanties
Totale omloop	waarvan Stage 1	waarvan Stage 2	waarvan Stage 1	waarvan Stage 2	
Interbancaire kredieten	113.922.367	0	-5.328	0	0
Woonkredieten	10.628.847.004	513.487.650	-964.104	-3.234.282	6.980.432.581
Particulieren Korte Termijn	49.846.031	3.156.020	-4.861	-2.814	14.293.545
Particulieren Lange Termijn	655.331.633	65.720.240	-3.698.956	-2.007.503	512.790.438
Landbouwkredieten Korte Termijn	87.273.325	5.941.508	-17.721	-6.485	405.638
Landbouwkredieten Lange Termijn	1.805.130.295	74.800.286	-9.486.862	-516.299	474.731.484
Ondernemingen Korte Termijn	109.643.244	7.031.497	-65.843	-11.277	7.657.565
Ondernemingen Lange Termijn	1.532.711.967	127.131.727	-2.730.165	-1.594.062	636.794.117
Leningen op Afbetaling	616.703.406	12.461.338	-457.159	-78.379	73.100
Comfort- en Kaskredieten	56.193.559	11.756.164	-613.415	-381.771	9.234.365
Waarborgkredieten	53.896	0	0	0	0
Leasingcontracten	140.755.560	10.703.652	-929.437	-532.602	68.257.260
Gestorte cash waarborgen	736.956.001	0	0	0	0
Andere leningen en vorderingen	133.533.206	986.722	-27.062	-91.032	0
Totaal performing per stages	**16.666.901.494**	**833.176.804**	**-19.000.913**	**-8.456.506**	**8.704.670.093**

(in EUR)	31/12/2019				
NON-PERFORMING	brutoboekwaarde/nominaal bedrag		geaccumuleerde bijzondere waardevermindering, geaccumuleerde negatieve veranderingen in de reële waarde als gevolg van kredietrisico en voorzieningen		Ontvangen zekerheden en financiële garanties
Totale omloop	waarvan Stage 2	waarvan Stage 3	waarvan Stage 2	waarvan Stage 3	
Interbancaire kredieten	0	0	0	0	0
Woonkredieten	0	76.512.703	0	-22.672.605	26.821.338
Particulieren Korte Termijn	0	1.226.710	0	-544.872	84.051
Particulieren Lange Termijn	2.665.958	48.275.983	-110.680	-19.307.563	29.417.038
Landbouwkredieten Korte Termijn	0	5.652.147	0	-1.995.342	1.630.857
Landbouwkredieten Lange Termijn	0	73.497.790	0	-26.995.976	22.904.627
Ondernemingen Korte Termijn	521	8.772.624	-19	-3.118.266	1.304.330
Ondernemingen Lange Termijn	2.108.586	68.322.833	-63.966	-22.506.024	22.269.857
Leningen op Afbetaling	0	4.206.412	0	-1.364.379	8.212.017
Comfort- en Kaskredieten	319.232	10.380.844	-35.712	-6.927.811	10.104.759
Waarborgkredieten	0	769.063	0	-636.373	1.090.423
Leasingcontracten	582.602	9.684.802	-45.434	-4.680.706	1.732.027
Gestorte cash waarborgen	0	0	0	0	0
Andere leningen en vorderingen	0	6.261.408	0	-6.074.089	1.995.351
Totaal Non performing per stages	**5.676.899**	**313.563.319**	**-255.811**	**-116.824.006**	**127.566.675**

Hieronder de presentatie van renderende en niet-renderende blootstellingen per stage in 2018 :

(in EUR)	31/12/2018				
PERFORMING	brutoboekwaarde/nominaal bedrag		geaccumuleerde bijzondere waardevermindering, geaccumuleerde negatieve veranderingen in de reële waarde als gevolg van kredietrisico en voorzieningen		Ontvangen zekerheden en financiële garanties
Totale omloop	waarvan Stage 1	waarvan Stage 2	waarvan Stage 1	waarvan Stage 2	
Interbancaire kredieten	87.017.561	0	-8.242	0	0
Woonkredieten	10.109.443.785	480.966.512	-465.912	-816.561	6.815.889.157
Particulieren Korte Termijn	47.599.813	2.722.896	-4.068	-1.199	3.755.207
Particulieren Lange Termijn	598.996.532	49.811.041	-2.895.243	-1.868.467	467.989.143
Landbouwkredieten Korte Termijn	85.650.943	5.578.713	-22.114	-6.519	242.990
Landbouwkredieten Lange Termijn	1.784.349.838	84.240.605	-9.497.273	-560.898	487.414.611
Ondernemingen Korte Termijn	95.505.345	10.954.474	-67.009	-39.421	2.668.997
Ondernemingen Lange Termijn	1.394.934.118	150.882.690	-3.061.141	-1.860.024	606.968.809
Leningen op Afbetaling	549.953.660	13.709.006	-421.458	-69.721	167.579
Comfort- en Kaskredieten	56.744.740	14.520.600	-599.205	-1.340.961	9.417.445
Waarborgkredieten	56.399	0	0	0	0
Leasingcontracten	125.349.718	6.521.776	-987.457	-389.892	60.811.668
Gestorte cash waarborgen	594.454.232	0	0	0	0
Andere leningen en vorderingen	122.465.305	1.462.292	-3.028.264	-142.622	0
Totaal performing per stages	**15.652.521.989**	**821.370.605**	**-21.057.386**	**-7.096.285**	**8.455.325.606**

(in EUR)	31/12/2018				
NON-PERFORMING	brutoboekwaarde/nominaal bedrag		geaccumuleerde bijzondere waardevermindering, geaccumuleerde negatieve veranderingen in de reële waarde als gevolg van kredietrisico en voorzieningen		Ontvangen zekerheden en financiële garanties
Totale omloop	waarvan Stage 2	waarvan Stage 3	waarvan Stage 2	waarvan Stage 3	
Interbancaire kredieten	0	0	0	0	0
Woonkredieten	0	93.574.975	0	-25.797.738	51.548.285
Particulieren Korte Termijn	0	1.270.553	0	-799.503	11.441
Particulieren Lange Termijn	2.104.416	50.511.698	-90.339	-18.612.999	30.698.549
Landbouwkredieten Korte Termijn	0	7.678.280	0	-2.637.806	0
Landbouwkredieten Lange Termijn	0	86.841.697	0	-30.243.778	32.596.297
Ondernemingen Korte Termijn	3.476	15.132.288	-152	-5.557.750	1.326.096
Ondernemingen Lange Termijn	1.347.883	76.747.937	-60.691	-27.777.404	30.017.727
Leningen op Afbetaling	11.340	4.589.971	-11	-1.624.361	3.851
Comfort- en Kaskredieten	205.463	11.388.268	-15.986	-7.775.839	2.107.771
Waarborgkredieten	0	764.954	0	-597.373	0
Leasingcontracten	550.040	8.558.142	-25.783	-4.802.028	1.309.229
Gestorte cash waarborgen	0	0	0	0	0
Andere leningen en vorderingen	0	7.446.116	0	-7.176.765	-6.217.942
Totaal Non performing per stages	**4.222.618**	**364.504.879**	**-192.962**	**-133.403.344**	**143.401.304**

We constateren een toename van + 11,8 miljoen EUR aan uitstaande renderende vorderingen die tussen 2018 en 2019 als Stage 2 werden geclassificeerd. Tegelijkertijd registreerde de Groep een stijging van de ontvangen financiële garanties en zekerheden met +249,3 miljoen EUR. De woningkredieten dragen met een bedrag van 164,5 miljoen EUR hieraan het meest bij.

Wat de niet-renderende vorderingen betreft zijn de leningen die als Stage 3 zijn geklasseerd, met -50,9 miljoen EUR afgenomen (van 364,5 miljoen EUR eind 2018 naar 313,5 miljoen EUR eind 2019), met een daling van de waarborgen als gevolg.

5.20.1.7.2.5 Materiële vaste activa

De samenstelling van de materiële vaste activa per 31 december 2019 is als volgt :

(in EUR)	2019					
	Terreinen en gebouwen	IT materiaal	Kantoorinrichting	Ander materiaal	IFRS 16	Totaal
Openingsbalans 1 januari 2019						
Aanschaffingsprijs	35.033.177	37.279.991	15.145.145	30.631.115	0	118.089.428
Gecumuleerde afschrijvingen	26.062.022	34.274.690	12.131.178	25.357.726	0	97.825.616
Nettoboekwaarde	8.971.155	3.005.301	3.013.967	5.273.389	0	20.263.812
Mutaties 2019	0	0	0	0	0	0
Aanschaffingen	401.286	567.435	529.578	1.483.792	19.606.237	22.588.328
Vervreemdingen	721.441	2.491	107.568	2.272.351	0	3.103.851
Afschrijvingen	18.457	1.211.938	-566.216	569.312	3.556.890	1.616.017
Terugnemingen ingevolge afboekingen	721.440	2.491	107.453	2.266.564	-8.327	3.089.621
Andere	0	0	-3.674	3.674	0	0
Eindbalans 31 december 2019	**8.980.259**	**2.065.896**	**2.743.612**	**4.996.778**	**16.041.020**	**34.827.565**
Eindbalans 31 december 2019	0	0	0	0	0	0
Aanschaffingsprijs	34.713.022	37.499.530	15.516.395	29.703.065	19.594.561	137.026.573
Gecumuleerde afschrijvingen	25.732.763	35.433.634	12.772.783	24.706.287	3.553.541	102.199.008
Nettoboekwaarde	8.980.259	2.065.896	2.743.612	4.996.778	16.041.020	34.827.565

(in EUR)	2018					
	Terreinen en gebouwen	IT materiaal	Kantoorinrichting	Ander materiaal	IFRS 16	Totaal
Openingsbalans 1 januari 2018						
Aanschaffingsprijs	35.245.753	34.940.346	13.874.252	28.955.969	-	113.016.320
Gecumuleerde afschrijvingen	25.289.895	32.346.920	11.556.747	23.963.771	-	93.157.333
Nettoboekwaarde	9.955.858	2.593.426	2.317.505	4.992.198	-	19.858.987
Mutaties 2018					-	
Aanschaffingen	71.492	2.339.645	1.428.312	1.933.537	-	5.772.986
Vervreemdingen	170.424	0	0	22.983	-	193.407
Andere	0	0	0	0	-	0
Afschrijvingen	885.770	1.927.771	730.078	1.615.797	-	5.159.416
Terugnemingen ingevolge afboekingen	0	0	-1.775	-13.563	-	-15.338
Andere	0	0	0	0	-	0
Eindbalans 31 december 2018	**8.971.156**	**3.005.300**	**3.013.964**	**5.273.392**	**-**	**20.263.812**
Eindbalans 31 december 2018						
Aanschaffingsprijs	35.033.177	37.279.991	15.145.145	30.631.115	-	118.089.428
Gecumuleerde afschrijvingen	26.062.022	34.274.691	12.131.178	25.357.725	-	97.825.616
Nettoboekwaarde	8.971.155	3.005.300	3.013.967	5.273.390	-	20.263.812

De gebruiksrechten die onder IFRS 16 zijn opgenomen, werden geclassificeerd als materiële vaste activa. Voor de duidelijkheid hebben we de bewegingen met betrekking tot leasing gescheiden om ze vervolgens samen te brengen in dezelfde kolom, ongeacht hun aard.

Gezien de inwerkingtreding van de standaard op 1 januari 2019 heeft de Groep de bestaande rechten verwerkt onder de "aanschaffingen" en niet onder de "aanschaffingsprijs".

De Groep stelde geen materiële vaste activa als garantie voor verplichtingen.

5.20.1.7.2.6 Goodwill en andere immateriële vaste activa

De samenstelling van de goodwill en immateriële vaste activa per 31 december 2019 is als volgt :

(in EUR)	Goodwill	Intern ontwikkelde software	Verworven software	Andere immateriële activa	Totaal
Openingsbalans 1 januari 2019					
Aanschaffingsprijs	23.642.632	20.136.100	37.701.507	1.143.487	82.623.726
Gecumuleerde afschrijvingen	0	14.730.201	33.032.748	1.076.784	48.839.733
Nettoboekwaarde	23.642.632	5.405.899	4.668.759	66.703	33.783.993
Variaties 2019					
Toevoegingen					
- afzonderlijk verworven/intern ontwikkeld	0	1.299.933	1.726.884	0	3.026.817
- via bedrijfscombinaties	0	0	0	0	0
Vervreemdingen	0	0	44.716	0	44.716
Afschrijvingen	0	1.963.545	1.919.945	66.703	3.950.193
Terugnemingen ingevolge afboekingen	0	0	9.145	0	9.145
Andere	3	0	0	0	3
Einbalans 31 december 2019	**23.642.635**	**4.742.287**	**4.440.127**	**0**	**32.825.049**

Einbalans 31 december 2019					
Aanschaffingsprijs	23.642.632	21.436.033	39.265.173	1.143.487	85.487.325
Gecumuleerde afschrijvingen	0	16.693.746	34.825.046	1.143.487	52.662.279
Nettoboekwaarde	23.642.632	4.742.287	4.440.127	0	32.825.046

Openingsbalans 1 januari 2018					
Aanschaffingsprijs	23.642.632	20.136.100	36.173.796	1.143.486	81.096.014
Gecumuleerde afschrijvingen	0	12.099.403	30.859.786	962.435	43.921.624
Nettoboekwaarde	23.642.632	8.036.697	5.314.010	181.051	37.174.390
Variaties 2018					
Toevoegingen					
- afzonderlijk verworven/intern ontwikkeld	0	0	1.527.712	1	1.527.713
- via bedrijfscombinaties	0	0	0	0	0
Vervreemdingen	0	0	0	0	0
Afschrijvingen	0	2.630.798	2.172.962	114.349	4.918.109
Terugnemingen ingevolge afboekingen	0	0	0	0	0
Andere	0	0	0	0	0
Einbalans 31 december 2018	**23.642.632**	**5.405.900**	**4.668.759**	**66.703**	**33.783.994**

Einbalans 31 december 2018					
Aanschaffingsprijs	23.642.632	20.136.100	37.701.507	1.143.487	82.623.726
Gecumuleerde afschrijvingen	0	14.730.201	33.032.748	1.076.784	48.839.733
Nettoboekwaarde	23.642.632	5.405.900	4.668.759	66.703	33.783.994

Met uitzondering van de Goodwill hebben alle immateriële vaste activa een beperkte economische levensduur. In tegenstelling tot immateriële vaste activa is de Goodwill niet onderworpen aan afschrijvingen, maar wordt deze jaarlijks onderworpen aan een waardeverminderingstest (d.w.z. "impairment test") als gevolg van de toepassing van IAS 36. Indien de boekwaarde van de betrokken entiteit de schatting van de realiseerbare waarde van deze entiteit overschrijdt, wordt een bijzondere waardevermindering (d.w.z. "impairment") in de winst- en verliesrekening opgenomen.

IAS 36 alinea 134 vereist dat informatie wordt verstrekt per kasstroomgenererende eenheid waarvoor de boekwaarde van goodwill en / of immateriële vaste activa met een onbeperkte gebruiksduur aanzienlijk is in vergelijking met het totaal.

Momenteel is alleen de goodwill als gevolg van de aankoop van Europabank NV in deze sectie opgenomen per 31 december 2019 voor 23,6 miljoen EUR.

De realiseerbare waarde wordt geschat op basis van reële waarde minus kosten gerelateerd aan de verkoop (d.w.z. "Fair Value less costs to sell"). Dit bedrag wordt bepaald met behulp van de Discounted Cash Flow-methode (d.w.z. "Discounted Cash Flow Model"). Volgens deze methode wordt de realiseerbare waarde berekend als de netto contante waarde van alle toekomstige kasstromen van de betrokken operationele eenheid.

De methode is gebaseerd op een aantal hypothesen :

Kasstroom assumpties Europabank NV

Op financieel vlak heeft de lage rentestand zich in 2019 verdergezet, wat een neerwaartse druk op rentemarges tot gevolg had.

Het management gaat uit van de veronderstelling dat voor 2020, 2021 en 2022 het netto-bankproduct respectievelijk zal groeien met 3,8%, 3,2% en 3,8%. Tussen 2023 en 2025 wordt een jaarlijkse groei verwacht van 0,5% van het netto-bankproduct van Europabank NV.
De exploitatiekosten voor de jaren 2020 tot en met 2022 zijn gebaseerd op de door het management verwachte evolutie van de kosten. Voor de jaren daarop wordt verondersteld dat de exploitatiekosten evolueren op basis van de verhouding exploitatiekosten / netto-bankproduct van 2019.

Er wordt een gedetailleerde prognose gemaakt van de activiteiten voor de eerstvolgende 5 jaar. Na de expliciete voorspellingsperiode van 5 jaar wordt rekening gehouden met de terminale waarde van het bedrijf door middel van een extrapolatie van de kasstromen tot in het oneindige. Hierbij wordt uitgegaan van een finale groeivoet na 5 jaar van 1,5% op jaarbasis. Deze groeivoet wordt door het management bepaald op basis van de lange termijngemiddelde verwachte groei van de markt voor elke activiteit.

De discontovoet

De netto actuele waarde van de verwachte kasstromen van Europabank NV wordt berekend aan de hand van een toepasselijke discontovoet. De discontovoet weerspiegelt de rendementseis voor het eigen vermogen. Deze discontovoet is gebaseerd op de CAPM-theorie (Capital Asset Pricing Model) en is samengesteld uit een risicovrije marktrentevoet en een marktrisicopremie die vermenigvuldigd wordt met een activiteitafhankelijke bèta. De risicovrije marktrentevoet is gebaseerd op de 10-jaars IRS-rentevoet. Deze bedroeg per 31 december 2019, 0,15% (in 2018 : 0,77%). De marktrisicopremie bedroeg in 2019, 5% (2018 5%). Bèta is het systematische risico van een belegging, afgezet tegenover de markt als geheel. De bèta van elke rapporterende eenheid werd bepaald in functie van haar specifiek risicoprofiel, de bèta bedroeg in 2019, 1,5 (2018 : 1,5). Dit resulteert in een discontovoet van 7,6% voor Europabank NV (2018 : 8,3%).

Sensitiviteit

De sensitiviteit van de netto actuele waarde of realisatiewaarde van de entiteit wordt eveneens berekend. Hierbij wordt de impact op de netto actuele waarde van de entiteit ten gevolge van een respectievelijke incrementele daling en stijging van de risicovrije interestvoet en activiteitafhankelijke bèta gesimuleerd. Eveneens wordt de impact van een daling van de prognose van de groei van de kasstromen tot in het oneindige gesimuleerd. Ten slotte wordt een stress test uitgevoerd door een negatieve jaarlijkse groei van 0,25% toe te passen op de toekomstige kasstromen tot in het oneindige en de netto waarde van toekomstige kasstromen te actualiseren met een gestresseerde actualisatievoet van 11,8%. Zowel de sensitiviteitstesten als de stress test wijzen uit dat de aldus bekomen realisatiewaardes hoger liggen dan de boekwaarden voor Europabank NV.

5.20.1.7.2.7 Actuele en uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen

Na de wijziging van het vennootschapsbelastingtarief werden de uitgestelde belastingen die zijn opgenomen in de IFRS balans (tijdverschil), geherwaardeerd rekening houdend met hun afwikkelingsdatum. Voor de periode van januari 2018 tot december 2019 werden deze gewaardeerd aan 29,58% en vanaf 2020 aan 25%.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van actuele en uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen per 31 december 2019. Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen worden toegewezen per juridische entiteit van de Groep.

(in EUR)	31/12/2019	31/12/2018
Actuele belastingen		
Activa	1.104.136	700.698
Verplichtingen	506.001	745.696
Totaal actuele belastingen	**598.135**	**-44.998**
Uitgestelde belastingen		
Activa	42.607.814	50.922.310
Verplichtingen	6.530.534	13.591.374
Totaal uitgestelde belastingen	**36.077.280**	**37.330.937**

De onderstaande tabel geeft de samenstelling van uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen op de balans per 31 december 2019 :

(in EUR)	31/12/2019	31/12/2018
Opgenomen in de resultatenrekening	**36.170.228**	**38.803.036**
Spreiding commissies volgens de effectieve rentevoet	*-14.130.778*	*-13.736.227*
Waardeverminderingen op kredieten	*3.423.469*	*4.283.723*
Aanpassing beleggingsportefeuille	*1.099.867*	*1.536.808*
Derivaten en afdekkingstransacties	*13.858.319*	*14.625.148*
Personeelsbeloningen	*2.063.250*	*2.477.488*
Afschrijvingen op materiële en immateriële vaste activa	*9.317*	*173.855*
Waardeverminderingen op materiële vaste activa	*0*	*0*
Voorzieningen	*1.505.132*	*1.396.939*
Impact definitief belaste inkomsten (DBI)	*33.801.464*	*34.653.429*
Goodwill	*0*	*0*
Impact overname Centea	*-5.466.408*	*-6.608.127*
Andere	*6.596*	*0*
Opgenomen in de herwaarderingsreserves	**-92.948**	**-1.472.099**
Aanpassing beleggingsportefeuille	*-707.804*	*-1.244.877*
Personeelsbeloningen	*614.856*	*-227.222*
Totaal uitgestelde belastingen	**36.077.280**	**37.330.937**

De uitgestelde belastingen vertonen geen sterke fluctuaties ten opzichte van vorig jaar. Net zoals in 2018, blijft de impact op de definitief belaste inkomsten (DBI) de grootste post voor een bedrag van 33,8 miljoen EUR. Hierin zit de uitgestelde belastingvorderingen op de overgedragen verliezen.

In de loop van 2018 werden de voorwaarden voor het gebruik van definitief belaste inkomsten en overdraagbare verliezen verstrengd. Voortaan mogen deze belastingkredieten slechts voor 70% worden toegepast op het resultaat dat 1 miljoen EUR overschrijdt. Dit kan in de toekomst leiden tot een herwaardering van de stock. Uitgestelde belastingen worden enkel erkend als deze kunnen worden afgezet tegenover toekomstige winst.

De evolutie van uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen in 2019 en 2018 kan als volgt worden weergegeven :

(in EUR)	2019	2018
Openingsbalans	**37.330.937**	**42.284.646**
Opgenomen in resultaat van het boekjaar	**-2.133.564**	**-5.114.504**
Spreiding commissies volgens de effectieve rentevoet	*-394.554*	*-250.252*
Waardeverminderingen op kredieten	*-851.250*	*-1.658.468*
Aanpassing beleggingsportefeuille	*-436.941*	*-516.799*
Derivaten en afdekkingstransacties	*-766.828*	*-1.374.251*
Personeelsbeloningen	*119.754*	*-106.841*
Afschrijvingen op materiële en immateriële vaste activa	*-164.538*	*-33.626*
Waardeverminderingen op materiële vaste activa	*0*	*0*
Voorzieningen	*64.472*	*-277.373*
Impact definitief belaste inkomsten (DBI)	*-851.965*	*-3.026.955*
Goodwill	*0*	*0*
Opvolging overname Centea	*1.141.719*	*2.124.274*
Andere	*6.800*	*5.787*
CRI	*-233*	
Opgenomen in de herwaarderingsreserves	**879.674**	**160.795**
Aanpassing beleggingsportefeuille	*571.587*	*211.797*
Personeelsbeloningen	*308.086*	*-54.950*
Andere	*1*	*3.948*
Eindbalans	**36.077.047**	**37.330.937**
Verkoop CRI	233	
Eindbalans	**36.077.280**	**37.330.937**

Op globaal niveau zien we een lichte daling van onze uitgestelde belastingen. De evolutie van de uitgestelde belastingen in het resultaat van het boekjaar toont een daling van ongeveer 3 miljoen EUR in vergelijking met 2018. Dit is bijna volledig terug te herleiden tot een lager gebruik in 2019 voor de impact definitief belaste inkomsten van slechts 0,9 miljoen EUR. In 2018 was het gebruik van de stock 3 miljoen EUR.

Uitgestelde belastingvorderingen worden alleen opgenomen als het waarschijnlijk is dat de uitgestelde belastingvordering zal worden gecompenseerd door toekomstige verwachte winsten.

Per 31 december 2019 werden onderstaande uitgestelde belastingvorderingen niet in de balans verantwoord wegens onzekerheid over de toekomstige belastbare winst :

(in EUR)	31/12/2019	31/12/2018
Waardeverminderingen op kredieten	7.838.313	12.799.870
Voorzieningen	0	0
Fiscale verliezen	13.135.689	15.542.147
Niet opgenomen impact van definitief belaste inkomsten (DBI)	6.192.429	5.936.903
Notionele interesten	0	0
Totaal uitgestelde belastingvorderingen niet opgenomen in de balans	**27.166.431**	**34.278.920**

5.20.1.7.2.8 *Overige activa en passiva*

De samenstelling van de overige activa op 31 december 2019 is als volgt :

(in EUR)	31/12/2019	31/12/2018
Vooruitbetaalde kosten	1.371.786	823.107
Te ontvangen baten	7.873.524	8.113.869
Edele metalen, goederen en grondstoffen	145.387	124.735
Andere voorschotten	2.173.218	3.825.231
Te recupereren belastingen	0	0
Overige	1.007.644	647.603
Totaal overige activa	**12.571.559**	**13.534.545**

De samenstelling van de overige verplichtingen per 31 december 2019 is als volgt :

(in EUR)	31/12/2019	31/12/2018
Toegezegde pensioenregelingen	11.986.275	9.210.968
Andere personeelsbeloningen	5.013.395	5.428.630
Sociale lasten	12.519.521	12.235.812
Toe te rekenen kosten	30.376.353	23.492.402
Over te dragen opbrengsten	1.561	1.553
Schulden mbt belastingen	4.669.132	3.888.293
Overige verplichtingen	20.752.850	22.220.512
Leaseverplichtingen (IFRS 16 - Leasing)	16.074.503	0
Totaal overige verplichtingen	**101.393.590**	**76.478.170**

De overige activa daalden met 962.986 EUR in de loop van 2019. Deze daling is toe te schrijven aan een afname van andere voorschotten, echter enigszins gecompenseerd door een toename van de vooruitbetaalde kosten.

De overige verplichtingen bestaan voornamelijk uit te ontvangen of te betalen facturen.

Het totaal van de overige verplichtingen steeg in 2019 met 24,9 miljoen EUR. De belangrijkste reden voor deze stijging is de implementatie van de nieuwe IFRS 16-norm die ondernemingen verplicht om de verplichtingen met betrekking tot hun operationele leasing voortaan in de balans op te nemen. Dit heeft ertoe geleid dat Crelan 16 miljoen EUR als leaseverplichting heeft opgenomen op transitiedatum.

5.20.1.7.2.9 FRS 16

Deze standaard is geïntroduceerd om de financiële verslaggeving over leaseovereenkomsten te verbeteren. De IFRS 16-norm is op 1 januari 2019 in werking getreden en heeft sindsdien de behandeling van leaseovereenkomsten (d.w.z. "leasing") in de zakelijke omgeving gewijzigd.
Leasecontractanten moeten deze overeenkomsten voortaan in de balans opnemen door middel van een recht-op-gebruik activa (activa - opgesplitst in "Materiële vaste activa") en een leaseverplichting (passiva - "Andere verplichtingen"). Er zijn echter twee uitzonderingen : enerzijds zijn huurcontracten op korte termijn uitgesloten (minder dan 12 maanden), anderzijds zijn ook huurcontracten met een lage waarde uitgesloten (minder dan 5.000 USD).

Voor huurcontracten die onder de regels van IFRS 16 vallen, bepalen we vervolgens de duur van het huurcontract. Leaseovereenkomsten hebben een bepaalde duur maar bevatten vaak de mogelijkheid om het contract te verlengen. De entiteit beslist of het contract al dan niet wordt verlengd op basis van alle beschikbare informatie. Als het contract waarschijnlijk wordt verlengd, verlengt dit de duur ; het omgekeerde geval is natuurlijk ook mogelijk.

De door Crelan gekozen waarderingsmethode is de Modified Retrospective Method. Volgens deze methode worden het recht-op-gebruik en de leaseverplichting herberekend op de ingangsdatum van IFRS 16 en tegen de marginale rentevoet op 1 januari 2019.

Impact op de balans

Onder IFRS 16 erkennen wij het recht-op-gebruik en de leaseverplichting in de balans. Zowel financiële activa als passiva zullen daarom toenemen. Bovendien daalt de boekwaarde van het recht-op-gebruik normaal sneller dan de boekwaarde van de leaseverplichting ; resulterend in een afname van het eigen vermogen in vergelijking met de vorige standaard IAS 17.

De Groep heeft drie hoofdklassen activa geïdentificeerd die onderworpen zijn aan leaseverplichting:

- Gebouwen;
- Bedrijfswagens;
- Geldautomaten (d.w.z. 'ATM').

Voor elk van deze activa moest Crelan ook de impliciete rentevoet identificeren die moet worden toegepast voor de financiering van deze contracten :

- Gebouwen: rentevoet op een hypothecaire lening met een looptijd van 10 jaar (+/- 1,9%);
- Bedrijfswagens: rentetarief op een autolening voor 5 jaar (+/- 3%);
- Gelddistributeurs: rente op professionele leningen met een looptijd van 7 jaar (+/- 3,3%).

Hieronder de details van de evolutie van het recht-op-gebruik per 31 december 2019:

	2019				
(in EUR)	Beginsaldo	Toevoegingen	Afschrijvingen	Bijzondere Waardevermindering	Eindbalans
Crelan	9.139.557	1.044.296	-1.969.708	0	8.214.145
Gebouwen	*4.196.749*	*0*	*-585.593*	*0*	*3.611.156*
Voertuigen	*2.005.119*	*1.044.296*	*-727.807*	*0*	*2.321.608*
ATM	*2.937.689*	*0*	*-656.308*	*0*	*2.281.381*
Europabank	8.734.737	687.647	-1.587.182	-8.327	7.826.875
Gebouwen	*7.852.823*	*511.915*	*-1.270.328*	*0*	*7.094.410*
Voertuigen	*881.914*	*175.732*	*-316.854*	*-8.327*	*732.465*
ATM	*0*	*0*	*0*	*0*	0
CRI	39.897	0	-32.898	0	6.999
Voertuigen	39.897	0	-32.898	0	6.999
Totaal	**17.914.190**	**1.731.943**	**-3.589.788**	**-8.327**	**16.048.018**

Hieronder de details van de evolutie van de leaseverplichtingen per 31 december 2019 :

	2019			
(in EUR)	Crelan	Europabank	CRI	Totaal
Beginsaldo	9.139.557	8.734.737	39.897	17.914.190
Toevoegingen	1.044.296	687.647	0	1.731.943
Verminderingen	0	-8.327	0	-8.327
Lease betaling	-2.099.900	-1.675.815	-33.345	-3.809.060
Intrest	225.405	19.802	549	245.757
Eindbalans	**8.309.358**	**7.758.044**	**7.101**	**16.074.503**

Impact op het resultaat

De rente op de leaseverplichting zal worden opgenomen als rentelasten, waardoor de financiële kosten toenemen. Op basis van IAS 17 waren de volledige kosten verbonden aan de lease gekoppeld aan exploitatiekosten.

Hieronder, details van de impact op de winst- en verliesrekening op 31 december 2019:

(in EUR)	2019	2018
Afschrijvingen op recht-op-gebruik activa	-3.589.788	0
Rente op leaseverplichtingen	-245.757	0
Leasebetaling	3.809.060	0
Totaal	**-26.485**	**0**

Hieronder details van de impact op de kasstromen op 31 december 2019 :

(in EUR)	2019	2018
Totale kasuitstroom voor lease	-3.809.060	0

Zoals hierboven beschreven, is de impact van de inwerkingtreding van deze nieuwe norm zeer beperkt voor de Groep. Het verschil tussen de gebruiksrechten en de leaseverplichtingen resulteerde in P&L impact van -26.485 EUR.

5.20.1.7.2.10 Crelan Insurance NV balans

De samenstelling van de balans op een "Stand Alone" basis van Crelan Insurance NV per 31 december 2019 is de volgende :

(in EUR)	31/12/2019		
Activa	**Crelan Insurance**	**Eliminaties**	**Totaal**
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	1.048.619	0	1.048.619
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	81.491.060	-26.233.126	55.257.934
Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases) aan banken	24.179.622	-25.114.782	-935.160
Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases) aan cliënten	87.953	-1.118.344	-1.030.391
Schuldbewijzen	57.223.485	0	57.223.485
Materiële vaste activa	6.999	0	6.999
Goodwill en Immateriële activa	0	0	0
Belastingvorderingen	474.277	0	474.277
Andere activa	2.332.256	-113.000	2.219.256
Totaal Activa	85.353.211	-26.346.126	59.007.085
Verplichtingen			
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	47.829	-24.179.623	-24.131.794
Deposito's	0	-24.179.623	-24.179.623
Andere financiële verplichtingen	47.829	0	47.829
Voorzieningen	56.084.339	0	56.084.339
Belastingverplichtingen	0	0	0
Andere verplichtingen	5.677.736	-2.166.503	3.511.233
Totaal Verplichtingen	61.809.904	-26.346.126	35.463.778
Netto boekwaarde	**23.543.307**	**0**	**23.543.307**

De verkoop van de verzekeringstak van Crelan maakt deel uit van de onderhandelingen met betrekking tot de transactie tussen Crelan en AXA.

De kolom "Eliminaties" bevat alle intercompany-transacties die hebben plaatsgevonden tussen Crelan Insurance NV en de andere entiteiten van de Groep Crelan. De kolom "Totaal" geeft de bedragen weer die moeten worden toegevoegd aan de "Geconsolideerde balans" (zie pagina 5) om de verzekeringsactiviteiten in de consolidatiekring van de Groep op te nemen.

De eerste kolom "Crelan Insurance" geeft de boekhoudkundige positie van de dochteronderneming op onafhankelijke basis weer.

5.20.1.7.2.11 Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs

5.20.1.7.2.11.1 Deposito's

De samenstelling van de deposito's op 31 december 2019 is als volgt :

(in EUR)	31/12/2019	31/12/2018
Deposito's van kredietinstellingen	24.576.488	43.460.909
- deposito's van centrale banken	101.931	1.279.614
- zichtdeposito's	3.791.121	5.478.615
- deposito's met vaste looptijd	15.720.871	30.265.771
- Financiële verplichtingen verbonden aan overgedragen financiële activa (repo's)	4.962.565	6.436.909
Deposito's (andere dan kredietinstellingen)	18.209.271.411	17.166.678.025
- zichtdeposito's	3.639.213.180	3.145.305.176
- deposito's met vaste looptijd	811.855.673	779.200.740
- spaardeposito's	13.626.800.297	13.115.678.864
- overige deposito's	131.402.261	126.493.245
Totaal deposito's	**18.233.847.899**	**17.210.138.934**

Net als vorig jaar zijn de deposito's in 2019 sterk gestegen (+1,02 miljard EUR). Ook dit jaar is de stijging vooral te danken aan hogere klantendeposito's (zichtrekeningen : +494 miljoen EUR; spaarrekeningen: +511 miljoen EUR) en dit als gevolg van een hogere commerciële productie. Voor spaarrekeningen is de stijging echter iets genuanceerder. Zoals we in de volgende punten (4.11.2. en 4.11.3.) zullen zien, zijn de kasbons en de achtergestelde obligaties met respectievelijk -61,1 miljoen EUR en -64,1 miljoen EUR gedaald, waardoor de spaarrekeningen deels zijn gestegen.

De Groep is per 31 december 2019 verschillende terugkoopovereenkomsten (Repo) aangegaan met een maximale looptijd van 3 maanden. Deze verplichtingen bedragen 4,9 miljoen EUR (2018 :6,4 miljoen EUR). Onder deze contracten werden activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs verkocht en geleverd voor een totale boekwaarde van 5 miljoen EUR (2018: 6,5 miljoen EUR). De betrokken financiële activa blijven op de balans staan en de Groep blijft onderworpen aan rente- en kredietrisico op deze effecten. Aangezien de Groep de contractuele rechten op de aan deze effecten verbonden kasstromen verkoopt, kan zij deze effecten niet gebruiken tijdens de looptijd van de terugkoopovereenkomst (Repo). Het verschil tussen de boekwaarde van de financiële activa en passiva wordt verklaard door het feit dat de financiële activa worden geboekt tegen geamortiseerde kostprijs, maar dat de marktwaarde wordt gebruikt om het bedrag aan deposito's te bepalen.

Tenslotte heeft de Groep 5,7 miljoen EUR ontvangen aan cash collaterals in verband met deze transacties van derivaten.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de waarde van de financiële activa overgedragen van de Groep :

31/12/2019 (In EUR)	*Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden*	*Schuldbewijzen tegen geamortiseerde kostprijs*	*Leningen en vorderingen*
Boekwaarde van de overgedragen activa	0	5.021.463	0
Boekwaarde van de hiermee samenhangende verplichting	0	4.962.565	0

31/12/2018 (In EUR)	*Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden*	*Voor verkoop beschikbare financiële activa*	*Leningen en vorderingen*
Boekwaarde van de overgedragen activa	0	6.507.257	0
Boekwaarde van de hiermee samenhangende verplichting	0	6.436.910	0

5.20.1.7.2.11.2 In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties

De in schuldbewijzen belichaamde schulden bestaan uitsluitend uit kasbons en zijn per 31 december 2019 als volgt samengesteld :

(in EUR)	31/12/2019	31/12/2018
Kasbons	906.798.610	967.945.453
Obligaties	0	0
Totaal in schuldbewijzen belichaamde schulden	**906.798.610**	**967.945.453**

De daling van het uitstaande bedrag van -61,1 miljoen EUR (2018: -207,4 miljoen EUR) is minder uitgesproken dan in het vorige boekjaar. De verderzetting van de neerwaartse trend wordt verklaard doordat de klanten minder belangstelling vertonen in deze producten. De rentevoeten zijn de afgelopen jaren sterk gedaald als gevolg van de voortdurende daling van de markttarieven, waardoor de klanten niet langer kiezen voor deze spaarproducten.

Macrodekking wordt toegepast op een deel van de kasbonportefeuille.

5.20.1.7.2.11.3 Achtergestelde verplichtingen

De achtergestelde verplichtingen bestaan uitsluitend uit achtergestelde certificaten. De resterende looptijd per 31 december 2019 kan als volgt worden gedetailleerd :

(in EUR)	31/12/2019	31/12/2018
Vervaldatum	0	0
Lopend jaar	0	0
Lopend jaar +1	100.980.627	64.511.146
Lopend jaar +2	50.144.924	100.725.109
Lopend jaar +3	17.370.591	50.010.758
Lopend jaar +4	3.842.932	17.324.882
Meer dan lopend jaar +4	5.617.713	9.439.579
Totaal achtergestelde verplichtingen	**177.956.787**	**242.011.474**

De achtergestelde schulden zijn in 2019 verder gedaald (-64 miljoen EUR). De daling van het uitstaande bedrag is het gevolg van de looptijd van de certificaten en de niet-verlenging ervan . De reden is vergelijkbaar met de reden die in het vorige punt is aangehaald. De daling van de markttarieven verlaagt de vergoeding voor dit soort producten en dus ook de interesse van de klanten.

5.20.1.7.2.11.4 Andere financiële verplichtingen

De bedragen vermeld onder "andere financiële verplichtingen" geven ons een momentopname op de balansdatum.
Dit betreft voornamelijk "wachtrekeningen" met betrekking tot transacties met klanten en agenten.

(in EUR)	31/12/2019	31/12/2018
Wachtrekeningen	133.230.027	104.779.224
Totaal andere financiële verplichtingen	**133.230.027**	**104.779.224**

5.20.1.7.2.12 Voorzieningen

De voorzieningen kunnen als volgt per type voor de jaren 2019 en 2018 worden gedetailleerd :

31/12/2019 (in EUR)	Reorganisatie	Lopende rechtsgeschillen	Technische voorziening Crelan Insurance	Andere voorzieningen	Totaal
Beginbalans	23.365.163	5.948.823	51.888.190	828.634	82.030.810
Verkoop entiteit Crelan Insurance			-51.888.190		-51.888.190
Nieuwe beginbalans	23.365.163	5.948.823	0	828.634	30.142.620
Toevoegingen	0	2.140.280	0	158.787	2.299.067
Gebruikte bedragen	-4.555.784	-814.628	0	0	-5.370.412
Niet-gebruikte bedragen die tijdens de periode werden teruggeboekt	-5.766.846	-83.161	0	-19.839	-5.869.846
Herclassificatie als aangehouden voor verkoop	0	0	0	0	0
Andere bewegingen	0	0	0	0	0
Eindbalans	**13.042.533**	**7.191.314**	**0**	**967.582**	**21.201.429**

31/12/2018 (in EUR)	Reorganisatie	Lopende rechtsgeschillen	Technische voorziening Crelan Insurance	Andere voorzieningen	Totaal
Beginbalans	27.485.351	4.996.741	46.233.862	781.378	79.497.332
Toevoegingen	0	1.818.505	26.063.168	47.257	27.928.930
Gebruikte bedragen	-4.120.188	-568.786	-20.408.840	0	-25.097.814
Niet-gebruikte bedragen die tijdens de periode werden teruggeboekt	0	-297.637	0	0	-297.637
Herclassificatie als aangehouden voor verkoop	0	0	0	0	0
Andere bewegingen	0	0	0	0	0
Eindbalans	**23.365.163**	**5.948.823**	**51.888.190**	**828.635**	**82.030.811**

In oktober 2016 keurde de raad van bestuur van Crelan NV het strategisch plan "Fit for the Future" goed voor de reorganisatie van de centrale diensten en het agentennet. De voorzieningen in het kader van dit project bedroegen 38 miljoen EUR en hadden betrekking op de geleidelijke daling van het aantal voltijdse banen over een periode van 4 jaar en de herstructurering van het agentennet. Na de verschillende overdrachten, gebruik en toewijzing gedurende de voorbije jaren bedroegen deze voorzieningen eind 2018, 23,4 miljoen EUR. In 2019 werd het gebruik van deze voorzieningen geboekt voor een bedrag van 4,6 miljoen EUR en de herwaardering van de voorzieningen leidde tot een terugname van 5,8 miljoen EUR.

De lopende rechtsgeschillen hebben betrekking op diverse juridische zaken en schadegevallen. Het bedrag van de voorziening wordt individueel per dossier door de juridische dienst of door de personeelsdienst berekend indien het een schadegeval met een medewerker betreft. De variatie van 1,3 miljoen EUR betreft zowel nieuwe als bestaande dossiers. Het merendeel van die dossiers betreft voornamelijk rechtsgeschillen met agenten.

De andere voorzieningen hebben betrekking op verplichtingen en garanties die gegeven zijn op kredietlijnen en lopende rekeningen in Stage 1. Deze zijn sinds 2018 aangelegd in overeenstemming met IFRS 9.

Ten slotte wordt de technische voorziening van de verzekeringsactiviteit niet langer afzonderlijk in de rekeningen vermeld, maar op de lijn "Verkoop entiteit Crelan Insurance", aangezien het de bedoeling is de verzekeringsmaatschappij te verkopen in 2020.

Door de deconsolidatie van de activa en passiva van de dochteronderneming Crelan Insurance NV worden de mutaties met betrekking tot de technische voorzieningen van deze dochteronderneming niet meer in de tabel vermeld. Het saldo aan het einde van het jaar is echter te vinden in punt 4.10. De voorzieningen van Crelan Insurance NV bedragen 56 miljoen EUR, wat neerkomt op een variatie van ongeveer +4,2 miljoen EUR ten opzichte van 2018.

5.20.1.7.2.13 Personeelsbeloningen

5.20.1.7.2.13.1 Pensioenverplichtingen

Verplichtingen uit hoofde van de toegezegde pensioenregelingen worden opgenomen in de sectie "Overige verplichtingen". Crelan NV heeft twee "toegezegde pensioenregelingen" die werknemers van het voormalige Landbouwkrediet en het voormalige Centea dekken. De andere entiteiten van de Groep hebben Belgische toegezegde bijdrageregelingen opgezet.

Sinds 2012 is het niet langer interessant om toegezegde pensioenregelingen te sluiten. Deze worden gefinancierd door groepsverzekeringscontracten of individuele pensioenverplichtingen afgesloten met Belgische verzekeraars. De door de werkgever gekozen financieringsmethode voorziet in een jaarlijkse dotatie aan het financieringsfonds. Dit fonds houdt rekening met veronderstellingen van loonsverhogingen, inflatie, actualisatievoet, pensioenleeftijd en personeelsverloop, met inachtneming van de wettelijke minimumfinanciering.

Op de pensioengerechtigde leeftijd ontvangen de werknemers een bepaald bedrag aan kapitaal, berekend op basis van de jaarlijkse beloning en anciënniteit.

Toegezegde pensioenregelingen dekken actuarieel risico, voornamelijk renterisico, marktrisico en inflatierisico.

De Groep heeft vier "toegezegde bijdrageregelingen", één voor voormalige Landbouwkrediet-werknemers die sinds 2008 in dienst zijn gekomen, twee voor de voormalige Centea-werknemers, die vóór 1999 in dienst zijn getreden en één voor Europabank NV. Bovendien worden werknemers van het voormalige Landbouwkrediet die zijn ingeschreven bij de toegezegde pensioenregelingen, overgedragen naar toegezegde-bijdragenregelingen als ze actief blijven na de pensioengerechtigde leeftijd. De dochteronderneming Europabank NV heeft ook een eigen toegezegde bijdrageregeling voor al haar werknemers. Al deze pensioenregelingen worden gefinancierd door groepsverzekeringen, waarbij de verzekeraar een minimaal rendement garandeert.

De Belgische toegezegde bijdrageregelingen waren tot voor kort onderworpen aan een wettelijk minimumrendement van 3,25% op de werkgeversbijdragen en 3,75% op de persoonlijke bijdragen die door de werkgever moesten worden gegarandeerd. Dit gegarandeerde rendement kon worden gewijzigd bij koninklijk besluit. In dit geval werd verwacht dat de nieuwe rendementen zouden worden toegepast op opgebouwde bijdragen uit het verleden en toekomstige bijdragen. Gezien het beperkte risico zijn deze pensioenregelingen beschouwd als toegezegde bijdrageregelingen en als zodanig verwerkt onder IAS 19.

De Belgische wet werd gewijzigd op 1 januari 2016 : het door de werkgever te garanderen minimumrendement varieert afhankelijk van de prestaties van de OLO 10 jaar, met een minimum van 1,75% en een maximum van 3,75%. Voor bijdragen betaald vanaf 2016 is het gegarandeerde minimumrendement 1,75%.
Voor pensioenregelingen die worden gefinancierd door groepsverzekeringscontracten volgens welke de verzekeraar een contractuele rentevoet garandeert, blijft het percentage van 3,25% of 3,75% van toepassing op geaccumuleerde bijdragen per 31 december 2015, tot de datum van uitdiensttreding van

de actieve werknemer. De facto kunnen deze Belgische toegezegde bijdrageregelingen vanaf 2016 worden geclassificeerd als toegezegde pensioenregelingen volgens IAS 19.

Vanaf 2016 voert de Groep de volledige berekening uit van de verplichtingen voor toegezegde bijdrageregelingen in overeenstemming met IAS 19. De bruto verplichtingen voor toegezegde pensioenrechten worden gewaardeerd volgens de "Projected Unit Credit -methode".
De "PUC-methode" is een actuariële techniek waarbij de bruto verplichtingen die voortvloeien uit toegezegde pensioenrechten worden geëvalueerd via een prognose van toekomstige verdisconteerde voordelen. De contante waarde van de bruto toegezegde pensioenverplichting wordt vervolgens vergeleken met de reële waarde van de beleggingen. Een voorziening wordt aangelegd voor een eventueel tekort. Rekening houdend met de pensioenkosten die toe te rekenen zijn aan het dienstjaar, wordt de wijziging in de verplichting opgenomen via de herwaarderingsreserve. De waardering van activa onder toegezegde bijdrageregelingen is gebaseerd op de toepassing van alinea 115 van IAS 19, rekening houdend met het standaardrisico van verzekeringsinstellingen. Toegezegde pensioenregelingen worden gewaardeerd volgens de methode van de reële waarde van de activa (IFRS 13), waarbij activa gelijk zijn aan de contante waarde van toekomstige kasstromen, rekening houdend met het risico van wanbetaling.

Om de reële waarde van de activa te bepalen, wordt een schatting gemaakt van het risico van wanbetaling :

- Voor de reële waarde van de activa die binnen de limieten van de wiskundige reserves blijven, wordt het risico van wanbetaling gelijkgesteld met het risico van wanbetaling van bedrijfsobligaties met rating AA. Daarom is de disconteringsvoet die wordt gebruikt om de contante waarde te bepalen, identiek aan de disconteringsvoet die wordt gebruikt om de DBO (d.w.z. "Defined Benefit Obligation" - gedefinieerde prestatieplicht) te berekenen.
- Voor de reële waarde van activa die de wiskundige reserves overschrijden, wordt een aanvullend standaardrisico in aanmerking genomen, dat als volgt in de disconteringsvoet is opgenomen : de toegevoegde risicopremie is gelijk aan de opbrengsten op bedrijfsobligaties met rating AA minus het rendement van financiële instellingen met de rating van de betreffende verzekeringsmaatschappijen.

Deze methode houdt daarom rekening met het risico dat de verzekeringsmaatschappij haar verplichtingen niet nakomt, dat wil zeggen dat zij haar contractueel overeengekomen gegarandeerde rendement niet kan bereiken.

De onderstaande tabel geeft de evolutie weer van de huidige waarde van de bruto-verplichting van toegezegde pensioenregelingen en Belgische toegezegde bijdrageregelingen :

(in EUR)	31/12/2019		31/12/2018	
	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Openingsbalans	65.907.721	74.730.585	64.866.424	73.754.654
Aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten	2.563.353	2.813.918	2.694.029	2.638.892
Rentekosten	900.921	1.072.961	835.707	1.158.850
Bijdragen van deelnemers aan de regeling	176.966	836.997	180.400	798.882
Belastingen	-340.444	-347.473	-392.889	-348.631
Actuariële winsten en verliezen - ervaring	-504.542	0	-314.452	0
Actuariële winsten en verliezen - demografische assumpties	0	0	0	0
Actuariële winsten en verliezen - financiële assumpties	5.425.228	7.894.836	-457.848	1.266.585
Betaalde vergoedingen	-2.860.125	-4.312.648	-1.503.650	-4.538.646
Werkingskosten vorige periode - verminderingen	0	0	0	0
Ontslagvergoeding	0	0	0	0
Herclassificatie uit toegezegde bijdrageregelingen	0	0	0	0
Eindbalans	**71.269.078**	**82.689.176**	**65.907.721**	**74.730.585**

De aanzienlijke toename van de actuariële winsten en verliezen in verband met financiële assumpties is volledig toe te schrijven aan de daling van de disconteringsvoeten.

De stijging van de betaalde vergoedingen is grotendeels toe te schrijven aan de regeling voor vervroegde uittreding die de Groep aanbiedt aan haar werknemers ouder dan 58 jaar.

De uitsplitsing van de bruto-verplichting van Belgische toegezegde pensioenregelingen en toegezegde bijdrageregelingen kan als volgt worden samengesteld :

(in EUR)	31/12/2019		31/12/2018	
	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Actieve werknemers	61.350.273	69.364.509	57.163.970	62.492.244
Ex-werknemers	8.845.112	13.114.146	7.853.783	12.029.908
Begunstigden	64.545	0	67.774	0
Belastingen	1.009.149	210.522	822.195	208.433
Saldo	**71.269.079**	**82.689.177**	**65.907.722**	**74.730.585**

De activa worden aangehouden in ruil voor toegezegde pensioenregelingen en toegezegde bijdrageregelingen.

De onderstaande tabel geeft de evolutie van de reële waarde van de betrokken activa weer :

(in EUR)	31/12/2019		31/12/2018	
	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Openingsbalans	58.686.984	72.950.261	55.722.167	73.250.690
Interest inkomsten van de fondsbeleggingen	815.598	1.069.818	732.944	1.127.140
Rendement op fondsbeleggingen boven/(onder) de actualisatievoet	3.075.402	8.003.854	708.064	-51.913
Bijdragen van de werkgever	2.800.438	2.690.198	3.239.948	2.712.741
Bijdragen van de deelnemers aan de regeling	176.966	836.997	180.400	798.882
Betaalde vergoedingen	-2.860.125	-4.312.648	-1.503.650	-4.538.646
Belastingen	-340.443	-347.473	-392.889	-348.631
Herclassificatie uit toegezegde bijdrageregelingen	0	0	0	0
Eindbalans	**62.354.820**	**80.891.007**	**58.686.984**	**72.950.261**

Het waargenomen rendement op de activa van de toegezegde pensioenregelingen bedroeg in 2019, 3,9 miljoen EUR (2018 : 1,4 miljoen EUR). De sterke stijging is vooral te danken aan een hoog renteresultaat (+2,4 miljoen EUR), wat kan worden verklaard door de sterke groei van de financiële markten in 2019.
De activa omvatten geen financiële instrumenten die door de Groep zijn uitgegeven, noch vastgoedbeleggingen of activa die door de Groep worden gebruikt. Alle activa worden belegd in groepsverzekeringscontracten die voorzien in een door de verzekeraar gegarandeerde contractuele rentevoet (contracten in tak 21).

De onderstaande tabel geeft de details van de aansluiting tussen de actuele waarde van de bruto verplichtingen en de reële waarde van de activa in verband met de Belgische toegezegde pensioenregelingen en toegezegde bijdrageregelingen, evenals de activa en passiva die op de balans verschijnen :

(in EUR)	31/12/2019		31/12/2018	
	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Brutoverplichtingen uit hoofde van toegezegde pensioenregelingen	71.269.078	82.689.176	65.907.721	74.730.585
Reële waarde van de fondsbeleggingen	-62.354.820	-80.891.007	-58.686.984	-72.950.262
Netto verplichtingen voor plannen met vaste toezeggingen	**8.914.258**	**1.798.169**	**7.220.737**	**1.780.323**
Bedragen opgenomen in de balans				
Verplichtingen voor plannen met vaste toezeggingen	8.914.258	1.798.169	7.220.737	1.780.323
Activa voor plannen met vaste toezeggingen	-2	-1	0	0
Netto verplichtingen voor plannen met vaste toezeggingen	**8.914.256**	**1.798.168**	**7.220.737**	**1.780.323**

De onderstaande tabel geeft de totale kosten weer die in de loop van het jaar in het totaalresultaat zijn opgenomen :

(in EUR)	31/12/2019		31/12/2018	
	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Aan het boekjaar toegerekende pensioenkosten	2.563.353	2.813.918	2.694.029	2.638.892
Rentelasten	900.921	1.072.962	835.707	1.158.850
Werkingskosten vorige periode -	0	0	0	0
Ontslagvergoeding	0	0	0	0
Interest inkomsten van de fondsbeleggingen	-815.599	-1.069.817	-732.944	-1.127.140
Totale lasten opgenomen in de gerealiseerde resultaten	**2.648.675**	**2.817.063**	**2.796.792**	**2.670.602**
Herwaarderingsreserves opgenomen in het eigen vermogen	1.845.284	-109.019	-1.480.364	1.318.497
Totale lasten opgenomen in het totaalresultaat	**4.493.959**	**2.708.044**	**1.316.428**	**3.989.099**

De belangrijkste actuariële veronderstellingen met betrekking tot Belgische toegezegde pensioenregelingen en toegezegde bijdrageregelingen worden weergegeven in de onderstaande tabel:

	2019		2018	
	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Disconteringsvoet	0,59%-0,96%	0,59%-1,11%	1,37%-1,72%	1,40%-1,79%
Verwachte procentuele salarisstijgingen	2,80%	2,80%	2,80%	2,80%
Verwachte inflatie	1,80%	1,80%	1,80%	1,80%

De belangrijkste actuariële veronderstellingen die zijn gebruikt om de totale kosten te bepalen die in de winst- en verliesrekening gedurende het jaar zijn opgenomen, worden weergegeven in de onderstaande tabel:

	2019		2018	
	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Disconteringsvoet	1,37%-1,72%	0,59%-1,11%	1,27%-1,74%	1,40%-1,79%
Verwachte procentuele salarisstijgingen	2,80%	2,80%	2,80%	2,80%
Verwachte inflatie	1,80%	1,80%	1,80%	1,80%

De disconteringsvoet die wordt gebruikt om de waarde van de verplichtingen van het pensioenplan te bepalen, is verschillend voor ex-Centea, Crelan NV en voor de Belgische toegezegde pensioenregelingen en de Belgische toegezegde bijdrageregelingen. In de toegezegde pensioenregeling van Crelan NV zijn er (relatief) oudere werknemers. Het "Defined Benefit Plan" van ex-Centea werd pas in 2009 geïmplementeerd en is van toepassing op al diegenen die na 1998 in dienst zijn getreden. Aangezien de gemiddelde te financieren periode langer is voor ex-Centea dan voor Crelan NV, is de disconteringsvoet die wordt gebruikt voor de berekening van de "Defined Benefit Obligation"

hoger voor ex-Centea dan voor Crelan NV. Dezelfde verklaring is van toepassing op Belgische toegezegde bijdrageregelingen.

De verwachte kasstromen in 2020 voor de toegezegde pensioenregelingen en de Belgische toegezegde bijdrageregelingen van de Groep worden weergegeven in de onderstaande tabel :

(in EUR)	31/12/2020	
	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Bijdragen van de werkgever	2.990.578	2.668.079
Bijdragen van deelnemers aan de regeling	181.921	830.121
Betaalde vergoedingen	7.262.402	2.023.876
Betaalde vergoedingen door de werknemer	18.161	0
Belastingen	349.976	0

De gemiddelde looptijd van de verplichtingen met betrekking tot de toegezegde pensioenregelingen is 9 jaar voor Crelan NV en 16 jaar voor ex-Centea. De gemiddelde looptijd van de verplichtingen met betrekking tot de diverse toegezegde bijdrageregelingen liggen tussen 9 en 15 jaar.

De sensitiviteitsanalyse van de actuariële veronderstellingen van +/-50bps op de bruto-verplichting van de toegezegde pensioenregelingen op het einde van de periode is weergegeven in de onderstaande tabel :

	(in EUR)	31/12/2019
		Toegezegde pensioenregelingen
1	Brutoverplichting op het einde van de periode gebaseerd op hypotheses van vorig jaar	
	a. Brutoverplichting - Nominale waarde	65.843.850
2	a. Brutoverplichting - Nominale waarde	
	a. Oorspronkelijke hypothese	1,55%
	b. Brutoverplichting	71.269.079
	a. Hypothese - Variatie 1	2,55%
	b. Brutoverplichting - Nominale waarde	67.669.637
	a. Hypothese - Variatie 2	0,55%
	b. Brutoverplichting - Nominale waarde	75.164.761
3	Sensitiviteit van de verwachte procentuele salarisstijgingen	
	a. Oorspronkelijke hypothese	5,60%
	b. Brutoverplichting	71.269.079
	a. Hypothese - Variatie 1	6,60%
	b. Brutoverplichting - Nominale waarde	76.484.975
	a. Hypothese - Variatie 2	4,60%
	b. Brutoverplichting - Nominale waarde	66.653.842
4	Sensitiviteit van het sterftecijfer	
	a. Oorspronkelijke hypothese	MR/FR -3
	b. Brutoverplichting	71.269.079
	a. Hypothese - Variatie 1	MR/FR
	b. Brutoverplichting - Nominale waarde	71.030.155
5	Sensitiviteit van de verwachte inflatie	
	a. Oorspronkelijke hypothese	3,60%
	b. Brutoverplichting	71.269.079
	a. Hypothese - Variatie 1	4,60%
	b. Brutoverplichting - Nominale waarde	73.872.877
	a. Hypothese - Variatie 2	2,60%
	b. Brutoverplichting - Nominale waarde	68.837.635

De gevoeligheidsanalyse van de actuariële veronderstellingen van +/- 50bps over de waarde van de bruto-verplichtingen en activa van Belgische toegezegde bijdrageregelingen aan het einde van de periode wordt gepresenteerd in de onderstaande tabel :

(in EUR)	31/12/2019
	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Disconteringsvoet +50bp	
Brutoverplichting	77.683.557
Activa	76.028.340
Disconteringsvoet -50bp	
Brutoverplichting	88.186.062
Activa	86.228.327
Disconteringsvoet +25bp	
Brutoverplichting	80.128.461
Activa	78.403.705
Disconteringsvoet -25bp	
Brutoverplichting	85.372.590
Activa	83.496.859

5.20.1.7.2.14 Derivaten en boekhoudkundige verwerking

Een derivaat is een financieel instrument waarvan de waarde afhankelijk is van de waarde van een onderliggende waarde (bijv. rentevoet, wisselkoers, aandelenkoers, index, enz.), waarvoor een beperkte initiële belegging is vereist en waarvan de betaling wordt gedaan op een later tijdstip.

De Groep houdt enkel derivaten aan in het kader van afdekkingstransacties. Volgende soorten derivaten worden binnen de Groep gebruikt :

- Een renteswap is een overeenkomst waarbij twee partijen overeenkomen om periodiek rentebetalingen uit te wisselen.

- Een cap is een rente-optie die de maximale rente voor de koper van de cap beperkt tot een vooraf bepaald niveau voor verschillende periodes.

- Een swaption is een optie op een renteswap waarbij de eigenaar van de swaption het recht, maar niet de plicht heeft om een swap aan te gaan.

De Groep past alleen een reële-waarde-afdekking toe, die het risico van variatie in de reële waarde van een actief of een verplichting dekt.

Wat betreft de reële waarde-afdekking van het renterisico van een portefeuille van financiële activa of verplichtingen werden bij Crelan NV drie portefeuilles samengesteld die elk afzonderlijk worden ingedekt met een portefeuille van renteswaps :

(1). Activaportefeuille bestaande uit consumentenleningen, hypothecaire leningen en investeringsleningen
(2). Investeringsportefeuille
(3). Portefeuille van passiva, bestaande uit kasbons en termijnrekeningen

De portefeuilles van activa (1) of passiva (3) maken het voorwerp uit van afdekkingsrelaties via macro-afdekking. Macro-afdekking houdt in dat het renterisico van een portefeuille met vergelijkbare kenmerken wordt afgedekt met behulp van een portefeuille van renteswapovereenkomsten. Wijzigingen in de reële waarde van de onderliggende portefeuille, toe te schrijven aan het ingedekte risico, geven aanleiding tot een aanpassing van de boekwaarde van de onderliggende portefeuille ten opzichte van de resultatenrekening.

De wijzigingen in de balans worden opgenomen in de sectie "Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële waarde-afdekking van het renterisico van een portefeuille" aan de actief- of passiefzijde van de balans (afhankelijk van de zijde waarop de ingedekte portefeuille zich bevindt : actief of passief).

De wijzigingen in de winst-en-verliesrekening en ook elke inefficiëntie van de afdekkingsrelatie worden opgenomen in de sectie "Reële waarde aanpassingen bij de administratieve verwerking van afdekkingstransacties".

Sinds 2011 past de Groep ook reële waarde-afdekking toe met caps en swaptions. Hiervoor plaatste Crelan NV impliciet synthetische portefeuilles van caps gekoppeld aan hypothecaire leningen met een variabele rente als een afgedekte positie waarop reële waarde-afdekking wordt toegepast.

Voor alle reële waarde-afdekkingen, worden de vereiste efficiëntietesten uitgevoerd op elke rapporteringsdatum.

Onderstaande tabel geeft de reële waarde weer van de afdekkingsinstrumenten die op 31 december 2019 werden aangehouden :

	31/12/2019			
	Notioneel		Boekwaarde	
(in EUR)	Te ontvangen	Te betalen	Activa	Passiva
Reële waarde-afdekking (macro-hedging)	2.849.641.324	4.954.723.259	28.577.911	682.810.463
Reële waarde-afdekking (micro-hedging)	0	0	0	0
Totaal derivaten gebruikt ter afdekking	**2.849.641.324**	**4.954.723.259**	**28.577.911**	**682.810.463**
	31/12/2018			
	Notioneel		Boekwaarde	
(in EUR)	Te ontvangen	Te betalen	Activa	Passiva
Reële waarde-afdekking (macro-hedging)	3.807.598.784	5.066.092.389	37.189.365	555.456.248
Reële waarde-afdekking (micro-hedging)	0	0	0	0
Totaal derivaten gebruikt ter afdekking	**3.807.598.784**	**5.066.092.389**	**37.189.365**	**555.456.248**

De volgende tabel geeft ons een overzicht van de boekwaarde van de afgedekte items voor 2019 en 2018 :

	31/12/2019		
	Boekwaarde		Basis
(in EUR)	Activa	Passiva	Adjustment
Carrying amount of the hedged item			
waarvan AC leningen aan clienten	-609.186.904	0	-4.211.352
waarvan AC schuldbewijzen ACTIVA	-18.498.402	0	-91.992
waarvan AC schuldbewijzen PASSIVA	0	10.387.630	13.600
Totaal	**-627.685.306**	**10.387.630**	**-4.289.744**
	31/12/2018		
	Boekwaarde		Basis
(in EUR)	Activa	Passiva	Adjustment
Carrying amount of the hedged item			
waarvan AC leningen aan clienten	-482.866.433	0	-2.514.951
waarvan AC schuldbewijzen ACTIVA	-21.003.003	0	-82.672
waarvan AC schuldbewijzen PASSIVA	0	9.847.315	5.219
Totaal	**-503.869.436**	**9.847.315**	**-2.592.405**

Zoals hierboven uitgelegd, dekt de Groep haar posities uitsluitend af via een reële-waarde-afdekking. Hierbij worden activa met dezelfde kenmerken (bijv. vervaldatum/herzieningsdatum en de contractrente) gegroepeerd in synthetische portefeuilles. Elk van deze portefeuilles is volledig afgedekt door hun respectievelijke derivaten, waarbij het verschil in waarde hoofdzakelijk voortvloeit uit het verschil in de gebruikte benchmarks tussen het afdekkingsinstrument en de afgedekte positie.

Volgende tabel verstrekt een overzicht van het netto resultaat als gevolg van de inefficiëntie bij de verwerking van de afdekkingstransacties :

	31/12/2019		31/12/2018	
(in EUR)	Winsten	Verliezen	Winsten	Verliezen
Reële waarde-afdekking van een individueel actief of verplichting				
- wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte positie	0	0	0	0
- wijzigingen in de reële waarde van de afdekkingsderivaten	0	0	0	0
Reële waarde-afdekking van het renterisico van een portefeuille				
- wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte positie	138.134.938	0	0	-29.773.432
- wijzigingen in de reële waarde van de afdekkingsderivaten	0	-139.868.886	29.919.683	0
- afschrijvingen en andere reële waardeaanpassingen	874.455	0	546.680	0
Totaal winsten en verliezen	**139.009.393**	**-139.868.886**	**30.466.363**	**-29.773.432**
Netto resultaat als gevolg van de administratieve verwerking van afdekkingstransacties	**-859.493**		**692.931**	

De totale resultaatsimpact per 31 december 2019 bedraagt -0,86 miljoen EUR (2018 : +0,69 miljoen EUR).

Bij de overname van Centea werd Crelan NV geconfronteerd met derivaten die niet konden worden gedocumenteerd als een afdekking op basis van IFRS-regels (hoewel ze economisch gekoppeld zijn aan een afdekking). Deze derivaten moesten daarom in de portefeuille voor handelsdoeleinden worden geplaatst ("Financiële activa of verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden"). Dit betreft renteswapovereenkomsten, caps en swaptions.

De onderstaande tabel geeft de samenstelling weer van de financiële activa en passiva aangehouden voor handelsdoeleinden op 31 december 2019 en bestaat daarom volledig uit derivaten waarvoor geen afdekking kon worden gedocumenteerd in overeenstemming met IFRS-regels :

(in EUR)	31/12/2019	31/12/2018
Activa		
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	22.882.716	20.583.404
Schuldbewijzen	0	0
Totaal activa aangehouden voor handelsdoeleinden	**22.882.716**	**20.583.404**
Verplichtingen		
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	23.908.344	20.146.379
Schuldbewijzen	0	0
Totaal verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	**23.908.344**	**20.146.379**

Zowel in 2019 als in 2018 werden geen financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden als onderpand voor verplichtingen of voorwaardelijke verplichtingen.

De onderstaande tabel geeft de samenstelling weer van derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden op 31 december 2019. Voor het notioneel bedrag wordt een verdeling gemaakt tussen "te ontvangen" (receiver) en "te betalen" (payer).

(in EUR)	31/12/2019			
	Notioneel		Boekwaarde	
	Te ontvangen	Te betalen	Activa	Passiva
Renteinstrumenten				
- IRS (renteswap-overeenkomst)	60.000.000	47.000.000	22.852.862	23.884.253
- Caps	371.600.539	522.500.000	29.855	24.091
- Swaptions	7.300.000	8.000.000	0	0
Totaal derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	**438.900.539**	**577.500.000**	**22.882.717**	**23.908.344**
	31/12/2018			
	Notioneel		Boekwaarde	
	Te ontvangen	Te betalen	Activa	Passiva
Renteinstrumenten				
- IRS (renteswap-overeenkomst)	60.000.000	47.000.000	20.190.859	19.799.976
- Caps	455.596.859	745.000.000	392.414	346.137
- Swaptions	7.300.000	8.000.000	131	266
Totaal derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	**522.896.859**	**800.000.000**	**20.583.404**	**20.146.379**

De daling van de verscheidene notionele bedragen vloeien voort uit het op eindvervaldag komen van de afdekkingsinstrumenten.

Waarborgen in contanten worden ontvangen van / betaald aan de tegenpartij als onderpand voor kredietrisico met betrekking tot de positieve of negatieve marktwaarde van de derivaten. Deze waarborgen bedroegen 783,9 miljoen EUR op 31 december 2019 (2018: 635,1 miljoen EUR). Deze worden geboekt onder de rubriek "Leningen en vorderingen / Interbancaire kredieten en waarborgen die in contanten zijn gestort".

5.20.1.7.2.15 Reële waarde van financiële activa en financiële verplichtingen

De reële waarde is de prijs die zou worden ontvangen om een actief te verkopen of die zou worden betaald om een verplichting over te dragen in een regelmatige transactie tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum.

Op basis van de observeerbaarheid van de parameters wordt de reële waarde onderverdeeld in 3 categorieën:

Level 1 : genoteerde prijzen (niet aangepast) in actieve markten voor identieke activa en verplichtingen;

Level 2 : gebruik van parameters andere dan genoteerde prijzen, die waarneembaar zijn voor het actief of de verplichting, ofwel direct ofwel indirect;

Level 3 : gebruik van niet-waarneembare parameters, of wanneer een waarneembare input een aanpassing vereist met behulp van een niet-waarneembare input en die aanpassing resulteert in een aanzienlijke verandering van de reële waarde.

5.20.1.7.2.15.1 Reële waarde van financiële activa en verplichtingen aan geamortiseerde kostprijs

De onderstaande tabel toont de boekwaarde en de reële waarde van de activa en passiva opgenomen in de balans tegen geamortiseerde kostprijs :

(in EUR)	31/12/2019				
	Boekwaarde	Reële waarde	Level 1	Level 2	Level 3
Activa					
Leningen en Vorderingen	17.674.781.280	18.175.801.790	0	0	18.175.801.790
Interbancaire kredieten	*113.917.039*	*113.952.216*	*0*	*0*	*113.952.216*
Woonkredieten	*11.191.976.366*	*11.524.663.237*	*0*	*0*	*11.524.663.237*
Particulieren Korte Termijn	*53.676.214*	*53.623.131*	*0*	*0*	*53.623.131*
Particulieren Lange Termijn	*746.869.112*	*747.684.535*	*0*	*0*	*747.684.535*
Landbouwkredieten Korte Termijn	*96.847.432*	*96.860.546*	*0*	*0*	*96.860.546*
Landbouwkredieten Lange Termijn	*1.916.429.234*	*2.013.604.175*	*0*	*0*	*2.013.604.175*
Ondernemingen Korte Termijn	*122.252.481*	*122.433.584*	*0*	*0*	*122.433.584*
Ondernemingen Lange Termijn	*1.703.380.896*	*1.772.924.578*	*0*	*0*	*1.772.924.578*
Leningen op Afbetaling	*631.471.239*	*633.038.463*	*0*	*0*	*633.038.463*
Comfort- en Kaskredieten	*70.691.090*	*70.691.090*	*0*	*0*	*70.691.090*
Waarborgkredieten	*186.586*	*186.587*	*0*	*0*	*186.587*
Leasingcontracten	*155.538.437*	*154.594.494*	*0*	*0*	*154.594.494*
Gestorte cash waarborgen	*736.956.001*	*736.956.001*	*0*	*0*	*736.956.001*
Andere leningen en vorderingen	*134.589.153*	*134.589.153*	*0*	*0*	*134.589.153*
Effecten	1.195.180.246	1.248.807.248	1.229.417.163	19.390.084	0
Tegen geamortiseerde kostprijs	*1.195.180.246*	*1.248.807.248*	*1.229.417.163*	*19.390.084*	*0*
Verplichtingen					
Deposito's	18.233.847.899	18.246.562.820	0	16.632.958.711	1.613.604.109
In schuldbewijzen belichaamde schulden	906.798.610	918.148.086	0	0	918.148.086
Achtergestelde verplichtingen	177.956.787	182.488.519	0	0	182.488.519

(in EUR)	31/12/2018				
	Boekwaarde	Reële waarde	Level 1	Level 2	Level 3
Activa					
Leningen en Vorderingen	16.680.870.114	17.245.937.420	0	0	17.245.937.420
Interbancaire kredieten	*87.009.319*	*87.110.064*	*0*	*0*	*87.110.064*
Woonkredieten	*10.656.905.061*	*11.061.349.088*	*0*	*0*	*11.061.349.088*
Particulieren Korte Termijn	*50.788.493*	*50.743.667*	*0*	*0*	*50.743.667*
Particulieren Lange Termijn	*677.956.639*	*675.940.585*	*0*	*0*	*675.940.585*
Landbouwkredieten Korte Termijn	*96.241.497*	*96.218.067*	*0*	*0*	*96.218.067*
Landbouwkredieten Lange Termijn	*1.915.130.191*	*2.006.131.816*	*0*	*0*	*2.006.131.816*
Ondernemingen Korte Termijn	*115.931.251*	*115.948.203*	*0*	*0*	*115.948.203*
Ondernemingen Lange Termijn	*1.591.153.368*	*1.661.182.496*	*0*	*0*	*1.661.182.496*
Leningen op Afbetaling	*566.148.426*	*567.860.152*	*0*	*0*	*567.860.152*
Comfort- en Kaskredieten	*73.127.080*	*73.127.080*	*0*	*0*	*73.127.080*
Waarborgkredieten	*223.980*	*223.980*	*0*	*0*	*223.980*
Leasingcontracten	*134.774.516*	*134.621.928*	*0*	*0*	*134.621.928*
Gestorte cash waarborgen	*594.454.232*	*594.454.232*	*0*	*0*	*594.454.232*
Andere leningen en vorderingen	*121.026.060*	*121.026.061*	*0*	*0*	*121.026.061*
Effecten	1.647.719.970	1.697.564.461	1.676.741.815	19.155.753	1.666.893
Tegen geamortiseerde kostprijs	*1.647.719.970*	*1.697.564.461*	*1.676.741.815*	*19.155.753*	*1.666.893*
Verplichtingen					
Deposito's	17.210.138.934	17.230.921.947	0	15.618.552.265	1.612.369.682
In schuldbewijzen belichaamde schulden	967.945.453	983.592.402	0	0	983.592.402
Achtergestelde verplichtingen	242.011.474	250.243.353	0	0	250.243.353

Voor deposito's tot een jaar wordt de reële waarde verondersteld gelijk te zijn aan de boekwaarde. Voor de overige activa en passiva wordt er een reële waarde bepaald op basis van :

- De evolutie van de risicovrije rentevoet : het gaat erom het verschil te onderzoeken tussen de historische en de huidige rentevoet. Als een risicovrije rente wordt de IRS-rente toegepast op een vergelijkbare kasstroomstructuur.
- De evolutie van marges op activa en passiva : hier onderzoeken we het verschil tussen historische en huidige marges op verschillende producten. De marge wordt berekend als de rentevoet die de klant betaalt, minus de risicovrije rentevoet. Het gewogen gemiddelde van de marges op de productie

van de verschillende producten over de afgelopen 12 maanden wordt genomen als de huidige marge.

Om de impact op de reële waarde te verkrijgen, wordt de wijziging in de marge vermenigvuldigd met het uitstaande saldo en verdisconteerd met de risicovrije rentevoet. Dezelfde marge wordt gebruikt voor de resterende looptijd van het krediet / passief en houdt daarom geen rekening met rentewijzigingen.

Zowel in 2019 als in 2018 vonden er geen significante transferts van financiële activa of verplichtingen plaats tussen de verschillende levels.

5.20.1.7.2.15.2 Waardering van financiële activa en verplichtingen opgenomen aan reële waarde

De onderstaande tabellen geven de classificatie van de reële waarde van de financiële activa en passiva op Niveau 1, 2 en 3 volgens de waarneembaarheid van de gebruikte parameters :

Reële waarde van de financiële activa 2019				
	Totaal	**Level 1**	**Level 2**	**Level 3**
Tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening				
Kredieten	0	0	0	0
TOTAAL	**0**	**0**	**0**	**0**
Aangehouden voor handelsdoeleinden				
Schuldbewijzen	0	0	0	0
Derivaten	22.882.716	0	22.882.716	0
Andere	0	0	0	0
TOTAAL	**22.882.716**	**0**	**22.882.716**	**0**
Tegen reële waarde via OCI				
Schuldbewijzen	0	0	0	0
Fondsen	0	0	0	0
Andere	8.705.691	0	0	8.705.691
TOTAAL	**8.705.691**	**0**	**0**	**8.705.691**
Tegen reële waarde via Winst-en verliesrekening				
Schuldbewijzen	5.429.792	0	0	5.429.792
Fondsen	1.433.285	1.433.285	0	0
Andere	90.000	0	0	90.000
TOTAAL	**6.953.077**	**1.433.285**	**0**	**5.519.792**
Tegen geamortiseerde kostprijs				
Schuldbewijzen	0	0	0	0
Fondsen	0	0	0	0
Andere	0	0	0	0
TOTAAL	**0**	**0**	**0**	**0**
Afdekkingsderivaten				
Interest Rate Swaps	22.839.430	0	22.839.430	0
Swaptions	4.031.237	0	4.031.237	0
Caps	1.707.244	0	1.707.244	0
TOTAAL	**28.577.911**	**0**	**28.577.911**	**0**
Aangehouden voor verkoop				
Terreinen en gebouwen	0	0	0	0
TOTAAL	**0**	**0**	**0**	**0**

Reële waarde van de financiële verplichtingen 2019				
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
Aangehouden voor handelsdoeleinden				
Schuldbewijzen	0	0	0	0
Derivaten	23.908.344	0	23.908.344	0
Andere	0	0	0	0
TOTAAL	**23.908.344**	**0**	**23.908.344**	**0**
Afdekkingsderivaten				
Interest Rate Swaps	682.810.463	0	682.810.463	0
Swaptions	0	0	0	0
Caps	0	0	0	0
TOTAAL	**682.810.463**	**0**	**682.810.463**	**0**

Reële waarde van de financiële activa 2018				
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
Tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening				
Kredieten	0	0	0	0
TOTAAL	**0**	**0**	**0**	**0**
Aangehouden voor handelsdoeleinden				
Schuldbewijzen	0	0	0	0
Derivaten	20.583.404	0	20.583.404	0
Andere	0	0	0	0
TOTAAL	**20.583.404**	**0**	**20.583.404**	**0**
Tegen reële waarde via OCI				
Schuldbewijzen	0	0	0	0
Fondsen	3.519.229	3.519.229	0	0
Andere	8.854.071	0	0	8.854.071
TOTAAL	**12.373.300**	**3.519.229**	**0**	**8.854.071**
Tegen reële waarde via Winst-en verliesrekening				
Schuldbewijzen	5.219.047	0	0	5.219.047
Fondsen	1.349.954	1.349.954	0	0
Andere	0	0	0	0
TOTAAL	**6.569.001**	**1.349.954**	**0**	**5.219.047**
Tegen geamortiseerde kostprijs				
Schuldbewijzen	0	0	0	0
Fondsen	0	0	0	0
Andere	0	0	0	0
TOTAAL	**0**	**0**	**0**	**0**
Afdekkingsderivaten				
Interest Rate Swaps	0	0	0	0
Swaptions	37.189.365	0	37.189.365	0
Caps	0	0	0	0
TOTAAL	**37.189.365**	**0**	**37.189.365**	**0**
Aangehouden voor verkoop				
Terreinen en gebouwen	0	0	0	0
TOTAAL	**0**	**0**	**0**	**0**

Reële waarde van de financiële verplichtingen 2018				
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
Aangehouden voor handelsdoeleinden				
Schuldbewijzen	0	0	0	0
Derivaten	20.146.379	0	20.146.379	0
Andere	0	0	0	0
TOTAAL	**20.146.379**	**0**	**20.146.379**	**0**
Afdekkingsderivaten				
Interest Rate Swaps	555.456.248	0	555.456.248	0
Swaptions	0	0	0	0
Caps	0	0	0	0
TOTAAL	**555.456.248**	**0**	**555.456.248**	**0**

Financiële activa en passiva waarvoor geen genoteerde prijs beschikbaar is, worden gewaardeerd op basis van de marktbeoordelingen van gerenommeerde externe financiële tegenpartijen. Deze marktbeoordelingen worden systematisch geverifieerd door de afdeling financiële markten en door de backoffice. Vanwege het ontbreken van een marktprijs worden 2 obligaties gewaardeerd op basis van een modelprijs. Voor deze obligaties worden de kasstromen van obligaties gewaardeerd op basis van de spreiding van de liquide obligaties van dezelfde emittent.

Voor derivaten wordt de marktwaarde als volgt bepaald: sinds 2013 is de waardering van renteswaps gebaseerd op de EONIA-curve. Voor caps en swaptions gebruiken we de marktvolatiliteit van verschillende tegenpartijen. Daarna is de marktwaarde van de optie gebaseerd op de kenmerken van het onderliggende derivaat.

Een gevoeligheidsanalyse van de totale portefeuille wordt maandelijks uitgevoerd. Renterisico en spreadrisico worden gemeten en getoetst aan de limieten die door de Raden van Bestuur worden opgelegd. Renterisico wordt gemeten met behulp van een cumulatief nominaal renteverschil. Het spreadrisico wordt berekend op basis van een value-at-risk spread (Spread VaR) met een betrouwbaarheidsinterval van 99,5%, een risicoperiode van 3 maanden en op basis van de historische credit spreads per obligatieklasse over meerdere jaren. Op 31 december 2019 meten we een spread VaR van 20,4 miljoen EUR op de globale portefeuille.

De obligaties onder level 3 zijn, omwille van de aard van de investering, niet onderhevig aan een renterisico en een spreadrisico.

Tenslotte zijn er nog de investeringen in de private equity portefeuille en degenen gecatalogeerd onder reële waarde via OCI ten belope van 8,7 miljoen EUR (level 3) en de investeringen in fondsen ten belope van 1,4 miljoen EUR (Level 1).

Voor de assumpties die gebruikt worden voor de berekeningen van Level 3 werden er in 2019, naast de normale marktwaarde-aanpassingen, geen materiële aanpassingen doorgevoerd.

In 2019 en 2018 vonden er geen significante transferts van financiële activa of verplichtingen plaats tussen de verschillende levels.

De onderstaande tabel toont de evolutie van Niveau 3 in 2019 :

31/12/2019	Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden		Tegen reële waarde via OCI		Tegen reële waarde via Winst-en verliesrekening	
	Schuldbewijzen	Derivaten	Andere	Fondsen	Schuldbewijzen	Fondsen
Openingsbalans	0	0	8.854.071	0	5.219.047	0
Resultaten	0	0	0	0	0	0
via gerealiseerde resultaten	0	0	0	0	0	0
via niet-gerealiseerde resultaten	0	0	-148.380	0	0	0
Aankopen	0	0	0	0	300.745	0
Verkopen	0	0	0	0	0	0
Op eindvervaldag gekomen	0	0	0	0	0	0
Transfers in/uit Level 3	0	0	0	0	0	0
Eindbalans	**0**	**0**	**8.705.691**	**0**	**5.519.792**	**0**

De onderstaande tabel toont de evolutie van Niveau 3 in 2018 :

31/12/2018	Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden		Tegen reële waarde via OCI		Tegen reële waarde via Winst-en verliesrekening	
	Schuldbewijzen	Derivaten	Andere	Fondsen	Schuldbewijzen	Fondsen
Openingsbalans	0	0	0	0	0	0
Resultaten	0	0	0	0	0	0
via gerealiseerde resultaten	0	0	515.000	0	369.125	0
via niet-gerealiseerde resultaten	0	0	-169.570	0	-92.830	0
Aankopen	0	0	938.511	0	0	0
Verkopen	0	0	-1.836.676	0	0	0
Op eindvervaldag gekomen	0	0	0	0	0	0
Transfers in/uit Level 3	0	0	9.406.806	0	4.942.752	0
Eindbalans	**0**	**0**	**8.854.071**	**0**	**5.219.047**	**0**

5.20.1.7.2.16 Saldering van financiële activa en verplichtingen

Om de risico's bij het aangaan van derivaten te beperken, wordt met elke financiële tegenpartij een ISDA-raamcontract, een Credit Support Annex (CSA) en een Global Master Repurchase Agreement (GMRA) gesloten. Deze contracten bepalen dat in geval van verzuim compensatie kan plaatsvinden op alle rechten en verplichtingen die voortvloeien uit de derivaten die met deze tegenpartij worden verhandeld. Het risico wordt verder beperkt door de contractuele verplichting om een cashwaarborg te bieden in geval van een negatieve netto-marktwaarde van de derivatenportefeuille. Als de netto-marktwaarde positief is, zal dit leiden tot de ontvangst van een cashwaarborg.

Er blijft te allen tijde een restrisico, aangezien in geval van het in gebreke blijven van een tegenpartij waarmee derivaten zijn afgesloten, een nieuwe tegenpartij moet worden gevonden, waardoor de vervangingskosten mogelijk de contante garantie overschrijden.

Om het risico dat gepaard gaat met de handel in derivaten verder te beperken, worden nieuwe transacties afgewikkeld via een centrale tegenpartij (Clearing Member). Het is vooral het tegenpartijrisico dat dus sterk wordt verminderd.

De volgende tabel geeft een overzicht van de financiële activa en passiva waarop een afdwingbaar ISDA- compensatie raamcontract van toepassing is. Dit geldt voor derivaten-transacties en voor overeenkomsten voor de verkoop en retrocessie van effecten. De ISDA-overeenkomst voldoet niet aan de criteria voor de saldering van financiële activa en passiva op de balans, maar laat toe dat alle rechten en verplichtingen jegens een tegenpartij worden afgewikkeld in geval van wanbetaling.

31/12/2019 (in EUR)	Bruto bedragen, voor eventuele saldering op de balans	Bedragen effectief gesaldeerd op de balans	Netto bedragen op de balans, inclusief saldering	Saldering onder bepaalde voorwaarden		Netto bedrag, na elk effect van saldering
				Bedragen die gesaldeerd worden in het kader van een conventie	Verkregen of gegeven garanties, inclusief cash collateral	
Financiële activa						
Derivaten	51.460.627	0	51.460.627	45.716.382	5.543.297	200.948
Verkoop- en terugkoopovereenkomsten	0	0	0	0	0	0
Totaal actief	**51.460.627**	**0**	**51.460.627**	**45.716.382**	**5.543.297**	**200.948**
Financiële verplichtingen						
Derivaten	706.881.917	0	706.881.917	45.716.383	661.165.534	0
Verkoop- en terugkoopovereenkomsten	4.962.565	0	4.962.565	0	4.962.565	0
Totaal passief	**711.844.482**	**0**	**711.844.482**	**45.716.383**	**666.128.099**	**0**

31/12/2018 (in EUR)	Bruto bedragen, voor eventuele saldering op de balans	Bedragen effectief gesaldeerd op de balans	Netto bedragen op de balans, inclusief saldering	Saldering onder bepaalde voorwaarden		Netto bedrag, na elk effect van saldering
				Bedragen die gesaldeerd worden in het kader van een conventie	Verkregen of gegeven garanties, inclusief cash collateral	
Financiële activa						
Derivaten	57.772.769	0	57.772.769	37.128.629	20.258.062	386.076
Verkoop- en terugkoopovereenkomsten	0	0	0	0	0	0
Totaal actief	**57.772.769**	**0**	**57.772.769**	**37.128.629**	**20.258.062**	**386.076**
Financiële verplichtingen						
Derivaten	575.803.604	0	575.803.604	37.128.629	538.555.338	119.637
Verkoop- en terugkoopovereenkomsten	6.436.910	0	6.436.910	0	6.507.257	0
Totaal passief	**582.240.514**	**0**	**582.240.514**	**37.128.629**	**545.062.595**	**49.290**

De verkregen en gegeven garanties bestaan volledig uit contante garanties. Het bedrag van de garantie is gereguleerd en is daarom wettelijk afdwingbaar op basis van een CSA-overeenkomst ("Credit Support Annex") die wordt toegevoegd aan de ISDA-overeenkomst.

5.20.1.7.2.17 Eigen Vermogen

De samenstelling van het eigen vermogen per 31 december 2019 is als volgt :

(in EUR)	31/12/2019	31/12/2018
Aandelenkapitaal	871.767.914	818.709.492
Herwaarderings-reserve: Wijzigingen in reële waarde van schuldinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde door middel van niet-gerealiseerde resultaten	2.123.414	3.603.753
Actuariële winsten/verliezen bij pensioenplannen	-2.175.144	-529.032
Reserves	320.995.423	279.458.538
Nettowinst van het boekjaar	70.297.576	65.794.729
Minderheidsbelangen	0	0
Totaal eigen vermogen	**1.263.009.183**	**1.167.037.480**

Het eigen vermogen is in 2019 sterk gegroeid zowel door een stijging van de nettowinst van +4,5 miljoen EUR als door een sterke toename van de uitstaande coöperatieve aandelen.

De onderstaande tabel toont de evolutie van het kapitaal in 2019 en 2018 :

	2019		2018	
(in EUR)	aantal aandelen	kapitaal	aantal aandelen	kapitaal
Openingsbalans	66.024.959	818.709.492	66.865.616	829.133.638
- aandelen op naam	0	0	0	0
- coöperatieve aandelen	66.024.959	818.709.492	66.865.616	829.133.638
Mutaties	4.278.905	53.058.422	-840.657	-10.424.146
- toe- en uittredingen van coöperatoren	4.278.905	53.058.422	-840.657	-10.424.146
- andere	0	0	0	0
Eindbalans	**70.303.864**	**871.767.914**	**66.024.959**	**818.709.492**
- aandelen op naam	0	0	0	0
- coöperatieve aandelen	70.303.864	871.767.914	66.024.959	818.709.492

De aandelen hebben een nominale waarde van 12,40 EUR per aandeel ; het kapitaal van Crelan bestaat volledig uit aandelen. Alle aandelen zijn volledig volgestort. De Groep kondigde in de maand juli 2019 aan dat ze het plafond van het inschrijvingsbedrag voor coöperatieve aandelen had verhoogd. Dit komt nu op 5.009,6 EUR voor een maximum aantal van 404 aandelen (vergeleken met respectievelijk 4.005,2 EUR en 323 aandelen daarvoor). Deze verhoging zorgde in de tweede helft van het jaar voor een sterke productie van coöperatief kapitaal. De categorieën coöperanten die het meest hebben bijgedragen aan de verhoging van het uitstaande bedrag waren de bestaande coöperanten, die het aantal aandelen in hun bezit hebben verhoogd van 323 naar 404, en nieuwe coöperanten die rechtstreeks hebben ingeschreven op het maximale aantal aandelen dat kon worden aangehouden.

De verzoeken om terugbetaling die in de loop van het jaar hebben plaatsgevonden, worden pas uitgevoerd na goedkeuring door de jaarlijkse algemene vergadering. Deze verzoeken worden als volgt uitgevoerd :

Datum van aanvraag tot terugbetaling	Datum van terugbetaling
Tussen 01/01 en 30/06 van het jaar X	Na de Algemene Vergadering van jaar X+1
Tussen 01/07 en 31/12 van jaar X	Na de Algemene Vergadering van jaar X+2

Evolutie van de herwaarderingsreserves

De reserves uit herwaardering hebben betrekking op de wijzigingen in reële waarde van schuldinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde door middel van niet gerealiseerde resultaten en op actuariële winsten en verliezen bij pensioenplannen. De andere reserves hebben betrekking op statutaire reserves en ingehouden winsten. De evolutie van de wijzigingen in reële waarde van schuldinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde door middel van niet gerealiseerde resultaten wordt in onderstaande tabel weergegeven :

(in EUR)	Bruto	Uitgestelde belastingen	Totaal
Openingsbalans 01/01/2019	5.102.752	-1.498.999	3.603.753
Herwaardering van de activa	-1.963.614	714.214	-1.249.400
Verkochte en vervallen effecten	-307.919	76.980	-230.939
Aangelegde waardeverminderingen	0	0	0
Reële waarde-afdekking micro hedge	0	0	0
Reële waarde-afdekking macro hedge	0	0	0
Andere	0	0	0
Eindbalans 31/12/2019	**2.831.219**	**-707.805**	**2.123.414**

De Raad van Bestuur zal tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 25 juni 2020 voorstellen dat CrelanCo CV aan de coöperanten 3% zal uitkeren op hun aandeel in het coöperatief

kapitaal. Het totale dividend voor het boekjaar 2019 (betaald in 2020) zal dan 24,5 miljoen EUR bedragen (boekjaar 2018 betaald in 2019 : 24,3 miljoen EUR).

5.20.1.7.2.18 Verzekeringscontracten

Sinds september 2007 verkoopt Crelan Insurance NV uitsluitend risicoverzekeringen van het type "schuldsaldo-verzekering", "tijdelijke overlijdensverzekering" en "financieringssaldoverzekering".

De doelgroep van een schuldsaldo-verzekering zijn alle mensen of bedrijven die een lening aangaan en deze volledig of gedeeltelijk willen terugbetalen in geval van overlijden (van één) van de leners of bedrijfsleiders (in het geval dat het krediet door een bedrijf is aangegaan).

In geval van overlijden van de verzekerde of het eerste overlijden van twee verzekerden, voorziet de schuldsaldo-verzekering in de betaling van een vast bedrag dat overeenkomt met (een percentage van) de verwachte verandering in het uitstaande saldo van een lening . Bovendien kan de verzekeringnemer ook één of meer aanvullende verzekeringen afsluiten. Deze mogelijke aanvullende verzekeringen dekken het risico van "accidenteel overlijden", "opeenvolgend overlijden" en "arbeidsongeschiktheid".

De doelgroep voor de financieringssaldoverzekeringen zijn alle mensen of bedrijven die een lening aangaan (lening op afbetaling) en die de volledige aflossing van de lening op afbetaling willen garanderen in geval van overlijden (van één) van de kredietnemers of bedrijfsleiders (in het geval dat de lening is afgesloten door een bedrijf). In geval van overlijden van de verzekerde of het eerste overlijden van de twee verzekerden, voorziet het saldo van de financieringssaldoverzekering in de betaling van een vast bedrag dat zal worden afgestemd op de som van de terugbetalingen op afbetaling. De hoofdsom daalt elke maand met een maandelijkse betaling.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de verzekeringsverplichtingen, herverzekeringsactiva, baten en lasten die voortvloeien uit verzekeringscontracten :

(in EUR)	31/12/2019	31/12/2018
Bruto technische voorzieningen		
Voorziening van de verzekeringscontracten	55.944.596	50.354.756
Voorziening voor schadegevallen	911.970	1.533.432
Aandeel van de herverzekeraar		
Voorziening van de verzekeringscontracten	0	0
Voorziening voor schadegevallen	772.227	1.314.256
Premies		
Brutopremies	31.929.895	28.110.768
Uitgaande herverzekeringspremies	6.685.311	5.816.044
Uitkeringen		
Bruto	8.311.120	6.448.939
Deel van de herverzekeraars	6.726.837	5.060.124

De bruto technische voorzieningen, evenals het aandeel van de herverzekeraar, werden in de balans opgenomen onder de rubriek "Voorzieningen" tot 2018. Dit jaar zijn deze geklasseerd onder "Verplichtingen in verband met groepen activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten".

De onderstaande tabel geeft de wijzigingen weer die zijn aangebracht in de technische voorzieningen tijdens de boekjaren 2019 en 2018 :

(in EUR)	2019		2018	
	Bruto	Herverzekeraar	Bruto	Herverzekeraar
Beginsaldo	51.888.189	1.314.256	47.998.406	1.764.545
Brutopremies	31.938.912	0	28.110.768	0
Afhoudingen op premies	-5.052.632	0	-4.538.727	0
Onttrokken risicopremies	-20.571.265	0	-18.480.579	0
Onttrokken kosten	-1.157.157	0	-1.053.557	0
Toegekende renteopbrengsten	1.245.631	0	1.176.872	0
Uitkeringen (wijziging reserves)	-1.408.465	-542.028	-1.441.004	-450.289
Overige	-26.647	0	116.010	0
Eindsaldo	**56.856.566**	**772.227**	**51.888.189**	**1.314.256**

De technische voorziening werd per einde 2019 als voldoende ingeschat. Voor de schuldsaldo-verzekering bepalen de Algemene Voorwaarden dat de tarieven (waaronder deze voor de risicopremies, de diverse tariefkosten en de technische interestvoeten) kunnen aangepast worden door de verzekeraar in het kader van een algemene tariefherziening voor de categorie verzekeringen waartoe de overeenkomst behoort of indien de wettelijke of reglementaire verplichtingen dit opleggen.

Deze herziening is mogelijk :

- indien de verzekeraar van mening is dat het saldo van de verzekerde portefeuille in gevaar wordt gebracht door een toename van het risico van de betrokken verzekerde gebeurtenis(sen) bij de bevolking, bij de bevolking van de Belgische verzekeringsmarkt in zijn eigen portefeuille;
- indien zich omstandigheden voordoen die de verzekeraar volgens de wet toelaten om over te gaan tot een tariefaanpassing;
- indien hij kan aantonen dat de kosten voor het beheer van een contract zijn gestegen sinds de datum waarop het contract werd ondertekend ;
- indien de toegepaste rente niet langer marktconform is.

Dit betekent dat in geval van ontoereikendheid van de voorzieningen om toekomstige contractuele kasstromen te dekken, de onderneming de mogelijkheid heeft om een tariefherziening uit te voeren.

Ter herinnering, in geval van een positief advies van de autoriteiten (ECB, NBB, enz.) over de transactie tussen AXA en Crelan, zullen de verzekeringsactiviteiten van de Groep Crelan worden verkocht aan AXA en daardoor zullen ze de consolidatiekring van de Groep Crelan verlaten.

5.20.1.7.2.19 Bezwaarde activa

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de bezwaarde en niet-bezwaarde activa in 2019 en 2018:

31/12/2019 (in EUR)	Boekwaarde van de bezwaarde activa	Boekwaarde van de niet-bezwaarde activa
Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken	172.478.517	1.704.239.329
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	0	6.953.077
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	0	8.705.691
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	817.876.197	18.052.085.329
Andere activa	7.346.645	825.856.479
Totaal Activa	**997.701.359**	**20.597.839.905**

31/12/2018 (in EUR)	Boekwaarde van de bezwaarde activa	Boekwaarde van de niet-bezwaarde activa
Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken	162.873.940	1.289.628.495
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	0	0
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	0	0
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	674.536.202	17.574.911.769
Andere activa	0	688.242.996
Totaal Activa	**837.410.142**	**19.552.783.260**

Eind 2019 werd 3,94% van de totale activa als bezwaard beschouwd (2018 : 4,11%). Deze activa kunnen niet onmiddellijk gebruikt worden door de Groep om toekomstige financiering te ondersteunen. De voornaamste bezwaarde activa binnen de Groep hebben in 2019 betrekking op :

- De monetaire reserve geplaatst bij de Nationale Bank van België (172,5 miljoen EUR)
- Effecten die als onderpand dienen in terugkoop-overeenkomsten opgenomen aan marktwaarde (5 miljoen EUR)
- Effecten die als onderpand geplaatst werden bij de Nationale Bank van België, in het kader van het betalingsverkeer (32,4 miljoen EUR)
- Gestorte cash collaterals in het kader van de "credit support annexe" (CSA) van de ISDA documentatie op derivaten (785,5 miljoen EUR)

Geen enkel ontvangen onderpand binnen de Groep is bezwaard of beschikbaar voor bezwaring.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de bezwaarde activa en bijhorende verplichtingen :

31/12/2019 (in EUR)	Verbonden verplichtingen of voorwaardelijke verplichtingen	Bezwaarde activa en bezwaarde ontvangen onderpand
Derivaten	706.718.807	785.458.646
Deposito's	0	0
In schuldbewijzen belichaamde schulden	0	0
Andere financiële verplichtingen	0	0
Terugkoop overeenkomsten	4.962.565	4.254.032
Andere (voorwaardelijke) verplichtingen	197.756.332	207.988.680
Totaal	**909.437.704**	**997.701.358**

31/12/2018 (in EUR)	Verbonden verplichtingen of voorwaardelijke verplichtingen	Bezwaarde activa en bezwaarde ontvangen onderpand
Derivaten	575.602.626	636.349.062
Deposito's	0	0
In schuldbewijzen belichaamde schulden	0	0
Andere financiële verplichtingen	0	0
Terugkoop overeenkomsten	6.436.910	5.601.390
Andere (voorwaardelijke) verplichtingen	181.719.129	195.459.690
Totaal	**763.758.665**	**837.410.142**

De andere verplichtingen zijn niet opgenomen in de balans, aangezien het gaat om voorwaardelijke verplichtingen met betrekking tot monetaire reserves en effecten als onderpand bij de Nationale Bank van België.

5.20.1.7.3 Jaarrekening 2020

5.20.1.7.3.1 Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken

De geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken zijn per 31 december 2020 en 2019 als volgt samengesteld :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Contanten	50.363.464	51.451.730
Deposito's bij centrale banken	2.882.593.642	1.661.221.606
Monetaire reservedeposito's bij de Nationale Bank van België	180.638.363	164.044.510
Totaal geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken	**3.113.595.469**	**1.876.717.846**
waarvan opgenomen in de cash flow statement	3.113.595.469	1.876.717.846

Contant geld komt overeen met de kasvoorraden die aanwezig zijn in de agentschappen.
Daarnaast bevat deze rubriek deposito's bij centrale banken en monetaire reservedeposito's bij de Nationale Bank van België.

De deposito's bij centrale banken stegen met 1,22 miljard EUR en vormen nog steeds de belangrijkste categorie onder deze rubriek. Deze stijging is het gevolg van de sterke toename van de spaartegoeden tijdens de COVID-19-crisis. De spaarquotes zijn sterk gestegen tijdens de crisis, wat leidde tot een toevloed van liquide middelen die niet direct in leningen konden worden omgezet. Het overschot wordt daarom bij de ECB geplaatst. Voor meer informatie over het liquiditeitsbeheer van de bank verwijzen we naar toelichting 7.4. "Liquiditeitsrisico".

Het is ook belangrijk te vermelden dat in het kader van de overname van AXA Bank Belgium, de Groep een voldoende niveau van liquiditeit aanhoudt om de transactie af te ronden zonder nadien de liquiditeitsratio's te beïnvloeden.

5.20.1.7.3.2 Financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden

De Crelan Groep heeft geen handelsactiviteiten (trading). Bij de overname van Centea NV werd Crelan NV echter geconfronteerd met derivaten die volgens de IFRS-regels niet als afdekkingsinstrumenten konden worden geïdentificeerd. Deze derivaten moesten derhalve worden ondergebracht in de portefeuille van activa/passiva aangehouden voor handelsdoeleinden; het uitstaande bedrag van deze derivaten daalt naarmate zij vervallen.

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Activa		
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	39.459	22.882.716
Schuldbewijzen	0	0
Totaal activa aangehouden voor handelsdoeleinden	**39.459**	**22.882.716**
Verplichtingen		
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	1.393.873	23.908.344
Schuldbewijzen	0	0
Totaal verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	**1.393.873**	**23.908.344**

In 2020 heeft Crelan voor het eerst netting toegepast volgens IAS 32 ("Offsetting of Financial Instruments"). Dit verklaart de vermindering van bovenstaande rekeningen ten opzichte van 2019.

5.20.1.7.3.3 Beleggingsportefeuille

Onderstaande tabellen detailleren de samenstelling van de effectenportefeuille per 31 december 2020 en 31 december 2019 :

(in EUR)	2020		
	Tegen geamortiseerde kostprijs	Tegen reële waarde via OCI	Tegen reële waarde via Winst- en verliesrekening
Overheidsobligaties			
- genoteerd	707.633.306	0	0
- niet-genoteerd	30.004.738	0	0
Obligaties en andere vastrentende effecten			
- genoteerd	263.071.878	0	0
- niet-genoteerd	0	0	0
Aandelen en andere niet vastrentende effecten			
- genoteerd	0	0	0
- niet-genoteerd	0	0	6.781.148
Financiële vaste activa			
- genoteerd	0	0	0
- niet-genoteerd	0	9.669.787	0
Totaal	**1.000.709.922**	**9.669.787**	**6.781.148**

(in EUR)	2019		
	Tegen geamortiseerde kostprijs	Tegen reële waarde via OCI	Tegen reële waarde via Winst- en verliesrekening
Overheidspapier			
- genoteerd	835.167.635	0	0
- niet-genoteerd	20.006.832	0	0
Obligaties en andere vastrentende effecten			
- genoteerd	340.005.779	0	0
- niet-genoteerd	0	0	0
Aandelen en andere niet vastrentende effecten			
- genoteerd	0	0	0
- niet-genoteerd	0	0	6.863.077
Financiële vaste activa			
- genoteerd	0	0	0
- niet-genoteerd	0	8.705.691	90.000
Totaal	**1.195.180.246**	**8.705.691**	**6.953.077**

De portefeuilles van de Groep worden ingedeeld op basis van de IFRS 9 richtlijnen voor de indeling en waardering van financiële activa. De categorie van classificatie is gebaseerd op het business model en de test van betalingen van hoofdsom en interesten (SPPI – test, d.i. "solely payments of principal and interest"). Op basis van het business model, gedocumenteerd via de financiële groepsstrategie, wordt de portefeuille bijna volledig toegewezen aan de categorie HTC ("Hold-to-Collect"), dit is tegen geamortiseerde kostprijs. Het business model van Crelan bestaat erin om te beleggen in activa met een laag risico en deze vervolgens aan te houden tot op de vervaldag. Verkopen in de beleggingsportefeuille komen enkel voor in uitzonderlijke gevallen (Vb. verhoogd kredietrisico, vervaldag binnen hetzelfde kalenderjaar,…). De analyse van de verkopen van obligaties zal op jaarbasis uitgevoerd worden waarbij verkopen van minder dan 5% van de globale portefeuille als aanvaardbaar worden beschouwd (weliswaar met uitsluiting van die obligaties die een sterk verhoogd kredietrisico inhouden of die vervallen binnen het jaar).

De investeringen in de portefeuille private equity en een beperkt aantal participaties werden in de categorie FVOCI ("Fair value through other comprehensive income") geplaatst. Tenslotte werden de

vastgoedcertificaten en een beperkte investering in een obligatie- en aandelenfonds verplicht gecatalogeerd als FVPL ("Fair Value through Profit and Loss"), vermits niet in overeenstemming met de criteria van SPPI.

Onderstaande tabel geeft de evolutie weer van de financiële portefeuille in de loop van de boekjaren 2019 en 2020 :

(in EUR)	2020		
	Tegen geamortiseerde kostprijs	Tegen reële waarde via OCI	Tegen reële waarde via Winst- en verliesrekening
Openingsbalans	1.195.180.246	8.705.691	6.953.077
Aanschaffingen	135.165.805	0	0
Verkopen en op vervaldag gekomen	-315.887.698	0	0
Reële waardeschommelingen	0	0	0
- via resultaat	-4.375.439	0	-80.732
- via eigen vermogen	0	964.096	0
Mutaties provisies (stage 1)	49.775	0	0
Aanwending en terugname waardeverminderingen (stage 3)	0	0	0
Wisselkoersschommelingen	0	0	0
Andere bewegingen	-9.422.767	0	-91.197
Eindbalans	**1.000.709.922**	**9.669.787**	**6.781.148**

(in EUR)	2019		
Openingsbalans	1.647.719.970	12.373.300	6.569.002
Verkoop van entiteit Verzekeringen	-58.905.754	0	0
Nieuwe openingsbalans	1.588.814.216	12.373.300	6.569.002
Aanschaffingen	7.164.481	1.372.677	90.000
Verkopen en op vervaldag gekomen	-379.835.142	-3.152.000	0
Reële waardeschommelingen	0	0	0
- via resultaat	-3.865.797	0	-12.029
- via eigen vermogen	0	-1.788.978	0
Mutaties provisies (stage 1)	7.610	0	0
Aanwending en terugname waardeverminderingen (stage 3)	0	0	369.125
Wisselkoersschommelingen	0	0	0
Andere bewegingen	-17.105.122	-99.308	-63.021
Eindbalans	**1.195.180.246**	**8.705.691**	**6.953.077**

In de loop van 2020 werd er omwille van de lage rentetoestand voor een totaal bedrag van 135,1 miljoen EUR geïnvesteerd. Het grootste deel van dit bedrag bestaat uit beleggingen in Belgische en Regionale overheid.

Naast de bovenvermelde richtlijnen, bevat IFRS 9 ook vereisten voor een voorzieningenmodel waarbij mogelijke kredietverliezen worden herkend op basis van een verwacht verliesmodel (expected loss model). Het ingeschat verlies wordt berekend op alle schuldinstrumenten geklasseerd onder geamortiseerde kost of tegen reële waarde via OCI. Het ingeschat verlies berekend op basis van dit model verminderde eind 2020 met 49.775 EUR.

Op een gedeelte van de financiële portefeuille wordt macro-hedging toegepast. Het renterisico van een portefeuille van obligaties met analoge kenmerken wordt afgedekt met behulp van een portefeuille van renteswapovereenkomsten. Wijzigingen in de reële waarde van de obligatieportefeuille, toewijsbaar aan het ingedekte risico, geeft aanleiding tot een aanpassing van de boekwaarde van deze obligaties tegenover de resultatenrekening. Wijzigingen in de reële waarde van de portefeuille van afdekkingsinstrumenten geeft aanleiding tot een tegengestelde beweging in de resultatenrekening. Eventuele inefficiënties van de afdekkingsrelatie blijven in resultaat onder de rubriek "Aanpassingen van de reële waarde bij de administratieve verwerking van afdekkingstransacties".

5.20.1.7.3.4 Leningen en vorderingen

5.20.1.7.3.4.1 Leningen en vorderingen

De leningen en vorderingen zijn als volgt opgesplitst :

(in EUR)	31/12/2020			
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Totaal
Totale omloop	**16.501.045.758**	**1.161.976.122**	**289.177.318**	**17.952.199.198**
Interbancaire kredieten	123.955.812	0	0	123.955.812
Woonkredieten	11.060.502.506	654.218.625	75.798.873	11.790.520.004
Particulieren Korte Termijn	51.914.056	3.136.496	1.097.656	56.148.208
Particulieren Lange Termijn	659.463.900	63.833.160	45.435.272	768.732.332
Landbouwkredieten Korte Termijn	75.691.216	9.766.125	5.030.954	90.488.295
Landbouwkredieten Lange Termijn	1.752.523.575	141.087.202	60.047.949	1.953.658.726
Ondernemingen Korte Termijn	98.936.515	23.507.351	8.955.620	131.399.486
Ondernemingen Lange Termijn	1.582.883.753	223.730.128	66.734.209	1.873.348.090
Leningen op Afbetaling	645.671.758	18.684.715	3.857.898	668.214.371
Comfort- en Kaskredieten	40.712.929	10.451.485	7.880.113	59.044.527
Waarborgkredieten	72.411	269	683.966	756.646
Leasingcontracten	152.664.713	12.661.411	8.575.036	173.901.160
Gestorte cash waarborgen	141.945.529	0	0	141.945.529
Andere leningen en vorderingen	114.107.085	899.155	5.079.772	120.086.012
Bijzondere waardeverminderingen	**-35.402.794**	**-17.000.365**	**-92.111.225**	**-144.514.384**
Interbancaire kredieten	-5.928	0	0	-5.928
Woonkredieten	-3.652.429	-5.522.736	-16.516.897	-25.692.062
Particulieren Korte Termijn	-16.008	-9.819	-466.896	-492.723
Particulieren Lange Termijn	-7.997.331	-1.858.271	-12.920.659	-22.776.261
Landbouwkredieten Korte Termijn	-47.295	-42.520	-1.496.279	-1.586.094
Landbouwkredieten Lange Termijn	-11.190.364	-2.236.335	-18.045.108	-31.471.807
Ondernemingen Korte Termijn	-488.381	-223.824	-3.541.269	-4.253.474
Ondernemingen Lange Termijn	-7.059.976	-5.788.992	-22.105.435	-34.954.403
Leningen op Afbetaling	-2.077.547	-222.161	-1.698.864	-3.998.572
Comfort- en Kaskredieten	-567.823	-433.032	-5.264.908	-6.265.763
Waarborgkredieten	0	0	-643.918	-643.918
Leasingcontracten	-2.257.020	-565.590	-4.480.256	-7.302.866
Gestorte cash waarborgen	0	0	0	0
Andere leningen en vorderingen	-42.692	-97.085	-4.930.736	-5.070.513
Totaal leningen en vorderingen	**16.465.642.964**	**1.144.975.757**	**197.066.093**	**17.807.684.814**

(in EUR)	31/12/2019			
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Totaal
Totale omloop	**16.666.901.494**	**838.853.703**	**313.563.319**	**17.819.318.516**
Interbancaire kredieten	113.922.367	0	0	113.922.367
Woonkredieten	10.628.847.004	513.487.650	76.512.703	11.218.847.357
Particulieren Korte Termijn	49.846.031	3.156.020	1.226.710	54.228.761
Particulieren Lange Termijn	647.505.856	68.398.360	56.089.598	771.993.814
Landbouwkredieten Korte Termijn	87.273.325	5.941.508	5.652.147	98.866.980
Landbouwkredieten Lange Termijn	1.805.130.295	74.800.286	73.497.790	1.953.428.371
Ondernemingen Korte Termijn	109.831.497	6.991.965	8.624.424	125.447.886
Ondernemingen Lange Termijn	1.539.915.496	129.243.841	61.115.776	1.730.275.113
Leningen op Afbetaling	617.352.980	12.461.338	3.556.838	633.371.156
Comfort- en Kaskredieten	56.039.634	12.114.060	10.496.105	78.649.799
Waarborgkredieten	53.896	0	769.063	822.959
Leasingcontracten	140.693.906	11.271.953	9.760.757	161.726.616
Gestorte cash waarborgen	736.956.001	0	0	736.956.001
Andere leningen en vorderingen	133.533.206	986.722	6.261.408	140.781.336
Bijzondere waardeverminderingen	**-19.000.913**	**-8.712.317**	**-116.824.006**	**-144.537.236**
Interbancaire kredieten	-5.328	0	0	-5.328
Woonkredieten	-964.104	-3.234.282	-22.672.605	-26.870.991
Particulieren Korte Termijn	-4.861	-2.814	-544.872	-552.547
Particulieren Lange Termijn	-3.828.477	-2.117.964	-19.178.261	-25.124.702
Landbouwkredieten Korte Termijn	-17.721	-6.485	-1.995.342	-2.019.548
Landbouwkredieten Lange Termijn	-9.486.862	-516.299	-26.995.976	-36.999.137
Ondernemingen Korte Termijn	-63.098	-11.256	-3.121.051	-3.195.405
Ondernemingen Lange Termijn	-2.730.745	-1.658.411	-22.505.061	-26.894.217
Leningen op Afbetaling	-457.159	-78.379	-1.364.379	-1.899.917
Comfort- en Kaskredieten	-564.969	-417.521	-6.976.219	-7.958.709
Waarborgkredieten	0	0	-636.373	-636.373
Leasingcontracten	-850.527	-577.874	-4.759.778	-6.188.179
Gestorte cash waarborgen	0	0	0	0
Andere leningen en vorderingen	-27.062	-91.032	-6.074.089	-6.192.183
Totaal leningen en vorderingen	**16.647.900.581**	**830.141.386**	**196.739.313**	**17.674.781.280**

Macro-hedging wordt toegepast op een deel van de kredietportefeuille.

Wat de productie betreft, heeft de Groep in 2020 opnieuw prestaties neergezet die vergelijkbaar zijn met die van 2019, met een stijging van het totale uitstaande bedrag met 4,42% (tegenover 4,9% in 2019) . Deze sterke groei is opnieuw toe te schrijven aan de woonkredieten (+572,85 miljoen EUR) en de professionele langetermijnkredieten aan ondernemingen (+135,01 miljoen EUR).

Gestorte cashwaarborgen bij een centrale tegenpartij bedragen 142 miljoen EUR (2019: 737 miljoen EUR). De daling is volledig te verklaren door de offsetting die in 2020 is toegepast. De interbancaire kredieten omvatten 44,8 miljoen EUR aan garanties (2019: 46,9 miljoen EUR). Deze bedragen komen overeen met de collaterals die de Groep heeft betaald in het kader van haar transacties met derivaten.

De categorie "Overige leningen en vorderingen" bestaat uit bedragen in verband met de financiering van kredietkaarten van tijdelijke en andere rekeningen.

5.20.1.7.3.4.2 Forbearance

Vorderingen waarop heronderhandelingsmaatregelen van toepassing zijn (dit wil zeggen "forbearance") worden door de European Banking Authority (EBA) gedefinieerd als contracten waarbij de klant niet langer zijn verplichtingen kan of zal kunnen nakomen wegens financiële moeilijkheden. Dit houdt in dat de instelling een van de volgende maatregelen neemt :

- De looptijd of voorwaarden van het contract aanpassen, zodat de klant zijn schuld kan aflossen
- Een volledige of gedeeltelijke herfinanciering van het contract

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de leningen en vorderingen die binnen de Groep als forborne worden beschouwd :

(in EUR)	31/12/2020					
	brutoboekwaarde/nominale waarde van de blootstellingen met respijtmaatregelen		Geaccumuleerd bijzondere waardevermindering, geaccumuleerde negatieve veranderingen in de reële waarde als gevolg van kredietrisico en voorzieningen		Ontvangen zekerheden en financiële garanties op respijtblootstellingen	
	Performing Forbearance	Non-Performing Forbearance	Op Performing Forbearance	Op Non-Performing Forbearance	Performing Forbearance	Non-Performing Forbearance
Interbancaire kredieten	0	0	0	0	0	0
Woonkredieten	201.438.623	25.714.083	-1.088.148	-3.261.307	171.722.797	21.853.184
Particulieren Korte Termijn	1.089.070	726.526	-3.069	-362.238	782.027	141.693
Particulieren Lange Termijn	9.671.289	3.640.327	-165.854	-484.287	7.332.565	2.975.949
Landbouwkredieten Korte Termijn	270.114	295.643	-719	-40.066	0	14.137
Landbouwkredieten Lange Termijn	17.784.876	37.213.349	-320.459	-10.354.684	13.114.526	24.179.413
Ondernemingen Korte Termijn	897.359	1.841.965	-7.822	-1.535.475	610.796	0
Ondernemingen Lange Termijn	51.752.109	30.930.276	-1.211.961	-4.857.396	33.187.894	25.394.315
Leningen op Afbetaling	878.032	238.451	-9.828	-67.951	0	0
Comfort- en Kaskredieten	1.187.446	889.263	-70.025	-200.462	547.083	602.078
Waarborgkredieten	0	0	0	0	0	0
Leasingcontracten	666.160	157.812	-10.546	-31.705	277.514	45.693
Gestorte cash waarborgen	0	0	0	0	0	0
Andere leningen en vorderingen	0	0	0	0	0	0
Totaal forborne leningen en vorderingen	**285.635.070**	**101.647.695**	**-2.888.431**	**-21.195.571**	**227.575.202**	**75.206.462**

(in EUR)	31/12/2019					
	brutoboekwaarde/nominale waarde van de blootstellingen met respijtmaatregelen		Geaccumuleerd bijzondere waardevermindering, geaccumuleerde negatieve veranderingen in de reële waarde als gevolg van kredietrisico en voorzieningen		Ontvangen zekerheden en financiële garanties op respijtblootstellingen	
	Performing Forbearance	Non-Performing Forbearance	Op Performing Forbearance	Op Non-Performing Forbearance	Performing Forbearance	Non-Performing Forbearance
Interbancaire kredieten	0	0	0	0	0	0
Woonkredieten	30.431.004	12.307.848	-96.052	-2.125.275	16.533.338	12.394.050
Particulieren Korte Termijn	695.820	396.801	-573	-337.989	0	0
Particulieren Lange Termijn	7.839.558	3.035.873	-103.836	-332.984	7.448.585	2.424.839
Landbouwkredieten Korte Termijn	100.158	285.927	0	-58.249	0	1.603.044
Landbouwkredieten Lange Termijn	13.682.445	42.368.221	-80.516	-14.266.880	8.911.965	9.260.257
Ondernemingen Korte Termijn	585.053	1.493.457	-585	-1.487.497	581.043	0
Ondernemingen Lange Termijn	10.993.796	20.284.983	-147.677	-4.969.862	7.840.930	6.509.732
Leningen op Afbetaling	97.992	0	-458	0	0	1.386.258
Comfort- en Kaskredieten	1.471.266	506.160	-68.586	-244.620	1.224.225	3.041.680
Waarborgkredieten	0	0	0	0	0	296.286
Leasingcontracten	478.252	222.362	-6.120	-32.634	242.924	83.689
Gestorte cash waarborgen	0	0	0	0	0	0
Andere leningen en vorderingen	0	0	0	0	0	749.271
Totaal forborne leningen en vorderingen	**66.375.334**	**80.901.632**	**-504.403**	**-23.855.990**	**42.783.010**	**37.749.026**

De blootstelling van leningen waarvoor respijtmaatregelen zijn genomen, is aanzienlijk toegenomen. Deze verhoging is gekoppeld aan de maandelijkse betalingsonderbrekingen die werden toegekend in het kader van het beheer van de coronaviruscrisis, dit voor vervaldagen tussen 1 april 2020 en 31 december 2020. Crelan heeft haar regels met betrekking tot forbearance niet gewijzigd ten gevolge van

Covid. Dit betekent dat niet alle klanten die gebruik maakten van een vorm van moratorium ten gevolge van Covid automatisch als forborne werden aangemerkt, maar enkel in zoverre ze aan de verschillende voorwaarden voldeden. Desalniettemin is er toch een gevoelige stijging waar te nemen van dossiers in forbearance.

Deze stijging is te wijten aan de toekenning van kredietfaciliteiten aan personen die door deze crisis zijn getroffen :

- Woonkredieten voor particulieren en zelfstandigen
- Professionele leningen voor zelfstandigen en bedrijven

De stijging is groter bij renderende dan bij niet-renderende contracten.

Bij Crelan zijn er in de loop van 2020, 3073 contracten in "forbearance" opgenomen, terwijl 750 contracten deze status hebben verlaten.

Bijzondere waardeverminderingen op geherstructureerde/ forborne kredieten worden pas teruggenomen wanneer aan de volgende voorwaarden is voldaan :

- Het contract heeft geen enkele dag achterstand en er zijn geen indicaties meer van een probleem met de terugbetaling
- Er is minstens 1 jaar verstreken sinds het nemen van heronderhandelingsmaatregelen (forbearance)

Wanneer aan beide voorwaarden wordt voldaan en de waardevermindering wordt teruggenomen, blijft het contract gedurende 2 jaar onder verscherpt toezicht staan. Van zodra het contract meer dan 30 dagen achterstand heeft, wordt er opnieuw een waardevermindering voor bepaald.

Leningen en vorderingen worden niet langer als onderwerp van heronderhandeling beschouwd wanneer aan de volgende voorwaarden is voldaan :

- Er is de afgelopen 2 jaar geen waardevermindering geboekt op onbetaalde schulden van de schuldenaar
- De schuldenaar heeft geen enkele openstaande vordering met een betalingsachterstand van meer dan 30 dagen.

5.20.1.7.3.4.3 Renderende en niet-renderende blootstellingen

Globaal genomen stellen we vast dat, ondanks de coronacrisis, de portefeuille niet-renderende blootstellingen afneemt ten opzichte van 2019. Deze daling is het gevolg van het beheer van de portefeuille waardoor dossiers worden afgeschreven en gerealiseerd en bijgevolg uit de boekhouding verdwijnen. Anderzijds was er een relatief beperkte instroom, vooral omdat de verschillende steunmaatregelen die door de overheid en de financiële sector werden uitgewerkt ervoor zorgden dat klanten het hoofd boven water hielden. Binnen de renderende blootstellingen dalen de dossiers met achterstallen, ook hier kan de oorzaak gezocht worden in de verschillende steunmechanismen naar aanleiding van Covid.

Op vlak van de portefeuille stage 2 zien we een belangrijke stijging ten opzichte van 2019. Deze stijging is het gevolg van een stijging van de omloop van de dossiers onder forbearance.
Aangezien forbearance in stage 2 worden onder gebracht heeft dit geleid tot een belangrijke stijging van de omloop in stage 2. Daarnaast werden ook voor de migratie van stage 1 naar stage 2 de gebruikelijke criteria toegepast om te bepalen of er zich een significante stijging in kredietrisico heeft voorgedaan, hetgeen eveneens heeft gezorgd voor een stijging van de omloop in stage 2. Ook op het niveau van de provisies zien we een belangrijke stijging zowel voor S1 als S2. Deze stijging kan integraal worden toegeschreven aan Covid waardoor de verschillende parameters die leiden tot de provisie, een negatieve evolutie vertoonden ten opzichte van 2019 (verslechtering van de economische context en vooruitzichten). De stijging is in belangrijke mate gelinkt aan de professionele sector.

5.20.1.7.3.4.3.1. Per type van blootstelling

De samenstelling van renderende en niet-renderende blootstellingen op 31 december 2020 en 31 december 2019 is als volgt:

(in EUR)	31/12/2020				
	Brutoboekwaarde/nominaal bedrag				
	Renderende blootstellingen		Niet-renderende blootstellingen		
	Niet achterstallig of ≤ 30 dagen achterstallig	achterstallig > 30 dagen ≤ 90 dagen	Betaling onwaarschijnlijk en niet achterstallig of ≤ 1 jaar	> 1 jaar en ≤ 5 jaar achterstallig	Achterstallig > 5 jaar
Interbancaire kredieten	123.955.812	0	0	0	0
Woonkredieten	11.696.471.911	18.249.219	50.317.195	17.019.226	8.462.453
Particulieren Korte Termijn	54.629.677	420.874	370.819	301.900	424.938
Particulieren Lange Termijn	692.092.432	27.448.333	40.962.339	7.362.175	867.053
Landbouwkredieten Korte Termijn	85.457.341	0	4.664.800	222.063	144.090
Landbouwkredieten Lange Termijn	1.892.929.963	680.814	45.365.272	7.167.940	7.514.737
Ondernemingen Korte Termijn	122.683.837	385.198	3.660.350	2.421.859	2.248.242
Ondernemingen Lange Termijn	1.798.051.962	6.956.677	39.798.021	13.686.312	14.855.118
Leningen op Afbetaling	663.051.470	1.281.852	2.682.925	580.121	618.003
Comfort- en Kaskredieten	48.797.420	854.418	6.443.785	2.102.460	846.444
Waarborgkredieten	72.221	459	142.951	313.464	227.551
Leasingcontracten	161.286.698	3.762.980	7.942.206	823.967	85.309
Gestorte cash waarborgen	141.945.529	0	0	0	0
Andere leningen en vorderingen	115.006.240	0	5.079.772	0	0
Totaal performing en non peforming volgens days past due	**17.596.432.513**	**60.040.824**	**207.430.435**	**52.001.487**	**36.293.938**

(in EUR)	31/12/2019				
	Brutoboekwaarde/nominaal bedrag				
	Renderende blootstellingen		Niet-renderende blootstellingen		
	Niet achterstallig of ≤ 30 dagen achterstallig	achterstallig > 30 dagen ≤ 90 dagen	Betaling onwaarschijnlijk en niet achterstallig of ≤ 1 jaar	> 1 jaar en ≤ 5 jaar achterstallig	Achterstallig > 5 jaar
Interbancaire kredieten	113.922.367	0	0	0	0
Woonkredieten	11.114.951.975	27.382.679	50.019.669	15.988.155	10.504.879
Particulieren Korte Termijn	52.742.707	259.344	668.723	131.411	426.576
Particulieren Lange Termijn	685.500.774	35.902.046	42.488.084	7.070.990	1.031.920
Landbouwkredieten Korte Termijn	93.214.799	34	5.098.219	304.369	249.559
Landbouwkredieten Lange Termijn	1.879.014.021	916.560	55.906.818	11.215.167	6.375.805
Ondernemingen Korte Termijn	116.435.513	239.228	5.101.509	2.535.788	1.135.848
Ondernemingen Lange Termijn	1.648.131.954	11.711.740	38.990.012	13.903.244	17.538.163
Leningen op Afbetaling	628.153.705	1.011.039	2.446.555	600.810	1.159.047
Comfort- en Kaskredieten	67.484.522	465.201	6.658.332	2.667.816	1.373.928
Waarborgkredieten	53.896	0	37.775	502.985	228.303
Leasingcontracten	147.303.700	4.155.512	9.470.343	706.395	90.666
Gestorte cash waarborgen	736.956.001	0	0	0	0
Andere leningen en vorderingen	134.519.742	186	6.261.408	0	0
Totaal performing en non peforming volgens days past due	**17.418.385.676**	**82.043.569**	**223.147.447**	**55.627.130**	**40.114.694**

5.20.1.7.3.4.3.2. Per stage

Hieronder de presentatie van renderende en niet-renderende blootstellingen per stage in 2020 :

(in EUR)	31/12/2020				
PERFORMING	brutoboekwaarde/nominaal bedrag		geaccumuleerde bijzondere waardevermindering, geaccumuleerde negatieve veranderingen in de reële waarde als gevolg van kredietrisico en voorzieningen		Ontvangen zekerheden en financiële garanties
Totale omloop	waarvan Stage 1	waarvan Stage 2	waarvan Stage 1	waarvan Stage 2	
Interbancaire kredieten	123.955.810	0	-5.928	0	0
Woonkredieten	11.060.502.506	654.218.625	-3.652.429	-5.522.736	9.170.336.062
Particulieren Korte Termijn	51.914.056	3.136.496	-16.008	-9.819	23.589.393
Particulieren Lange Termijn	659.323.403	60.217.362	-7.891.704	-1.703.573	534.521.058
Landbouwkredieten Korte Termijn	75.691.216	9.766.125	-47.295	-42.520	6.838.573
Landbouwkredieten Lange Termijn	1.752.523.575	141.087.202	-11.190.364	-2.236.335	845.151.012
Ondernemingen Korte Termijn	101.365.813	21.703.223	-885.970	-117.791	11.377.709
Ondernemingen Lange Termijn	1.582.761.385	222.247.253	-7.059.504	-5.716.680	909.134.000
Leningen op Afbetaling	645.671.758	18.661.565	-2.077.547	-222.119	11.168
Comfort- en Kaskredieten	38.269.590	11.382.247	-205.787	-494.658	22.826.797
Waarborgkredieten	72.411	269	0	0	35.522
Leasingcontracten	152.731.688	12.317.989	-2.324.884	-537.122	75.562.995
Gestorte cash waarborgen	141.945.529	0	0	0	0
Andere leningen en vorderingen	114.107.086	899.155	-42.692	-97.085	0
Totaal performing per stages	**16.500.835.826**	**1.155.637.511**	**-35.400.112**	**-16.700.438**	**11.599.384.289**

(in EUR)	31/12/2020				
NON-PERFORMING	brutoboekwaarde/nominaal bedrag		geaccumuleerde bijzondere waardevermindering, geaccumuleerde negatieve veranderingen in de reële waarde als gevolg van kredietrisico en voorzieningen		Ontvangen zekerheden en financiële garanties
Totale omloop	waarvan Stage 2	waarvan Stage 3	waarvan Stage 2	waarvan Stage 3	
Interbancaire kredieten	0	0	0	0	0
Woonkredieten	0	75.798.873	0	-16.516.897	57.613.409
Particulieren Korte Termijn	0	1.097.656	0	-466.896	617.194
Particulieren Lange Termijn	3.775.377	45.416.190	-154.870	-13.026.114	29.089.730
Landbouwkredieten Korte Termijn	0	5.030.954	0	-1.496.280	597.353
Landbouwkredieten Lange Termijn	0	60.047.949	0	-18.045.108	40.055.817
Ondernemingen Korte Termijn	59.121	8.271.329	-2.738	-3.246.975	1.074.560
Ondernemingen Lange Termijn	1.593.028	66.746.424	-72.847	-22.105.372	42.549.084
Leningen op Afbetaling	23.150	3.857.898	-42	-1.698.864	0
Comfort- en Kaskredieten	865.812	8.526.878	-43.644	-5.521.674	4.091.297
Waarborgkredieten	0	683.966	0	-643.918	0
Leasingcontracten	343.422	8.508.061	-28.468	-4.412.392	1.152.088
Gestorte cash waarborgen	0	0	0	0	0
Andere leningen en vorderingen	0	5.079.772	0	-4.930.736	0
Totaal Non performing per stages	**6.659.910**	**289.065.950**	**-302.609**	**-92.111.225**	**176.840.532**

Hieronder de presentatie van renderende en niet-renderende blootstellingen per stage in 2019 :

(in EUR)	31/12/2019				
PERFORMING	brutoboekwaarde/nominaal bedrag		geaccumuleerde bijzondere waardevermindering, geaccumuleerde negatieve veranderingen in de reële waarde als gevolg van kredietrisico en voorzieningen		Ontvangen zekerheden en financiële garanties
Totale omloop	waarvan Stage 1	waarvan Stage 2	waarvan Stage 1	waarvan Stage 2	
Interbancaire kredieten	113.922.367	0	-5.328	0	0
Woonkredieten	10.628.847.004	513.487.650	-964.104	-3.234.282	6.980.432.581
Particulieren Korte Termijn	49.846.031	3.156.020	-4.861	-2.814	14.293.545
Particulieren Lange Termijn	655.331.633	65.720.240	-3.698.956	-2.007.503	512.790.438
Landbouwkredieten Korte Termijn	87.273.325	5.941.508	-17.721	-6.485	405.638
Landbouwkredieten Lange Termijn	1.805.130.295	74.800.286	-9.486.862	-516.299	474.731.484
Ondernemingen Korte Termijn	109.643.244	7.031.497	-65.843	-11.277	7.657.565
Ondernemingen Lange Termijn	1.532.711.967	127.131.727	-2.730.165	-1.594.062	636.794.117
Leningen op Afbetaling	616.703.406	12.461.338	-457.159	-78.379	73.100
Comfort- en Kaskredieten	56.193.559	11.756.164	-613.415	-381.771	9.234.365
Waarborgkredieten	53.896	0	0	0	0
Leasingcontracten	140.755.560	10.703.652	-929.437	-532.602	68.257.260
Gestorte cash waarborgen	736.956.001	0	0	0	0
Andere leningen en vorderingen	133.533.206	986.722	-27.062	-91.032	0
Totaal performing per stages	**16.666.901.494**	**833.176.804**	**-19.000.913**	**-8.456.506**	**8.704.670.093**

(in EUR)	31/12/2019				
NON-PERFORMING	brutoboekwaarde/nominaal bedrag		geaccumuleerde bijzondere waardevermindering, geaccumuleerde negatieve veranderingen in de reële waarde als gevolg van kredietrisico en voorzieningen		Ontvangen zekerheden en financiële garanties
Totale omloop	waarvan Stage 2	waarvan Stage 3	waarvan Stage 2	waarvan Stage 3	
Interbancaire kredieten	0	0	0	0	0
Woonkredieten	0	76.512.703	0	-22.672.605	26.821.338
Particulieren Korte Termijn	0	1.226.710	0	-544.872	84.051
Particulieren Lange Termijn	2.665.958	48.275.983	-110.680	-19.307.563	29.417.038
Landbouwkredieten Korte Termijn	0	5.652.147	0	-1.995.342	1.630.857
Landbouwkredieten Lange Termijn	0	73.497.790	0	-26.995.976	22.904.627
Ondernemingen Korte Termijn	521	8.772.624	-19	-3.118.266	1.304.330
Ondernemingen Lange Termijn	2.108.586	68.322.833	-63.966	-22.506.024	22.269.857
Leningen op Afbetaling	0	4.206.412	0	-1.364.379	8.212.017
Comfort- en Kaskredieten	319.232	10.380.844	-35.712	-6.927.811	10.104.759
Waarborgkredieten	0	769.063	0	-636.373	1.090.423
Leasingcontracten	582.602	9.684.802	-45.434	-4.680.706	1.732.027
Gestorte cash waarborgen	0	0	0	0	0
Andere leningen en vorderingen	0	6.261.408	0	-6.074.089	1.995.351
Totaal Non performing per stages	**5.676.899**	**313.563.319**	**-255.811**	**-116.824.006**	**127.566.675**

5.20.1.7.3.4.4 Moratoria

De financiële sector heeft zich geëngageerd om levensvatbare niet-financiële bedrijven, KMO's, zelfstandigen en non-profit organisaties evenals hypothecaire kredietnemers met betalingsproblemen als gevolg van de coronacrisis uitstel van betaling (moratorium) te geven.
Initieel konden betalingen (vanaf april 2020) uitgesteld worden met maximum zes maanden, hetgeen nadien werd verlengd tot het einde van het jaar .
In december 2020 werd beslist om opnieuw algemeen betalingsuitstel voor bedrijven en particulieren mogelijk te maken, weliswaar op voorwaarde dat het toegekende uitstel in het kader van het eerste en het tweede uitstel samen nooit meer bedraagt dan 9 maanden. In februari 2021 werd dan beslist om het tweede betalingsuitstel voor ondernemingskredieten toe te laten voor vervaldagen tot 30 juni 2021 en werd beslist om bijkomend betalingsuitstel te verlenen aan gezonde ondernemingen/organisaties die al een maximaal betalingsuitstel van 9 maanden genoten onder het eerste en/of tweede betalingsuitstel ondernemingskredieten.

De omvang van het verleende uitstel van betaling kan de lezer terugvinden in de hieronder gerapporteerde tabellen. Op 31 december 2020 bedroeg de bruto boekwaarde van de aan de wet onderworpen moratoria 645 miljoen EUR.

5.20.1.7.3.4.4.1. Uitsplitsing van leningen en voorschotten waarvoor wettelijk en niet wettelijk vastgestelde moratoria gelden naar de resterende looptijd van moratoria

(in EUR)	31/12/2020			
	Aantal debiteuren	Bruto boekwaarde		
			Waarvan: wettelijk vastgestelde moratoria	Waarvan: verstreken
Leningen en voorschotten waarvoor een moratorium werd aangeboden	**6.294**	**785.551.105**		
Leningen en voorschotten waarvoor moratoria gelden (verleend)	**5.562**	**644.827.385**	**644.827.385**	**644.827.385**
Particulieren Lange Termijn		51.015.701	51.015.701	51.015.701
Landbouwkredieten Lange Termijn		14.870.322	14.870.322	14.870.322
Ondernemingen Lange Termijn		258.013.616	258.013.616	258.013.616
Woonkredieten		309.386.138	309.386.138	309.386.138
Leningen op Afbetaling		11.541.608	11.541.608	11.541.608

Gezien de steunmaatregelen van de overheid, is het op vlak van kredietrisico moeilijk om vandaag hiervan een exacte inschatting te maken. Crelan heeft hier echter op ingespeeld door processen in kaart te brengen om de klanten met een verhoogd risico te identificeren, hun kredietdossiers in detail te analyseren en indien nodig over te gaan tot het aanleggen van bijkomende waardeverminderingen.

In het kader van de maatregelen genomen om de gevolgen van de Covid-19-pandemie voor de kredietnemers te verzachten, hebben Crelan en Europabank moratoria ingesteld voor individuele klanten en voor bedrijven die door de pandemie zijn getroffen.
Sommige van deze moratoria hebben beide banken inkomsten gekost, aangezien tijdens de moratoriumperiode geen rente wordt aangerekend op leningen (dit is het geval voor hypothecaire leningen aan "kwetsbare" cliënten, wier netto-inkomen minder dan 1 700 EUR per maand bedraagt). Dit verlies aan inkomsten bedraagt 3,1 miljoen EUR en werd geboekt onder rubriek "Wijzigingsverliezen van de resultaatsrekening".

Hoewel de moratoria per 31 december 2020 volledig zijn verstreken, zijn de verwachte verlengingen (met ingang vanaf 1 januari 2021) reeds gekend, deze bedragen tot dusver 81 miljoen EUR.

In de onderstaande tabellen vindt u het overzicht van de kredieten (renderende en niet renderende) waarvoor moratoria gelden.

5.20.1.7.3.4.4.2. Informatie over renderende leningen en voorschotten waarvoor wettelijk en niet wettelijk vastgestelde moratoria gelden

(in EUR)	31/12/2020					
	Bruto boekwaarde			Geaccumuleerde bijzondere waardevermindering, geaccumuleerde negatieve wijzigingen in de reële waarde als gevolg van kredietrisico		
		Waarvan: blootstellingen met respijtmaatregelen	Waarvan: instrumenten met significante toename van het kredietrisico sinds de eerste opname maar die geen instrumenten met verminderde kredietwaardigheid zijn (fase 2)		Waarvan: blootstellingen met respijtmaatregelen	Waarvan: instrumenten met significante toename van het kredietrisico sinds de eerste opname maar die geen instrumenten met verminderde kredietwaardigheid zijn (fase 2)
Particulieren Lange Termijn	50.505.032	1.475.692	4.723.331	-297.255	-20.062	-142.437
Landbouwkredieten Lange Termijn	14.575.594	2.539.791	4.751.807	-120.652	-81.772	-103.400
Ondernemingen Lange Termijn	252.432.555	43.334.716	93.088.690	-2.942.596	-942.204	-2.106.877
Woonkredieten	305.350.392	79.542.291	87.269.182	-697.713	-419.663	-562.652
Leningen op Afbetaling	11.348.106	828.341	1.919.950	-77.477	-9.419	-20.958
Leningen en voorschotten waarvoor moratoria gelden	**634.211.679**	**127.720.771**	**191.752.160**	**-4.135.693**	**-1.473.120**	**-2.936.324**

5.20.1.7.3.4.4.3. Informatie over niet-renderende leningen en voorschotten waarvoor wettelijk en niet wettelijk vastgestelde moratoria gelden

(in EUR)	31/12/2020						
	Bruto boekwaarde			Geaccumuleerde bijzondere waardevermindering, geaccumuleerde negatieve wijzigingen in de reële waarde als gevolg van kredietrisico			
		Waarvan: blootstellingen met respijtmaatregelen	Waarvan: onwaarschijnlijke betalingen die niet achterstallig zijn of achterstallig ≤ 90 dagen		Waarvan: blootstellingen met respijtmaatregelen	Waarvan: instrumenten met significante toename van het kredietrisico sinds de eerste opname maar die geen instrumenten met verminderde kredietwaardigheid zijn (fase 2)	Instromen naar niet-renderende blootstellingen
Particulieren Lange Termijn	510.670	211.887	417.743	-51.989	-32.410	-35.475	0
Landbouwkredieten Lange Termijn	294.727	269.726	294.727	-102.811	-101.003	-102.811	294.727
Ondernemingen Lange Termijn	5.581.060	4.319.203	4.296.334	-849.418	-659.595	-552.884	2.922.057
Woonkredieten	4.035.796	4.029.772	4.035.746	-279.884	-279.999	-279.884	1.888.460
Leningen op Afbetaling	193.502	157.937	187.706	-51.208	-38.603	-48.925	128.269
Leningen en voorschotten waarvoor moratoria gelden	**10.615.705**	**8.988.525**	**9.222.256**	**-1.335.310**	**-1.111.158**	**-1.019.979**	**5.233.513**

5.20.1.7.3.4.4.4. Informatie over nieuwe leningen en voorschotten verstrekt op grond van nieuwe overheidsgarantieregelingen die zijn ingevoerd naar aanleiding van de COVID-19-crisis

(in EUR)	31/12/2020			
	Bruto boekwaarde		Maximale in aanmerking te nemen bedrag van de garantie	Brutoboekwaarde
		Waarvan: met respijt	Ontvangen overheidsgaranties	Instromen naar niet-renderende blootstellingen
Particulieren Lange Termijn	0	0	0	0
Landbouwkredieten Lange Termijn	0	0	0	0
Landbouwkredieten Korte Termijn	7.845.792	0	0	0
Ondernemingen Korte Termijn	5.150.194	254.100	0	0
Ondernemingen Lange Termijn	760.594	0	0	200.000
Woonkredieten	0	0	0	0
Leningen op Afbetaling	8.377.357	0	0	0
Nieuwe leningen en voorschotten waarvoor overheidsgarantieregelingen gelden	**22.133.937**	**254.100**	**0**	**200.000**

Naast het uitstel van betaling heeft de overheid ook twee garantieregelingen geactiveerd voor nieuwe kredieten en kredietlijnen die banken verstrekken.
De eerste garantieregeling voorzag in de waarborging van kredieten, met een maximale looptijd van 12 maanden, verstrekt tot 30 september 2020. Deze termijn werd nadien verlengd tot 31 december 2020. Doelgroep waren de niet-financiële bedrijven, KMO's, zelfstandigen en non-profit organisaties.
De tweede garantieregeling voorzag in de waarborging van kredieten, met een looptijd van meer dan 12 maanden en ten hoogste 36 maanden, verstrekt tot 31 december 2020. De termijn van verstrekking werd verlengd tot 30 juni 2021 en de looptijd tot 5 jaar. Doelgroep waren kleine of middelgrote niet-financiële ondernemingen.
Het totale uitstaande bedrag bedraagt per 31 december 2020 : 22 miljoen EUR.

5.20.1.7.3.5 Materiële vaste activa

De samenstelling van de materiële vaste activa per 31 december 2020 en 31 december 2019 is als volgt :

(in EUR)	2020					
	Terreinen en gebouwen	**IT materiaal**	**Kantoorinrichting**	**Ander materiaal**	**IFRS 16**	**Totaal**
Openingsbalans 1 januari 2020						
Aanschaffingsprijs	34.713.023	37.499.530	15.516.395	29.703.065	19.594.561	137.026.574
Gecumuleerde afschrijvingen	25.732.763	35.433.634	12.772.783	24.706.287	3.553.541	102.199.008
Nettoboekwaarde	8.980.260	2.065.896	2.743.612	4.996.778	16.041.020	34.827.566
Mutaties 2020						
Aanschaffingen	847.832	2.682.702	248.744	1.688.855	9.581.027	15.049.160
Vervreemdingen	55.740	7.636.871	674.196	265.140	0	8.631.947
Afschrijvingen	532.624	1.242.158	-507.213	462.287	9.511.053	7.925.003
Terugnemingen ingevolge afboekingen	-20.876	7.636.871	674.196	275.003	-18.583	8.546.611
Andere	0	0	0	0	0	0
Eindbalans 31 december 2020	**8.840.862**	**3.078.814**	**2.305.799**	**4.991.115**	**16.092.411**	**35.309.001**
Eindbalans 31 december 2020						
Aanschaffingsprijs	35.480.615	32.518.183	15.046.096	30.211.357	29.136.396	142.392.647
Gecumuleerde afschrijvingen	26.639.753	29.439.369	12.740.297	25.220.242	13.043.985	107.083.646
Nettoboekwaarde	8.840.862	3.078.814	2.305.799	4.991.115	16.092.411	35.309.001

(in EUR)	2019					
	Terreinen en gebouwen	IT materiaal	Kantoorinrichting	Ander materiaal	IFRS 16	Totaal
Openingsbalans 1 januari 2019						
Aanschaffingsprijs	35.033.177	37.279.991	15.145.145	30.631.115	0	118.089.428
Gecumuleerde afschrijvingen	26.062.022	34.274.690	12.131.178	25.357.726	0	97.825.616
Nettoboekwaarde	8.971.155	3.005.301	3.013.967	5.273.389	0	20.263.812
Mutaties 2019						
Aanschaffingen	401.286	567.435	529.578	1.483.792	19.606.237	22.588.328
Vervreemdingen	721.441	2.491	107.568	2.272.351	0	3.103.851
Afschrijvingen	18.457	1.211.938	-566.216	569.312	3.556.890	1.616.017
Terugnemingen ingevolge afboekingen	721.440	2.491	107.453	2.266.564	-8.327	3.089.621
Andere	0	0	-3.674	3.674	0	0
Eindbalans 31 december 2019	**8.980.259**	**2.065.896**	**2.743.612**	**4.996.778**	**16.041.020**	**34.827.565**
Eindbalans 31 december 2019						
Aanschaffingsprijs	34.713.022	37.499.530	15.516.395	29.703.065	19.594.561	137.026.573
Gecumuleerde afschrijvingen	25.732.763	35.433.634	12.772.783	24.706.287	3.553.541	102.199.008
Nettoboekwaarde	8.980.259	2.065.896	2.743.612	4.996.778	16.041.020	34.827.565

De gebruiksrechten die volgens IFRS 16 zijn geboekt, werden geclassificeerd als materiële vaste activa. Voor de duidelijkheid hebben we de bewegingen met betrekking tot leasing gescheiden van de andere materiële vaste activa om ze vervolgens samen te brengen in dezelfde kolom, ongeacht hun aard. Onder de kolom IFRS 16 bevinden zich alle leasing activa met name auto's, gebouwen en bankautomaten.

Gezien de inwerkingtreding van de standaard op 1 januari 2019 heeft de Groep de gebruiksrechten van 2019 verwerkt onder de "aanschaffingen" en niet onder de "aanschaffingsprijs".

Het kleine verschil in nettoboekwaarde tussen 2019 en 2020 wordt voornamelijk verklaard door afschrijvingen op kantooruitrusting (+0,57 miljoen EUR) en door wijzigingen in IT-infrastructuur (+1,01 miljoen EUR). De mutaties in deze twee categorieën houden verband met de buitengebruikstelling van volledig afgeschreven activa. Dit is een vermindering van de rekeningen aan de actiefzijde zonder gevolgen voor het resultaat.

De Groep stelde geen materiële vaste activa als garantie voor verplichtingen.

5.20.1.7.3.6 Goodwill en andere immateriële vaste activa

De samenstelling van de goodwill en immateriële vaste activa per 31 december 2020 en 31 december 2019 is als volgt :

(in EUR)	Goodwill	Intern ontwikkelde software	Verworven software	Andere immateriële activa	Totaal
Openingsbalans 1 januari 2020					
Aanschaffingsprijs	23.642.632	21.436.033	39.265.173	1.143.487	85.487.325
Gecumuleerde afschrijvingen	0	16.693.746	34.825.046	1.143.487	52.662.279
Nettoboekwaarde	23.642.632	4.742.287	4.440.127	0	32.825.046
Variaties 2020					
Toevoegingen					
- afzonderlijk verworven/intern ontwikkeld	0	5.646.080	1.142.392	0	6.788.472
- via bedrijfscombinaties	0	0	0	0	0
Vervreemdingen	575	0	3.970.806	1.143.487	5.114.868
Afschrijvingen	0	1.906.696	1.817.125	0	3.723.821
Terugnemingen ingevolge afboekingen	0	0	3.970.806	1.143.487	5.114.293
Andere	0	0	0	0	0
Einbalans 31 december 2020	**23.642.057**	**8.481.671**	**3.765.394**	**0**	**35.889.122**

Einbalans 31 december 2020					
Aanschaffingsprijs	23.642.057	27.082.113	36.436.759	0	87.160.929
Gecumuleerde afschrijvingen	0	18.600.442	32.671.365	0	51.271.807
Nettoboekwaarde	23.642.057	8.481.671	3.765.394	0	35.889.122

Openingsbalans 1 januari 2019					
Aanschaffingsprijs	23.642.632	20.136.100	37.701.507	1.143.487	82.623.726
Gecumuleerde afschrijvingen	0	14.730.201	33.032.748	1.076.784	48.839.733
Nettoboekwaarde	23.642.632	5.405.899	4.668.759	66.703	33.783.993
Variaties 2019					
Toevoegingen					
- afzonderlijk verworven/intern ontwikkeld	0	1.299.933	1.726.884	0	3.026.817
- via bedrijfscombinaties	0	0	0	0	0
Vervreemdingen	0	0	44.716	0	44.716
Afschrijvingen	0	1.963.545	1.919.945	66.703	3.950.193
Terugnemingen ingevolge afboekingen	0	0	9.145	0	9.145
Andere	3	0	0	0	3
Einbalans 31 december 2019	**23.642.635**	**4.742.287**	**4.440.127**	**0**	**32.825.049**

Einbalans 31 december 2019					
Aanschaffingsprijs	23.642.632	21.436.033	39.265.173	1.143.487	85.487.325
Gecumuleerde afschrijvingen	0	16.693.746	34.825.046	1.143.487	52.662.279
Nettoboekwaarde	23.642.632	4.742.287	4.440.127	0	32.825.046

Met uitzondering van de Goodwill hebben alle immateriële vaste activa een beperkte economische levensduur. In tegenstelling tot immateriële vaste activa is de Goodwill niet onderworpen aan afschrijvingen, maar wordt deze jaarlijks onderworpen aan een waardeverminderingstest (d.w.z. "impairment test") als gevolg van de toepassing van IAS 36. Indien de boekwaarde van de betrokken entiteit de schatting van de realiseerbare waarde van deze entiteit overschrijdt, wordt een bijzondere waardevermindering (d.w.z. "impairment") in de winst- en verliesrekening opgenomen.

IAS 36 alinea 134 vereist dat informatie wordt verstrekt per kasstroomgenererende eenheid waarvoor de boekwaarde van goodwill en / of immateriële vaste activa met een onbeperkte gebruiksduur aanzienlijk is in vergelijking met het totaal.

Momenteel is er alleen de goodwill van 23,6 miljoen EUR voortkomend uit de aankoop van Europabank NV in deze rubriek opgenomen per 31 december 2020.

De realiseerbare waarde wordt geschat op basis van reële waarde minus kosten gerelateerd aan de verkoop (d.w.z. "Fair Value less costs to sell"). Dit bedrag wordt bepaald met behulp van de Discounted Cash Flow-methode (d.w.z. "Discounted Cash Flow Model"). Volgens deze methode wordt de realiseerbare waarde berekend als de netto contante waarde van alle toekomstige kasstromen van de betrokken operationele eenheid.

De methode is gebaseerd op een aantal veronderstellingen :

Kasstroom assumpties Europabank NV

Wat de financiële kant betreft, heeft de lage rentestand zich in 2020 voortgezet, waardoor de rentemarges onder neerwaartse druk zijn komen te staan.

Het management gaat ervan uit dat het netto-bankproduct na een daling met -4,1% in 2021, zal gevolgd worden door een groei in 2022 en 2023 met respectievelijk 3,4% en 2,9%. Tussen 2024 en 2026 wordt een jaarlijkse groei verwacht van 0,5% van het netto-bankproduct van Europabank NV.

De exploitatiekosten voor de jaren 2021 tot en met 2023 zijn gebaseerd op de verwachte ontwikkeling van de kosten. Voor de volgende jaren wordt ervan uitgegaan dat de exploitatiekosten zich zullen ontwikkelen op basis van de verhouding exploitatiekosten/netto bankopbrengsten van 2020.

Er wordt een gedetailleerde prognose gemaakt van de activiteiten voor de komende 5 jaar. Na de expliciete prognoseperiode van 5 jaar wordt de eindwaarde van de onderneming in aanmerking genomen door de kasstromen te extrapoleren tot in het oneindige. Dit is gebaseerd op een uiteindelijke groei na 5 jaar van 1,5% op jaarbasis. Dit definitieve groeipercentage wordt door het management bepaald op basis van de verwachte gemiddelde marktgroei op lange termijn voor elke activiteit.

De discontovoet

De netto contante waarde van de van Europabank NV verwachte kasstromen wordt berekend op basis van de toepasselijke disconteringsvoet. De disconteringsvoet weerspiegelt het vereiste rendement op eigen vermogen. Deze discontovoet is gebaseerd op de theorie van het CAPM-model (Capital Asset Pricing Model) en bestaat uit een risicovrije marktrente en een marktrisicopremie, vermenigvuldigd met een bedrijfsafhankelijke bèta. De risicovrije marktrente is gebaseerd op de IRS-rente op 10 jaar. Het bedroeg -0,26% op 31 december 2020 (in 2019: 0,15%). De marktrisicopremie bedroeg 5% in 2020 (5% in 2019). Bèta is het systematische risico van een belegging in verhouding tot de markt als geheel. De bèta van elke rapporterende eenheid werd bepaald op basis van haar specifiek risicoprofiel. In 2020 was de bèta 1,5 (1,5 in 2019). Dit vertaalt zich in een disconteringsvoet van 7,2% voor Europabank NV (2019: 7,6%).

Sensitiviteit

De sensitiviteit van de netto contante waarde of de realiseerbare waarde van de entiteit wordt eveneens berekend. In dit geval wordt het effect op de netto contante waarde van de entiteit gesimuleerd ten gevolge van een daling en een stijging van respectievelijk de risicovrije rentevoet-bèta en de activiteitsafhankelijke bèta. Het effect van een daling van de cashflowgroeiprognose wordt eveneens gesimuleerd tot in het oneindige. Ten slotte wordt een stresstest uitgevoerd door een negatief jaarlijks groeipercentage van 0,25% toe te passen op toekomstige kasstromen tot in het oneindige en door de nettowaarde van toekomstige kasstromen te actualiseren met een beperkte actualisatievoet van 11,4%. Gevoeligheids- en stresstests wijzen uit dat de aldus verkregen realiseerbare waarden hoger zijn dan de boekwaarden voor Europabank NV.

5.20.1.7.3.7 Actuele en uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen

De onderstaande tabel geeft een overzicht van actuele en uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen per 31 december 2020 en 2019. Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen worden toegewezen per juridische entiteit van de Groep.

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Actuele belastingen		
Activa	1.348.915	1.104.136
Verplichtingen	1.848.559	506.001
Totaal actuele belastingen	**-499.644**	**598.135**
Uitgestelde belastingen		
Activa	43.081.792	42.607.814
Verplichtingen	8.729.190	6.530.534
Totaal uitgestelde belastingen	**34.352.602**	**36.077.280**

De onderstaande tabel geeft de samenstelling van uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen op de balans per 31 december 2020 en 2019 :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Opgenomen in de resultatenrekening	**33.994.167**	**36.170.228**
Spreiding commissies volgens de effectieve rentevoet	*-14.615.332*	*-14.130.778*
Waardeverminderingen op kredieten	*928.621*	*3.423.469*
Aanpassing beleggingsportefeuille	*866.416*	*1.099.867*
Derivaten en afdekkingstransacties	*11.800.978*	*13.858.319*
Personeelsbeloningen	*2.045.869*	*2.063.250*
Afschrijvingen op materiële en immateriële vaste activa	*5.105*	*9.317*
Waardeverminderingen op materiële vaste activa	*0*	*0*
Voorzieningen	*3.364.888*	*1.505.132*
Impact definitief belaste inkomsten (DBI)	*33.607.692*	*33.801.464*
Goodwill	*0*	*0*
Impact overname Centea	*-4.020.926*	*-5.466.408*
Andere	*10.856*	*6.596*
Opgenomen in de herwaarderingsreserves	**358.435**	**-92.948**
Aanpassing beleggingsportefeuille	*-709.293*	*-707.804*
Personeelsbeloningen	*1.067.728*	*614.856*
Totaal uitgestelde belastingen	**34.352.602**	**36.077.280**

De uitgestelde belastingen vertonen geen sterke fluctuaties ten opzichte van vorig jaar. Net zoals in 2019, blijft de impact op de definitief belaste inkomsten (DBI) de grootste post voor een bedrag van 33,6 miljoen EUR. Hierin zitten de uitgestelde belastingvorderingen op de overgedragen verliezen.

In de loop van 2018 werden de voorwaarden voor het gebruik van definitief belaste inkomsten en overdraagbare verliezen verstrengd. Voortaan mogen deze belastingkredieten slechts voor 70% worden toegepast op het resultaat dat 1 miljoen EUR overschrijdt. Dit kan in de toekomst leiden tot een herwaardering van de stock. Uitgestelde belastingen worden enkel erkend als deze kunnen worden afgezet tegenover toekomstige winst.

De evolutie van uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen in 2020 en 2019 kan als volgt worden weergegeven :

(in EUR)	2020	2019
Openingsbalans	**36.077.280**	**37.330.937**
Opgenomen in resultaat van het boekjaar	**-2.140.823**	**-2.133.564**
Spreiding commissies volgens de effectieve rentevoet	*-484.554*	*-394.554*
Waardeverminderingen op kredieten	*-2.538.572*	*-851.250*
Aanpassing beleggingsportefeuille	*-233.451*	*-436.941*
Derivaten en afdekkingstransacties	*-2.057.341*	*-766.828*
Personeelsbeloningen	*17.860*	*119.754*
Afschrijvingen op materiële en immateriële vaste activa	*-4.212*	*-164.538*
Waardeverminderingen op materiële vaste activa	*0*	*0*
Voorzieningen	*1.903.478*	*64.472*
Impact definitief belaste inkomsten (DBI)	*-193.772*	*-851.965*
Goodwill	*0*	*0*
Opvolging overname Centea	*1.445.482*	*1.141.719*
Andere	*4.259*	*6.800*
CRI	*0*	*-233*
Opgenomen in de herwaarderingsreserves	**416.145**	**879.674**
Aanpassing beleggingsportefeuille	*-1.489*	*571.587*
Personeelsbeloningen	*417.634*	*308.086*
Andere	*0*	*1*
Eindbalans	**34.352.602**	**36.077.047**
Verkoop CRI	0	233
Eindbalans	**34.352.602**	**36.077.280**

Op globaal niveau zien we een lichte daling van onze uitgestelde belastingen. De evolutie van de uitgestelde belastingen in het resultaat van het boekjaar toont een lichte daling van ongeveer 0,5 miljoen EUR in vergelijking met 2019. Die in de subtotalen toegekend kan worden aan een vermindering van de herwaarderingsreserves. In 2020 kenden we net zoals in 2019 een laag gebruik voor de impact van de definitief belaste inkomsten van respectievelijk slechts 0,2 miljoen EUR en 0,9 miljoen EUR.

Uitgestelde belastingvorderingen worden alleen opgenomen als het waarschijnlijk is dat de uitgestelde belastingvordering zal worden gecompenseerd door toekomstige verwachte winsten.

Per 31 december 2020 en 2019 werden onderstaande uitgestelde belastingvorderingen niet in de balans opgenomen wegens onzekerheid over de toekomstige belastbare winst :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Waardeverminderingen op kredieten	11.239.199	7.838.313
Voorzieningen	0	0
Fiscale verliezen	13.135.689	13.135.689
Niet opgenomen impact van definitief belaste inkomsten (DBI)	704.510	6.192.429
Notionele interesten	0	0
Totaal uitgestelde belastingvorderingen niet opgenomen in de balans	**25.079.398**	**27.166.431**

5.20.1.7.3.8 <u>Overige activa en passiva</u>

De samenstelling van de overige activa op 31 december 2020 en 31 december 2019 is als volgt :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Vooruitbetaalde kosten	1.628.527	1.371.786
Te ontvangen baten	9.780.704	7.873.524
Edele metalen, goederen en grondstoffen	144.591	145.387
Andere voorschotten	1.818.733	2.173.218
Te recupereren belastingen	0	0
Overige	1.165.624	1.007.644
Totaal overige activa	**14.538.179**	**12.571.559**

De samenstelling van de overige verplichtingen op 31 december 2020 en 31 december 2019 is als volgt:

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Toegezegde pensioenregelingen	12.515.229	11.986.275
Andere personeelsbeloningen	3.736.530	5.013.395
Sociale lasten	12.160.187	12.519.521
Toe te rekenen kosten	29.093.021	30.376.353
Over te dragen opbrengsten	1.572	1.561
Schulden mbt belastingen	2.937.729	4.669.132
Overige verplichtingen	45.196.919	20.752.850
Leaseverplichtingen (IFRS 16 - Leasing)	0	16.074.503
Totaal overige verplichtingen	**105.641.187**	**101.393.590**

Het totaal overige activa is in 2020 met 2 miljoen EUR gestegen, wat voornamelijk te danken is aan een stijging van de te ontvangen baten (Fees op notes en fondsen).

Het totaal overige verplichtingen is in 2020 met 4,2 miljoen EUR gestegen. Door de coronacrisis kon het dividend over boekjaar 2019 niet uitgekeerd worden, waardoor de overige verplichtingen gestegen zijn met 24,4 miljoen EUR. Deze sterke stijging van de overige verplichtingen wordt echter gecompenseerd door de overboeking van 16 miljoen EUR van de leaseverplichtingen naar andere financiële verrichtingen, de daling van de andere personeelsbeloningen met 1,3 miljoen EUR, van de toe te rekenen kosten met 1,3 miljoen EUR en van de schulden met betrekking tot belastingen met 1,7 miljoen EUR.

De afwezigheid van leaseverplichtingen (IFRS 16 - leasing) in bovenstaande tabel voor 2020 wordt verklaard door de opname ervan in de toelichting "Overige financiële verplichtingen".

5.20.1.7.3.9 FRS 16

Deze standaard is geïntroduceerd om de financiële verslaggeving over leaseovereenkomsten te verbeteren. De IFRS 16-norm is op 1 januari 2019 in werking getreden en heeft sindsdien de behandeling van leaseovereenkomsten (d.w.z. "leasing") in de zakelijke omgeving gewijzigd.
Leasecontractanten moeten deze overeenkomsten voortaan in de balans opnemen door middel van een recht-op-gebruik activa (activa - opgesplitst in "Materiële vaste activa") en een leaseverplichting (passiva - "Andere verplichtingen"). Er zijn echter twee uitzonderingen : enerzijds zijn huurcontracten op korte termijn uitgesloten (minder dan 12 maanden), anderzijds zijn ook huurcontracten met een lage waarde uitgesloten (minder dan 5.000 USD).

Voor huurcontracten die onder de regels van IFRS 16 vallen, bepalen we vervolgens de duur van het huurcontract. Leaseovereenkomsten hebben een bepaalde duur maar bevatten vaak de mogelijkheid om het contract te verlengen. De entiteit beslist of het contract al dan niet wordt verlengd op basis van

alle beschikbare informatie. Als het contract waarschijnlijk wordt verlengd, verlengt dit de duur ; het omgekeerde geval is natuurlijk ook mogelijk.

De door Crelan gekozen waarderingsmethode is de Modified Retrospective Method. Volgens deze methode worden het recht-op-gebruik en de leaseverplichting herberekend op de ingangsdatum van IFRS 16 en tegen de marginale rentevoet op 1 januari 2019.

Impact op de balans

Onder IFRS 16 erkennen wij het recht-op-gebruik en de leaseverplichting in de balans. Zowel financiële activa als passiva zullen daarom toenemen. Bovendien daalt de boekwaarde van het recht-op-gebruik normaal sneller dan de boekwaarde van de leaseverplichting ; resulterend in een afname van het eigen vermogen in vergelijking met de vorige standaard IAS 17.

De Groep heeft drie hoofdklassen activa geïdentificeerd die onderworpen zijn aan leaseverplichting:

- Gebouwen;
- Bedrijfswagens;
- Geldautomaten (d.w.z. 'ATM').

Voor elk van deze activa moest Crelan ook de impliciete rentevoet identificeren die moet worden toegepast voor de financiering van deze contracten :

- Gebouwen: rentevoet op een hypothecaire lening met een looptijd van 10 jaar (+/- 1,9%);
- Bedrijfswagens: rentetarief op een autolening voor 5 jaar (+/- 2,8%);
- Gelddistributeurs: rente op professionele leningen met een looptijd van 7 jaar (+/- 3,4%).

In 2020 is er veel gewijzigd op het vlak van de IFRS16 contracten. De Crelan Groep is een nieuwe lease aangegaan bij AXA Bank Belgium. Het personeel van Antwerpen is dan ook verhuisd naar het nieuwe gebouw. De oude lease van het gebouw Post X had een vaste huurtermijn. De Crelan Groep besliste om ongeveer ¾ van deze lease aan een derde partij onder te verhuren. Later werd ditzelfde deel overgedragen. Het resterende deel van ongeveer ¼ van het oude leasegebouw Post X is nog steeds ten laste van de Crelan Groep. De Crelan Groep heeft de intentie om dit deel ook over te dragen. In dat geval zou de Crelan Groep geen enkele contractuele binding meer hebben met het oude leasegebouw Post X. Bij de bankautomaten werd er een nieuw contract met Jofico afgesloten. Belangrijk om op te merken is dat de finale waarden van recht-op-gebruik, leaseverplichting en het effect op het resultaat zeer beperkt zijn gebleven desondanks de wijzigingen in de contracten.

Hieronder de details van de evolutie van het recht-op-gebruik per 31 december 2020:

	2020				
(in EUR)	Beginsaldo	Toevoegingen	Afschrijvingen	Bijzondere Waardevermindering	Eindbalans
Crelan	8.214.145	8.280.510	-7.853.100	0	8.641.555
Gebouwen	*3.611.156*	*5.505.229*	*-5.990.349*	*0*	*3.126.036*
Voertuigen	*2.321.608*	*1.475.026*	*-1.355.229*	*0*	*2.441.404*
ATM	*2.281.381*	*1.300.255*	*-507.521*	*0*	*3.074.115*
Europabank	7.826.875	1.300.517	-1.657.953	-18.583	7.450.856
Gebouwen	*7.094.410*	*999.535*	*-1.280.919*	*0*	*6.813.026*
Voertuigen	*732.465*	*300.982*	*-377.034*	*-18.583*	*637.830*
ATM	*0*	*6.777*	*0*	*0*	0
CRI	6.999	6.777	-13.776	0	0
Voertuigen	6.999	6.777	-13.776	0	0
Totaal	**16.048.018**	**9.587.804**	**-9.524.829**	**-18.583**	**16.092.411**

Hieronder de details van de evolutie van het recht-op-gebruik per 31 december 2019:

	2019				
(in EUR)	Beginsaldo	Toevoegingen	Afschrijvingen	Bijzondere Waardevermindering	Eindbalans
Crelan	9.139.557	1.044.296	-1.969.708	0	8.214.145
Gebouwen	*4.196.749*	*0*	*-585.593*	*0*	3.611.156
Voertuigen	*2.005.119*	*1.044.296*	*-727.807*	*0*	2.321.608
ATM	*2.937.689*	*0*	*-656.308*	*0*	2.281.381
Europabank	8.734.737	687.647	-1.587.182	-8.327	7.826.875
Gebouwen	*7.852.823*	*511.915*	*-1.270.328*	*0*	7.094.410
Voertuigen	*881.914*	*175.732*	*-316.854*	*-8.327*	732.465
ATM	*0*	*0*	*0*	*0*	0
CRI	39.897	0	-32.898	0	6.999
Voertuigen	*39.897*	*0*	*-32.898*	*0*	6.999
Totaal	**17.914.190**	**1.731.943**	**-3.589.788**	**-8.327**	**16.048.018**

Hieronder de details van de evolutie van de leaseverplichtingen per 31 december 2020 :

	2020			
(in EUR)	Crelan	Europabank	CRI	Totaal
Beginsaldo	8.309.358	7.758.044	7.101	16.074.503
Toevoegingen	5.844.547	1.300.517	6.675	7.151.739
Verminderingen	-3.217.312	-18.583	0	-3.235.895
Lease betaling	-2.465.201	-1.747.360	-14.177	-4.226.738
Intrest	283.320	88.503	401	372.224
Eindbalans	**8.754.712**	**7.381.121**	**0**	**16.135.833**

Hieronder de details van de evolutie van de leaseverplichtingen per 31 december 2019:

	2019			
(in EUR)	Crelan	Europabank	CRI	Totaal
Beginsaldo	9.139.557	8.734.737	39.897	17.914.190
Toevoegingen	1.044.296	687.647	0	1.731.943
Verminderingen	0	-8.327	0	-8.327
Lease betaling	-2.099.900	-1.675.815	-33.345	-3.809.060
Intrest	225.405	19.802	549	245.757
Eindbalans	**8.309.358**	**7.758.044**	**7.101**	**16.074.503**

Impact op het resultaat

De afschrijving op het gebruiksrecht staat in het resultaat onder de afschrijvingen. De rente op de leaseverplichting wordt opgenomen als rentelasten, waardoor de financiële kosten toenemen. Het resultaatseffect van de leasebetalingen bevindt zich onder de exploitatiekosten. Op basis van IAS 17 regels waren de volledige kosten verbonden aan de lease gekoppeld aan exploitatiekosten

Hieronder, details van de impact op de winst- en verliesrekening op 31 december 2020 en 31 december 2019 :

(in EUR)	2020	2019
Afschrijvingen op recht-op-gebruik activa	-9.524.829	-3.589.788
Rente op leaseverplichtingen	-372.224	-245.757
Leasebetaling	7.444.050	3.809.060
Difference in addition ROU and LL	2.436.065	0
Totaal	**-16.938**	**-26.485**

Hieronder details van de impact op de kasstromen op 31 december 2020 en 2019 :

(in EUR)	2020	2019
Totale kasuitstroom voor lease	-2.479.378	-3.809.060

Zoals hierboven beschreven, is de impact van de inwerkingtreding van deze nieuwe norm zeer beperkt gebleven voor de Groep. Het verschil tussen de gebruiksrechten en de leaseverplichtingen resulteerde in een P&L impact van -16.938 EUR in 2020 (-26.485 EUR in 2019).

5.20.1.7.3.10 Crelan Insurance NV balans en resultaat

5.20.1.7.3.10.1 Beschikbaar voor verkoop : Crelan Insurance NV balans

De samenstelling van de balans op een "Stand Alone" basis van Crelan Insurance NV per 31 december 20120 is de volgende :

(in EUR)		31/12/2020	
Activa	**Crelan Insurance**	**Eliminaties**	**Totaal**
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	1.140.800	0	1.140.800
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	90.039.856	-40.188.071	49.851.785
Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases) aan banken	38.479.574	-39.500.619	-1.021.045
Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases) aan cliënten	48.597	-687.452	-638.855
Schuldbewijzen	51.511.686	0	51.511.686
Materiële vaste activa	0	0	0
Goodwill en Immateriële activa	0	0	0
Belastingvorderingen	470.620	0	470.620
Andere activa	2.110.293	-139.999	1.970.294
Totaal Activa	93.761.569	-40.328.070	53.433.499

Verplichtingen			
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	111.735	-38.400.720	-38.288.985
Deposito's	79.213	-38.400.361	-38.321.148
Andere financiële verplichtingen	32.522	-359	32.163
Voorzieningen	62.748.464	0	62.748.464
Belastingverplichtingen	78.350	0	78.350
Andere verplichtingen	3.476.728	-1.927.350	1.549.378
Totaal Verplichtingen	66.415.277	-40.328.070	26.087.207

Netto boekwaarde	**27.346.292**	**0**	**27.346.292**

De samenstelling van de balans op een "Stand Alone" basis van Crelan Insurance NV per 31 december 2019 was de volgende :

(in EUR)	31/12/2019		
Activa	**Crelan Insurance**	**Eliminaties**	**Totaal**
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	1.048.619	0	1.048.619
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	81.491.060	-26.233.126	55.257.934
Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases) aan banken	24.179.622	-25.114.782	-935.160
Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases) aan cliënten	87.953	-1.118.344	-1.030.391
Schuldbewijzen	57.223.485	0	57.223.485
Materiële vaste activa	6.999	0	6.999
Goodwill en Immateriële activa	0	0	0
Belastingvorderingen	474.277	0	474.277
Andere activa	2.332.256	-113.000	2.219.256
Totaal Activa	85.353.211	-26.346.126	59.007.085
Verplichtingen			
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	47.829	-24.179.623	-24.131.794
Deposito's	0	-24.179.623	-24.179.623
Andere financiële verplichtingen	47.829	0	47.829
Voorzieningen	56.084.339	0	56.084.339
Belastingverplichtingen	0	0	0
Andere verplichtingen	5.677.736	-2.166.503	3.511.233
Totaal Verplichtingen	61.809.904	-26.346.126	35.463.778
Netto boekwaarde	**23.543.307**	**0**	**23.543.307**

De verkoop van de verzekeringstak van Crelan maakt deel uit van de onderhandelingen met betrekking tot de transactie tussen Crelan en AXA.

De eerste kolom "Crelan Insurance" geeft de boekhoudkundige positie van de dochteronderneming op onafhankelijke basis weer.

De kolom "Eliminaties" omvat alle intercompany transacties tussen Crelan Insurance NV en de andere entiteiten van de Groep.

De kolom "Totaal" vertegenwoordigt de bedragen die aan de "Geconsolideerde balans" (zie blz. 5) moeten worden toegevoegd om de verzekeringsactiviteiten in het bereik van de Groep op te nemen.

De stijging van de netto boekwaarde met 3,8 miljoen EUR tussen 2019 en 2020 komt overeen met het resultaat van de verzekeringsactiviteiten over het jaar 2020 (zie volgende rubriek "Resultatenrekening van Crelan Insurance NV") waarvan de dividenduitkeringen aan de centrale entiteit van de Groep worden afgetrokken.

5.20.1.7.3.10.2 Beschikbaar voor verkoop : Crelan Insurance NV resultaat

De samenstelling van de resultatenrekening op een "Stand Alone" basis van Crelan Insurance NV per 31 december 2020 is de volgende :

Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	31/12/2020		
(in EUR)	Crelan Insurance	Eliminaties	Totaal
GEWONE BEDRIJFSACTIVITEITEN			
Financiële en exploitatiebaten en –lasten	**17.524.873**	**-1.104.595**	**16.420.278**
Rentebaten	949.516	-90.893	858.623
Rentelasten	-79.065	90.893	11.828
Dividenden	0	0	0
Baten uit provisies en vergoedingen	459.982	-4.209.480	-3.749.498
Lasten uit provisies en vergoedingen	-9.239.366	4.198.686	-5.040.680
Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	26.657	0	26.657
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden (netto)	0	0	0
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening (netto)	92.182	0	92.182
Aanpassingen van de reële waarde bij de administratieve verwerking van afdekkingstransacties	0	0	0
Herwaarderingen van valutakoersverschillen	0	0	0
Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa	0	0	0
Andere exploitatiebaten	25.314.967	-1.093.801	24.221.166
Andere exploitatielasten	0	0	0
Administratiekosten	**-4.742.752**	**1.104.595**	**-3.638.157**
Personeelsuitgaven	-977.955	0	-977.955
Algemene en administratieve uitgaven	-3.764.797	1.104.595	-2.660.202
Bijdragen in contanten aan afwikkelingsfondsen en depositogarantiestelsels	**-2.811**	**0**	**-2.811**
Afschrijvingen	**7.843**	**0**	**7.843**
Materiële vaste activa	7.843	0	7.843
Immateriële activa (andere dan goodwill)	0	0	0
Wijzigingswinsten of (-) verliezen, netto	**0**	**0**	**0**
Voorzieningen	**-4.404.720**	**0**	**-4.404.720**
Bijzondere waardeverminderingen	**2.561**	**0**	**2.561**
Bijzondere waardeverminderingsverliezen op financiële activa die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	2.561	0	2.561
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	*0*	*0*	*0*
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	*2.561*	*0*	*2.561*
Bijzondere waardeverminderingsverliezen op materiële vaste activa	0	0	0
Negatieve goodwill die onmiddellijk wordt opgenomen in de winst-en verliesrekening	**0**	**0**	**0**
Winsten en verliezen op vaste activa of groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop	**0**	**0**	**0**
TOTALE WINST OF VERLIES UIT VOORTGEZETTE BEDRIJFSACTIVITEITEN VÓÓR AFTREK VAN BELASTINGEN EN MINDERHEIDSBELANG	8.384.994	0	8.384.994
Belastinglasten (winstbelasting) verbonden met de winst of het verlies uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	-2.082.007	0	-2.082.007
Actuele belastingen	*-2.081.341*	*0*	*-2.081.341*
Uitgestelde belastingen	*-666*	*0*	*-666*
NETTOWINST OF -VERLIES	**6.302.987**	**0**	**6.302.987**

De samenstelling van de resultatenrekening op een "Stand Alone" basis van Crelan Insurance NV per 31 december 2019 was de volgende :

Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	31/12/2019		
(in EUR)	Crelan Insurance	Eliminaties	Totaal
GEWONE BEDRIJFSACTIVITEITEN			
Financiële en exploitatiebaten en –lasten	**17.732.736**	**-880.778**	**16.851.958**
Rentebaten	1.002.320	-2.933	999.387
Rentelasten	-549	2.933	2.384
Dividenden	0	0	0
Baten uit provisies en vergoedingen	403.088	-4.777.569	-4.374.481
Lasten uit provisies en vergoedingen	-9.399.497	4.739.543	-4.659.954
Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	0	0	0
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden (netto)	0	0	0
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening (netto)	53.737	0	53.737
Aanpassingen van de reële waarde bij de administratieve verwerking van afdekkingstransacties	0	0	0
Herwaarderingen van valutakoersverschillen	0	0	0
Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa	0	0	0
Andere exploitatiebaten	25.673.802	-842.752	24.831.050
Andere exploitatielasten	-165	0	-165
Administratiekosten	**-5.105.528**	**880.778**	**-4.224.750**
Personeelsuitgaven	-1.582.156	0	-1.582.156
Algemene en administratieve uitgaven	-3.523.372	880.778	-2.642.594
Bijdragen in contanten aan afwikkelingsfondsen en depositogarantiestelsels	**-56**	**0**	**-56**
Afschrijvingen	**-21.619**	**0**	**-21.619**
Materiële vaste activa	-21.619	0	-21.619
Immateriële activa (andere dan goodwill)	0	0	0
Wijzigingswinsten of (-) verliezen, netto	**0**	**0**	**0**
Voorzieningen	**-5.525.761**	**0**	**-5.525.761**
Bijzondere waardeverminderingen	**-1.730**	**0**	**-1.730**
Bijzondere waardeverminderingsverliezen op financiële activa die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	-1.730	0	-1.730
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	*0*	*0*	*0*
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	*-1.730*	*0*	*-1.730*
Bijzondere waardeverminderingsverliezen op materiële vaste activa	0	0	0
Negatieve goodwill die onmiddellijk wordt opgenomen in de winst-en verliesrekening	**0**	**0**	**0**
Winsten en verliezen op vaste activa of groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop	**0**	**0**	**0**
TOTALE WINST OF VERLIES UIT VOORTGEZETTE BEDRIJFSACTIVITEITEN VÓÓR AFTREK VAN BELASTINGEN EN MINDERHEIDSBELANG	7.078.042	0	7.078.042
Belastinglasten (winstbelasting) verbonden met de winst of het verlies uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	-2.028.392	0	-2.028.392
Actuele belastingen	*-2.028.623*	*0*	*-2.028.623*
Uitgestelde belastingen	*231*	*0*	*231*
NETTOWINST OF -VERLIES	**5.049.650**	**0**	**5.049.650**

Het resultaat van Crelan Insurance NV per 31 december 2020 bedraagt 6,3 miljoen EUR, een stijging met 1,3 miljoen EUR ten opzichte van het voorgaande jaar. De activiteiten van Crelan Insurance NV zijn nauw verbonden met de door Crelan verstrekte hypothecaire leningen, in die zin dat het voornaamste aangeboden product een schuldsaldoverzekering is.

Aangezien de kredietproductie vergelijkbaar bleef met die van 2019, brachten de verzekeringsactiviteiten stabiele inkomsten voor de Groep; de stijging van het nettoresultaat is grotendeels toe te schrijven aan de daling van de voorzieningen tussen 2019 en 2020 (-1,1 miljoen EUR).

5.20.1.7.3.11 Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs

5.20.1.7.3.11.1 Deposito's

De samenstelling van de deposito's op op 31 december 2020 en 2019 is als volgt :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Deposito's van kredietinstellingen	417.217.715	24.576.488
- deposito's van centrale banken	400.919.290	101.931
- zichtdeposito's	3.455.726	3.791.121
- deposito's met vaste looptijd	12.842.699	15.720.871
- Financiële verplichtingen verbonden aan overgedragen financiële activa (repo's)	0	4.962.565
Deposito's (andere dan kredietinstellingen)	20.001.951.462	18.209.271.411
- zichtdeposito's	4.461.766.367	3.639.213.180
- deposito's met vaste looptijd	746.674.422	811.855.673
- spaardeposito's	14.649.517.795	13.626.800.297
- overige deposito's	143.992.878	131.402.261
Totaal deposito's	**20.419.169.177**	**18.233.847.899**

De toename van de deposito's (+2,19 miljard EUR) is toe te schrijven aan twee factoren :

- De hoge spaarquotes die tijdens de crisis zijn waargenomen ;
- De lancering van een derde reeks van gerichte herfinancieringsoperaties op lange termijn ("Targeted Longer-Term Refinancing Operations", TLTRO III).

Wat de deposito's van niet-kredietinstellingen betreft, merken wij op dat, naast de bovenvermelde stijging, de basistrend dezelfde blijft in vergelijking met de vorige boekjaren, met een verschuiving van termijndeposito's die niet worden hernieuwd (-65,18 miljoen EUR) naar zicht- en spaardeposito's (+1,85 miljard EUR). Dit is grotendeels het gevolg van de steeds grotere monetaire versoepeling die de ECB heeft toegepast om de Europese economie tijdens de COVID19-crisis overeind te houden, waardoor de rentetarieven steeds lager worden.

Ten slotte heeft de Groep voor 2,84 miljoen EUR aan zekerheden in contanten ontvangen in verband met de derivatentransacties.

De Groep heeft dit jaar geen effectenverkoopovereenkomst (Repo) meer. Dit verklaart waarom er geen verschil is tussen de boekwaarde en de marktwaarde die worden gebruikt om het bedrag van de deposito's te bepalen.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de waarde van de financiële activa overgedragen van de Groep :

31/12/2020 (In EUR)	*Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden*	*Schuldbewijzen tegen geamortiseerde kostprijs*	*Leningen en vorderingen*
Boekwaarde van de overgedragen activa	0	0	0
Boekwaarde van de hiermee samenhangende verplichting	0	0	0
31/12/2019 (In EUR)	*Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden*	*Voor verkoop beschikbare financiële activa*	*Leningen en vorderingen*
Boekwaarde van de overgedragen activa	0	5.021.463	0
Boekwaarde van de hiermee samenhangende verplichting	0	4.962.565	0

5.20.1.7.3.11.2 In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties

De in schuldbewijzen belichaamde schulden bestaan uitsluitend uit kasbons en zijn per 31 december 2020 en 2019 als volgt samengesteld :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Kasbons	682.504.692	906.798.610
Obligaties	0	0
Totaal in schuldbewijzen belichaamde schulden	**682.504.692**	**906.798.610**

De daling van het uitstaande bedrag met -224,3 miljoen EUR (2019: -61,1 miljoen EUR) is nog duidelijker dan in het vorige boekjaar. Deze voortzetting van de dalende tendens van het volume wordt verklaard door het verlies aan belangstelling voor dit soort producten bij de klanten. Dit is te wijten aan het feit dat het kapitaal van de klant voor een bepaalde periode wordt vastgezet tegen een rentevoet die de laatste jaren sterk gedaald is als gevolg van de voortdurende daling van de marktrente. Zoals eerder uiteengezet, is deze dynamiek nog versterkt door de diverse stimuleringsmaatregelen van de ECB in de nasleep van de coronacrisis.

Macrodekking wordt toegepast op een deel van de kasbonportefeuille.

5.20.1.7.3.11.3 Achtergestelde verplichtingen

De achtergestelde verplichtingen bestaan uitsluitend uit achtergestelde certificaten. De resterende looptijd per 31 december 200 en 2019 kan als volgt worden gedetailleerd :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Vervaldatum	0	0
Lopend jaar	0	0
Lopend jaar +1	50.274.290	100.980.627
Lopend jaar +2	17.415.246	50.144.924
Lopend jaar +3	3.851.556	17.370.591
Lopend jaar +4	5.631.614	3.842.932
Meer dan lopend jaar +4	0	5.617.713
Totaal achtergestelde verplichtingen	**77.172.706**	**177.956.787**

De achtergestelde schulden zijn in 2020 verder gedaald (-100,8 miljoen EUR). De daling van het uitstaande bedrag is te wijten aan het op eindvervaldag komen van de certificaten en aan het feit dat zij niet worden hernieuwd. Hiervoor geldt dezelfde reden als uiteengezet in vorig punt. Door de daling van de marktrente daalt de vergoeding voor dit soort product en bijgevolg ook de belangstelling van de klanten.

5.20.1.7.3.11.4 Andere financiële verplichtingen

De andere financiële verplichtingen kunnen als volgt worden gedetailleerd :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
IFRS16	16.135.834	0
Wachtrekeningen	96.900.827	133.230.027
Totaal andere financiële verplichtingen	**113.036.661**	**133.230.027**

De rubriek IFRS16 werd in 2019 geklasseerd onder "Overige verplichtingen".

5.20.1.7.3.11.5 TLTRO-leningen

Crelan heeft voor 400 miljoen EUR geparticipeerd in de TLTRO-lening uitgegeven door de ECB. De TLTRO-lening wordt geboekt aan geamortiseerde kostprijs met een effectieve interestvoet gebaseerd op de Main Refinancing Operations rentevoet (MRO) van de ECB. Over de periode 30 september 2020 tot 23 juni 2022 wordt hierop een korting van 50 basispunten toegekend, onafhankelijk van de groei van het in aanmerking komende lening boek voor TLTRO-III. Dit voordeel van een marktvoordelige rentevoet wordt in resultaat genomen gespreid over de periode waarop deze kortingen betrekking hebben (IAS20.7 en IAS20.12). Voor boekjaar 2020 bedraagt dit ongeveer een half miljoen EUR, hetgeen als rente inkomsten werd geboekt. De bijkomende korting, met name het verschil tussen de MRO rentevoet en de DFR (Deposit Facility Rate) rentevoet, hetgeen momenteel nog eens 50 basispunten bedraagt, is wel afhankelijk van de groei van het in aanmerking komende lening boek voor TLTRO-III. Gelet op de huidige inschatting van deze groei, acht Crelan het voldoende zeker dat deze bijkomende korting zal gerealiseerd worden, en werd een additioneel half miljoen EUR als rente inkomsten geboekt.

5.20.1.7.3.12 Voorzieningen

De voorzieningen kunnen als volgt per type voor de jaren 2020 en 2019 worden gedetailleerd :

31/12/2020 (in EUR)	Reorganisatie	Lopende rechtsgeschillen	Andere voorzieningen	Totaal
Beginbalans	13.042.533	7.191.314	967.582	21.201.429
Toevoegingen	65.396	739.508	1.042.177	1.847.081
Gebruikte bedragen	-5.744.739	-358.357	0	-6.103.096
Niet-gebruikte bedragen die tijdens de periode werden teruggeboekt	0	-424.134	0	-424.134
Herclassificatie als aangehouden voor verkoop	0	0	0	0
Andere bewegingen	0	0	0	0
Eindbalans	**7.363.190**	**7.148.331**	**2.009.759**	**16.521.280**

31/12/2019 (in EUR)	Reorganisatie	Lopende rechtsgeschillen	Andere voorzieningen	Totaal
Beginbalans	23.365.163	5.948.823	828.634	30.142.620
Toevoegingen	0	2.140.280	158.787	2.299.067
Gebruikte bedragen	-4.555.784	-814.628	0	-5.370.412
Niet-gebruikte bedragen die tijdens de periode werden teruggeboekt	-5.766.846	-83.161	-19.839	-5.869.846
Herclassificatie als aangehouden voor verkoop	0	0	0	0
Andere bewegingen	0	0	0	0
Eindbalans	**13.042.533**	**7.191.314**	**967.582**	**21.201.429**

In oktober 2016 heeft de raad van bestuur van Crelan NV het strategisch plan "Fit for the Future" goedgekeurd voor de reorganisatie van de centrale diensten en het netwerk van agenten. De voorzieningen in het kader van dit project bedroegen 38 miljoen EUR en hadden betrekking op de geleidelijke daling van het aantal voltijdse banen over een periode van 4 jaar en de herstructurering van het agentennetwerk. Na de diverse overdrachten, bestedingen en toewijzingen gedurende de voorgaande jaren bedroegen deze voorzieningen eind 2019, 13,0 miljoen EUR. In 2020 werd een aanwending geboekt van 5,7 miljoen EUR, de herwaardering van de voorzieningsbehoeften leidde tot een dotatie van 0,1 miljoen EUR.

Lopende geschillen hebben betrekking op diverse juridische zaken en schadegevallen. Het bedrag van de voorziening wordt individueel per geval berekend door de juridische dienst of door de personeelsdienst in het geval van een schadegeval waarbij een medewerker is betrokken. De variatie van 0,04 miljoen EUR betreft zowel nieuwe als bestaande dossiers. Het merendeel van deze dossiers heeft voornamelijk betrekking op juridische geschillen met personeelsleden, in 2020 werd een voorziening voor fiscaal risico van 0,1 miljoen EUR toegevoegd.

De andere voorzieningen hebben betrekking op verplichtingen en garanties in verband met kredietlijnen en rekeningen-courant voor Stage 1 en Stage 2. Deze zijn sinds 2018 vastgesteld in overeenstemming met IFRS9.

Ten slotte wordt de technische voorziening voor de verzekeringsactiviteit, sinds 2019, niet langer afzonderlijk in de rekeningen opgenomen, maar op de lijn "Verplichtingen aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten", aangezien het de bedoeling is de verzekeringsmaatschappij in 2021 te verkopen. Het saldo aan het eind van het jaar is terug te vinden in punt 4.10. De voorzieningen van Crelan Insurance NV bedragen 63 miljoen EUR, wat neerkomt op een variatie van ongeveer +7 miljoen EUR ten opzichte van 2019.

5.20.1.7.3.13 Personeelsbeloningen

5.20.1.7.3.13.1 Pensioenverplichtingen

Verplichtingen uit hoofde van de toegezegde pensioenregelingen worden opgenomen in de sectie "Overige verplichtingen". Crelan NV heeft twee "toegezegde pensioenregelingen" die werknemers van het voormalige Landbouwkrediet en het voormalige Centea dekken. De andere entiteiten van de Groep hebben Belgische toegezegde bijdrageregelingen opgezet.

Sinds 2012 is het niet langer interessant om toegezegde pensioenregelingen te sluiten. Deze worden gefinancierd door groepsverzekeringscontracten of individuele pensioenverplichtingen afgesloten met Belgische verzekeraars. De door de werkgever gekozen financieringsmethode voorziet in een jaarlijkse dotatie aan het financieringsfonds. Dit fonds houdt rekening met veronderstellingen van loonsverhogingen, inflatie, actualisatievoet, pensioenleeftijd en personeelsverloop, met inachtneming van de wettelijke minimumfinanciering.

Op de pensioengerechtigde leeftijd ontvangen de werknemers een bepaald bedrag aan kapitaal, berekend op basis van de jaarlijkse beloning en anciënniteit.

Toegezegde pensioenregelingen dekken actuarieel risico, voornamelijk renterisico, marktrisico en inflatierisico.

De Groep heeft vier "toegezegde bijdrageregelingen", één voor voormalige Landbouwkrediet-werknemers die sinds 2008 in dienst zijn gekomen, twee voor de voormalige Centea-werknemers, die vóór 1999 in dienst zijn getreden en één voor Europabank NV. Bovendien worden werknemers van het voormalige Landbouwkrediet die zijn ingeschreven bij de toegezegde pensioenregelingen, overgedragen naar toegezegde-bijdragenregelingen als ze actief blijven na de pensioengerechtigde leeftijd. De dochteronderneming Europabank NV heeft ook een eigen toegezegde bijdrageregeling voor al haar werknemers. Al deze pensioenregelingen worden gefinancierd door groepsverzekeringen, waarbij de verzekeraar een minimaal rendement garandeert.

De Belgische toegezegde bijdrageregelingen waren tot voor kort onderworpen aan een wettelijk minimumrendement van 3,25% op de werkgeversbijdragen en 3,75% op de persoonlijke bijdragen die door de werkgever moesten worden gegarandeerd. Dit gegarandeerde rendement kon worden gewijzigd bij koninklijk besluit. In dit geval werd verwacht dat de nieuwe rendementen zouden worden toegepast op opgebouwde bijdragen uit het verleden en toekomstige bijdragen. Gezien het beperkte risico zijn deze pensioenregelingen beschouwd als toegezegde bijdrageregelingen en als zodanig verwerkt onder IAS 19.

De Belgische wet werd gewijzigd op 1 januari 2016 : het door de werkgever te garanderen minimumrendement varieert afhankelijk van de prestaties van de OLO 10 jaar, met een minimum van 1,75% en een maximum van 3,75%. Voor bijdragen betaald vanaf 2016 is het gegarandeerde minimumrendement 1,75%.
Voor pensioenregelingen die worden gefinancierd door groepsverzekeringscontracten volgens welke de verzekeraar een contractuele rentevoet garandeert, blijft het percentage van 3,25% of 3,75% van toepassing op geaccumuleerde bijdragen per 31 december 2015, tot de datum van uitdiensttreding van de actieve werknemer. De facto kunnen deze Belgische toegezegde bijdrageregelingen vanaf 2016 worden geclassificeerd als toegezegde pensioenregelingen volgens IAS 19.

Vanaf 2016 voert de Groep de volledige berekening uit van de verplichtingen voor toegezegde bijdrageregelingen in overeenstemming met IAS 19. De bruto verplichtingen voor toegezegde pensioenrechten worden gewaardeerd volgens de "Projected Unit Credit -methode".
De "PUC-methode" is een actuariële techniek waarbij de bruto verplichtingen die voortvloeien uit toegezegde pensioenrechten worden geëvalueerd via een prognose van toekomstige verdisconteerde voordelen. De contante waarde van de bruto toegezegde pensioenverplichting wordt vervolgens vergeleken met de reële waarde van de beleggingen. Een voorziening wordt aangelegd voor een eventueel tekort. Rekening houdend met de pensioenkosten die toe te rekenen zijn aan het dienstjaar, wordt de wijziging in de verplichting opgenomen via de herwaarderingsreserve. De waardering van activa onder toegezegde bijdrageregelingen is gebaseerd op de toepassing van alinea 115 van IAS 19, rekening houdend met het standaardrisico van verzekeringsinstellingen. Toegezegde pensioenregelingen worden gewaardeerd volgens de methode van de reële waarde van de activa (IFRS 13), waarbij activa gelijk zijn aan de contante waarde van toekomstige kasstromen, rekening houdend met het risico van wanbetaling.

Om de reële waarde van de activa te bepalen, wordt een schatting gemaakt van het risico van wanbetaling :

- Voor de reële waarde van de activa die binnen de limieten van de wiskundige reserves blijven, wordt het risico van wanbetaling gelijkgesteld met het risico van wanbetaling van bedrijfsobligaties met rating AA. Daarom is de disconteringsvoet die wordt gebruikt om de contante waarde te bepalen, identiek aan de disconteringsvoet die wordt gebruikt om de DBO (d.w.z. "Defined Benefit Obligation" - gedefinieerde prestatieplicht) te berekenen.
- Voor de reële waarde van activa die de wiskundige reserves overschrijden, wordt een aanvullend standaardrisico in aanmerking genomen, dat als volgt in de disconteringsvoet is opgenomen : de toegevoegde risicopremie is gelijk aan de opbrengsten op bedrijfsobligaties met rating AA minus het rendement van financiële instellingen met de rating van de betreffende verzekeringsmaatschappijen.

Deze methode houdt daarom rekening met het risico dat de verzekeringsmaatschappij haar verplichtingen niet nakomt, dat wil zeggen dat zij haar contractueel overeengekomen gegarandeerde rendement niet kan bereiken.

De onderstaande tabel geeft de evolutie weer van de huidige waarde van de bruto-verplichting van toegezegde pensioenregelingen en Belgische toegezegde bijdrageregelingen :

(in EUR)	31/12/2020		31/12/2019	
	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Openingsbalans	71.269.078	82.124.832	65.907.721	74.730.585
Aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten	2.653.723	3.197.469	2.563.353	2.813.919
Rentekosten	451.058	649.077	900.921	1.072.962
Bijdragen van deelnemers aan de regeling	169.527	867.623	176.966	836.997
Belastingen	-377.442	-349.984	-340.444	-347.473
Actuariële winsten en verliezen - ervaring	-140.918	0	-504.542	
Actuariële winsten en verliezen - demografische assumpties	71.981	0	0	
Actuariële winsten en verliezen - financiële assumpties	1.941.971	1.596.665	5.425.228	7.330.491
Betaalde vergoedingen	-6.764.103	-4.602.973	-2.860.125	-4.312.649
Werkingskosten vorige periode - verminderingen	0	0	0	
Ontslagvergoeding	0	0	0	
Herclassificatie uit toegezegde bijdrageregelingen	0	0	0	0
Eindbalans	**69.274.876**	**83.482.710**	**71.269.078**	**82.124.832**

De aanzienlijke toename in 2019 van de actuariële winsten en verliezen in verband met financiële assumpties is volledig toe te schrijven aan de daling van de disconteringsvoeten. De daling van de disconteringsvoeten zet zich door in 2020 maar in beperktere mate. Het uiteindelijke effect op bruto-verplichting in 2020 is dan ook kleiner in vergelijking met 2019.
De stijging van de betaalde vergoedingen is grotendeels toe te schrijven aan de regeling voor vervroegde uittreding die de Groep aanbiedt aan haar werknemers ouder dan 58 jaar.

De uitsplitsing van de bruto-verplichting van Belgische toegezegde pensioenregelingen en toegezegde bijdrageregelingen kan als volgt worden samengesteld :

(in EUR)	31/12/2020		31/12/2019	
	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Actieve werknemers	58.318.863	69.286.278	61.350.273	68.858.703
Ex-werknemers	9.742.908	13.977.059	8.845.112	13.059.104
Begunstigden	8.787	0	64.545	0
Belastingen	1.204.318	219.373	1.009.149	207.025
Saldo	**69.274.876**	**83.482.710**	**71.269.079**	**82.124.833**

De activa worden aangehouden in ruil voor toegezegde pensioenregelingen en toegezegde bijdrageregelingen.

De onderstaande tabel geeft de evolutie van de reële waarde van de betrokken activa weer :

(in EUR)	31/12/2020		31/12/2019	
	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Openingsbalans	62.354.820	80.356.530	58.686.984	72.950.261
Interest inkomsten van de fondsbeleggingen	393.154	649.012	815.598	1.069.818
Rendement op fondsbeleggingen boven/(onder) de actualisatievoet	-217.948	1.987.255	3.075.402	7.469.378
Bijdragen van de werkgever	3.136.245	2.701.478	2.800.438	2.690.198
Bijdragen van de deelnemers aan de regeling	169.527	867.623	176.966	836.997
Betaalde vergoedingen	-6.764.104	-4.602.974	-2.860.125	-4.312.649
Belastingen	-377.442	-349.984	-340.443	-347.473
Herclassificatie uit toegezegde bijdrageregelingen	0	0	0	0
Eindbalans	**58.694.253**	**81.608.941**	**62.354.820**	**80.356.530**

Het waargenomen rendement op de activa van de toegezegde pensioenregelingen bedroeg in 2020, 0,2 miljoen EUR (2019 : 3,9 miljoen EUR). In het algemeen is de reële waarde van de betrokken activa gedaald door een stijging in de betaalde vergoedingen en een daling van het waargenomen rendement. De activa omvatten geen financiële instrumenten die door de Groep zijn uitgegeven, noch vastgoedbeleggingen of activa die door de Groep worden gebruikt. Alle activa worden belegd in groepsverzekeringscontracten die voorzien in een door de verzekeraar gegarandeerde contractuele rentevoet (contracten in tak 21).

De onderstaande tabel geeft de details van de aansluiting tussen de actuele waarde van de bruto verplichtingen en de reële waarde van de activa in verband met de Belgische toegezegde pensioenregelingen en toegezegde bijdrageregelingen, evenals de activa en passiva die op de balans verschijnen :

(in EUR)	31/12/2020		31/12/2019	
	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Brutoverplichtingen uit hoofde van toegezegde pensioenregelingen	69.274.876	83.482.710	71.269.078	82.124.832
Reële waarde van de fondsbeleggingen	-58.694.253	-81.608.941	-62.354.820	-80.356.530
Netto verplichtingen voor plannen met vaste toezeggingen	**10.580.623**	**1.873.769**	**8.914.258**	**1.768.302**
Bedragen opgenomen in de balans				
Verplichtingen voor plannen met vaste toezeggingen	10.580.623	1.873.769	8.914.258	1.768.302
Activa voor plannen met vaste toezeggingen	0	0	-2	
Netto verplichtingen voor plannen met vaste toezeggingen	**10.580.623**	**1.873.769**	**8.914.256**	**1.768.302**

De onderstaande tabel geeft de totale kosten weer die in de loop van het jaar in het totaalresultaat zijn opgenomen :

(in EUR)	31/12/2020		31/12/2019	
	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Aan het boekjaar toegerekende pensioenkosten	2.653.723	3.197.469	2.563.353	2.813.919
Rentelasten	451.058	649.077	900.921	1.072.962
Werkingskosten vorige periode - verminderingen	0	0	0	0
Ontslagvergoeding	0	0	0	0
Interest inkomsten van de fondsbeleggingen	-393.154	-649.012	-815.599	-1.069.818
Totale lasten opgenomen in de gerealiseerde resultaten	**2.711.627**	**3.197.535**	**2.648.675**	**2.817.063**
Herwaarderingsreserves opgenomen in het eigen vermogen	2.090.981	-390.591	1.845.284	-138.887
Totale lasten opgenomen in het totaalresultaat	**4.802.609**	**2.806.944**	**4.493.959**	**2.678.176**

De belangrijkste actuariële veronderstellingen met betrekking tot Belgische toegezegde pensioenregelingen en toegezegde bijdrageregelingen worden weergegeven in de onderstaande tabel:

	2020		2019	
	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Disconteringsvoet	0,33% - 0,68%	0,31% - 0,82%	0,59%-0,96%	0,59%-1,11%
Verwachte procentuele salarisstijgingen	2,80%	2,80%	2,80%	2,80%
Verwachte inflatie	1,80%	1,80%	1,80%	1,80%

De belangrijkste actuariële veronderstellingen die zijn gebruikt om de totale kosten te bepalen die in de winst- en verliesrekening gedurende het jaar zijn opgenomen, worden weergegeven in de onderstaande tabel:

	2020		2019	
	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Disconteringsvoet	0,59%- 0,96%	0,31% - 0,82%	1,37%-1,72%	0,59%-1,11%
Verwachte procentuele salarisstijgingen	2,80%	2,80%	2,80%	2,80%
Verwachte inflatie	1,80%	1,80%	1,80%	1,80%

De disconteringsvoet die wordt gebruikt om de waarde van de verplichtingen van het pensioenplan te bepalen, is verschillend voor ex-Centea, Crelan NV en voor de Belgische toegezegde pensioenregelingen en de Belgische toegezegde bijdrageregelingen. In de toegezegde pensioenregeling van Crelan NV zijn er (relatief) oudere werknemers. Het "Defined Benefit Plan" van ex-Centea werd pas in 2009 geïmplementeerd en is van toepassing op al diegenen die na 1998 in dienst zijn getreden. Aangezien de gemiddelde te financieren periode langer is voor ex-Centea dan voor Crelan NV, is de disconteringsvoet die wordt gebruikt voor de berekening van de "Defined Benefit Obligation" hoger voor ex-Centea dan voor Crelan NV. Dezelfde verklaring is van toepassing op Belgische toegezegde bijdrageregelingen.

De verwachte kasstromen in 2021 voor de toegezegde pensioenregelingen en de Belgische toegezegde bijdrageregelingen van de Groep worden weergegeven in de onderstaande tabel :

(in EUR)	31/12/2021	
	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Bijdragen van de werkgever aan fondsbeleggingen (inclusief belastingen)	2.724.182	2.683.159
Bijdragen van deelnemers aan het plan	174.274	870.226
Betaalde vergoedingen	3.998.854	664.088
Door werkgever betaalde vergoedingen	1.530	0
Belastingen	388.010	0

De gemiddelde looptijd van de verplichtingen met betrekking tot de toegezegde pensioenregelingen is 9 jaar voor Crelan NV en 16 jaar voor ex-Centea. De gemiddelde looptijd van de verplichtingen met betrekking tot de diverse toegezegde bijdrageregelingen liggen tussen 9 en 15 jaar.

De sensitiviteitsanalyse van de actuariële veronderstellingen op de bruto-verplichting van de toegezegde pensioenregelingen op het einde van de periode is weergegeven in de onderstaande tabel:

	(in EUR)	31/12/2020
		Toegezegde pensioenregelingen
1	Brutoverplichting op het einde van de periode gebaseerd op hypotheses van vorig jaar	
	a. Brutoverplichting - Nominale waarde	67.260.924
2	a. Brutoverplichting - Nominale waarde	
	a. Oorspronkelijke hypothese	1,01%
	b. Brutoverplichting	69.274.876
	a. Hypothese - Variatie 1	2,01%
	b. Brutoverplichting - Nominale waarde	65.699.033
	a. Hypothese - Variatie 2	0,01%
	b. Brutoverplichting - Nominale waarde	73.141.201
3	Sensitiviteit van de verwachte procentuele salarisstijgingen	
	a. Oorspronkelijke hypothese	5,60%
	b. Brutoverplichting	69.274.876
	a. Hypothese - Variatie 1	6,60%
	b. Brutoverplichting - Nominale waarde	74.377.711
	a. Hypothese - Variatie 2	4,60%
	b. Brutoverplichting - Nominale waarde	64.727.301
4	Sensitiviteit van het sterftecijfer	
	a. Oorspronkelijke hypothese	MR/FR -3
	b. Brutoverplichting	69.274.876
	a. Hypothese - Variatie 1	MR/FR
	b. Brutoverplichting - Nominale waarde	69.024.746
5	Sensitiviteit van de verwachte inflatie	
	a. Oorspronkelijke hypothese	3,60%
	b. Brutoverplichting	69.274.876
	a. Hypothese - Variatie 1	4,60%
	b. Brutoverplichting - Nominale waarde	71.794.186
	a. Hypothese - Variatie 2	2,60%
	b. Brutoverplichting - Nominale waarde	66.916.087

De gevoeligheidsanalyse van de actuariële veronderstellingen van +/- 50bps over de waarde van de bruto-verplichtingen en activa van Belgische toegezegde bijdrageregelingen aan het einde van de periode wordt gepresenteerd in de onderstaande tabel :

(in EUR)	31/12/2020
	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Disconteringsvoet +50bp	
Brutoverplichting	78.436.098
Planactiva	76.734.727
Disconteringsvoet -50bp	
Brutoverplichting	89.019.305
Activa	86.950.538
Disconteringsvoet +25bp	
Brutoverplichting	80.901.638
Activa	79.116.687
Disconteringsvoet -25bp	
Brutoverplichting	86.186.160
Planactiva	84.217.932

5.20.1.7.3.14 Derivaten en boekhoudkundige verwerking

Een derivaat is een financieel instrument waarvan de waarde afhankelijk is van de waarde van een onderliggende waarde (bijv. rentevoet, wisselkoers, aandelenkoers, index, enz.), waarvoor een beperkte initiële belegging is vereist en waarvan de betaling wordt gedaan op een later tijdstip.

De Groep houdt enkel derivaten aan in het kader van afdekkingstransacties. Volgende soorten derivaten worden binnen de Groep gebruikt :

- Een renteswap is een overeenkomst waarbij twee partijen overeenkomen om periodiek rentebetalingen uit te wisselen.

- Een cap is een rente-optie die de maximale rente voor de koper van de cap beperkt tot een vooraf bepaald niveau voor verschillende periodes.

- Een swaption is een optie op een renteswap waarbij de eigenaar van de swaption het recht, maar niet de plicht heeft om een swap aan te gaan.

De Groep past alleen een reële-waarde-afdekking toe, die het risico van variatie in de reële waarde van een actief of een verplichting dekt.

Wat betreft de reële waarde-afdekking van het renterisico van een portefeuille van financiële activa of verplichtingen werden bij Crelan NV drie portefeuilles samengesteld die elk afzonderlijk worden ingedekt met een portefeuille van renteswaps :

(1). Activaportefeuille bestaande uit consumentenleningen, hypothecaire leningen en investeringsleningen
(2). Investeringsportefeuille
(3). Portefeuille van passiva, bestaande uit kasbons en termijnrekeningen

De portefeuilles van activa (1) of passiva (3) maken het voorwerp uit van afdekkingsrelaties via macro-afdekking. Macro-afdekking houdt in dat het renterisico van een portefeuille met vergelijkbare kenmerken wordt afgedekt met behulp van een portefeuille van renteswapovereenkomsten. Wijzigingen in de reële waarde van de onderliggende portefeuille, toe te schrijven aan het ingedekte risico, geven aanleiding tot een aanpassing van de boekwaarde van de onderliggende portefeuille ten opzichte van de resultatenrekening.

De wijzigingen in de balans worden opgenomen in de sectie "Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële waarde-afdekking van het renterisico van een portefeuille" aan de actief- of passiefzijde van de balans (afhankelijk van de zijde waarop de ingedekte portefeuille zich bevindt : actief of passief).

De wijzigingen in de winst-en-verliesrekening en ook elke inefficiëntie van de afdekkingsrelatie worden opgenomen in de sectie "Reële waarde aanpassingen bij de administratieve verwerking van afdekkingstransacties".

Sinds 2011 past de Groep ook reële waarde-afdekking toe met caps en swaptions. Hiervoor plaatste Crelan NV impliciet synthetische portefeuilles van caps gekoppeld aan hypothecaire leningen met een variabele rente als een afgedekte positie waarop reële waarde-afdekking wordt toegepast.

Voor alle reële waarde-afdekkingen, worden de vereiste efficiëntietesten uitgevoerd op elke rapporteringsdatum.

Onderstaande tabel geeft de reële waarde weer van de afdekkingsinstrumenten die op 31 december 2020 en 31 december 2019 werden aangehouden :

	31/12/2020			
	Notioneel		Boekwaarde	
(in EUR)	Te ontvangen	Te betalen	Activa	Passiva
Reële waarde-afdekking (macro-hedging)	3.475.845.929	5.733.200.000	2.877.569	46.263.230
Reële waarde-afdekking (micro-hedging)	0	0	0	0
Totaal derivaten gebruikt ter afdekking	**3.475.845.929**	**5.733.200.000**	**2.877.569**	**46.263.230**
	31/12/2019			
	Notioneel		Boekwaarde	
(in EUR)	Te ontvangen	Te betalen	Activa	Passiva
Reële waarde-afdekking (macro-hedging)	2.849.641.324	4.954.723.259	28.577.911	682.810.463
Reële waarde-afdekking (micro-hedging)	0	0	0	0
Totaal derivaten gebruikt ter afdekking	**2.849.641.324**	**4.954.723.259**	**28.577.911**	**682.810.463**

In 2020 heeft Crelan netting (IAS32) toegepast op de derivaten met tegenpartij LCH (zie punt "4.16 Saldering van financiële activa en verplichtingen"). Dit verklaart de enorme daling van de boekwaarde van zowel de activa als de passiva tegenover eind 2019 in bovenstaande tabel.

De volgende tabel geeft ons een overzicht van de boekwaarde van de afgedekte items voor 2020 en 2019 :

	31/12/2020		
	Boekwaarde		Basis
(in EUR)	Activa	Passiva	Adjustment
Carrying amount of the hedged item			
waarvan AC leningen aan clienten	-707.534.893	0	-4.086.969
waarvan AC schuldbewijzen ACTIVA	-15.764.871	0	-45.315
waarvan AC schuldbewijzen PASSIVA	0	13.958.396	-8.517
Totaal	**-723.299.764**	**13.958.396**	**-4.140.801**
	31/12/2019		
	Boekwaarde		Basis
(in EUR)	Activa	Passiva	Adjustment
Carrying amount of the hedged item			
waarvan AC leningen aan clienten	-609.186.904	0	-4.211.352
waarvan AC schuldbewijzen ACTIVA	-18.498.402	0	-91.992
waarvan AC schuldbewijzen PASSIVA	0	10.387.630	13.600
Totaal	**-627.685.306**	**10.387.630**	**-4.289.744**

Zoals hierboven uitgelegd, dekt de Groep haar posities uitsluitend af via een reële-waarde-afdekking. Hierbij worden activa met dezelfde kenmerken (bijv. vervaldatum/herzieningsdatum en de contractrente) gegroepeerd in synthetische portefeuilles. Elk van deze portefeuilles is volledig afgedekt door hun respectievelijke derivaten, waarbij het verschil in waarde hoofdzakelijk voortvloeit uit het verschil in de gebruikte benchmarks tussen het afdekkingsinstrument en de afgedekte positie.

Volgende tabel verstrekt een overzicht van het netto resultaat als gevolg van de inefficiëntie bij de verwerking van de afdekkingstransacties :

	31/12/2020		31/12/2019	
(in EUR)	Winsten	Verliezen	Winsten	Verliezen
Reële waarde-afdekking van een individueel actief of verplichting				
- wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte positie	0	0	0	0
- wijzigingen in de reële waarde van de afdekkingsderivaten	0	0	0	0
Reële waarde-afdekking van het renterisico van een portefeuille				
- wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte positie	93.263.203	0	138.134.938	0
- wijzigingen in de reële waarde van de afdekkingsderivaten	0	-89.915.092	0	-139.868.886
- afschrijvingen en andere reële waardeaanpassingen	2.260.113	0	874.455	0
Totaal winsten en verliezen	**95.523.316**	**-89.915.092**	**139.009.393**	**-139.868.886**
Netto resultaat als gevolg van de administratieve verwerking van afdekkingstransacties	**5.608.224**		**-859.493**	

De totale resultaatsimpact per 31 december 2020 bedraagt 5,6 miljoen EUR (2019 : -0,86 miljoen EUR).

Een belangrijk aspect hierin is een cashcompensatie die de Groep ontvangen heeft van LCH, aangezien deze tegenpartij de berekeningscurve van de marktwaarde gewijzigd heeft van EONIA naar ESTER.

Bij de overname van Centea NV werd Crelan NV geconfronteerd met derivaten die niet konden worden gedocumenteerd als een afdekking op basis van IFRS-regels (hoewel ze economisch gekoppeld zijn aan een afdekking). Deze derivaten moesten daarom in de portefeuille voor handelsdoeleinden worden geplaatst ("Financiële activa of verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden"). Dit betreft renteswapovereenkomsten, caps en swaptions.

De onderstaande tabel geeft de samenstelling weer van de financiële activa en passiva aangehouden voor handelsdoeleinden op 31 december 2020 en 2019 en bestaat daarom volledig uit derivaten waarvoor geen afdekking kon worden gedocumenteerd in overeenstemming met IFRS-regels :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Activa		
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	39.459	22.882.716
Schuldbewijzen	0	0
Totaal activa aangehouden voor handelsdoeleinden	**39.459**	**22.882.716**
Verplichtingen		
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	1.393.873	23.908.344
Schuldbewijzen	0	0
Totaal verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	**1.393.873**	**23.908.344**

Zowel in 2020 als in 2019 werden geen financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden als onderpand voor verplichtingen of voorwaardelijke verplichtingen.

De onderstaande tabel geeft de samenstelling weer van derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden op 31 december 2020 en 2019. Voor het notioneel bedrag wordt een verdeling gemaakt tussen "te ontvangen" (receiver) en "te betalen" (payer).

(in EUR)	31/12/2020			
	Notioneel		Boekwaarde	
	Te ontvangen	Te betalen	Activa	Passiva
Renteinstrumenten				
- IRS (renteswap-overeenkomst)	40.000.000	37.000.000	0	1.357.324
- Caps	298.316.014	342.500.000	39.459	36.548
- Swaptions	0	0	0	0
Totaal derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	**338.316.014**	**379.500.000**	**39.459**	**1.393.872**
	31/12/2019			
	Notioneel		Boekwaarde	
	Te ontvangen	Te betalen	Activa	Passiva
Renteinstrumenten				
- IRS (renteswap-overeenkomst)	60.000.000	47.000.000	22.852.862	23.884.253
- Caps	371.600.539	522.500.000	29.855	24.091
- Swaptions	7.300.000	8.000.000	0	0
Totaal derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	**438.900.539**	**577.500.000**	**22.882.717**	**23.908.344**

De daling van de verscheidene notionele bedragen vloeit voort uit het op eindvervaldag komen van de afdekkingsinstrumenten. De daling van de boekwaarde kan verklaard worden door de reeds vermelde netting (IAS32) (zie "Saldering van financiële activa en verplichtingen").

Waarborgen in contanten worden ontvangen van / betaald aan de tegenpartij als onderpand voor kredietrisico met betrekking tot de positieve of negatieve marktwaarde van de derivaten. Deze waarborgen bedroegen 141,9 miljoen EUR op 31 december 2020 (2019: 783,9 miljoen EUR). Deze worden geboekt onder de rubriek "Leningen en vorderingen / Interbancaire kredieten en waarborgen die in contanten zijn gestort". De daling in deze cashcollateral ten opzichte van 2019 is volledig te verklaren door de eerder vermelde offsetting (IAS32) die in 2020 is toegepast (zie "Saldering van financiële activa en verplichtingen").

5.20.1.7.3.15 Reële waarde van financiële activa en financiële verplichtingen

De reële waarde is de prijs die zou worden ontvangen om een actief te verkopen of die zou worden betaald om een verplichting over te dragen in een regelmatige transactie tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum.

Op basis van de observeerbaarheid van de parameters wordt de reële waarde onderverdeeld in 3 categorieën:

Level 1 : genoteerde prijzen (niet aangepast) in actieve markten voor identieke activa en verplichtingen;

Level 2 : gebruik van parameters andere dan genoteerde prijzen, die waarneembaar zijn voor het actief of de verplichting, ofwel direct ofwel indirect;

Level 3 : gebruik van niet-waarneembare parameters, of wanneer een waarneembare input een aanpassing vereist met behulp van een niet-waarneembare input en die aanpassing resulteert in een aanzienlijke verandering van de reële waarde.

5.20.1.7.3.15.1 Reële waarde van financiële activa en verplichtingen aan geamortiseerde kostprijs

De onderstaande tabel toont de boekwaarde en de reële waarde van de activa en passiva opgenomen in de balans tegen geamortiseerde kostprijs :

(in EUR)	31/12/2020				
	Boekwaarde	Reële waarde	Level 1	Level 2	Level 3
Activa					
Leningen en Vorderingen	17.807.684.814	18.345.455.499	0	0	18.345.455.499
Interbancaire kredieten	*123.949.884*	*123.997.982*	*0*	*0*	*123.997.982*
Woonkredieten	*11.764.827.942*	*12.145.547.486*	*0*	*0*	*12.145.547.486*
Particulieren Korte Termijn	*55.655.485*	*55.616.817*	*0*	*0*	*55.616.817*
Particulieren Lange Termijn	*745.956.071*	*752.089.049*	*0*	*0*	*752.089.049*
Landbouwkredieten Korte Termijn	*88.902.200*	*88.931.799*	*0*	*0*	*88.931.799*
Landbouwkredieten Lange Termijn	*1.922.186.919*	*2.008.801.813*	*0*	*0*	*2.008.801.813*
Ondernemingen Korte Termijn	*127.146.011*	*127.126.406*	*0*	*0*	*127.126.406*
Ondernemingen Lange Termijn	*1.838.393.687*	*1.902.911.489*	*0*	*0*	*1.902.911.489*
Leningen op Afbetaling	*664.215.798*	*666.121.541*	*0*	*0*	*666.121.541*
Comfort- en Kaskredieten	*52.778.765*	*52.778.765*	*0*	*0*	*52.778.765*
Waarborgkredieten	*112.729*	*112.729*	*0*	*0*	*112.729*
Leasingcontracten	*166.598.294*	*164.458.594*	*0*	*0*	*164.458.594*
Gestorte cash waarborgen	*141.945.529*	*141.945.529*	*0*	*0*	*141.945.529*
Andere leningen en vorderingen	*115.015.500*	*115.015.500*	*0*	*0*	*115.015.500*
Effecten	1.000.709.922	1.053.621.029	1.034.558.314	19.062.714	0
Tegen geamortiseerde kostprijs	*1.000.709.922*	*1.053.621.029*	*1.034.558.314*	*19.062.714*	*0*
Verplichtingen					
Deposito's	20.419.169.177	20.435.424.250	0	18.775.500.670	1.659.923.580
In schuldbewijzen belichaamde schulden	682.504.692	695.294.332	0	0	695.294.332
Achtergestelde verplichtingen	77.172.706	78.598.965	0	0	78.598.965

(in EUR)	31/12/2019				
	Boekwaarde	Reële waarde	Level 1	Level 2	Level 3
Activa					
Leningen en Vorderingen	17.674.781.280	18.175.801.790	0	0	18.175.801.790
Interbancaire kredieten	*113.917.039*	*113.952.216*	*0*	*0*	*113.952.216*
Woonkredieten	*11.191.976.366*	*11.524.663.237*	*0*	*0*	*11.524.663.237*
Particulieren Korte Termijn	*53.676.214*	*53.623.131*	*0*	*0*	*53.623.131*
Particulieren Lange Termijn	*746.869.112*	*747.684.535*	*0*	*0*	*747.684.535*
Landbouwkredieten Korte Termijn	*96.847.432*	*96.860.546*	*0*	*0*	*96.860.546*
Landbouwkredieten Lange Termijn	*1.916.429.234*	*2.013.604.175*	*0*	*0*	*2.013.604.175*
Ondernemingen Korte Termijn	*122.252.481*	*122.433.584*	*0*	*0*	*122.433.584*
Ondernemingen Lange Termijn	*1.703.380.896*	*1.772.924.578*	*0*	*0*	*1.772.924.578*
Leningen op Afbetaling	*631.471.239*	*633.038.463*	*0*	*0*	*633.038.463*
Comfort- en Kaskredieten	*70.691.090*	*70.691.090*	*0*	*0*	*70.691.090*
Waarborgkredieten	*186.586*	*186.587*	*0*	*0*	*186.587*
Leasingcontracten	*155.538.437*	*154.594.494*	*0*	*0*	*154.594.494*
Gestorte cash waarborgen	*736.956.001*	*736.956.001*	*0*	*0*	*736.956.001*
Andere leningen en vorderingen	*134.589.153*	*134.589.153*	*0*	*0*	*134.589.153*
Effecten	1.195.180.246	1.248.807.248	1.229.417.163	19.390.084	0
Tegen geamortiseerde kostprijs	*1.195.180.246*	*1.248.807.248*	*1.229.417.163*	*19.390.084*	*0*
Verplichtingen					
Deposito's	18.233.847.899	18.246.562.820	0	16.632.958.711	1.613.604.109
In schuldbewijzen belichaamde schulden	906.798.610	918.148.086	0	0	918.148.086
Achtergestelde verplichtingen	177.956.787	182.488.519	0	0	182.488.519

Voor deposito's tot een jaar wordt de reële waarde verondersteld gelijk te zijn aan de boekwaarde. Voor de overige activa en passiva wordt er een reële waarde bepaald op basis van :

- De evolutie van de risicovrije rentevoet : het gaat erom het verschil te onderzoeken tussen de historische en de huidige rentevoet. Als een risicovrije rente wordt de IRS-rente toegepast op een vergelijkbare kasstroomstructuur.
- De evolutie van marges op activa en passiva : hier onderzoeken we het verschil tussen historische en huidige marges op verschillende producten. De marge wordt berekend als de rentevoet die de klant betaalt, minus de risicovrije rentevoet. Het gewogen gemiddelde van de marges op de productie van de verschillende producten over de afgelopen 12 maanden wordt genomen als de huidige marge.

Om de impact op de reële waarde te verkrijgen, wordt de wijziging in de marge vermenigvuldigd met het uitstaande saldo en verdisconteerd met de risicovrije rentevoet. Dezelfde marge wordt gebruikt voor de resterende looptijd van het krediet / passief en houdt daarom geen rekening met rentewijzigingen.

Zowel in 2020 als in 2019 vonden er geen significante transferts van financiële activa of verplichtingen plaats tussen de verschillende levels.

5.20.1.7.3.15.2 Waardering van financiële activa en verplichtingen opgenomen aan reële waarde

De onderstaande tabellen geven de classificatie van de reële waarde van de financiële activa en passiva op Niveau 1, 2 en 3 volgens de waarneembaarheid van de gebruikte parameters :

Reële waarde van de financiële activa 2020				
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
Tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening				
Kredieten	0	0	0	0
TOTAAL	**0**	**0**	**0**	**0**
Aangehouden voor handelsdoeleinden				
Schuldbewijzen	0	0	0	0
Derivaten	39.459	0	39.459	0
Andere	0	0	0	0
TOTAAL	**39.459**	**0**	**39.459**	**0**
Tegen reële waarde via OCI				
Schuldbewijzen	0	0	0	0
Fondsen	0	0	0	0
Andere	9.669.787	0	0	9.669.787
TOTAAL	**9.669.787**	**0**	**0**	**9.669.787**
Tegen reële waarde via Winst-en verliesrekening				
Schuldbewijzen	5.333.235	0	0	5.333.235
Fondsen	1.447.912	1.447.912	0	0
Andere	0	0	0	0
TOTAAL	**6.781.147**	**1.447.912**	**0**	**5.333.235**
Tegen geamortiseerde kostprijs				
Schuldbewijzen	0	0	0	0
Fondsen	0	0	0	0
Andere	0	0	0	0
TOTAAL	**0**	**0**	**0**	**0**
Afdekkingsderivaten				
Interest Rate Swaps	0	0	0	0
Swaptions	2.050.245	0	2.050.245	0
Caps	827.324	0	827.324	0
TOTAAL	**2.877.569**	**0**	**2.877.569**	**0**
Aangehouden voor verkoop				
Terreinen en gebouwen	0	0	0	0
TOTAAL	**0**	**0**	**0**	**0**

Reële waarde van de financiële verplichtingen 2020				
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
Aangehouden voor handelsdoeleinden				
Schuldbewijzen	0	0	0	0
Derivaten	1.393.873	0	1.393.873	0
Andere	0	0	0	0
TOTAAL	**1.393.873**	**0**	**1.393.873**	**0**
Afdekkingsderivaten				
Interest Rate Swaps	46.263.230	0	46.263.230	0
Swaptions	0	0	0	0
Caps	0	0	0	0
TOTAAL	**46.263.230**	**0**	**46.263.230**	**0**

Reële waarde van de financiële activa 2019				
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
Tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening				
Kredieten	0	0	0	0
TOTAAL	**0**	**0**	**0**	**0**
Aangehouden voor handelsdoeleinden				
Schuldbewijzen	0	0	0	0
Derivaten	22.882.716	0	22.882.716	0
Andere	0	0	0	0
TOTAAL	**22.882.716**	**0**	**22.882.716**	**0**
Tegen reële waarde via OCI				
Schuldbewijzen	0	0	0	0
Fondsen	0	0	0	0
Andere	8.705.691	0	0	8.705.691
TOTAAL	**8.705.691**	**0**	**0**	**8.705.691**
Tegen reële waarde via Winst-en verliesrekening				
Schuldbewijzen	5.429.792	0	0	5.429.792
Fondsen	1.433.285	1.433.285	0	0
Andere	90.000	0	0	90.000
TOTAAL	**6.953.077**	**1.433.285**	**0**	**5.519.792**
Tegen geamortiseerde kostprijs				
Schuldbewijzen	0	0	0	0
Fondsen	0	0	0	0
Andere	0	0	0	0
TOTAAL	**0**	**0**	**0**	**0**
Afdekkingsderivaten				
Interest Rate Swaps	22.839.430	0	22.839.430	0
Swaptions	4.031.237	0	4.031.237	0
Caps	1.707.244	0	1.707.244	0
TOTAAL	**28.577.911**	**0**	**28.577.911**	**0**
Aangehouden voor verkoop				
Terreinen en gebouwen	0	0	0	0
TOTAAL	**0**	**0**	**0**	**0**

Reële waarde van de financiële verplichtingen 2019				
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
Aangehouden voor handelsdoeleinden				
Schuldbewijzen	0	0	0	0
Derivaten	23.908.344	0	23.908.344	0
Andere	0	0	0	0
TOTAAL	**23.908.344**	**0**	**23.908.344**	**0**
Afdekkingsderivaten				
Interest Rate Swaps	682.810.463	0	682.810.463	0
Swaptions	0	0	0	0
Caps	0	0	0	0
TOTAAL	**682.810.463**	**0**	**682.810.463**	**0**

Financiële activa en passiva waarvoor geen genoteerde prijs beschikbaar is, worden gewaardeerd op basis van de marktbeoordelingen van gerenommeerde externe financiële tegenpartijen. Deze marktbeoordelingen worden systematisch geverifieerd door de afdeling financiële markten en door de backoffice. Vanwege het ontbreken van een marktprijs worden 2 obligaties gewaardeerd op basis van een modelprijs. Voor deze obligaties worden de kasstromen van obligaties gewaardeerd op basis van de spreiding van de liquide obligaties van dezelfde emittent.

Voor derivaten wordt de marktwaarde als volgt bepaald: sinds 2013 is de waardering van renteswaps gebaseerd op de EONIA-curve. In de loop van het jaar 2020 werd de waarderingswijze voor de contracten bij de centrale compensatiekamer LCH gewijzigd en gebaseerd op de ESTER-curve. Voor caps en swaptions gebruiken we de marktvolatiliteit van verschillende tegenpartijen. Daarna is de marktwaarde van de optie gebaseerd op de kenmerken van het onderliggende derivaat.

Een gevoeligheidsanalyse van de totale portefeuille wordt maandelijks uitgevoerd. Renterisico en spreadrisico worden gemeten en getoetst aan de limieten die door de Raden van Bestuur worden opgelegd. Renterisico wordt gemeten met behulp van een cumulatief nominaal renteverschil. Het spreadrisico wordt berekend op basis van een value-at-risk spread (Spread VaR) met een betrouwbaarheidsinterval van 99,5%, een risicoperiode van 3 maanden en op basis van de historische credit spreads per obligatieklasse over meerdere jaren. Op 31 december 2020 meten we een spread VaR van 19,8 miljoen EUR op de globale portefeuille.

De obligaties onder level 3 zijn, omwille van de aard van de investering, niet onderhevig aan een renterisico en een spreadrisico.

Tenslotte zijn er nog de investeringen in de private equity portefeuille en degenen gecatalogeerd onder reële waarde via OCI ten belope van 9,7 miljoen EUR (level 3) en de investeringen in fondsen ten belope van 1,4 miljoen EUR (Level 1).

Voor de assumpties die gebruikt worden voor de berekeningen van Level 3 werden er in 2020, naast de normale marktwaarde-aanpassingen, geen materiële aanpassingen doorgevoerd.

In 2020 en 2019 vonden er geen significante transferts van financiële activa of verplichtingen plaats tussen de verschillende levels.

De onderstaande tabel toont de evolutie van Niveau 3 in 2020 :

31/12/2020	Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden		Tegen reële waarde via OCI		Tegen reële waarde via Winst-en verliesrekening	
	Schuldbewijzen	Derivaten	Andere	Fondsen	Schuldbewijzen	Fondsen
Openingsbalans	0	0	8.705.691	0	5.519.792	0
Resultaten	0	0	0	0	0	0
via gerealiseerde resultaten	0	0	0	0	0	0
via niet-gerealiseerde resultaten	0	0	5.955	0	-96.558	0
Aankopen	0	0	958.141	0	0	0
Verkopen	0	0	0	0	0	0
Op eindvervaldag gekomen	0	0	0	0	0	0
Transfers in/uit Level 3	0	0	0	0	-90.000	0
Eindbalans	**0**	**0**	**9.669.787**	**0**	**5.333.234**	**0**

De onderstaande tabel toont de evolutie van Niveau 3 in 2019 :

31/12/2019	Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden		Tegen reële waarde via OCI		Tegen reële waarde via Winst-en verliesrekening	
	Schuldbewijzen	Derivaten	Andere	Fondsen	Schuldbewijzen	Fondsen
Openingsbalans	0	0	8.854.071	0	5.219.047	0
Resultaten	0	0	0	0	0	0
via gerealiseerde resultaten	0	0	0	0	0	0
via niet-gerealiseerde resultaten	0	0	-148.380	0	0	0
Aankopen	0	0	0	0	300.745	0
Verkopen	0	0	0	0	0	0
Op eindvervaldag gekomen	0	0	0	0	0	0
Transfers in/uit Level 3	0	0	0	0	0	0
Eindbalans	**0**	**0**	**8.705.691**	**0**	**5.519.792**	**0**

5.20.1.7.3.16 Saldering van financiële activa en verplichtingen

Om de risico's bij het aangaan van derivaten te beperken, wordt met elke financiële tegenpartij een ISDA-raamcontract, een Credit Support Annex (CSA) en een Global Master Repurchase Agreement (GMRA) gesloten. Deze contracten bepalen dat in geval van verzuim compensatie kan plaatsvinden op alle rechten en verplichtingen die voortvloeien uit de derivaten die met deze tegenpartij worden verhandeld. Het risico wordt verder beperkt door de contractuele verplichting om een cashwaarborg te bieden in geval van een negatieve netto-marktwaarde van de derivatenportefeuille. Als de netto-marktwaarde positief is, zal dit leiden tot de ontvangst van een cashwaarborg.

Er blijft te allen tijde een restrisico, aangezien in geval van het in gebreke blijven van een tegenpartij waarmee derivaten zijn afgesloten, een nieuwe tegenpartij moet worden gevonden, waardoor de vervangingskosten mogelijk de contante garantie overschrijden.

Om het risico dat gepaard gaat met de handel in derivaten verder te beperken, worden nieuwe transacties afgewikkeld via een centrale tegenpartij (Clearing Member). Het is vooral het tegenpartijrisico dat dus sterk wordt verminderd.

Sinds 2020 past Crelan, overeenkomstig IAS32, de balanssaldering toe voor derivaten met de tegenpartij LCH. IAS32 heeft tot doel de grondslagen voor het presenteren van financiële instrumenten als verplichting of eigen vermogen en voor het salderen van financiële activa en financiële verplichtingen vast te stellen.
Deze standaard bevat richtlijnen in verband met de saldering van financiële activa en financiële verplichtingen. Ze bepaalt dat een financieel actief en een financiële verplichting moeten worden gesaldeerd, en het nettobedrag moet worden opgenomen in de balans enkel en alleen indien de entiteit (IAS32.42):

- thans een in rechte afdwingbaar recht heeft om de opgenomen bedragen te salderen. Crelan moet over een wettelijk afdwingbaar recht op saldering beschikken. Dit betekent dat het recht op salderen:
  - niet mag afhangen van een toekomstige gebeurtenis
  - wettelijk afdwingbaar moet zijn in elk van de volgende omstandigheden:

- gedurende het normale verloop van de transactie
- ingeval van wanbetaling
- bij insolventie of faillissement van de entiteit en alle tegenpartijen

- voornemens is om hetzij de verplichting op nettobasis af te wikkelen, ofwel om het actief te realiseren op hetzelfde moment dat de verplichting wordt afgewikkeld. (IAS32.48) Crelan moet dus de intentie hebben tot uitoefening op nettobasis of tot verkoop van het actief en de verplichting op hetzelfde tijdstip.

In 2020 is Crelan gewijzigd van clearing agent voor het afsluiten van derivaten met LCH. Na juridische toetsing van de belangrijkste clausules in het contract met de nieuwe clearing agent, is Crelan tot de conclusie gekomen dat deze posities in aanmerking komen voor saldering volgens de regels van IAS 32. Bijgevolg werd beslist om vanaf dit boekjaar de saldering toe te passen op de balans voor de derivaten gecleared via LCH. De vergelijkende cijfers werden hiervoor niet aangepast, omdat eind vorig boekjaar nog niet met voldoende zekerheid kon gesteld worden of de criteria voor de netting vervuld zijn.

De volgende tabel geeft een overzicht van de financiële activa en passiva waarop een afdwingbaar ISDA- compensatie raamcontract van toepassing is. Dit geldt voor derivaten-transacties en voor overeenkomsten voor de verkoop en retrocessie van effecten. Sinds begin 2020 beschikt Crelan niet meer over repo's. De bedragen die gesaldeerd zijn op de balans, staan in de eerste drie cijferkolommen. De bedragen van de afdwingbare master netting agreements of gelijkaardige overeenkomsten die niet gesaldeerd worden en het nettobedrag dat overblijft na aftrek van deze bedragen staan hieronder vermeld in de overige cijferkolommen.

31/12/2020 (in EUR)	Bruto bedragen, voor eventuele saldering op de balans	Bedragen effectief gesaldeerd op de balans	Netto bedragen op de balans, inclusief saldering	Saldering onder bepaalde voorwaarden		Netto bedrag, na elk effect van saldering
				Bedragen die gesaldeerd worden in het kader van een conventie	Verkregen of gegeven garanties, inclusief cash collateral	
Financiële activa						
Derivaten	38.902.136	35.985.109	2.917.028	36.549	2.718.630	161.849
- Trading	18.580.776	18.541.317	39.459	36.549	2.910	0
- Hedging	20.321.360	17.443.791	2.877.569	0	2.715.720	161.849
Verkoop- en terugkoopovereenkomsten	0	0	0	0	0	0
Totaal actief	**38.902.136**	**35.985.109**	**2.917.028**	**36.549**	**2.718.630**	**161.849**
Financiële verplichtingen						
Derivaten	793.555.147	745.898.044	47.657.103	36.549	47.400.702	219.852
- Trading	19.935.176	18.541.303	1.393.873	36.549	1.357.324	0
- Hedging	773.619.971	727.356.741	46.263.230	0	46.043.378	219.852
Verkoop- en terugkoopovereenkomsten	0	0	0	0	0	0
Totaal passief	**793.555.147**	**745.898.044**	**47.657.103**	**36.549**	**47.400.702**	**219.852**

31/12/2019 (in EUR)	Bruto bedragen, voor eventuele saldering op de balans	Bedragen effectief gesaldeerd op de balans	Netto bedragen op de balans, inclusief saldering	Saldering onder bepaalde voorwaarden		Netto bedrag, na elk effect van saldering
				Bedragen die gesaldeerd worden in het kader van een conventie	Verkregen of gegeven garanties, inclusief cash collateral	
Financiële activa						
Derivaten	51.460.627	0	51.460.627	45.716.382	5.543.297	200.948
Verkoop- en terugkoopovereenkomsten	0	0	0	0	0	0
Totaal actief	**51.460.627**	**0**	**51.460.627**	**45.716.382**	**5.543.297**	**200.948**
Financiële verplichtingen						
Derivaten	706.881.917	0	706.881.917	45.716.383	661.165.534	0
Verkoop- en terugkoopovereenkomsten	4.962.565	0	4.962.565	0	4.962.565	0
Totaal passief	**711.844.482**	**0**	**711.844.482**	**45.716.383**	**666.128.099**	**0**

De verkregen en gegeven garanties bestaan volledig uit contante garanties. Het bedrag van de garantie is gereguleerd en is daarom wettelijk afdwingbaar op basis van een CSA-overeenkomst ("Credit Support Annex") die wordt toegevoegd aan de ISDA-overeenkomst.

5.20.1.7.3.17 Eigen Vermogen

De samenstelling van het eigen vermogen per 31 december 2020 en 2019 is als volgt :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Aandelenkapitaal	896.520.856	871.767.914
Herwaarderings-reserve: Wijzigingen in reële waarde van schuldinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde door middel van niet-gerealiseerde resultaten	2.127.880	2.123.414
Actuariële winsten/verliezen bij pensioenplannen	-3.428.037	-2.175.144
Reserves	366.836.881	320.995.423
Nettowinst van het boekjaar	49.405.954	70.297.576
Minderheidsbelangen	0	0
Totaal eigen vermogen	**1.311.463.534**	**1.263.009.183**

Het eigen vermogen is in 2020 licht gestegen. Ondanks de moeilijke omstandigheden is de Crelan Groep er toch in geslaagd om het coöperatief kapitaal te laten groeien met 24,8 miljoen EUR. De nettowinst van het boekjaar kende wel een sterke daling.

De onderstaande tabel toont de evolutie van het kapitaal in 2020 en 2019 :

	2020		2019	
(in EUR)	aantal aandelen	kapitaal	aantal aandelen	kapitaal
Openingsbalans	70.303.864	871.767.914	66.024.959	818.709.492
- aandelen op naam	0	0	0	0
- coöperatieve aandelen	70.303.864	871.767.914	66.024.959	818.709.492
Mutaties	1.996.205	24.752.942	4.278.905	53.058.422
- toe- en uittredingen van coöperatoren	1.996.205	24.752.942	4.278.905	53.058.422
- andere	0	0	0	0
Eindbalans	**72.300.069**	**896.520.856**	**70.303.864**	**871.767.914**
- aandelen op naam	0	0	0	0
- coöperatieve aandelen	72.300.069	896.520.856	70.303.864	871.767.914

De aandelen hebben een nominale waarde van 12,40 EUR per aandeel ; het kapitaal van Crelan bestaat volledig uit aandelen. Alle aandelen zijn volledig volgestort. De Groep kondigde in de maand juli 2019 aan dat ze het plafond van het inschrijvingsbedrag voor coöperatieve aandelen had verhoogd. Dit komt nu op 5.009,6 EUR voor een maximum aantal van 404 aandelen (vergeleken met respectievelijk 4.005,2 EUR en 323 aandelen daarvoor). Deze verhoging zorgde in de tweede helft van het jaar voor een sterke productie van coöperatief kapitaal. De categorieën coöperanten die het meest hebben bijgedragen aan de verhoging van het uitstaande bedrag waren de bestaande coöperanten, die het aantal aandelen in hun bezit hebben verhoogd van 323 naar 404, en nieuwe coöperanten die rechtstreeks hebben ingeschreven op het maximale aantal aandelen dat kon worden aangehouden.

De verzoeken om terugbetaling die in de loop van het jaar hebben plaatsgevonden, worden pas uitgevoerd na goedkeuring door de jaarlijkse algemene vergadering. Deze verzoeken worden als volgt uitgevoerd :

Datum van aanvraag tot terugbetaling	Datum van terugbetaling
Tussen 01/01 en 30/06 van het jaar X	Na de Algemene Vergadering van jaar X+1
Tussen 01/07 en 31/12 van jaar X	Na de Algemene Vergadering van jaar X+2

Voor het jaar 2021 verwachten we dat een bedrag van 12.003.249,60 EUR zal worden terugbetaald aan klanten en na terugbetaling zal worden afgetrokken van het kapitaal.
Voor het jaar 2022 bedraagt het bedrag dat op 31 december 2020 gekend is, 3.157.226 EUR.

Evolutie van de herwaarderingsreserves

De reserves uit herwaardering hebben betrekking op de wijzigingen in reële waarde van schuldinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde door middel van niet gerealiseerde resultaten en op actuariële winsten en verliezen bij pensioenplannen. De andere reserves hebben betrekking op statutaire reserves en ingehouden winsten. De evolutie van de wijzigingen in reële waarde van schuldinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde door middel van niet gerealiseerde resultaten wordt in onderstaande tabel weergegeven :

(in EUR)	Bruto	Uitgestelde belastingen	Totaal
Openingsbalans 01/01/2020	2.831.219	-707.805	2.123.414
Herwaardering van de activa	1.001.153	-250.288	750.865
Verkochte en vervallen effecten	-995.199	248.800	-746.399
Aangelegde waardeverminderingen	0	0	0
Reële waarde-afdekking micro hedge	0	0	0
Reële waarde-afdekking macro hedge	0	0	0
Andere	0	0	0
Eindbalans 31/12/2020	**2.837.174**	**-709.293**	**2.127.880**

De Raad van Bestuur heeft tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 22 april 2021 voorgesteld dat CrelanCo CV aan de coöperanten een dividend van 3% of van 0,37 EUR per aandeel toekent voor een totaalbedrag van 26,2 miljoen EUR (2020 : 24,5 miljoen EUR). De uitkering van dividenden door financiële instellingen is echter nog steeds gebonden aan de ECB- en NBB richtlijnen ingevolge de COVID-19 pandemie. In een normale situatie zou dit dividend eind april of begin mei worden gestort, maar met de van kracht zijnde COVID-19 richtlijnen zullen we moeten wachten op een betere ontwikkeling van de financiële situatie in Europa en de opheffing van de beperkingen. Voor de uitkering van dit dividend kan dit op zijn vroegst in oktober 2021 gebeuren.

Voor het dividend van het boekjaar 2019 (24,5 miljoen EUR) lieten de nieuwe richtlijnen, die sinds 1 januari 2021 van kracht zijn, ons toe om binnen bepaalde limieten een uitkering te doen, mits akkoord van de toezichthouders.
Het maximaal toegelaten gedeelte van 1,36 % werd betaald in de eerste maanden van 2021. Voor de uitbetaling van het resterende deel van het dividend van 2019 ten belope van 1,64% , zullen we zoals hierboven vermeld moeten wachten op een betere ontwikkeling van de financiële situatie in Europa en de opheffing van de beperkingen.

5.20.1.7.3.18 Verzekeringscontracten

Sinds september 2007 verkoopt Crelan Insurance NV uitsluitend risicoverzekeringen van het type "schuldsaldo-verzekering", "tijdelijke overlijdensverzekering" en "financieringssaldoverzekering".

De doelgroep van een schuldsaldo-verzekering zijn alle mensen of bedrijven die een lening aangaan en deze volledig of gedeeltelijk willen terugbetalen in geval van overlijden (van één) van de leners of bedrijfsleiders (in het geval dat het krediet door een bedrijf is aangegaan).

In geval van overlijden van de verzekerde of het eerste overlijden van twee verzekerden, voorziet de schuldsaldo-verzekering in de betaling van een vast bedrag dat overeenkomt met (een percentage van) de verwachte verandering in het uitstaande saldo van een lening . Bovendien kan de verzekeringnemer ook één of meer aanvullende verzekeringen afsluiten. Deze mogelijke aanvullende verzekeringen dekken het risico van "accidenteel overlijden", "opeenvolgend overlijden" en "arbeidsongeschiktheid".

De doelgroep voor de financieringssaldoverzekeringen zijn alle mensen of bedrijven die een lening aangaan (lening op afbetaling) en die de volledige aflossing van de lening op afbetaling willen garanderen in geval van overlijden (van één) van de kredietnemers of bedrijfsleiders (in het geval dat de lening is afgesloten door een bedrijf). In geval van overlijden van de verzekerde of het eerste overlijden van de twee verzekerden, voorziet het saldo van de financieringssaldoverzekering in de betaling van een vast bedrag dat zal worden afgestemd op de som van de terugbetalingen op afbetaling. De hoofdsom daalt elke maand met een maandelijkse betaling.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de verzekeringsverplichtingen, herverzekeringsactiva, baten en lasten die voortvloeien uit verzekeringscontracten :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Bruto technische voorzieningen		
Voorziening van de verzekeringscontracten	60.172.861	55.944.596
Voorziening voor schadegevallen	2.575.603	911.970
Aandeel van de herverzekeraar		
Voorziening van de verzekeringscontracten	0	0
Voorziening voor schadegevallen	2.244.049	772.227
Premies		
Brutopremies	33.252.699	31.929.895
Uitgaande herverzekeringspremies	8.014.777	6.685.311
Uitkeringen		
Bruto	6.916.807	8.311.120
Deel van de herverzekeraars	5.310.861	6.726.837

De bruto technische voorzieningen, evenals het aandeel van de herverzekeraar, werden in de balans opgenomen onder de rubriek "Voorzieningen" tot 2018. Dit jaar zijn deze geklasseerd onder "Verplichtingen in verband met groepen activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten".

De onderstaande tabel geeft de wijzigingen weer die zijn aangebracht in de technische voorzieningen tijdens de boekjaren 2020 en 2019 :

(in EUR)	2020		2019	
	Bruto	Herverzekeraar	Bruto	Herverzekeraar
Beginsaldo	56.856.566	772.227	51.888.189	1.314.256
Brutopremies	33.252.699	0	31.938.912	0
Afhoudingen op premies	-5.191.748	0	-5.052.632	0
Onttrokken risicopremies	-22.820.635	0	-20.571.265	0
Onttrokken kosten	-1.268.824	0	-1.157.157	0
Toegekende renteopbrengsten	1.315.190	0	1.245.631	0
Uitkeringen (wijziging reserves)	509.779	1.471.822	-1.408.465	-542.028
Overige	95.438	0	-26.647	0
Eindsaldo	**62.748.464**	**2.244.049**	**56.856.566**	**772.227**

Voor de schuldsaldo-verzekering bepalen de Algemene Voorwaarden dat de tarieven (waaronder deze voor de risicopremies, de diverse tariefkosten en de technische interestvoeten) kunnen aangepast worden door de verzekeraar in het kader van een algemene tariefherziening voor de categorie verzekeringen waartoe de overeenkomst behoort of indien de wettelijke of reglementaire verplichtingen dit opleggen.

Deze herziening is mogelijk :

- indien de verzekeraar van mening is dat het saldo van de verzekerde portefeuille in gevaar wordt gebracht door een toename van het risico van de betrokken verzekerde gebeurtenis(sen) bij de bevolking, bij de bevolking van de Belgische verzekeringsmarkt in zijn eigen portefeuille;
- indien zich omstandigheden voordoen die de verzekeraar volgens de wet toelaten om over te gaan tot een tariefaanpassing;
- indien hij kan aantonen dat de kosten voor het beheer van een contract zijn gestegen sinds de datum waarop het contract werd ondertekend ;
- indien de toegepaste rente niet langer marktconform is.

Dit betekent dat in geval van ontoereikendheid van de voorzieningen om toekomstige contractuele kasstromen te dekken, de onderneming de mogelijkheid heeft om een tariefherziening uit te voeren.

Ter herinnering, in geval van een positief advies van de autoriteiten (ECB, NBB, enz.) over de transactie tussen AXA en Crelan, zullen de verzekeringsactiviteiten van de Groep Crelan worden verkocht aan AXA en daardoor zullen ze de consolidatiekring van de Groep Crelan verlaten.

5.20.1.7.3.19 Bezwaarde activa

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de bezwaarde en niet-bezwaarde activa in 2020 en 2019:

31/12/2020 (in EUR)	Boekwaarde van de bezwaarde activa	Boekwaarde van de niet-bezwaarde activa
Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken	189.807.771	2.923.787.698
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	0	6.781.148
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	0	9.669.787
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	634.924.781	18.173.469.955
Andere activa	11.346.645	869.426.731
Totaal Activa	**836.079.197**	**21.983.135.319**

31/12/2019 (in EUR)	Boekwaarde van de bezwaarde activa	Boekwaarde van de niet-bezwaarde activa
Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken	172.478.517	1.704.239.329
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	0	6.953.077
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	0	8.705.691
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	817.876.197	18.052.085.329
Andere activa	7.346.645	825.856.479
Totaal Activa	**997.701.359**	**20.597.839.905**

Eind 2020 werd 3,67% van de totale activa als bezwaard beschouwd (2019 : 3,94%). Deze activa kunnen niet onmiddellijk gebruikt worden door de Groep om toekomstige financiering te ondersteunen. De voornaamste bezwaarde activa binnen de Groep hebben in 2020 betrekking op :

- De monetaire reserve geplaatst bij de Nationale Bank van België (189,8 miljoen EUR)
- Effecten die als onderpand geplaatst werden bij de Nationale Bank van België, in het kader van het betalingsverkeer (484,2 miljoen EUR)
- Gestorte cash collaterals in het kader van de "credit support annexe" (CSA) van de ISDA documentatie op derivaten (150,7 miljoen EUR)

In juni 2020 heeft Crelan besloten tot saldering tussen de marktwaarde van bepaalde derivaten en zakelijke zekerheden in contanten, zoals toegestaan door IAS 32. Het doel van deze standaard is grondslagen vast te stellen voor de presentatie van financiële instrumenten als verplichtingen of eigen vermogen en voor de saldering van financiële activa en financiële verplichtingen.

Per 31 december 2020 was de impact van de saldering op Andere leningen, een daling met EUR -745,9 miljoen EUR.

Sinds 30 september 2020 heeft Crelan voor 400 miljoen EUR deelgenomen aan de TLTRO van de ECB (zie punt "4.11.5. TLTRO-leningen"). Dit resulteert in een verhoging van de bezwaarde schuldbewijzen met 396,5 miljoen EUR.

In vergelijking met vorig jaar en ook sinds 30 september 2020 is één zekerheid in pand gegeven om ervoor te zorgen dat wij nog steeds betalingen kunnen verrichten in het uiterst zeldzame geval dat er problemen zijn met het ICM-systeem dat wij voor onze transacties gebruiken. Dit resulteert ook in een toename van deze bezwaarde schuldbewijzen met EUR 61,6 miljoen EUR.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de bezwaarde activa en bijhorende verplichtingen :

31/12/2020 (in EUR)	Verbonden verplichtingen of voorwaardelijke verplichtingen	Bezwaarde activa en bezwaarde ontvangen onderpand
Derivaten	47.657.103	150.710.420
Deposito's	400.919.290	396.469.849
In schuldbewijzen belichaamde schulden	0	0
Andere financiële verplichtingen	0	0
Terugkoop overeenkomsten	0	0
Andere (voorwaardelijke) verplichtingen	273.495.905	288.898.928
Totaal	**722.072.298**	**836.079.197**

31/12/2019 (in EUR)	Verbonden verplichtingen of voorwaardelijke verplichtingen	Bezwaarde activa en bezwaarde ontvangen onderpand
Derivaten	706.718.807	785.458.646
Deposito's	0	0
In schuldbewijzen belichaamde schulden	0	0
Andere financiële verplichtingen	0	0
Terugkoop overeenkomsten	4.962.565	4.254.032
Andere (voorwaardelijke) verplichtingen	197.756.332	207.988.680
Totaal	**909.437.704**	**997.701.358**

De andere verplichtingen zijn niet opgenomen in de balans, aangezien het gaat om voorwaardelijke verplichtingen met betrekking tot monetaire reserves en effecten als onderpand bij de Nationale Bank van België.

5.20.1.8 Toelichting bij de resultatenrekening

5.20.1.8.1 Jaarrekening 2018

5.20.1.8.1.1 Rentebaten en rentelasten

De uitsplitsing van de rentebaten en rentelasten per 31 december 2018 wordt in onderstaande tabel weergegeven:

in EUR)	**31/12/2018**	**31/12/2017**
Rentebaten		
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	2.410.099	2.406.241
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	464.884	631.118
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	0	797.565
Leningen en vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	407.861.663	427.320.781
Effecten gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	21.023.776	23.121.784
Derivaten gebruikt ter afdekking	14.137.039	7.401.468
Andere	53.669	31.246
Totaal rentebaten	445.951.130	461.710.203
Rentelasten		
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	1.940.494	4.955.778
Deposito's	30.504.368	33.925.795
In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties	14.613.067	32.013.554
Achtergestelde verplichtingen	11.014.938	12.273.849
Interestkosten op financieel actief	7.272.522	7.382.415
Derivaten gebruikt ter afdekking	115.108.950	106.493.840
Andere	0	0
Totaal rentelasten	180.454.339	197.045.231
Nettorentebaten	265.496.791	264.664.972

Het aanhoudend lage rentepeil blijft de rentemarges onder druk zetten, het netto interest inkomen blijft echter stabiel tegenover 2017. Net als in 2017 werd een herbeschikking van de derivatenportefeuille doorgevoerd met een negatieve impact op het NII ten bedrage van 8,6 miljoen EUR (2017 : 5,2 miljoen EUR).

De daling van de rentebaten met 15,8 miljoen EUR is toe te wijzen aan drie posten. Ten eerste is er een daling van de inkomsten afkomstig van de leningen en vorderingen van 19,5 miljoen EUR. Ten tweede zijn de opbrengsten uit de effecten gedaald met 3,5 miljoen EUR. Als laatste zien we een stijging van de opbrengsten voortkomend uit de derivaten gebruikt ter afdekking ten bedrage van 6,7 miljoen EUR.

De rentelasten daalden met 16,6 miljoen EUR. Dit is hoofdzakelijk terug te brengen tot een daling van de in schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties voor een bedrag van 17,4 miljoen EUR. Dit is veroorzaakt door de afbouw van de kasbons.

5.20.1.8.1.2 Baten en lasten uit provisies en vergoedingen

De baten en lasten uit provisies en vergoedingen zijn per 31 december 2018 als volgt samengesteld:

(in EUR)	**31/12/2018**	**31/12/2017**
Effecten		
- uitgiften	15.608.467	14.633.237
- aan- en verkooporders	4.651.474	8.808.185
- overige	215.942	278.398
Trust- en zaakwaarnemende activiteiten		
- vermogensbeheer	534.046	507.862
- bewaring	1.222.265	886.217
Verplichtingen uit hoofde van leningen	660.305	586.387
Betalingsdiensten	38.580.190	36.714.015
Overige financiële diensten	39.521.306	32.943.658
Totale baten uit provisies en vergoedingen	100.993.996	95.357.960
Commissies betaald aan tussenpersonen (acquisitiekosten)	93.129.667	93.692.843
Clearing en afwikkeling	0	0
Overige financiële diensten	791.403	789.705
Totale lasten in verband met provisies en vergoedingen	93.921.070	94.482.547
Nettobaten uit provisies en vergoedingen	7.072.926	875.413

De ontvangen commissies nemen sterk toe tegenover 2017. De toename van deze rubriek is echter het gevolg van een herklassering van de opbrengsten gerelateerd aan de verkoop van verzekeringsproducten van andere verzekeraars (4,7 miljoen EUR) vanuit de rubriek "andere exploitatiebaten". De opbrengsten uit de buitenbalans activiteit (verkoop en beheer van effecten) dalen met 3,2 miljoen EUR tegenover 2017. Vooral de productie gerelateerde opbrengsten daalden sterk tegenover 2017 ten gevolge van een daling van de productie. Deze daling is gerelateerd aan de volatiele marktomstandigheden waardoor klanten in de loop van 2018 minder geneigd waren om in te stappen. De beheersvergoedingen bleven echter op niveau, de omloop daalde per eind 2018 licht tegenover 2017 maar dit was het gevolg van de daling op de beurzen per jaareinde 2018.

De inkomsten uit betalingsdiensten stegen nog licht ten gevolge van een hogere activiteit met betrekking tot het betalingsverkeer. Dit betreft voornamelijk de Economy Pack en de Performance Pack, pakketten voor privégebruik en bedoeld voor particulieren, met een reeks bankdiensten tegen een vast maandelijks bedrag.

Ondanks een zwakkere productie voor de buitenbalans bleven de commissies betaald aan agenten stabiel tegenover 2017 ten gevolge van de stijgende omlopen op binnen balans deposito’s.

De toename van deze rubriek is echter het gevolg van een herklassering van de opbrengsten gerelateerd aan de verkoop van verzekeringsproducten van andere verzekeraars (2018: 4,7 miljoen EUR, 2017 : 5,5 miljoen EUR). Deze activiteit was tot en met 2017 ondergebracht bij Crelan Insurance,

maar werd in de loop van 2018 getransfereerd naar Crelan NV. De opbrengsten afkomstig van Crelan Insurance werden historisch ondergebracht bij de andere exploitatiebaten.

5.20.1.8.1.3 Dividenden

Onderstaande tabel detailleert de ontvangen dividenden in de loop van 2018 en 2017 :

(in EUR)	**31/12/2018**	**31/12/2017**
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	0	0
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	441.346	13.020
Totaal dividenden	441.346	13.020

5.20.1.8.1.4 Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening

Onderstaande tabel detailleert de samenstelling van de gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening per 31 december 2018 :

(in EUR)	**31/12/2018**	**31/12/2017**
Gerealiseerde winsten		
Financiële activa/passiva gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	528.585	47.291
Financiële activa/passiva gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs		
Schuldbewijzen	1.216.564	4.681.626
Leningen en vorderingen	1.189.487	1.022.245
Totaal gerealiseerde winsten	2.934.636	5.751.162
Gerealiseerde verliezen		
Financiële activa/passiva gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	0	0
Financiële activa/passiva gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs		
Schuldbewijzen	47.765	84
Leningen en vorderingen	0	0
Totaal gerealiseerde verliezen	47.765	84
Totaal	2.886.870	5.751.078

De gerealiseerde winsten en verliezen op voor verkoop beschikbare financiële activa/schuldbewijzen van 2017 hadden voornamelijk betrekking op meerwaarden bij de realisatie van financiële vaste activa. Crelan NV handelt niet actief in effecten, in januari 2017 werd een pakket Italiaans overheidspapier verkocht omwille van het verhoogd kredietrisico wat leidde tot een meerwaarde 0,47 miljoen EUR. De resterende opbrengst had in 2017 betrekking op verkopen van Belgische overheidsobligaties die een vervaldag hadden in 2017.

In 2018 had de totale meerwaarde op de schuldbewijzen van 1,2 miljoen EUR betrekking op de verkoop van Belgische overheidsobligaties met een vervaldag in 2018. Deze verkopen worden gerealiseerd omdat dit een (zeer beperkte) meerwaarde genereert tegenover het aanhouden van deze effecten tot op hun eindvervaldag.

De gerealiseerde winsten op leningen en vorderingen hebben betrekking op verkochte afgeschreven kredieten. Het betreft voornamelijk afgeschreven kaskredieten en leningen op afbetaling die in het verleden definitief werden afgeboekt. Deze dossiers worden verkocht aan een incassobureau.

5.20.1.8.1.5 Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden per 31 december 2018 :

(in EUR)	**31/12/2018**	**31/12/2017**
Rente-instrumenten	-246.949	-414.471
Valutahandel	0	0
Totaal	-246.949	-414.471

5.20.1.8.1.6 Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening

(in EUR)	**31/12/2018**		**31/12/2017**	
Waardeverandering	van de periode	cumulatief	van de periode	cumulatief
Totaal	325.122	0	0	0
ten gevolge van:				
- marktrisico	325.122	0	0	0
- kredietrisico	0	0	0	0
Waardeverandering gerelateerde kredietderivaten	0	0	0	0

Als gevolg van IFRS 9 werden enkele fondsen (vastgoedcertificaten) en beveks (Crelan fund) geklasseerd als financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardering via winst- en verliesrekening. Een terugname van een waardevermindering bij de vastgoedcertificaten zorgt voor een positief effect op de waardering van 0,37 miljoen EUR. Crelan Fund kende een marktaanpassing van -0,04 miljoen EUR.

5.20.1.8.1.7 Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de gerealiseerde winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa :

(in EUR)	**31/12/2018**	**31/12/2017**
Winsten		
Materiële vaste activa	31.078	71.150
Verliezen		
Materiële vaste activa	56.406	11.896
Totaal winsten en verliezen	-25.328	59.254

Het verlies van 2018 heeft betrekking op de verkoop van een gebouw bij Europabank NV en op de verkoop van rollend materieel.

5.20.1.8.1.8 Andere exploitatiebaten en -lasten

De exploitatiebaten en -lasten kunnen als volgt gedetailleerd worden per 31 december 2018 :

(in EUR)	**31/12/2018**	**31/12/2017**
Gerecupereerde kosten m.b.t. kredieten	10.268.661	9.640.190
Bijdragen m.b.t. deposito's	3.815.263	3.422.753
Nettopremies op verzekeringscontracten	22.294.724	21.720.357
Ontvangen commissies bij de verzekeringsmaatschappij	113.134	19.073
Commissielonen Fee Business	0	5.470.014
Andere exploitatiebaten	10.864.292	8.300.255
Totaal andere exploitatiebaten	47.356.074	48.572.642
Andere exploitatielasten	0	0
Totaal andere exploitatielasten	0	0
Totaal andere netto-exploitatiebaten	47.356.074	48.572.642

De commissielonen Fee Business stonden vorig jaar onder de rubriek "Andere exploitatiebaten en –lasten".
Dit jaar zijn deze overgeplaatst naar de rubriek 2. "Baten en lasten uit provisies en vergoedingen".

Verder hebben we een stijging van 2,6 miljoen EUR onder de "Andere exploitatiebaten". Deze zijn vooral gerelateerd aan een stijging van de recuperaties op afgeschreven dossiers vooral op niveau van Europabank.

5.20.1.8.1.9 Administratiekosten

5.20.1.8.1.9.1 Personeelskosten

Eind december 2018 had de Groep 2.873 medewerkers in dienst tegenover 2.984 medewerkers eind 2017.

Door deze sterke daling van het aantal FTE daalt de personeelskost substantieel tegenover 2017.

De totale personeelskosten kunnen als volgt uitgesplitst worden :

(in EUR)	**31/12/2018**	**31/12/2017**
Bezoldigingen	63.978.885	65.687.072
Sociale lasten	17.584.581	19.619.549
Premies voor bovenwettelijke verzekeringen	5.803.847	6.076.969
Rust- en overlevingspensioenen en soortgelijke uitgaven	275.013	282.303
Andere	2.999.926	2.707.377
Totaal personeelskosten	90.642.252	94.373.270

5.20.1.8.1.9.2 Algemene en administratieve uitgaven

De algemene en administratieve uitgaven kunnen als volgt gedetailleerd worden:

(in EUR)	31/12/2018	31/12/2017
Marketingkosten	8.576.017	7.271.437
Honoraria	7.994.847	7.903.403
IT-uitgaven	31.460.735	28.377.535
Huurgelden	2.886.029	2.777.279
Bedrijfsbelastingen	22.871.240	21.471.914
Depositobescherming en resolutiefonds	16.748.721	16.676.105
Andere	41.966.240	43.451.989
Totaal	132.503.828	127.929.661

De administratie kosten stijgen met 4,6 miljoen EUR of 3,6% tegenover 2017. De voornaamste stijgingen situeren zich in de marketingkosten, de IT uitgaven en de bedrijfsbelastingen (bankentaksen). De IT uitgaven stijgen ten gevolge van bijkomende uitgaven die nodig zijn voor digitalisering.

5.20.1.8.1.10 Bijzondere waardeverminderingen

Onder IAS 39 werden enkel waardeverminderingen gevormd voor leningen en vorderingen op cliënten. Met de invoering van IFRS 9 worden waardeverminderingen niet alleen bepaald volgens een nieuw impairment-model maar worden ook waardeverminderingen geboekt op nieuwe types vorderingen. Meer bepaald gaat het over tegoeden op kredietinstellingen, titels uit de beleggingsportefeuille en buitenbalansverplichtingen (toegestane kredietlijnen en goedgekeurde aanvragen). De impact op het resultaat van deze bijkomende producten is echter zeer beperkt. Er werden in 2018 geen waardeverminderingen geboekt op niet-financiële vaste activa, zoals materiële en immateriële vaste activa.

De waardeverminderingen hebben voor een bedrag van 5,6 miljoen EUR (tegenover 5,3 miljoen EUR in 2017) betrekking op leningen en vorderingen en voor een bedrag van 28.093 EUR op schuldbewijzen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.
Ten opzichte van vorig jaar is er een lichte afname van de gevormde waardeverminderingen van 654.414 EUR, deze situeert zich voornamelijk bij de particulieren en bij de ondernemingen. De kost van de waardeverminderingen was dit jaar (net als de voorbije jaren) zeer laag in verhouding tot de omvang van de portefeuille. Enerzijds toont dit aan dat de portefeuille leningen en vorderingen van Crelan gezond is, anderzijds zien we dezelfde tendens voor de ganse Belgische markt.

Er waren in 2018 ook minder personen die in de loop van het jaar een nieuwe betalingsachterstand hebben opgelopen. Daarnaast draagt ook een strikte opvolging door de contentieux-afdeling bij tot het lager bedrag aan waardeverminderingen.

5.20.1.8.1.11 Winstbelastingen

Onderstaande tabel geeft een uitsplitsing van de winstbelastingen in actuele en uitgestelde belastingen:

(in EUR)	31/12/2018	31/12/2017
Actuele belastingen	13.950.105	13.090.931
Uitgestelde belastingen	5.114.504	14.346.854
Totaal winstbelastingen	19.064.609	27.437.785

De belastbare winst omvat uitgaven die niet fiscaal aftrekbaar zijn, evenals winsten die niet zijn onderworpen aan winstbelastingen.

De volgende tabel illustreert de relatie tussen wettelijke en effectieve winstbelastingen :

(in EUR)	31/12/2018		31/12/2017	
	Belastingvoet	Belastinglast	Belastingvoet	Belastinglast
Winst voor belastingen		84.859.338		77.385.354
Wettelijk belastingtarief	29,58%	25.101.392	33,99%	26.303.282
Fiscale gevolgen van belastingtarieven in andere belastingjurisdicties	0,00%	0	0,00%	0
Fiscale gevolgen van de notionele intrestaftrek	-0,77%	-657.207	-1,40%	-1.080.796
Fiscale gevolgen van niet-belastbare baten	-8,00%	-6.788.962	-29,59%	-22.897.861
Fiscale gevolgen van lasten die niet fiscaal aftrekbaar zijn	1,61%	1.366.693	1,22%	943.588
Fiscale gevolgen van het gebruik van voorheen niet-opgenomen belastingvorderingen	-10,43%	-8.846.935	-5,13%	-3.966.656
Fiscale gevolgen van de bewegingen van voorzieningen of reserves	-1,03%	-877.578	1,39%	1.076.414
Boekhoudkundige eliminaties	11,12%	9.435.453	37,48%	29.000.886
Afzonderlijk belaste meerwaarden	0,00%	0	0,00%	0
Andere	0,39%	331.753	-2,51%	-1.941.072
Effectieve belastinglast van het boekjaar	22,47%	19.064.609	35,46%	27.437.785

Het belastingtarief is gebaseerd op de Belgische wettelijke belastingvoet van 29,58%, bestaande uit een nominaal tarief van 29% plus een aanvullende crisisbijdrage van 2%. Het effectieve belastingtarief bedraagt 22,47% wat een aanzienlijke daling betekent ten opzichte van vorig jaar.

Die daling van de effectieve belastingvoet is vooral te wijten aan de herwaardering van de uitgestelde belasting die voortvloeit uit de wijziging van de tarieven voor vennootschapsbelasting (zie lijn Boekhoudkundige eliminaties) in 2017 en de invoering van de belastingmand en een minimale belastinggrondslag.

De ontvangen dividenden waren hoger in 2017 en werden volledig in mindering gebracht op het resultaat van het boekjaar (zie lijn Fiscale gevolgen van niet-belastbare baten). Een deel van de stock aan Definitief Belaste Inkomsten kan eveneens toegerekend worden (zie Fiscale gevolgen van het gebruik van voorheen niet-opgenomen belasting vorderingen).

Er was weinig opmerkelijke beweging in voorzieningen in 2018.

Er was geen belastbare meerwaarde in 2018.

5.20.1.8.1.12 Vergoeding van de commissaris

Onderstaande tabel detailleert de vergoeding van het college van commissarissen van de Groep voor het boekjaar:

(in EUR)	31/12/2018	31/12/2017
1. Bezoldiging van de commissaris(sen)	381.522	305.000
2. Bezoldiging voor uitzonderlijke werkzaamheden of bijzondere opdrachten uitgevoerd binnen de vennootschap door de commissaris(sen)	276.879	61.175
a. Andere controleopdrachten	15.100	0
b. Belastingadviesopdrachten	23.765	10.000
c. Andere opdrachten buiten de revisorale opdrachten	238.014	51.175
3. Bezoldiging voor uitzonderlijke werkzaamheden of bijzondere opdrachten uitgevoerd binnen de vennootschap door personen met wie de commissaris(sen) verbonden is (zijn)	0	0
a. Andere controleopdrachten	0	0
b. Belastingadviesopdrachten	0	0
c. Andere opdrachten buiten de revisorale opdrachten	0	0
Totaal erelonen betaald aan de revisoren	658.401	366.175

De door Ernst & Young verleende diensten werden goedgekeurd door het Audit Comité.

5.20.1.8.1.13 Informatieverschaffing over verbonden partijen

Onder de verbonden partijen van de Groep verstaat men de leden van de Raad van Bestuur (incl. de leden van het directiecomité) en de met de Groep verbonden ondernemingen. Sinds de overname van de aandelen door de Belgische aandeelhouders in 2015, zijn er geen met de Groep verbonden ondernemingen meer.

Per eind 2018 heeft Crelan NV een uitstaand bedrag van 3,2 miljoen EUR leningen en vorderingen aan leden van de Raad van Bestuur en het directiecomité gegarandeerd door 1,5 miljoen EUR leningsverplichtingen, financiële garanties en overige gedane toezeggingen. Alle transacties met verbonden partijen gebeurden aan marktconforme voorwaarden.

Aan de leden van de Raad van Bestuur werden volgende vergoedingen uitbetaald in 2018 en 2017:

(in EUR)	**31/12/2018**	**31/12/2017**
Korte termijn personeelsbeloningen	3.557.874	4.426.598
Vergoedingen na uitdiensttredingen	983.636	957.409
Andere langetermijn personeelsbeloningen	0	0
Ontslagvergoedingen	0	0
Op aandelen gebaseerde betalingen	0	0
Totaal	4.541.510	5.384.007

5.20.1.8.2 Jaarrekening 2019

5.20.1.8.2.1 Rentebaten en rentelasten

De uitsplitsing van rentebaten en -lasten per 31 december 2019 wordt in onderstaande tabel weergegeven :

(in EUR)	**31/12/2019**	**31/12/2018**
Rentebaten		
Rentebaten die zijn berekend met behulp van de effectieve-rentemethode	327.427.786	327.913.529
Leningen en vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	401.264.602	407.861.662
Effecten gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	15.303.621	21.023.776
Derivaten gebruikt ter afdekking - Lasten	-100.499.958	-115.108.948
Derivaten gebruikt ter afdekking - Baten	11.359.521	14.137.039
Andere rente en soortgelijke inkomsten	2.879.179	2.928.653
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	2.382.500	2.410.099
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	449.736	464.884
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	0	0
Andere	46.943	53.670
Totaal rentebaten	330.306.965	330.842.182
Rentelasten		
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	1.919.570	1.940.494
Deposito's	26.468.364	30.504.369
In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties	9.834.285	14.613.068
Achtergestelde verplichtingen	8.372.201	11.014.938
Interestkosten op financieel actief	8.829.976	7.272.522
Andere	245.756	0
Totaal rentelasten	55.670.152	65.345.391
Nettorentebaten	**274.636.813**	**265.496.791**

Het jaar 2019 was moeilijk voor de banksector. De rentemarge werd sterk beïnvloed door de aanzienlijke daling van de rente die eind 2018 begon, in augustus 2019 een historisch dieptepunt bereikte en tegen eind 2019 licht verbeterde.

In deze moeilijke context is de Groep er niettemin in geslaagd om de daling van de rentevoeten aan te grijpen om de rentelasten te verminderen en in 2019 een netto-interestopbrengst van 274,6 miljoen EUR te genereren (2018: 265,5 miljoen EUR). De stijging van deze laatste is, op geconsolideerd niveau, inderdaad toe te schrijven aan een daling van de lasten die groter was dan de daling van de inkomsten (-24,2 miljoen EUR tegenover -15,1 miljoen EUR). De dochteronderneming Europabank NV zelf is erin geslaagd om in 2019 een groei van haar rente-inkomsten te genereren. De niche waarin de dochteronderneming actief is, stelt haar in staat om een rentemarge te behouden die haar rente-inkomsten bijna immuun maakt voor de huidige marktomstandigheden.

Uit bovenstaande tabel blijkt duidelijk dat geen enkel compartiment door de daling van de tarieven gespaard is gebleven. De daling van de tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerde effecten houdt rechtstreeks verband met de vermindering van de portefeuille. De Groep heeft in 2019 ook minder swaps vroegtijdig beëindigd, waardoor deze kosten ten opzichte van het voorgaande jaar lager uitvallen (-4,4 miljoen EUR ten opzichte van 2018 – die opgenomen onder de lijn "Derivaten gebruikt ter afdekking").

Andere elementen verklaren ook dit positieve resultaat :

- Historisch hoge marges aan het einde van het jaar voor hypothecaire leningen;
- De positieve effecten van Tiering verminderen de druk op de bankdeposito's bij de Nationale Bank.

5.20.1.8.2.2 Baten en lasten uit provisies en vergoedingen

De netto-inkomsten uit commissies en provisies waren op 31 december 2019 als volgt :

(in EUR)	31/12/2019	31/12/2018
Effecten		
- uitgiften	16.887.327	15.608.467
- aan- en verkooporders	3.284.250	4.651.474
- overige	20.636	215.942
Trust- en zaakwaarnemende activiteiten		
- vermogensbeheer	464.886	534.046
- bewaring	1.026.149	1.222.265
Verplichtingen uit hoofde van leningen	690.935	660.305
Betalingsdiensten	36.453.023	38.580.190
Ontvangen Beheerscommissies	32.048.658	28.886.509
Commissielonen ontvangen van verzeringsmaatschappijen	4.844.225	6.967.498
Overige financiële diensten	3.599.044	3.667.300
Totale baten uit provisies en vergoedingen	99.319.133	100.993.996
Commissies betaald aan tussenpersonen (acquisitiekosten)	99.642.641	93.129.667
waarvan commissies op kredieten en deposito's	*57.903.170*	*55.215.764*
Clearing en afwikkeling	0	0
Overige financiële diensten	273.499	791.403
Totale lasten in verband met provisies en vergoedingen	99.916.140	93.921.070
Nettobaten uit provisies en vergoedingen	**-597.007**	**7.072.926**

De netto baten uit provisies en vergoedingen daalden sterk ten opzichte van 2018. Dit wordt enerzijds verklaard door een lichte daling van de baten uit provisies en vergoedingen (-1,6 miljoen EUR) ; en anderzijds door de verhoging van de daaraan verbonden kosten (+6 miljoen EUR).

De goede resultaten in de ontvangen beheercommissies (+3,2 miljoen EUR) werden echter ongedaan gemaakt door scherpe dalingen in betalingsdiensten (-2,1 miljoen EUR), ontvangen commissielonen van verzekeringsmaatschappijen (-2,1 miljoen EUR) en aan- en verkooporders voor effecten (-1,4 miljoen EUR). We zullen hieronder de redenen achter deze dalingen nader toelichten.

Voor betalingsdiensten wordt de daling verklaard door een prijsaanpassing begin 2019 en die een bijkomend voordeel toekend aan de coöperanten. De beslissing om de coöperanten een extra voordeel toe te kennen maakt deel uit van de strategie van de bank om hen een gedifferentieerde dienstverlening aan te bieden. Bovendien is de Groep van mening dat dit soort voordeel ook een stimulans is voor de klanten om te investeren in het kapitaal van de bank en zo bij te dragen aan de verbetering van de kapitaalbasis van de bank.

Voor de commissielonen ontvangen van verzekeringsmaatschappijen (na aftrek van commissies binnen de Groep) daalden de commissielonen ontvangen door Crelan Insurance NV tussen 2018 en 2019 met -1,7 miljoen EUR, wat leidde tot een daling op geconsolideerd niveau van -1,2 miljoen EUR.

Na de overname van Fidea door de Baloise Groep heeft Crelan besloten de samenwerking met deze te beëindigen zoals toegestaan in de overeenkomst tussen beide Groepen. Dit leidde tot een vermindering van de verkoop van Fidea producten die de cijfers vanaf het tweede kwartaal van 2019 heeft beïnvloed.

De toename van de commissies betaald aan tussenpersonen is onder andere gerelateerd aan de productie van 53 miljoen EUR coöperatief kapitaal. Ook is er een toename van ongeveer +2,5 miljoen EUR aan commissies op leningen en deposito's, die 57,9 miljoen EUR in 2019 bedragen (2018: 55,2 miljoen EUR).

5.20.1.8.2.3 Dividenden

Onderstaande tabel detailleert de ontvangen dividenden in de loop van 2019 en 2018 :

(in EUR)	31/12/2019	31/12/2018
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	0	0
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	1.207.908	441.346
Totaal dividenden	**1.207.908**	**441.346**

De dividenden namen aanzienlijk toe na de boeking van een uitzonderlijk dividend van 0,68 miljoen EUR van een participatie in VISA België.

5.20.1.8.2.4 Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening

De onderstaande tabel geeft de samenstelling weer van de gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en passiva die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd via de resultatenrekening op 31 december 2019 :

(in EUR)	31/12/2019	31/12/2018
Gerealiseerde winsten		
Financiële activa/passiva gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	2.366.733	528.585
Financiële activa/passiva gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs		
Schuldbewijzen	1.568.458	1.216.563
Leningen en vorderingen	903.086	1.189.487
Totaal gerealiseerde winsten	4.838.277	2.934.635
Gerealiseerde verliezen		
Financiële activa/passiva gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	0	0
Financiële activa/passiva gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs		
Schuldbewijzen	41.631	47.765
Leningen en vorderingen	0	0
Totaal gerealiseerde verliezen	41.631	47.765
Totaal	**4.796.646**	**2.886.870**

De waargenomen verbetering heeft betrekking op de bonussen gekoppeld aan transacties die door Crelan in haar portefeuille zijn uitgevoerd. De Groep boekte ook een meerwaarde van 1,7 miljoen EUR op een belang in een private equity-fonds.

De gerealiseerde winsten op leningen en vorderingen hebben betrekking op de opbrengst van de verkoop van de afgeschreven kredietdossiers aan een incassobureau.

5.20.1.8.2.5 Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden per 31 december 2019.

(in EUR)	31/12/2019	31/12/2018
Rente-instrumenten	-1.461.377	-246.949
Valutahandel	0	0
Totaal	**-1.461.377**	**-246.949**

Zoals eerder uitgelegd, houdt de Groep geen activa of passiva aan voor handelsdoeleinden. De enige activa die voor dit doel worden aangehouden, hebben betrekking op derivaten die voortvloeien uit de acquisitie van Centea maar die niet als zodanig konden worden gedocumenteerd.

5.20.1.8.2.6 Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening

(in EUR)	31/12/2019		31/12/2018	
Waardeveranderingen	van de periode	cumulatief	van de periode	cumulatief
Totaal	506.192	0	325.122	0
ten gevolge van:	0	0	0	0
- marktrisico	506.192	0	325.122	0
- kredietrisico	0	0	0	0
Waardeveranderingen gerelateerd aan kredietderivaten	0	0	0	0

Sinds de invoering van IFRS 9 worden enkele fondsen (vastgoedcertificaten) en beveks (Crelan fund) geklasseerd als financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardering via winst- en verliesrekening. Het Crelan Fund werd 83.330 EUR hoger gewaardeerd dan op het einde van 2018.

In het totale bedrag voor de periode is 53.537 EUR toegewezen aan het bij Crelan Insurance NV geboekte Econostocks-fonds.

5.20.1.8.2.7 Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de gerealiseerde winsten en verliezen bij het niet langer opnemen van activa die niet voor verkoop zijn bestemd :

(in EUR)	31/12/2019	31/12/2018
Winsten		
Materiële vaste activa	12.968	31.079
Verliezen		
Materiële vaste activa	25.639	56.407
Totaal winsten en verliezen	**-12.671**	**-25.328**

Het verlies van 2018 heeft betrekking op de verkoop van een gebouw bij Europabank NV en op de verkoop van rollend materieel. Het opgenomen verlies voor dit jaar heeft eveneens betrekking op transacties die plaatsvonden in de dochteronderneming Europabank NV en blijft verwaarloosbaar.

5.20.1.8.2.8 Andere exploitatiebaten en -lasten

De exploitatiebaten en -lasten kunnen als volgt per 31 december 2019 gedetailleerd worden :

(in EUR)	31/12/2019	31/12/2018
Gerecupereerde kosten m.b.t. kredieten	10.612.716	9.623.450
Bijdragen m.b.t. deposito's	3.974.553	3.815.263
Nettopremies op verzekeringscontracten	25.266.650	22.294.724
Ontvangen commissies bij de verzekeringsmaatschappij	218.921	113.134
Recuperaties op afgeschreven vorderingen	4.840.813	4.062.933
Andere exploitatiebaten	9.624.183	7.446.570
Totaal andere exploitatiebaten	54.537.836	47.356.074
Andere exploitatielasten	157.536	0
Totaal andere exploitatielasten	157.536	0
Totaal andere netto-exploitatiebaten	**54.380.300**	**47.356.074**

Van de stijging van +8,97 miljoen EUR heeft +3 miljoen EUR betrekking op de toename van de ontvangen netto premies voor verzekeringen.

De recuperatie op dubieuze debiteuren brengt +0,79 miljoen EUR op ten opzichte van vorig jaar. Dit resultaat is voornamelijk toe te schrijven aan Europabank NV, die in de loop van het jaar +0,6 miljoen EUR wist te recupereren.

De andere exploitatiebaten stegen hoofdzakelijk door een recuperatie met betrekking tot de CEO fraude van 2016 (+2,14 miljoen EUR).

Vorig jaar werden de recuperaties op afgeschreven vorderingen voornamelijk opgenomen op de lijn "Gerecupereerde kosten m.b.t. kredieten". Voor de duidelijkheid hebben we ze overgedragen naar een aparte lijn "Recuperaties op afgeschreven vorderingen". Ook de andere exploitatiebaten werden enigszins beïnvloed door deze nieuwe presentatie.

5.20.1.8.2.9 Administratiekosten

5.20.1.8.2.9.1 Personeelskosten

Eind december 2019 had de Groep 2.772 medewerkers in dienst tegenover 2.873 eind 2018.

Ondanks de vermindering van het aantal FTE's, stegen de personeelskosten licht in 2019. Deze stijging is grotendeels te wijten aan loonsverhogingen die hebben plaatsgevonden bij Crelan en Europabank NV; Crelan Insurance NV heeft een lichte daling van zijn personeelskosten ervaren.

De totale personeelskosten kunnen als volgt uitgesplitst worden :

(in EUR)	31/12/2019	31/12/2018
Bezoldigingen	66.314.640	63.978.885
Sociale lasten	17.191.182	17.584.582
Premies voor bovenwettelijke verzekeringen	6.396.322	5.803.848
Rust- en overlevingspensioenen en soortgelijke uitgaven	229.146	275.014
Andere	3.135.071	2.999.925
Totaal personeelskosten	**93.266.361**	**90.642.254**

5.20.1.8.2.9.2 Algemene en administratieve uitgaven

De algemene en administratieve uitgaven kunnen als volgt gedetailleerd worden :

(in EUR)	31/12/2019	31/12/2018
Marketingkosten	8.333.754	8.576.017
Honoraria	7.589.543	7.994.847
IT-uitgaven	38.737.839	31.460.735
Huurgelden	1.370.666	2.886.029
Bedrijfsbelastingen	23.679.073	22.871.240
Depositobescherming en resolutiefonds	16.708.650	16.748.720
Andere	50.431.110	41.966.240
Totaal	**146.850.635**	**132.503.828**

Twee posten in het bijzonder hebben bijgedragen tot de sterke stijging van de administratieve kosten (+14 miljoen EUR).

Naar aanleiding van het besluit van de Crelan-Groep om de bankactiviteiten van AXA (AXA Bank Belgium - ABB) over te nemen, heeft de Groep een aantal administratieve stappen ondernomen om de transactie aan de verschillende toezichthoudende autoriteiten voor te leggen. Daarnaast zijn er al verschillende studies uitgevoerd om de strategie van de toekomstige Groep te bepalen in het geval van een positieve beslissing over de fusie. In deze context boekte Crelan 6,7 miljoen EUR aan uitzonderlijke kosten in verband met het project. Deze werden uitgesplitst in andere administratieve kosten. Gezien het uitzonderlijke karakter en het bedrag van deze kosten, wordt het eindresultaat van de Groep er aanzienlijk door beïnvloed .

Bovenop deze andere kosten zijn de IT-kosten tussen 2018 en 2019 met +7,3 miljoen EUR gestegen op niveau van Crelan(een stijging van 23%). De stijging van de kosten in verband met de verschillende projecten heeft geleid tot een stijging van de uitgaven met +2 miljoen EUR tussen de twee boekjaren. Het overige deel van de stijging is voornamelijk het gevolg van extra kosten voor externe ondersteuning omdat het in een competitieve arbeidsmarkt moeilijk is om bekwame IT'ers aan te trekken.

5.20.1.8.2.10 Bijzondere waardeverminderingen

De bijzondere waardeverminderingen kunnen per 31 december 2019 als volgt gedetailleerd worden :

(in EUR)	31/12/2019	31/12/2018
Bijzondere waardeverminderingen op financiële activa:	0	0
- schuldbewijzen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	0	0
- schuldbewijzen gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	0	0
- schuldbewijzen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	5.880	-29.760
- leningen en vorderingen	1.219.229	-5.629.812
Bijzondere waardeverminderingen op niet-financiële activa:	0	0
- materiële vaste activa	0	0
- vastgoedbeleggingen	0	0
- immateriële activa	0	0
- andere	0	0
Totaal	**1.225.109**	**-5.659.572**

Met de invoering van IFRS 9 worden waardeverminderingen niet alleen bepaald volgens een nieuw impairment-model maar worden ook waardeverminderingen geboekt op nieuwe types vorderingen. Meer bepaald gaat het over tegoeden op kredietinstellingen, titels uit de beleggingsportefeuille en buitenbalansverplichtingen (toegestane kredietlijnen en goedgekeurde aanvragen). De impact op het resultaat van deze bijkomende producten is echter zeer beperkt. Er werden in 2019 geen waardeverminderingen geboekt op niet-financiële vaste activa, zoals materiële en immateriële vaste activa.

Tijdens het boekjaar 2019 heeft de Groep terugnames van waardeverminderingen doorgevoerd voor een geconsolideerd bedrag van 1,2 miljoen EUR. Crelan SA heeft waardeverminderingen teruggenomen voor 8,9 miljoen EUR (in vergelijking met een terugname van 1,6 miljoen EUR in 2018), terwijl Europabank haar toewijzingen heeft verhoogd met 7,7 miljoen EUR (in vergelijking met 7,2 miljoen EUR in 2018).

5.20.1.8.2.11 Winstbelastingen

De onderstaande tabel geeft een uitsplitsing van de actuele en uitgestelde belastingen :

(in EUR)	31/12/2019	31/12/2018
Actuele belastingen	13.705.566	13.950.106
Uitgestelde belastingen	2.133.562	5.114.503
Totaal winstbelastingen	**15.839.128**	**19.064.609**

De belastbare winst omvat uitgaven die niet fiscaal aftrekbaar zijn, evenals winsten die niet aan winstbelastingen zijn onderworpen.

De volgende tabel illustreert het verband tussen wettelijke en effectieve winstbelastingen :

(in EUR)	31/12/2019		31/12/2018	
	Belastingvoet	Belastinglast	Belastingvoet	Belastinglast
Winst voor belastingen		86.136.701		84.859.338
Wettelijk belastingtarief	29,58%	25.479.236	29,58%	25.101.392
Fiscale gevolgen van belastingtarieven in andere belastingjurisdicties	0,00%	0	0,00%	0
Fiscale gevolgen van de notionele intrestaftrek	-0,19%	-166.623	-0,77%	-657.208
Fiscale gevolgen van niet-belastbare baten	-7,97%	-6.863.249	-8,00%	-6.788.962
Fiscale gevolgen van lasten die niet fiscaal aftrekbaar zijn	1,12%	969.028	1,61%	1.366.694
Fiscale gevolgen van het gebruik van voorheen niet-opgenomen belastingvorderingen	-8,04%	-6.928.277	-10,43%	-8.846.935
Fiscale gevolgen van de bewegingen van voorzieningen of reserves	-3,65%	-3.141.274	-1,03%	-877.579
Boekhoudkundige eliminaties	8,66%	7.461.093	11,12%	9.435.453
Aanpassing belastingtarief van 29,58 % naar 25 %	-1,57%	-400.671	0,00%	0
Afzonderlijk belaste meerwaarden	0,00%	0	0,00%	0
Andere	-0,66%	-570.135	0,39%	331.754
Effectieve belastinglast van het boekjaar	**18,39%**	**15.839.128,00**	**22,47%**	**19.064.609**

Het belastingtarief is gebaseerd op het Belgische wettelijke belastingtarief van 29,58%, bestaande uit een nominaal tarief van 29% plus een bijkomende crisisbijdrage van 2%. Het effectieve belastingtarief bedraagt 18,39%, wat een daling betekent ten opzichte van vorig jaar.

Deze daling van het effectieve belastingtarief is voornamelijk het gevolg van de terugname van belaste voorzieningen (zie lijn Fiscale gevolgen van de bewegingen van voorzieningen of reserves).

Ontvangen dividenden konden volledig worden afgetrokken van het resultaat van het jaar en een deel van de stock aan Definitief Belaste Inkomsten kon ook worden toegewezen (zie lijn Fiscale gevolgen van het gebruik van voorheen niet-opgenomen belastingvorderingen).

5.20.1.8.2.12 Vergoeding van de commissaris

In de onderstaande tabel worden de vergoedingen voor het college van commissarissen van de Groep voor het boekjaar weergegeven :

(in EUR)	31/12/2019	31/12/2018
1. Bezoldiging van de commissaris(sen)	359.014	381.522
2. Bezoldiging voor uitzonderlijke werkzaamheden of bijzondere opdrachten uitgevoerd binnen de vennootschap door de commissaris(sen)	44.030	276.879
a. Andere controleopdrachten	5.055	15.100
b. Belastingadviesopdrachten	0	23.765
c. Andere opdrachten buiten de revisorale opdrachten	38.975	238.014
3. Bezoldiging voor uitzonderlijke werkzaamheden of bijzondere opdrachten uitgevoerd binnen de vennootschap door personen met wie de commissaris(sen) verbonden is (zijn)	470.380	0
a. Andere controleopdrachten	0	0
b. Belastingadviesopdrachten	84.133	0
c. Andere opdrachten buiten de revisorale opdrachten	386.247	0
Totaal erelonen betaald aan de revisoren	**873.424**	**658.401**

De door Ernst & Young verleende diensten werden goedgekeurd door het Audit Comité.

5.20.1.8.2.13 Informatieverschaffing over verbonden partijen

De met de Groep verbonden partijen wijzen de leden van de Raad van Bestuur (inclusief de leden van het Directiecomité) en de met de Groep verbonden ondernemingen aan. Sinds de overname van de aandelen door de Belgische aandeelhouders in 2015 (zie toelichting 2.4.), zijn er geen bedrijven meer verbonden aan de Groep.

Per eind 2019 heeft Crelan een uitstaand bedrag van 2,9 miljoen EUR leningen en vorderingen aan leden van de Raad van Bestuur en het Directiecomité gegarandeerd door 1,2 miljoen EUR leningsverplichtingen, financiële garanties en overige gedane toezeggingen. Alle transacties met verbonden partijen gebeurden aan marktconforme voorwaarden.

Aan de leden van de Raad van Bestuur werden volgende vergoedingen uitbetaald in 2019 en 2018 :

(in EUR)	31/12/2019	31/12/2018
Korte termijn personeelsbeloningen	3.683.683	3.557.874
Vergoedingen na uitdiensttredingen	886.474	983.636
Andere langetermijn personeelsbeloningen	0	0
Ontslagvergoedingen	0	0
Op aandelen gebaseerde betalingen	0	0
Totaal	**4.570.157**	**4.541.510**

Het remuneratiebeleid gebeurt conform de voorschriften van de NBB.

5.20.1.8.3 Jaarrekening 2020

5.20.1.8.3.1 Rentebaten en rentelasten

De uitsplitsing van rentebaten en -lasten per 31 december 2020 en 2019 wordt in onderstaande tabel weergegeven :

in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Rentebaten		
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	1.621.007	2.382.500
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	491.087	449.736
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	0	0
Leningen en vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	300.552.287	312.209.520
Effecten gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	7.840.076	9.052.291
Derivaten gebruikt ter afdekking	0	0
Andere	1.046.949	46.945
Totaal rentebaten	311.551.406	324.140.992
Rentelasten		
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	1.643.966	1.919.570
Deposito's	24.817.075	26.471.297
In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties	1.614.749	4.667.697
Achtergestelde verplichtingen	6.179.193	8.372.201
Interestkosten op financieel actief	10.785.859	8.829.976
Derivaten gebruikt ter afdekking	0	0
Andere	146.417	245.207
Totaal rentelasten	45.187.258	50.505.948
Nettorentebaten	**266.364.148**	**273.635.044**

Gedurende 2020 heeft Crelan de presentatie aangepast van rentebaten en -lasten op afdekkingsinstrumenten van zowel 2020 als van 2019. De lasten en baten op deze instrumenten zijn nu op dezelfde lijnen gepresenteerd als de ingedekte activa en passiva. Deze wijziging reflecteert beter de effectieve rentebaten en -lasten van activa en passiva in afdekkingsrelaties. Deze wijziging heeft geen impact op het netto renteresultaat. Zowel de rentebaten als de rentelasten van 2020 en 2019 daalden hierdoor met respectievelijk 104,9 miljoen EUR en 105,7 miljoen EUR.

Ondanks een moeilijk jaar 2019, was de groep er toch in geslaagd de daling van de rentevoeten te gebruiken om haar rentelasten te verminderen en alsnog netto rentebaten van 273,6 miljoen EUR te genereren. Op geconsolideerd niveau was de stijging van de netto renteopbrengsten toe te schrijven aan het feit dat de daling van de lasten groter was dan de daling van de baten. De dochteronderneming Europabank NV kende ook een verhoging van haar rente-inkomsten in 2019.

Deze trend heeft zich in 2020 voortgezet. De rentemarge bij Crelan is verder gedaald. Deze daling is te wijten aan de aanzienlijke toename van de deposito's, waardoor de rentelasten ondanks de daling van de rentevoeten niet konden worden verlaagd. Als uitvloeisel daarvan leidde deze stijging ook tot een daling van de Loan-to-Deposit ratio. Door de grote toevloed van deposito's was de bank niet in staat deze rechtstreeks in kredieten om te zetten, hetgeen van invloed was op de netto-inkomsten uit bemiddeling.
De dochteronderneming Europabank NV blijft voordeel halen uit haar sterke commerciële marges, waardoor haar inkomsten in de loop van het boekjaar zijn gestegen van 71,4 miljoen EUR tot 73,8 miljoen EUR.

Dankzij het voorzichtige kredietbeleid van Crelan bleef de impact van de COVID-19-maatregelen op de rente-inkomsten beperkt. Ze bedragen 1,81 miljoen EUR eind 2020. Crelan kreeg weinig verzoeken tot uitstel van betaling en Corona garantieclaims.

De volgende posten hadden een significant positief effect op de rentebaten :

- De effecten van de Tiering bleven voelbaar tussen januari en oktober, en verzachtten de kosten van overtollige liquiditeit en ;

- Anderzijds kon de bank dankzij het TLTRO III-programma ook een aantrekkelijke vergoeding krijgen in ruil voor bezwaarde activa.

De kleinere daling van de depositokosten kan worden toegeschreven aan een combinatie van factoren, waarvan de belangrijkste zijn : (1) het feit dat aflopende kasbons en termijnrekeningen niet door de cliënten worden verlengd, maar in plaats daarvan worden overgeboekt naar depositorekeningen, waardoor zij niet bijdragen aan de daling van de kosten in deze categorie; en (2) de sterke toename van uitstaande deposito's waarmee Crelan sinds januari geconfronteerd werd.

5.20.1.8.3.2 Baten en lasten uit provisies en vergoedingen

De netto-inkomsten uit commissies en provisies waren op 31 december 2020 en 2019 als volgt :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Effecten		
- uitgiften	19.308.933	16.914.380
- aan- en verkooporders	6.030.690	3.284.250
- overige	0	20.636
Trust- en zaakwaarnemende activiteiten		
- vermogensbeheer	328.279	464.887
- bewaring	1.041.429	1.028.600
Verplichtingen uit hoofde van leningen	708.192	690.936
Betalingsdiensten	34.652.273	36.453.023
Ontvangen Beheerscommissies	35.140.889	32.048.658
Commissielonen ontvangen van verzeringsmaatschappijen	9.660.920	8.548.464
Overige financiële diensten	3.693.693	4.239.781
Totale baten uit provisies en vergoedingen	110.565.298	103.693.615
Commissies betaald aan tussenpersonen (acquisitiekosten)	99.156.828	94.982.687
Overige financiële diensten	229.782	273.499
Totale lasten in verband met provisies en vergoedingen	99.386.610	95.256.186
Nettobaten uit provisies en vergoedingen	**11.178.688**	**8.437.429**

De netto baten uit provisies en vergoedingen zijn met 2,7 miljoen EUR gestegen ten opzichte van 2019. Dit kan worden verklaard door de stijging in de effecten (+5,1 miljoen EUR), in de ontvangen beheerscommissies (+3,1 miljoen EUR) en in de commissielonen ontvangen van verzekeringsmaatschappijen (+1,1 miljoen EUR).

De effecten en de ontvangen beheerscommissies zijn vooral beïnvloed geweest door het "opportunistische" gedrag van de beleggers tijdens de marktcorrectie in maart, alsook door het hernieuwde optimisme en de risicobereidheid na de opleving in november. Ontvangen provisies op beleggingsproducten (fondsen, notes, enz.) bestaan uit twee aspecten: een productiecommissie en een commissie op het bedrag van de beheerde activa. Terwijl de eerste in de loop van het jaar steeg, kreeg de tweede te maken met een zeer scherpe daling na de marktcorrectie in maart, alvorens langzaam terug te keren naar het vroegere niveau dankzij de opleving aan het einde van het jaar en de instroom van nieuwe investeringen die in de loop van het jaar plaatsvonden.
Bovendien is de stijging van de commissielonen ontvangen van verzekeringsmaatschappijen het gevolg van twee elementen: een ontvangen eindafrekening van Fidea en een sterke stijging van de levensverzekeringsproductie bij onze partner Allianz.

De daling van de betalingsdiensten in 2020 is rechtstreeks toe te schrijven aan de opeenvolgende lockdowns die in de loop van het jaar hebben plaatsgevonden. De daling van de commerciële en economische activiteit heeft in belangrijke mate bijgedragen tot de daling van de kaartinkomsten.

De commissies betaald aan tussenpersonen zijn echter ook gestegen, wat te wijten is aan de sterke productie van beleggingsproducten (fondsen, notes, enz.) en de sterke toename van deposito's
Naast de druk op de rente-inkomsten heeft de sterke stijging van de spaargelden ook geleid tot een grotere dan normale stijging van de commissies gelinkt aan de deposito's.

5.20.1.8.3.3 Dividenden

Onderstaande tabel detailleert de ontvangen dividenden in de loop van 2020 en 2019 :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	0	0
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	634.571	1.207.908
Totaal dividenden	**634.571**	**1.207.908**

De door de groep in 2020 ontvangen dividenden zijn gedaald en bestaan uit EUR 0,62 miljoen EUR van een participatie in VISA Belgium en EUR 0,01 miljoen EUR van een participatie in een fonds.

5.20.1.8.3.4 Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening

De onderstaande tabel geeft de samenstelling weer van de gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en passiva die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd via de resultatenrekening op 31 december 2020 en 2019 :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Gerealiseerde winsten		
Financiële activa/passiva gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	172.000	2.366.733
Financiële activa/passiva gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs		
Schuldbewijzen	996.329	1.568.458
Leningen en vorderingen	829.121	903.086
Totaal gerealiseerde winsten	1.997.450	4.838.277
Gerealiseerde verliezen		
Financiële activa/passiva gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	0	0
Financiële activa/passiva gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs		
Schuldbewijzen	0	41.631
Leningen en vorderingen	0	0
Totaal gerealiseerde verliezen	0	41.631
Totaal	**1.997.450**	**4.796.646**

De daling in 2020 is het gevolg van minder inkomsten uit de private-equityportefeuille in vergelijking met 2019.

De gerealiseerde winsten op leningen en vorderingen hebben betrekking op de opbrengst van de verkoop van afgeschreven kredietdossiers aan een incassobureau. Het betreft voornamelijk afgeschreven kaskredieten en leningen op afbetaling die in het verleden definitief niet meer in de balans zijn opgenomen. Deze dossiers worden verkocht aan een incassobureau.

5.20.1.8.3.5 Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden per 31 december 2020 en 2019.

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Rente-instrumenten	-1.303.377	-1.461.377
Valutahandel	0	0
Totaal	**-1.303.377**	**-1.461.377**

Zoals eerder uitgelegd, houdt de Groep geen activa of passiva aan voor handelsdoeleinden. De enige activa die voor dit doel worden aangehouden, hebben betrekking op derivaten die voortvloeien uit de acquisitie van Centea maar die niet als zodanig konden worden gedocumenteerd.

5.20.1.8.3.6 Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening

(in EUR)	31/12/2020		31/12/2019	
Waardeveranderingen	van de periode	cumulatief	van de periode	cumulatief
Totaal	14.628	0	452.454	0
ten gevolge van:	0	0	0	0
- marktrisico	14.628	0	452.454	0
- kredietrisico	0	0	0	0
Waardeveranderingen gerelateerd aan kredietderivaten	0	0	0	0

Winsten en verliezen in verband met aanpassingen van de reële waarde zijn niet materieel in 2020 en zijn voornamelijk toe te schrijven aan deelnemingen in bepaalde fondsen, zoals vastgoedcertificaten en SICAV's die volgens IFRS 9 in deze categorie ingedeeld zijn.

Het bedrag dat in de bovenstaande tabel voor 2019 is opgenomen, verschilt van het bedrag dat in de vorige jaarrekening (d.w.z. voor het boekjaar 2019) is opgenomen. Dit is te wijten aan het feit dat de activiteiten van CRI vorig jaar niet werden gedeconsolideerd op het niveau van de resultatenrekening.

5.20.1.8.3.7 Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de gerealiseerde winsten en verliezen bij het niet langer opnemen van activa die niet voor verkoop zijn bestemd :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Winsten		
Materiële vaste activa	440.151	12.968
Verliezen		
Materiële vaste activa	41.808	25.639
Totaal winsten en verliezen	**398.343**	**-12.671**

De winst van 2020 heeft hoofdzakelijk betrekking op de verkoop van een terrein in Gembloux. Het opgenomen verlies voor dit jaar heeft betrekking op transacties die plaatsvonden in de dochteronderneming Europabank NV en is verwaarloosbaar.

5.20.1.8.3.8 Andere exploitatiebaten en -lasten

De exploitatiebaten en -lasten kunnen als volgt per 31 december 2020 en 2019 gedetailleerd worden :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Gerecupereerde kosten m.b.t. kredieten	11.263.714	10.612.716
Bijdragen m.b.t. deposito's	4.197.363	3.974.553
Nettopremies op verzekeringscontracten	0	0
Ontvangen commissies bij de verzekeringsmaatschappij	0	0
Recuperaties op afgeschreven vorderingen	4.340.543	4.840.813
Andere exploitatiebaten	6.603.344	10.278.705
Totaal andere exploitatiebaten	26.404.964	29.706.787
Andere exploitatielasten	121.063	157.372
Totaal andere exploitatielasten	121.063	157.372
Totaal andere netto-exploitatiebaten	**26.283.901**	**29.549.415**

De evolutie met -3,27 miljoen EUR is te wijten aan een daling met -3,68 miljoen EUR van de andere bedrijfsopbrengsten. De verklaring hiervoor is dat de bank in boekjaar 2019 een uitzonderlijke terugvordering van +2,14 miljoen EUR heeft geboekt in verband met de CEO-fraude die in 2016 heeft plaatsgevonden.

De terugvordering van oninbare vorderingen is niet veel lager dan in 2019 (-0,5 miljoen EUR). De recuperatie van kosten op kredieten draagt +0,65 miljoen EUR meer bij dan in 2019.

5.20.1.8.3.9 Administratiekosten

5.20.1.8.3.9.1 Personeelskosten

Eind december 2020 had de Groep 2.734 medewerkers in dienst tegenover 2.772 eind 2019.

De personeelskosten daalden in vergelijking met vorig jaar (-0,92 miljoen EUR), deels door de vermindering van het aantal FTE's, maar vooral door de veralgemening van het thuiswerk binnen de bank. De bank heeft een strikt beleid ingevoerd om haar werknemers te beschermen en het risico van besmetting op de werkplaats zoveel mogelijk te beperken. Naast de bekende coronamaatregelen (afstand van 1m50 tussen elke werkplek, vermindering van het aantal personen per vergaderzaal, enz.) heeft de bank de teams ook in twee groepen verdeeld (A en B); elke groep kan, zonder verplichting, slechts om de andere week naar het hoofdkantoor gaan. Al deze maatregelen hebben dan ook bijgedragen tot een aanzienlijke vermindering van de reis- en cateringkosten, enz.

De totale personeelskosten kunnen als volgt uitgesplitst worden :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Bezoldigingen	65.093.687	65.144.871
Sociale lasten	17.490.375	16.876.031
Premies voor bovenwettelijke verzekeringen	5.551.442	6.331.726
Rust- en overlevingspensioenen en soortgelijke uitgaven	202.791	229.146
Andere	2.424.401	3.102.431
Totaal personeelskosten	**90.762.696**	**91.684.205**

5.20.1.8.3.9.2 Algemene en administratieve uitgaven

De algemene en administratieve uitgaven kunnen als volgt gedetailleerd worden :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Marketingkosten	6.641.794	8.332.985
Honoraria	6.953.394	7.175.685
IT-uitgaven	38.805.496	38.560.152
Huurgelden	1.469.001	1.370.666
Bedrijfsbelastingen	24.916.952	23.679.023
Depositobescherming en resolutiefonds	0	0
Andere	42.457.974	48.268.684
Totaal	**121.244.611**	**127.387.195**

De post "Depositobescherming en resolutiefonds" werd uit bovenstaande tabel gehaald en ondergebracht onder punt 5.9.3. "Bijdragen aan resolutiefondsen en depositogarantiestelsels" in deze jaarrekening.

Op basis van de overige posten zijn de uitgaven in 2020 met -6,14 miljoen EUR gedaald. Vooral twee rubrieken zijn verantwoordelijk voor deze daling: aan de ene kant zijn de marketingkosten in de loop van 2020 gedaald door annulaties van verscheidene evenementen; aan de andere kant daalden de overige uitgaven. Deze laatste rubriek wordt verklaard door de lagere kosten in verband met de overname van de bankactiviteiten van AXA (2020: 6,16 miljoen EUR vs. 2019: 6,67 miljoen EUR).

Hoewel de impact niet tot uiting komt in de IT-uitgaven (lichte stijging van +0,25 miljoen EUR), is Crelan erin geslaagd een aanzienlijk aantal interne vacatures in te vullen door nieuwe medewerkers aan te werven, waardoor minder een beroep moest worden gedaan op externe consultants en de kosten dus konden worden beperkt.

Tenslotte kan een stijging van de bedrijfsbelastingen (+1,24 miljoen EUR) worden vastgesteld. Dit is het resultaat van de sterke toename van de deposito's die in de loop van het jaar 2020 is waargenomen. Deze opmerking geldt ook in de context van het depositogarantiestelsel in de volgende paragraaf.

5.20.1.8.3.9.3 Bijdragen in contanten aan afwikkelingsfondsen en depositogarantiestelsels

De bijdragen aan afwikkelingsfondsen en depositogarantiestelsels kunnen als volgt worden gedetailleerd :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Depositogarantiestelsel	15.132.918	14.603.399
Single Resolution Funds	2.666.373	2.217.390
Totaal	**17.799.291**	**16.820.789**

Zoals in het kader van de bankentaks (zie vorige paragraaf) heeft de toename van de deposito's aan de passiefzijde mechanisch geleid tot een toename van de bedragen die verschuldigd zijn aan het depositogarantiestelsel (+0,53 miljoen EUR).

5.20.1.8.3.10 Bijzondere waardeverminderingen

De bijzondere waardeverminderingen kunnen per 31 december 2020 en 2019 als volgt gedetailleerd worden :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Bijzondere waardeverminderingen op financiële activa:	0	0
- schuldbewijzen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	0	0
- schuldbewijzen gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	0	0
- schuldbewijzen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	49.775	7.610
- leningen en vorderingen	-17.792.839	1.219.229
Bijzondere waardeverminderingen op niet-financiële activa:	0	0
- materiële vaste activa	0	0
- vastgoedbeleggingen	0	0
- immateriële activa	0	0
- andere	0	0
Totaal	**-17.743.064**	**1.226.839**

Met de invoering van IFRS 9 worden waardeverminderingen niet alleen bepaald volgens een impairment-model maar worden ook waardeverminderingen geboekt op meerdere types vorderingen. Meer bepaald gaat het over tegoeden op kredietinstellingen, titels uit de beleggingsportefeuille en buitenbalansverplichtingen (toegestane kredietlijnen en goedgekeurde aanvragen). Het effect van deze extra producten op het resultaat bedraagt in 2020 1,1 miljoen EUR en is opgenomen in de voorzieningen. Er werden in 2020 geen waardeverminderingen geboekt op niet-financiële vaste activa, zoals materiële en immateriële vaste activa.

Tijdens het boekjaar 2020 heeft de Groep de waardeverminderingen verhoogd voor een geconsolideerd bedrag van 17,8 miljoen EUR. Crelan NV verhoogde namelijk haar waardeverminderingen met 5,2 miljoen EUR (tegenover een terugname van 8,9 miljoen EUR in 2019), terwijl Europabank haar voorzieningen heeft doen stijgen met 12,6 miljoen EUR (tegenover 7,7 miljoen EUR in 2019).

5.20.1.8.3.11 Winstbelastingen

De onderstaande tabel geeft een uitsplitsing van de actuele en uitgestelde belastingen :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Actuele belastingen	10.207.326	11.676.946
Uitgestelde belastingen	2.140.823	2.133.793
Totaal winstbelastingen	**12.348.149**	**13.810.739**

De belastbare winst omvat uitgaven die niet fiscaal aftrekbaar zijn, evenals winsten die niet aan winstbelastingen zijn onderworpen.

De volgende tabel illustreert het verband tussen wettelijke en effectieve winstbelastingen :

(in EUR)	31/12/2020		31/12/2019	
	Belastingvoet	Belastinglast	Belastingvoet	Belastinglast
Winst voor belastingen		57.950.980		79.246.890
Wettelijk belastingtarief	25,00%	14.487.745	29,58%	23.441.235
Fiscale gevolgen van belastingtarieven in andere belastingjurisdicties	0,00%	0	0,00%	0
Fiscale gevolgen van de notionele intrestaftrek	0,00%	0	-0,21%	-166.138
Fiscale gevolgen van niet-belastbare baten	-10,79%	-6.254.050	-8,66%	-6.863.250
Fiscale gevolgen van lasten die niet fiscaal aftrekbaar zijn	1,42%	825.020	1,21%	962.574
Fiscale gevolgen van het gebruik van voorheen niet-opgenomen belastingvorderingen	-8,28%	-4.796.067	-8,74%	-6.928.277
Fiscale gevolgen van de bewegingen van voorzieningen of reserves	5,64%	3.270.287	-3,96%	-3.141.275
Boekhoudkundige eliminaties	11,54%	6.686.294	9,43%	7.474.527
Afzonderlijk belaste meerwaarden	0,00%	0	-0,50%	-398.438
Andere	-3,23%	-1.871.080	-0,72%	-570.219
Effectieve belastinglast van het boekjaar	**21,31%**	**12.348.149**	**17,43%**	**13.810.739**

Het belastingtarief is gebaseerd op het Belgische wettelijke belastingtarief dat is verlaagd tot 25% vanaf het belastingjaar 2021 met betrekking tot een boekjaar dat ten vroegste op 1 januari 2020 aanvangt. Het effectieve belastingtarief bedraagt 21,31%, wat een stijging betekent ten opzichte van vorig jaar.

Deze stijging van de effectieve belastingvoet is hoofdzakelijk het gevolg van de toename van de belaste voorzieningen (zie lijn "Fiscale gevolgen van de bewegingen van voorzieningen of reserves").

Ontvangen dividenden werden volledig in mindering gebracht op het resultaat van het jaar, en een deel van de stock aan Definitief Belaste Inkomsten kon ook worden toegerekend (zie lijn "Fiscale gevolgen van het gebruik van voorheen niet-opgenomen belastingvorderingen").

5.20.1.8.3.12 Vergoeding van de commissaris

In de onderstaande tabel worden de vergoedingen voor het college van commissarissen van de Groep voor het boekjaar weergegeven :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
1. Bezoldiging van de commissaris(sen)	354.702	359.014
2. Bezoldiging voor uitzonderlijke werkzaamheden of bijzondere opdrachten uitgevoerd binnen de vennootschap door de commissaris(sen)	123.877	44.030
a. Andere controleopdrachten	11.115	5.055
b. Belastingadviesopdrachten	0	0
c. Andere opdrachten buiten de revisorale opdrachten	112.762	38.975
3. Bezoldiging voor uitzonderlijke werkzaamheden of bijzondere opdrachten uitgevoerd binnen de vennootschap door personen met wie de commissaris(sen) verbonden is (zijn)	59.985	470.380
a. Andere controleopdrachten	0	0
b. Belastingadviesopdrachten	1.485	84.133
c. Andere opdrachten buiten de revisorale opdrachten	58.500	386.247
Totaal erelonen betaald aan de revisoren	**538.564**	**873.424**

De door Ernst & Young verleende diensten werden goedgekeurd door het Audit Comité.

5.20.1.8.3.13 Informatieverschaffing over verbonden partijen

De met de Groep verbonden partijen wijzen de leden van de Raad van Bestuur (inclusief de leden van het Directiecomité) en de met de Groep verbonden ondernemingen aan. Sinds de overname van de aandelen door de Belgische aandeelhouders in 2015 zijn er geen bedrijven meer verbonden aan de Groep.

Per eind 2020 heeft Crelan een uitstaand bedrag van 2,4 miljoen EUR aan leningen en vorderingen aan leden van de Raad van Bestuur en het Directiecomité. Deze zijn gewaarborgd door 0,9 miljoen EUR leningsverplichtingen, financiële garanties en overige gedane toezeggingen. Alle transacties met verbonden partijen zijn uitgevoerd aan marktconforme voorwaarden.

Aan de leden van de Raad van Bestuur werden volgende vergoedingen uitbetaald in 2020 en 2019 :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Korte termijn personeelsbeloningen	3.535.540	3.683.683
Vergoedingen na uitdiensttredingen	1.193.826	886.474
Andere langetermijn personeelsbeloningen		0
Ontslagvergoedingen		0
Op aandelen gebaseerde betalingen		0
Totaal	**4.729.366**	**4.570.157**

Het remuneratiebeleid gebeurt conform de voorschriften van de NBB.

5.20.1.9 Toelichting bij de buiten balans

5.20.1.9.1 Jaarrekening 2018

Onderstaande tabel detailleert de buiten balans verplichtingen van de Groep per 31 december 2018 :

(in EUR)	**31/12/2018**	**31/12/2017**
Verplichtingen uit hoofde van leningen		
- toegekend	1.030.109.123	987.609.435
- ontvangen	35.000.000	35.000.000
Financiële garanties		
- toegekend	41.722.627	40.647.425
- ontvangen	371.141.280	354.901.333
Collateral		
- toegekend	710.259.026	782.191.051
- ontvangen	18.145.267.077	17.810.432.558
Verplichtingen uit financiële lease-overeenkomsten		
- ten aanzien van een andere tegenpartij	5.855.068	3.317.095
- vanwege een andere tegenpartij	13.736.490	11.207.550

De toegekende verplichtingen uit hoofde van leningen hebben betrekking op de aan cliënten toegestane kredietlijnen die (nog) niet werden opgenomen. De ontvangen verplichtingen uit hoofde van leningen zijn de (nog) niet opgenomen kredietlijnen die de Groep aanhoudt ten aanzien van andere financiële tegenpartijen en die in het kader van een liquiditeitstekort kunnen worden aangesproken.

De ontvangen financiële garanties en collaterals dienen als garantie voor het nakomen van de verplichtingen van de cliënten in het kader van de kredietverstrekking. Het grootste deel betreft de ontvangen hypotheken. De toegekende collateral bestaat voor een groot deel uit gestorte cash collateral in het kader van de « credit support annexe » (CSA) van de ISDA documentatie op derivaten.

De verplichtingen ten aanzien van een andere tegenpartij in het kader van financiële leaseovereenkomsten hebben betrekking op de aankoopverbintenissen tegenover leveranciers. De verplichtingen vanwege een andere tegenpartij in het kader van financiële leaseovereenkomsten hebben betrekking op de aankoopopties van de cliënten.

5.20.1.9.2 Jaarrekening 2019

De onderstaande tabel geeft details over de verplichtingen buiten de balans van de Groep per 31 december 2019 :

(in EUR)	31/12/2019	31/12/2018
Verplichtingen uit hoofde van leningen		
- toegekend	1.015.411.473	1.030.109.123
- ontvangen	35.000.000	35.000.000
Financiële garanties		
- toegekend	43.633.516	41.722.627
- ontvangen	358.553.013	371.141.280
Collateral		
- toegekend	859.310.855	710.259.026
- ontvangen	18.990.311.404	18.145.267.077
Verplichtingen uit financiële lease-overeenkomsten		
- ten aanzien van een andere tegenpartij	4.350.838	5.855.068
- vanwege een andere tegenpartij	17.460.013	13.736.490

De toegekende verplichtingen uit hoofde van leningen hebben betrekking op kredietlijnen verstrekt aan klanten, die (nog) niet zijn opgenomen. De ontvangen verplichtingen uit hoofde van leningen zijn de (nog) niet opgenomen kredietlijnen die de Groep aanhoudt ten opzichte van andere financiële tegenpartijen en waarop beroep kan gedaan worden in het kader van een tekort aan liquiditeiten.

De ontvangen financiële garanties en ontvangen zekerheden dienen als garanties voor klantverbintenissen in het kader van de toekenning van kredieten. Het grootste deel betreft de ontvangen hypotheken. De toegewezen garantie bestaat hoofdzakelijk uit borgsommen die zijn betaald onder de "Credit Support Annex" (CSA) van de ISDA-documentatie over derivaten (zie toelichting 4.4.).

Verplichtingen tot enige andere tegenpartij in het kader van financiële leasing hebben betrekking op aankoopverplichtingen aan leveranciers. De verplichtingen van een andere tegenpartij in het kader van financiële lease hebben betrekking op aankoopopties voor klanten.

5.20.1.9.3 Jaarrekening 2020

De onderstaande tabel geeft details over de verplichtingen buiten de balans van de Groep per 31 december 2020 en 2019 :

(in EUR)	31/12/2020	31/12/2019
Verplichtingen uit hoofde van leningen		
- toegekend	1.228.176.514	1.015.411.473
- ontvangen	35.000.000	35.000.000
Financiële garanties		
- toegekend	43.703.406	43.633.516
- ontvangen	358.830.556	358.553.013
Collateral		
- toegekend	1.426.603.792	859.310.855
- ontvangen	19.593.068.387	18.990.311.404
Verplichtingen uit financiële lease-overeenkomsten		
- ten aanzien van een andere tegenpartij	5.621.014	4.350.838
- vanwege een andere tegenpartij	20.958.352	17.460.013

De toegekende verplichtingen uit hoofde van leningen hebben betrekking op kredietlijnen verstrekt aan klanten, die (nog) niet zijn opgenomen. De ontvangen verplichtingen uit hoofde van leningen zijn de (nog) niet opgenomen kredietlijnen die de Groep aanhoudt ten opzichte van andere financiële tegenpartijen en waarop beroep kan gedaan worden in het kader van een tekort aan liquiditeiten.

De ontvangen financiële garanties en ontvangen zekerheden dienen als garanties voor klantverbintenissen in het kader van de toekenning van kredieten. Het grootste deel betreft de ontvangen hypotheken. De toegewezen garantie bestaat hoofdzakelijk uit borgsommen die zijn betaald onder de "Credit Support Annex" (CSA) van de ISDA-documentatie over derivaten.

De sterke stijging van de verleende garanties in 2020 ten opzichte van 2019 is toe te schrijven aan het TLTRO III-programma waaraan de bank heeft deelgenomen.

Verplichtingen tot enige andere tegenpartij in het kader van financiële leasing hebben betrekking op aankoopverplichtingen aan leveranciers. De verplichtingen van een andere tegenpartij in het kader van financiële lease hebben betrekking op aankoopopties voor klanten.

5.20.2 Tussentijdse financiële informatie op 30/06/2021

5.20.2.1 Geconsolideerde balans op 30/06/2021

Activa (in EUR)	**30/06/2021**
Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken	3.614.379.185
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	98.464
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	6.931.316
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	11.290.526
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	19.419.689.925
Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases) aan banken	*137.453.007*
Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases) aan cliënten	*18.269.221.920*
Schuldbewijzen	*1.013.014.998*
Derivaten gebruikt ter afdekking	9.845.373
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille	522.356.318
Materiële vaste activa	33.954.187
Goodwill en Immateriële activa	36.488.618
Investeringen in geassocieerde deelnemingen, dochterondernemingen en joint ventures	90.000
Belastingvorderingen	41.207.316
Andere activa	32.319.152
Activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten*	53.452.035
Totaal Activa	23.782.102.413

Verplichtingen (in EUR)	**30/06/2021**
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	694.531
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	22.248.736.804
Deposito's	*21.430.191.914*
Kredietinstellingen	*423.288.704*
Andere dan kredietinstellingen	*21.006.903.210*
In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties	*616.160.317*
Achtergestelde verplichtingen	*44.560.216*
Andere financiële verplichtingen	*157.824.357*
Derivaten gebruikt ter afdekking	45.877.965
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille	6.541.589
Voorzieningen	15.055.490
Belastingverplichtingen	5.014.882
Andere verplichtingen	140.984.947
Verplichtingen i.v.m. groepen activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten*	23.060.385
Totaal Verplichtingen	22.485.966.592

Eigen vermogen (in EUR)	**30/06/2021**
Geplaatst kapitaal	894.662.108
Kapitaal coöperanten	*894.662.108*
Gestort Kapitaal	*0*
Andere componenten van het eigen vermogen	-1.198.028
Reserves (met inbegrip van ingehouden winsten)	390.015.603
Baten uit het lopende jaar	12.656.137
Minderheidsbelangen AXA groep	0
Totaal Eigen Vermogen	1.296.135.821
Totaal verplichtingen en eigen vermogen	23.782.102.413

** Ten gevolge van de beslissing om Crelan Insurance te verkopen, worden de activa en passiva van Crelan Insurance op een afzonderlijke lijn als een groep activa en passiva aangehouden voor verkoop.*

5.20.2.2 Geconsolideerde resultatenrekening op 30/06/2021

(in EUR)	30/06/2021
GEWONE BEDRIJFSACTIVITEITEN	
Financiële en exploitatiebaten en –lasten	158.725.985
Rentebaten	203.787.593
Rentelasten	-77.332.725
Dividenden	312.294
Baten uit provisies en vergoedingen	62.621.540
Lasten uit provisies en vergoedingen	-50.113.528
Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	1.955.726
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden (netto)	39.680
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening (netto)	88.127
Aanpassingen van de reële waarde bij de administratieve verwerking van afdekkingstransacties	2.429.412
Herwaarderingen van valutakoersverschillen	547.904
Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa	23.980
Andere exploitatiebaten	14.451.870
Andere exploitatielasten	-85.886
Administratiekosten	-147.208.802
Personeelsuitgaven	-45.230.741
Algemene en administratieve uitgaven	-101.978.061
Afschrijvingen	-5.177.301
Materiële vaste activa	-3.543.366
Immateriële activa (andere dan goodwill)	-1.633.935

Winst of verlies tav aanpassing van financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	-222.824
Voorzieningen	1.497.117
Bijzondere waardeverminderingen	888.357
Bijzondere waardeverminderingsverliezen op financiële activa die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	888.357
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	0
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	888.357
Bijzondere waardeverminderingsverliezen op materiële vaste activa	0
Negatieve goodwill die onmiddellijk wordt opgenomen in de winst-en verliesrekening	0
Winsten en verliezen op vaste activa of groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop	3.045.358
TOTALE WINST OF VERLIES UIT VOORTGEZETTE BEDRIJFSACTIVITEITEN VÓÓR AFTREK VAN BELASTINGEN EN MINDERHEIDSBELANG	11.547.890
Belastinglasten (winstbelasting) verbonden met de winst of het verlies uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	1.108.246
NETTOWINST OF -VERLIES	**12.656.136**

5.20.3 Geconsolideerde bestuursverslagen

5.20.3.1 Boekjaar 2018

Jaarverslag 2018
Groep Crelan

In overeenstemming met artikel 105 van het Vennootschapswetboek vormen de cijfers in dit rapport een verkorte versie van de officieel gepubliceerde jaarrekeningen van de Groep Crelan, afgesloten op 31 december 2018. Het handelt om de geconsolideerde jaarrekeningen onder IFRS. Voor deze gepubliceerde jaarrekeningen leverde onze commissaris een goedkeurende verklaring zonder voorbehoud.

De in dit jaarverslag vermelde cijfers kunnen betrekking hebben op het geheel van de Groep Crelan en op de individuele entiteiten, namelijk de bank Crelan, Crelan Insurance en Europabank.

De volledige geconsolideerde jaarrekening kan opgevraagd worden bij de directie Secretariaat-Generaal en Corporate Communication, via e-mail: general.office@crelan.be.

Inhoudstafel

Gesprek met Philippe Voisin x

Een korte voorstelling x

Structuur en aandeelhouderschap x

Kerncijfers 2018 X

De markten in 2018 x

Geconsolideerd bestuursverslag van de Groep Crelan, boekjaar 2018 x

1. **Corporate governance.....x**
    - **Raden van Bestuur en directiecomités .....x**
    - **Commissaris .....x**
    - **Statutaire wijzigingen .....x**
    - **Deugdelijk bestuur .....x**
    - **Beloningsbeleid .....x**
    - **Evaluatie van de governance .....x**
2. **Resultaten en synergieën binnen de Groep.....x**
    - **Resultaten Crelan NV .....x**
    - **Resultaten Crelan Insurance .....x**
    - **Resultaten Europabank .....x**
    - **Synergieën .....x**
3. **Crelan, een maatschappelijk geëngageerde en duurzame bank.....x**
    - **Maatschappelijk engagement via Crelan Foundation .....x**
    - **Sportsponsoring .....;x**
4. **Crelan, een bank die evolueert .....x**
    - **Initiatieven naar de klanten .....x**
    - **Initiatieven naar het personeel .....x**
    - **IT-ontwikkelingen en digitale dienstverlening .....x**
    - **Het beheer van de portefeuille.....x**
5. **Crelan, een veilige bank .....x**
    - **Algemeen risk management .....x**
    - **Compliance .....x**
    - **Interne audit .....x**

Inspectie van het Net.....x

6. Balans en resultatenrekening x
7. Bedanking x

Gesprek met Philippe Voisin

Hoe kijkt u terug op 2018?

Kenmerkend voor 2018 was de belangrijke toename van de onzekerheid op geopolitiek, commercieel en sociaal vlak. De politieke beslissingen bepaalden in sterke mate de evoluties op de financiële markten. Ze leidden tot een toegenomen volatiliteit op de rente- en aandelenmarkten.

Dankzij een strikte kostenbeheersing en stabiele inkomsten realiseerde Crelan overtuigende resultaten op alle domeinen: betaalverkeer, sparen en beleggen, kredieten en verzekeringen.
Dat leidde op zijn beurt tot geruststellende en bevredigende financiële resultaten met een netto bankresultaat dat stand houdt, exploitatiekosten die onder controle zijn, een goede risicokost en een stijging van de nettowinst met bijna 16 miljoen EUR.

De Groep Crelan bereikt een netto resultaat van 65,8 miljoen EUR, een stijging met 31,8%. Welke elementen hebben tot dit resultaat geleid?

In moeilijke marktomstandigheden slaagde Crelan erin om het operationeel resultaat te laten stijgen tegenover 2017. Het renteresultaat bleef stabiel en de fee-inkomsten stegen, wat een mooi resultaat is gezien de continue lage rente en de volatiele beurzen in 2018.

Ondanks belangrijke IT-investeringen en stijgende bankentaksen daalde de Cost Income Ratio met bijna 2% tot 71,79%. Een daling van de personeelskosten en een strikte controle op de overige kosten leidden tot lagere werkingskosten. De kost voor de waardeverminderingen bleef stabiel tegenover 2017 en in verhouding tot de omvang van de kredietportefeuille relatief beperkt. De kost ligt dan ook in lijn met de tendens op de Belgische markt.

Het netto resultaat steeg zelf met 15,8 miljoen EUR, ook omdat de belastingkost daalde met meer dan 8 miljoen EUR. Deze kost was in 2017 uitzonderlijk hoog door de impact van de belastingverlaging op de waardering van de actieve belastinglatenties.

De drie entiteiten van onze Groep, namelijk Crelan Bank, Crelan Insurance en Europabank droegen elk bij tot dit goede resultaat.

Wat waren voor u de hoogtepunten bij Crelan in 2018?

Het strategisch plan van de bank richt zich op groei, nabijheid en een moderne dienstverlening. Ik ben dan ook tevreden dat we op deze drie kernpunten vooruitgang hebben geboekt.

In het agentennet hebben we de professionalisering voortgezet. We streven daarbij naar grotere kantoren waarbij de medewerkers zich voldoende kunnen specialiseren. Daarnaast hebben we 120

kantoren omgedoopt tot competentiecenters. Deze kantoren bieden naast de retailproducten ook een gespecialiseerd advies- en productenaanbod voor de KMO's, de zelfstandigen, de vrije beroepen en de landbouwbedrijven.

Sinds 2018 kunnen onze klanten via het online-platform myCrelan klant worden, een rekening openen en een lening op afbetaling aanvragen zonder daarvoor in het agentschap langs te moeten gaan. We bouwen ons digitaal dienstenaanbod continu verder uit om de klant een maximale klantbeleving aan te bieden. Vanuit diezelfde optiek hebben we onze IT-afdeling anders georganiseerd met teams die het volledige proces van ontwikkeling over productie tot onderhoud, voor de aan hen toegekende processen, in handen nemen. Op die manier zullen we sneller en flexibeler kunnen reageren in het voordeel van onze agenten en klanten.

Groei hebben we verder gestimuleerd door het verbreden van onze samenwerking met partners zoals Econopolis Wealth Management, Amundi en niet in het minst door de nieuwe samenwerking met Allianz, waardoor de Crelan-agenten ook de levenproducten van deze verzekeraar kunnen aanbieden.

We hadden ook aandacht voor onze coöperatieve identiteit met onder andere de organisatie van een groepsaankoop groene energie en de oprichting van de Crelan Foundation. In het eerste werkjaar van de Crelan Foundation hebben we 53 maatschappelijk geëngageerde projecten van coöperanten financieel ondersteund.

Tijdens de lange uitzonderlijke periode van droogte vonden we het als coöperatieve bank ook belangrijk om onze landbouwklanten te ondersteunen door hen de mogelijkheid te bieden om de kapitaalaflossingen op het krediet met een jaar op te schorten. Op die manier droegen we ons steentje bij om de druk op de liquiditeitspositie van deze landbouwbedrijven te verlichten. Door deze solidariteit verenigt Crelan haar landbouwroots met haar coöperatieve waarden.

Er is veel te doen rond digitalisering, hoe ziet u dit verder evolueren in de globale dienstverlening?

We leven in een wereld waarin technologie een prominente plaats inneemt en de motor is voor verandering en vooruitgang. Zo verwacht ik dat de technologie met nieuwe technieken ook zal kunnen zorgen voor een verduurzaming van de maatschappij.

De wereld is vandaag de dag een dorp geworden waar iedereen met elkaar verbonden is. Consumenten verwachten om op eender welk moment in contact te kunnen komen met hun bankier en snel geholpen te kunnen worden. Het dienstenaanbod volgt dit verwachtingspatroon, kijken we bijvoorbeeld maar naar de flitsbetalingen die Crelan samen met een groep van andere banken in 2019 als pionier op de Belgische markt zal aanbieden.

Met PSD2 zullen ook nieuwe spelers zich kunnen aanbieden op de markt van financiële dienstverlening. Voor de banken komt het er dus op aan om innovatief te zijn en hun service zo goed mogelijk af te stemmen op de verwachtingen en noden van de klanten.

Toekomstig succes zal vooral bepaald worden door de mate waarin je als bedrijf het verhaal van de klant begrijpt en hem erover kan spreken. Als bank die dicht bij haar klanten staat, wil Crelan mee zijn met de digitale evolutie zonder een voortrekker te zijn. Het gaat niet om een opbod tussen digitale diensten, maar om het opbouwen van een vertrouwensrelatie met de klant. Dit digitale aanbod versterken we bij Crelan dan ook door een goede lokale aanwezigheid van onze agenten. Daarom hebben we in 2018 ook 19 nieuwe agentschappen geopend in gemeenten waar we nog niet aanwezig waren. Technologie zal dus hand in hand gaan met persoonlijk contact en professioneel advies die de klant helpt beslissingen te nemen op belangrijke sleutelmomenten.

Wat verwacht u van de markt in 2019?

De onzekerheid zal zich ook in 2019 nog blijven manifesteren. We zullen dus in een complexe omgeving moeten opereren en beslissingen nemen die ons niet in de val van de 'paradox van de stabiliteit' laten trappen. 2019 zou dus eerder volatiel kunnen verlopen en de groeivertraging zou zich door een niet aangepast aanbod van arbeidsprofielen en de hoge schuldgraad sterker kunnen manifesteren in Europa dan elders.

Er is nog niets verloren maar we moeten wel handelen om de motor van voorspoed opnieuw te laten aanslaan. In deze context zullen de kwaliteit van de activa, de beheersing van de kosten en de liquiditeit de grootste aandacht vragen. Crelan beschikt op dat vlak dankzij haar voorzichtige politiek en dankzij haar taille over heel wat veerkracht en belangrijke troeven.

Waarop wil Crelan het accent leggen in 2019?

We gaan verder op de ingeslagen weg en zullen daarbij onze troeven sterker ontwikkelen. De wereld verandert steeds sneller. Bedrijven moeten zich aanpassen in hun denken en doen. Als bank op mensenmaat hanteren we lichtere structuren en processen en kunnen we hierop inspelen. In 2019 zullen we dan ook verder aandacht hebben voor eenvoudige en efficiënte processen en structuren op de hoofdzetel en voor een professioneel werkend agentennet.

De digitalisering zal daarbij een belangrijke rol blijven spelen. In 2019 willen we dat proces versneld verder zetten met nieuwe ontwikkelingen in onze applicaties voor de klanten en de agenten. Het uiteindelijke streefdoel is om in enkele jaren een volledig omni-channelaanbod aan te bieden waarbij al onze kanalen geïntegreerd zijn en met elkaar communiceren. Verder blijven we opportuniteiten onderzoeken op het vlak van ons productenaanbod in samenwerking met onze preferente partners.

De bestaande synergieën van Crelan Bank met Crelan Insurance en Europabank en mogelijke nieuwe opportuniteiten werden in kaart gebracht met het doel om ook op dat vlak nog verder te optimaliseren.

Tot slot zullen we ook onze coöperatieve identiteit blijven versterken om zo meer klanten en consumenten te overtuigen om coöperant te worden. Door samen te werken willen we onze rol en onze lokale aanwezigheid nog versterken.

Philippe Voisin,
CEO Crelan

Een korte voorstelling

De Groep Crelan is de coöperatieve bank Crelan en haar twee dochters, Crelan Insurance en de nichebank Europabank.

Crelan biedt een uitgebreid gamma financiële producten en diensten aan voor de particulieren, de zelfstandigen en de KMO's. Daarnaast is de bank met een gespecialiseerd productengamma de bevoorrechte partner van de land- en tuinbouwers en van de grote ondernemingen uit de land- en tuinbouwsector.

Onder het motto 'Samen anders bankieren' legt Crelan de klemtoon op een persoonlijk contact en op een vertrouwensrelatie met haar klanten. De bank hanteert een duurzaam model en toont een echt maatschappelijk engagement.

Crelan Insurance biedt sinds 2007 kredietgebonden verzekeringen aan. Dit zijn schuldsaldo-verzekeringen, financieringssaldoverzekeringen en tijdelijke verzekeringen overlijden met constant kapitaal. Het productengamma van de verzekeraar sluit dus naadloos aan bij de kredietproducten van Crelan en Europabank.

Europabank is een typische nichebank. Ze heeft een specifiek producten- en dienstengamma. Ze is vooral bekend voor haar specialisatie in consumentenkrediet. Handelaars kennen de bank ook als verwerker van transacties met debetkaarten en de kredietkaarten Visa en MasterCard. Bij bedrijven, middenstand en vrije beroepen is Europabank gekend als aanbieder van financiële leasing en renting.

Binnen de groep wordt er op commercieel, technisch en financieel vlak samengewerkt.

Bedrijf	Aantal medewerkers	Aantal kantoren	Aantal klanten	Aantal coöperanten	Actief in
Crelan	2.506*	586	767.187	275.675	België
Crelan Insurance	15	-	113.014	-	België
Europabank	338	47	152.700	-	België

*792 personeelsleden en 1.714 medewerkers in het zelfstandig agentennet

Meer informatie over de geschiedenis van Crelan en de Groep Crelan vindt u op www.crelan.be.

Structuur en aandeelhouderschap

De NV Crelan en de erkende coöperatieve Kas, de CVBA CrelanCo, vormen samen een federatie van kredietinstellingen[1], waarbij de NV Crelan de centrale instelling is. Tussen beide is er een volledige solidariteit en daarom worden de resultaten van de NV Crelan en de CBVA CrelanCo geglobaliseerd.

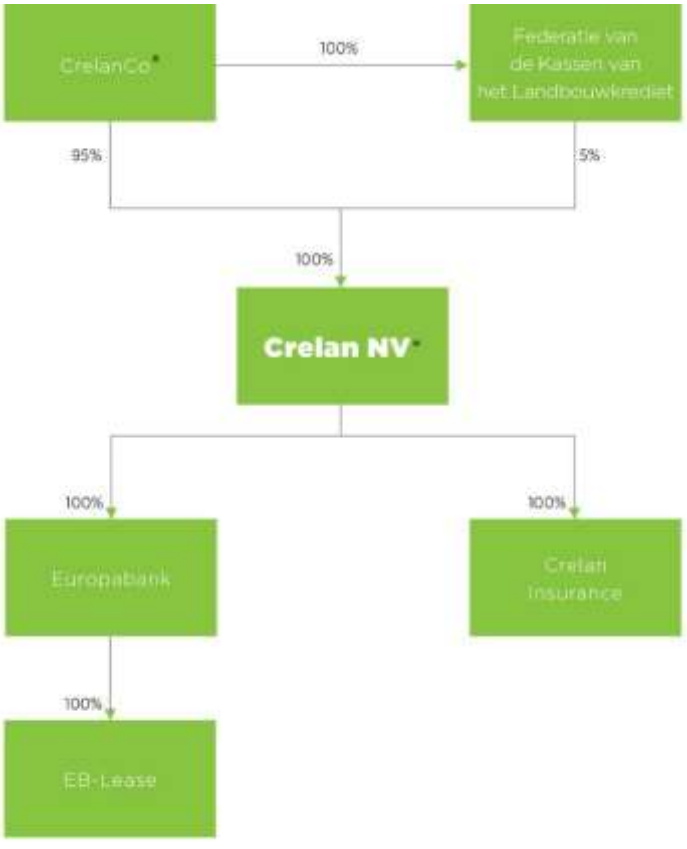
De CVBA CrelanCo bezit samen met de CVBA Federatie van de Kassen van het Landbouwkrediet[2] - hierna FKL genoemd - 100% van de aandelen en stemrechten in de NV Crelan. Het coöperatief kapitaal van CrelanCo is in handen van 275.675 coöperanten. Crelan is dus een 100% Belgische bank met een 100% coöperatieve verankering.

Het Directiecomité van de NV Crelan staat in voor het operationele beleid van zowel de NV Crelan als de CVBA CrelanCo.

Het geheel gevormd door de NV Crelan en de CVBA CrelanCo wordt in dit verslag als "Crelan" of "de Bank" aangeduid, terwijl de bredere benaming "Groep Crelan" of "de Groep" verwijst naar alle entiteiten of dochtervennootschappen die hierna vermeld worden en die door volledige integratie in de consolidatie zijn opgenomen.

De rekeningen van de dochtervennootschappen van de NV Crelan, namelijk Europabank sinds 2004 en Crelan Insurance sinds 2007, en van FKL zijn inbegrepen in de consolidatieperimeter van de Groep Crelan volgens het Koninklijk Besluit van 23 september 1992 over de geconsolideerde jaarrekening van de kredietinstellingen.

Volgend schema toont een vereenvoudigd overzicht van de structuur van de Groep Crelan.

2

* Crelan NV en CrelanCo vormen de Federatie van kredietinstellingen 'Crelan'

[1] In overeenstemming met artikel 239 van de Wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen.

[2] De CVBA Federatie van de Kassen van het Landbouwkrediet is een coöperatieve vennootschap die toeziet op de coördinatie van de activiteiten van de CVBA CrelanCo en de NV Crelan. In het kader van de vereenvoudiging van de groepsstructuur besliste de Raad van Bestuur van de CVBA CrelanCo op 20 december 2018 om de liquidatieprocedure van de CVBA FKL op te starten. Deze procedure zal in de loop van 2019 worden afgerond.

Kerncijfers Crelan Groep 2018

Medewerkers, kantoren, coöperanten en klanten

Medewerkers	2.859
Kantoren	633x
Coöperanten	275.675x
Klanten	919.887x

Verdeling kredietomloop

Particulieren	73,37%
Land- en tuinbouw	13,11%
Ondernemingen	13,52%

Geconsolideerd resultaat

(IN MIO EUR)*

	2017	2018	EVOLUTIE
Deposito's van de cliënteel (incl. achtergestelde certificaten)	17.859,42	18.376,63	+2,90%
Kredieten aan de cliënteel (IFRS)	16.346,89	16.593,86	+1,51%
Leningen en vorderingen	16.469,10	16.680,87	+1,29%
Financiële portefeuille	1.615,87	1.666,66	+3,14%
Eigen vermogen (incl. coöperatief kapitaal)	1.177,22	1.167,04	-0,86%
Totaal activa	19.973,10	20.445,85	+2,37%
Netto resultaat	49,95	65,79	+31.71%

Ratio’s

	2018
Cost Income Ratio	71,79%
Loan Loss Ratio	0,03%
ROE	5,59%
Tier 1	17,76%

De markten in 2018

Hoewel de economische groei in 2018 in de belangrijkste regio's van de wereld nog steeds aanzienlijk positief was, zagen we belangrijke divergenties. Het jaar was zeer moeilijk voor bijna alle activa, met uitzondering van staatsobligaties, gedreven door appetijt van de beleggers voor risicovrije activa, door hun bezorgdheid over de duurzaamheid van de wereldeconomie.

In de Verenigde Staten heeft de Amerikaanse economie, gesteund door de fiscale maatregelen van de Trump Administration, zeer goed gepresteerd. Na een schuchtere start aan het begin van het jaar is de groei in het tweede en derde kwartaal aanzienlijk versneld. Tegen deze achtergrond heeft de Federal Reserve haar monetair beleid verder vernauwd door de rentevoeten in de loop van het jaar viermaal te verhogen, gezien de solide groei en een stabiele inflatie. De beslissing van Washington om douanetarieven op te leggen voor een groot aantal uit China geïmporteerde producten, maar ook komende van andere belangrijke handelspartners, zorgde echter voor meer sombere perspectieven.

Geen echt positieve evolutie echter in de eurozone, waar de groei door zowel interne als externe factoren zeer teleurstellend was. Het hoge niveau van de euro was nadelig voor de industriële activiteit en de export. Ook de stijging van de olieprijs tot oktober was een negatieve factor. Tot slot hebben de politieke onzekerheden (sociale spanningen in Frankrijk, begrotingsconflict tussen Europa en Italië, een fragiele coalitie in Duitsland en Brexit) gewogen op de economie. Hoewel de Europese Centrale Bank haar programma voor de aankoop van activa in december heeft stopgezet, blijft het gezien de context zeer onzeker of zij in staat zal zijn de beleidsrente in 2019 te verhogen.

Ten slotte is de situatie in de opkomende landen, die in hoge mate zijn blootgesteld aan de Chinese vertraging en de internationale handelsspanningen, vanaf het tweede kwartaal geleidelijk verslechterd. Enerzijds heeft de normalisering van het Amerikaanse monetaire beleid en de sterke dollar de opkomende landen getroffen. Anderzijds heeft de handelsoorlog de groei van de wereldhandel en de groei beperkt. We zijn ook geconfronteerd met specifieke risico's zoals in Turkije, Argentinië, enz.

Geconsolideerd bestuursverslag van de Groep Crelan, boekjaar 2018

1. Corporate governance

Raden van Bestuur en Directiecomités

Crelan NV

In 2018 wijzigde de samenstelling van het Directiecomité niet.

De Bank hertekende in het najaar van 2018 wel haar organisatiestructuur en voerde deze wijziging door op 1 januari 2019. Met deze nieuwe structuur wil Crelan:

- haar commerciële slagkracht versterken om de ambitieuze commerciële objectieven in het strategisch plan zo optimaal mogelijk te realiseren;
- haar organisatie accurater laten evolueren in functie van de maatschappelijke veranderingen en de toekomstige klantenbehoeften op het vlak van digitalisering, efficiëntie, kwaliteit en servicegerichtheid;
- meer aandacht geven aan de ontwikkeling van de medewerkers door de oprichting van een directie “people & talent management”.

Het nieuwe organogram sinds 1 januari 2019:

Raad van bestuur van de nv Crelan (31/12/2018)

VOORZITTER	
Luc Versele [4]	Benoemd/vernieuwing mandaat: 23 april 2015
ONDERVOORZITTER	
Jean-Pierre Dubois [1] [4]	Benoemd/vernieuwing mandaat: 28 april 2016
BESTUURDERS	
Jan Annaert [2] [3], onafhankelijk bestuurder	Benoemd/vernieuwing mandaat: 19 januari 2017
René Bernaerdt	Benoemd/vernieuwing mandaat: 18 juni 2015
Joris Cnockaert	Benoemd/vernieuwing mandaat: 5 juli 2017
Heidi Cortois	Benoemd/vernieuwing mandaat: 18 juni 2015
Filip De Campenaere	Benoemd/vernieuwing mandaat: 1 maart 2017
Ann Dieleman	Benoemd/vernieuwing mandaat: 18 juni 2015
Alain Diéval [2] [3], onafhankelijk bestuurder	Benoemd/vernieuwing mandaat: 18 juni 2015
Xavier Gellynck [2]	Benoemd/vernieuwing mandaat: 18 juni 2015
Jean-Paul Grégoire	Benoemd/vernieuwing mandaat: 1 juli 2014
Yvan Hayez [4][5]	Benoemd/vernieuwing mandaat: 23 april 2015
Catherine Houssa [1], onafhankelijk bestuurder	Benoemd/vernieuwing mandaat: 18 juni 2015
Robert Joly [2] [3]	Benoemd/vernieuwing mandaat: 23 april 2015
Marianne Streel	Benoemd/vernieuwing mandaat: 18 juni 2015
Hendrik Vandamme [4]	Benoemd/vernieuwing mandaat: 23 april 2015

Agnes Van den Berge [1] [4], onafhankelijk bestuurder	Benoemd/vernieuwing mandaat: 3 september 2017
Philippe Voisin	Benoemd/vernieuwing mandaat: 27 april 2017
Clair Ysebaert [3]	Benoemd/vernieuwing mandaat: 18 juni 2015

[1] Lid van het Auditcomité
[2] Lid van het Risicocomité
[3] Lid van het Remuneratiecomité
[4] Lid van het Benoemingscomité
[5] Sinds 12 februari 2019 is dhr. Yvan Hayez geen personeelslid meer van de Fédération Wallonne de l'Agriculture (FWA). In overeenstemming met artikel 12 van de statuten van de CVBA CrelanCo komt hierdoor ook zijn mandaat als bestuurder van de NV Crelan met onmiddellijke ingang ten einde.

Raad van bestuur van de cvba CrelanCo (31/12/2018)

VOORZITTER	
Jean-Pierre Dubois	Benoemd/vernieuwing mandaat: 5 november 2015
ONDERVOORZITTER	
Luc Versele	Benoemd/vernieuwing mandaat: 27 april 2017
BESTUURDERS	
René Bernaerdt	Benoemd/vernieuwing mandaat: 5 november 2015
Ann Dieleman	Benoemd/vernieuwing mandaat: 5 november 2015
Xavier Gellynck	Benoemd/vernieuwing mandaat: 26 april 2018
Yvan Hayez[1]	Benoemd/vernieuwing mandaat: 5 november 2015
Robert Joly	Benoemd/vernieuwing mandaat: 5 november 2015
Marianne Streel	Benoemd/vernieuwing mandaat: 5 november 2015
Hendrik Vandamme	Benoemd/vernieuwing mandaat: 28 april 2016
Clair Ysebaert	Benoemd/vernieuwing mandaat: 23 april 2014

[1] Sinds 12 februari 2019 is dhr. Yvan Hayez geen personeelslid meer van de Fédération Wallonne de l'Agriculture (FWA). In overeenstemming met artikel 12 van de statuten van de CVBA CrelanCo komt hierdoor ook zijn mandaat als bestuurder van de CVBA CrelanCo met onmiddellijke ingang ten einde.

De Raad van Bestuur kwam in 2018 acht keer samen.

In overeenstemming met artikel 27 van de Wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen ondersteunen een Auditcomité, een Remuneratiecomité, een Risicocomité en een Benoemingscomité de Raad van Bestuur in haar taken. Daarnaast bereidt het Strategisch Comité de strategische krijtlijnen voor de Raad van Bestuur voor.

Met hun kennis en ervaring en met hun onafhankelijk oordeelsvermogen waarborgen de vier onafhankelijke bestuurders – Jan Annaert, Alain Diéval, Catherine Houssa en Agnes Van den Berge - een objectieve besluitvorming, zowel in de Raad van Bestuur als in de diverse comités waarin zij zetelen. Zij zien onder meer ook toe op de naleving van de regels inzake risicobeheersing, compliance, ethiek en goede praktijken binnen de bank.

Hieronder volgt de samenstelling van de comités op datum van 31 december 2018.

Auditcomité

Agnes Van den Berge	Voorzitter – onafhankelijk bestuurder
Jean-Pierre Dubois	bestuurder
Catherine Houssa	onafhankelijke bestuurder

Het Auditcomité kwam vier keer samen in 2018.
Daarnaast vonden ook vijf gezamenlijke vergaderingen van het Audit- en Risicocomité plaats.

Remuneratiecomité

Alain Diéval	Voorzitter – onafhankelijk bestuurder
Jan Annaert	onafhankelijke bestuurder
Robert Joly	bestuurder
Clair Ysebaert	bestuurder

Het Remuneratiecomité kwam twee keer samen in 2018.

Risicocomité

Alain Diéval	Voorzitter – onafhankelijke bestuurder
Jan Annaert	onafhankelijke bestuurder
Xavier Gellynck	bestuurder
Robert Joly	bestuurder

Het Risicocomité kwam zeven keer samen in 2018.

Benoemingscomité

Luc Versele	Voorzitter
Jean-Pierre Dubois	bestuurder
Yvan Hayez[(1)]	bestuurder
Hendrik Vandamme	bestuurder
Agnes Van den Berge	onafhankelijke bestuurder

[(1)] Sinds 12 februari 2019 is dhr. Yvan Hayez geen personeelslid meer van de Fédération Wallonne de l'Agriculture (FWA). In overeenstemming met artikel 12 van de statuten van de CVBA CrelanCo komt hierdoor ook zijn mandaat als bestuurder van de CVBA CrelanCo met onmiddellijke ingang ten einde.

Het Benoemingscomité kwam twee keer samen in 2018.

De Voorzitter van de Raad van Bestuur en de Voorzitter van het Directiecomité kunnen worden uitgenodigd op de vergaderingen van de diverse comités waarin ze niet zetelen.
Volgens artikel 62 §2 van de Wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen en volgens het reglement van de Nationale Bank van België is de Bank verplicht om de externe functies die haar bestuurders en effectieve leiders buiten de Groep Crelan uitoefenen openbaar te maken. De Bank voldoet aan deze verplichting via een publicatie op de website van Crelan (www.crelan.be).

Crelan Insurance

De Raad van Bestuur kwam vijf keer samen in 2018 en onderging een aantal wijzigingen.

Op voorstel van de Raad van Bestuur heeft de Statutaire Algemene Vergadering van 10 april 2018 beslist om de heer Joris Cnockaert te benoemen als uitvoerend bestuurder en de heer Ortwin De Vliegher als niet-uitvoerend bestuurder.

Omwille van het vertrek in onderling overleg van Sigrid Van Geet per 21 september 2018 heeft de Buitengewone Algemene Vergadering van 20 december 2018, op voorstel van de Raad van Bestuur, beslist om Filip De Campenaere te benoemen als uitvoerend bestuurder.

Dit geeft volgende samenstelling van de Raad van Bestuur op 31 december 2018:

Voorzitter:	Philippe Voisin
Bestuurders:	Joris Cnockaert Filip De Campenaere (1) Ortwin De Vliegher Jean-Pierre Dubois Jean-Paul Grégoire Luc Versele

(1) onder voorbehoud van goedkeuring door de NBB

Door het vertrek van Sigrid Van Geet per 21 september 2018 onderging ook het Directiecomité een wijziging.

De samenstelling van het Directiecomité op 31 december 2018 is als volgt :

Voorzitter:	Jean-Paul Grégoire (CEO)
Leden:	Joris Cnockaert (CRO) Heidi Cortois (CIO) Filip De Campenaere (CFO)

Europabank

De Raad van Bestuur is samengesteld uit 12 leden waaronder 6 leden als vertegenwoordiger van de hoofdaandeelhouder, 4 leden van het Directiecomité en 2 onafhankelijke bestuurders.

De samenstelling van de Raad van Bestuur op 31 december 2018 is als volgt:

Voorzitter:	Philippe Voisin
Bestuurders:	Jan Annaert (onafhankelijke bestuurder) Gérald Bogaert (lid Directiecomité) Marc Claus (lid Directiecomité) Joris Cnockaert Filip De Campenaere Luc De Wilde (lid Directiecomité)

Jean-Pierre Dubois
Hendrik Vandamme
Agnes Van den Berge (onafhankelijke bestuurder)
Rudi Vanlangendyck (voorzitter Directiecomité)
Luc Versele

De Raad van Bestuur kwam zes keer samen in 2018.

Onder de bevoegdheid van de Raad van Bestuur functioneren het Auditcomité en het Remuneratiecomité.

Op 12 maart 2018 vond een Buitengewone Algemene Vergadering plaats waarbij het maatschappelijk kapitaal van Europabank verhoogd werd met 20 miljoen EUR tot 25.250.000 EUR.

Commissaris

De Statutaire Algemene Vergadering van 27 april 2017 besliste om de erkende revisorenvennootschap EY te benoemen als commissaris voor een periode van 3 jaar. EY wordt hierbij vertegenwoordigd door Jean-François Hubin.

EY controleert bijgevolg de geconsolideerde rekeningen van de Groep Crelan.

Statutaire wijzigingen

De statuten van de NV Crelan zijn voor het laatst gewijzigd op 10 juni 2014, door de stopzetting van de aandeelhoudersovereenkomst en de ondertekening van de kaderovereenkomst tot aandelenoverdracht tussen de Belgische en de Franse aandeelhouders. Ook de verwijzingen naar de Wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen werden op dat moment toegevoegd.

Deugdelijk bestuur

In overeenstemming met de Circulaire NBB_2011_09 van 20 december 2011 over de evaluatie van de interne controle evalueerde de effectieve leiding van de Bank zijn systeem van interne controle en voerde de Bank een permanente tweedelijnscontrole in.

Het Verslag van de effectieve leiding over de beoordeling van de interne controle en het Verslag van de effectieve leiding over de beoordeling van de interne controle op beleggingsdiensten en -activiteiten zijn vanaf 2016 gebaseerd op de gedetailleerde risicocartografie van de processen van de Bank.

De Bank maakte de vermelde Verslagen in februari 2018 over aan de Nationale Bank van België.

Volgens Circulaire NBB_2018_28 / Richtsnoeren van de EBA van 26 september 2017 inzake interne governance (EBA/GL/2017) moet het Memorandum van Deugdelijk Bestuur jaarlijks op zijn conformiteit geëvalueerd worden en moet het aangepast worden in geval van betekenisvolle wijzigingen die de beleidsstructuur en de organisatie van de financiële instelling beïnvloeden.

De Raad van Bestuur van 27 september 2018 heeft het aangepast Memorandum van Deugdelijk Bestuur goedgekeurd, waarna het is overgemaakt aan de Nationale Bank van België.

Beloningsbeleid

De Raad van Bestuur heeft in zijn midden een Remuneratiecomité opgericht om aanbevelingen aan de Raad van Bestuur over te maken. De voorstellen van het comité omvatten het geldelijk statuut van de uitvoerende en niet-uitvoerende leiders van de Bank en haar filialen, alsook het geldelijk statuut van de personen die verantwoordelijk zijn voor de onafhankelijke controlefuncties en dit zonder afbreuk te doen aan de bevoegdheden van de Algemene Vergadering der Aandeelhouders.

Het Remuneratiecomité houdt bij zijn aanbevelingen rekening met zowel de langetermijnbelangen van de aandeelhouders, investeerders en andere belanghebbenden van de Bank als met het algemeen belang.

Het Remuneratiecomité is zodanig samengesteld dat het een gedegen en onafhankelijk oordeel kan geven over het beloningsbeleid en de prikkels die daarvan uitgaan voor de risicobeheersing, de eigenvermogensbehoeften en de liquiditeitspositie.

De vergoeding van de leden van het Directiecomité is samengesteld uit een vaste basisvergoeding en een variabele component. Voor het variabele gedeelte stelt het Remuneratiecomité elk jaar een bedrag voor in functie van het economisch resultaat van de Bank. Dit bedrag mag - behoudens uitzonderlijke omstandigheden en mits uitdrukkelijke beslissing door de Raad van Bestuur op voorstel van het Remuneratiecomité - niet meer dan 30% van de basisvergoeding bedragen.

De ontslagvergoedingen worden berekend op basis van de basisvergoeding, exclusief variabel gedeelte en zijn beperkt tot maximaal 18 maanden vergoeding. In geval van overname of fusie kan die vergoeding hoger zijn. Indien de vergoeding hoger is dan 12 maanden of op gemotiveerd advies van het Remuneratiecomité hoger is dan 18 maanden dan dient de Algemene Vergadering der Aandeelhouders hier vooraf haar goedkeuring voor te geven.

De niet-uitvoerende bestuurders hebben recht op een forfaitaire vergoeding.

In 2018 bedroeg de totale vergoeding van de bestuurders van de NV Crelan 3,0 miljoen EUR. De totale vergoeding van de bestuurders van de Groep Crelan bedroeg 4,5 miljoen EUR.

Het Risicocomité voert jaarlijks onafhankelijke controles uit op het beloningsbeleid en rapporteert hierover aan de Raad van Bestuur. Daarnaast oefent Interne Audit ook jaarlijks toezicht uit op de correcte toepassing van dit beloningsbeleid.

Evaluatie van de governance

In het kader van de governanceverplichtingen voor financiële instellingen, waaronder de ‘fit & proper’- vereisten voor bestuurders, moet het Benoemingscomité, conform artikel 31 §2 van de Wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen, jaarlijks de structuur, omvang, samenstelling en prestaties van de Raad van Bestuur en zijn comités evalueren.

Voor deze evaluatieoefening deed de bank beroep op de onafhankelijke expertise van Deloitte. Het onderzoek maakt gebruik van schriftelijke vragenlijsten en individuele interviews en heeft tot doel om:

- De verwachtingen van de bestuurders over de rol en de werking van de Raad van Bestuur en de comités in kaart te brengen;
- De competentie en expertise van de aanwezige governanceprofielen te inventariseren;
- De governancepraktijken binnen de Raad van Bestuur te identificeren;
- De implementatie van de aanbevelingen uit de voorgaande evaluatie op te volgen.

2. Resultaten en synergieën binnen de Groep

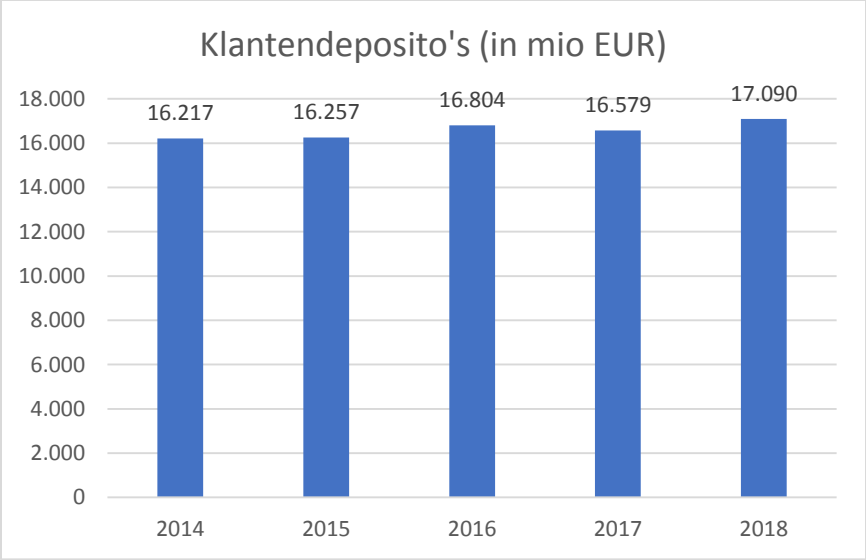
Resultaten Crelan NV

Coöperanten en klanten

Op 31 december 2018 kon Crelan rekenen op het vertrouwen van 275.675 coöperanten en 767.187 klanten.

Omloop klantendeposito's

Ondanks het aanhoudende lage renteklimaat blijven de deposito's een mooie groei kennen. In 2018 dikten ze met 3,1% aan tot 17,09 miljard EUR. De groei sinds 2014 bedraagt 5,4%.

Deze groei is te danken aan de stijgende inlagen op de zicht- en spaarrekeningen.

Eind 2018 stond er 3,12 miljard EUR op de zichtrekeningen, een stijging van 9,3% in vergelijking met 2017 en van 55,2% tegenover 2014.

De inlagen op de gereglementeerde spaarrekeningen bedroegen 12,365 miljard EUR. Dit wil zeggen dat deze tegoeden aandikten met 4% tegenover 2017 en met 14,6% ten opzichte van 2014.

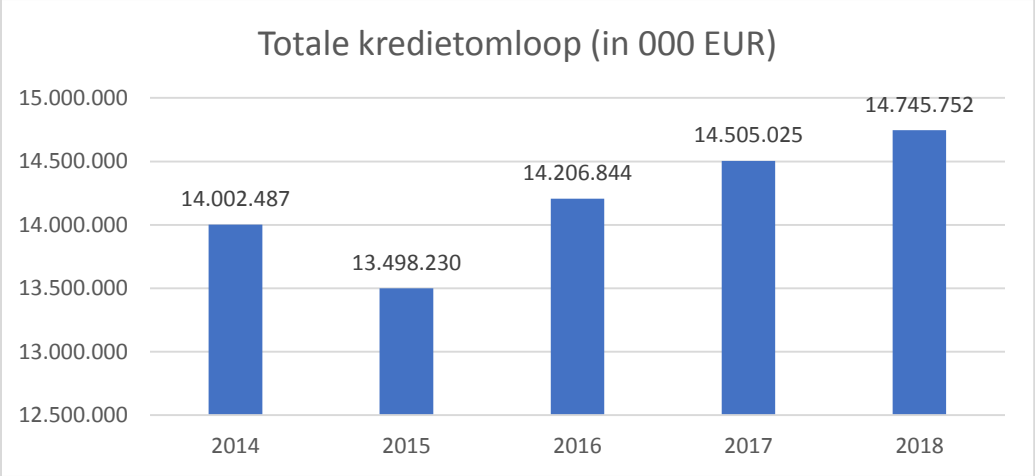
De deposito's op lange termijn (kasbons, termijnrekeningen en achtergestelde certificaten) blijven daarentegen afnemen als gevolg van de lage rente. Eind 2018 bedroeg de omloop 1,53 miljard EUR wat een daling van 13,8% betekent in vergelijking met 2018 en van 54,5% tegenover 2014.

Door de lage rente parkeren klanten hun liquiditeiten op spaar- of zichtrekeningen in afwachting van een rentestijging.

Door de onrust op de financiële markten en de daling van de inventariswaarden daalde ook de omloop buitenbalansbeleggingen in 2018 tot 5,2 miljard EUR.

Omloop kredieten

De totale kredietomloop steeg in 2018 met 1,7% tot 14,7 miljard EUR.

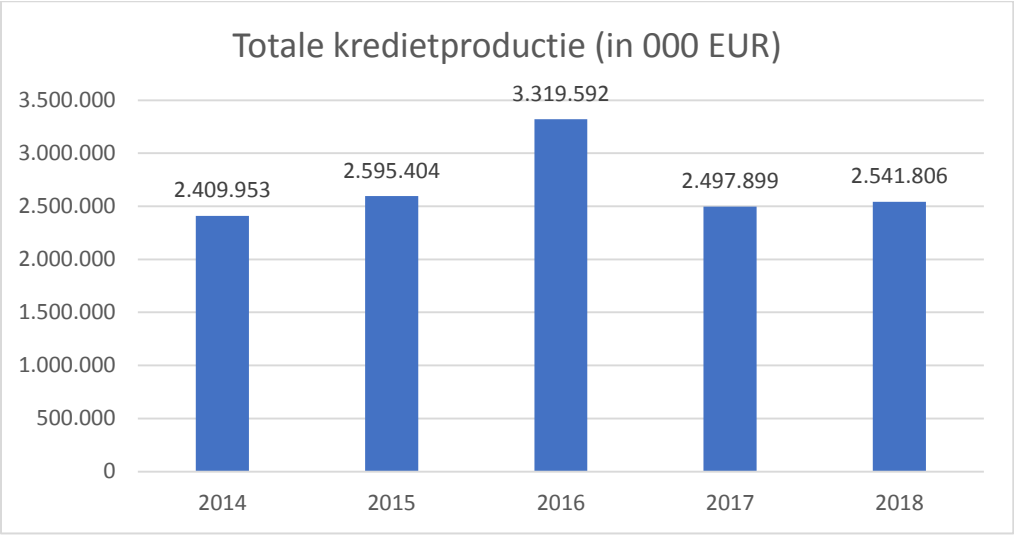

De omloop woonkredieten bedroeg 10,56 miljard EUR (+2,0%). De omloop kredieten aan zelfstandigen, vrije beroepen en kleine of middelgrote bedrijven steeg met 3,3% tegenover 2017. De omloop kredieten aan landbouwers bleef nagenoeg stabiel.

Kredietproductie

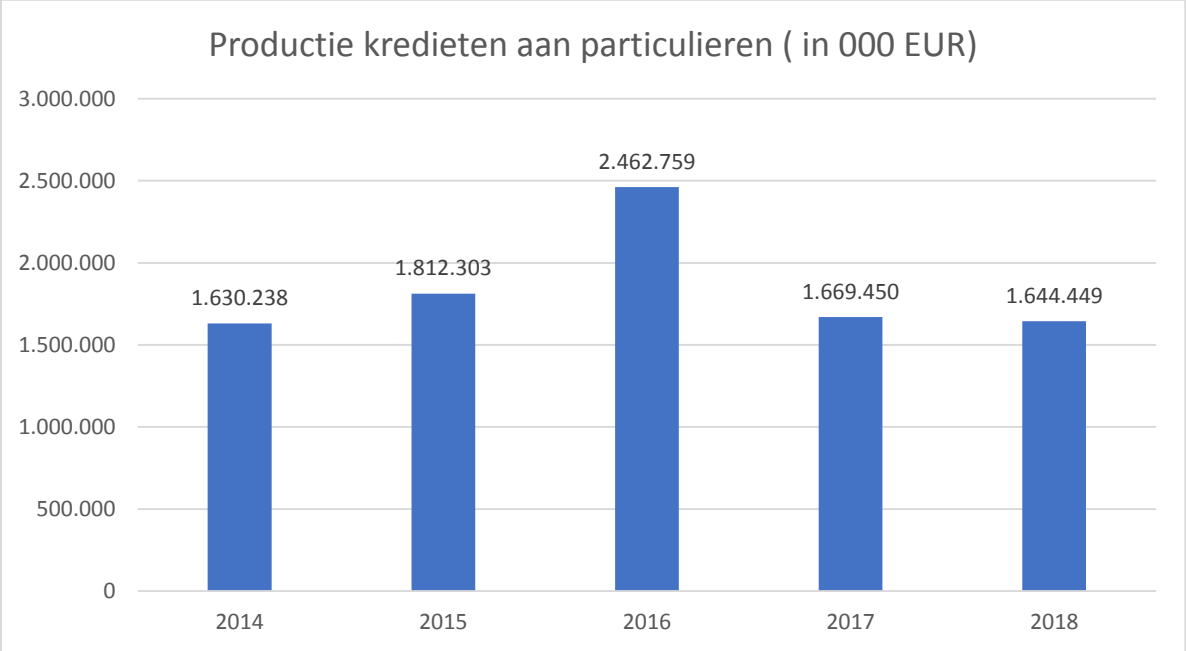
In 2018 bedroeg de totale kredietproductie, zonder interne herfinancieringen, meer dan 2,5 miljard EUR. Hiermee overstijgt Crelan het niveau van 2017 met 1,8% wat een goed resultaat is rekening houdend met de druk op de markt en de hevige concurrentie tussen de Belgische banken onderling.

De aanzienlijk hogere kredietproductie in 2016 was een gevolg van de vele externe herfinancieringen in die periode.

De particuliere kredietverlening lag iets lager in 2018 in vergelijking met 2017. De daling bedroeg 1,5% en is vooral te wijten aan de productie woonkredieten die 3,5% lager lag dan in 2017.

De productie van leningen op afbetalingen (bij particulieren) kende een mooie stijging van 15%. Met dit resultaat evenaarde Crelan de productiecijfers van het recordjaar 2016.

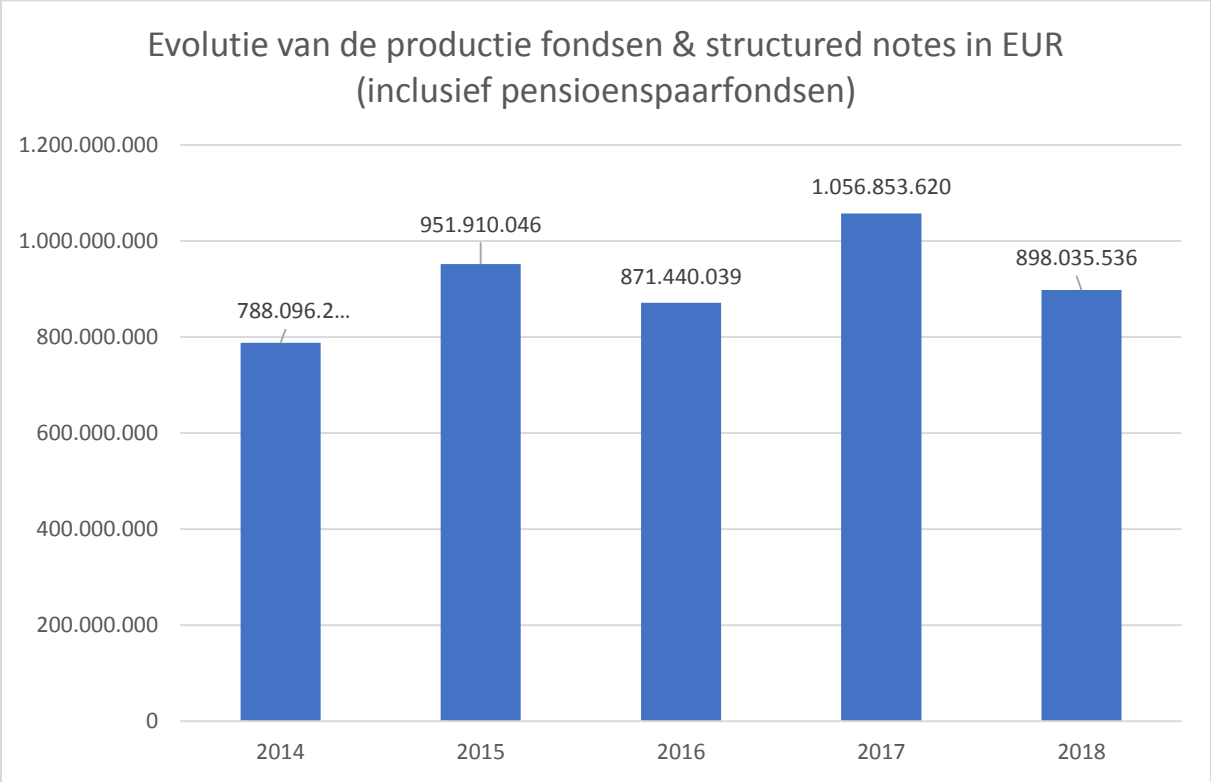

De kredietverlening aan het segment KMOZ kende een sterke stijging met 10% in vergelijking met 2017, de kredieten aan landbouwers namen met 3% toe.

Productie Fondsen en Notes

Tegenover 2017 daalde de fondsenproductie met 10,5% (675,5 miljoen EUR), terwijl de productie gestructureerde producten met 28,8% afnam (201,8 miljoen EUR). De onzekerheid en volatiliteit op de financiële markten en een globale daling van de beurzen speelde de vraag naar fondsen en gestructureerde producten duidelijk parten.

De lancering van de Crelan-profielfondsen was een groot succes. De drie profielfondsen (Crelan Invest Conservative, -Balanced en -Dynamic), gelanceerd in april, noteerden een productie van 134 miljoen EUR.

Het nettoresultaat van Crelan bedraagt 59,1 miljoen EUR, wat een stijging is van 17% t.o.v. 2017.

Resultaten Crelan Insurance

Crelan Insurance biedt verzekeringsproducten bij leven aan, verbonden aan de kredieten van het distributienetwerk van Groep Crelan. Het betreft schuldsaldoverzekeringen, financieringssaldoverzekeringen en tijdelijke verzekeringen overlijden met constant kapitaal.

2018 kenmerkte zich enerzijds door een lichte daling in de productie en anderzijds door een uitstekend financieel resultaat.

Op het vlak van de productie werden het voorbije jaar 10.567 schuldsaldoverzekeringen en 6.318 financieringssaldoverzekeringen onderschreven. Van die laatste zijn er 1.730 via de Crelan-agentschappen en 4.588 via de Europabank-kantoren aangebracht. De productie was wel lichtjes lager dan in 2017 wat te wijten was aan een lagere productie van woonkredieten via de Crelan-agentschappen.

Ondanks het lagere aantal nieuwe zaken steeg het premie-incasso in 2018 naar 28,09 miljoen EUR, wat 5,1 % hoger is dan in 2017.

Crelan Insurance sloot het jaar 2018 af met een positief resultaat (Be Gaap) van 5,5 mio EUR, wat 22% hoger is dan in 2017.

Resultaten Europabank

Net zoals 2017 was 2018 een uitstekend jaar voor Europabank.

De totale kredietproductie bedroeg 390 miljoen EUR in 2018. De totale kredietomloop steeg met 5,3% en komt boven 1 miljard EUR uit.

De klantendeposito's groeiden aan met 2,0%.

In een markt waar de concurrentie sterk is toegenomen door de komst van buitenlandse spelers en met verscherpte prijzen steeg de omzet in de kaarttransacties met 20,6% onder andere dankzij de vernieuwde samenwerking met de Crelan-agenten. De omzet in kaarten kwam voor het eerst boven de 2 miljard EUR uit.

Europabank sloot het jaar 2018 af met een schitterend resultaat van 20,9 miljoen EUR (IFRS) (en 22,5 miljoen EUR in Be Gaap)

De Cost/Income Ratio over 2018 bedraagt 54,6%, wat aantoont dat de bank over een performante en solide structuur beschikt.

Het rendement op eigen vermogen blijft op een hoog niveau en bedraagt 16,1%.

Europabank blijft inzetten op innovatie en nieuwe technologieën.

In 2018 werd het product 'Zichtrekening' herwerkt naar drie pakketrekeningen en aangepast aan de nieuwe noden van de klanten. Zo kan er gekozen worden voor de gratis zichtrekening.

De vernieuwde website werd begin 2018 uitgerold wat een impact had op de online afspraken en online kredietaanvragen.
Het platform voor de online leasing- en rentingaanvragen werd vereenvoudigd. De Crelan-agenten kunnen nu veel sneller en makkelijker de klanten bedienen.

De renovatie van de Europabank-kantoren werd verdergezet wat de dienstverlening en het klantencontact nog verbeterde.

Daarnaast heeft de digitalisering van het documentenbeheer en van de programma-aanvragen ervoor gezorgd dat de automatisering toeneemt en de papierberg verder afneemt.

Ook werden diverse nieuwe projecten zoals GDPR, Instant Payments, Itsme en PSD2 opgestart, waarbij gebruik gemaakt werd van de synergieën binnen de Groep.

Synergieën

De commerciële synergieën van de afgelopen jaren tussen de verschillende entiteiten van Crelan Groep werden voortgezet.

De Crelan-agenten commercialiseren leasings van Europabank of verwijzen klanten met specifieke financieringsnoden door naar Europabank, terwijl de kantoren van Europabank woonkredieten van Crelan verkopen.

Europabank centraliseert ook de binnenlandse betaalverrichtingen voor de Groep. Crelan ging verder met de verkoop van de betaaloplossingen via terminals of online die Europabank aanbiedt.

Sinds 2007 verkoopt Crelan Insurance haar schuld- en financieringssaldoverzekering via het agentennet van Crelan. De financieringssaldoverzekering wordt eveneens via de kantoren van Europabank gecommercialiseerd.

In het kader van een financieel groepsbeleid besteden bijna alle entiteiten van de Crelan Groep de frontoffice voor het beheer van hun financiële portefeuille uit aan Crelan.

3. Crelan, een maatschappelijk geëngageerde en duurzame bank

Als 100% Belgische coöperatieve bank wil Crelan niet enkel een financieel adviseur zijn, maar zich ook engageren in het Belgische maatschappelijke leven. Dat engagement uit zich via verschillende initiatieven, gegroepeerd binnen Crelan Foundation.

Crelan Foundation is een van de initiatieven die kaderen binnen het duurzaam beleid van de bank. Een volledig overzicht van de genomen duurzame initiatieven vindt u in het duurzaamheidsrapport op www.crelan.be.

Maatschappelijk engagement via Crelan Foundation

Na een reflectie over de manier waarop Crelan haar maatschappelijk engagement nog nadrukkelijker zou kunnen uitdragen, richtte de bank op 12 januari 2018 de Crelan Foundation op. Via Crelan Foundation groepeert de bank voortaan haar initiatieven met een maatschappelijk engagement.

Crelan Foundation staat voor:

- **Steun aan verenigingen en projecten met een maatschappelijke meerwaarde**

Coöperanten van de bank kunnen voor een vereniging of een project, waarin ze actief zijn als vrijwilliger, financiële steun aanvragen. De voorwaarde is uiteraard dat de vereniging of het project een duurzame maatschappelijke impact heeft. De volledige voorwaarden waaraan een aanvraag moet voldoen en het aanvraagformulier zijn beschikbaar op de website van Crelan.

Crelan Foundation richt zich hierbij op vijf domeinen: opleiding, gezondheid, cultuur, milieu en crowdfunding voor sport. Voor dat laatste domein werkt de bank samen met het crowdfundingplatform SponsoriseMe, sinds begin januari opgenomen bij Ulule.

Viermaal per jaar evalueert het Crelan Foundation Comité de ingediende dossiers en beslist het welke projecten op steun kunnen rekenen. Tijdens het eerste werkjaar ondersteunde het comité 53 projecten, goed voor 169.153,95 EUR aan financiële steun.

- **Steun aan de landbouw**

Trouw aan de roots van de bank heeft Crelan Foundation ook aandacht voor de landbouwsector met een actieve ondersteuning van de Crelan Leerstoel aan de UGent en de Crelan Leerstoel aan Gembloux Agro-Bio Tech ULg. De Crelan Leerstoel aan de UGent legt sinds zijn oprichting in 2015 de klemtoon op innovatie en duurzaamheid in de landbouwsector, terwijl de Crelan Leerstoel aan Gembloux Agro-Bio Tech ULg zich sinds 2017 concentreert op onderzoek naar de bevordering van de korte ketens.

Nog in het kader van Crelan Foundation lanceerde de bank samen met, het in landbouw en voeding gespecialiseerde crowdfundingplatform, MiiMOSA van 20 februari tot 20 april een tweede oproep tot projecten. Vijf van de dertig opgestarte innovatieve projecten kregen tijdens de landbouwbeurs van Libramont van Crelan Foundation een coup de coeur onder de vorm van een financiële bijdrage.

- **Mecenaat**

Tijdens vier exposities in de Galerie Crelan, een tentoonstellingsruimte in de hoofdzetel van Crelan, kregen zeven kunstenaars de kans om hun werken te tonen aan het grote publiek. Crelan Foundation stelde hen gratis de ruimte ter beschikking en organiseerde voor hen een vernissage. Op die manier wil de bank beginnende Belgische kunstenaars een duwtje in de rug geven.

- **Medewerkers die actief participeren**

Ook de medewerkers van Crelan hebben in 2018 actief deelgenomen aan Crelan Foundation.

Op zaterdag 28 april zorgden honderd Crelan-medewerkers samen met hun CEO Philippe Voisin, Natuurpunt en de atleten Olivia Borlée en Jonathan Sacoor voor een proper strand in Blankenberge. Crelan Foundation schonk per deelnemer een bedrag aan Natuurpunt en dat was goed voor een totaalbedrag van 2.300 EUR.

De medewerkers kozen daarnaast de Stichting tegen kanker als organisatie waarvoor ze tijdens 2018 geld wilden inzamelen. Drie acties: de 20 km van Brussel met 32 Crelan-sportievelingen als deelnemer, het voetbaltornooi de Crelan Cup en de Warmathons met 235 Crelan-deelnemers zorgden voor een gift van 10.000 EUR aan deze organisatie.

Sportsponsoring

Crelan beschouwt sport als een belangrijk onderdeel van een gezonde en evenwichtige levensstijl en als een factor van sociale cohesie die de mensen dichter bij elkaar brengt. Fairplay en teamspirit maken sport groots en zijn dan ook waarden die Crelan graag ondersteunt.

Crelan is sinds jaar en dag actief als sponsor van een aantal sportdisciplines. De bank kiest hierbij bewust voor disciplines waar er een grote interactie bestaat tussen de atleten en de supporters. De atleten die gesponsord worden, zijn professioneel met hun discipline bezig, gaan volop voor resultaat en staan tegelijkertijd dicht bij hun supporters. Het zijn waarden waar Crelan zich perfect in herkent.

- **Wielrennen**

Crelan is actief als sponsor in het wielrennen sinds 2000, toen nog onder de naam Landbouwkrediet. Voor heel wat jong aankomend talent betekende onze ploeg in al die jaren een springplank naar een mooie carrière op de weg.

Sinds 1 januari 2017 is Crelan hoofdsponsor van de nieuwe pro-continentale wielerploeg die plaats biedt aan zowel een veldritploeg (Crelan - Charles) als een wegploeg (Veranda's Willems – Crelan) met Wout van Aert als speerpunt van onze ploeg. Nadat hij gedurende jaren aan de top stond van het veldrijden met meerdere Belgische titels en wereldtitels– in 2018 werd Wout voor de derde maal op rij wereldkampioen in Valkenburg – gooide hij ook direct hoge ogen in het wegseizoen 2018 (met o.a. een derde plaats in zijn debuutkoers Strade Bianche, een negende plaats in zijn eerste Ronde van Vlaanderen en winnaar in het eindklassement van de Ronde van Denemarken).

Op 17 september 2018 maakte Wout van Aert bekend dat hij eenzijdig zijn contract verbrak met Sniper Cycling, de structuur boven de wielerploegen. In de sponsoringovereenkomst was bepaald dat Crelan haar sponsoring met onmiddellijke ingang kon stopzetten bij een vertrek van Wout van Aert uit de ploeg. Na overleg met het ploegmanagement heeft Crelan echter beslist om haar engagement ten opzichte van de ploeg tot het einde van 2018 aan te houden en op die manier de ploeg en de renners te steunen.

- **Atletiek**

Crelan heeft haar naam sinds 2011 verbonden aan de Belgische atletiek, met de sponsoring van publiekslievelingen de Borlée broers. De bank is eveneens hoofdpartner van de Belgische atletiekliga en van de Belgian Tornado's (de ploeg van de 4x400 meter heren).

Onze estafetteploeg bestaande uit Kevin, Jonathan en Dylan Borlée naast de grote belofte Jonathan Sacoor, veroverde in maart 2018 het brons op het EK indoor in Birmingham maar het hoogtepunt volgde begin augustus 2018 toen het goud behaald werd op het EK in Berlijn.

Op 8 oktober 2018 zette de bank deze topprestaties in de bloemetjes met een huldiging van de atleten op onze hoofdzetel, gevolgd door een meet & greet en een fotosessie voor het personeel met de kampioenen.

- **Basketbal**

Sinds 2002 is Crelan sponsor van Okapi Aalstar. Nadat Crelan al twee jaar deel uitmaakte van de 'Big 4', de 4 hoofdpartners van Okapi Aalstar, besloot de bank om haar engagement verder uit te breiden en vanaf het seizoen 2016-2017 als enige hoofdsponsor van deze talentvolle basketbalclub, die sindsdien als Crelan Okapi Aalstar door het leven gaat, op te treden.

Crelan Okapi Aalstar haalde in het seizoen 2017-2018 uitstekend de halve finale van de play-offs, waarin het sneuvelde tegen de latere landskampioen BC Oostende. In het lopende seizoen 2018-2019 kende de ploeg, mede door het vertrek van een aantal steunpilaren, een moeilijke start maar herpakte zich zodat de play-offs binnen bereik blijven.

4. Crelan, een bank die evolueert

Initiatieven naar de klanten

‘Samen anders bankieren’

In het voorjaar van 2018 pakte Crelan uit met de nieuwe slogan ‘Samen anders bankieren’, die de coöperatieve identiteit van de bank nog sterker tot uitdrukking brengt.

Om haar klanten en coöperanten nog beter te informeren lanceerde Crelan in april een vernieuwde website. Veel aandacht ging daarbij naar de vormgeving, een overzichtelijke structuur en eenvoudig en helder taalgebruik.

Via specifieke luiken voor particulieren, professionelen en landbouwers vinden de klanten gerichte informatie. Daarnaast schenkt de website ook veel aandacht aan het coöperatieve DNA van de bank, aan de vacatures en biedt ze de klanten simulatietools voor leningen.

Later tijdens het jaar maakte de bank het ook mogelijk om via de website online klant te worden en een lening op afbetaling aan te vragen.

Crelan schakelde de nieuwe website onmiddellijk intensief in bij de merk- en productcommunicatie. Dit resulteerde in een aanzienlijke verhoging van de investeringen in allerlei vormen van digitale marketing en communicatie, bijvoorbeeld ter ondersteuning van de productie van het nieuwe online-verkoopkanaal voor leningen op afbetalingen of om het beleggingsaanbod in de kijker te zetten. Daarnaast waren de digitale boodschappen ook meer algemeen op notoriëteit en imago gericht. Daarbij maakte Crelan vaak gebruik van speelse beelden en boodschappen op sociale media met populaire door Crelan gesponsorde sportlui in de hoofdrol.

Op de klassieke media communiceerde Crelan met radiocampagnes rond de thema’s Wonen en Beleggen. In de diverse spots van deze campagne kwam ook de meerwaarde van het persoonlijke advies van een Crelan-agent aan bod. Crelan bleef daarnaast ook aanwezig op de Vlaamse publieke omroep als sponsor van een aantal populaire programma’s.

In Wallonië bleef de immens populaire Landbouwbeurs van Libramont een ideale setting om de 200.000 bezoekers van dit massaevenement te laten kennismaken met de oprechte betrokkenheid van sponsor Crelan bij de lokale economie.

Een breder productaanbod dankzij partnerships

Crelan sloot in 2018 een strategisch partnership met de verzekeraar Allianz waardoor de bank het aanbod aan levensverzekeringen aanzienlijk kon uitbreiden. Sinds 1 oktober 2018 zijn op die manier de beleggingsverzekeringen (tak 21 en tak 23) en de verzekeringsoplossingen voor pensioenopbouw en bescherming (fiscaal en niet-fiscaal sparen) van Allianz in het verzekeringsaanbod van Crelan opgenomen. Ook het reeds bestaande samenwerkingsakkoord met Fidea voor schade- en levensverzekeringen werd bestendigd. Op vlak van schadeverzekeringen blijft Fidea de exclusieve partner van Crelan.

De samenwerking met Econopolis Wealth Management, de beheersvennootschap rond Geert Noels, werd verder uitgebreid. Naast de reeds bestaande samenwerking voor Crelan Fund, waarvoor Econopolis Wealth Management het beheer van de beleggingsportefeuille waarneemt, werd een nieuwe samenwerkingsovereenkomst op poten gezet voor de verdeling van compartimenten van de

bevek naar Luxemburgs recht EconoPolis Funds. 'Belgian Champions', gelanceerd eind oktober 2018, is het eerste compartiment van deze bevek waarvoor Crelan als distributeur optreedt en op die manier de belegging ook toegankelijk maakt voor de particuliere klanten.

Ook de nauwe samenwerking met Amundi werd verdergezet. Crelan commercialiseert een uitgebreide selectie fondsen van Amundi en zijn dochters. Zo werd het gamma begin 2018 nog uitgebreid met een aantal fondsen die inzetten op inkomstendistributie.

Binnen de bevek Crelan Invest, waarvoor Amundi instaat voor het beheer van de beleggingsportefeuille, werden 3 profielfondsen (Conservative, Balanced en Dynamic) gecreëerd. Het betreft fondsen die in een breed gamma van gediversifieerde activa beleggen en die op een verschillende beleggersprofielen afgestemde risicobenadering beheerd worden. Ze houden bovendien vast aan een duurzame en ethische benadering.

Op vlak van gestructureerde producten werkt Crelan samen met een aantal preferente partners, namelijk BNP Paribas, Crédit Suisse, Société Générale, Natixis en CACIB. In 2018 werd in dit kader ook voor het eerst een samenwerking opgezet met Goldman Sachs.

Op vlak van fiscaal pensioensparen verdeelt Crelan 3 pensioenspaarfondsen (Crelan Pension Fund Stability, Balanced en Growth) die als feeder fungeren van de pensioenspaarfondsen van BNP Paribas.

Voor de Private Banking-activiteit bestaat een samenwerking met Crédit Agricole Luxembourg.

586 agentschappen ten dienste van de klant

Op 31 december 2018 telde Crelan 586 agentschappen verspreid over België. Dat betekent een daling van 38 agentschappen ten opzichte van eind 2017.

Deze daling vloeit voort uit het continue proces van optimalisering. Agentschappen versmelten lokaal om de competentie en de specialisatie van de kantoren en de kantoormedewerkers verder uit te breiden. Aan de basis van deze evolutie liggen de sterk toegenomen regelgeving en de gewijzigde verwachtingspatronen van de klanten waarbij meer klemtoon ligt op adviesverlening en minder op het louter uitvoeren van transacties. Deze evolutie zal zich ook in de toekomst nog verder zetten.

Naast een uitgebreid aanbod aan digitale diensten blijft Crelan het belangrijk vinden om ook dicht bij de klant aanwezig te zijn met een uitgebreid kantorennetwerk met competente adviseurs. Ondanks de daling van het totale aantal agentschappen startte de bank dan ook 19 nieuwe agentschappen op in gemeenten waarin de bank voorheen niet actief was. In dat kader kwamen ook 50 medewerkers, waaronder een aanzienlijk aantal van het vroegere Record Bank, het Crelan-net versterken.

Op uitzondering van het agentschap van de hoofdzetel in Brussel, worden alle verkooppunten van Crelan NV gerund door zelfstandige agenten.

Eind 2018 zijn 288 agentschappen uitgerust met een selfbank, doorgaans met uitgebreide functionaliteiten.

Een uitgebreid advies voor de ondernemers

Competente adviseurs zo dicht mogelijk bij de klanten brengen, daar schenkt Crelan veel aandacht aan. Dat geldt ook voor haar professionele klanten, ondernemers in de land- en tuinbouw en voedingssector enerzijds en zelfstandigen, vrije beroepen en de lokale KMO's anderzijds. Hiervoor werkt de bank met gespecialiseerde competentiecenters die zowel instaan voor het advies van de lokale professionele klanten als ondersteuning bieden aan omliggende agentschappen die minder expertise hebben ontwikkeld op dat specifieke vlak.

Deze competentiecenters zijn inmiddels ook zichtbaar voor klanten en prospecten via een extern aangebracht 'label'. Professionele klanten kunnen voor hun basisdienstverlening uiteraard ook beroep blijven doen op hun vertrouwde agentschap. Het agentschap zal dan in functie van de behoefte van de klant contact leggen met het nabij gelegen competentiecenter.

In 2018 werd verder geïnvesteerd in de kennis en vaardigheden van medewerkers met het oog op de omvorming van agentschappen tot businesscenters voor KMO's, zelfstandigen, vrije beroepen en landbouwbedrijven.

Initiatieven naar het personeel

Op 31 december 2018 maken 1.145 personeelsleden deel uit van Crelan Groep waarvan er 792 voor Crelan werken, 15 voor Crelan Insurance en 338 voor Europabank.

Naast dit loontrekkend personeel in de verschillende entiteiten van de Groep, zijn er in het agentennetwerk van Crelan NV ook 1.714 medewerkers aan de slag met een statuut van zelfstandig agent of als loontrekkende medewerker van een zelfstandig agent. Hierdoor bedraagt het totaal aantal medewerkers voor Crelan Groep 2.859.

Hoewel het personeelsbestand globaal gedaald is, voornamelijk door de niet vervanging van pensioengerechtigde medewerkers, wierf Crelan in 2018 ook 42 nieuwe medewerkers aan.

Employer branding

2018 stond ook in het teken van de verdere uitbouw van de employer branding van de bank.

Zo kreeg e-recruiting via social media ruime aandacht om de visuele vindbaarheid van Crelan als werkgever te verhogen en op die manier sterker te staan in een schaarse arbeidsmarkt.

Ook de eigen medewerkers werden betrokken bij de zoektocht naar nieuw talent voor Crelan via een 'bring your friend to Crelan'-programma dat hen aanmoedigde om potentiële kandidaten uit hun kennissenkring aan te brengen.

Dit heeft geleid tot 42 nieuwe aanwervingen, een record sinds de fusie tussen Landbouwkrediet & Centea tot Crelan in 2013.

Eind 2018 lanceerde HR in samenwerking met de commerciële directie een bijkomende rekruteringscampagne via traditionele media voor de vacatures in het agentennet. Deze campagne richtte zich tot specifieke groepen van kandidaten die nu en in de toekomst belangrijk zijn voor de verdere uitbouw van het agentennet.

Employee engagement onderzoek

In het voorjaar van 2018 voerde Crelan samen met Korn Ferry Hay Group, een vooraanstaand internationaal organisatieadviesbureau, een 'employee engagement onderzoek' uit.

Dit initiatief kadert in het continue streven van de bank om een effectieve, aangename en kwaliteitsvolle organisatie aan te bieden waar mensen graag werken en het beste van zichzelf kunnen geven.

Het onderzoek gaf alle medewerkers van Crelan de gelegenheid om in een confidentieel kader rechtstreekse input te geven over wat goed loopt en wat beter of anders kan. Het onderzoek richtte zich niet alleen op de tevredenheid en betrokkenheid van medewerkers maar ook op de mate waarin Crelan haar medewerkers ondersteunt en faciliteert in hun engagement.

Tijdens het managementseminarie werden de resultaten uitgebreid besproken.

Een van de actiepunten die hieruit voortvloeide is het opstarten van een specifieke benadering voor jonge medewerkers.

Screening HR-practices: Crelan 'Top Employer 2018'

Crelan kreeg voor haar goed uitgebouwde personeelsbeleid in 2018 voor het derde jaar op rij het certificaat Top Employer België/Belgique.

Het jaarlijkse internationale onderzoek van het Top Employers Institute erkent toonaangevende werkgevers wereldwijd op basis van hun arbeidsvoorwaarden, de continue aandacht om het nog beter te doen en de geboden ondersteuning bij het ontwikkelen van talenten.

In het kader van de Top Employersprocedure doorlopen de deelnemende bedrijven een uitgebreid onderzoeksproces: het internationale HR Best Practices Onderzoek.
Als waarborg voor de authenticiteit van het proces worden alle antwoorden door een onafhankelijke partij aan een audit onderworpen.
Het Top Employers Institute beoordeelde de arbeidsvoorwaarden van Crelan op basis van volgende criteria:

- Talent Strategy
- Workforce Planning
- On-boarding
- Learning & Development
- Performance Management
- Leadership Development
- Career & Succession Management
- Compensation & Benefits
- Culture

Uit de resultaten van het onderzoek is gebleken dat Crelan de voorbije jaren vooral gegroeid is op het vlak van 'cultuurvorming'. Daarnaast behaalt de bank zeer sterke resultaten in workforce planning en performance management.

In de sector Bank & Verzekeringen is Crelan één van de 6 gecertificeerde bedrijven.
Op 31 januari 2019 heeft Crelan deze exclusieve certificering opnieuw ontvangen voor 2019.

Blended learning

In een digitale en snel evoluerende omgeving wordt er steeds minder op de traditionele (klassikale) manier les gegeven.

Crelan kiest resoluut voor voorbereidende e-learningmodules in combinatie met klassikale praktijksessies. Deze 'blended learning'-methodiek wordt steeds belangrijker omwille van de accuraatheid, efficiëntie en flexibiliteit voor de deelnemers.

IT-ontwikkelingen en digitale dienstverlening

Een nieuwe klantgerichte IT-organisatie

In 2018 is een nieuwe organisatiestructuur voor de IT-afdeling voorbereid. De digitale wereld van vandaag stelt steeds hogere verwachtingen op het vlak van klantenbeleving. Het ondersteunen van een moderne klantenervaring via betrouwbare, waardevolle, aantrekkelijke en innovatieve technologiediensten en -oplossingen was dan ook het uitgangspunt van deze reorganisatie.

De klassieke IT-organisatie met strikt gescheiden Development- en Operations-teams maakt plaats voor een DevOps-organisatie. De nieuwe teams zijn samengesteld uit collega's met diverse competentieprofielen en nemen voortaan een end-to-end verantwoordelijkheid op voor de IT-diensten.

De DevOps-teams concentreren zich rond drie pijlers, namelijk 'IT Products' verantwoordelijk voor het beheer van de bankproducten (rekeningen, betalingen, kredieten, e.d.), 'IT Channels' verantwoordelijk voor het verdelen van de bankproducten in een omni-channelstrategie en IT Services verantwoordelijk voor de algemene ondersteunende diensten en -services. Tegelijkertijd garanderen 'IT Technology', 'IT Service Management' en 'Office of IT' de transversale coherentie binnen de nieuwe organisatiestructuur.

Bij het ontwerpen van de nieuwe IT-organisatie ging in de tweede jaarhelft veel aandacht uit naar een dialoog met alle belanghebbenden: management, klanten, leveranciers, medewerkers en sociale partners. Daarnaast zijn alle voorbereidingen getroffen voor de transitie naar de nieuwe IT-organisatie die begin 2019 van start is gegaan.

Met de nieuwe IT-organisatie creëert Crelan een context waarin haar medewerkers beter en klantgerichter kunnen functioneren. De dialoog met de medewerkers over end-to-end verantwoordelijkheid begint nu reeds vruchten af te werpen in de vorm van hogere aandacht voor kwaliteit en transversale samenwerking, wat op zijn beurt leidt tot een hogere motivatie. Daarnaast schenkt de bank ook aandacht aan het aanwerven en het verder ontwikkelen van de juiste IT-talenten.

Uitbesteding IT-infrastructuur en Disaster Recovery test

Eind 2016 besliste Crelan om haar complete IT-infrastructuur in de datacenters uit te besteden aan Cegeka. Deze beslissing werd eind juni 2018 concreet met de transitie naar de datacenters bij Cegeka en het sluiten van de Crelan-datacenters.

In oktober 2018 hebben de teams van Crelan en Cegeka samen een succesvolle Disaster Recovery test uitgevoerd. De test simuleerde het verlies van het primaire datacenter waardoor de IT-services gedurende een volledige week vanuit het secundaire datacenter verzekerd werden.

Permanente aandacht voor Cyber security

De Crelan SOC (systeem en organisatie controle) ging van start en zorgt voor een verbeterde detectie, afhandeling en remediëring van securityincidenten. Met de SOC is een belangrijke stap gezet in de continue verbetering van Crelans beveiliging in functie van preventie, detectie en remediëring.

Endpoint-protectie - de bescherming van apparaten waarmee de gebruiker toegang krijgt tot het interne netwerk van de bank - kwam in een volgende fase met de uitrol van Mobile Device Management. Dat levert niet alleen een betere beveiliging van mobiele toestellen, maar maakt het ook makkelijker om applicaties via mobiele toestellen aan te bieden aan de medewerkers en de zelfstandige agenten.

De Security monitoring is verder geëvolueerd met belangrijke uitbreidingen rond useraccess-rapportering en fraudedetectie. Het toegangenbeheer voor een groot aantal applicaties is grondig geëvalueerd. De risico's hierbij zijn verlaagd door een drastische reductie van de rechten en een uitbreiding van het vierogenprincipe.

In de continue evolutie naar hogere beveiliging hadden zowel VISA, onze partner voor kredietkaartbetalingen, als Swift nieuwe security vereisten uitgebracht. Crelan implementeerde deze vereisten, voor de Swift-vereisten gebeurde dit in samenwerking met Europabank.

Crelan besteedde daarnaast heel wat aandacht aan de communicatie, waarbij, inspelend op de actualiteit, Crelan-medewerkers, cliënten en agenten op de hoogte gehouden werden van security- en frauderisico's en de te nemen maatregelen. Specifiek rond privacy, in het kader van de GDPR, zette de bank in samenwerking met de DPO (data protection officer) een e-learning op voor alle medewerkers van de bank.

Digitaal bankieren

Het aantal actieve online- en mobile-gebruikers bij Crelan nam verder toe tot 330.000 klanten met een actief online abonnement en 138.000 klanten met een actief mobile abonnement. Per maand stijgt dit aantal met gemiddeld 1.650 nieuwe online-gebruikers en 1.500 nieuwe mobile-gebruikers. 92% van alle overschrijvingen gebeurt inmiddels via PC, smartphone en tablet.

De mogelijkheden voor digitaal bankieren zijn verder uitgebouwd.

- Crelan startte in 2018 met de opbouw van myCrelan, haar nieuwe homebankingplatform. In de loop van 2019 zal de nieuwe onlinebankingtool – die nu al actief is – de toepassing Crelan Online volledig vervangen. Daarnaast voegde Crelan ook enkele nieuwe functionaliteiten toe

zoals het beheren van de debetkaart, een real-timesaldo bij de kredietkaarten en het aanvragen van een lening op afbetaling.
- Professionele klanten hebben met het nieuwe myCrelan Pro voortaan een specifieke digitale tool om hun betalingen te beheren.
- Ook Crelan Mobile, de app beschikbaar voor de smartphone, werd verder uitgebreid met functionaliteiten zoals het beheren van de debetkaart, een real-timesaldo bij de kredietkaarten en het consulteren van saldi zonder pincode.
- Bij de nieuwe debetkaarten is de functionaliteit contactloos betalen toegevoegd.
- Daarnaast integreerde Crelan de Bancontact-app (Wallet).
- Op de nieuwe website kunnen klanten het proces om klant te worden starten en een lening op afbetaling aanvragen. Zonder specifieke publiciteitscampage kon Crelan via dit nieuwe kanaal in enkele maanden tijd al 250 nieuwe klanten verwelkomen.

Verder volgt Crelan nauwgezet enkele nieuwe ontwikkelingen op:

- **Itsme®** is een app die de consument toelaat om op een veilige, gemakkelijke en betrouwbare manier zijn/haar identiteit aan te tonen of transacties te bevestigen. Itsme® kan in die zin complementair zijn met Crelan Sign dat reeds beschikbaar is in Crelan Mobile. Itsme® zal dan ook door Crelan gebruikt worden in die toepassingen waar het een toegevoegde waarde kan bieden aan haar klanten, bijvoorbeeld als alternatief voor de 'groene' digipass bij het tekenen van een betaling bij een aankoop op het internet met de smartphone, voor het activeren van de Crelan Mobile app, bij de identificatie van nieuwe klanten en bij het actualiseren van de identiteitsgegevens bij een adreswijziging en dergelijke. De bank zal ook andere mogelijke toepassingen verder onderzoeken.

- **PSD2** (Payments Service Directive): PSD2 verruimt het toepassingsgebied voor betaaldiensten naar nieuwe, niet-bancaire spelers. Via de banken zullen die derde partijen, mits uitdrukkelijke toestemming van de klant en uitsluitend in het kader van de aangeboden betaaldiensten, toegang kunnen verkrijgen tot zijn/haar betaalrekening. PSD2 treedt in werking op 14 september 2019 maar de Nationale Bank van België dringt er bij de Belgische banken op aan om reeds vanaf 14 maart 2019 de toegangen open te stellen. Crelan streeft er naar om deze kortere deadline te behalen. Bovenop dit wettelijk luik bereidt de bank zich voor om ook het commercieel aanbod te verruimen mits creatie van de functionaliteit tot bundeling van rekeningen.

- **Flitsbetaling (Instant Payment):** Een flitsbetaling is een overschrijving die onmiddellijk wordt uitgevoerd, 24/24 uur en 7/7 dagen. Het overgeschreven bedrag wordt in enkele seconden op de rekening van de begunstigde gecrediteerd, zelfs al is deze gedomicilieerd bij een andere bank. In 2018 heeft Crelan de voorbereidingen getroffen zodat ze deze service ook kan aanbieden aan haar klanten vanaf april 2019. Alle Crelan-klanten zullen dan flitsbetalingen kunnen uitvoeren en ontvangen via de digitale kanalen van de bank (myCrelan, myCrelan Pro en Crelan Mobile). Crelan behoort tot de groep van pioniers die deze service op de Belgische markt aanbieden.

Digitaal agentschap

De kredietverwerking in de agentschappen is verder geoptimaliseerd met het digitaliseren van de professionele kredieten, het automatiseren van de kredietbeslissingen en de uitbetaling van kredieten.

Het proces met papieren documenten wordt stelselmatig gedigitaliseerd, waardoor de verwerkingsprocessen versnellen en de ecologische voetafdruk van de bank verkleint.

Het beheer van de portefeuille

Het financieel beleid en het investeringsbeleid in de obligatieportefeuille bij de groep Crelan is gestoeld op veiligheid en zekerheid. Een voldoende buffer aan hoog-liquide activa maakt het mogelijk om toekomstige perioden van liquiditeitsstress te kunnen overbruggen. Deze buffer wordt bekomen door voldoende cash aan te houden en te investeren in activaklassen die gemakkelijk mobiliseerbaar zijn, namelijk overheidsobligaties, obligaties uitgegeven door supranationale instellingen of regionale overheden, obligaties gedekt door hypotheekleningen (covered bonds) en bedrijfsobligaties. Ontleningen op de interbancaire markt verlopen immers vlotter via het in pand geven van dergelijke hoogwaardige obligaties.

Door de relatief lage rentestanden in 2018 verkoos de bank om de overtollige liquiditeiten eerder in de kredietportefeuille dan in de obligatieportefeuille aan te wenden. De gemiddelde looptijden van de productie aan kredieten liggen gevoelig hoger dan de looptijden van het commercieel passief met het risico op de aantasting van de rentemarge bij substantiële rentebewegingen.

De rentemarge kan ook worden beïnvloed door het begrenzingsmechanisme op de rente die de klant betaalt bij woonleningen met periodieke renteherziening. Deze rente mag immers reglementair nooit meer dan verdubbelen en kan maximaal met een intern vooraf bepaald percentage stijgen. In 2018 besteedde de bank dan ook extra aandacht aan het verwerven van dekkingen van dit optierisico.

5. Crelan, een veilige bank

Algemeen Risk Management

Risk Management legt zich toe op diverse specialisaties:

- het identificeren, meten, opvolgen en sturen van krediet-, financiële en operationele risico's.
- het verlenen van advies in alle (grotere) kredietdossiers die gepresenteerd moeten worden aan het Kredietverbintenissencomité + en/of het Directiecomité.
- het ontwikkelen en valideren van interne modellen die gebruikt worden in het kader van IRB (Internal Rating Based aanpak) en van IFRS 9.
- het opmaken, coördineren en valideren van de reglementaire rapporten Verslag van de effectieve leiding over de beoordeling van de interne controle, ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process), ILAAP (Internal Liquidity Adequacy Assessment Process), het Recovery Plan, het derdepijlerverslag, …

De bank richtte verschillende interne risicocomités op om het beheer van de risico's zo adequaat mogelijk te organiseren. Deze risicocomités bewaken de krediet-, de financiële, de operationele (inclusief de permanente controles), de informaticarisico's en ook de risico's die verband houden met de entiteiten.

In 2018 heeft de afdeling Risk Management haar operationele structuur aangepast om haar efficiëntie te verhogen en de duurzaamheid van de haar toegewezen verantwoordelijkheden te waarborgen.

Kredietrisico

Het beheersen van het kredietrisico blijft gebaseerd op het kredietbeleid enerzijds en op een systeem van scheiding van de machten in de kredietactiviteit anderzijds. Zo volgen verschillende comités de risico-appetijt op.

De bevoegdheid om kredieten toe te kennen is verdeeld tussen het Directiecomité en het Kredietverbintenissencomité volgens bepaalde niveaus van kredietomloop en rating van de klanten. Bovendien is er ook een bevoegdheidsdelegatie binnen het kredietdepartement.

Het Krediettoezichtcomité is bevoegd voor het beheer van de kredietomloop, onder meer voor de kredieten op de 'kredietbewakingslijst'.

Het Kredietprovisioneringscomité heeft de bevoegdheid om klanten in 'kwalitatieve default' te plaatsen, waardeverminderingen te bepalen en aan te passen, kredieten op te zeggen en schuldvorderingen af te schrijven.

De kredietlimieten werden geactualiseerd in het kader van het globale kredietrisico van de Bank en werden goedgekeurd door het Risicocomité en de Raad van Bestuur.

Het kredietrisico wordt beheerd aan de hand van ratingmodellen die een score toekennen aan elke kredietklant. Deze rating van de klant is doorslaggevend voor de beslissingen inzake krediettoekenning en -beheer. De performantie van de modellen wordt regelmatig opgevolgd en de resultaten worden gevalideerd en goedgekeurd door een specifiek comité, met name Comeri.

Voor elk dossier dat binnen de bevoegdheid van het Kredietverbintenissencomité en/of het Directiecomité valt, is een onafhankelijk advies van Risk Management noodzakelijk.

Renterisico, liquiditeitsrisico en marktrisico

Na het besluit in 2012 om het financiële risico-opvolgingssysteem binnen Crelan Groep uit te breiden naar alle entiteiten binnen de Groep, startte Crelan in 2013 met deze gecentraliseerde systematische opvolging van de financiële risico's voor alle bancaire entiteiten. Op deze manier wordt via de financiële risico-opvolging de groepsstructuur verder versterkt en worden alle entiteiten operationeel geïntegreerd in het financieel beleid en de risico-opvolging van de Groep. Voor Crelan Insurance is enkel het tegenpartijrisico geïntegreerd in de opvolging op groepsniveau.

De belangrijkste risico-indicatoren zijn de globale Value at Risk (VaR) voor alle financiële risico's in normale omstandigheden als in stressomstandigheden, een vastrentende reverse cumulatieve gap voor het renterisico, de LGD-limieten (Loss Given Default) voor het tegenpartij- en landenrisico en ratio's voor het liquiditeitsrisico (LCR).

ALM (Asset Liabilities Management) is verantwoordelijk voor de opvolging van het rente-, optie- en liquiditeitsrisico binnen de Bank. Deze afdeling ontwikkelt de modellen voor de identificatie, analyse, bewaking en rapportering van deze risico's. Risk Management valideert op haar beurt deze modellen.

Zowel de interne vastrentende gap als de reglementaire rapportering van het renterisico worden door Risk Management gecontroleerd.

De verantwoordelijkheid voor het beheer en rapportering van de financiële risico's, alsook de controle van de geldende limieten liggen in eerste instantie bij de diverse business-lijnen zelf. Risk

Management is verantwoordelijk voor de tweedelijnscontrole en onafhankelijke validatie van deze financiële limieten.

Operationele risico's

Een waarschuwingsmechanisme is in gebruik om belangrijke operationele incidenten op te sporen. Risk Management stelt ook sleutelindicatoren in werking om na te gaan in welke mate processen risicogevoelig zijn en om de kwaliteit van de meldingen van incidenten door de verschillende afdelingen op te volgen.

Op functioneel vlak kan Risk Management als beheerder van de operationele risico's rekenen op een netwerk van een dertigtal risicocorrespondenten die als taak hebben om de operationele incidenten van hun processen te rapporteren.

In 2016, heeft Risk Management een programma opgezet om de interne controlesystemen te versterken.
Deze controlesystemen zijn onder andere gebaseerd op een gedetailleerde cartografie van de risico's (Enterprise Risk Management) met als objectief om:

- een beschrijving te maken van de processen in de vorm van flowcharts,
- inherente risico's en de bestaande controles te identificeren,
- residuele risico's te onderkennen
- geschikte herstelmaatregelen voor de geïdentificeerde risico's te uit te werken.

19 sleutelprocedures van de bank werden herbekeken waaronder kredieten, deposito's, compliance, de marktenzaal en de thesaurie, HR, boekhouding, facturatie, beheer van de interne rekeningen, ICT, beheer van de fraude, beveiliging van de informatie, business continuity plan en beheer van de risico's.

Deze werkzaamheden zijn in 2018 in een specifieke tool (Hopex) ingevoerd zodat de monitoring en het beheer op een meer geautomatiseerde manier kan plaatsvinden.

Herstelplan

In 2015 stelde Crelan een eerste Herstelplan (recovery plan) op volgens de aanbevelingen van de toezichthouder.

Op basis van de EBA-richtsnoeren stelde de bank meerdere risico-indicatoren op in de domeinen solvabiliteit, liquiditeit en rentabiliteit. Voor elke indicator zijn waarschuwings- en een kritische hersteldrempel gedefinieerd zodat in geval van overschrijding herstelopties in uitvoering kunnen worden gesteld.

De bank ontwikkelde hiervoor vijf scenario's: liquiditeitscrisis, rentestijging, kredietcrisis, algemene (systeem)crisis wegens een operationeel incident en een specifiek scenario gelinkt aan de entiteit Europabank.

Voor elk van deze vijf scenario's definieerde Crelan drie mogelijke herstelopties die snel en desgevallend gelijktijdig in werking kunnen worden gesteld.

In elk van deze gevallen laten de beoogde herstelopties de Groep toe om uit de gevarenzone te komen.

IFRS 9

In het kader van de implementatie van de nieuwe boekhoudkundige standaard IFRS 9 heeft Risk Management de nieuwe vereisten ingevoerd met betrekking tot de modellering van de risicoparameters.

ICAAP / ILAAP

Het doel van deze rapporten is na te gaan of de bank over voldoende eigen vermogen en liquiditeit beschikt, wat het geval is.

Het eigen vermogen van de bank maakt het immers mogelijk om alle risico's te dragen die voortvloeien uit haar activiteiten en haar liquiditeitspositie ligt ver boven de wettelijke minima en maakt het mogelijk om aan stressscenario’s het hoofd te bieden.

Data quality

De bank heeft een grootschalig project opgestart om de kwaliteit van de gegevens die worden gebruikt in haar operationele processen en in de interne, externe en regelgevende rapportering aanzienlijk te verbeteren.

Het project richtte zich in eerste instantie op de regelgevende rapporten: COREP, FINREP en Solvency II (enkel van toepassing voor Crelan Insurance). De analyse van de gegevensstroom voor het datawarehouse is begin 2019 opgestart.

Binnen de bank wordt ook een specifieke afdeling opgericht die zich zal toeleggen op de kwaliteit van de gegevens. In dat kader zal een Data Manager worden aangesteld die rechtstreeks aan de CEO zal rapporteren.

Compliance

In 2018 werd heel wat nieuwe regelgeving van kracht, met als opvallende uitschieters de nieuwe Europese verordening inzake gegevensbescherming (GDPR) en de omzetting van de Europese richtlijn MiFID II inzake beleggersbescherming.
Tevens implementeerde Crelan een aantal nieuwe richtlijnen van de Belgische toezichthouders en zette ze volop in op informatiedoorstroming en sensibilisering over deze thema’s.

Gegevensbescherming

Op 25 mei 2018 trad de General Data Protection Regulation (GDPR) in werking. De implementatie van deze Europese verordening over de verwerking van persoonsgegevens vormde een belangrijke prioriteit voor Crelan in 2018.

In lijn met de GDPR-principes heeft Crelan dan ook bijkomende maatregelen genomen om de veiligheid van de persoonsgegevens nog te verhogen, waaronder de opmaak van een register van de verwerkingen van persoonsgegevens, het evalueren van de bestaande beschermingsmaatregelen en zo nodig het aanscherpen ervan, het opstellen van een aantal procedures en rapporteringen die ervoor zorgen dat Crelan nu en ook in de toekomst GDPR- conform met persoonsgegevens omgaat.

Ook voor wat betreft de derde partijen, die optreden als verwerker van persoonsgegevens in opdracht van de bank, evalueerde Crelan de beschermingsmaatregelen en implementeerde ze de specifieke GDPR-verplichtingen.

Crelan communiceerde transparant naar klanten over de verwerking van hun gegevens, over de rechten die ze daarbij hebben en over hoe ze die kunnen uitoefenen. In mei 2018 paste de bank de privacy-verklaringen in de operationele documenten en processen aan en op www.crelan.be verscheen een privacy-landingspagina. Ook via rekeninguittreksels en e-mail communiceerde Crelan actief naar haar klanten.

Crelan heeft de interne richtlijnen verder op punt gesteld en gecommuniceerd via verscheidene interne nieuwsbrieven 'Compliance Info', via e-learning modules voor de medewerkers van de zetel en van de kantoren en via interne sensibiliseringssessies.

Met het oog op de continue opvolging en verbetering van de gegevensbescherming heeft de directie Compliance een Data Protection Officer (DPO) aangesteld. Deze fungeert als aanspreekpunt met betrekking tot gegevensbescherming zowel intern als extern.

Beleggersbescherming

De implementatie van de MiFID II-richtlijn concretiseerde zich onder meer in het opstellen van een model van bezoekverslag dat de beleggingsgesprekken met de klant en de adviesverlening door de agent beter omkadert. Crelan opteert er immers voor dat haar agenten ten opzichte van elke beleggingsklant optreden als adviseur.

Samen met een nieuwe tool die de agent beter in staat stelt om de beleggingsportefeuille van de klant te vergelijken met een aantal referentieportefeuilles, ondersteunt deze gesystematiseerde bezoekrapportering nu elk beleggingsgesprek van de agent. Deze beide instrumenten zorgen dus voor een duidelijk toegevoegde waarde bij het advies over een geschikte belegging voor de klant in overeenstemming met het resultaat van de ingevulde MiFID-vragenlijst en met respect voor de correcte bepaling van de doelgroep.

Crelan breidde daarnaast ook het aantal informatierapporten voor de klanten uit.
Naast de bevestiging van de uitvoering van zijn beleggingsorder(s), beschikbaar in MyCrelan of verzonden via de post, ontvangt de klant ook informatierapporten over (al) zijn beleggingsportefeuille(s). Dit zijn in het bijzonder: een rapport over de inhoud van de beleggingsportefeuille, een rapport over de geschiktheid van de beleggingsportefeuille in functie tot het resultaat van de MiFID-vragenlijst en een rapport over de jaarlijkse kosten en lasten verbonden aan de beleggingsportefeuille en de daarin opgenomen beleggingen.

Naar aanleiding van de uitrol van de MiFID II-richtlijn organiseerde Crelan intensieve opleidingen voor de beleggingsmedewerkers, waarin het belang van een correct en transparant beleggingsadvies met respect voor de regelgeving werd benadrukt.

Een nieuwe MiFID-brochure "*Persoonlijk beleggingsadvies, hoe werkt het*" is ter beschikking van de klanten. Deze brochure schetst hoe Crelan het nieuwe wettelijke kader over beleggingsadvies concreet toepast.

Bescherming tegen witwassen van gelden

Ter uitvoering van de vierde Europese antiwitwasrichtlijn en de Belgische omzettingswet van 18 september 2017 voerde Crelan een eerste Enterprise Wide Risk Assessment uit inzake witwassen van gelden en voorkoming van financiering van terrorisme. De resultaten hiervan werden gerapporteerd aan de Nationale Bank van België, toezichthouder in deze materie.

In het licht van de nieuwe bepalingen in de vierde antiwitwasrichtlijn (AML IV) actualiseerde Crelan de informatie over de uiteindelijk begunstigden van rechtspersonen of juridische structuren.

Binnen het implementatieproces van AML IV startte Crelan ook een aantal IT-projecten op om de kwaliteit van de databank en de efficiëntie van de monitoring te optimaliseren.

Circulaires toezichthouders

In uitvoering van de aanbevelingen uit de circulaire NBB 2018_20 over uitbesteding aan aanbieders van clouddiensten, heeft Crelan haar beleidsnota over outsourcing geactualiseerd. De organisatie en samenwerking hierover met de nieuwe afdeling Procurement werd verder op punt gesteld.

Bij toepassing van de mededeling FSMA 2018_05 inzake erkenning van opleidingsinstellingen voor de permanente opleiding van compliance officers bekwam Crelan accreditering als erkende opleidingsverstrekker. In die hoedanigheid organiseerde Crelan voor de compliance medewerkers van de Groep interne opleidingen over de vierde Europese antiwitwasrichtlijn (AML IV), verrichtingen in crypto currencies, outsourcing en GDPR.

Sensibilisering en opleiding

In 2018 ging ook de sensibilisering en opleiding van alle medewerkers van het agentennet en van de zetel verder via een maandelijkse nieuwsbrief ‘Compliance Info’ en via opleidingen in groep over deontologie en MiFID II. De bank organiseerde daar bovenop e-learnings over de voornoemde thema’s, over AML IV en GDPR.

Interne Audit

Het Auditcharter beschrijft de algemene missie en de waarden van Interne Audit. De rollen en verantwoordelijkheden opgenomen in het Auditcharter en het Auditcomitécharter zijn afgestemd op de Bankenwet van 25 april 2014.

Interne Audit verschaft op een onafhankelijke manier redelijke zekerheid - aan zowel de Raad van Bestuur, via het Auditcomité, als aan het Directiecomité - over de kwaliteit en doeltreffendheid van de interne controles, over het risicobeheer en over de systemen en processen van deugdelijk bestuur van de bank.

De scope van Interne Audit omvat alle activiteiten van de Groep. In de Groep geldt een uniforme auditmethodologie en rapportering aan het Auditcomité.

Voor Europabank zijn de auditactiviteiten geheel toevertrouwd aan een eigen specifieke auditdienst.

In de context van een 'Risk Based Auditing'-aanpak heeft Interne Audit naar aanleiding van nieuwe reglementeringen en nieuwe of gewijzigde activiteiten ook in 2018 het "Audit Universum" geüpdatet.

De opdrachten die Interne Audit in 2018 uitvoerde, hadden betrekking op verschillende domeinen: onder meer op de IRB-kredietmodellen, Kredieten, Betalen & Beleggen en interne rekeningen.

Interne Audit voert ook de opvolging uit van de correctieve acties. De status van de auditaanbevelingen wordt trimestrieel opgevolgd en gerapporteerd, zowel aan het Directiecomité als via het Auditcomité aan de Raad van Bestuur.

Interne Audit rapporteert over het geheel van de auditactiviteit binnen de Groep aan het Auditcomité van de moedermaatschappij.

Inspectie van het Net

De afdeling Inspectie controleert de goede werking van de zelfstandige agentschappen door informatie op verschillende niveaus te verzamelen. Met deze informatie kan ze nagaan of het beheer van het agentschap volgens de vereisten van de Bank gebeurt.

Hiervoor voert een team van inspecteurs onaangekondigde controles uit in de agentschappen waarbij onder andere volgende elementen aan bod komen: de correctheid van de aanwezige kasgelden, de volledigheid van de kantooradministratie, de verwerking van boekhoudkundige documenten, het respecteren van Compliance- en andere regelgeving, de verwerking van kredietdossiers, …
De medewerkers op de zetel bereiden deze inspecties voor en verwerken nadien de resultaten van de controles. Verder bezoeken de inspecteurs de agentschappen ook in het kader van kascontroles, kluizencontroles en het respecteren van de wettelijke bepalingen.

Daarnaast bestaat er op de hoofdzetel een periodiek systeem van basiscontroles waarbij de kasverrichtingen van de agentschappen worden gecontroleerd. De dossierbeheerders Inspectie zorgen daarbij voor een gestructureerde aanpak en een frequente opvolging om signalen snel te kunnen opvangen en verwerken.

Naast de controle van de kasverrichtingen in de agentschappen, zijn er fraudepreventieonderzoeken en controles op de financiële gezondheid van de agenten. Deze controles omvatten heel specifieke materies zoals voorafgaande screening van en advies over kandidaat-agenten en kandidaat-agentschapsmedewerkers, behandeling van klachten waarbij een agent of een agentschapsmedewerker betrokken is, saldobevestigingen, controles na hold-ups, ...

Inspectie is daarnaast verantwoordelijk voor de uitwerking, actualisatie en coördinatie van het Crelan Charter waarin de belangrijkste afspraken tussen de Bank en de zelfstandige agentschappen opgenomen zijn. Het Charter dient als belangrijk referentiekader om tot een correcte samenwerking te komen tussen de agent en de Bank zodat enerzijds de wettelijke en reglementaire bepalingen gerespecteerd worden en anderzijds de klanten correct en efficiënt bediend worden.

Het kwaliteitsmodel van Inspectie stuurt de frequentie van controles en de aard van onderzoeken en inspecties aan. De resultaten van de onderzoeken leveren een risicoscore op volgens vijf categorieën van low tot high risk. Deze risicoscore wordt aan elk agentschap toegekend op basis van drie elementen: de administratieve en boekhoudkundige correctheid, de financiële gezondheid en de inbreuken op het Crelan Charter.

In 2018 voerde Crelan 1.024 globale inspecties in de agentschappen, 603 kascontroles en 60 thema-inspecties uit. Elk agentschap kreeg minimaal één en maximaal vier keer een bezoek, afhankelijk van de risicoscore. In elk agentschap gebeurde tevens een controle op de wettelijke bepalingen (controle FSMA-dossier, aanwezigheid correcte tarieven,…) en in elk agentschap met kluizen een kluizeninspectie.

Het Comité voor Opvolging van het Kwaliteitsmodel (COK) volgt in eerste instantie de vaststellingen van de verschillende controles op en het bepaalt welke herstelacties er precies nodig zijn voor de eventuele knipperlichten. Het COK behandelt daarnaast klachten als de betrokkenheid van de agent in vraag wordt gesteld en bespreekt elke melding van een vastgestelde anomalie door een andere directie om te beslissen over de gepaste actie naar de agent toe.

Bij overschrijding van de beslissingsbevoegdheid of bij vaststellingen die een domeinoverschrijdende behandeling vragen, verwijst het COK het dossier door naar het Bemiddelings- en Adviescomité (BAC) dat over een grotere beslissingsbevoegdheid beschikt. De resultaten van de besprekingen in het BAC worden gerapporteerd aan het Directiecomité en het Auditcomité.

6. Balans en resultatenrekening

Geconsolideerde boekhoudkundige cijfers in IFRS

Waarderingsregels

Waarderingsregels

In 2018 werd IFRS 9 ‘Financial instruments’ ingevoerd. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de herwerkingen die werden uitgevoerd naar aanleiding van deze invoering.

Activa (in EUR)	31/12/2017 IAS 39	Herclassificatie	Waardeschommelingen				01/01/2018 IFRS9
			Stage 1	Stage 2	Stage 3	Overige	
Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken	1.291	0	0	0	0	0	1.291
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	23	0	0	0	0	0	23
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	0	7	0	0	0	-1	6
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	1.555	-1.474	0	0	0	-67	14
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	16.507	1.467	-7	-4	-3	13	17.975
Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases) aan banken	*122*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*122*
Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases) aan cliënten	*16.347*	*0*	*-6*	*-4*	*-3*	*20*	*16.354*
Schuldbewijzen	*38*	*1.467*	*0*	*0*	*0*	*-7*	*1.498*
Derivaten gebruikt ter afdekking	*24*	0	0	0	0	0	24
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille	*473*	0	0	0	0	7	480
Materiële vaste activa	*20*	0	0	0	0	0	20
Goodwill en Immateriële activa	*37*	0	0	0	0	0	37
Belastingvorderingen	32	0	0	0	0	18	50
Andere activa	12	0	0	0	0	0	12
Totaal Activa	19.973	0	-7	-4	-3	-29	19.931

Verplichtingen (in EUR)	31/12/2017 IAS 39	Herclassificatie	Waardeschommelingen				01/01/2018 IFRS9
			Stage 1	Stage 2	Stage 3	Overige	
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	22	0	0	0	0	0	22
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	18.006	0	0	0	0	0	18.006
Deposito's	*16.433*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*16.433*
Kredietinstellingen	*25*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*25*
Andere dan kredietinstellingen	*16.408*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*16.408*
In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties	*1.175*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*1.175*
Achtergestelde verplichtingen	*277*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*277*
Andere financiële verplichtingen	*121*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*121*
Derivaten gebruikt ter afdekking	602	0	0	0	0	0	602
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille	3	0	0	0	0	0	3
Voorzieningen	79	0	0	0	0	0	79
Belastingverplichtingen	9	0	0	0	0	-2	7
Andere verplichtingen	76	0	0	0	0	0	76
Totaal Verplichtingen	18.796	0	0	0	0	-2	18.795

Eigen Vermogen (in EUR)	31/12/2017 IAS 39	Herclassificatie	Waardeschommelingen				01/01/2018 IFRS9
			Stage 1	Stage 2	Stage 3	Overige	
Geplaatst kapitaal	829	0	0	0	0	0	829
Gestort kapitaal	*829*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*829*
Opgevraagd niet-gestort kapitaal	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
Agio	0	0	0	0	0	0	0
Andere componenten van het eigen vermogen	50	0	0	0	0	-47	3
Herwaarderings-reserve: Wijzigingen in reële waarde van schuldinstrumenten gewaardeerd te	*51*	*0*	*0*	*0*	*0*	*-47*	4
Herwaarderings-reserve: actuariële winsten/verliezen bij pensioenplannen	*-1*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	-1
Reserves (met inbegrip van ingehouden winsten)	248	0	0	0	0	6	254
Baten uit het lopende jaar	50	0	0	0	0	0	50
Minderheidsbelangen	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Eigen Vermogen	1.177	0	0	0	0	-41	1.136
Totaal Verplichtingen en Eigen Vermogen	19.973	0	0	0	0	-43	19.931

IFRS 9 heeft enerzijds een impact op de classificatie en waardering van de financiële activa en anderzijds op de berekening van de waardeverminderingen gelinkt aan financiële activa.

Classification & Measurement :

De portefeuilles van de Groep werden geanalyseerd op basis van de richtlijnen voor de indeling en waardering van financiële activa. De categorie van classificatie is gebaseerd op het businessmodel en de test van betalingen van hoofdsom en interesten (SPPI – test, "solely payments of principal and interest"). Op basis van het businessmodel, gedocumenteerd via de groepspolitiek financieel beleid, wordt de portefeuille in zijn totaliteit toegewezen aan de categorie HTC ("held to collect"). Het businessmodel van Crelan voorziet in beleggingen in activa met een laag risico en het aanhouden ervan tot aan de vervaldag. Verkopen in de beleggingsportefeuille kunnen enkel voorkomen in uitzonderlijke gevallen (bijvoorbeeld bij een verhoogd kredietrisico, een vervaldag binnen hetzelfde kalenderjaar,…) of voor beperkte volumes.

Onder IAS 39 werd quasi de ganse beleggingsportefeuille van Crelan gewaardeerd aan fair value through Other comprehensive income (FVOCI). Onder IFRS 9 wordt de portefeuille geklasseerd als HTC en bijgevolg gewaardeerd aan amortised cost. Enkel een beperkt aantal effecten (kapitaalinstrumenten bestaande uit Tier I- papier van financiële instellingen en participaties in

private equity) met een marktwaarde/boekwaarde van 14,41 miljoen EUR blijft behouden in de categorie FVOCI en dit op basis van de keuzeoptie voorzien in IFRS 9 § 4.1.4.

Onder IAS 39 werden evenmin financiële activa geklasseerd onder de categorie gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeschommelingen via de winst- en verliesrekening. Aangezien een beperkte investering in een fonds en enkele vastgoedcertificaten niet voldeed aan de SPPI-criteria wordt deze participatie onder IFRS 9 wel geklasseerd onder de categorie gewaardeerd aan reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening. Op die manier werden titels met een aanschaffingswaarde van 6,88 miljoen EUR geherklasseerd naar deze categorie, de marktwaarde van deze titels per 31 december 2017 bedroeg 6,34 miljoen EUR.

De resterende beleggingsportefeuille met een boekwaarde van 1.467 miljoen EUR werd geherklasseerd naar de categorie gewaardeerd aan geamortiseerde kostprijs – schuldbewijzen. De positieve latente marktwaardering voor een bedrag van 66,8 miljoen EUR die onder IAS 39 verwerkt werd in OCI werd bijgevolg afgeboekt (ook de Deferred tax liability die hieraan gekoppeld was, werd afgeboekt).

Voor de categorie leningen en vorderingen was er geen impact op vlak van classificatie, deze portefeuille was zowel in IAS 39 als in IFRS 9 gewaardeerd aan geamortiseerde kostprijs.

Impairment :

Het model voor de berekening van de impairment volgens IFRS 9 is gebaseerd op de bestaande IRB-modellen die binnen de bank worden gebruikt voor de inschatting van het kredietrisico. Volgende methodiek werd gehanteerd:

- Segmentatie:
  De kredietportefeuille werd opgesplitst in homogene segmenten van probability of default (PD) en loss given default (LGD). Voor de credit conversion factors (CCF) en vervroegde terugbetalingen werd er gesegmenteerd per producttype.

- Probability of Default modelling (PD) :
  De PD in functie van de maturiteit van het krediet werd berekend op basis van migratiematrices uit historische defaultgegevens van de bank. Door middel van een lineaire regressie tussen de default rates en macro-economische indicatoren (werkloosheidsgraad en BBP) wordt de PD "Through The Cycle" (TTC) omgevormd tot een PD "Point In Time" (PIT).

- Loss given default (LGD) :
  De LGD-waarden gebruikt voor IFRS 9 zijn, mits bepaalde correcties specifiek aan IFRS 9, dezelfde als diegene die gebruikt worden voor de IRB-modellen over de periode 2006 – 2016. Voor de hypothecaire kredieten wordt de LGD gesegmenteerd op basis van de "Loan to Value" (LTV). Hoe beter (lager) de LTV, hoe lager de LGD.

- Exposure at Default (EAD) :
  De portefeuille wordt onderverdeeld in verschillende types producten. Voor elk type werd een "Credit Conversion Factor" (CCF) berekend, die bepaalt welk deel van het buitenbalans-gedeelte van het krediet wordt toegevoegd aan het saldo op de balans.

- Vervroegde terugbetalingen:
  In de toekomstige cashflows van het krediet wordt rekening gehouden met eventuele vervroegde terugbetalingen. De kans op een vervroegde terugbetaling wordt per product

bepaald door het departement ALM in lijn met de modellen die gebruikt worden in het kader van de opvolging van de liquiditeit.

- Stageing :
  Om te bepalen of een exposure onderhevig is aan significante stijging van het kredietrisico werd een selectie gemaakt van parameters die wijzen op een toegenomen kredietrisico. De aanwezigheid van één of meer van deze parameters veroorzaakt vervolgens de stagetransfer in het kader van IFRS 9. Het gaat zowel om kwantitatieve als kwalitatieve factoren:

  - de interne rating,
  - de interne score binnen de kredietopvolging,
  - al dan niet forbearance,
  - de uitkomst van kwalitatieve review procedures in het kader van de kredietopvolging,
  - melding bij de kredietcentrale NBB.

  Dertig dagen betalingsachterstand wordt, in lijn met de standaard als backstop gebruikt.

- Economische scenario's:
  In het model zijn verschillende parameters opgenomen waarvoor de Groep een schatting maakt met betrekking tot de toekomstige situatie van deze parameters (inkomen, vastgoedprijzen, prijzen voor de landbouwproducten,…). In functie van de economische verwachtingen van de Groep worden deze parameters aangepast en is er een gewijzigd resultaat op niveau van de waardeverminderingen. Op basis van drie verschillende scenario's (base, upside and down) wordt vervolgens het bedrag van de waardeverminderingen bepaald.

Langs de kant van de impairments werd voor de kredietportefeuille reeds een IBNR (Incurred but not reported)-voorziening geboekt. Onder IFRS 9 wordt deze vervangen door de waardeverminderingen die worden berekend op de dossiers onder Stage 1 en Stage 2. In totaal werd een IBNR van 20,35 miljoen EUR afgeboekt en werd er voor Stage 1, 2 en 3 in totaal 13,12 miljoen EUR bijgeboekt. Op vlak van de impairments voor de kredietportefeuille was er dus een netto terugname (voor belastingeffect) van 7,24 miljoen EUR.

Ook voor de beleggingsportefeuille werd een stageing doorgevoerd en een provisie aangelegd. Per 1 januari 2018 bevonden alle effecten in deze portefeuille zich in Stage 1. De provisie die hieraan gerelateerd was bedroeg 0,1 miljoen EUR.

Op vlak van het eigen vermogen was de impact dus tweeërlei: enerzijds een daling (na belastingeffect) van de OCI ten gevolge van de herclassificatie van de beleggingsportefeuille naar amortised cost voor een bedrag van 47,1 miljoen EUR en anderzijds een toename van de reserves met 6,1 miljoen EUR ten gevolge van lagere provisies voor de kredietportefeuille onder IFRS 9 dan onder IAS 39.

Hedging

De Groep Crelan past op de eerste plaats macro hedging toe. Gezien de nieuwe IFRS 9-reglementering rond macro-dekkingen nog in opbouw is, blijven de huidige regels onder IAS 39 van toepassing.

Geconsolideerde balans

Onderstaande tabel geeft de evolutie weer van de belangrijkste posten van de geconsolideerde activa en passiva en van het geconsolideerd eigen vermogen tussen 2017 en 2018.
We vergelijken de balans na de aanpassing volgens IFRS 9.

Activa

Activa (in miljoen EUR)	**31/12/2018**	**01/01/2018 IFRS9**	**Δ**	**%**
Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken	1.465	1.291	174	13,5%
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	21	23	-2	-8,5%
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	7	6	0	3,7%
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	12	14	-2	-14,1%
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	18.329	17.975	354	2,0%
Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases) aan banken	*87*	*122*	-35	-28,8%
Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases) aan cliënten	*16.594*	*16.354*	240	1,5%
Schuldbewijzen	*1.648*	*1.498*	149	10,0%
Derivaten gebruikt ter afdekking	37	24	13	57,0%
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille	456	480	-24	-4,9%
Materiële vaste activa	20	20	0	2,0%
Goodwill en Immateriële activa	34	37	-3	-9,1%
Belastingvorderingen	52	50	2	3,7%
Andere activa	14	12	2	13,4%
Totaal Activa	20.446	19.931	515	2,6%

Op vlak van de samenstelling van de balans langs de actiefzijde blijven de financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Ze blijven met 89,6% het belangrijkste bestanddeel van de activa. De geldmiddelen en zichtrekeningen met centrale banken vormen met 7,17% van de balans het tweede belangrijkste bestanddeel.

Het balanstotaal steeg in de loop van 2018 met 515 miljoen EUR. Langs de actiefzijde kent de rubriek leningen en vorderingen aan het cliënteel de sterkste stijging met 240 miljoen EUR. Deze stijging is te danken aan een goede kredietproductie, die hoger is dan de terugbetalingen in de loop van 2018. De kredietproductie bedroeg in 2018 2,6 miljard EUR, het grootste deel van deze productie heeft betrekking op het segment van de particulieren.

Naast de rubriek van de leningen en vorderingen was er een stijging voor de geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken (+174 miljoen EUR). Deze stijging wordt veroorzaakt door de instroom van gelden langs de passiefzijde van de balans (zie onder) die niet volledig geconverteerd kan worden naar de kredieten, effectenportefeuille of buitenbalans.

Tot slot is er een stijging van 149 miljoen EUR voor de schuldinstrumenten. De bank heeft in de loop van 2018 voor meer dan 300 miljoen EUR investeringen gedaan in obligaties (voornamelijk corporate en overheid) om de gelden die werden aangetrokken langs de passiefzijde te rentabiliseren.

Passiva

Verplichtingen (in miljoen EUR)	31/12/2018	01/01/2018 IFRS9	Δ	%
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	20	22	-2	-7,7%
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	18.525	18.006	519	2,9%
Deposito's	*17.210*	*16.433*	778	4,7%
Kredietinstellingen	*43*	*25*	18	73,9%
Andere dan kredietinstellingen	*17.167*	*16.408*	759	4,6%
In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties	*968*	*1.175*	-207	-17,6%
Achtergestelde verplichtingen	*242*	*277*	-35	-12,5%
Andere financiële verplichtingen	*105*	*121*	-17	-13,7%
Derivaten gebruikt ter afdekking	555	602	-47	-7,7%
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille	5	3	3	97,4%
Voorzieningen	82	79	3	3,2%
Belastingverplichtingen	14	7	7	104,9%
Andere verplichtingen	76	76	1	0,9%
Totaal Verplichtingen	19.279	18.795	484	2,6%

De passiefzijde bestaat voor 96,1% uit de verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Het grootste deel hiervan (89% van het balanstotaal) heeft betrekking op de deposito's ten opzichte van het cliënteel.

De financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs stijgen met 519 miljoen EUR. Enerzijds dalen de in schuldbewijzen belichaamde schulden en achtergestelde verplichtingen (dat zijn respectievelijk kasbons en achtergestelde obligaties) met 242 miljoen EUR. Deze portefeuille daalt sinds enkele jaren omdat de klanten door de lage marktrentevoeten niet voor deze producten kiezen. Bovendien heeft Crelan momenteel geen uitgifteprogramma van achtergestelde obligaties lopen.

Anderzijds is er een stijging van de deposito's ten opzichte van het cliënteel met 778 miljoen EUR. Crelan slaagt erin om extra gelden aan te trekken vanuit de markt. De overname van meer dan 20 zelfstandige agenten van ex-Record Bank in 2018 heeft hier toe bijgedragen.

Eigen Vermogen (in miljoen EUR)	31/12/2018	01/01/2018 IFRS9	Δ	%
Geplaatst kapitaal	819	829	-10	-1,3%
Gestort kapitaal	*819*	*829*	-10	-1,3%
Opgevraagd niet-gestort kapitaal	*0*	*0*	0	0,0%
Agio	0	0	0	0,0%
Andere componenten van het eigen vermogen	3	3	0	9,7%
Herwaarderings-reserve: Wijzigingen in reële waarde van schuldinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde door middel van niet-gerealiseerde resultaten	*4*	*4*	0	-1,5%
Herwaarderings-reserve: actuariële winsten/verliezen bij pensioenplannen	*-1*	*-1*	0	-38,0%
Reserves (met inbegrip van ingehouden winsten)	279	254	25	9,9%
Baten uit het lopende jaar	66	50	16	31,7%
Minderheidsbelangen	0	0	0	0,0%
Totaal Eigen Vermogen	1.167	1.136	31	2,7%
Totaal Verplichtingen en Eigen Vermogen	20.446	19.931	515	2,6%

De mutaties op het eigen vermogen hebben enerzijds betrekking op een daling van het kapitaal met 10 miljoen EUR omdat er meer kapitaal werd teruggestort aan coöperanten dan er werd ontvangen van nieuwe coöperanten.

Anderzijds stijgen de reserves met 25 miljoen EUR door de toevoeging van het resultaat van 2017, na aftrek van het aan de coöperanten betaalde dividend van 24,7 miljoen EUR.

De CAD-ratio bedraagt 19,19% eind 2018 tegenover 20,42% eind 2017. De Tier I-ratio bedraagt 17,76% ten opzichte van 18,11% in 2017. Deze kapitaalratio's behoren tot de beste van de Belgische markt. De daling in 2018 is het gevolg van de transitie naar IFRS 9 en de waardering van het grootste

deel van de beleggingsportefeuille aan amortised cost waardoor de latente meerwaarden niet langer geboekt worden via OCI.

Geconsolideerd resultaat

Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	31/12/2018	31/12/2017	Δ	%
(in miljoen EUR)				
GEWONE BEDRIJFSACTIVITEITEN				
Financiële en exploitatiebaten en –lasten	324,9	323,8	1,1	0,3%
Rentebaten	446,0	461,7	-15,8	-3,4%
Rentelasten	-180,5	-197,0	16,6	-8,4%
Dividenden	0,4	0,0	0,4	3289,8%
Baten uit provisies en vergoedingen	101,0	95,4	5,6	5,9%
Lasten uit provisies en vergoedingen	-93,9	-94,5	0,6	-0,6%
Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	2,9	5,7	-2,8	-49,4%
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden (netto)	-0,2	-0,4	0,2	-40,4%
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening (netto)	0,3	0,0	0,3	0,0%
Aanpassingen van de reële waarde bij de administratieve verwerking van afdekkingstransacties	0,7	2,9	-2,2	-75,8%
Herwaarderingen van valutakoersverschillen	0,9	1,5	-0,6	-40,9%
Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa	0,0	0,1	-0,1	-142,7%
Andere exploitatiebaten	47,4	48,6	-1,2	-2,5%
Andere exploitatielasten	0,0	0,0	0,0	0,0%
Administratiekosten	-223,1	-222,3	-0,8	0,4%
Personeelsuitgaven	-90,6	-94,4	3,7	-4,0%
Algemene en administratieve uitgaven	-132,5	-127,9	-4,6	3,6%
Afschrijvingen	-10,1	-17,5	7,4	-42,3%
Materiële vaste activa	-5,2	-5,9	0,7	-12,1%
Immateriële activa (andere dan goodwill)	-4,9	-11,6	6,7	-57,5%
Voorzieningen	-1,1	-1,7	0,5	-32,2%
Bijzondere waardeverminderingen	-5,7	-5,0	-0,7	13,1%
Bijzondere waardeverminderingsverliezen op financiële activa die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	-5,7	-5,0	-0,7	13,1%
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	*0,0*	*0,3*	*-0,3*	*-100,0%*
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	*-5,7*	*-5,3*	*-0,4*	*7,6%*
Bijzondere waardeverminderingsverliezen op materiële vaste activa	0,0	0,0	0,0	0,0%
Negatieve goodwill die onmiddellijk wordt opgenomen in de winst-en verliesrekening	0,0	0,0	0,0	0,0%
Winsten en verliezen op vaste activa of groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop	0,0	0,0	0,0	0,0%
TOTALE WINST OF VERLIES UIT VOORTGEZETTE BEDRIJFSACTIVITEITEN VÓÓR AFTREK VAN BELASTINGEN EN MINDERHEIDSBELANG	84,9	77,4	7,5	9,7%
Belastinglasten (winstbelasting) verbonden met de winst of het verlies uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	-19,1	-27,4	8,4	-30,5%
Actuele belastingen	*-14,0*	*-13,1*	*-0,9*	*6,6%*
Uitgestelde belastingen	*-5,1*	*-14,3*	*9,2*	*-64,4%*
NETTOWINST OF -VERLIES	**65,8**	**49,9**	**15,8**	**31,7%**

De rentebaten dalen met 15,8 miljoen EUR door de continue daling van de opbrengsten uit de kredietportefeuille. De rentelasten dalen eveneens (-16,6 miljoen EUR) door de afname van de portefeuille kasbons. De som van de rentebaten en rentelasten stijgt op die manier met 0,8 miljoen EUR. Zowel in 2017 (extra kost a rato van 4,7 miljoen EUR) als in 2018 (extra kost a rato van 8,6 miljoen EUR) werd een swapherschikking doorgevoerd om de kost van de indekkingsoperaties in lijn te brengen met de opbrengsten van de kredietportefeuille. Globaal genomen kunnen we stellen dat het renteresultaat stabiel blijft ten opzichte van 2017.

De lijn gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening heeft voornamelijk betrekking op de verkoop van effecten die binnen het boekjaar vervallen om op die manier een beperkt extra rendement te verkrijgen. In 2018 leverde dit een opbrengst op van 2,9 miljoen EUR ten opzichte van 5,7 miljoen EUR in 2017.

De winst uit de feebusinessactiviteit (som van baten en lasten uit provisies en vergoedingen) stijgt met 6,2 miljoen EUR ten opzichte van 2017. Deze stijging is het gevolg van een herklassering vanuit de andere exploitatiebaten van de ontvangen fees uit de verkoop van verzekeringsproducten voor 5 miljoen EUR. Over het algemeen is het resultaat uit de feebusiness (buitenbalansproducten) dus stabiel gebleven ten opzichte van 2017, de productiecommissies zijn gedaald door een lagere productie, maar de omloopcommissies stegen dankzij een stijgende omloop. De lagere productie kan verklaard worden door de onzekerheid die ontstond door de volatiele markten, waardoor klanten minder geneigd waren om in deze producten in te tekenen. De commissies betaald aan agenten bleven stabiel ten opzichte van 2017, omdat de lagere commissies voor de buitenbalansproducten gecompenseerd werden door de commissies op de gestegen omlopen van de deposito's.

Administratiekosten en afschrijvingen

De administratiekosten bleven stabiel ten opzichte van 2017. De personeelskosten daalden door een daling van het aantal medewerkers, terwijl de algemene en administratieve uitgaven stegen door de gestegen bankentaksen en IT-kosten.
De afschrijvingen bereikten opnieuw een normaal niveau na een uitzonderlijke afschrijving in 2017 naar aanleiding van het NEXT-project.

De exploitatiecoëfficiënt of CIR daalt verder naar 71,79% ten opzichte van 73,77% per einde 2017.

Voorzieningen en waardeverminderingen

De waardeverminderingen blijven, gezien de omvang van de portefeuille, beperkt. De conversie naar IFRS 9 heeft al bij al niet geleid tot een significante stijging van de risicokost voor het boekjaar 2018.

Globaal resultaat

Het resultaat voor belastingen stijgt op die manier van 77,4 miljoen EUR tot 84,9 miljoen EUR. De belangrijkste impact situeert zich op het niveau van de afschrijvingen die in 2017 beïnvloed werden door belangrijke niet-operationele elementen naar aanleiding van de stopzetting van het NEXT-project. De belastinglasten dalen eveneens met 8,4 miljoen EUR ten opzichte van 2017. In 2017 werd deze kost beïnvloed door de aanpassing van de belastingvoet voor vennootschappen die ervoor zorgde dat de uitgestelde belastingposities geherwaardeerd moesten worden. Dit leidde in 2017 tot een uitzonderlijke kost van 9,2 miljoen EUR. Het netto resultaat stijgt op die manier met 15,8 miljoen EUR tot 65,8 miljoen EUR eind 2018.

Het rendement op het eigen vermogen bedraagt 5,59% eind 2018 ten opzichte van 4,26% een jaar voordien.

Bestemming van de winst van de verschillende groepsentiteiten

De Raad van Bestuur van CrelanCo zal voorstellen om aan de coöperanten een dividend van **3%** uit te keren voor een totaalbedrag van **24,3** miljoen EUR. In een context van aanhoudend lage rentevoeten getuigt dit dividend van de slagkracht van het Crelan-model.

7. Bedanking

De Raad van Bestuur houdt eraan alle medewerkers te danken voor het bereikte resultaat, voor hun toewijding en de bijzondere inspanningen die zij hebben geleverd voor de verdere ontplooiing van de Groep Crelan. Daarnaast dankt ze alle coöperanten en klanten voor het vertrouwen dat ze aan de Groep Crelan schenken.

Het jaarverslag van de Groep Crelan wordt in het Nederlands en in het Frans uitgegeven.
Het kan geraadpleegd worden op www.crelan.be.
Het verslag is een realisatie van de Directie Secretariaat-generaal en Corporate Communication van de Groep Crelan.
Voor alle inlichtingen kunt u zich wenden tot:
Ortwin De Vliegher, Secretaris-Generaal en director Corporate Communication, general.office@crelan.be.

5.20.3.2 Boekjaar 2019

Jaarverslag 2019
Groep Crelan

In overeenstemming met artikel 105 van het Vennootschapswetboek vormen de cijfers in dit rapport een verkorte versie van de officieel gepubliceerde jaarrekeningen van de Groep Crelan, afgesloten op 31 december 2019. Het handelt om de geconsolideerde jaarrekeningen onder IFRS. Voor deze gepubliceerde jaarrekeningen leverde onze commissaris een goedkeurende verklaring zonder voorbehoud.

De in dit jaarverslag vermelde cijfers kunnen betrekking hebben op het geheel van de Groep Crelan en op de individuele entiteiten, namelijk de bank Crelan, Crelan Insurance en Europabank.

De volledige geconsolideerde jaarrekening kan opgevraagd worden bij de directie Secretariaat-Generaal en Corporate Communication, via e-mail: general.office@crelan.be.

Wie zijn we?

Een korte voorstelling van de Crelan Groep

De Groep Crelan is de coöperatieve bank Crelan en haar twee dochters, Crelan Insurance en de nichebank Europabank. De coöperatieve bank Crelan vormt samen met zijn hoofdaandeelhouder, CV CrelanCo, een federatie van kredietinstellingen.

Crelan is een 100% Belgische en coöperatieve bank met CrelanCo als sterke coöperatieve aandeelhouder. Het balanstotaal van de Groep Crelan (inclusief haar dochters Europabank en Crelan Insurance) bedraagt 21,6 miljard euro en daarmee is ze de zevende Belgische Bank.

Crelan biedt een ruim aanbod bank- en verzekeringsproducten aan voor de particulieren, de zelfstandigen en de KMO's. Daarnaast is de bank met een gespecialiseerd productengamma de bevoorrechte partner van de land- en tuinbouwers en van de grote ondernemingen uit de land- en tuinbouwsector.

De klanten kunnen voor financieel advies terecht in meer dan 530 kantoren die gerund worden door lokaal verankerde zelfstandige kantoorhouders. Onder het motto 'Samen anders bankieren' legt Crelan de klemtoon op een persoonlijk contact en op een vertrouwensrelatie met haar klanten. De bank hanteert een duurzaam model en toont een echt maatschappelijk engagement.

Crelan Insurance biedt sinds 2007 kredietgebonden verzekeringen aan. Dit zijn schuldsaldoverzekeringen, financieringssaldoverzekeringen en tijdelijke verzekeringen overlijden met constant kapitaal. Het productengamma van de verzekeraar sluit dus naadloos aan bij de kredietproducten van Crelan en Europabank.

Europabank is een typische nichebank. Ze heeft een specifiek producten- en dienstengamma. Ze is vooral bekend voor haar specialisatie in consumentenkrediet. Handelaars kennen de bank ook als verwerker van transacties met debetkaarten en de kredietkaarten Visa en MasterCard. Bij bedrijven, middenstand en vrije beroepen is Europabank ook gekend als aanbieder van financiële leasing en renting.

Binnen de groep wordt er op commercieel, technisch en financieel vlak samengewerkt.

Bedrijf	Aantal medewerkers	Aantal kantoren	Aantal klanten	Aantal coöperatieve aandeelhouders	Actief in
Crelan	2.403*	536	756.798	275.054	België
Crelan Insurance	14	-	120.840	-	België
Europabank	355	47	158.694	-	België

*751 personeelsleden en 1.652 medewerkers in het zelfstandig agentennet

Meer informatie over de geschiedenis van Crelan en de Groep Crelan vindt u op www.crelan.be.

Structuur en aandeelhouderschap

De NV Crelan en de erkende coöperatieve vennootschap, de CV CrelanCo, vormen samen een federatie van kredietinstellingen*, waarbij de NV Crelan de centrale instelling is. Tussen beide is er een volledige solidariteit en daarom worden de resultaten van de NV Crelan en de CV CrelanCo geglobaliseerd.

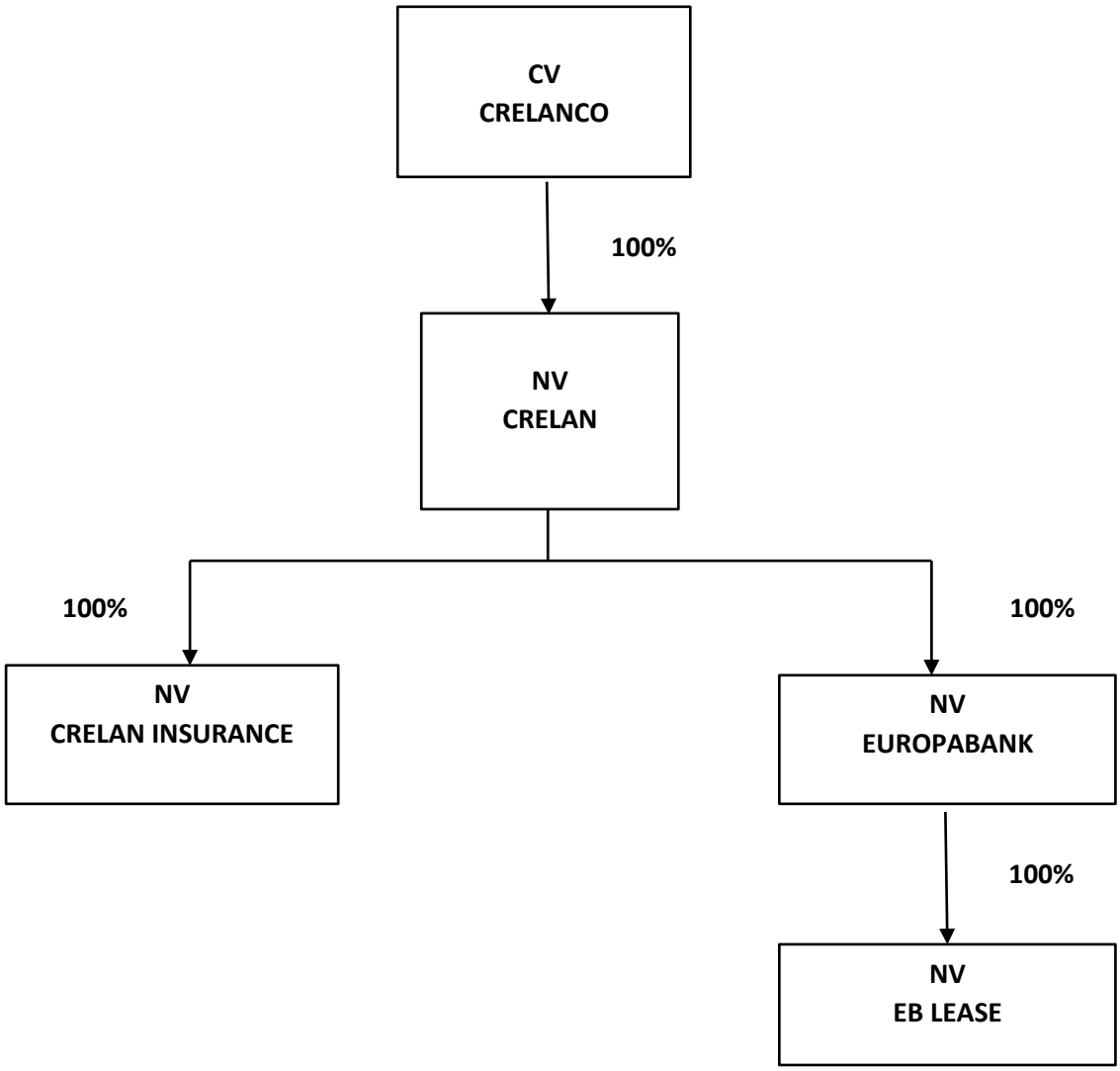
De CV CrelanCo bezit 100% van de aandelen en stemrechten in de NV Crelan. Het coöperatief kapitaal van CrelanCo is op 31 december 2019 in handen van 275.054 coöperatieve aandeelhouders. Crelan is dus een 100% Belgische bank met een 100% coöperatieve verankering.

Het Directiecomité van de NV Crelan staat in voor het operationele beleid van zowel de NV Crelan als de CV CrelanCo.

Het geheel gevormd door de NV Crelan en de CV CrelanCo wordt in dit verslag als "Crelan" of "de Bank" aangeduid, terwijl de bredere benaming "Groep Crelan" of "de Groep" verwijst naar alle entiteiten of dochtervennootschappen die hierna vermeld worden en die door volledige integratie in de consolidatie zijn opgenomen.

De rekeningen van de dochtervennootschappen van de NV Crelan, namelijk Europabank sinds 2004 en Crelan Insurance sinds 2007 zijn inbegrepen in de consolidatieperimeter van de Groep Crelan volgens het Koninklijk Besluit van 23 september 1992 over de geconsolideerde jaarrekening van de kredietinstellingen.

Volgend schema toont een vereenvoudigd overzicht van de structuur van de Groep Crelan.

* In overeenstemming met artikel 239 van de Wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen vormen CrelanCo CV en Crelan NV een Federatie van kredietinstellingen.

2019 in een oogopslag

De markten

Context

2019 was een zeer sterk beursjaar. Nochtans verliep de start moeilijk op geopolitiek vlak. De in 2018 opgestarte handelsoorlog tussen de Verenigde Staten en China escaleerde. In de eerste negen maanden van het jaar hebben de twee landen achtereenvolgens en beurtelings de invoertarieven op elkaars producten verhoogd.

Deze escalatie beïnvloedde het ondernemers- en investeerdersvertrouwen en droeg in belangrijke mate bij aan een wereldwijde groeivertraging.

De vertraging manifesteerde zich echter niet overal gelijk. De Amerikaanse economie hield, in haar elfde jaar van onafgebroken groei, relatief goed stand dankzij een sterke dienstensector, een hoge private consumptie en de sterkste arbeidsmarkt in ruim een halve eeuw.
In Europa, waar de exportgevoelige verwerkende nijverheid een veel groter aandeel in de economische mix heeft, sloeg de handelsonzekerheid harder toe. Duitsland, de locomotief van de Europese economie, scheerde in de tweede jaarhelft rakelings langs een recessie en dat straalde ook af op de rest van Europa. De onzekerheid in Europa werd nog extra gevoed door het hobbelig verloop van het Brexit-proces.

De hervatting van de handelsbesprekingen tussen de Verenigde Staten en China in de tweede helft van het jaar en het akkoord, bekend als ‘Fase 1’, dat ze op het einde van het jaar sloten had een positieve impact.

Maar de belangrijkste positieve factor in 2019 was de verandering in het beleid van de belangrijkste centrale bankiers. Zij beloofden, als reactie op de tekenen van kwetsbaarheid van de wereldwijde economische groei, al het mogelijke te doen om deze groei te ondersteunen.

Zo heeft de Chinese Centrale Bank, de PBoC ,een aantal maatregelen genomen om de economie te ondersteunen, waaronder rentedalingen. De Amerikaanse Fed voerde in 2019 drie renteverlagingen door en hervatte de uitbreiding van zijn balans door schuldposities op te kopen en zo de markt van liquiditeiten te voorzien. De Europese centrale bank, de ECB, nam een pakket preventieve maatregelen, waaronder de lancering van een nieuw aankoopprogramma van activa voor een bedrag van 20 miljard euro per maand.

Heel wat overheden hebben bovendien ook ingegrepen en een minder strikt begrotingsbeleid gevoerd om de economische activiteit in 2019 te ondersteunen. Met name landen als China, de VS, Frankrijk en Italië hebben ondersteunende maatregelen beslist. Andere landen, zoals Duitsland, hebben zich ertoe verbonden om, indien nodig, verdere fiscale stimulansen te geven.

De impact op de beurzen

Terwijl 2018 gekenmerkt werd door negatieve prestaties en een hoge volatiliteit, zien we in 2019 het tegenovergestelde. Het jaar eindigde met de hoogste prestatie van de afgelopen tien jaar voor de meeste activaklassen en een lage volatiliteit op de markten. De vrees van de investeerders in 2018 maakte plaats voor een hernieuwd vertrouwen in 2019.

We zagen dus bijna het hele jaar door een opwaartse beweging op de markten voor de risicovollere activa, met uitzondering van mei en augustus, voornamelijk als gevolg van pieken in de spanningen in de Sino-Amerikaanse onderhandelingen. De belangrijkste wereldwijde aandelenindices eindigden het jaar op deze manier met een jaarrendement van bijna 30%: +31,5% voor de S&P500 in de Verenigde Staten, +28,2% voor de Euro Stoxx 50, +30,5% voor de Franse CAC40-index en +23,7% voor de MSCI China. Staatsobligaties konden profiteren van het aan de omstandigheden aangepaste monetaire beleid van de centrale banken en tekenden eveneens mooie prestaties op.

Kortom: ondanks een nog steeds fragiele economische situatie wereldwijd eindigde 2019 in het groen, waarbij de investeerders gerustgesteld werden door het goede nieuws op geopolitiek niveau inzake de verbeterde handelsrelaties tussen de Verenigde Staten en China en de verkiezings-overwinning van de Britse Conservatieven die zou moeten leiden tot een ordelijke Brexit.

Tendensen bij Crelan

Net zoals in de voorgaande jaren stellen we opnieuw vast dat de spaarrekening sterk in trek blijft, ondanks de lage marktrente. De inlagen op alle gereglementeerde spaarrekeningen en het Crelan Business Boekje samen stijgen met 4% tot 12,9 miljard euro. De vlotte beschikbaarheid van de gespaarde kapitalen en de fiscaal gunstige behandeling van de rente overtuigen nog steeds vele spaarders. Daarnaast gebruiken een aantal beleggers de spaarrekening ook als een tijdelijke oplossing in afwachting van nieuwe beleggingsopportuniteiten.

Ook de inlagen op de zichtrekening nemen met 15,51% opnieuw fors toe. Wellicht blijven er door de lage marktrente langer gelden op de zichtrekening staan en worden ze niet overgeschreven naar de spaarrekening.

De beleggingsappetijt volgde het sentiment op de markten. De onzekerheden, door de dreigende handelsoorlog tussen de Verenigde Staten en China, de toestand in het Midden-Oosten en de Brexit, temperden de aankopen in de eerste jaarhelft. In de tweede jaarhelft en vooral in het laatste kwartaal van 2019 daarentegen werd die ongerustheid door een aantal politieke ontwikkelingen wat minder groot en dat vertaalt zich in een hogere productie. Crelan noteert dan ook een groei van 7,22% in door haar gecommercialiseerde fondsen (inclusief pensioensparen). We merken een stijging bij de maatschappelijke aandelen van CrelanCo (+6,5%) en bij het pensioensparen (+14%) op.

De lage rente blijft in het voordeel spelen van de kredietverlening. In 2019 bedraagt de totale kredietproductie bij Crelan, exclusief interne herfinanciering, meer dan 3,1 miljard euro waarmee we het recordjaar 2016 benaderen en een stijging kennen van 22,75% tegenover 2018.
De toename manifesteert zich, zowel bij de particuliere kredieten met onder andere een stijging van 30% bij de woonkredieten, als bij de professionele kredieten met eveneens een stijging van 15,70% bij de investeringskredieten. De recente investering van Crelan in kantoren met een gespecialiseerde dienstverlening voor ondernemers en land- en tuinbouwers vertaalt zich in hogere productieresultaten.

Kerncijfers Crelan Groep 2019

Medewerkers, kantoren, coöperatieve aandeelhouders en klanten

Medewerkers	2.772
Kantoren	583
Coöperatieve aandeelhouders	275.054
Klanten	915.492

Verdeling kredietomloop

Particulieren	73,63%
Land- en tuinbouw	12,48%
Ondernemingen	13,89%

Geconsolideerd resultaat

(IN MIO EUR)*

	2018	2019	EVOLUTIE
Deposito's van de cliënteel (incl. achtergestelde certificaten)	18.376,63	19.294,03	+4,99%
Kredieten aan de cliënteel (IFRS)	16.593,86	17.560,86	+5,83%
Leningen en vorderingen	16.680,87	17.674,78	+5,96%
Financiële portefeuille	1.666,66	1.210,84	-27,35%
Eigen vermogen (incl. coöperatief kapitaal)	1.167,04	1.263,01	+8,22%
Totaal activa	20.445,85	21.595,54	+5,62%
Netto resultaat	65,79	70,30	+6,86%

Ratio’s

	2019
Cost Income Ratio	73,59%
Loan Loss Ratio	-0,01%
ROE	6,02%
Tier 1	21,03%

Toekomstvisie

Schaalgrootte om rendabeler te kunnen functioneren

Op vrijdag 25 oktober 2019 kondigden Crelan en AXA Groep een omvangrijk partnership aan. Crelan zal AXA Bank, de Belgische bankpoot van deze internationale groep, overnemen. Daarnaast zal Crelan haar dochter Crelan Insurance overdragen aan AXA Belgium, de Belgische verzekeringstak van AXA Groep en tevens marktleider voor schadeverzekeringen. Beide partijen kwamen ook overeen dat de Crelan-bankagenten in de toekomst het aanbod van AXA-schadeverzekeringen zullen aanbieden.

De betrokken toezichthouders - de Nationale Bank van België, de Banque de France en de Europese Centrale bank – en de mededingingsautoriteiten beoordelen momenteel dit akkoord. Pas na hun goedkeuring kan de overeenkomst in werking treden.

Op dat moment gaan Crelan en AXA Bank voor een gezamenlijke toekomst. In eerste instantie zullen beide merken nog naast elkaar blijven bestaan, maar het is de bedoeling om tot een volledige juridische en operationele fusie over te gaan in een periode van twee jaar na de effectieve closing (inwerkingtreding) van het akkoord. Alle activiteiten zullen daarna verdergaan onder het logo van Crelan.

Philippe Voisin, de CEO van Crelan, ziet deze overeenkomst als een omvangrijke, maar realistische strategische zet tegenover de uitdagingen in de banksector.

“Door de fusie van AXA Bank en Crelan verdubbelen we in taille. We worden de vijfde bank van België. Zo zal de Crelan Groep meer dan 37 miljard euro aan deposito’s en meer dan 38 miljard euro aan kredieten beheren. Ze biedt dan een financiële dienstverlening aan meer dan 1,7 miljoen klanten. Niet het nummer vijf is van belang, maar wel dat we extra schaalgrootte verwerven. Door de aanhoudend lage rente staat de rentemarge van de banken al geruime tijd onder druk. Bovendien vragen de digitalisering en de toegenomen regelgeving en kapitaalvereisten extra investeringen van de banken. Door de fusie zullen we in de toekomst deze investeringen voor tweemaal zoveel klanten kunnen doen en ze dus makkelijker kunnen rentabiliseren.”

Een volledig bank- en verzekeringsaanbod

Door de overdracht van Crelan Insurance aan AXA Belgium zal Crelan haar know how volledig toespitsen op bancaire producten. Dit aanbod zal ze verder aanvullen met verzekerings- en beleggingsproducten van gerenommeerde partners zoals AXA Belgium voor schade- en

kredietgebonden verzekeringen, Allianz voor levensverzekeringen en Econopolis, Amundi en AXA IM voor beleggingen. Dit complete aanbod biedt de klanten van de bank - de particuliere gezinnen, de ondernemers, de KMO's en de land- en tuinbouwers – de mogelijkheid om van een volledig financieel aanbod gebruik te maken en aan Crelan de mogelijkheid om commissie-inkomsten te verwerven.

Focus op de klant

Het feit dat we een grotere bank zullen worden, betekent niet dat we de sterke vertrouwensrelatie met onze klanten zullen verliezen. Integendeel, de klant blijft centraal staan in onze beslissingen en modus operandi. We willen ons advies nog verder afstemmen op de belangrijke sleutelmomenten in het leven van de klant zoals het meerderjarig worden, het starten van een gezin, het verwerven van een auto en een woning, het sparen voor later, ... Hiervoor stemmen we niet alleen ons aanbod, maar ook onze commerciële structuur volledig op deze werkwijze af.

Focus op nabijheid

Kwaliteitsvolle en gebruiksvriendelijke digitale kanalen vinden we belangrijk zodat de klant zelf de transacties kan uitvoeren waar en wanneer hij dat wenst. Maar we zijn er ook van overtuigd dat chatbots nooit het advies van een échte adviseur zullen kunnen vervangen. In onze toekomstige bank blijft dan ook plaats voor een ruim netwerk van lokaal ingeburgerde zelfstandige bankagenten waar de klanten terechtkunnen voor competent advies. Gespecialiseerde servicekantoren zullen bovendien instaan voor maatwerk voor de professionele klanten en de land- en tuinbouw.

Een omnichannel-aanpak

Ons kantorennet, onze digitale kanalen en een Customer Care Center zullen in de toekomst optimaal op elkaar inspelen en informatie uitwisselen zodat we de klanten een maximale klantenervaring kunnen aanbieden.

Jean-Pierre Dubois, de Voorzitter van de Raad van Bestuur van CrelanCo is ervan overtuigd dat de overeenkomst met AXA Groep voordelen biedt voor alle partijen. Jean-Pierre Dubois: "De strategische lange-termijnsamenwerking met AXA Groep en de fusie van de twee banken tot één financiële speler, zal positieve gevolgen hebben voor onze klanten, medewerkers en aandeelhouders. Ze zullen niet alleen kunnen gebruikmaken van een ruimer en kwalitatiever aanbod, maar ook de zekerheid hebben dat hun bank de digitale diensten zal blijven ondersteunen met écht gespecialiseerd advies via een nabijgelegen kantoor en een contactcenter. We willen een échte proximiteitsbank zijn."

Aandacht voor een coöperatieve aanpak

De coöperatieve gedachte maakt onderdeel uit van ons DNA, vroeger, nu en in de toekomst. We zullen dat blijven vertalen in een duurzame aanpak met aandacht voor onze coöperatieve aandeelhouders en de maatschappij. Met onze coöperatieve aandeelhouders blijven we werken aan een échte community via leuke voordelen en via Crelan Foundation blijven we maatschappelijk relevante projecten van coöperatieve aandeelhouders ondersteunen. In de toekomst zullen ook de klanten van AXA Bank, indien ze dat wensen, coöperant van Crelan kunnen worden.

Synergieën binnen de Groep verbreden

De bestaande synergieën met dochter Europabank, zoals hun aanbod aan oplossingen voor betaalverkeer, zullen we in de toekomst ook kunnen verruimen naar het kantorennet van AXA Bank.

Met deze strategie wil Crelan een antwoord bieden op de vele uitdagingen waarvoor de banksector staat. **Luc Versele, Voorzitter van de Raad van Bestuur van Crelan**: "Terwijl inkomsten onder druk staan en investeringen voor regelgeving en digitalisering toenemen moeten banken zich heruitvinden en zich wapenen voor de toekomst. Je hebt hiervoor een aantal pistes, waarbij wij resoluut hebben gekozen voor schaalvergroting. Het directiecomité en de raad van bestuur hadden de opportuniteit van een overname van AXA Bank snel opgemerkt. Het dossier is daarna lang en grondig voorbereid wat tot een mooie overeenkomst heeft geleid met AXA Groep. Namens de Raad van Bestuur wil ik dan ook graag de directieleden en alle medewerkers hartelijk feliciteren met de manier waarop het project is aangepakt.

Geconsolideerd bestuursverslag van de Groep Crelan, boekjaar 2019

1. Resultaten en synergieën binnen de Groep

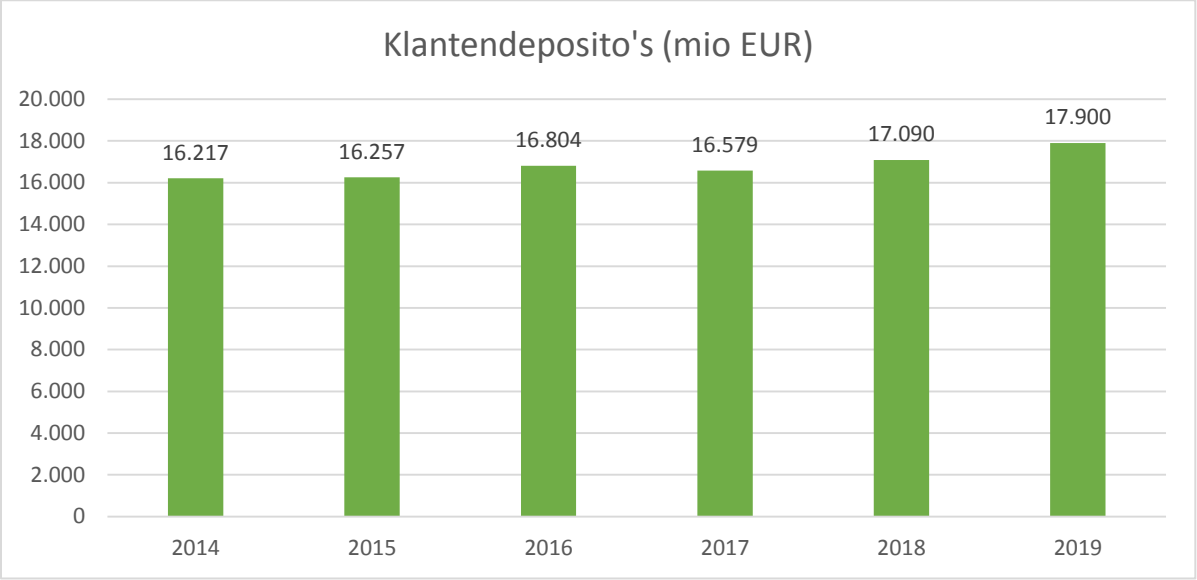
Resultaten Crelan NV

Coöperatieve aandeelhouders en klanten

Op 31 december 2019 kon Crelan rekenen op het vertrouwen van 275.054 coöperatieve aandeelhouders en 756.798 klanten.

Omloop klantendeposito's

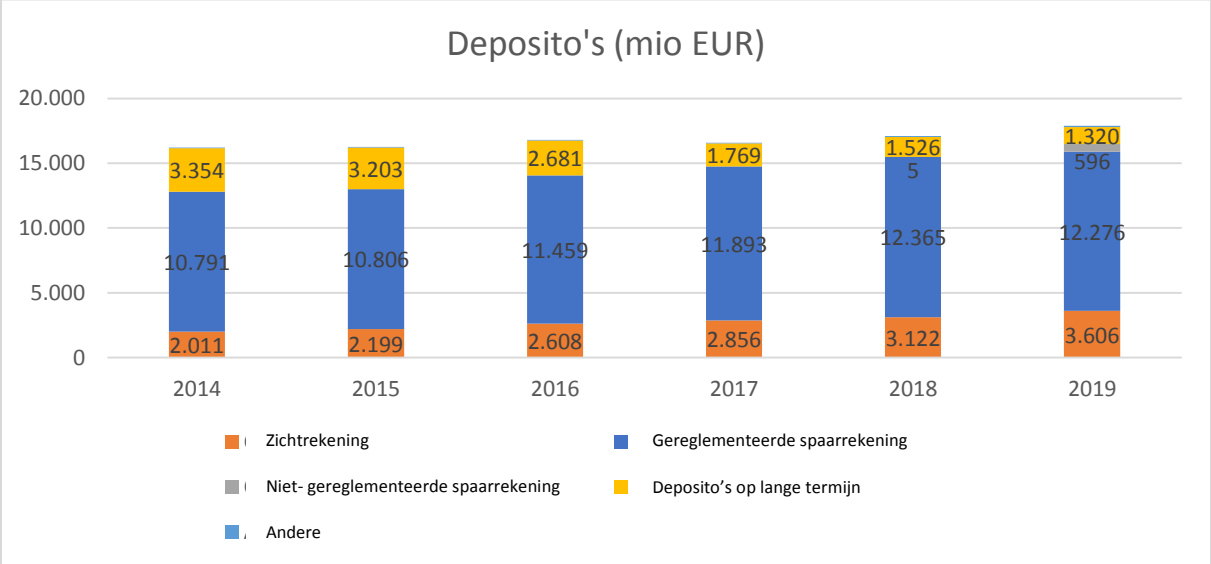
De klantendeposito's bedroegen 17,90 miljard euro eind 2019. Daarmee stegen ze met 4,74% in vergelijking met het jaar daarvoor. Ondanks het aanhoudende lage renteklimaat blijven de deposito's dus in stijgende lijn gaan.

Als we de evolutie van de klantendeposito's in detail bekijken dan merken we een verdere toename van de volumes op de zichtrekeningen. Eind 2019 bedroegen de inlagen hierop 3,61 miljard euro, een stijging van 15,51% in vergelijking met 2018.

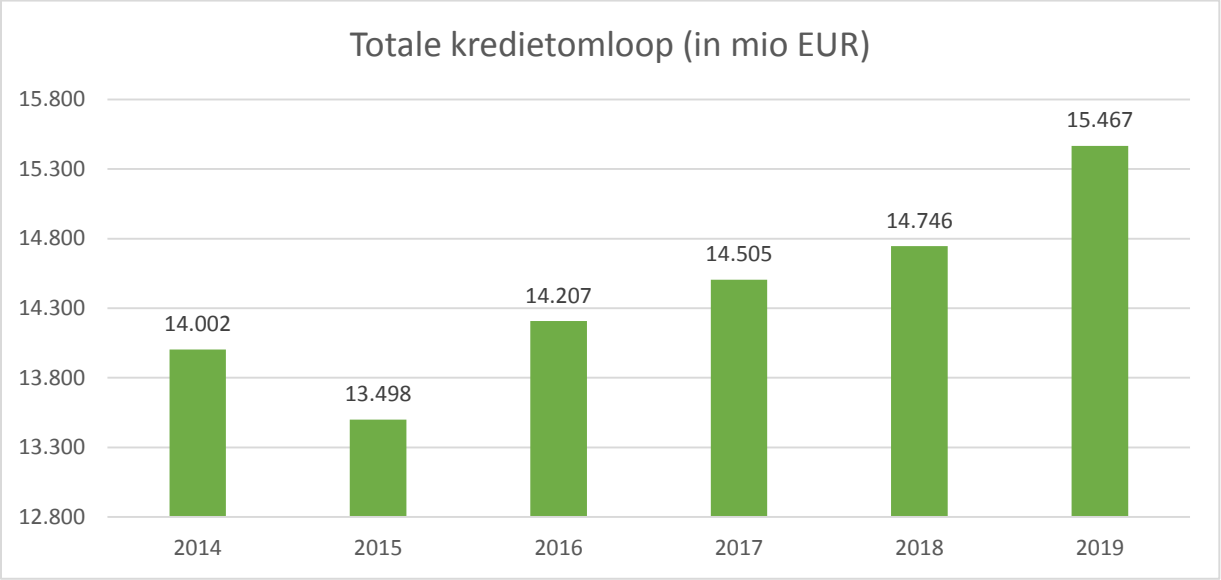
De uitstaande volumes op gereglementeerde spaarrekeningen nemen ten opzichte van 2018 beperkt af. Van 12,365 miljard euro eind 2018 tot 12,276 miljard euro eind 2019. Deze daling van 89 miljoen euro (0,73%) is echter uitsluitend te wijten aan de omvorming van het statuut van de Crelan Business spaarrekeningen. Zij wijzigden van gereglementeerde spaarrekeningen naar niet gereglementeerde spaarrekeningen in 2019. Tellen we de inlagen van het Crelan Business Boekje bij de inlagen van de gereglementeerde spaarrekeningen dan merken we voor 2019 een stijging van 501 miljoen euro (4,05%).

De deposito's op lange termijn (kasbons, termijnrekeningen en achtergestelde certificaten) blijven afnemen. De omloop bedroeg eind 2019 1,320 miljard euro. Dat cijfer is het resultaat van een afname met 13,51% in vergelijking met 2018.

Omloop kredieten

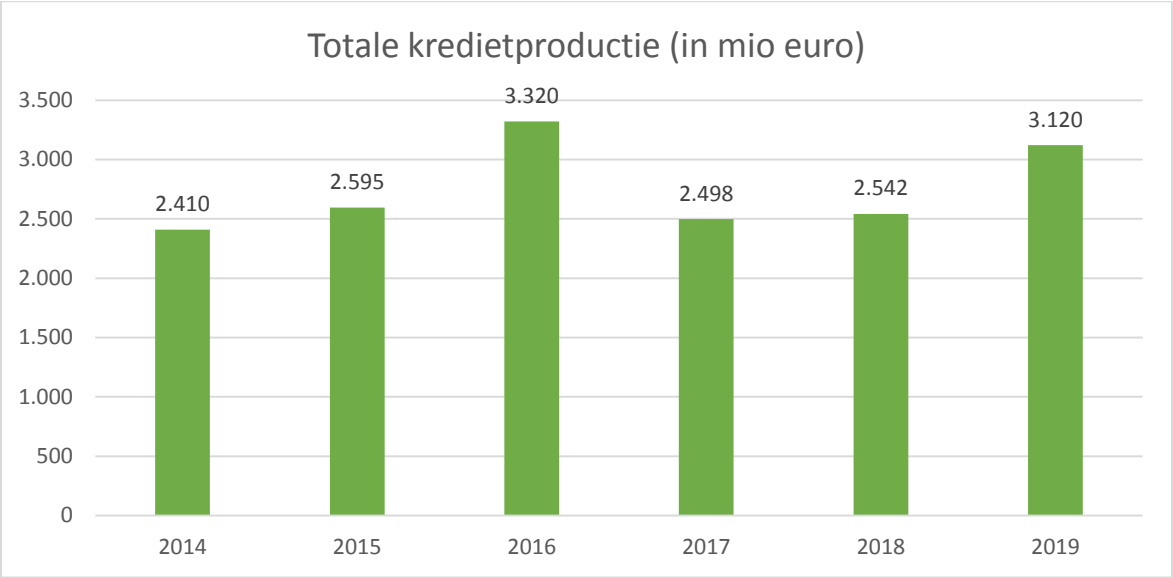
De totale kredietomloop steeg in 2019 met maar liefst 4,89% tot 15,5 miljard euro tegenover het jaar daarvoor.

De omloop woningkredieten bedroeg 11,10 miljard, een stijging van 5%. De omloop kredieten aan zelfstandigen en kleine of middelgrote bedrijven steeg met 7,5% tegenover 2018. De omloop kredieten aan landbouwers dikte aan met 0,2%.

Kredietproductie

In 2019 bedroeg de totale kredietproductie, zonder interne herfinancieringen, meer dan 3,1 miljard euro waarmee we in de buurt komen van het recordjaar 2016 en 22,75% groeien tegenover 2018. Dit is een bijzonder goed resultaat gelet op de druk op de kredietmarkt en de hevige concurrentie tussen de Belgische banken onderling. Daarnaast zorgde de beslissing van de Vlaamse Overheid om de woonbonus af te schaffen voor een productiepiek in oktober en november.

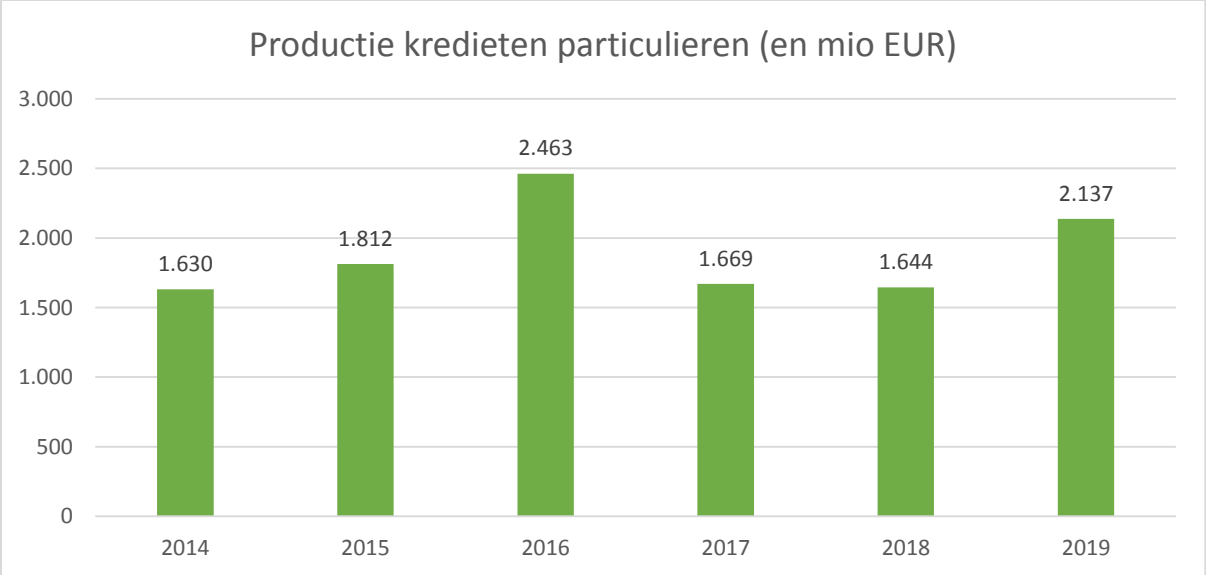

De hoge kredietproductie in 2016 is te verklaren door de vele externe herfinancieringen die de productie in dat jaar hebben beïnvloed.

Kredieten aan particulieren

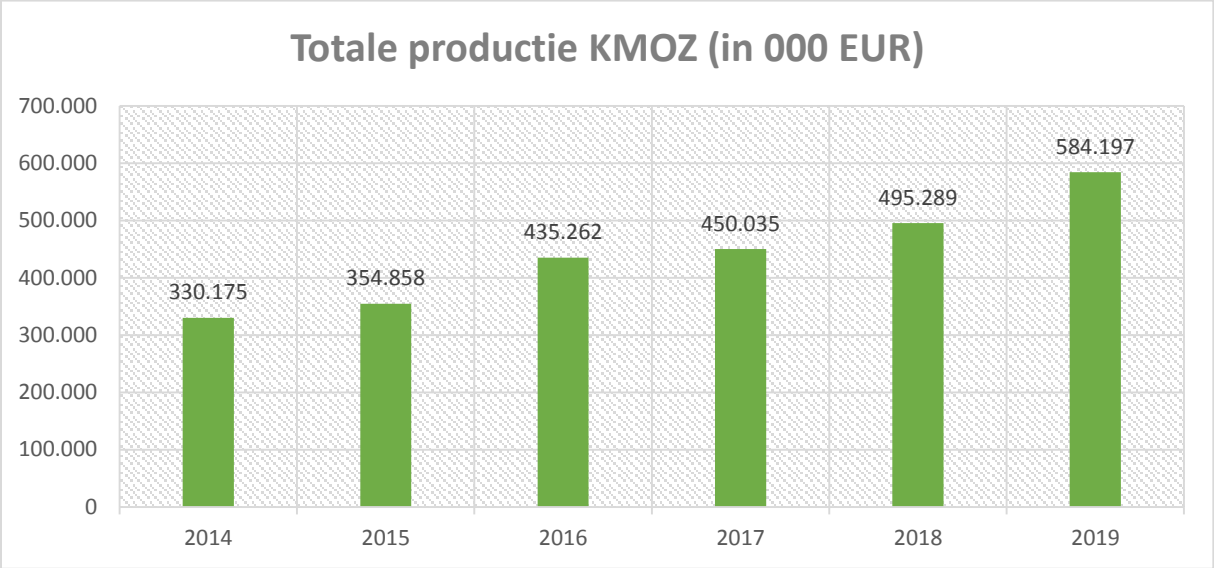
In de particuliere kredietverlening realiseerden we in 2019 30% meer productie dan in 2018. De reden voor deze enorme stijging is vooral te wijten aan de productie van woningkredieten, waarbij we in 2019 maar liefst 32% meer gerealiseerd hebben dan in 2018.

Ook de productie van leningen op afbetalingen (bij particulieren) was met een stijging van 26%. aanzienlijk beter dan in 2018. Met dit resultaat overtreffen we ruimschoots de productiecijfers van het recordjaar 2016.

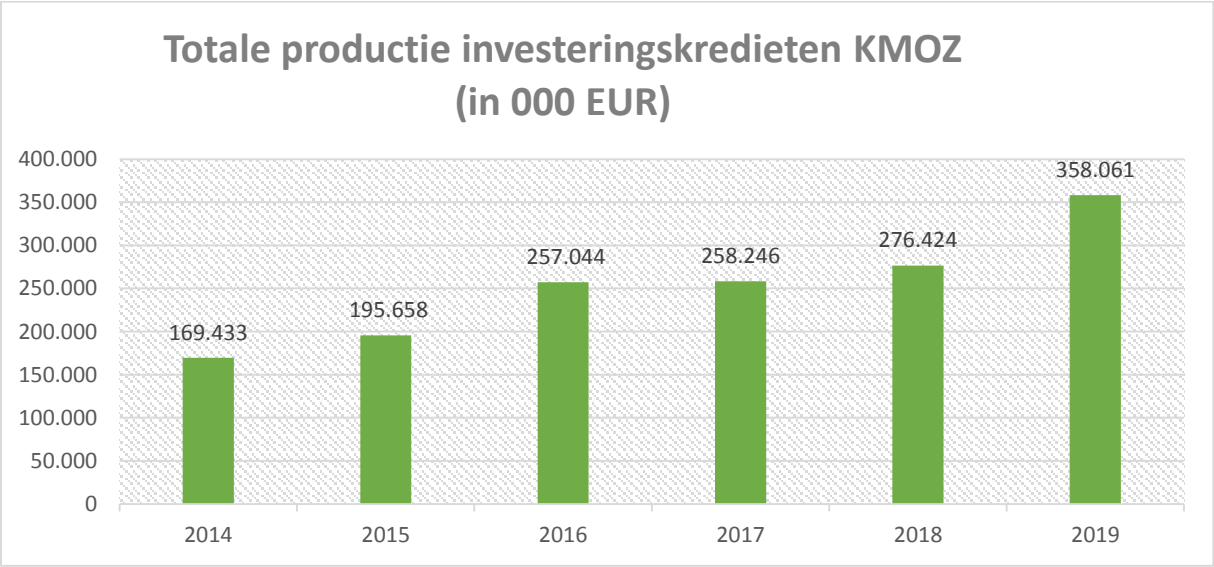

Kredieten aan professionelen

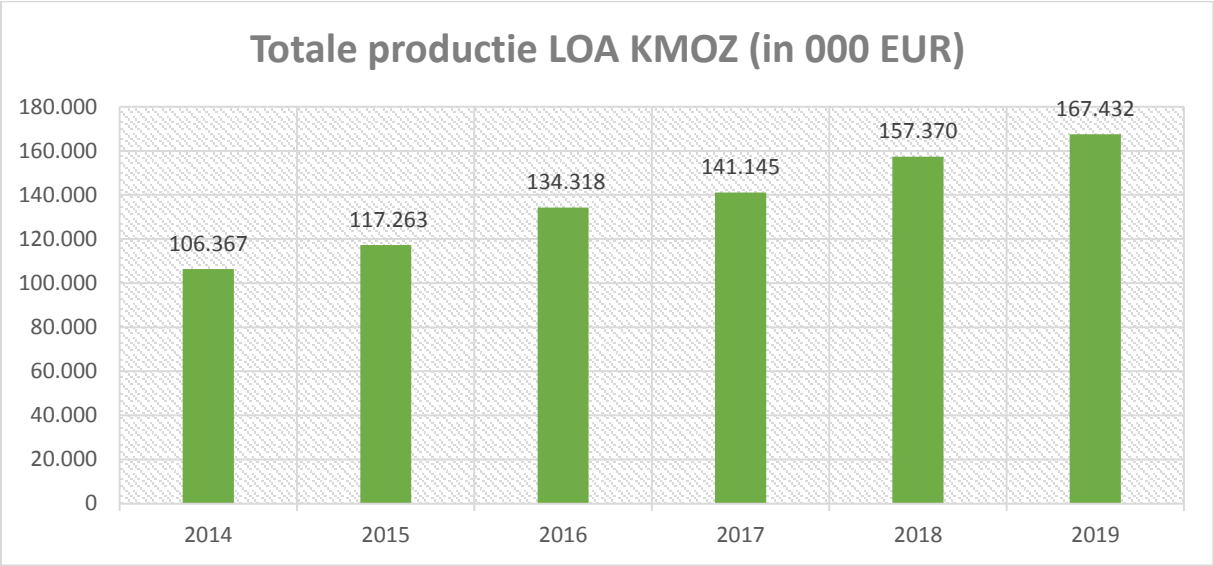
De investeringen van Crelan in de dienstverlening aan KMO's en zelfstandigen vertaalt zich in sterke groeicijfers. De Business markt groeide met 18% ten opzichte van 2018. Zowel het aantal aanvragen als de gemiddelde toegekende bedragen zijn aanzienlijk geëvolueerd.

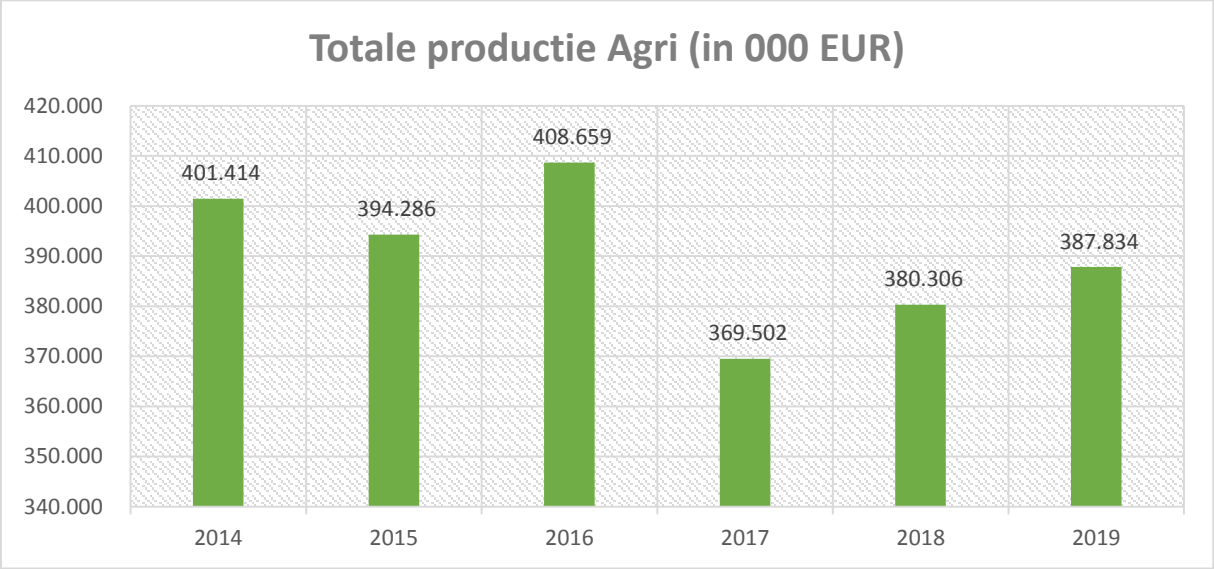
De productie van investeringskredieten is sinds 2014 voortdurend toegenomen. De stijging in 2019 bedroeg bijna 30%. De marges verbeterden ondanks de sterke concurrentie.

De productie van leningen op afbetaling voor professionals groeit sinds 2014 gestaag, met een lichte verbetering van de marges ten opzichte van 2018.

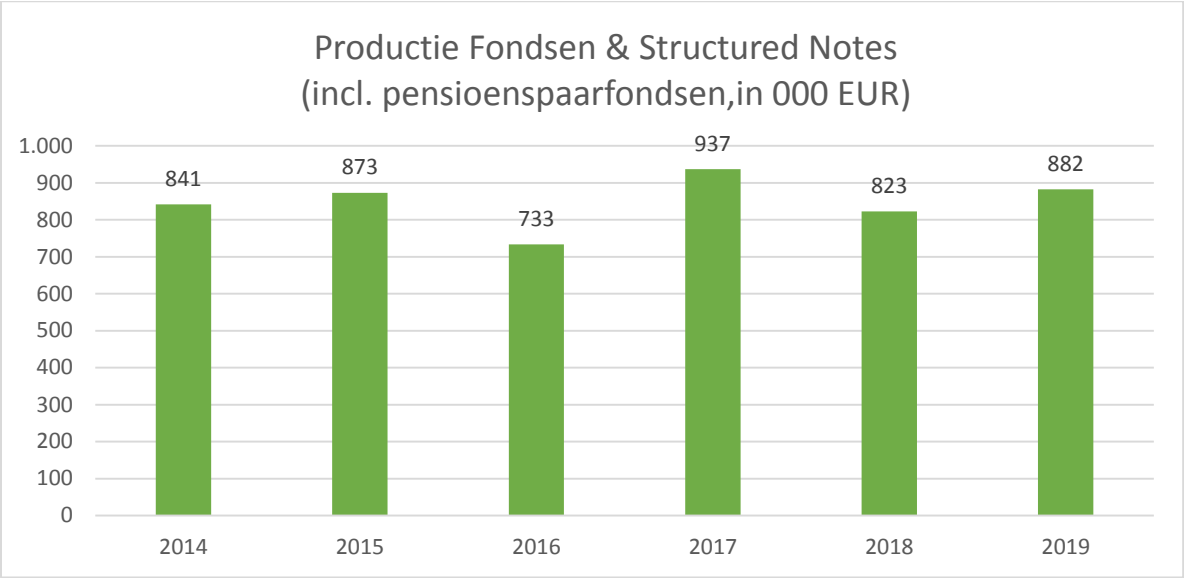

De totale productie in het agrarische segment nam licht toe in 2019 en gaat verder op de positieve trend van na 2017.

Productie Fondsen en Notes

Tegenover 2018 steeg de fondsenproductie (exclusief discretionair beheer) met 7,2%. Hiermee realiseren we een van onze beste resultaten sinds 2014.

Financiële resultaten

Crelan sluit het boekjaar 2019 af met een stijging van het nettoresultaat met 4,5 miljoen euro tot 70,3 miljoen euro. Deze evolutie wordt voornamelijk veroorzaakt door de stijging van de financiële en exploitatiebaten met 8,7 miljoen EUR, de stijging van de administratiekosten met 17 miljoen EUR, de netto-terugname van de voorzieningen en de provisies met 11,4 miljoen EUR en ten slotte de daling van de belastingen met 3,2 miljoen EUR ten opzichte van 2018.

De Cost Income Ratio (CIR) stijgt van 71,79% naar 73,59% door gestegen kosten gerelateerd aan IT en gestegen bankentaksen.

Het Rendement op eigen vermogen (ROE – Return on equity) stijgt beperkt en bedraagt eind 2019 6,02%. Met deze behoorlijke resultaten in de huidige economische context kijkt Crelan vol vertrouwen uit naar het geplande overname- en fusieproject.

Resultaten Crelan Insurance

Crelan Insurance biedt verzekeringsproducten bij leven aan, verbonden aan de kredieten van het distributienetwerk van Groep Crelan. Het betreft schuldsaldoverzekeringen, financieringssaldoverzekeringen en tijdelijke verzekeringen overlijden met constant kapitaal.

Productieresultaten

In 2019 realiseerde Crelan Insurance opnieuw sterke volumes, gelinkt aan de gestegen woonkredietproductie van de Crelan-kantoren. De verzekeraar sloot het boekjaar dan ook af met een mooi resultaat.

In 2019 werden 13.044 schuldsaldoverzekeringen en 6.739 financieringssaldoverzekeringen onderschreven. De Crelan-kantoren brachten 2.148 financieringssaldoverzekeringen aan en de Europabank-kantoren 4.591.

Het premie-incasso steeg van 28,09 miljoen euro in 2018 naar 31,93 miljoen euro eind 2019.

Financiële resultaten

Crelan Insurance sloot het jaar 2019 af met een positief resultaat (Be Gaap) van 4,81 miljoen euro.

Resultaten Europabank

In 2019 brak Europabank records op verschillende domeinen.

Productieresultaten

De totale kredietproductie over 2019 bedraagt 460,7 miljoen euro. Met dat cijfer overtreft Europabank haar productierecord van 2018. Bovendien noteerde de bank tijdens 9 maanden van het jaar een piekproductie. De kredietproductie aangebracht door de Crelan-kantoren was eveneens succesvol en steeg met 5,5%. De totale kredietomloop groeide met 10,4%.

De deposito's van cliënten gingen er ook stevig op vooruit. De aangroei bedroeg meer dan 100 miljoen euro, wat een stijging van 8,4% betekent.

De omzet in de kaarttransacties steeg dan weer met 18,8%, onder andere dankzij de samenwerking met de Crelan-kantoren. Deze groei realiseert de bank in een markt met toenemende concurrentie van buitenlandse spelers en een verscherpte prijszetting. De omzet van de cards-activiteit kwam voor het eerst boven de 2,5 miljard euro uit.

Financiële resultaten

De Cost/Income Ratio over 2019 bedraagt 52,6% wat aantoont dat de bank over een performante en solide structuur beschikt.

Dit maakt dat Europabank het jaar 2019 afsluit met een goed resultaat van 24,8 miljoen euro onder IFRS (en 24,4 miljoen euro in Be Gaap).

Het rendement op eigen vermogen blijft op een hoog niveau en bedraagt 16,7% (IAS).

Operationele werking

Europabank heeft 47 kantoren. Het personeelsbestand kende een groei van 5%. Eind 2019 waren 355 personeelsleden werkzaam bij Europabank, gelijk gespreid over de kantoren en de hoofdzetel.

Europabank blijft jaar na jaar inzetten op innovatie en nieuwe technologieën.

In 2019 werd het mogelijk om online rekeningen te openen en was er een uitbreiding van de functionaliteiten op eb-online, het platform om online te bankieren. Hierdoor kan de cliënt nu 24/7 een rekening openen en verhoogt de service naar de klanten.

Er was een update van de webscoring waardoor online kredietaanvragen sneller behandeld worden.

Daarnaast rondde Europabank diverse projecten zoals GDPR, Instant Payments, PSD2 en Itsme af. De Itsme-app zet de bank in als volwaardig alternatief voor de digipass, waardoor klanten via Itsme kunnen inloggen en transacties kunnen bevestigen. Eind 2019 waren er reeds 12,5% eb online sessies waarbij Itsme gebruikt werd als aanmeldmethode. Intussen integreerde de bank de Itsme-app in verschillende toepassingen voor haar klanten, makelaars en dealers en haar eigen medewerkers

De modernisering van de Europabank-kantoren werd verdergezet wat de dienstverlening en het cliëntencontact nog verbeterde. Eind 2019, nauwelijks 4 jaar na de start van het renovatietraject, heeft ongeveer 80% van het kantorennet de nieuwe, moderne look-and-feel gekregen.

Synergieën

De commerciële synergieën van de afgelopen jaren tussen de verschillende entiteiten van Crelan Groep werden voortgezet.

De Crelan-agenten commercialiseren leasings van Europabank of verwijzen klanten met specifieke financieringsnoden door naar Europabank, terwijl de kantoren van Europabank woonkredieten van Crelan verkopen.

Europabank centraliseert ook de binnenlandse betaalverrichtingen voor de Groep. Crelan ging verder met de verkoop van de betaaloplossingen via terminals of online die Europabank aanbiedt.

Sinds 2007 verkoopt Crelan Insurance haar schuld- en financieringssaldoverzekering via het agentennet van Crelan. De financieringssaldoverzekering wordt eveneens via de kantoren van Europabank gecommercialiseerd.

In het kader van een financieel groepsbeleid besteden alle entiteiten van de Crelan Groep de frontoffice voor het beheer van hun financiële portefeuille uit aan Crelan.

2. Balans en resultatenrekening

Geconsolideerde boekhoudkundige cijfers in IFRS

Waarderingsregels

IFRS 16

De wijzigingen in 'IFRS 16 - Lease-overeenkomsten' schrijven voor dat bedrijven vanaf 1 januari 2019 de huurverplichtingen waaraan ze zijn blootgesteld vermelden. Deze verplichtingen worden vertegenwoordigd door een gebruiksrecht (Right-of-Use) op activa en door een huurverplichting (Lease Liabilities) aan de passiefzijde. Crelan koos als evaluatiemethode de gewijzigde retrospectieve methode (Modified Retrospective Method). Deze methode berekent het gebruiksrecht en de huurverplichting alsof de regel zou toegepast zijn sinds de start van het contract en volgens de marginale rentevoet van 1 januari 2019.

De nieuwe norm heeft betrekking op contracten voor huurgebouwen, bedrijfswagens en betaalterminals.

Geconsolideerde balans

Onderstaande tabel geeft de evolutie weer van de belangrijkste posten van de geconsolideerde activa en passiva en van het geconsolideerd eigen vermogen tussen 2018 en 2019.

Activa

Activa (in miljoen EUR)	**31/12/2019**	**31/12/2018**	**Δ**	**%**
Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken	1.877	1.465	412	28,1%
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	23	21	2	11,2%
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	7	7	0	5,8%
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	9	12	-4	-29,6%
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	18.870	18.329	541	3,0%
Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases) aan banken	114	87	27	30,9%
Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases) aan cliënten	17.561	16.594	967	5,8%
Schuldbewijzen	1.195	1.648	-453	-27,5%
Derivaten gebruikt ter afdekking	29	37	-9	-23,2%
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille	599	456	143	31,2%
Materiële vaste activa	35	20	15	71,9%
Goodwill en Immateriële activa	33	34	-1	-2,8%
Investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen	0	0	0	
Belastingvorderingen	44	52	-8	-15,3%
Andere activa	13	14	-1	-7,1%
Activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten*	59	0	59	
Totaal Activa	21.596	20.446	1.150	5,6%

De financiële activa op de **actiefzijde van de balans** blijven gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs en vormen met 87,4% het belangrijkste bestanddeel. Het tweede belangrijkste bestanddeel zijn de geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken die 8,7% van de balans vertegenwoordigen.

Het balanstotaal steeg in de loop van 2019 met 1.150 miljoen EUR. Langs de actiefzijde kent de rubriek' leningen en vorderingen aan het cliënteel' de sterkste stijging met 967 miljoen EUR. Deze stijging is het gevolg van een goede kredietproductie, die hoger lag dan de terugbetalingen in de loop van 2019. Deze productie bedroeg in 2019 3,6 miljard EUR, waarvan het grootste deel betrekking heeft op het retailsegment. Naast de rubriek 'leningen en vorderingen' stegen ook de 'geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken' met 412 miljoen EUR. Deze stijging wordt veroorzaakt door de instroom van gelden langs de passiefzijde van de balans (zie onder) en de schuldbewijzen van de balans die we niet volledig hebben kunnen omzetten in kredieten of in buiten balans.

Als gevolg van de toepassing van IFRS 16 in 2019 is de rubriek 'Materiële Vaste Activa' gestegen met 16,1 miljoen EUR, wat overeenkomt met de vaste activa aangehouden via leasing die volgens de IFRS-norm moeten opgenomen worden op de actiefzijde van de balans.

In 2019 brachten we alle actiefposten van onze dochter Crelan Insurance samen onder de nieuwe lijn "Activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten", omdat deze vennootschap zal verkocht worden in 2020 aan de verzekeraar AXA Belgium. Deze verkoop kadert in het globale akkoord met AXA Groep over de aankoop van AXA Bank Belgium door Crelan.

Passiva

Verplichtingen (in miljoen EUR)	**31/12/2019**	**31/12/2018**	**Δ**	**%**
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	24	20	4	18,7%
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	19.452	18.525	927	5,0%
Deposito's	*18.234*	*17.210*	1.024	5,9%
Kredietinstellingen	*25*	*43*	-19	-43,5%
Andere dan kredietinstellingen	*18.209*	*17.167*	1.043	6,1%
In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties	*907*	*968*	-61	-6,3%
Achtergestelde verplichtingen	*178*	*242*	-64	-26,5%
Andere financiële verplichtingen	*133*	*105*	28	27,2%
Derivaten gebruikt ter afdekking	683	555	127	22,9%
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille	9	5	3	61,8%
Voorzieningen	21	82	-61	-74,2%
Belastingverplichtingen	7	14	-7	-50,9%
Andere verplichtingen	101	76	25	32,6%
Verplichtingen i.v.m. groepen activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten*	35	0	35	
Totaal Verplichtingen	20.333	19.279	1.054	5,5%

De **passiefzijde van de balans** bestaat voor 95,7% uit de verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Het grootste deel hiervan (90,2% van het balanstotaal) heeft betrekking op de deposito's ten opzichte van het cliënteel.

De financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs stijgen met 927 miljoen EUR.

Enerzijds dalen de in schuldbewijzen belichaamde schulden en achtergestelde verplichtingen (dat zijn de kasbons en achtergestelde obligaties) met 125 miljoen EUR. Deze portefeuille daalt sinds enkele jaren omdat deze producten minder in trek zijn door de lage marktrente. Bovendien heeft Crelan momenteel geen uitgifteprogramma lopen van achtergestelde obligaties.
Anderzijds stijgen de deposito's ten opzichte van het cliënteel met 1.024 miljoen EUR. Crelan Groep slaagt er in om extra gelden aan te trekken vanuit de markt.

De voorziening is sterk gedaald, enerzijds door het gebruik van voorzieningen die in 2016 werden aangelegd in het kader van de herstructurering van het netwerk en de hoofdzetel van Crelan, anderzijds door de nieuwe classificatie van de technische voorzieningen van de verzekeringsmaatschappij in de lijn 'Verplichtingen aangehouden voor verkoop en stopgezette activiteiten'.

Net als bij de activa noteren we in 2019 dus ook een nieuwe lijn 'Verplichtingen aangehouden voor verkoop en stopgezette activiteiten' onder de passiva die alle aansprakelijkheidsposten van Crelan Insurance overneemt, aangezien deze dochteronderneming in 2020 zal verkocht worden.

Eigen vermogen

Eigen Vermogen (in miljoen EUR)	**31/12/2019**	**31/12/2018**	**Δ**	**%**
Geplaatst kapitaal	872	819	53	6,5%
Gestort kapitaal	872	819	53	6,5%
Opgevraagd niet-gestort kapitaal	0	0	0	0,0%
Agio	0	0	0	0,0%
Andere componenten van het eigen vermogen	0	3	-3	-101,7%
Herwaarderings-reserve: Wijzigingen in reële waarde van schuldinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde door middel van niet-gerealiseerde resultaten	2	4	-1	-41,1%
Herwaarderings-reserve: actuariële winsten/verliezen bij pensioenplannen	-2	-1	-2	311,2%
Reserves (met inbegrip van ingehouden winsten)	321	279	42	14,9%
Baten uit het lopende jaar	70	66	5	6,8%
Minderheidsbelangen	0	0	0	0,0%
Totaal Eigen Vermogen	1.263	1.167	96	8,2%
Totaal Verplichtingen en Eigen Vermogen	21.596	20.446	1.150	5,6%

De wijzigingen bij het **eigen vermogen** hebben enerzijds betrekking op een stijging van het kapitaal met 53 miljoen EUR door goede verkoopresultaten van maatschappelijke aandelen. Anderzijds stijgen de reserves met 42 miljoen EUR door toevoeging van het resultaat van 2018, na aftrek van 24,3 miljoen EUR aan de coöperatieve aandeelhouders uitgekeerd dividend.

De CAD-ratio stijgt van 19,19% eind 2018 naar 21,85% eind 2019, terwijl de Tier 1 ratio over dezelfde periode toeneemt van 17,76% tot 21,03%. Deze kapitaalratio's behoren tot de beste van de Belgische markt.

Geconsolideerd resultaat

Geconsolideerd resultaat

Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	31/12/2019	31/12/2018	Δ	%
(in miljoen EUR)				
GEWONE BEDRIJFSACTIVITEITEN				
Financiële en exploitatiebaten en –lasten	333,6	324,9	8,7	2,7%
Rentebaten	430,8	446,0	-15,1	-3,4%
Rentelasten	-156,2	-180,5	24,3	-13,5%
Dividenden	1,2	0,4	0,8	173,7%
Baten uit provisies en vergoedingen	99,3	101,0	-1,7	-1,7%
Lasten uit provisies en vergoedingen	-99,9	-93,9	-6,0	6,4%
Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	4,8	2,9	1,9	66,2%
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden (netto)	-1,5	-0,2	-1,2	491,8%
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening (netto)	0,5	0,3	0,2	55,7%
Aanpassingen van de reële waarde bij de administratieve verwerking van afdekkingstransacties	-0,9	0,7	-1,6	-224,0%
Herwaarderingen van valutakoersverschillen	1,0	0,9	0,1	12,3%
Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa	0,0	0,0	0,0	-50,0%
Andere exploitatiebaten	54,5	47,4	7,2	15,2%
Andere exploitatielasten	-0,2	0,0	-0,2	0,0%
Administratiekosten	-240,1	-223,1	-17,0	7,6%
Personeelsuitgaven	-93,3	-90,6	-2,6	2,9%
Algemene en administratieve uitgaven	-146,9	-132,5	-14,3	10,8%
Afschrijvingen	-12,0	-10,1	-1,9	18,9%
Materiële vaste activa	-8,0	-5,2	-2,9	55,7%
Immateriële activa (andere dan goodwill)	-4,0	-4,9	1,0	-19,7%
Voorzieningen	3,4	-1,1	4,6	-401,2%
Bijzondere waardeverminderingen	1,2	-5,7	6,9	-121,6%
Bijzondere waardeverminderingsverliezen op financiële activa die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	1,2	-5,7	6,9	-121,6%
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	*0,0*	*0,0*	*0,0*	
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	*1,2*	*-5,7*	*6,9*	*-121,6%*
Bijzondere waardeverminderingsverliezen op materiële vaste activa	0,0	0,0	0,0	0,0%
Negatieve goodwill die onmiddellijk wordt opgenomen in de winst-en verliesrekening	0,0	0,0	0,0	0,0%
Winsten en verliezen op vaste activa of groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop	0,0	0,0	0,0	0,0%
TOTALE WINST OF VERLIES UIT VOORTGEZETTE BEDRIJFSACTIVITEITEN VÓÓR AFTREK VAN BELASTINGEN EN MINDERHEIDSBELANG	86,1	84,9	1,3	1,5%
Belastinglasten (winstbelasting) verbonden met de winst of het verlies uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	-15,8	-19,1	3,2	-16,9%
Actuele belastingen	*-13,7*	*-14,0*	*0,2*	*-1,8%*
Uitgestelde belastingen	*-2,1*	*-5,1*	*3,0*	*-58,3%*
NETTOWINST OF -VERLIES	**70,3**	**65,8**	**4,5**	**6,8%**

De rentebaten dalen met 15,1 miljoen EUR door de continue daling van de opbrengsten uit de kredietportefeuille. De rentelasten dalen eveneens (-24,3 miljoen EUR) door de afbouw van de portefeuille kasbons en door de aanhoudend lage rentes. De som van de rentebaten en rentelasten stijgt op die manier met 9,2 miljoen EUR.

Bij het renteresultaat is er ook een daling van de kosten met betrekking tot afdekkingstransacties, enerzijds door de rentedaling en anderzijds door het feit dat de Groep minder swaps vervroegd beëindigd heeft dan vorig jaar. De extra kost liep in 2018 tot 8,6 miljoen EUR op, terwijl deze in 2019 4,5 miljoen EUR bedroeg.

De lijn ‘gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening’ heeft voornamelijk betrekking op de verkoop van effecten (obligaties) die binnen het boekjaar vervallen om op die manier een beperkt

extra rendement te bekomen (2,4 miljoen EUR), maar ook op meerwaarden op private equity en participaties (1,5 miljoen EUR). Tot slot realiseerden we ook een opbrengst op dubieuze kredietdossiers die verkocht werden (0,9 miljoen EUR). Op die manier bedroeg de totale opbrengst in 2019 4,8 miljoen EUR tegenover 2,9 miljoen EUR in 2018.

De baten uit provisies en vergoedingen (fee-businessactiviteit) daalden in 2019 met 1,7 miljoen EUR. Enerzijds leidde een aanpassing van de tarieven voor het betaalverkeer (korting voor de coöperatieve aandeelhouders) en verminderde productie bij de verzekeringspartners tot lagere opbrengsten, anderzijds zorgde een sterke productie voor hogere fees uit het beleggingsadvies.

De aan de agenten betaalde commissies zijn ten opzichte van 2018 toegenomen (+6,0 miljoen EUR), voornamelijk als gevolg van een stijging van de commissies op zowel buitenbalansproducten en coöperatieve aandelen, als op uitstaande deposito's (stijging van de omloop).

Administratiekosten en afschrijvingen

De administratiekosten stijgen met 17 miljoen EUR ten opzichte van 2018. De personeelskosten bleven relatief stabiel tegenover 2018. De algemene en administratieve kosten stegen sterk als gevolg van de stijging van de bankentaksen, de kosten in verband met het fusieproject (6,7 miljoen EUR) en de gestegen informaticakosten.

De afschrijvingen stegen door de toepassing van IFRS16 (leasing).

De exploitatiecoëfficiënt of CIR is gestegen naar 73,59% in 2019 ten opzichte van 71,79% per einde 2018.

Voorzieningen en waardeverminderingen

De wijziging in de voorzieningen is voornamelijk het gevolg van de in 2019 geboekte bestedingen van de voorzieningen voor herstructurering (hoofdkantoor en netwerk) die in 2016 werden aangelegd, maar ook van de regularisatie van deze laatste die in 2019 werd geboekt naar aanleiding van de nieuwe analyse van de behoeften voor deze voorzieningen (netto terugname van 6 miljoen EUR).

In 2019 stellen wij vast dat het voorzichtige kredietbeleid en het nog steeds algemeen verbeterde economische klimaat de basis blijven vormen voor de gunstige waardeveranderingen van kredieten.

Globaal resultaat

Het resultaat vóór belastingen steeg van 84,9 miljoen EUR naar 86,1 miljoen EUR. De belangrijkste elementen die een invloed hadden op deze zijn de stijging van de financiële en exploitatiebaten met 8,7 miljoen EUR, de stijging van de administratiekosten met 17 miljoen EUR en ten slotte de netto-terugname van de voorzieningen en de provisies met 11,4 miljoen EUR.

De belastinglasten zijn aanzienlijk gedaald met 3,2 miljoen EUR ten opzichte van 2018. Deze daling wordt voor het grootste deel verklaard door de aanpassing van het vennootschapsbelastingtarief. Het nettoresultaat stijgt zo van 65,8 miljoen EUR naar 70,3 miljoen EUR eind 2019.

Het rendement op het eigen vermogen bedroeg per einde 2019 6,02% ten opzichte van 5,59% een jaar eerder.

Bestemming van de winst van de verschillende entiteiten van de groep

De Raad van Bestuur van CrelanCo zal voorstellen om aan de coöperatieve aandeelhouders een dividend uit te keren van **3%** voor een totaalbedrag van **24,5 miljoen EUR**. Dit dividend vormt in de huidige rentecontext een zeer mooie vergoeding voor dit soort beleggingen.

Door de specifieke COVID-19-situatie zal de Raad van Bestuur tegelijkertijd een mandaat aan de Algemene Vergadering vragen om de uitbetalingsdatum en–modaliteiten van het dividend te kunnen bepalen in functie van de mededeling van de Nationale Bank van België (NBB_2020_011). Concreet betekent dit dat het dividend ten vroegste in oktober zal uitbetaald worden en dit op voorwaarde van een positieve liquiditeits-en nettoactieftest op dat moment en van een nihil obstat vanwege de regulatoren. Deze mededeling heeft de NBB uitgevaardigd om zich een beter beeld te kunnen vormen van de economische impact van COVID-19 op de bedrijven.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

2020 zal vooral gekenmerkt worden als het jaar van het coronavirus. De corona-epidemie startte in het begin van het jaar als een geïsoleerd Chinees probleem, maar groeide snel uit tot een pandemie met een wereldwijde economische crisis als gevolg. Deze pandemie heeft een ongeziene impact op de economie en de financiële markten maar heeft geen invloed op de in dit verslag gepubliceerde cijfers van het boekjaar 2019. Er zijn ook geen andere belangrijke gebeurtenissen die de resultaten van 2019 beïnvloeden.

Het is echter wel duidelijk dat de uitbraak van het coronavirus en de maatregelen die genomen worden om de verspreiding ervan tegen te gaan een impact zullen hebben op de resultaten van 2020.

Onder meer volgende invloeden kunnen zich manifesteren in 2020:

- Een daling van de verkochte volumes voor kredieten en buitenbalansproducten omdat enkel dringende verplaatsingen zijn toegelaten, met een impact op de fee-inkomsten als gevolg.
- Een daling van de activiteiten bij het betalingsverkeer en de verwerking van kredietkaarttransacties omdat winkels en restaurants gedurende een periode gesloten zullen blijven, met lagere inkomsten als gevolg.
- De tijdelijke sluiting van bedrijven en invoering van technische werkloosheid bij werknemers kan leiden tot betalingsproblemen voor zowel bedrijven als retailklanten, met een mogelijk groter verlies op de uitstaande kredieten als gevolg. Het laattijdig of (tijdelijk) niet terugbetalen van kredieten kan de liquiditeitspositie van de bank negatief beïnvloeden.
- De maatregelen die de banksector in overleg met de overheid neemt -om ondersteuning te bieden aan bedrijven en particulieren die door de coronacrisis betalingsproblemen hebben opgelopen - zullen ook wegen op de rendabiliteits- en liquiditeitspositie van de bank in 2020.

Bovenstaande niet-exhaustieve lijst kan ervoor zorgen dat er in 2020 materiële aanpassingen moeten gebeuren aan de waardering van bepaalde balansposten.

3. Corporate governance

Raden van Bestuur en Directiecomités

Crelan nv

Raad van Bestuur

De samenstelling van de Raad van bestuur van de NV Crelan wijzigde in 2019 als volgt:

- Filip De Campenaere, die sinds 1 maart 2017 de functie van CFO in het directiecomité opnam en daarnaast ook bestuurder was, verliet op 4 juli 2019 in onderling overleg de bank.
- Heidi Cortois, die sinds 1 januari 2017 de functie van CIO en COO in het directiecomité opnam en daarnaast ook bestuurder was, verliet op 31 december 2019 om persoonlijke redenen de bank.
- Daarnaast werd het bestuurdersmandaat van Yvan Hayez op 13 februari 2019 stopgezet.

De Raad is na deze wijzigingen als volgt samengesteld:

Raad van Bestuur van de NV Crelan (31/12/ 2019)

VOORZITTER	
Luc Versele [4]	Benoemd/vernieuwing mandaat: 23 april 2015
ONDERVOORZITTER	
Jean-Pierre Dubois [1] [4]	Benoemd/vernieuwing mandaat: 28 april 2016
BESTUURDERS	
Jan Annaert [2] [3], onafhankelijk bestuurder	Benoemd/vernieuwing mandaat: 19 januari 2017
René Bernaerdt	Benoemd/vernieuwing mandaat: 18 juni 2015
Joris Cnockaert	Benoemd/vernieuwing mandaat: 5 juli 2017
Ann Dieleman	Benoemd/vernieuwing mandaat: 18 juni 2015
Alain Diéval [2] [3], onafhankelijk bestuurder	Benoemd/vernieuwing mandaat: 18 juni 2015
Xavier Gellynck [2]	Benoemd/vernieuwing mandaat: 18 juni 2015
Jean-Paul Grégoire	Benoemd/vernieuwing mandaat: 1 juli 2014
Catherine Houssa [1], onafhankelijk bestuurder	Benoemd/vernieuwing mandaat: 18 juni 2015
Robert Joly [2] [3]	Benoemd/vernieuwing mandaat: 23 april 2015
Marianne Streel [4]	Benoemd/vernieuwing mandaat: 18 juni 2015
Hendrik Vandamme [4]	Benoemd/vernieuwing mandaat: 23 april 2015
Agnes Van den Berge [1] [4], onafhankelijk bestuurder	Benoemd/vernieuwing mandaat: 3 september 2017
Philippe Voisin	Benoemd/vernieuwing mandaat: 27 april 2017
Clair Ysebaert [3]	Benoemd/vernieuwing mandaat: 18 juni 2015

[1] Lid van het Auditcomité

(2) Lid van het Risicocomité
(3) Lid van het Remuneratiecomité
(4) Lid van het Benoemingscomité (Marianne Streel vanaf 19 december 2019)

Samenstelling van de Raad van Bestuur van de CV CrelanCo

Het bestuurdersmandaat van Yvan Hayez werd op 13 februari 2019 stopgezet.

De Raad is na deze wijzigingen als volgt samengesteld:

Raad van Bestuur van de CV CrelanCo (31/12/ 2019)

VOORZITTER	
Jean-Pierre Dubois	Benoemd/vernieuwing mandaat: 5 november 2015
ONDERVOORZITTER	
Luc Versele	Benoemd/vernieuwing mandaat: 27 april 2017
BESTUURDERS	
René Bernaerdt	Benoemd/vernieuwing mandaat: 5 november 2015
Ann Dieleman	Benoemd/vernieuwing mandaat: 5 november 2015
Xavier Gellynck	Benoemd/vernieuwing mandaat: 26 april 2018
Robert Joly	Benoemd/vernieuwing mandaat: 5 november 2015
Marianne Streel	Benoemd/vernieuwing mandaat: 5 november 2015
Hendrik Vandamme	Benoemd/vernieuwing mandaat: 28 april 2016
Clair Ysebaert	Benoemd/vernieuwing mandaat: 23 april 2014

De Raad van Bestuur kwam in 2019 negen keer samen.

In overeenstemming met artikel 27 van de Wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen ondersteunen een Remuneratiecomité, een Risicocomité, een Auditcomité en een Benoemingscomité de Raad van Bestuur in haar taken. Daarnaast bereidt het Bureau de agenda en de strategische krijtlijnen voor de Raad van Bestuur voor.

De bank schenkt veel zorg aan een evenwichtige samenstelling en een goede vertegenwoordiging van de coöperatieve aandeelhouder in haar Raden van Bestuur via bestuurders met verschillende expertiseprofielen. De landbouwwortels van de bank komen tot uiting via een substantiële aanwezigheid van vertegenwoordigers uit deze sector in de Raden. Daarnaast zetelen vier onafhankelijke bestuurders – Jan Annaert, Alain Diéval, Catherine Houssa en Agnes Van den Berge – in de Raden en de comités zodat over een objectieve besluitvorming gewaakt wordt. Zij zien onder meer ook toe op de naleving van de regels inzake risicobeheersing, compliance, ethiek en goede praktijken binnen Crelan.

Hieronder volgt de samenstelling van de comités op datum van 31 december 2019.

Remuneratiecomité

Alain Diéval	Voorzitter – onafhankelijk bestuurder
Jan Annaert	onafhankelijk bestuurder
Robert Joly	bestuurder
Clair Ysebaert	bestuurder

Het Remuneratiecomité kwam twee keer samen in 2019.

Risicocomité

Alain Diéval	Voorzitter – onafhankelijk bestuurder
Jan Annaert	onafhankelijk bestuurder
Xavier Gellynck	bestuurder
Robert Joly	bestuurder

Het Risicocomité kwam zeven keer samen in 2019.

Auditcomité

Agnes Van den Berge	Voorzitter – onafhankelijk bestuurder
Jean-Pierre Dubois	bestuurder
Catherine Houssa	onafhankelijk bestuurder

Het Auditcomité kwam vijf keer samen in 2019.
Daarnaast vonden ook vier gezamenlijke vergaderingen van het Audit- en Risicocomité plaats.

Benoemingscomité

Luc Versele	Voorzitter
Jean-Pierre Dubois	bestuurder
Marianne Streel*	bestuurder
Hendrik Vandamme	bestuurder
Agnes Van den Berge	onafhankelijk bestuurder

** vanaf 19 december 2019*

Het Benoemingscomité kwam twee keer samen in 2019.

De Voorzitter van de Raad van Bestuur en de Voorzitter van het Directiecomité kunnen worden uitgenodigd op de vergaderingen van de diverse comités waarin ze niet zetelen.

Volgens artikel 62 §2 van de Wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen en volgens het reglement van de Nationale Bank van België is de Bank verplicht om de externe functies die haar bestuurders en effectieve leiders buiten de Groep Crelan uitoefenen openbaar te maken. De Bank voldoet aan deze verplichting via een publicatie op de website van Crelan (www.crelan.be).

Directiecomité

Na het vertrek van Filip De Campenaere (CFO) en van Heidi Cortois (CIO een COO) werden hun bevoegdheden en verantwoordelijkheden herverdeeld onder de andere leden van het Directiecomité, wat leidt tot volgend organogram op 1 januari 2020:

Philippe Voisin
CEO
(CFO a.i)

Jean-Paul Grégoire
CCO
(COO a.i)

Joris Cnockaert
CRO & CHRO
(CIO a.i.)

Danny Wailly
Audit & Inspectie

Stephan Leyssen
Commerciële Directie Noord

Philippe Eulaerts
Risk Management & Permanente Controle

Ortwin De Vliegher
Secretariaat-Generaal & Corporate Communicatie

Philippe Sintobin
Commerciële Directie Zuid

Eugeen Dieltiëns
General Compliance

Philip Tortelboom
Financieel Beleid

Christian Steeno
Commercieel Beleid & Marketing

Isabelle D'haeninck
People & Talent Management

Wouter Van Houtte
Reporting & Beheerscontrole

Anouk Bongaerts
Commerciële support & Front Office Applications

Luc Van de Voorde
Compensation & Benefits, Facilities & Procurement

Jo Baetens
Operations

Kurt Deli
Information Technology

Patrick Vissers
Kredieten

Dirk De Coninck*
Juridische Zaken & Complaint Management

Kurt Volders
Contact Center

Crelan Insurance

Sander Muylle*
Transformation Office

Laurent Dumont*
Digital Banking

* *N-2*

Crelan Insurance

De Raad van Bestuur kwam zeven keer samen in 2019 en onderging geen wijzigingen.

Dit geeft volgende samenstelling van de Raad van Bestuur op 31 december 2019:

Voorzitter:	Philippe Voisin
Bestuurders:	Joris Cnockaert Ortwin De Vliegher Jean-Pierre Dubois Jean-Paul Grégoire Luc Versele

Door het vertrek van Filip De Campenaere op 4 juli 2019 en Heidi Cortois op 31 december 2019 wijzigde ook het Directiecomité van Crelan Insurance.

De samenstelling van het Directiecomité op 31 december 2019 is als volgt* :

Voorzitter:	Jean-Paul Grégoire (CEO)
Leden:	Joris Cnockaert (CRO)

* het Directiecomité van 21 januari 2020 besliste om Wouter Van Houtte (directeur Reporting & Beheerscontrole bij Crelan NV) voor te stellen als nieuw lid van het Directiecomité (CFO), onder voorbehoud van goedkeuring door de Nationale Bank van België.

Europabank

De Raad van Bestuur is, sinds de stopzetting van het bestuurdersmandaat van Filip De Campenaere op 4 juli 2019, samengesteld uit elf leden waaronder vijf leden als vertegenwoordiger van de hoofdaandeelhouder Crelan NV, vier leden van het Directiecomité en twee onafhankelijke bestuurders.

De samenstelling van de Raad van Bestuur op 31 december 2019 is als volgt:

Voorzitter:	Philippe Voisin
Bestuurders:	Jan Annaert (onafhankelijk bestuurder) Gérald Bogaert (lid Directiecomité) Marc Claus (lid Directiecomité) Joris Cnockaert Luc De Wilde (lid Directiecomité) Jean-Pierre Dubois Hendrik Vandamme Agnes Van den Berge (onafhankelijk bestuurder) Rudi Vanlangendyck (voorzitter Directiecomité) Luc Versele

De Raad van Bestuur kwam zes keer samen in 2019.

Onder de bevoegdheid van de Raad van Bestuur functioneren het Auditcomité en het Remuneratiecomité.

Verslag van de commissaris

De Buitengewone Algemene Vergadering van 27 april 2017 besliste om de erkende revisorenvennootschap EY te benoemen als commissaris voor een periode van 3 jaar. EY wordt hierbij vertegenwoordigd door de heer Jean-François Hubin.

EY controleert bijgevolg de geconsolideerde rekeningen van de Groep Crelan.

Statutaire wijzigingen

De statuten van de NV Crelan zijn voor het laatst gewijzigd op 10 juni 2014, door de stopzetting van de aandeelhoudersovereenkomst en de ondertekening van de kaderovereenkomst tot aandelenoverdracht tussen de Belgische en de Franse aandeelhouders. Ook de verwijzingen naar de Wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen werden op dat moment toegevoegd.

Deugdelijk bestuur

In overeenstemming met de Circulaire NBB_2011_09 van 20 december 2011 over de evaluatie van de interne controle evalueerde de effectieve leiding van de Bank zijn systeem van interne controle en voerde de Bank een permanente tweedelijnscontrole in.

Het Verslag van de effectieve leiding over de beoordeling van de interne controle en het Verslag van de effectieve leiding over de beoordeling van de interne controle op beleggingsdiensten en -activiteiten zijn vanaf 2016 gebaseerd op de gedetailleerde risicocartografie van de processen van de Bank.

De Bank maakte de vermelde Verslagen in februari 2019 over aan de Nationale Bank van België.

Volgens Circulaire NBB_2018_28 / Richtsnoeren van de EBA van 26 september 2017 inzake interne governance (EBA/GL/2017) moet het memorandum van deugdelijk bestuur jaarlijks op zijn conformiteit geëvalueerd worden en moet het aangepast worden in geval van betekenisvolle wijzigingen die de beleidsstructuur en de organisatie van de financiële instelling beïnvloeden.

De Raad van Bestuur van 19 december 2019 heeft het aangepast memorandum van deugdelijk bestuur goedgekeurd, waarna het is overgemaakt aan de Nationale Bank van België.

Beloningsbeleid

De Raad van Bestuur heeft in zijn midden een Remuneratiecomité opgericht om aanbevelingen aan de Raad van Bestuur over te maken. De voorstellen van het comité omvatten het geldelijk statuut van de uitvoerende en niet-uitvoerende leiders van de Bank en haar filialen, alsook het geldelijk statuut van de personen die verantwoordelijk zijn voor de onafhankelijke controlefuncties en dit zonder afbreuk te doen aan de bevoegdheden van de Algemene Vergadering der Aandeelhouders.

Het Remuneratiecomité houdt bij zijn aanbevelingen rekening met zowel de langetermijnbelangen van de aandeelhouders, investeerders en andere belanghebbenden van de Bank als met het algemeen belang.

Het Remuneratiecomité is zodanig samengesteld dat het een gedegen en onafhankelijk oordeel kan geven over het beloningsbeleid en de prikkels die daarvan uitgaan voor de risicobeheersing, de eigenvermogensbehoeften en de liquiditeitspositie.

Het Beloningsbeleid werd, na advies van het Remuneratiecomité, goedgekeurd door de Raad van Bestuur van 19 december 2019.

De vergoeding van de leden van het Directiecomité is samengesteld uit een vaste basisvergoeding en een variabele component. Voor het variabele gedeelte stelt het Remuneratiecomité elk jaar een bedrag voor in functie van het economisch resultaat van de Bank. Dit bedrag mag - behoudens uitzonderlijke omstandigheden en mits uitdrukkelijke beslissing door de Raad van Bestuur op voorstel van het Remuneratiecomité - niet meer dan 30% van de basisvergoeding bedragen.

De ontslagvergoedingen worden berekend op basis van de basisvergoeding, exclusief variabel gedeelte en zijn beperkt tot maximaal 18 maanden vergoeding. In geval van overname of fusie kan die vergoeding hoger zijn. Indien de vergoeding hoger is dan 12 maanden of op gemotiveerd advies van het Remuneratiecomité hoger is dan 18 maanden dan dient de Algemene Vergadering der Aandeelhouders hier vooraf haar goedkeuring voor te geven.

De niet-uitvoerende bestuurders hebben recht op een forfaitaire vergoeding.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de totale vergoedingen die de bank in 2019 uitbetaalde:

Totale vergoeding (mio EUR)	Vaste vergoeding	Variabele vergoeding
Bestuurders van Crelan NV	2,22	0,42
Bestuurders van de Groep Crelan	3,59	0,68

Het Risicocomité voert jaarlijks onafhankelijke controles uit op het beloningsbeleid en rapporteert hierover aan de Raad van Bestuur. Daarnaast oefenen Interne Audit en Compliance ook jaarlijks toezicht uit op de correcte toepassing van dit beloningsbeleid.

Evaluatie van de governance

In het kader van de governanceverplichtingen voor financiële instellingen, waaronder de ‘fit & proper’-vereisten voor bestuurders, heeft het Benoemingscomité, conform artikel 31 §2 van de Wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen, de structuur, omvang, samenstelling en prestaties van de Raad van Bestuur en zijn comités geëvalueerd.

Voor deze evaluatieoefening deed de bank beroep op de onafhankelijke expertise van Deloitte. Het onderzoek maakt gebruik van schriftelijke vragenlijsten en individuele interviews en heeft tot doel om:

- De verwachtingen van de bestuurders over de rol en de werking van de Raad van Bestuur en de comités in kaart te brengen;
- De competentie en expertise van de aanwezige governanceprofielen te inventariseren;
- De governancepraktijken binnen de Raad van Bestuur te identificeren;
- De implementatie van de aanbevelingen uit de voorgaande evaluatie op te volgen.

Op basis van de resultaten van deze oefening, heeft het Benoemingscomité kunnen evalueren of alle kennis, vaardigheden, diversiteit en ervaring aanwezig en evenwichtig verdeeld zijn en heeft het aanbevelingen met betrekking tot mogelijke wijzigingen geformuleerd aan de Raad van Bestuur.

4. Crelan, een bank die evolueert

Initiatieven naar de klanten

'Samen anders bankieren'

De slogan 'Samen anders bankieren', die de coöperatieve identiteit van de bank krachtig samenvat, stond ook in 2019 centraal in onze communicatie naar de klanten. Om haar producten en diensten voor te stellen gebruikte Crelan diverse kanalen.

Zo werd de website opnieuw intensief ingezet in onze merk- en productcommunicatie. Dit resulteerde in een aanzienlijke verhoging van de investeringen in allerlei vormen van digitale marketing en communicatie. Op die manier promootten we onder andere het online-verkoopkanaal voor leningen op afbetaling en plaatsten we ons beleggingsaanbod in de kijker via de najaarscampagne Wake Up. In deze Wake Up-campagne speelden enkele Crelan-agenten de hoofdrol.

De digitale boodschappen richtten zich daarnaast ook op notoriëteit en imago. Via de sociale media verspreidden we speelse beelden en boodschappen met populaire, door Crelan gesponsorde, sportlui als centraal figuur. In 2019 hebben we ook het eigen Crelan TV kanaal opgestart. Via dit digitale publiciteitskanaal informeren onze agenten de klanten over alles wat reilt en zeilt binnen Crelan.

Op de klassieke media liepen de radiocampagnes rond de thema's Wonen en Beleggen. De diverse spots van deze campagnes belichtten de meerwaarde van het persoonlijke advies van een Crelan-agent bij het nemen van dergelijke belangrijke beslissing door de klant. Crelan bleef daarnaast ook aanwezig op de Vlaamse publieke omroep als sponsor van een aantal populaire programma's.

In Wallonië bleef de populaire Landbouwbeurs van Libramont een ideale setting om de bijna 200.000 bezoekers van dit massa-evenement te laten kennismaken met de betrokkenheid van sponsor Crelan bij de lokale economie.

Daarnaast zette Crelan haar schouders onder de actie ' Opération Pièces Rouges' van Bel-RTL en Télévie, met als doel geld in te zamelen voor de strijd tegen kanker. Deze actie was een groot succes.

Via de Crelan-kantoren werden meer dan 26.000 spaarpotjes verdeeld en 36 ton muntstukjes ingezameld.

Een breder productaanbod dankzij partnerships

Partnerships voor schade- en levensverzekeringen

Crelan bestendigde in 2019 de samenwerkingsakkoorden met Allianz en Fidea. Beide verzekeraars waren in hun verzekeringsdomein de exclusieve partners van Crelan: Allianz voor beleggingsverzekeringen (tak 21 en tak 23) en de verzekeringsoplossingen voor pensioenopbouw en bescherming (fiscaal en niet-fiscaal sparen) en Fidea voor schade- en levensverzekeringen.

Op 25 oktober kondigde Crelan en AXA Groep een akkoord aan over een uitgebreid partnership. Naast de overname van AXA Bank, de Belgische bankpoot van deze internationale groep, door Crelan en de overdracht van Crelan Insurance naar AXA Belgium, de Belgische verzekeringstak van de AXA Groep, voorziet dit akkoord ook in een distributieovereenkomst van de AXA-schadeverzekeringen via de Crelan-kantoren. Van zodra het akkoord goedkeuring krijgt van de toezichthouders in 2020 zal de bank deze overeenkomst dan ook opstarten. Dat betekent dat de Crelan-agenten op dat moment het ruime aanbod van AXA-schadeverzekeringen zullen kunnen aanbieden aan de klanten, naast het reeds gekende leven-aanbod van Allianz.

Partnerships voor bancaire beleggingen

Crelan zette ook de samenwerking met Econopolis Wealth Management, de beheersvennootschap rond Geert Noels, verder. Deze samenwerking omvat zowel de compartimenten van de BEVEK Crelan Fund, waarvoor Econopolis Wealth Management het beheer van de beleggingsportefeuille waarneemt, als de compartimenten van de bevek naar Luxemburgs recht EconoPolis Funds.
In 2019 werd “Exponential Technologies” als tweede compartiment van de bevek Econopolis Funds, waarvoor Crelan als distributeur optreedt, succesvol gelanceerd.

Ook de nauwe samenwerking met Amundi werd verdergezet. Crelan commercialiseert een uitgebreide selectie fondsen van Amundi en zijn dochters. Zo werd het gamma begin 2019 nog uitgebreid met een aantal fondsen die inzetten op duurzaamheid.
Binnen de bevek Crelan Invest, waarvoor Amundi instaat voor het beheer van de beleggings-portefeuille, bereikten onze 3 profielfondsen (Conservative, Balanced en Dynamic) in minder dan twee jaar tijd na lancering de kaap van 250 mio EUR omloop. Het betreft fondsen die in een breed gamma van gediversifieerde activa beleggen en die beheerd worden volgens een op verschillende beleggersprofielen afgestemde risicobenadering. Ze houden bovendien vast aan een duurzame en ethische benadering.

Voor gestructureerde producten werkt Crelan samen met een aantal preferente partners, namelijk BNP Paribas, Crédit Suisse, Société Générale, Natixis , Goldman Sachs en CACIB.

Op vlak van fiscaal pensioensparen verdeelt Crelan 3 pensioenspaarfondsen (Crelan Pension Fund Stability, Balanced en Growth) die als feeder fungeren van de pensioenspaarfondsen van BNP Paribas.

Voor de Private Banking-activiteit bestaat een samenwerking met Crédit Agricole Luxembourg.

Aandacht voor duurzame beleggingen

Consumenten vinden duurzaamheid steeds belangrijker, ook bij de producten waarin ze beleggen. Omdat het begrip 'duurzaamheid' vaak op verschillende manieren kan geïnterpreteerd en ingevuld worden, werkte de koepelfederatie van de banken, Febelfin een kwaliteitsnorm uit voor duurzame financiële producten. Producten die aan deze norm voldoen, en bij voorkeur nog ambitieuzer zijn, ontvangen een duurzaamheidslabel. Dankzij dit label kan de consument erop vertrouwen dat het product aan een aantal kwaliteitseisen voldoet en zijn geld naar bedrijven gaat die ook écht gericht zijn op duurzaamheid.

Als Belgische coöperatieve bank heeft ook Crelan oog voor een duurzame werking en wil ze tegemoet komen aan de groeiende vraag van de klanten naar maatschappelijk verantwoorde investeringen.

Volgende fondsen binnen het Crelan-gamma ontvingen in 2019 reeds het duurzaamheidslabel van Febelfin:

- CRELAN FUND ECONOFUTURE
- CRELAN FUND ECONOSTOCKS
- CRELAN FUND SUSTAINABLE
- KBI INSTITUTIONAL WATER FUND
- CRELAN PENSION FUND STABILITY
- CRELAN PENSION FUND BALANCED
- CRELAN PENSION FUND GROWTH

Dit aanbod wil Crelan in de toekomst nog verder uitbreiden. In dat kader heeft ze voor de tweede fase(februari 2020) het label aangevraagd voor onder andere Crelan Invest Balanced en een aantal Amundi-fondsen.

Daarnaast lanceerde Crelan ook een heel aantal notes met een duurzame "sustainable" aandelenindex als onderliggende waarde.

536 agentschappen ten dienste van de klant

Op 31 december 2019 telde Crelan 536 agentschappen verspreid over België. Dat betekent een daling van 50 agentschappen ten opzichte van eind 2018.

Deze daling vloeit voort uit het continue proces van optimalisering. Agentschappen versmelten lokaal om de competentie en de specialisatie van de kantoren en de kantoormedewerkers verder uit te breiden. Aan de basis van deze evolutie liggen de sterk toegenomen regelgeving en de gewijzigde verwachtingspatronen van de klanten waarbij meer klemtoon ligt op adviesverlening en minder op het louter uitvoeren van transacties. Deze evolutie zal zich ook in de toekomst nog verder zetten.

Naast een uitgebreid aanbod aan digitale diensten blijft Crelan het belangrijk vinden om ook dicht bij de klant aanwezig te zijn met een uitgebreid kantorennetwerk met competente adviseurs. Niettegenstaande de daling van het aantal agentschappen blijven we dan ook sterk lokaal verankerd met een uitgebreid net van zelfstandige bank- en verzekeringsagenten die als vast aanspreekpunt voor de klanten fungeren. Zij staan in voor een gepersonaliseerd advies aan individuen, gezinnen en ondernemingen bij het begeleiden van hun projecten en groeiplannen.

Met uitzondering van het agentschap van de hoofdzetel in Brussel, worden alle verkooppunten van Crelan NV gerund door zelfstandige agenten die dicht bij de klant staan en daardoor snel kunnen inspelen op zijn behoeften.

Ongeveer de helft van de kantoren is uitgerust met één of meer selfbankingautomaten, doorgaans met uitgebreide functionaliteiten.

Competentiecenters voor advies aan ondernemers

Competente adviseurs zo dicht mogelijk bij de klanten brengen, daar schenkt Crelan veel aandacht aan. Dat geldt ook voor haar professionele klanten, ondernemers in de land- en tuinbouw en voedingssector enerzijds en zelfstandigen, vrije beroepen en de lokale KMO's anderzijds. Ook voor deze professionele klanten wil Crelan een referentie zijn op het vlak van adviesverlening. Hiervoor werkt Crelan met gespecialiseerde competentiecenters. Dit zijn agenten die naast advies aan particuliere klanten ook heel wat knowhow hebben opgebouwd in het begeleiden van professionele klanten en dus het best geplaatst zijn om hen te adviseren.

Deze kantoren zijn herkenbaar in het straatbeeld via een extern aangebracht 'label'.

De competentiecenters werken ook samen met de agentschappen uit hun buurt die niet over deze kennis beschikken. In dat geval kunnen de professionele klanten voor hun basisdienstverlening bijvoorbeeld beroep blijven doen op hun vertrouwde agentschap, terwijl ze voor het gespecialiseerde advies terechtkunnen bij het competentiecenter. Het agentschap zal dan in functie van de behoefte van de klant contact leggen met het nabij gelegen competentiecenter.

We blijven ook via opleiding verder investeren in de kennis en vaardigheden van medewerkers met de bedoeling om het aantal competentiecenters nog verder uit te breiden.

Uitbreiding van het digitale aanbod

In 2019 investeerde Crelan verder in de uitbreiding van de digitale diensten:

- In september is Crelan Online volledig vervangen door de nieuwe online-bankingtool myCrelan. De beide toepassingen waren een tijd lang naast elkaar beschikbaar, zodat alle klanten op eigen tempo de overstap konden maken. Een goede voorbereiding en een uitgebreide communicatie naar de klanten zorgden voor een vlotte overgang.

- De functionaliteiten van zowel myCrelan als van de app Crelan Mobile hebben we verder verruimd met overzichten voor beleggingsproducten en kredieten, visualisatie en beheer van MiFID-profielen, online aankoop van maatschappelijke aandelen, beheer en bijstorten van pensioensparen, en toekomstige betalingen. Het is nu ook mogelijk om online de instellingen voor debetkaarten te wijzigen. Verder kan de klant zijn e-ID kaart inlezen, via myCrelan en onze betaalautomaten, wanneer deze vervallen is of bij een adreswijziging.

- Het proces om online nieuwe klanten te verwelkomen is in het afgelopen jaar verder uitgewerkt en geautomatiseerd. In een volgende laatste fase zal Crelan de volledige automatische onboarding implementeren.

Slim samenwerken

Op 12 november maakten Crelan, AXA Bank, Argenta, bpost en vdk bank bekend dat ze via de joint venture, Jofico gezamenlijk hun park van geldautomaten zullen beheren.

Intussen heeft Jofico een servicecontract afgesloten met de leverancier Diebold Nixdorf die de geldautomaten zal verhuren aan de betrokken banken. Diebold Nixdorf zal ook instaan voor het onderhoud, de vervanging en de plaatsing van de automaten. De deelnemende banken behouden wel hun eigen commerciële strategie. De geldautomaten zullen dus niet als white label worden aangeboden, maar onder het logo van de betrokken bank.

Dankzij deze slimme samenwerking kunnen Crelan, AXA Bank, Argenta, bpost en vdk bank op een efficiëntere en kostenbewustere manier een kwaliteitsvolle service blijven aanbieden ondanks de dalende cashbehoefte.

Initiatieven naar het personeel

Op 31 december 2019 maken 1.120 personeelsleden deel uit van Crelan Groep waarvan er 751 voor Crelan werken, 14 voor Crelan Insurance en 355 voor Europabank.

Naast dit loontrekkend personeel in de verschillende entiteiten van de Groep, zijn er in het agentennetwerk van Crelan NV ook 1.652 medewerkers aan de slag met een statuut van gedelegeerd agent of als loontrekkende medewerker van een gedelegeerd agent. Hierdoor bedraagt het totaal aantal medewerkers voor Crelan Groep 2.772.

Hoewel het personeelsbestand globaal gedaald is, voornamelijk door de niet vervanging van pensioengerechtigde medewerkers, wierf Crelan in 2019 ook 28 nieuwe medewerkers aan, waarvan 22 medewerkers met een contract van onbepaalde duur.

Specialisatie in de HR-structuur voor een optimale begeleiding van de collega's

In 2019 besliste Crelan om het domein Human Resources op te splitsten in twee directies, namelijk People &Talent Management en Compensation &Benefits.

Compensation & Benefits kan op die manier zijn volle aandacht richten op het ontwikkelen van een modern rewardbeleid en op een vlotte dienstverlening voor de dagelijkse compensation- & benefitsactiviteiten.

De teams van People & Talent Management zetten zich in voor talent acquisition, career & talent management, learning & development, performance management en welzijn en preventie.

Met deze opdeling kunnen beide directies hun expertise optimaal toepassen en streeft Crelan naar een mooi evenwicht tussen alle componenten van Human Resources.

Rekrutering

2019 was een intensief jaar op vlak van rekrutering, met zelfs 45 openstaande vacatures op eenzelfde moment. In totaal kon Crelan 63 vacatures invullen, waarvan ruim 40% via interne

mobiliteit. Er werd een nieuwe rapportering opgezet om het proces van rekrutering beter op te volgen en de flow van kandidaten in kaart te brengen.

Loopbaangesprekken om zorg te dragen voor het menselijk kapitaal

In 2019 ging extra aandacht uit naar loopbaangesprekken. In de krappe arbeidsmarkt komt het er immers niet alleen op aan om talenten aan te trekken, maar ook om ze te behouden. Loopbaangesprekken vanuit het oogpunt om voor het menselijk kapitaal te zorgen is een van de manieren waarop Crelan werkt aan retentie.

Voor de grotere domeinen is daarnaast een talent review opgezet. Samen met het management werd een overzicht gemaakt van de aanwezige competenties en de geplande projecten en evoluties. Het overzicht zal ons toelaten om te anticiperen op toekomstige noden en te voorzien in een continue invulling van de kritische functies.

Initiatieven voor & door collega's

Sociale cohesie in het bedrijf zorgt voor een goede sfeer, plezier in het werk en voor goede resultaten. Bij Crelan is er dan ook ruimte voor initiatieven die deze samenhang ondersteunen.

- In 2019 startte een jongerenwerking in de bank onder de naam Young@Crelan. Het doel is om de collega's tot 36 jaar te verenigen zodat ze elkaar beter leren kennen, een intern netwerk kunnen opbouwen en zo vanuit de verschillende departementen een betere samenwerking kunnen stimuleren. In haar eerste werkjaar organiseerde de werkgroep al verschillende activiteiten zoals een Kick Off -meeting, een familiedag op de landbouwbeurs van Libramont, een Crelan Inspirations met diverse sprekers over Fin Techs en een Crelan Kicker Cup.

- De werking 'sociale werken' kreeg een nieuwe naam Together@Crelan samen met een vernieuwde invulling van de activiteiten. De werkgroep, die kan rekenen op heel wat enthousiaste vrijwilligers, organiseert activiteiten buiten de werkcontext met een sociale, familiale, sportieve of culturele insteek en voorziet in enkele sociale initiatieven. Ook een aantal attenties voor het personeel en hun familie staan jaarlijks op de planning

Learning & Development & Performance Management

Naast 140 deelnames aan externe opleidingen, organiseerde de bank ook 305 opleidingssessies in eigen huis. De meest in het oog springende zijn:

<u>Het project Talent Management</u>
Dit project startte met een informatiemeeting waarin keynotespreker Luk Dewulf toelichting gaf over hoe je kan werken vanuit je talent en welke voordelen dat biedt. Elke medewerker van Crelan kreeg vervolgens toegang tot de tool 'talentbuilder.com', waarmee ze hun talenten konden ontdekken.

Vervolgens kregen de medewerkers tijdens individuele 'Speed Talent Date'- sessies de mogelijkheid om onder begeleiding in te zoomen op hun sterkste talenten en de wijze waarop ze deze nog meer tot hun recht kunnen laten komen.

In het najaar lanceerde Crelan vervolgens haar Talent Academy met een ruim aanbod aan opleidingen rond klantgerichtheid, efficiëntie, talent, welzijn en digitale skills.

Digitaal leren

Meer en meer leggen we de focus op digitaal leren. In 2019 organiseerde de bank onder andere online-opleidingen over security awareness en over vaktechnische thema's zoals 'De nieuwe wet voor vennootschappen en verenigingen', waarbij medewerkers de mogelijkheid wordt geboden om zich via een eigen online- introductiemodule op het platform van de Febelfin-Academy verder te verdiepen in deze nieuwe materie. Medewerkers kunnen sinds 2018 ook deelnemen aan de maandelijkse Webinars van Econopolis en zo de macro-economische actualiteit op de voet volgen.

Een nieuw blended-learningtraject voor kantoormedewerkers dat in 2020 van start gaat, werd in 2019 in de steigers gezet. De opleiding richt zich naar startende klantenadviseurs om hen wegwijs te maken en te begeleiden in de nieuwe job.

Leadership

De leidinggevende speelt een steeds vitalere rol in het aanwenden en ontwikkelen van talent. Crelan wil haar leidinggevenden daarin ondersteunen en startte een 'Leadershiptraject' met de organisatie van 'Insights Discovery'-workshops. Deze workshops waren erop gericht om meer te leren over de eigen stijl van leidinggeven en hoe je deze kan afstemmen op anderen om de performance, het samenwerken en de sfeer in het team te versterken. Het traject wordt in 2020 voortgezet en zal zich dan specifiek toespitsen op changemanagement en resultaatgericht leidinggeven vanuit de rol van people manager.

Een nieuw functiemodel

Crelan werkte een nieuw functiemodel uit met als doel de medewerkers meer inzicht te geven in de mogelijkheden om hun loopbaan bij Crelan verder uit te bouwen en hun talenten in die richting te ontwikkelen. Daarvoor werden functies aan de hand van generieke beschrijvingen in kaart gebracht en groeipaden uitgetekend. Zo wil Crelan haar medewerkers maximaal ondersteunen in hun employability en stimuleren om hun persoonlijke ambities waar te maken.

Eenmaking verloningstructuur

Op 10 mei 2019 werd een ondernemings-cao afgesloten waarin de eenmaking van de loonevolutie werd geregeld. Voortaan zal de loonevolutie van alle medewerkers, ongeacht hun historische achtergrond ex-Centea of ex-Landbouwkrediet, op eenzelfde manier verlopen.

Vernieuwing bedrijfsrestaurant

Tijdens de zomermaanden kreeg het bedrijfsrestaurant een volledig nieuwe look. Het nieuwe bedrijfsrestaurant is nu een sfeervolle plek waar de medewerkers en gasten elke dag licht, lekker en

gevarieerd kunnen tafelen. Ook de nieuwe ontspanningsruimte, die aan het restaurant paalt, is een aantrekkingspool geworden.

Eindeloopbaanregeling

Een 45-tal medewerkers ging in op een voorstel van eindeloopbaanregeling. Hierdoor kunnen ze hun carrière bij Crelan in schoonheid afronden. Voor Crelan is de regeling een onderdeel van het 'Fit for the Future'-plan.

Welzijn en preventie

Volgende initiatieven in 2019 voor welzijn en preventie stimuleerden een veilige en aangename werkomgeving:

- Een geactualiseerde onthaalprocedure voor beginnende medewerkers en jobstudenten;
- Een opleiding stressmanagement als vrijblijvend aanbod voor geïnteresseerde medewerkers;
- Een herhaling van de workshops "AED", waarin medewerkers leren wat ze moeten doen als iemand bewusteloos is en hoe ze een AED (defibrillator) moeten gebruiken;
- Het aanduiden en opleiden van vaste evacuatieverantwoordelijken. Bij de evacuatieoefening in Berchem heeft dit er alvast voor gezorgd dat de evacuatie vlekkeloos verliep;
- Specifieke opleidingen voor medewerkers van Facilitaire diensten die werken met elektriciteit, de heftruck of de hangstelling.

Care@crelan

Care@crelan is een nieuwe beleidsmaatregel die in 2020 zal uitgerold worden, maar in 2019 werd voorbereid door People & Talentmanagement in overleg met afgevaardigden van het Comité voor Preventie en Bescherming op het Werk en de Externe Preventiedienst Securex.

Met care@crelan wil Crelan via een positief beleid ongeplande langdurige afwezigheden wegens ziekte, privé-ongeval of arbeidsongeval goed opvolgen. Hierdoor wil Crelan de nadelige gevolgen van de afwezigheid voor de medewerkers, de collega's, de direct leidinggevende en zijn cliënten zoveel als mogelijk beperken en waar mogelijk zelfs voorkomen. Afwezigheid wegens ziekte wordt vanzelfsprekend niet in vraag gesteld.

Crelan wil een positieve impact uitoefenen op het proces dat iedere werknemer doorloopt wanneer die lange tijd afwezig is geweest en na herstel overweegt om weer aan de slag te gaan.

Screening HR-practices: Crelan 'Top Employer 2019'

Op 5 februari 2019 kreeg Crelan voor haar goed uitgebouwde personeelsbeleid voor het vierde jaar op rij het certificaat Top Employer België/Belgique uitgereikt.

Het jaarlijkse internationale onderzoek van het Top Employers Institute erkent toonaangevende werkgevers wereldwijd op basis van hun arbeidsvoorwaarden, de continue aandacht om het nog beter te doen en de geboden ondersteuning bij het ontwikkelen van talenten.

In het kader van de Top Employersprocedure doorlopen de deelnemende bedrijven een uitgebreid onderzoeksproces: het internationale HR Best Practices Onderzoek.
Als waarborg voor de authenticiteit van het proces worden alle antwoorden door een onafhankelijke partij aan een audit onderworpen.

Het Top Employers Institute beoordeelde de arbeidsvoorwaarden van Crelan op basis van volgende criteria:

- Talent Strategy
- Workforce Planning
- On-boarding
- Learning & Development
- Performance Management
- Leadership Development
- Career & Succession Management
- Compensation & Benefits
- Culture

IT-ontwikkelingen en projecten in ontwikkeling

Een nieuwe klantgerichte IT-organisatie met betrokken medewerkers

Een nieuwe structuur met ...
Na een grondige voorbereiding in de 2de jaarhelft van 2018, is begin 2019 de nieuwe IT-organisatie ingevoerd.

De nieuwe structuur richt zich op een hoge klantgerichtheid en het opleveren van betrouwbare, waardevolle en vernieuwende technologiediensten en -oplossingen, die een moderne klantenbeleving ondersteunen.

Tijdens de transitie was er veel aandacht voor de continuïteit in de dienstverlening van de bank. In de loop van het jaar is dan stelselmatig de transformatie naar de nieuwe manier van werken ingezet.

Alle IT-teams hebben nu end-to-endverantwoordelijkheid – zowel build als run – over een deel van het totale landschap van applicaties van de bank.

De agile manier van werken wordt versneld via de coaching van alle teams en medewerkers. Dit werpt meer en meer zijn vruchten af. Tijdens het jaar heeft IT alle businessverwachtingen, waar het zich voor geëngageerd heeft, succesvol ingelost.

betrokken medewerkers
In de missie van IT hebben we betrokkenheid van onze medewerkers benadrukt. We willen opportuniteiten voor persoonlijke ontwikkeling en groei creëren, en een carrièreperspectief op lange termijn bieden.

Het IT-departement is dan ook pionier bij het invoeren van een nieuw functiemodel voor de bank vanaf januari 2020.
Het nieuwe functiemodel wordt een kernstuk in het personeelsbeleid, waarop talent- en performance management, en learning & development worden geënt.

De toekomst

Private en Public Cloud

Nadat we in 2018 het beheer van onze datacenters hebben overgedragen naar onze partner Cegeka, hebben we de 'steady state'-fase bereikt. Alle basisprocessen draaien nu op volle toeren en de teams van Crelan en Cegeka zijn op elkaar ingespeeld.

In 2019 hebben we onze blik dan ook naar de toekomst gericht. We werken nu aan het realiseren van onze multi-cloudstrategie, waarbij applicatieve workloads naadloos van onze private cloud naar een public cloud kunnen schakelen. Dit zal ons in staat stellen om op een veilige en kostenbewuste manier steeds de optimale balans te vinden tussen de veiligheid, robuustheid, flexibiliteit en kostprijs van onze operaties.

Transformatie van onze IT-architectuur

Met de nieuwe IT-organisatie is ook het startschot gegeven voor de transformatie van onze IT-architectuur. Principes, standaarden en richtlijnen worden bijgestuurd en waar nodig gecreëerd. Technologische keuzes worden bewust gemaakt om de fundamenten en bouwblokken van ons toekomstig 'huis' te bouwen.

We streven hierbij naar het sneller en voordeliger kunnen realiseren van transformaties in de bank. Op die manier willen we ons 'huis' verder kunnen uitbouwen of veranderen zonder telkens opnieuw de fundamenten te moeten leggen. Daarvoor zullen we onze set van IT-mogelijkheden verrijken met nieuwe componenten, waarvan toekomstige transformatieprojecten eenvoudig gebruik zullen kunnen maken. Hierdoor kan IT zich meer en meer concentreren op de zuiver functionele behoeften, zonder telkens weerkerende niet-functionele vereisten (zoals veiligheid, stabiliteit, performantie, redundantie, schaalbaarheid, enz..) en ook functionele bouwblokken (zoals documentbeheer, archivering, elektronische ondertekening, enz..) opnieuw een specifieke invulling te moeten geven.

De architectuurwerking is bovendien fundamenteel in de realisatie van onze Omni-channelstrategie, en zal ze ook versnellen.

Partnership met de AXA Groep en overname van AXA Bank

Tijdens de due dilligence-, pre-signing- en pre-closingfase van de gesprekken met AXA Groep heeft een kernteam van IT, bijgestaan door externe adviseurs, intensief en kwalitatief werk geleverd. Een van de belangrijkste pijlers van dit akkoord is de overname van AXA Bank. In afwachting van het akkoord van de toezichthouders bereiden we waar mogelijk, de transformatie naar ons toekomstig applicatief landschap voor.

Dit project zal IT in staat stellen om significante synergiën te realiseren, de maturiteit van onze operaties verder op te krikken en onze slagkracht te verhogen om de toekomstige uitdagingen met vertrouwen en de nodige competentie aan te kunnen gaan.

Gerealiseerde projecten

PSD2 op schema

De PSD2 (Payments Service Directive) verruimt het toepassingsgebied voor betaaldiensten naar bancaire en nieuwe, niet-bancaire spelers. Via de banken kunnen derde partijen toegang verkrijgen tot de betaalrekening van de consument, op voorwaarde dat deze laatste hiermee uitdrukkelijk

akkoord gaat en dit uitsluitend in het kader van de aangeboden betaaldiensten. Crelan heeft de wettelijk vastgelegde functionaliteiten tijdig beschikbaar gemaakt. Ondertussen is onze toolbox verder uitgebreid met API's voor allerlei soorten van betalingen. Bovenop het wettelijk luik bereiden wij ons voor om ook het commercieel aanbod te verruimen na creatie van de functionaliteit tot aggregatie van rekeningen.

Efficiëntere processen

We verbeterden de efficiëntie met het invoeren van:

- RPA, een toepassing die toelaat om administratieve processen te automatiseren;
- De automatisering van de berekening van kredietprovisies;
- KTA, een vereenvoudiging van het proces van scannen van documenten;
- SAS, een toepassing die de werking van het ALM-team automatiseert en rapporteringen opmaakt.

Projecten in ontwikkeling

Een nieuwe beleggingstool

In 2019 hebben we een overeenkomst gesloten met de leverancier Comarch voor de ingebruikname van een toepassing die het volledige proces van aankoop tot en met verkoop van beleggingen zal ondersteunen.

Deze investering zal een enorme toegevoegde waarde bieden tijdens het adviesproces voor onze klanten & agenten door het optimaliseren van :

- Beleggingsrapporteringen & overzichten van de portefeuille;
- Rendementsberekeningen;
- Een overzicht via myCrelan;
- Een begeleiding van het volledige beleggingsproces in één toepassing.

In juni 2020 plannen we de uitrol van de eerste fase in onze kantoren, gevolgd door een tweede fase in november waarbij de toepassing ook online ter beschikking zal gesteld worden voor de klanten.

Het beheer van de portefeuille

Het financieel beleid en het investeringsbeleid in de obligatieportefeuille bij de groep Crelan is gestoeld op veiligheid en zekerheid.

Voor het financieel beleid wordt het rente-, optie- en liquiditeitsrisico onder diverse gesimuleerde stress-scenario's opgemeten. Het opgelegde en goedgekeurde limietenkader zorgt ervoor dat de rentabiliteit en solvabiliteit onder geen enkel beding in het gedrang mogen komen.

Het investeringsbeleid in de obligatieportefeuille wijzigde niet in 2019. De portefeuille is een onderdeel van de buffer aan hoog-liquide activa om toekomstige periodes van liquiditeitsstress te kunnen overbruggen. Obligaties zijn immers makkelijk mobiliseerbaar door ze te gebruiken als onderpand in interbancaire ontleningen.

Door de relatief lage rentestanden in 2019 verkoos Crelan om de overtollige liquiditeiten eerder te mobiliseren in de kredietportefeuille dan in de obligatieportefeuille. De gemiddelde looptijden van de productie kredieten is gevoelig hoger dan de looptijden van het commercieel passief met het risico op de aantasting van de rentemarge bij substantiële rente- en curvebewegingen. Daarom maakt Crelan regelmatig gebruik van indekkingen via renteswaps.

5. Crelan, een veilige bank

Binnen de bank zijn verschillende afdelingen verantwoordelijk voor het Beheer van de risico's. Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste activiteiten die ervoor zorgen dat Crelan een veilige bank is en blijft.

Algemeen Risk Management

Risk Management legt zich toe op diverse specialisaties:

- het identificeren, meten, opvolgen en sturen van krediet-, financiële-, operationele- en IT Security-risico's.
- het verlenen van advies in alle (grotere) kredietdossiers die gepresenteerd moeten worden aan het Directiecomité.
- het ontwikkelen en valideren van interne modellen die gebruikt worden in het kader van IRB (Internal Rating Based aanpak) en van IFRS 9.
- het opmaken, coördineren en valideren van de reglementaire rapporten zoals RACI (Rapport Annuel Contrôles Internes), ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process), ILAAP (Internal Liquidity Adequacy Assessment Process), het Recovery Plan, het derdepijlerverslag, …

De bank richtte verschillende interne risicocomités op om het beheer van de risico's zo adequaat mogelijk te organiseren. Deze risicocomités bewaken de krediet-, de financiële, de operationele (inclusief de permanente controles), de informaticarisico's en ook de risico's die verband houden met de entiteiten.

De NBB inspecteerde in 2019 de interne modellen van de bank. Deze inspectie werd over het geheel genomen door haar positief beoordeeld werd. De IRB-regeling van Crelan is opnieuw bevestigd met opgave van een aantal corrigerende maatregelen, die momenteel worden uitgevoerd. Dit heeft een vermindering van de risicogewogen activa en een stijging van de solvabiliteitsratio met ongeveer 2% mogelijk gemaakt.

De bank heeft ook een Risk Appetite Framework geïmplementeerd dat rekening houdt met een aantal belangrijke indicatoren voor de solvabiliteit, liquiditeit, rendabiliteit en andere parameters van de kredietportefeuille. De naleving van de limieten wordt minimaal driemaandelijks gecontroleerd.

Kredietrisico

Crelan beheerst het kredietrisico op basis van zowel het kredietbeleid als via een scheiding van machten bij de kredietactiviteit. Zo volgen verschillende comités de risico-appetijt op.

De bevoegdheid om kredieten toe te kennen is verdeeld tussen het Directiecomité en het Kredietverbintenissencomité volgens bepaalde niveaus van kredietomloop en rating van de klanten. Bovendien is er ook een bevoegdheidsdelegatie binnen het kredietdepartement.

Het Krediettoezichtcomité is bevoegd voor het beheer van de kredietomloop, onder meer voor de kredieten op de 'kredietbewakingslijst'.

Het Kredietprovisioneringscomité heeft de bevoegdheid om klanten in 'kwalitatieve default' te plaatsen, waardeverminderingen te bepalen en aan te passen, kredieten op te zeggen en schuldvorderingen af te schrijven.

De kredietlimieten worden jaarlijks geactualiseerd in het kader van het globale kredietrisico van de Bank en worden goedgekeurd door het Risicocomité en de Raad van Bestuur.

Het kredietrisico wordt beheerd aan de hand van ratingmodellen die een score toekennen aan elke kredietklant. Deze rating van de klant is doorslaggevend voor de beslissingen inzake krediettoekenning en -beheer. De performantie van de modellen wordt regelmatig opgevolgd en de resultaten worden gevalideerd en goedgekeurd door een specifiek comité, met name Comeri.

Voor elk dossier dat binnen de bevoegdheid van het Kredietverbintenissencomité en/of het Directiecomité valt, is een onafhankelijk advies van Risk Management noodzakelijk.

Renterisico, liquiditeitsrisico en marktrisico

Na het besluit in 2012 om het financiële risico-opvolgingssysteem binnen Crelan Groep uit te breiden naar alle entiteiten binnen de Groep, startte Crelan in 2013 met deze gecentraliseerde systematische opvolging van de financiële risico's voor alle bancaire entiteiten. Op deze manier wordt via de financiële risico-opvolging de groepsstructuur verder versterkt en worden alle entiteiten operationeel geïntegreerd in het financieel beleid en de risico-opvolging van de Groep. Voor Crelan Insurance is enkel het tegenpartijrisico geïntegreerd in de opvolging op groepsniveau.

De belangrijkste risico-indicatoren zijn:

- de globale Value at Risk (VaR), een model ontwikkeld door het departement Risk Management Finance voor alle financiële risico's van de groep zowel in normale als in stressomstandigheden;
- een vastrentende reverse cumulatieve gap voor het renterisico;
- de LGD-limieten (Loss Given Default) voor het tegenpartij- en landenrisico;
- ratio's voor het liquiditeitsrisico (LCR).

ALM (Asset Liabilities Management) is verantwoordelijk voor de opvolging van het rente-, optie- en liquiditeitsrisico binnen de bank. Deze afdeling ontwikkelt de modellen voor de identificatie, analyse, bewaking en rapportering van deze risico's. Risk Management valideert op haar beurt deze modellen.

Zowel de interne vastrentende gap als de reglementaire rapportering van het renterisico worden door Risk Management gecontroleerd.

De verantwoordelijkheid voor het beheer en rapportering van de financiële risico's, alsook de controle van de geldende limieten liggen in eerste instantie bij de diverse business-lijnen zelf. Risk Management is verantwoordelijk voor de tweedelijnscontrole van deze financiële limieten door een onafhankelijke validatie van de door ALM en Financieel Beleid gerapporteerde gegevens. Op die manier wil Crelan fouten uitsluiten in rapporten voor de regelgevende instanties, het financieel comité, het Directiecomité en de Raad van Bestuur.

Operationele risico's

Een waarschuwingsmechanisme is in gebruik om belangrijke operationele incidenten op te sporen. Het team Operational Risk Management stelt ook sleutelindicatoren in werking om na te gaan in welke mate processen risicogevoelig zijn en om de kwaliteit van de meldingen van incidenten door de verschillende afdelingen op te volgen.

Op functioneel vlak kan Risk Management als beheerder van de operationele risico's rekenen op een netwerk van een dertigtal risicocorrespondenten die als taak hebben om de operationele incidenten van hun processen te rapporteren en hiervoor gesensibiliseerd zijn.

De controlesystemen zijn onder andere gebaseerd op een gedetailleerde cartografie van de risico’s (Enterprise Risk Management) met als objectief om:

- een beschrijving te maken van de processen in de vorm van flowcharts,
- inherente risico’s en de bestaande controles te identificeren,
- residuele risico’s te onderkennen;
- geschikte herstelmaatregelen voor de geïdentificeerde risico’s te uit te werken.

Negentien sleutelprocedures van de bank werden herbekeken waaronder kredieten, deposito’s, compliance, de marktenzaal en de thesaurie, HR, boekhouding, facturatie, beheer van de interne rekeningen, ICT, beheer van de fraude, beveiliging van de informatie, business continuity plan en beheer van de risico’s.

Deze werkzaamheden zijn in 2018 in een specifieke tool (Hopex) ingevoerd zodat de monitoring en het beheer op een meer geautomatiseerde manier kan plaatsvinden. Dit instrument wordt verder ontwikkeld en ook naar meerdere afdelingen uitgerold.

IT-Security risico’s

De financiële sector is momenteel vaak het doelwit van aanvallen op de veiligheidsbarrières die ze heeft ingesteld. Als bedrijf komt het erop aan om continu te monitoren en de werking en organisatie adequaat af te stemmen op de risico’s. Crelan paste in 2019 in dat kader haar monitoringstructuur aan en breidde deze verder uit onder meer via extra vacatures. De bank splitste haar Security-werking op in twee niveaus, een zogenaamde eerste lijn die zich concentreert op de operationele opvolging en een tweede lijn die zich bezighoudt met het omschrijven van de risico’s, het uitwerken van het beleid en het uitvoeren van de controles.

De bank maakte ook werk van een stappenplan om het intern bewustzijn over deze groeiende risico’s zoals hacking- en phishing-technieken, enzovoort verder te versterken.

Als onderdeel van een continu verbeteringsprogramma met verhoogde maatregelen en monitoring werd de infrastructuur van de bank verder beveiligd. Verschillende projecten met betrekking tot deze interne beveiliging werden gerealiseerd. Dit programma richt zich trouwens ook naar de elektronische dienstverlening aan klanten en naar de klantenbewustwording over het veilig bankieren. Zo heeft bijvoorbeeld de afdeling Compliance in 2019 opnieuw veel aandacht besteed aan sensibilisering rond het thema phishing, fraude en bescherming van de privacy.

De afspraken die we met leveranciers maakten over de veiligheid van onder meer de bescherming van private gegevens en geoutsourcete activiteiten werden versterkt en strikt gemonitord.

Deze elementen zijn uiteraard onderworpen aan een herhaaldelijke controle van de eerste en tweede verdedigingslijnen.

Tot slot investeerde Crelan in de voorbereiding van de toekomstige infrastructuur en organisatie van de bank met het oog op de overname en integratie van AXA Bank. Deze projecten nemen vanzelfsprekend van bij de start een toekomstgerichte beveiliging mee.

Recoveryplan

Crelan stelde een Recoveryplan (herstelplan) op volgens de aanbevelingen van de toezichthouder.

Op basis van de EBA-richtsnoeren stelde de bank meerdere risico-indicatoren op in de domeinen solvabiliteit, liquiditeit en rentabiliteit. Voor elke indicator zijn waarschuwings- en een kritische hersteldrempel gedefinieerd zodat in geval van overschrijding herstelopties in uitvoering kunnen worden gesteld.

De bank ontwikkelde hiervoor vijf scenario's: liquiditeitscrisis, rentestijging, kredietcrisis, algemene (systeem)crisis wegens een operationeel incident en een specifiek scenario gelinkt aan de entiteit Europabank.

Voor elk van deze vijf scenario's definieerde Crelan vier mogelijke herstelopties die snel en desgevallend gelijktijdig in werking kunnen worden gesteld.
In elk van deze gevallen laten de beoogde herstelopties de Groep toe om uit de gevarenzone te komen.

IFRS 9

In het kader van de implementatie van de nieuwe boekhoudkundige standaard IFRS 9 heeft Risk Management de nieuwe vereisten ingevoerd met betrekking tot de modellering van de risicoparameters.

ICAAP / ILAAP

Het doel van deze rapporten is na te gaan of de bank over voldoende eigen vermogen en liquiditeit beschikt, wat het geval is.

Het eigen vermogen van de bank maakt het immers mogelijk om alle risico's te dragen die voortvloeien uit haar activiteiten en haar liquiditeitspositie ligt ver boven de wettelijke minima waardoor het hoofd kan geboden worden aan stressscenario's.

Bij de beoordeling van de kapitaalvereisten spelen de kwaliteit en de relevantie van de interne modellen een belangrijke rol. De solvabiliteit hangt immers af van zowel de omvang van het eigen vermogen als van de kwaliteit (meer of minder risicovol) van de activa. De hoogte van het risico is dus vooral gebaseerd op de risicoweging die aan de verschillende activa wordt toegekend. Deze risicoweging is op haar beurt hoofdzakelijk het resultaat van door interne modellen (IRB) gemaakte voorspellingen van wanbetaling en van de potentieel verwachte verliezen.

Het IRB-raamwerk wordt periodiek herzien en gevalideerd door Crelan en de toezichthouder. De NBB heeft de geschiktheid van het IRB-systeem van Crelan in 2019 herbevestigd.

De kwaliteit van onze modellen en de daaruit voortvloeiende risico's toont aan dat de bank een zeer voorzichtige risicobenadering ontwikkelt, waardoor we eind 2019 een CET1-solvabiliteitsratio van +/- 21% hebben.

Data quality

De bank heeft een grootschalig project opgestart om de kwaliteit van de gegevens die worden gebruikt in haar operationele processen en in de interne, externe en regelgevende rapportering aanzienlijk te verbeteren.

Het project richtte zich in eerste instantie op de regelgevende rapporten: COREP, FINREP en Solvency II (enkel van toepassing voor Crelan Insurance). De analyse van de gegevensstroom voor het datawarehouse is begin 2019 voortgezet.

Compliance

Gegevensbescherming

De nieuwe privacy wetgeving (GDPR) die in 2018 in voege trad, kreeg ook in 2019 nog veel aandacht, in de publieke opinie en binnen de bank. Crelan sensibiliseerde haar medewerkers via twee edities van de maandelijkse interne nieuwsbrief ‘Compliance Info’ en via de agentenopleiding ‘Compliance Actua’. Daarin behandelden we onder meer een aantal principes en tips om datalekken te vermijden. Voor deze initiatieven was er veel interesse van de medewerkers. Daarnaast werkte de bank aan een update van de algemene privacy policy, van de cookiepolicy en aan een aanpassing van de cookie-pop up. Ook werden enkele geplande IT-aanpassingen voorbereid.

Duidelijk beleggingsadvies

Naar aanleiding van de MiFID II-richtlijn, die eveneens in 2018 in werking trad, bezorgde Crelan begin 2019 aan de beleggingsklanten de eerste jaarrapporteringen.
In samenwerking met de commerciële directie organiseerde Compliance een reeks workshops en publiceerde ze enkele handleidingen over beleggingsadvies voor de agenten. De focus lag hierbij op het bezoekverslag en op de geschiktheidsbeoordeling. Om de klantengesprekken in het kader van de periodieke geschiktheidsbeoordeling te ondersteunen is ook een nieuwe handleiding met ‘frequently asked questions’ ter beschikking gesteld van de agenten.

Compliance checkte verder of de nieuwe beleggingsadviestool 'Comarch', waarvan de implementatie in 2020 voorbereid wordt, conform is met de MiFID-reglementering.

Veilig bankieren

Net zoals in de totale Belgische banksector, kregen in 2019 ook meer Crelan-klanten af te rekenen met phishingfraude. Terwijl in het verleden dergelijke frauduleuze mails soms te herkennen waren aan de vrij gebrekkige taal en de verwijzing naar eerder rudimentaire en slordige websites, wordt de communicatie van de fraudeurs hoe langer hoe meer uitgekiend. Ze verwijst in een aantal gevallen ook naar erg specifieke en realistische situaties. Dit verklaart wellicht mee waarom de phishing fraudeurs toch nog een zekere succesratio bereiken, ondanks alle sensibiliseringsacties zowel door Crelan en de andere banken als door de bankenvereniging Febelfin.

Bovenop de reeds bestaande initiatieven zette Crelan in 2019 sterk in op gerichte communicatie via de online banktoepassing zelf, via sociale media, via e-mails aan klanten, via de kantoren en via brieven.

Tegelijkertijd werden intern een aantal gerichte maatregelen genomen voor specifiekere monitoring van bepaalde transactiepatronen en voor verscherpte opvolging van potentieel frauduleuze verrichtingen. Wij merkten daarbij dat de fraudeurs met een zekere regelmaat nieuwe scenario's en modi operandi uittestten.

We kunnen niet genoeg herhalen dat klanten hun digipass of CrelanSign enkel mogen gebruiken op eigen initiatief en nooit op verzoek van een derde, die zich mogelijk uitgeeft voor een medewerker van de bank. Crelan zal immers nooit via e-mail, website, telefonisch, SMS, of via welke andere weg ook vragen aan klanten om met hun digipass een code te berekenen om die vervolgens door te geven of om met CrelanSign een autorisatie uit te voeren.

Strijd tegen het witwassen

Inzake antiwitwassen herzag Crelan de algemene risicoanalyse en bouwde ze nog sterker uit. Bovendien wordt nu het individuele risicoprofiel van elke klant in het licht van de antiwitwas-richtlijnen voortaan semestrieel geactualiseerd. Tevens werden een aantal procedures inzake klantenacceptatie, -identificatie en -verificatie geactualiseerd.

Interne Audit

Het Auditcharter beschrijft de algemene missie en de waarden van Interne Audit. De rollen en verantwoordelijkheden opgenomen in het Auditcharter en het Auditcomitécharter zijn afgestemd op de Bankenwet van 25 april 2014.

Interne Audit verschaft op een onafhankelijke manier redelijke zekerheid - aan zowel de Raad van Bestuur, via het Auditcomité, als aan het Directiecomité - over de kwaliteit en doeltreffendheid van de interne controles, over het risicobeheer en over de systemen en processen van deugdelijk bestuur van de bank.

De scope van Interne Audit omvat alle activiteiten van de Groep. In de Groep geldt een uniforme auditmethodologie en rapportering aan het Auditcomité.
Voor Europabank zijn de auditactiviteiten geheel toevertrouwd aan een eigen specifieke auditdienst.

In de context van een 'Risk Based Auditing'-aanpak heeft Interne Audit naar aanleiding van nieuwe reglementeringen en nieuwe of gewijzigde activiteiten ook in 2019 het "Audit Universum" geüpdatet.

De opdrachten die Interne Audit in 2019 uitvoerde, hadden betrekking op verschillende domeinen: onder meer op de IRB-kredietmodellen, cyber security, kredieten, IT,...

Interne Audit voert ook de opvolging uit van de correctieve acties. De status van de auditaanbevelingen wordt trimestrieel opgevolgd en gerapporteerd, zowel aan het Directiecomité als via het Auditcomité aan de Raad van Bestuur.

Interne Audit rapporteert over het geheel van de auditactiviteit binnen de Groep aan het Auditcomité van de moedermaatschappij.

Inspectie van het Net

De afdeling Inspectie controleert de goede werking van de zelfstandige agentschappen door informatie op verschillende niveaus te verzamelen. Met deze informatie kan ze nagaan of het beheer van het agentschap volgens de vereisten van de Bank gebeurt.

Hiervoor voert een team van inspecteurs onaangekondigde controles uit in de agentschappen waarbij onder andere volgende elementen aan bod komen: de correctheid van de aanwezige kasgelden, de volledigheid van de kantooradministratie, de verwerking van boekhoudkundige documenten, het respecteren van Compliance- en andere regelgeving, de verwerking van kredietdossiers, …
De medewerkers op de zetel bereiden deze inspecties voor en verwerken nadien de resultaten van de controles. Verder bezoeken de inspecteurs de agentschappen ook in het kader van kascontroles, kluizencontroles en het respecteren van de wettelijke bepalingen.

Daarnaast bestaat er op de hoofdzetel een periodiek systeem van basiscontroles waarbij de kasverrichtingen van de agentschappen worden gecontroleerd. Deze onderzoeken worden uitgevoerd door verschillende betrokken departementen. De gestructureerde aanpak en een frequente opvolging zorgen ervoor dat signalen snel kunnen opgevangen en verwerkt worden.

Naast de controle van de kasverrichtingen in de agentschappen, zijn er fraudepreventieonderzoeken en controles op de financiële gezondheid van de agenten. Deze controles omvatten heel specifieke materies zoals voorafgaande screening van en advies over kandidaat-agenten en kandidaat-agentschapsmedewerkers, behandeling van klachten waarbij een agent of een agentschapsmedewerker betrokken is, saldobevestigingen, controles na hold-ups, ...

Inspectie is daarnaast verantwoordelijk voor de uitwerking, actualisatie en coördinatie van het Crelan Charter waarin de belangrijkste afspraken tussen de Bank en de zelfstandige agentschappen opgenomen zijn. Het Charter dient als belangrijk referentiekader om tot een correcte samenwerking te komen tussen de agent en de Bank zodat enerzijds de wettelijke en reglementaire bepalingen gerespecteerd worden en anderzijds de klanten correct en efficiënt bediend worden.

Het kwaliteitsmodel van Inspectie stuurt de frequentie van controles en de aard van onderzoeken en inspecties aan. De resultaten van de onderzoeken leveren een risicoscore op volgens vijf categorieën van low tot high risk. Deze risicoscore wordt aan elk agentschap toegekend op basis van drie elementen: de administratieve en boekhoudkundige correctheid, de financiële gezondheid en de inbreuken op het Crelan Charter.

In 2019 voerde Crelan 912 globale inspecties in de agentschappen, 606 kascontroles en 65 thema-inspecties uit. Elk agentschap kreeg minimaal één of meerdere bezoeken, afhankelijk van de risicoscore. In elk agentschap gebeurde tevens een controle op de wettelijke bepalingen (controle FSMA-dossier, aanwezigheid correcte tarieven,…) en in elk agentschap met kluizen een kluizeninspectie.

Het Comité voor Opvolging van het Kwaliteitsmodel (COK) volgt in eerste instantie de vaststellingen van de verschillende controles op en het bepaalt welke herstelacties er precies nodig zijn voor de eventuele knipperlichten. Het COK behandelt daarnaast klachten als de betrokkenheid van de agent in vraag wordt gesteld en bespreekt elke melding van een vastgestelde anomalie door een andere directie om te beslissen over de gepaste actie naar de agent toe.

Bij overschrijding van de beslissingsbevoegdheid of bij vaststellingen die een domeinoverschrijdende behandeling vragen, verwijst het COK het dossier door naar het Bemiddelings- en Adviescomité (BAC) dat over een grotere beslissingsbevoegdheid beschikt. Het BAC is samengesteld uit twee directieleden en vertegenwoordigers van Compliance, de Commerciële Directie, Juridische Zaken en Inspectie. De resultaten van de besprekingen in het BAC worden gerapporteerd aan het Directiecomité en het Auditcomité.

6. Crelan, een maatschappelijk geëngageerde en duurzame bank

Een duurzame werking bij Crelan

Duurzaamheid als automatisme

Duurzaamheid zit in de genen van Crelan. Door onze strategie, ons werkterrein en onze beperkte omvang is onze werking per definitie al vrij duurzaam.

Zo is Crelan een nationale speler die zich richt op de kerntaken van een bankier, namelijk de gelden die spaarders en beleggers haar toevertrouwen omzetten in kredieten voor Belgische particuliere gezinnen en ondernemers. Crelan haalt met andere woorden geen inkomsten uit speculatieve transacties, maar ondersteunt ten volle de lokale initiatieven van haar klanten.

Als coöperatieve bank is Crelan niet beursgenoteerd. Net als elke onderneming willen we groeien en meerwaarde creëren, maar we kunnen dat op eigen tempo doen. Beslissingen worden steeds genomen vanuit een perspectief op lange termijn en vanuit een voorzichtige houding om de belangen van de bank, haar medewerkers, haar klanten en haar coöperatieve aandeelhouders veilig te stellen.

Duurzaamheid in de praktijk

Crelan streeft naar een pragmatische benadering van het duurzaamheidsaspect met een continue aandacht voor een transitie naar een klimaatvriendelijke levenswijze.

Crelan vertaalt dit uitgangspunt concreet in aandacht voor:

- een continue verduurzaming van haar producten- en dienstenaanbod;
- een eerlijke, competente en gepersonaliseerde dienstverlening en advies voor haar klanten;
- een correcte vergoeding voor haar coöperatieve aandeelhouders;
- een aangename een motiverende werkomgeving voor haar medewerkers;
- groene investeringen in haar gebouwen en facilitaire diensten;
- de sponsoring van enkele getalenteerde kampioenen en de opleiding van jonge sporters in het veldrijden, het basketbal en de atletiek;
- een bijdrage aan de maatschappij waarin ze actief is via de Crelan Foundation;
- een participatie in het kapitaal en een lening aan Incofin, een fonds gespecialiseerd in microfinanciering in derdewereldlanden.

Voor meer concrete informatie over onze duurzame werking nodigen we de lezer uit om ons jaarlijks gepubliceerde duurzaamheidsverslag te raadplegen. Deze verslagen vindt u op de website van Crelan.

Sportsponsoring

Crelan beschouwt sport als een belangrijk onderdeel van een gezonde en evenwichtige levensstijl en als een factor van sociale cohesie die de mensen dichter bij elkaar brengt. Fairplay en teamspirit maken sport groots en zijn dan ook waarden die Crelan graag ondersteunt.

Crelan is sinds jaar en dag actief als sponsor van een aantal sportdisciplines. De bank kiest hierbij bewust voor disciplines waar er een grote interactie bestaat tussen de atleten en de supporters. De atleten die gesponsord worden, zijn professioneel met hun discipline bezig, gaan volop voor resultaat en staan tegelijkertijd dicht bij hun supporters. Het zijn waarden waar Crelan zich perfect in herkent.

Wielrennen

Sinds 2000 is Crelan actief als sponsor in het wielrennen, toen nog onder de naam Landbouwkrediet. De filosofie was steeds om jong Belgisch wielertalent de kans te geven zich te ontplooien en hen in de ploeg te omringen door enkele gevestigde waarden.

Met de komst van Sven Nys in 2008 introduceerde de bank zich ook voor 100% in het veldrijden.

Crelan sponsort nu ook meervoudig wereld- en Belgisch kampioene Sanne Cant

In september 2019 maakte Crelan bekend dat ze hoofdsponsor wordt van het dames veldritteam IKO-Crelan, met meervoudig wereldkampioene Sanne Cant als kopvrouw. Naast het ondersteunen van de Dames Elite engageert de bank zich eveneens in het opleidingstraject van de jeugdteams U17 en U19 zodat ook jong Belgisch veldrittalent alle kansen krijgt voor de toekomst.

Atletiek

Crelan heeft haar naam sinds 2011 verbonden aan de Belgische atletiek.
We zijn immers de Premium Partner van de **familie Borlée**, die tot de wereldtop behoort in hun discipline. **Kevin**, **Jonathan**, **Dylan** en **Olivia** zijn altijd heel toegankelijk en open gebleven naar hun supporters toe. En dat is net wat ook Crelan zo belangrijk vindt, een gedreven en professionele dienstverlening aan haar klanten bieden in een gepersonaliseerde vertrouwensrelatie. De bank is eveneens hoofdpartner van de Belgische atletiekliga en van de Belgian Tornado's (de ploeg van de 4x400 meter heren).

Basketbal

Crelan sponsort nu ook de Belgian Cats en de Belgian Lions

Crelan steunt sinds mei 2019 ook onze nationale trots in het basketbal: de Belgian Cats en de Belgian Lions. Samen met de Belgische Basketfederatie wil Crelan verder bouwen aan de successen van de Cats & Lions. Crelan investeert ook in de toekomst en is de enige hoofdsponsor van de Young Belgian Cats & Lions (U20). De professionele ondersteuning van deze jonge Belgische talenten is hierbij van cruciaal belang.
In de 1e klasse van het basketball bij de mannen is Crelan bovendien naamsponsor van dé familieclub bij uitstek: Okapi Aalstar. Deze initiatieven onderstrepen dat Crelan zich op lange termijn engageert voor het Belgische basketbal.

7. Bedanking

De Raad van Bestuur houdt eraan alle medewerkers te danken voor het bereikte resultaat, voor hun toewijding en de bijzondere inspanningen die zij hebben geleverd voor de verdere ontplooiing van de Groep Crelan.

Ook wil de Raad zijn dank en herkenning uitdrukken aan alle coöperatieve aandeelhouders en klanten voor het vertrouwen dat ze aan de Groep Crelan schenken.

In 2019 vernam de Raad het droevige nieuws van het overlijden van zijn ex-bestuurder Yvan Hayez. De Raad herdenkt de heer Hayez als een toegewijd bestuurder en is dankbaar voor zijn inzet en bijdrage in de ontwikkeling van de Bank en haar coöperatieve werking.

Het jaarverslag van de Groep Crelan wordt in het Nederlands en in het Frans uitgegeven.
Het kan geraadpleegd worden op www.crelan.be.
Het verslag is een realisatie van de Directie Secretariaat-generaal en Corporate Communication van de Groep Crelan.
Voor alle inlichtingen kunt u zich wenden tot:
Ortwin De Vliegher, Secretaris-Generaal en director Corporate Communication, general.office@crelan.be.

5.20.3.3 Boekjaar 2020

Jaarverslag 2020
Groep Crelan

Corona beperkte in sterke mate onze bewegingsvrijheid in 2020. Het maatschappelijk leven viel zelfs even compleet stil en moest zich aanpassen aan nieuwe afspraken: een andere manier van werken, van vrijetijdsbeleving, van winkelen, ...

Terwijl in sommige economische sectoren de activiteit volledig werd stilgelegd, met inkomensverlies tot gevolg, kwamen andere beroepen, zoals het verplegend personeel, zwaar onder druk te staan. Voor hun inspanningen kan je enkel maar respect hebben.

Ook Crelan heeft als essentiële dienstverlener haar rol blijven spelen. De 2.734 medewerkers van Groep Crelan zijn dag na dag paraat en beschikbaar gebleven voor de klanten, van bij hen thuis of met gepaste veiligheidsmaatregelen in de kantoren.

Hoe dat precies in de praktijk verliep, tonen enkele van onze collega's doorheen dit jaarverslag met een foto 'coronastijl'.

Selma Goktas, operational support analyst: "Ik sta er versteld van hoe snel we met alle collega's ons hebben weten aan te passen aan de nieuwe werksituatie. De wil om er te zijn voor elkaar en voor de klanten drijft mij en mijn collega's tijdens deze lange coronaperiode.

In overeenstemming met artikel 105 van het Vennootschapswetboek vormen de cijfers in dit rapport een verkorte versie van de officieel gepubliceerde jaarrekeningen van de Groep Crelan, afgesloten op 31 december 2020. Het handelt om de geconsolideerde jaarrekeningen onder IFRS. Voor deze gepubliceerde jaarrekeningen leverde onze commissaris een goedkeurende verklaring zonder voorbehoud.

De in dit jaarverslag vermelde cijfers kunnen betrekking hebben op het geheel van de Groep Crelan en op de individuele entiteiten, namelijk de bank Crelan, Crelan Insurance en Europabank.

De volledige geconsolideerde jaarrekening kan opgevraagd worden bij de directie Secretariaat-Generaal en Corporate Communication, via e-mail: general.office@crelan.be.

Terugblik van de CEO

Mijnheer Voisin, welk gevoel houdt u over aan het speciale jaar 2020?

In 2020 voerden crisissen het hoge woord, zowel op het vlak van gezondheid als van economische en sociale ontwikkelingen.
Deze crisissen kwamen er bovenop de reeds gekende structurele uitdagingen: de klimaatverandering, de strijd tegen de onhoudbare ongelijkheid in onze samenlevingen en de grote digitale omwenteling.

Deze opeenstapeling van crisissen op korte termijn en van diepgaande en structurele veranderingen op lange termijn bepaalt in sterke mate onze manier van leven en is eerder uitzonderlijk. Ze houdt ons een spiegel voor van wie we zijn en welk doel we hebben.

Crelan vulde dit doel in met een grote beschikbaarheid en reactiviteit voor haar klanten. Deze sterke mobilisatie van al onze medewerkers, van de bankkantoren en de hoofdzetel, leidde ondanks de moeilijke context tot een sterke productie. Zowel bij de kredieten en de beleggingen kunnen we spreken van een recordjaar.

Voor Crelan bank steeg de omloop kredieten met 4,7%, deze van de klantendeposito's met 7,6% en van de buitenbalansbeleggingen met 8,7%. Bovendien konden we meer dan 37.000 nieuwe klanten aantrekken.

In die zin bevestigde deze crisis nog meer onze missie.

We maken deel uit van een coöperatieve onderneming die zijn veerkracht toont met respectabele resultaten en een bewezen financiële soliditeit.

Bovendien zal ook het enthousiasmerend toekomstproject bijkomende voordelen opleveren, waardoor we voor onze klanten en onze medewerkers een optimistisch toekomstbeeld kunnen schetsen.

Philippe Voisin,
CEO Crelan

Het team van kantoor Dumoulin in Veurne houdt zich samen sterk voor de klanten.

Wie zijn we?

De Groep Crelan is de coöperatieve bank Crelan en haar twee dochters, Crelan Insurance en de nichebank Europabank. De coöperatieve bank Crelan is een federatie van kredietinstellingen gevormd door Crelan NV en haar hoofdaandeelhouder, CV CrelanCo.

Crelan is een 100% Belgische en coöperatieve bank met CrelanCo als sterke coöperatieve aandeelhouder. Het balanstotaal van Groep Crelan (inclusief haar dochters Europabank en Crelan Insurance) bedraagt 22,8 miljard EUR en daarmee is ze de zevende Belgische Bank.

Crelan biedt een ruim aanbod bank- en verzekeringsproducten aan voor de particulieren, de zelfstandigen en de KMO's. Daarnaast is de bank met een gespecialiseerd productengamma de bevoorrechte partner van de land- en tuinbouwers en van de grote ondernemingen uit de land- en tuinbouwsector.

De klanten kunnen voor financieel advies terecht in meer dan 500 kantoren die gerund worden door lokaal verankerde zelfstandige kantoorhouders. Onder het motto 'Samen anders bankieren' legt Crelan de klemtoon op een persoonlijk contact en op een vertrouwensrelatie met haar klanten. De bank hanteert een duurzaam model en toont een echt maatschappelijk engagement.

Crelan Insurance biedt sinds 2007 kredietgebonden verzekeringen aan. Dit zijn schuldsaldo-verzekeringen, financieringssaldoverzekeringen en tijdelijke verzekeringen overlijden met constant kapitaal. Het productengamma van de verzekeraar sluit dus naadloos aan bij de kredietproducten van Crelan en Europabank.

Europabank is een typische nichebank. Ze heeft een specifiek producten- en dienstengamma. Ze is vooral bekend voor haar specialisatie in consumentenkrediet. Handelaars kennen de bank ook als verwerker van transacties met debetkaarten en de kredietkaarten Visa en MasterCard. Bij bedrijven, middenstand en vrije beroepen is Europabank ook gekend als aanbieder van financiële leasing en renting.

Binnen de groep wordt er op commercieel, technisch en financieel vlak samengewerkt.

Bedrijf	Aantal medewerkers	Aantal kantoren	Aantal klanten	Aantal coöperatieve aandeelhouders	Actief in
Crelan	2.363*	502	759.250	275.015	België
Crelan Insurance	14	-	128.648	-	België
Europabank	357	47	159.621	-	België

*739 personeelsleden en 1.624 medewerkers in het zelfstandig agentennet

Meer informatie over de geschiedenis van Crelan en de Groep Crelan vindt u op www.crelan.be.

Structuur en aandeelhouderschap

De NV Crelan en de erkende coöperatieve vennootschap, de CV CrelanCo, vormen samen een federatie van kredietinstellingen, waarbij de NV Crelan de centrale instelling is. Tussen beide is er een volledige solidariteit en daarom worden de resultaten van de NV Crelan en de CV CrelanCo geglobaliseerd.

De CV CrelanCo bezit 100% van de aandelen en stemrechten in de NV Crelan. Het coöperatief kapitaal van CrelanCo is op 31 december 2020 in handen van 275.015 coöperatieve aandeelhouders. Crelan is dus een 100% Belgische bank met een 100% coöperatieve verankering.

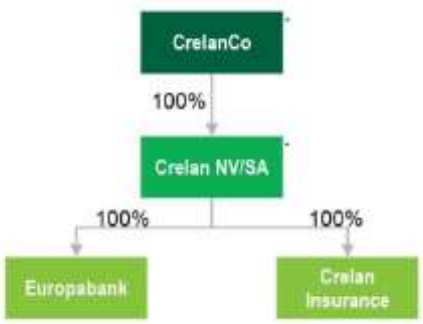
Het Directiecomité van de NV Crelan staat in voor het operationele beleid van zowel de NV Crelan als de CV CrelanCo.

Het geheel gevormd door de NV Crelan en de CV CrelanCo wordt in dit verslag als "Crelan" of "de Bank" aangeduid, terwijl de bredere benaming "Groep Crelan" of "de Groep" verwijst naar alle entiteiten of dochtervennootschappen die hierna vermeld worden en die door volledige integratie in de consolidatie zijn opgenomen.

De rekeningen van de dochtervennootschappen van de NV Crelan, namelijk Europabank sinds 2004 en Crelan Insurance sinds 2007 zijn inbegrepen in de consolidatieperimeter van de Groep Crelan volgens het Koninklijk Besluit van 23 september 1992 over de geconsolideerde jaarrekening van de kredietinstellingen.

Groep Crelan heeft geen bijkantoren.

Volgend schema toont een vereenvoudigd overzicht van de structuur van de Groep Crelan.

* De NV Crelan en de erkende coöperatieve vennootschap, de CV CrelanCo, vormen samen een federatie van kredietinstellingen, waarbij de NV Crelan de centrale instelling is. In overeenstemming met artikel 239 van de Wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen.

2020 in een oogopslag

De markten

Context

Een goede start tot ...

2020 was het jaar van de grote fluctuaties met een sterk begin en jaareinde.

De eerste twee maanden van het jaar gingen verder op het positieve elan van 2019 met een sterk vertrouwen bij de beleggers. De gunstige combinatie van afnemende handelsspanningen, van macro-economisch nieuws dat de verwachtingen klopte en van een momentum in sectoren zoals IT en de financiële dienstverlening, ondersteunde het marktvertrouwen.

Corona

De situatie ontspoorde echter heel snel naarmate meer nieuws over de corona-infectie in China ons bereikte en de snelle uitbreiding van COVID-19 duidelijk werd. De wereldwijde lockdowns en andere vrijheidsbeperkende maatregelen legden het maatschappelijk en het economisch leven lam met een van de ernstigste marktcorrecties ooit als gevolg.

In maart, tijdens de eerste lockdown, piekte de aandelenvolatiliteit boven de niveaus van de grote financiële crisis van 2008 met onder andere een historisch verlies van 33,7% voor de MSCI All Country World-index in USD.

De duurtijd van deze recessie varieerde echter sterk. Een aantal regio's en landen, met China op kop, wisten eind 2020 al opnieuw positieve cijfers op te tekenen. Andere regio's, zoals Europa, zullen nog één of twee jaar nodig hebben om de economische activiteit terug op het pre-coronaniveau te brengen.

De Europese context was dan ook veel moeilijker door de appreciatie van de EUR en de daaruit voortvloeiende gestegen exportprijzen. Bovendien speelden ook de tweede lockdown en het moeilijke verloop van de Brexit-onderhandelingen de activiteiten op de Europese binnenlandse markt parten.

Toch was er ook hoopgevend nieuws met het akkoord over het Europees herstelplan tijdens de zomer. Het plan bevat zeer ambitieuze doelstellingen op middellange termijn. Het stimuleringsfonds van 500 miljard EUR op basis van EU-leningen werd gezien als een doorbraak in de richting van een bundeling van Europese schulden en wakkerde het vertrouwen van de beleggers aan. Voor het eerst zal de Europese Unie zelf obligaties uitgeven, terwijl dat voordien steeds op het niveau van de individuele lidstaten gebeurde. Het positieve momentum nam tijdens de zomer nog meer toe door hoopgevende macrocijfers, zowel in de VS als in Europa, door bemoedigend nieuws over COVID-19-behandelingen en de hervatting van handelsbesprekingen tussen de VS en China.

Ondanks stijgende besmettingscijfers bleef het sentiment positief naar het jaareinde. De positieve testresultaten van Pfizer en BioNTech, gevolgd door Moderna en andere, voedden de hoop op een

terugkeer van normale economische activiteiten in de loop van 2021. De euforie van beleggers nam nog meer toe toen het Verenigd Koninkrijk en de Europese Unie een overeenkomst bereikten over een ordelijke Brexit, en toen Amerikaanse Republikeinen en Democraten het eens werden over de laatste tranche van het stimuleringspakket van 900 miljard dollar.

Ook de sterk ondersteunende en proactieve rol van de centrale banken zorgde voor stabiliteit. Hun ingrepen waren ongezien zowel qua omvang - groter dan tijdens de grote financiële crisis van 2008 - als qua snelheid waarmee ze doorgevoerd werden.

De impact op de beurzen

De COVID-19-pandemie en de daaruit voortvloeiende economische ontwrichting veroorzaakten een van de scherpste marktdalingen ooit.

De snelle reactie van regeringen en centrale banken met fiscale en monetaire stimuli bood beleggers echter opnieuw perspectief en legde de focus op het potentiële pad naar herstel.

Tijdens de zomer nam het vertrouwen nog sterker toe door de positieve economische en politieke ontwikkelingen en door goed nieuws over de coronavaccins. Vanaf dat moment gingen de aandelenmarkten over van een U-vormig naar een V-vormig herstel.

Na een marktrally van vijf maanden haperde de risicobereidheid van beleggers in september en oktober opnieuw, onder andere door de toename van de besmettingsgraad in Europa en de VS. De curve van het herstel leek opnieuw op weg naar een U-vormig model en beleggers besloten winst te nemen, vooral op de grote Amerikaanse IT-aandelen.

Maar het positieve nieuws op het einde van 2020 zorgde finaal voor een mooi jaar voor de beleggers. De recordhoeveelheid aan liquiditeiten die door de centrale banken werd geïnjecteerd, deed alle activa stijgen. Aandelen, obligaties en bepaalde grondstoffen als goud hadden allemaal een goed jaar - ongeacht of ze doorgaans als 'riskant' of als 'veilige haven' werden beschouwd. Op de aandelenmarkten zagen we een grote spreiding tussen de regio’s met onder andere een wereldwijde stijging van + 16,3% (MSCI ACWI in USD). Van alle regio’s presteerde de Amerikaanse markt het best met + 20,7% (USD), gevolgd door de opkomende landen (+ 18,3% in USD) en Japan (+ 8,8% in JPY), terwijl Europa achterbleef op-3,3% (in EUR).

Op dit moment noteren vele activa vrij hoog. We verwachten in de komende periode dan ook een meer uitdagende markt waarin het belangrijk is om waakzaam te blijven en te diversifiëren.

Tendensen bij Crelan bank

Sparen en beleggen

In 2020 merken we op het vlak van sparen en beleggen drie in het oog springende tendensen: de spaarrekeningen dikten nog verder aan, in de zoektocht naar een hoger rendement nam het succes van de beleggingsfondsen verder toe en ook de inlagen op de zichtrekening bleven stijgen.

De inlagen op alle gereglementeerde spaarrekeningen en de Crelan Business spaarrekening samen stegen met 7,46% tot 13,8 miljard EUR. De aangroei van spaargeld is hierdoor nog sterker dan in 2019. De vlotte beschikbaarheid van de gespaarde gelden en de fiscaal gunstige behandeling van de rente overtuigen nog steeds vele spaarders. Maar dit coronajaar zorgde er bovendien voor dat spaarders minder spendeerden aan pakweg reizen, horecabezoeken en fysieke aankopen en dus over meer spaarmiddelen beschikten. Dit in combinatie met ongerustheid over de economische evolutie spoorde aan tot extra spaargedrag. Daarnaast gebruiken beleggers de spaarrekening ook als een wachtrekening in functie van nieuwe beleggingsopportuniteiten.

De aanhoudende lage marktrente doet meer en meer beleggers, op zoek naar een hoger rendement, nadenken over buitenbalansproducten. Steeds meer klanten zetten daarom de stap naar beleggingsfondsen al dan niet met een ingebouwde vorm van kapitaalbescherming.

De sterkste productie noteerden we in de eerste en de laatste 3 maanden van het jaar. In het fondsenaanbod waren de technologiefondsen in trek. Het fonds Econopolis Exponentional Technologies was een van onze best verkopende fondsen en kon een jaarreturn van +51% voorleggen. Ook het Belgische aandelenfonds Econopolis Belgian Champions kende een mooie omzet en kon als enige fonds in zijn categorie in 2020 een positief resultaat realiseren (+2,9%).

Een goede duiding en een proactieve transparante communicatie zijn sowieso altijd belangrijk, maar vroegen in dit coronajaar nog dat tikkeltje meer aandacht. Hierdoor hebben we tijdens het jaar dan ook op geen enkel moment paniek opgemerkt bij onze beleggers. Na de beursdaling in maart was er zelfs sprake van een licht verhoogde interesse voor aandelen.

Crelan noteert dan ook een productiegroei van 24,4% in door haar gecommercialiseerde fondsen en notes, inclusief het pensioensparen, waardoor de omloop in deze producten met 9% toenam.

We merken een omloopstijging bij fondsen (+14,9%), de coöperatieve aandelen van CrelanCo (+2,8%) en bij het pensioensparen (+5,5%) op.

Ook de inlagen op de zichtrekeningen namen met 21,5% opnieuw fors toe. Voor deze toename zijn een aantal factoren verantwoordelijk: het aantal zichtrekeningen steeg met 11%, het consumptiepatroon wijzigde door corona en wellicht blijven er door de lage marktrente langer gelden op de zichtrekening staan in plaats van door te stromen naar de spaarrekening.

Kredietverstrekking

In 2020 kende Crelan, exclusief interne herfinancieringen, meer dan 3,2 miljard EUR aan kredieten toe aan particulieren en ondernemers. Dit betekent een stijging van 5% tegenover 2019.

Bij de particuliere kredieten nam de kredietproductie van woonkredieten toe met 8,9%. Dat is een bijzonder goed resultaat vermits de markt met 9,3%* daalde onder invloed van COVID-19. Ook de investeringskredieten bij professionele klanten (landbouw, KMOZ en Corporate) stegen met 8,8%.

* Bron statistieken NBB, woonkredieten aan particulieren.

In de kijker

9 januari

Op de nieuwjaarsreceptie overhandigt onze CEO, Philippe Voisin, een cheque van 14.255 EUR aan Brigitte Demunter van de Stichting tegen Kanker. Deze schenking is het resultaat van de deelname van onze medewerkers aan de acties van de Crelan Foundation in 2019.

11-12 januari

Op het BK veldrijden in Antwerpen sleept het IKO Crelan Team 3 gouden, 2 zilveren en 1 bronzen medaille in de wacht.

30 januari

Crelan ontvangt voor de vijfde keer op rij het label van Top Employer België/Belgique. Een mooie bekroning voor de inspanningen die de bank levert om haar medewerkers een motiverende en aangename werkomgeving te bezorgen.

28 februari

Crelan is hoofdsponsor van de Agridagen in Ravels. Op haar stand gonst het van bedrijvigheid. Ook Sanne Cant bracht de stand een bezoekje, wat door vele fans gesmaakt werd.

11 maart

Crelan en het crowdfundingplatform MiiMOSA lanceren hun vierde oproep tot crowdfundingprojecten in de Waalse landbouw en agrovoeding. Groupe One,

18 maart

De federale regering, gevolgd door de gewestregeringen, neemt drastische maatregelen om de verspreiding van het coronavirus tegen te gaan.

het bureau gespecialiseerd in het begeleiden van opstartende duurzame projecten, participeert. Het project gaat verder op de succesvolle campagne van 2019 waarin 31 lokale projecten de steun kregen van 2.800 deelnemers voor een totaal bedrag van 228.985 EUR.

Het begin van een lange strijd met perioden van lockdowns en verplicht thuiswerk. Zo slaagt Crelan erin om in een tijdspanne van 2 weken de volledige switch naar thuiswerk te maken. Crelan past haar werkwijze tijdens de loop van het jaar continu aan de nieuwe voorschriften aan met daarbij twee doelen voor ogen: de veiligheid van haar klanten en medewerkers garanderen en de dienstverlening continu verderzetten.

1 april

Febelfin publiceert de eerste charters met de regels waarbinnen klanten die financieel getroffen zijn door de coronacrisis uitstel van betaling voor hun woonkredieten en professionele kredieten kunnen vragen. Crelan heeft hier niet op gewacht en had ook al op eigen initiatief klanten oplossingen aangeboden. Uiteindelijk kende de bank aan 4.921 particuliere en 1.505 professionele klanten uitstel van betaling toe.

15 april

Crelan biedt haar medewerkers die het moeilijk hebben met de coronacrisis een hulplijn aan bij Securex. Daarnaast blijven ook de interne opvangstructuren beschikbaar. Ook een welzijnsenquête, info-video's, tips & tricks en leuke initiatieven zoals wedstrijden en e-pero's hebben tot doel het groepsgevoel te onderhouden.

27 april

Crelan Pension Fund heet voortaan Crelan Pension Fund Sustainable nadat de drie fondsencompartimenten Stability, Balanced en Growth in november 2019 het Febelfin-'Towards sustainability label' kregen toebedeeld, een kwaliteitsnorm voor duurzame en maatschappelijk verantwoorde financiële producten.

4 mei

Anne Fievez en Paul Malfeyt vervoegen respectievelijk als CIO en CFO het directiecomité van Crelan, dat nu opnieuw volledig is.

28 mei

Crelan voert het Flex Income Plan in dat de collega's de mogelijkheid biedt om de helft van de eindejaarspremie om te zetten in een aantal voordelen zoals het gebruik van een elektrische leasefiets, terugbetaling van abonnementen (parking, autodelen, fietsdelen, upgrade treinabonnement),...

20 juni

1.100 coöperatieve aandeelhouders stuurden samen bijna 3.000 foto's in voor de fotowedstrijd Kalender 2021.
12 winnaars werden door een jury gekozen en hun foto's zullen dus in de Crelan-kalender 2021 prijken.

29 juni

Crelan maakt de jaarresultaten van de Groep Crelan bekend. Dit is twee maand later dan in de voorgaande jaren omdat de Algemene Vergadering door corona werd uitgesteld.
De Groep realiseert een nettowinst van 70,30 miljoen EUR en kent een dividend toe van 3% aan haar coöperatieve aandeelhouders. De uitbetaling ervan wordt uitgesteld in functie van de COVID-19-richtlijnen voor financiële instellingen van de toezichthouders ECB en NBB.

3 juli

Crelan engageert zich als sponsor in de discipline 3x3 basketbal, één van de populairste urban sportactiviteiten. De sponsoring omvat de 3x3 Masters Tour, het EK en de ondersteuning van de nationale dames- en herenploeg.

3 juli

De Digi Days krijgen een veilige coronavariant, de Digi Remote Days.
Het principe blijft hetzelfde, namelijk klanten die de digitale kanalen beter willen leren kennen wegwijs maken. In plaats van de opleiding op kantoor te organiseren zorgen de agenten nu voor een elektronische meeting met de klant.

10 augustus

De regionale zetel Berchem is in het weekend van 8 en 9 augustus van de site Post X verhuisd naar het AXA Bank gebouw, enkele honderden meters ervandaan. Deze verhuis staat los van de geplande overname van AXA Bank, maar zodra dit akkoord wordt goedgekeurd door de toezichthouders is dit natuurlijk al een eerste stap in het integratieproces.

1 september

Met het begin van het nieuwe schooljaar start ook de Crelan Leadership Journey, een opleidingscyclus voor de leidinggevenden. Omwille van corona verlopen heel wat sessies elektronisch en gaat er veel aandacht naar tips en tricks voor het leidinggeven op afstand.

7 september

De succesvolle beleggingscampagne ‘Wake up’ van 2019 kent een vervolg. Ditmaal is het thema ‘Slaap gerust. Wij houden uw geld wakker’. Via nieuwsbrieven, blogs en de sociale media legt de bank de nadruk op het belang van een goed beleggingsgesprek en degelijk advies. Als gadget geven de agenten een doosje kamillethee, gekend voor het bevorderen van de nachtrust, na elk beleggingsgesprek.

19 september

De actie OPR (Opération pièces rouges) van Télévie en Bel RTL zamelt 486.288,71 EUR in voor de strijd tegen kanker en leukemie. Ook bij deze tweede editie is Crelan partner en verdeelde ze

4 november

Het project ‘New way of working’ gaat van start. Corona legt ons vele beperkingen op, maar we kunnen er ook positieve elementen uit behouden. Met dit project wil Crelan zich voorbereiden op een

16 november

Op 16 november diende Crelan een bijkomend

samen met Bel RTL 12.500 spaarpotten	nieuwe manier van werken post-corona met meer autonomie voor de collega's qua werkplek en planning, aandacht voor een duurzame mobiliteit en ondersteuning via aangepaste leiderschapsstijlen, aangepaste ergonomie op de zetels en moderne IT-tools.	informatiedossier in bij de ECB en de NBB in het kader van de overname van AXA Bank en de overdracht van Crelan Insurance aan AXA Belgium. De bank licht onder andere de aangepaste governance, de versterking van het Tier2-kapitaal via inbreng van AXA Groupe en Amundi en het toekomstige IT-landschap toe.

18 november

Het project Care@Crelan schiet uit de startblokken. Het initiatief richt zich op een aangepaste opvolging van collega's die langdurig afwezig zijn. Door een aangepast contact tijdens de periode van afwezigheid en een goede begeleiding bij de terugkeer wil Crelan in de eerste plaats de betrokken collega's beter ondersteunen en daarnaast de gevolgen voor de teams, de agenten en de klanten zoveel mogelijk beperken.

8 december

Crelan biedt haar medewerkers en haar coöperatieve aandeelhouders de mogelijkheid om via een groepsaankoop voordelig een bureaustoel aan te kopen. In een periode waarin de vraag naar degelijke bureaustoelen groot is en het aanbod beperkt wordt dit initiatief sterk gewaardeerd. 242 stoelen worden besteld.

9 december

Het Auditoraat van de Belgische Mededingingsautoriteit (BMA) keurt de overname van AXA Bank door Crelan goed. Deze goedkeuring door de Mededingingsautoriteit vormt, naast de nog te ontvangen goedkeuring van de NBB en ECB, een noodzakelijke stap in de geplande overname van AXA Bank.

9 december

22 december

31 december

In samenwerking met Codabox, een dochter van Isabel Group, biedt Crelan als eerste Belgische bank het programma CARO aan. Dit programma laat boekhouders toe om, mits toestemming van de kaarthouders, de digitale kredietkaartafschriften automatisch op te laden in hun boekhoudpakket en te koppelen aan de boekhouding van hun klanten. Omdat dit proces voordien manueel verliep betekent CARO een grote tijdswinst.

De ratingbureaus Moody's en Standard & Poor's kennen een rating toe aan de toekomstige fusiebank. Moody's kent de rating Baa1 met positief vooruitzicht toe en bij Standard & Poor's is dit BBB+ met negatief vooruitzicht.
Deze ratings tonen aan dat Crelan een gezonde en solide bank is en laten ons met vertrouwen uitkijken naar het overnameproject van AXA Bank. Dit project moet nog wel goedgekeurd worden door de ECB en de NBB om van start te kunnen gaan.

Als dank voor de extra inspanningen in een moeilijke coronacontext bezorgt Crelan alle kantoren en collega's van de zetels een leuke geschenkmand thuis. Een fijne attentie om 2020 af te sluiten en een mooie aanloop naar het digitale nieuwjaarsfeest in januari.

Caroline Stock, dossierbeheerder commerciële support: “Fijn dat Crelan ons regelmatig tips bezorgt over hoe je de work/life-balans bewaart en hoe je contact kan blijven onderhouden met de collega’s.”

Kerncijfers Groep Crelan 2020

Medewerkers, kantoren, coöperatieve aandeelhouders en klanten

Medewerkers	2.734
Kantoren	549
Coöperatieve aandeelhouders	275.015
Klanten	918.871

Verdeling kredietomloop

Particulieren	73,91%
Land- en tuinbouw	11,90%
Ondernemingen	14,19%

Geconsolideerd resultaat

(IN MIO EUR)*

	2019	2020	EVOLUTIE
Deposito's van de cliënteel (incl. achtergestelde certificaten)	19.294,03	20.761,63	+7,6%
Kredieten aan de cliënteel (IFRS)	17.560,86	17.683,73	+0,7%
Leningen en vorderingen	17.674,78	17.807,68	+0,8%
Financiële portefeuille	1.210,84	1.017,16	-16,0%
Eigen vermogen (incl. coöperatief kapitaal)	1.263,01	1.311,46	+3,8%
Totaal activa	21.595,54	22.819,21	+5,7%
Netto resultaat	70,30	49,41	-29,7%

Ratio's

	2020
Cost Income Ratio	73,36%
Loan Loss Ratio	0,10%
ROE	3,91%
ROA	0,22%
Tier 1	21,72%

Legende

CIR (Cost Income Ratio) : Plaatst de operationele kosten tegenover de operationele opbrengsten. Indicator voor efficiëntie.
(Voor elke euro opbrengst (winst?) maakt de groep 73,36 cent kosten.)

Loan Loss Ratio: Plaatst de kredietverliezen tegenover de totale kredietportefeuille. Indicator voor kwaliteit kredietportefeuille.
(Per euro uitstaand krediet lijdt de groep 0,1 cent verlies aan contentieux.)

ROE (Return on equity) : Plaatst de nettowinst tegenover het eigen vermogen. Indicator voor rendabiliteit.
(Voor elke euro eigen vermogen behaalt de groep 3,91 cent nettowinst.)

ROA (Return on Assets) : Plaatst de nettowinst tegenover het balanstotaal. Indicator voor rendabiliteit.
(Voor elke euro van het balanstotaal behaalt de groep 0,2 cent nettowinst)

Tier 1 : Plaatst het kernkapitaal tegenover de risicogewogen activa op de balans. Indicator voor solvabiliteit.
(Voor elke euro risico op de balans heeft de groep 21,72 cent kernkapitaal ter afdekking.)

Toekomstvisie

Schaalgrootte om rendabeler te kunnen functioneren

Op vrijdag 25 oktober 2019 kondigden Crelan en AXA Groep een omvangrijk partnership aan. Crelan zal AXA Bank, de Belgische bankpoot van deze internationale groep, overnemen. Daarnaast zal Crelan haar dochter Crelan Insurance overdragen aan AXA Belgium, de Belgische verzekeringstak van AXA Groep en tevens marktleider voor schadeverzekeringen. Beide partijen kwamen ook overeen dat de Crelan-bankagenten vanaf 1 januari 2021 het aanbod van AXA-schadeverzekeringen zullen aanbieden.

De betrokken toezichthouders - de Nationale Bank van België, de Banque de France en de Europese Centrale bank – beoordelen momenteel dit akkoord. Pas na hun goedkeuring kan de overeenkomst in werking treden.

Na deze goedkeuring kunnen Crelan en AXA Bank voor een gezamenlijke toekomst gaan. In eerste instantie zullen beide merken nog naast elkaar blijven bestaan, maar het is de bedoeling om tot een volledige juridische en operationele fusie over te gaan in een periode van ongeveer twee jaar na de effectieve closing (inwerkingtreding) van het akkoord. Alle activiteiten zullen daarna verdergaan onder het logo van Crelan.

In de loop van 2020 onderhielden Crelan en de toezichthouders frequent contacten. Crelan ondernam ook verschillende stappen als voorbereiding op dit project, onder andere de introductie van een nieuwe governancestructuur, de versterking van het Tier2-kapitaal en het in kaart brengen van het toekomstige IT-landschap en van de migratie- en integratieplanning. Uiteraard willen de NBB en de ECB ook graag de impact van corona kennen en ook in dat kader zal Crelan nog bijkomende informatie opleveren aan de hand van de jaarcijfers van 2020.

Philippe Voisin:
"De overname van AXA Bank is een omvangrijke, maar realistische strategische beslissing. Samen zullen we sterker staan."

Philippe Voisin, de CEO van Crelan, ziet deze overeenkomst als een omvangrijke, maar realistische strategische zet tegenover de uitdagingen in de banksector.

"Door de fusie van AXA Bank en Crelan verdubbelen we in taille. We worden de vijfde bank van België. Zo zal Groep Crelan meer dan 40 miljard EUR aan deposito's en meer dan 40 miljard EUR aan kredieten beheren. Niet het nummer vijf is van belang, maar wel dat we samen groter worden en kennis kunnen delen. Door de aanhoudend lage rente staat de rentemarge van de banken al geruime tijd onder druk. Bovendien vragen de digitalisering en de toegenomen regelgeving en kapitaalvereisten extra investeringen van de banken. Door de fusie zullen we in de toekomst deze investeringen voor tweemaal zoveel klanten kunnen doen en ze dus makkelijker kunnen rentabiliseren. De ontwikkelingen in het kader van corona en de grootschalige impact ervan op de economische activiteiten wereldwijd sterken ons nog meer in de overtuiging van het nut van dit project."

Een volledig bank- en verzekeringsaanbod

Door de overdracht van Crelan Insurance aan AXA Belgium zal Crelan haar knowhow volledig toespitsen op bancaire producten. Dit aanbod zal ze verder aanvullen met verzekerings- en beleggingsproducten van gerenommeerde partners zoals AXA Belgium voor schade- en kredietgebonden verzekeringen, Allianz voor levensverzekeringen en Econopolis, Amundi en AXA IM voor beleggingen. Dit complete aanbod biedt de klanten van de bank - de particuliere gezinnen, de ondernemers, de KMO's en de land- en tuinbouwers – de mogelijkheid om van een volledig financieel aanbod gebruik te maken en Crelan de mogelijkheid om commissie-inkomsten te verwerven. In afwachting van de closing van het akkoord met AXA Groep sloten AXA Belgium en Crelan al een tijdelijk distributieakkoord waardoor de Crelan-kantoren vanaf 1 januari 2021 het volledige aanbod van AXA-schadeverzekeringen kunnen aanbieden.

Focus op de klant

Het feit dat we een grotere bank zullen worden, betekent niet dat we de sterke vertrouwensrelatie met onze klanten zullen verliezen. Integendeel, de klant blijft centraal staan in onze beslissingen en modus operandi. We willen ons advies nog verder afstemmen op de belangrijke sleutelmomenten in het leven van de klant zoals het meerderjarig worden, het starten van een gezin, het verwerven van

een auto en een woning, het sparen voor later, ... Hiervoor stemmen we niet alleen ons aanbod, maar ook onze commerciële structuur volledig op deze werkwijze af.

Focus op nabijheid

Kwaliteitsvolle en gebruiksvriendelijke digitale kanalen vinden we belangrijk zodat de klant zelf de transacties kan uitvoeren waar en wanneer hij dat wenst. Maar we zijn er ook van overtuigd dat chatbots nooit het advies van een échte adviseur zullen kunnen vervangen. In onze toekomstige bank blijft dan ook plaats voor een ruim netwerk van lokaal ingeburgerde zelfstandige bankagenten waar de klanten terechtkunnen voor deskundig advies. Gespecialiseerde servicekantoren, de zogenaamde labelkantoren, zullen bovendien instaan voor maatwerk voor de professionele klanten en de land- en tuinbouw.

Een omnichannel-aanpak

Ons kantorennet, onze digitale kanalen en een Customer Care Center zullen in de toekomst optimaal op elkaar inspelen en informatie uitwisselen zodat we de klanten een maximale klantenervaring kunnen aanbieden.

Jean-Pierre Dubois, de Voorzitter van de Raad van Bestuur van CrelanCo, houdt eraan dat Crelan ook na de overname van AXA Bank zeer dicht bij de klanten blijft staan en haar familiale karakter behoudt. “Dankzij onze zelfstandige bankagenten die de lokale markt door en door kennen, hebben wij altijd een échte persoonlijke band met de klanten kunnen onderhouden. Onze klanten weten dat ze altijd voor advies en hulp bij hun plaatselijk kantoorteam terechtkunnen. Klantenrelaties smeden we op lange termijn. Die lage drempel en die familiale sympathieke uitstraling zijn ons waarmerk nu én in de toekomst”.

Aandacht voor een coöperatieve aanpak

De coöperatieve gedachte maakt onderdeel uit van ons DNA, vroeger, nu en in de toekomst. We zullen dat blijven vertalen in een duurzame aanpak met aandacht voor onze coöperatieve aandeelhouders en de maatschappij. Met onze coöperatieve aandeelhouders blijven we werken aan een échte community via leuke voordelen en via Crelan Foundation blijven we maatschappelijk relevante projecten ingediend door coöperatieve aandeelhouders ondersteunen. In de toekomst zullen ook de klanten van AXA Bank, indien ze dat wensen, coöperatieve aandeelhouder van Crelan kunnen worden.

Synergieën binnen de Groep verbreden

De bestaande synergieën met dochter Europabank, zoals hun aanbod aan oplossingen voor betaalverkeer, zullen we in de toekomst ook kunnen verruimen naar het kantorennet van AXA Bank.

Met deze strategie wil Crelan een antwoord bieden op de vele uitdagingen waarvoor de banksector staat. **Luc Versele, Voorzitter van de Raad van Bestuur van Crelan**: “Terwijl inkomsten onder druk staan en investeringen voor regelgeving en digitalisering toenemen, moeten banken zich heruitvinden en zich wapenen voor de toekomst. Met de overname van AXA Bank versterken we de Crelan Groep en kunnen Crelan- en AXA Bank-collega’s samen de toekomst van de nieuwe fusiebank vormgeven. Door het bundelen van de krachten en knowhow willen we de klanten van beide banken een nog uitgebreidere service aanbieden via een uitgebreid aanbod, via performante digitale kanalen en via het advies van onze plaatselijke agenten”.

Kantoor Troonbeeckx & Verwimp in Wiekevorst toont haar girlpower op internationale vrouwendag: “Dank je Crelan voor het pakketje herbruikbare mondsmaskers voor ons en onze familieleden. Fijn ook dat deze bestelling het Cambodjaanse bedrijf Pactics en haar streven naar het welzijn van de werknemers ondersteunt.”

Geconsolideerd bestuursverslag van Groep Crelan, boekjaar 2020

1. Résultats et synergies au sein du Groupe

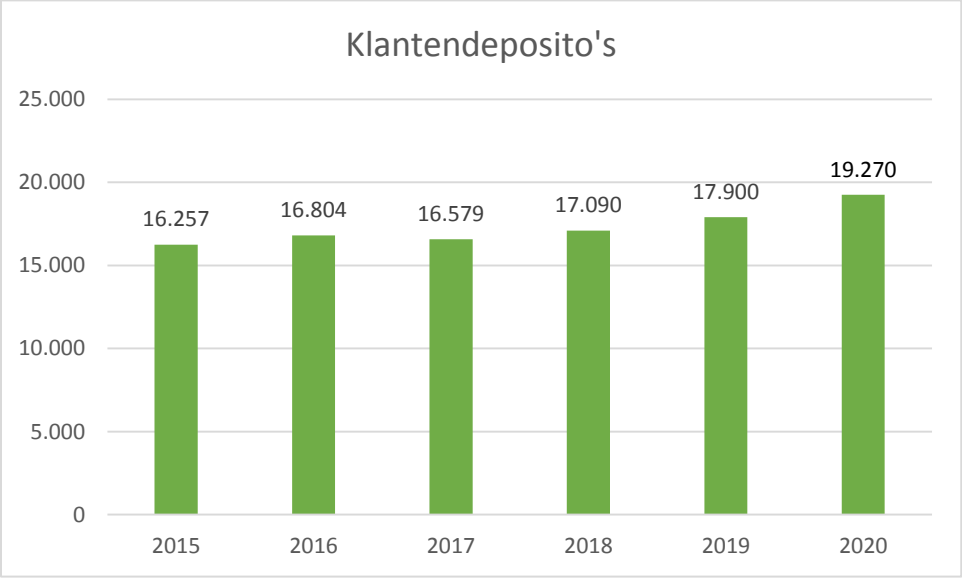
Resultaten Crelan NV

Coöperatieve aandeelhouders en klanten

Op 31 december 2020 kon Crelan rekenen op het vertrouwen van 275.015 coöperatieve aandeelhouders en 759.250 klanten.

Omloop klantendeposito's

(in mio EUR)

De klantendeposito's bedroegen 19,27 miljard EUR eind 2020. Daarmee stegen ze met 7,6% in vergelijking met het jaar daarvoor. Ondanks het aanhoudende lage renteklimaat blijven de deposito's dus in stijgende lijn gaan.

Als we de evolutie van de klantendeposito's in detail bekijken dan merken we een verdere toename van de volumes op de zichtrekeningen. Eind 2020 bedroegen de inlagen hierop 4,43 miljard EUR, een stijging van 21,5% in vergelijking met 2019.

Mede door de lage marktrente blijven gelden langer op de zichtrekening staan en schrijven klanten ze minder consequent over naar de spaarrekening. Daarnaast kan deze stijging te verklaren zijn door

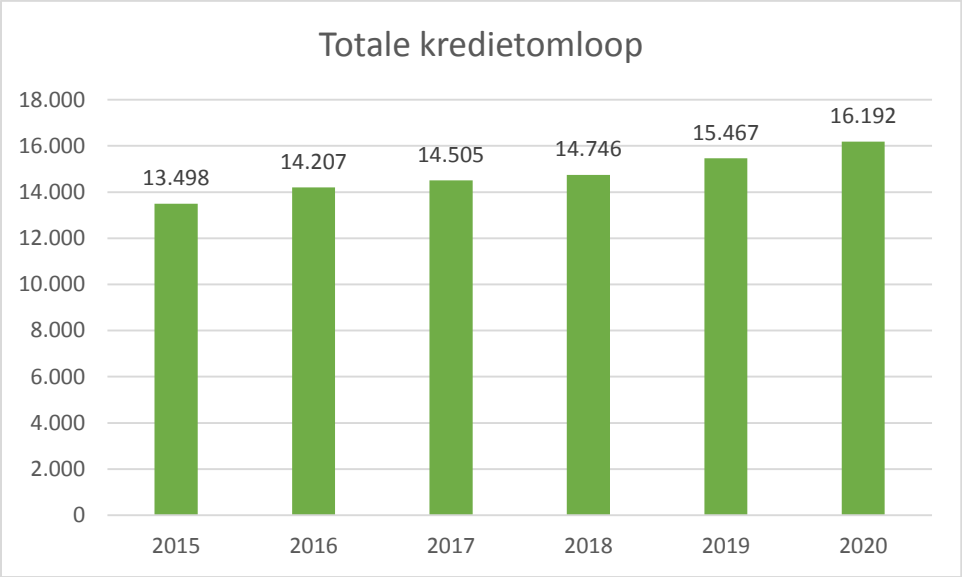
de aangroei van het aantal zichtrekeningen (+ 11%) en andere factoren zoals het gewijzigde consumptiepatroon door corona.

De uitstaande volumes op gereglementeerde spaarrekeningen nemen ten opzichte van 2019 eveneens sterk toe. Van 12,28 miljard EUR eind 2019 tot 13,13 miljard EUR eind 2020, een stijging van 847 miljoen EUR (+6,9%). Bij de Crelan Business spaarrekeningen is de stijgende tendens met 18,9% nog meer uitgesproken. De inlagen ervan evolueren van 596 miljoen EUR eind 2019 tot 709 miljoen EUR eind 2020.

Volledig in lijn met de verwachtingen daalt de portefeuille van de kasbons, termijnrekeningen en achtergestelde certificaten verder. Eind 2020 bedroeg de omloop 934 miljoen EUR, 385 miljoen minder dan in 2019 (-29,2%). De lage marktrente weerhoudt klanten ervan om hun deposito's gedurende jaren vast te zetten in deze producten.

Omloop kredieten

(in mio EUR)

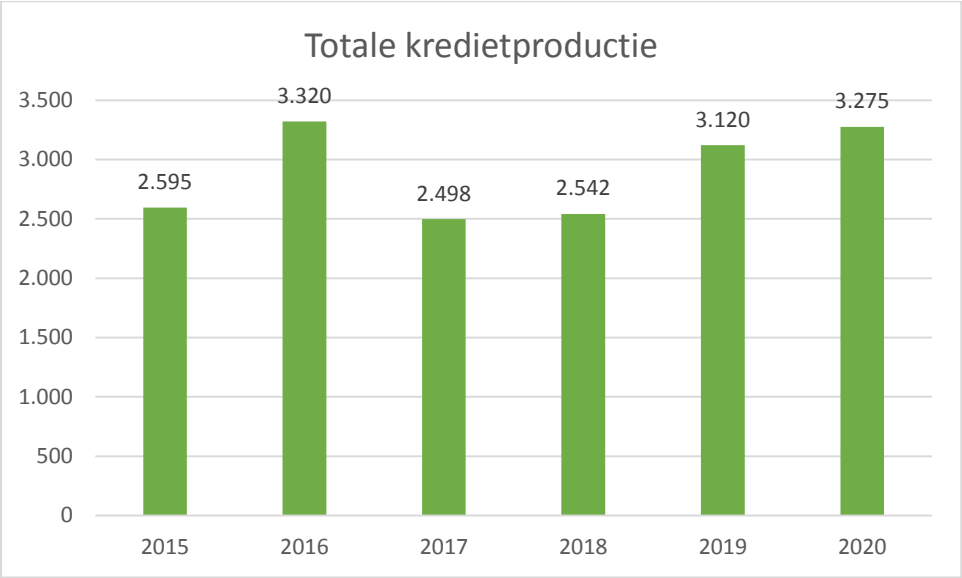

De totale kredietomloop steeg in 2020 met 4,69% tot 16,19 miljard EUR tegenover het jaar daarvoor.

De omloop woonkredieten bedroeg 11,68 miljard, een stijging van 5,2%. De omloop kredieten aan zelfstandigen en kleine of middelgrote bedrijven steeg met 6,8% tegenover 2019. De omloop kredieten aan landbouwers daalde licht met 0,3%.

Kredietproductie

(in mio EUR)

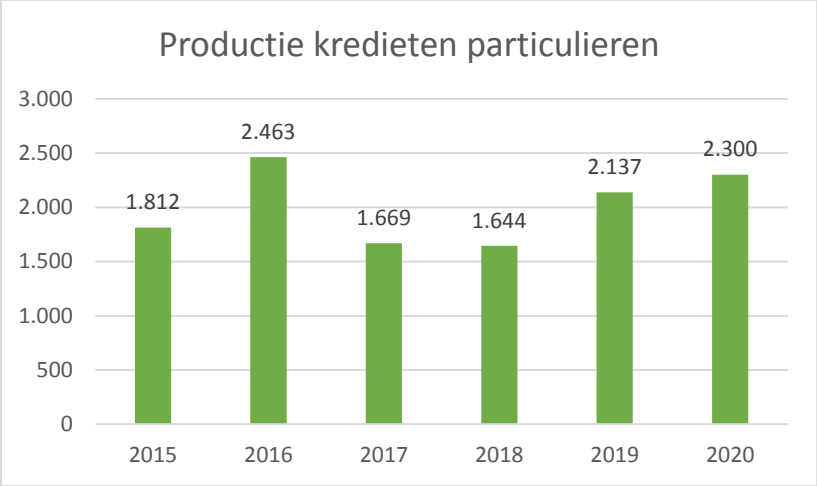

In 2020 bedroeg de totale kredietproductie, zonder interne herfinancieringen, meer dan 3,2 miljard EUR waarmee we in de buurt komen van het recordjaar 2016 en 5% groeien tegenover 2019. Dit is een bijzonder goed resultaat gelet op de coronacrisis, de druk op de kredietmarkt en de hevige concurrentie tussen de Belgische banken onderling.

De hoge kredietproductie in 2016 was te verklaren door de vele externe herfinancieringen die de productie in dat jaar hebben beïnvloed.

Kredieten aan particulieren

(in mio EUR)

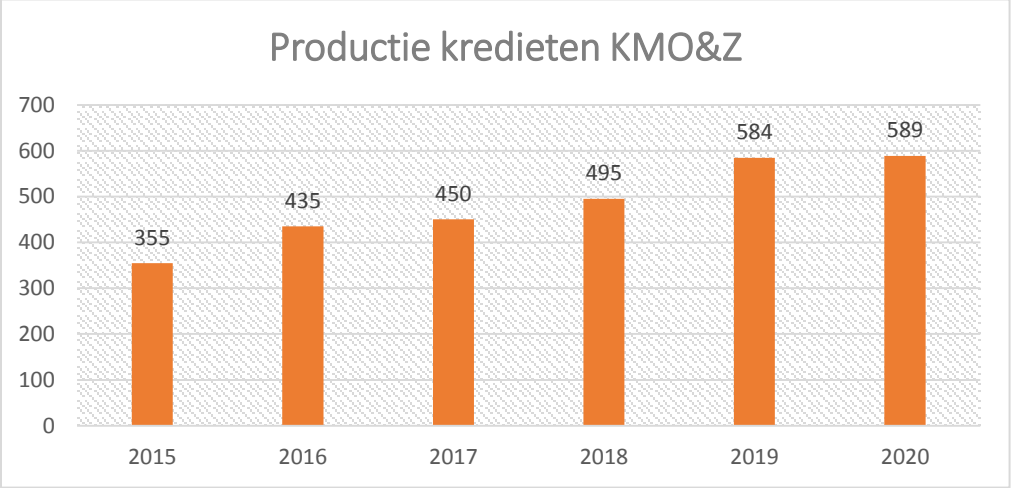
In de particuliere kredietverlening realiseerden we in 2020 7,6% meer productie dan in 2019. De reden voor deze stijging is te wijten aan de productie van woonkredieten, waarbij we in 2020 maar liefst 8,9% meer gerealiseerd hebben dan in 2019.

Specifiek voor de productie leningen op afbetalingen zien we een kleine daling van 3,8% ten opzichte van 2019. Ondanks de impact van de coronacrisis, onder andere door de tijdelijke sluiting van winkels en garages, behalen we ook in 2020 een sterk resultaat in leningen op afbetaling.

Kredieten aan professionelen

Kredieten aan KMO's en zelfstandigen

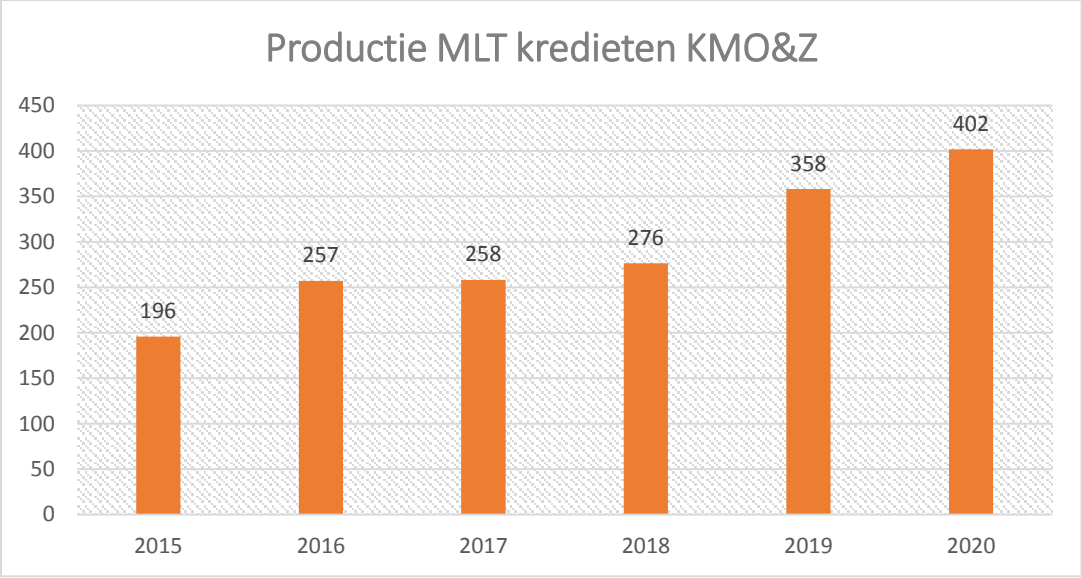
(in mio EUR)

De totale productie kredieten aan het segment van de KMO's en de zelfstandigen (KMOZ) evenaart met 589 miljoen EUR het niveau van 2019, een jaar waarin we een belangrijke stijging noteerden.

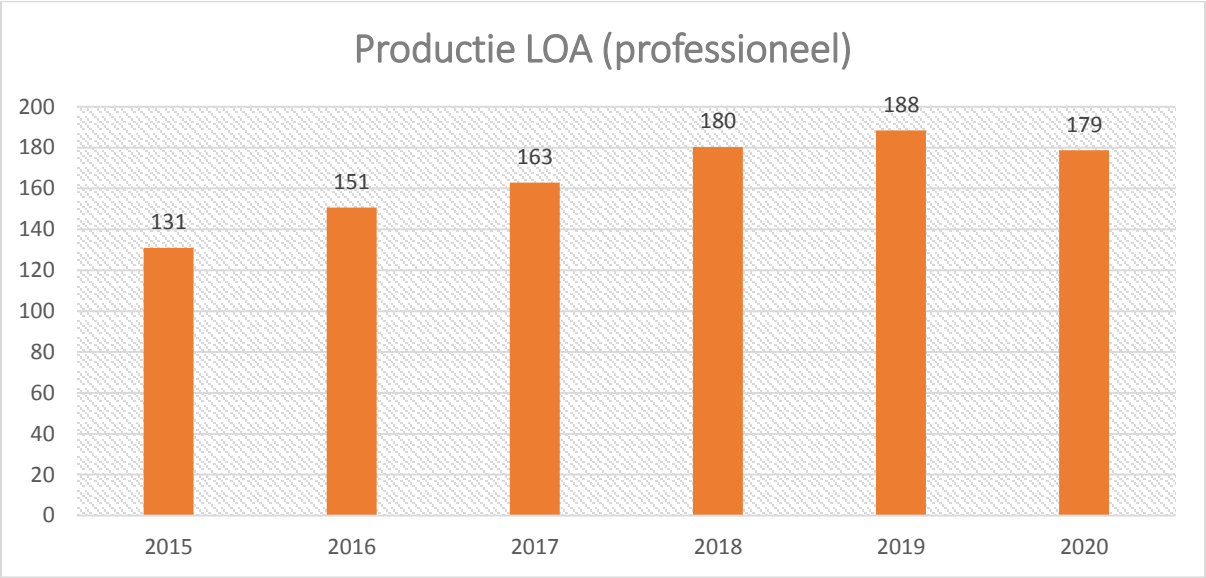
Als we de kredieten op middellange en lange termijn (MLT) en leningen op afbetaling (LOA) in detail bekijken, merken we echter grote verschillen.

(in mio EUR)

Als gevolg van de strategie van de bank om zich te profileren in het domein van de investerings-kredieten (MLT) is de productie ervan sinds 2015 voortdurend toegenomen. De stijging in 2020 bedroeg 12,3% en dat ondanks de gezondheidscrisis.

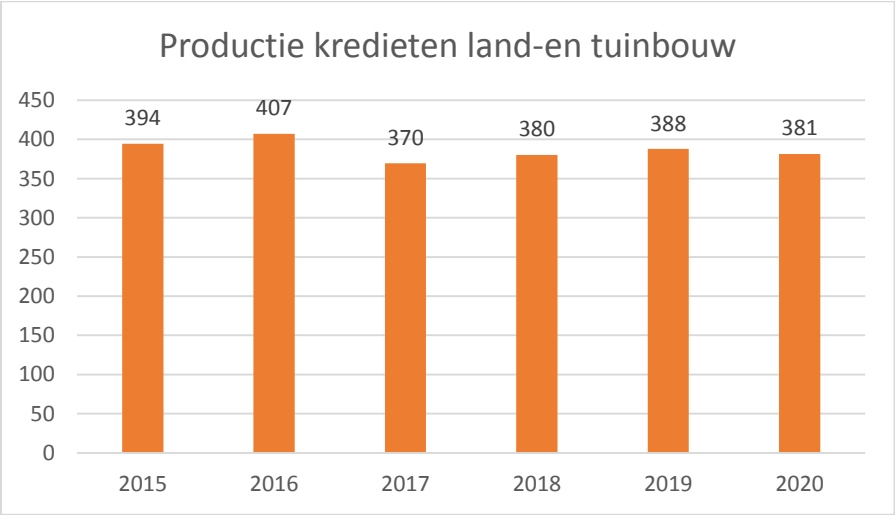
(in mio EUR)

Corona had wel een negatieve impact op de investeringen van een geringere omvang zoals wagens en materialen. Net zoals bij de particulieren daalt ook de productie LOA in de professionele markt, enerzijds omdat een aantal investeringen wellicht uitgesteld worden en anderzijds door tijdelijke sluitingen van winkels en garages.

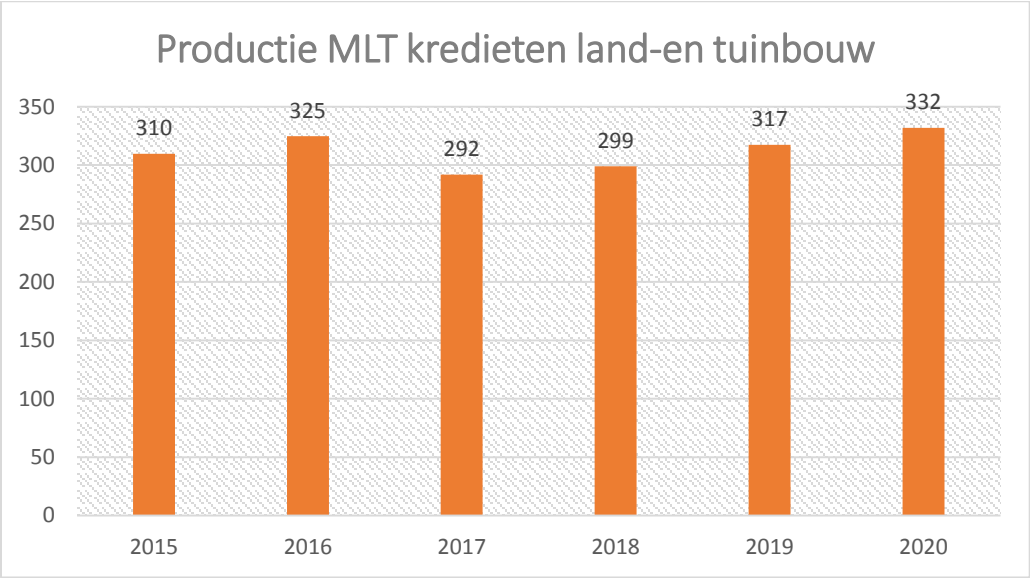
Kredieten aan land- en tuinbouwers

(in mio EUR)

Bij het segment land- en tuinbouw noteren we een lichte daling van de totale kredietproductie, ook hier vooral door een daling van de kredietproductie op korte termijn (LOA).

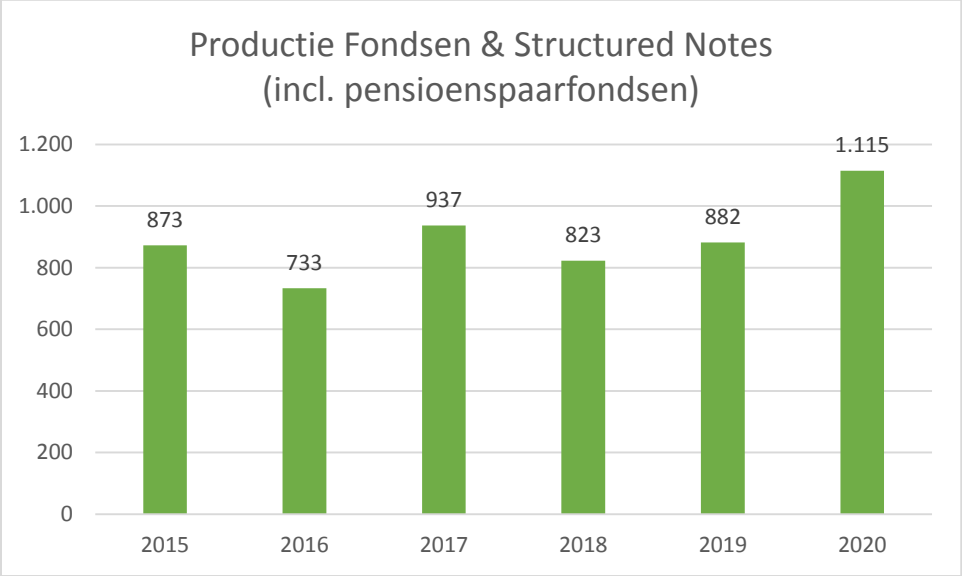
(in mio EUR)

De productie investeringskredieten (MLT) kende ook hier een stijging van 4,6% tegenover 2019.

Productie Fondsen en Notes

(in mio EUR)

De totale productie fondsen (inclusief pensioensparen) en structured notes steeg met 24,4% tegenover 2019. Hiermee realiseren we het beste resultaat ooit en dat heeft Crelan vooral te danken aan de zeer sterke fondsenproductie (exclusief discretionair beheer). Deze ligt 44,2% hoger dan in 2020. De profielfondsen Crelan Invest Balanced, Conservative en Dynamic zijn samen goed voor een kwart van de nettoproductie.

Financiële resultaten

Ondanks de impact van de coronacrisis slaagt de Crelan Groep erin om het bruto bedrijfsresultaat op het niveau van 2019 te houden: met een cijfer van 68,62 miljoen EUR noteren we een daling van nauwelijks 0,26 miljoen EUR of 0,37%. Dit stabiele resultaat is het gevolg van de sterke groei in de feebusinessactiviteiten (+6,87 miljoen EUR) en van de gerealiseerde daling van de administratiekosten (7,41 miljoen EUR). Beide evoluties compenseren de daling van het renteresultaat (-7,28 miljoen EUR) en de toename van de betaalde commissielonen (+4,13 miljoen EUR).

Het nettoresultaat van Crelan Groep voor het boekjaar 2020 daalt met 20,89 miljoen EUR tot 49,41 miljoen EUR. De reden van deze daling ligt vooral bij de extra voorzieningen die Crelan in het kader van de coronacrisis aanlegde voor de kredietportefeuille en de daaruit voortvloeiende netto-toename van de cost of risk (+18,97 miljoen EUR). De maatregelen die de overheid en de bankensector uitwerkten voor het toestaan van betalingsuitstel, voor kredieten aan particulieren en ondernemingen die financieel getroffen zijn door corona, leidde eveneens tot een extra last van 3,13 miljoen EUR op het resultaat. De belastingen dalen met 1,46 miljoen EUR ten opzichte van 2019.

De Cost Income Ratio (CIR) daalt van 73,59% naar 73,36% (exclusief eenmalige kosten voor het geplande overname- en fusieproject).

Het Rendement op eigen vermogen (ROE – Return on Equity) daalt van 6,02% tot 3,91% eind 2020. Dit is vrijwel uitsluitend te verklaren door de hogere voorzieningen in het kader van de coronacrisis.

Resultaten Crelan Insurance

Crelan Insurance biedt verzekeringsproducten bij leven aan, verbonden aan de kredieten van het distributienetwerk van Groep Crelan. Het betreft schuldsaldoverzekeringen, financieringssaldoverzekeringen en tijdelijke verzekeringen overlijden met constant kapitaal.

Productieresultaten

In 2020 realiseerde Crelan Insurance opnieuw sterke volumes, gelinkt aan de gestegen woonkredietproductie van de Crelan-kantoren. De verzekeraar sloot het boekjaar dan ook af met een mooi resultaat.

In 2020 werden 14.002 schuldsaldoverzekeringen en 5.843 financieringssaldoverzekeringen onderschreven. Van deze laatste brachten de Crelan-kantoren 2.314 contracten aan en de Europabank-kantoren 3.529.

Het premie-incasso steeg van 31,93 miljoen EUR in 2019 naar 33,25 miljoen EUR eind 2020.

Financiële resultaten

Crelan Insurance sloot het jaar 2020 af met een positief resultaat (Be Gaap) van 6,21 miljoen EUR.

Resultaten Europabank

Productieresultaten

De totale kredietproductie over 2020 bedraagt 373,0 miljoen EUR. Dit houdt een daling met 87 miljoen EUR in tegenover de recordproductie van 2019. Ook de door de Crelan-kantoren aangebrachte productie daalde van 46,2 miljoen EUR in 2019 naar 39,2 miljoen EUR in 2020.
Ondanks de lagere productie groeide de totale kredietomloop nog met 2,9%.

De deposito's daarentegen groeiden met 107,5 miljoen EUR, een stijging van 8,1% tegenover 2019.

De lockdown en de sluiting van de handelszaken en horeca hadden een duidelijke impact op de kaarttransacties. De omzet van de kaarttransacties daalde met 19,9% en kwam net boven de 2 miljard EUR uit tegenover meer dan 2,5 miljard EUR in 2019.

Financiële resultaten

Het resultaat van Europabank NV (na de fusie met eb-lease) leed enerzijds onder invloed van COVID-19, maar werd ook positief beïnvloed door de fusie van eb-lease met Europabank zodat globaal genomen Europabank toch een uitstekend resultaat neerzet. Europabank sluit 2020 af met een resultaat van 27,5 miljoen EUR onder IFRS (en 25,1 miljoen EUR in Be Gaap) gezien de toevoeging van het gerealiseerde fusieresultaat van 7,5 miljoen EUR.

De Cost/Income Ratio over 2020 daalde verder en bedraagt 48,3% tegenover 52,6% in , wat aantoont dat de bank over een performante en solide structuur beschikt.

Operationele werking

Europabank heeft 47 kantoren. Het personeelsbestand kende een lichte groei van 0,6%. Eind 2020 waren 357 personeelsleden werkzaam bij Europabank (186 in de kantoren en 171 op de hoofdzetel) tegenover 355 in 2019.

Europabank blijft jaar na jaar inzetten op innovatie en nieuwe technologieën.

In 2020 breidde de bank de functionaliteiten op eb-online, het platform om online te bankieren, verder uit. Cliënten kunnen onder meer online hun identiteitsgegevens actualiseren en zich inloggen via Itsme. Hierdoor verhoogt de service naar de klanten.

In 2020 realiseerde Europabank de eerste fase voor het digitaal ondertekenen van documenten. De documenten om een rekening te openen kunnen nu online ondertekend worden met de eID. Ook de interne en externe documenten met derde partijen worden voortaan digitaal ondertekend met eID of Itsme.
De bank startte in de kantoren een pilootproject op dat de klanten de keuze laat om bepaalde documenten ofwel fysiek ofwel digitaal te ondertekenen. Na digitale ondertekening ontvangen deze klanten de documenten onmiddellijk via mail. In de toekomst zullen deze documenten ook raadpleegbaar zijn in eb online. Het project zal in 2021 verder uitgerold worden.
Daarnaast kunnen klanten sedert september 2020 hun identiteitsgegevens actualiseren via eID en Itsme.

Binnen de context van de PSD2 (Payment Services Directive 2) onderzoekt Europabank de mogelijkheden om zelf als TPP (Third Party Provider) op te treden. Een nieuwe functie om zichtrekeningen die de klant aanhoudt bij andere Belgische banken te kunnen toevoegen in eb-online werd in een pilootfase opengesteld voor de personeelsleden. Europabank ontwikkelde daarnaast ook de generieke flow om betalingen van bij andere financiële instellingen te initiëren. Hiervoor zal de bank nog verdere ontwikkelingen voorzien zoals de inpassing in eb-online en en in de e-commerce-betaalmodule voor de handelaars.

De toepassing van de verschillende Febelfin-charters over het toekennen van betaaluitstel naar aanleiding van COVID-19 had eveneens een invloed op de werking van de kantoren en de hoofdzetel. Dankzij de nodige investeringen konden de verschillende Febelfin-charters volledig geautomatiseerd verwerkt en opgevolgd worden wat een positieve impact had op de service naar de klanten toe. Europabank kwam dan ook aan meer dan 3.000 klanten tegemoet bij hun vraag naar betaaluitstel ingevolge COVID-19.

Synergieën

De commerciële synergieën van de afgelopen jaren tussen de verschillende entiteiten van Crelan Groep werden voortgezet.

De Crelan- en Europabank-kantoren kunnen klanten naar elkaar doorverwijzen op het vlak van leasing en woonkredieten als blijkt dat het aanbod van de partner beter aansluit bij de behoeften en het profiel van de klant.

Europabank centraliseert ook de binnenlandse betaalverrichtingen voor de Groep, terwijl de Crelan-kantoren de betaaloplossingen via terminals of online die Europabank aanbiedt ook bij de professionele klanten promoten. Ze brengen deze klanten hiervoor in contact met een verbonden Europabank-kantoor.

Sinds 2007 verkoopt Crelan Insurance haar schuld- en financieringssaldoverzekering via het agentennet van Crelan. De financieringssaldoverzekering wordt eveneens via de kantoren van Europabank gecommercialiseerd.

In het kader van een financieel groepsbeleid besteden alle entiteiten van de Crelan Groep de frontoffice voor het beheer van hun financiële portefeuille uit aan Crelan.

Lucie, dochter van Laurie N'Kita, adviseur rekrutering en selectie: "Mama, ikke doen".
Voor een job bij Crelan is het nog iets te vroeg, Lucie én pas op zodat onze cijfers nog kloppen. ☺

2. Balans en resultatenrekening

Geconsolideerde boekhoudkundige cijfers in IFRS

Waarderingsregels

De International Accounting Standard 32 (IAS32) beschrijft de grondslagen die enerzijds bepalen of een uitgegeven financieel instrument als verplichting of als eigen vermogen moet worden beschouwd en die anderzijds het tegenover elkaar opheffen van financiële activa en financiële verplichtingen vaststellen.

De richtlijn IAS32.42 stelt dat het nettobedrag enkel en alleen in de balans moet worden opgenomen als de entiteit:

- thans een in rechte afdwingbaar recht heeft om de opgenomen bedragen op te heffen. Crelan moet dus over een wettelijk afdwingbaar recht op deze opheffing beschikken. Dit betekent dat het recht op opheffing:
    - niet mag afhangen van een toekomstige gebeurtenis;
    - wettelijk afdwingbaar moet zijn in elk van de volgende omstandigheden:
        - gedurende het normale verloop van de transactie;

- ingeval van wanbetaling;
- bij insolventie of faillissement van de entiteit en alle tegenpartijen.

- het voornemen heeft om ofwel de verplichting op nettobasis af te wikkelen, ofwel om het actief tegelijkertijd te realiseren met de afwikkeling van de verplichting (IAS32.48). Crelan moet dus ofwel de intentie hebben om uit te oefenen op nettobasis ofwel om het actief en de verplichting op hetzelfde tijdstip te verkopen.

Onze overeenkomsten met London Clearing House (LCH) beantwoorden aan de criteria van IAS32 om financiële activa en financiële verplichtingen tegenover elkaar op te heffen.

Sinds 2020 past Crelan dit compensatiebeginsel toe, wat per 31 december 2020 de volgende effecten oplevert.

Actief		**Passief**	
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	-19	Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	19
Derivaten gebruikt ter afdekking	-17	Derivaten gebruikt ter afdekking	727
Leningen en vorderingen	-710		0
	-746		**746**

Geconsolideerde balans

De tabellen hieronder geven de evolutie weer van de belangrijkste posten van de geconsolideerde activa en passiva en van het geconsolideerd eigen vermogen tussen 2019 en 2020.

Activa

Activa (in EUR)	**31/12/2020**	**31/12/2019**	**Δ**	**%**
Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken	3.114	1.877	1.237	65,9%
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	0	23	-23	-99,8%
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	7	7	0	-2,5%
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	10	9	1	11,1%
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	18.808	18.870	-62	-0,3%
Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases) aan banken	124	114	10	8,8%
Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases) aan cliënten	17.684	17.561	123	0,7%
Schuldbewijzen	1.001	1.195	-194	-16,3%
Derivaten gebruikt ter afdekking	3	29	-26	-89,9%
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille	694	599	95	15,9%
Materiële vaste activa	35	35	0	1,4%
Goodwill en Immateriële activa	36	33	3	9,3%
Belastingvorderingen	44	44	1	1,6%
Andere activa	15	13	2	15,6%
Activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten	53	59	-6	-9,4%
Totaal Activa	22.819	21.596	1.224	5,7%

De financiële activa op de **actiefzijde van de balans** blijven gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs en vormen met 82,4% het belangrijkste bestanddeel. Het tweede belangrijkste bestanddeel zijn de geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken die 13,6% van de balans vertegenwoordigen.

Het balanstotaal steeg in de loop van 2020 met 1,224 miljard EUR. Langs de actiefzijde kent de rubriek 'geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken' de sterkste stijging met 1,237 miljard EUR. Deze stijging wordt veroorzaakt door de instroom van gelden langs de passiefzijde van de balans (zie onder) en de schuldbewijzen van de balans die we niet volledig hebben kunnen omzetten in kredieten of in buitenbalansleningen.

De rubriek leningen en vorderingen aan de cliënteel, exclusief de verrekening van afdekkingstransacties, noteert een sterke stijging van 833 miljoen EUR. In 2020 bedroeg de kredietproductie 3,7 miljard EUR, waarvan het grootste deel toegekend werd in het segment van de particulieren.

Sinds 2019 brengt Crelan alle actiefposten van haar dochter Crelan Insurance samen onder de nieuwe lijn “Activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten”, omdat deze vennootschap in 2021 zal verkocht worden aan de verzekeraar AXA Belgium. Deze verkoop kadert in het globale akkoord met AXA Groep over de aankoop van AXA Bank Belgium door Crelan.

Passiva

Verplichtingen (in EUR)	**31/12/2020**	**31/12/2019**	**Δ**	**%**
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	1	24	-23	-94,2%
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	21.292	19.452	1.840	9,5%
Deposito’s	20.419	18.234	2.185	12,0%
Kredietinstellingen	417	25	393	1597,6%
Andere dan kredietinstellingen	20.002	18.209	1.793	9,8%
In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties	683	907	-224	-24,7%
Achtergestelde verplichtingen	77	178	-101	-56,6%
Andere financiële verplichtingen	113	133	-20	-15,2%
Derivaten gebruikt ter afdekking	46	683	-637	-93,2%
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille	9	9	0	5,6%
Voorzieningen	17	21	-5	-22,1%
Belastingverplichtingen	11	7	4	50,3%
Andere verplichtingen	106	101	4	4,2%
Verplichtingen i.v.m. groepen activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten	26	35	-9	-26,4%
Totaal Verplichtingen	21.508	20.333	1.175	5,8%

De **passiefzijde van de balans** bestaat voor 99% uit de verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Het grootste deel hiervan (93,3%) heeft betrekking op de deposito’s ten opzichte van het cliënteel.

De financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs stijgen met 1,840 miljard EUR. Enerzijds dalen de in schuldbewijzen belichaamde schulden en achtergestelde verplichtingen (dat zijn de kasbons en achtergestelde obligaties) met 325 miljoen EUR. Deze portefeuille daalt sinds enkele jaren omdat deze producten minder in trek zijn door de lage marktrente. Bovendien heeft Crelan momenteel geen uitgifteprogramma lopen van achtergestelde obligaties.
Anderzijds stijgen de deposito’s ten opzichte van kredietinstellingen met 393 miljoen EUR na de TLTRO-operatie voor 400 miljoen EUR. Ook de deposito’s ten opzichte van het cliënteel stijgen met 1,793 miljard EUR. Crelan Groep slaagt erin om extra gelden aan te trekken vanuit de markt.

De post "derivaten, hedge accounting" is in 2020 sterk gedaald met 637 miljoen EUR door een wijziging in de voorstelling door de gerealiseerde opheffing (netting) tussen hedginginstrumenten en de onderliggende producten (zie hiervoor ook de evolutie van "leningen en vorderingen - met inbegrip van financiële leases - op cliënten"). Zonder deze opheffing (netting) zou er een stijging van 90 miljoen EUR geweest zijn.

Net als bij de activa noteren we sinds 2019 dus ook een nieuwe lijn ‘Verplichtingen aangehouden voor verkoop en stopgezette activiteiten’ onder de passiva die alle passiefposten van Crelan Insurance overneemt omwille van de geplande verkoop van deze dochteronderneming.

Eigen vermogen

Eigen Vermogen (in EUR)	**31/12/2020**	**31/12/2019**	**Δ**	**%**
Geplaatst kapitaal	897	872	25	2,8%
Gestort kapitaal	897	872	25	2,8%
Opgevraagd niet-gestort kapitaal	0	0	0	0,0%
Agio	0	0	0	0,0%
Andere componenten van het eigen vermogen	-1	0	-1	
Herwaarderings-reserve: Wijzigingen in reële waarde van schuldinstrumenten gewaardeerd teg	2	2	0	0,2%
Herwaarderings-reserve: actuariële winsten/verliezen bij pensioenplannen	-3	-2	-1	57,6%
Reserves (met inbegrip van ingehouden winsten)	367	321	46	14,3%
Baten uit het lopende jaar	49	70	-21	-29,7%
Minderheidsbelangen	0	0	0	0,0%
Totaal Eigen Vermogen	1.311	1.263	48	3,8%
Totaal Verplichtingen en Eigen Vermogen	22.819	21.596	1.224	5,7%

De wijzigingen bij het **eigen vermogen** hebben enerzijds betrekking op een stijging van het kapitaal met 25 miljoen EUR door goede verkoopresultaten van coöperatieve aandelen. Anderzijds stijgen de reserves met 46 miljoen EUR door toevoeging van het resultaat van 2019, na aftrek van 24,5 miljoen EUR aan de coöperatieve aandeelhouders uitgekeerd dividend.

De CAD-ratio stijgt van 21,85% eind 2019 naar 22,02% eind 2020, terwijl de Tier 1 ratio over dezelfde periode toeneemt van 21,03% tot 21,72%. Deze kapitaalratio's behoren tot de beste van de Belgische markt.

Geconsolideerd resultaat

Omdat Crelan Insurance zal worden verkocht als onderdeel van het globale acquisitiedossier van AXA Bank België, zijn zowel in 2019 als in 2020 alle winsten en verliezen van deze entiteit overgebracht naar een afzonderlijke lijn genaamd "Winsten en verliezen op vaste activa of groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop". Dit heeft voor gevolg dat de cijfers voor 2019 niet langer zijn uitgesplitst zoals in het verslag over het boekjaar 2019. Het totale resultaat blijft echter ongewijzigd.

Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	31/12/2020	31/12/2019	Δ	%
(in miljoen EUR)				
GEWONE BEDRIJFSACTIVITEITEN				
Financiële en exploitatiebaten en –lasten	312,2	316,7	-4,6	-1,4%
Rentebaten	311,6	324,1	-12,6	-3,9%
Rentelasten	-45,2	-50,5	5,3	-10,5%
Dividenden	0,6	1,2	-0,6	-47,5%
Baten uit provisies en vergoedingen	110,6	103,7	6,9	6,6%
Lasten uit provisies en vergoedingen	-99,4	-95,3	-4,1	4,3%
Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	2,0	4,8	-2,8	-58,4%
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	-1,3	-1,5	0,2	-10,8%
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening (netto)	0,0	0,5	-0,4	-96,8%
Aanpassingen van de reële waarde bij de administratieve verwerking van afdekkingstransacties	5,6	-0,9	6,5	-752,5%
Herwaarderingen van valutakoersverschillen	1,0	1,0	0,0	1,4%
Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa	0,4	0,0	0,4	-3243,7%
Andere exploitatiebaten	26,4	29,7	-3,3	-11,1%
Andere exploitatielasten	-0,1	-0,2	0,0	-23,1%
Administratiekosten	-212,0	-219,1	7,1	-3,2%
Personeelsuitgaven	-90,8	-91,7	0,9	-1,0%
Algemene en administratieve uitgaven	-121,2	-127,4	6,1	-4,8%
Bijdragen in contanten aan afwikkelingsfondsen en depositogarantiestelsels	-17,8	-16,8	-1,0	5,8%
Afschrijvingen	-10,6	-12,0	1,3	-11,1%
Materiële vaste activa	-6,9	-8,0	1,1	-13,7%
Immateriële activa (andere dan goodwill)	-3,7	-4,0	0,2	-5,7%
Wijzigingswinsten of (-) verliezen, netto	-3,1	0,0	-3,1	
Voorzieningen	4,6	9,0	-4,4	-48,7%
Bijzondere waardeverminderingen	-17,7	1,2	-19,0	-1546,2%
Bijzondere waardeverminderingsverliezen op financiële activa die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	-17,7	1,2	-19,0	-1546,2%
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	0,0	0,0	0,0	0,0%
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	-17,7	1,2	-19,0	-1546,2%
Bijzondere waardeverminderingsverliezen op materiële vaste activa	0,0	0,0	0,0	0,0%
Negatieve goodwill die onmiddellijk wordt opgenomen in de winst-en verliesrekening	0,0	0,0	0,0	0,0%
Winsten en verliezen op vaste activa of groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop	6,3	5,0	1,3	24,8%
TOTALE WINST OF VERLIES UIT VOORTGEZETTE BEDRIJFSACTIVITEITEN VÓÓR AFTREK VAN BELASTINGEN EN MINDERHEIDSBELANG	61,8	84,1	-22,4	-26,6%
Belastinglasten (winstbelasting) verbonden met de winst of het verlies uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	-12,3	-13,8	1,5	-10,6%
Actuele belastingen	-10,2	-11,7	1,5	-12,6%
Uitgestelde belastingen	-2,1	-2,1	0,0	0,3%
NETTOWINST OF -VERLIES	49,4	70,3	-20,9	-29,7%

De rentebaten dalen met 12,6 miljoen EUR door de continue daling van de opbrengsten uit de kredietportefeuille die op haar beurt veroorzaakt wordt door de daling van de rente. De rentelasten dalen eveneens met 5,3 miljoen EUR door de afbouw van de portefeuille kasbons en de aanhoudend lage rentes. De som van de rentebaten en -lasten daalt op die manier met 7,3 miljoen EUR.

Bij het renteresultaat is er ook een daling van de kosten met betrekking tot dekkingsverrichtingen, omdat de Groep in 2020 geen swaps vervroegd beëindigd heeft, in tegenstelling tot het boekjaar 2019 toen dit bedrag 4,5 miljoen EUR bedroeg.

De lijn ‘gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening’ heeft in 2020 voornamelijk betrekking op de opbrengsten van 1,0 miljoen EUR uit de verkoop van effecten (obligaties), op 0,2 miljoen EUR meerwaarden op private equity en participaties en op de 0,8 miljoen EUR opbrengsten uit de verkoop van dubieuze kredietdossiers. Dit alles leidt tot 2,0 miljoen EUR inkomsten in 2020, tegenover 4,8 miljoen EUR in 2019.

De baten uit provisies en vergoedingen (fee-businessactiviteit) stegen in 2020 met 6,9 miljoen EUR. Deze stijging is hoofdzakelijk toe te schrijven aan twee evoluties. Enerzijds stegen de commissies op de effecten tot 5,12 miljoen EUR omdat de marktevolutie onze klanten stimuleerde tot aankopen waardoor ook de provisies voor portefeuillebeheer en beleggingsadvies met 3,09 miljoen EUR toenamen. Anderzijds ontving Crelan voor 1,21 miljoen EUR hogere inkomsten van haar verzekeringspartners door een toegenomen productie. De daling van de commissies op betaalverkeer met 1,80 miljoen EUR temperde dan weer de stijging van de baten uit provisies en vergoedingen. Deze daling was het gevolg van de lockdownperioden tijdens de COVID-19-pandemie.

De aan de agenten betaalde commissies zijn ten opzichte van 2019 toegenomen (4,1 miljoen EUR). Deze beweging is een gevolg van het nieuwe commissieloonbarema 2020 dat zorgde voor toegenomen productiecommissies en nieuwe aangroeicommissies enerzijds en een daling van de omloopcommissies anderzijds.

De overige bedrijfsopbrengsten zijn gedaald ten opzichte van 2019, omdat in dat jaar extra inkomsten in verband met de eerste toepassing van IFRS16 (leasing) geboekt werden.

Administratiekosten en afschrijvingen

De administratiekosten daalden met 7,1 miljoen EUR ten opzichte van 2019. De personeelskosten daalden met 0,9 miljoen EUR. De algemene en administratieve kosten daalden eveneens tegenover 2019 met 6,1 miljoen EUR door hoofdzakelijk lagere kosten voor het overnameproject (1,7 miljoen EUR), lagere marketing-, betalings- en andere kosten door de impact van COVID-19 (3,27 miljoen EUR) en de activering van ICT-kosten voor 5,25 miljoen EUR. Dit laatste in tegenstelling met 2019 toen er niets geactiveerd werd. De stijging van de bankentaksen (1,24 miljoen EUR) en de extra kosten in verband met de verbetering van IT-systemen en IT- security (3,02 miljoen EUR) zorgden voor een tegenbeweging.

Terwijl de afschrijvingen in 2019 stegen door de eerste toepassing van IFRS16 (leasing), normaliseerde dit effect in 2020. Hierdoor daalden de afschrijvingen met 1,3 miljoen EUR.

Sinds 2020 is onder de post ‘Wijzigingswinsten of (-) verliezen, netto’ een nieuwe last verschenen voor een bedrag van 3,1 miljoen EUR. Dit stemt overeen met de niet ontvangen rente voor dossiers die beroep konden doen op uitstel van betaling in het kader van inkomsten van minder dan 1.700 EUR.

De exploitatiecoëfficiënt of CIR (Cost Income Ratio) is - exclusief eenmalige kosten voor het geplande overname- en fusieproject - gedaald naar 73,36% in 2020 ten opzichte van 73,59% per einde 2019.

Voorzieningen en waardeverminderingen

De wijziging in de voorzieningen is voornamelijk het gevolg van de in 2020 geboekte bestedingen van de voorzieningen voor herstructurering (hoofdkantoor en netwerk) die in 2016 werden aangelegd.

De negatieve impact van de COVID-19-crisis op het economische klimaat zorgde voor een ongunstig effect op de waardeaanpassingen van leningen, hetgeen heeft geleid tot een sterke stijging van de voorzieningen onder stage 1 & 2. Het ‘stage-niveau’ is een opdeling van kredietdossiers volgens het risico dat ze inhouden, waarbij stage 1 staat voor de gezonde omloop, stage 2 voor kredieten waarbij het risico sinds toekenning aanzienlijk is toegenomen en stage 3 voor kredieten die in gebreke blijven.

COVID-19 leidde tot gewijzigde parameters in het kader van de berekeningen in onze systemen. De toegekende uitstellen van betalingen voor ondernemingen beïnvloedde de ratings van de kredietdossiers waardoor deze naar stage 2 zijn overgegaan. Daarnaast heeft deze crisis ook gevolgen gehad voor de evolutie van de macro-economische indicatoren zoals onder andere het BBP (bruto binnenlands product). Ook deze evolutie had een negatief effect op de berekening van de voorzieningen.

Wat stage 3 (dossiers in pre-contentieux en contentieux) betreft, is er een algemeen positieve tendens waar te nemen, maar deze is wel veel minder uitgesproken dan in 2019. De terugname op de actualisaties voor de opgezegde kredieten onder stage 3 heeft eveneens een positieve invloed op de cijfers. In het verleden werd de actualisatiekost op deze kredieten bepaald op 15% van het te recupereren bedrag. Deze kost werd nu herleid tot 8,39% rekening houdend met de in aanmerking te nemen portefeuille en met de evolutie van de lagere rentevoeten op de markten; een lagere herdisconteringsvoet leidt immers ook tot lagere herdisconteringskosten.

Bij Europabank tot slot, stijgen de voorzieningen met 12,5 miljoen EUR.

Al deze factoren zorgen voor volgende evolutie bij de voorzieningen:

(in miljoen EUR)	**2020**	**2019**	**Δ**	**%**
Evolutie stages 1&2	-16,9	1,1	-18,0	1636%
Evolutie stage 3	11,7	7,8	3,9	50%
Europabank	-12,5	-7,7	-4,8	62%
Groep totaal	**-17,7**	**1,2**	**-19,0**	**-1546%**

Globaal resultaat

Het resultaat vóór belastingen daalt van 84,1 miljoen EUR naar 61,8 miljoen EUR. De volgende vijf elementen hadden een belangrijke invloed:

- de daling van de financiële en exploitatiebaten met 4,6 miljoen EUR;
- de daling van de administratiekosten met 7,4 miljoen EUR;
- de stijging van de Wijzigingswinsten of (-) verliezen, netto met 3,1 miljoen EUR;
- de stijging van de voorzieningen en de provisies met 23,4 miljoen EUR;
- de stijging van het resultaat van Crelan Insurance met 1,3 miljoen EUR.

De belastinglasten zijn aanzienlijk gedaald met 1,5 miljoen EUR ten opzichte van 2019.

Het nettoresultaat daalt zo van 70,3 miljoen EUR naar 49,4 miljoen EUR eind 2020.

Het rendement op het eigen vermogen bedroeg eind 2020 3,91% ten opzichte van 6,02% een jaar eerder. Het rendement op activa evolueerde van 0,33% eind 2019 naar 0,22% eind 2020.

Bestemming van de winst van de verschillende entiteiten van de groep

De Raad van Bestuur van CrelanCo CV zal voorstellen om aan de coöperatieve aandeelhouders een dividend uit te keren van **3%** voor een totaalbedrag van **26,2 miljoen EUR**. Dit dividend vormt in de huidige rentecontext een heel aantrekkelijke vergoeding.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

De huidige coronapandemie en de diverse maatregelen die door de overheden werden genomen om deze pandemie het hoofd te bieden, kunnen ook in 2021 nog een impact hebben op de resultaten en op de waardering van bepaalde activa en passiva. Reeds in 2020 werd geanticipeerd op mogelijke gevolgen, maar de situatie blijft uiterst onzeker. Op basis van de feiten die momenteel bekend zijn, hebben we geen kennis van bijkomende financiële impacts op de cijfers van het boekjaar 2020.

Buiten dit zijn er voor de verslagperiode geen andere gebeurtenissen te vermelden die een belangrijke impact zouden kunnen hebben op de gerapporteerde cijfers en zich na balansdatum en vóór de datum van goedkeuring van de statutaire jaarrekening door de Raad Van Bestuur (25 maart 2021) hebben voorgedaan.

Peter Vandereyt, senior adviseur marketing: “Thuiswerk levert me een enorme tijdswinst op. Lekker geen files. Na corona ga ik enkel voor meetings en overleg terug naar de hoofdzetel gaan.”

3. Corporate governance

Raden van Bestuur en Directiecomités

Crelan NV

Raad van Bestuur

Op 4 mei 2020 verwelkomde de Raad van Bestuur van de NV Crelan twee nieuwe leden met de benoeming van Anne Fievez als bestuurder-directeur (CIO) en van Paul Malfeyt als bestuurder - directeur (CFO).

Later op het jaar werd ook de volledige governancestructuur van de Crelan Groep fundamenteel aangepast met volgende doelstellingen:

- een eenvoudigere groepsstructuur met meer afgebakende verantwoordelijkheden en bevoegdheden tussen de NV Crelan en de CV CrelanCo;
- de versterking van de Raden met bestuurders die een jarenlange ervaring hebben opgebouwd in financiële, ICT- en risicogerelateerde domeinen.

Dit leidde op datum van 1 oktober 2020 tot volgende bijkomende wijzigingen:

- De beëindiging van de mandaten van Catherine Houssa als onafhankelijk bestuurder en van René Bernaerdt, Ann Dieleman, Xavier Gellynck, Robert Joly en Clair Ysebaert als niet-uitvoerende bestuurders;
- De benoeming van Paul Thysens als onafhankelijk bestuurder.

De bank wenst de bestuurders waarvan het mandaat werd beëindigd uitdrukkelijk te danken voor hun jarenlange inzet en bijdrage aan de groei van de Crelan Groep.

Met de nieuwe structuur zal de Crelan Groep nog beter kunnen inspelen op de snel wijzigende marktsituatie en de nieuwe evoluties en beantwoordt ze ook aan de verwachtingen van de regulatoren op dat vlak.

Raad van Bestuur van NV Crelan (31/12/2020)

VOORZITTER	
Luc Versele [3] [4]	Benoemd/vernieuwing mandaat: 25 juni 2020
ONDERVOORZITTER	
Jean-Pierre Dubois [3] [4]	Benoemd/vernieuwing mandaat: 25 juni 2020
BESTUURDERS	
Jan Annaert [2] [3], onafhankelijk bestuurder	Benoemd/vernieuwing mandaat: 19 januari 2017
Joris Cnockaert	Benoemd/vernieuwing mandaat: 5 juli 2017
Alain Diéval [1] [2]	Benoemd/vernieuwing mandaat: 18 juni 2015
Anne Fievez	Benoemd/vernieuwing mandaat: 4 mei 2020
Jean-Paul Grégoire	Benoemd/vernieuwing mandaat: 25 juni 2020
Paul Malfeyt	Benoemd/vernieuwing mandaat: 4 mei 2020

Marianne Streel	Benoemd/vernieuwing mandaat: 18 juni 2015
Paul Thysens [1] [2] [4] , onafhankelijk bestuurder	Benoemd/vernieuwing mandaat: 1 oktober 2020
Hendrik Vandamme	Benoemd/vernieuwing mandaat: 23 april 2015
Agnes Van den Berge [1] [3] [4], onafhankelijk bestuurder	Benoemd/vernieuwing mandaat: 3 september 2017
Philippe Voisin	Benoemd/vernieuwing mandaat: 27 april 2017

[1] Lid van het Auditcomité
[2] Lid van het Risicocomité
[3] Lid van het Remuneratiecomité
[4] Lid van het Benoemingscomité

De Raad van Bestuur van de NV Crelan kwam in 2020 tien keer samen.

In overeenstemming met artikel 27 van de Wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen ondersteunen een Remuneratiecomité, een Risicocomité, een Auditcomité en een Benoemingscomité de Raad van Bestuur in haar taken.

De bank schenkt veel zorg aan een evenwichtige samenstelling en een goede vertegenwoordiging van de coöperatieve aandeelhouder in haar Raad van Bestuur. Daarom zetelen ook een aantal leden van de Raad van Bestuur van CV CrelanCo in de Raad van NV Crelan. Dit zijn naast de voorzitter en vicevoorzitter, de twee vertegenwoordigers van de landbouworganisaties en de externe adviseur, Alain Diéval.
De drie onafhankelijke bestuurders – Jan Annaert, Paul Thysens en Agnes Van den Berge - hebben onder meer als taak om over een objectieve besluitvorming te waken in zowel de Raad van Bestuur als in de comités waarvan ze deel uitmaken. Ook de naleving van de regels inzake risicobeheersing, compliance, ethiek en goede praktijken binnen Crelan volgen zij op.

De samenstelling van de comités op datum van 31 december 2020

Auditcomité

Agnes Van den Berge	Voorzitter – onafhankelijk bestuurder
Alain Diéval*	bestuurder
Paul Thysens*	onafhankelijk bestuurder

* vanaf 1 oktober 2020

Zoals opgenomen in het Charter Auditcomité van Crelan Groep is de meerderheid van de leden van het Auditcomité onafhankelijk in de zin van artikel 7:87 van het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen. De leden van het Auditcomité beschikken zowel op collectieve als op individuele wijze over de door de wet vereiste bevoegdheden op het gebied van de werkzaamheden van de bank en op het vlak van audit en boekhouding.

Het Auditcomité heeft als opdracht om de Raad van Bestuur bij te staan in zijn toezicht- en controlefunctie, meer bepaald met betrekking tot:

- de monitoring van het financiële verslaggevingsproces;
- de monitoring van de doeltreffendheid van de systemen voor interne controle en risicobeheer van de bank;
- de monitoring van de interne audit en van de desbetreffende activiteiten;

- de monitoring van de wettelijke controle van de (geconsolideerde) jaarrekening en de vragen en aanbevelingen geformuleerd door de revisor;
- de beoordeling en monitoring van de onafhankelijkheid van de revisor, waar bij met name wordt gelet op de verlening van bijkomende diensten aan de bank of aan een persoon waarmee zij een nauwe band heeft.

Het Auditcomité kwam vijf keer samen in 2020.

Het heeft zich onder meer gebogen over de organisatie van het systeem van interne controle van de Bank en over de activiteiten van Interne Audit, Risk management, Inspectie van het Agentennet en Compliance, maar eveneens over de toezichtactiviteiten die uitgeoefend worden binnen de Auditcomités van de dochtermaatschappijen.

Daarnaast vonden ook vijf gezamenlijke vergaderingen van het Audit- en Risicocomité plaats in 2020.

Risicocomité

Jan Annaert *	Voorzitter - onafhankelijk bestuurder
Alain Diéval	bestuurder
Paul Thysens**	onafhankelijk bestuurder

* voorzitter vanaf 1 oktober 2020
** vanaf 1 oktober 2020

Het Risicocomité kwam vijf keer samen in 2020.

Remuneratiecomité

Jan Annaert*	Voorzitter – onafhankelijk bestuurder
Jean-Pierre Dubois**	bestuurder
Agnes Van den Berge**	onafhankelijk bestuurder
Luc Versele**	bestuurder

* voorzitter vanaf 1 oktober 2020
** vanaf 1 oktober 2020

Het Remuneratiecomité kwam drie keer samen in 2020.

Benoemingscomité

Luc Versele	Voorzitter
Jean-Pierre Dubois	bestuurder
Paul Thysens*	onafhankelijk bestuurder
Agnes Van den Berge	onafhankelijk bestuurder

* vanaf 1 oktober 2020

Het Benoemingscomité kwam drie keer samen in 2020.

De Voorzitter van de Raad van Bestuur en de Voorzitter van het Directiecomité kunnen worden uitgenodigd op de vergaderingen van de diverse comités waarin ze niet zetelen.

Volgens artikel 62 §2 van de Wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen en volgens het reglement van de Nationale Bank van België is de Bank verplicht om de externe functies die haar bestuurders en effectieve leiders buiten de Groep Crelan uitoefenen openbaar te maken. De Bank voldoet aan deze verplichting via een publicatie op de website van Crelan (www.crelan.be).

Samenstelling van de Raad van Bestuur van de CV CrelanCo

Naar aanleiding van de gewijzigde governancestructuur van de Crelan Groep nam Benoît Bayenet op 30 september 2020 een bestuursmandaat op.

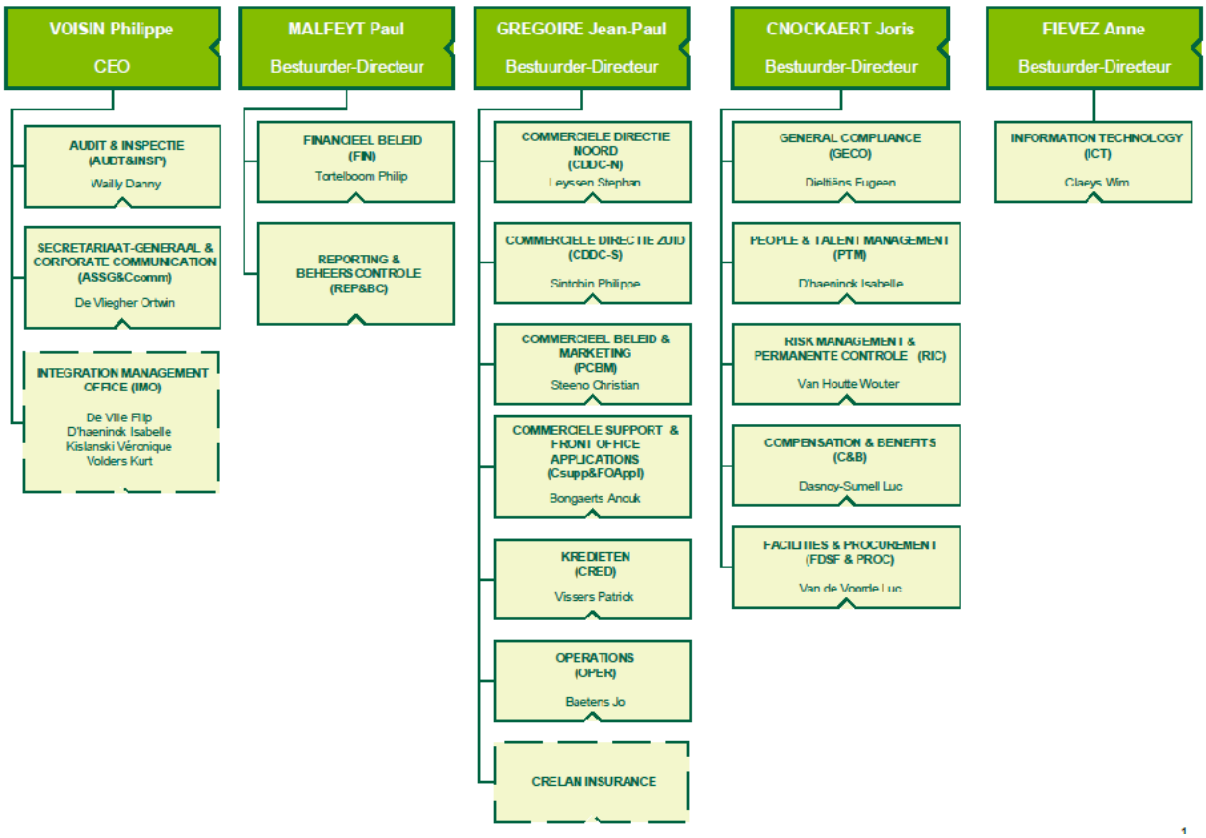
Raad van Bestuur van de CV CrelanCo (31/12/ 2020)

VOORZITTER	
Jean-Pierre Dubois	Benoemd/vernieuwing mandaat: 25 juni 2020
Ondervoorzitter	
Luc Versele	Benoemd/vernieuwing mandaat: 27 april 2017
BESTUURDERS	
Benoît Bayenet	Benoemd/vernieuwing mandaat: 30 september 2020
René Bernaerdt	Benoemd/vernieuwing mandaat: 5 november 2015
Ann Dieleman	Benoemd/vernieuwing mandaat: 5 november 2015
Xavier Gellynck	Benoemd/vernieuwing mandaat: 26 april 2018
Robert Joly	Benoemd/vernieuwing mandaat: 25 juni 2020
Marianne Streel	Benoemd/vernieuwing mandaat: 5 november 2015
Hendrik Vandamme	Benoemd/vernieuwing mandaat: 28 april 2016
Clair Ysebaert	Benoemd/vernieuwing mandaat: 25 juni 2020

De Raad van Bestuur van de CV CrelanCo kwam in 2020 negen keer samen.

Directiecomité

Na de benoeming van Anne Fievez (CIO) en Paul Malfeyt (CFO) op 4 mei 2020 was het Directiecomité opnieuw voltallig, wat leidt tot volgend organogram op 31 december 2020:

Crelan Insurance

Sinds 18 juni 2020 zetelt Paul Malfeyt als bestuurder-directeur (CFO) in de Raad van Bestuur van Crelan Insurance.

De samenstelling van de Raad van Bestuur van Crelan Insurance op 31 december 2020:

Voorzitter:	Philippe Voisin
Bestuurders:	Joris Cnockaert Ortwin De Vliegher Jean-Pierre Dubois Jean-Paul Grégoire Paul Malfeyt Luc Versele

De Raad van Bestuur kwam vier keer samen in 2020.

De samenstelling van het Directiecomité van Crelan Insurance op 31 december 2020

Voorzitter:	Jean-Paul Grégoire (CEO)
Leden:	Joris Cnockaert (CRO) Paul Malfeyt (CFO)

Europabank

Ook de Raad van Bestuur van Europabank kende enkele herschikkingen:

- In november 2020 nam de Raad van Bestuur afscheid van Luc De Wilde die met pensioen is gegaan. Cedric Ryckaert staat voor de opvolging in. De Raad houdt eraan om Luc De Wilde te danken voor zijn gewaardeerde inbreng.
- De aanpassing van de governancestructuur bij de NV Crelan zorgde in december 2020 enerzijds voor het stopzetten van de bestuursmandaten van Philippe Voisin, Jean-Pierre Dubois en Hendrik Vandamme en de benoeming van Xavier Gellynck, Jean-Paul Grégoire en Clair Ysebaert als hun vervangers.
- Joris Cnockaert werd in december 2020 aangesteld als voorzitter van de Raad van Bestuur.

De Raad van Bestuur is dus samengesteld uit elf leden waaronder vijf leden als vertegenwoordiger van de hoofdaandeelhouder Crelan NV, vier leden van het Directiecomité en twee onafhankelijke bestuurders.

De samenstelling van de Raad van Bestuur van Europabank op 31 december 2020

Voorzitter:	Joris Cnockaert
Bestuurders:	Jan Annaert (onafhankelijk bestuurder) Gérald Bogaert (lid Directiecomité) Marc Claus (lid Directiecomité) Xavier Gellynck Jean-Paul Grégoire Cedric Ryckaert (lid Directiecomité) Agnes Van den Berge (onafhankelijk bestuurder) Rudi Vanlangendyck (voorzitter Directiecomité) Luc Versele Clair Ysebaert

De Raad van Bestuur kwam zes keer samen in 2020.

Het Audit- en het Remuneratiecomité functioneren onder de bevoegdheid van de Raad van Bestuur.

De samenstelling van het directiecomité van Europabank op 31 december 2020

Voorzitter:	Rudi Vanlangendyck
Leden:	Gérald Bogaert Marc Claus Cedric Ryckaert

Verslag van de commissaris

De Algemene Vergadering van 25 juni 2020 besliste om de erkende revisorenvennootschap EY te herbenoemen als commissaris voor een periode van 3 jaar. EY wordt hierbij vertegenwoordigd door Jean-François Hubin.

EY controleert bijgevolg de geconsolideerde rekeningen van de Groep Crelan.

Statutaire wijzigingen

De statuten van de CV CrelanCo wijzigden voor het laatst op 30 januari 2020, door de wijziging van rechtsvorm van CVBA naar CV (Coöperatieve Vennootschap) en enkele andere aanpassingen in lijn met het vernieuwde Wetboek van vennootschappen en verenigingen van 23 maart 2019.

Deugdelijk bestuur

In overeenstemming met de Circulaire NBB_2011_09 van 20 december 2011 over de evaluatie van de interne controle evalueerde de effectieve leiding van de Bank zijn systeem van interne controle en voerde de Bank een permanente tweede- en derdelijnscontrole in.

Het Verslag van de effectieve leiding over de beoordeling van de interne controle en het Verslag van de effectieve leiding over de beoordeling van de interne controle op beleggingsdiensten en -activiteiten zijn vanaf 2016 gebaseerd op de gedetailleerde risicocartografie van de processen van de Bank.

De Bank maakte de vermelde verslagen in januari 2020 over aan de Nationale Bank van België nadat de Raden van Bestuur ze hadden goedgekeurd.

Volgens Circulaire NBB_2018_28 / Richtsnoeren van de EBA van 26 september 2017 inzake interne governance (EBA/GL/2017) moet het memorandum van deugdelijk bestuur jaarlijks op zijn conformiteit geëvalueerd worden en moet het aangepast worden in geval van betekenisvolle wijzigingen die de beleidsstructuur en de organisatie van de financiële instelling beïnvloeden.

De Raad van Bestuur van 17 december 2020 heeft het aangepast memorandum van deugdelijk bestuur goedgekeurd, waarna het is overgemaakt aan de Nationale Bank van België.

Beloningsbeleid

De Raad van Bestuur heeft een aantal leden afgevaardigd in een Remuneratiecomité om aanbevelingen aan de Raad van Bestuur over te maken. De voorstellen van het comité omvatten het geldelijk statuut van de uitvoerende en niet-uitvoerende leiders van de Bank en haar filialen, alsook het geldelijk statuut van de personen die verantwoordelijk zijn voor de onafhankelijke controlefuncties en dit zonder afbreuk te doen aan de bevoegdheden van de Algemene Vergadering.

Het Remuneratiecomité houdt bij zijn aanbevelingen rekening met zowel de langetermijnbelangen van de aandeelhouders, investeerders en andere belanghebbenden van de Bank als met het algemeen belang.

Het Remuneratiecomité is zodanig samengesteld dat het een gedegen en onafhankelijk oordeel kan geven over het beloningsbeleid en de prikkels die ervan uitgaan voor de risicobeheersing, de eigenvermogensbehoeften en de liquiditeitspositie.

Het Beloningsbeleid werd, na advies van het Remuneratiecomité, goedgekeurd door de Raad van Bestuur van 17 december 2020.

De vergoeding van de leden van het Directiecomité is samengesteld uit een vaste basisvergoeding en een variabele component. Voor de variabele vergoeding stelt de Raad van Bestuur, op voorstel van het Remuneratiecomité, jaarlijks een bedrag voor in functie van zowel kwantitatieve als kwalitatieve criteria. Dit variabel deel mag niet meer dan 30% van de vaste basisvergoeding bedragen, tenzij de Raad van Bestuur met een voorafgaande beslissing op voorstel van het Remuneratiecomité, hierop een specifieke uitzondering toestaat.

De ontslagvergoedingen worden berekend op basis van de basisvergoeding, exclusief het variabel gedeelte, en zijn beperkt tot maximaal 18 maanden vergoeding. In geval van overname of fusie kan die vergoeding hoger zijn. Indien de vergoeding hoger is dan 12 maanden of op gemotiveerd advies van het Remuneratiecomité hoger is dan 18 maanden dan dient de Algemene Vergadering hier vooraf haar goedkeuring voor te geven.

De niet-uitvoerende bestuurders hebben recht op een jaarlijkse forfaitaire vergoeding die in maandelijkse schijven wordt uitbetaald. Deze vergoeding dekt alle kosten, waaronder de verplaatsingskosten, en de grootte ervan is afhankelijk van de rol van de niet-uitvoerende bestuurders in de verschillende gespecialiseerde comités.

De niet-uitvoerende bestuurders beslisten in het kader van de coronacrisis om hun maandelijkse vergoeding voor de periode van mei tot december 2020 met 10% te reduceren. Dit bedrag wendde Crelan aan voor de aankoop van herbruikbare mondmaskers. Zo kreeg elke medewerker een pakket van tien mondmaskers voor zichzelf en de familie. Ook aan de aankoop in Cambodja zat nog een maatschappelijk duurzaam initiatief vast waarover meer info beschikbaar is in het duurzaamheidsverslag 2020 van Crelan.

De bank keerde in 2020 volgende vergoedingen uit:

Totale vergoeding (mio EUR)	Vaste vergoeding	Variabele vergoeding
Bestuurders van Crelan NV	2,85	0,23
Bestuurders van de Groep Crelan	4,22	0,51

Het Risicocomité voert jaarlijks onafhankelijke controles uit op het beloningsbeleid en rapporteert hierover aan de Raad van Bestuur. Daarnaast oefenen Interne Audit en Compliance ook jaarlijks toezicht uit op de correcte toepassing van dit beloningsbeleid.

Evaluatie van de governance

In het kader van de governanceverplichtingen voor financiële instellingen, waaronder de 'fit & proper'-vereisten voor bestuurders, heeft het Benoemingscomité, conform artikel 31 §2 van de Wet van 25

april 2014 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen, de structuur, omvang, samenstelling en prestaties van de Raad van Bestuur en zijn comités geëvalueerd.

Voor deze evaluatieoefening deed de bank beroep op de onafhankelijke expertise van Deloitte. Het onderzoek maakt gebruik van schriftelijke vragenlijsten en individuele interviews en heeft tot doel om:

- De verwachtingen van de bestuurders over de rol en de werking van de Raad van Bestuur en de comités in kaart te brengen;
- De competentie en expertise van de aanwezige governanceprofielen te inventariseren;
- De governancepraktijken binnen de Raad van Bestuur te identificeren;
- De implementatie van de aanbevelingen uit de voorgaande evaluatie op te volgen.

Op basis van de resultaten van deze oefening, heeft het Benoemingscomité kunnen evalueren of alle kennis, vaardigheden, diversiteit en ervaring aanwezig en evenwichtig verdeeld zijn en heeft het aanbevelingen met betrekking tot mogelijke wijzigingen geformuleerd aan de Raad van Bestuur.

Ook **Bas, zoontje van mama Stine De Roeck, junior adviseur Rekrutering & Selectie,** heeft af en toe wat aandacht nodig, én een snoepje. Of zijn die voor de mama?

4. Crelan, een bank die evolueert

Initiatieven naar de klanten

‘Samen anders bankieren’

De slogan ‘Samen anders bankieren’, die de coöperatieve identiteit van de bank krachtig samenvat, stond ook in 2020 centraal in onze communicatie naar de klanten. Om haar producten en diensten voor te stellen gebruikte Crelan diverse kanalen.

Zo werd de website opnieuw intensief ingezet in onze merk- en productcommunicatie. Dit resulteerde in een aanzienlijke verhoging van de investeringen in allerlei vormen van digitale marketing en communicatie. Op die manier plaatsten we ons beleggingsaanbod in de kijker via de najaarscampagne Beleggen. Na de succesvolle campagne ‘Wake up’ van 2019, was ditmaal het thema ‘Slaap gerust. Wij houden uw geld wakker’. Via nieuwsbrieven, blogs en de sociale media legt de bank de nadruk op het belang van een goed beleggingsgesprek en degelijk advies.

De digitale boodschappen richtten zich daarnaast ook op notoriëteit en imago. Via de sociale media verspreidden we speelse beelden en boodschappen met populaire, door Crelan gesponsorde, sportlui als centraal figuur. In 2020 werd het eigen Crelan TV-kanaal verder uitgebreid. Via dit digitale publiciteitskanaal in de kantoren informeren onze agenten de klanten over alles wat reilt en zeilt binnen Crelan.

Op de klassieke media liepen de radiocampagnes rond de thema’s Wonen en Beleggen. De diverse spots van deze campagnes belichtten de meerwaarde van het persoonlijke advies van een Crelan-agent bij het nemen van dergelijke belangrijke beslissing door de klant. Crelan bleef daarnaast ook aanwezig op de Vlaamse publieke omroep als sponsor van een aantal populaire programma’s.

In Wallonië werd de populaire Landbouwbeurs van Libramont in 2020, waarop Crelan steevast als hoofdsponsor aanwezig is, ditmaal niet georganiseerd omwille van de coronacrisis.

Een breder productaanbod dankzij partnerships

<u>Partnerships voor schade- en levensverzekeringen</u>

Sinds oktober 2018 kunnen de Crelan-agenten het ruime en kwalitatieve aanbod van Allianz levensverzekeringen aan de klanten aanbieden. Hiervoor sloten de bank en Allianz een samenwerkingsakkoord.

In 2020 bedroeg de productie aan levensverzekeringen via de Crelan-kantoren quasi 210 miljoen EUR waarvan nog een kleine fractie bij Fidea.

De samenwerking met Fidea voor schade- en levensverzekeringen liep eind 2020 ten einde. Vanaf januari 2021 kunnen Crelan-agenten gebruikmaken van het zeer uitgebreide en performante pakket schadeverzekeringen van AXA Belgium.

Dankzij deze samenwerkingsakkoorden kan Crelan naast haar bankproducten de klanten ook een volledig verzekeringsaanbod aanbieden van partners met wereldfaam.

Partnerships voor bancaire beleggingen

Crelan zette ook de samenwerking met Econopolis Wealth Management, de beheersvennootschap rond Geert Noels, verder. Deze samenwerking omvat zowel de compartimenten van de bevek Crelan Fund, waarvoor Econopolis Wealth Management het beheer van de beleggingsportefeuille waarneemt, als de compartimenten van de bevek naar Luxemburgs recht EconoPolis Funds.

Ook de nauwe samenwerking met Amundi werd verdergezet. Crelan commercialiseert een uitgebreide selectie fondsen van Amundi en zijn dochters.
Binnen de bevek Crelan Invest, waarvoor Amundi instaat voor het beheer van de beleggings-portefeuille, bereikten onze 3 profielfondsen (Conservative, Balanced en Dynamic) in minder dan drie jaar tijd na lancering de kaap van 400 mio EUR omloop. Het betreft fondsen die in een breed gamma van gediversifieerde activa beleggen en die beheerd worden volgens een op verschillende beleggersprofielen afgestemde risicobenadering. Ze houden bovendien vast aan een duurzame en ethische benadering.

Voor gestructureerde producten werkt Crelan samen met een aantal preferente partners, namelijk BNP Paribas, Crédit Suisse, Société Générale, Natixis , Goldman Sachs en CACIB.

Op vlak van fiscaal pensioensparen verdeelt Crelan 3 pensioenspaarfondsen (Crelan Pension Fund Sustainable Stability, Balanced en Growth) die als feeder fungeren van de pensioenspaarfondsen van BNP Paribas. In november 2019 kreeg dit fonds het 'Towards sustainability label' toebedeeld.

Voor de Private Banking-activiteit bestaat een samenwerking met Crédit Agricole Luxembourg.

Aandacht voor duurzame beleggingen

Klanten vinden duurzaamheid steeds belangrijker, ook bij de producten waarin ze beleggen. Omdat het begrip 'duurzaamheid' vaak op verschillende manieren kan geïnterpreteerd en ingevuld worden, werkte de koepelfederatie van de banken, Febelfin een kwaliteitsnorm uit voor duurzame financiële producten. Producten die aan deze norm voldoen, en bij voorkeur nog ambitieuzer zijn, ontvangen een duurzaamheidslabel. Dankzij dit label kan de consument erop vertrouwen dat het product aan een aantal kwaliteitseisen voldoet en dat zijn geld naar bedrijven gaat die ook écht gericht zijn op duurzaamheid.

Als coöperatieve bank heeft ook Crelan oog voor een duurzame werking en wil ze tegemoet komen aan de groeiende vraag van de klanten naar maatschappelijk verantwoorde investeringen.

Volgende fondsen binnen het Crelan-gamma ontvingen in de periode 2019 tot 2020 reeds het duurzaamheidslabel van Febelfin:

- CRELAN FUND ECONOFUTURE
- CRELAN FUND ECONOSTOCKS
- CRELAN FUND SUSTAINABLE
- CRELAN INVEST BALANCED
- CRELAN INVEST DYNAMIC
- KBI INSTITUTIONAL WATER FUND
- CRELAN PENSION FUND STABILITY
- CRELAN PENSION FUND BALANCED

- CRELAN PENSION FUND GROWTH
- AMUNDI FUNDS EUROPEAN EQUITY CONSERVATIVE
- AMUNDI FUNDS EUROPEAN EQUITY GREEN IMPACT
- AMUNDI FUNDS GLOBAL ECOLOGY ESG
- FIRST EAGLE AMUNDI SUSTAINABLE VALUE FUND
- CPR INVEST EDUCATION
- CPR INVEST FOOD FOR GENERATIONS

Dit aanbod wil Crelan in de toekomst nog verder uitbreiden. Zo zal dit jaar ook het label worden aangevraagd voor het defensief profielfonds CRELAN INVEST CONSERVATIVE.

Daarnaast lanceerde Crelan ook een heel aantal notes met een duurzame “sustainable” aandelenindex als onderliggende waarde.

Meer dan 500 agentschappen ten dienste van de klant

Het Crelan-kantorennetwerk bestond op 31 december 2020 uit 502 agentschappen verspreid over België. Hiermee daalde dit aantal in 2020 met 34 agentschappen.

In het kader van de continue optimalisering van het kantorennetwerk vonden er 25 fusies en/of overnames plaats. Het bestaande kantoor bleef behouden terwijl kennis en vaardigheden gebundeld werden om de dienstverlening naar de klanten uit te breiden.

Naast de renovatie en herinrichting van bestaande kantoren, opende in Laakdal een volledig nieuw verkooppunt de deuren en stelde Crelan 10 nieuwe agenten aan.

Ongeveer de helft van onze kantoren is uitgerust met één of meer selfbankingautomaten, doorgaans met uitgebreide functionaliteiten.

Met uitzondering van het agentschap van de hoofdzetel in Brussel, worden alle verkooppunten van Crelan NV gerund door zelfstandige agenten die de lokale markt goed kennen en dicht bij de klant staan.

De nabijheid, de persoonlijke aanpak en de continuïteit die onze agenten bieden, zijn de troeven waarmee Crelan zich onderscheidt op de markt. Naast digitale kanalen en contacten met call centers blijven heel wat klanten het belangrijk vinden om te kunnen rekenen op persoonlijk advies van een lokale vertrouwenspersoon die hun situatie goed kent. Niettegenstaande de daling van het aantal agentschappen blijft Crelan dus veel belang hechten aan een goede lokale aanwezigheid.

Toegankelijk en beschikbaar, ook tijdens corona

Corona had een grote impact op het maatschappelijke gebeuren, maar als essentiële dienstverlener bleef Crelan haar rol opnemen. Dankzij het enthousiasme en de flexibiliteit van onze kantoormedewerkers bleef de deur van onze kantoren, mits het respecteren van gepaste beschermingsmaatregelen, openstaan voor de klanten. In de perioden van algemene lockdown schakelde Crelan over op advies op afspraak.

Deze aanpak loonde want ondanks de moeilijke omstandigheden realiseerde Crelan mooie productieresultaten in vrijwel alle domeinen, verwelkomde ze nieuwe klanten en won ze marktaandeel.

Competentiecenters voor advies aan ondernemers

Via adviesbankieren wil Crelan zich onderscheiden. Daarom schenkt de bank veel aandacht aan de vorming van competente adviseurs die zo dicht mogelijk bij de klanten staan. Ook voor de professionele klanten - ondernemers in de land- en tuinbouw en voedingssector enerzijds en zelfstandigen, vrije beroepen en de lokale KMO's anderzijds - wil Crelan een referentie zijn op het vlak van adviesverlening. Hiervoor werkt Crelan met gespecialiseerde competentiecenters. Dit zijn agenten die naast advies aan particuliere klanten ook heel wat knowhow hebben opgebouwd in het begeleiden van professionele klanten en dus het best geplaatst zijn om hen te adviseren.

De competentiecenters zijn herkenbaar in het straatbeeld via een extern aangebracht 'label'.

Ze werken ook samen met de agentschappen uit hun buurt die niet over deze kennis beschikken. In dat geval kunnen de professionele klanten voor hun basisdienstverlening bijvoorbeeld beroep blijven doen op hun vertrouwde agentschap, terwijl ze voor het gespecialiseerde advies terechtkunnen bij het competentiecenter. Het agentschap zal dan in functie van de behoefte van de klant contact leggen met het nabij gelegen competentiecenter.

Het businessmodel van zelfstandige agenten dichtbij de klant biedt ook in het professionele klantensegment nog heel wat ruimte tot groei.

Crelan blijft dan ook via opleiding verder investeren in de kennis en vaardigheden van medewerkers met de bedoeling om het aantal competentiecenters nog verder uit te breiden.

Een nieuwe adviestool voor beleggers

Om de rol van beleggingsadviseur nog beter te kunnen opnemen, bereidde Crelan in 2020 de ingebruikname van een nieuwe beleggingstool voor. CWM (Crelan Wealth Management), zoals deze tool heet, zal in de lente van 2021 geïmplementeerd worden.

Uitbreiding van het digitale aanbod

In 2020 investeerde Crelan verder in de uitbreiding van de digitale diensten en realiseerde ze een eerste project in het kader van 'open banking':

- **Toegang tot myCrelan en Crelan Mobile nu ook mogelijk zonder zichtrekening**

  Voortaan kunnen klanten die geen Crelan-zichtrekening hebben ook een myCrelan-abonnement openen en de app Crelan Mobile activeren. Rekeningen, beleggingen en kredieten opvolgen wordt nu ook voor hen een stuk efficiënter, net als het activeren van digitale rekeningafschriften of het ontvangen van fiscale documenten voor pensioensparen en woonkredieten.

- **Beheer limieten**

  Crelan-klanten kunnen sinds juli binnen een vooropgesteld kader zelf de daglimiet voor overschrijvingen via myCrelan bepalen. Hierbij adviseert de bank haar klanten wel om in het kader van phishing weloverwogen te werk te gaan en nooit persoonlijke geheime informatie zoals toegangs- en transactievalidatiecodes te delen.

- **Klantgegevens actualiseren**

  Banken moeten in het kader van de strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van terrorisme de gegevens van hun klanten up-to-date houden en bijkomende gegevens opvragen. Door deze vragenlijst via myCrelan beschikbaar te stellen hoeven de klanten hiervoor niet bij hun Crelan-kantoor langs te gaan.

- **Extra functionaliteiten in Crelan Mobile**

  Overschrijvingen boven de limiet zijn voortaan mogelijk doordat een 'step up'- authenticatie via de digipass werd toegevoegd. Daarnaast is het nu ook mogelijk om non-SEPA-overschrijvingen in te voeren, het begunstigdenbestand te beheren, fiscale attesten en uitgavenstaten van kredietkaarten te consulteren en een pdf op te vragen van een transactie. Omdat de mobile app ook gebruikt kan worden op een tablet en de afzonderlijke tablet-applicatie quasi niet meer gebruikt werd, heeft Crelan de tablettoepassing stopgezet.

- **Open Banking, externe rekeningen toevoegen aan myCrelan en de mobile app**
  In het kader van PSD2 (Payment Services Directive 2) wil Crelan optreden als TPP (Third Party Provider). Een eerste stap in die zin nam de bank door klanten de mogelijkheid te bieden om zichtrekeningen die ze aanhouden bij andere Belgische banken toe te voegen in myCrelan en in Crelan Mobile. Vanaf dat moment kunnen ze via de Crelan-toepassing de saldi, de transactiehistoriek en transactiedetails van deze rekeningen opvolgen. In een volgende fase, gepland in 2021, zal het ook mogelijk worden voor de klanten om overschrijvingen uit te voeren met deze rekeningen via de Crelan-toepassing.

Initiatieven naar het personeel

Op 31 december 2020 maken 1.110 personeelsleden deel uit van Crelan Groep waarvan er 739 voor Crelan werken, 14 voor Crelan Insurance en 357 voor Europabank.

Naast dit loontrekkend personeel in de verschillende entiteiten van de Groep, zijn er in het agentennetwerk van Crelan NV ook 1.624 medewerkers aan de slag met een statuut van gedelegeerd agent of als loontrekkende medewerker van een gedelegeerd agent. Hierdoor bedraagt het totaal aantal medewerkers voor Crelan Groep 2.734.

Meer informatie over de samenstelling en de diversiteit van het personeelsbestand van Crelan is opgenomen in het duurzaamheidsverslag van de bank.

Nieuwe collega's digitaal welkom heten

Hoewel het personeelsbestand globaal gedaald is, voornamelijk door de niet-vervanging van pensioengerechtigde medewerkers, wierf Crelan in 2020 ook 29 nieuwe medewerkers aan.
In totaliteit vulde de bank 41 vacatures in, waarvan bijna 30% via interne mobiliteit.

Corona zorgde ook hier voor heel wat uitdagingen vermits de hele aanwervingsprocedure en daarna de introductie en de effectieve opstart uitsluitend digitaal verliepen.

De talent partners werkten nauw samen met de betrokken leidinggevenden en de collega's van de nieuwkomers om hen een goede omkadering te bieden en hen wegwijs te maken in de nieuwe job.

In het najaar startte een nieuwe groep van 3 young graduates bij Crelan. Deze collega's zullen de komende 2 jaar een specifiek traject volgen waarbij ze de verschillende uitdagingen en specialisaties binnen de domeinen HR en IT zullen verkennen.

Top Employer: vijfmaal op een rij

Ook in 2020 mocht Crelan het label Top Employer voeren. Dat was meteen het vijfde jaar op rij dat het Top Employer Instituut deze erkenning aan Crelan toekent en dat de bank slaagt in het uitgebreide onderzoek dat aan deze titel voorafgaat.

Crelan wil zorg dragen voor de collega's door hen een aangename werkomgeving, een goede begeleiding en groeipotentieel aan te bieden. Het jaarlijkse onderzoek van Top Employer screent de personeelswerking en het personeelsbeleid grondig en vergelijkt het met een benchmark. Op die manier weet de bank waar ze sterk in is, waar ze nog aan kan werken en wordt ze continu getriggerd.
Uit een rondvraag bij de nieuwe collega's blijkt dat 35% van hen wist dat Crelan het Top Employer-label heeft en dat dit element een positieve invloed uitoefende om bij de bank te solliciteren.

Digitaal leren neemt het voortouw

Corona zorgde ook voor een ommezwaai in het vormingsaanbod.

90% van de trainingen voor collega's van de hoofdzetel verliepen in 2020 via e-learning en webinars.

Voor nieuw startende collega's voorzag Crelan blended-learningtrajecten en ook bij het opleidingsaanbod voor de kantoormedewerkers kwamen de onlinesessies in een stroomversnelling.

Voor de collega's van de hoofdzetel organiseerde Crelan 73 verschillende trainingen in eigen huis. Voor de collega's van het kantorennetwerk bood de bank naast de klassieke starterstrajecten voor bank, beleggen en kredieten nog 36 bijkomende opleidingen aan.

Specifieke leertrajecten zoals een leadershiptraject, een opleiding voor young professionals en een leertraject voor startende klantenadviseurs in de agentschappen vulden het reguliere aanbod aan.

Tot slot stelde Crelan ook de nieuwe online leerplatformen LinkedIn Learning en Secure Code Warrior ter beschikking van de collega's. Naar het jaareinde bereidde Crelan de introductie van GoodHabitz voor. Dit nieuwe platform zal vanaf januari 2021 opleidingen in heel diverse thema's aanbieden zoals: taalopleidingen, teamwork, communicatieskills, stressmanagement, brainstorming, projectmanagement... Het aanbod is gericht op persoonlijke ontwikkeling en biedt de collega's de mogelijkheid om op eigen tempo nieuwe vaardigheden aan te leren.

Duidelijkere functies

Met een nieuw functiemodel - dat bestaande, gedetailleerde functiebeschrijvingen bundelt in een meer generiek model - wil Crelan meer duidelijkheid en inzicht geven in mogelijke groeipaden binnen de bank. Zo wil de bank de interne mobiliteit en de duurzame inzetbaarheid stimuleren. In 2020 is het project inhoudelijk (nieuwe functiebeschrijvingen, wegingen, toewijzingen)en het communicatieplan in samenwerking met de sociale partners uitgewerkt. Begin 2021 wordt het jobframework dan effectief uitgerold en toegepast in de systemen.

Flex Income Plan

In mei 2020 introduceerde Crelan het Flex Income Plan. Met dit cafetariaplan kunnen personeelsleden op vrijwillige basis hun eindejaarspremie voor maximaal de helft omzetten in één of meerdere voordelen op vlak van mobiliteit, terubetaling individueel pensioensparen en work life balance.

Dit plan geeft de collega's meer vrijheid bij het samenstellen van het individuele loonpakket. Via regelmatige bevragingen naar de bevindingen van de collega's wil Crelan dit systeem nog verder uitbreiden.

Verlenging cao maaltijdcheques

De bank verlengde in december de cao van bepaalde duur over de toekenning van maaltijdcheques.

The corona way by Crelan: health & service

Vanaf maart stond het hele maatschappelijke bestel op zijn kop en moest iedereen zich aanpassen aan een ongekende levens- en werkstijl met heel wat restricties.

Twee uitgangspunten hebben altijd centraal gestaan in de manier waarop Crelan de crisis aanpakt, namelijk enerzijds de gezondheid en het welzijn van haar medewerkers, agenten, klanten en leveranciers beschermen en anderzijds als essentiële dienstverlener haar klanten de kwalitatieve service blijven leveren waarop ze recht hebben.

Nog voor thuiswerken verplicht werd, had Crelan al het initiatief genomen om alle collega's van de hoofdzetel het vertrouwen te schenken om volledig te kunnen thuiswerken. Dit zorgde voor een omvangrijke logistieke organisatie, maar het initiatief werd wel gewaardeerd door de collega's. Op die manier konden ze van op afstand in alle veiligheid werken en ook de kinderen opvangen indien nodig.

Homeworking heeft sowieso het voortouw genomen in 2020, maar in de perioden buiten de lockdowns, bood Crelan haar medewerkers ook de gelegenheid om op vrijwillige basis op de hoofdzetel te werken in een tweeploegensysteem waarbij een week thuiswerk en een week zetelwerk afwisselden.

Op de hoofdzetel en in de agentschappen nam Crelan uiteraard alle veiligheidsmaatregelen zoals 1,5 m. afstand, mondmaskers, gel, schermen en een aangepast poetsschema.

Om het thuiswerk te faciliteren nam Crelan begeleidende maatregelen zoals het ter beschikking stellen van materiaal, van een psychosociale hulplijn bij onze Externe Preventiedienst Securex, van tips rond ergonomie, enz. Bovendien werd de mogelijkheid geboden om via een groepsaankoop aan een voordelig tarief een bureaustoel aan te kopen.

Aan de hand van een digitale bevraging peilde de bank ook naar het sentiment en mening van de medewerkers over de aanpak van de gezondheidscrisis.

Via verschillende initiatieven zoals info-video's, een fotowedstrijd, het toesturen van een pakket herbruikbare mondmaskers voor de familie, e-pero's, een feestmand op 31 december en een digitale nieuwjaarsmeeting heeft de bank de groepsgeest en het moraal van de collega's ondersteund.

Daarnaast liepen ook enkele algemene initiatieven rond welzijn op het werk zoals opleidingen stressmanagement en het proactief opmerken van burnoutsignalen en de invoering van het programma Care@Crelan dat de opvang en begeleiding van langdurig zieke collega's centraal stelt.

New way of working

Door de coronacrisis hebben we anders leren werken: vanop afstand en digitaal. Crelan wil de positieve ervaringen uit deze nieuwe manier van werken meenemen en startte dan ook het project New way of working op. Het project zal in overleg met de sociale partners vastleggen hoe we na corona zullen werken.

De klemtoon ligt op meer autonomie over de plaats van werk, de manier waarop een collega zijn werk regelt en in verband met duurzame mobiliteitskeuzes. Hierbij zal aandacht uitgaan naar output en een sterke samenwerking. Om deze nieuwe werkwijze te ondersteunen en faciliteren zal de bank investeren in opleiding voor aangepaste leiderschapsstijlen, in outputmanagement, in een aangepaste ergonomie en inrichting van het hoofdkantoor en in moderne IT-applicaties.

IT-ontwikkelingen en projecten in ontwikkeling

40 grote en 150 kleinere projecten

40 grote en 150 kleinere businessprojecten stonden op de IT- menukaart 2020. Dit waren zowel in eigen beheer uitgewerkte projecten als uitbestede opdrachten die de IT-teams opvolgden en coördineerden.

Enkele van de belangrijkste opleveringen waren:

- Het invoeren van extra functies bij de digitale kanalen Crelan Mobile en myCrelan (meer informatie hierover is beschikbaar onder het punt ‘Uitbreiding van het digitale aanbod’ op blz. 57);
- de technische implementatie van de Comarch-applicatie in het kader van de nieuwe Crelan Wealth Management-tool, gepland voor 2021;
- het toevoegen van extra functies in de kredietapplicatie Creops waardoor kredieten zonder gemandateerde Crelan-rekening mogelijk worden en het lasten- en inkomstenbeheer efficiënter verloopt.

Een veilige bankomgeving

In het kader van de continue aandacht voor een veilige bankomgeving deed Crelan in 2020 ook enkele omvangrijke investeringen zoals:

- een aangescherpte beveiliging tegen zogenaamde DDOS-aanvallen (Distributed Denial Of Service). Dergelijke aanvallen hebben een destabilisatie van applicaties tot doel;
- een versterkte beveiliging van de interne businessapplicaties, de zogenaamde De-Militarized Zone (DMZ), door een renovatie van de componenten van het datacenternetwerk;
- de introductie van een nieuw platform voor de digitale kanalen myCrelan en Crelan Mobile. Dit platform biedt naast extra beveiliging tegen ongewenste inmenging ook meer schaalgrootte en extra cloudfaciliteiten;
- Het activeren van de recentste softwareversies voor alle kritische databankbeheersystemen en voor de bedrijfskritische applicaties.

Tot slot werd in het kader van New Way of Working ook een project opgestart dat in 2021 een centrale aansturing en beheer zal opzetten voor alle toestellen die op dat moment met het Crelan-netwerk connectie maken.

Logistieke projecten

2020 was een extra druk jaar in het kader van de logistieke infrastructuur.

Door de COVID-19-pandemie en de genomen veiligheidsmaatregelen moest in maart de capaciteit afstandswerken in een korte tijdspanne exponentieel uitgebreid worden. Gelukkig was thuiswerken al ingeburgerd in de bank, maar de transformatie naar 100% afstandswerken vroeg niettegenstaande heel wat inspanning.

En ook in het kader van het project New Way of Working, waarmee Crelan de werkplek van de toekomst wil voorbereiden, zetten de IT-collega's in het najaar de eerste logistieke stappen en voorbereidingen.

Een eerste realisatie hiervoor is gepland begin 2021 met het vervangen van de Thin-client-toestellen door laptops. Elke zetelmedewerker zal dus voortaan met een laptop werken op de zetels en thuis.

Voor de kantoormedewerkers is dezelfde actie ingepland voor de tweede jaarhelft van 2021 en deze gaat gepaard met de volledige uitrol van een nieuw WAN-netwerk (Wide Area Network) dat de capaciteit van het netwerk verder stevig verhoogt. Hierdoor zullen ook de mogelijkheden om videoconferenties te organiseren toenemen.

Voorbereiding voor het AXA-project

In de drukke agenda van de IT-collega's ging ook veel aandacht naar de verdere voorbereiding van de overname van AXA Bank.

Het accent lag hierbij op het uittekenen van het toekomstige IT-landschap voor de fusiebank, de planning van de migratie en integratie van datagegevens en het inschatten van de workload en de nodige budgetten. Hiervoor wierf Crelan ook enkele nieuwe IT-collega's met specifieke kennis aan.

Het beheer van de portefeuille

Het financieel beleid en het investeringsbeleid in de obligatieportefeuille bij de groep Crelan is gestoeld op veiligheid en zekerheid.

Voor het financieel beleid wordt het rente-, optie- en liquiditeitsrisico onder diverse gesimuleerde stress-scenario's opgemeten. Het opgelegde en goedgekeurde limietenkader zorgt ervoor dat de rentabiliteit en solvabiliteit onder geen enkel beding in het gedrang mogen komen.

Het investeringsbeleid in de obligatieportefeuille wijzigde niet in 2020. De portefeuille is een onderdeel van de buffer aan hoog-liquide activa om toekomstige periodes van liquiditeitsstress te kunnen overbruggen. Obligaties zijn immers makkelijk mobiliseerbaar door ze te gebruiken als onderpand in interbancaire ontleningen.

In 2020 maakte Crelan hiervan gebruik door deel te nemen aan het TLTRO3-programma van de ECB waarbij op korte termijn liquiditeiten werden aangetrokken aan -1%, weliswaar onder voorwaarde van voldoende productie aan kredieten.

Door de relatief lage rentestanden in 2020 en om haar klanten te ondersteunen tijdens de COVID-19-crisis verkoos Crelan om de overtollige liquiditeiten eerder te mobiliseren in de kredietportefeuille dan in de obligatieportefeuille. De gemiddelde looptijden van de productie kredieten zijn gevoelig

hoger dan de looptijden van het commercieel passief met het risico op de aantasting van de rentemarge bij substantiële rente- en curvebewegingen. Daarom maakt Crelan regelmatig gebruik van indekkingen via renteswaps.

Alice, dochter van Hans Aelbrecht, fotograaf – designer, is al oud genoeg om buiten te spelen, zodat papa Hans in alle rust zijn creativiteit kan botvieren.

5. Crelan, een veilige bank

Binnen de bank zijn verschillende afdelingen verantwoordelijk voor het Beheer van de risico's. Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste activiteiten die ervoor zorgen dat Crelan een veilige bank is en blijft.

Algemeen Risk Management

Risk Management legt zich toe op diverse specialisaties:

- het identificeren, meten, opvolgen en sturen van krediet-, financiële, operationele en IT Security-risico's.

- het verlenen van advies in alle grote kredietdossiers.
- het ontwikkelen en valideren van interne modellen die gebruikt worden in het kader van IRB (Internal Rating Based aanpak) en van IFRS 9.
- het opmaken, coördineren en valideren van de reglementaire rapporten zoals ICAR (Internal control annual report), ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process), ILAAP (Internal Liquidity Adequacy Assessment Process), het Recovery Plan, het derdepijlerverslag, …

De bank richtte verschillende interne risicocomités op om het beheer van de risico's zo adequaat mogelijk te organiseren. Deze risicocomités bewaken de krediet-, de financiële, de operationele (inclusief de permanente controles), de informaticarisico's en ook de risico's die verband houden met de entiteiten.

De bank heeft ook een Risk Appetite Framework geïmplementeerd dat rekening houdt met een aantal belangrijke indicatoren voor de solvabiliteit, liquiditeit, rendabiliteit en andere parameters van de kredietportefeuille. De naleving van de limieten wordt minimaal driemaandelijks gecontroleerd.

De COVID-19-crisis vroeg heel wat aandacht van Risk Management. Periodiek stelde het team een stand van zaken op van de invloeden die de pandemie had op de verschillende risico's (kredietrisico, liquiditeitsrisico en operationeel risico). Op basis van deze bevindingen ondernam de bank de nodige acties om deze risico's adequaat te beheren.

Kredietrisico

Crelan beheerst het kredietrisico op basis van zowel het kredietbeleid als via een scheiding van machten bij de kredietactiviteit. Zo volgen verschillende comités de risico-appetijt op.

De bevoegdheid om kredieten toe te kennen is verdeeld tussen het Directiecomité en het Kredietverbintenissencomité volgens bepaalde niveaus van kredietomloop en rating van de klanten. Bovendien is er ook een bevoegdheidsdelegatie binnen het kredietdepartement.

Het Krediettoezichtcomité is bevoegd voor het beheer van de kredietomloop, onder meer voor de kredieten op de 'kredietbewakingslijst'.

Het Kredietprovisioneringscomité heeft de bevoegdheid om klanten in 'kwalitatieve default' te plaatsen, waardeverminderingen te bepalen en aan te passen, kredieten op te zeggen en schuldvorderingen af te schrijven.

De kredietlimieten worden jaarlijks geactualiseerd in het kader van het globale kredietrisico van de Bank en worden goedgekeurd door het Risicocomité en de Raad van Bestuur.

Het kredietrisico wordt beheerd aan de hand van ratingmodellen die een score toekennen aan elke kredietklant. Deze rating van de klant is doorslaggevend voor de beslissingen inzake kredietoekenning en -beheer. De performantie van de modellen wordt regelmatig opgevolgd en de resultaten worden gevalideerd en goedgekeurd door een specifiek comité, met name Comeri.

Voor elk dossier dat binnen de bevoegdheid van het Kredietverbintenissencomité en/of het Directiecomité valt, is een onafhankelijk advies van Risk Management noodzakelijk.

Renterisico, liquiditeitsrisico en marktrisico

Sinds 2013 verloopt de opvolging van de financiële risico's voor alle bancaire entiteiten via een gecentraliseerde systematiek. Op deze manier wordt via de financiële risico-opvolging de groepsstructuur verder versterkt en worden alle entiteiten operationeel geïntegreerd in het financieel beleid en de risico-opvolging van de Groep. Voor Crelan Insurance is enkel het tegenpartijrisico geïntegreerd in de opvolging op groepsniveau.

De belangrijkste risico-indicatoren zijn:

- de globale Value at Risk (VaR), een model ontwikkeld door het departement Risk Management Finance voor alle financiële risico's van de groep zowel in normale als in stressomstandigheden;
- een vastrentende reverse cumulatieve gap voor het renterisico;
- de LGD-limieten (Loss Given Default) voor het tegenpartij- en landenrisico;
- ratio's voor het liquiditeitsrisico (LCR).

ALM (Asset Liabilities Management) is verantwoordelijk voor de opvolging van het rente-, optie- en liquiditeitsrisico binnen de bank. Deze afdeling ontwikkelt de modellen voor de identificatie, analyse, bewaking en rapportering van deze risico's. Risk Management valideert op haar beurt deze modellen.

Zowel de interne vastrentende gap als de reglementaire rapportering van het renterisico worden door Risk Management gecontroleerd.

Het renterisico wordt ingedekt met financiële instrumenten zoals interest rate swaps, caps en swaptions.

De verantwoordelijkheid voor het beheer en rapportering van de financiële risico's, alsook de controle van de geldende limieten liggen in eerste instantie bij de diverse business-lijnen zelf. Risk Management is verantwoordelijk voor de tweedelijnscontrole van deze financiële limieten door een onafhankelijke validatie van de door ALM en Financieel Beleid gerapporteerde gegevens. Op die manier wil Crelan fouten uitsluiten in rapporten voor de regelgevende instanties, het financieel comité, het Directiecomité en de Raad van Bestuur.

Operationele risico's

Een waarschuwingsmechanisme is in gebruik om belangrijke operationele incidenten op te sporen. Het team Operational Risk Management stelt ook sleutelindicatoren in werking om na te gaan in welke mate processen risicogevoelig zijn en om de kwaliteit van de meldingen van incidenten door de verschillende afdelingen op te volgen.

Op functioneel vlak kan Risk Management als beheerder van de operationele risico's rekenen op een netwerk van een dertigtal risicocorrespondenten die als taak hebben om de operationele incidenten van hun processen te rapporteren en hiervoor gesensibiliseerd zijn.

De controlesystemen zijn onder andere gebaseerd op een gedetailleerde cartografie van de risico's (Enterprise Risk Management) met als objectief om:

- een beschrijving te maken van de processen in de vorm van flowcharts,
- inherente risico's en de bestaande controles te identificeren,
- residuele risico's te onderkennen;
- geschikte herstelmaatregelen voor de geïdentificeerde risico's uit te werken.

IT-Security risico's

De financiële sector is momenteel vaak het doelwit van aanvallen op de veiligheidsbarrières die ze heeft ingesteld. Als bedrijf komt het erop aan om continu te monitoren en de werking en organisatie adequaat af te stemmen op de risico's.

De bank splitste haar Security-werking op in twee niveaus, een zogenaamde eerste lijn die zich concentreert op de operationele opvolging en een tweede lijn die zich bezighoudt met het omschrijven van de risico's, het uitwerken van het beleid en het uitvoeren van de controles.

De bank maakte ook werk van een stappenplan om het intern bewustzijn over deze groeiende risico's zoals hacking- en phishing-technieken, enzovoort verder te versterken.

Als onderdeel van een continu verbeteringsprogramma met verhoogde maatregelen en monitoring werd de infrastructuur van de bank verder beveiligd. Verschillende projecten met betrekking tot deze interne beveiliging werden gerealiseerd. Dit programma richt zich trouwens ook naar de elektronische dienstverlening aan klanten en naar de klantenbewustwording over het veilig bankieren. Zo heeft bijvoorbeeld de afdeling Compliance in 2020 opnieuw veel aandacht besteed aan sensibilisering rond het thema phishing, fraude en bescherming van de privacy.

De afspraken die we met leveranciers maakten over de veiligheid van onder meer de bescherming van private gegevens en geoutsourcete activiteiten werden versterkt en strikt gemonitord.
Deze elementen zijn uiteraard onderworpen aan een herhaaldelijke controle van de eerste en tweede verdedigingslijnen.

Tot slot investeerde Crelan in de voorbereiding van de toekomstige infrastructuur en organisatie van de bank met het oog op de overname en integratie van AXA Bank. Deze projecten nemen vanzelfsprekend van bij de start een toekomstgerichte beveiliging mee.

Recoveryplan

Crelan stelde een Recoveryplan (herstelplan) op volgens de aanbevelingen van de toezichthouder.

Op basis van de EBA-richtsnoeren stelde de bank meerdere risico-indicatoren op in de domeinen solvabiliteit, liquiditeit en rentabiliteit. Voor elke indicator zijn waarschuwingsdrempels en een kritische hersteldrempel gedefinieerd zodat in geval van overschrijding herstelopties in uitvoering kunnen worden gesteld.

De bank ontwikkelde hiervoor vijf scenario's: liquiditeitscrisis, rentestijging, kredietcrisis, algemene (systeem)crisis wegens een operationeel incident en een specifiek scenario gelinkt aan de entiteit Europabank.

Voor elk van deze vijf scenario's definieerde Crelan vier mogelijke herstelopties die snel en desgevallend gelijktijdig in werking kunnen worden gesteld.

In elk van deze gevallen laten de beoogde herstelopties de Groep toe om uit de gevarenzone te komen.

IFRS 9

In het kader van de implementatie van de nieuwe boekhoudkundige standaard IFRS 9 heeft Risk Management de nieuwe vereisten ingevoerd met betrekking tot de modellering van de risicoparameters.

ICAAP / ILAAP

Het doel van deze rapporten is na te gaan of de bank over voldoende eigen vermogen en liquiditeit beschikt, wat het geval is.

Het eigen vermogen van de bank maakt het immers mogelijk om alle risico's te dragen die voortvloeien uit haar activiteiten en haar liquiditeitspositie ligt ver boven de wettelijke minima waardoor het hoofd kan geboden worden aan stressscenario’s.

Bij de beoordeling van de kapitaalvereisten spelen de kwaliteit en de relevantie van de interne modellen een belangrijke rol. De solvabiliteit hangt immers af van zowel de omvang van het eigen vermogen als van de kwaliteit (meer of minder risicovol) van de activa. De hoogte van het risico is dus vooral gebaseerd op de risicoweging die aan de verschillende activa wordt toegekend. Deze risicoweging is op haar beurt hoofdzakelijk het resultaat van door interne modellen (IRB) gemaakte voorspellingen van wanbetaling en van de potentieel verwachte verliezen.

Het IRB-raamwerk wordt periodiek herzien en gevalideerd door Crelan en de toezichthouder.

De kwaliteit van onze modellen en de daaruit voortvloeiende risico's toont aan dat de bank een zeer voorzichtige risicobenadering ontwikkelt, waardoor we eind 2020 een CET1-solvabiliteitsratio van ruim boven 21% hebben.

Data quality

De bank heeft een grootschalig project opgestart om de kwaliteit van de gegevens die worden gebruikt in haar operationele processen en in de interne, externe en regelgevende rapportering aanzienlijk te verbeteren.

Dit project neemt enerzijds de governance en de effectieve uitwerking onder handen, anderzijds focust het op de gegevens van de kredietportefeuille om de dataprocessen verder te versterken.

Compliance

Minder betalingsfraude

Ook fraudeurs pasten hun werkwijze aan de nieuwe coronarealiteit aan en grepen meer naar de telefoon om consumenten thuis te misleiden. In die context heeft de bankenkoepel Febelfin in het najaar een sensibiliseringscampagne rond money mules (geldezels) gevoerd.
Crelan-klanten bleven in 2020 evenwel opvallend beter gespaard van schade door phishing dan het jaar voordien. De continue sensibilisering en de uitgewerkte preventiemaatregelen hebben op dat vlak hun nut aangetoond. Alertheid

blijft evenwel aangewezen omdat de fraudepatronen steeds wijzigen en fraudeurs zeer driest te werk gaan in hun pogingen om klanten te misleiden.

Actualisatie van klantgegevens

In 2020 trad de omzettingswet van de vijfde Europese richtlijn ter voorkoming van het witwassen van gelden en de financiering van terrorisme in werking. Deze wet leidde onder meer tot een specifiekere afbakening van de groep klanten met het statuut van politiek prominente personen en tot aangepaste modaliteiten voor het raadplegen van het register van de uiteindelijk begunstigden van rechtspersonen en andere juridische entiteiten.

In de aanpak voor het antiwitwassen lag in 2020 de nadruk op de actualisatie van de klantgegevens. Dit met als doel om tot een nauwkeurigere risicoclassificatie en een meer fijnmazige monitoring van de betalingstransacties te komen.

Bij deze actualisatie worden de correctheid van de persoonsgegevens (adres, telefoonnummer,…) gecheckt en bijkomende informatie ingewonnen over de aard en het doel van de klantenrelatie en over het te verwachten transactiepatroon.

Deze actualisatie voor alle klanten is in de tweede jaarhelft opgestart en loopt verder in 2021.

Gegevensbescherming

In 2020 werd verder gewerkt aan IT-projecten die de conformiteit van de gegevensverwerking met de privacy richtlijnen nog versterkt en die de privacy risico’s beperken.
De bank noteerde geen noemenswaardige probleemmeldingen op vlak van bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

COVID-19 zorgde voor ongerustheid bij een aantal klanten

Bij het begin van de eerste lockdownperiode, vanaf midden maart, wensten een aantal klanten belangrijke tegoeden in cash op te nemen. Ontradend advies kon verscheidene, voornamelijk oudere, klanten niet overtuigen om hun gelden doorheen deze crisis op rekening te behouden. Enkele maanden later evenwel zagen we het merendeel van deze cashopnames terugkeren. Wellicht omdat duidelijk werd dat de COVID-19-crisis het financiële systeem niet onder druk zette.

Interne Audit

Het Auditcharter beschrijft de algemene missie en de waarden van Interne Audit. De rollen en verantwoordelijkheden opgenomen in het Auditcharter en het Auditcomitécharter zijn afgestemd op de wet op het statuut en het toezicht op kredietinstellingen en beursvennootschappen.

Interne Audit verschaft op een onafhankelijke manier redelijke zekerheid - aan zowel de Raad van Bestuur, via het Auditcomité, als aan het Directiecomité - over de kwaliteit en doeltreffendheid van de interne controles, over het risicobeheer en over de systemen en processen van deugdelijk bestuur van de bank.

De scope van Interne Audit omvat alle activiteiten van de Groep. In de Groep geldt een uniforme auditmethodologie en rapportering aan het Auditcomité.

Voor Europabank zijn de auditactiviteiten geheel toevertrouwd aan een eigen specifieke auditdienst.

In de context van een 'Risk Based Auditing'-aanpak heeft Interne Audit naar aanleiding van nieuwe reglementeringen en nieuwe of gewijzigde activiteiten ook in 2020 het "Audit Universum" geüpdatet.

De opdrachten die Interne Audit in 2020 uitvoerde, hadden betrekking op verschillende domeinen: onder meer op de IRB-kredietmodellen, compliance, kredieten, IT,...

Interne Audit voert ook de opvolging uit van de correctieve acties. De status van de auditaanbevelingen wordt periodiek opgevolgd en gerapporteerd, zowel aan het Directiecomité als via het Auditcomité aan de Raad van Bestuur.

Inspectie van het Net

De afdeling Inspectie controleert de goede werking van de zelfstandige agentschappen door informatie op verschillende niveaus te verzamelen. Met deze informatie kan ze nagaan of het beheer van het agentschap volgens de vereisten van de Bank gebeurt.

Hiervoor voert een team van inspecteurs onaangekondigde controles uit in de agentschappen waarbij onder andere volgende elementen aan bod komen: de correctheid van de aanwezige kasgelden, de volledigheid van de kantooradministratie, de verwerking van boekhoudkundige documenten, het respecteren van Compliance- en andere regelgeving, de verwerking van kredietdossiers, …

Verder bezoeken de inspecteurs de agentschappen ook in het kader van kascontroles, kluizencontroles en het respecteren van de wettelijke bepalingen.

Daarnaast bestaat er op de hoofdzetel een periodiek systeem van basiscontroles waarbij de kasverrichtingen van de agentschappen worden gecontroleerd. De gestructureerde aanpak en een frequente opvolging zorgen ervoor dat signalen snel kunnen opgevangen en verwerkt worden.

Naast de controle van de kasverrichtingen in de agentschappen, zijn er fraudepreventieonderzoeken en controles op de financiële gezondheid van de agenten. Deze controles omvatten heel specifieke materies zoals voorafgaande screening van en advies over kandidaat-agenten en kandidaat-agentschapsmedewerkers, behandeling van klachten waarbij een agent of een agentschapsmedewerker betrokken is, saldobevestigingen, controles na hold-ups ...

Inspectie is daarnaast verantwoordelijk voor de uitwerking, actualisatie en coördinatie van het Crelan Charter waarin de belangrijkste afspraken tussen de Bank en de zelfstandige agentschappen opgenomen zijn. Het Charter dient als belangrijk referentiekader om tot een correcte samenwerking te komen tussen de agent en de Bank zodat enerzijds de wettelijke en reglementaire bepalingen gerespecteerd worden en anderzijds de klanten correct en efficiënt bediend worden.

Het kwaliteitsmodel van Inspectie stuurt de frequentie van controles en de aard van onderzoeken en inspecties aan. De resultaten van de onderzoeken leveren een risicoscore op volgens vijf categorieën van low tot high risk. Deze risicoscore wordt aan elk agentschap toegekend op basis van drie

elementen: de administratieve en boekhoudkundige correctheid, de financiële gezondheid en de inbreuken op het Crelan Charter.

De COVID-19-crisis beïnvloedde in sterke mate de inspectiebezoeken in 2020, waardoor deze aangevuld werden met extra controles vanop afstand.

Het Comité voor Opvolging van het Kwaliteitsmodel (COK) volgt in eerste instantie de vaststellingen van de verschillende controles op en het bepaalt welke herstelacties er precies nodig zijn als reactie op de eventuele knipperlichten. Het COK behandelt daarnaast klachten als de betrokkenheid van de agent in vraag wordt gesteld en bespreekt elke melding van een vastgestelde anomalie door een andere directie om te beslissen over de gepaste actie naar de agent toe.

Bij overschrijding van de beslissingsbevoegdheid of bij vaststellingen die een domeinoverschrijdende behandeling vragen, verwijst het COK het dossier door naar het Bemiddelings- en Adviescomité (BAC) dat over een grotere beslissingsbevoegdheid beschikt. Het BAC is samengesteld uit twee directieleden en vertegenwoordigers van Compliance, de Commerciële Directie, Juridische Zaken en Inspectie. De resultaten van de besprekingen in het BAC worden gerapporteerd aan het Directiecomité en het Auditcomité.

Het team van kantoor Gurdebeke – Van Hal in Tielt organiseerde een verkoop van mondmaskers en schonk de opbrengst aan de lokale stichting ‘Me to you’ die strijdt tegen leukemie.

Dhr. Vindevogel van ‘Me to you’ samen met Carine en Ilse van het kantoor.

6. Crelan, een maatschappelijk geëngageerde en duurzame bank

Een duurzame werking bij Crelan

Duurzaamheid als automatisme

Duurzaamheid zit in de genen van Crelan. Door onze strategie, ons werkterrein en onze beperkte omvang is onze werking per definitie al vrij duurzaam.

Zo is Crelan een nationale speler die zich richt op de kerntaken van een bankier, namelijk de gelden die spaarders en beleggers haar toevertrouwen omzetten in kredieten voor Belgische particuliere gezinnen en ondernemers. Crelan haalt met andere woorden geen inkomsten uit speculatieve transacties, maar ondersteunt ten volle de lokale initiatieven van haar klanten.

Als coöperatieve bank is Crelan niet beursgenoteerd. Net als elke onderneming willen we groeien en meerwaarde creëren, maar we kunnen dat op eigen tempo doen. Beslissingen worden steeds genomen vanuit een perspectief op lange termijn en vanuit een voorzichtige houding om de belangen van de bank, haar medewerkers, haar klanten en haar coöperatieve aandeelhouders veilig te stellen.

Duurzaamheid in de praktijk

Crelan streeft naar een pragmatische benadering van het duurzaamheidsaspect met een continue aandacht voor een transitie naar een klimaatvriendelijke levenswijze.

Crelan vertaalt dit uitgangspunt concreet in aandacht voor:

- een continue verduurzaming van haar producten- en dienstenaanbod;
- een eerlijke, competente en gepersonaliseerde dienstverlening en advies voor haar klanten;
- een correcte vergoeding voor haar coöperatieve aandeelhouders;
- een aangename een motiverende werkomgeving voor haar medewerkers;
- groene investeringen in haar gebouwen en facilitaire diensten;
- de sponsoring van enkele getalenteerde kampioenen en de opleiding van jonge sporters in het veldrijden, het basketbal en de atletiek;
- een bijdrage aan de maatschappij waarin ze actief is via de Crelan Foundation;
- een participatie in het kapitaal en een lening aan Incofin, een fonds gespecialiseerd in microfinanciering in derdewereldlanden.

Voor meer concrete informatie over onze duurzame werking nodigen we de lezer uit om ons jaarlijks gepubliceerde duurzaamheidsverslag te raadplegen. Deze verslagen vindt u op de website van Crelan.

Sportsponsoring

Crelan beschouwt sport als een belangrijk onderdeel van een gezonde en evenwichtige levensstijl en als een factor van sociale cohesie die de mensen dichter bij elkaar brengt. Fairplay en teamspirit maken sport groots en zijn dan ook waarden die Crelan graag ondersteunt.

Crelan is sinds jaar en dag actief als sponsor van een aantal sportdisciplines. De bank kiest hierbij bewust voor disciplines waar er een grote interactie bestaat tussen de atleten en de supporters. De atleten die gesponsord worden, zijn professioneel met hun discipline bezig, gaan volop voor resultaat en staan tegelijkertijd dicht bij hun supporters. Het zijn waarden waar Crelan zich perfect in herkent.

Basketbal

<u>Crelan op het parket met de Belgian Cats en de Belgian Lions!</u>

Crelan steunt sinds mei 2019 onze nationale trots in het basketbal: de Belgian Cats en de Belgian Lions. Samen met de Belgische Basketfederatie wil Crelan verder bouwen aan de successen van de Cats & Lions. Crelan investeert ook in de toekomst en is de enige hoofdsponsor van de Young Belgian Cats & Lions (U20) en van de nationale ploeg 3x3, de nieuwe populaire 'street'-variant van het klassieke basketbal. De professionele ondersteuning van jonge Belgische talenten is hierbij van cruciaal belang. Deze initiatieven onderstrepen dat Crelan zich op lange termijn engageert voor het Belgische basketbal.

Veldrijden

Sinds 2000 is Crelan actief als sponsor in het wielrennen, toen nog onder de naam Landbouwkrediet. De filosofie was steeds om jong Belgisch wielertalent de kans te geven zich te ontplooien en hen in de ploeg te omringen door enkele gevestigde waarden.

<u>Crelan sponsort ook meervoudig wereld- en Belgisch kampioene Sanne Cant</u>

Sinds september 2019 is Crelan hoofdsponsor van het dames veldritteam IKO-Crelan, met meervoudig Belgisch- en Wereldkampioene Sanne Cant als kopvrouw. Naast het ondersteunen van de Dames Elite engageert de bank zich eveneens in het opleidingstraject van de jeugdteams U17 en U19 zodat ook jong Belgisch veldrittalent alle kansen krijgt voor de toekomst.

Atletiek

Crelan is al sinds 2011 trouwe partner van de **familie Borlée**, die tot de wereldtop behoort in de 400m en de 4x400m. Als merkambassadeurs voor Crelan zijn **Kevin**, **Jonathan**, **Dylan** gedurende hun hele carrière bijzonder toegankelijk en open gebleven naar hun supporters toe, en dat terwijl ze al 10 jaar aan de top van de internationale atletieksport staan. En dat is net wat Crelan zo belangrijk vindt, een gedreven en professionele dienstverlening aan haar klanten bieden in een gepersonaliseerde vertrouwensrelatie.

Sandy De Leus, IT service manager: “Een homeoffice is misschien geen clean desk, maar in tijden van corona, is het belangrijk dat je toch je eigen plaatsje thuis hebt om je werk te kunnen doen.”

7. Bedanking

2020 stond volledig in het teken van de gezondheidscrisis, een moeilijke periode voor ieder van ons. Niet in het minst voor diegenen die geconfronteerd werden met gezondheidsproblemen en/of met inkomstenverlies door de economische gevolgen van de lockdowns.

Als essentiële dienstverlener was het belangrijk dat we beschikbaar bleven voor onze klanten en hen op een veilige manier konden ontvangen. Vanuit de Raad van Bestuur hebben we de nodige acties en investeringen hiervoor van nabij opgevolgd en ondersteund, onder meer de snelle omschakeling naar perioden van 100% thuiswerk door de collega's van de zetels.

Solidariteit kan in dergelijke periode nóg meer een verschil maken. Daarom is de Raad ook verheugd met het mooie resultaat van de Crelan Foundation* in 2020. Toeval of niet, 21 van de 34 ondersteunde initiatieven in 2020 stonden in het teken van 'gezondheid'.

In datzelfde kader vonden de niet-uitvoerende leden van de Raden van Bestuur het belangrijk om in dit moeilijke jaar een deel van hun jaarlijkse bestuursvergoeding in te leveren en vervolgens dit bedrag aan te wenden voor de aankoop van herbruikbare mondmaskers voor de medewerkers en hun familieleden.

Dat Crelan in deze omstandigheden toch nog goede resultaten kan voorleggen, is niet alleen het resultaat van een doordacht beleid maar ook van de inspanningen en toewijding van onze medewerkers en het vertrouwen dat we krijgen van onze klanten en coöperatieve aandeelhouders.

In naam van alle leden van de Raad van Bestuur van CrelanCo CV en van Crelan NV houden wij eraan u hiervoor van harte te danken.

In 2021 wensen wij iedereen het afscheid van corona en een nieuwe agenda met vele warme ontmoetingen toe.

Luc Versele	Jean-Pierre Dubois
Voorzitter Raad van Bestuur	Voorzitter Raad van Bestuur
Crelan NV	CrelanCo CV

* Meer informatie over de initiatieven in het kader van de Crelan Foundation is beschikbaar in het Duurzaamheidsverslag 2020 van Crelan en op www.crelan.be.

Het jaarverslag van de Groep Crelan wordt in het Nederlands en in het Frans uitgegeven.
Het kan geraadpleegd worden op www.crelan.be.
Het verslag is een realisatie van de Directie Secretariaat-generaal en Corporate Communication van de Groep Crelan.
Voor alle inlichtingen kunt u zich wenden tot:
Ortwin De Vliegher, Secretaris-Generaal en director Corporate Communication, general.office@crelan.be.

Tim Barbaix, senior medewerker controle en reporting operations :"Wherever life plants you, bloom with grace."

5.20.4 Controle van de financiële informatie en verslagen

De jaarrekeningen voor boekjaar 2018, 2019 en 2020 werden gecontroleerd en goedgekeurd door EY Bedrijfsrevisoren bv, De Kleetlaan 2, 1831 Diegem, vertegenwoordigd door dhr. Jean-François Hubin.

De verslagen van de revisor worden hierna openomen.

5.20.4.1 Boekjaar 2018

Ernst & Young
Réviseurs d'Entreprises
Bedrijfsrevisoren
De Kleetlaan 2
B - 1831 Diegem

Tel: +32 (0)2 774 91 11
Fax: +32 (0)2 774 90 90
ey.com

Building a better working world

Verslag van de commissaris aan de algemene vergadering van Groep Crelan over het boekjaar afgesloten op 31 december 2018

Overeenkomstig de wettelijke en statutaire bepalingen, brengen wij u verslag uit in het kader van ons mandaat van commissaris van Groep Crelan (de "Vennootschap") en van de dochterondernemingen (samen de "Groep"). Dit verslag omvat ons oordeel over het geconsolideerde overzicht van de financiële positie op 31 december 2018, het geconsolideerde overzicht van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, het geconsolideerde overzicht van het eigen vermogen en het geconsolideerde overzicht voor de kasstromen van het boekjaar afgesloten op 31 december 2018 en over de toelichting (alle stukken gezamenlijk de "Geconsolideerde Jaarrekening") en omvat tevens ons verslag betreffende overige door wet- en regelgeving gestelde eisen. Deze verslagen zijn één en ondeelbaar.

Wij werden als commissaris benoemd door de algemene vergadering op 27 april 2017, overeenkomstig het voorstel van het bestuursorgaan uitgebracht op aanbeveling van het auditcomité en op voordracht van de ondernemingsraad. Ons mandaat loopt af op de datum van de algemene vergadering die zal beraadslagen over de Geconsolideerde Jaarrekening afgesloten op 31 december 2019. We hebben de wettelijke controle van de Geconsolideerde Jaarrekening van de Groep uitgevoerd gedurende twee opeenvolgende boekjaren.

Verslag over de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening

Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de wettelijke controle uitgevoerd van de Geconsolideerde Jaarrekening van Groep Crelan, die het geconsolideerd overzicht van de financiële positie op 31 december 2018 omvat, alsook het geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, het geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen en het geconsolideerd kasstroomoverzicht over het boekjaar afgesloten op die datum en de toelichting, met een geconsolideerd balanstotaal van € 20.445.851.317 en waarvan de geconsolideerde resultatenrekening afsluit met een winst van het boekjaar van € 65.794.729.

Naar ons oordeel geeft de Geconsolideerde Jaarrekening een getrouw beeld van het geconsolideerde eigen vermogen en van de geconsolideerde financiële positie van de Groep op 31 december 2018, alsook van de geconsolideerde resultaten en de geconsolideerde kasstromen voor het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards zoals goedgekeurd door de Europese Unie ("IFRS") en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

Basis voor ons oordeel zonder voorbehoud

We hebben onze controle uitgevoerd in overeenstemming met de International Standards on Auditing ("ISAs"). Onze verantwoordelijkheden uit hoofde van die standaarden zijn nader beschreven in het gedeelte "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening" van ons verslag.

Wij hebben alle deontologische vereisten die relevant zijn voor de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening in België nageleefd, met inbegrip van deze met betrekking tot de onafhankelijkheid.

Wij hebben van het bestuursorgaan en van de aangestelden van de Vennootschap de voor onze controle vereiste opheldering en inlichtingen verkregen.

Société civile sous la forme d'une société coopérative à responsabilité limitée
Burgerlijke vennootschap onder de vorm van een coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
RPM Bruxelles - RPR Brussel - E.U.E. - T.V.A. BE 0446.334.711 - IBAN N° BE71 2100 9059 0060
* agissant au nom d'une société/handelend in naam van een vennootschap

A member firm of Ernst & Young Global Limited

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Kernpunten van de controle

De kernpunten van onze controle betreffen die aangelegenheden die volgens ons professioneel oordeel het meest significant waren bij onze controle van de Geconsolideerde Jaarrekening van de huidige verslagperiode.

Deze aangelegenheden werden behandeld in de context van onze controle van de Geconsolideerde Jaarrekening als een geheel en bij het vormen van ons oordeel hieromtrent en derhalve formuleren wij geen afzonderlijk oordeel over deze aangelegenheden.

Waardeverminderingen op kredieten

- Beschrijving van het punt en het auditrisico:

Per 31 december 2018 bedraagt de kredietportefeuille van Groep Crelan € 16.842.619.931 (bruto, gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs) en de gerelateerde waardeverminderingen bedragen € 161.749.817.

Waardeverminderingen vertegenwoordigen de Groep's beste schatting van de verwachte kredietverliezen op balansdatum. Ze worden berekend op basis van het falingsrisico over verschillende tijdshorizons, afhankelijk of het kredietrisico van de ontlener significant is gestegen sinds het krediet werd verleend:

- de waardeverminderingen voor de blootstellingen waarvoor het kredietrisico niet significant is gestegen ('*stage 1*') zijn gebaseerd op verwachte kredietverliezen over een periode van 12 maanden;
- de waardeverminderingen voor de blootstellingen waarvoor het kredietrisico wel significant is gestegen ('*stage 2*' en '*stage 3*') zijn gebaseerd op verwachte kredietverliezen over de ganse levensduur van het krediet.

Berekeningen van de verwachte kredietverliezen zijn naar waarschijnlijkheid gewogen schattingen van de huidige waarde van de kastekorten, waarbij gebruik wordt gemaakt van modellen, scenario's worden toegepast, en rekening wordt gehouden met de impact van historische verliezen aan de ene kant en toekomstgerichte informatie aan de andere kant. De invoer voor deze modellen is onder andere gebaseerd op historische verliespercentages, kredietvoorwaarden en kasstroomprojecties, subjectief beoordeeld om de assumpties te bepalen ter berekening van de waardeverminderingen.

Belangrijke subjectieve beoordelingen in het proces zijn:

- de gebruikte criteria om blootstellingen met een significante stijging van het kredietrisico te identificeren (en de corresponderende 'stage');
- assumpties gebruikt in het model voor verwachte kredietverliezen zoals de financiële toestand van de ontlener (en zijn corresponderend falingsrisico), en het kredietverlies dat zou worden geleden in geval van faling (hetgeen afhankelijk is van de verwachte recuperatiewaarde van het onderpand, indien aanwezig);
- de opname van toekomstgerichte informatie;
- toegepaste manuele aanpassingen in het geval dat de op gegevens gebaseerde parameters of berekeningen door het management niet als representatief werden beoordeeld voor de huidige risico's en voorwaarden van de portefeuille.

Aangezien de kredieten en de gerelateerde waardeverminderingen significant zijn voor de geconsolideerde balans en de geconsolideerde winst- en verliesrekening, en gezien de mate van betrokken subjectieve beoordelingen en de gerelateerde onzekerheid van schattingen van waardeverminderingen, beschouwen we dit als een kernpunt voor onze controle.

- Samenvatting van de uitgevoerde auditprocedures :

We hebben onder andere de volgende auditprocedures uitgevoerd:

- We hebben het ontwerp en de effectiviteit van de controles beoordeeld en getest met betrekking tot het verlenen van het krediet, het managementproces aangaande kredietrisico (inclusief de periodieke beoordeling van kredieten, de bewaking van de kredietkwaliteit van de ontlener door gebruik te maken van indicatoren zoals dagen achterstand en leningen met respijt ('forbearance'), en de bepaling van de rating), de informatiestroom tussen de bronsystemen en de berekeningstool van de verwachte kredietverliezen, en de modelontwikkeling en -bewaking (specifiek het proces van onafhankelijke validatie).

- We hebben de kredietinventaris waarvoor verwachte kredietverliezen werden berekend vergeleken met de kredieten opgenomen in de Geconsolideerde Jaarrekening.

- Met betrekking tot de modellen voor verwachte kredietverliezen, hebben we onze experten ingeschakeld ter beoordeling van de geschiktheid van de modelmethodologie (in overeenstemming met de IFRS-vereisten).

- Voor een aantal kredieten (geselecteerd op zo'n manier dat de belangrijkste modellen voor verwachte kredietverliezen in termen van volume en/of risico werden afgedekt), hebben we de invoer gebruikt door het model voor verwachte kredietverliezen afgestemd met de bronsystemen, en hebben we de verdisconteerde kasstromen en het verwachte kredietverlies herberekend.

- Voor de waardeverminderingen bepaald op individuele basis, hebben we een steekproef van kredieten geselecteerd en hiervoor een gedetailleerd nazicht van het kredietdossier uitgevoerd. We hebben beoordeeld dat de Groep:

  - haar kredietrisicopolitiek heeft toegepast;
  - de kredietkwaliteit en de '*stage*' correct heeft ingeschat; en
  - de recupereerbaarheid van het krediet en de waardevermindering correct heeft ingeschat.

- Ter beoordeling van de redelijkheid van de toekomstgerichte informatie zoals geïncorporeerd in de modellen voor verwachte kredietverliezen, hebben we de vooruitzichten en de toegepaste waarschijnlijkheidswegingen aan de verschillende scenario's nagekeken, en hebben we deze vergeleken met ondersteunende informatie (externe economische informatie), indien van toepassing.

- Ter beoordeling van de geschiktheid van de manuele aanpassingen zoals toegepast door het management, hebben we de mogelijkheid in aanmerking genomen dat waardeverminderingen geïmpacteerd kunnen zijn door gebeurtenissen of trends die niet door de modellen van de Groep werden opgenomen, of door beperkingen in gegevens.

- Tot slot, hebben we beoordeeld dat de toelichtingen van de Geconsolideerde Jaarrekening (toelichtingen 4.4 en 7.2) volledig, accuraat en in overeenstemming zijn met de IFRS-vereisten.

Waardering van derivaten en boekhoudkundige verwerking van indekkingen

- Beschrijving van het punt en het auditrisico:

Groep Crelan heeft renteswaps (IRS) en rente-opties (caps en swaptions) afgesloten om zijn renterisico af te dekken. Deze derivaten worden tegen reële waarde geboekt, met wijzigingen in deze reële waarde via de winst- en verliesrekening.

Om het effect van deze wijzigingen in reële waarde via de winst- en verliesrekening te beperken, heeft Groep Crelan de meerderheid van deze derivaten toegewezen aan indekkingsrelaties op renterisico van portefeuilles van financiële activa of passiva (« portfolio fair value hedging »), zodanig dat deze portefeuilles van financiële activa of passiva eveneens worden gewaardeerd tegen reële waarde voor wat betreft het ingedekte renterisico. Deze herwaardering tegen reële waarde wordt geboekt in aparte daartoe bestemde lijnen van het actief of passief op de balans (« wijzigingen in de reële waarde van de ingedekte portefeuilles »).
Deze twee herwaarderingen tegen reële waarde (i.e. deze van de derivaten en deze van de ingedekte portefeuilles) neutraliseren elkaar in de winst- en verliesrekening, met enkel een netto effect voor de eventuele ineffectiviteit van de indekkingsrelatie.

Op 31 december 2018 hadden de derivaten gebruikt voor indekking positieve en negatieve reële waardes van respectievelijk € 37.189.365 en € -555.456.248. De herwaarderingen van de financiële portefeuilles ingedekte activa en passiva bedroegen respectievelijk € 456.291.644 en € -5.490.076. Een ineffectiviteit van € 692.931 (winst) werd geboekt in de winst- en verliesrekening.

Het auditrisico situeert zich enerzijds in de waardering van de derivaten (via complexe waarderingstechnieken) en anderzijds in de correcte boekhoudkundige verwerking van de indekkingsrelaties (waarvan de documentatie aan zekere vereisten moet voldoen en die gebaseerd zijn op een aantal veronderstellingen inzake verwachte toekomstige vervroegde terugbetalingen en heronderhandelingen van bepaalde types leningen).

- Samenvatting van de uitgevoerde auditprocedures :

We hebben de volgende procedures uitgevoerd:

- vergelijking van de reële waarde van de derivaten met de reële waarde zoals bevestigd door de externe tegenpartijen, in het kader van de zogenaamde « collateralisering ». Met de hulp van onze eigen waarderingsspecialisten hebben we de adequaatheid van de waarderingsmodellen beoordeeld, de gebruikte parameters (rentecurves, volatiliteitscurves) vergeleken met marktgegevens en de reële waarde nagerekend voor een steekproef van derivaten;

- beoordeling van de bestaande indekkingsdocumentatie om vast te stellen of deze aan de criteria voldoet zoals beschreven in de « carved-out » versie van IAS 39 zoals goedgekeurd door de Europese Unie, en beoordeling van de effectiviteitstoetsen om na te gaan of de indekkingsrelaties nog steeds effectief waren en of het ineffectieve gedeelte correct werd berekend. In het bijzonder hebben we het volume aan derivaten waarop indekking werd toegepast vergeleken met het geprojecteerde volume aan hypothecaire (en andere) leningen in de toekomst, rekening houdend met de veronderstellingen aangaande verwachte toekomstige terugbetalingen en heronderhandelingen van bepaalde types hypothecaire leningen, om eventuele over-indekking te identificeren die de effectiviteit van de indekkingsrelatie in het gedrang zou kunnen brengen;

- onderzoek, met de hulp van onze eigen specialisten, van het model ter voorspelling van toekomstige terugbetalingen en heronderhandelingen van bepaalde types hypothecaire leningen zoals gebruikt door de Groep en beoordeling van het correcte functioneren ervan in de afgelopen boekjaren;

- testen van de spreadsheets die worden gebruikt door de Groep om de indekkingsmodellen te bepalen om na te gaan of de boekingen correct waren en of de derivaten, waarvan de reële waarde op het moment van aanvang van de indekkingsrelatie niet nul was, correct werden verwerkt. We hebben deze spreadsheets afgestemd met enerzijds de onderliggende bronsystemen en anderzijds de Geconsolideerde Jaarrekening.

Tenslotte hebben we de geschiktheid van de informatie betreffende de derivaten zoals die werd toegelicht in de Geconsolideerde Jaarrekening in de toelichtingen 4.12, 4.13.2, 7.3.1 en 8.6 beoordeeld.

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan voor het opstellen van de Geconsolideerde Jaarrekening

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen van de Geconsolideerde Jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met IFRS en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften, alsook voor een systeem van interne beheersing die het bestuursorgaan noodzakelijk acht voor het opstellen van de Geconsolideerde Jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

In het kader van de opstelling van de Geconsolideerde Jaarrekening is het bestuursorgaan verantwoordelijk voor het inschatten van de mogelijkheid van de Vennootschap om haar continuïteit te handhaven; het toelichten, indien van toepassing, van aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling tenzij het bestuursorgaan het voornemen heeft om de Vennootschap te vereffenen of om de bedrijfsactiviteiten stop te zetten of geen realistisch alternatief heeft dan dit te doen.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle over de Geconsolideerde Jaarrekening

Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de Geconsolideerde Jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten en het uitbrengen van een commissarisverslag waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de ISAs is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat. Afwijkingen kunnen zich voordoen als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen genomen door gebruikers op basis van de Geconsolideerde Jaarrekening beïnvloeden.

Als deel van een controle uitgevoerd overeenkomstig de ISAs, passen wij professionele oordeelsvorming toe en handhaven wij een professioneel-kritische instelling gedurende de controle. We voeren tevens de volgende werkzaamheden uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de Geconsolideerde Jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of fouten, het bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden die op deze risico's inspelen en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Het risico van het niet detecteren van een van materieel belang zijnde afwijking is groter indien die afwijking het gevolg is van fraude dan indien zij het gevolg is van fouten, omdat bij fraude sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten om transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van het systeem van interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in het systeem van interne beheersing dat relevant is voor de controle, met als doel controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet zijn gericht op het geven van een oordeel over de effectiviteit van het systeem van interne beheersing van de Vennootschap en van de Groep;

- het evalueren van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van de door het bestuursorgaan gemaakte schattingen en van de daarop betrekking hebbende toelichtingen;

- het concluderen van de aanvaardbaarheid van de door het bestuursorgaan gehanteerde continuïteitsveronderstelling, en op basis van de verkregen controle-informatie, concluderen of er een onzekerheid van materieel belang bestaat met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden die significante twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de Vennootschap en de Groep om de continuïteit te handhaven. Als we besluiten dat er sprake is van een onzekerheid van materieel belang, zijn wij ertoe gehouden om de aandacht in ons commissarisverslag te vestigen op de daarop betrekking hebbende toelichtingen in de Geconsolideerde Jaarrekening of, indien deze toelichtingen inadequaat zijn, om ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot op de datum van ons commissarisverslag. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de continuïteit van de Vennootschap of van de Groep niet langer gehandhaafd kan worden;
- het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de Geconsolideerde Jaarrekening, en of deze Geconsolideerde Jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeeft op een wijze die leidt tot een getrouw beeld.

Wij communiceren met het auditcomité binnen het bestuursorgaan, onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante controlebevindingen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die we identificeren gedurende onze controle.

Omdat we de eindverantwoordelijkheid voor ons oordeel dragen, zijn we ook verantwoordelijk voor het organiseren, het toezicht en het uitvoeren van de controle van de dochterondernemingen van de Groep. In die zin hebben wij de aard en omvang van de controleprocedures voor deze entiteiten van de Groep bepaald.

We verstrekken aan het auditcomité binnen het bestuursorgaan een verklaring dat we de relevante deontologische vereisten inzake onafhankelijkheid naleven en we melden hierin alle relaties en andere aangelegenheden die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid zouden kunnen beïnvloeden, alsook, voor zover van toepassing, de bijbehorende maatregelen die we getroffen hebben om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Aan de hand van de aangelegenheden die met het auditcomité binnen het bestuursorgaan besproken worden, bepalen we de aangelegenheden die het meest significant waren bij de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening over de huidige periode en die daarom de kernpunten van onze controle uitmaken. We beschrijven deze aangelegenheden in ons verslag, tenzij het openbaar maken van deze aangelegenheden is verboden door wet- of regelgeving.

Verslag betreffende de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening.

Verantwoordelijkheden van de commissaris

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm (Herzien) bij de in België van toepassing zijnde ISA's, is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening, de verklaring van niet-financiële informatie gehecht aan dit jaarverslag en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport te verifiëren, alsook verslag over deze aangelegenheden uit te brengen.

Aspecten betreffende het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening en andere informatie opgenomen in het jaarrapport

Naar ons oordeel, na het uitvoeren van specifieke werkzaamheden op het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening, stemt dit jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening overeen met de Geconsolideerde Jaarrekening voor hetzelfde boekjaar, enerzijds, en is dit jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening opgesteld overeenkomstig artikel 119 van het Wetboek van vennootschappen, anderzijds.

In de context van onze controle van de Geconsolideerde Jaarrekening zijn wij tevens verantwoordelijk voor het overwegen, op basis van de kennis verkregen in de controle, of het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport een afwijking van materieel belang bevatten, hetzij informatie die onjuist vermeld is of anderszins misleidend is. In het licht van de werkzaamheden die wij hebben uitgevoerd, hebben wij geen afwijking van materieel belang te melden. Verder drukken wij geen redelijke mate van zekerheid uit over het jaarverslag en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport.

De niet-financiële informatie zoals vereist op grond van artikel 119, § 2 van het Wetboek van vennootschappen, werd opgenomen in een afzonderlijk verslag gevoegd bij het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening. Dit verslag van niet-financiële informatie bevat de door artikel 119, § 2 van het Wetboek van vennootschappen vereiste inlichtingen en is in overeenstemming met de Geconsolideerde Jaarrekening voor hetzelfde boekjaar. De Groep heeft zich bij het opstellen van deze niet-financiële informatie niet gebaseerd op een Europees of internationaal erkend referentiemodel. Verder drukken wij geen enkele mate van zekerheid uit over individuele elementen opgenomen in deze niet-financiële informatie.

Vermeldingen betreffende de onafhankelijkheid

Ons bedrijfsrevisorenkantoor en ons netwerk hebben geen opdrachten verricht die onverenigbaar zijn met de wettelijke controle van de Geconsolideerde Jaarrekening en zijn in de loop van ons mandaat onafhankelijk gebleven tegenover de Vennootschap.

De honoraria voor de bijkomende opdrachten die verenigbaar zijn met de wettelijke controle van de Geconsolideerde Jaarrekening bedoeld in artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen werden correct vermeld en uitgesplitst in de toelichting bij de Geconsolideerde Jaarrekening.

Andere vermeldingen

- Huidig verslag is consistent met onze aanvullende verklaring aan het auditcomité bedoeld in artikel 11 van de verordening (EU) nr. 537/2014.

Brussel, 11 april 2019

Ernst & Young Bedrijfsrevisoren cvba
Commissaris
Vertegenwoordigd door

Jean-François Hubin*
Vennoot
* Handelend in naam van een bvba

19JFH0138

5.20.4.2 Boekjaar 2019

EY Bedrijfsrevisoren
EY Réviseurs d'Entreprises
De Kleetlaan 2
B-1831 Diegem

Tel: +32 (0)2 774 91 11
ey.com

Building a better working world

Verslag van de commissaris aan de algemene vergadering van Groep Crelan over het boekjaar afgesloten op 31 december 2019

Overeenkomstig de wettelijke en statutaire bepalingen, brengen wij u verslag uit in het kader van ons mandaat van commissaris van de Groep Crelan (de "Vennootschap") en van de dochterondernemingen (samen de "Groep"). Dit verslag omvat ons oordeel over het geconsolideerde overzicht van de financiële positie op 31 december 2019, het geconsolideerde overzicht van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, het geconsolideerde overzicht van het eigen vermogen en het geconsolideerde overzicht voor de kasstromen van het boekjaar van het boekjaar afgesloten op 31 december 2019 en over de toelichting (alle stukken gezamenlijk de "Geconsolideerde Jaarrekening") en omvat tevens ons verslag betreffende overige door wet- en regelgeving gestelde eisen. Deze verslagen zijn één en ondeelbaar.

Wij werden als commissaris benoemd door de algemene vergadering op 27 april 2017, overeenkomstig het voorstel van het bestuursorgaan uitgebracht op aanbeveling van het auditcomité en op voordracht van de ondernemingsraad. Ons mandaat loopt af op de datum van de algemene vergadering die zal beraadslagen over de Geconsolideerde Jaarrekening afgesloten op 31 december 2019. We hebben de wettelijke controle van de Geconsolideerde Jaarrekening van de Groep uitgevoerd gedurende 3 opeenvolgende boekjaren.

Verslag over de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening

Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de wettelijke controle uitgevoerd van de Geconsolideerde Jaarrekening van Groep Crelan, die het geconsolideerde overzicht van de financiële positie op 31 december 2019 omvat, alsook het geconsolideerde overzicht van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, het geconsolideerde overzicht van het eigen vermogen en het geconsolideerde overzicht voor de kasstromen van het boekjaar over het boekjaar afgesloten op die datum en de toelichting, met een geconsolideerd balanstotaal van € 21.595.541.264 en waarvan de geconsolideerde resultatenrekening afsluit met een winst van het boekjaar van € 70.297.576.

Naar ons oordeel geeft de Geconsolideerde Jaarrekening een getrouw beeld van het geconsolideerde eigen vermogen en van de geconsolideerde financiële positie van de Groep op 31 december 2019, alsook van de geconsolideerde resultaten en de geconsolideerde kasstromen voor het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards zoals goedgekeurd door de Europese Unie ("IFRS") en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

Basis voor ons oordeel zonder voorbehoud

We hebben onze controle uitgevoerd in overeenstemming met de International Standards on Auditing ("ISAs"). Onze verantwoordelijkheden uit hoofde van die standaarden zijn nader beschreven in het gedeelte "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening" van ons verslag.

Wij hebben alle deontologische vereisten die relevant zijn voor de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening in België nageleefd, met inbegrip van deze met betrekking tot de onafhankelijkheid.

Wij hebben van het bestuursorgaan en van de aangestelden van de Vennootschap de voor onze controle vereiste opheldering en inlichtingen verkregen.

Besloten Vennootschap
Société à responsabilité limitée
RPR Brussel - RPM Bruxelles - BTW-TVA BE 0446.334.711 - IBAN Nº BE71 2100 9059 0069
* handelend in naam van een vennootschap/agissant au nom d'une société

A member firm of Ernst & Young Global Limited

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Benadrukking van een bepaalde aangelegenheid - Covid-19

Wij vestigen de aandacht op de toelichting 2.7.2 aan de geconsolideerde jaarrekening inzake de gevolgen voor de Federatie van de maatregelen genomen rondom het Covid-19 virus. De situatie verandert van dag tot dag en leidt inherent tot onzekerheid. De invloed van deze ontwikkelingen op de Federatie is uiteengezet in de toelichting 2.7.2 aan de geconsolideerde jaarrekening en in het jaarverslag, onder "Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum". Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Kernpunten van de controle

De kernpunten van onze controle betreffen die aangelegenheden die volgens ons professioneel oordeel het meest significant waren bij onze controle van de Geconsolideerde Jaarrekening van de huidige verslagperiode.

Deze aangelegenheden werden behandeld in de context van onze controle van de Geconsolideerde Jaarrekening als een geheel en bij het vormen van ons oordeel hieromtrent en derhalve formuleren wij geen afzonderlijk oordeel over deze aangelegenheden.

Kredietrisico met betrekking tot de kredietportefeuille

Beschrijving van het kernpunt

Per 31 december 2019 bedraagt de kredietportefeuille van Groep Crelan € 17.819.318.516 (bruto, gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs) en de gerelateerde waardeverminderingen bedragen € 144.537.236.

Waardeverminderingen vertegenwoordigen de Groep's beste schatting van de verwachte kredietverliezen op balansdatum. Ze worden berekend op basis van het falingsrisico over verschillende tijdshorizons, afhankelijk of het kredietrisico van de ontlener significant is gestegen sinds het krediet werd verleend:

- de waardeverminderingen voor de blootstellingen waarvoor het kredietrisico niet significant is gestegen ('*stage 1*') zijn gebaseerd op verwachte kredietverliezen over een periode van 12 maanden;
- de waardeverminderingen voor de blootstellingen waarvoor het kredietrisico wel significant is gestegen ('*stage 2*' en '*stage 3*') zijn gebaseerd op verwachte kredietverliezen over de ganse levensduur van het krediet.
- Berekeningen van de verwachte kredietverliezen zijn naar waarschijnlijkheid gewogen schattingen van de huidige waarde van de kastekorten, waarbij gebruik wordt gemaakt van modellen, scenario's worden toegepast, en rekening wordt gehouden met de impact van historische verliezen aan de ene kant en toekomstgerichte informatie aan de andere kant. De invoer voor deze modellen is onder andere gebaseerd op historische verliespercentages, kredietvoorwaarden en kasstroomprojecties, subjectief beoordeeld om de assumpties te bepalen ter berekening van de waardeverminderingen.

Belangrijke subjectieve beoordelingen in het proces zijn:

- de gebruikte criteria om blootstellingen met een significante stijging van het kredietrisico te identificeren (en de corresponderende 'stage');
- assumpties gebruikt in het model voor verwachte kredietverliezen zoals de financiële toestand van de ontlener (en zijn corresponderend falingsrisico), en het kredietverlies dat zou worden geleden in geval van faling (hetgeen afhankelijk is van de verwachte recuperatiewaarde van het onderpand, indien aanwezig);
- de opname van toekomstgerichte informatie;
- toegepaste manuele aanpassingen in het geval dat de op gegevens gebaseerde parameters of berekeningen door het management niet als representatief werden beoordeeld voor de huidige risico's en voorwaarden van de portefeuille.

Aangezien de kredieten en de gerelateerde waardeverminderingen significant zijn voor de geconsolideerde balans en de geconsolideerde winst- en verliesrekening, en gezien de mate van betrokken subjectieve beoordelingen en de gerelateerde onzekerheid van schattingen van waardeverminderingen, beschouwen we dit als een kernpunt voor onze controle.

Samenvatting van de uitgevoerde procedures

- We hebben het ontwerp en de effectiviteit van de controles beoordeeld en getest met betrekking tot het verlenen van het krediet, het managementproces aangaande kredietrisico (inclusief de periodieke beoordeling van kredieten, de bewaking van de kredietkwaliteit van de ontlener door gebruik te maken van indicatoren zoals dagen achterstand en leningen met respijt ('forbearance'), en de bepaling van de rating), de informatiestroom tussen de bronsystemen en de berekeningstool van de verwachte kredietverliezen, en de modelontwikkeling en -bewaking (specifiek het proces van onafhankelijke validatie).
- We hebben de kredietinventaris waarvoor verwachte kredietverliezen werden berekend vergeleken met de kredieten opgenomen in de Geconsolideerde Jaarrekening.
- Met betrekking tot de modellen voor verwachte kredietverliezen, hebben we onze experten ingeschakeld ter beoordeling van de geschiktheid van de modelmethodologie (in overeenstemming met de IFRS-vereisten).
- Voor de waardeverminderingen bepaald op individuele basis, hebben we een steekproef van kredieten geselecteerd en hiervoor een gedetailleerd nazicht van het kredietdossier uitgevoerd. We hebben beoordeeld dat de Groep:
  - haar kredietrisicopolitiek heeft toegepast;
  - de kredietkwaliteit en de '*stage*' correct heeft ingeschat; en
  - de recupereerbaarheid van het krediet en de waardevermindering correct heeft ingeschat.
- Ter beoordeling van de redelijkheid van de toekomstgerichte informatie zoals geïncorporeerd in de modellen voor verwachte kredietverliezen, hebben we de vooruitzichten en de toegepaste waarschijnlijkheidswegingen aan de verschillende scenario's nagekeken, en hebben we deze vergeleken met ondersteunende informatie (externe economische informatie), indien van toepassing.
- Ter beoordeling van de geschiktheid van de manuele aanpassingen zoals toegepast door het management, hebben we de mogelijkheid in aanmerking genomen dat waardeverminderingen geïmpacteerd kunnen zijn door gebeurtenissen of trends die niet door de modellen van de Groep werden opgenomen, of door beperkingen in gegevens.
- Tot slot, hebben we beoordeeld dat de toelichtingen van de Geconsolideerde Jaarrekening (toelichtingen 4.4 en 7.2) volledig, accuraat en in overeenstemming zijn met de IFRS-vereisten.

Waardering van derivaten en boekhoudkundige verwerking van indekkingen

Beschrijving van het kernpunt

Groep Crelan heeft renteswaps (IRS) en rente-opties (caps en swaptions) afgesloten om zijn renterisico af te dekken. Deze derivaten worden tegen reële waarde geboekt, met wijzigingen in deze reële waarde via de winst- en verliesrekening.

Om het effect van deze wijzigingen in reële waarde via de winst- en verliesrekening te beperken, heeft Groep Crelan de meerderheid van deze derivaten toegewezen aan indekkingsrelaties op renterisico van portefeuilles van financiële activa of passiva (« portfolio fair value hedging »), zodanig dat deze portefeuilles van financiële activa of passiva eveneens worden gewaardeerd tegen reële waarde voor wat betreft het ingedekte renterisico. Deze herwaardering tegen reële waarde wordt geboekt in aparte daartoe bestemde lijnen van het actief of passief op de balans (« wijzigingen in de reële waarde van de ingedekte portefeuilles »).

Deze twee herwaarderingen tegen reële waarde (i.e. deze van de derivaten en deze van de ingedekte portefeuilles) neutraliseren elkaar in de winst- en verliesrekening, met enkel een netto effect voor de eventuele ineffectiviteit van de indekkingsrelatie.

Op 31 december 2019 hadden de derivaten gebruikt voor indekking positieve en negatieve reële waardes van respectievelijk € 28.577.911 en € -682.810.463. De herwaarderingen van de financiële portefeuilles ingedekte activa en passiva bedroegen respectievelijk € 598.799.289 en € -8.884.629. Een ineffectiviteit van € -859.493 (verlies) werd geboekt in de winst- en verliesrekening.

Het auditrisico situeert zich enerzijds in de waardering van de derivaten (via complexe waarderingstechnieken) en anderzijds in de correcte boekhoudkundige verwerking van de indekkingsrelaties (waarvan de documentatie aan zekere vereisten moet voldoen en die gebaseerd zijn op een aantal veronderstellingen inzake verwachte toekomstige vervroegde terugbetalingen en heronderhandelingen van bepaalde types leningen).

Samenvatting van de uitgevoerde procedures

- vergelijking van de reële waarde van de derivaten met de reële waarde zoals bevestigd door de externe tegenpartijen, in het kader van de zogenaamde « collateralisering ». Met de hulp van onze eigen waarderingsspecialisten hebben we de adequaatheid van de waarderingsmodellen beoordeeld, de gebruikte parameters (rentecurves, volatiliteitscurves) vergeleken met marktgegevens en de reële waarde nagerekend voor een steekproef van derivaten;

- beoordeling van de bestaande indekkingsdocumentatie om vast te stellen of deze aan de criteria voldoet zoals beschreven in de « carved-out » versie van IAS 39 zoals goedgekeurd door de Europese Unie, en beoordeling van de effectiviteitstoetsen om na te gaan of de indekkingsrelaties nog steeds effectief waren en of het ineffectieve gedeelte correct werd berekend. In het bijzonder hebben we het volume aan derivaten waarop indekking werd toegepast vergeleken met het geprojecteerde volume aan hypothecaire (en andere) leningen in de toekomst, rekening houdend met de veronderstellingen aangaande verwachte toekomstige terugbetalingen en heronderhandelingen van bepaalde types hypothecaire leningen, om eventuele over-indekking te identificeren die de effectiviteit van de indekkingsrelatie in het gedrang zou kunnen brengen;

- onderzoek van het model ter voorspelling van toekomstige terugbetalingen en heronderhandelingen van bepaalde types hypothecaire leningen zoals gebruikt door de Groep en beoordeling van het correcte functioneren ervan in de afgelopen boekjaren;

- testen van de spreadsheets die worden gebruikt door de Groep om de indekkingsmodellen te bepalen om na te gaan of de boekingen correct waren en of de derivaten, waarvan de reële waarde op het moment van aanvang van de indekkingsrelatie niet nul was, correct werden verwerkt. We hebben deze spreadsheets afgestemd met enerzijds de onderliggende bronsystemen en anderzijds de Geconsolideerde Jaarrekening.

Tenslotte hebben we de geschiktheid van de informatie betreffende de derivaten zoals die werd toegelicht in de Geconsolideerde Jaarrekening in de toelichtingen 4.12, 4.13.2, 7.3.1 en 8.6 beoordeeld.

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan voor het opstellen van de Geconsolideerde Jaarrekening

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen van de Geconsolideerde Jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met IFRS en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften, alsook voor een systeem van interne beheersing die het bestuursorgaan noodzakelijk acht voor het opstellen van de Geconsolideerde Jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

In het kader van de opstelling van de Geconsolideerde Jaarrekening is het bestuursorgaan verantwoordelijk voor het inschatten van de mogelijkheid van de Vennootschap om haar continuïteit te handhaven, het toelichten, indien van toepassing, van aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling tenzij het bestuursorgaan het voornemen heeft om de Vennootschap te vereffenen of om de bedrijfsactiviteiten stop te zetten of geen realistisch alternatief heeft dan dit te doen.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle over de Geconsolideerde Jaarrekening

Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de Geconsolideerde Jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten en het uitbrengen van een commissarisverslag waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de ISAs is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat. Afwijkingen kunnen zich voordoen als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen genomen door gebruikers op basis van de Geconsolideerde Jaarrekening, beïnvloeden.

Als deel van een controle uitgevoerd overeenkomstig de ISAs, passen wij professionele oordeelsvorming toe en handhaven wij een professioneel-kritische instelling gedurende de controle. We voeren tevens de volgende werkzaamheden uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de Geconsolideerde Jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of fouten, het bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden die op deze risico's inspelen en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Het risico van het niet detecteren van een van materieel belang zijnde afwijking is groter indien die afwijking het gevolg is van fraude dan indien zij het gevolg is van fouten, omdat bij fraude sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten om transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van het systeem van interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in het systeem van interne beheersing dat relevant is voor de controle, met als doel controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet zijn gericht op het geven van een oordeel over de effectiviteit van het systeem van interne beheersing van de Vennootschap en van de Groep;
- het evalueren van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van de door het bestuursorgaan gemaakte schattingen en van de daarop betrekking hebbende toelichtingen;

- het concluderen van de aanvaardbaarheid van de door het bestuursorgaan gehanteerde continuïteitsveronderstelling, en op basis van de verkregen controle-informatie, concluderen of er een onzekerheid van materieel belang bestaat met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden die significante twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de Vennootschap en de Groep om de continuïteit te handhaven. Als we besluiten dat er sprake is van een onzekerheid van materieel belang, zijn wij ertoe gehouden om de aandacht in ons commissarisverslag te vestigen op de daarop betrekking hebbende toelichtingen in de Geconsolideerde Jaarrekening of, indien deze toelichtingen inadequaat zijn, om ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot op de datum van ons commissarisverslag. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de continuïteit van de Vennootschap of van de Groep niet langer gehandhaafd kan worden;
- het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de Geconsolideerde Jaarrekening, en of deze Geconsolideerde Jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeeft op een wijze die leidt tot een getrouw beeld.

Wij communiceren met het auditcomité binnen het bestuursorgaan, onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante controlebevindingen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die we identificeren gedurende onze controle.

Omdat we de eindverantwoordelijkheid voor ons oordeel dragen, zijn we ook verantwoordelijk voor het organiseren, het toezicht en het uitvoeren van de controle van de dochterondernemingen van de Groep. In die zin hebben wij de aard en omvang van de controleprocedures voor deze entiteiten van de Groep bepaald.

We verstrekken aan het auditcomité binnen het bestuursorgaan een verklaring dat we de relevante deontologische vereisten inzake onafhankelijkheid naleven en we melden hierin alle relaties en andere aangelegenheden die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid zouden kunnen beïnvloeden, alsook, voor zover van toepassing, de bijbehorende maatregelen die we getroffen hebben om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Aan de hand van de aangelegenheden die met het auditcomité binnen het bestuursorgaan besproken worden, bepalen we de aangelegenheden die het meest significant waren bij de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening over de huidige periode en die daarom de kernpunten van onze controle uitmaken. We beschrijven deze aangelegenheden in ons verslag, tenzij het openbaar maken van deze aangelegenheden is verboden door wet- of regelgeving.

Verslag betreffende de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport.

Verantwoordelijkheden van de commissaris

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm bij de in België van toepassing zijnde ISAs, is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening, de verklaring van niet-financiële informatie gehecht aan dit jaarverslag en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport te verifiëren, alsook verslag over deze aangelegenheden uit te brengen.

Aspecten betreffende het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening en andere informatie opgenomen in het jaarrapport

Naar ons oordeel, na het uitvoeren van specifieke werkzaamheden op het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening, stemt dit jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening overeen met de Geconsolideerde Jaarrekening voor hetzelfde boekjaar, enerzijds, en is dit jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening opgesteld overeenkomstig artikel 3:32 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen (voorheen artikel 119 van het Wetboek van vennootschappen), anderzijds.

In de context van onze controle van de Geconsolideerde Jaarrekening zijn wij tevens verantwoordelijk voor het overwegen, op basis van de kennis verkregen in de controle, of het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport een afwijking van materieel belang bevatten, hetzij informatie die onjuist vermeld is of anderszins misleidend is. In het licht van de werkzaamheden die wij hebben uitgevoerd, hebben wij geen afwijking van materieel belang te melden. Verder drukken wij geen enkele mate van zekerheid uit over het jaarverslag en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport.

De niet-financiële informatie zoals vereist op grond van artikel 3:32, § 2 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen, werd opgenomen in een afzonderlijk verslag gevoegd bij het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening. Dit verslag van niet-financiële informatie bevat de door artikel 3:32, § 2 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen vereiste inlichtingen en is in overeenstemming met de Geconsolideerde Jaarrekening voor hetzelfde boekjaar. De Groep heeft zich bij het opstellen van deze niet-financiële informatie niet gebaseerd op een Europees of internationaal erkend referentiemodel. Verder drukken wij geen enkele mate van zekerheid uit over individuele elementen opgenomen in deze niet-financiële informatie.

Vermeldingen betreffende de onafhankelijkheid

Ons bedrijfsrevisorenkantoor en ons netwerk hebben geen opdrachten verricht die onverenigbaar zijn met de wettelijke controle van de Geconsolideerde Jaarrekening en zijn in de loop van ons mandaat onafhankelijk gebleven tegenover de Vennootschap.

De honoraria voor de bijkomende opdrachten die verenigbaar zijn met de wettelijke controle van de Geconsolideerde Jaarrekening bedoeld in artikel 3:65 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen werden correct vermeld en uitgesplitst in de toelichting bij de Geconsolideerde Jaarrekening.

Andere vermeldingen

- Huidig verslag is consistent met onze aanvullende verklaring aan het auditcomité bedoeld in artikel 11 van de verordening (EU) nr. 537/2014.

Brussel, 10 juni 2020

EY Bedrijfsrevisoren BV
Commissaris
Vertegenwoordigd door

Jean-François Hubin (Authentication)
Digitaal ondertekend door Jean-François Hubin (Authentication)
DN: cn=Jean-François Hubin (Authentication), c=BE
Datum: 2020.06.10 16:43:29 +02'00'

Jean-François Hubin *
Vennoot
* Handelend in naam van een BV

20JFH0118

5.20.4.3 Boekjaar 2020

EY Bedrijfsrevisoren
EY Réviseurs d'Entreprises
De Kleetlaan 2
B-1831 Diegem

Tel: +32 (0)2 774 91 11
ey.com

Verslag van de commissaris aan de algemene vergadering van Groep Crelan over het boekjaar afgesloten op 31 december 2020

Overeenkomstig de wettelijke en statutaire bepalingen, brengen wij u verslag uit in het kader van ons mandaat van commissaris van Groep Crelan (de "Vennootschap") en van de dochterondernemingen (samen de "Groep"). Dit verslag omvat ons oordeel over het geconsolideerde overzicht van de financiële positie op 31 december 2020, het geconsolideerde overzicht van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, het geconsolideerde overzicht van het eigen vermogen en het geconsolideerde overzicht voor de kasstromen van het boekjaar afgesloten op 31 december 2020 en over de toelichting (alle stukken gezamenlijk de "Geconsolideerde Jaarrekening") en omvat tevens ons verslag betreffende overige door wet- en regelgeving gestelde eisen. Deze verslagen zijn één en ondeelbaar.

Wij werden als commissaris benoemd door de algemene vergadering op 25 juni 2020, overeenkomstig het voorstel van het bestuursorgaan uitgebracht op aanbeveling van het auditcomité en op voordracht van de ondernemingsraad. Ons mandaat loopt af op de datum van de algemene vergadering die zal beraadslagen over de Geconsolideerde Jaarrekening afgesloten op 31 december 2022. We hebben de wettelijke controle van de Geconsolideerde Jaarrekening van de Groep uitgevoerd gedurende 4 opeenvolgende boekjaren.

Verslag over de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening

Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de wettelijke controle uitgevoerd van de Geconsolideerde Jaarrekening van Groep Crelan, die het geconsolideerde overzicht van de financiële positie op 31 december 2020 omvat, alsook het geconsolideerde overzicht van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, het geconsolideerde overzicht van het eigen vermogen en het geconsolideerde overzicht voor de kasstromen over het boekjaar afgesloten op die datum en de toelichting, met een geconsolideerd balanstotaal van € 22.819.214.516 en waarvan de geconsolideerde resultatenrekening afsluit met een winst van het boekjaar van € 49.405.954.

Naar ons oordeel geeft de Geconsolideerde Jaarrekening een getrouw beeld van het geconsolideerde eigen vermogen en van de geconsolideerde financiële positie van de Groep op 31 december 2020, alsook van de geconsolideerde resultaten en de geconsolideerde kasstromen voor het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards zoals goedgekeurd door de Europese Unie ("IFRS") en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

Basis voor ons oordeel zonder voorbehoud

We hebben onze controle uitgevoerd in overeenstemming met de International Standards on Auditing ("ISAs"). Onze verantwoordelijkheden uit hoofde van die standaarden zijn nader beschreven in het gedeelte "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening" van ons verslag.

Wij hebben alle deontologische vereisten die relevant zijn voor de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening in België nageleefd, met inbegrip van deze met betrekking tot de onafhankelijkheid.

Wij hebben van het bestuursorgaan en van de aangestelden van de Vennootschap de voor onze controle vereiste opheldering en inlichtingen verkregen.

Besloten Vennootschap
Société à responsabilité limitée
RPR Brussel - RPM Bruxelles - BTW-TVA BE 0446.334.711 - IBAN N° BE71 2100 9059 0069
* handelend in naam van een vennootschap/agissant au nom d'une société

A member firm of Ernst & Young Global Limited

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Kernpunten van de controle

De kernpunten van onze controle betreffen die aangelegenheden die volgens ons professioneel oordeel het meest significant waren bij onze controle van de Geconsolideerde Jaarrekening van de huidige verslagperiode.

Deze aangelegenheden werden behandeld in de context van onze controle van de Geconsolideerde Jaarrekening als een geheel en bij het vormen van ons oordeel hieromtrent en derhalve formuleren wij geen afzonderlijk oordeel over deze aangelegenheden.

Kredietrisico met betrekking tot de kredietportefeuille

Beschrijving van het kernpunt

Per 31 december 2020 bedraagt de kredietportefeuille van Groep Crelan € 17.952.199.198 (bruto, gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs) en de gerelateerde waardeverminderingen bedragen € 144.514.384.

Waardeverminderingen vertegenwoordigen de Groep's beste schatting van de verwachte kredietverliezen op balansdatum. Ze worden berekend op basis van het falingsrisico over verschillende tijdshorizons, afhankelijk of het kredietrisico van de ontlener significant is gestegen sinds het krediet werd verleend:

- de waardeverminderingen voor de blootstellingen waarvoor het kredietrisico niet significant is gestegen ('*stage 1*') zijn gebaseerd op verwachte kredietverliezen over een periode van 12 maanden;
- de waardeverminderingen voor de blootstellingen waarvoor het kredietrisico wel significant is gestegen ('*stage 2*' en '*stage 3*') zijn gebaseerd op verwachte kredietverliezen over de ganse levensduur van het krediet.

Berekeningen van de verwachte kredietverliezen zijn naar waarschijnlijkheid gewogen schattingen van de huidige waarde van de kastekorten, waarbij gebruik wordt gemaakt van modellen, scenario's worden toegepast, en rekening wordt gehouden met de impact van historische verliezen aan de ene kant en toekomstgerichte informatie aan de andere kant. De invoer voor deze modellen is onder andere gebaseerd op historische verliespercentages, kredietvoorwaarden en kasstroomprojecties, subjectief beoordeeld om de assumpties te bepalen ter berekening van de waardeverminderingen.

Belangrijke subjectieve beoordelingen in het proces zijn:

- de gebruikte criteria om blootstellingen met een significante stijging van het kredietrisico te identificeren (en de corresponderende 'stage');
- assumpties gebruikt in het model voor verwachte kredietverliezen zoals de financiële toestand van de ontlener (en zijn corresponderend falingsrisico), en het kredietverlies dat zou worden geleden in geval van faling (hetgeen afhankelijk is van de verwachte recuperatiewaarde van het onderpand, indien aanwezig);
- de opname van toekomstgerichte informatie;
- toegepaste manuele aanpassingen in het geval dat de op gegevens gebaseerde parameters of berekeningen door het management niet als representatief werden beoordeeld voor de huidige risico's en voorwaarden van de portefeuille.

Aangezien de kredieten en de gerelateerde waardeverminderingen significant zijn voor de geconsolideerde balans en de geconsolideerde winst- en verliesrekening, en gezien de mate van betrokken subjectieve beoordelingen en de gerelateerde onzekerheid van schattingen van waardeverminderingen, beschouwen we dit als een kernpunt voor onze controle.

Samenvatting van de uitgevoerde procedures

- We hebben het ontwerp en de effectiviteit van de controles beoordeeld en getest met betrekking tot het verlenen van het krediet, het managementproces aangaande kredietrisico (inclusief de periodieke beoordeling van kredieten, de bewaking van de kredietkwaliteit van de ontlener door gebruik te maken van indicatoren zoals dagen achterstand en leningen met respijt ('forbearance'), en de bepaling van de rating), de informatiestroom tussen de bronsystemen en de berekeningstool van de verwachte kredietverliezen, en de modelontwikkeling en -bewaking (specifiek het proces van onafhankelijke validatie).

- We hebben de kredietinventaris waarvoor verwachte kredietverliezen werden berekend vergeleken met de kredieten opgenomen in de Geconsolideerde Jaarrekening.

- Met betrekking tot de modellen voor verwachte kredietverliezen, hebben we onze experten ingeschakeld ter beoordeling van de geschiktheid van de modelmethodologie (in overeenstemming met de IFRS-vereisten).

- Voor de waardeverminderingen bepaald op individuele basis, hebben we een steekproef van kredieten geselecteerd en hiervoor een gedetailleerd nazicht van het kredietdossier uitgevoerd. We hebben beoordeeld dat de Groep:

  - haar kredietrisicopolitiek heeft toegepast;

  - de kredietkwaliteit en de '*stage*' correct heeft ingeschat, waarbij we in het bijzonder zijn nagegaan of de Groep voldoende aandacht heeft besteed aan de sectoren die het sterkst getroffen worden door de Covid-19 pandemie zoals horeca-, reis- en evenementensector; en

  - de recupereerbaarheid van het krediet en de waardevermindering correct heeft ingeschat.

- Ter beoordeling van de redelijkheid van de toekomstgerichte informatie zoals geïncorporeerd in de modellen voor verwachte kredietverliezen, hebben we de vooruitzichten en de toegepaste waarschijnlijkheidswegingen aan de verschillende scenario's nagekeken, en hebben we deze vergeleken met ondersteunende informatie (externe economische informatie), indien van toepassing. We zijn in het bijzonder nagegaan of deze toekomstgerichte informatie voldoende rekening houdt met de impacten van de Covid-19 crisis en in lijn is met de verwachtingen voor BBP en werkloosheidsgraad zoals gepubliceerd door de toezichthouders.

- Ter beoordeling van de geschiktheid van de manuele aanpassingen zoals toegepast door het management, hebben we de mogelijkheid in aanmerking genomen dat waardeverminderingen geïmpacteerd kunnen zijn door gebeurtenissen of trends die niet door de modellen van de Groep werden opgenomen, of door beperkingen in gegevens.

- Tot slot, hebben we beoordeeld dat de toelichtingen van de Geconsolideerde Jaarrekening (toelichtingen 4.4 en 7.2) volledig, accuraat en in overeenstemming zijn met de IFRS-vereisten.

Waardering van derivaten en boekhoudkundige verwerking van indekkingen

Beschrijving van het kernpunt

Groep Crelan heeft renteswaps (IRS) en rente-opties (caps en swaptions) afgesloten om zijn renterisico af te dekken. Deze derivaten worden tegen reële waarde geboekt, met wijzigingen in deze reële waarde via de winst- en verliesrekening.

Om het effect van deze wijzigingen in reële waarde via de winst- en verliesrekening te beperken, heeft Groep Crelan de meerderheid van deze derivaten toegewezen aan indekkingsrelaties op renterisico van portefeuilles van financiële activa of passiva (« portfolio fair value hedging »), zodanig dat deze portefeuilles van financiële activa of passiva eveneens worden gewaardeerd tegen reële waarde voor wat betreft het ingedekte renterisico. Deze herwaardering tegen reële waarde wordt geboekt in aparte daartoe bestemde lijnen van het actief of passief op de balans (« wijzigingen in de reële waarde van de ingedekte portefeuilles »).

Deze twee herwaarderingen tegen reële waarde (i.e. deze van de derivaten en deze van de ingedekte portefeuilles) neutraliseren elkaar in de winst- en verliesrekening, met enkel een netto effect voor de eventuele ineffectiviteit van de indekkingsrelatie.

Op 31 december 2020 hadden de derivaten gebruikt voor indekking positieve en negatieve reële waardes van respectievelijk € 20.321.360 en € -773.619.971, voor saldering met de corresponderende "collateral" (zie toelichting 4.16). De herwaarderingen van de financiële portefeuilles ingedekte activa en passiva bedroegen respectievelijk € 694.165.841en € - 9.383.220. Een ineffectiviteit van € 5.608.224 (winst) werd geboekt in de winst- en verliesrekening.

Het auditrisico situeert zich enerzijds in de waardering van de derivaten (via complexe waarderingstechnieken) en anderzijds in de correcte boekhoudkundige verwerking van de indekkingsrelaties (waarvan de documentatie aan zekere vereisten moet voldoen en die gebaseerd zijn op een aantal veronderstellingen inzake verwachte toekomstige vervroegde terugbetalingen en heronderhandelingen van bepaalde types leningen).

Samenvatting van de uitgevoerde procedures

- vergelijking van de reële waarde van de derivaten met de reële waarde zoals bevestigd door de externe tegenpartijen, in het kader van de zogenaamde « collateralisering ». Met de hulp van onze eigen waarderingsspecialisten hebben we de adequaatheid van de waarderingsmodellen beoordeeld, de gebruikte parameters (rentecurves, volatiliteitscurves) vergeleken met marktgegevens en de reële waarde nagerekend voor een steekproef van derivaten;
- beoordeling of de voorwaarden tot saldering zoals vereist onder IAS 32 voldaan waren en of deze saldering correct werd berekend en getoond in de Geconsolideerde Jaarrekening;
- beoordeling van de bestaande indekkingsdocumentatie om vast te stellen of deze aan de criteria voldoet zoals beschreven in de « carved-out » versie van IAS 39 zoals goedgekeurd door de Europese Unie, en beoordeling van de effectiviteitstoetsen om na te gaan of de indekkingsrelaties nog steeds effectief waren en of het ineffectieve gedeelte correct werd berekend. In het bijzonder hebben we het volume aan derivaten waarop indekking werd toegepast vergeleken met het geprojecteerde volume aan hypothecaire (en andere) leningen in de toekomst, rekening houdend met de veronderstellingen aangaande verwachte toekomstige terugbetalingen en heronderhandelingen van bepaalde types hypothecaire leningen, om eventuele over-indekking te identificeren die de effectiviteit van de indekkingsrelatie in het gedrang zou kunnen brengen;
- onderzoek van het model ter voorspelling van toekomstige terugbetalingen en heronderhandelingen van bepaalde types hypothecaire leningen zoals gebruikt door de Groep en beoordeling van het correcte functioneren ervan in de afgelopen boekjaren;
- testen van de spreadsheets die worden gebruikt door de Groep om de indekkingsmodellen te bepalen om na te gaan of de boekingen correct waren en of de derivaten, waarvan de reële waarde op het moment van aanvang van de indekkingsrelatie niet nul was, correct werden verwerkt. We hebben deze spreadsheets afgestemd met enerzijds de onderliggende bronsystemen en anderzijds de Geconsolideerde Jaarrekening.

Tenslotte hebben we de geschiktheid van de informatie betreffende de derivaten zoals die

werd toegelicht in de Geconsolideerde Jaarrekening in de toelichtingen 4.12, 4.13.2, 4.16, 7.3.1 en 8.6 beoordeeld.

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan voor het opstellen van de Geconsolideerde Jaarrekening

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen van de Geconsolideerde Jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met IFRS en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften, alsook voor een systeem van interne beheersing die het bestuursorgaan noodzakelijk acht voor het opstellen van de Geconsolideerde Jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

In het kader van de opstelling van de Geconsolideerde Jaarrekening is het bestuursorgaan verantwoordelijk voor het inschatten van de mogelijkheid van de Vennootschap om haar continuïteit te handhaven, het toelichten, indien van toepassing, van aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling tenzij het bestuursorgaan het voornemen heeft om de Vennootschap te vereffenen of om de bedrijfsactiviteiten stop te zetten of geen realistisch alternatief heeft dan dit te doen.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle over de Geconsolideerde Jaarrekening

Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de Geconsolideerde Jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten en het uitbrengen van een commissarisverslag waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de ISAs is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat. Afwijkingen kunnen zich voordoen als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen genomen door gebruikers op basis van de Geconsolideerde Jaarrekening, beïnvloeden.

Bij de uitvoering van onze controle leven wij het wettelijk, reglementair en normatief kader dat van toepassing is op de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening in België na. De wettelijke controle biedt geen zekerheid omtrent de toekomstige levensvatbaarheid van de Vennootschap en van de Groep, noch omtrent de efficiëntie of de doeltreffendheid waarmee het bestuursorgaan de bedrijfsvoering van de Vennootschap en van de Groep ter hand heeft genomen of zal nemen. Onze verantwoordelijkheden inzake de door het bestuursorgaan gehanteerde continuïteitsveronderstelling staan hieronder beschreven.

Als deel van een controle uitgevoerd overeenkomstig de ISAs, passen wij professionele oordeelsvorming toe en handhaven wij een professioneel-kritische instelling gedurende de controle. We voeren tevens de volgende werkzaamheden uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de Geconsolideerde Jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of fouten, het bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden die op deze risico's inspelen en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Het risico van het niet detecteren van een van materieel belang zijnde afwijking is groter indien die afwijking het gevolg is van fraude dan indien zij het gevolg is van fouten, omdat bij fraude sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten om transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van het systeem van interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in het systeem van interne beheersing dat relevant is voor de controle, met als doel controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet zijn gericht op het geven van een oordeel over de effectiviteit van het systeem van interne beheersing van de Vennootschap en van de Groep;

- het evalueren van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van de door het bestuursorgaan gemaakte schattingen en van de daarop betrekking hebbende toelichtingen;
- het concluderen van de aanvaardbaarheid van de door het bestuursorgaan gehanteerde continuïteitsveronderstelling, en op basis van de verkregen controle-informatie, concluderen of er een onzekerheid van materieel belang bestaat met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden die significante twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de Vennootschap en de Groep om de continuïteit te handhaven. Als we besluiten dat er sprake is van een onzekerheid van materieel belang, zijn wij ertoe gehouden om de aandacht in ons commissarisverslag te vestigen op de daarop betrekking hebbende toelichtingen in de Geconsolideerde Jaarrekening of, indien deze toelichtingen inadequaat zijn, om ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot op de datum van ons commissarisverslag. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de continuïteit van de Vennootschap of van de Groep niet langer gehandhaafd kan worden;
- het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de Geconsolideerde Jaarrekening, en of deze Geconsolideerde Jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeeft op een wijze die leidt tot een getrouw beeld.

Wij communiceren met het auditcomité binnen het bestuursorgaan, onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante controlebevindingen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die we identificeren gedurende onze controle.

Omdat we de eindverantwoordelijkheid voor ons oordeel dragen, zijn we ook verantwoordelijk voor het organiseren, het toezicht en het uitvoeren van de controle van de dochterondernemingen van de Groep. In die zin hebben wij de aard en omvang van de controleprocedures voor deze entiteiten van de Groep bepaald.

We verstrekken aan het auditcomité binnen het bestuursorgaan een verklaring dat we de relevante deontologische vereisten inzake onafhankelijkheid naleven en we melden hierin alle relaties en andere aangelegenheden die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid zouden kunnen beïnvloeden, alsook, voor zover van toepassing, de bijbehorende maatregelen die we getroffen hebben om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Aan de hand van de aangelegenheden die met het auditcomité binnen het bestuursorgaan besproken worden, bepalen we de aangelegenheden die het meest significant waren bij de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening over de huidige periode en die daarom de kernpunten van onze controle uitmaken. We beschrijven deze aangelegenheden in ons verslag, tenzij het openbaar maken van deze aangelegenheden is verboden door wet- of regelgeving.

Verslag betreffende de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening, de verklaring van niet-financiële informatie gehecht aan dit jaarverslag en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport.

Verantwoordelijkheden van de commissaris

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm (Herzien) bij de in België van toepassing zijnde ISAs, is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening, de verklaring van niet-financiële informatie gehecht aan dit jaarverslag , de andere informatie opgenomen in het jaarrapport te verifiëren, alsook verslag over deze aangelegenheden uit te brengen.

Aspecten betreffende het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening en andere informatie opgenomen in het jaarrapport

Naar ons oordeel, na het uitvoeren van specifieke werkzaamheden op het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening, stemt dit jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening overeen met de Geconsolideerde Jaarrekening voor hetzelfde boekjaar, enerzijds, en is dit jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening opgesteld overeenkomstig artikel 3:32 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen, anderzijds.

In de context van onze controle van de Geconsolideerde Jaarrekening zijn wij tevens verantwoordelijk voor het overwegen, op basis van de kennis verkregen in de controle, of het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport een afwijking van materieel belang bevatten, hetzij informatie die onjuist vermeld is of anderszins misleidend is. In het licht van de werkzaamheden die wij hebben uitgevoerd, hebben wij geen afwijking van materieel belang te melden.

De niet-financiële informatie zoals vereist op grond van artikel 3:32, § 2 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen, werd opgenomen in het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening. De Groep heeft zich bij het opstellen van deze niet-financiële informatie niet gebaseerd op een Europees of internationaal erkend referentiemodel. Verder drukken wij geen enkele mate van zekerheid uit over individuele elementen opgenomen in deze niet-financiële informatie.

Vermeldingen betreffende de onafhankelijkheid

Ons bedrijfsrevisorenkantoor en ons netwerk hebben geen opdrachten verricht die onverenigbaar zijn met de wettelijke controle van de Geconsolideerde Jaarrekening en zijn in de loop van ons mandaat onafhankelijk gebleven tegenover de Vennootschap.

De honoraria voor de bijkomende opdrachten die verenigbaar zijn met de wettelijke controle van de Geconsolideerde Jaarrekening bedoeld in artikel 3:65 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen werden correct vermeld en uitgesplitst in de toelichting bij de Geconsolideerde Jaarrekening.

Andere vermeldingen

- Huidig verslag is consistent met onze aanvullende verklaring aan het auditcomité bedoeld in artikel 11 van de verordening (EU) nr. 537/2014.

Brussel, 12 april 2021

EY Bedrijfsrevisoren BV
Commissaris
Vertegenwoordigd door

jean-francois hubin

Digitaal ondertekend door jean-francois hubin
DN: cn=jean-francois hubin, email=jean-francois.hubin@be.ey.com
Datum: 2021.04.12 19:45:09 +02'00'

Jean-François Hubin *
Partner
* Handelend in naam van een BV

21JFH0216

5.20.4.4 Eerste halfjaar 2021

De commissaris heeft een beperkt nazicht uitgevoerd van de semestriële geconsolideerde periodieke staten afgesloten op 30 juni 2021, en heeft hierover een verslag van beperkt nazicht zonder voorbehoud uitgebracht.

5.20.5 Niet-geauditeerde pro forma geconsolideerde financiële informatie

5.20.5.1 Niet-geauditeerde Pro Forma Geconsolideerde Financiële Informatie per 31 december 2020

Onderstaande niet-geauditeerde pro forma geconsolideerde balans en resultatenrekening (de "Niet-geauditeerde Pro Forma Geconsolideerde Financiële Informatie") werden opgesteld om de mogelijke impact te illustreren op de Crelan Groep (verder genoemd als de "Vennootschap")
- van de overname van de aandelen en de bestaande AT1-lening van AXA Bank Belgium,
- de verkoop van Crelan Insurance,
- en de uitgifte van een nieuwe eeuwigdurende AT1-lening en van achtergestelde Tier 2-schulden.
Gelet op zijn aard, behandelt de Niet-geauditeerde Pro Forma Geconsolideerde Financiële Informatie een puur hypothetische situatie.

De Niet-geauditeerde Pro Forma Geconsolideerde Financiële Informatie werd opgesteld in overeenstemming met Bijlage 20 van Gedelegeerde verordening (EU) 2019/980 van de Commissie van 14 maart 2019.

Behalve indien anders vermeld werd de Niet-geauditeerde Pro Forma Geconsolideerde Financiële Informatie voor de opmaak van de balans opgesteld in de veronderstelling dat de overname van AXA Bank Belgium, de verkoop van Crelan Insurance en de uitgifte van AT1- en Tier 2-leningen hebben plaats gevonden aan het einde van de verslagperiode (d.i. op 31 december 2020).

Behalve indien anders vermeld werd de Niet-geauditeerde Pro Forma Geconsolideerde Financiële Informatie voor de opmaak van de resultatenrekening opgesteld in de veronderstelling dat de overname, de verkoop en de uitgiftes hebben plaats gevonden aan het begin van de verslagperiode (d.i. op 01 januari 2020).

De Niet-geauditeerde Pro Forma Geconsolideerde Financiële Informatie wordt louter voor illustratieve doeleinden meegedeeld en geeft niet noodzakelijk de bedrijfsresultaten of de geconsolideerde financiële positie weer die zou gerealiseerd zijn indien deze acquisitie, deze verkoop en deze uitgiftes definitief afgerond zouden zijn geweest aan het begin van de voorgestelde periode. Ze vormt evenmin een aanwijzing voor de toekomstige bedrijfsresultaten, noch voor de toekomstige financiële positie van de gecombineerde activiteiten. De pro forma correcties werden opgenomen op grond van beschikbare informatie en bepaalde veronderstellingen die de Vennootschap als redelijk beschouwt. Deze correcties zouden materieel kunnen verschillen ten gevolge van een onafhankelijke waardering van de activa en passiva van AXA Bank Belgium.

De Niet-geauditeerde Pro Forma Geconsolideerde Financiële Informatie moet gelezen worden in combinatie met:

• de toelichtingen bij de Niet-geauditeerde Pro Forma Geconsolideerde Financiële Informatie;

• de door EY Bedrijfsrevisoren BV geauditeerde historische geconsolideerde jaarrekening van de Vennootschap, opgesteld in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals aangenomen door de Europese Unie voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2020;

• de door PWC Bedrijfsrevisoren BV geauditeerde historische jaarrekening van AXA Bank Belgium, opgesteld in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals aangenomen door de Europese Unie voor het boek jaar afgesloten op 31 december 2020.

De jaarrekening van AXA Bank Belgium werd op 11/05/2021 in de Nederlandse taal neergelegd bij de Nationale Bank van België en is beschikbaar op http://www.nbb.be. Ze is ook opgenomen als bijlage bij dit Prospectus.

Acquisitie van AXA Bank Belgium en gerelateerde veronderstellingen

Zoals gedetailleerd beschreven in sectie 5.18., hebben de Vennootschap en AXA groep op 25 oktober 2019 de overname aangekondigd van AXA Bank Belgium van AXA door de Vennootschap. Er wordt vandaag vanuit gegaan dat de effectieve uitvoering van deze transactie (closing) zal plaatsvinden per einde 2021. De acquisitie slaat op 100% van de aandelen van AXA Bank Belgium voor een prijs van EUR 590 miljoen. Deze prijs kan het voorwerp uitmaken van een aanpassing in functie van het IFRS eigen vermogen van AXA Bank Belgium op de datum van de closing.
De toepassing van deze prijsaanpassingsclausule op basis van de situatie van AXA Bank Belgium op 31/12/2020 zou alsdus hebben geleid tot een positieve prijsaanpassing van 3 miljoen euro. Dezelfde oefening op basis van de situatie op 30/06/2021 zou resulteren in een positieve prijsaanpassing van 39 miljoen euro, maar deze aanpassing zou echter een verwaarloosbaar effect hebben op de "badwill" (en dus op de prudentiële ratio's) aangezien
- deze prijsstijging gaat samen met een stijging van de Net Asset Value (d.w.z. het geconsolideerde eigen vermogen volgens IFRS) van AXA Bank Belgium, en
- de "badwill" berekend in het kader van de pro forma rekeningen is gelijk aan het verschil tussen de betaalde prijs en het IFRS eigen vermogen van AXA Bank Belgium.

Tegelijkertijd koopt Crelan NV van AXA Deutschland de eeuwigdurende lening AT1 van AXA Bank Belgium terug voor zijn nominale waarde van 90 miljoen EUR plus de eventuele gelopen niet vervallen rente (deze eeuwigdurende lening wordt vervolgens geëlimineerd in de pro forma rekeningen).

AXA groep verwerft 100% van de aandelen van Crelan Insurance voor een bedrag van EUR 80 miljoen.

Daarnaast zou
- AXA zich ertoe verbinden in te schrijven op een uitgifte van 225 miljoen euro van AT1-kapitaaleffecten van Crelan NV (dit bedrag kan tot 245 miljoen euro verhoogd worden indien de geconsolideerde hefboomratio berekend bij closing lager is dan 3,7%; in de mate dat het op de datum van dit prospectus bijna zeker is dat deze clausule van 3,7% leverage ratio bij de closing zal worden geactiveerd, neemt de pro forma financiële informatie in deze sectie een bedrag van 245 miljoen euro op voor de AT1 die door AXA zal worden onderschreven);
- AMUNDI zich ertoe verbinden in te schrijven op een Tier 2-achtergestelde uigifte van Crelan NV voor een bedrag van 125 miljoen euro met een looptijd van 10 jaar en een mogelijke vervroegde aflossingsoptie na 5 jaar;
- ALLIANZ zich ertoe verbinden in te schrijven op een Tier 2-achtergestelde uitgifte van Crelan NV voor een bedrag van 75 miljoen euro, waarvan een eerste tranche van 60 miljoen met een looptijd van 12 jaar en een mogelijke vervroegde aflossingsoptie na 7 jaar, en een tweede tranche van 15 miljoen met een looptijd van 10 jaar en een mogelijke vervroegde aflossingsoptie na 5 jaar.
De uitgifte van AT1-kapitaaleffecten voor 245 miljoen euro en Tier 2-achtergestelde leningen voor 200 miljoen euro zou het prudentiële eigen vermogen van Crelan versterken om de overname van AXA Bank Belgium mogelijk te maken (*N.B. het "prudentiële eigen vermogen" verschilt van het IFRS eigen vermogen (Tier 2-achtergestelde leningen zijn passiva op de balans)*).

Grondslagen voor de pro forma geconsolideerde financiële informatie (de “Vermelde Grondslagen”)

De Niet-geauditeerde Pro Forma Geconsolideerde Financiële Informatie versie per 31 december 2020 is gebaseerd op de historische geconsolideerde jaarrekening van de Vennootschap voor het boekjaar eindigend per 31 december 2020 en op de geconsolideerde historische jaarrekening van AXA Bank Belgium voor het boekjaar eindigend per 31 december 2020, alsmede de aanpassingen die het mogelijk maken om de financiële informatie te presenteren in alle materialiteit, op een basis die conform is aan de boekhoudmethodes van de Vennootschap alsof de acquisitie van AXA Bank Belgium en de verkoop van Crelan Insurance hadden plaatsgevonden per 31 december 2020 (voor de pro forma balans) of per 1 januari 2020 (voor de pro forma resultatenrekening).

Deze Niet-geauditeerde Pro Forma Geconsolideerde Financiële Informatie is opgesteld na:

• verwerking van de acquisitie van AXA Bank Belgium door Crelan voor een bedrag van 593 miljoen euro (inclusief een prijsaanpassing van 3 miljoen euro, berekend op basis van het IFRS eigen vermogen van AXA Bank Belgium per 31 december 2020);
• de aankoop door Crelan NV van de eeuwigdurende AT1-lening van 90 miljoen euro;
• de verkoop van Crelan Insurance;
• de plaatsing van AT1-kapitaaleffecten bij de AXA Groep voor een totaalbedrag van 245 miljoen euro;
• de plaatsing van de uitgifte van Tier 2 achtergestelde leningen door Crelan bij AMUNDI en ALLIANZ voor een totaal bedrag van 200 miljoen euro.

De Niet-geauditeerde Pro Forma Geconsolideerde Financiële Informatie geeft geen eventuele operationele efficiëntieverbeteringen of kostenbesparingen die door de Vennootschap zouden kunnen bereikt worden als gevolg van de acquisitie van AXA Bank Belgium.

De pro forma informatie is opgesteld op een basis die consistent is met de boekhoudprincipes van de Vennootschap. De verschillen in de waarderingsregels tussen de twee entiteiten die zijn vastgesteld, worden hieronder opgesomd en zijn waar nodig aangepast als zij een materiële invloed hebben. De verschillen - inclusief de presentatieverschillen - die niet verwerkt werden in de pro forma gegevens hebben naar de mening van de Vennootschap geen materiële invloed op de pro forma geconsolideerde financiële informatie.

Verschillen in waarderingsregels die in de pro forma geconsolideerde financiële informatie verwerkt werden (kolommen 6 in de geconsolideerde balans en de tabellen van de resultatenrekening in sectie 5.20.5.2) :

De verschillen die werden vastgesteld in de waarderingsregels tussen beide entiteiten worden hieronder opgelijst:

Bij Crelan wordt in geval van herfinanciering van kredieten de resterende waarde van de gekapitaliseerde commissie, de wederbeleggingsvergoeding en de administratieve kosten volledig en rechtstreeks in het resultaat opgenomen van het jaar van herfinanciering (model van afboeking van de oorspronkelijke lening / boeking van de nieuwe lening). Bij AXA Bank Belgium blijft de resterende waarde van de gekapitaliseerde commissie op de balans staan, als onderdeel van de geamortiseerde kostprijs van de leningen (en wordt verder afgeschreven over de toekomst), terwijl de "wederbeleggingsvergoeding" en de administratieve kosten (ontvangen van de klant) in mindering worden gebracht van de boekwaarde van de lening en gespreid worden over de rest van de lening (model van contractwijziging).
De impact van deze aanpassing als gevolg van de harmonisatie van de waarderingsregels op die van Crelan
- bedraagt -1,7 miljoen euro op het resultaat (rubriek "Rentebaten"), en
- bedraagt -6,2 miljoen euro op de balans (rubriek "Leningen en vorderingen (inclusief leasingcontracten) aan klanten").

Bij Crelan worden de dossierkosten die van de klant worden ontvangen in het kader van de productie van nieuwe kredietdossiers onmiddellijk in resultaat genomen. Bij AXA Bank Belgium worden deze dossierkosten gespreid in resultaat genomen over de looptijd van het dossier. De impact van deze aanpassing
- bedraagt 2,3 miljoen euro op het resultaat (rubriek "Rentebaten"), en
- 40,6 miljoen euro op de balans (rubriek "Leningen en vorderingen (inclusief leasingcontracten) aan klanten").

Samengevat resulteren deze twee aanpassingen in :
- een netto toename van de "rentebaten" met 0,7 miljoen euro;
- een nettotoename van "Leningen en vorderingen (inclusief leasingcontracten) aan klanten") van 34,4 miljoen euro.

Deze aanpassingen hebben ook een effect op de uitgestelde belastingen, berekend tegen een tarief van 25%.

In het kader van de maatregelen die zijn genomen om de gevolgen van de Covid-19-pandemie voor de kredietnemers te verzachten, hebben Crelan en AXA Bank Belgium moratoria ingesteld voor particuliere klanten en ondernemingen die door de pandemie zijn getroffen. Sommige van deze moratoria hebben beide banken inkomsten gekost (in de vorm van een wijziging in de contractuele kasstromen), aangezien tijdens de moratoriumperiode geen rente wordt aangerekend op leningen (dit is het geval voor hypothecaire leningen aan "kwetsbare" cliënten, wier netto-inkomen minder dan 1 700 euro per maand bedraagt). Dit tekort resulteert, volgens de IFRS (IFRS 9, B.5.4.6), in een daling van de netto actuele waarde van de leningen (verdisconteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rentevoet), die onmiddellijk ten laste wordt genomen

- door debitering van de rubriek "winst of verlies igv aanpassing van financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs",
- en door creditering van de "leningen opgenomen onder de financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs".

De verwerking van de wijziging van de contractuele stromen is identiek bij Crelan en AXA Bank Belgium bij de toekenning van moratoria.
Vervolgens wordt, zowel bij Crelan als bij AXA Bank Belgium, de nieuwe geamortiseerde kostprijs van de leningen (na het verlies ten gevolge van de wijziging) geleidelijk verhoogd door toepassing van de initiële effectieve rentevoet op deze geamortiseerde kostprijs, waardoor deze geleidelijk wordt verlaagd tot een bedrag dat identiek is aan de oorspronkelijke geamortiseerde kostprijs (vóór de toekenning van een moratorium). De credit post van deze toepassing van de effectieve rentevoet wordt niettemin verschillend voorgesteld in de resultatenrekeningen van Crelan en AXA Bank Belgium :

- Crelan presenteert dit effect onder de rubriek "rentebaten";
- AXA Bank Belgium presenteert dit effect als een credit in de rubriek "winst of verlies tav aanpassing van financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs".

Het verschil in presentatie bedraagt EUR 3.707.593 per 31 december 2020. De herklassering resulteerde in een verhoging van de "rentebaten" en een verhoging met hetzelfde bedrag van het verlies als gevolg van moratoria, gepresenteerd in de regel "winst of verlies tav aanpassing van financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs".

In de loop van 2020 hebben zowel Crelan als AXA Bank Belgium tegen zeer gunstige voorwaarden financiering verkregen van de Europese Centrale Bank (ECB) (Targeted Longer-Term Refinancing Operations, TLTRO III. We zien dat er een verschil in presentatie is tussen Crelan en AXA Bank Belgium in die zin dat Crelan de TLTRO III van de ECB bij de deposito's van kredietinstellingen presenteert, terwijl AXA Bank Belgium deze schulden (evenals de PELTRO-leningen, die eveneens van de ECB worden ontvangen) bij de deposito's andere dan kredietinstellingen presenteert. De schulden in kwestie bedragen 1.134 miljoen euro voor TLTRO III van AXA Bank Belgium, en 1.400 miljoen euro voor de PELTRO's.

Crelan en AXA Bank Belgium stellen de rentelasten op de dekkingswaps verschillend voor: AXA Bank Belgium boekt ze als rentelasten, terwijl Crelan deze aftrekt van de rentebaten met betrekking tot de afgedekte financiële activa. Voor het jaar 2020 gaat het om een bedrag van 112.784.754 euro.

Elementen die voortvloeien uit de beëindiging van de relatie met AXA, verwerkt in de Pro Forma Geconsolideerde Informatie (kolom 6 van de balans, in de tabel in sectie 5.20.5.2) :

AXA Bank Belgium financiert een deel van haar personeelsbeloningen via groepsverzekeringscontracten met andere entiteiten van de groep AXA. Gevolg hiervan is dat deze activa geen “qualifying insurance policies” zijn (IAS 19.118) en dat zij dienen getoond te worden op de actiefzijde van de balans. Het is niet mogelijk om enkel de netto verplichting op te nemen in de rekeningen zoals voorzien door IAS 19. Deze “afzonderlijke activa” bedragen EUR 112 miljoen op 31 december 2020.

Na de overname van AXA Bank Belgium zullen de verzekeringscontracten niet langer als binnen de groep beschouwd worden en zal AXA Bank Belgium de mogelijkheid hebben om deze activa als andere dekkingsactiva te beschouwen zoals mogelijk is onder IAS19.113, waardoor de netto verplichting zou kunnen verminderen (onder de rubriek “provisies”). Dit presentatieverschil is enkel van toepassing op de balans en heeft geen impact op de resultatenrekening.

Elementen die het gevolg zijn van het stopzetten van de relatie met AXA, niet verwerkt in de Geconsolideerde Pro Forma Informatie :

AXA Bank Belgium fungeert als tussenpersoon voor derivaten transacties voor de ondernemingen binnen de AXA Groep aangezien zij als bank de nodige toegangen heeft tot de financiële markten om deze transacties af te sluiten. Dit impliceert dat AXA Bank Belgium derivaten in de markt afsluit en deze bij de verschillende verzekeringsmaatschappijen van de groep plaatst in ruil voor een zeer kleine marge. Aangezien Crelan dit niet als een kernactiviteit beschouwt moet deze activiteit worden stopgezet voor closing (voorwaarde voor de verkoop). De stopzetting van deze activiteit zal resulteren in een lichte daling van het balanstotaal, aangezien de netto marktwaarde van deze derivaten (activa - passiva) eind 2020 slechts -53 duizend euro bedroeg. Dit zal ook resulteren in een daling van de rentelasten, de rentebaten en de winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die voor handelsdoeleinden worden aangehouden. De impact op het resultaat voor belastingen zal evenwel beperkt zijn, aangezien deze activiteit in 2020 slechts 8,5 miljoen euro aan het resultaat voor belastingen heeft bijgedragen.

Volgende pro forma correcties zijn opgenomen in de niet-geauditeerde pro forma geconsolideerde balans:

Onder kolom 1 vinden we de informatie komende uit de geauditeerde geconsolideerde jaarrekening van de groep Crelan waarvan Crelan Insurance deel uitmaakt (31 december 2020) (zie sectie 5.20.1. van dit prospectus).

Onder kolom 2 vinden we de informatie uit de geauditeerde geconsolideerde en neergelegde jaarrekening van AXA Bank Belgium (31 december 2020) (zie bijlage bij dit prospectus). Er werden geen activa of passiva geherclassificeerd. Onder het eigen vermogen werden bepaalde kolommen gegroepeerd en andere uitgesplitst enkel om de leesbaarheid van cijfers te verbeteren .

Kolom 3 is een loutere optelsom van de kolommen 1 en 2.

Kolom 4 toont het effect van de verkoop van Crelan Insurance. De verkoop van Crelan Insurance resulteert in een toename van de geldmiddelen met 80 miljoen euro en een toename van het eigen vermogen met 52,7 miljoen euro als gevolg van de gerealiseerde meerwaarde op de verkoop. De eliminatie van Crelan Insurance uit de geconsolideerde balans van de Crelan-groep heeft slechts betrekking op twee lijnen van activa en passiva omdat, in overeenstemming met IFRS 5, de activa en passiva van Crelan Insurance gegroepeerd waren onder de rubrieken "activa en passiva aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten". Dit resulteerde in een daling van de activa en passiva met respectievelijk 53,4 miljoen euro en 26,1 miljoen euro.

Kolom 5 toont het gesimuleerde effect van de overname van de aandelen van AXA Bank Belgium en de terugkoop van de eeuwigdurende lening AT1.

• Onder "Geldmiddelen" stellen we een daling vast van EUR -683 miljoen ten gevolge van het gecombineerde effect van de overname van de aandelen van AXA Bank Belgium (EUR 590 miljoen, met een geraamde prijsaanpassing van 3 miljoen euro) en de terugkoop van de eeuwigdurende AT1 (EUR 90 miljoen).

• Aanpassingen aan de lijnen “Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille” en “Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs”.

Deze herklassering wordt als volgt verklaard.

Er wordt bij AXA Bank Belgium een portfolio aan kredieten ingedekt waarbij:
- de interest rate swaps (indekkingsinstrumenten) worden geboekt aan reële waarde. Deze reële waarde is momenteel negatief.
- de overeenkomstige positieve reële waarde aanpassing van de kredieten wordt conform IAS 39 geboekt op de lijn “Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille”.

Ingevolge de transactie en de toepassing van IFRS 3 moeten de kredieten geherwaardeerd worden naar reële waarde. Bij gebrek aan een onafhankelijke herwaardering van de kredietportefeuille van AXA Bank Belgium, werd geopteerd om voor de pro forma balans een latente meerwaarde op de kredieten te nemen die overeenkomt met de reële waarde aanpassing zoals vermeld in de lijn “Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille”. Naast alle andere activa en passiva die ingevolge de overname en toepassing van IFRS3 moeten gewaardeerd worden aan reële waarde vindt de vennootschap dat door het feit dat de kredieten ingedekt worden dit een goede benadering is van de reële waarde van de kredieten en deze daarom als dusdanig kan verwerkt worden in de pro forma rekeningen. Per 31 december 2020 bedraagt deze latente meerwaarde EUR 1.101 miljoen. De latente meerwaarde op de vastrentende kredietportefeuille wordt verklaard door de aanzienlijke daling van de langetermijnrente die de afgelopen jaren is vastgesteld. Deze latente meerwaarde werd in de pro forma balans opgenomen onder de lijn “Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs”. De definitieve cijfers kunnen pas berekend worden bij closing (effectieve uitvoering van de transactie) en kunnen een positieve of negatieve invloed hebben op de badwill (zie hierna).

Tevens is de overnemende partij verplicht om de hedges (afdekkingen) van de overgenomen partij opnieuw aan te wijzen op basis van de voorwaarden zoals ze bestaan op overnamedatum. De heraanwijzing van de afdekkingsrelaties op de overnamedatum is prospectief, dat wil zeggen zonder terugwerkende kracht en betekent dat het verleden wordt ge-reset en uit de jaarrekening van de overgenomen partij verdwijnt.
Deze reset werd in de pro forma balans opgenomen onder de rubriek “Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille” en compenseert de hierboven besproken herwaardering van de leningen.

• De aan de acquisitie toe te schrijven kosten, die nog niet geboekt waren op 31 december 2020, werden opgenomen in de verplichtingen ten belopen van EUR 10,43 miljoen, wat tevens een impact heeft op de uitgestelde belastingvorderingen voor EUR 2,6 miljoen. Voor de gedetailleerde informatie verwijzen we naar de resultatenrekening. Er zij op gewezen dat, als men rekening houdt met de kosten die reeds in 2020 ten laste werden genomen, de totale aankoopkosten worden geraamd op 15,4 miljoen euro.

• De impact van deze acquisitie op het eigen vermogen vinden we terug onder de rubriek “Baten uit het lopende boekjaar“. De voorlopig geraamde “badwill“, berekend op basis van de boekwaarden in de geconsolideerde jaarrekening van AXA Bank Belgium, bedraagt EUR 539 miljoen per 31 december 2020. Dit bedrag bestaat uit het verschil tussen de geldmiddelen en kasequivalenten van 683 miljoen EUR die de onderneming aan de AXA Groep moet betalen en de waarde van het eigen vermogen van AXA Bank Belgium (1.222 miljoen EUR op 31 december 2020, inclusief de eeuwigdurende AT1 van 90 miljoen EUR).
In lijn met IFRS 3 zal de definitieve badwill berekend worden op basis van de openingsbalans op closing datum waarbij alle balansposten van AXA Bank Belgium marktconform zullen geherwaardeerd worden.

In kolom 6 wordt het volgende hernomen:
- de aanpassingen met betrekking tot de verschillen in de waarderingsregels. De aanpak van de herfinanciering van de leningen en de behandeling van de dossierkosten zijn verschillend tussen Crelan en AXA Bank Belgium. De toepassing van de waarderingsregels van Crelan op AXA Bank Belgium in dit verband zou leiden tot een toename van de financiële activa die tegen geamortiseerde

kostprijs worden gewaardeerd, met 34,4 miljoen EUR. Dit resulteert, na belastingen, in een toename van het eigen vermogen met EUR 25,8 miljoen;
- de herklasseringen in verband met PELTRO- en TLTRO III-leningen : de presentatie van deze schulden van respectievelijk 1.400 miljoen euro en 1.134 miljoen euro onder "deposito's van kredietinstellingen" (in plaats van "deposito's andere dan kredietinstellingen");
- de herklassering van "afzonderlijke activa" van 112 miljoen euro in verband met de verzekeringspolissen die met AXA werden afgesloten, als een vermindering van de pensioenvoorzieningen, mogelijk gemaakt door de verwijdering van de bank uit de consolidatiekring van AXA.

In kolom 7 staan de mutaties in verband met
- de uitgifte van de eeuwigdurende AT1-lening van 245 miljoen EUR,
- de uitgifte van de Tier 2 achtergestelde leningen van 200 miljoen EUR,
- de kosten rechtstreeks verbonden met deze uitgiftes (voor 1,3 miljoen EUR, hetzij 715.730 EUR voor de AT1 en 584.270 EUR voor de Tier 2 leningen).

De "AT1"-lening heeft de volgende kenmerken:

- het is een eeuwigdurende lening;
- de belegger kan geen terugbetaling eisen. Crelan heeft echter de mogelijkheid om deze geheel of gedeeltelijk af te lossen na een looptijd van minstens 6 jaar;
- een jaarlijkse coupon is voorzien, maar de betaling daarvan is volledig ter beoordeling van Crelan, die deze dus kan annuleren zonder opgave van redenen. In geval van annulering van een jaarlijkse coupon, is deze definitief verloren voor de belegger.

IAS 32 bepaalt dat een uitgifte wordt behandeld als een eigen-vermogensinstrument indien de emittent het onvoorwaardelijke recht heeft om elke contante betaling op dat instrument te vermijden. Dit is hier het geval op basis van het ontwerp van AT1-overeenkomst, en daarom zijn de pro forma rekeningen opgesteld in de veronderstelling dat de door Crelan NV uit te geven AT1-effecten voldoen aan de definitie van eigen vermogen in de geconsolideerde rekeningen van CrelanCo CV overeenkomstig de IFRS. Laat ons opmerken dat indien het finale instrument niet beantwoordt aan de definitie van eigen vermogen volgens IFRS, er een bijkomende schuld is voor dat bedrag.

Aangezien Crelan NV (de centrale instelling van de Federatie Crelan) en CrelanCo (de bij haar aangesloten kredietkas) een belangengemeenschap vormen, die met name mogelijk wordt gemaakt door
- de controle die Crelan NV uitoefent over CrelanCo (artikel 239 van de bankwet),
- het feit dat de besluitvormingsorganen van Crelan NV en CrelanCo (en in het bijzonder het Directiecomité) gemeenschappelijk zijn, en
- het bestaan van wederzijdse garanties tussen Crelan NV en CrelanCo ("hoofdelijke verplichtingen" krachtens artikel 239 van de bankwet),
Richtlijn 86/635/EEG van 8 december 1986 betreffende de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening van banken en andere financiële instellingen schrijft voor dat het geheel uitgemaakt door de centrale instelling en de aangesloten instellingen in de geconsolideerde rekeningen moet worden opgenomen.

Bijgevolg wordt de AT1-lening van 245 miljoen euro (voor het ontvangen bedrag, na aftrek van uitgiftekosten na belastingen van EUR 536.797) opgenomen in het geconsolideerde eigen vermogen en niet onder de "minderheidsbelangen".

De Tier 2-uitgifte staat op de passiefzijde van de balans voor een bedrag van EUR 199.415.730 (hetzij EUR 200 miljoen waarvan de uitgiftekosten van 584.270 euro werden afgetrokken).

In kolom 8 vinden we de gesimuleerde pro forma balans na aankoop van AXA Bank Belgium en verkoop van Crelan Insurance.

De onderstaande pro forma correcties werden opgenomen in de niet-geauditeerde pro forma geconsolideerde resultatenrekeningen per 31 december 2020.

Onder kolom 1 vinden we de resultatenrekening komende uit de geauditeerde geconsolideerde jaarrekening van de groep Crelan waarvan Crelan Insurance deel uitmaakt (31 december 2020) (zie sectie 5.20.1. van dit prospectus).

Onder kolom 2 vinden we de resultatenrekening uit de neergelegde jaarrekening van AXA Bank Belgium (31 december 2020) (zie Bijlage bij dit prospectus).

Kolom 3 is een loutere optelsom van kolom 1 en 2.

Onder kolom 4 werd de eliminatie van de resultatenrekening van Crelan Insurance uit de Groep Crelan gesimuleerd op basis van de boekhoudkundige gegevens van Crelan Insurance.

• Onder de lijn "Winst op de verkoop van Crelan Insurance" ten bedrage van EUR 52,7 miljoen werd de meerwaarde op de verkoop van Crelan Insurance verwerkt. Deze meerwaarde werd berekend op basis van de cijfers per 31 december 2020. De correcte meerwaarde zal pas berekend kunnen worden na closing.

Onder kolom 5 vinden we het gesimuleerd effect van de aankoop van AXA Bank Belgium.

• De kosten gerelateerd aan de transactie (die eind 2020 nog niet ten laste genomen zijn) bedragen EUR 10,43 miljoen en werden geprovisionneerd onder de lijn "Uitgaven in verband met de overname van AXA Bank Belgium en de verkoop van Crelan Insurance". Deze kosten worden geraamd op basis van de onderliggende contracten, de ontvangen facturen tot op vandaag en een inschatting van het verbruik tot aan de effectieve verkoop. Deze kosten zijn voornamelijk gerelateerd aan vergoedingen m.b.t. juridische, financiële en operationele ondersteuning door diverse professionele partijen en zakenbankiers. Over de gehele duur van de transactie (d.w.z. van 2019 tot na de closing) worden deze kosten geraamd op EUR 15,4 miljoen.
Het uiteindelijke verbruik kan afwijken van de raming in het geval dat er bijkomende analyses nodig zouden zijn die niet voorzien zijn (e.g. ihkv het goedkeuringsdossier bij de toezichthouders) of indien de goedkeuringsprocedure langer zou duren dan voorzien.

• Het belastingeffect op deze kosten bedraagt EUR 2,6 miljoen en werd verwerkt onder de lijn "Belastinglasten (winstbelasting) verbonden met de winst of het verlies uit voortgezette bedrijfsactiviteiten". Het nettobedrag van 1,8 miljoen dat op deze lijn staat, is het gecombineerde effect van twee bewegingen:
- de hierboven vermelde 2,6 miljoen euro (belastingeffect van de voorziening van 10,4 miljoen voor overnamekosten), en
- een negatief bedrag van - 0,8 miljoen euro (annulering van de belastingbesparing in verband met de coupon van de AT1-lening van AXA Bank Belgium).

De toegepaste belastingvoet bedraagt 25%.

• Winst op voordelige acquisitie – negatieve goodwill of soms ook "badwill" genoemd, vinden we terug op de lijn "Negatieve goodwill die onmiddellijk wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening". Deze meerwaarde weerspiegelt de geschatte winst van de acquisitie ten belope van EUR 539 miljoen.

Crelan koopt AXA Bank Belgium aan met een korting van 47,6% ten opzichte van de eigenvermogenswaarde, wat tot een badwill leidt. Deze korting ligt (gemiddeld genomen) in lijn met wat geobserveerd kan worden in de markt bij onderhandeling van de acquisitie. De verklaring hiervoor kan worden gevonden in de dalende rendabiliteit van de banksector in het algemeen gezien de transitie die de sector vandaag kenmerkt. De snelle technologische evoluties, veranderende gedragingen van klanten en de toenemende reglementaire druk zorgen er inderdaad voor dat het klassieke bankmodel onder druk staat en dat de banken zich genoodzaakt zien hun model te veranderen indien ze de

rendabiliteit op niveau willen houden. Dit impliceert dat belangrijke investeringen nodig blijven, wat een bijkomende druk uitoefent op de al dalende rendabiliteit.

In lijn met IFRS 3 zal de definitieve badwill berekend worden op basis van de openingsbalans op closing datum waarbij alle balansposten van AXA Bank Belgium marktconform geherwaardeerd zullen worden. Het bedrag van EUR 539 miljoen is de beste raming waarover Crelan vandaag beschikt. De effectieve badwill kan afwijken van de raming op basis van de cijfers per 31 december 2020.
Deze badwill werd berekend op basis van de cijfers per 31 december 2020, wat een afwijking is van de principes die algemeen gehanteerd worden bij de opmaak van geconsolideerde pro forma resultatenrekeningen. De correcte meerwaarde zal pas berekend kunnen worden na closing.

Kolom 6 geeft de aanpassingen weer met betrekking tot de verschillen in de waarderingsregels :

- de aanpak van de herfinanciering van de leningen en de behandeling van de dossierkosten zijn verschillend tussen Crelan en AXA Bank Belgium. De toepassing van de waarderingsregels van Crelan op AXA Bank Belgium in dit verband zou leiden tot een stijging van de rentebaten met 0,7 miljoen EUR en van de fiscale lasten met 0,2 miljoen EUR.

- daarnaast wordt het effect van de moratoria die in het kader van de Covid-19-pandemie aan bepaalde kredietnemers werden toegekend, door Crelan en AXA Bank Belgium verschillend voorgesteld. De harmonisatie van de presentatie in dit verband leidt tot een herklassering in de resultatentrekening, d.i. een verhoging van de "rentebaten" met 3,7 miljoen euro en een verhoging voor hetzelfde bedrag van het verlies als gevolg van moratoria, gepresenteerd in de rubriek "winst of verlies igv aanpassing van financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs";

- tot slot werd een herclassificatie van 112,7 miljoen euro tussen rentelasten en rentebaten uitgevoerd, om de presentatie van de rentelasten op de indekkingsderivaten van AXA Bank Belgium in overeenstemming te brengen met de presentatie van Crelan.

Kolom 7 toont allereerst het effect van de uitgifte van Tier 2 achtergestelde leningen op de rentelasten (6.035.335 euro) en op de fiscale lasten (een besparing van 1.508.834 euro). In deze kolom staat ook de belastingbesparing van 3.094.977 euro in verband met de coupon van de AT1 van 245 miljoen euro. Ook al zal de coupon van de eeuwigdurende AT1-lening rechtstreeks in mindering worden gebracht op het geconsolideerde eigen vermogen (omdat de AT1-lening volgens de IFRS een eigen-vermogensinstrument is), toch wordt het belastingeffect met betrekking tot de coupon van de nieuwe AT1-lening in toepassing van IAS 12 opgenomen in de geconsolideerde winst- en verliesrekening.

Met uitzondering van de financieringskosten van de Tier 2 achtergestelde leningen, is er geen effect op het resultaat in aanmerking genomen voor de financiering van de overname van AXA Bank Belgium, aangezien de vennootschap het grootste deel van haar cash-overschotten bij de NBB aan maximum 0% belegt.

Onder kolom 8 vinden we de gesimuleerde pro forma resultaten voor de Crelan Groep en AXA Bank Belgium na aankoop van AXA Bank Belgium en verkoop van Crelan Insurance.

5.20.5.2 Niet-geauditeerde Pro Forma Geconsolideerde Financiële Informatie per 31 december 2020 - Tabellen

Geconsolideerde balans (31/12/2020)

	Crelan Groep (1)	AXA Bank Belgium (2)	Crelan Groep + AXA Bank Belgium (3)	Verkoop CRI (4)	Effect aankoop AXA Bank Belgium (5)	Waarderingsverschillen e.a. (6)	Effect uitgifte Tier 2 en nieuwe AT1 (7)	Crelan Groep + AXA Bank Belgium na verkoop (8)
Activa (in EUR)	**31/12/2020**	**31/12/2020**	**31/12/2020**					
Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken	3.113.595.469	3.737.887.000	6.851.482.469	80.000.000	-683.000.000		443.700.000	6.692.182.469
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	39.459	63.651.000	63.690.459					63.690.459
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	6.781.148		6.781.148					6.781.148
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	9.669.787	733.173.000	742.842.787					742.842.787
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	18.808.394.736	24.597.018.000	43.405.412.736		1.101.248.000	34.393.407		44.541.054.143
Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases) aan banken	*123.949.884*	*408.641.000*	532.590.884					532.590.884
Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases) aan cliënten	*17.683.734.930*	*24.099.797.000*	41.783.531.930		*1.101.248.000*	*34.393.407*		42.919.173.337
Schuldbewijzen	*1.000.709.922*	*88.580.000*	1.089.289.922					1.089.289.922
Derivaten gebruikt ter afdekking	2.877.569	215.000	3.092.569					3.092.569
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille	694.165.840	1.101.248.000	1.795.413.840		-1.101.248.000			694.165.840
Materiële vaste activa	35.309.001	37.178.000	72.487.001					72.487.001
Goodwill	23.642.059		23.642.059					23.642.059
Immateriële activa	12.247.063	18.430.000	30.677.063					30.677.063
Investeringen in geassocieerde deelnemingen, dochterondernemingen en joint ventures	90.000	9.254.000	9.344.000					9.344.000
Belastingvorderingen	44.430.707	27.409.000	71.839.707		2.607.500		178.933	74.626.140
Andere activa	14.538.179	132.858.000	147.396.179			-112.073.000		35.323.179
Activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten*	53.433.499		53.433.499	-53.433.499				0
Totaal Activa	22.819.214.516	30.458.321.000	53.277.535.516	26.566.501	-680.392.500	-77.679.593	443.878.933	52.989.908.857

Verplichtingen (in EUR)	**31/12/2020**	**31/12/2020**	**31/12/2020**					
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	1.393.873	73.144.000	74.537.873					74.537.873
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en verliesrekening		881.658.000	881.658.000					881.658.000
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	21.291.883.236	27.917.126.000	49.209.009.236		0	0	199.415.730	49.408.424.966
Deposito's	*20.419.169.177*	*21.353.157.000*	41.772.326.177			*0*		41.772.326.177
Kredietinstellingen	*417.217.715*	*2.314.000*	419.531.715			*2.551.000.000*		2.970.531.715
Andere dan kredietinstellingen	*20.001.951.462*	*21.350.843.000*	41.352.794.462			*-2.551.000.000*		38.801.794.462
In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties	*682.504.692*	*6.335.553.000*	7.018.057.692					7.018.057.692
Achtergestelde verplichtingen	*77.172.706*	*6.906.000*	84.078.706					84.078.706
Achtergestelde verplichtingen in het kader van Axa							*199.415.730*	199.415.730
Andere financiële verplichtingen	*113.036.661*	*221.511.000*	334.547.661					334.547.661
Financiële verplichtingen verbonden aan overgedragen financiële activa		0	0					0
Derivaten gebruikt ter afdekking	46.263.230	47.263.000	93.526.230					93.526.230
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille	9.383.220	0	9.383.220					9.383.220
Voorzieningen	16.521.280	234.205.000	250.726.280			-112.073.000		138.653.280
Belastingverplichtingen	10.577.749	26.016.000	36.593.749			8.598.352		45.192.101
Andere verplichtingen	105.641.187	57.120.000	162.761.187		10.430.000			173.191.189
Verplichtingen i.v.m. groepen activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten*	26.087.207		26.087.207	-26.087.207				0
Totaal Verplichtingen	21.507.750.982	29.236.532.000	50.744.282.982	-26.087.207	10.430.000	-103.474.648	199.415.730	50.824.566.859

Eigen vermogen (in EUR)	**31/12/2020**	**31/12/2020**	**31/12/2020**					
Geplaatst kapitaal	896.520.856	636.318.000	1.532.838.856	0	-636.318.000		0	896.520.856
Kapitaal coöperanten	*896.520.856*		*896.520.856*					*896.520.856*
Gestort Kapitaal		*636.318.000*	*636.318.000*		*-636.318.000*			*0*
Kapitaal aangehouden door AXA groep			*0*					*0*
Andere eigen vermogen - Eigen-vermogenscomponent in samengestelde financiële instrumenten		90.000.000	90.000.000		-90.000.000		244.463.202	*244.463.202*
Andere eigen vermogen - overige			0		0			*0*
Andere componenten van het eigen vermogen	-1.300.156	-30.475.000	-31.775.156		30.475.000			*-1.300.156*
Reserves (met inbegrip van ingehouden winsten)	366.836.880	460.319.000	827.155.880		*-460.319.000*	25.307.194		*392.144.074*
Baten uit het lopende jaar	49.405.954	65.627.000	115.032.954	52.653.707	465.339.500	487.861		*633.514.021*
Minderheidsbelangen AXA groep			0					*0*
Totaal Eigen Vermogen	1.311.463.534	1.221.789.000	2.533.252.534	52.653.707	-690.822.500	25.795.055	244.463.202	2.165.341.998
Totaal verplichtingen en eigen vermogen	22.819.214.516	30.458.321.000	53.277.535.516	26.566.500	-680.392.500	-77.679.593	443.878.933	52.989.908.857

Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten

(in EUR)	Crelan Groep (1)	AXA Bank Belgium (2)	Crelan Groep + AXA Bank Belgium (3)	Effect verkoop CRI (4)	Effect koop AXA Bank Belgium (5)	Waarderingsverschillen e.a. (6)	Effect uitgifte Tier 2 en nieuwe AT1 (7)	Crelan Groep + AXA Bank Belgium na verkoop (8)
	31/12/2020	**31/12/2020**	**31/12/2020**					
GEWONE BEDRIJFSACTIVITEITEN								
Financiële en exploitatiebaten en –lasten	328.599.426	323.055.000	651.654.426	36.233.429	0	4.358.075	-6.035.335	686.210.595
Rentebaten	312.410.029	1.193.120.000	1.505.530.029	-858.623		-108.426.680		1.396.244.727
Rentelasten	-45.175.430	-920.320.000	-965.495.430	-11.828	0	112.784.754	-6.035.335	-858.757.839
Dividenden	634.571	345.000	979.571	0				979.571
Baten uit provisies en vergoedingen	106.815.800	97.667.000	204.482.800	3.749.498				208.232.298
Lasten uit provisies en vergoedingen	-104.427.290	-84.353.000	-188.780.290	5.040.680				-183.739.610
Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	2.024.106	5.509.000	7.533.106	-26.657				7.506.450
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden (netto)	-1.303.377	-50.875.000	-52.178.377	0				-52.178.377
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening (netto)	106.809	17.096.000	17.202.809	-92.182				17.110.628
Aanpassingen van de reële waarde bij de administratieve verwerking van afdekkingstransacties	5.608.223	44.909.000	50.517.223	0				50.517.223
Herwaarderingen van valutakoersverschillen	1.002.573	3.327.000	4.329.573	0				4.329.573
Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa	398.343	0	398.343	0				398.343
Winst op de verkoop van CRI				52.653.707				52.653.707
Andere exploitatiebaten	50.626.131	16.630.000	67.256.131	-24.221.166				43.034.964
Andere exploitatielasten	-121.063		-121.063	0				-121.063
Administratiekosten	-233.447.567	-219.382.000	-452.829.567	3.640.969	-10.430.000	0		-459.618.598
Personeelsuitgaven	-91.740.652	-86.770.000	-178.510.652	977.955				-177.532.696
Algemene en administratieve uitgaven	-136.736.915	-132.612.000	-269.348.915	2.663.014				-266.685.902
Uitgaven in verband met de overname van ABB en de verkoop van CRI	-4.970.000		-4.970.000		-10.430.000			-15.400.000
Afschrijvingen	-10.626.974	-7.609.000	-18.235.974	-7.843	0	0		-18.243.817
Materiële vaste activa	-6.903.151	-2.945.000	-9.848.151	-7.843				-9.855.994
Immateriële activa (andere dan goodwill)	-3.723.823	-4.664.000	-8.387.823	0				-8.387.823
Winst of verlies tav aanpassing van financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	-3.134.853	-898.000	-4.032.853			-3.707.593		-7.740.447
Voorzieningen	186.580	16.539.000	16.725.580	4.404.720				21.130.300
Bijzondere waardeverminderingen	-17.740.503	-24.802.000	-42.542.503	-2.561	0	0		-42.545.064
Bijzondere waardeverminderingsverliezen op financiële activa die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	-17.740.503	-24.802.000	-42.542.503	-2.561				-42.545.064
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	0		0	0				0
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	-17.740.503	-24.802.000	-42.542.503	-2.561				-42.545.064
Bijzondere waardeverminderingsverliezen op materiële vaste activa	0		0					0
Negatieve goodwill die onmiddellijk wordt opgenomen in de winst-en verliesrekening					538.789.000			538.789.000
Winsten en verliezen op vaste activa of groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop	0		0					0
TOTALE WINST OF VERLIES UIT VOORTGEZETTE BEDRIJFSACTIVITEITEN VÓÓR AFTREK VAN BELASTINGEN EN MINDERHEIDSBELANG	63.836.110	86.903.000	150.739.110	44.268.714	528.359.000	650.481	-6.035.335	717.981.970
Belastinglasten (winstbelasting) verbonden met de winst of het verlies uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	-14.430.156	-21.276.000	-35.706.156	2.082.007	1.790.975	-162.620	4.603.811	-27.391.984
NETTOWINST OF -VERLIES	**49.405.954**	**65.627.000**	**115.032.954**	**46.350.720**	**530.149.975**	**487.861**	**-1.431.524**	**690.589.986**
Overzicht van de niet-gerealiseerde resultaten								
Niet-gerealiseerde resultaten die in de toekomst mogelijk in de gerealiseerde resultaten kunnen worden opgenomen	4.466	-4.925.000	-4.920.534					-4.920.534
Niet-gerealiseerde resultaten die nooit in de gerealiseerde resultaten zullen worden opgenomen	-1.252.892	-971.000	-2.223.892					-2.223.892
Totaal van de niet-gerealiseerde resultaten (netto)	**-1.248.426**	**-5.896.000**	**-7.144.426**		**0**			**-7.144.426**
Totaal van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten van het boekjaar	**48.157.528**	**59.731.000**	**107.888.528**	**46.350.720**	**530.149.975**	**487.861**	**-1.431.524**	**683.445.560**

5.20.5.3 Verslag van de revisor over de Compilatie van Pro Forma Financiële Informatie per 31 december 2020

EY Bedrijfsrevisoren
EY Réviseurs d'Entreprises
De Kleetlaan 2
B-1831 Diegem

Tel: +32 (0)2 774 91 11
ey.com

Building a better working world

Ter attentie van de Raad van Bestuur van
Crelanco cv
Sylvain Dupuislaan 251
1070 Anderlecht

Verslag over de compilatie van Pro Forma Financiële Informatie per 31 december 2020

We hebben ons rapport opgesteld over de compilatie van pro forma geconsolideerde financiële informatie (de "Pro Forma Financiële Informatie") van Crelanco cv ("Crelanco" of de "Vennootschap"). De Pro Forma Financiële Informatie bestaat uit een proforma geconsolideerde balans, een pro forma geconsolideerde resultatenrekening en de toelichtingen over het boekjaar afgesloten op 31 december 2020, zoals beschreven in sectie 5.20.5 van het prospectus dat door de Vennootschap is opgemaakt (het "Prospectus").

De van toepassing zijnde criteria op basis waarvan de Raad van Bestuur van Crelanco de Pro Forma Financiële Informatie (de "Van Toepassing Zijnde Criteria") heeft opgesteld zijn gespecificeerd in Bijlage 20 van de Gedelegeerde Verordening (EU) 2019/980 van de Commissie van 14 maart 2019 (de "Prospectus Verordening") en beschreven in toelichting "Grondslagen voor de pro forma geconsolideerde financiële informatie" (de "Grondslagen") vanaf pagina 466 van de Prospectus, inclusief aanpassingen die zijn gedaan om een basis te verkrijgen in overeenstemming met de boekhoudmethoden van de Vennootschap.

De Pro Forma Financiële Informatie is door de Raad van Bestuur van Crelanco opgesteld om de impact toe te lichten van

(i) de aankoop door Crelanco cv van 100% van de aandelen van Axa Bank Belgium nv,
(ii) de verwerving door Crelan nv van de perpetuele lening "AT1" van Axa Bank Belgium nv,
(iii) de samenhangende verkoop door Crelan nv van 100% van de aandelen van Crelan Insurance nv,
(iv) de samenhangende uitgifte door Crelan nv van een nieuwe perpetuele lening "AT1", en
(v) de samenhangende uitgifte door Crelan nv van "Tier 2" achtergestelde schulden

(de "Transactie", zoals beschreven op pagina 466 van het Prospectus)

(i) op de financiële positie per 31 december 2020, alsof de Transactie plaats had gevonden op 31 december 2020, en
(ii) op de financiële prestaties over het boekjaar afgesloten op 31 december 2020, alsof de Transactie plaats had gevonden op 1 januari 2020.

Als onderdeel van dit proces is de informatie over de balans en de resultatenrekening door de Raad van Bestuur van Crelanco ontleend uit de geconsolideerde jaarrekening van de Vennootschap voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2020 (waarover een auditopinie is uitgebracht).

De verantwoordelijkheid van de Raad van Bestuur voor de Pro Forma Financiële Informatie

De Raad van Bestuur van de Vennootschap is verantwoordelijk voor de compilatie van de Pro Forma Financiële Informatie op basis van de Van Toepassing Zijnde Criteria.

Besloten Vennootschap
Société à responsabilité limitée
RPR Brussel - RPM Bruxelles - BTW-TVA BE 0446.334.711 - IBAN Nº BE71 2100 9059 0069
* handelend in naam van een vennootschap/agissant au nom d'une société

A member firm of Ernst & Young Global Limited

Onze onafhankelijkheid en kwaliteitscontrole

We hebben de onafhankelijkheidsvoorschriften en andere ethische vereisten van de Code of Ethics for Professional Accountants uitgebracht door de International Ethics Standards Boards for Accountants (IESBA) nageleefd. Deze zijn gebaseerd op de fundamentele principes van integriteit, objectiviteit, vakbekwaamheid en waakzaamheid, confidentialiteit en professioneel gedrag.

Ons kantoor past de International Standard on Quality Control (ISQC) n°1 toe en onderhoudt een adequaat systeem van kwaliteitscontrole met inbegrip van gedocumenteerde beleidslijnen en procedures met betrekking tot ethische vereisten, professionele standaarden, en van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire vereisten.

Verantwoordelijkheden van de commissaris

Onze verantwoordelijkheid is het uitdrukken van een oordeel, zoals vereist door afdeling 3 van Bijlage 20 van de Prospectus Verordening, dat de Pro Forma Financiële Informatie is gecompileerd, in alle materiële opzichten, door de Raad van Bestuur van Crelanco, op basis van de Van Toepassing Zijnde Criteria en dat deze grondslagen in overeenstemming zijn met de grondslagen voor financiële verslaggeving van de Vennootschap.

Wij hebben onze opdracht uitgevoerd overeenkomstig de International Standard on Assurance Engagements ("ISAE") 3420 "*Assurance-opdrachten om te rapporteren over de compilatie van pro forma financiële informatie die in een prospectus is opgenomen*", zoals uitgegeven door de International Auditing en Assurance Standards Board. Deze standaard vereist dat wij onze werkzaamheden zodanig plannen en uitvoeren om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat Raad van Bestuur de Pro Forma Financiële Informatie, in alle materiële opzichten heeft gecompileerd, op basis van de Van Toepassing Zijnde Criteria en dat deze grondslagen in overeenstemming zijn met de grondslagen voor financiële verslaggeving van de Vennootschap.

In het kader van deze opdracht zijn wij niet verantwoordelijk voor het actualiseren of opnieuw uitgeven van verslagen of opinies over enige historische financiële informatie die is gebruikt bij de compilatie van de Pro Forma Financiële Informatie, noch hebben wij, in de loop van deze opdracht, een controle of een nazicht uitgevoerd van de financiële informatie die is gebruikt bij de compilatie van de Pro Forma Financiële Informatie.

Het doel van pro forma financiële informatie die in een prospectus is opgenomen is alleen om de invloed van een significante gebeurtenis of transactie op historische niet-aangepaste financiële informatie van de entiteit te illustreren alsof de gebeurtenis of de transactie eerder had plaatsgevonden dan de datum die voor dat voorbeeld was geselecteerd. Derhalve verschaffen wij geen enkele zekerheid dat het feitelijke resultaat van de Transactie per 31 december 2020 (en voor de periode afgesloten op deze datum) zou zijn geweest zoals gepresenteerd in de Pro Forma Financiële Informatie.

Een assurance-opdracht met een redelijke mate van zekerheid om te rapporteren of de Pro Forma Financiële Informatie, in alle materiële opzichten, op basis van de Van Toepassing Zijnde Criteria is opgesteld, en dat deze grondslagen in overeenstemming zijn met de grondslagen voor financiële verslaggeving van de Vennootschap, omvat het uitvoeren van werkzaamheden teneinde vast te stellen of de Van Toepassing Zijnde Criteria die door de Raad van Bestuur worden gebruikt bij de compilatie van de Pro Forma Financiële Informatie een redelijke basis verschaffen voor het presenteren van de significante invloeden die direct toe te schrijven zijn aan de Transactie, en om voldoende en geschikte onderbouwende informatie te verkrijgen of:

- de gerelateerde pro forma aanpassingen volgens de Van Toepassing Zijnde Criteria zijn verwerkt; en
- de gerelateerde pro forma aanpassingen in de resulterende Pro Forma Financiële Informatie naar behoren zijn verwerkt ten opzichte van de ongecorrigeerde financiële informatie.

De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de oordeelsvorming van de commissaris, daarbij rekening houdend met het inzicht van de commissaris in de aard van de Vennootschap, de Transactie aan de hand waarvan de Pro Forma Financiële Informatie is opgesteld, en overige relevante omstandigheden van de opdracht.

De opdracht omvat tevens het evalueren van de algehele presentatie van de Pro Forma Financiële Informatie.

Wij zijn van mening dat de onderbouwende informatie die wij hebben verkregen voldoende en geschikt is om een basis voor ons oordeel te verschaffen.

Oordeel

Naar ons oordeel:

- is de Pro Forma Financiële Informatie naar behoren opgesteld op basis van de vermelde Grondslagen; en
- zijn deze Grondslagen in overeenstemming met de door de Vennootschap gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving.

Beperking in gebruik

Dit verslag is vereist door de Gedelegeerde Verordening (EU) 2019/980 van de Commissie van 14 maart 2019 en is uitgegeven met als doel om deze Prospectus Verordening na te leven en voor geen enkel ander doel.

Brussel, 24 november 2021

EY Bedrijfsrevisoren bv
vertegenwoordigd door

jean-francois hubin

Digitaal ondertekend door jean-francois hubin
DN: cn=jean-francois hubin, email=jean-francois.hubin@be.ey.com
Datum: 2021.11.24 13:21:18 +01'00'

Jean François Hubin*
Partner
* Handelend in naam van een bv

22JFH0067

5.20.6 Bijlage – Geconsolideerde jaarrekening AXA Bank Belgium voor boekjaren 2018, 2019 en 2020

De geconsolideerde jaarrekeningen van AXA Bank Belgium voor de boekjaren 2018, 2019 en 2020 worden als bijlage opgenomen.
Ze zijn alleen beschikbaar in het Nederlands.

47	15/05/2019	BE 0404.476.835	285	EUR		
NAT.	Datum neerlegging	Nr.	Blz.	D.	19132.00139	CONSO 1.1

10		BE 0404.476.835	285	9	EUR	
NAT .	Datum neerlegging	Nr .	Blz .	E .	D .	CONSO 1

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

Naam: AXA BANK BELGIE

Rechtsvorm: Naamloze vennootschap
Adres: Troonplein Nr.: 1 Bus:
Postnummer: 1000 Gemeente: Brussel
Land: België
Rechtspersonenregister (RPR) - Rechtbank van Koophandel van BE 0404 476 835 RPR
Internetadres*: http://www.axabank.be

Ondernemingsnummer BE0404.476.835

Datum 2/04/2015 van de neerlegging van de oprichtingsakte OF van het recentste stuk dat de datum van bekendmaking van de oprichtingsakte en van de akte tot statutenwijziging vermeldt .

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING goedgekeurd door de algemene vergadering van 25/04/2019

met betrekking tot het boekjaar dat de periode dekt van 1/01/2018 tot 31/12/2018

Vorig boekjaar van 1/01/2017 tot 31/12/2017

De bedragen van het vorige boekjaar zijn niet identiek met die welke eerder openbaar werden gemaakt.

VOLLEDIGE LIJST met naam, voornamen, beroep, woonplaats (adres, nummer, postnummer en gemeente) en functie in de onderneming, van de BESTUURDERS, ZAAKVOERDERS EN COMMISSARISSEN

Peter Devlies,bestuurder van vennootschappen,Rombout de Dopperestraat 2,B-8200 Sint-Andries (Brugge),bestuurder-directeur,voorzitter van het Directiecomité
Françoise Gilles, bestuurder van vennootschappen, Père Eudore Devroyestraat 74, B-1150 Bruxelles, bestuurder-directeur (tot 31 december 2018)
Jeroen Ghysel, bestuurder van vennootschappen, Heirweg 73, B-8800 Roeselare, bestuurder-directeur
Emmanuel Vercoustre, bestuurder van vennootschappen, Rue d'Alsace Lorraine 10, B-1050 Bruxelles, bestuurder-directeur
Frank Goossens, bestuurder van vennootschappen, Broechemsesteenweg 117,B-2531 Vremde, bestuurder-directeur
Peter Philippaerts, bestuurder van vennootschappen, Westrodestraat 49, B-1861 Wolvertem, bestuurder-directeur (vanaf 29 januari 2018)
Marie-Cécile Plessix, Passage Doisy 9, F-75017 Parijs, bestuurder
Patrick Lemoine, bestuurder van vennootschappen, Avenue du roule 38, appartement 66, F-92200 Neuilly sur Seine, bestuurder
Patrick Keusters, bestuurder van vennootschappen, Wanninckhove 26, B-2540 Hove, bestuurder
Philippe Rucheton, bestuurder van vennootschappen, V jircharich 146/5, 110 00 Praag, Tsjechië, bestuurder
Jozef Van In, bestuurder van vennootschappen, Wanninckhove 14, 2540 Hove, bestuurder
Benoît Claveranne, bestuurder van vennootschappen,Place Wagram 5, F-78600 Maisons-Laffitte, bestuurder
Michael Jonker, bestuurder van vennootschappen,Rue du Bois d'en Bas 4, B-1404 Bornival, bestuuder (sinds 29 januari 2018)
Pieter Desmedt, bestuurder van vennootschappen, Bleidenhoek 9, B-2570 Duffel, bestuurder-directeur (sinds 28 februari 2019)

Zijn gevoegd bij deze jaarrekening:

Totaal aantal neergelegde bladen: 285
Nummers van de secties van het standaardmodel die niet werden neergelegd omdat ze niet dienstig zijn: /

Handtekening
(naam en hoedanigheid)

Handtekening
(naam en hoedanigheid)

* Facultatieve vermelding .
** Schrappen wat niet van toepassing is .

LIJST VAN DE BESTUURDERS, ZAAKVOERDERS EN COMMISSARISSEN (vervolg van de vorige bladzijde)

Commissaris
PwC, Bedrijfsrevisoren cvba, Lidmaatschapsnummer b00009- 1986, Woluwedal 18, 1932 St.-Stevens-Woluwe,erkend revisor
Vertegenwoordigd door
Gregory Joos (IBR A02025), Woluwedal 18 - 1932 Sint Stevens Woluwe, erkend revisor (sinds 2004)

AXA Bank Belgium

IFRS Geconsolideerde Jaarrekening 2018

Inhoudsopgave

GECONSOLIDEERDE WINST- EN VERLIESREKENING 7
GECONSOLIDEERDE BALANS 11
OVERZICHT VAN WIJZIGINGEN IN HET GECONSOLIDEERD EIGEN VERMOGEN 15
GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT 18
TOELICHTING BIJ DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING 21
1 ALGEMEEN 21
2 GRONDSLAGEN VOOR FINANCIËLE VERSLAGGEVING 21
2.1 CONSOLIDATIEPRINCIPES 21
2.2 FINANCIËLE ACTIVA EN VERPLICHTINGEN 22
2.3 EIGEN VERMOGEN 33
2.4 VERSTREKTE FINANCIËLE WAARBORGEN 33
2.5 COMMISSIEOPBRENGSTEN 33
2.6 OMREKENINGS- EN VALUTAKOERSVERSCHILLEN 34
2.7 VOORWAARDELIJKE RECHTEN EN VERPLICHTINGEN EN VOORZIENINGEN 35
2.8 PERSONEELSVERLONINGEN 35
2.9 WINSTBELASTINGEN 36
2.10 MATERIËLE VASTE ACTIVA 37
2.11 IMMATERIËLE VASTE ACTIVA 38
2.12 OVERIGE ACTIVA EN VERPLICHTINGEN 39
2.13 BIJKOMENDE INFORMATIE 39
3 TOEPASSING VAN IFRS BIJ AXA BANK BELGIUM 40
3.1 WIJZIGING IN DE GRONDSLAGEN VOOR FINANCIËLE VERSLAGGEVING 40
3.2 TOEPASSINGSDATUMS 40
3.3 IFRS 9 42
4 RISICOBEHEER 45
4.1 ALGEMEEN 45
4.2 KREDIETRISICO 46
4.3 MARKTRISICO 57
4.4 VALUTARISICO 60
4.5 LIQUIDITEITSRISICO 60
4.6 OPERATIONEEL RISICO 63
4.7 KAPITAALBEHEER 64
5 REËLE WAARDE VAN FINANCIËLE ACTIVA EN VERPLICHTINGEN 69
5.1 REËLE WAARDE VAN RETAILACTIVITEITEN 69
5.2 REËLE WAARDE VAN FINANCIERINGSACTIVITEITEN (TREASURY) 69
5.3 DAG 1-RESULTATEN 73
5.4 TOEPASSING VAN DE CVA EN DVA OP DE DERIVATENPORTEFEUILLE 73
5.5 TOEPASSING VAN DE DVA OP UITGEGEVEN EMTN'S 74

6 GEBRUIK VAN SCHATTINGEN EN BEOORDELINGEN 75
7 BATEN (LASTEN) UIT PROVISIES EN VERGOEDINGEN 76
8 GEREALISEERDE WINSTEN (VERLIEZEN) OP FINANCIËLE ACTIVA EN VERPLICHTINGEN DIE NIET TEGEN REËLE WAARDE WORDEN GEWAARDEERD IN DE WINST- EN VERLIESREKENING 77
9 WINSTEN (VERLIEZEN) OP FINANCIËLE ACTIVA EN VERPLICHTINGEN GEWAARDEERD TEGEN REËLE WAARDE MET VERWERKING VAN WAARDEVERANDERINGEN IN DE WINST- EN VERLIESREKENING 78
10 WINSTEN (VERLIEZEN) UIT ADMINISTRATIEVE VERWERKING VAN AFDEKKINGSTRANSACTIES 79
11 OVERIGE EXPLOITATIEBATEN EN -LASTEN 80
12 OPERATIONELE LEASING 81
13 PERSONEELSLASTEN 82
13.1 SAMENSTELLING VAN DE PERSONEELSUITGAVEN 82
13.2 PENSIOENTOEZEGGINGEN EN ANDERE PRESTATIES 82
13.3 VERLONINGEN IN AANDELEN EN OPTIES 87
14 ALGEMENE EN ADMINISTRATIEVE UITGAVEN 90
15 BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN 91
16 WINSTBELASTING 103
17 GELDMIDDELEN EN ZICHTREKENINGEN BIJ CENTRALE BANKEN 108
18 VOOR HANDELSDOELEINDEN AANGEHOUDEN FINANCIËLE ACTIVA 109
19 FINANCIËLE ACTIVA GEWAARDEERD TEGEN REËLE WAARDE MET VERWERKING VAN WAARDEVERANDERINGEN IN WINST OF VERLIES 110
20 TEGEN REËLE WAARDE GEWAARDEERDE FINANCIËLE ACTIVA MET VERWERKING VAN WAARDEVERANDERINGEN IN DE OVERIGE ONDERDELEN VAN HET TOTAALRESULTAAT (OCI) 111
21 FINANCIËLE ACTIVA TEGEN GEAMORTISEERDE KOSTPRIJS 114
22 DERIVATEN 117
23 MATERIËLE VASTE ACTIVA 128
24 IMMATERIËLE VASTE ACTIVA 129
25 INVESTERINGEN IN DOCHTERONDERNEMINGEN, JOINT VENTURES EN GEASSOCIEERDE DEELNEMINGEN 131
26 OVERIGE ACTIVA 133
27 VOOR HANDELSDOELEINDEN AANGEHOUDEN FINANCIËLE VERPLICHTINGEN 134
28 FINANCIËLE VERPLICHTINGEN DIE ALS GEWAARDEERD TEGEN REËLE WAARDE MET VERWERKING VAN WAARDEVERANDERINGEN IN WINST OF VERLIES WORDEN AANGEWEZEN 135
29 TEGEN GEAMORTISEERDE KOSTPRIJS GEWAARDEERDE FINANCIËLE VERPLICHTINGEN 137
29.1 DEPOSITO'S 137
29.2 ACHTERGESTELDE VERPLICHTINGEN 139
29.3 TLTRO-LENINGEN 140
30 REPO'S EN REVERSE REPO'S 141
31 VOORZIENINGEN 142
32 OVERIGE VERPLICHTINGEN 145
33 SALDERING 146

34 VOORWAARDELIJKE ACTIVA EN VERPLICHTINGEN....150
35 EIGEN VERMOGEN....153
36 WINSTUITKERING EN DIVIDEND PER AANDEEL....154
37 GESEGMENTEERDE INFORMATIE....155
38 TRANSACTIES MET VERBONDEN PARTIJEN....158
39 OVERHEIDSSTEUN EN -SUBSIDIES....161
40 FINANCIËLE RELATIES MET AUDITORS....162
41 BEËINDIGDE BEDRIJFSACTIVITEITEN....163
42 GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM....164

Alle hierna in de Geconsolideerde Jaarrekening opgenomen bedragen luiden in duizenden euro en alle commentaren in miljoenen euro, telkens tenzij anders vermeld.

De cijfers worden gepresenteerd volgens absolute waarden en dienen dus gelezen te worden in functie van de omschrijving in de bijhorende rubriek, behoudens rubrieken waar een onderscheid dient gemaakt te worden tussen winsten (absolute waarde) en verliezen (minteken).

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

Geconsolideerde winst- en verliesrekening in '000 EUR	2018.12	2017.12	Toelichting
VOORTGEZETTE BEDRIJFSACTIVITEITEN			
Financiële en exploitatiebaten en -lasten	320.315	302.386	
Rentebaten	2.096.150	1.606.178	
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden (indien afzonderlijk verwerkt)	1.556.852	1.107.505	
Verplicht tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa voor niet-handelsdoeleinden met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies		N/A	
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening (indien afzonderlijk verwerkt)			
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	32.800	N/A	
Voor verkoop beschikbare financiële activa	N/A	35.421	
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	454.990	N/A	
Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële lease)	N/A	427.400	
Tot einde looptijd aangehouden beleggingen	N/A		
Derivaten, administratieve verwerking van afdekkingstransacties, renterisico	45.718	27.129	
Andere activa		50	
Op verplichtingen	5.790	8.673	
(Rentelasten)	1.812.761	1.405.792	
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden (indien afzonderlijk verwerkt)	1.520.645	1.073.664	
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening (indien afzonderlijk verwerkt)	27.333	31.698	
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	119.067	173.331	
Derivaten, administratieve verwerking van afdekkingstransacties, renterisico	132.503	116.506	
Andere verplichtingen			
Op Activa	13.215	10.592	
Lasten in verband met aandelenkapitaal terugbetaalbaar op zicht			
Dividenden			
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden (indien afzonderlijk verwerkt)			
Verplicht tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa voor niet-handelsdoeleinden met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies		N/A	
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat		N/A	
Voor verkoop beschikbare financiële activa	N/A		
Investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen die anders dan met behulp van de vermogensmutatiemethode administratief zijn verwerkt		N/A	
Baten uit provisies en vergoedingen	90.726	63.293	7
(Lasten in verband met provisies en vergoedingen)	77.250	53.752	
Gerealiseerde winsten (verliezen) op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening, netto	9.213	53.922	8
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	5.774	N/A	
Voor verkoop beschikbare financiële activa	N/A	44.636	
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	3.438	N/A	
Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële lease)	N/A	3.269	
Tot einde looptijd aangehouden beleggingen	N/A		
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs		6.018	
Overige			
Winsten (verliezen) op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden, netto	-39.931	-7.528	
Eigen vermogeninstrumenten en daarmee samenhangende derivaten	-27.271	-3.205	
Rente-instrumenten en daarmee samenhangende derivaten	-10.658	-11.530	
Valutahandel	-2.002	7.207	
Kredietrisico-instrumenten en daarmee samenhangende derivaten			
Grondstoffen en daarmee samenhangende derivaten			
Andere (inclusief hybride derivaten)			
Winsten of (-) verliezen op verplicht tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa voor niet-handelsdoeleinden met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies, netto		N/A	
Winsten (verliezen) op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening, netto	27.921	10.604	9
Winsten (verliezen) uit administratieve verwerking van afdekkingstransacties	928	2.340	10
Valutakoersverschillen, netto	3.720	-3.588	
Winsten (verliezen) op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa, netto		-242	
Overige netto-exploitatiebaten	21.600	36.951	11

Geconsolideerde winst- en verliesrekening in '000 EUR	2018.12	2017.12	Toelichting
Administratiekosten	228.976	235.467	
Personeelslasten	92.928	88.850	13
Algemene en administratieve uitgaven	136.048	146.617	14
Afschrijvingen	6.182	4.721	
Materiële vaste activa	2.095	2.058	23
Vastgoedbeleggingen			
Immateriële vaste activa	4.087	2.663	24
Herzieningswinsten of (-) -verliezen, netto		N/A	
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat		N/A	
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs		N/A	
Voorzieningen	5.762	-13.198	
Bijzondere waardeverminderingsverliezen op financiële activa die niet tegen reële waarde worden	19.542	12.845	
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	-111	N/A	
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	19.653	N/A	
Financiële activa gewaardeerd tegen kostprijs (niet-genoteerd eigen vermogen)	N/A		
Voor verkoop beschikbare financiële activa	N/A		
Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële lease)	N/A	12.845	
Tot einde looptijd aangehouden beleggingen	N/A		
Bijzondere waardeverminderingen op			
Materiële vaste activa			
Vastgoedbeleggingen			
Goodwill			
Immateriële vaste activa (andere dan goodwill)			
Investeringen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures verwerkt volgens de 'equity'-methode			
Overige			
Negatieve goodwill die onmiddellijk wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening			
Aandeel in de winst of verlies van geassocieerde deelnemingen en joint ventures die administratief worden verwerkt volgens de 'equity'-methode			
Winst of verlies uit vaste activa en groepen activa die worden afgestoten, die worden geclassificeerd als aangehouden voor verkoop maar die niet in aanmerking komen als beëindigde bedrijfsactiviteiten			
TOTALE WINST OF VERLIES UIT VOORTGEZETTE BEDRIJFSACTIVITEITEN VÓÓR AFTREK VAN BELASTINGEN EN MINDERHEIDSBELANG	**59.853**	**62.552**	
Belastinglasten (winstbelasting) verbonden met de winst of het verlies uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	14.916	21.115	16
TOTALE WINST OF VERLIES UIT VOORTGEZETTE BEDRIJFSACTIVITEITEN NA AFTREK VAN BELASTINGEN EN VÓÓR MINDERHEIDSBELANG	**44.937**	**41.437**	
Totale winst of verlies op beëindigde bedrijfsactiviteiten na aftrek van belastingen			
TOTALE WINST OF VERLIES NA AFTREK VAN BELASTINGEN EN BEËINDIGDE BEDRIJFSACTIVITEITEN VÓÓR MINDERHEIDSBELANG	**44.937**	**41.437**	
Winst of verlies toe te rekenen aan minderheidsbelang			
NETTOWINST OF -VERLIES	**44.937**	**41.437**	

Tabel CIS.1

Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten in '000 EUR	2018.12	2017.12	
GEREALISEERDE WINST (VERLIES) OVER HET JAAR	**44.937**	**41.437**	
NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN			
Items die niet kunnen worden overgeboekt naar resultaat	11.357	-14.403	
Actuariële winsten (verliezen) op toegezegdpensioenregelingen	1.029	10.824	(3)
Veranderingen in reële waarde van financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies wegens veranderingen in het kredietrisico ervan	14.140	-25.633	(4)
Veranderingen in reële waarde van eigenvermogensinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	-21	N/A	(5)
Winstbelastingen m.b.t. voorgaande item	-3.792	406	
Items die kunnen worden overgeboekt naar resultaat	-25.542	-24.324	
Omrekening van valuta		-147	
Waarderingswinsten/-verliezen die in het eigen vermogen zijn opgenomen		-147	
Overgedragen naar winst of verliesrekening			
Overige herclassificaties			
Kasstroomafdekking (effectief deel)		33.114	(1)
Waarderingswinsten/-verliezen die in het eigen vermogen zijn opgenomen			
Overgedragen naar winst of verlies		33.114	
Overgedragen naar initiële boekwaarde van afgedekte posities			
Overige herclassificaties			
Tegen reële waarde gewaardeerde schuldinstrumenten met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	-34.285	N/A	(2)
Waarderingswinsten/-verliezen die in het eigen vermogen zijn opgenomen	-57.028	N/A	
Overgedragen naar winst of verlies	22.743	N/A	
Overige herclassificaties		N/A	
Voor verkoop beschikbare financiële activa	N/A	-77.961	(2)
Waarderingswinsten/-verliezen die in het eigen vermogen zijn opgenomen	N/A	2.507	
Overgedragen naar winst of verlies	N/A	-80.468	
Overige herclassificaties	N/A		
Vaste activa of groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop			
Winstbelastingen m.b.t. voorgaande item	8.743	20.670	
TOTAAL NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN OVER HET JAAR	**-14.185**	**-38.727**	
TOTAAL GEREALISEERDE EN NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN OVER HET JAAR	**30.753**	**2.710**	
Toerekenbaar aan houders van eigenvermogensinstrumenten van de moedermaatschappij	30.753	2.710	
Toerekenbaar aan minderheidsbelang			
VERMOGENSMUTATIES VOOR VOORGAANDE PERIODES			
Gevolgen van het herstel van fouten			
Houders van eigenvermogensinstrumenten van de moedermaatschappij			
Minderheidsbelang			
Gevolgen van wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving			
Houders van eigenvermogensinstrumenten van de moedermaatschappij			
Minderheidsbelang			

Tabel CIS.2

Hieronder vindt u de impact voor belastingen, evenals de uitgestelde belasting met betrekking tot de punten opgenomen in de tabel hiervoor (overzicht in duizenden EUR).

Kasstroomafdekking (1)	2018.12	2017.12
Bruto	0	33.114
Belasting	0	-11.256
Netto	0	21.859

Tegen reële waarde gewaardeerde schuldinstrumenten met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (2)	2018.12	2017.12
Bruto	-34.285	N/A
Belasting	8.743	N/A
Netto	-25.542	N/A

Voor verkoop beschikbare activa (2)	2018.12	2017.12
Bruto	N/A	-77.961
Belasting	N/A	31.925
Netto	N/A	-46.036

Actuariële winsten (verliezen) op toegezegde pensioenregelingen (3)	2018.12	2017.12
Bruto	1.029	10.824
Belasting	-257	-6.002
Netto	772	4.822

Reële waarde financiële verplichtingen-eigen kredietrisico (4)	2018.12	2017.12
Bruto	14.140	-25.633
Belasting	-3.535	6.408
Netto	10.605	-19.225

Veranderingen in reële waarde van eigenvermogensinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (5)	2018.12	2017.12
Bruto	-21	N/A
Belasting	0	N/A
Netto	-21	N/A

Tabel CIS.3

Geconsolideerde balans

Geconsolideerde Balans - Activa in '000 EUR	2018.12	2017.12	Toelichting
Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken	403.853	597.263	17
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	773.776	1.247.291	18 / 22
Verplicht tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa voor niet-handelsdoeleinden met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies		N/A	19
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening			19
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)	2.319.297	N/A	20
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs *	22.817.320	N/A	21
Voor verkoop beschikbare financiële activa	N/A	2.952.270	20
Leningen en vorderingen	N/A	21.921.564	21
Tot einde looptijd aangehouden beleggingen	N/A		
Derivaten gebruikt ter afdekking	17.584	67.552	22
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij afdekking van het renterisico van een portefeuille	403.252	334.771	
Materiële vaste activa	37.297	38.015	
Materiële vaste activa	37.297	38.015	23
Vastgoedbeleggingen			
Immateriële vaste activa	13.258	11.835	
Goodwill			
Andere immateriële activa	13.258	11.835	24
Investeringen in geassocieerde deelnemingen, dochterondernemingen en joint ventures (verwerkt volgens de 'equity'-methode met inbegrip van goodwill)			25
Belastingvorderingen	31.366	38.759	
Actuele belastingvorderingen	285	4.946	16
Uitgestelde belastingvorderingen	31.080	33.812	
Overige activa	135.587	106.786	26
Vaste activa of groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop			
TOTAAL ACTIVA	**26.952.589**	**27.316.107**	

Tabel CBS.1

* Bevat reverse repo's voor een bedrag van 960 miljoen EUR in 2018 en 1.015 miljoen EUR in 2017.

Geconsolideerde Balans - Verplichtingen in '000 EUR	2018.12	2017.12	Toelichting
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	353.394	824.596	27
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	1.215.175	1.348.872	28
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	23.868.409	22.912.390	29
Deposito's van kredietinstellingen	2.023	2.821	
Deposito's van andere dan kredietinstellingen	18.187.591	17.873.758	
In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties	4.821.556	4.214.547	
Achtergestelde verplichtingen	26.794	39.245	
Andere financiële verplichtingen	830.446	782.019	
Financiële verplichtingen verbonden aan overgedragen financiële activa		486.026	30
Derivaten gebruikt ter afdekking	68.500	287.907	22
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij afdekking van het renterisico van een portefeuille			
Voorzieningen	233.775	212.803	31
Belastingverplichtingen	32.643	35.177	
Actuele belastingverplichtingen	29.142	28.030	16
Uitgestelde belastingverplichtingen	3.501	7.147	
Andere verplichtingen	35.658	45.144	32
Verplichtingen in groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop			
Aandelenkapitaal terugbetaalbaar op zicht (coöperativen)			
TOTAAL VERPLICHTINGEN	**25.807.553**	**26.152.915**	

Tabel CBS.2

Geconsolideerde Balans - Eigen vermogen in '000 EUR	2018.12	2017.12	Toelichting
Geplaatst kapitaal	636.318	636.318	
Gestort kapitaal	636.318	636.318	
Opgevraagd niet-gestort kapitaal			
Agio			
Ander eigen vermogen	91.552	91.469	
Eigen-vermogenscomponent in samengestelde financiële instrumenten	90.000	90.000	
Overige	1.552	1.469	
Niet-gerealiseerde resultaten	2.716	9.188	
Posten die niet opnieuw worden ingedeeld bij winst of verlies	-26.298	-38.606	
Reserve uit de herwaardering van materiële vaste activa			
Reserve uit de herwaardering van immateriële vaste activa			
Actuariële winsten/verliezen mbt toegezegde pensioenregelingen	-18.609	-19.381	
Die betrekking hebben op vaste activa en groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop			
Aandeel van overige opgenomen baten en lasten van investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen			
Veranderingen in reële waarde van eigenvermogensinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	931	N/A	
Afdekkingsineffectiviteit van reëlewaardeafdekkingen voor eigenvermogensinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat		N/A	
Veranderingen in reële waarde van financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies wegens veranderingen in het kredietrisico ervan	-8.620	-19.225	
Posten die opnieuw kunnen worden ingedeeld bij winst of verlies	29.014	47.794	
Afdekkingsreserve van netto-investeringen in buitenlandse entiteiten (effectief deel)			
Reserve uit de omrekening van valuta			
Kasstroomafdekkingsreserve (effectief deel)			
Veranderingen in reële waarde van schuldinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	29.014	N/A	
Afdekkingsinstrumenten [niet aangewezen onderdelen]		N/A	
Reserve uit de herwaardering van de reële waarde van de voor verkoop beschikbare financiële activa	N/A	47.794	
Die betrekking hebben op vaste activa en groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop			
Aandeel van overige opgenomen baten en lasten van investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen			
Reserves (met inbegrip van ingehouden winsten)	369.512	384.780	
<Ingekochte eigen aandelen>			
Baten uit het lopende jaar	44.937	41.437	
<Interimdividenden>			
Minderheidsbelang			
Reserves uit herwaardering			
Overige			
TOTAAL EIGEN VERMOGEN	**1.145.035**	**1.163.192**	35
TOTAAL VERPLICHTINGEN EN EIGEN VERMOGEN	**26.952.589**	**27.316.107**	

Tabel CBS.3

Aansluiting van reserve uit herwaardering van financiële activa tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)

2018-12	brutowaarde	taks impact	netto waarde
Eindbalans (vorig jaar)	**63.675**	**-15.881**	**47.794**
Impact IFRS 9	**10.287**	**-2.574**	**7.713**
Openingsbalans (lopend jaar)	**73.962**	**-18.455**	**55.507**
Investeringen in vorige periode			
Transfer van/naar P&L ten gevolge van verkopen	-1.276	325	-951
Transfer van/naar P&L ten gevolge van terugname van waardeverminderingen	-111	28	-83
Transfer van/naar P&L ten gevolge van toename van waardeverminderingen	0	0	0
Transfer van/naar P&L ten gevolge van wijzigingen in premie/discount	24.184	-6.164	18.020
Wisselkoersverschillen	1	0	1
aanpassingen tijdens de periode	-57.103	14.554	-42.549
Investeringen in huidige periode			
aanpassingen tijdens de periode			
Eindbalans	**39.657**	**-9.712**	**29.945**

Tabel CBS.4

2017-12	brutowaarde	taks impact	netto waarde
Openingsbalans	**141.637**	**-47.806**	**93.831**
Investeringen in vorige periode			
Transfer van/naar P&L ten gevolge van verkopen	-44.636	18.279	-26.357
Transfer van/naar P&L ten gevolge van wijzigingen in premie/discount	36.009	-14.746	21.263
Wisselkoersverschillen	-2	0	-2
aanpassingen tijdens de periode	-69.333	28.392	-40.941
Investeringen in huidige periode			
aanpassingen tijdens de periode			
Eindbalans	**63.675**	**-15.881**	**47.794**

Tabel CBS.5

Overzicht van wijzigingen in het geconsolideerd eigen vermogen

Bronnen van vermogensmutaties 2018.12 in '000 EUR	*Gestort kapitaal*	*Ander EV - Samengestelde financiële instrumenten*	*Ander EV - Overige*	*Niet gerealiseerde resultaten - reserve uit valutaomrekening*	*Niet gerealiseerde resultaten - kasstroomafdekkingsreserve*	*Niet gerealiseerde resultaten - reserve uit herwaardering in de overige onderdelen van het totaalresultaat*	*Actuariële winsten/verliezen mbt toegezegde pensioenregelingen*	*Eigen kredietrisico - financiële verplichtingen*	*Niet gerealiseerde resultaten - Die betrekking hebben op vaste activa en groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop*	*Reserves (incl ingehouden winsten)*	*Baten uit het lopende jaar**	*TOTAAL EV*
Eindbalans (vorig jaar)	**636.318**	**90.000**	**1.469**	**0**	**0**	**47.794**	**-19.381**	**-19.225**	**0**	**384.780**	**41.437**	**1.163.192**
Impact IFRS 9 **						**7.713**				**-6.417**		**1.296**
Beginbalans (lopend jaar)	**636.318**	**90.000**	**1.469**	**0**	**0**	**55.507**	**-19.381**	**-19.225**	**0**	**378.363**	**41.437**	**1.164.488**
Kapitaalsverhoging												**0**
Uitgifte												**0**
Winst (verlies)											44.937	**44.937**
Toegekende dividenden										-50.000		**-50.000**
Wijziging in de reële waarde van gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)						-25.562						**-25.562**
Wijziging reële waarden			83				772	10.605				**11.460**
Kasstroomafdekking												**0**
Overdracht naar ingehouden winsten										41.149	-41.437	**-288**
Kapitaalvermindering	0											**0**
Overige												**0**
Eindbalans (lopend jaar)	**636.318**	**90.000**	**1.552**	**0**	**0**	**29.945**	**-18.609**	**-8.620**	**0**	**369.512**	**44.937**	**1.145.035**

Tabel CSCE.1

* waarvan voor 44,9 miljoen EUR toerekenbaar aan aandeelhouders van de moedermaatschappij.

** zie toelichting hoofdstuk 3.3 IFRS 9

Bronnen van vermogensmutaties 2017.12 in '000 EUR	*Gestort kapitaal*	*Ander EV - Samengestelde financiële instrumenten*	*Ander EV - Overige*	*Niet gerealiseerde resultaten - reserve uit valutaomrekening*	*Niet gerealiseerde resultaten - kasstroomafdekkingsreserve*	*Niet gerealiseerde resultaten - reserve uit herwaardering van voor verkoop beschikbare activa*	*Actuariële winsten/verliezen mbt toegezegde pensioenregelingen*	*Eigen kredietrisico - financiële verplichtingen*	*Niet gerealiseerde resultaten - Die betrekking hebben op vaste activa en groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor*	*Reserves (incl ingehouden winsten)*	*Baten uit het lopende jaar**	*TOTAAL EV*
Beginbalans (vorig jaar)	**681.318**	**90.000**	**1.125**	**147**	**-21.859**	**93.830**	**-24.203**	**0**	**0**	**281.356**	**100.598**	**1.202.313**
Kapitaalsverhoging												**0**
Uitgifte												**0**
Winst (verlies)											41.437	**41.437**
Gedeclareerde dividenden												**0**
Wijziging herwaarderingsreserve voor verkoop beschikbare financiële activa						-46.036						**-46.036**
Wijziging reële waarden			344	-147			4.822	-16.240				**-11.222**
Kasstroomafdekking					21.859							**21.859**
Overdracht naar ingehouden winsten										100.439	-100.598	**-159**
Kapitaalvermindering	-45.000											**-45.000**
Overige												**0**
Correctie								-2.985		2.985		**0**
Eindbalans (lopend jaar)	**636.318**	**90.000**	**1.469**	**0**	**0**	**47.794**	**-19.381**	**-19.225**	**0**	**384.780**	**41.437**	**1.163.192**

Tabel CSCE.2

* waarvan voor 41,4 miljoen EUR toerekenbaar aan aandeelhouders van de moedermaatschappij.

Verklaring van de lijn "Impact IFRS 9":

Kolom "Niet-gerealiseerde resultaten – reserve uit herwaardering in de overige onderdelen van het totaalresultaat: 7,7 miljoen EUR

- Herclassificatie: een deel van de obligatieportefeuille die aangehouden wordt om overeen te stemmen met de geschatte looptijd van de verplichtingen zonder vastgestelde vervaldag (zoals spaarrekeningen) en omwille van rendement wordt onder IFRS 9 opgenomen in het bedrijfsmodel "aangehouden voor het ontvangen van kasstromen" en gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Op basis van IAS 39 werden deze voorheen geclassificeerd als "aangehouden voor verkoop" en gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI). Dit leidt in de openingsbalans tot een verhoging van de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) met 10,2 miljoen EUR. Hierop zijn uitgestelde belastingen voor 2,5 miljoen EUR van toepassing, zodat het netto-effect na uitgestelde belastingen 7,6 miljoen EUR bedraagt.

- Herwaardering: de toepassing van de nieuwe IFRS 9-regels voor bijzondere waardeverminderingen op basis van de verwachte kredietverliezen op obligaties in het bedrijfsmodel "aangehouden voor het ontvangen van kasstromen en voor verkoop" heeft geleid tot een verhoging van de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) van 0,1 miljoen EUR (zowel bruto als netto na uitgestelde belastingen).

Kolom "Reserves (inclusief ingehouden winsten)": -6,4 miljoen EUR

- Herwaardering: de toepassing van de nieuwe IFRS 9-regels voor bijzondere waardeverminderingen op basis van de verwachte kredietverliezen op kredieten en obligaties in het bedrijfsmodel "aangehouden voor het ontvangen van kasstromen" heeft geleid tot een verhoging van de bijzondere waardeverminderingen en een verlaging van de reserves van 8,6 miljoen EUR. Hierop zijn uitgestelde belastingen voor 2,1 miljoen EUR van toepassing zodat het netto-effect na uitgestelde belastingen -6,4 miljoen EUR bedraagt.

Meer detail over de nieuwe IFRS 9-regels staat vermeld in hoofdstuk 3.3 *IFRS 9*.

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

BEDRIJFSACTIVITEITEN	2018.12 in '000 EUR	2017.12 in '000 EUR
Nettowinst (-verlies)	**44.936**	**41.437**
Aanpassingen om nettowinst of -verlies te doen aansluiten bij de netto kasstromen met betrekking tot bedrijfsactiviteiten	**12.263**	**26.066**
(Actuele en uitgestelde winstbelasting, opgenomen in de winst- en verliesrekening)		
Actuele en uitgestelde belastinglasten, opgenomen in de winst- en verliesrekening	14.916	21.115
Niet-gerealiseerde winst of verlies op wisselkoersverschillen		-147
Waarderingsresultaat via winst en verliesrekening	-2.653	5.098
INVESTERINGS- EN FINANCIERINGSACTIVITEITEN	**31.485**	**4.368**
Afschrijving	6.182	4.721
Bijzondere waardeverminderingen	19.541	12.845
Netto voorzieningen	5.762	-13.198
Andere aanpassingen	**5.686**	**-11.233**
Kasstromen uit exploitatiewinsten voor wijzigingen in bedrijfsactiva en -verplichtingen	**94.370**	**60.638**
Daling (stijging) van werkkapitaal (met uitzondering van geldmiddelen en kasequivalenten):	**-215.665**	**-18.950**
Daling (stijging)van bedrijfactiva (met uitzondering van geldmiddelen en kasequivalenten):	**183.820**	**401.271**
Daling (stijging) van zichtrekeningen bij centrale banken	-2.237	
Daling (stijging) van leningen en vorderingen	N/A	-1.283.818
Daling (stijging) van voor verkoop beschikbare activa	N/A	1.298.063
Daling (stijging) van financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	-915.406	N/A
Daling (stijging) van tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	614.304	N/A
Daling (stijging) van financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	473.515	396.213
Daling (stijging)van financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening		
Daling (stijging)van verplicht tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa voor niet-handelsdoeleinden met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies		N/A
Daling (stijging) van activa-derivaten, administratieve verwerking van afdekkingstransacties	49.968	30.206
Daling (stijging) van andere activa (definitie balans)	-36.324	-39.393

BEDRIJFSACTIVITEITEN	2018.12 in '000 EUR	2017.12 in '000 EUR
Stijging (daling) van bedrijfsverplichtingen (met uitzondering van geldmiddelen en kasequivalenten):	**-399.485**	**-420.221**
Stijging (daling) van deposito's van kredietinstellingen	-798	354.181
Stijging (daling) van deposito's (andere instellingen dan kredietinstellingen)	316.070	-240.200
Stijging (daling) van in schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties	607.009	756.629
Stijging (daling) van financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	-436.987	-267.431
Stijging (daling) van financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	-165.259	-152.904
Stijging (daling) van verplichtingen-derivaten, administratieve verwerking van afdekkingstransacties	-287.888	-37.854
Stijging (daling) van andere financiële verplichtingen	-437.599	-823.137
Stijging (daling) van andere verplichtingen (definitie balans)	5.966	-9.505
	-121.296	**41.688**
(Betaalde) terugbetaalde winstbelastingen	-2.776	-586
Netto kasstroom uit de bedrijfsactiviteiten	**-124.072**	**41.103**

INVESTERINGSACTIVITEITEN	2018.12 en '000 EUR	2017.12 en '000 EUR
(Contante betalingen om materiële vaste activa te verwerven)	-1.377	-258
Contante ontvangsten uit de verkoop van materiële vaste activa		
(Contante betalingen om immateriële vaste activa te verwerven)	-5.510	-5.961
Netto kasstroom uit investeringsactiviteiten	**-6.887**	**-6.219**

FINANCIERINGSACTIVITEITEN	2018.12 en '000 EUR	2017.12 en '000 EUR
(Betaalde dividenden)	-50.000	
Contante ontvangsten uit de uitgifte van achtergestelde verplichtingen		
(Contante terugbetalingen van achtergestelde verplichtingen)	-12.452	-49.797
Contante ontvangsten uit de uitgifte van aandelen of andere eigenvermogen instrumenten		-45.000
Netto kasstroom uit financieringsactiviteiten	**-62.452**	**-94.797**
Gevolgen van wisselkoerswijzigingen op geldmiddelen en kasequivalenten		

	2018.12 en '000 EUR	2017.12 en '000 EUR
NETTOSTIJGING VAN GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN	**-193.410**	**-59.913**
GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN AAN HET BEGIN VAN DE PERIODE	**597.263**	**657.176**
GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN AAN HET EINDE VAN DE PERIODE	**403.853**	**597.263**
Componenten van geldmiddelen en kasequivalenten:		
Contanten	68.170	58.960
Zichtrekeningen bij centrale banken	329.210	526.735
Leningen en vorderingen	N/A	11.568
Voor verkoop beschikbare activa	N/A	
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	6.473	N/A
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat		N/A
Totale geldmiddelen en kasequivalenten aan het einde van de periode	**403.853**	**597.263**
Waaronder: bedrag van de geldmiddelen en kasequivalenten die door de onderneming worden aangehouden, doch niet beschikbaar zijn voor gebruik door de groep		
Niet-opgevraagde financieringsfaciliteiten (met uitsplitsing, indien deze informatie materieel is)		
Aanvullende informatie over de kasstromen uit de bedrijfsactiviteiten:		
Ontvangen rentebaten	2.096.150	1.606.178
Ontvangen dividenden		
Betaalde rentelasten	1.812.763	1.405.791

De geldmiddelen en kasequivalenten daalden in 2018 met 193,4 miljoen EUR, vooral door een afname van de zichtrekeningen bij centrale banken (- 197,5 miljoen EUR).

De bedrijfsactiviteiten hadden netto een negatief effect op de geldmiddelen en kasequivalenten voor 124,1 miljoen EUR. Enerzijds stegen de kasstromen uit exploitatiewinsten met 94,4 miljoen EUR. Daarnaast stegen de kasstromen uit de wijzigingen van bedrijfsactiva en verplichtingen (werkkapitaal) netto met 215,7 miljoen EUR. De bedrijfsactiva dalen met 183,8 miljoen EUR, vooral in de tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met opname van de waarderingsresultaten in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) (- 614,3 miljoen EUR) en in de voor handelsdoeleinden aangehouden financiële activa (- 473,5 miljoen EUR), deels gecompenseerd door de stijging van de financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs (915,4 miljoen EUR). De bedrijfsverplichtingen dalen met 399,5 miljoen EUR, vooral door de andere financiële verplichtingen (- 437,6 miljoen EUR) en de voor handelsdoeleinden aangehouden financiële verplichtingen (-437,0 miljoen EUR), onder meer deels gecompenseerd door een stijging van de in schuldbewijzen belichaamde schulden (607,0 miljoen EUR).

De financieringsactiviteiten zorgden voor een daling van de geldmiddelen en kasequivalenten van - 62,5 miljoen EUR, enerzijds door het uitbetaalde tussentijds dividend van 50 miljoen EUR, anderzijds door de terugbetaling van achtergestelde leningen voor een bedrag van 12,5 miljoen EUR.

De investeringsactiviteiten zorgden voor een verdere daling van de geldmiddelen en kasequivalenten van 6,9 miljoen EUR, voornamelijk te situeren in de stijging van de immateriële vaste activa (5,5 miljoen EUR).

De evolutie van de verplichtingen uit financieringsactiviteiten is volledig toe te schrijven aan evoluties in de kasstromen.

Toelichting bij de Geconsolideerde Jaarrekening

1 Algemeen

AXA Bank Belgium, naamloze vennootschap naar Belgisch recht, met maatschappelijke zetel te 1000 Brussel, Troonplein 1, was per 31 december 2018 een 100% dochteronderneming van AXA SA.

De wettelijke consolidatiekring van AXA Bank Belgium omvat de Belgische bankactiviteiten, de dochterondernemingen AXA Belgium Finance B.V. en AXA Bank Europe SCF (Société de Crédit Foncier) en de SPV Royal Street NV.

De volgende dochterondernemingen werden tijdens het boekjaar 2018 niet in de consolidatiekring opgenomen gezien hun te verwaarlozen betekenis (zie hierover meer in hoofdstuk 2.1 *Consolidatieprincipes*)

- Motor Finance Company NV
- Beran NV

Meer informatie met betrekking tot deze ondernemingen werd opgenomen onder hoofdstuk 25 *Investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen*. De waarderingsmethode staat vermeld in hoofdstuk 20 *Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)*.

AXA Bank Belgium maakt deel uit van de AXA Groep, een toonaangevende internationale bank-verzekeraar van 100 miljoen klanten met 160.000 medewerkers in 62 landen. Wereldwijd is AXA het nummer 1 verzekeringsmerk en AXA Bank Belgium is in België een sterke financiële speler die eind 2016 tot Bank van het jaar verkozen is en 2 Bank Awards won in 2017 en 2018. AXA Bank Belgium focust met haar klantgerichte aanpak op het proactief begeleiden van 800.000 klanten in de opbouw en beheer van hun vermogen. AXA Bank Belgium is de zesde Belgische bank naar balanstotaal en bekleedt een sterke positie in de markt van de woonkredieten. Beleggers kunnen bij AXA Bank Belgium terecht voor advies op maat en financiële begeleiding. Online en persoonlijk contact gaan bij AXA Bank Belgium hand in hand door de combinatie van haar sterk netwerk van zelfstandige bankagenten en gebruiksvriendelijke digitale tools.

2 Grondslagen voor financiële verslaggeving

2.1 Consolidatieprincipes

2.1.1 Algemeen

AXA Bank Belgium bezit op dit ogenblik dochterondernemingen, zijnde ondernemingen waarop volledige controle wordt uitgeoefend, en daarnaast ook een geassocieerde onderneming zoals vermeld onder hoofdstuk 25 *Investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen*, die echter niet mee wordt geconsolideerd wegens de immaterialiteit.
In principe dienen alle dochterondernemingen integraal in de consolidatie opgenomen te worden.
In afwijking van dit principe heeft AXA Bank Belgium beslist, op basis van het relevantie- en het immaterialiteitsbeginsel, om bepaalde dochterondernemingen voor de toepassing van de IFRS Geconsolideerde Jaarrekening niet integraal op te nemen. Hierbij wordt een dochteronderneming wiens balanstotaal het vorige boekjaar lager is dan 0,15% van het balanstotaal van AXA Bank Belgium beschouwd als niet-materieel en als dusdanig niet mee opgenomen in de consolidatiekring, behoudens andersluidende beslissing van de Raad van Bestuur.
De dochterondernemingen AXA Belgium Finance BV, AXA Bank Europe SCF en de SPV Royal Street NV worden volledig geconsolideerd.

2.1.2 Aankoop entiteiten binnen AXA Groep

Wat betreft bedrijfscombinaties met andere entiteiten van de AXA Groep vallen deze entiteiten onder gemeenschappelijke controle. Als dusdanig zijn deze bedrijfscombinaties dan ook niet onderworpen aan IFRS 3 – *Bedrijfscombinaties*. AXA Bank Belgium past in dit geval een methode toe waaronder de geïntegreerde activa en verplichtingen dezelfde boekwaarde behouden dan in de gekochte entiteit. Aanpassingen worden alleen maar gedaan omwille van harmonisatie van boekhoudregels.

2.2 Financiële activa en verplichtingen

2.2.1 Opname en eerste waardering

AXA Bank Belgium heeft voornamelijk de volgende financiële activa op haar balans: leningen en vorderingen, obligaties en derivaten. Daarnaast beschikt AXA Bank Belgium over een zeer kleine aandelenportefeuille. Als financiële verplichtingen beschikt ze voornamelijk over deposito's, uitgegeven obligaties en achtergestelde verplichtingen en derivaten.

Obligaties worden gedefinieerd als verhandelbaar waardepapier dat renteopbrengsten genereert via coupons of rentekapitalisatie. Aandelen zijn contracten die het overblijvend belang in de activa van een entiteit omvatten na aftrek van alle verplichtingen.

Financiële activa en verplichtingen worden op de balans opgenomen op de datum waarop AXA Bank Belgium een contract afsluit voor het instrument, namelijk de afwikkelingsdatum voor leningen en vorderingen, deposito's, uitgegeven obligaties en achtergestelde leningen, en de transactiedatum voor alle andere financiële activa en verplichtingen (obligaties, aandelen, derivaten).

Financiële activa en verplichtingen worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde, plus of min transactiekosten en commissies die rechtstreeks verbonden zijn met de aanschaffing van het actief of de uitgifte van de verplichting. Voor leningen en vorderingen bevatten deze transactiekosten en commissies de acquisitiekosten betaald aan tussenpersonen, de dossierkosten aangerekend aan klanten en de wederbeleggingsvergoedingen aangerekend op hypotheekleningen. Voor obligaties en aandelen worden de transactiekosten en commissies om redenen van immaterialiteit niet toegevoegd aan de initiële reële waarde. De portefeuillecommissie op zicht- en spaarrekeningen wordt rechtstreeks in resultaat (provisies en vergoedingen) geboekt. De beheersvergoedingen op zichtrekeningen worden eveneens rechtstreeks in resultaat (provisies en vergoedingen) geboekt. Voorafbetaalde optiepremies ter compensatie van niet-nulwaarden bij de start maken deel uit van de reële waarde.

2.2.2 Classificatie en volgende waardering

2.2.2.1 Financiële activa: waarderingscategorieën

Financiële activa worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat ("other comprehensive income", OCI) of tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies, gebaseerd op zowel:

- het bedrijfsmodel dat AXA Bank Belgium gebruikt voor het beheer van de financiële activa, en
- de karakteristieken van de contractuele kasstromen uit de financiële activa.

De bedrijfsmodellen worden bepaald door de Raad van Bestuur op basis van de wijze waarop financiële activa worden beheerd om een bepaald doel te bereiken. De bepaling van de bedrijfsmodellen houdt rekening met ervaring uit het verleden aangaande frequentie, volume en tijdstip van verkopen, de redenen van de verkopen en de verwachtingen inzake toekomstige verkoopsactiviteiten, de wijze waarop de performance van de bedrijfsmodellen gerapporteerd worden aan de managers op sleutelposities, hoe de risico's worden beoordeeld en beheerd en hoe de managers worden vergoed.

Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs

Een financieel actief wordt tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd indien het aan de volgende voorwaarden voldoet en het niet aangewezen wordt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies:

- het aanhouden van het financieel actief past in het bedrijfsmodel dat als doel heeft financiële activa aan te houden om de contractuele kasstromen te verkrijgen ("aangehouden voor het ontvangen van kasstromen")
- de contractuele bepalingen van het actief leiden tot contractuele kasstromen die enkel bestaan uit terugbetaling van kapitaal en intresten op het uitstaande bedrag, op specifieke data.

Deze waarderingscategorie wordt door AXA Bank Belgium gebruikt voor leningen en vorderingen en voor een deel van de obligatieportefeuille die aangehouden wordt om overeen te stemmen met de geschatte looptijd van de verplichtingen zonder vastgestelde vervaldag (zoals spaarrekeningen) en omwille van rendement.

De ontvangen rente wordt berekend op basis van de effectieve-rentemethode.

Voor deze financiële activa wordt in de resultatenrekening een onderscheid gemaakt tussen de rentemarge en de gerealiseerde meer- en minderwaarden.

Op deze financiële activa wordt een waardevermindering voor verwachte verliezen geboekt via resultaat.

Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)

Een obligatie wordt gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) indien het aan de volgende voorwaarden voldoet en het niet aangewezen wordt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies:

- het aanhouden van het financieel actief past in het bedrijfsmodel dat als doel heeft financiële activa aan te houden om zowel de contractuele kasstromen te verkrijgen en de financiële activa te verkopen ("aangehouden voor het ontvangen van kasstromen en voor verkoop")
- de contractuele bepalingen van het actief leiden tot contractuele kasstromen die enkel bestaan uit terugbetaling van kapitaal en intresten op het uitstaande bedrag, op specifieke data.

Deze waarderingscategorie wordt door AXA Bank Belgium gebruikt voor het deel van de obligatieportefeuille aangehouden voor liquiditeitsdoeleinden, balansbeheer en optimalisatie van het risico versus opbrengst.

De ontvangen rente wordt berekend op basis van de effectieve-rentemethode.

Bij eerste opname van een aandeel dat niet aangehouden wordt voor handelsdoeleinden mag AXA Bank Belgium een niet-herroepbare keuze maken om de reëlewaardeschommelingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) op te nemen (met de uitzondering van dividenden die in winst of verlies opgenomen blijven – zie hieronder). Deze keuze gebeurt instrument per instrument. AXA Bank Belgium heeft van deze mogelijkheid gebruikgemaakt.

De dividenden worden opgenomen in de opbrengsten op het moment dat de onderneming het recht verkrijgt deze dividenden te ontvangen, het waarschijnlijk is dat het dividend zal worden ontvangen en dat het bedrag van het dividend betrouwbaar kan gemeten worden.

De wijzigingen in reële waarde van derivaten die deel uitmaken van gekwalificeerde kasstroomafdekkingen worden eveneens in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) opgenomen.

Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies

Alle andere financiële activa worden geclassificeerd als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies, inclusief activa aangehouden voor handelsdoeleinden en derivaten die geen deel uitmaken van gekwalificeerde kasstroomafdekkingen.

Een financieel actief aangehouden voor handelsdoeleinden is een financieel actief dat hoofdzakelijk wordt verworven met het doel deze op korte termijn te verkopen of dat deel uitmaakt van een portefeuille van geïdentificeerde financiële instrumenten die gezamenlijk worden beheerd en waarvoor aanwijzingen bestaan van een recent, feitelijk patroon van winstnemingen op korte termijn.

Daarnaast mag AXA Bank Belgium bij eerste opname een niet-herroepbare keuze maken om een financieel actief (dat voor het overige aan de voorwaarden voldoet om gewaardeerd te worden tegen geamortiseerde kostprijs of tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)) aan te wijzen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies indien deze classificatie in belangrijke mate een inconsistentie in de waardering of opname elimineert of beperkt die het gevolg zou zijn van de waardering van activa en verplichtingen of de erkenning van winsten en verliezen op een verschillende basis. Na de eerste opname is een herclassificatie binnen deze categorie of naar een andere categorie niet meer mogelijk. AXA Bank Belgium heeft deze categorie niet gebruikt.

Voor deze financiële activa wordt in de resultatenrekening een onderscheid gemaakt tussen de ontvangen dividenden en waardeveranderingen omwille van wijzigingen in de reële waarde. Er wordt daarentegen geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde meer- en minderwaarden en waarderingswinsten en -verliezen.

Herclassificaties

Financiële activa kunnen enkel worden geherclassificeerd indien AXA Bank Belgium haar bedrijfsmodel voor het beheer van de financiële activa zou wijzigen. Toekomstige wijzigingen in een bedrijfsmodel kunnen enkel heel sporadisch voorkomen en moeten voortspruiten uit materiële externe of interne wijzigingen aan de activiteiten van AXA Bank Belgium die zichtbaar zijn voor externe partijen. Elke wijziging aan een bedrijfsmodel moet goedgekeurd worden door het ALCO-Comité (en formeel op een gedocumenteerde wijze goedgekeurd door alle interne partijen zoals Risk Management, Finance, IT, Operations, enz.) en bekrachtigd door de Raad van Bestuur. Na een wijziging van het bedrijfsmodel zal AXA Bank Belgium geen activiteiten meer doorvoeren op basis van het oude bedrijfsmodel.

Herclassificaties worden enkel prospectief doorgevoerd zonder aanpassing van eerder erkende winsten, verliezen of intresten:

- herclassificatie van geamortiseerde kostprijs naar reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies: elke winst of verlies uit het verschil tussen de vorige geamortiseerde kostprijs en de reële waarde wordt in winst of verlies opgenomen
- herclassificatie van reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies naar geamortiseerde kostprijs: de reële waarde bij herclassificatie is de nieuwe brutoboekwaarde
- herclassificatie van geamortiseerde kostprijs naar reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI): elke winst of verlies uit het verschil tussen de vorige geamortiseerde kostprijs en de reële waarde wordt in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) opgenomen
- herclassificatie van reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) naar geamortiseerde kostprijs: het financieel actief wordt geherclassificeerd tegen reële waarde op de herclassificatiedatum. Daarnaast wordt de gecumuleerde winst of verlies in overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) uit het eigen vermogen gehaald en gecorrigeerd op de reële waarde van het financieel actief op de herclassificatiedatum
- herclassificatie van reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies naar reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI): het financieel actief blijft gewaardeerd tegen reële waarde
- herclassificatie van reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) naar reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies: het financieel actief blijft gewaardeerd tegen reële waarde en de gecumuleerde winst of verlies in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) wordt geherclassificeerd van het eigen vermogen naar winst of verlies.

2.2.2.2 Financiële verplichtingen: waarderingscategorieën

Financiële verplichtingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs of tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies.

Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs

Alle deposito's, uitgegeven obligatieleningen (behalve EMTN's) en achtergestelde leningen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

De betaalde rente wordt berekend op basis van de effectieve-rentemethode.

Voor deze financiële verplichtingen wordt in de resultatenrekening een onderscheid gemaakt tussen de rentemarge en de gerealiseerde meer- en minderwaarden.

Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies

Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden en derivaten die geen deel uitmaken van gekwalificeerde kasstroomafdekkingen worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies.

Een financiële verplichting aangehouden voor handelsdoeleinden is een financiële verplichting die hoofdzakelijk wordt aangegaan met het doel deze op korte termijn terug te kopen of die deel uitmaakt van een portefeuille van geïdentificeerde financiële instrumenten die gezamenlijk worden beheerd en waarvoor aanwijzingen bestaan van een recent, feitelijk patroon van winstnemingen op korte termijn.

Daarnaast mag AXA Bank Belgium bij eerste opname een niet-herroepbare keuze maken om een financiële verplichting (die voor het overige aan de voorwaarden voldoet om gewaardeerd te worden tegen geamortiseerde kostprijs) aan te wijzen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies indien deze classificatie in belangrijke mate een inconsistentie in de waardering of opname elimineert of beperkt die het gevolg zou zijn van de waardering van activa en verplichtingen of de erkenning van winsten en verliezen op een verschillende basis. Bovendien mag AXA Bank Belgium, indien een contract een of meerdere in het contract besloten derivaten bevat, het gehele hybride contract aanwijzen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies, behalve:

- als het (de) in het contract besloten deriva(a)t(en) niet leid(t)(en) tot een belangrijke wijziging van de kasstromen die anders door het contract vereist zouden zijn of;
- als het duidelijk is, zonder of met geringe analyse, dat de scheiding van het (de) in een contract besloten deriva(a)t(en) niet is toegestaan.

AXA Bank Belgium heeft gebruikgemaakt van deze mogelijkheid in het geval van uitgegeven EMTN's (European Medium Term Notes).

Voor deze laatste categorie heeft AXA Bank Belgium ervoor geopteerd om alle wijzigingen in reële waarde op te nemen in winst of verlies, met uitzondering van de wijzigingen in het kredietrisico van de verplichting (DVA, debit valuation adjustment) die in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) worden opgenomen.

Voor deze financiële verplichtingen wordt in de resultatenrekening geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde meer- en minderwaarden en waarderingswinsten en -verliezen.

Herclassificaties

Financiële verplichtingen worden nooit geherclassificeerd.

2.2.2.3 Geamortiseerde kostprijs

De geamortiseerde kostprijs is de waarde die wordt toegekend aan een financieel actief of een financiële verplichting bij initiële opname, verhoogd of verlaagd met de cumulatieve afschrijving op basis van de effectieve-rentemethode van elk verschil tussen het initiële bedrag en het bedrag op de vervaldag en, voor financiële activa, de waardeverminderingen.

De effectieve rente is de rente die de verwachte stroom van toekomstige geldbetalingen of -ontvangsten tijdens de verwachte looptijd van het financiële instrument, exact disconteert tot de brutoboekwaarde van het financieel actief of de geamortiseerde kostprijs van de financiële verplichting. Bij de berekening van de effectieve rente, schat AXA Bank Belgium de verwachte cashflows rekening houdend met alle contractuele bepalingen van het financiële instrument (bijvoorbeeld voorafbetaling, verlenging, call- en gelijkaardige opties) zonder rekening te houden met de verwachte kredietverliezen.

2.2.2.4 Berekening van de reële waarde

De "reële waarde" is de prijs die zou worden ontvangen om een actief te verkopen of die zouden worden betaald om een verplichting over te dragen in een regelmatige transactie tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum.

De berekening van de reële waarde gaat ervanuit dat de transactie tot verkoop van het actief of tot het overdragen van de verplichting plaatsvindt in de hoofdmarkt van het actief of de verplichting, of bij gebrek aan een hoofdmarkt, de meest voordelige markt voor het actief of de verplichting.

Indien beschikbaar berekent AXA Bank Belgium de reële waarde van een instrument op basis van de genoteerde prijs in een actieve markt voor dat instrument (= "niveau 1"). Een markt wordt beschouwd als actief indien de transacties voor dat actief of die verplichting plaatsvinden met voldoende frequentie en volume zodat continu prijsinformatie beschikbaar is.

Indien geen genoteerde prijzen beschikbaar zijn gebruikt AXA Bank Belgium waarderingstechnieken die het gebruik van relevante en verifieerbare inputs (= "niveau 2") maximaliseren en niet-verifieerbare inputs (= "niveau 3") minimaliseren. De gekozen waarderingstechniek omvat alle factoren die marktdeelnemers zouden gebruiken bij het waarderen van een transactie.

De reële waarde bij aanschaf van een financieel instrument is normaal de overeengekomen transactieprijs. Indien AXA Bank Belgium echter oordeelt dat de reële waarde verschillend is van deze transactieprijs en indien de reële waarde bepaald werd op niet-observeerbare elementen worden deze dag 1-wijzigingen uitgesteld. Deze wijzigingen dienen dan afgeschreven over de looptijd van het onderliggende instrument of tot het moment dat observeerbare prijzen beschikbaar komen.

2.2.2.5 Bijzondere waardeverminderingen

Algemeen principe

AXA Bank Belgium boekt verwachte kredietverliezen op financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs en tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI), op financiële garanties en op uitgegeven kredietverplichtingen aan de hand van een waardvermindering voor een bedrag gelijk aan:

- de verwachte kredietverliezen over een tijdshorizon van 12 maanden (verwachte kredietverliezen die voortvloeien uit gebeurtenissen in verband met het financieel instrument die zich zouden kunnen voordoen gedurende de 12 maanden na de rapporteringsdatum) ("stap 1"); of
- de verwachte kredietverliezen over een levenslange tijdshorizon (verwachte kredietverliezen die voortvloeien uit alle mogelijke wanbetalingen over de hele looptijd van het financieel instrument) ("stap 2").

"Stap 3" (probleemdossiers) bevat alle financiële instrumenten waarvoor een objectieve indicatie van waardevermindering bestaat en stemt overeen met alle instrumenten met wanbetaling.

De rente wordt verschillend berekend naargelang de waardeverminderingsstatus van het actief. In het geval van een financieel actief waarvoor geen objectieve inschatting van waardevermindering bestaat op de rapporteringsdatum ("stappen 1 en 2"), wordt de renteopbrengst berekend op basis van de effectieve rente op het brutobalansbedrag. Op een financieel actief dat als "credit-impaired" beschouwd wordt ("stap 3"), worden de renteopbrengsten berekend op basis van de effectieve rente berekend op de geamortiseerde kostprijs, namelijk het brutobedrag min eventuele waardeverminderingen.

Op financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies en op aandelen die opgenomen worden in de categorie "Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)" worden geen bijzondere waardeverminderingen geboekt.

Voor kredietverplichtingen en financiële garanties wordt de datum dat voor AXA Bank België contractueel de onherroepelijke verbintenis begint, beschouwd als de startdatum voor de toepassing van de regels inzake bijzondere waardeverminderingen.

Stappen 1 en 2

Significante verhoging van het kredietrisico

Op elke rapporteringsdatum bepaalt AXA Bank Belgium het bedrag aan waardeverminderingen voor een financieel instrument op basis van de verwachte kredietverliezen over een levenslange tijdshorizon indien er een significante stijging is vastgesteld van het kredietrisico sedert toekenning van het krediet. Indien op de rapporteringsdatum het kredietrisico van een financieel instrument niet significant gestegen is sinds de eerste opname, bepaalt AXA Bank Belgium het bedrag aan waardeverminderingen op basis van de verwachte kredietverliezen over een tijdshorizon van 12 maanden. Indien de criteria voor een berekening op basis van een levenslange tijdshorizon niet langer gelden, worden de waardeverminderingen opnieuw berekend op basis van een tijdshorizon van 12 maanden.

In de retailportefeuille gebruikt AXA Bank Belgium de "probability of default" als criterium om te bepalen of er een significante stijging is van het kredietrisico. AXA Bank Belgium transfereert daarbij alle financiële instrumenten waarvan de "probability of default" over 12 maanden tussen de eerste opname en de rapporteringsdatum gestegen is met een relatief bedrag en tot een maximum. Bijkomende triggers zijn dan meer dan 30 dagen betalingsachterstand en tolerantiemaatregelen ("forbearance") of de negatieve vermelding in de Belgische Kredietcentrale. In de niet-retailportefeuille wordt een significante stijging van het kredietrisico bepaald op basis van de rating van de financiële instrumenten, namelijk een daling met een minimaal aantal "notches" sinds de aankoopdatum en tot een bepaald absoluut niveau (meestal beneden "investment grade").

Laag kredietrisico

AXA Bank Belgium beschouwt het kredietrisico van een financieel instrument als laag indien het financieel instrument

- een laag risico op wanbetaling heeft
- de ontlener een sterke capaciteit heeft om aan zijn kasverplichtingen te voldoen in de nabije toekomst rekening houdend met wijzigingen in de economische en bedrijfsomstandigheden die de mogelijkheid van de ontlener om aan zijn kredietverplichtingen te voldoen zou kunnen verminderen.

Meer bepaald worden niet-retailblootstellingen die als “investment grade” gerangschikt zijn (BBB- en hoger) op de datum van afsluiting automatisch in stap 1 (verwachte kredietverliezen over een tijdshorizon van 12 maanden) opgenomen. Voor overheidsblootstellingen wordt dit verlaagd tot BB- en hoger. In de retailportefeuille worden leningen en vorderingen evenwel nooit automatisch beschouwd als “met laag kredietrisico”. Bijgevolg worden al die leningen en vorderingen onderworpen aan een test voor significante stijging van het kredietrisico.

Inputs, veronderstellingen en waarderingstechnieken

De sleutelelementen in de berekening van de verwachte kredietverliezen (“expected credit losses”, ECL) zijn de volgende variabelen:

- kans op wanbetaling (“probability of default”, PD): de kans op wanbetaling van een tegenpartij over een bepaalde tijdshorizon;
- gemiddeld verlies bij wanbetaling (“loss given default”, LGD): percentage van uitstaand bedrag bij wanbetaling (EAD) dat als verlies opgetekend wordt bij wanbetaling van de tegenpartij;
- uitstaand bedrag bij wanbetaling (“exposure at default”, EAD): bedrag aan welke de bank is blootgesteld ingeval van wanbetaling van de tegenpartij.

Deze parameters worden voor de retailportefeuille in het algemeen afgeleid uit intern ontwikkelde statistische modellen en andere historische gegevens. Ze worden aangepast om rekening te houden met toekomstgerichte informatie. Prudentiële voorzichtigheid zal daarbij worden uitgefilterd.

Voor de niet-retailportefeuille worden deze parameters afgeleid uit historische gegevens en aangepast naar statistisch betekenisvolle parameters. Hierbij dient aangestipt dat de niet-retailportefeuille enkel bestaat uit “high investment grade” en doorgaans gewaarborgde posities: overheids- en supranationale obligaties, reverse repo’s en secured loans. Daardoor zijn de verwachte kredietverliezen niet-materieel.

Twee soorten PD’s worden gebruikt bij het berekenen van de ECL’s:

- PD’s over 12 maanden – Dit is de geschatte waarschijnlijkheid dat een wanbetaling plaatsvindt binnen een periode van 12 maanden (of gedurende de resterende looptijd van het financieel instrument indien die minder is dan 12 maanden). Dit zal gebruikt worden om de ECL’s over een tijdshorizon van 12 maanden te berekenen;
- PD’s over de volledige looptijd – Dit is de geschatte waarschijnlijkheid dat een wanbetaling plaatsvindt gedurende de resterende looptijd van het financieel instrument. Dit zal gebruikt worden om de ECL’s over de volledige looptijd te berekenen.

Voor de retailportefeuille leidt AXA Bank Belgium de marginale PD over een tijdshorizon van 12 maanden af van het IRB-model van Basel (“Internal Ratings Based”) met de nodige aanpassingen om ervoor te zorgen dat deze resulteert in de best mogelijke inschatting. In deze modellen maakt AXA Bank Belgium gebruik van klant- en contract-specifieke informatie die het mogelijk maken om de kredietportefeuille te groeperen in klassen waarbinnen de kredieten een gelijkaardig risico hebben voor wanbetaling.

De PD over de volledige looptijd wordt bepaald door een toekomstige inschatting van de marginale PD’s gedurende de verschillende tijdsstappen door rekening te houden met toekomstgerichte macro-economische informatie (regressiemodel). Bovenop de toekomstgerichte macro-economische variabelen wordt een geschatte “target PD” op lange termijn gebruikt waarnaar de marginale PD na een bepaalde tijd zal convergeren. De typisch in tijd afnemende PD-evolutie voor bepaalde portefeuilles zoals de hypotheekleningen wordt in aanmerking genomen.

De EAD voor de retailportefeuille wordt bepaald op basis van een schatting van de uitstaande bedragen op een toekomstige standaarddatum, terwijl voor de niet-retailportefeuille het bruto uitstaande bedrag gebruikt wordt.

AXA Bank Belgium heeft geen “revolving” producten. De EAD voor producten met gewone aflossing wordt als volgt bepaald:

- Balansproducten: voor producten met gewone aflossing is het onder IFRS 9 noodzakelijk om de aflossingscurve van elk krediet te bepalen. Voor de balansproducten wordt het correcte kasstroomschema afgeleid uit de contractuele gegevens. Aflossingstabellen worden op elke rapporteringsdatum door de IFRS 9-berekeningsmodule opgesteld voor alle standaard krediettypes:

    - Aflossing met vaste afbetalingen
    - Aflossing met vaste kapitaalterugbetalingen
    - “Bullet”-kredieten

  De aflossing wordt opgesteld op basis van de exacte afbetalingsfrequentie (maandelijks, trimestrieel, enz.).

- Gestructureerde gemengde producten: deze hebben geen vaste vervaldag maar hangen af van een aantal gedragsmatige activiteiten (meestal het geval bij kredietkaarten, kredietlijnen, enz.). Deze worden daarom gemodelleerd met een specifiek "until further notice"-contracttype, met name eigenlijk een "bullet"-kasstroomschema met een lange looptijd en een jaarlijks verloop. Voor producten zonder duidelijke vervaldag wordt een veronderstelling gemaakt.

Er wordt gebruikgemaakt van een kredietconversiefactor (CCF) voor kredieten die nog niet volledig zijn opgenomen.

De LGD wordt bepaald op basis van het verschil tussen de contractuele verschuldigde kasstromen en de kasstromen die AXA Bank Belgium verwacht te ontvangen, inclusief die komende van zekerheden. Voor hypotheekleningen worden "loan-to-value"-ratio's gebruikt als sleutelparameter voor het bepalen van de LGD. Daarvoor worden prognoses van vastgoedprijsindexen gebruikt. Daarbovenop worden expertopinies gebruikt om de gemiddelde jaarlijkse groei van de vastgoedprijsindex in te schatten.

Voor de materiële segmenten zijn er twee LGD-modellen, naargelang het krediet al dan niet ingedekt is door een hypotheek. Indien wel wordt de LGD berekend op basis van het hypotheekmodel; indien niet op basis van het niet-hypotheekmodel.

Voor het hypotheekmodel hangen de "Loss Given Recovery" (LGR) en de "Probability of Cure" (PC) af van de "Loan-to-Value" (LTV) van het krediet. De LTV van een krediet is de verhouding van alle blootstellingen van een klant tegenover de gerelateerde waarborgen. De LTV wordt herberekend voor elke periode en voor elk scenario omdat het kredietbedrag evolueert door de aflossingen, en de waarborgen door de evolutie van de vastgoedprijzen. De LGR houdt rekening met het disconteringseffect en de kosten. De verwachte recuperaties op een krediet worden eveneens gedisconteerd op basis van het tijdstip in de toekomst.

Voor het niet-hypotheekmodel hangt de LGD af van de oorspronkelijke looptijd van het krediet en de verstreken looptijd (YOB, "Years on Book"). De YOB wordt berekend op basis van het aantal maanden die verstreken zijn sedert de toekenning van het krediet en de scoring van het krediet in het LGD-model.

AXA Bank Belgium leidt de op de balans erkende verwachte kredietverliezen af uit een verdiscontering van de verwachte verliezen (op basis van de effectieve rente), de contractuele betalingen en mogelijke voorafbetalingen, met aanpassingen voor gemiste betalingen in de periode die de wanbetaling voorafging.

De verwachte kredietverliezen over de gehele looptijd worden berekend als een kansgewogen gemiddelde gebaseerd op 3 scenario's: een gemiddeld positief scenario, een basisscenario en een gemiddeld negatief scenario.

Groepering

Het modelleren van de parameters gebeurt op een collectieve basis. De financiële instrumenten worden gegroepeerd op basis van gemeenschappelijke risicokenmerken zoals

- type van instrument
- kredietrisicoratings
- type van onderpand
- "loan-to-value"-ratio voor retailhypotheekleningen
- datum van initiële boeking
- resterende looptijd
- aantal jaren in de boeken.

De groeperingen worden regelmatig herzien om ervoor te zorgen dat de verschillende groepen homogeen blijven.

Toekomstgerichte informatie

AXA Bank Belgium gebruikt 3 jaar toekomstgerichte informatie.

In de retailportefeuille omvatten de gebruikte economische scenario's de volgende reeksen van kernindicatoren:

- werkloosheidsgraad
- groei bruto nationaal product
- evolutie van de vastgoedprijzen

De weerhouden macro-economische kernindicatoren zijn diegene die statistisch het meest relevant zijn volgens de macro-economische modellen van AXA Bank Belgium. Een reeks macro-economische factoren werden getest en de relatie ervan met de wanbetalingsratio's ("default rates") van AXA Bank Belgium beoordeeld. Op die basis werden de meest geschikte kernindicatoren weerhouden die het risico weergeven. Bovendien zijn de macro-economische kernindicatoren ook degene die aanbevolen werden door experten van AXA Bank Belgium (zoals de "Loan-to-Value" voor de LGD). Bij de verdere monitoring van de IFRS 9-outputs worden de "point in time"-schattingen bovendien voortdurend vergeleken met de reële "point in time"-bedragen (die de "observed point in time" bevatten).

Stap 3

Retail

De definitie van wanbetaling van AXA Bank Belgium is in lijn met Richtlijn (EU) No 575/2013, de richtlijnen van de Europese Bankautoriteit (EBA) inzake tolerantiemaatregelen en wanbetaling en de "Capital Requirements Regulation" van Basel III. AXA Bank Belgium heeft de definities van "wanbetaling" ("default"), "met waardevermindering" ("credit-impaired") en "probleemvordering" ("non-performing") op elkaar afgestemd.

AXA Bank Belgium merkt een financieel actief in de retailportefeuille aan als "wanbetaling" als aan een of meer van de volgende voorwaarden voldaan is:

- "Unlikely to pay": de ontlener zal vermoedelijk niet aan zijn volledige kredietverplichtingen kunnen voldoen, zonder rekening te houden met mogelijk verhaal van AXA Bank Belgium zoals zekerheden;
- 90 dagen betalingsachterstand: de ontlener heeft meer dan 90 dagen betalingsachterstand op een materiële kredietverplichting tegenover AXA Bank Belgium;
- "Pre-litigation" (onzeker/"précontentieux"-PCX): de ontlener heeft meer dan 90 dagen betalingsachterstand en maakt deel uit van een herstelplan;
- "Litigation" (dubieus/"contentieux"-CX): de ontlener is 9 maanden langer in "pre-litigation" of het krediet is beëindigd.

Gebruikte veronderstellingen voor de herstellingsratio ("cure rate"):

- "Unlikely to pay": de ontlener bevindt zich niet meer schuldherschikking (tolerantiemaatregelen, "forbearance"), de ontlener heeft een betalingsachterstand van minder dan 30 dagen;
- 90 dagen betalingsachterstand: de ontlener heeft een betalingsachterstand van minder dan 90 dagen;
- "Pre-litigation": geen achterstallen meer;
- "Litigation": onherroepelijke procedure

Proefperiode ("probation period"):

- "Unlikely to pay": ingeval van tolerantiemaatregelen van minstens 2 jaar sinds classificatie als "non-performing/facility granted";
- "Pre-litigation": 6 maanden (geen herinnering meer ontvangen sinds 6 maanden)

De elementen die in beschouwing genomen worden in de inschattingen van wanbetaling en de belangrijkheid ervan kunnen wijzigen in de tijd om rekening te houden met wijzigingen in wetgeving, marktpraktijken, …

Niet-retail

AXA Bank Belgium merkt een financieel actief in de niet-retailportefeuille aan als "wanbetaling" van zodra wanbetaling wordt vastgesteld op basis van de contractvoorwaarden.

Aanvaardbaar kredietrisico

Bij retail heeft elke portefeuille een afzonderlijke set van toekenningsrichtlijnen, waaronder

- product: doel van de faciliteit, maximumbedrag, maximumduur
- scoring: een score "probability of default" wordt toegekend gebaseerd op verschillende karakteristieken. Op basis van die score wordt een beslissing genomen tot weigering of toekenning. In bepaalde gevallen kan het management of een analist deze beslissing aanpassen indien ze tot de bevinding komen dat met bepaalde elementen geen rekening gehouden werd.
- budgetanalyse: als een algemene regel moet het maandelijks beschikbare inkomen de maandelijkse afbetaling overschrijden met een bepaald vast bedrag
- waarborgen: soorten waarborgen en minimumbedrag

Bij niet-retail:

- portefeuilles “aangehouden voor het ontvangen van kasstromen” en “aangehouden voor het ontvangen van kasstromen en voor verkoop”: de beleggingsrichtlijnen van AXA Bank Belgium laten niet toe om obligaties te kopen met een lagere rating dan “BBB”. Indien een obligatie voorheen een hogere rating had en verlaagd werd tot een niveau lager dan “BBB” moet het Wholesale Risk Committee beslissen of de oude positie aangehouden wordt of niet.

- reverse repo’s: enkel gereguleerde financiële instellingen met een rating van “A-“ of hoger komen in aanmerking als tegenpartij voor reverse repo’s

- deposito’s bij banken: AXA Bank Belgium mag geen deposito’s plaatsen bij banken zonder onderpand. AXA Bank Belgium houdt nostrorekeningen aan voor haar verrichtingen met verschillende banken maar zo minimaal mogelijk en verricht geen deposito’s met die banken

- de Raad van Bestuur van AXA Bank Belgium heeft bovendien een geschikt beleggingsraamwerk vastgelegd:

    - de blootstelling aan een groep van met elkaar verbonden uitgevers mag niet een bepaald percentage van het kapitaal overschrijden, afhankelijk van de kredietwaardigheid
    - voor nieuwe beleggingen mag de blootstelling aan een groep van met elkaar verbonden uitgevers niet 25% van de totale portefeuille overschrijden
    - obligaties uitgegeven door het Belgische Koninkrijk vormen een uitzondering op die regels omdat ze nodig kunnen zijn om het basisrisico te vermijden in hypotheekafdekkingen
    - bijkomende beperkingen zijn van kracht, zoals in de aard van de uitgever, beperkingen in looptijden, maximale RWA, enkel EUR als munt, enz.

Tolerantiemaatregelen

Tolerantiemaatregelen bestaan uit concessies aan een kredietnemer die te kampen heeft of op het punt staat te kampen te hebben met financiële moeilijkheden. Er kunnen enkel tolerantiemaatregelen worden genomen wanneer er wederzijdse overeenkomst is bereikt tussen de kredietnemer en de bank over deze maatregelen. Concessies zijn wijzigingen aan de modaliteiten van een kredietfaciliteit of een volledige of gedeeltelijke herfinanciering ten gunste van de kredietnemer, die worden toegekend wanneer de kredietnemer financiële moeilijkheden heeft. Deze gunst zou niet worden toegekend mocht de schuldenaar geen financiële moeilijkheden kennen. Concessies kunnen (en niet moeten) aanleiding geven tot een verlies voor de kredietverlener en houden meestal een wijziging van de voorwaarden van de kredietovereenkomst in.

De kredietblootstelling van de bank met betrekking tot een kredietnemer wordt herzien naar aanleiding van specifieke gebeurtenissen. Bij deze gelegenheid wordt een risicobeoordeling gemaakt door experts die zich hiervoor kunnen laten bijstaan door ratingmodellen. Deze beoordeling wordt uiteindelijk overgemaakt aan het bevoegde beslissingsniveau. Zodra een concessie zal worden of wordt verleend aan een kredietnemer, moeten de volgende situaties beschouwd worden als belangrijke aanwijzingen dat de kredietnemer in financiële moeilijkheden verkeert. Financiële moeilijkheden verwijzen naar de situatie waarbij de schuldenaar beschouwd wordt als zijnde niet in staat de voorwaarden van een krediet ("twijfelachtige schuld") na te komen. Financiële moeilijkheden moeten altijd op klantenniveau worden geëvalueerd. De concessie moet vervolgens gecatalogeerd worden als een tolerantiemaatregel wanneer:

1. de gewijzigde faciliteit minstens een keer gedurende de drie maand voorafgaand aan de wijziging ervan meer dan 30 dagen geheel of gedeeltelijk achterstallig is (zonder dat ze in wanbetaling is) of ze zou zonder de wijziging meer dan 30 dagen geheel of gedeeltelijk achterstallig zijn;
2. de kredietnemer op het ogenblik van toekenning van bijkomende schuld of in de buurt van het ogenblik waarop bijkomende schuld wordt toegekend, tezelfdertijd betalingen van hoofdsom of intresten voor een ander krediet in AXA Bank Belgium verricht dat minstens een keer gedurende de drie maand voorafgaand aan de herfinanciering ervan 30 dagen geheel of gedeeltelijk achterstallig was;
3. latente tolerantieclausules gebruikt worden voor kredietnemers die 30 dagen achterstallig zijn, of die zonder de uitoefening van deze clausules 30 dagen achterstallig zouden zijn.

Wanneer er geen aanwijzingen zijn dat de schuldenaar in financiële moeilijkheden verkeert, mag de concessie niet worden behandeld als opgegeven. Bijvoorbeeld, wanneer de klant vraagt om zijn rentevoet te verlagen omdat hij anders zijn lening moet opzeggen, dan is dit geen tolerantie zelfs al gaat het om een concessie.

De tolerantiecategorie met betrekking tot renderende blootstellingen kan worden gestopt wanneer aan alle volgende voorwaarden is voldaan:

1. de faciliteit wordt als renderend beschouwd;
2. er is een proefperiode van minimaal 2 jaar verstreken vanaf de datum waarop de tolerantiefaciliteit als renderend of toegekend werd beschouwd;
3. er werden gedurende minstens de helft van de proefperiode regelmatig betalingen verricht van het volledig voorziene bedrag;
4. geen van de blootstellingen aan de schuldenaar is meer dan 30 dagen achterstallig op het einde van de proefperiode (= minimale periode tijdens welke een faciliteit gecatalogeerd moet worden als opgegeven).

Definitief verlies

Kredieten en obligaties zullen (volledig of gedeeltelijk) afgeboekt worden wanneer er geen realistische mogelijkheid is tot terugvordering. Dit zal het geval zijn wanneer AXA Bank Belgium ervan uitgaat dat de ontlener onvoldoende activa of inkomensbronnen heeft die voldoende kasstromen zouden kunnen genereren om de betrokken bedragen terug te kunnen betalen. Afgeboekte bedragen kunnen echter nog steeds het voorwerp uitmaken van invorderingsactiviteiten in lijn met de betrokken procedures van AXA Bank Belgium.

2.2.2.6 Administratieve verwerking van afdekkingstransacties (“hedge accounting”)

AXA Bank Belgium heeft ervoor geopteerd om de afdekkingsprincipes van IAS 39 – *Financiële instrumenten – erkenning en waardering* te blijven toepassen in de plaats van die van IFRS 9 – *Financiële instrumenten*.

AXA Bank Belgium merkt bepaalde voor risicobeheer aangehouden derivaten aan in gekwalificeerde afdekkingsrelaties. Bij het afsluiten van de afdekking documenteert AXA Bank Belgium formeel de relatie tussen het afdekkingsinstrument en de afgedekte instrumenten, inclusief de doelstelling ten aanzien van risicobeheer en de strategie bij het aangaan van de afdekkingsrelatie, evenals de methode die zal gebruikt worden om de effectiviteit van de afdekkingsrelatie te bepalen.

De volgende soorten afdekkingen worden door AXA Bank Belgium gebruikt:

- Reëlewaardeafdekkingen (“fair value hedges”): afdekkingen van het risico van veranderingen in de reële waarde van een opgenomen actief of verplichting (een micro-reëlewaardeafdekking, “micro fair value hedge”) of van een portefeuille van opgenomen activa of verplichtingen (een macro-reëlewaardeafdekking, “macro fair value hedge”) die verband houden met een bepaald risico en die invloed zou kunnen hebben op de winst of het verlies.

    - Micro-reëlewaardeafdekking: de voortdurende effectiviteit van de afdekking wordt periodiek nagekeken door middel van prospectieve en retrospectieve testen. Gedurende elke effectieve periode wordt de wijziging in reële waarde die betrekking heeft op het afgedekte risico geboekt op het financiële instrument. Die wijziging in reële waarde wordt rechtstreeks in winst of verlies opgenomen. De wijziging in reële waarde van de overeenstemmende derivaten wordt eveneens rechtstreeks in winst of verlies opgenomen. Van zodra de afdekking niet meer effectief is wordt ze stopgezet en worden de waardeaanpassingen – in het geval van schuldinstrumenten – afgeschreven over de resterende looptijd van het instrument door aanpassing van de effectieve rente.

    - Macro-reëlewaardeaanpassing: de voortdurende effectiviteit van de afdekking wordt periodiek nagekeken door middel van prospectieve en retrospectieve testen. Gedurende elke effectieve periode wordt de wijziging in reële waarde die betrekking heeft op het afgedekte risico van een referentiebedrag geboekt op de portefeuille van onderliggende financiële instrumenten. Deze wijziging in reële waarde wordt afgeschreven. Op basis van IFRS mag de afschrijving starten van zodra een waardewijziging heeft plaatsgevonden. De afschrijving mag niet later beginnen dan vanaf wanneer het afgedekte instrument niet meer wordt aangepast voor wijzigingen in de reële waarde met betrekking tot het afgedekte risico. AXA Bank Belgium heeft beslist om de afschrijving te starten bij het beëindigen van de afdekking. De wijziging in reële waarde van de overeenstemmende derivaten wordt rechtstreeks in winst of verlies opgenomen.

- Kasstroomafdekkingen ("cash flow hedges"): afdekkingen van de mogelijke variabiliteit in kasstromen die toe te rekenen is aan een bepaald risico dat is verbonden met een opgenomen actief of verplichting of een zeer waarschijnlijke verwachte toekomstige transactie en die invloed zou kunnen hebben op de winst of het verlies. De voortdurende effectiviteit van de afdekking wordt periodiek nagekeken door middel van prospectieve en retrospectieve testen. Gedurende elke effectieve periode wordt het effectieve gedeelte van de wijziging in reële waarde van het afdekkingsinstrument (het derivaat) uitgesteld in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) en wordt het niet-effectieve gedeelte in winst of verlies opgenomen. Van zodra de afdekking niet meer effectief is wordt ze stopgezet. Het uitgestelde bedrag blijft uitgesteld via de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) tot op het ogenblik dat de verwachte toekomstige transactie plaatsvindt, waarna de resultaten symmetrisch met die van het afgedekte risico in winst of verlies worden opgenomen.

2.2.2.7 In contracten besloten derivaten

Een in een contract besloten derivaat is een component van een samengesteld contract dat tevens een niet-afgeleid basiscontract bevat. Het gevolg is dat sommige kasstromen uit het samengestelde instrument op dezelfde wijze veranderen als die van een losstaand derivaat.

Indien een samengesteld contract een basiscontract bevat dat een financieel actief is, geldt de regelgeving in punt 2.2.2.1 voor het gehele samengestelde contract.

Indien een samengesteld contract een basiscontract bevat dat een financiële verplichting is, wordt een in een contract besloten derivaat afgescheiden van het basiscontract en als een derivaat geboekt als, en alleen als:

- er geen nauw verband bestaat tussen de economische kenmerken en risico's van het in het contract besloten derivaat en de economische kenmerken en risico's van het basiscontract
- een afzonderlijk instrument met dezelfde voorwaarden als het in het contract besloten derivaat zou voldoen aan de definitie van een derivaat
- het samengestelde instrument wordt niet tegen reële waarde gewaardeerd met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies (dat wil zeggen een derivaat dat is besloten in een tegen reële waarde gewaardeerde financiële verplichting met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies wordt niet afgezonderd).

Indien het contract evenwel een of meer in het contract besloten derivaten bevat en het basiscontract een financiële verplichting is, mag AXA Bank Belgium beslissen om het gehele samengestelde contract aan te wijzen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies, voor zover aan de voorwaarden vermeld in hoofdstuk 2.2.2.2 Financiële verplichtingen: waarderingscategorieën, onderwerp "Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies" voldaan is.

2.2.2.8 Afboeking

Financiële activa

AXA Bank Belgium boekt een financieel actief af van de balans wanneer de contractuele rechten op de kasstromen van het financieel actief aflopen, dan wel dat ze de contractuele rechten op de ontvangst van de kasstromen uit het financieel actief overdraagt in een transactie waarin nagenoeg alle risico's en opbrengsten als eigenaar van het financieel actief worden overgedragen, of waarin AXA Bank Belgium nagenoeg alle risico's en opbrengsten noch overdraagt noch behoudt en geen controle over het financieel actief behoudt.

Bij het afboeken van het financieel actief wordt het verschil tussen de boekwaarde van het actief en de som van de ontvangen vergoeding en de cumulatieve winst of het cumulatieve verlies dat in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) was opgenomen (behalve voor aandelen aangewezen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)) opgenomen in winst of verlies als gerealiseerde meer- of minderwaarde.

AXA Bank Belgium sluit transacties af waarbij ze activa die op de balans staan overdraagt, maar alle of nagenoeg alle risico's en opbrengsten van de overgedragen activa of een gedeelte ervan behoudt. In zulke gevallen worden de overgedragen activa niet afgeboekt. Voorbeelden van zulke transacties zijn effectenleningen en repo's.

Financiële verplichtingen

AXA Bank Belgium boekt een financiële verplichting af wanneer de contractuele verplichtingen nagekomen of ontbonden worden, dan wel vervallen.

2.2.2.9 Presentatie

Saldering

Financiële activa en financiële verplichtingen worden gesaldeerd en het nettobedrag wordt op de balans opgenomen als en alleen als AXA Bank Belgium een in rechte afdwingbaar recht heeft om de bedragen te salderen en voornemens is om ze op nettobasis af te wikkelen of de vordering op hetzelfde moment te realiseren dat de verplichting wordt afgewikkeld.

Inkomsten en uitgaven worden bruto opgenomen behalve voor de handelsportefeuille waarvoor de resultaten gesaldeerd worden.

Overige presentatieregels

Voor rentedragende financiële instrumenten wordt de rente in de rentemarge opgenomen, met andere woorden apart van de waarderingsresultaten (voor financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies) en van de gerealiseerde meer- en minderwaarden.

Voor alle financiële instrumenten, met uitzondering van degene die gewaardeerd worden tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies, worden de waarderingsresultaten en de gerealiseerde meer- en minderwaarden afzonderlijk gepresenteerd.

Voor financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies wordt geen onderscheid gemaakt tussen de waarderingsresultaten en de gerealiseerde meer- en minderwaarden.

2.3 Eigen vermogen

De waardering van de bestanddelen van het eigen vermogen gebeurt tegen kostprijs.

Ingekochte eigen aandelen worden in mindering gebracht van het eigen vermogen voor de aanschaffingsprijs, inclusief rechtstreeks toewijsbare marginale transactiekosten.

Dividenden worden van het eigen vermogen afgetrokken wanneer zij betaalbaar worden gesteld.

2.4 Verstrekte financiële waarborgen

De eerste opname van de verstrekte financiële waarborgen in de balans gebeurt op de contractdatum. Ze geschiedt tegen de reële waarde, welke in de regel overeenstemt met de ontvangen vergoeding voor het verstrekken van de financiële waarborg. Indien de ontvangen premie niet overeenstemt met de marktpraktijken wordt het verschil met de reële waarde onmiddellijk in winst of verlies genomen.

Vooreerst wordt de ontvangen premie pro rata temporis afgeschreven over de looptijd van het contract. Dit geschiedt op een “contract per contract”-basis. Vervolgens wordt nagegaan (op portefeuillebasis) of er geen voorziening dient aangelegd voor eventuele of zekere uitwinningen. Deze voorziening wordt gedisconteerd indien de impact materieel is.

De uitboeking geschiedt bij het verstrijken van de termijn. In het geval van uitwinning zal de verstrekte waarborg worden uitgeboekt voor het gewaarborgde bedrag, dat opgebouwd werd via de voorziening.

2.5 Commissieopbrengsten

Op basis van IFRS 15 – *Opbrengsten uit contracten met klanten* gebeurt de opname van commissieopbrengsten in de resultatenrekening op basis van een vijfstappenplan:

- identificatie van de overeenkomst met de klant: bij AXA Bank Belgium zijn dit voornamelijk verstrekte diensten voor het aanhouden van rekeningen, betalingsverrichtingen, uitgiften en plaatsingen, aan- en verkopen van effecten, het aanhouden van kluizen en effectenrekeningen en verstrekte financiële garanties. In principe leidt elke transactie tot 1 overeenkomst met de klant.

- identificatie van de leveringsverplichtingen in de overeenkomst (beschrijving van de dienst zoals hierboven vermeld).
- bepalen van de transactieprijs, namelijk het bedrag dat per verstrekte dienst aangerekend wordt. Bij AXA Bank Belgium is hierbij geen sprake van performance fees, niet-cashvergoedingen of financieringscomponenten.
- allocatie van de transactieprijs over de leveringsverplichtingen in de overeenkomsten.
- boeken van de opbrengst wanneer of als de entiteit voldoet aan de leveringsverplichting.

Op basis van deze elementen worden de commissieopbrengsten voor het aanhouden van rekeningen, kluizen en effectenrekeningen in principe gespreid in de resultatenrekening opgenomen over de looptijd van de verstrekte dienst, terwijl de commissieopbrengsten voor betalingsverrichtingen, uitgiften en plaatsingen, aan- en verkopen van effecten en verstrekte financiële garanties in een keer opgenomen in de resultatenrekening op het tijdstip waarop de verstrekte dienst geleverd wordt.

2.6 Omrekenings- en valutakoersverschillen

De presentatiemunt van AXA Bank Belgium is de euro.

De functionele munt is de euro voor de moedermaatschappij en de dochters (alle gelokaliseerd in de Eurozone).

2.6.1 Omrekening van monetaire bestanddelen in de functionele valuta

Monetaire bestanddelen zijn aangehouden valuta-eenheden alsook activa en verplichtingen die ontvangen of betaald moeten worden in een vast of vast te stellen aantal valuta-eenheden. Bedoeld worden vooral de vastrentende effecten, de leningen en vorderingen en de deposito's en schulden.

Bij de opname in de balans worden monetaire bestanddelen in vreemde valuta omgerekend in de functionele valuta tegen de dagkoers op transactiedatum of de spotkoers van de onderliggende wisselverrichting.

Maandelijks heeft een monetair waarderingsproces op saldobasis plaats, waarbij alle uitstaande monetaire saldi in deviezen worden omgerekend tegen de slotkoers. Alle positieve en negatieve verschillen worden opgenomen winst of verlies, ongeacht de waarderingscategorie waartoe de monetaire bestanddelen behoren.

Bij de uitboeking worden monetaire bestanddelen in vreemde valuta omgerekend in euro tegen de dagkoers op transactiedatum of de spotkoers van de onderliggende wisselverrichting.

2.6.2 Omrekening van niet-monetaire bestanddelen in de functionele valuta

Niet monetaire bestanddelen zijn bestanddelen andere dan monetaire. Het gaat hier vooral om de niet-vastrentende effecten.

Bij de opname in de balans worden niet-monetaire bestanddelen in vreemde valuta omgerekend in euro tegen de dagkoers op transactiedatum of de spotkoers van de onderliggende wisselverrichting.

Het periodieke niet-monetaire herwaarderingsproces verschilt naargelang de waarderingscategorie:

1. voor niet-monetaire bestanddelen gewaardeerd tegen kostprijs geldt dat eens de omrekening in euro is gebeurd deze waarde in euro behouden blijft tot de verwijdering uit de balans;
2. voor niet-monetaire bestanddelen behorende tot de waarderingscategorieën "Activa en verplichtingen aangewezen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies" geldt een periodieke herwaardering van de reële waarde, die bestaat uit twee componenten: het reëlewaardeverschil en het wisselresultaat. Beide componenten worden opgenomen in winst of verlies;
3. voor niet-monetaire bestanddelen behorende tot de waarderingscategorie "Financiële activa tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)" geldt eveneens een periodieke herwaardering van de reële waarde, die bestaat uit twee componenten: het reëlewaardeverschil en het wisselresultaat. Beide componenten worden uitgesteld in het eigen vermogen. Indien een negatieve waardering als bijzondere waardevermindering dient geboekt, worden beide componenten uit het eigen vermogen geboekt en getransfereerd naar winst of verlies.

Bij de uitboeking worden niet-monetaire bestanddelen in vreemde valuta omgerekend in euro tegen de dagkoers op transactiedatum of de spotkoers van de onderliggende wisselverrichting.

2.7 Voorwaardelijke rechten en verplichtingen en voorzieningen

2.7.1 Voorwaardelijke rechten en verplichtingen

Voorwaardelijke rechten (activa) worden niet opgenomen in de balans; ze worden wel vermeld in de toelichting indien een instroom van economische voordelen waarschijnlijk is.

Voorwaardelijke verplichtingen worden niet opgenomen in de balans; ze worden wel vermeld in de toelichting, tenzij de mogelijkheid van een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich houden zeer onwaarschijnlijk is.

2.7.2 Voorzieningen

Voorzieningen worden enkel aangelegd indien er een bestaande verplichting bestaat als gevolg van een gebeurtenis in het verleden, die op een betrouwbare wijze kan worden geschat en waarvan de uitgave meer waarschijnlijk is dan niet.

De bestaande verplichting kan in rechte afdwingbaar zijn of een feitelijke verplichting zijn.

Voorzieningen worden opgenomen voor hun beste schatting, rekening houdende met risico's en onzekerheden en eventuele toekomstige gebeurtenissen; ze worden verdisconteerd, indien de impact van de tijdswaarde materieel is.

Te ontvangen schadevergoedingen die in verband staan met aangelegde voorzieningen, worden geboekt als actief.

Op elke balansdatum worden voorzieningen herzien en aangepast, ofwel om rekening te houden met de tijdswaarde (opgebouwd via financiële kosten), ofwel om deze te verhogen (in het geval van een tekort aan voorziening) ofwel om deze terug te nemen (in het geval van een overtollige voorziening).

De voorziening zal enkel gebruikt worden voor de uitgave waarvoor ze aangelegd was.

2.8 Personeelsverloningen

De personeelsverloningen worden ten laste genomen in het jaar waarin de prestaties verricht werden.

Voor de kortetermijnpersoneelsverloningen die binnen het jaar na de afsluitingsdatum betaald worden zoals salarissen, vergoedingen voor sociale zekerheid, ziekteverlof, vakantiegeld en bonussen, worden voorzieningen aangelegd die niet verdisconteerd worden.

Voor de langetermijnpersoneelsverloningen die geen pensioenplannen zijn, zoals loopbaanonderbreking, premies voor 25 en 35 jaar dienst, bonussen of andere beloningen die slechts betaald worden meer dan 1 jaar na de afsluitingsdatum, geldt een berekening van de contante waarde van de brutoverplichtingen; de actuariële verschillen als gevolg van periodieke herziening van de schattingen en veronderstellingen worden onmiddellijk opgenomen in winst of verlies. Bij AXA Bank Belgium vallen de pensioenplannen onder de pensioenregelingen van het type toegezegde pensioenen.

Het bedrag dat wordt opgenomen als een nettoverplichting uit hoofde van toegezegde-pensioenrechten bestaat uit het nettototaal van de volgende bedragen:

1. de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegde-pensioenrechten op de balansdatum, waarbij gebruik gemaakt wordt van de "projected unit credit"-methode;
2. verminderd met de reële waarde op de balansdatum van eventuele fondsbeleggingen waaruit de verplichtingen direct moeten worden afgewikkeld.

Laatstgenoemde fondsbeleggingen kunnen zowel activa betreffen als verzekeringscontracten.

Periodiek worden de veronderstellingen en schattingen herzien en aangepast.

Winsten of verliezen op de belangrijke inperking of afwikkeling van een toegezegde-pensioenregeling worden opgenomen op het moment dat de inperking of afwikkeling plaatsvindt.

Ontslagvergoedingen, inclusief brugpensioen, worden slechts opgenomen van zodra ze tegenstelbaar zijn. Ook hier geldt een discontering indien de vergoeding verder verwijderd is dan 1 jaar vanaf de balansdatum.

2.9 Winstbelastingen

2.9.1 Courante belastingen

Over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare belastingen aangaande lopende en voorgaande perioden worden, in zoverre ze nog niet zijn betaald, opgenomen als een verplichting.

Indien het bedrag dat al betaald is, met betrekking tot lopende en voorgaande perioden, groter is dan het bedrag dat over deze perioden is verschuldigd, wordt het saldo opgenomen als een actief.

2.9.2 Uitgestelde belastingen

Uitgestelde belastingverplichtingen worden in de balans geboekt voor alle tijdelijke belastbare verschillen. Zij worden aangelegd:

- via resultaat indien het onderliggende tijdelijke verschil ook via resultaat wordt opgenomen;
- via het eigen vermogen als het onderliggende tijdelijke verschil ook via het eigen vermogen wordt opgenomen.

Uitgestelde belastingactiva met betrekking tot fiscaal overdraagbare verliezen of overdraagbaar belastingkrediet worden slechts in de balans geboekt als de tijdelijke verrekenbare verschillen effectief zullen kunnen verrekend worden in overeenstemming met de fiscale lokale regels.

Overige uitgestelde belastingactiva worden steeds in de balans geboekt omdat ervan uitgegaan wordt dat deze tijdelijke verrekenbare verschillen steeds effectief zullen kunnen verrekend worden.

Indien vervolgens uit een periodieke afsluiting blijkt dat de uitgestelde belastingactiva niet meer kunnen verrekend worden, wordt een waardecorrectie geboekt voor het niet-recupereerbare bedrag. Deze waardecorrectie wordt periodiek herzien en eventueel wordt de waardecorrectie geheel of gedeeltelijk teruggenomen indien nieuwe gegevens beschikbaar zijn met betrekking tot de verrekenbaarheid.

Voor boekhouddoeleinden geschiedt compensatie tussen uitgestelde belastingactiva en uitgestelde belastingverplichtingen slechts voor zover de aard van de winstbelasting en de vervaldagen gelijkaardig zijn en dit per fiscale entiteit.

Voor presentatiedoeleinden geschiedt de compensatie tussen uitgestelde belastingactiva en uitgestelde belastingverplichtingen per fiscale entiteit.

Het uitstaande saldo van de uitgestelde belastingactiva of uitgestelde belastingverplichtingen wordt periodiek geherwaardeerd om rekening te houden met veranderingen in aanslagvoeten en/of belastingwetgeving van de fiscale entiteit.

Activa of verplichtingen als gevolg van winstbelastingen worden niet verdisconteerd.

2.9.3 Schatting van uitgestelde belastingen

Met betrekking tot uitgestelde belastingvorderingen en hun realiseerbaarheid, wordt het volgende onderscheid gemaakt:

Uitgestelde belastingvordering opgenomen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)

Deze belastingvorderingen worden geboekt op:

- aanpassingen met betrekking tot de gebruikte actuariële veronderstellingen voor de berekening van de voorzieningen rond pensioenplannen;
- de waarderingsresultaten op de derivaten gebruikt bij kasstroomafdekkingen;
- de waarderingsresultaten op de effecten die worden geclassificeerd onder de categorie “tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)”

Aangezien geen sprake is van een waardevermindering van de vordering, betekent dat impliciet dat geen kredietverliezen op schuldinstrumenten worden verwacht. Dergelijke vordering moet dus worden beschouwd als zijnde volledig realiseerbaar.

Uitgestelde belastingvordering als gevolg van een verschil van het tijdstip van boekhoudkundige en fiscale verwerkingen (o.a. fiscale verliezen)

Een uitgestelde belastingvordering wordt opgenomen voor zover wordt verwacht dat toekomstige fiscale winsten beschikbaar zullen zijn die zowel voor het verrekenbaar tijdelijk verschil kunnen worden aangewend als tevens ook voor het ongebruikte fiscaal verrekenbare tegoed.

2.10 Materiële vaste activa

Er is geen activering van de onder een operationele leasing bekomen materiële vaste activa en de huurlasten worden lineair gespreid ten laste genomen in resultaat over de looptijd van de leasetermijn.

De initiële opname van de onder een financiële leasing bekomen materiële vaste activa gebeurt voor de reële waarde en de contante waarde van de minimale leasebetalingen. Initieel rechtstreeks toe te wijzen kosten gerelateerd aan de acquisitie worden eveneens geactiveerd. De financieringskosten worden in resultaat opgenomen op basis van de impliciete rente.

De initiële opname van gekochte materiële vaste activa gebeurt tegen de aanschaffingsprijs plus de bijkomende toe te wijzen kosten en de rechtstreeks toe te wijzen transactiekosten. Financieringskosten gedurende de constructieperiode worden geactiveerd, indien materieel.

De daaropvolgende waardering gebeurt tegen afgeschreven kostprijs, die rekening houdt met afschrijvingen en een periodieke test voor bijzondere waardevermindering.

Voor de afschrijvingen wordt er rekening gehouden met een restwaarde en de nuttige economische gebruiksduur. In principe dient voor de afschrijving van gebouwen rekening gehouden met de componentenmethode. Omwille van het immaterialiteitsbeginsel enerzijds en om anderzijds ook rekening te houden met de opgelegde waarderingsregels van de moedermaatschappij heeft AXA Bank Belgium beslist om voorlopig de opsplitsing in componenten niet toe te passen.

Voor de test voor bijzondere waardevermindering wordt op elke rapporteringsdatum, voor gebouwen en terreinen, de kostprijs na aftrek van de geboekte afschrijvingen, vergeleken met de schattingswaarde vastgesteld op basis van een onafhankelijke expertise:

- wanneer het niet-gerealiseerde verlies lager is dan 15%, wordt geen bijzondere waardevermindering geboekt;
- indien het niet-gerealiseerde verlies meer dan 15% is, wordt de “discounted future cash flows”-methode toegepast.

Wanneer de waarde gebaseerd op de verdisconteerde toekomstige kasstromen lager is dan de boekwaarde, wordt een bijzondere waardevermindering geboekt voor een bedrag gelijk aan het verschil tussen:

- de kostprijs onder aftrek van de geboekte afschrijvingen;
- de hoogste van de onafhankelijke expertise en de waarde gebaseerd op de verdisconteerde toekomstige kasstromen.

Nadat een verlies voor bijzondere waardevermindering werd geboekt voor een gebouw, wordt de resterende afschrijvingstabel aangepast.

Indien daarna de onafhankelijke expertise meer dan 15% hoger is dan de nettoboekwaarde, wordt de bijzondere waardevermindering teruggenomen voor een bedrag dat overeenkomt met het verschil tussen:

- de nettoboekwaarde,
- de laagste van de onafhankelijke expertise en de kostprijs na aftrek van de geboekte afschrijving (berekend op basis van de bestaande afschrijvingstabel voor de bijzondere waardevermindering), maximaal voor de voorheen geboekte waardecorrectie.

Vervolgens wordt de resterende afschrijvingstabel herzien.

Materiële vaste activa aangehouden voor verkoop worden gewaardeerd tegen de laagste waarde van de boekwaarde (kostprijs min de voorheen al geboekte afschrijvingen) en de reële waarde min de verkoopkosten. Dergelijke materiële vaste activa worden niet langer meer afgeschreven en worden afzonderlijk gepresenteerd op de balans.

Afschrijvingen geboekt tijdens het boekjaar en gebaseerd op hun verwachte economische looptijd (lineaire methode):

- terreinen voor eigen gebruik: worden niet afgeschreven
- gebouwen voor eigen gebruik: 3%
- inrichting gebouwen: 10%
- IT-materiaal: 20%
- meubilair, installaties: 10%
- niet-informaticamachines en rollend materieel: 20%.

2.11 Immateriële vaste activa

Oprichtingskosten worden onmiddellijk ten laste genomen, tenzij ze gerelateerd kunnen worden als transactiekost aan een actief of een verplichting.

De activering van gekochte immateriële activa die voldoen aan de opnamecriteria (toekomstige economische voordelen en betrouwbare meting) en waarvan de gebruiksduur het jaar overstijgt, gebeurt tegen de aanschaffingswaarde, inclusief bijkomende kosten en rechtstreeks toewijsbare transactiekosten. Software waarvoor een jaarlijkse licentie wordt betaald, wordt niet geactiveerd.

De immateriële activa worden volledig afgeschreven, lineair gespreid over hun economische looptijd:

- Oprichtingskosten: onmiddellijk via resultaat
- Software voor eigen gebruik, gekocht van derden: 10 tot 20%
- Intern ontwikkelde software: 10 tot 20%

In het geval van intern gegenereerde software geldt dat een immaterieel actief dat voortvloeit uit de ontwikkeling (of uit de ontwikkelingsfase van een intern project) pas wordt geactiveerd als en slechts als alle onderstaande punten kunnen aangetoond worden:

1. de technische uitvoerbaarheid om het immaterieel actief te voltooien, zodat het beschikbaar zal zijn voor gebruik;
2. de intentie om het immaterieel actief te voltooien en te gebruiken;
3. het vermogen om het immaterieel actief te gebruiken;
4. hoe het immaterieel actief waarschijnlijke toekomstige economische voordelen zal genereren;
5. de beschikbaarheid van adequate technische, financiële en andere middelen om de ontwikkeling te voltooien en het immaterieel actief te gebruiken;
6. het vermogen om de uitgaven die aan het immaterieel actief kunnen worden toegerekend tijdens zijn ontwikkeling betrouwbaar te waarderen.

Kosten die hier niet aan voldoen, evenals kosten van onderzoek (research) worden niet geactiveerd.

Begrippen:

- onderzoeksfase: activiteiten gericht op het verkrijgen van nieuwe kennis; de zoektocht naar toepassingen van onderzoeksbevindingen of andere kennis; de zoektocht naar alternatieven voor toestellen, producten, processen, systemen of diensten; formulering, ontwerp, evaluatie en uiteindelijke selectie van mogelijke alternatieven voor nieuwe of verbeterde toestellen, producten, processen, systemen of diensten.
- ontwikkelingsfase: ontwerp, bouw en tests van pre-productie- of pre-gebruiksprototypes en -modellen; ontwerp van nieuwe toestellen, producten, processen, systemen en diensten; ontwerp, bouw en bediening van een specifieke testomgeving; ontwerp, bouw en tests van een gekozen alternatief.

Immateriële vaste activa worden getest op bijzondere waardeverminderingen.

- AXA Bank Belgium beoordeelt, op elke balansdatum, of er een indicatie van waardevermindering is. Indien een dergelijke indicatie bestaat, zal de bank de realiseerbare waarde van het actief schatten. De realiseerbare waarde van het actief is de hoogste van de reële waarde minus verkoopkosten of de gebruikswaarde van het actief.
- Indien de realiseerbare waarde van het actief lager is dan de boekwaarde, wordt de boekwaarde van het actief tot de realiseerbare waarde verlaagd door een waardevermindering.
- Als er een indicatie is dat een actief kan worden verminderd, wordt de realiseerbare waarde van het individuele actief geschat. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde van het individuele actief te schatten, dient een entiteit de realiseerbare waarde van de kasstroomgenererende eenheid (“cash generating unit”) te bepalen waartoe het actief behoort.

- Ongeacht of er een indicatie is van waardevermindering, moet de immateriële activa met een onbepaalde gebruiksduur jaarlijks voor waardevermindering worden getest. De test gebeurt door vergelijking van de boekwaarde met haar realiseerbare waarde. Deze regel geldt ook voor activa die, op de balansdatum, nog niet in gebruik worden.

2.12 Overige activa en verplichtingen

De opname in de balans van niet-operationele debiteuren en crediteuren gebeurt op de datum van terbeschikkingstelling.

De overige activa worden opgenomen voor de nominale waarde van de vordering verminderd met een eventuele bijzondere waardevermindering.

De overige verplichtingen worden opgenomen voor de nominale schuldwaarde.

2.13 Bijkomende informatie

2.13.1 Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen na balansdatum die wijzen op omstandigheden die bestonden op de balansdatum (bijvoorbeeld bijkomende informatie over reeds gemaakte schattingen), zullen een aanpassing van de jaarrekening vereisen, indien materieel.

Gebeurtenissen na balansdatum die wijzen op omstandigheden die ontstonden na de balansdatum (bijvoorbeeld evolutie van de dollar of de reële waarde van effecten), zullen geen aanpassing vereisen in de balans, de winst- en verlies, de staat met de mutaties in het eigen vermogen of het kasstroomoverzicht. Indien echter materieel, wordt informatie geleverd over de aard en de geschatte financiële impact om te vermijden dat de jaarrekening misleidend zou kunnen zijn.

2.13.2 Tussentijdse financiële rapportering

Er is geen specifieke tussentijdse financiële rapportering; de onderneming publiceert enkel jaarlijks haar cijfers.

2.13.3 Wijzigingen in de schattingen en in de waarderingsgrondslagen

Indien het moeilijk is om te beslissen of het gaat om een schattingswijziging dan wel een wijziging in de waarderingsgrondslag, wordt op basis van de IFRS-regelgeving, geopteerd voor een schattingswijziging.

Een schattingswijziging wordt prospectief toegepast. Voor zover een schattingswijziging leidt tot wijzigingen in activa en verplichtingen, of betrekking heeft op een component van het eigen vermogen, wordt deze wijziging verwerkt in de periode waarin de wijziging heeft plaatsgevonden, door de boekwaarde van het betreffende actief, de desbetreffende verplichting of de desbetreffende component van het eigen vermogen te wijzigen.

In het geval van een wijziging in de waarderingsgrondslag dient deze retrospectief te worden toegepast.

Wanneer het praktisch niet haalbaar is om de periodegebonden gevolgen te bepalen van een wijziging in een grondslag voor financiële verslaggeving op vergelijkende informatie van een of meer voorgaande verslagperioden, wordt de nieuwe grondslag voor financiële verslaggeving toegepast op de boekwaarde van activa en verplichtingen vanaf het begin van de vroegste periode (de vroegste periode kan de verslagperiode zijn) waarvoor retrospectieve toepassing mogelijk is. Hierbij wordt voor die periode het beginsaldo van elke desbetreffende component van het eigen vermogen dienovereenkomstig aangepast.

Wanneer het praktisch niet haalbaar is om het cumulatieve effect, aan het begin van de verslagperiode, van de toepassing van een nieuwe grondslag voor financiële verslaggeving op alle voorgaande verslagperioden te bepalen, wordt de vergelijkende informatie aangepast om de nieuwe grondslag voor financiële verslaggeving prospectief toe te passen vanaf het vroegste tijdstip waarop dit praktisch haalbaar is.

In deze gevallen wordt een bijkomende documentatie hieromtrent geleverd in de toelichting.

3 Toepassing van IFRS bij AXA Bank Belgium

De Geconsolideerde Jaarrekening van AXA Bank Belgium werd opgesteld in overeenstemming met de "International Financial Reporting Standards" (IFRS-standaarden) - met inbegrip van de "International Accounting Standards" (IAS-standaarden) en Interpretaties - per 31 december 2018 zoals aanvaard binnen de Europese Unie.
Grondslagen voor financiële verslaggeving die verder niet specifiek vermeld worden, stemmen overeen met de IFRS-standaarden zoals aanvaard binnen de Europese Unie.

3.1 Wijziging in de grondslagen voor financiële verslaggeving

AXA Bank Belgium heeft IFRS 9 – *Financiële instrumenten* toegepast vanaf 1 januari 2018. Dit heeft geleid tot een wijziging in de grondslagen voor financiële verslaggeving (zie hoofdstuk 2.2 *Financiële activa en verplichtingen*) en tot aanpassingen aan de uitstaande bedragen op die datum (zie hoofdstuk 3.3 *IFRS 9*).

IFRS 9 heeft ook belangrijke wijzigingen aangebracht aan IFRS 7 – *Financiële instrumenten – informatieverschaffing*. AXA Bank Belgium heeft deze wijzigingen doorgevoerd in de tabellen en commentaren in de Geconsolideerde Jaarrekening 2018.

Zoals toegelaten door de overgangsmaatregelen vermeld in IFRS 9 heeft AXA Bank Belgium de vergelijkende cijfers van vorig boekjaar niet aangepast. Alle aanpassingen aan de boekwaarde van de financiële activa op de transitiedatum werden opgenomen in de openingsbalans van de rubriek "ingehouden winsten" in het eigen vermogen. De vergelijkende cijfers van vorig boekjaar bevatten bijgevolg de cijfers zoals vorig jaar gepubliceerd in de Geconsolideerde Jaarrekening 2017.

Zoals toegelaten door IFRS 9 had AXA Bank Belgium een onderdeel van IFRS 9 vervroegd toegepast in 2017, namelijk de erkenning in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) van de wijzigingen in het eigen kredietrisico ("Debit Value Adjustments') op financiële verplichtingen aangewezen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies.

Op basis van een keuzemogelijkheid voorzien in de IFRS 9-standaard heeft AXA Bank Belgium beslist om vanaf het boekjaar 2018 "hedge accounting" verder toe te passen onder IAS 39 – *Financiële instrumenten – erkenning en waardering*. De methodologie blijft dan ook ongewijzigd ten opzichte van het boekjaar 2017.

De overige grondslagen voor financiële verslaggeving zoals toegepast door AXA Bank Belgium in de Geconsolideerde Jaarrekening 2018 zijn ongewijzigd tegenover vorig jaar.

3.2 Toepassingsdatums

Hieronder vindt U een overzicht van de impact van de wijzigingen met betrekking tot de IFRS-standaarden. Daar waar melding wordt gemaakt van de Groep dient dit gelezen te worden als de consolidatiekring van AXA Bank Belgium met als moedermaatschappij AXA Bank Belgium.

Standaarden, wijzigingen in standaarden, interpretaties en wijzigingen in interpretaties gepubliceerd, aanvaard binnen de Europese Unie en voor het eerst van toepassing op 1 januari 2018:

Behalve IFRS 9 – *Financiële instrumenten* (zie hoofdstukken 3.1 *Wijziging in de grondslagen voor financiële verslaggeving* en 3.3 *IFRS 9*) werden de hiernavolgende IFRS-standaarden en -interpretaties voor het eerst toegepast vanaf het boekjaar 2018. Geen van deze IFRS-standaarden en -interpretaties heeft geleid tot materiële aanpassingen in de Geconsolideerde Jaarrekening 2018.

- Aanpassingen aan IFRS 2: *Classificatie en waardering van op aandelen gebaseerde betalingen*. Deze aanpassingen verduidelijken enkele specifieke op aandelen gebaseerde betalingen die niet van toepassing zijn binnen AXA Bank Belgium.

- Aanpassingen aan IFRS 4: Toepassing van IFRS 9 – *Financiële instrumenten* met IFRS 4 – *Verzekeringscontracten*. Omdat AXA Bank Belgium geen verzekeringscontracten uitgeeft is deze norm voor haar momenteel niet van toepassing.

- IFRS 15 – *Opbrengsten uit contracten met klanten* en Verduidelijkingen aan IFRS 15 – *Opbrengsten uit contracten met klanten*. IFRS 15 omvat een vijfstappenplan om te bepalen wanneer omzet dient geboekt:

Stap 1 = Identificatie van de overeenkomst met de klant
Stap 2 = Identificatie van de leveringsverplichtingen in de overeenkomst
Stap 3 = Bepalen van de transactieprijs
Stap 4 = Allocatie van de transactieprijs over de leveringsverplichtingen in de overeenkomsten
Stap 5 = Boeken van de omzet wanneer of als de entiteit voldoet aan de leveringsverplichting.

Zie hoofdstuk 2.5 *Commissieopbrengsten* voor meer informatie.

- Aanpassingen aan IAS 40 – *Overdrachten van vastgoedbeleggingen*. Die aanpassingen regelen de overdrachten van en naar de categorie "Vastgoedbeleggingen". Omdat AXA Bank Belgium geen vastgoedbeleggingen heeft is deze norm voor haar momenteel niet van toepassing.

- Cyclus jaarlijkse verbeteringen aan IFRS-standaarden 2014 – 2016: kleine aanpassingen die buiten het toepassingsdomein van AXA Bank Belgium vallen.

- IFRIC 22 – Transacties in vreemde valuta en vooruitbetalingen. Deze IFRS-interpretatie verduidelijkt de boekingswijze van transacties in vreemde valuta waarbij niet-monetaire activa of verplichtingen worden erkend die voortvloeien uit vooruitbetalingen. Omdat AXA Bank Belgium momenteel geen transacties van die aard heeft is deze norm voor haar momenteel niet van toepassing.

Standaarden, wijzigingen in standaarden, interpretaties en wijzigingen in interpretaties, gepubliceerd, aanvaard binnen de Europese Unie en van toepassing vanaf een later boekjaar:

- de nieuwe standaard IFRS 16 – *Leaseovereenkomsten*, gepubliceerd op 13 januari 2016 en voor de IASB van toepassing vanaf 1 januari 2019. Deze standaard voert een eenvormige boekingswijze op de balans in voor leasingnemers. De impact is voor AXA Bank Belgium niet-materieel (enkel een beperkt aantal leasingwagens en een erfpachtovereenkomst voor een gering bedrag).

Overige wijzigingen:

Standaarden, wijzigingen in standaarden, interpretaties en wijzigingen in interpretaties zoals gepubliceerd door de IASB moeten eerst aanvaard worden binnen de Europese Unie vooraleer ze van toepassing zijn op de Geconsolideerde Jaarrekening van AXA Bank Belgium. Momenteel doorlopen nog een aantal geplande aanpassingen het aanvaardingsproces binnen de Europese Unie, met als voornaamste:

- de nieuwe standaard IFRS 17 – Verzekeringscontracten, gepubliceerd op 18 mei 2017 en voor de IASB van toepassing vanaf 1 januari 2022. Deze standaard legt de principes vast van erkenning, waardering, presentatie en informatieverschaffing van verzekeringscontracten die binnen het toepassingsgebied van de standaard vallen. De Groep onderzoekt momenteel de impact die deze standaard zou kunnen hebben op de Geconsolideerde Jaarrekening van AXA Bank Belgium.

3.3 IFRS 9

Zoals vermeld in hoofdstuk 3.1 *Wijziging in de grondslagen voor financiële verslaggeving* heeft AXA Bank Belgium IFRS 9 – *Financiële instrumenten* toegepast vanaf 1 januari 2018.

De overgang van IAS 39 naar IFRS 9 heeft geleid tot de hiernavolgende verschuivingen in de openingsbalansen per 1 januari 2018.

Classificatie en waardering van financiële instrumenten

AXA Bank Belgium heeft een gedetailleerde analyse uitgevoerd van de bedrijfsmodellen en van de kasstroomkarakteristieken. De hiernavolgende tabel reconcilieert de boekwaarden van de financiële activa tussen de vorige waarderingscategorieën op basis van IAS 39 en de nieuwe waarderingscategorieën op basis van IFRS 9.

ACTIVA	Classificatie onder IAS 39 31/12/2017	Classificatie onder IFRS 9 01/01/2018	Boekwaarde onder IAS 39	Boekwaarde onder IFRS 9	Referentie
Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken	Leningen en vorderingen	Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	597.263	597.263	5
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	Verplicht tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies	1.247.291	1.247.291	1
Schuldbewijzen	Voor verkoop beschikbare financiële activa	Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)	2.778.074	2.778.074	2
Schuldbewijzen	Voor verkoop beschikbare financiële activa	Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	166.418	176.589	4
Eigenvermogen instrumenten	Voor verkoop beschikbare financiële activa	Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)	7.778	7.778	3
Leningen en voorschotten	Leningen en vorderingen	Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	21.921.564	21.913.998	5
Derivaten gebruikt ter afdekking	Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	Verplicht tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies	67.552	67.552	6
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij afdekking van het renterisico van een portefeuille	Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	Verplicht tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies	334.771	334.771	6

1. Zowel in IAS 39 als in IFRS 9 worden derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden en obligaties aangehouden onder het bedrijfsmodel “aangehouden voor handelsdoeleinden” gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies.

2. Obligaties aangehouden onder het bedrijfsmodel “aangehouden voor het ontvangen van kasstromen en voor verkoop” waarvan het doel is om financiële activa aan te houden om contractuele kasstromen te ontvangen en om financiële activa te verkopen en waarvan de contractuele voorwaarden van de onderliggende financiële activa op bepaalde datums tot kasstromen leiden die enkel betalingen van de hoofdsom en rente op het uitstaande bedrag vormen. De volgende portefeuille valt onder dit bedrijfsmodel: een deel van de obligatieportefeuille aangehouden voor liquiditeitsdoeleinden, balansbeheer en optimalisatie van het risico versus opbrengst. Net zoals onder IAS 39 wordt die portefeuille gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI).

3. AXA Bank Belgium heeft de keuze gemaakt om de aandelen te waarderen tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI), Kostprijs kan in beperkte omstandigheden een valabele aanduiding zijn van de reële waarde. Geen verschil in waardering tussen IAS 39 en IFRS 9.

4. Een deel van de obligatieportefeuille die aangehouden wordt om overeen te stemmen met de geschatte looptijd van de verplichtingen zonder vastgestelde vervaldag (zoals spaarrekeningen) en omwille van rendement wordt opgenomen in het bedrijfsmodel “aangehouden voor het ontvangen van kasstromen” en gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Op basis van IAS 39 werden deze momenteel geclassificeerd als “aangehouden voor verkoop” en gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI). De reële waarde van deze obligaties bedraagt 157,8 miljoen EUR per 31 december 2018. Indien deze obligaties niet zouden geherclassificeerd geweest zijn, zou de waardeverandering tot een daling van 8,3 miljoen EUR van de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) in het boekjaar 2018 geleid hebben.

5. Alle leningen en vorderingen maken onder IFRS 9 deel uit van het bedrijfsmodel “aangehouden voor het ontvangen van kasstromen” en gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, ongewijzigd tegenover IAS 39.

6. Zowel in IAS 39 als in IFRS 9 worden derivaten gebruikt ter afdekking gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies, onder beide normen met uitzondering voor derivaten die gebruikt worden in kasstroomafdekkingen waarbij voor efficiënte afdekkingen de waardeveranderingen opgenomen worden in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI). Het niet-efficiënt gedeelte wordt in beide normen opgenomen in winst of verlies. Eveneens in beide normen is de verwerkingswijze van de wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij afdekking van het renterisico van een portefeuille identiek.

Voor financiële verplichtingen zijn er geen wijzigingen op basis van IFRS 9, behalve voor de boeking van de DVA (“Debit Valuation Adjustments”) op financiële verplichtingen aangewezen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies (uitgegeven EMTN’s), waarvoor AXA Bank Belgium de wijzigingen in reële waarde in winst of verlies zal opnemen en de wijzigingen in het eigen kredietrisico (DVA) in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI). AXA Bank Belgium heeft deze grondslag reeds vervroegd toegepast in 2017 zoals toegelaten door IFRS 9.

Reconciliatie van de balansposities tussen IAS 39 en IFRS 9

Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	Netto boekwaarde 31/12/2017	Herclassificatie	Herwaardering	Netto boekwaarde 1/1/2018
Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken				
Openingsbalans onder IAS 39	597.263			
Eindbalans onder IFRS 9				597.263
Leningen en voorschotten				
Openingsbalans onder IAS 39	21.921.564			
Herwaardering ECL			-7.566	
Eindbalans onder IFRS 9				21.913.998
Schuldbewijzen				
Openingsbalans onder IAS 39	0			
Toevoeging:Voor verkoop beschikbare activa		176.605		
Herwaardering ECL			-16	
Eindbalans onder IFRS 9				176.589
TOTAAL	**22.518.827**	**176.605**	**-7.582**	**22.687.850**

Verplicht tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies	Netto boekwaarde 31/12/2017	Herclassificatie	Herwaardering	Netto boekwaarde 1/1/2018
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden				
Openingsbalans onder IAS 39	1.247.291			
Eindbalans onder IFRS 9				1.247.291
Derivaten gebruikt ter afdekking				
Openingsbalans onder IAS 39	67.552			
Eindbalans onder IFRS 9				67.552
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij afdekking van het renterisico van een portefeuille				
Openingsbalans onder IAS 39	334.771			
Eindbalans onder IFRS 9				334.771
TOTAAL	**1.649.614**	**0**	**0**	**1.649.614**

Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)	Netto boekwaarde 31/12/2017	Herclassificatie	Herwaardering	Netto boekwaarde 1/1/2018
Schuldbewijzen				
Openingsbalans onder IAS 39	2.944.492			
Vermindering: Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs		-166.418		
Eindbalans onder IFRS 9				2.778.074
Eigenvermogen instrumenten				
Openingsbalans onder IAS 39	7.778			
Herwaardering ECL		-11	11	
Eindbalans onder IFRS 9				7.778
TOTAAL	**2.952.270**	**-166.429**	**11**	**2.785.852**

Reconciliatie van de bijzondere waardeverminderingen tussen IAS 39 en IFRS 9

	Waardeverminderingen onder IAS 39 Provisies onder IAS 37 31/12/2017	Herwaardering	Waardeverminderingen onder IFRS 9 1/1/2018
Leningen en voorschotten (IAS39)/Geamortiseerde kostprijs (IFRS 9)			
Leningen en voorschotten	-76.563	-7.566	-84.129
Schuldbewijzen	0	-16	-16
Voor verkoop beschikbare activa (IAS 39)/ OCI (IFRS 9)			
Schuldbewijzen	0	-111	-111
Voor verkoop beschikbare activa (IAS 39)/ OCI (IFRS 9)			
Eigenvermogen instrumenten	-11	11	0
Verstrekte toezeggingen en financiële garanties			
Voorzieningen	-10.321	-782	-11.103

4 RISICOBEHEER

4.1 Algemeen

In 2018 heeft AXA Bank Belgium verder gebouwd aan een coherent en voorzichtig risicobeheer. De bank heeft in grote mate gezonde en doeltreffende strategieën, beleidsregels, processen en systemen gehanteerd om haar risico's te identificeren, te meten, te beheren en op te volgen.

AXA Bank Belgium heeft het risicobeleid voortdurend aangepast om op koers te blijven in een voortdurend veranderende omgeving. AXA Bank Belgium is van mening dat de maatregelen inzake risicobeheer aangepast zijn aan het profiel en de strategie van de bank.

De Europese Centrale Bank (ECB) is de bevoegde autoriteit voor prudentieel toezicht op AXA Bank Belgium. Dit toezicht wordt effectief uitgevoerd door het Joint Supervisory Team (JST) dat bestaat uit leden van de ECB en de nationale toezichthouder. Er is op regelmatige basis overleg met de betrokken toezichthouders door middel van on-site inspecties, workshops, interviews en rapporteringen.

In 2018 nam AXA Bank Belgium deel aan een EU-stresstestoefening waarbij het weerstandsvermogen van de bank tegen economische schokken werd nagegaan. Het resultaat van die oefening dient als output voor het jaarlijks SREP-proces waarbij de bijkomende kapitaalsvereisten van de bank zullen worden vastgesteld.

Vanaf 2017 keerde het herfinancieringsvolume van Belgische hypotheekleningen terug tot een meer gematigd niveau. Na 2 jaren van hoge herfinancieringsaantallen, slaagde AXA Bank Belgium erin om de druk op de rentabiliteit te verminderen door een significante nieuwe productie van hypotheekleningen te realiseren van goede kwaliteit.

Vanaf juni 2018 heeft de Belgische toezichthouder Belgische banken verplicht om bovenop de 5% add-on een extra macroprudentiële buffer van 33% van de risicogewogen bedragen aan Belgische hypotheekleningen aan te houden onder de IRB-toepassing.

Naast haar retailactiviteiten treedt AXA Bank Belgium op als tussenpersoon in het verstrekken van financiële dienstverlening, voornamelijk derivaten aan verschillende entiteiten van AXA Groep. Door de verkoop van AXA Life Europe door AXA Groep en het feit dat AXA Bank Belgium geen verrichtingen afsluit met entiteiten buiten AXA Groep wordt deze activiteit drastisch teruggeschroefd in 2019.

De liquiditeitspositie van AXA Bank Belgium blijft op een comfortabel niveau in 2018.

De solvabiliteitspositie van de bank blijft comfortabel dankzij een voorzichtige beleggings- en kredietpolitiek. Het balanstotaal is licht gedaald, deels door een afname van de “covered bonds”.

Op vraag van de toezichthouder heeft AXA Bank Belgium de uitgestelde belastingvorderingen in december 2017 aangepast. Dit heeft enerzijds geleid tot een afname van het prudentiële kapitaal, en van een vermindering van de risicogewogen activa anderzijds. Daardoor werden de vergelijkende cijfers over 2017 in de volgende tabellen aangepast:

- de tabellen “Samenstelling nuttig eigen vermogen” en “Totaal eigen vermogen voor solvabiliteitsvereisten” in hoofdstuk 4.7.3 *Eigen vermogen*
- de tabel “Kapitaalratio’s” in hoofdstuk 4.7.5 *Kapitaalratio’s*
- de tabel “Hefboomratio” in hoofdstuk 4.7.6 *Hefboomratio*.

<u>Risicobereidheid</u>

De permanente identificatie en kwantificering van de materiële risico's van de bank staan centraal in het risicobeleid van AXA Bank Belgium. Deze risico's worden gemeten, beperkt en constant gevolgd door middel van een intern kader voor risicobereidheid (“Risk Appetite Framework”, RAF).

Voor de belangrijkste domeinen (kapitaal, rentabiliteit, economische waarde en liquiditeit) is een strategische risicobereidheid vastgelegd, rekening houdend met stressgevoeligheid van deze domeinen en in lijn met de richtsnoeren van de AXA Groep. Deze strategische risicobereidheid wordt vertaald in functionele risicolimieten en vormen een leidraad voor de dagelijkse activiteiten in de verschillende risico’s en productlijnen. Dit risicobereidheidsmodel is goedgekeurd door de Raad van Bestuur en wordt door dit bestuursorgaan en het Directiecomité gebruikt als een centraal werkinstrument voor het beheren van de risico’s in de bank.

Alle materiële risico's worden vertaald in relevante indicatoren, samengevat in het “risk dashboard”. Deze bevat zowel prudentiële als interne indicatoren. Voor elke indicator worden verschillende niveaus van strengheid gedefinieerd, zodat het management tijdig wordt gewaarschuwd indien een indicator zijn maximale risicobereidheid nadert. Dit “risk dashboard” maakt volledig deel uit van het algemeen risico-opvolgingsproces en wordt maandelijks gerapporteerd aan het Directiecomité en driemaandelijks aan de Raad van Bestuur. Meer in detail worden deze risico’s ook opgevolgd door de van toepassing zijnde risicocomités van AXA Bank Belgium.

De vooruitzichten in het strategisch plan en het budget worden getoetst aan de limieten van het RAF. Het strategisch plan ondergaat meerdere iteraties tot een evenwicht wordt bereikt tussen rentabiliteit enerzijds en de risico’s anderzijds. Het strategisch plan is zodanig opgesteld dat alle risico’s binnen de risicobereidheid en de prudentiële limieten vallen, ondertussen rekening houdend met nieuwe en bestaande regelgeving om aan de prudentiële vereisten te beantwoorden.

De risico's zijn ook onderworpen aan een economisch kapitaalmodel dat prognoses maakt over verschillende horizonten. Het economisch kapitaal wordt vervolgens versleuteld naar alle activiteiten van de bank, en dit op basis van de risicodoelstellingen van AXA Bank Belgium. Het management van AXA Bank Belgium legt een limiet op wat betreft het totale economische kapitaalverbruik om er zo voor te zorgen dat AXA Bank Belgium te allen tijde over voldoende financiële middelen beschikt. Het risicobereidheidsraamwerk van AXA Bank Belgium moet de gepaste processen inzake governance, rapporteringsvereisten, limieten, controles en beslissingen doorlopen om tot managementbeslissingen te komen.

De risicobereidheid van AXA Bank Belgium is gedocumenteerd en wordt gerapporteerd in verschillende rapporten voor intern en extern gebruik (toezichthouder, AXA Group Risk Management, externe en interne audit). Elke overschrijding van een kritische grenswaarde moet geëscaleerd worden naar de leden van het Directiecomité of de Raad van Bestuur om, zo nodig, correctieve maatregelen te nemen.

In de volgende secties spitsen we ons meer toe op de belangrijke risicocategorieën waaraan AXA Bank Belgium in 2018 was blootgesteld, namelijk het krediet-, markt-, liquiditeits-, en operationeel risico. Al deze risico's hebben een mogelijke impact op de doelstellingen van de bank in termen van solvabiliteit, liquiditeit en rentabiliteit.

De overige risico’s van de bank worden beschreven in het “Pijler 3 Risk Disclosure”-rapport van AXA Bank Belgium. Dit rapport bevat alle relevante tabellen en toelichtingen voor AXA Bank Belgium op basis van de “EBA Guidelines for Pillar 3 Disclosures” (EBA/GL/2016/11) en is publiek toegankelijk op de website.

In lijn met de “Public Disclosure Policy” heeft AXA Bank Belgium tot doel om zo open als mogelijk te communiceren naar de markt over risicoblootstellingen. De risicobeheersinformatie die in dit onderdeel van de Geconsolideerde Jaarrekening 2018 van AXA Bank Belgium gepubliceerd wordt is enkel een samenvatting van de uitgebreide communicatie in het “Risk Disclosure”-rapport.

4.2 Kredietrisico

4.2.1 *Kredietrisicobeheer*

AXA Bank Belgium definieert kredietrisico als de negatieve consequenties verbonden met het in gebreke blijven[1] of de verslechtering van de kredietkwaliteit[2] van tegenpartijen bij kredietactiviteiten.

Het doel van kredietrisicobeheer is erover te waken dat een (reeks) kredietgebeurtenis(sen) geen significante bedreiging vormt (vormen) op de solvabiliteit of rentabiliteit van de bank. Om dit doel te bereiken worden blootstellingen aan kredietrisico’s binnen nauwe grenzen gehouden. Het effectieve beheer van kredietrisico’s is een kritische component van een allesomvattende aanpak van het risicobeheer en is essentieel voor het langetermijnsucces van elke mogelijke bankorganisatie.

Bij AXA Bank Belgium worden de kredietrisico’s ingedeeld als retail of niet-retail en ook als dusdanig beheerd. Niet-retailrisico’s omvatten kredietrisico’s andere dan retailrisico’s.

[1] De tegenpartij is niet in staat om aan zijn contractuele financiële verplichtingen te voldoen.

[2] Potentieel verlies door een wijziging in de reële waarde van uitstaande kredietbedragen door wijzigingen in de ratings van tegenpartijen.

4.2.1.1 Retailkredietrisico

De belangrijkste activiteit van AXA Bank Belgium is het verstrekken van leningen aan huishoudens, professionals en kleine ondernemingen, en dat uitsluitend in België.

4.2.1.1.1 Risicogrondslagen, limietenraamwerk en rapportering

Het doel van kredietrisicobeheer is het verzekeren dat een (aantal) kredietevenement(en) de solvabiliteit noch rentabiliteit van de bank aantast.

Om dit objectief waar te maken, moeten kredietportefeuilles binnen bepaalde vooropgestelde limieten blijven. Deze limieten worden bepaald door een op voorhand uitgewerkt risicobereidheidsraamwerk (RAF) waarbij er functionele limieten worden gedefinieerd. Deze functionele limieten worden vertaald naar operationele limieten en het zijn deze limieten die gebruikt worden op dagelijkse basis om te garanderen dat de kredietactiviteit opereert binnen de risicobereidheid gedefinieerd door de Raad van Bestuur. Omwille van deze en andere uitgebreide rapporteringen door Risk Management over risicofactoren in de Belgische retailkredietportefeuille, krijgt men een goed inzicht in de risico-evoluties.

De risico's op de hypotheekleningen, persoonlijke leningen en professionele kredieten van AXA Bank Belgium worden beheerd in vier fases (verwerving, beheer, remediatie en herstel) gebaseerd op retailkredietgrondslagen.

Retailkredieten worden aanvaard aan de hand van een reeks aanvaardingsstandaarden en grondslagen. Aanvaardingsscoremodellen worden intern ontworpen en regelmatig herzien om de geldigheid te checken. De scoremodellen inzake acquisitie opgebouwd in het kader van Basel II spelen hier een ondersteunende rol. Daarnaast heeft Risk Management in 2015 een kader uitgebouwd rond een naar risico gewogen rendement op kapitaal van de kredietactiviteit ("risk-adjusted return on capital", "RAROC"). In 2016 werd het RAROC-kader uitgebreid tot zowel de professionele als consumentenkredieten. Hierdoor is het RAROC-kader uitgegroeid tot een essentieel element in de risico/rendementsanalyse van de retailkredietactiviteit.

In 2017 werd een methodologie voor het bepalen van de verwachte kredietverliezen over een levenslange tijdshorizon ontwikkeld binnen het Risicodepartement als grondslag voor de nieuwe aankomende boekhoudregels van IFRS 9 – *Financiële instrumenten*. Deze nieuwe methodologie, die AXA Bank Belgium toelaat om het kredietrisico over een levenslange tijdshorizon te berekenen van bij toekenning van het krediet, zal de verdere evolutie van het kredietrisicobeheer ondersteunen. In 2018 paste AXA Bank Belgium de nieuwe IFRS 9-boekhoudregels toe om te voldoen aan deze nieuwe werkwijze om kredietrisico's in te schatten.

Een essentiële rol in het kredietrisicobeheer is weggelegd voor de afdeling die voor de inning instaat. Deze afdeling past maatregelen toe om het risico van de bank te beperken afhankelijk van de aard en de grootte van het incident. Daarnaast bepaalt deze afdeling ook het bedrag van de toekomstige afboekingen.

In regel met de prudentiële verwachtingen past AXA Bank Belgium stresstests toe voor retailkredietrisico's. De belangrijkste doelstelling is het bepalen van de gevoeligheid van kredietverliezen voor de bestaande kredietportefeuille en de solvabiliteit van de bank in stresssituaties.

De evolutie van het kredietrisico wordt actief opgevolgd als onderdeel van de rapportering voor het Retail Risk Committee die het risico op regelmatige basis nagaat. Al deze principes leiden tot een in hoge mate effectief risicobeheerssysteem met controleprocessen die ongewenste manipulaties voorkomen. Dit systeem is sterk geïntegreerd in de verrichtingen van de "Retail Credits"-afdeling en is onderhevig aan continue monitoring.

4.2.1.1.2 Risicobeperkingstechnieken

AXA Bank Belgium bepaalt in haar kredietgrondslagen de noodzaak tot het ontvangen van waarborgen om het kredietrisico te verminderen.

Grondslagen en processen voor waardering en beheer van waarborgen

Bij het inschrijven van een hypotheek of mandaat wordt het onderliggende vastgoed geschat.

Twee types van schattingen worden toegelaten. Enerzijds gebeurt de waardebepaling van het vastgoed aan de hand van onafhankelijke externe schattingen. Daarnaast kan de waardering ook gebeuren aan de hand van officiële verkoopovereenkomsten. Die laatste methode is enkel toegelaten bij financieringsprojecten waarbij het risico op niet-correcte waardering beperkt wordt. Van zodra de waarborg vaststaat wordt een jaarlijkse herwaardering van het onderliggende vastgoed uitgevoerd gebaseerd op statistieken aangaande de evolutie van de Belgische vastgoedmarkt.

Deze waarderingsmethodiek wordt toegepast op zowel residentieel als commercieel vastgoed. Voor commercieel vastgoed gebeurt de waardering echter op een voorzichtigere wijze gezien de hogere volatiliteit.

Belangrijkste soorten ontvangen waarborgen

Er zijn verschillende soorten ontvangen waarborgen, gebaseerd op het soort product.

Waarborgen voor hypotheekleningen

Het krediet moet worden gewaarborgd door een hypotheek (inschrijving of mandaat) op een onroerend pand (volle eigendom). De panden dienen normaal verkoopbaar te zijn. De te vestigen hypothecaire waarborgen zijn herbruikbaar in het kader van eventuele latere woonkredieten. Alle waarborgen aanvullend aan hypothecaire waarborgen dienen voor de officiële vastlegging van het krediet te worden gevestigd (dit geldt dus eveneens voor bijkomende roerende waarborgen).

Waarborgen voor professionele kredieten

De waarborgen zijn

- reëel (ze hebben betrekking op een goed, roerend of onroerend, met een intrinsieke waarde)
- persoonlijk (ze bestaan uit een recht van vordering op een persoon)
- moreel (ze kennen een bank geen enkel uitvoeringsmiddel toe en berusten op de eerlijkheid van wie ze heeft uitgegeven).

Een lijst met waarborgen die geregeld worden gebruikt voor de beroepskredieten bij AXA Bank Belgium is terug te vinden in hoofdstuk 34 *Voorwaardelijke activa en verplichtingen*.

Waarborgen voor consumentenkredieten

Voor een consumentenkrediet wordt slechts 1 type van waarborgen gehanteerd:

- de overdracht van schuldvordering of akte van afstand van loon en andere inkomsten.

4.2.1.2 Niet-retailkredietrisico

Naast het retailkredietrisico staat AXA Bank Belgium ook bloot aan kredietrisico's op tegenpartijen en uitgevers van hoge kwaliteit door haar treasury-, intermediatie- en "asset & liability management"-activiteiten. Het eerste domein waar zich een kredietrisico voordoet is de beleggingsportefeuille beheerd door het ALM-departement. Daarnaast werd AXA Bank Belgium aangeduid door AXA Groep om als gecentraliseerd platform te fungeren voor de AXA-verzekeringsmaatschappijen als toegang tot de financiële markten. Verschillende verzekeringsmaatschappijen binnen AXA Groep gebruiken dit platform, dat in twee diensten voorziet. Als eerste en meest belangrijke dienst is AXA Bank Belgium tussenpersoon voor derivaten als renteswaps die door de verzekeringsmaatschappijen gebruikt worden om het marktrisico van hun levensverzekeringspolissen af te dekken. Te noteren dat het volume van deze activiteit significant zal afnemen in 2019 door de verkoop van AXA Life Europe door AXA Groep. Daarnaast voorziet AXA Bank Belgium de verzekeringsmaatschappij in België van liquiditeiten door middel van gestandaardiseerde geldmarktverrichtingen (reverse repo's).

4.2.1.2.1 Risicogrondslagen, limietenraamwerk en rapportering

Strategieën en processen

Het is de strategie van AXA Bank Belgium om de verhouding tussen risico en rendement in haar niet-retailactiviteiten te optimaliseren en om ervoor te zorgen dat het past in de risicobereidheid van AXA Groep. Hierna wordt verklaard hoe dit tot uiting komt in de twee assen van het niet-retailkredietrisico: beleggingsportefeuille en derivaten- en repoactiviteiten.

De beleggingsportefeuille van AXA Bank Belgium fungeert als buffer voor liquide activa en als een manier om stabiele inkomsten te genereren. Om ervoor te zorgen dat dit past binnen de risicobereidheid van AXA Bank Belgium, monitort Risk Management de beleggingsportefeuille op de hiernavolgende punten.

1. Of de effecten beantwoorden aan de vereisten van de LCR ("Liquidity Coverage Ratio") (zie hoofdstuk 4.5 *Liquiditeitsrisico*), waarbij AXA Bank Belgium zichzelf beperkt tot haast uitsluitend activa van de hoogste liquiditeitsklasse onder Basel III.

2. Of de effecten beantwoorden aan de vereisten van de solvabiliteitsratio, waarbij AXA Bank Belgium zichzelf beperkt tot haast uitsluitend activa met een risicoklasse van 0% als bepaald door Basel III.

3. Toepassing van de limieten bepaald door de Groep en de eigen concentratielimieten van AXA Bank Belgium.

Voor de derivaten en repo's heeft AXA Bank Belgium tot strategie om het kredietrisico te beperken door zo veel mogelijk waarborgen te voorzien om de LGD ("loss given default") te verminderen. De LGD is de potentiële negatieve marktevolutie van posities bij wanbetaling van de tegenpartij. Daarnaast worden enkel tegenpartijen met goede rating gebruikt om de kans op wanbetaling te verminderen. Het stijgende gebruik van een centrale tegenpartij past ook in deze strategie. Tegenpartijen moeten ook door AXA Groep goedgekeurd worden.

Niet-retailkredietrisicoraamwerk

In 2017 werden het Wholesalekredietrisicoraamwerk en het Wholesalekredietrisicocharter volledig herzien en goedgekeurd.

De basis is het "Risk Appetite Statement" (RAS) vastgelegd door de Raad van Bestuur. Verdere concentratielimieten en minimale kwaliteitsvereisten worden vastgelegd door het Directiecomité. Een verdere opvolging en beheer wordt uitgevoerd door het Wholesale Risk Committee.

Dit raamwerk wordt in detail beschreven in het "Risk Disclosure"-rapport.

Rapporterings- en waarderingssystemen

AXA Bank Belgium houdt twee complementaire rapporterings- en waarderingssystemen naast elkaar aan: prudentieel en intern.

Prudentiële rapportering en waardering

AXA Bank Belgium meet de minimale prudentiële vereisten voor het niet-retailkredietrisico in de "Standardised Approach" (SA) op kwartaalbasis. AXA Bank Belgium is eveneens onderhevig aan het raamwerk "large exposures limit framework" zoals beschreven in deel IV van de CRD/CRR-regelgeving. Op kwartaalbasis wordt een rapport met de grote open posities opgestuurd naar de toezichthouder van AXA Bank Belgium.

Interne rapportering en waardering

Naast de prudentiële vereisten meet AXA Bank Belgium haar tegenpartijkredietrisico's met een methode ontwikkeld door AXA Groep. Met name voor derivaten en repo's geeft deze methode een andere kijk op de blootstellingen vermits het gebaseerd is op het meten van de gevoeligheid van alle posities per tegenpartij op marktschokken in plaats van het eenvoudige gebruik van "add-ons" zoals momenteel prudentieel bepaald. De blootstelling met deze methode wordt twee keer per dag gemeten voor alle instrumentencategorieën en wordt gerapporteerd aan het Wholesale Risk Committee op maandelijkse basis en aan de Raad van Bestuur op kwartaalbasis. Het vormt ook de basis voor het raamwerk voor tegenpartijkredietrisicolimieten op derivaten- en repo's.

Behalve lokaal worden de krediet- en concentratierisico's eveneens opgevolgd door AXA Groep. AXA Bank Belgium rapporteert maandelijkse al haar posities aan het Central Risk Management-departement van AXA Groep om ervoor te zorgen dat ze in overeenstemming zijn met deze tweede reeks limieten.

4.2.1.2.2 Grondslagen voor afdekking en risicovermindering

AXA Bank Belgium past een tweestapsmethodiek toe om het kredietrisico per tegenpartij maximaal te reduceren: ten eerste door de toepassing van het wettelijk kader rond saldering van tegengestelde posities, anderzijds door waarborgen te vragen voor de overblijvende nettoposities.

Saldering

In de contractuele documentatie met alle tegenpartijen heeft AXA Bank Belgium voorzien dat het toegestaan is om posities met een positieve marktwaarde te verminderen met deze met een negatieve marktwaarde zodat enkel het nettobedrag wordt uitgewisseld. Dit gaat verder dan de boekhoudkundige saldering voorzien in IAS 32 – *Financiële instrumenten: waardering*, waarbij meer voorwaarden dienen vervuld te worden en die enkel toegepast kan worden op de derivatentransacties met de grootste klant van AXA Groep en de centrale tegenpartij. De saldering die AXA Bank Belgium toepast is echter erkend op prudentieel vlak en we beschouwen het voldoende als risicovermindering op alle tegenpartijen.

Waarborgen

Grondslagen en processen voor waardering en beheer van waarborgen

Om het tegenpartijkredietrisico verder te verminderen op de derivaten- en repoverrichtingen heeft AXA Bank Belgium in het uitwisselen van waarborgen voorzien in de contracten met haar tegenpartijen. Het is een grondslag van AXA Bank Belgium (in lijn met die van AXA Groep) om waarborgovereenkomsten te voorzien als volgt:

- geldmiddelen (EUR, GBP, USD, JPY, CHF) of “high investment grade” overheidspapier (met toepassing van “haircuts”). Dit zorgt ervoor dat AXA Bank Belgium de waarborgen snel kan realiseren met minimaal verlies bij wanbetaling van de tegenpartij.
- dagelijkse berekening van de positie en uitwisseling van waarborgen.
- geen drempel en een minimaal transferbedrag van maximum 1 miljoen EUR.
- hergebruik van waarborgen is toegestaan, om het beheer van de liquiditeit van AXA Bank Belgium te vereenvoudigen.

AXA Bank Belgium heeft een beperkt aantal gevallen die afwijken van bovenvermelde principes: 2 waarborgovereenkomsten hebben een dagelijkse positieopvolging maar de waarborgen worden slechts wekelijks uitgewisseld.

De backoffice van AXA Bank Belgium beheert de waardering van de waarborgen en het proces van “margin calls” door gebruik van de geïntegreerde “front-to-back” IT-applicatie. Het lanceert “margin calls”, checkt “margin calls” gevraagd door de tegenpartijen en betrekt het middle office en Risk Management bij meer complexe waarderingen. Het front, middle en back office vergaderen met Risk Management met een tweewekelijkse frequentie om eventuele problemen rond waarborgen te bespreken en actieplannen vast te leggen. De Wholesale Risk Committee wordt maandelijks geïnformeerd over de belangrijkste punten.

Belangrijkste soorten waarborgen

AXA Bank Belgium ontvangt vooral cash als waarborg voor derivatencontracten om problemen van concentratie te voorkomen. Voor repo-/reverserepotransacties wordt het obligatieluik van de transacties beperkt tot overheidsobligaties van hoge kwaliteit in EUR. Deze strikte grondslag inzake waarborgen die kunnen gebruikt worden kan leiden tot enig concentratierisico maar AXA Bank Belgium is de mening toegedaan dat dit aanvaardbaar is gezien de kwaliteit van de uitgevers. Ook te noteren dat al deze waarborgen als “eligible financial collateral” bestempeld worden door het Basel Committee.

4.2.1.3 Grondslagen kredietreserves

Sedert eind 2017 is het Impairment Committee geïntegreerd in het Wholesale Risk Committee (WRC). Met de vervanging van het huidige model van “gelopen kredietverliezen” (“incurred loss”) van IAS 39 door IFRS 9 vanaf 1 januari 2018 wordt het bedrag van verwachte kredietverliezen berekend op de niet-retailportefeuille voorgelegd aan het WRC. Dit comité is verantwoordelijk voor het model van de verwachte kredietverliezen op de niet-retailportefeuille inclusief de “management overlay”. Het comité overlegt over ontwerpdocumenten en modelvalidatiedocumenten en neemt beslissingen inzake modellen (inclusief de indeling in stages). Voor meer info over IFRS 9 zie hoofdstuk 3.3 *IFRS 9*.

4.2.2 Blootstelling aan kredietrisico

4.2.2.1 Retailkredietrisico

De berekening van het kredietrisico voor het grootste deel van de Belgische kredieten gebeurt aan de hand van de “Internal Ratings Based”-modellen (IRB). Het resterende deel wordt berekend met de “Standardised Approach”.

Portefeuille

De Belgische kredietportefeuille bestaat vooral uit hypotheekleningen, consumentenkredieten en professionele kredieten, waarbij de hypotheekleningen het belangrijkste deel uitmaken.

Gezien de goede afdekkingsgraad met waarborgen en de lage waarschijnlijkheid van wanbetaling van deze portefeuille is het risicoprofiel van de totale kredietportefeuille laag.

De portefeuille woonkredieten kende eens te meer een sterke groei in 2018 dankzij de hoge nieuwe productie van hypotheekleningen van goede kwaliteit. Na de jaren 2015 en 2016 met een hoog volume aan herfinancieringen werd 2017 gekenmerkt door een meer gematigd niveau aan herfinancieringen. Ook in 2018 werd deze gematigde trend voortgezet.

Voor de portefeuille consumentenkredieten merken we een lichte daling in 2018, omdat de productie niet volstond om de natuurlijke erosie van de portefeuille te compenseren. Deze trend startte in 2017.

Sedert 2016 is de portefeuille professionele kredieten van AXA Bank Belgium in stijgende lijn. Ook in 2017 en 2018 groeide de portefeuille significant. Dat ligt in de lijn van de strategische doelstelling van AXA Bank Belgium om sterker aanwezig te zijn op de markt van de professionele kredietverlening.

Kwaliteit van de portefeuille

In 2013 werd er beslist om een meer selectief toekenningsproces te installeren waarvan de gevolgen vandaag nog steeds merkbaar zijn. In 2018 werd de nieuwe productie opnieuw gekenmerkt door een hoge kwaliteit. De gehele kredietportefeuille toont een gestegen kredietkwaliteit in 2018.

Zie hoofdstuk 2.2.2.5 Bijzondere waardeverminderingen voor de definities van “stap 1”, “stap 2” en “stap 3”.

De kredietverliezen bedroegen in 2018 in totaal 7 miljoen EUR, tegenover 0,4 miljoen EUR in 2017. De jaren 2016 en 2017 werden gekenmerkt door een relatief laag niveau aan kredietverliezen maar in het jaar 2018 stegen die naar een hoger niveau. De kredietverliezen zijn nog steeds relatief laag in 2018 om de volgende redenen:

- Sedert de verstrenging van de kredietpolitiek in 2013 verbeterde de kwaliteit van de portefeuille significant. Ook de positieve evolutie van de macro-economische omgeving, waarin AXA Bank Belgium opereert, droeg bij aan het lage niveau van kredietverliezen.
- De verkoop van reeds afgeschreven kredieten vormt een additionele bron van inkomsten. Er is een bepaalde belangstelling in de Belgische markt voor dit type van schuldvorderingen wat leidt tot hogere dan verwachte prijzen.

Stap 1

We waren getuige van een globaal herstel van de geobserveerde wanbetalingsgraad[3] (over een periode van 1 jaar) in de Belgische portefeuille, waaruit kan worden opgemaakt dat de kwaliteit is toegenomen en dat de productmix van kredieten in België is verbeterd.

De wanbetalingsgraad over 12 maanden voor woonkredieten daalde licht van 0,45% in december 2017 naar 0,43% geobserveerd in december 2018. De "vintages curves" (wanbetalingsgraad binnen de eerste 12/24 maanden na de start van de nieuwe productie) stabiliseren en daarom wordt verwacht dat deze stabiliserende tendens zal aanhouden wanneer de economische omstandigheden ongewijzigd blijven.

De wanbetalingsgraad over 12 maanden voor kredieten aan professionals en kleine ondernemingen bleef ongewijzigd op 1,5% vergeleken met vorig jaar. Deze stabilisering toont aan dat de groei van de professionele kredieten op een duurzame wijze gebeurt waarbij speciale aandacht besteed wordt aan het behoud van de kwaliteit van de totale kredietportefeuille.

Ook voor consumentenkredieten wordt een daling van de wanbetalingsgraad over 12 maanden waargenomen (van 1,1% in december 2017 naar 1,0% in december 2018) dankzij een betere risicoselectie en een evolutie van de productmix naar leningen met een welbepaald doel.

Stap 2

AXA Bank Belgium gaat ervan uit dat de volgende kwantitatieve en kwalitatieve voorwaarden bijdragen tot een significante stijging van het kredietrisico zodat de leningen geclassificeerd worden als "stap 2":

- Kwalitatieve voorwaarden:
    - Betalingsachterstand groter dan of gelijk aan 30 dagen
    - Negatief opgelijst in de CKP[4]-database
    - Tolerantiemaatregelen op het krediet
    - Huidige PD-rating in bucket 9
- Kwantitatieve voorwaarden:
    - Huidige PIT[5]-PD is groter dan 3 keer de PD bij toekenning van het krediet en het absolute verschil is meer dan 67 basispunten
    - Verschil in huidige PIT-PD met de PD bij toekenning van het krediet is groter of gelijk aan 2%

Indien aan een enkele van de kwalitatieve of kwantitatieve voorwaarden is voldaan wordt de lening als "stap 2" geclassificeerd.

Stap 3

De definitie van wanbetaling ("default") van AXA Bank Belgium op de retail-kredietportefeuille is volledig in overeenstemming met de Europese Verordening (EU) Nr 575/2013 en andere verordeningen van de Europese Bankautoriteit. AXA Bank Belgium heeft ervoor gekozen een erg strikte definitie van wanbetaling in te voeren, wat zich vertaald heeft in een stijging van het aantal kredieten met de melding "unlikely to pay" en de bijhorende provisiebedragen, zonder dat de kwaliteit van de onderliggende portefeuille verandert.

Concreet wil dit zeggen dat een klant/krediet in wanbetaling is als men aan minstens een van de volgende voorwaarden voldoet:

- De klant/het krediet is "unlikely to pay"
- De klant/het krediet heeft > 90 dagen betalingsachterstand maar is niet in "pre-litigation"
- De klant/het krediet is in "pre-litigation" (PCX = "précontentieux")
- De klant/het krediet is in "litigation" (CX = "contentieux")

---

[3] "Wanbetalingsgraad over 1 jaar" betekent de verhouding tussen het aantal wanbetalingen dat zich heeft voorgedaan gedurende een periode die begint 1 jaar voor een datum T (observatiedatum) en het aantal debiteuren dat aan deze graad of pool wordt toegewezen 1 jaar voor die datum (voorbeelddatum).

[4] Centrale voor Kredieten aan Particulieren: database van de Nationale Bank van België waarin alle kredieten opgesomd worden die een natuurlijk persoon heeft bij alle financiële instellingen en venootschappen die krediet verlenen.

[5] Point-in-time

Wanneer een klant/krediet gerangschikt wordt onder een van de eerste twee categorieën in bovenstaande lijst, maar niet dubieus is, wordt er ook gesproken van “mogelijk verlies”.

Wanneer een klant/krediet als “wanbetaling” wordt gekenmerkt, wordt het beschouwd als “impaired” en wordt er een (collectieve of individuele) waardevermindering aangelegd. Op dat ogenblik moet er steeds een evaluatie gebeuren of deze wanbetaling een impact heeft op de geschatte toekomstige kasstromen van het financieel actief, en bijgevolg of er een bijkomende waardevermindering moet worden aangelegd.

Bovendien is de status “wanbetaling” volledig in lijn met de status “non-performing” en “impaired”.

Onderverdeling per interne rating

Kwaliteit van de portefueille ('000 EUR)	Stap 1: verwachte kredietverliezen over een tijdshorizon van 12 maanden	Stap 2: verwachte kredietverliezen over de hele looptijd	Stap 3: financiële activa die een waardevermindering hebben ondergaan (verwachte kredietverliezen over de hele looptijd)
Interne rating 1 tot 4	1.705,27	192,34	0,00
Interne rating 5 tot 6	1.431,74	745,90	0,00
Interne rating 7 tot 9	2.478,11	11.629,17	0,00
Interne rating 10	0,00	0,00	59.755,38

Waarborgen op financiële activa die een waardevermindering hebben ondergaan

Waarborgen	000 EUR / %
Financiële activa die een waardevermindering hebben ondergaan	318.606
Tot 50% ingedekt door waarborgen	17%
Van 50 to 100% ingedekt door waarborgen	83%

4.2.2.2 Niet-retailkredietrisico

Om prudentiële redenen past AXA Bank Belgium de “Standardised Approach” toe voor alle niet-retailkredieten. Daarnaast past AXA Bank Belgium intern een specifieke methode toe om de blootstellingen te meten, ontwikkeld door AXA Groep. Daarbij worden de blootstellingen gemeten op basis van de absolute som van de huidige blootstellingen (marktwaarde gecorrigeerd voor de verstrekte en ontvangen waarborgen en de initiële marge) en de potentiële blootstellingen bij vervroegde stopzetting. Behoudens indien anders vermeld werden de blootstellingen aan de hand van die laatste methode berekend.

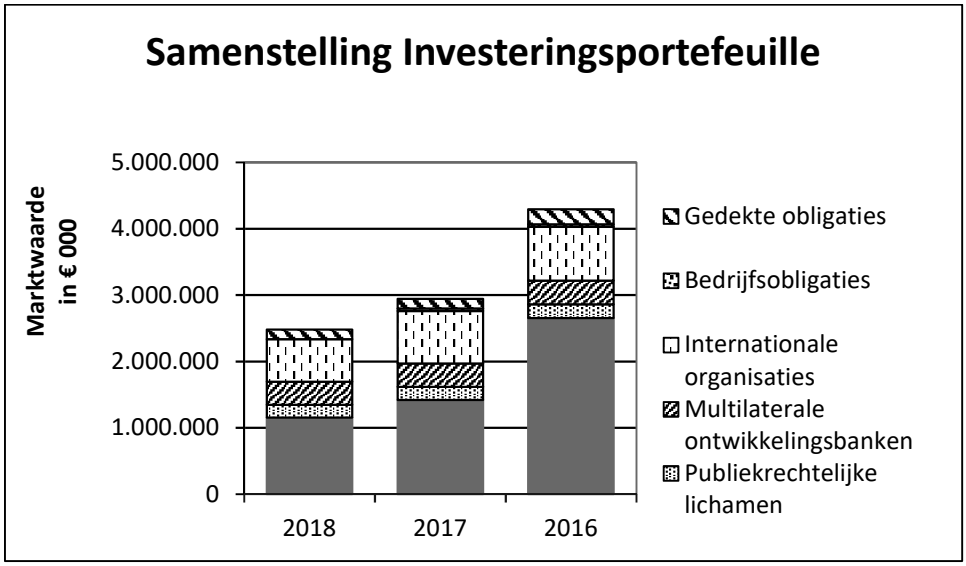
4.2.2.2.1 Beleggingsportefeuille

In 2018 daalde de marktwaarde van de beleggingsportefeuille verder, van 2,9 miljard EUR eind 2017 naar 2,5 miljard EUR in december 2018, vooral als gevolg van het op eindvervaldag komen van overheidsobligaties.

De verdere daling van de portefeuille kwam er om de hefboomratio van AXA Bank Belgium te verbeteren.

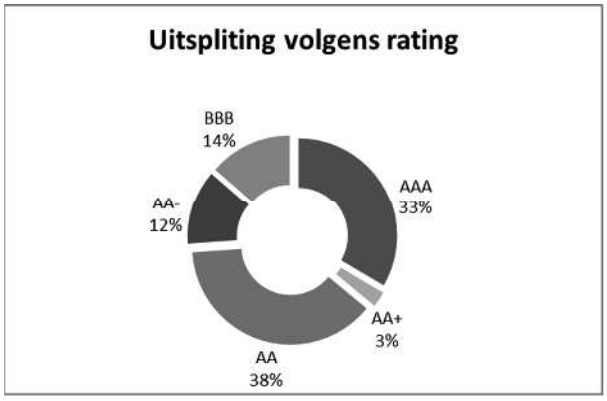
Het overgrote deel van de beleggingen van AXA Bank Belgium bestaat uit kwalitatieve overheidsobligaties (54%) en supranationale obligaties (40%).

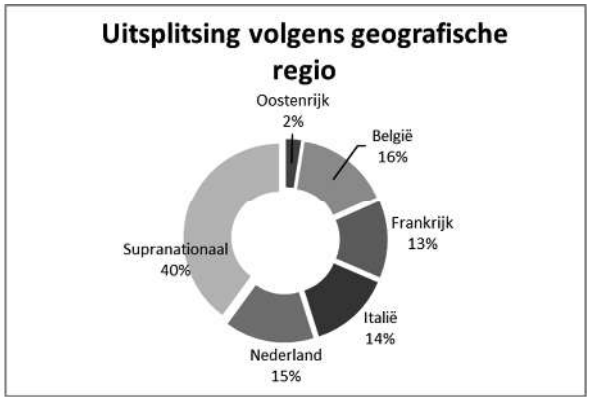
De volgende grafiek illustreert de samenstelling van de beleggingsportefeuille van AXA Bank Belgium.

Bovendien worden de kredietratings en de wijzigingen in de marktprijs van posities van AXA Bank Belgium zorgvuldig opgevolgd om te onderzoeken hoe kwetsbaar de kredietportefeuille is voor een aantal ongunstige ontwikkelingen. Geen enkele positie heeft een rating die lager ligt dan “investment grade”.

Geografisch gezien is het kredietrisico van de beleggingsportefeuille beperkt tot landen die lid zijn van de Europese Unie.

Onderverdeling van de beleggingsportefeuille (december 2018)

De totale blootstelling aan PIIGS-landen is nu beperkt tot Italiaanse overheidsobligaties. AXA Bank Belgium heeft de opvolging van deze posities verder opgeschroefd sedert de uitbarsting van de Italiaanse economische crisis. De tabel hieronder toont de boekwaarde (in duizenden EUR) van de PIIGS-blootstelling per 31 december 2018.

Land	Type instrument	Boekwaarde		
		31/12/2018	31/12/2017	% Verandering
Italië	Overheidsobligaties	339.170	329.034	3,08%
Spanje	Overheidsobligaties	0	150.616	-100,00%

4.2.2.2.2 Tegenpartijkredietrisico van de marktenzaalactiviteit

AXA Bank Belgium treedt op als een centraal platform voor de AXA Groep om toegang te hebben tot de financiële markten. Verschillende verzekeringsentiteiten binnen de AXA Groep maken gebruik van dit platform dat twee diensten aanbiedt.

In de eerste plaats is AXA Bank Belgium een tussenpersoon voor zuivere derivaten, zoals renteswaps die de verzekeringsentiteiten van de AXA Groep gebruiken om het marktrisico op hun levensverzekeringen te dekken. Bij het meten van het tegenpartijkredietrisico wordt rekening gehouden met de mogelijke toekomstige evolutie van de derivaten bij faling van de tegenpartij. Om dit te realiseren, worden de derivaten per tegenpartij geherwaardeerd na marktschokken waarbij de gesimuleerde verliezen binnen de limiet op de tegenpartij moeten blijven.

Ten tweede biedt AXA Bank Belgium liquiditeit aan verzekeringsentiteiten via gestandaardiseerde geldmarkttransacties ("reverse repo"), waarbij AXA Bank Belgium hoogwaardige staatsobligaties koopt met de verplichting om deze op een latere datum terug te verkopen aan een bepaalde prijs. Het volume van deze activiteit bedroeg eind 2018 960 miljoen EUR, met looptijden tot maximum 1 jaar. Bij deze transacties is voorzien dat de waarde van de obligaties 10% boven de cashwaarde moet liggen zodat AXA Bank Belgium bij het falen van de tegenpartij een negatieve marktevolutie van de obligaties kan absorberen zonder verlies.

De blootstelling van de bank aan derivaten en geldmarkttransacties, inclusief transacties binnen de AXA Groep die beschreven staan in de vorige paragraaf, wordt beperkt via een uitermate streng beleid betreffende zekerheidsvereisten. Blootstellingen aan dergelijke transacties worden onderworpen aan een dagelijkse opvolging van het kredietrisico en de waarborgen worden dagelijks opgevolgd met zowel markttegenpartijen als tegenpartijen van de AXA Groep (uitzonderingen op deze grondslagen worden vermeld in hoofdstuk 4.2.1.2.2. Uitgewisselde waarborgen worden beperkt tot cash en kwalitatief hoogwaardige effecten om te zorgen voor een gepaste beperking van de kredietblootstellingen.

Gebruik van "External Credit Assessment Institutions" (ECAI's)

Inzake gebruik van ECAI's volgt AXA Bank Belgium de richtlijnen zoals gepubliceerd door de Europese Bankautoriteit.

De tegenpartijen voor de marktenzaal wat betreft thesaurie en derivaten worden geselecteerd op basis van de externe ratings van drie ratingbureaus (Fitch, Moody's en Standard & Poor's) die resulteren in een interne AXA-rating. Ze moeten een minimale AXA-rating hebben van A- om als actieve tegenpartij te fungeren.

Er zijn zogenaamde "passieve" tegenpartijen die een rating van minimum BBB+ hebben. Met deze tegenpartijen zijn er nog open posities uit het verleden, maar nieuwe transacties zijn niet meer toegelaten behalve om de uitstaande positie actief te kunnen verminderen. Deze partijen worden van nabij opgevolgd.

Voor alle derivaten is het verplicht om een "ISDA Master Agreement" en "Collateral Service Agreement" (CSA) af te sluiten. Deze CSA's moeten beantwoorden aan de EMIR-regelgeving. Nieuwe verrichtingen zijn niet toegelaten met tegenpartijen die niet aan de EMIR-regelgeving beantwoorden. Voor repoverrichtingen is het verplicht om een "Global Master Repurchase Agreement" te hebben. Elke bijkomende tegenpartij moet voorgelegd worden aan en goedgekeurd worden door het Wholesale Risk Committee.

Blootstelling bij faling

AXA Bank Belgium geeft hieronder inzicht in de zogenaamde blootstellingen bij faling van een tegenpartij die verbonden zijn aan het uitvoeren van de marktenzaalactiviteit, zowel voor derivaten als voor (reverse) repo's. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de prudentiële definitie die rekening houdt met de aard van de instrumenten en simuleert wat de blootstelling aan een tegenpartij kan zijn indien deze in faling gaat. Deze blootstelling wordt gebruikt om de risicogewogen activa en de kapitaalvereisten te berekenen.

(i) Repo & reverse repo

AXA Bank Belgium had op 31 december 2018 een enkele tegenpartij voor deze activiteit: AXA Belgium Op AXA Belgium is er geen blootstelling bij faling gezien AXA Bank Belgium voldoende onderpand ontvangt om de blootstelling op AXA Belgium in te dekken.

(ii) Derivaten

De prudentiële methode om de blootstelling bij faling van een derivatentegenpartij vast te stellen verloopt in de volgende stappen:

a) Alle transacties worden gegroepeerd in zogenaamde "netting sets", waarbinnen het wettelijk mogelijk is om positieve en negatieve marktwaarden en ontvangen en verstrekte waarborgen bij elkaar op te tellen. De uitkomst van deze berekening is een nettovervangingskost, beperkt tot nul in het geval van een negatief bedrag.

b) Voor elke transactie wordt een risicofactor bepaald die de mogelijk negatieve evolutie van de waarde van een transactie weergeeft bij faling van een tegenpartij.
c) Vervolgens worden (a) en (b) opgeteld. De uitkomst van deze berekening geeft per tegenpartij de blootstelling bij faling.

Bovendien wordt een uitsplitsing gemaakt tussen de blootstellingen op bilaterale tegenpartijen en die op de centrale verrekenkamer ("central clearing platform", CCP) voor renteswaps waarbij we gebruikmaken van twee "clearing brokers", namelijk HSBC en Credit Suisse International, gezien het verschil in de aard van de blootstelling.

Hieronder worden de geaggregeerde resultaten per 31 december 2018 weergegeven per stap.

a) De som van alle positieve marktwaarden bedraagt 4.201 miljoen EUR. Van deze positieve marktwaardenblootstelling wordt 4.574 miljoen EUR geneutraliseerd door negatieve marktwaarden. AXA Bank Belgium benadrukt hier dat deze neutralisatie verder gaat dan de puur boekhoudkundige saldering van balansposten die besproken wordt in hoofdstuk 33 *Saldering* en die gebaseerd is op wettelijk afdwingbare rechten op saldering. In hoofdstuk 34 *Voorwaardelijke activa en verplichtingen* wordt verder ingegaan op de aard van het onderpand. In totaal heeft AXA Bank Belgium voor 1.564 miljoen EUR waarborgen verstrekt en voor 1.111 miljoen EUR waarborgen ontvangen. Dit leidt tot een nettovervangingskost van 168 miljoen EUR.
b) De som van de risicofactoren bedraagt 350 miljoen EUR. Ter verduidelijking: dit is de prudentieel voorgeschreven berekening van een negatieve evolutie van de derivatenportefeuille bij faling van alle tegenpartijen tegelijkertijd in gestresseerde marktomstandigheden.
c) De totale blootstelling bij wanbetaling bedraagt 518 miljoen EUR in gestresseerde marktomstandigheden en bij faling van alle partijen tegelijkertijd. Onder stabiele marktomstandigheden bedraagt de blootstelling nog 168 miljoen EUR. Hierbij is het belangrijk aan te stippen dat in deze cijfers 152 miljoen EUR voortkomt uit de hoge onderpandvereisten van de centrale tegenpartij LCH Clearnet.

Noch voor repo & reverse repo, noch voor derivaten zijn er achterstallige of in waarde verminderde blootstellingen, gezien de hoge eisen die AXA Bank Belgium heeft voor de kwaliteit van haar tegenpartijen.

Concentratierisico

AXA Bank Belgium moet voldoen aan de wettelijke vereisten ter beperking van grote risicoblootstellingen waarbij de blootstelling aan een groep van aan elkaar gebonden tegenpartijen niet boven de 25% van het eigen kapitaal mag liggen. Door de diversificatie van tegenpartijen is de blootstelling aan AXA Groep de enige blootstelling die boven de 10% komt.

Eind december 2018 bedroeg deze blootstelling 20,3% van het kapitaal. Deze blootstelling wordt actief opgevolgd en enkele risicobeperkende maatregelen zijn momenteel bezig om het concentratierisico op AXA Groep te verlagen.

4.2.3 Gevoeligheidsanalyse

Toekomstgerichte informatie

In de retailportefeuille omvatten de gebruikte economische scenario's de volgende reeksen van kernindicatoren:

- werkloosheidsgraad
- groei bruto nationaal product
- evolutie van de vastgoedprijzen

Resultaten van de analyse

Hierna volgen de wijzigingen aan de verwachte kredietverliezen per 31 december 2018 ingevolge potentiële wijzigingen in de parameters ten opzichte van de momenteel gebruikte waarden. Deze analyse betreft enkel de retailportefeuille van AXA Bank Belgium.

Retailportefeuilles

Retailportefeuille (in '000 EUR)		Werkloosheidsgraad		
		[-1%]	Geen wijziging	[+1%]
Index vastgoedprijzen	[-3%]	7.917	7.917	7.917
	Geen wijziging	0		0
	[+3%]	-7.618	-7.618	-7.618

Retailportefeuille (in '000 EUR)		Werkloosheidsgraad		
		[-1%]	Geen wijziging	[+1%]
Groei in Bruto Nationaal Product	[-1%]	280	745	1.193
	Geen wijziging	-461		443
	[+1%]	-1.194	-738	-299

4.3 Marktrisico

AXA Bank Belgium maakt voor het marktrisico een opsplitsing tussen het marktrisico dat betrekking heeft op het "trading book" (boekhoudkundige classificatie) enerzijds en het renterisico op het "banking book" anderzijds. Het "trading book" bevat alle financiële instrumenten die gebruikt worden in het kader van specifieke tradingactiviteiten. AXA Bank Belgium voert geen tradingactiviteiten voor eigen rekening uit. De financiële instrumenten die onder de boekhoudkundige classificatie van "trading book" vallen, hebben voornamelijk betrekking op de derivatenactiviteit voor AXA-entiteiten. Het "banking book" bevat alle overige financiële instrumenten die niet tot het "trading book" behoren. Deze hebben voornamelijk betrekking op de retailactiviteiten van de bank.

4.3.1 Renterisico "banking book"

Het renterisico in het "banking book" wordt gedefinieerd als het risico op een daling van de economische waarde of de inkomsten van het "banking book" als gevolg van wijzigingen in de marktrentevoeten en spreads.

Het renterisico van AXA Bank Belgium komt vooral uit de volgende producten/activiteiten:

- Doordat ze voornamelijk een retailbank is, trekt AXA Bank Belgium retaildeposito's aan (vooral spaar- en zichtrekeningen) en staat retailkredieten toe (vooral hypotheekleningen). De looptijd van de retaildeposito's zijn doorgaans korter dan die van de retailkredieten. Het verschil tussen de vervaldagen van die producten geeft aanleiding tot een renterisico, en meer specifiek een rentecurverisico.

- Het merendeel van de retaildeposito's bij AXA Bank Belgium hebben geen vervaldag en hebben een rentevoet die (hoewel discretionair) indirect gebonden zijn aan marktrentevoeten door de sterke competitieve bankomgeving. Bovendien beschikken spaarrekeningen in België over een wettelijk minimum van 11 basispunten. Deze elementen worden opgenomen in specifieke modellen die vervat zitten in het globale rentecurvebeheer van AXA Bank Belgium maar die daardoor ook leiden tot een modelrisico.

- Belgische hypotheekleningen, die het leeuwendeel uitmaken van de retailkredieten van AXA Bank Belgium, bevatten allemaal een wettelijke voorafbetalingsoptie (vrij goedkoop voor de klant). De laatste jaren heeft dit geleid tot belangrijke terugbetalingsgolven. Dit voorafbetalingsrisico is eveneens opgenomen in specifieke modellen die opgenomen zijn in het globale renterisicobeheer van AXA Bank Belgium.

- Een andere specificiteit van de Belgische hypotheekleningenmarkt is de variabele hypotheekrente die wettelijk beperkt is en geïndexeerd met OLO-rentevoeten. Deze elementen creëren zowel een basisrisico als een optierisico.

4.3.1.1 Renterisicobeheer

4.3.1.1.1 Risicogrondslagen, limietenraamwerk en rapportering

Risicoraamwerk

Het renterisico in het "banking book" wordt uitgebreid behandeld in het risicobereidheidsraamwerk van AXA Bank Belgium:

- De meest strategische risicobereidheidsbeslissingen inzake solvabiliteit, inkomsten en waarde bepaalden de buffer aan te houden bovenop de prudentiële vereisten in functie van onder meer de gevoeligheid van de nettorentemarge van AXA Bank Belgium.

- Specifieke functionele risicobereidheidsbeslissingen zetten limieten op zowel de economische waarde als de nettorenteopbrengstgevoeligheid van het "banking book" van AXA Bank Belgium.

Bovenop deze limieten zijn de "treasury"-activiteiten van het "banking book" van AXA Bank Belgium ook onderhevig aan gevoeligheden en VaR-limieten die dagelijks opgevolgd worden.

Risicorapportering

Het belangrijkste rapport van AXA Bank Belgium aangaande het renterisico in het "banking book" in het maandelijkse ALCO-rapport. Dit rapport bevat de volgende risico-indicatoren:

- Gevoeligheid van de economische waarde van het "banking book" voor verschillende rentescenario's: parallelle verschuivingen van -200 basispunten tot +300 basispunten, met versterkende en afzwakkende scenario's.
- Gevoeligheid van de nettorentemarge van het "banking book" voor verschillende rentescenario's: parallelle verschuivingen van – 200 basispunten tot +300 basispunten, met versterkende en afzwakkende scenario's.
- Afwijkingen tussen de datums van renteaanpassingen.
- Prudentiële economische en nettorentegevoeligheidsindicatoren.
- "99,9% Monte-Carlo Value at Risk (VaR)"-analyse.
- Specifieke indicatoren voor risico's op rentecaps, modelrisico's, OLO-basisrisico's en Euribor-basisrisico's.

Deze set van indicatoren geeft het ALCO een omvattend overzicht voor alle subelementen van de IRRBB. Ze worden berekend door een specifieke IRRBB-tool (QRM) beheerd in coördinatie tussen de afdelingen Finance, Risk, ALM en Risk Management.

4.3.1.1.2 Grondslagen voor afdekking en risicovermindering

AXA Bank Belgium past de volgende afdekkingsnormen toe om het renterisico te verminderen in het "banking book":

- Om de rentegevoeligheden binnen prudentiële en interne limieten te houden beheert de bank actief een derivatenportefeuille binnen haar "banking book"-activiteiten. De maandelijkse productie van retailactiva en –verplichtingen (inclusief de geplande productie) wordt systematisch afgedekt om de blootstellingsniveaus van AXA Bank Belgium binnen de gewenste vork te houden.
- Het risico op de rentecaps die vervat zitten in de hypotheekleningen met vlottende rentevoet wordt afgedekt door het actief aankopen van marktcaps.
- Het OLO-basisrisico vervat in de hypotheekleningen met vlottende rentevoet wordt afgedekt door het aanhouden van een OLO-portefeuille: dalende OLO-spreads die lagere inkomsten opleveren worden dan gecompenseerd door gerealiseerde winsten op OLO's.
- De risico's of vervroegde terugbetalingen worden beheerd door een specifiek model dat rekening houdt met natuurlijke en rentegedreven vervroegde terugbetalingen en een permanente aanpassing van de globale rentepositie van AXA Bank Belgium tot het gewenste niveau ("delta hedging").

4.3.1.1.3 Blootstelling aan het renterisico in het “banking book”

Het “banking book” van AXA Bank Belgium inclusief de dochtermaatschappijen bevat vooral retailkredieten en –beleggingen op het actief, retailspaarrekeningen en –deposito’s en “niet-retail”-langetermijnfunding inclusief “covered bonds” en EMTN’s langs de verplichtingenkant.

Het grootste gedeelte van retailkredieten zijn Belgische hypotheekleningen, waarvan 71% een vaste rentevoet en 29% een vlottende rentevoet hebben. De rente van de hypotheekleningen met vlottende rentevoet zijn gebonden aan de evolutie van de OLO-rentevoeten[6]. De Belgische wetgeving verplicht een maximum (cap) op de vlottende rentevoet van die leningen maar, gezien de historisch lage OLO-rentevoeten zijn de “embedded value” voor de klant van deze cap en het overeenstemmende risico voor de bank relatief laag.

In de onderstaande tabel worden de waarden weergegeven van 2 interne indicatoren: de “Bank SI” (“Solvency Indicator”) en de “Bank NII” (“Net Interest Income”).

De absolute “Bank SI” geeft de impact weer van een parallelle stijging van de marktrentevoeten met 1% op de economische waarde van het “banking book”. De relatieve “Bank SI” drukt deze impact uit als percentage van het prudentiële kapitaal.

De “Bank NII” geeft de impact weer van een parallelle opwaartse en neerwaartse shift van de marktrentevoeten met 10 basispunten op het renteresultaat van het “banking book”.

Interest Rate Risk Indicatoren (kEUR)	31/12/2018	31/12/2017
Bank SI (absoluut)	-30.687	-33.138
Bank SI (relatief)	-3,1%	-3,5%
Bank NII (+ 10 bps)	1.381	1.316
Bank NII (- 10 bps)	-6.210	-5.635

4.3.2 Marktrisico “trading book”

Het marktrisico in het “trading book” van AXA Bank Belgium is het risico dat voortvloeit uit tegengestelde bewegingen in rentevoeten, marktprijzen of valutaprijsschommelingen van het “trading book”.

4.3.2.1 Renterisicobeheer

4.3.2.1.1 Risicogrondslagen, limietenraamwerk en rapportering

AXA Bank Belgium hanteert een heel conservatieve benadering voor het marktrisico van het “trading book”. De tradingactiviteiten van de bank zijn vooral ontleend aan de rol van AXA Bank Belgium als toegangsplatform tot de derivatenmarkten voor de verzekeringsentiteiten van AXA Groep. Alle posities bij entiteiten van AXA Groep binnen de context van de tradingactiviteiten stemmen overeen met posities bij externe tegenpartijen op een nagenoeg “back-to-back”-basis, zodat het marktrisico zeer beperkt is.

Marktrisicoblootstellingen worden nauw opgevolgd. Deze blootstellingen worden vergeleken met een overall economisch kapitaallimiet die alle marktrisico’s van AXA Bank Belgium omvatten. Deze risicoaanvaardingslimiet wordt vervolledigd met verschillende “Value at Risk”- en sensitiviteitslimieten. Knipperlichten en escalatieprocessen worden eveneens gebruikt door de afdeling Risk Management van AXA Bank Belgium om ervoor te zorgen dat de bank binnen de conservatieve risicoaanvaarding voor marktrisico’s blijft.

Om te beantwoorden aan de minimale prudentiële Basel III-kapitaalvereisten, gebruikt AXA Bank Belgium de “Standardised Approach” zoals gedefinieerd in hoofdstuk IV van de CRD/CRR-richtlijn voor het waarderen, opvolgen, rapporteren en beheren van haar marktrisico’s. De volgende elementen worden gemeten:

[6] OLO staat voor “Obligation Linéaire/Lineaire Obligatie”

- Algemeen renterisico
- Specifiek renterisico
- Valutarisico

De “Standardised Approach” voor het valutarisico geldt voor alle bankposities, zowel van de “trading” en “banking books” van AXA Bank Belgium.

4.3.2.1.2 Grondslagen voor afdekking en risicovermindering

Het “trading book” is onderworpen aan materialiteitsdrempels die in 2015 door de Nationale Bank van België (NBB) in het kader van de nieuwe Belgische bankenwetgeving zijn geïntroduceerd. De “Non Risk Based Ratio”, die louter gebaseerd is op het volume, ligt voor AXA Bank Belgium ruim onder de drempel gedefinieerd door de NBB. De “Risk Based Ratio”, die een weerspiegeling is van de onderliggende risico’s, is voor AXA Bank Belgium ook opmerkelijk lager dan de prudentiële drempel. Dit is te verklaren door de beperkende marktrisicostrategie van het “trading book” en de bijgevolg beperkte risicogewogen activa.

Bovendien zorgt het risicolimietenraamwerk van AXA Bank Belgium ervoor dat de “Value at Risk” (VaR) met een betrouwbaarheidsniveau van 99% en een tijdshorizon van 1 dag 0,25% van het T1-kapitaal niet overschrijdt zoals ook voorgeschreven door de Belgische bankwetgeving.

4.3.2.1.3 Blootstellingen aan het marktrisico voor het “trading book”

Het marktrisico van AXA Bank Belgium bestaat vooral uit renterisico’s. Daarnaast is het aandelenrisico uit de uitgifte van “Euro Medium Term Notes” (EMTN) laag, vermits AXA Bank Belgium de positie afdekt in de financiële markten. Ten slotte is AXA Bank Belgium niet betrokken in enige tradingactiviteit met betrekking tot grondstoffen.

De activiteiten vermeld in de vorige paragraaf worden nauwgezet opgevolgd door de afdeling Risk Management van AXA Bank Belgium binnen het kader van zeer strikte limieten. De VaR voor alle activiteiten met betrekking tot het “trading book” is beperkt tot 2,2 miljoen EUR. De VaR met een betrouwbaarheidsniveau van 99,5% en een tijdshorizon van 10 dagen wordt op een dagelijkse basis berekend aan de hand van 5000 Monte Carlosimulaties. De VaR voor alle activiteiten van het “trading book” is op het jaareinde van 2018 gelijk aan 0,78 miljoen EUR en valt dus ruim binnen de vooropgestelde limiet. Ten slotte wordt dit model bovendien jaarlijks onderworpen aan de nodige backtesten en validatie door een externe revisor, opdat de nauwkeurigheid en relevantie ervan wordt gegarandeerd.

4.4 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de reële waarde of toekomstige kasstromen van een financieel instrument schommelen als gevolg van wijzigingen in de wisselkoersen. AXA Bank Belgium voert een beleid om de blootstelling aan valutarisico te minimaliseren. Enige materiële restposities worden systematisch afgedekt. Dit risico is opgevolgd en afgedekt op maandelijkse basis binnen het ALCO in 2018. Bovendien is er een kapitaalvereiste voor dit risico wanneer de totale nettopositie meer dan 2% van het eigen vermogen vertegenwoordigt.

4.5 Liquiditeitsrisico

Het “Basel Committee on Banking Supervision” (BCBS) definieert het liquiditeitsrisico als het risico van niet in staat te zijn om snel en gemakkelijk de positie in liquide middelen te verhogen om schokken als gevolg van financiële en economische stress op te vangen.

De risicotaxonomie van AXA Bank Belgium omvat de volgende twee aspecten van liquiditeitsrisico die binnen de scope van het liquiditeitsrisicobeheer vallen:

- Het liquiditeitsrisico op korte termijn dat gedefinieerd wordt als het risico dat AXA Bank Belgium niet kan voldoen aan haar financiële verplichtingen op vervaldatum (binnen de maand) tegen een redelijke kostprijs en op tijd. Het komt voort uit liquide middelen en waarborgen op korte termijn (“intraday”, “overnight”, 1 dag tot 1 maand)

- Het structurele liquiditeitsrisico dat gedefinieerd wordt als het risico dat AXA Bank Belgium niet kan voldoen aan haar financiële verplichtingen op vervaldag over een middellange of lange termijnhorizon (meer dan 1 maand) tegen een redelijke kostprijs en op tijd.

4.5.1 Liquiditeitsrisicobeheer

4.5.1.1 Risicogrondslagen, limietenraamwerk en rapportering

De afgelopen jaren was het liquiditeitsbeheer een van de belangrijkste prioriteiten van AXA Bank Belgium. Dit resulteerde in een aangepast kader voor liquiditeitsrisico's, dat gebaseerd is op zowel prudentiële als interne indicatoren.

Om het geconsolideerde liquiditeitsrisico te waarderen en te beheren, volgt het ALCO van AXA Bank Belgium twee soorten indicatoren op:

1. Interne indicatoren: "Internal Liquidity Stress Indicator"
2. Prudentiële indicatoren: LCR en NSFR

Al deze indicatoren hebben een gemeenschappelijke aanpak: ervoor zorgen dat de liquiditeitsbuffer van AXA Bank Belgium voldoende is om te beantwoorden aan een reeks van stressevenementen. Meer specifiek is de eigen interne liquiditeitsindicator van AXA Bank Belgium zodanig ontworpen dat AXA Bank Belgium steeds een adequate liquiditeitsreserve aanhoudt om te weerstaan aan gecombineerde idiosyncratische en marktstressevenementen over een tijdshorizon van 1 jaar.

"Internal Liquidity Stresses" (ILS)

AXA Bank Belgium heeft twee specifieke scenario's uitgewerkt om de toereikendheid van haar liquiditeitsbuffer te toetsen. Deze stressscenario's werden ontwikkeld in samenwerking met de afdeling Risk Management van AXA Groep. De interne scenario's zijn restrictiever dan de LCR-scenario's, wat resulteert in een hoger bedrag aan netto-outflows.

De ILS-scenario's omvatten meerdere tijdshorizons ("overnight", 1 week, 1 maand, 3 maanden, 6 maanden en 1 jaar) en de indicatoren zijn uitgedrukt in liquiditeitsoverschotten in euro na toepassing van het scenario. De liquide activa onder de ILS-scenario's omvatten enkel activa die aanvaard zijn door de ECB ("ECB eligible"). Het liquiditeitsoverschot is het verschil tussen de liquide activa min de gestreste in- en outflows onder beide scenario's.

Scenario 1 gaat uit van een parallelle daling van de rentevoeten terwijl scenario 2 uitgaat van een stijging van de rentevoeten. Beide scenario's omvatten ook een stijging van de "credit spreads" van de bank en een downgrade van haar rating.

De "Excess Liquidity"-indicator wordt gedefinieerd als de minst gunstige liquiditeitspositie, over alle tijdshorizons en stressscenario's heen.

in '000 EUR	31/12/2018	Limit	Buffer
Internal Liquidity Stress Indicator	2.757.916	500.000	2.257.916

Prudentiële indicatoren

AXA Bank Belgium volgt de liquiditeitsindicatoren van Basel III op.
De LCR ("Liquidity Coverage Ratio") is sedert oktober 2015 bindend en de NSFR ("Net Stable Funding Ratio") wordt bindend met de invoering van CRD V.

4.5.1.2 Grondslagen voor afdekking en risicovermindering

Het liquiditeitsnoodplan van AXA Bank Belgium werd aangepast en de bank heeft een specifieke werkgroep opgericht om gedurende systemische of idiosyncratische liquiditeitscrisissen onmiddellijk tussen te komen en de gepaste acties te ondernemen. Dit heeft geleid tot een sterkere bewustwording van het liquiditeitsrisico op alle managementniveaus evenals tot een meer rigoureuze follow-up. Regelmatige toekomstprojecties van de belangrijkste liquiditeitsratio's ondersteunen het actieve beheer van het liquiditeitsrisico binnen AXA Bank Belgium.

4.5.2 Beheer van de liquiditeitsbuffer

AXA Bank Belgium beschikt over een zeer robuuste liquiditeitspositie zoals aangetoond door haar sterke liquiditeitsbuffer die duidelijk de prudentiële en interne limieten overschrijdt.

De beide Basel III-indicatoren bevinden zich ruim boven de minimale vereisten per einde 2017 (100%-grens) dankzij een comfortabele stock aan liquide activa en een solide financieringsstructuur.

Ratio	31/12/2018	31/12/2017	Limit
LCR	228%	175%	100%
NSFR	141%	139%	100%

AXA Bank Belgium heeft met succes zijn strategie aangepast om aan deze vereiste indicatoren te beantwoorden. Deze strategie omvat bijvoorbeeld het beleggingsbeleid van de bank dat beperkt is tot zeer liquide activa en het aantrekken van op lange termijn stabiele financiering.

Financiering

De belangrijkste bronnen van stabiele financiering van de bank zijn retaildeposito's (18,1 miljard EUR op 31 december 2018) en “covered bonds” (4,8 miljard EUR op 31 december 2018). In onderstaande tabel wordt meer detail vermeld.

Grafiek van looptijdanalyse

2018 (in '000 EUR)	< 3 maanden	< 12 maanden	> 12 maanden	Totaal
Financiering door de Centrale Bank	-	-	600.000	600.000
Leningen van financiële klanten	143.690	121	398	144.209
Ongedekte funding (spaar- en zichtrekeningen van 'andere financiële ondernemingen' + CIFP)	143.690	121	398	144.209
Repurchase Agreements	-	-	-	-
Gedekte leningen	-	-	-	-
Retailfinanciering	16.588.133	340.491	1.144.386	18.073.010
Niet-vervallende retailfinanciering (spaar- en zichtrekeningen)	16.213.175	-	-	16.213.175
Vervallende retailfinanciering (termijndeposito's, EMTN's retail, kasbons)	374.958	340.491	1.144.386	1.859.835
Financiering AXA Groep	-	48.184	506.514	554.699
Ongedekte financiering	-	-	-	-
EMTN	-	48.184	506.514	554.699
Andere tegenpartijen	6.217	502.524	4.315.211	4.823.952
Ongedekte funding van niet-financiële klanten	6.217	-	130	6.347
Gedekte obligaties	-	502.524	4.315.081	4.817.605
Totaal	**16.738.040**	**891.321**	**6.566.509**	**24.195.870**

In deze tabel is de reële waarde van derivaten niet opgenomen aangezien AXA Bank Belgium deze derivaten niet beschouwt als "financiering", gelet op het feit dat ze vooral deel uitmaken van de "back-to-back"-activiteiten van AXA Bank Belgium.

“Covered bonds”

AXA Bank Europe SCF werd door AXA Bank Belgium opgericht om “covered bonds” uit te geven. Daarbij koopt AXA Bank Europe SCF rechtstreeks hypotheekleningen van AXA Bank Belgium. De rentebetalingen op de hypotheekleningen aangehouden door AXA Bank Europe SCF worden door middel van “yield maintenance swaps” tussen AXA Bank Belgium en AXA Bank Europe SCF getransfereerd. Dit laat toe om een “secured loan” te voorzien tussen AXA Bank Belgium en AXA Bank Europe SCF met hypotheekleningen als onderpand zodat sneller “covered bonds” uitgegeven kunnen worden in de markt.

De sterke onderliggende kwaliteit van de retailhypotheekleningenportefeuille van AXA Bank Belgium in België is het perfecte onderpand voor een “covered bonds”-programma. Dit programma laat de bank toe om haar liquiditeitsrisico te beheren. Het bezorgt AXA Bank Belgium gediversifieerde financieringsbronnen en minimaliseert financieringsconcentraties per tijdsperiode. Het “covered bonds”-programma verleent AXA Bank Belgium toegang tot de markt van de “covered bonds” zodat ze haar kostprijs van de institutionele financiering op lange termijn kan verminderen. Dat programma geeft de bank toegang tot financieringsmarkten die openblijven in tijden van marktstress. De bank lanceerde haar eerste “covered bonds”-programma in november 2010. Het “covered bonds”-programma bedraagt 5 miljard EUR in 2018 waarvan 4,75 miljard EUR overblijft op geconsolideerd niveau: 4,5 miljard EUR zijn geplaatst in de markt, en 0,25 miljard EUR van deze “covered bonds” zijn gekocht door AXA Banque France. De overblijvende 0,25 miljard EUR bij AXA Bank Belgium werden geëlimineerd in de geconsolideerde balans.

4.6 Operationeel risico

AXA Bank Belgium definieert operationeel risico als het risico op verlies als gevolg van inadequate of ontbrekende interne processen, menselijke fouten of falende systemen. Een tekortkoming of ongeschiktheid kan zowel interne als externe oorzaken hebben.

In he Baselraamwerk is het operationele risico onderverdeeld in 7 categorieën:

i. **Interne fraude**: fraude in de financiële rapportering, ongepaste of frauduleuze financiële activiteiten evenals verduistering van activa en andere interne fraudes
ii. **Externe fraude**: diefstal en fraude evenals informaticafraude
iii. **Tewerkstellingspraktijken en werkplaatsbeveiliging**: relaties met werknemers, diversiteit en discriminatie, veiligheid van de omgeving, verlies van sleutelwerknemers en talentbeheer
iv. **Cliënten, producten en businesspraktijken**: geschiktheid, openbaarmaking en fiduciaire verplichtingen, ongeschikte zaakvoering of marktpraktijken, inclusief adviesactiviteiten, inbreuken op regelgeving en wetgeving, niet-geoorloofde activiteiten, productiefouten, enz.
v. **Schade aan fysieke activa**: natuurrampen, vandalisme, terrorisme, enz.
vi. **Verstoring van bedrijfsactiviteiten en systeemfaling**: systeemdisfunctioneringen en inbreuken op de informatiebeveiliging
vii. **Uitvoering, aflevering en procesbeheer**: fouten bij het inbrengen van gegevens, boekhoudkundige fouten, fouten in wettelijke rapporteringen, onachtzaam verlies van activa van klanten, enz.

Bij AXA Bank Belgium omvat de definitie van operationeel risico ook het compliancerisico, dat gedefinieerd wordt als het risico op verlies als gevolg van het onvermogen van een instelling om gepaste grondslagen, procedures of controles vast te leggen, te voldoen aan haar wettelijke of prudentiële verplichtingen of aan elk ander bindend contract.

Bij AXA Bank Belgium zit in de definitie van operationeel risico echter niet het reputatie- en strategisch risico vervat. Bij het bepalen van de impacts van het operationeel risico wordt echter rekening gehouden met potentiële reputatieschade van AXA[7] als kwalitatieve indicator terwijl grote schaden opgevolgd worden door de Groep.

4.6.1 Operationeel risicobeheer

4.6.1.1 Risicogrondslagen, limietenraamwerk en rapportering

Voor de prudentiële kapitaalsvereisten past AXA Bank Belgium de “Basic Indicator Approach” toe (namelijk 15% * het rekenkundig gemiddelde van de som van alle positieve operationele resultaten van de laatste 3 jaren) waarbij de gegevens slechts per einde jaar bijgewerkt worden.

Voor de economische kapitaalsberekening past AXA Bank Belgium heen intern model toe dat ontwikkeld werd door AXA Groep. Dit model is vergelijkbaar met AMA. De economische kapitaalsberekening bestaat uit een jaarlijkse cyclus die de relevante en materiële operationele risico's waaraan AXA Bank Belgium kan blootgesteld worden identificeert en kwantificeert.

[7] Op basis van het raamwerk van de Groep: geen impact, impact (nog niet bepaald), niet-significant (minieme geïsoleerde bezorgdheid van of impact op een stakeholder), gering (belangrijke gesegmenteerde bezorgdheid van of impact op een stakeholder), gemiddeld (ruimer en meer uitgesproken bezorgdheid binnen de industrie), belangrijk (negatieve publieke impact met belangrijke weerslag) en ernstig (dramatisch vertrouwensverlies van de stakeholders – uitgebreide negatieve publieke impact).

Net zoals tijdens de voorbije jaren, was er ook in 2018 een grote focus op het detecteren en bestrijden van fraude- en cyberrisico's (hacking, phishing en cyber- en virusaanvallen), prudentiële risico's (met betrekking tot MIFID, AML, GDPR, PSDII, …) en menselijke risico's (blootstellingen op sleutelmedewerkers, verlies van personeel, …). De samenwerking met de andere controlelijnen (Audit, Compliance, Information Security) is goed uitgewerkt bij AXA Bank Belgium.

Het team van Operationeel Risico werkt continu aan het "risicobewustzijn" doorheen de hele organisatie (organiseren van trainingen voor de verschillende businesslijnen, deelname aan grote projecten en productlanceringen, door het uitrollen van een netwerk van risicocorrespondenten, enz.). In 2018 werden de inspanningen verdergezet in het verder optimaliseren van het verzamelen van verliesgegevens ("Loss Data Collection") en van de operationele risicocycli ("Operational Risk Cycle"), met een specifieke focus op een structureel raamwerk rond "risicorespons" (actieplannen, risicoaanvaarding). Het team van Operationeel Risico heeft ook een risicoaanvaardingsraamwerk uitgewerkt, op basis waarvan de operationele risicoprocessen van AXA Bank Belgium gedefinieerd en opgevolgd worden.

4.6.1.2 Grondslagen voor afdekking en risicovermindering

Risicoverminderende acties worden vastgelegd voor de meest belangrijke operationele risico's. Meerdere opties zijn mogelijk:

- Het risico transfereren (voorbeelden: verzekeringscontracten voor brand, cyberincidenten, agentenfraude).

- Actieplannen om de risicovolle processen te versterken en de risico's tot een lager/aanvaardbaar niveau te brengen. Deze actieplannen worden vastgelegd door de businesses en gechallenged en (trimestrieel) opgevolgd door het team Operationeel Risico. Het Operational Risk Committee wordt eveneens ingelicht.

AXA Bank Belgium volgt het operationeel risico eveneens op aan de hand van een operationeel-risicodashboard, waarin basisrisico-indicatoren ("Key Risk Indicators", KRI's) berekend worden op kwartaalbasis en dat in lijn is met de limieten vastgesteld in het risicobereidheidsraamwerk voor operationele risico's.

Het team van Interne Financiële Controle is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de tweedelijnscontroles van de belangrijkste risico's in de processen. In 2017 is AXA Groep begonnen met het uitrollen van een programma van interne controle. AXA Bank Belgium is gestart met de invoering van dit programma in maart 2018. Het doel is om voor elk proces in de bank de "key & killer risks" te identificeren en de benodigde controledoelstellingen en controles om deze risico's te verminderen in te voeren. Tegen 2020 zouden alle basisprocessen van AXA Bank Belgium moeten herzien zijn en zouden de controles hier structureel moeten deel van uitmaken.

4.7 Kapitaalbeheer

4.7.1 Beheer

Op basis van de EU-verordening en richtlijn inzake kapitaalsvereisten (CRR/CRD IV) en de Baselakkoorden moet AXA Bank Belgium een minimumniveau aan eigen vermogen aanhouden om de krediet-, markt- en operationele risico's af te dekken. Deze verplichting staat bekend als de "Pijler 1 minimale prudentiële kapitaalsvereisten". Banken moeten ook degelijke, effectieve en volledige strategieën en processen hebben om op een continue basis de bedragen, soorten en verdeling van intern kapitaal te beoordelen en aan te houden die ze noodzakelijk vindt om de aard en het volume van de risico's af te dekken waaraan ze blootstaan of zouden kunnen blootstaan. Deze verplichting staat bekend als "Pijler 2 economische kapitaalsvereisten" en wordt beoordeeld in het kader van de prudentiële controle. De "Internal Capital Adequacy Assessment Process" (ICAAP) (die eveneens de economische kapitaalsvereisten berekent) maakt deel uit van deze Pijler 2-vereisten.

Zowel voor het prudentiële als economische kapitaal wordt het "beschikbare kapitaal" van banken vergeleken met de "kapitaalsvereisten". De verschillen tussen de twee pijlers zijn te wijten aan de berekeningsmethoden[8] en de scope[9] van de risico's die ze dekken.

[8] Onder Pijler 1 worden de methodes gedefinieerd door de toezichthouder terwijl ze voor Pijler 2 bepaald worden door AXA Bank Belgium.
[9] Pijler 1 omvat slechts 3 risico's terwijl Pijler 2 alle materiële risico's omvat.

Het kapitaalrisico is het risico dat de bank over onvoldoende kapitaal beschikt of kan beschikken om de risico's te dekken waaraan de bank is blootgesteld. In de praktijk wordt dat vertaald in een toetsing van de solvabiliteit aan de minimale prudentiële kapitaalsvereisten (Pijler 1) en de economische kapitaalsvereisten (Pijler 2).

De solvabiliteit wordt zorgvuldig gemonitord door het "Asset & Liability Committee" (ALCO). Dit comité wordt in haar missie ondersteund door een werkgroep: het "Capital Management Committee" (CMC). Het CMC houdt toezicht op de nieuwe regelgevingen ("regulatory watch"), volgt de actuele en verwachte solvabiliteitsratio's op, anticipeert en beheert de economische en wettelijke kapitaalvereisten.

De berekeningen voor prudentieel kapitaal worden driemaandelijks gerapporteerd aan de toezichthouder (COREP).

In een jaarlijks ICAAP-dossier ("Internal Capital Adequacy Assessment Process") rapporteert de bank het vereiste economische kapitaal aan de toezichthouder. Het ICAAP is het interne beoordelingsproces van de instelling zelf, dat haar toelaat de toereikendheid van haar kapitaal te beoordelen in het licht van haar risicoprofiel en haar organisatie.

4.7.2 Regelgeving

In de nasleep van de financiële crisis heeft de EU strengere regels ingevoerd rond kapitaalvereisten voor banken die gebaseerd zijn op de Basel III-akkoorden. De vereisten voor banken staan uiteengezet in de "Capital Requirements Regulation" (CRR) en de "Capital Requirements Directive" (CRD IV). De CRR/CRD IV werd sinds 1 januari 2014 geleidelijk aan ingevoerd en zal volledig van kracht zijn in 2019.

De minimale kapitaalratio's (Pijler 1-vereisten) die volgens CRR/CRD IV moeten worden gehaald, zijn 4,5% voor het kernkapitaal (CET1), 6,0% voor de tier 1-kapitaalratio en 8,0% voor de totale kapitaalratio.

AXA Bank Belgium dient naast de minimale eigenvermogensvereisten van de CRR ook te voldoen aan de diverse buffers die kunnen opgelegd worden conform CRD IV.

De CRD IV voorziet in een kapitaalconserveringsbuffer. In tijden van hoogconjunctuur kan deze maximaal 2,5% bedragen. Het uitgangspunt is om extra kapitaal te reserveren in tijden van financiële voorspoed. In tijden van financiële stress heeft de instelling de mogelijkheid om dit kapitaal te gebruiken. Voorwaarde daarbij is dat de instelling dan geen dividend aan de aandeelhouders mag uitkeren. Deze buffer wordt geleidelijk toegepast en bedraagt 1,875% in 2018.

AXA Bank Belgium kan ook verplicht worden om een contracyclische kapitaalbuffer aan te leggen wat neerkomt op een aanvullende Tier 1-kernkapitaalvereiste. Deze buffer heeft als doel om de bank te beschermen tegen risico's die voortvloeien uit de financiële cyclus en kan oplopen tot 2,5%, eventueel hoger. Deze vereiste is in werking getreden in 2016.

De Belgische toezichthouder heeft AXA Bank Belgium aangewezen als O-SII of "andere systeemrelevante instelling" waardoor deze onderworpen is aan een aanvullende Tier 1-kernkapitaalvereiste (O-SII-buffer) van 0,75%.

Naast de kapitaalvereisten van Basel III moet AXA Bank Belgium ook voldoen aan de "Basel I floor". Met andere woorden, het kapitaal dat de bank moet aanhouden moet op elk moment groter zijn dan of gelijk zijn aan 80% van het totale minimumbedrag aan eigen vermogen dat de bank verplicht zou zijn aan te houden in overeenstemming met de Basel I-regels.

Naar aanleiding van zijn "Supervisory Review and Evaluation Process"-beoordeling (SREP) kan de bevoegde toezichthouder (voor AXA Bank Belgium is dat de Europese Centrale Bank) hogere minimumratio's opleggen (= Pijler 2-vereisten), omdat bijvoorbeeld niet alle risico's naar behoren zijn weergegeven in de prudentiële Pijler 1-berekeningen.

4.7.3 Eigen vermogen

Het eigen vermogen voor de solvabiliteitsvereisten is licht verschillend van het eigen vermogen in de boekhouding.

Het boekhoudkundige kernkapitaal wordt gecorrigeerd met:

- Prudentiële filters, die bepaalde posten uitsluiten van het eigen vermogen, zoals wijzigingen in de waarde van het eigen kredietrisico en aanvullende waardeaanpassingen in het kader van prudente waarderingen; en

- Andere aftrekposten, zoals immateriële vaste activa, de uitgestelde belastingvorderingen die op toekomstige winstgevendheid berusten, tekorten in termen van voorziening van "Internal Rating Based"-benadering (IRB). Wanneer IRB wordt toegepast voor de berekening van het kredietrisico, moeten banken hun aangelegde voorzieningen vergelijken met de verwachte verliezen. Elk tekort wordt afgetrokken van het Tier 1-kapitaal terwijl een overschot kan toegevoegd worden aan het Tier 2-kapitaal (beperkt tot een maximum).

In de onderstaande tabel is de reconciliatie van het boekhoudkundig eigen vermogen op basis van IFRS naar het nuttig eigen vermogen terug te vinden.

SAMENSTELLING NUTTIG EIGEN VERMOGEN (in '000 EUR)	31/12/2018	31/12/2017
Gestort kapitaal	636.318	636.318
Reserves (inclusief de ingehouden winsten)	369.512	384.780
Baten uit het lopend jaar	44.937	41.437
Andere reserves	1.552	1.469
Gecumuleerde niet-gerealiseerde resultaten	2.716	9.188
BOEKHOUDKUNDIG COMMON EQUITY TIER 1 KAPITAAL	**1.055.035**	**1.073.192**
Prudentiële filters	6.204	11.006
Waarde aanpassing in het kader van eigen kredietrisico	*6.532*	*16.937*
Waarde aanpassing in het kader van prudente waardering	*(328)*	*(5.931)*
Aftrekposten van Common Equity Tier 1 Kapitaal	(48.768)	(60.343)
Reglementaire aanpassingen gecumuleerde niet gerealiseerde resultaten	0	*(9.559)*
Immateriële vaste activa	*(13.258)*	*(11.835)*
Uitgestelde belastingvorderingen die op toekomstige winstgevendheid berusten	*(10.354)*	*(17.952)*
Andere aftrekposten	*(3.736)*	*(2.965)*
Tekort bij IRB voorzieningen	*(21.420)*	*(18.032)*
NUTTIG EIGEN VERMOGEN COMMON EQUITY TIER 1 (CET1)	**1.012.471**	**1.023.855**

Het CET1 bedraagt 1.012 miljoen EUR in 2018 tegenover 1.024 miljoen EUR in 2017.

Het is AXA Bank Belgium toegestaan om de geconsolideerde nettowinst voor het boekjaar 2018 (44,9 miljoen EUR) mee in rekening te brengen van het Tier 1-kernkapitaal. Dit resultaat versterkt het eigen vermogen van AXA Bank Belgium waarbij de vermindering van het overgedragen resultaat van 50 miljoen EUR die gedurende het jaar plaatsvond gecompenseerd wordt. De evolutie van het CET1 wordt verder bepaald door de bewegingen in de gecumuleerde niet–gerealiseerde resultaten en de waardeaanpassingen. Er was ook een "phase-in" voor bepaalde elementen van de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI), beëindigd in 2018, zodat ze per eind 2018 volledig voor de 100% in rekening werden gebracht.

Het totaal nuttig eigen vermogen bestaat uit:

- CET1
- additioneel Tier 1-kapitaal bestaande uit in aanmerking komende converteerbare obligaties;
- Tier 2-kapitaal, bestaande uit de nuttige waarde van de achtergestelde leningen, eeuwigdurende achtergestelde leningen en inclusief Basel III-overgangsmaatregelen

TOTAAL EIGEN VERMOGEN VOOR SOLVABILITEITSVEREISTEN (in '000 EUR)	31/12/2018	31/12/2017
CET1	1.012.471	1.023.855
Aanvullend Tier1 kapitaal	90.000	90.000
TIER 1	1.102.471	1.113.855
TIER 2	8.924	13.801
Achtergestelde schulden	2.671	5.830
Achtergestelde perpetuals	6.253	7.972
Perpetuals	*15.633*	*15.943*
Perpetuals phase out	*(9.380)*	*(7.972)*
TOTAAL NUTTIG EIGEN VERMOGEN	**1.111.395**	**1.127.656**

Het totaal nuttig eigen vermogen evolueert van 1.128 miljoen EUR in 2017 naar 1.111 miljoen EUR in 2018.

Opmerking: op vraag van de toezichthouder heeft AXA Bank Belgium de uitgestelde belastingvorderingen in december 2017 aangepast. Dit heeft enerzijds geleid tot een afname van het prudentiële kapitaal, en van een vermindering van de risicogewogen activa anderzijds. Alle tabellen met vergelijkende cijfers over 2017 werden daardoor aangepast in dit hoofdstuk.

4.7.4 Prudentiële kapitaalsvereisten

De prudentiële kapitaalsvereisten zijn gebaseerd op het concept van risicogewogen activa. De minimale prudentiële kapitaalsvereisten onder Pijler 1 worden specifiek gedefinieerd in de regelgeving. De risicogewogen activa worden berekend op basis van specifieke Baselregels voor gewogen risico's waarvoor AXA Bank Belgium goedkeuring heeft gekregen. In de meeste gevallen wordt de "Standardised Approach" toegepast binnen de bank. De "Internal Ratings Based"-benadering (IRB) wordt enkel toegepast voor de Belgische retailactiviteit. De vereiste betreffende het operationeel risico volgt de BIA ("Basic Indicator Approach").

Het volume aan risicogewogen activa onder Basel III bedraagt 6.716 miljoen EUR op 31 december 2018.

RISICOPOSTEN (in '000 EUR)	31/12/2018	31/12/2017
Risicogewogen posten voor het kredietrisico	5.441.510	4.347.321
Risicoposten voor het marktrisico	171.601	177.835
Risicoposten voor het operationele risico	658.504	675.882
Risicoposten voor aanpassing van de kredietwaardering	443.897	66.309
TOTAAL VAN DE RISICOPOSTEN	**6.715.512**	**5.267.348**

De Belgische toezichthouder heeft voor alle banken die de IRB-modellen gebruiken een add-on toegepast van 5% op de Belgische hypotheekleningen. Deze bijkomende kapitaalsvereiste, berekend als een add-on van 5% op de IRB-risicogewogen activa inzake hypotheekleningen op woningen in België zit vervat in de risicogewogen activa (kredietrisico).

Vanaf juni 2018 heeft de Belgische toezichthouder de Belgische banken verplicht om bovenop de 5% add-on een extra macroprudentiële buffer aan te houden van 33% van de risicogewogen bedragen van de hypotheekleningen met een Belgische woning als onderpand onder de IRB-benadering.

AXA Bank Belgium paste in 2018 haar LGD-model aan voor hypotheekleningen door een fijnere segmentering van haar portefeuilles door te voeren vanuit een risicobeheersperspectief. De risicogewogen activa stegen van 5.267 miljoen EUR in 2017 naar 6.716 miljoen EUR in 2018. Deze stijging komt voornamelijk voort uit de risicogewogen activa opgenomen in de berekening van het kredietrisico.

4.7.5 Kapitaalratio's

De prudentiële solvabiliteitsratio's vergelijken het eigen vermogen van AXA Bank Belgium met haar risicogewogen activa.

De hoge solvabiliteitsratio's van AXA Bank Belgium zijn het gevolg van haar strategie van voorzichtige beleggingen en toekenning van kredieten.

Kapitaalratio's	31/12/2018	31/12/2017
Overgangsdefinitie		
Tier 1-kernkapitaalratio	15,08%	19,44%
Tier 1-kapitaalratio	16,42%	21,15%
Totale kapitaalratio	16,55%	21,41%
Ingefaseerde definitie		
Tier 1-kernkapitaalratio	15,08%	19,62%
Tier 1-kapitaalratio	16,42%	21,33%
Totale kapitaalratio	16,46%	21,44%

Opmerking: op vraag van de toezichthouder heeft AXA Bank Belgium de uitgestelde belastingvorderingen in december 2017 aangepast. Dit heeft enerzijds geleid tot een afname van het prudentiële kapitaal, en van een vermindering van de risicogewogen activa anderzijds. Voor bovenstaande tabel “Kapitaalratio’s” werden de vergelijkende cijfers over 2017 daardoor aangepast.

De Common Equity T1, T1 en totale kapitaalratio houden rekening met de overgangsbepalingen van Basel III.

Alle solvabiliteitsratio’s daalden tegenover vorig jaar. Dit wordt voornamelijk verklaard door een significante stijging van de risicogewogen activa in 2018, voornamelijk door de nieuwe add-on voor retailkredietrisico’s zoals bepaald door de IRB. Op 31 december 2018 bedraagt de Tier 1-ratio van AXA Bank Belgium 16,42% (21,15% in 2017) en de totale eigenvermogensratio 16,55% (21,41% in 2017).

Dezelfde ratio’s maar “fully loaded” (alsof Basel III reeds van toepassing zou zijn) bedragen respectievelijk 16,42% en 16,46% (21,33% en 21,44% in 2017).

AXA Bank Belgium beantwoordt aan alle minimale kapitaalvereisten die worden opgelegd door Basel III. De bank beantwoordt eveneens aan de striktere percentages betreffende Tier 1-kapitaal die zijn opgelegd door SREP.

4.7.6 Hefboomratio

De hefboomratio is een aanvullende maatregel binnen het Baselkader. Het is de verhouding tussen Tier 1 en de totale blootstelling (rubrieken op de balans en buitenbalans).

Het doel is om overmatige hefboomwerking te beperken en de activa van instellingen meer in lijn te brengen met hun kapitaal. De “leverage exposure” van AXA Bank Belgium bleef vrij stabiel. Vermits het Tier 1-kapitaal afnam is de hefboomratio van de bank op basis van de hidige CRR-regelgeving (“Delegated Act”) licht gedaald in 2018 (4,18% per eind december 2018 tegenover 4,24% in 2017). Ook “fully loaded” was dat het geval (4,18% per eind december 2018 tegenover 4,28% in 2017).

Rekening houdend met de lage risico’s van de activa van AXA Bank Belgium levert dit een comfortabele buffer op.

Hefboomratio	31/12/2018	31/12/2017
Overgangsdefinitie	4,18%	4,24%
Ingefaseerde definitie	4,18%	4,28%

Opmerking: op vraag van de toezichthouder heeft AXA Bank Belgium de uitgestelde belastingvorderingen in december 2017 aangepast. Dit heeft enerzijds geleid tot een afname van het prudentiële kapitaal, en van een vermindering van de risicogewogen activa anderzijds. Voor bovenstaande tabel “Hefboomratio” werden de vergelijkende cijfers over 2017 daardoor aangepast.

5 Reële waarde van financiële activa en verplichtingen

5.1 Reële waarde van retailactiviteiten

Voor activa en verplichtingen op korte termijn of die onmiddellijk opvraagbaar zijn, neemt AXA Bank Belgium de boekwaarde als de beste benadering.

De reële waarde van de overige retailproducten wordt in een aantal stappen berekend:

- eerst worden de toekomstige cashflows berekend op basis van de productkenmerken (rentevoet van de klant, betalingsfrequentie, enz.);
- deze cashflows worden vervolgens aangepast om rekening te houden met vervroegde terugbetalingen (2.5% op jaarbasis voor woonkredieten, 4% voor investeringskredieten, 10% op jaarbasis voor leningen op afbetaling);
- de berekening van de reële waarde, die gebaseerd is op de Monte-Carlosimulatie, omvat de caps en floors die besloten zijn in de variabele woonkredieten. Daarbij worden een reeks van rentescenario's gegenereerd. In elk van deze scenario's worden de kasstromen van de woonkredieten gesimuleerd, rekening houdend met de caps en floors. Zo zal bijvoorbeeld de aangepaste rentevoet van de klant afhangen van de gesimuleerde marktrente, met als maximum de contractuele cap van het woonkrediet. De reële waarde van de portefeuille wordt dan bepaald door het gemiddelde te nemen van de verdisconteerde kasstromen in het Monte-Carloscenario.

Daarna worden de (aangepaste) kasstromen verdisconteerd op basis van de IRS-curve. Per product wordt de IRS-curve aangepast met een kostenspread om rekening te houden met de beheerskosten van dat product.

5.2 Reële waarde van financieringsactiviteiten (treasury)

De financiële instrumenten worden in 3 categorieën ingedeeld.

De eerste categorie bestaat uit de financiële instrumenten waarvoor de reële waarde niveau 1 wordt bepaald op basis van marktprijzen in een actieve markt.

De vaststelling van het bestaan van een actieve markt is meestal eenduidig met marktinformatie beschikbaar voor het publiek en investeerders. Er is geen afgelijnde beschrijving of minimale drempel van de activiteit die "regelmatig voorkomende markttransacties" vertegenwoordigt, waardoor het niveau van de daadwerkelijke transacties dienen te worden beoordeeld met inachtneming van de frequentie en het volume. Een laag transactievolume vertegenwoordigt niettemin nog steeds een prijs als deze bepaald is in een normale economische omgeving op een objectieve basis. De transactiebedragen zijn belangrijke indicatoren van de reële waarde.

Indien de markt voor een bepaald instrument niet actief is of de marktprijzen niet of niet op regelmatige basis beschikbaar zijn, wordt gebruik gemaakt van waarderingstechnieken gebaseerd op de geactualiseerde waarde van toekomstige kasstromen en de prijsbepaling van optiemodellen. Deze waarderingstechnieken maken gebruik van marktdata zoals rentecurves, dividendrendement, indexniveaus en volatiliteitsgegevens. AXA Bank Belgium maakt gebruik van informatie uit Bloomberg, Markit en/of Interactive Data of aangeleverd door betrouwbare tussenpersonen. Deze prijzen worden vervolgens intern gevalideerd of de instrumenten worden gewaardeerd aan de hand van interne waarderingstechnieken.

Het gebruik van waarneembare inputparameters leidt tot een reële waarde niveau 2, terwijl het gebruik van niet-waarneembare input tot een reële waarde niveau 3 leidt, tenzij hun invloed niet significant is. Waarneembare inputs worden ontwikkeld met behulp van marktgegevens, zoals publiek beschikbare informatie over feitelijke gebeurtenissen of transacties, die de veronderstellingen weerspiegelen die marktdeelnemers zouden gebruiken bij het bepalen van de prijs van het instrument.
Het belang van niet-waarneembare parameters wordt geëvalueerd (1) op het niveau van elk individueel financieel instrument en (2) in zijn geheel.

1. De specifieke impact van niet-waarneembare parameters op de reële waarde van elk financieel instrument wordt beoordeeld zolang de mark-to-market ervan [0,05%] van de totale balans overschrijdt. Ze worden beschouwd als zijnde meer dan een onbelangrijke impact te hebben wanneer ze de wijziging van de reële waarde van een financieel instrument met [30%] of meer beïnvloeden. Indien AXA Bank Belgium de specifieke impact van de niet-waarneembare parameters op de reële waarde van het instrument niet met redelijke inspanningen kan meten, wordt het instrument automatisch gecatalogeerd in niveau 3.

2. Op het totaalniveau wordt gecontroleerd of de globale mark-to-market van alle financiële instrumenten die niet-waarneembare parameters gebruiken die niet gecatalogeerd worden onder niveau 3 de [2%] van de totale balans niet overschrijdt.

AXA Bank Belgium hanteert een beslissingstabel waarbij de toegekende niveaus per klasse van financieel instrument wordt weergegeven. Een specifiek comité zorgt voor een regelmatige herziening minstens 1 keer per jaar van deze beslissingstabel om ervoor te zorgen dat deze nauwkeurig en allesomvattend is. Het speciale comité is minstens samengesteld uit de managers van de boekhoudbeleidsregels (inclusief CTFM) en de middle-office dat het bedrijf vertegenwoordigt.

Indien er op het niveau van dit specifiek comité onenigheid zou bestaan over de reëlewaardeclassificatie, zou het punt worden overgemaakt aan de CFO van AXA Bank Belgium voor beslissing over de niveauclassificatie.

Vanaf het boekjaar 2018 wordt de reële waarde van de derivaten berekend op basis van de "exit"-prijs, en bijgevolg rekening houdend met de "bid-ask spread". Tot en met het boekjaar 2017 gebeurde de waardering op basis van de "mid"-prijs, waarbij een correctie doorgevoerd werd in Corep voor de "bid-ask spread". De impact is -2,4 miljoen EUR op de resultatenrekening (resultaten op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden).

De tweede categorie bevat de volgende elementen:

Activa

Vorderingen op andere bankiers

Vorderingen op andere bankiers bevatten interbancaire plaatsingen en reverse repo's.
De geraamde reële waarde is gebaseerd op verdisconteerde kasstromen aan de huidige marktomstandigheden.

Leningen en vorderingen op klanten

Deze leningen en vorderingen zijn opgenomen voor hun nettoboekwaarde, na waardeverminderingen. De geraamde reële waarde van leningen en vorderingen vertegenwoordigt het verdisconteerd bedrag van de toekomstige verwachte kasstromen. Deze verwachte kasstromen zijn verdisconteerd volgens de huidige marktomstandigheden om zo de reële waarde te bepalen.

Verplichtingen

Deposito's en ontleningen

De geraamde reële waarde van vastrentende deposito's, repotransacties en overige vastrentende ontleningen zonder genoteerde marktprijs is gebaseerd op verdisconteerde kasstromen aan de huidige marktomstandigheden.

Uitgegeven schuldinstrumenten

Voor de uitgegeven depositocertificaten wordt een verdisconteerd kasstroommodel gebruikt gebaseerd op een huidige rendementscurve van toepassing voor de resterende looptijd van het instrument tot op de vervaldag.

De derde categorie bevat de volgende elementen:

Activa

Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)

Aandelen die zijn opgenomen voor hun aankoopprijs als beste inschatting van hun marktwaarde.

Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden

Derivatentransacties binnen de "hub"-activiteiten van AXA Bank Belgium (toegang tot de markt voor de voornaamste verzekeringsentiteiten van AXA Groep). Vermits de activa en verplichtingen elkaar daardoor grotendeels opheffen is de sensitiviteit van de reële waarde door niet-obseveerbare inputs zeer beperkt.

Verplichtingen

Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden

Derivatentransacties binnen de "hub"-activiteiten van AXA Bank Belgium (toegang tot de markt voor de voornaamste verzekeringsentiteiten van AXA Groep). Vermits de activa en verplichtingen elkaar daardoor grotendeels opheffen is de sensitiviteit van de reële waarde door niet-obseveerbare inputs zeer beperkt.

Financiële verplichtingen aangewezen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies

Uitgegeven EMTN's, de reële waarde hiervan werd bepaald aan de hand van de "discounted cash flow"-methode, waarbij als niet-waarneembare inputs volatiliteiten gebaseerd op historische data gebruikt worden. Een stijging (daling) van 10% van de groeiratio ("growth rate") zou daarbij leiden tot een stijging (daling) van de reële waarde met 16,2 miljoen EUR (2017: 18,6 miljoen EUR).

Overzicht van activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde

Activa / Verplichtingen 2018.12 in '000 EUR	*Opgenomen of vermelde reële waarden*	*Fair Value gebaseerd op genoteerde prijzen*	*Fair Value gebaseerd op andere observeerbare data dan genoteerde prijzen*	*Fair Value niet gebaseerd op marktdata*
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	773.776		760.888	12.888
Verplicht tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa voor niet-handelsdoeleinden met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies				
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening				
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	2.319.297	2.306.234	950	12.113
Activa derivaten - hedge accounting	17.584		17.584	
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	353.394		339.789	13.605
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	1.215.175		713.953	501.222
Verplichtingen derivaten - hedge accounting	68.500		68.500	

Tabel FVAL.1

(1) Enkel toegepast indien die waarderingstechniek gebaseerd is op veronderstellingen die niet worden ondersteund door marktprijzen of markttarieven voor dit instrument (i.e. zonder het instrument aan te passen of de samenstelling ervan te wijzigen), en niet gebaseerd zijn op beschikbare waar-neembare marktgegevens.

Activa / Verplichtingen 2017.12 in '000 EUR	*Opgenomen of vermelde reële waarden*	*Fair Value gebaseerd op genoteerde prijzen*	*Fair Value gebaseerd op andere observeerbare data dan genoteerde prijzen*	*Fair Value niet gebaseerd op marktdata*
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	1.247.291	6	1.217.176	30.109
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening				
Voor verkoop beschikbare financiële activa	2.952.270	2.944.563	978	6.730
Activa derivaten - hedge accounting	67.552		67.552	
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	824.596	99	813.099	11.398
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	1.348.872		802.499	546.373
Verplichtingen derivaten - hedge accounting	287.907		287.907	

Tabel FVAL.2

(1) Enkel toegepast indien die waarderingstechniek gebaseerd is op veronderstellingen die niet worden ondersteund door marktprijzen of markttarieven voor dit instrument (i.e. zonder het instrument aan te passen of de samenstelling ervan te wijzigen), en niet gebaseerd zijn op beschikbare waar-neembare marktgegevens.

Zie ook hoofdstuk 33 *Saldering*.

Level 3 reële waarde financiële activa/verplichtingen (in '000 EUR)		(a) Netto winsten en verliezen begrepen in:				
31.12.2018	Level 3 BEGINSALDO	W&V	overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)	(b) Aankopen, Verkopen en Afwikkelingen	(c) Netto transferten in en uit Level 3	RW Level 3 EINDSALDO
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)	6.730	0	0	5.383	0	12.113
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	0	0	0	0	0	0
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	30.109	-15.753	0	-1.468	0	12.888
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	-557.771	14.755	7.689	20.500	0	-514.827
Totaal level 3 financiële activa/verplichtingen	**-520.933**	**-998**	**7.689**	**24.415**	**0**	**-489.827**

Tabel FVAL.3

(a) Komt overeen met de gerealiseerde en niet-gerealiseerde W&V en overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) gedurende de period van financiële activa/verplichtingen geklasseerd
(b) Afwikkelingen gedurende de periode van financiële activa/erplichtingen geklasseerd als level 3 bij het begin (Aankopen, Verkopen en terugbetaling van effecten)

Level 3 reële waarde financiële activa/verplichtingen (in '000 EUR)		(a) Netto winsten en verliezen begrepen in:				
31.12.2017	Level 3 BEGINSALDO	W&V	OCI	(b) Aankopen, Verkopen en Afwikkelingen	(c) Netto transferten in en uit Level 3	RW Level 3 EINDSALDO
Voor verkoop beschikbare activa	6.730	0	0	0	0	6.730
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	0	0	0	0	0	0
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	25.856	4.102	0	151	0	30.109
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	-484.250	-1.335	-14.899	-57.287	0	-557.771
Totaal level 3 financiële activa/verplichtingen	**-451.664**	**2.767**	**-14.899**	**-57.136**	**0**	**-520.933**

Tabel FVAL.4

(a) Komt overeen met de gerealiseerde en niet-gerealiseerde W&V en OCI gedurende de period van financiële activa/verplichtingen geklasseerd als level 3 bij het begin (inclusief impact
(b) Afwikkelingen gedurende de periode van financiële activa/erplichtingen geklasseerd als level 3 bij het begin (Aankopen, Verkopen en terugbetaling van effecten)

De bewegingen in de financiële instrumenten waarvoor de reële waarde gebaseerd wordt op genoteerde prijzen of waarneembare data andere dan genoteerde prijzen vinden voornamelijk hun oorzaak in volgende elementen (in duizenden EUR):

FV 2018 Delta	Level 1	Level 2	Level 3
Aankopen/Verkopen/Terugbetalingen	-410.158	-27	5.383
IMPACT IFRS 9	-176.605	0	0
Van Level 2 naar Level 1	0	0	0
Van Level 3 naar Level 2	0	0	0
Delta t.g.v. evolutie Marktprijzen	-51.566	0	0
TOTAAL	**-638.329**	**-28**	**5.383**

Tabel FVAL.5

FV 2017 Delta	Level 1	Level 2	Level 3
Aankopen/Verkopen/Terugbetalingen	-1.277.526	0	0
Van Level 2 naar Level 1	0	0	0
Van Level 3 naar Level 2	0	0	0
Delta t.g.v. evolutie Marktprijzen	-75.191	0	0
TOTAAL	**-1.352.717**	**0**	**0**

Tabel FVAL.6

Reëlewaardehiërarchie: financiële instrumenten gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs

Activa / Verplichtingen 2018.12 in '000 EUR	*Boekwaarde (indien verschillend van reële waarde)*	*Opgenomen of vermelde reële waarden*	*Fair Value gebaseerd op genoteerde prijzen*	*Fair Value gebaseerd op andere observeerbare data dan genoteerde prijzen*	*Fair Value niet gebaseerd op marktdata*
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	22.817.320	25.049.649	154.704		24.894.945
Schuldbewijzen	176.254	154.704	154.704		
Leningen en voorschotten	22.641.066	24.894.945			24.894.945
Financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs	23.868.409	23.904.734		4.857.881	19.046.853
Deposito's	18.189.614	18.189.614			18.189.614
In schuldbewijzen belichaamde schulden	4.848.349	4.884.674		4.857.881	26.793
Overige verplichtingen	830.446	830.446			830.446

Tabel.FVAL.7

Activa / Verplichtingen 2017.12 in '000 EUR	*Boekwaarde (indien verschillend van reële waarde)*	*Opgenomen of vermelde reële waarden*	*Fair Value gebaseerd op genoteerde prijzen*	*Fair Value gebaseerd op andere observeerbare data dan genoteerde prijzen*	*Fair Value niet gebaseerd op marktdata*
Leningen en vorderingen	21.921.564	23.681.062			23.681.062
Schuldbewijzen					
Leningen en voorschotten	21.921.564	23.681.062			23.681.062
Held-to-maturity investments					
Schuldbewijzen					
Leningen en voorschotten					
Financiële verplichtingen tegen kostprijs	23.398.416	23.478.145		4.289.462	19.188.683
Deposito's	18.362.605	18.362.605			18.362.605
In schuldbewijzen belichaamde schulden	4.253.792	4.333.521		4.289.462	44.059
Overige verplichtingen	782.019	782.019			782.019

Tabel.FVAL.8

De reële waarde van de leningen en vorderingen is het resultaat van een eigen berekening, via een actualisatie van de cashflows van de kredieten met de 6-maandsswapcurve.

De financiële verplichtingen tegen kostprijs waarvoor de reële waarde werd berekend, betreffen de “covered bonds” waarvoor de reële waarde gebaseerd is op ofwel informatie opgemaakt door meer dan 20 marktparticipanten ofwel kan bekomen worden via Bloomberg.

5.3 Dag 1-resultaten

Tijdens het boekjaar 2018 werden geen dag 1-resultaten geboekt.

5.4 Toepassing van de CVA en DVA op de derivatenportefeuille

Op basis van een interne beoordeling uitgevoerd door AXA Bank Belgium, raamt het management de impact van de toepassing van CVA (“Credit Valuation Adjustment”) en DVA (“Debit Valuation Adjustment”) op de derivatenportefeuille op een bruto-CVA van 3,9 miljoen EUR en een bruto-DVA van 2,8 miljoen EUR. De netto-impact (winst) van 1,1 miljoen EUR (voor belastingen) werd op de balans opgenomen. De evolutie tegenover het saldo per eind 2017 (een winst (voor belastingen) van 3,5 miljoen EUR) zorgt bijgevolg voor een negatieve impact op de resultatenrekening (voor belastingen) in 2018 van 2,4 miljoen EUR.

IFRS 13 – *Reële waarde* definieert het concept reële waarde. Meer bepaald met betrekking tot derivaten moet er volgens deze norm een waardering van het kredietrisico worden opgenomen bij de bepaling van de reële waarde via een CVA en een DVA. De CVA waardeert het kredietrisico dat AXA Bank Belgium loopt bij tegenpartijen, terwijl de DVA het risico waardeert dat de tegenpartij loopt bij AXA Bank Belgium.

De CVA en DVA worden netto berekend per tegenpartij. CVA (DVA) is een functie van de totale blootstelling op de afsluitdatum, de credit spread van de tegenpartij (AXA Bank Belgium) en de gemiddelde resterende looptijd van de verrichtingen. De blootstelling voor de totale nettopositie bestaat uit de huidige blootstelling, namelijk het verschil tussen de waardering tegen marktwaarde op de afsluitdatum en het uitgewisselde onderpand op die datum, en de potentiële toekomstige blootstelling, namelijk de verwachte verandering in reële waarde van de positie over een periode van 10 dagen.

Deze blootstelling wordt gehandhaafd tot de gemiddelde vervaldag van de verrichtingen.

Het subelement "huidige blootstelling" evolueert in de tijd. Voor de eerste 10 dagen stemt ze overeen met het verschil tussen de reële waarde van de posities op de afsluitdatum en de waarde van het onderpand dat werd omgeruild op deze datum. Vanaf de 11de dag wordt deze huidige blootstelling vervangen door de maximale huidige blootstelling zoals die bepaald wordt door de onderpandovereenkomst (“CSA Threshold” en “Minimum Transfer Amount”) aangepast met een coëfficiënt die de gemiddelde blootstelling van de laatste 3 maanden weergeeft, verhoogd met een eventuele initieel op afsluitdatum betaalde/ontvangen marge evenals een eventueel structureel en significant verschil tussen het verstrekte/ontvangen onderpand en de waarderingen van AXA Bank Belgium. Er dient opgemerkt dat geen enkel structureel verschil werd vastgesteld eind 2018 tussen het onderpand en de waarderingen van AXA Bank Belgium.

5.5 Toepassing van de DVA op uitgegeven EMTN’s

Zie hoofdstuk 28 *Financiële verplichtingen die als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies worden aangewezen*.

6 Gebruik van schattingen en beoordelingen

AXA Bank Belgium maakt gebruik van schattingen en beoordelingen in het kader van het opstellen van haar Geconsolideerde Jaarrekening op basis van IFRS. Deze schattingen en beoordelingen worden continu getoetst en zijn gebaseerd op de ervaring uit het verleden en andere factoren, waaronder een aanvaardbare inschatting van toekomstige gebeurtenissen gebaseerd op de huidig gekende omstandigheden. Werkelijke resultaten kunnen afwijken van deze schattingen en beoordelingen.
Schattingen en beoordelingen vinden vooral plaats in de volgende gebieden:

- beoordeling van de classificatie van financiële activa op basis van het bedrijfsmodel en de karakteristieken van de contractuele kasstromen (zie hoofdstuk 2.2.2.1 *Financiële activa: waarderingscategorieën);*
- beoordeling van de classificatie van financiële verplichtingen (zie hoofdstuk 2.2.2.2 *Financiële verplichtingen: waarderingscategorieën*);
- schatting van bijzondere waardeverminderingen voor verwachte kredietverliezen op financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs en op financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeverminderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) (zie hoofdstuk 2.2.2.5 *Bijzondere waardeverminderingen*);
- beoordeling in welke mate het kredietrisico op die financiële activa significant verhoogd is en het gebruik van toekomstgerichte informatie (zie hoofdstuk 2.2.2.5 *Bijzondere waardeverminderingen*);
- schatting van waardeverminderingen voor kredietverliezen (zie hoofdstuk 2.2.2.5 *Bijzondere waardeverminderingen*);
- beoordeling van de indeling in categorieën met betrekking tot het bepalen van de reële waarde (zie hoofdstuk 5 *Reële waarde van financiële activa en verplichtingen*);
- bepaling van de reële waarde van niet-genoteerde financiële instrumenten (zie hoofdstuk 5 *Reële waarde van financiële activa en verplichtingen*);
- schatting van uitgestelde belastingvorderingen (zie hoofdstukken 2.9.3 *Schatting van uitgestelde belastingen* en 16 *Winstbelasting*);
- waardering van de CVA en DVA op derivaten en op financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies (zie hoofdstukken 5.4 *Toepassing van de CVA en DVA op de derivatenportefeuille* en 28 *Financiële verplichtingen die als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies worden aangewezen*);
- schatting van de kostprijs van verloningen in aandelen en opties (zie hoofdstuk 13.3 *Verloningen in aandelen en opties*);
- schatting van voorzieningen voor pensioenverplichtingen (zie hoofdstuk 13.2 *Pensioentoezeggingen en andere prestaties*);
- schatting van de bestaande verplichtingen die voortvloeien uit gebeurtenissen in het verleden bij de opname van andere voorzieningen (zie hoofdstuk 31 *Voorzieningen*);
- schatting van de verwachte gebruiksduur van materiële en immateriële vaste activa (zie hoofdstuk 2.10 *Materiële en immateriële vaste activa*)
- het bepalen van controle bij het opstellen van de consolidatiekring (zie hoofdstuk 25 *Investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen*.

7 Baten (lasten) uit provisies en vergoedingen

Baten uit en lasten in verband met provisies en vergoedingen in '000 EUR	2018.12	2017.12
Baten uit provisies en vergoedingen		
Effecten	33.247	30.591
Uitgiften	31.302	28.222
Aan- en verkooporders	135	100
Overige	1.811	2.270
Clearing en afwikkeling		
Trust- en zaakwaarnemende activiteiten	930	906
Vermogensbeheer		
Bewaring	930	906
Andere zaakwaarnemende transacties		
Verplichtingen uit hoofde van leningen		
Betalingsdiensten	7.682	7.177
Gestructureerde financiering		
Vergoeding voor beheersdiensten met betrekking tot effectiseringsactiviteiten		
Overige financiële diensten	48.867	24.619
TOTAAL	**90.726**	**63.293**
Lasten in verband met provisies en vergoedingen		
Provisies betaald aan tussenpersonen (acquisitiekosten)	36.759	44.271
Clearing, afwikkeling en bewaring	632	781
Overige	39.859	8.700
TOTAAL	**77.250**	**53.752**

Tabel FCIE.1

8 Gerealiseerde winsten (verliezen) op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening

Winsten of (-) verliezen bij verwijdering uit de balans van financiële activa en verplichtingen die niet als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies zijn aangewezen 2018.12 in '000 EUR	*Netto*
Schuldbewijzen	5.774
Leningen en voorschotten	3.438
Deposito's	
Uitgegeven schuldbewijzen	
Overige financiële verplichtingen	
TOTAAL	9.213

Tabel GLNPL.1

Gerealiseerde nettoresultaten op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening 2017.12 in '000 EUR	*Netto*
Voor verkoop beschikbare financiële activa	44.636
Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases)	3.269
Tot einde looptijd aangehouden beleggingen	
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	6.018
Andere	
TOTAAL	53.922

Tabel GLNPL.2

9 Winsten (verliezen) op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening

Winsten of (-) verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening 2018.12 in '000 EUR	*Netto*	*Bedrag van de verandering van de reële waarde die toe te rekenen is aan veranderingen in het kredietrisico*
Schuldbewijzen		
Leningen en voorschotten		
Deposito's		
Uitgegeven schuldbewijzen	27.921	-688
Overige financiële verplichtingen		
TOTAAL	27.921	-688

Tabel GLFVPL.1

Nettoresultaten op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening 2017.12 in '000 EUR	*Netto*	*Bedrag van de verandering van de reële waarde die toe te rekenen is aan veranderingen in het kredietrisico*
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening		
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	10.604	
TOTAAL	10.604	

Tabel GLFVPL.2

10 Winsten (verliezen) uit administratieve verwerking van afdekkingstransacties

Nettoresultaten als gevolg van de administratieve verwerking van afdekkingstransacties 2018.12 in '000 EUR	*Netto*
Wijzigingen in de reële waarde van het afdekkingsinstrument (inclusief stopzettingen)	-50.124
Wijzigingen in de reële waarde van het afgedekte instrument m.b.t. het afgedekte risico	51.052
Ineffectiviteit in verlies en winst ingevolge kasstroomafdekkingen	
Ineffectiviteit in verlies en winst ingevolge afdekkingen van netto-investeringen in buitenlandse vestigingen	
TOTAAL	928

Tabel GLHA.1

Nettoresultaten als gevolg van de administratieve verwerking van afdekkingstransacties 2017.12 in '000 EUR	*Netto*
Wijzigingen in de reële waarde van het afdekkingsinstrument (inclusief stopzettingen)	127.325
Wijzigingen in de reële waarde van het afgedekte instrument m.b.t. het afgedekte risico	-124.986
Ineffectiviteit in verlies en winst ingevolge kasstroomafdekkingen	
Ineffectiviteit in verlies en winst ingevolge afdekkingen van netto-investeringen in buitenlandse vestigingen	
TOTAAL	2.340

Tabel GLHA.2

Inclusief de afschrijving van de wijziging in de reële waarde van de afgedekte positie.

De ineffectiviteit inzake reëlewaardeafdekkingen staat vermeld in de resultatenrekening, in de lijn lijn “Winsten (verliezen) op administratieve verwerking van afdekkingstransacties”.

11 Overige exploitatiebaten en -lasten

Overige exploitatiebaten en -lasten in '000 EUR	2018.12	2017.12
EXPLOITATIEBATEN	**21.602**	**38.417**
Materiële activa gewaardeerd volgens het herwaarderingsmodel		
Vastgoedbeleggingen		166
Huurinkomsten uit vastgoedbeleggingen		
Cumulatieve verandering in de reële waarde die in de winst- en verliesrekening wordt verwerkt, indien een vastgoedbelegging van een pool waarvoor het kostprijsmodel wordt toegepast, wordt verkocht aan een pool waarvoor het reële-waardemodel wordt toegepast		
Overige baten verbonden met vastgoedbeleggingen		
Operationele leases		
Overige	21.602	38.251
EXPLOITATIELASTEN	**2**	**1.467**
Materiële activa gewaardeerd volgens het herwaarderingsmodel		
Vastgoedbeleggingen		
Directe exploitatielasten (inclusief reparatie en onderhoud) die voortvloeien uit vastgoedbeleggingen die tijdens de periode huurinkomsten hebben gegenereerd		
Directe exploitatielasten (inclusief reparatie en onderhoud) die voortvloeien uit vastgoedbeleggingen die tijdens de periode geen huurinkomsten hebben gegenereerd		
Cumulatieve verandering in de reële waarde die in de winst- en verliesrekening wordt verwerkt, indien een vastgoedbelegging van een pool waarvoor het kostprijsmodel wordt toegepast, wordt verkocht aan een pool waarvoor het reële-waardemodel wordt toegepast		
Operationele leases		1.465
Overige	2	2
TOTAAL	**21.600**	**36.951**

Tabel OONI.1

12 Operationele leasing

Leasingactiviteiten als leasinggever, behoren niet tot het activiteitsdomein van AXA Bank Belgium.
Als leasingnemer heeft AXA Bank Belgium enkel operationele-leasingcontracten.
Deze worden met betrekking tot de huur van de bedrijfswagens en fietsen evenals de huur van bedrijfsgebouwen hierna vermeld.

Activa aangehouden als een lessee in het kader van een operationele lease 2018.12 in '000 EUR	*Totaal van de toekomstige minimale leasebetalingen ter zake van nietopzegbare operationele leases*	*Totaal van de toekomstige minimale subleasebetalingen die men verwacht te ontvangen ter zake van niet-opzegbare subleases*	*Minimale leasebetalingen die als last zijn opgenomen*	*Voorwaardelijke leasebetalingen die als last zijn opgenomen*	*Subleasebetalingen die als last zijn opgenomen*
Voor de lessee - Resterende looptijd					
< 1 jaar	1.256		1.519		
> 1 jaar ≤ 5 jaar	1.501				
> 5 jaar	52				
TOTAAL NOMINAAL BEDRAG	**2.809**		**1.519**		

Tabel OLA.1

Activa aangehouden als een lessee in het kader van een operationele lease 2017.12 in '000 EUR	*Totaal van de toekomstige minimale leasebetalingen ter zake van nietopzegbare operationele leases*	*Totaal van de toekomstige minimale subleasebetalingen die men verwacht te ontvangen ter zake van niet-opzegbare subleases*	*Minimale leasebetalingen die als last zijn opgenomen*	*Voorwaardelijke leasebetalingen die als last zijn opgenomen*	*Subleasebetalingen die als last zijn opgenomen*
Voor de lessee - Resterende looptijd					
< 1 jaar	1.079		1.465		
> 1 jaar ≤ 5 jaar	1.710				
> 5 jaar	53				
TOTAAL NOMINAAL BEDRAG	**2.842**		**1.465**		

Tabel OLA.2

13 Personeelslasten

13.1 Samenstelling van de personeelsuitgaven

Personeelsuitgaven in '000 EUR	2018.12	2017.12
Bezoldigingen	59.309	59.257
Sociale lasten	15.369	22.888
Rust- en overlevingspensioenen en soortgelijke uitgaven	1.228	1.850
Op aandelen gebaseerde betalingen		
Andere	17.021	4.855
TOTAAL	**92.928**	**88.850**

Tabel PE.1

13.2 Pensioentoezeggingen en andere prestaties

13.2.1 Algemene principes

13.2.1.1 Pensioenregelingen van het type toegezegde pensioenen

De geëvalueerde regelingen vertegenwoordigen enerzijds de pensioenregelingen en anderzijds de medische voordelen die verbonden zijn aan de hospitalisatiedekkingen na het pensioen.

AXA Bank Belgium beschikt over 13 pensioenregelingen waarvan er 7 wettelijk zijn gestructureerd als pensioenregelingen van het type toegezegde bijdragen.

De pensioenstelsels zijn onderworpen aan de in België geldende prudentiële en sociale regels, meer bepaald aan de wet op de aanvullende pensioenen (WAP).

In overeenstemming met de Belgische wetgeving die geldt voor de pensioenregelingen van de tweede pijler (de wet op de aanvullende pensioenen), moeten alle Belgische pensioenregelingen van het type toegezegde bijdragen onder de IFRS-standaarden worden beschouwd als pensioenregelingen van het type toegezegde pensioenen. De wet op de aanvullende pensioenen bepaalt dat in het kader van de pensioenregelingen van het type toegezegde bijdragen, de werkgever een rendement van minstens 3,75% moet voorzien op de persoonlijke bijdrage van de werknemer en 3,25% op de werkgeversbijdragen. Vanaf 2016 wordt dit minimale rendementspercentage een variabele rentevoet die gebaseerd is op de Belgische OLO-overheidsobligaties, maar met een minimumrendement dat vastgelegd is op 1,75% en een maximumrendement dat vastgelegd is op 3,75%.

Vanwege dit minimumrendement dat in België moet worden gewaarborgd voor de pensioenregelingen van het type toegezegde bijdragen, is de werkgever blootgesteld aan een financieel risico (er is een wettelijke verplichting om aanvullende bijdragen te betalen als het rendement van de onderliggende activa niet voldoet aan de wettelijke vereisten, door alle personeelsverloningen met betrekking tot de werknemersprestaties tijdens de lopende en vorige periode te betalen). Deze pensioenregelingen moeten bijgevolg worden geclassificeerd en geboekt als pensioenregelingen van het type toegezegde pensioenen onder IAS 19 - *Personeelsbeloningen*.

Voor dit type pensioenregelingen worden de volgende boekhoudmethodes gebruikt om de activa en verplichtingen te waarderen:

- De contante verplichting (of "defined benefit obligation") wordt bepaald door de gewaarborgde minimumreserve op de berekeningsdatum te projecteren tegen de minimaal gewaarborgde rentevoet tot de veronderstelde pensioendatum, en die vervolgens te actualiseren aan de hand van de weerhouden discontovoet, rekening houdend met de overlevings- en vertrekveronderstellingen.
- De reële waarde van de activa ("assets") wordt bepaald op basis van de reëel samengestelde reserves (op basis van de stortingen en reële rendementen op de berekeningsdatum).

Anderzijds biedt AXA Bank Belgium hospitalisatiedekkingen aan zijn werknemers die met pensioen vertrekken. De geboden waarborgen zijn voor een groot deel van de werknemers gelijkaardig aan de waarborgen die geboden worden tijdens de activiteitsperiode. AXA Bank Belgium financiert deels deze voordelen die toegekend worden aan het personeel na de pensionering.

De economische veronderstellingen die werden gebruikt voor de waardering van elke regeling op 31 december van het jaar, zijn de volgende:

	2018	2017	2016	2015	2014
Discontovoet	1,55%	1,45%	1,50%	2,30%	1,80%
Inflatievoet	1,70%	1,60%	1,60%	1,60%	2,00%
Percentage loonsverhogingen	2,40%	2,30%	2,60%	2,60%	3,00%

Tabel PE.2

De evolutie van de kosten voor de gezondheidszorg wordt op 2% per jaar geraamd.
De sterftetafels die voor de beoordelingen van de toezeggingen worden gebruikt, zijn de sterftetafels MR/FR (Koninklijk besluit van 14 november 2003 betreffende de levensverzekeringsactiviteit) met een leeftijdsverlaging van 5 jaar.
De veronderstelde pensioenleeftijd is 65 jaar, om rekening te houden met de verwachte trends op lange termijn.
Het percentage waarschijnlijkheid van vertrek voor de pensionering wordt vastgesteld per leeftijd overeenkomstig de onderstaande tabel:

Leeftijd	percentage
< 20 jaar	0,0%
20 jaar <= 24 jaar	8,0%
25 jaar <= 29 jaar	8,0%
30 jaar <= 34 jaar	8,0%
35 jaar <= 39 jaar	5,0%
40 jaar <= 44 jaar	3,5%
45 jaar <= 49 jaar	3,0%
50 jaar <= 54 jaar	2,0%
55 jaar <= 59 jaar	1,8%
60 jaar <= 65 jaar	1,8%

Tabel PE.3

Al deze veronderstellingen werden bepaald in overeenstemming met de statistische waarnemingen voor de betrokken populaties en met de economische verwachtingen:

- de disconteringsvoet wordt bepaald op de afsluitdatum op basis van de marktrente voor AA-bedrijfsobligaties van de eurozone en in functie van de duration en de kenmerken van de regelingen. De duration van de verbintenissen bedraagt ongeveer 10,2 jaar op het einde van 2018 tegenover ongeveer 10,4 jaar op het einde van 2017.
- door een verlaging van de disconteringsvoet met 0,5% zou de totale DBO ("defined benefit obligation", actuariële schuld) wijzigen met +5,4% alsook de kostprijs voor de diensten geleverd gedurende de periode met +5,2%.
- door een verhoging van de disconteringsvoet met 0,5% zou de totale DBO wijzigen met -4,7% alsook de kostprijs voor de diensten geleverd gedurende de periode met -4,7%.
- door een stijging van het inflatiepercentage met 0,5% zou de totale DBO wijzigen met +2,6% en de kostprijs voor de diensten geleverd gedurende de periode met +3,5%.

- door een stijging van het inflatiepercentage van de medische kosten met 0,5% zou de totale DBO wijzigen met +0,3% en de kostprijs voor de diensten geleverd gedurende de periode met +0,5%.
- door een stijging van een aangroei van de lonen met 0,5% zou de totale DBO wijzigen met +5,4% en de kostprijs van de diensten geleverd gedurende de periode met +6,6%.

Jaarlijkse variatie van de pensioentoezeggingen en andere prestaties

De jaarlijkse evolutie van de actuariële schuld ("Defined Benefit Obligation") wordt berekend op basis van de volgende elementen:

- de aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten ("service cost", vertegenwoordigt de toename van de actuariële schuld voor een bijkomend dienstjaar);
- de intrest op de actuariële schuld, die de disconteringsvoet op een jaar vertegenwoordigt ("interest cost");
- de werknemersbijdragen;
- de wijzigingen van de regelingen (wijziging van regeling, vermindering van rechten, vereffening van rechten, overnames en verkopen, enz.) – in dat kader valt de transfer van enkele personeelsleden van AXA Tech naar AXA Bank Belgium te noteren ;
- de actuariële winst en verlies (als gevolg van wijzigingen van de veronderstellingen en de ervaring);
- de door de werkgever en de activa betaalde prestaties ("benefits paid").

13.2.2 Informatie gepresenteerd in de balans

De informatie die in de balans wordt gepresenteerd voor de pensioentoezeggingen en andere prestaties, is het verschil tussen de actuariële schuld en de reële waarde van de fondsbeleggingen. Wanneer dit verschil positief is, wordt er een provisie opgenomen. Wanneer dit verschil negatief is, wordt er een voorafbetaalde kost opgenomen in de balans.

Bovendien, en in overeenstemming met IAS 19 - *Personeelsbeloningen*, wordt er een activacategorie, "afzonderlijke actiefpost" ("separate assets") geheten, in de balans opgenomen. De IFRS-standaarden hebben het concept "afzonderlijke actiefpost" gecreëerd, activa die niet van de actuariële schuld kunnen worden afgetrokken. Binnen AXA Bank Belgium zijn de afzonderlijke actiefposten verzekeringscontracten, uitgegeven door bepaalde dochterondernemingen van de Groep om hun vastebijdrageregelingen te dekken. In boekhoudtermen is het gevolg van de afzonderlijke actiefposten een toename van de voorafbetaalde provisie of een daling van de voorafbetaalde kost. Deze activa worden gepresenteerd in een apart gedeelte van de volgende tabel. Omdat deze activa alleen ter beschikking zijn van de eventuele schuldeisers in geval van faillissement, is hun economische aard dus gelijkaardig aan die van de fondsbeleggingen als de exploitatie wordt voortgezet. Omdat deze activa beschikbaar worden gesteld via een verzekeringscontract, verplichten de IFRS-standaarden echter om ze in de categorie "afzonderlijke actiefposten" op te nemen en dit ondanks hun economische aard.

Op basis van de IAS 19-regels neemt AXA Bank Belgium alle actuariële winsten en verliezen op in een aparte regel van de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI).

De actuariële winsten en verliezen worden gedefinieerd als aanpassingen die te wijten zijn aan veranderingen in de actuariële veronderstellingen en ervaringsaanpassingen (evoluties van de kenmerken van de populatie tussen twee waarderingen). De actuariële winsten en verliezen omvatten ook de verschillen tussen het verwachte rendement (dat overeenstemt met de disconteringsvoet in overeenstemming met IAS 19) en het reële rendement van de financiële beleggingen.

De norm IAS 19 legt ook op dat de taksen en sociale bijdragen die van toepassing zijn op de pensioenstelsels en de gezondheidszorgstelsels in België ten laste worden genomen.

De onderstaande tabel toont de evolutie van de actuariële schuld en de verschillen in de fondsbeleggingen van de pensioenregelingen en andere prestaties volgens de categorieën "fondsbeleggingen" en "afzonderlijke actiefposten" op 31 december 2018.

(In '000 EUR)	12.2018	12.2017
Evolutie van de verplichting		
Actuariële schuld aan het begin van de periode	152.292	161.193
Pensioenkosten	5.388	5.728
Interest op de actuariële schuld	1.720	1.792
Werknemersbijdragen	313	343
Wijzigingen van stelsel (incl. overnames en overdrachten)	2.888	
Actuariële winsten (verliezen) ten gevolge van op ervaring gebaseerde wijzigingen	1.115	-2.195
Actuariële verschillen ten gevolge van wijzigingen in de demografische veronderstellingen		-2.018
Actuariële verschillen ten gevolge van wijzigingen in de financiële veronderstellingen	-902	-3.876
Betaalde prestaties	-6.079	-8.591
Prestaties direct betaald door de werkgever	-117	-84
Opname van DC-plannen		
Inperkingen en afwikkelingen		
Actuariële schuld op het einde van de periode (A)	**156.618**	**152.292**
Evolutie van de fondsbeleggingen		
Reële waarde van de fondsbeleggingen aan het begin van de periode	10.428	10.860
Impliciet rendement van de fondsbeleggingen		115
Reëel rendement van de fondsbeleggingen, met uitsluiting van het impliciet rendement van de fondsbeleggingen		285
Werkgeversbijdragen		
Werknemersbijdragen		9
Inkomende (uitgaande) transfers (incl. overnames en overdrachten)	-10.428	
Betaalde prestaties		-841
Wisselkoerseffecten		
Reële waarde van de fondsbeleggingen op het einde van de periode (B)	**0**	**10.428**
Evolutie van de afzonderlijke actiefposten		
Reële waarde van de afzonderlijke actiefposten aan het begin van de periode	93.891	91.412
Impliciet rendement van de afzonderlijke actiefposten	1.160	1.000
Reëel rendement van de afzonderlijke actiefposten, met uitsluiting van het impliciet rendement van de afzonderlijke actiefposten	1.242	2.450
Werkgeversbijdragen	6.468	6.528
Werknemersbijdragen	313	334
Inkomende (uitgaande) transfers (incl. overnames en overdrachten)	12.204	
Betaalde prestaties	-6.195	-7.834
Wisselkoerseffecten		
Opname van DC-plannen		
Reële waarde van de afzonderlijke actiefposten op het einde van de periode	**109.083**	**93.891**
Financiering van de verplichtingen		
Ondergefinancierde stelsels (plan per plan)	-156.618	-141.864
Overgefinancierde stelsels (plan per plan)		
Niet-gefinancierde verplichtingen (B)-(A)	-156.618	-141.864
Kosten van de vorige niet-toegerekende diensten		
Gecumuleerde impact van de plafonnering van de activa		
Verplichtingen opgenomen in de resultatenrekening (exclusief afzonderlijke actiefposten)		
Vastgestelde activa		
Opgenomen provisies	-156.618	-141.864
Nettopositie (exclusief afzonderlijke actiefposten)	**-156.618**	**-141.864**
Netto economische financiering (waarvan afzonderlijke actiefposten)		
Nettopositie (exclusief afzonderlijke actiefposten)	-156.618	-141.864
Reële waarde van de afzonderlijke actiefposten op het einde van de periode	109.083	93.891
Netto economische financiering (waarvan afzonderlijke actiefposten)	**-47.535**	**-47.973**

Tabel PE.4

Dit verschil is voornamelijk te verklaren door

- de verandering in de financiële en demografische veronderstellingen (zie hoofdstuk 13.2.1.1 *Pensioenregelingen van het type toegezegde pensioenen*)
- de omzetting van het pensioenfonds ex-Anhyp naar een verzekeringscontract bij AXA Belgium
- de transfer van enkele personeelsleden van AXA Tech naar AXA Bank Belgium.

13.2.3 Jaarlijkse kost van de pensioenen en de andere prestaties

De jaarlijkse kost van de pensioenen en de andere prestaties ("pension and other benefits expense"), die in de winst- en verliesrekening werd opgenomen (inbegrepen in de "kost van de pensioentoezeggingen en andere prestaties"), wordt hieronder gepresenteerd op 31 december 2017 en 2018:

(In '000 EUR)	12.2018	12.2017
Jaarlijkse kost van de pensioenen en andere prestaties		
Pensioenkosten	6.812	6.071
Vereffeningen, verminderingen	0	
Werknemersbijdragen	-313	-343
Interest op de actuariële schuld	1.720	1.792
Impliciet rendement van de fondsbeleggingen / afzonderlijke actiefposten	-1.160	-1.115
Jaarlijkse kost van de pensioenen en andere prestaties	**7.058**	**6.405**

Tabel PE.5

13.2.4 Evolutie van de provisie op de balans (exclusief afzonderlijke actiefposten)

De evolutie van de provisie op de balans tussen 1 januari 2018 en 31 december 2018 toont enkel de evolutie van de provisie die is opgenomen in de jaarrekening van AXA Bank Belgium. Deze vergelijking houdt geen rekening met de afzonderlijke actiefposten ("separate assets"). Ze vertegenwoordigt bijgevolg niet helemaal de economische realiteit. De onderstaande tabel toont de gedetailleerde evolutie op het passief van de balans, met de afzonderlijke actiefposten toegevoegd op het einde van elk boekjaar.

De afzonderlijke actiefposten vertegenwoordigen de reële waarde van de activa die de verplichtingen dekken voor de toezeggingen met vaste prestaties die tegelijk worden gedekt door de verzekeringspolissen die bij AXA Bank Belgium werden onderschreven, die de werknemers directe rechten geven, en door de verzekeringspolissen met verbonden partijen die zich buiten de consolidatiekring bevinden. In deze omstandigheden kunnen deze activa niet worden aangemerkt als activa van stelsels die in mindering komen van de toezeggingen, maar vertegenwoordigen ze rechten op terugbetaling, geboekt als aparte actiefposten, overeenkomstig de aanbevelingen van de IAS 19-standaard.

De evolutie van de netto economische financiering van de verplichtingen tussen 1 januari 2018 en 31 december 2018 weerspiegelt de evolutie van de provisie die in de rekeningen van AXA Bank Belgium werd opgenomen en de evolutie van de afzonderlijke actiefposten.

(in '000 EUR)	12.2018	12.2017
Evolutie van de provisie op de balans		
Provisie op de balans aan het begin van de periode	**-141.864**	**-150.333**
Jaarlijks kost van de pensioenen en de andere prestaties	-7.421	-7.739
Werkgeversbijdragen		
Werknemerprestaties	117	84
Prestaties betaald door de afzonderlijke actiefposten	6.079	7.750
Actuariële winsten en verliezen opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten (Overige onderdelen van het totaalresultaat)	-213	8.374
Wijziging van regime	-13.316	
Provisie op de balans op het einde van de periode	**-156.618**	**-141.864**
Reële waarde van de afzonderlijke actiefposten op het einde van de periode	109.083	93.891
Netto economische financiering van de verplichtingen op het einde van de periode	**-47.535**	**-47.973**

Tabel PE.6

Hierbij valt het effect aan te stippen van

- de transfer van enkele personeelsleden van AXA Tech naar AXA Bank Belgium (geboekt via de resultatenrekening)
- de omzetting van het pensioenfonds ex-Anhyp naar een verzekeringscontract bij AXA Belgium.

Deze stijging van de schuld is opgenomen in de lijn "Wijziging pensioenfonds".

13.2.5 Toekomstige betalingen (betaalde prestaties en werkgeversbijdragen)

Raming van de toekomstige te betalen prestaties

De verwachte toekomstige prestaties bedragen 2,5 miljoen EUR voor 2019 en 3,4 miljoen EUR voor 2020. Deze bedragen kunnen variëren afhankelijk van de verschillen tussen de veronderstellingen en de realiteit in de komende jaren.

Verwachte werkgeversbijdragen voor de fondsbeleggingen en afzonderlijke actiefposten

De entiteiten moeten jaarlijks de kost van de rechten op prestaties financieren waarvoor de bijdragen worden bepaald als percentage van de lonen die recht geven op pensioen afhankelijk van de leeftijdsklasse of de anciënniteit van de begunstigden. Het geraamde bedrag van de door de werkgever te betalen bijdragen in 2019 in het kader van de pensioentoezeggingen bedraagt 5,9 miljoen EUR. Dit bedrag kan variëren afhankelijk van de verschillen tussen de veronderstellingen en de realiteit in de komende jaren en vertegenwoordigt de bijdragen zonder direct verband met de pensioenkost en de andere IFRS-prestaties.

13.2.6 Fondsbeleggingen

Als gevolg van de lange looptijd van de pensioentoezegging, bestaan de fondsbeleggingen in het algemeen uit aandelen, obligaties en vastgoed.

De fondsbeleggingen van AXA Bank Belgium zijn voornamelijk verzekeringscontracten met een gewaarborgd rendement. Deze contracten werden onderschreven bij AXA Belgium.

Voor het stelsel ex-Anhyp dat sinds 1 juli 1983 bestaat, was het financieringsvehikel een pensioenfonds tot en met 31 december 2017. De financiële activa van het fonds werden eind 2017 gerealiseerd. De overdracht van de actieve aangeslotenen naar een groepsverzekering bij AXA Belgium werd begin 2018 uitgevoerd.

13.3 Verloningen in aandelen en opties

13.3.1 Algemene principes

De hieronder vermelde instrumenten voor vergoeding in aandelen zijn voornamelijk instrumenten die aflopen in aandelen, maar omvatten ook instrumenten die aflopen in geld. De eenheidskosten van de instrumenten voor vergoeding in aandelen met afloop in aandelen variëren niet voor een gegeven plan, terwijl die van de instrumenten met afloop in geld bij elke afsluiting worden geactualiseerd.
De totale kost voor AXA Bank Belgium is niet significant voor 2018.

13.3.2 Aandelenopties AXA SA (“Stock-options AXA SA”)

De “Senior Executives” van de Groep konden tot 2016 opties op aandelen van AXA ontvangen in het kader van aandelenoptieplannen van de onderneming. De voorwaarden voor elke toekenning van aandelen konden variëren. Zo werden vorig jaar de opties toegekend tegen een prijs die niet lager was dan het gemiddelde van de slotkoersen van AXA op de beurs van Parijs gedurende de 20 noteringsdagen die aan de toekenning voorafgaan. Deze zijn geldig gedurende maximaal 10 jaar en in het algemeen uitoefenbaar in schijven van 33,33% per jaar van de derde tot de vijfde verjaardag van de datum van de toekenning van de opties.
Voor de begunstigden zijn de toegekende opties op aandelen onvoorwaardelijk verworven voor de twee eerste schijven, terwijl de derde schijf uitoefenbaar is indien een voorwaarde voor de prestatie van het aandeel van AXA tegenover de benchmarkindex "SXIP " vervuld is.

De volgende tabel geeft een overzicht van de opties in omloop.

2018.12	Options (in '000 EUR)	Gemiddelde prijs (in '000 EUR)
In omloop op 1/1	114,4	
Toevoegingen	0,0	
Verhoging kapitaal	0,0	
Uitgeoefend	-12,3	15,65
Vervallen en geanuleerde opties	-19,6	21,16
Andere bewegingen	-1,9	
In omloop op 31/12	**80,6**	**14,64**

Tabel PE.7

2017.12	Options (in '000 EUR)	Gemiddelde prijs (in '000 EUR)
In omloop op 1/1	402,4	
Toevoegingen	0,0	
Verhoging kapitaal	0,0	
Uitgeoefend	-28,8	14,82
Vervallen en geanuleerde opties	-75,8	32,95
Correctie	-72,3	
Andere bewegingen	-111,1	
In omloop op 31/12	**114,4**	**18,91**

Tabel PE.8

Het aantal opties in omloop en het aantal uitoefenbare opties per 31 december 2018 wordt hieronder weergegeven, per datum van toekenning:

Datum van toekenning	Uitoefenprijs	In omloop	Uitoefenbaar
2009-03-20	9,76 €	4.413,00	4.413,00
2010-03-19	15,43 €	7.780,00	7.780,00
2011-03-18	14,73 €	13.793,00	13.793,00
2012-03-16	12,22 €	7.000,00	7.000,00
2013-03-22	13,81 €	4.800,00	4.800,00
2014-03-24	18,68 €	17.470,00	17.470,00
2015-06-19	22,90 €	6.410,00	4.273,33
2016-06-06	21,52 €	18.886,00	6.295,33

Tabel PE.9

Het “Black & Scholes”-model voor de waardering van opties werd gebruikt om de reële waarde van de opties op aandelen van AXA te bepalen. Het gevolg van de uitoefening van opties voor hun vervaltermijn wordt in aanmerking genomen aan de hand van een hypothese voor de verwachte levensduur die voortkomt uit de waarneming van de historische gegevens. De volatiliteit van het aandeel van AXA wordt geraamd met de methode van de impliciete volatiliteit, gevalideerd door middel van een analyse van de historische volatiliteit, om zich van de coherentie van de hypothese te vergewissen. De hypothese voor het verwachte dividend van het aandeel van AXA is op de marktconsensus gebaseerd. Het risicovrije rendement komt voort uit de rentecurve van de “Euro Swap”, voor de overeenkomstige maturiteit.

13.3.3 Aandelenplan AXA SA ("Shareplan AXA SA")

AXA geeft haar werknemers de mogelijkheid om aandeelhouder te worden, dankzij een bijzondere uitgifte die voor hen is voorbehouden. In de landen die aan de wettelijke en fiscale eisen voldoen, worden twee investeringsmogelijkheden voorgesteld: het klassieke aandeelhoudersplan en het plan met hefboomeffect.

Het klassieke plan geeft de werknemers de mogelijkheid om, op basis van hun initiële inbreng, in te tekenen op aandelen van AXA (via het Gemeenschappelijke beleggingsfonds van de onderneming of door rechtstreeks gehouden aandelen) met een maximale korting van 20%. Deze aandelen zijn onbeschikbaar gedurende 5 jaar (tenzij in het geval van een vervroegde vrijgave zoals voorzien door de toepasselijk reglementering). De werknemers dragen het risico van alle evoluties van het aandeel tegenover de intekenprijs.

Het plan met hefboomwerking geeft de werknemers de mogelijkheid om, op basis van 10 maal hun initiële inbreng, in te tekenen op aandelen van AXA (via het Gemeenschappelijke beleggingsfonds van de onderneming of door rechtstreeks gehouden aandelen) met een korting van 5,85%. De hefboomwerking op de persoonlijke inbreng van de werknemers gebeurt in de vorm van een lening (zonder verhaal op de werknemer boven de waarde van de aandelen) die door een derde bank wordt verleend. Deze aandelen zijn onbeschikbaar gedurende 5 jaar (tenzij in het geval van een vervroegde vrijgave zoals voorzien door de toepasselijk reglementering). De werknemers die aan het plan met hefboomwerking deelnemen, krijgen de garantie van hun aanvankelijke persoonlijke inbreng maar ook een bepaald percentage van de waardeverhoging van het aandeel (tegenover de onverminderde referentieprijs), voor het totaal van het geïnvesteerde bedrag.

Op het einde van de onbeschikbaarheidsperiode van 5 jaar kunnen de werknemers naar keuze: hun spaartegoed afkopen (uitstap in speciën) of hun in de formule met hefboomwerking geïnvesteerde tegoed overdragen naar het klassieke fonds.

De kosten van dit aandeelhoudersplan worden gewaardeerd door rekening te houden met de beperking van 5 jaar voor de werknemer. De gekozen aanpak waardeert het aandeel aan de hand van een replicatiestrategie waarin de deelnemer het aandeel op de beurs zou verkopen na de beperkingstermijn van 5 jaar, en het bedrag zou lenen dat nodig is om een onmiddellijk vrij aandeel te kopen, met financiering van de lening door de verkoop op termijn en de tijdens de beperkingsperiode uitgekeerde dividenden. Voor het plan met hefboomwerking moet men aan de kosten van het plan de opportuniteitswinst toevoegen die impliciet door AXA wordt geboden, aangezien het haar werknemers laat genieten van de institutionele koers (en niet de beurskoers) voor de derivaten.

In het afgesloten boekjaar heeft de Groep AXA in het kader van het beleid voor aandeelhouderschap van de werknemers van de Groep aan haar werknemers voorgesteld in te tekenen op een gereserveerde kapitaalverhoging, tegen een koers van 18,56 EUR voor het klassieke plan (20% korting tegenover de referentieprijs van 23,19 EUR, berekend op het gemiddelde van de 20 slotkoersen op de beurs voor de datum van de bekendmaking) en 21,83 EUR voor het plan met hefboomwerking (5,85% korting tegenover de referentiekoers). De werknemers van AXA Bank Belgium hebben ingetekend voor een bedrag van 0,7 miljoen EUR.

	2018		2017	
	Plan traditioneel aandeelhoudersschap	Leverageplan	Plan traditioneel aandeelhoudersschap	Leverageplan
Looptijd (in jaren)	5	5	5	5
[A] Korting	20,00%	5,86%	20.00%	8,98%
Referentieprijs (in '000 EUR)	23,19	23,19	25,23	25,23
Inschrijvingsprijs (in '000 EUR)	18,56	21,83	20,19	22,96
Rentevoet op werknemersleningen	6,64%	7,16%	6,64%	7,16%
Risicovrije rentevoet op 5 jaar (eurogebied)	0,23%	0,23%	0,23%	0,23%
Dividendpercentage	5,53%	5,53%	5,53%	5,53%
Vroegtijdige uitstap	1,43%	1,43%	1,43%	1,43%
Debetrentevoeten	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Volatiliteitsspread retail/institutionelen	N/A	2,50%	N/A	2,50%
[B] Kosten wegens onbeschikbaarheid op de markt	19,61%	5,83%	19,61%	8,95%
[C] Gemeten winstopportuniteit	N/A	1,92%	0,00%	1,92%

Tabel PE.10

13.3.4 Prestatiegerelateerde aandelen ("Performance shares")

In 2013 heeft AXA de gemeenschappelijke voorwaarden vastgelegd voor de toekenning van prestatiegerelateerde aandelen aan de werknemers die daarvoor in aanmerking komen. Volgens de voorwaarden van het plan, hebben de begunstigden van de prestatiegerelateerde aandelen het recht om op de afrekendatum een bepaald aantal aandelen van AXA te ontvangen op basis van het bereiken van de door AXA gedefinieerde prestatiecriteria. De periode voor het meten van de prestatie is 2 jaar. De periode voor de verwerving van de rechten is 3 jaar. De uitbetaling van de toegekende prestatiegerelateerde aandelen (plan 2013) gebeurt in aandelen.

Vanaf 2014 bedraagt de prestatieperiode 2 jaar voor de eerste schijf en 3 jaar voor de tweede schijf, gevolgd door een uitgestelde verwervingsperiode van 1 jaar.

Voor de toegekende prestatiegerelateerde aandelen vanaf 2015 bedraagt de prestatieperiode 3 jaar gevolgd door een uitgestelde verwervingsperiode van 1 jaar.

14 Algemene en administratieve uitgaven

Algemene en administratieve uitgaven in '000 EUR	2018.12	2017.12
Marketingkosten	5.682	7.921
Honoraria	15.417	18.335
IT-uitgaven	35.621	40.779
Betaalde en ontvangen huurgelden	-1.541	-1.498
Operationele leases	1.519	
Bankentaksen	42.341	47.947
Andere (inclusief uitzendpersoneel)	37.009	33.135
TOTAAL	136.048	146.617

Tabel GAE.1

Vanaf 2018 worden de bankentaksen afzonderlijk getoond. De vergelijkende cijfers 2017 werden aangepast.

Bankentaksen

De belastbare basis voor de bankentaks is het rekenkundig gemiddelde van het maandelijkse bedrag van de rubriek “Schulden tegenover cliënten” in de Schema A-rapportering van het jaar dat het fiscale jaar voorafgaat. Het tarief van de taks bedraagt momenteel 0,13231% (het heffingstarief zal normaal jaarlijks door de wetgever worden aangepast op basis van nieuwe gegevens betreffende de belastbare basis en de beoogde begrotingsdoelstellingen). Op basis daarvan bedraagt het totaalbedrag aan bankentaks voor 42,3 miljoen EUR voor AXA Bank Belgium.

Bijdrage aan het “Single Resolution Mechanism”

Het “Single Resolution Mechanism” (SRM) is een van de pijlers van de Bankenunie van de Europese Unie. Het SRM werd opgericht op 19 augustus 2014 en is rechtstreeks verantwoordelijk voor de afwikkeling van de entiteiten en groepen die gecontroleerd worden door de Europese Centrale Bank (ECB). Het gecentraliseerde beslissingsmodel is gebouwd rond de “Single Resolution Board” (SRB).
In 2018 zijn de bijdragen gebaseerd op een combinatie van 2 richtlijnen:

- 33% op basis van een doelstelling op nationaal niveau (het Belgische depositogarantiesysteem);
- 67% op basis van een doelstelling op het niveau van de Bankunie.

Deze percentages zullen geleidelijk evolueren gedurende de volgende jaren om 100% Bankenunie te worden tegen 2023.
De bijdragen van elke instelling zijn bepaald in verhouding tot het relatieve risicoprofiel, gebaseerd op een gedetailleerde berekeningsmethodologie. Voor 2018 bedraagt de bijdrage van AXA Bank Belgium 5,1 miljoen EUR.
In toepassing van de EU-richtlijnen heeft de SRB bovendien beslist dat 15% van de verplichte bijdrage in 2018 onder de vorm van “irrevocable payment commitments” (IPC’s) mag gebeuren.
IPC’s kunnen gedefinieerd worden als een verplichting van kredietinstellingen om de bijdrage in de toekomst te betalen. De IPC’s worden verplicht afgedekt door een contante waarborg voor hetzelfde bedrag als de IPC’s. De SRB heeft het recht om betaling te eisen van de IPC op eenvoudig verzoek.
In tegenstelling tot contante bijdragen, die in resultaat worden geboekt bij betaling, worden IPC’s en de contante waarborgen als mogelijke verplichtingen beschouwd voor IFRS. Mogelijke verplichtingen worden niet op de balans of in resultaat verantwoord, maar wel vermeld in de jaarrekening indien de mogelijkheid tot contante betaling niet hypothetisch is.
Van zodra de contante waarborg aan de SRB wordt overgemaakt, wordt het contante bedrag op de balans overgeboekt van “Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken” naar “Andere activa”.
Gezien er momenteel geen aanwijzingen zijn dat de SRB contante betaling zou eisen (en er dus geen verplichting op balansdatum bestaat) werd geen voorziening aangelegd.
AXA Bank Belgium heeft IPC’s gebruikt als betaling van de bijdrage in 2018 voor een bedrag van 0,8 miljoen EUR.

15 Bijzondere waardeverminderingen

2018.12 in '000 EUR	Stap 1			Stap 2			Stap 3		
	Achterstallig ≤ 30 dagen	*Achterstallig > 30 dagen & ≤ 90 dagen*	*Achterstallig > 90 dagen*	*Achterstallig ≤ 30 dagen*	*Achterstallig > 30 dagen & ≤ 90 dagen*	*Achterstallig > 90 dagen*	*Achterstallig ≤ 30 dagen*	*Achterstallig > 30 dagen & ≤ 90 dagen*	*Achterstallig > 90 dagen*
Schuldbewijzen uitgegeven door									
Centrale overheden									
Kredietinstellingen									
Andere instellingen dan kredietinstellingen									
Ondernemingen									
Leningen & voorschotten aan	739.681	10		253.997	115.803	73	38.115	50.807	101.070
Centrale overheden	3			8		0			
Kredietinstellingen									
Andere instellingen dan kredietinstellingen	17.769			6.078	1.001	1	2.056	2.774	2.051
Ondernemingen	22.837	2		17.462	4.828	13	1.961	3.127	8.841
Particulieren	699.072	8		230.448	109.974	59	34.097	44.905	90.178
Handelswissels & eigen accepten									
Financiële leases									
Geëffectiseerde leningen									
Consumentenkrediet	78.203	6		17.714	8.410		344	392	3.332
Hypothecaire leningen	612.334	1		205.767	98.887	1	32.855	42.608	80.780
Leningen op termijn	8.295	1		6.353	2.072		803	1.805	4.458
Zichtdeposito's	241			614	605	58	96	100	1.608
Overige kredietvorderingen									
Andere financiële activa									
TOTAAL	**739.681**	**10**		**253.997**	**115.803**	**73**	**38.115**	**50.807**	**101.070**

Tabel IMP.1

2017.12 in '000 EUR	*Achterstallig ≤ 90 dagen*	*Achterstallig > 90 dagen & ≤ 180 dagen*	*Achterstallig > 180 dagen & ≤ 1 jaar*	*Achterstallig > 1 jaar*	*Nettoboekwaarde van de in waarde verminderde activa*	*Specifieke waardeverminderingen voor op individuele basis beoordeelde financiële activa*	*Specifieke waardeverminderingen voor collectief beoordeelde financiële activa*	*dewelke Specifieke waardeverminderingen betreffende forbearance maatregelen*	*Zekerheid en andere verminderingen van het kredietrisico ("credit enhancements") opgenomen als opbrengst voor de betrokken in waarde verminderde activa en achterstallige financiële activa*
Eigen vermogen instrumenten					23				
Genoteerd									
Niet-genoteerd maar reële waarde bepaalbaar					23				
Eigen vermogen instrumenten gewaardeerd tegen kostprijs									
Schuldbewijzen uitgegeven door									
Centrale overheden									
Kredietinstellingen									
Andere instellingen dan kredietinstellingen									
Ondernemingen									
Leningen & voorschotten aan	1.171.131	41	25	30	245.119	63.522	17.579	3.572	
Centrale overheden	20								
Kredietinstellingen									
Andere instellingen dan kredietinstellingen	23.658	0	0	1	8.217	1.727		73	
Ondernemingen	51.505	0	4	10	17.080	11.662	146	614	
Particulieren	1.095.948	41	22	19	219.822	50.133	17.434	2.885	
Handelswissels & eigen accepten									
Financiële leases									
Geëffectiseerde leningen									
Consumentenkrediet	118.418				6.839		5.030		
Hypothecaire leningen	957.317	10			208.090	36.678	9.566	2.676	
Leningen op termijn	16.808				2.039	6.522	2.621		
Zichtdeposito's	3.405	31	22	19	2.851	4.974	217		
Overige kredietvorderingen					3	1.959			
Andere financiële activa									
TOTAAL	**1.171.131**	**41**	**25**	**30**	**245.141**	**63.522**	**17.579**	**3.572**	

Waardeverminderingen voor geleden maar nog niet gerapporteerde verliezen							6.842		
Niet specifiek toe te rekenen zekerheden									

Tabel IMP.2

Overzicht van de bijzondere waardeverminderingen 2018.12 in '000 EUR	*Toevoegingen*	*Terugboekingen*	*Totaal*
Bijzondere waardeverminderingsverliezen op financiële activa die niet worden gewaardeerd tegen reële waarde in de winst- en	44.230	24.689	19.542
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen	0	111	-111
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	44.230	24.578	19.653
Bijzondere waardeverminderingen op			
Materiële vaste activa			
Vastgoedbeleggingen			
Immateriële vaste activa			
Andere			
Investeringen in deelnemingen en joint ventures verwerkt volgens de equity-methode			
TOTAAL	**44.230**	**24.689**	**19.542**

Tabel IMP.3

Overzicht van de bijzondere waardeverminderingen 2017.12 in '000 EUR	*Toevoegingen*	*Terugboekingen*	*Totaal*
Bijzondere waardeverminderingsverliezen op financiële activa die niet worden gewaardeerd tegen reële waarde in de winst- en	44.529	31.684	12.845
Financiële activa gewaardeerd tegen kostprijs (niet-genoteerd eigen vermogen en daarmee samenhangende derivaten)			
Voor verkoop beschikbare financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde in het eigen vermogen			
Leningen en vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs (met inbegrip van financiële leases)	44.529	31.684	12.845
Tot einde looptijd aangehouden beleggingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs			
Bijzondere waardeverminderingen op			
Materiële vaste activa			
Vastgoedbeleggingen			
Immateriële activa			
Goodwill			
Andere			
Investeringen in deelnemingen en joint ventures verwerkt volgens de equity-methode			
Andere			
TOTAAL	**44.529**	**31.684**	**12.845**
Rentebaten uit in waarde verminderde financiële activa IAS 39			

Tabel IMP.4

Wijzigingen in de bruto boekwaarde tussen het begin en einde van het boekjaar.
2018.12
in '000 EUR

Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)				
Schuldbewijzen	**STAP 1**	**STAP 2**	**STAP 3**	**TOTAAL**
Openingsbalans	**2.778.074**			**2.778.074**
van Stap 1 naar Stap 2				
van Stap 1 naar Stap 3				
van Stap 2 naar Stap 1				
van Stap 2 naar Stap 3				
van Stap 3 naar Stap 1				
van Stap 3 naar Stap 2				
Nieuwe financiële activa				
Beëindigde financiële activa	-410.159			-410.159
Wijzigingen in intrest	-23.598			-23.598
Kapitaal en andere bewegingen	-38.134			-38.134
Eindbalans	**2.306.184**			**2.306.184**

Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs				
Schuldbewijzen	**STAP 1**	**STAP 2**	**STAP 3**	**TOTAAL**
Openingsbalans	**176.605**			**176.605**
van Stap 1 naar Stap 2				
van Stap 1 naar Stap 3				
van Stap 2 naar Stap 1				
van Stap 2 naar Stap 3				
van Stap 3 naar Stap 1				
van Stap 3 naar Stap 2				
Nieuwe financiële activa				
Beëindigde financiële activa				
Wijzigingen in intrest	-54			-54
Kapitaal en andere bewegingen	-297			-297
Eindbalans	**176.254**			**176.254**

Consumentenkrediet	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans	**734.203**	**60.210**	**13.185**	**807.598**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2	-36.424	36.424		0
van Stap 1 naar Stap 3	-1.816		1.816	0
van Stap 2 naar Stap 1	14.312	-14.312		0
van Stap 2 naar Stap 3		-1.490	1.490	0
van Stap 3 naar Stap 1	184		-184	0
van Stap 3 naar Stap 2		450	-450	0
Nieuwe financiële activa	262.907	6.515	299	269.721
Beëindigde financiële activa	-101.252	-12.187	-1.238	-114.677
Afschrijvingen			-1.598	-1.598
Wijzigingen in intrest	-239	-31	-1	-271
Kapitaal en andere bewegingen	-154.348	-16.060	-5.572	-175.980
Eindbalans	**717.525**	**59.519**	**7.747**	**784.792**

Hypothecaire leningen	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans	**15.426.579**	**1.238.433**	**258.205**	**16.923.217**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2	-518.325	518.325		0
van Stap 1 naar Stap 3	-26.926		26.926	0
van Stap 2 naar Stap 1	460.612	-460.612		0
van Stap 2 naar Stap 3		-71.006	71.006	0
van Stap 3 naar Stap 1	4.086		-4.086	0
van Stap 3 naar Stap 2		42.006	-42.006	0
Nieuwe financiële activa	3.016.132	112.539	2.738	3.131.409
Beëindigde financiële activa	-943.516	-103.737	-33.118	-1.080.372
Afschrijvingen			-4.448	-4.448
Wijzigingen in intrest	-776	-15	-29	-820
Kapitaal en andere bewegingen	-729.456	-5.348	-24.624	-759.428
Eindbalans	**16.688.412**	**1.270.583**	**250.564**	**18.209.559**

Leningen op termijn	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans	**2.329.693**	**121.697**	**51.520**	**2.502.911**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2	-88.133	88.133		0
van Stap 1 naar Stap 3	-6.314		6.314	0
van Stap 2 naar Stap 1	39.113	-39.113		0
van Stap 2 naar Stap 3		-11.381	11.381	0
van Stap 3 naar Stap 1	1.107		-1.107	0
van Stap 3 naar Stap 2		3.680	-3.680	0
Nieuwe financiële activa	611.914	13.118	1.094	626.127
Beëindigde financiële activa	-73.072	-10.620	-7.925	-91.617
Afschrijvingen			-2.589	-2.589
Wijzigingen in intrest	-3.795	-30	-13	-3.837
Kapitaal en andere bewegingen	-848.427	-19.238	-7.474	-875.140
Eindbalans	**1.962.087**	**146.246**	**47.522**	**2.155.855**

Voorschotten in rekening-courant	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans	**91.885**	**8.492**	**12.375**	**112.752**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2	-3.311	3.311		0
van Stap 1 naar Stap 3	-1.238		1.238	0
van Stap 2 naar Stap 1	2.227	-2.227		0
van Stap 2 naar Stap 3		-1.018	1.018	0
van Stap 3 naar Stap 1	217		-217	0
van Stap 3 naar Stap 2	0	249	-249	0
Nieuwe financiële activa	15.900	1.138	512	17.551
Beëindigde financiële activa	-1.771	-777	-2.277	-4.825
Afschrijvingen			-1.347	-1.347
Wijzigingen in intrest	49		170	219
Kapitaal en andere bewegingen	-42.184	634	-1.983	-43.534
Eindbalans	**61.774**	**9.803**	**9.239**	**80.816**
Overige	**STAP 1**	**STAP 2**	**STAP 3**	**TOTAAL**
Openingsbalans	**645.574**		**1.961**	**647.536**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2				
van Stap 1 naar Stap 3				
van Stap 2 naar Stap 1				
van Stap 2 naar Stap 3				
van Stap 3 naar Stap 1				
van Stap 3 naar Stap 2				
Nieuwe financiële activa	21.901			21.901
Beëindigde financiële activa	-219.098			-219.098
Afschrijvingen	0		-110	-110
Wijzigingen in intrest				
Kapitaal en andere bewegingen	80.629		534	81.163
Eindbalans	**529.007**		**2.385**	**531.392**
Reverse repo verrichtingen	**STAP 1**	**STAP 2**	**STAP 3**	**TOTAAL**
Openingsbalans	**1.015.494**			**1.015.494**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2				
van Stap 1 naar Stap 3				
van Stap 2 naar Stap 1				
van Stap 2 naar Stap 3				
van Stap 3 naar Stap 1				
van Stap 3 naar Stap 2				
Nieuwe financiële activa	960.031			960.031
Beëindigde financiële activa	-1.015.494			-1.015.494
Afschrijvingen				
Wijzigingen in intrest				
Kapitaal en andere bewegingen				
Eindbalans	**960.031**			**960.031**

Wijzigingen in de kredietverliezen tussen het begin en einde van het boekjaar.
2018.12
in '000 EUR

Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)				
Schuldbewijzen	**STAP 1**	**STAP 2**	**STAP 3**	**TOTAAL**
Openingsbalans	**-111**			**-111**
van Stap 1 naar Stap 2				
van Stap 1 naar Stap 3				
van Stap 2 naar Stap 1				
van Stap 2 naar Stap 3				
van Stap 3 naar Stap 1				
van Stap 3 naar Stap 2				
Nieuwe financiële activa	110			110
Beëindigde financiële activa	1			1
Wijzigingen van het kredietrisico				
Overige wijzigingen				
Eindbalans	**0**			**0**

Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs				
Schuldbewijzen	**STAP 1**	**STAP 2**	**STAP 3**	**TOTAAL**
Openingsbalans	**-16**			**-16**
van Stap 1 naar Stap 2				
van Stap 1 naar Stap 3				
van Stap 2 naar Stap 1				
van Stap 2 naar Stap 3				
van Stap 3 naar Stap 1				
van Stap 3 naar Stap 2				
Nieuwe financiële activa				
Beëindigde financiële activa				
Wijzigingen van het kredietrisico	16			16
Overige wijzigingen				
Eindbalans	**0**			**0**

Consumentenkrediet	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans	**-290**	**-696**	**-5.173**	**-6.158**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2	79	-1.173		-1.094
van Stap 1 naar Stap 3	4		-193	-189
van Stap 2 naar Stap 1	-87	399		312
van Stap 2 naar Stap 3		124	-532	-408
van Stap 3 naar Stap 1	-1		49	49
van Stap 3 naar Stap 2		-22	158	136
Nieuwe financiële activa	-684	-49		-733
Beëindigde financiële activa	35	100	134	268
Afschrijvingen			1.598	1.598
Wijzigingen van het kredietrisico	-417	-1.099	1.005	-511
Wijzigingen als gevolg van de actualisering van de schattingsmethodologie van de instelling				
Overige wijzigingen				
Eindbalans	**-1.360**	**-2.415**	**-2.954**	**-6.729**

Hypothecaire leningen	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans	**-2.598**	**-7.686**	**-42.276**	**-52.560**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2	474	-3.612		-3.138
van Stap 1 naar Stap 3	10		-358	-348
van Stap 2 naar Stap 1	-1.837	3.988		2.151
van Stap 2 naar Stap 3		1.629	-4.789	-3.160
van Stap 3 naar Stap 1	-1		72	71
van Stap 3 naar Stap 2		-863	2.690	1.827
Nieuwe financiële activa	-1.431	-2.306		-3.737
Beëindigde financiële activa	160	714	1.686	2.559
Afschrijvingen			4.448	4.448
Wijzigingen van het kredietrisico	3.335	1.154	-550	3.939
Wijzigingen als gevolg van de actualisering van de schattingsmethodologie van de instelling				
Overige wijzigingen			1.549	
Eindbalans	**-1.888**	**-6.983**	**-37.528**	**-46.399**

Leningen op termijn	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans	**-651**	**-753**	**-16.089**	**-17.493**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2	123	-1.565		-1.442
van Stap 1 naar Stap 3	5		-688	-683
van Stap 2 naar Stap 1	-126	726		600
van Stap 2 naar Stap 3		234	-1.563	-1.330
van Stap 3 naar Stap 1	-2		150	148
van Stap 3 naar Stap 2		-161	688	528
Nieuwe financiële activa	-516	-177		-693
Beëindigde financiële activa	201	36	1.042	1.280
Afschrijvingen			2.589	2.589
Wijzigingen van het kredietrisico	-492	-762	-2.737	-3.990
Wijzigingen als gevolg van de actualisering van de schattingsmethodologie van de instelling				
Overige wijzigingen				
Eindbalans	**-1.457**	**-2.422**	**-16.609**	**-20.487**

Voorschotten in rekening-courant	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans	**-93**	**-166**	**-5.700**	**-5.960**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2	19	-37		-17
van Stap 1 naar Stap 3	5		-368	-363
van Stap 2 naar Stap 1	-24	183		159
van Stap 2 naar Stap 3		75	-424	-349
van Stap 3 naar Stap 1	-8		74	66
van Stap 3 naar Stap 2		-51	102	51
Nieuwe financiële activa	-168	-385		-553
Beëindigde financiële activa	63	58	242	363
Afschrijvingen			1.347	1.347
Wijzigingen van het kredietrisico	71	55	-300	-174
Wijzigingen als gevolg van de actualisering van de schattingsmethodologie van de instelling				
Overige wijzigingen				
Eindbalans	**-135**	**-268**	**-5.026**	**-5.429**
Overige	**STAP 1**	**STAP 2**	**STAP 3**	**TOTAAL**
Openingsbalans			**-1.958**	**-1.958**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2				
van Stap 1 naar Stap 3				
van Stap 2 naar Stap 1				
van Stap 2 naar Stap 3				
van Stap 3 naar Stap 1				
van Stap 3 naar Stap 2				
Nieuwe financiële activa				
Beëindigde financiële activa			9	9
Afschrijvingen			110	110
Wijzigingen van het kredietrisico			-496	-496
Wijzigingen als gevolg van de actualisering van de schattingsmethodologie van de instelling				
Overige wijzigingen				
Eindbalans			**-2.335**	**-2.335**

TABEL IMP.5

Alle bewegingen lopen over de resultatenrekening behalve in principe de overgangen tussen stap 2 en stap 3.

Aansluiting van de waardevermindering voor kredietverliezen 2017.12 in '000 EUR	Openingsbalans	Stijgingen door aanleg van waardeverminderingen voor geschatte kredietverliezen	Dalingen door terugname van waardeverminderingen voor geschatte kredietverliezen	Dalingen door gebruik van waardeverminderingen	Overdrachten tussen waardeverminderingen	Andere aanpassingen	Eindbalans
Specifieke waardeverminderingen voor op individuele basis beoordeelde financiële activa	-70.973	-10.304	4.866	11.977		912	-63.522
Centrale banken							
Centrale overheden							
Kredietinstellingen							
Andere instellingen dan kredietinstellingen	-1.670	-280	132	326		-235	-1.727
Ondernemingen	-12.865	-1.892	893	2.199		2	-11.662
Particulieren	-56.439	-8.132	3.840	9.452		1.145	-50.133
Specifieke waardeverminderingen voor collectief beoordeelde financiële activa	-19.327	-11.851	6.512	7.086			-17.579
Centrale banken							
Centrale overheden							
Kredietinstellingen							
Andere instellingen dan kredietinstellingen	-70		70				
Ondernemingen	-420	-98	314	59			-146
Particulieren	-18.836	-11.753	6.128	7.028			-17.434
Waardeverminderingen voor geleden maar nog niet gerapporteerde verliezen op financiële activa	-7.286	-731	1.176				-6.842
TOTAAL	**-97.586**	**-22.886**	**12.554**	**19.063**		**912**	**-87.943**

Tabel IMP.6

Het contractuele bedrag dat uitstaat op financiële activa die afgeschreven werden en die nog steeds het voorwerp uitmaken van inningsprocedures is 34,5 miljoen EUR.

Maximale kredietpositie

Als maximale kredietpositie wordt in de volgende tabel de boekwaarde van de balansrubrieken opgenomen, met uitzondering van de leningen en voorschotten die ook de toegestane niet-opgenomen marge van de kredietlijnen omvatten.

Kredietpositie 2018.12 in '000 EUR			
Maximale blootstelling aan kredietrisico - Financiële instrumenten met bijzondere waardevermindering			
Stap 1			
	Bruto boekwaarde	*Waardevermindering*	*Netto boekwaarde*
Schuldbewijzen	2.482.438		2.482.438
Leningen en voorschotten (balans)	20.918.835	-4.840	20.913.995
Reverse repo verrichtingen	960.031		960.031
Consumentenkrediet	717.525	-1.360	716.165
Hypothecaire leningen	16.688.412	-1.888	16.686.524
Leningen op termijn	1.962.087	-1.457	1.960.630
Voorschotten in rekening-courant	61.774	-135	61.639
Overige	529.006		529.006
Verplichtingen uit hoofde van leningen en garanties	1.145.319	-998	1.146.317
TOTAAL	**24.546.592**	**-5.838**	**24.542.750**

Stap 2			
	Bruto boekwaarde	*Waardevermindering*	*Netto boekwaarde*
Schuldbewijzen			
Leningen en voorschotten (balans)	1.486.152	-12.088	1.474.064
Reverse repo verrichtingen			
Consumentenkrediet	59.519	-2.415	57.104
Hypothecaire leningen	1.270.584	-6.983	1.263.601
Leningen op termijn	146.246	-2.422	143.824
Voorschotten in rekening-courant	9.803	-268	9.535
Overige			
Verplichtingen uit hoofde van leningen en garanties	112.080	-480	112.559
TOTAAL	**1.598.232**	**-12.568**	**1.586.623**

Stap 3			
	Bruto boekwaarde	*Waardevermindering*	*Netto boekwaarde*
Schuldbewijzen			
Leningen en voorschotten (balans)	317.457	-64.451	253.006
Reverse repo verrichtingen			
Consumentenkrediet	7.747	-2.954	4.793
Hypothecaire leningen	250.564	-37.528	213.036
Leningen op termijn	47.522	-16.608	30.914
Voorschotten in rekening-courant	9.239	-5.026	4.213
Overige	2.385	-2.335	50
Verplichtingen uit hoofde van leningen en garanties	685	-82	766
TOTAAL	**318.142**	**-64.533**	**253.772**

TOTAAL	**26.462.966**	**-82.940**	**26.383.144**

Maximale blootstelling aan kredietrisico - Financiële instrumenten zonder bijzondere waardevermindering	
Eigen vermogen instrumenten	13.114
Schuldbewijzen aangehouden voor handelsdoeleinden	197
Derivaten	791.163
Andere	135.587
TOTAAL	**940.060**

Boekwaarde van financiële activa die als zekerheid zijn verstrekt voor	4.261.484
Verplichtingen	3.012.086
Voorwaardelijke verplichtingen	1.249.398

Tabel IMP.7

Kredietpositie **2017.12** **in '000 EUR**	*Maximale blootstelling aan kredietrisico - Financiële instrumenten met bijzondere waardevermindering*
Eigen vermogen instrumenten	7.778
Schuldbewijzen	2.946.296
Leningen en voorschotten (balans)	21.921.564
Reverse repo verrichtingen	1.015.494
Consumentenkrediet	801.271
Hypothecaire leningen	16.873.274
Leningen op termijn	2.481.152
Voorschotten in rekening-courant	645.577
Overige	104.797
Leningen en voorschotten (kredietmarge op kredietlijnen)	1.033.676
Derivaten	1.313.039
Andere	106.786
TOTAAL	**27.329.140**

Boekwaarde van financiële activa die als zekerheid zijn verstrekt	3.347.672
Verplichtingen	1.973.071
Voorwaardelijke verplichtingen	1.374.601

Tabel IMP.8

Voor de gehanteerde regels met betrekking tot het boeken van bijzondere waardeverminderingen verwijzen wij naar het hoofdstuk 2.2.2.5 *Bijzondere waardeverminderingen*.

Meer details over de ontvangen zekerheden en waarborgen staan vermeld in hoofdstuk 34 *Voorwaardelijke activa en verplichtingen*.

16 Winstbelasting

Door de in december 2017 door het Belgische parlement goedgekeurde wijzigingen in de vennootschapsbelasting, met onder andere een beperking van de aftrekmogelijkheden, geeft de belastbare basis opnieuw aanleiding tot verschuldigde vennootschapsbelasting. Er werd gebruik gemaakt van de totale notionele-intrestaftrek (aftrek voor risicokapitaal) van het huidig boekjaar voor een bedrag van 0,2 miljoen EUR. In de gewijzigde vennootschapsbelasting is een nieuwe berekeningsbasis voorzien welke een sterke afname van deze aftrek tot gevolg heeft. Er kon echter geen gebruik gemaakt worden van (het laatste deel) van de opgebouwde stock van voorgaande boekjaren tot en met 2011. Door de beperking van overdraagbaarheid kan deze stock niet langer gebruikt worden en wordt de voorraad van overdraagbare notionele-intrestaftrek verder afgebouwd tot 0 miljoen EUR.

In 2018 is er geen DBI-aftrek van het huidig jaar, noch van vorige boekjaren, beschikbaar.

Belangrijkste elementen van de belastingraming:

- Boekhoudkundig resultaat op basis van de Belgische boekhoudregels (“Belgian GAAP”): 48,6 miljoen EUR
- Verworpen uitgaven: 2,5 miljoen EUR
- Bewegingen belaste reserves: 11,7 miljoen EUR
- Belaste waardeverminderingen: -0,5 miljoen EUR
- DBI-aftrek: geen
- Aftrek voor risicokapitaal: 0,2 miljoen EUR
- Imputatie overdraagbare fiscale verliezen: 43,6 miljoen EUR

Naar aanleiding van een fiscale audit werden voor de aanslagjaren 2016 en 2017 (boekjaren 2015 en 2016) bijkomende aanslagen ontvangen. Voor aanslagjaar 2018 (boekjaar 2017) werd in dit kader een bijkomende raming geboekt. De totale impact bedraagt 2,8 miljoen EUR.

AXA Bank Belgium heeft in haar eigen vermogen belastingvrije reserves voor een bedrag van 213,1 miljoen EUR (ongewijzigd t.o.v. 2017) waarop geen uitgestelde belasting werd berekend. Indien deze reserves zouden uitgekeerd worden, zouden deze belast worden. Zolang de bank in “going concern” is, zijn deze reserves als deel van het eigen vermogen vereist voor de bedrijfsuitoefening van de bank en bestaat er geen intentie om deze uit te keren.

Op basis van de budgetoefening over een tijdshorizon van 5 jaar van AXA Bank Belgium, waarbij er werd rekening gehouden met een marge betreffende onzekerheden in de gebruikte veronderstellingen, werd er voor de niet-aangewende fiscale overdraagbare verliezen een uitgestelde belasting (12,9 miljoen EUR) op het actief opgenomen.

Aansluiting tussen het wettelijke belastingtarief en het effectieve belastingtarief 2018.12 in '000 EUR	*Netto bedrag*	%
1. Belastinglasten	17.705	
1.1. Nettowinst voor aftrek van belastingen	59.854	
1.2. Wettelijk belastingtarief		29,58%
2. Fiscale gevolgen van belastingtarieven in andere belastingjurisdicties	-291	
3. Fiscale gevolgen van nietbelastbare baten	-94	
4. Fiscale gevolgen van lasten die niet fiscaal aftrekbaar zijn	394	
5. Fiscale gevolgen van het gebruik van voorheen nietopgenomen belastingvorderingen	-3.113	
verliesrekening	-49.026	
belastingvorderingen		
8. Fiscale gevolgen van een wijziging van de belastingtarieven	1.869	
9. Fiscale gevolgen van een tekort of een teveel aan voorzieningen in vorige periodes	-4.910	
10. Andere stijging (daling) van de wettelijke belasting	225	
11. Belastinglasten volgens het effectieve belastingtarief	14.917	
11.1. Nettowinst voor aftrek van belastingen	59.854	
11.2. Effectief belastingtarief		24,92%

Tabel IT.1

Aansluiting tussen het wettelijke belastingtarief en het effectieve belastingtarief 2017.12 in '000 EUR	*Netto bedrag*	%
1. Belastinglasten	21.261	
1.1. Nettowinst voor aftrek van belastingen	62.552	
1.2. Wettelijk belastingtarief		33,99%
2. Fiscale gevolgen van belastingtarieven in andere belastingjurisdicties	925	
3. Fiscale gevolgen van nietbelastbare baten	-572	
4. Fiscale gevolgen van lasten die niet fiscaal aftrekbaar zijn	654	
5. Fiscale gevolgen van het gebruik van voorheen nietopgenomen belastingvorderingen	-8.799	
6. Fiscale gevolgen voor belastingvoordeel dat voorheen niet was opgenomen in de winst- en	-5.709	
7. Fiscale gevolgen van de herbeoordeling van nietopgenomen uitgestelde		
8. Fiscale gevolgen van een wijziging van de belastingtarieven	9.905	
9. Fiscale gevolgen van een tekort of een teveel aan voorzieningen in vorige periodes	284	
10. Andere stijging (daling) van de wettelijke belasting	-922	
11. Belastinglasten volgens het effectieve belastingtarief	21.115	
11.1. Nettowinst voor aftrek van belastingen	62.552	
11.2. Effectief belastingtarief		33,76%

Tabel IT.2

De belastingvorderingen opgenomen in de boeken van AXA Bank Belgium betreffen belastbare reserves en voorzieningen evenals de belastingvorderingen op tijdelijke verschillen als gevolg van IFRS-herwerkingen en fiscaal overgedragen verliezen. Met betrekking tot deze tijdelijke verschillen heeft het grootste gedeelte betrekking op de belastingvorderingen met betrekking tot de op/afwaardering naar reële waarde van de effectenportefeuille waarbij men momenteel van de veronderstelling uitgaat dat het grootste gedeelte van deze effecten tot op hun vervaldag zullen worden behouden. Op basis van de door het management uitgevoerde budgetoefeningen zijn de vooruitzichten dan van zodanige aard dat er hier geen problemen worden verwacht met betrekking tot de recupereerbaarheid van deze vorderingen.

Bij de hiernavolgende analyse van de uitgestelde belastingvorderingen en verplichtingen maken we geen onderscheid per juridische entiteit.

De inschatting van deze recupereerbaarheid geeft volgende opdeling:

Analyse uitgestelde belastingsvorderingen en verplichtingen	31/12/2018 uitgestelde belastingsvorderingen	31/12/2018 uitgestelde belastingsverplichtingen	31/12/2018 netto uitgestelde belastingen
Uitgestelde belastingen via resultaat	50.725	26.892	23.833
Geïnvesteerde financiële activa	3.779	-12.395	-8.616
Pensioentoezeggingen en andere prestaties	10.934	-451	10.483
Personeelsverloningen (andere dan pensioenen)	2.255		2.255
Overige provisies voor risico en kosten	5.331		5.331
Belastingverliezen	12.893		12.893
Overige activa	268		268
Overige verplichtingen	15.265	-14.046	1.219
Uitgestelde belastingen via reserves voor reële waardeaanpassingen van financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	5.223	10.313	-5.090
Uitgestelde belastingen via reserves voor reeële waardeaanpassingen van kasstroomafdekkingsderivaten			
Uitgestelde belastingen via reserves voor winst en verlies op toegezegde pensioenregelingen	6.481		6.481
Uitgestelde belastingen via reserves voor winst en verlies via Stock Optie plan		517	-517
Uitgestelde belastingen via reserves voor reeële waardeaanpassingen m.b.t. eigen kredietrisico op financiële verplichtingen	2.873		2.873
Totaal uitgestelde belastingen	65.302	37.722	27.580

Tabel IT.3

Analyse uitgestelde belastingsvorderingen en verplichtingen	31/12/2017 uitgestelde belastingsvorderingen	31/12/2017 uitgestelde belastingsverplichtingen	31/12/2017 netto uitgestelde belastingen
Uitgestelde belastingen via resultaat	111.527	81.358	30.169
Geïnvesteerde financiële activa	64.310	-59.857	-22.756
Pensioentoezeggingen en andere prestaties	5.533	-550	4.982
Personeelsverloningen (andere dan pensioenen)	1.154		1.154
Overige provisies voor risico en kosten	4.539		4.539
Belastingverliezen	23.431		23.431
Overige activa			
Overige verplichtingen	12.559	-20.951	-8.392
Uitgestelde belastingen via reserves voor reële waardeaanpassingen van voor verkoop beschikbare activa	3.592	19.474	-15.882
Uitgestelde belastingen via reserves voor reeële waardeaanpassingen van kasstroomafdekkingsderivaten			
Uitgestelde belastingen via reserves voor winst en verlies op toegezegde pensioenregelingen	6.460		6.460
Uitgestelde belastingen via reserves voor winst en verlies via Stock Optie plan		490	-490
Uitgestelde belastingen via reserves voor reeële waardeaanpassingen m.b.t. eigen kredietrisico op financiële verplichtingen	6.408		6.408
Totaal uitgestelde belastingen	127.987	101.322	26.665

Tabel IT.4

Actuele en uitgestelde belastingslasten in '000 EUR	2018.12	2017.12
Actuele belastinglasten	11.338	4.977
Uitgestelde belastingslasten	3.578	16.138
TOTAAL	14.916	21.115

Tabel IT.5

Uitgesteide Belastingsvorderingen per verwachte datum van gebuik

31/12/2018	*UBV Verwachte datum van gebruik* *1 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik* *2 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik* *3 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik* *4 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik* *5 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik* *6 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik* *tussen 7 en 11 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik* *> 11 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik* *geen datum vastgesteld*	***TOTAAL***
UBV op belastbare overgedragen verliezen	8.779	4.114	0	0	0	0	0	0	0	12.893
Andere uitgesteide belastingsvorderingen	90	0	365	0	0	0	275	51.679	0	52.409
TOTAAL UBV	**8.869**	**4.114**	**365**	**0**	**0**	**0**	**275**	**51.679**	**0**	**65.302**

Tabel IT.6

Uitgesteide Belastingsvorderingen per verwachte datum van gebuik

31/12/2017	*UBV Verwachte datum van gebruik* *1 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik* *2 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik* *3 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik* *4 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik* *5 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik* *6 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik* *tussen 7 en 11 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik* *> 11 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik* *geen datum vastgesteld*	***TOTAAL***
UBV op belastbare overgedragen verliezen	16.647	6.784	0	0	0	0	0	0	0	23.431
Andere uitgesteide belastingsvorderingen	98	233	0	0	20.314	8.152	13.220	62.539	0	104.556
TOTAAL UBV	**16.745**	**7.017**	**0**	**0**	**20.314**	**8.152**	**13.220**	**62.539**	**0**	**127.987**

Tabel IT.7

Uitgesteide Belastingsvorderingen per uiterste datum van gebuik

31/12/2018	*UBV Uiterste datum van gebruik* *1 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik* *2 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik* *3 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik* *4 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik* *5 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik* *6 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik* *tussen 7 en 11 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik* *> 11 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik* *geen vervaldag*	***TOTAAL***
UBV op belastbare overgedragen verliezen	0	0	0	0	0	0	0	0	12.893	12.893
Andere uitgesteide belastingsvorderingen	3	0	366	0	0	0	275	4.583	47.182	52.409
TOTAAL UBV	**3**	**0**	**366**	**0**	**0**	**0**	**275**	**4.583**	**60.075**	**65.302**

Tabel IT.8

Uitgesteide Belastingsvorderingen per uiterste datum van gebuik

31/12/2017	*UBV Uiterste datum van gebruik* *1 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik* *2 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik* *3 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik* *4 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik* *5 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik* *6 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik* *tussen 7 en 11 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik* *> 11 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik* *geen vervaldag*	***TOTAAL***
UBV op belastbare overgedragen verliezen	0	0	0	0	0	0	0	0	23.431	23.431
Andere uitgesteide belastingsvorderingen	11	2	0	0	0	0	64	3.528	100.951	104.556
TOTAAL UBV	**11**	**2**	**0**	**0**	**0**	**0**	**64**	**3.528**	**124.382**	**127.987**

Tabel IT.9

Uitgestelde Belastingsshulden per verwachte datum van gebruik

31/12/2018	*UBS verwachte datum van gebruik 1 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik 2 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik 3 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik 4 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik 5 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik 6 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik tussen 7 en 11 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik > 11 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik geen vervaldag*	***TOTAAL***
Andere uitgestelde belastingsschulden	200	3.253	4.045	688	19.863	774	0	8.382	517	37.722
TOTAL UBS	**200**	**3.253**	**4.045**	**688**	**19.863**	**774**	**0**	**8.382**	**517**	**37.722**

Tabel IT.10

Uitgestelde Belastingsshulden per verwachte datum van gebruik

31/12/2017	*UBS verwachte datum van gebruik 1 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik 2 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik 3 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik 4 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik 5 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik 6 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik tussen 7 en 11 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik > 11 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik geen vervaldag*	***TOTAAL***
Andere uitgestelde belastingsschulden	125	1.186	6.081	7.026	27.233	1.789	1.034	56.359	490	101.323
TOTAL UBS	**125**	**1.186**	**6.081**	**7.026**	**27.233**	**1.789**	**1.034**	**56.359**	**490**	**101.323**

Tabel IT.11

Uitgestelde belastingsschulden per uiterste datum van gebruik

31/12/2018	*UBS Uiterste datum van gebruik 1 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik 2 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik 3 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik 4 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik 5 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik 6 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik tussen 7 en 11 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik > 11 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik geen vervaldag*	***TOTAAL***
Andere uitgestelde belastingsschulden	200	3.253	4.045	688	19.863	774	0	236	8.663	37.722
TOTAL UBS	**200**	**3.253**	**4.045**	**688**	**19.863**	**774**	**0**	**236**	**8.663**	**37.722**

Tabel IT.12

Uitgestelde belastingsschulden per uiterste datum van gebruik

31/12/2017	*UBS Uiterste datum van gebruik 1 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik 2 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik 3 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik 4 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik 5 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik 6 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik tussen 7 en 11 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik > 11 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik geen vervaldag*	***TOTAAL***
Andere uitgestelde belastingsschulden	125	1.186	6.081	7.026	27.233	1.789	1.034	1.046	55.803	101.323
TOTAL UBS	**125**	**1.186**	**6.081**	**7.026**	**27.233**	**1.789**	**1.034**	**1.046**	**55.803**	**101.323**

Tabel IT.13

17 Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken

	2018.12 en '000 EUR	2017.12 en '000 EUR
Componenten van geldmiddelen en kasequivalenten:		
Contanten	68.170	58.960
Zichtrekeningen bij centrale banken	329.210	526.735
Leningen en vorderingen	N/A	11.568
Voor verkoop beschikbare activa	N/A	
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	6.473	N/A
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat		N/A
TOTAAL	403.853	597.263

Tabel CBCB.1

18 Voor handelsdoeleinden aangehouden financiële activa

Uitsplitsing volgens tegenpartij Boekwaarde in '000 EUR	2018.12	2017.12
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	773.579	1.245.487
Eigen vermogen instrumenten		
Genoteerd		
Niet-genoteerd maar reële waarde bepaalbaar		
Eigen vermogen instrumenten gewaardeerd tegen kostprijs		
Schuldbewijzen uitgegeven door	197	1.804
Centrale overheden		
Kredietinstellingen	197	1.797
Andere instellingen dan kredietinstellingen		6
Ondernemingen		
Leningen & voorschotten aan		
Centrale overheden		
Kredietinstellingen		
Andere instellingen dan kredietinstellingen		
Ondernemingen		
Particulieren		
Te ontvangen baten (indien afzonderlijk verwerkt)		
TOTAAL	773.776	1.247.291

Tabel FATRA.1

19 Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies

AXA Bank Belgium heeft in 2017 en 2018 geen niet voor handelsdoeleinden aangehouden financiële activa aangemerkt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies.

Bovendien heeft AXA Bank Belgium in 2018 geen niet voor handelsdoeleinden aangehouden financiële activa die op basis van de IFRS 9-regelgeving verplicht tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies moeten opgenomen worden.

20 Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)

Een obligatie wordt gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) indien het aan de volgende voorwaarden voldoet en het niet aangewezen wordt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies:

- het aanhouden van het financieel actief past in het bedrijfsmodel dat als doel heeft financiële activa aan te houden om zowel de contractuele kasstromen te verkrijgen en de financiële activa te verkopen ("aangehouden voor het ontvangen van kasstromen en voor verkoop")
- de contractuele bepalingen van het actief leiden tot contractuele kasstromen die enkel bestaan uit terugbetaling van kapitaal en intresten op het uitstaande bedrag, op specifieke data.

Deze waarderingscategorie wordt door AXA Bank Belgium gebruikt voor het deel van de obligatieportefeuille aangehouden voor liquiditeitsdoeleinden, balansbeheer en optimalisatie van het risico versus opbrengst.

Bij eerste opname van een aandeel dat niet aangehouden wordt voor handelsdoeleinden mag AXA Bank Belgium een niet-herroepbare keuze maken om de reëlewaardeschommelingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) op te nemen (met de uitzondering van dividenden die in winst of verlies opgenomen blijven). Deze keuze gebeurt instrument per instrument. AXA Bank Belgium heeft van deze mogelijkheid gebruikgemaakt voor haar hele aandelenportefeuille omdat ze van oordeel is dat een waardering tegen reële waarde via resultaat niet de correcte weerspiegeling zou zijn van het feit dat deze aandelen eerder bijgehouden worden omwille van strategische redenen en niet om handelsdoeleinden. Hierna volgt de samenstelling:

Omschrijving	Reële waarde 2018.12 in '000 EUR
Motor Finance Company	2.889
BERAN	2.537
Contère	1
Payconiq	6.500
SWIFT	60
Privatrust	25
Europay	23
VISA	907
Banking Funding Company	2
NCR Corporation	50
TOTAAL	**12.994**

Tabel FAAVS.3

Uitsplitsing volgens tegenpartij 2018.12 in '000 EUR	*Stap 1*		*Stap 2*		*Stap 3*			
	Bruto boekwaarde	*< Bijzondere waardevermin-deringen >*	*Bruto boekwaarde*	*< Bijzondere waardevermin-deringen >*	*Bruto boekwaarde*	*< Bijzondere waardevermin-deringen >*	*Totale netto boekwaarde*	*totale afschrijvingen*
Eigenvermogen instrumenten							13.113	
Genoteerd							50	
Niet-genoteerd maar reële waarde bepaalbaar							950	
Eigenvermogen instrumenten gewaardeerd tegen							12.113	
Schuldbewijzen uitgegeven door	2.306.184						2.306.184	
Centrale overheden	1.814.302						1.814.302	
Kredietinstellingen	491.882						491.882	
Andere instellingen dan kredietinstellingen								
Ondernemingen								
Leningen en voorschotten aan								
Centrale overheden								
Kredietinstellingen								
Andere instellingen dan kredietinstellingen								
Ondernemingen								
Particulieren								
Te ontvangen baten (indien afzonderlijk verwerkt)								
TOTAAL	**2.306.184**						**2.319.296**	

Tabel FAAVS.1

Uitsplitsing volgens tegenpartij 2017.12 in '000 EUR	*Reële waarde van niet in waarde verminderde activa*	*Reële waarde van in waarde verminderde activa*	*Totale netto boekwaarde*	*< Bijzondere waardeverminderingen >*
Eigenvermogen instrumenten	7.755	23	7.778	11
Genoteerd	71		71	
Niet-genoteerd maar reële waarde bepaalbaar	978		978	
Eigenvermogen instrumenten gewaardeerd tegen kostprijs	6.707	23	6.730	11
Schuldbewijzen uitgegeven door	2.944.492		2.944.492	
Centrale overheden	2.408.063		2.408.063	
Kredietinstellingen	536.429		536.429	
Andere instellingen dan kredietinstellingen				
Ondernemingen				
Leningen en voorschotten aan				
Centrale overheden				
Kredietinstellingen				
Andere instellingen dan kredietinstellingen				
Ondernemingen				
Particulieren				
Te ontvangen baten (indien afzonderlijk verwerkt)				
TOTAAL	**2.952.247**	**23**	**2.952.270**	**11**

Tabel FAAVS.2

21 Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs

Uitsplitsing volgens tegenpartij 2018.12 in '000 EUR	*Stap 1*		*Stap 2*		*Stap 3*				
	Bruto boekwaarde	*< Bijzondere waardeverminderingen >*	*Bruto boekwaarde*	*< Bijzondere waardeverminderingen >*	*Bruto boekwaarde*	*< Bijzondere waardeverminderingen >*	*Netto boekwaarde*	*Gemiddelde netto boekwaarde*	*totale afschrijvingen*
Schuldbewijzen uitgegeven door	176.254						176.254	173.860	
Centrale overheden	176.254						176.254	173.860	
Kredietinstellingen									
Andere instellingen dan kredietinstellingen									
Ondernemingen									
Leningen en voorschotten aan	20.918.835	-4.840	1.486.152	-12.088	317.457	-64.451	22.641.066	22.640.675	-34.546
Centrale overheden	655	-1	8				662	440	
Kredietinstellingen	863.516	-55					863.461	1.454.883	
Andere instellingen dan kredietinstellingen	1.437.352	-398	37.082	-787	11.639	-3.517	1.481.371	1.479.661	-250
Ondernemingen	962.427	-915	93.006	-1.498	27.925	-10.048	1.070.897	1.031.445	-3.935
Particulieren	17.654.885	-3.471	1.356.056	-9.803	277.893	-50.886	19.224.675	18.674.247	-30.361
Te ontvangen baten (indien afzonderlijk verwerkt)									
TOTAAL	**21.095.089**	**-4.840**	**1.486.152**	**-12.088**	**317.457**	**-64.451**	**22.817.320**	**22.814.535**	**-34.546**

Tabel LR.1

Uitsplitsing volgens tegenpartij 2017.12 in '000 EUR	*Niet in waarde verminderde activa*	*In waarde verminderde activa (totale boekwaarde)*	*Dewelke vallen onder forbearance maatregelen*	*< Waardeverminderingen voor op individuele basis beoordeelde financiële activa >*	*< Waardeverminderingen voor collectief beoordeelde financiële activa >*	*Totale netto boekwaarde*	*Gemiddelde netto boekwaarde*
Schuldbewijzen uitgegeven door							
Centrale overheden							
Kredietinstellingen							
Andere instellingen dan kredietinstellingen							
Ondernemingen							
Leningen en voorschotten aan	21.676.445	333.061	243.743	-63.522	-24.421	21.921.564	21.678.714
Centrale overheden	384					384	446
Kredietinstellingen	1.417.049					1.417.049	1.581.867
Andere instellingen dan kredietinstellingen	1.546.183	9.944	14.780	-1.727		1.554.400	1.532.795
Ondernemingen	953.557	28.888	13.631	-11.662	-146	970.636	931.330
Particulieren	17.759.273	294.230	215.332	-50.133	-24.275	17.979.095	17.632.276
Te ontvangen baten (indien afzonderlijk verwerkt)							
TOTAAL	**21.676.445**	**333.061**	**243.743**	**-63.522**	**-24.421**	**21.921.564**	**21.678.714**

Tabel LR.2

Leningen en vorderingen die niet binnen het jaar vervallen: 18,8 miljoen EUR (2018) en 17,2 miljoen EUR (2017).

Leningen en voorschotten (kredietinstellingen uitgezonderd) 2018.12 in '000 EUR	*Centrale overheden*	*Andere instellingen dan kredietinstellingen*	*Ondernemingen*	*Particulieren*
Handelswissels & eigen accepten				
Financiële leases				
Reverse repo verrichtingen		960.031		
Consumentenkrediet		3.632	6.527	767.903
Hypothecaire leningen	336	77.086	1.106	18.084.633
Leningen op termijn	326	332.936	1.045.917	254.332
Voorschotten in rekening-courant	0	4.076	17.347	53.963
Overige		103.611		63.843
TOTAAL	**662**	**1.481.372**	**1.070.897**	**19.224.674**

Tabel LR.3

Leningen en voorschotten (kredietinstellingen uitgezonderd) 2017.12 in '000 EUR	*Centrale overheden*	*Andere instellingen dan kredietinstellingen*	*Ondernemingen*	*Particulieren*
Handelswissels & eigen accepten				
Financiële leases				
Reverse repo verrichtingen		1.015.494		
Consumentenkrediet		4.003	4.371	792.896
Hypothecaire leningen	371	68.722	982	16.803.198
Leningen op termijn	12	313.472	948.965	243.185
Voorschotten in rekening-courant	1	2.906	16.317	85.573
Overige		149.802		54.243
TOTAAL	**384**	**1.554.400**	**970.636**	**17.979.095**

Tabel LR.4

22 Derivaten

Onder derivaten worden swaps, futures, forwards en opties verstaan. De waarde van deze contracten wordt naargelang het geval berekend op basis van de slotkoers, het renteniveau, de wisselkoers, de koers van de onderliggende activa, de impliciete of historische volatiliteit, de verwachte dividenden of de correlatie tussen de verschillende onderliggende instrumenten.

In het kader van haar bankactiviteiten gebruikt AXA Bank Belgium de volgende afgeleide financiële instrumenten, gerangschikt op basis van de IFRS-categorieën:

Reëlewaardeafdekking ("fair value hedge")

1. Macroafdekking van een deel van de portefeuille woonleningen met vaste rentevoet met renteswaps

   AXA Bank Belgium gebruikt renteswaps om de reëlewaardeschommelingen af te dekken van de portefeuille woonleningen met vaste rentevoet door de evolutie van de rente. AXA Bank Belgium dekt zo het renterisico af tussen de woonleningen (langetermijnrentevoet) en de financiering ervan (kortetermijnrentevoet). Het afgedekte risico wordt gedefinieerd als de risicovrije rentevoet (zoals Eonia, Euribor op 1 maand, Euribor op 3 maanden or Euribor op 6 maanden) die de reële waarde van die woonleningen beïnvloedt. Dat vormt gewoonlijk het grootste onderdeel van de totale reëlewaardeschommeling. De overige niet-afgedekte risico's zijn onder meer de kredietwaardigheid, de liquiditeit en de waarde van de zekerheden.

   Voor een deel van de portefeuille woonleningen met vaste rentevoet heeft AXA Bank Belgium daarom een model van reëlewaardeafdekking opgezet. Dit model werd voor het eerst toegepast op 1 april 2005 maar werd aangepast in juli 2009 om de modellering van het afgedekte instrument te verfijnen en daardoor de efficiëntie van de afdekkingsrelatie te versterken. Het deel van de portefeuille woonleningen met vaste rentevoet dat onderdeel uitmaakt van het model van reëlewaardeafdekking leidt tot een hedgeratio gelijk aan de verhouding tussen het notioneel bedrag van de afdekkingsswaps en het notioneel bedrag van de woonleningen.

   De efficiëntie van die afdekkingsrelatie wordt periodiek nagekeken door middel van prospectieve en retrospectieve testen. Indien het model efficiënt is, wordt de schommeling van de reële waarde van het afgedekte instrument, namelijk het gedeelte van de portefeuille woonkredieten met vaste rentevoet die opgenomen is in de reëlewaardeafdekkingsdocumentatie, opgenomen in resultaat, net als de schommeling van de reële waarde van de betrokken derivaten.

   Zo werd per einde 2016 een overafdekking vastgesteld voor een nominaal bedrag van 72 miljoen EUR en werden een reeks swaps vervroegd stopgezet. De impact hiervan werd in 2016 one shot in de resultatenrekening opgenomen. Deze verrichting werd vervolledigd met de stopzetting van een aanvullende reeks swaps voor een notioneel bedrag van 2.725 miljoen EUR tussen eind 2016 en eind 2018. Al deze proactief vervroegd stopgezette swaps werden vervangen door swaps tegen nieuwe marktvoorwaarden zodat de wijziging van de rentepositie van AXA Bank Belgium beperkt blijft.

   Het gedeelte van de uitstaande afdekkingsreserve die op de vervroegd stopgezette swaps betrekking heeft, namelijk 30,5 miljoen EUR, wordt in resultaat afgeschreven over de looptijd van de initieel afgedekte porteuille of tot de vaststelling van een eventuele bijkomende overafdekking, omwille van het feit dat die swaps deel blijven uitmaken van de afdekkingsconstructie. De negatieve impact voor 2018 bedraagt 6,7 miljoen EUR.

   AXA Bank Belgium heeft ook in 2018 de afdekking van de hypotheekleningen verder gemonitord. Daarbij werd geen nieuwe overafdekking vastgesteld.

2. Microafdekking van vastrentende effecten met renteswaps

   Bepaalde vastrentende effecten van de beleggingsportefeuille van AXA Bank Belgium worden individueel afgedekt door middel van een renteswap teneinde het gedeelte van de reëlewaardeschommeling van de effecten ingevolge rentewijzigingen te compenseren. Enkel het renterisico wordt afgedekt. Deze vormt gewoonlijk het grootste onderdeel van de totale reëlewaardeschommeling. De overige niet-afgedekte risico's zijn onder meer de credit spreads en de liquiditeit. De individuele hedgeratio stemt overeen met de verhouding tussen het notioneel bedrag van de renteswap en het notioneel bedrag van het afgedekte effect. Ingeval de efficiëntie van deze reëlewaardeafdekking kan aangetoond worden, wordt de waardeschommeling van het afgedekte instrument die voortvloeit uit de evolutie van de rentevoet van het vastrentend effect in resultaat opgenomen.

3. Macroafdekking van een deel van de portefeuille woonleningen met variabele rentevoet met rentecaps

   AXA Bank Belgium heeft rentecaps op de markt aangekocht om de marge af te dekken van de portefeuille woonleningen met variabele rente. De reden hiervoor is dat die woonleningen een automatische beperking van de rentevoet bevatten voor de klant tot een bepaalde hoogte op de voorziene herzieningsdatums waarbij bijgevolg voor AXA Bank Belgium een renterisico ontstaat tussen de woonleningen met variabele rente en de financiering ervan. AXA Bank Belgium dekt het risico af van de reëlewaardeschommelingen van de caps in de woonleningen die uitgeoefend zouden kunnen worden afhankelijk van de belangrijkheid van de stijging van de Euribor-rentevoet. Deze afdekking gebeurt onder de vorm van een dynamische-portefeuilleafdekking waarbij de woonleningen en de rentecaps in gestructureerde "buckets" geplaatst worden per (a) observatiemaand van de herziening van de rentevoet en (b) de strikeprijs per 10 basispunten. Enkel (een deel van) het risico op herziening van de rentevoet wordt afgedekt. Dat vormt gewoonlijk het grootste onderdeel van de totale reëlewaardeschommeling. De overige risico's worden niet afgedekt. De hedgeratio stemt voor elke "bucket" overeen met de verhouding tussen het notioneel bedrag van de woonleningen en het notioneel bedrag van de rentecaps die tot dezelfde "bucket" behoren. Dit model wordt regelmatig geanalyseerd om er zo nodig nieuwe afdekkingsinstrumenten aan toe te voegen en rekening te houden met de nieuwe toekenningen van woonleningen of caps geheel of gedeeltelijk vervroegd stop te zetten bij overafdekking vastgesteld in een individueel afdekkingscompartiment van het model. Een regressieanalyse op kwartaalbasis zorgt voor een efficiëntietest van het model. Dit model wordt sedert juli 2010 toegepast.

   Het afgedekte risico wordt gedefinieerd als de risicovrije rentevoet (zoals Eonia, Euribor op 1 maand, Euribor op 3 maanden or Euribor op 6 maanden) die de reële waarde van die woonleningen beïnvloedt. Dat vormt gewoonlijk het grootste onderdeel van de totale reëlewaardeschommeling. De overige risico's worden niet afgedekt.

4. Microafdekking van de "covered bonds" uitgegeven door AXA Bank Europe SCF met renteswaps

   De door AXA Bank Europe SCF uitgegeven "covered bonds" worden afgedekt door renteswaps met als doel de reëlewaardeschommelingen ingevolge rentewijzigingen af te dekken. De individuele hedgeratio stemt overeen met de verhouding tussen het notioneel bedrag van de renteswap en het notioneel bedrag van het afgedekte effect. Deze swaps maken onderdeel uit van microreëlewaardeafdekkingen. Een regressieanalyse op kwartaalbasis zorgt voor een efficiëntietest van het model. Tijdens de efficiënte periodes wordt de reëlewaardeschommeling van de "covered bonds" als gevolg van de afdekking van het renterisico in resultaat geboekt.

5. Microafdekking van de financiering ontvangen van de Europese Centrale Bank (TLTRO – Targeted Long Term Refinancing Operation) met renteswaps

   De financiering ontvangen van de Europese Centrale Bank na aanbesteding wordt afgedekt door middel van renteswaps teneinde de reëlewaardeschommelingen ingevolge rentewijzigingen af te dekken. De individuele hedgeratio stemt overeen met de verhouding tussen het notioneel bedrag van de renteswap en het notioneel bedrag van het afgedekte instrument. Indien de efficiëntie van de reëlewaardeafdekking kan aangetoond worden, wordt de waardeschommeling van het afgedekte instrument ingevolge de evolutie van het renteniveau van de vastrentende effecten in winst of verlies geboekt.

Kasstroomafdekking ("cash flow hedge")

AXA Bank Belgium maakt momenteel geen gebruik van kasstroomafdekkingen.

Reëlewaardeoptie ("fair value option")

De EMTN-uitgiften van AXA Belgium Finance worden als reëlewaardeoptie gerangschikt omdat ze een besloten derivaat bevatten waarvan de economische kenmerken en risico's verschillen van het basiscontract.

Vrijstaande derivaten

1. Macroafdekkingsverrichtingen ("macro hedge")
   In het kader van de bijkomende afdekking van de portefeuille woonleningen, en meer bepaald van de woonleningen met vlottende rente met aanpassing om de vijf jaar, worden swaptions gebruikt als macroafdekking van het risico in de rentecaps die deel uitmaken van de betrokken woonleningen.

   Daarnaast bestaat deze categorie ook uit oude rentecaps waarvoor geen enkel afdekkingsmodel werd ontwikkeld.

2. Tradingactiviteit

   De tradingportefeuille, die voornamelijk voortvloeit uit de intermediatieactiviteit van AXA Bank Belgium ten voordele van de verzekeringsmaatschappijen van de AXA Groep, bestaat uit renteswaps, "total return swaps", valutaswaps of wisseltermijncontracten, swaptions en indexopties. Deze intermediatieactiviteit wordt momenteel echter afgebouwd.

Bronnen van ineffectiviteit

1. Macroafdekking van een deel van de portefeuille woonleningen met vaste rentevoet met renteswaps

   Onnauwkeurigheid van het model

   Het afgedekte onderdeel in dit model is een deel van de portefeuille woonleningen met vaste rente die gelijk is aan het volume aan swaps gedocumenteerd als afdekkingsinstrumenten.
   Dit onderdeel van de totale portefeuille wordt gemodelleerd als reeksen van tweewekelijkse tijdsperiodes met een nominaal bedrag dat gelijk is aan het volume swaps die actief zijn per einde periode met een rentevoet die overeenstemt met de gewogen gemiddelde rente van datzelfde volume swaps die actief zijn per einde periode.
   Bijgevolg stemmen de theoretische kasstromen van dit gemodelleerde afgedekte instrument niet exact overeen met de kasstromen uit het vaste been van de swapportefeuille, noch qua bedrag noch qua timing, zodat wijzigingen in reële waarde zich zouden kunnen voordoen.

   Vlottend been van de renteswaps

   Het vlottende been van de renteswaps worden niet gerepliceerd in het gemodelleerde afgedekte instrument wat bijgevolg enige inefficiëntie creëert doordat de reëlewaardeschommeling van het afdekkingsinstrument beïnvloed wordt, zonder dat er een neutralisatie plaatsvindt door een gelijkwaardig reëlewaarde-effect van het afgedekte instrument.

   Waarderingsmethode

   De renteswapportefeuille wordt gewaardeerd aan de hand van de "dual-curve"-waarderingsmethode (namelijk OIS-actualisatie) op basis van de specifieke kenmerken van de individuele CSA's die AXA Bank Belgium heeft met haar tegenpartijen. Die kunnen bepaalde bijzonderheden bevatten zoals een waarborg in een specifieke munt, wat invloed heeft op de waarderingsniveaus en bovendien schommelt. Het afgedekte instrument wordt daarentegen gewaardeerd aan de hand van een "single-curve"-waarderingsmethode.
   Het verschil in waarderingsmethode creëert enig verschil in de reëlewaardeschommelingen en leidt bijgevolg tot ineffectiviteit.

   Startwaarden van de woonleningen

   Alhoewel nieuwe swaps die aan het model worden toegevoegd een nulwaarde hebben bij aanvang (omdat ze tegen marktvoorwaarden worden verhandeld) is dat niet het geval voor de overeenstemmende portefeuille woonleningen.
   Bijgevolg wordt die startwaarde afgeschreven op basis van de swapvervaldagen om er zeker van te zijn dat er geen boekhoudkundige reserve meer overblijft na die swapvervaldagen.
   Enige ineffectiviteit wordt gecreëerd vermits er niet noodzakelijk een verband bestaat met de periodieke reëlewaardeschommelingen.

Verschil tussen de verwachte en de reële percentages aan aflossingen van woonleningen

De modellering van het afgedekte instrument aan het begin van elke periode (bijvoorbeeld een kwartaal) is onder meer gebaseerd op het verwachte percentage aan aflossingen van woonleningen. Dit zorgt ervoor dat het afgedekte percentage per afgedekt instrument kan berekend worden tot de eindvervaldag van de swapportefeuille.

Bij de uitvoering van het model wordt het uiteindelijke percentage aan aflossingen van woonleningen bepaald. Het verschil met het verwachte percentage aan aflossingen van woonleningen wijzigt het initieel gedocumenteerde afdekkingspercentage, wat resulteert in een afwijking (als alle andere elementen ongewijzigd blijven) tussen de reëlewaardeschommeling van de afdekkingsinstrumenten en de reëlewaardeschommeling van de afgedekte instrumenten en kan bijgevolg tot enige ineffectiviteit leiden.

Boekhoudkundige afdekkingsreserve met betrekking tot het vorige model

Het model van macroreëlewaardeafdekking van de portefeuille woonleningen met vaste rente werd in 2009 stopgezet omdat AXA Bank Belgium beslist had om het te herzien om de efficiëntie te verhogen. Daardoor wordt de boekhoudkundige afdekkingsreserve afgeschreven op basis van een allocatie van swaps die actief waren op het ogenblik dat het model stopgezet werd.
De periodieke afschrijving kan evenwel afwijken van het verschil tussen de reëlewaardeschommeling van het afgedekte instrument en het afdekkingsinstrument (als alle andere elementen ongewijzigd blijven).

2. Microafdekking van vastrentende effecten met renteswaps

Vlottend been van de renteswaps

Het vlottende been van de renteswaps wordt niet gerepliceerd in het gemodelleerde afgedekte instrument wat bijgevolg enige inefficiëntie creëert doordat de reëlewaardeschommeling van het afdekkingsinstrument beïnvloed wordt, zonder dat er een neutralisatie plaatsvindt door een gelijkwaardig reëlewaarde-effect van het afgedekte instrument.

Waarderingsmethode

De renteswapportefeuille wordt gewaardeerd aan de hand van de “dual-curve”-waarderingsmethode (namelijk OIS-actualisatie) op basis van de specifieke kenmerken van de individuele CSA’s die AXA Bank Belgium heeft met haar tegenpartijen. Die kunnen bepaalde bijzonderheden bevatten zoals een waarborg in een specifieke munt, wat invloed heeft op de waarderingsniveaus en bovendien schommelt. Het afgedekte instrument wordt daarentegen gewaardeerd aan de hand van een “single-curve”-waarderingsmethode.
Het verschil in waarderingsmethode creëert enig verschil in de reëlewaardeschommelingen en leidt bijgevolg tot ineffectiviteit.

3. Macroafdekking van een deel van de portefeuille woonleningen met variabele rentevoet met rentecaps

Verschil tussen de verwachte en de reële percentages aan aflossingen van woonleningen

De modellering van het afgedekte instrument aan het begin van elke periode (bijvoorbeeld een kwartaal) is onder meer gebaseerd op het verwachte percentage aan aflossingen van woonleningen. Dit zorgt ervoor dat het afgedekte percentage per afgedekt instrument kan berekend worden tot de eindvervaldag van de swapportefeuille.

Bij de uitvoering van het model wordt het uiteindelijke percentage aan aflossingen van woonleningen bepaald. Het verschil met het verwachte percentage aan aflossingen van woonleningen wijzigt het initieel gedocumenteerde afdekkingspercentage, wat resulteert in een afwijking (als alle andere elementen ongewijzigd blijven) tussen de reëlewaardeschommeling van de afdekkingsinstrumenten en de reëlewaardeschommeling van de afgedekte instrumenten en kan bijgevolg tot enige ineffectiviteit leiden.

Waarderingsmethode

De renteswapportefeuille wordt gewaardeerd aan de hand van de “dual-curve”-waarderingsmethode (namelijk OIS-actualisatie) op basis van de specifieke kenmerken van de individuele CSA’s die AXA Bank Belgium heeft met haar tegenpartijen. Die kunnen bepaalde bijzonderheden bevatten zoals een waarborg in een specifieke munt, wat invloed heeft op de waarderingsniveaus en bovendien schommelt. Het afgedekte instrument wordt daarentegen gewaardeerd aan de hand van een methodologie op basis van “single-curve”-waarderingsmethode.

Het verschil in waarderingsmethode creëert enig verschil in de reëlewaardeschommelingen en leidt bijgevolg tot ineffectiviteit.

4. Microafdekking van de “covered bonds” uitgegeven door AXA Bank Europe SCF met renteswaps

Vlottend been van de renteswaps

Het vlottende been van de renteswaps wordt niet gerepliceerd in het gemodelleerde afgedekte instrument wat bijgevolg enige inefficiëntie creëert doordat de reëlewaardeschommeling van het afdekkingsinstrument beïnvloed wordt, zonder dat er een neutralisatie plaatsvindt door een gelijkwaardig reëlewaarde-effect van het afgedekte instrument.

Waarderingsmethode

De renteswapportefeuille wordt gewaardeerd aan de hand van de “dual-curve”-waarderingsmethode (namelijk OIS-actualisatie) op basis van de specifieke kenmerken van de individuele CSA’s die AXA Bank Belgium heeft met haar tegenpartijen. Die kunnen bepaalde bijzonderheden bevatten zoals een waarborg in een specifieke munt, wat invloed heeft op de waarderingsniveaus en bovendien schommelt. Het afgedekte instrument wordt daarentegen gewaardeerd aan de hand van een methodologie op basis van “single-curve”-waarderingsmethode.
Het verschil in waarderingsmethode creëert enig verschil in de reëlewaardeschommelingen en leidt bijgevolg tot ineffectiviteit.

5. Microafdekking van de financiering ontvangen van de Europese Centrale Bank (TLTRO – Targeted Long Term Refinancing Operation) met renteswaps

Vlottend been van de renteswaps

Het vlottende been van de renteswaps wordt niet gerepliceerd in het gemodelleerde afgedekte instrument wat bijgevolg enige inefficiëntie creëert doordat de reëlewaardeschommeling van het afdekkingsinstrument beïnvloed wordt, zonder dat er een neutralisatie plaatsvindt door een gelijkwaardig reëlewaarde-effect van het afgedekte instrument.

Waarderingsmethode

De renteswapportefeuille wordt gewaardeerd aan de hand van de “dual-curve”-waarderingsmethode (namelijk OIS-actualisatie) op basis van de specifieke kenmerken van de individuele CSA’s die AXA Bank Belgium heeft met haar tegenpartijen. Die kunnen bepaalde bijzonderheden bevatten zoals een waarborg in een specifieke munt, wat invloed heeft op de waarderingsniveaus en bovendien schommelt. Het afgedekte instrument wordt daarentegen gewaardeerd aan de hand van een methodologie op basis van “single-curve”-waarderingsmethode.
Het verschil in waarderingsmethode creëert enig verschil in de reëlewaardeschommelingen en leidt bijgevolg tot ineffectiviteit.

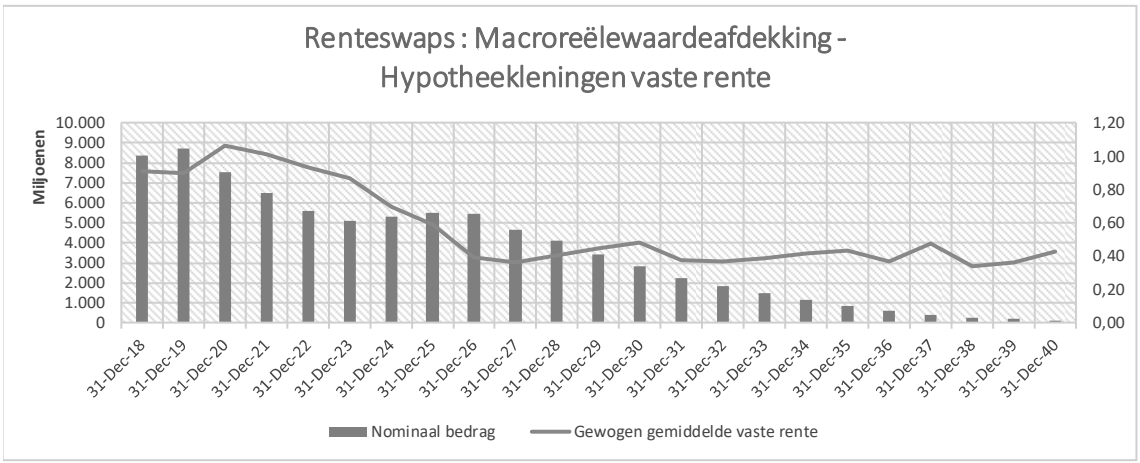
Tijdsverloop nominaal bedrag en gemiddelde prijs van het afdekkingsinstrument

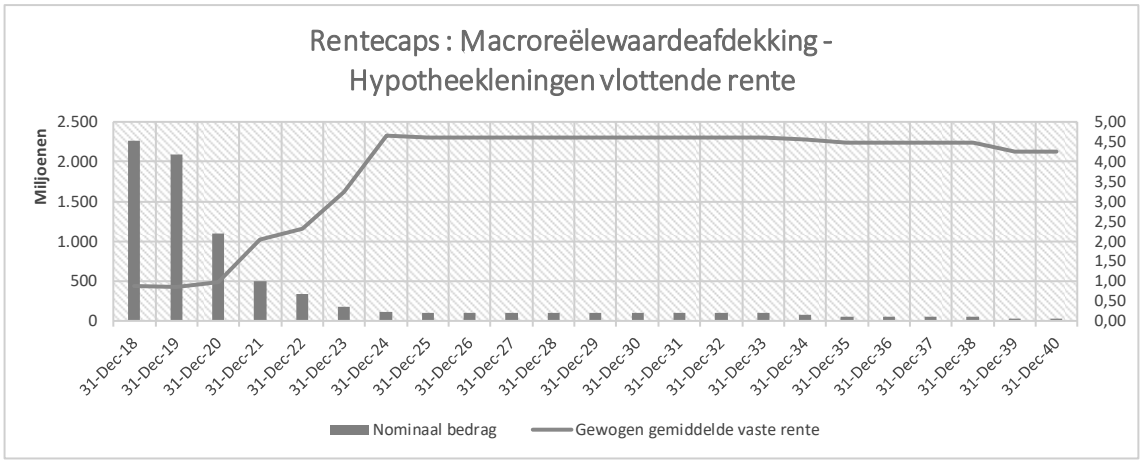
De hiernavolgende grafieken geven een beeld van hoe de afdekkingsverrichtingen van AXA Bank Belgium het bedrag, de timing en de onzekerheid van de toekomstige kasstromen van de afgedekte instrumenten kunnen beïnvloeden. Voor de vier belangrijkste afdekkingstypes:

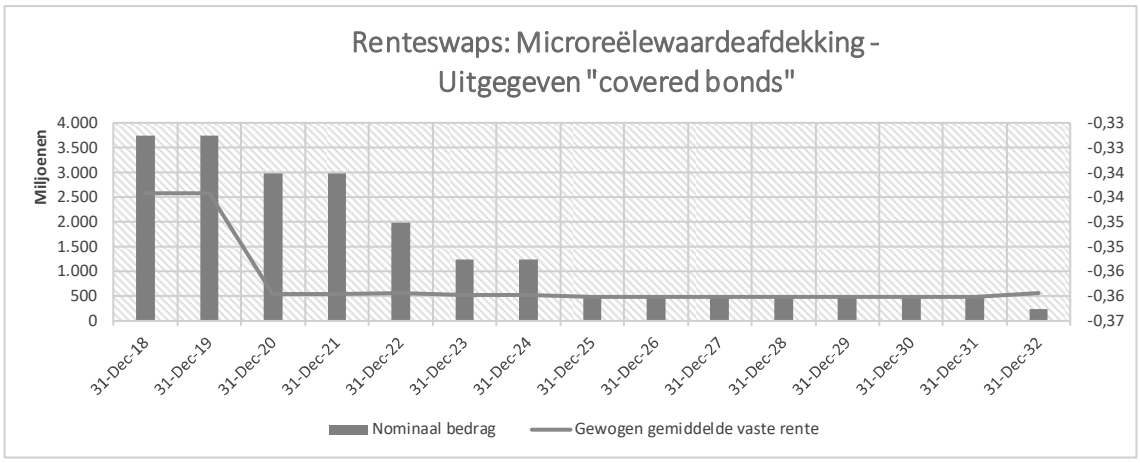
- macroafdekking van een deel van de portefeuille woonleningen met vaste rentevoet met renteswaps
- macroafdekking van een deel van de portefeuille woonleningen met variabele rentevoet met rentecaps
- microafdekking van de “covered bonds” uitgegeven door AXA Bank Europe SCF met renteswaps
- microafdekking van de financiering ontvangen van de Europese Centrale Bank (TLTRO – Targeted Long Term Refinancing Operation) met renteswaps

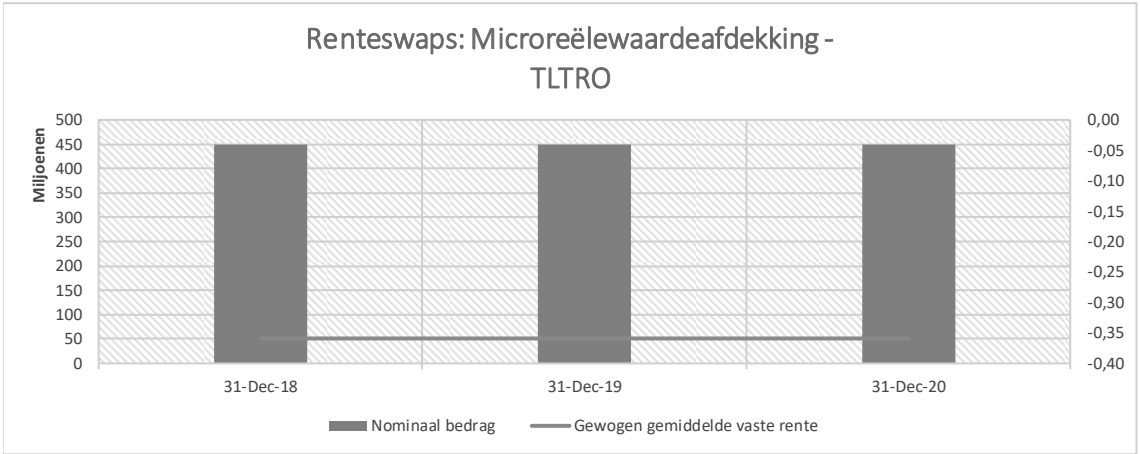
wordt op een tijdslijn getoond welke de nominale bedragen zijn van de afdekkingsinstrumenten vanaf heden tot in 2040.

In dezelfde grafieken wordt eveneens de gemiddelde gewogen rentevoet van de afdekkingsinstrumenten over dezelfde tijdsperiode getoond.

Renteswaps : Macroreëlewaardeafdekking - Hypotheekleningen vaste rente
Miljoenen
10.000
9.000
8.000
7.000
6.000
5.000
4.000
3.000
2.000
1.000
0
1,20
1,00
0,80
0,60
0,40
0,20
0,00
31-Dec-18
31-Dec-19
31-Dec-20
31-Dec-21
31-Dec-22
31-Dec-23
31-Dec-24
31-Dec-25
31-Dec-26
31-Dec-27
31-Dec-28
31-Dec-29
31-Dec-30
31-Dec-31
31-Dec-32
31-Dec-33
31-Dec-34
31-Dec-35
31-Dec-36
31-Dec-37
31-Dec-38
31-Dec-39
31-Dec-40
Nominaal bedrag
Gewogen gemiddelde vaste rente

Rentecaps : Macroreëlewaardeafdekking - Hypotheekleningen vlottende rente
Miljoenen
2.500
2.000
1.500
1.000
500
0
5,00
4,50
4,00
3,50
3,00
2,50
2,00
1,50
1,00
0,50
0,00
31-Dec-18
31-Dec-19
31-Dec-20
31-Dec-21
31-Dec-22
31-Dec-23
31-Dec-24
31-Dec-25
31-Dec-26
31-Dec-27
31-Dec-28
31-Dec-29
31-Dec-30
31-Dec-31
31-Dec-32
31-Dec-33
31-Dec-34
31-Dec-35
31-Dec-36
31-Dec-37
31-Dec-38
31-Dec-39
31-Dec-40
Nominaal bedrag
Gewogen gemiddelde vaste rente

Renteswaps: Microreëlewaardeafdekking - Uitgegeven "covered bonds"
Miljoenen
4.000
3.500
3.000
2.500
2.000
1.500
1.000
500
0
-0,33
-0,33
-0,34
-0,34
-0,35
-0,35
-0,36
-0,36
-0,37
31-Dec-18
31-Dec-19
31-Dec-20
31-Dec-21
31-Dec-22
31-Dec-23
31-Dec-24
31-Dec-25
31-Dec-26
31-Dec-27
31-Dec-28
31-Dec-29
31-Dec-30
31-Dec-31
31-Dec-32
Nominaal bedrag
Gewogen gemiddelde vaste rente

Renteswaps: Microreëlewaardeafdekking - TLTRO
Miljoenen
500
450
400
350
300
250
200
150
100
50
0
0,00
-0,05
-0,10
-0,15
-0,20
-0,25
-0,30
-0,35
-0,40
31-Dec-18
31-Dec-19
31-Dec-20
Nominaal bedrag
Gewogen gemiddelde vaste rente

Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden

Volgens aard	Volgens type 2018.12 in '000 EUR	*Referentiebedrag*	*Boekwaarde Activa*	*Boekwaarde Passiva*
Rentevoet	Optie / Cap (bovengrens) / Floor (ondergrens)/ Collar / Swaption	9.776.841	301.201	29.862
	IRS (renteswap-overeenkomst)	77.639.719	287.055	219.319
	Rentecontract op termijn			
	Termijncontract ("forward")			
	Interest-future-verrichting	658.801		
	Overige			
Eigen vermogen instrumenten	Aan-/verkoop op termijn van aandelen			
	Aandelenfuture			
	Aandelenoptie			
	Warrant			
	Overige	7.199.505	109.975	17.448
Valuta	Termijnwisselverrichting	3.524.497	75.326	76.522
	Futureverrichting op valuta's			
	Valutaswap	228.437	22	10.243
	Optie op valuta's			
	Contract op termijnwisselkoersen			
	Overige			
Krediet	Credit default swap			
	Credit spread option			
	Total return swap			
	Overige			
Grondstoffen				
Overige				
Te ontvangen baten / te betalen lasten (indien afzonderlijk verwerkt)				
TOTAAL		**99.027.800**	**773.579**	**353.394**

Tabel DHA.1

Volgens aard	Volgens type 2017.12 in '000 EUR	*Referentiebedrag*	*Boekwaarde Activa*	*Boekwaarde Passiva*
Rentevoet	Optie / Cap (bovengrens) / Floor (ondergrens)/ Collar / Swaption	7.972.687	282.479	23.360
	IRS (renteswap-overeenkomst)	65.921.507	830.636	755.688
	Rentecontract op termijn			
	Termijncontract ("forward")			
	Interest-future-verrichting	1.358.135		
	Overige	430.510		
Eigen vermogen instrumenten	Aan-/verkoop op termijn van aandelen			
	Aandelenfuture			
	Aandelenoptie			
	Warrant			
	Overige	6.847.022	118.303	17.699
Valuta	Termijnwisselverrichting	1.912.128	13.651	13.133
	Futureverrichting op valuta's			
	Valutaswap	272.085	419	14.617
	Optie op valuta's			
	Contract op termijnwisselkoersen			
	Overige			
Krediet	Credit default swap			
	Credit spread option			
	Total return swap			
	Overige			
Grondstoffen				
Overige				
Te ontvangen baten / te betalen lasten (indien afzonderlijk verwerkt)				
TOTAAL		**84.714.075**	**1.245.487**	**824.497**

Tabel DHA.2

Derivaten – administratieve verwerking van afdekkingstransacties (microafdekking)

Volgens risicotype	Volgens instrument 2018.12 in '000 EUR	*Boekwaarde Activa*	*Boekwaarde Verplichtingen*	*Referentiebedrag*
Reële-waardeafdekking				
Rentevoet	Optie / Cap (bovengrens) / Floor (ondergrens)/ Collar / Swaption IRS (renteswap-overeenkomst) Rentecontract op termijn Termijncontract ("forward") Interest-future-verrichting Overige	15.004	29.248	6.252.500
Eigen vermogen instrumenten	Aan-/verkoop op termijn van aandelen Aandelenfuture Aandelenoptie Warrant Overige			
Valuta	Termijnwisselverrichting Futureverrichting op valuta's Valutaswap Optie op valuta's Contract op termijnwisselkoersen Overige			
Krediet	Credit default swap Credit spread option Total return swap Overige			
Grondstoffen				
Overige				
TOTAAL		**15.004**	**29.248**	**6.252.500**
Kasstroomafdekking				
Rentevoet	Optie / Cap (bovengrens) / Floor (ondergrens)/ Collar / Swaption IRS (renteswap-overeenkomst) Rentecontract op termijn Termijncontract ("forward") Interest-future-verrichting Overige			
Eigen vermogen instrumenten	Aan-/verkoop op termijn van Aandelenfuture Aandelenoptie Warrant Overige			
Valuta	Termijnwisselverrichting Futureverrichting op valuta's Valutaswap Optie op valuta's Contract op termijnwisselkoersen Overige			
Krediet	Credit default swap Credit spread option Total return swap Overige			
Grondstoffen				
Overige				
FULL Cash flow hedge	Forward Sale debt security			
TOTAAL				
Afdekking van een netto investering in een buitenlandse				
TOTAAL		**15.004**	**29.248**	**6.252.500**

Tabel DHA.3

Volgens risicotype	Volgens instrument 2017.12 in '000 EUR	*Boekwaarde Activa*	*Boekwaarde Verplichtingen*	*Referentiebedrag*
Reële-waardeafdekking				
Rentevoet	Optie / Cap (bovengrens) / Floor (ondergrens)/ Collar / Swaption IRS (renteswap-overeenkomst) Rentecontract op termijn Termijncontract ("forward") Interest-future-verrichting Overige	63.460	41.954	5.582.500
Eigen vermogen instrumenten	Aan-/verkoop op termijn van Aandelenfuture Aandelenoptie Warrant Overige			
Valuta	Termijnwisselverrichting Futureverrichting op valuta's Valutaswap Optie op valuta's Contract op termijnwisselkoersen Overige			
Krediet	Credit default swap Credit spread option Total return swap Overige			
Grondstoffen				
Overige				
TOTAAL		**63.460**	**41.954**	**5.582.500**
Kasstroomafdekking				
Rentevoet	Optie / Cap (bovengrens) / Floor (ondergrens)/ Collar / Swaption IRS (renteswap-overeenkomst) Rentecontract op termijn Termijncontract ("forward") Interest-future-verrichting Overige			
Eigen vermogen instrumenten	Aan-/verkoop op termijn van Aandelenfuture Aandelenoptie Warrant Overige			
Valuta	Termijnwisselverrichting Futureverrichting op valuta's Valutaswap Optie op valuta's Contract op termijnwisselkoersen Overige			
Krediet	Credit default swap Credit spread option Total return swap Overige			
Grondstoffen				
Overige				
FULL Cash flow hedge	Forward Sale debt security			
TOTAAL				
Afdekking van een netto				
TOTAAL		**63.460**	**41.954**	**5.582.500**

Tabel DHA.4

Afdekking van het renterisico van een portefeuille (macroafdekking)

Afdekking van het renterisico van een portefeuille 2018.12 in '000 EUR	*Boekwaarde Activa*	*Boekwaarde Verplichtingen*	*Referentiebedrag*
Reële-waardeafdekking	2.580	39.252	13.251.683
Kasstroomafdekking			

Tabel DHA.5

Afdekking van het renterisico van een portefeuille 2017.12 in '000 EUR	*Boekwaarde Activa*	*Boekwaarde Verplichtingen*	*Referentiebedrag*
Reële-waardeafdekking	4.091	245.953	11.506.408
Kasstroomafdekking			

Tabel DHA.6

Overzicht van de afgedekte instrumenten volgens risicotype

Volgens risicotype	Volgens instrument 2018.12 in '000 EUR	*Boekwaarde*	*Afdekkingen*	*Resterende aanpassingen voor beëindigde microafdekkingen*
Activa				
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)		**2.306.184**	-40.014	-681
Rentevoet	Optie / Cap (bovengrens) / Floor (ondergrens)/ Collar / Swaption	2.306.184		
Eigen vermogen instrumenten	Aan-/verkoop op termijn van aandelen			
Valuta	Termijnwisselverrichting			
Krediet	Credit default swap			
Grondstoffen				
Overige				
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs		**176.254**	56.547	
Rentevoet	Optie / Cap (bovengrens) / Floor (ondergrens)/ Collar / Swaption	176.254		
Eigen vermogen instrumenten	Aan-/verkoop op termijn van aandelen			
Valuta	Termijnwisselverrichting			
Krediet	Credit default swap			
Grondstoffen				
Overige				
Verplichtingen				
Financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs		**4.020.459**	59.121	
Rentevoet	Optie / Cap (bovengrens) / Floor (ondergrens)/ Collar / Swaption	4.020.459		
Eigen vermogen instrumenten	Aan-/verkoop op termijn van aandelen			
Valuta	Termijnwisselverrichting			
Krediet	Credit default swap			
Grondstoffen				
Overige				

Tabel DHA.7

Zie ook hoofdstuk 33 *Saldering*.

23 Materiële vaste activa

Materiële vaste activa na opname met toepassing van het kostprijsmodel 2018.12 in '000 EUR	*Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik*	*IT-materiaal*	*Kantoorinrichting*	*Ander materiaal (met inbegrip van rollend materieel)*	*Totale boekwaarde*
Openingbalans	**37.415**	**0**	**251**	**349**	**38.015**
Investeringen	1.341		34	1	1.377
Verwervingen via bedrijfscombinaties					
Vervreemdingen					
Vervreemdingen via bedrijfscombinaties					
Afschrijvingen	-2.017		-34	-43	-2.095
Bijzondere waardeverminderingsverliezen die in de winst- en verliesrekening zijn opgenomen					
Bijzondere waardeverminderingsverliezen die in de winst- en verliesrekening zijn teruggeboekt					
Verschillen die voortvloeien uit de omrekening van valuta's					
Overdrachten					
Van en naar vaste activa aangehouden voor verkoop					
Van en naar vastgoedbeleggingen					
Overige mutaties					
Eindbalans	**36.739**		**251**	**307**	**37.297**
Afschrijvingen van het boekjaar	2.017		34	43	2.095
Afschrijvingenvan het vorig boekjaar	30.501	2.133	2.084	584	35.302
Totaal afschrijvingen	**32.518**	**2.133**	**2.117**	**628**	**37.396**

Tabel PPE.1

Materiële vaste activa na opname met toepassing van het kostprijsmodel 2017.12 in '000 EUR	*Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik*	*IT-materiaal*	*Kantoorinrichting*	*Ander materiaal (met inbegrip van rollend materieel)*	*Totale boekwaarde*
Openingbalans	**38.976**	**57**	**279**	**503**	**39.815**
Investeringen	365		5	13	383
Verwervingen via bedrijfscombinaties					
Vervreemdingen		-9		-114	-123
Vervreemdingen via bedrijfscombinaties					
Afschrijvingen	-1.926	-47	-33	-53	-2.058
Bijzondere waardeverminderingsverliezen die in de winst- en verliesrekening zijn opgenomen					
Bijzondere waardeverminderingsverliezen die in de winst- en verliesrekening zijn teruggeboekt					
Verschillen die voortvloeien uit de omrekening van valuta's					
Overdrachten					
Van en naar vaste activa aangehouden voor verkoop					
Van en naar vastgoedbeleggingen					
Overige mutaties		-1			-1
Eindbalans	**37.415**	**0**	**251**	**349**	**38.015**
Afschrijvingen van het boekjaar	1.926	47	33	53	2.058
Afschrijvingen van het vorig boekjaar	28.575	2.086	2.051	532	33.244
Totaal afschrijvingen	**30.501**	**2.133**	**2.084**	**584**	**35.302**

Tabel PPE.2

24 Immateriële vaste activa

Momenteel is er geen goodwill opgenomen in de consolidatiekring van AXA Bank Belgium.

AXA Bank Belgium lanceerde in 2015 een IT-investmentprogramma met de naam SWITCH. In april 2016 heeft AXA Bank Belgium in samenspraak met AXA Groep beslist om de initiële bigbangprojectaanpak te transformeren tot een multi-jarenroadmap van verschillende onafhankelijke projecten (Atlas, Loan Origination en Credit Scoring) met hetzelfde eindobjectief van een radicaal vereenvoudigde bank (architectuur en retailbusiness-systemen en -processen) met structureel lagere kosten. De verschillende projecten dragen bij tot het realiseren van een digitaal en “omni-channel”-platform ter ondersteuning van de “customer journey”-strategie.

De projectkosten die hiermee gepaard gaan voor het jaar 2018 zijn een combinatie van kosten gerelateerd aan projectmanagement, studiefase en ontwikkelingsfase. Op basis van de IFRS-regels werd in 2018 een bedrag van 5,0 miljoen EUR geactiveerd (Atlas 0,1 miljoen EUR – Loan Origination Consumer Loans 1,8 miljoen EUR – Credit Scoring 0,1 miljoen EUR – Loan Origination Mortgages 1,3 miljoen EUR) – GPS 1,7 miljoen EUR) en werd hiervan 1,2 miljoen EUR afgeschreven.

De geactiveerde projectkosten met betrekking tot Sophis Upgrade V7 werden per eind 2018 volledig afgeschreven voor een bedrag van 1,2 miljoen EUR.

Immateriële activa verwerkt volgens het kostprijsmodel 2018.12 in '000 EUR	*Goodwill*	*Intern ontwikkelde software*	*Verworven software*	*Andere intern ontwikkelde immateriële activa*	*Andere immateriële activa*	*Totale boekwaarde*
Openingsbalans		**10.808**	**1.026**			**11.834**
Intern ontwikkelde toevoegingen		4.943	567			5.510
Afzonderlijk verworven toevoegingen						
Aanpassingen die voortvloeien uit bedrijfscombinaties						
Buitengebruikstelling & vervreemding						
Herclassificaties naar en van vaste activa aangehouden voor verkoop						
Aanpassingen die voortvloeien uit de latere opname van uitgestelde belastingvorderingen						
Opgenomen afschrijvingen		-3.790	-297			-4.087
Stijgingen of dalingen die voortvloeien uit herwaarderingen en uit eventuele bijzondere waardeverminderingsverliezen die direct in het eigen vermogen zijn opgenomen of teruggeboekt						
Bijzondere waardeverminderingsverliezen die in de winst- en verliesrekening zijn opgenomen						
Bijzondere waardeverminderingsverliezen dien in de winst- en verliesrekening zijn teruggeboekt						
Verschillen die voortvloeien uit de omrekening van valuta's						
Overige mutaties						
Eindbalans		**11.961**	**1.296**			**13.257**
Afschrijvingen van het boekjaar		3.790	297			4.087
Afschrijvingen van het vorig boekjaar		18.280	3.313		7	21.600
Totaal afschrijvingen		**22.070**	**3.610**		**7**	**25.687**

Tabel IFA.1

Immateriële activa verwerkt volgens het kostprijsmodel 2017.12 in '000 EUR	*Goodwill*	*Intern ontwikkelde software*	*Verworven software*	*Andere intern ontwikkelde immateriële activa*	*Andere immateriële activa*	*Totale boekwaarde*
Openingsbalans		8.515		22		8.537
Intern ontwikkelde toevoegingen		5.071	1.087			6.158
Afzonderlijk verworven toevoegingen						
Aanpassingen die voortvloeien uit bedrijfscombinaties						
Buitengebruikstelling & vervreemding		-174		-22		-196
Herclassificaties naar en van vaste activa aangehouden voor verkoop						
Aanpassingen die voortvloeien uit de latere opname van uitgestelde belastingvorderingen						
Opgenomen afschrijvingen		-2.466	-197			-2.663
Stijgingen of dalingen die voortvloeien uit herwaarderingen en uit eventuele bijzondere waardeverminderingsverliezen die direct in het eigen vermogen zijn opgenomen of teruggeboekt						
Bijzondere waardeverminderingsverliezen die in de winst- en verliesrekening zijn opgenomen						
Bijzondere waardeverminderingsverliezen dien in de winst- en verliesrekening zijn teruggeboekt						
Verschillen die voortvloeien uit de omrekening van valuta's						
Overige mutaties		-138	136			-2
Eindbalans		**10.808**	**1.026**			**11.834**
Afschrijvingen van het boekjaar		2.466	197			2.663
Afschrijvingenvan het vorig boekjaar		15.814	3.116		7	18.937
Totaal afschrijvingen		**18.280**	**3.313**		**7**	**21.600**

Tabel IFA.2

25 Investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen

AXA Bank Belgium bezit volgend beperkt aantal dochterondernemingen:

- AXA Belgium Finance bv (NL), Griekenweg 213 - 4835 NA Breda (Nederland)
- AXA Bank Europe SCF (Société de Crédit Foncier), rue Carnot 203/205 - 94138 Fontenay-sous-Bois (Frankrijk)
- Motor Finance Company NV, Grotesteenweg 214 - 2600 Berchem (België)
- Beran NV, Grotesteenweg 214 - 2600 Berchem (België).

AXA Belgium Finance bv en AXA Bank Europe SCF maken deel uit van de consolidatiekring van AXA Bank Belgium.

AXA Belgium Finance bv is een Nederlandse besloten vennootschap die schuldinstrumenten (EMTN's – "European Medium Term Notes") uitgeeft op de Luxemburgse effectenmarkt. De schuldinstrumenten worden voornamelijk geplaatst bij Europese beleggers. De netto-kasstromen van de schuldinstrumenten worden doorgeleend aan AXA Bank Belgium via door deze laatste uitgegeven obligaties.

AXA Bank Europe SCF is een Franse gespecialiseerde kredietmaatschappij die hypotheekleningen herfinanciert via de uitgifte van "covered bonds" ("obligations foncières"). Tot eind november 2017 gebeurde dit door inschrijving op AAA-tranches van RMBS'en ("residential mortgage-backed securities") uitgegeven door de SPV Royal Street (compartimenten RS-2 en RS-3) (zie verder). Door een wijziging in de Franse wetgeving rond covered bonds heeft AXA Bank Europe SCF begin december 2017 rechtstreeks woonleningen gekocht van AXA Bank Belgium. "Yield maintenance swaps" tussen AXA Bank Belgium en AXA Bank Europe SCF zorgen ervoor dat de gewogen gemiddelde opbrengst van de hypotheekleningen naar AXA Bank Belgium gaat in ruil voor een vlottende rente. Al deze transacties gebeuren tegen normale marktvoorwaarden ("at arm's length").

Motor Finance Company NV en Beran NV worden niet opgenomen in de consolidatiekring van AXA Bank Belgium omwille van hun immateriële karakter.

Motor Finance Company NV is het vehikel waarin de investeringen in selfbankingtoestellen zijn ondergebracht die worden verhuurd aan agenten.

Beran NV is eigenaar van het onroerend goed gelegen te Berchem, Grote Steenweg 214 (vestiging van AXA Bank Belgium).

AXA Bank Belgium bezit tevens een participatie van 10% in de SPV ("special purpose vehicle") Royal Street NV, een vennootschap voor belegging in schuldvorderingen (VBS) naar Belgisch recht. Royal Street heeft via haar compartiment RS-1 woonleningen in haar bezit die ze gekocht heeft van AXA Bank Belgium. RS-1 heeft deze aankoop gefinancierd via de uitgifte van een reeks RMBS'en (senior, mezzanine en junior). Een getrouwe weergave van de geconsolideerde positie vereist dat Royal Street mee wordt opgenomen in de consolidatiekring op basis van IFRS 10 – *De geconsolideerde jaarrekening*. Het renterisico blijft bij AXA Bank Belgium gezien de uitwisseling van de rentestromen onderling via een "total return swap". Het kredietrisico blijft ook op de balans van AXA Bank Belgium aangezien de junior-tranches van de door Royal Street uitgegeven RMBS'en in geval van wanbetaling van de kredieten als eerste negatief beïnvloed worden.

Per eind november 2017 werden de bestaande Royal Street-compartimenten RS-2 en RS-3 stopgezet. Door een wijziging in de Franse wetgeving rond covered bonds heeft AXA Bank Europe SCF begin december 2017 rechtstreeks woonleningen gekocht van AXA Bank Belgium in plaats van onrechtstreeks via de inschrijving op AAA-tranches van RMBS'en uitgegeven door de SPV Royal Street (compartimenten RS-2 en RS-3).

AXA Bank Belgium heeft aan de SPV, om zijn werking te ondersteunen, een achtergestelde lening toegekend. Het uitstaand bedrag per eind 2018 is 4,9 miljoen EUR. De fondsen van deze achtergestelde leningen dienden voor de opbouw van een reservefonds in de SPV, dat tot op heden nog nooit werd aangesproken.

In juni 2018 werden Payconiq Belgium NV en Bancontact Company NV gefusioneerd in de nieuwe vennootschap PQB. AXA Bank Belgium heeft haar deelneming van 20% in Bancontact Company NV ingebracht in PQB in ruil voor een deelneming van 10% in PQB. Dit heeft geleid tot een gerealiseerde meerwaarde van 4,5 miljoen EUR in de winst- en verliesrekening. Bancontact Company NV verdwijnt uit en PQB wordt als een geassocieerde deelneming opgenomen in de consolidatiekring van AXA Bank Belgium.

Verder waren er geen wijzigingen in de consolidatiekring tijdens het boekjaar 2018.

	Entiteit 2018.12 in '000 EUR	*Cumulatieve aandelenbelangen (in %)*	*Activa*	*Verplichtingen*	*Winst of verlies*	*Verslagdatum*
Samengevatte financiële informatie over dochteronderneming en en joint ventures	Verwerkt volgens de integrale consolidatiemethode :					
	AXA Belgium Finance bv (NL)	100,00%	1.356.671	1.354.156	424	31/12/2017
	SPV Royal Street	10,00%	631.876	625.851		31/12/2017
	AXA BANK Europe SCF	100,00%	6.882.591	6.743.620	12.203	31/12/2017
	Entiteit 2018.12 in '000 EUR	*Cumulatieve aandelenbelangen (in %)*	*Activa*	*Verplichtingen*	*Winst of verlies*	*Verslagdatum*
	Niet verwerkt volgens de integrale consolidatiemethode :					
	Beran N.V.	100,00%	2.000	1	-10	31/12/2017
	Motor Finance Company N.V.	100,00%	8.274	3.220	511	31/12/2017
	Payconiq Belgium N.V.	10,00%	N/A	N/A	N/A	24/05/2017

Tabel IASJ.1

	Entiteit 2017.12 in '000 EUR	*Cumulatieve aandelenbelangen (in %)*	*Activa*	*Verplichtingen*	*Winst of verlies*	*Verslagdatum*
Samengevatte financiële informatie over dochteronderneming en en joint ventures	Verwerkt volgens de integrale consolidatiemethode :					
	AXA Belgium Finance bv (NL)	100,00%	1.491.508	1.485.617	606	31/12/2016
	SPV Royal Street	10,00%	5.792.142	5.785.612		31/12/2016
	AXA BANK Europe SCF	100,00%	4.828.003	4.701.236	14.844	31/12/2016
	Entiteit 2017.12 in '000 EUR	*Cumulatieve aandelenbelangen (in %)*	*Activa*	*Verplichtingen*	*Winst of verlies*	*Verslagdatum*
	Niet verwerkt volgens de integrale consolidatiemethode :					
	Beran N.V.	100,00%	2.023	13	-16	31/12/2016
	Motor Finance Company N.V.	100,00%	10.444	6.151	505	31/12/2016
	Bancontact-Mister Cash (voorheen Brand & Licence Cy)	20,00%	8.860	3.371	-575	31/12/2016

Tabel IASJ.2

26 Overige activa

Boekwaarde in '000 EUR	2018.12	2017.12
Personeelsbeloningen	109.703	94.565
Activa uit hoofde van beheersdiensten voor het servicing-recht		
Vooruitbetaalde kosten	26	1.360
Te ontvangen baten (andere dan rentebaten uit financiële activa)	22.069	6.789
Edele metalen, goederen en grondstoffen		
Andere voorschotten	23	33
Overige	3.766	4.040
TOTAL	**135.587**	**106.786**

Tabel OA.1

27 Voor handelsdoeleinden aangehouden financiële verplichtingen

Uitsplitsing volgens tegenpartij Boekwaarde	2018.12	2017.12
Deposito's van kredietinstellingen		
Zichtdeposito's		
Deposito's met vaste looptijd		
Deposito's met opzegtermijn		
Overige deposito's		
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	353.394	824.497
Verkoper posities		99
In eigen vermogen instrumenten		
In vastrentende instrumenten		99
Deposito's (andere dan van kredietinstellingen)		
Zichtdeposito's		
Deposito's met vaste looptijd		
Deposito's met opzegtermijn		
Overige deposito's		
In schuldbewijzen belichaamde schulden (met inbegrip van obligaties)		
Depositocertificaten		
Kasbons (ook in gedematerialiseerde vorm)		
Obligaties		
Converteerbaar		
Niet-converteerbaar		
Overige		
Andere financiële verplichtingen		
Te betalen lasten (indien afzonderlijk verwerkt)		
TOTAAL	**353.394**	**824.596**

Tabel FLTRA.1

28 Financiële verplichtingen die als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies worden aangewezen

De in schuldbewijzen belichaamde schulden omvatten EMTN's (European Medium Term Notes). Deze worden uitgegeven door AXA Belgium Finance, een dochter van AXA Bank Belgium, met uitzondering van 1 uitgifte rechtstreeks door de bank zelf. AXA Bank Belgium heeft geopteerd voor de mogelijkheid om de EMTN's aan te wijzen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies en heeft die uitgiften in de balans dus tegen reële waarde opgenomen. De wijzigingen in het eigen kredietrisico (DVA) werden vanaf het boekjaar 2017 evenwel in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) opgenomen.

AXA Bank Belgium heeft ervoor gekozen om het eigen kredietrisico op de EMTN's te waarderen op basis van de spread die AXA Bank Belgium betaalt op de primaire markt omdat er op de primaire markt veel grotere volumes worden verhandeld dan op de secundaire markt. Daardoor bieden ze een meer adequate waardering van het kredietrisico van AXA Bank Belgium op de retailmarkt. Deze spread stemt meer bepaald overeen met het doorlopende gewogen gemiddelde van de spreads vastgesteld op de dekkingsverrichtingen gedurende de 6 laatste maanden. Deze methode berekent het verschil tussen het niveau van de marge die AXA Bank Belgium toepast op uitgiften voor particuliere beleggers op de datum van uitgifte en hetzelfde niveau op de verslagdatum. Uit dit verschil worden op elke coupondatum de theoretische kasstromen bepaald die overeenstemmen met de waardeschommelingen door de wijzigingen in kredietrisico. Die worden vervolgens gedisconteerd om voor elke uitgifte het aandeel van het eigen kredietrisico van AXA Bank Belgium vast te stellen.

Omwille van het feit dat er geen enkele uitgifte plaatsvond sedert december 2017 en de hierboven beschreven berekening bijgevolg niet mogelijk was, heeft AXA Bank Belgium besloten om vanaf juni 2018 het gemiddelde van regelmatige noteringen van drie banken (Crédit Agricole, Deutsche Bank en ING) als berekeningsbasis te gebruiken als waardering van haar kredietrisico. De initiële spread van elke uitgifte werd bijgevolg aangepast.

Op 31 december 2018 bedraagt deze reële waarde in totaal 1,2 miljard EUR, met een nominaal bedrag van 1,1 miljard EUR.

Het eigen kredietrisico (DVA) bedraagt op 31 december 2018 -12,2 miljoen EUR (voor belastingen). Deze staan vermeld in de Geconsolideerde Balans – Eigen Vermogen op de lijn "Veranderingen van reële waarde van financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies wegens veranderingen in het kredietrisico ervan".

Een bedrag van 0,7 miljoen EUR in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) heeft betrekking op de gedurende het boekjaar verkochte EMTN's.

Per 31 december 2018 werd geen gecumuleerde niet-gerealiseerde winst of verlies getransfereerd naar een andere categorie van het eigen vermogen.

Uitsplitsing volgens tegenpartij 2018.12 in '000 EUR	*Boekwaarde*	*Bedrag van de gecumuleerde verandering van de reële waarden die toe te rekenen is aan veranderingen in het kredietrisico*	*Verschil tussen de boekwaarde en het bedrag dat contractueel moet worden betaald op de vervaldatum*
Deposito's van kredietinstellingen			
Zichtdeposito's			
Deposito's met vaste looptijd			
Deposito's met opzegtermijn			
Overige deposito's			
Deposito's (andere dan van kredietinstellingen)			
Zichtdeposito's			
Deposito's met vaste looptijd			
Deposito's met opzegtermijn			
Overige deposito's			
In schuldbewijzen belichaamde schulden (met inbegrip van obligaties)	1.215.175	12.180	-129.778
Depositocertificaten			
Kasbons (ook in gedematerialiseerde vorm)			
Obligaties	1.215.175	12.180	-129.778
Converteerbaar			
Niet-converteerbaar	1.215.175	12.180	-129.778
Overige			
Achtergestelde verplichtingen			
Andere financiële verplichtingen			
Te betalen lasten (indien afzonderlijk verwerkt)			
TOTAAL	**1.215.175**	**12.180**	**-129.778**

Tabel FLFVPL.1

Uitsplitsing volgens tegenpartij 2017.12 in '000 EUR	*Boekwaarde*	*Bedrag van de gecumuleerde verandering van de reële waarden die toe te rekenen is aan veranderingen in het kredietrisico*	*Verschil tussen de boekwaarde en het bedrag dat contractueel moet worden betaald op de vervaldatum*
Deposito's van kredietinstellingen			
Zichtdeposito's			
Deposito's met vaste looptijd			
Deposito's met opzegtermijn			
Overige deposito's			
Deposito's (andere dan van kredietinstellingen)			
Zichtdeposito's			
Deposito's met vaste looptijd			
Deposito's met opzegtermijn			
Overige deposito's			
In schuldbewijzen belichaamde schulden (met inbegrip van obligaties)	1.348.872	25.633	-165.006
Depositocertificaten			
Kasbons (ook in gedematerialiseerde vorm)			
Obligaties	1.348.872	25.633	-165.006
Converteerbaar			
Niet-converteerbaar	1.348.872	25.633	-165.006
Overige			
Achtergestelde verplichtingen			
Andere financiële verplichtingen			
Te betalen lasten (indien afzonderlijk verwerkt)			
TOTAAL	**1.348.872**	**25.633**	**-165.006**

Tabel FLFVPL.2

De bedragen in de kolom “Verschil tussen de boekwaarde en het bedrag dat contractueel moet worden betaald op de vervaldatum” werd voor het boekjaar 2017 aangepast.

29 Tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerde financiële verplichtingen

29.1 Deposito's

Uitsplitsing volgens tegenpartij 2018.12 in '000 EUR	*Centrale overheden*	*Andere instellingen dan kredietinstellingen*	*Ondernemingen*	*Particulieren*	*Totale boekwaarde*
Deposito's van kredietinstellingen			2.023		2.023
Zichtdeposito's			2.023		2.023
Deposito's met vaste looptijd					
Deposito's met opzegtermijn					
Overige deposito's					
Deposito's (andere dan van kredietinstellingen)	629.929	365.249	1.165.480	16.026.933	18.187.591
Zichtdeposito's	27.349	269.801	921.666	2.088.886	3.307.702
Deposito's met vaste looptijd	601.365	21.444	36.121	1.201.262	1.860.193
Deposito's met opzegtermijn					
Overige deposito's:	1.215	74.004	207.693	12.736.785	13.019.696
Deposito's van bijzondere aard					
Gereglementeerde spaardeposito's	1.215	54.813	102.036	12.735.938	12.894.002
Deposito's gekoppeld aan hypothecaire leningen					
Overige deposito's		19.191	105.657	847	125.694
Depositobeschermingsregeling					
In schuldbewijzen belichaamde schulden (met inbegrip van					4.848.349
Depositocertificaten					
Kasbons (ook in gedematerialiseerde vorm)					
Obligaties					26.793
Converteerbaar					
Niet-converteerbaar					26.793
Overige					4.821.556
Achtergestelde verplichtingen					26.794
Andere financiële verplichtingen					830.446
Te betalen lasten (indien afzonderlijk verwerkt)					
TOTAAL	**629.929**	**365.249**	**1.165.480**	**16.026.933**	**23.895.202**

Tabel FLAC.1

Uitsplitsing volgens tegenpartij 2017.12 in '000 EUR	*Centrale overheden*	*Andere instellingen dan kredietinstellingen*	*Ondernemingen*	*Particulieren*	*Totale boekwaarde*
Deposito's van kredietinstellingen			2.821		2.821
Zichtdeposito's			2.821		2.821
Deposito's met vaste looptijd					
Deposito's met opzegtermijn					
Overige deposito's					
Deposito's (andere dan van kredietinstellingen)	632.684	400.745	1.132.534	15.707.796	17.873.758
Zichtdeposito's	28.104	269.289	878.308	2.071.393	3.247.094
Deposito's met vaste looptijd	603.753	27.411	43.123	1.425.051	2.099.338
Deposito's met opzegtermijn					
Overige deposito's	827	104.045	211.103	12.211.352	12.527.327
Deposito's van bijzondere aard					
Gereglementeerde spaardeposito's	827	54.147	99.724	12.210.104	12.364.802
Deposito's gekoppeld aan hypothecaire leningen					
Overige deposito's		49.898	111.380	1.248	162.525
Depositobeschermingsregeling					
In schuldbewijzen belichaamde schulden (met inbegrip van					4.253.792
Depositocertificaten					
Kasbons (ook in gedematerialiseerde vorm)					
Obligaties					44.059
Converteerbaar					
Niet-converteerbaar					44.059
Overige					4.209.733
Achtergestelde verplichtingen					39.245
Andere financiële verplichtingen					782.019
Te betalen lasten (indien afzonderlijk verwerkt)					
TOTAAL	**632.684,27**	**400.744,69**	**1.132.533,75**	**15.707.795,62**	**22.951.636**

Tabel FLAC.2

29.2 Achtergestelde verplichtingen

Uitsplitsing volgens vervaldatum 2018.12 in '000 EUR	*Achtergestelde converteerbare schulden*	*Achtergestelde niet converteerbare schulden*	*Achtergestelde schulden met een andere looptijd*	*Achtergestelde voorschotten*
Lopend jaar				
Lopend jaar +1		4.744		
Lopend jaar +2		3.505		
Lopend jaar +3		2.912		
Lopend jaar +4				
Lopend jaar +5				
Lopend jaar +6				
Lopend jaar +7				
Lopend jaar +8				
Lopend jaar +9				
Lopend jaar +10				
Meer dan lopend jaar +10				
Perpetuele schuldbewijzen		15.633		
TOTAAL		**26.794**		

Tabel FLAC.3

Uitsplitsing volgens vervaldatum 2017.12 in '000 EUR	*Achtergestelde converteerbare schulden*	*Achtergestelde niet converteerbare schulden*	*Achtergestelde schulden met een andere looptijd*	*Achtergestelde voorschotten*
Lopend jaar				
Lopend jaar +1		12.756		
Lopend jaar +2		4.129		
Lopend jaar +3		3.505		
Lopend jaar +4		2.912		
Lopend jaar +5				
Lopend jaar +6				
Lopend jaar +7				
Lopend jaar +8				
Lopend jaar +9				
Lopend jaar +10				
Meer dan lopend jaar +10				
Perpetuele schuldbewijzen		15.943		
TOTAAL		**39.245**		

Tabel FLAC.4

29.3 TLTRO-leningen

AXA Bank Belgium heeft per einde 2018 een uitstaand bedrag van 600 miljoen EUR aan TLTRO-leningen. TLTRO's zijn Eurosysteemverrichtingen met als doel financiering aan kredietinstellingen te verschaffen over een periode van maximum 4 jaar. Ze bieden langetermijnfunding aan banken tegen attractieve voorwaarden met als doel de kredietvoorwaarden van de privésector te verlichten en de bankleningen aan de economische wereld te stimuleren. Het voordeel van een marktvoordelige rentevoet wordt in resultaat gespreid over de looptijd van de TLTRO-leningen.

30 Repo's en reverse repo's

Per eind 2018 had AXA Bank Belgium geen uitstaande bedragen aan repo's.

Overdragende partij : Verplichtingen (verkregen financiering) 2018.12 in '000 EUR	*Totaal*
Terugkoopovereenkomsten	
Kredietinstellingen	
Andere instellingen dan kredietinstellingen	
TOTAAL	

Tabel RRR.3

Overdragende partij : Verplichtingen (verkregen financiering) 2017.12 in '000 EUR	*Totaal*
Terugkoopovereenkomsten	
Kredietinstellingen	
Andere instellingen dan kredietinstellingen	486.026
TOTAAL	**486.026**

Tabel RRR.4

De reverse repo's zijn opgenomen in Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs

Verkrijger : Activa (verleende financiering) 2018.12 in '000 EUR	*Totaal*
Omgekeerde terugkoopovereenkomsten	
Kredietinstellingen	
Andere instellingen dan kredietinstellingen	960.031
TOTAAL	**960.031**

Tabel RRR.5

Verkrijger : Activa (verleende financiering) 2017.12 in '000 EUR	*Totaal*
Omgekeerde terugkoopovereenkomsten	
Kredietinstellingen	
Andere instellingen dan kredietinstellingen	1.015.494
TOTAAL	**1.015.494**

Tabel RRR.6

De opname van de terugkoopovereenkomsten en omgekeerde terugkoopovereenkomsten gebeurt hier voor de betaalde gelden respectievelijk ontvangen gelden.
Zie ook hoofdstuk 33 *Saldering*.

31 Voorzieningen

2018.12 in '000 EUR	*Reorganisatie*	*Voorzieningen voor belastinggeschillen en lopende rechtsgeschillen*	*Pensioenen en andere pensioenverplichtingen op grond van toegezegde pensioenregelingen*	*Verplichtingen uit hoofde van leningen en garanties*	*Andere voorzieningen*	*TOTAAL*
Eindbalans (vorig jaar)		**38.721**	**149.981**	**9.832**	**14.268**	**212.804**
Impact IFRS 9				**1.271**		**1.271**
Openingsbalans (lopend jaar)		**38.721**	**149.981**	**11.103**	**14.268**	**214.073**
Investeringen		4.547	25.267	1.246	5.200	36.259
Gebruikte bedragen		-638	-4.628	-2.245	-2.890	-10.401
Niet-gebruikte bedragen die tijdens de periode worden teruggeboekt		-19.831				-19.831
Verwervingen (vervreemdingen) door middel van bedrijfscombinaties						
Toename van het gedisconteerde bedrag (verstrijken van tijd) en gevolg van enige wijziging in de disconteringsvoet						
Valutakoersverschillen						
Overige bewegingen			14.163		-490	13.674
Eindbalans		**22.799**	**184.784**	**10.103**	**16.088**	**233.774**

Tabel PROV.1

2017.12 in '000 EUR	*Reorganisatie*	*Voorzieningen voor belastinggeschillen en lopende rechtsgeschillen*	*Pensioenen en andere pensioenverplichtingen op grond van toegezegde pensioenregelingen*	*Verplichtingen uit hoofde van leningen en garanties*	*Andere voorzieningen*	*TOTAAL*
Openingsbalans		**39.559**	**165.180**	**9.854**	**18.575**	**233.169**
Investeringen		722	1.063	0	3.543	5.328
Gebruikte bedragen		-1.560	-7.916	-23	-8.291	-17.789
Niet-gebruikte bedragen die tijdens de periode worden teruggeboekt						
Verwervingen (vervreemdingen) door middel van bedrijfscombinaties						
Toename van het gedisconteerde bedrag (verstrijken van tijd) en gevolg van enige wijziging in de disconteringsvoet						
Valutakoersverschillen						
Overige bewegingen			-8.346		441	-7.904
Eindbalans		**38.721**	**149.981**	**9.832**	**14.268**	**212.804**

Tabel PROV.2

Hierbij enige toelichting over de voornaamste elementen uit deze voorzieningen bij AXA Bank Belgium.

Voorzieningen voor belastingsgeschillen

Dit luik bevat voorzieningen in het kader van een mogelijke additionele taxatie over de inkomstenjaren 1991 en 1992. Dit risico was ingeschat op 19,8 miljoen EUR en ingedekt door een voorziening voor hetzelfde bedrag. Het risico van deze potentiële aanslag is evenwel verstreken sinds november 2018 zodat de voorziening van 19,8 miljoen EUR eind 2018 werd teruggenomen.

In dit kader werd de bank eveneens door enkele klanten in schadevergoeding aangesproken en werden hiervoor eveneens voorzieningen opgenomen. Een aantal van deze klantenclaims zullen behandeld worden voor de rechtbank in mei en september 2019.

Lopende rechtsgeschillen

Het voornaamste element in deze rubriek is de voorziening voor betwisting agenten en ex-agenten. Het betreft hoofdzakelijk betwistingen over de samenwerking of de beëindiging ervan, alsook betwistingen naar aanleiding van fraudegevallen. In 2018 hebben zich enkele nieuwe betwistingen voorgedaan met beperkt risico.

De inschattingen over de duurtijd van afwikkeling van deze geschillen zijn divers en soms moeilijk voorspelbaar.

Pensioenverplichtingen en andere voordelen uit hoofde van pensioenverbintenissen

Het grootste deel betreft hier de voorziening in het kader van IAS 19 *Personeelsbeloningen*. Voor meer details en informatie verwijzen we naar hoofdstuk 13.2 *Pensioentoezeggingen en andere prestaties*.

Gedurende het boekjaar 2018 werden nieuwe voorzieningen aangelegd voor een bedrag van 1,7 miljoen EUR in het kader van vertrekregelingen die momenteel bestaan bij AXA Bank Belgium en een vermindering van de voorziening voor 3,8 miljoen EUR. Bijgevolg bedroegen deze voorzieningen 2,8 miljoen EUR op 31 december 2018. Ze werden voornamelijk opgenomen in de cao van 7 mei 2007 en in de verlenging ervan van 25 november 2009 en in de cao van 16 maart 2011.

Daarnaast werd een nieuwe voorziening aangelegd in het kader van een nieuwe vertrekregeling beslist per eind 2018 en die 21,0 miljoen EUR bedraagt op 31 december 2018.

Een andere nieuwe voorziening werd aangelegd per einde 2018 om de regularisatiekost te dekken van de overgangsmaatregelen bij de omzetting van het pensioenplan ex-Anhyp naar het nieuwe pensioenplan voor alle werknemers die vanaf 2000 getransfereerd werden naar AXA Bank Belgium. Deze voorziening bedraagt 3,2 miljoen EUR op 31 december 2018.

Andere voorzieningen

De rubriek “Andere voorzieningen” bevat voornamelijk een voorziening met betrekking tot de sluiting van de Hongaarse bijbank (8,5 miljoen EUR). Daarnaast bevat die rubriek een voorziening voor de geplande consolidatie van het agentennetwerk voor een bedrag van 4,1 miljoen EUR en diverse kleine HR-gerelateerde en andere voorzieningen.

32 Overige verplichtingen

Boekwaarde in '000 EUR	2018.12	2017.12
Personeelsbeloningen	12.007	12.459
Sociale lasten	6.561	3.043
Verplichtingen uit hoofde van beheersdiensten voor het servicingrecht		
Verplichtingen uit leasing		
Toe te rekenen kosten (andere dan uit rentelasten in verband met financiële verplichtingen)	1.778	1.969
Over te dragen opbrengsten	1.554	1.464
Andere verplichtingen	13.759	26.210
TOTAAL	**35.658**	**45.144**

Tabel OL.1

33 Saldering

Saldering van balansposten

IAS 32 – *Financiële instrumenten – presentatie* vereist dat financiële activa en financiële verplichtingen op nettobasis worden gepresenteerd indien dit een uitdrukking vormt van de verwachte toekomstige kasstromen van een entiteit uit de afwikkeling van twee of meer afzonderlijke financiële instrumenten.

Een financieel actief en een financiële verplichting moeten worden gesaldeerd en het nettobedrag moet in de balans worden opgenomen als en alleen als AXA Bank Belgium

(a) een in rechte afdwingbaar recht heeft om de opgenomen bedragen te salderen; en

(b) voornemens is om de verplichting op nettobasis af te wikkelen of om de vordering te realiseren op hetzelfde moment dat de verplichting wordt afgewikkeld.

Om aan vereiste (a) te voldoen moet AXA Bank Belgium momenteel over een wettelijk afdwingbaar recht op saldering beschikken. Dat betekent dat het recht op saldering:

(a) niet mag afhangen van een toekomstige gebeurtenis; en

(b) wettelijk afdwingbaar moet zijn in elk van de volgende omstandigheden:

(i) gedurende het normale verloop van de transactie;

(ii) ingeval van wanbetaling; en

(iii) bij insolventie of faillissement van de entiteit en alle tegenpartijen.

Om aan vereiste (b) te voldoen moet AXA Bank Belgium de intentie hebben tot uitoefening op nettobasis of tot verkoop van het actief en de verplichting op hetzelfde tijdstip. Zelfs als AXA Bank Belgium het recht heeft op nettosaldering kan ze nog steeds het actief en de verplichting afzonderlijk uitoefenen.

AXA Bank Belgium verrekent dagelijks haar posities in onderhandse renteswaps met de volgende banken die handelen als tussenpersonen:

- LCH Clearnet CM CSI (Credit Suisse)
- LCH Clearnet CM HSBC Bank Plc (HSBC)
- AXA LIFE EUROPE LTD (France FoS VA)
- AXA LIFE EUROPE LTD (GERMANY branch)
- AXA LIFE EUROPE LTD (MEDLA branch)
- AXA LIFE EUROPE LTD (UK FoS VA Bus)
- AXA LIFE EUROPE LTD (JAPAN)

Voor elk van de clearingleden omvatten de bedragen:

- de rentebetalingen op de swap en alle andere betalingen (vooraf betaalde commissies, premies, penaliteiten bij vervroegde stopzetting, …);
- de evoluties van de variatiemarge, met alle wijzigingen in de positieve/negatieve nettowaarde van alle via de tussenpersoon verhandelde derivaten.

De vereffening wordt afzonderlijk uitgevoerd voor elke munt. De berekening gebeurt op het einde van de dag, en het verschil tegenover de vorige dag wordt de volgende dag afgerekend in 1 enkele contante betaling, per munt.

De saldering van de derivatenpositie is wettelijk afdwingbaar en hangt niet af van een toekomstige gebeurtenis. De saldering beantwoordt bijgevolg aan de IFRS-vereisten.

De bedragen die gesaldeerd warden op de balans staan vermeld in de eerste drie cijferkolommen in de tabellen hieronder.

Repo's en reverse repo's worden momenteel niet gesaldeerd omdat ze geen deel uitmaken van "master netting agreements" die saldering onder alle omstandigheden toelaten.

Saldering in de toelichtingen

IAS 32 vereist dat, in alle andere omstandigheden dan hierboven vermeld, financiële activa en financiële verplichtingen afzonderlijk gerapporteerd worden in functie van hun kenmerken als middelen of verplichtingen van de entiteit. Transacties met financiële instrumenten die deel uitmaken van een "master netting arrangement" met een tegenpartij die enkel soldering voorziet van alle financiële instrumenten in de overeenkomst ingeval van wanbetaling of stopzetting van enig welk contract is onvoldoende om te salderen tenzij aan de bovenstaande criteria is voldaan.

Bij AXA Bank Belgium worden alle verrichtingen onder "master netting agreements" die hierboven niet vermeld staan bruto gerapporteerd.

Daarnaast voorziet IFRS 7 – *Financiële Instrumenten - Informatieverschaffing* om de volgende bijkomende informatie te verstrekken:

- de bedragen onder afdwingbare “master netting agreements” of gelijkaardige overeenkomsten die niet gesaldeerd worden, met inbegrip van
    - de bedragen van gerapporteerde financiële instrumenten die niet voldoen aan alle salderingscriteria van IAS 32
    - de bedragen van de financiële waarborgen (inclusief contante waarborgen); en
- het nettobedrag dat overblijft na aftrek van deze bedragen van de op de balans gerapporteerde bedragen.

AXA Bank Belgium simuleert het potentiële nettobedrag op basis van de volgende criteria:

- saldering per tegenpartij;
- van alle repo’s, reverse repo’s, derivaten en waarborgen;
- voor derivaten: afzonderlijk voor afdekkings- en tradingposities;
- waarborgen: initiële en variatiemarge.

De bedragen van deze potentiële saldering staan vermeld in de overige cijferkolommen in de tabellen hieronder.

Financiële activa – saldering

Boekwaarde in '000 EUR 2018.12	Brutobedragen voor saldering	Bedragen gesaldeerd met financiële verplichtingen	Nettobedragen na saldering	Niet-gesaldeerde bedragen uit master netting agreements		Netto positie
				Financiële instrumenten	Financiële waarborgen	
Derivaten - trading	4.096.415	3.322.836	773.579	222.292	538.693	12.593
Derivaten- hedging	106.335	88.751	17.584	5.215	12.245	124
Reverse repos	960.031	0	960.031	960.031	0	0
Totaal	5.162.781	3.411.587	1.751.194	1.187.538	550.938	12.717

Tabel OFFS.1

Financiële verplichtingen – saldering

Boekwaarde in '000 EUR 2018.12	Brutobedragen voor saldering	Bedragen gesaldeerd met financiële activa	Nettobedragen na saldering	Niet-gesaldeerde bedragen uit master netting agreements		Netto positie
				Financiële instrumenten	Financiële waarborgen	
Derivaten - trading	3.986.709	3.633.315	353.394	175.416	169.284	8.694
Derivaten- hedging	585.776	517.275	68.500	33.004	32.813	2.684
Repos	0	0	0	0	0	0
Totaal	4.572.485	4.150.590	421.895	208.419	202.097	11.378

Tabel OFFS.2

Financiële activa – saldering

Boekwaarde in '000 EUR 2017.12	Brutobedragen voor saldering	Bedragen gesaldeerd met financiële activa	Nettobedragen na saldering	Niet-gesaldeerde bedragen uit master netting agreements: Financiële instrumenten	Niet-gesaldeerde bedragen uit master netting agreements: Financiële waarborgen	Netto positie
Derivaten - trading	3.840.364	2.594.876	1.245.487	837.845	384.415	23.227
Derivaten- hedging	113.626	46.074	67.552	46.212	20.850	490
Reverse repos	1.015.494	0	1.015.494	1.015.226	0	268
Totaal	4.969.484	2.640.950	2.328.533	1.899.283	405.265	23.985

Tabel OFFS.3

Financiële verplichtingen – saldering

Boekwaarde in '000 EUR 2017.12	Brutobedragen voor saldering	Bedragen gesaldeerd met financiële activa	Nettobedragen na saldering	Niet-gesaldeerde bedragen uit master netting agreements: Financiële instrumenten	Niet-gesaldeerde bedragen uit master netting agreements: Financiële waarborgen	Netto positie
Derivaten - trading	1.246.204	421.706	824.497	328.404	466.576	29.518
Derivaten- hedging	543.574	255.667	287.907	144.363	140.849	2.695
Repos	486.026	0	486.026	484.515	1.511	0
Totaal	2.275.804	677.373	1.598.430	957.282	608.936	32.213

Tabel OFFS.4

34 Voorwaardelijke activa en verplichtingen

BUITENBALANSVERPLICHTINGEN Referentiebedragen 2018.12 in '000 EUR	Verstrekt	Ontvangen
Niet-opgenomen deel van de kredietlijnen	1.240.418	
Kredietvervangende borgtochten	1.231.362	21.274.262
Zekerheden betreffende repo's, reverse repo's en derivaten	1.565.694	2.782.623
Overige verbintenissen	1.467.906	2.112.484

Tabel CAL.1

BUITENBALANSVERPLICHTINGEN Referentiebedragen 2017.12 in '000 EUR	Verstrekt	Ontvangen
Niet-opgenomen deel van de kredietlijnen	1.033.676	
Kredietvervangende borgtochten	1.354.375	23.526.320
Zekerheden betreffende repo's, reverse repo's en derivaten	3.772.354	3.473.821
Overige verbintenissen	2.029.615	2.049.034

Tabel CAL.2

2018.12 in '000 EUR	*Niet-renderende blootstellingen*		
	Bruto boekwaarde	*Waardeverminderingen*	*Maximale in aanmerking te nemen bedrag van de zekerheid of garantie*
Leningen & voorschotten aan			
Centrale overheden			
Kredietinstellingen			
Andere instellingen dan kredietinstellingen	11.639	-3.517	6.738
Ondernemingen	27.925	-10.047	17.366
Particulieren	277.893	-48.959	208.372
TOTAAL	317.457	-62.523	232.476

Tabel CAL.3

2017.12 in '000 EUR	*Niet-renderende blootstellingen*		
	Bruto boekwaarde	*Waardeverminderingen*	*Maximale in aanmerking te nemen bedrag van de zekerheid of garantie*
Leningen & voorschotten aan			
Centrale overheden			
Kredietinstellingen			
Andere instellingen dan kredietinstellingen	9.944	-1.727	7.517
Ondernemingen	28.888	-11.808	17.080
Particulieren	294.212	-67.566	208.493
TOTAAL	333.044	-81.101	233.090

Tabel CAL.4

Toelichting bij de voornaamste lijnen:

De lijn "Niet-opgenomen deel van de kredietlijnen" omvat de beschikbare marge op de betekende kredietlijnen. Een betekende kredietlijn is de vaste verplichting om een kredietlijn te verlenen. De verplichting geldt als vast wanneer ze niet op elk ogenblik kan worden herroepen met onmiddellijke uitwerking.

De lijn "Kredietvervangende borgtochten" omvat de ontvangen waarborgen op kredieten en de verstrekte borgtochten die betrekking hebben op verplichtingen wegens ontleningen of wegens uitstel van betaling.

De verstrekte waarborgen vanwege kredieten omvatten de verplichtingen van de bank tegenover de retailklanten. Het risico hierop is zeer beperkt door de diversificatie van de portefeuille en voornamelijk door het feit dat de verstrekte kredieten gewaarborgd zijn door de klanten.

De ontvangen waarborgen vanwege kredieten hebben betrekking op woonkredieten, consumentenkredieten en professionele kredieten.

Bij woonkredieten gaat het om hypotheken (inschrijvingen of mandaten) op onroerende panden (volle eigendom). Onroerende waarborgen zijn wettelijk verplicht. De te vestigen hypothecaire waarborgen zijn herbruikbaar in het kader van eventuele latere woonkredieten. Alle waarborgen aanvullend aan hypothecaire waarborgen dienen voor de officiële vastlegging van het krediet te worden gevestigd. Dit geldt dus eveneens voor bijkomende roerende waarborgen. Voor een overbruggingskrediet wordt in principe een hypothecair mandaat gevestigd op zowel het te verkopen pand als het te verwerven pand.
Voor consumentenkredieten (leningen op afbetaling) wordt slechts 1 type van waarborg gebruikt, met name de overdracht van schuldvordering of akte van afstand van loon en andere inkomsten.

Voor meer info over de kwaliteit van de waarborgen: zie hoofdstuk 4.2.1.1.2 Risicobeperkingstechnieken. De normen van AXA Bank Belgium inzake het bekomen van waarborgen en de kwaliteit van de waarborgen zijn niet materieel gewijzigd tegenover de vorige rapporteringsperiode.

Voor professionele kredieten worden voornamelijk volgende waarborgen gebruikt:

- reële waarborgen:
    - hypotheek en hypotheekinschrijving;
    - authentieke inpandgeving handelsfondsen;
    - indeplaatsstelling in het voorrecht van de verkoper van roerende goederen;
    - inpandgeving van effecten;
    - inpandgeving van rekeningtegoeden;
    - overdracht van alle verzekeringspolisrechten "klassieke levensverzekering";
    - overdracht van alle verzekeringspolisrechten tak 21 en 23;
    - overdracht van loon;

- persoonlijke of morele waarborgen:
    - borgstelling;
    - hypothecaire volmacht;
    - onherroepelijke verbintenis van een derde.

Voor meer info over de kwaliteit van de waarborgen: zie hoofdstuk 4.2.2.2.2 Tegenpartijkredietrisico van de marktenzaal. De normen van AXA Bank Belgium inzake het bekomen van waarborgen en de kwaliteit van de waarborgen zijn niet materieel gewijzigd tegenover de vorige rapporteringsperiode.

Waardebepaling van deze waarborgen:

- Hypotheek en hypotheekinschrijving: waardebepaling in functie van

    - de schattingswaarde van het onroerend goed op basis van een schattingsverslag of geactualiseerde waardebepaling door een professioneel (zoals een vastgoedexpert, een notaris of een makelaar), van een recente aankoop, op basis van kennis van het pand door het verkooppunt, enz.
    - de rang van de inschrijving
    - de vernietigbaarheid van de inschrijving wegens verdachte periode inzake faillissement
    - opmerking: hypothecaire mandaten worden niet geboekt

- Inpandgeving handelsfondsen: waardebepaling in functie van
    - het belang en de verkoopbaarheid van het vastliggend materieel actief
    - de omvang en de spreiding van de klantenvorderingen
    - de omvang van de aanwezige voorraad van niet-bederfbare grondstoffen of afgewerkte producten
    - de waarde van de huurceel
    - de voorrechten van hogere rang (verhuurder, bedrijfsuitrusting)
    - de overdraagbaarheid als “going concern”
    - de rang van de inschrijving
    - de vernietigbaarheid van de inschrijving wegens verdachte periode inzake faillissement
    - het waardeadvies van de curator of vereffenaar

- Indeplaatsstelling in het voorrecht van de verkoper van roerende goederen (inclusief overdracht van schuldvorderingen en overdracht van loon): waardebepaling in functie van
    - de kredietwaardigheid van de gecedeerde schuldenaar
    - het al dan niet betwist karakter van de overgedragen vordering

- Inpandgeving van rekeningtegoeden: waardering tegen 100% van de inlage

- Overdracht van verzekeringspolisrechten: waardering tegen 0%

- Persoonlijke of morele waarborgen: waardebepaling in functie van de bewezen solvabiliteit van de borg (vooral zijn onroerend vermogen) of zijn vaste wil om de verbintenis te honoreren via een nageleefd ernstig afbetalingsplan.

De lijn “Zekerheden betreffende repo’s, reverse repo’s en derivaten” bevat de activa verstrekt en ontvangen door de bank in het kader van haar “repo/reverse repo”- en derivatenactiviteiten, in functie van de fluctuatie van de marktwaarde van de verrichtingen.

In het kader van de “Global Master Repurchase Agreement” (GMRA) worden er door AXA Bank Belgium enkel staatsobligaties aanvaard. Sinds augustus 2007 heeft AXA Bank Belgium echter 1 GMRA afgesloten met AXA IM waarin ook niet-overheidspapier aanvaard wordt, onder voorwaarde dat het desbetreffende papier door de ECB wordt geaccepteerd als waarborg. Momenteel zijn er echter geen posities onder deze GMRA.

In de repoactiviteit kunnen we 2 soorten van waarborgen onderscheiden:

- waarborgen ontvangen bij het afsluiten van een nieuwe verrichting, meestal onder de vorm van Belgische (en soms Franse) overheidsobligaties;
- waarborgen ontvangen tijdens de looptijd van de verrichtingen in functie van de schommeling van de marktwaarde van de initieel gegeven waarborgen. Deze bijkomende waarborgen worden meestal in contanten gevraagd (tegen Eonia-vergoeding) maar zijn ook mogelijk in Belgische of Franse overheidsobligaties.

In de derivatenactiviteit geldt momenteel als algemene regel dat er systematisch een waarborg wordt gevraagd. Voor deze waarborg komen enkel contanten (tegen Eonia-vergoeding) en staatsobligaties van België, Duitsland, Italië, Frankrijk, Zwitserland en het Verenigd Koninkrijk met een resterende looptijd van minimum 1 jaar en maximum 10 jaar in aanmerking.

Alle ontvangen zekerheden kunnen door AXA Bank Belgium worden verkocht of hergebruikt als zekerheid.
AXA Bank Belgium heeft de verplichting om deze zekerheden terug te geven.

De lijn “Overige verbintenissen” bevatten alle andere ontvangen en verstrekte verbintenissen.

<u>Activa bezwaard met zakelijke zekerheden</u>

Een aantal activa zijn bezwaard met zakelijke zekerheden. Het gaat om in repo gegeven effecten, obligaties als onderpand voor het bekomen van financieringen vanuit de Europese Centrale Bank (ECB) en obligaties als onderpand bij de Belgische fiscus.

35 Eigen vermogen

Voor cijfers zie “Geconsolideerde Balans – Eigen vermogen”.

Het onderschreven kapitaal bedraagt 636,3 miljoen EUR. Het bestaat uit 461.133.591 aandelen zonder aanduiding van nominale waarde. Het werd volledig volstort.

Het ander eigen vermogen betreft een bedrag in het kader van converteerbare obligaties (“Contingency Convertible Bonds”).

De reserves uit de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) omvatten de reserves uit de omrekening van valuta, uit de herwaardering van de voor verkoop beschikbare financiële activa, uit de herwaardering van de kasstroomafdekkingen en uit de reserves voor pensioenverplichtingen (niet-gerealiseerde resultaten en actuariële winsten (verliezen) op pensioenregelingen van het type toegezegde pensioenen), evenals vanaf 2017 de wijzigingen in het eigen kredietrisico (DVA) op financiële verplichtingen aangewezen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies.

De rubriek overige reserves omvat de statutaire reserves en de overgedragen resultaten van de moedermaatschappij AXA Bank Belgium en de consolidatiereserves door de eerste opname op basis van IFRS bij deze laatste en alle consolidatiereserves bij de dochtervennootschappen.

36 Winstuitkering en dividend per aandeel

Een bijzondere algemene vergadering van AXA Bank Belgium heeft per einde 2018 beslist om van de ingehouden winsten per eind 2017 een tussentijds dividend van 50 miljoen EUR uit te keren aan de moedermaatschappij AXA SA.

De Raad van Bestuur stelt voor om de resterende vennootschappelijke winst van het boekjaar samen met de overgedragen resultaten over te dragen naar het volgende boekjaar, na verplichte toewijzing aan de wettelijke reserve.

37 Gesegmenteerde informatie

Operationele segmenten zijn onderdelen van AXA Bank Belgium

- die bedrijfsactiviteiten uitoefenen waaruit opbrengsten kunnen worden verdiend en waarbij kosten kunnen worden gemaakt;
- waarvan de bedrijfsresultaten regelmatig worden beoordeeld door het Directiecomité van AXA Bank Belgium teneinde beslissingen over de aan het segment toe te kennen middelen te kunnen nemen en de financiële prestaties van het segment te evalueren, en;
- waarover afzonderlijke financiële informatie beschikbaar is.

Het Directiecomité van AXA Bank Belgium wordt beschouwd als de hoogstgeplaatste functionaris zoals gedefinieerd door IFRS 8 – *Operationele segmenten*.

De volgende operationele segmenten worden afzonderlijk gerapporteerd op basis van de richtlijnen van IFRS 8:

- Retail banking (inclusief Thesaurie en ALM);
- Intermediatieactiviteiten.

De “retail banking”-activiteit bestaat voornamelijk uit het verzamelen van fondsen (dagelijkse verrichtingen, beleggingsproducten) en het verstrekken van leningen aan klanten (particulieren, professionelen en kmo’s) via het netwerk van onafhankelijke agenten. De gerapporteerde cijfers bevatten de betrokken ALM-resultaten (“Assets and Liabilities Management”). Het voornaamste doel van ALM is het afdekken van het rente-, liquiditeits- en valutarisico van AXA Bank Belgium omvat. De gerapporteerde cijfers bevatten eveneens de thesaurieactiviteit. De thesaurieactiviteit omvat kortetermijnliquiditeiten en –funding als ondersteuning van de groei van de retailbusiness.

De intermediatieactiviteiten omvatten voornamelijk het verstrekken van funding, cash management en derivaten aan verschillende entiteiten van AXA Groep.

De verrichtingen tussen de verschillende operationele segmenten worden afgesloten aan normale marktvoorwaarden (“arm’s length”).

De volgende principes worden toegepast:

- toewijzing van de ALM-resultaten: naast de commerciële marge kan AXA Bank Belgium een conversiemarge toepassen op haar retailactiviteiten. De parameters om die te berekenen zijn het economisch kapitaal en de activa en verplichtingen van de retailactiviteiten;
- “funds transfer pricing”: het beheer van de contante middelen en ALM is centraal georganiseerd in AXA Bank Belgium. Om het renterisico van de commerciële activiteiten naar de gecentraliseerde ALM te transfereren wordt een “funds transfer pricing”-methodologie toegepast. Dat houdt in dat de deposito’s van de commerciële businesseenheden herbelegd worden in de centrale ALM en dat de leningen van de commerciële businesseenheden gefinancierd worden door de centrale ALM op basis van een “funds transfer pricing”-rentevoet.

De aansluiting tussen het totaal van de operationele segmenten en het groepsresultaat omvat voornamelijk:

- verschillen in mapping tussen de segmentrapportering en de geconsolideerde winst- en verliesrekening
- bepaalde elementen die niet in het operationeel bedrijfsresultaat zijn opgenomen in de segmentrapportering
- verschillen tussen de waarderingsregels van de segmentrapportering (gebaseerd op de regels van AXA Groep) en van de geconsolideerde winst- en verliesrekening (gebaseerd op de regels van AXA Bank Belgium).

Segmentrapportering – winst- en verliesrekening

2018 in '000 EUR	Retail banking (inlusief ALM)	Intermediatieactiviteiten	Aansluiting	Bedragen geconsolideerde resultatenrekening
Interestmarge (inclusief commissies en gerealiseerde meerwaarden)	289.664	12.489	18.162	320.315
Exploitatiekosten	-215.644	-11.076	-14.200	-240.920
Waardeverminderingen op leningen	6.025	0	-25.567	-19.542
Belastingen	2.188	330	-17.435	-14.916
Operationeel bedrijfsresultaat	82.233	1.743	-39.039	44.937
Beëindigde bedrijfsactiviteiten				0
Nettoresultaat				44.937

Tabel SI.1

2017 in '000 EUR	Retail banking (inlusief ALM)	Intermediatieactiviteiten	Aansluiting	Bedragen geconsolideerde resultatenrekening
Interestmarge (inclusief commissies en gerealiseerde meerwaarden)	286.245	12.585	3.557	302.387
Exploitatiekosten	-221.456	-9.652	4.118	-226.990
Waardeverminderingen op leningen	-500		-12.345	-12.845
Belastingen	-12.656	-1.499	-6.960	-21.115
Operationeel bedrijfsresultaat	51.633	1.434	-13.763	41.437
Beëindigde bedrijfsactiviteiten				0
Nettoresultaat				41.437

Tabel SI.2

Belangrijkste elementen gerapporteerd in de kolom "Aansluiting":

a) Intrestmarge:

- verschillen in rubriceringen tussen de segmentrapportering en de geconsolideerde resultatenrekening (2018: 12,3 miljoen EUR). Het gaat hier voornamelijk om een verschillende rubricering van de recuperaties op afgeschreven schuldvorderingen (11,7 miljoen EUR). In 2017 bedroeg die verschillen in rubriceringen 11,3 miljoen EUR.
- bepaalde elementen die niet opgenomen zijn in het operationeel bedrijfsresultaat in de segmentrapportering (2018: 4,4 miljoen EUR - 2017: -8,7 miljoen EUR, voornamelijk wisselresultaten (impact in 2018: 1,6 miljoen EUR, geen impact in 2017) en reëlewaardeaanpassingen (impact in 2018: 2,8 miljoen EUR / impact in 2017: -8,7 miljoen EUR));

b) Exploitatiekosten:

- verschillen in rubriceringen tussen de segmentrapportering en de geconsolideerde resultatenrekening (2018: 12,2 miljoen EUR). Het gaat hier voornamelijk om een verschillende rubricering van de voorziening voor de consolidatie van het agentennetwerk (4,1 miljoen EUR – zie hoofdstuk x) en de terugname van de voorziening voor belastinggeschillen (-19,8 miljoen EUR – zie hoofdstuk x). In 2017 ging het om diverse kleine verschillen in rubriceringen voor een bedrag van 0,7 miljoen EUR).
- bepaalde kosten die niet opgenomen zijn in het operationeel bedrijfsresultaat in de segmentrapportering (2018: -25,5 miljoen EUR - 2017: 1,0 miljoen EUR), voornamelijk herstructureringskosten.

c) Waardeverminderingen:

- verschillen in rubriceringen tussen de segmentrapportering en de geconsolideerde resultatenrekening (2018: -24,5 miljoen). Zie hierboven de commentaren inzake verschillen in rubriceringen in de intrestmarge (12,3 miljoen EUR) en in de exploitatiekosten (12,2 miljoen EUR). In 2017 bedroeg het verschil in rubricering -12,1 miljoen EUR – zie eveneens de twee bovenste rubrieken voor meer uitleg).

d) Belastingen

- bepaalde elementen die niet opgenomen zijn in het operationeel bedrijfsresultaat in de segmentrapportering (2018: 4,6 miljoen EUR - 2017: -8,4 miljoen EUR, belastingeffecten op de elementen die niet zijn opgenomen in het operationeel bedrijfsresultaat).

- een waarderingsverschil tussen de segmentrapportering (gebaseerd op de waarderingsregels van AXA Groep) en de geconsolideerde jaarrekening (gebaseerd op de waarderingsregels van AXA Bank Belgium) betreffende de correctie van de uitgestelde belastingverplichtingen zoals gerapporteerd in de 2017 Geconsolideerde Jaarrekening van AXA Bank Belgium (bedrag: -20,5 miljoen EUR) die in de AXA Groepscijfers pas in 2018 werden opgenomen.

38 Transacties met verbonden partijen

Te betalen bedragen aan en te ontvangen bedragen van verbonden partijen 2018.12 in '000 EUR	Moedermaatschappij	Dochters en andere entiteiten van dezelfde groep	Deelnemingen en joint ventures	Managers op sleutelposities	Overige verbonden partijen
Geselecteerde financiële activa	10.954	1.112		886	1.568.902
Aandelen					
Obligaties					
Kredieten	10.954	1.112		886	1.568.902
Geselecteerde financiële verplichtingen		229		1.666	476.972
Deposito's		229		1.666	81.838
Uitgegeven schuldinstrumenten					395.134
Nominaal bedrag van verstrekte kredietlijnen, financiële garanties en andere gegeven waarborgen		5.244			
Ontvangen kredietlijnen, financiële garanties en andere ontvangen waarborgen					
Notioneel bedrag van derivaten					44.567.406
Voorzieningen voor minderwaarden op schuldinstrumenten, garanties en verbintenissen					

Tabel RPT.1

Lasten van en inkomsten gegenereerd door transacties met verbonden partijen 2018.12 in '000 EUR	Moedermaatschappij	Dochters en andere entiteiten van dezelfde groep	Deelnemingen en joint ventures	Managers op sleutelposities	Overige verbonden partijen
Ontvangen rente					1.011.567
Betaalde rente					1.088.285
Ontvangen dividend					
Ontvangen commissies	10.954				13.179
Betaalde commissies					3.733
Winsten of (-) verliezen op verkoop van financiële activa en verplichtingen niet tegen reële waarde via resultaat					
Winsten of (-) verliezen op verkoop van niet-financiële activa					
Uitgaven of (-) terugname van uitgaven in de huidige periode betreffende afgewaardeerde schuldinstrumenten, garanties en verbintenissen					

Tabel RPT.2

Te betalen bedragen aan en te ontvangen bedragen van verbonden partijen 2017.12 in '000 EUR	Moedermaatschappij	Dochters en andere entiteiten van dezelfde groep	Deelnemingen en joint ventures	Managers op sleutelposities	Overige verbonden partijen
Geselecteerde financiële activa		2.662		380	2.086.494
Aandelen					
Obligaties					
Kredieten		2.662		380	2.086.494
Geselecteerde financiële verplichtingen		178		316	1.124.918
Deposito's		178		316	79.253
Uitgegeven schuldinstrumenten					1.045.665
Nominaal bedrag van verstrekte kredietlijnen, financiële garanties en andere gegeven waarborgen		6.744			
Ontvangen kredietlijnen, financiële garanties en andere ontvangen waarborgen					
Notioneel bedrag van derivaten					37.735.150
Voorzieningen voor minderwaarden op schuldinstrumenten, garanties en verbintenissen					

Tabel RPT.3

Lasten van en inkomsten gegenereerd door transacties met verbonden partijen 2017.12 in '000 EUR	Moedermaatschappij	Dochters en andere entiteiten van dezelfde groep	Deelnemingen en joint ventures	Managers op sleutelposities	Overige verbonden partijen
Ontvangen rente	158				685.590
Betaalde rente					678.473
Ontvangen dividend					
Ontvangen commissies					11.350
Betaalde commissies					3.761
Winsten of (-) verliezen op verkoop van financiële activa en verplichtingen niet tegen reële waarde via resultaat					
Winsten of (-) verliezen op verkoop van niet-financiële activa					
Uitgaven of (-) terugname van uitgaven in de huidige periode betreffende afgewaardeerde schuldinstrumenten, garanties en verbintenissen					

Tabel RPT.4

De volgende entiteiten en personen worden beschouwd als verbonden partijen van AXA Bank Belgium:

- AXA SA als moedermaatschappij van AXA Bank Belgium;
- de dochtermaatschappijen van AXA Bank Belgium, inclusief diegene die niet zijn opgenomen in de consolidatiekring (zie hoofdstuk 25 *Investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen*);
- managers van AXA Bank Belgium op sleutelposities;
  als werknemer van AXA Bank Belgium geniet het management op sleutelposities van dezelfde personeelsvoorwaarden als de andere werknemers, zonder extra's. Kortingen op eigen AXA-producten (bank en verzekeringen) en andere klantvoordelen aangeboden door externe firma's zijn toegankelijk voor elke werknemer op intranet) en dus ook beschikbaar voor het management op sleutelposities. Als gevolg hiervan wordt voor wat betreft deze personen geen apart bestand bijgehouden bij AXA Bank Belgium.

Beloningen voor managers op sleutelposities in '000 EUR	2018.12	2017.12
Kortetermijn personeelsbeloningen	2.621	2.298
Vergoedingen na uitdiensttreding		653
Andere langetermijn personeelsbeloningen	290	223
Betalingen in aandelen	188	236
TOTAAL	3.099	3.410

Tabel RPT.5

- andere verbonden partijen, inclusief transacties met zusterondernemingen die deel uitmaken van de consolidatiekring van AXA SA.

Onder de verbonden partijen van AXA Bank Belgium bevinden zich geen gezamenlijke moedermaatschappij en geen entiteiten die gemeenschappelijke controle of significante invloed over AXA Bank Belgium uitoefenen.

Transacties met verbonden partijen gebeuren volgens de geldende marktvoorwaarden ("arm's length").

De doorrekening van het agentennet aan AXA Belgium is formeel vastgelegd via een overeenkomst. De resulterende impact is echter niet significant voor de bank.

39 Overheidssteun en -subsidies

AXA Bank Belgium ontvangt structurele verminderingen in het kader van de sociale zekerheid. Deze verminderingen betreffen voornamelijk twee types:

- structurele forfaitaire aftrekken berekend conform de koninklijke besluiten van mei 2003 en januari 2004;
- verminderingen gerelateerd aan de doelgroep “oudere werknemers” (meer dan 57 jaar).

Ingevolge de taksshift werden sedert 1 januari 2018 de parameters voor de berekening van het (basis)verminderingsbedrag grondig gewijzigd. Voor de grootste groep arbeiders en bedienden uit de profitsector verdwijnt de forfaitaire vermindering en de extra vermindering voor hoge lonen.

De zo bepaalde bedragen bedroegen respectievelijk 10.000 en 145.000 EUR.

40 Financiële relaties met auditors

Boekwaarde in '000 EUR	2018.12	2017.12
	PWC	PWC
Bezoldiging van de commissaris(sen)	466	426
Bezoldiging voor uitzonderlijke werkzaamheden of bijzondere opdrachten uitgevoerd binnen de vennootschap door de commissaris(sen)		
Andere controleopdrachten	139	137
Belastingadviesopdrachten		
Andere opdrachten buiten de revisorale opdrachten		252
Bezoldiging van de personen met die de commissaris(sen) verbonden is (zijn) voor de uitoefening van een mandaat van commissaris op het niveau van de groep waarvan de vennootschap die de informatie publiceert aan het hoofd	25	19
Bezoldiging voor uitzonderlijke werkzaamheden of bijzondere opdrachten uitgevoerd binnen de vennootschap door personen met wie de commissaris(sen) verbonden is (zijn)		
Andere controleopdrachten		
Belastingadviesopdrachten		
Andere opdrachten buiten de revisorale opdrachten		

Tabel FRWA.1

Vermeldingen in toepassing van het artikel 133, paragraaf 6 van het Wetboek van vennootschappen

41 Beëindigde bedrijfsactiviteiten

In 2018 werden geen activiteiten gerapporteerd als stopgezet op basis van IFRS 5 *Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten*.

Per eind november 2017 werden de bestaande Royal Street-compartimenten RS-2 en RS-3 stopgezet. De formele liquidatie van deze compartimenten werd afgerond in het eerste kwartaal van 2018.

Voor het pensioenstelsel ex-Anhyp dat sinds 1 juli 1983 bestaat, was het financieringsvehikel een pensioenfonds tot en met 31 december 2017. De financiële activa van het fonds werden eind 2017 gerealiseerd. De overdracht van de actieve aangeslotenen naar een groepsverzekering bij AXA Belgium werd begin 2018 uitgevoerd.

42 Gebeurtenissen na balansdatum

Na balansdatum hebben geen materiële gebeurtenissen plaatsgevonden die aanpassingen zouden vereisen aan de IFRS Geconsolideerde Jaarrekening 2018 van AXA Bank Belgium.

Lexicon

A. Overzicht van de classificaties van financiële instrumenten onder de IFRS-regelgeving

Financiële activa

Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies aangehouden voor handelsdoeleinden: zijn financiële activa die hoofdzakelijk worden verworven met het doel die op korte termijn te verkopen of die deel uitmaken van een portefeuille van geïdentificeerde financiële instrumenten die gezamenlijk worden beheerd en waarvoor aanwijzingen bestaan van een recent, feitelijk patroon van winstnemingen op korte termijn.

Financiële activa aangewezen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies: financiële activa waarbij bij eerste opname een niet-herroepbare keuze gemaakt wordt om ze te waarderen tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies omdat deze classificatie in belangrijke mate een inconsistentie in de waardering of opname elimineert of beperkt die het gevolg zou zijn van de waardering van activa en verplichtingen of de erkenning van winsten en verliezen op een verschillende basis.

Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI): financiële activa die aan de volgende voorwaarden voldoen en die niet aangewezen worden als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies:

- het aanhouden van het financieel actief past in het bedrijfsmodel dat als doel heeft financiële activa aan te houden om zowel de contractuele kasstromen te verkrijgen en de financiële activa te verkopen (“aangehouden voor het ontvangen van kasstromen en voor verkoop”)
- de contractuele bepalingen van het actief leiden tot contractuele kasstromen die enkel bestaan uit terugbetaling van kapitaal en intresten op het uitstaande bedrag, op specifieke data.

Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs: financiële activa die aan de volgende voorwaarden voldoen en die niet aangewezen worden als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies:

- het aanhouden van het financieel actief past in het bedrijfsmodel dat als doel heeft financiële activa aan te houden om de contractuele kasstromen te verkrijgen (“aangehouden voor het ontvangen van kasstromen”)
- de contractuele bepalingen van het actief leiden tot contractuele kasstromen die enkel bestaan uit terugbetaling van kapitaal en intresten op het uitstaande bedrag, op specifieke data.

Financiële verplichtingen

Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies aangehouden voor handelsdoeleinden: financiële verplichtingen die hoofdzakelijk worden aangegaan met het doel die op korte termijn terug te kopen of die deel uitmaken van een portefeuille van geïdentificeerde financiële instrumenten die gezamenlijk worden beheerd en waarvoor aanwijzingen bestaan van een recent, feitelijk patroon van winstnemingen op korte termijn.

Financiële verplichtingen aangewezen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies: financiële verplichtingen waarvoor gekozen wordt om ze tegen reële waarde te waarderen met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies. Deze keuze is mogelijk (1) op voorwaarde dat deze classificatie leidt tot meer relevante informatie omdat het een inconsistentie in de waardering of opname (“accounting mismatch”) elimineert of aanzienlijk beperkt die anders zou ontstaan uit de waardering van activa of verplichtingen of uit de opname van de winsten en verliezen hierop op basis van verschillende grondslagen, of (2) indien ze leidt tot meer relevante informatie omdat een groep van financiële activa of verplichtingen worden beheerd en de prestaties ervan worden geëvalueerd op basis van de reële waarde, in overeenstemming met een gedocumenteerde risicobeheer- of beleggingsstrategie, of (3) indien het gestructureerde financiële activa of verplichtingen betreft waarbij er geen nauw verband bestaat tussen de economische kenmerken en risico's van het in het contract besloten derivaat en de economische kenmerken en risico's van het basiscontract.

Financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs: alle niet-afgeleide financiële verplichtingen die niet onder een van de vorige categorieën thuishoren.

B. Lijst van gebruikte afkortingen

ABS	Asset Backed Securities
ALCO	Assets & Liabilities Committee
ALM	Assets & Liabilities Management
BCBS	Basel Committee on Banking Supervision
BIA	Basic Indicator Approach
CET1	Core Equity Tier 1
COREP	Corporate Reporting
CRD	Capital Requirements Directive
CRR	Capital Requirements Regulation
CVA	Credit Value Adjustment
CX	Contentieux
DBI	Definitief Belaste Inkomsten
DBO	Defined Benefit Obligation
DVA	Debit Valuation Adjustment
EAD	Exposure at Default
EBA	Europese Bankautoriteit
ECB	Europese Centrale Bank
ECL	Expected Credit Losses
EMTN	European Medium Term Notes
Eonia	Euro Overnight Index Average
GMRA	Global Master Repurchase Agreement
IAS	International Accounting Standards
ICAAP	Internal Capital Adequacy Assessment Process
IFRS	International Financial Reporting Standards
IPC	Irrevocable Payment Commitments
IRB	Internal Ratings Based
IRBA	Internal Ratings Based Approach
ISDA	International Swaps and Derivatives Association
JST	Joint Supervisory Team
KMO's	Kleine en Middelgrote Ondernemingen
LCR	Liquidity Coverage Ratio
LGD	Loss Given Default
MBS	Mortgage Backed Security
NBB	Nationale Bank van België
NII	Net Interest Income
NSFR	Net Stable Funding Ratio
OCI	Other Comprehensive Income
OLO	Obligation Linéaire – Lineaire Obligatie
O-SII	Other Systematically Important Institution
PCX	Précontentieux
PD	Probability of Default
PIIGS	Portugal, Ierland, Italië, Griekenland, Spanje
RAF	Risk Appetite Framework
RAROC	Risk Adjusted Return on Capital
RMBS	Retail Mortgage Backed Security
SA	Standardised Approach
SCF	Société de Crédit Foncier
SI	Significant Institution
SRB	Single Resolution Board
SPV	Special Purpose Vehicle
SREP	Supervisory Review and Evaluation Process
SRM	Single Resolution Mechanism
TLTRO	Targeted Long Term Refinancing Operation
VaR	Value at Risk
WAP	Wet op de Aanvullende Pensioenen
WRC	Wholesale Risk Committee

Raad van Bestuur
Jef Van In, Voorzitter
Peter Devlies
Jeroen Ghysel
Marie-Cécile Plessix
Patrick Lemoine
Emmanuel Vercoustre
Patrick Keusters (*)
Philippe Rucheton (*)
Frank Goossens
Benoît Claveranne
Michael Jonker (*) (sinds 29 januari 2018)
Peter Philippaerts (sinds 29 januari 2018)
Pieter Desmedt (sinds 28 februari 2019)

Françoise Gilles (tot 31 december 2018)

Directiecomité
Peter Devlies, Voorzitter
Jeroen Ghysel
Emmanuel Vercoustre
Frank Goossens
Peter Philippaerts (sinds 29 januari 2018)
Pieter Desmedt (sinds 28 februari 2019)

Françoise Gilles (tot 31 december 2018)

Auditcomité
Patrick Keusters, Voorzitter (*)
Philippe Rucheton (*)
Patrick Lemoine

Benoemingscomité
Jef Van In, Voorzitter
Benoît Claveranne
Patrick Keusters (*) (sinds 27 maart 2018)

Remuneratiecomité
Jef Van In, Voorzitter
Michael Jonker (*) (sinds 29 januari 2018)
Benoît Claveranne

Risicocomité
Philippe Rucheton (*) (Voorzitter)
Michael Jonker (*) (sinds 29 januari 2018)
Patrick Lemoine

Patrick Keusters (*) (tot 27 maart 2018)

Commissaris
PwC, Bedrijfsrevisoren, cvba, vertegenwoordigd door Gregory Joos (erkend revisor)

(*) onafhankelijk bestuurder, in de zin van art 526 ter van het Wetboek voor Vennootschappen

Management Report

Resultaten 2018 AXA Bank België

Inhoudstabel

Inhoudstabel 2
Mededeling van de Voorzitter van de Raad van Bestuur en de CEO 4
Over AXA Bank België 6
De activiteiten van AXA Bank België 7
Retailactiviteiten 7
BEMIDDELINGSACTIVITEIT 7
ASSET & LIABILITY MANAGEMENT 7
THESAURIE 7
Niet-financiële informatie 8
COMPLIANCE- EN GEDRAGSCODE VAN AXA 8
BESTRIJDING VAN WITWASPRAKTIJKEN EN FINANCIERING VAN TERRORISME 8
INSTITUTIONELE ENGAGEMENTEN VAN AXA GROEP 8
De economische en financiële context 10
VERENIGDE STATEN 10
EUROPA 10
VERENIGD KONINKRIJK 10
JAPAN 10
RUSLAND 10
BELGIË 11
Resultaten 13
CUSTOMER JOURNEY KREDIETEN 13
CUSTOMER JOURNEY INVEST 13
CUSTOMER JOURNEY DAILY BANKING & DEPOSITS 13
ASSET & LIABILITY MANAGEMENT 14
THESAURIE EN BEMIDDELING 14
Commentaar op het geconsolideerde IFRS-resultaat 2018 16
RESULTATENREKENING 16
BALANS EN BUITENBALANS 17
CONSOLIDATIEBEREIK 18
Commentaar bij de statutaire rekeningen en de winstverdeling 19
Belangrijke gebeurtenissen na 2018 20
Liquiditeit en solvabiliteit 21

Belangrijkste risico's en onzekerheden 22
Bestuursorganen en Corporate Governance 23
Samenstelling van de bestuursorganen 23
WIJZIGINGEN TIJDENS 2018 EN VANAF 1 JANUARI 2019 24
BEVOEGDHEID VAN HET DIRECTIECOMITÉ 24
LEDEN VAN HET DIRECTIECOMITÉ 25
BEVOEGDHEID EN ONAFHANKELIJKHEID VAN HET AUDITCOMITÉ EN HET RISICOCOMITÉ 27
BEVOEGDHEID EN ONAFHANKELIJKHEID VAN HET BENOEMINGSCOMITÉ EN HET BEZOLDIGINGSCOMITÉ ... 28
Verloningsbeleid 29
VERLONING VAN DE LEDEN VAN DE RAAD VAN BESTUUR 29
VERGOEDING VAN DE "IDENTIFIED STAFF" 30

Mededeling van de Voorzitter van de Raad van Bestuur en de CEO

2018 was opnieuw een uitdagend jaar voor de banksector in België. De lage renteomgeving zette de rente-inkomsten onder druk. Bovendien bleef de golf van herfinancieringen van hypothecaire leningen tijdens de jaren 2015 en 2016 wegen op de financiële resultaten in 2018.

In 2018 steeg het resultaat van AXA Bank België met 4 miljoen euro naar 45 miljoen euro.

AXA Bank België kan uitstekende commerciële resultaten voorleggen in haar belangrijkste bedrijfstakken:

Wat de kredietverlening betreft, overtrof AXA Bank België de recordproductie van 2016 en 2017 met 3,3 miljard euro aan nieuwe hypothecaire leningen. Het heeft daarmee haar marktaandeel vergroot van 8% in 2017 naar 9% in 2018. Bovendien is ook de productie van professionele leningen sterk toegenomen (+11% in vergelijking met 2017).

In 2018 werd netto 458 miljoen euro méér belegd, een stijging met 4,1% vergeleken met 2017. Ondanks de volatiele financiële markten was het beheerde vermogen in de fondsen van AXA 352 miljoen euro hoger dan in het jaar voordien. In de loop van 2018 zagen we binnen de markt een uitstroom van beleggingen naar verzekeringsproducten van T21 en T23.

AXA Bank België zette haar inspanningen voor transformatie in 2018 verder. Deze transformatie is op 3 pijlers gebaseerd:

- Groei in gerichte rendabele klantensegmenten voor hypothecaire leningen, professionele leningen en beleggingen.
- Onze klanten begeleiden door ons netwerk te professionaliseren.
- De toegankelijkheid en de connectiviteit maximaliseren.

Bovendien blijft de bank investeren in de begeleiding van de klanten om haar groeistrategie in de komende jaren verder te ondersteunen en te versnellen.

Om deze verandering van de aanpak te ondersteunen en meer tijd vrij te maken voor advies over leningen en beleggingen, hebben wij de frequentie en het volume van de behandeling van cash en het papierwerk voor de agentschappen beperkt. Dit heeft de werklast van de agentschappen met 10% verlicht.

Om deze evolutie naar advies en nabijheid te ondersteunen, gaan we naar minder maar grotere agentschappen, waar de klanten steeds terecht kunnen bij een volwaardige specialist in beleggingen of kredieten. In 2018 daalde het aantal fysieke verkooppunten van 620 naar 555.

AXA Bank heeft in juni 2018 in de "omni-channel" klantbeleving een online app voor de aanvraag van verbruikskredieten gelanceerd.

Het gekozen model van persoonlijke adviesverlening, ondersteund door performante digitale tools, wordt door onze klanten gewaardeerd, zoals ook blijkt uit een opiniepeiling van Spaargids. Voor het tweede opeenvolgende jaar heeft AXA Bank België twee Bank Awards gewonnen: de award voor het beste kantorennetwerk en de award voor het beste online platform.

De combinatie van een sterk netwerk van agentschappen en kwaliteitsvolle online tools kan gezien worden als de belangrijkste succesfactor voor onze hoge klantentevredenheid: AXA Bank België haalt in 2018 een NPS-score (Net Promotor Score) van 24, een degelijke score in de financiële sector.

De algemene uitgaven bleven stabiel dankzij onze aanhoudende inspanningen om de efficiëntie te verhogen door processen te automatiseren en onze strikte kostenbewuste cultuur. De banktaksen daalden met 6 miljoen maar bleven hoog op 42 miljoen euro (19% van de bedrijfskosten).

Peter Devlies	**Jef Van In**
Chief Executive Officer	Voorzitter van de Raad van Bestuur

“AXA Bank maakt deel uit van de top van de Belgische banken. Ons doel is eenvoudig: wij maken mensen sterker door hen proactief te begeleiden in de opbouw en het beheer van hun vermogen."

Peter Devlies - Chief Executive Officer van AXA Bank Belgium

Over AXA Bank België

AXA Bank België maakt deel uit van AXA Groep, een toonaangevende internationale bankverzekeraar van 100 miljoen klanten met 160.000 medewerkers in 62 landen Wereldwijd is AXA het nummer 1 verzekeringsmerk.

AXA Bank en AXA Verzekeringen werken nauw samen om het merk AXA zo sterk mogelijk in de Belgische markt te zetten.

AXA Bank focust met haar klantgerichte aanpak op het proactief begeleiden van 867.859 klanten in de opbouw en beheer van hun vermogen. AXA Bank is de zesde Belgische bank naar balanstotaal en bekleedt een sterke positie op de markt van de woonkredieten. In 2018 konden 18.000 Belgische gezinnen bij de aankoop van hun nieuwe woning op steun van AXA Bank rekenen. Beleggers kunnen bij AXA Bank terecht voor advies op maat en financiële begeleiding.

Online en persoonlijk contact gaan bij AXA Bank hand in hand. De combinatie van haar sterke netwerk van zelfstandige bankagenten en gebruiksvriendelijke digitale tools werd in 2018 voor het tweede opeenvolgende jaar beloond met 2 Bank Awards: de award voor het Beste Online Platform en Beste Kantorennetwerk.

De activiteiten van AXA Bank België

AXA Bank België is op de eerste plaats een retailbank die focust op retail dagelijks bankieren, sparen en kredietverstrekking, dus financiële dienstverlening aan de klanten en facilitering van het sparen en beleggen. AXA Bank België voert ook bemiddelingsactiviteiten uit, met voornamelijk de verschaffing van derivaten aan verschillende entiteiten binnen AXA Groep.

Retailactiviteiten

AXA Bank België biedt retailklanten, zelfstandigen en kmo's een uitgebreid gamma financiële producten aan. Het rekent daarbij op een netwerk van exclusieve, onafhankelijke bankagentschappen die ook de verkoop van de verzekeringsproducten van AXA Belgium en de producten van AXA Investment Managers ondersteunen. Het productgamma is gemakkelijk te begrijpen en dekt alle elementaire bankbehoeften. De kernproducten zijn een lopende rekening en eraan gekoppelde spaarrekening, hypothecaire leningen, verbruikskredieten, professionele leningen en beleggingsfondsen.

Aangezien de balans van AXA Bank België voornamelijk uit hypothecaire leningen en klantendeposito's bestaat, is een beduidend deel van de inkomsten van AXA Bank België afkomstig uit netto rente-inkomsten. Om de inkomsten meer te diversifiëren, vergroot AXA Bank België haar inspanningen voor en focus op de ontwikkeling van bronnen van honoraria-inkomsten uit beleggingsproducten en op de kredietproductie in professionele leningen.

BEMIDDELINGSACTIVITEIT

De bemiddelingsactiviteit omvat een reeks uitvoerende en rapportagediensten in derivaten aan ondernemingen van AXA Groep, meestal de afdekking van producten met variabele annuïteit. Dit stelt de bank in staat om haar risico's en inkomsten te diversifiëren terwijl ze gebruikmaakt van haar competenties in derivaten die nodig zijn voor het beheer van de balans van de bank.

ASSET & LIABILITY MANAGEMENT

Het ALM van AXA Bank België is verantwoordelijk voor de monitoring en indekking van de risico's die ontstaan uit een onevenwicht tussen de activa en de passiva (ALM-risicoprofiel), de optimalisatie van de mix van fondsen en de bescherming van de commerciële marge (onderhandeling over en toepassing van "funds transfer pricing" of FTP).

Het ALM van AXA Bank België beheert ook de beleggingsportefeuille. Deze obligatieportefeuille wordt gehouden om een minimaal niveau van vrije liquide activa te garanderen en via OLO's een natuurlijke indekking van hypothecaire leningen met variabele rente te leveren.

THESAURIE

De belangrijkste focus van de thesaurie is het beheer van de liquiditeit op korte termijn (van intraday tot 1 jaar).

Niet-financiële informatie

COMPLIANCE- EN GEDRAGSCODE VAN AXA

AXA Groep en AXA Bank België engageren zich voor een werking volgens de hoogste normen inzake eerlijkheid en billijkheid. Dit engagement is niet alleen bedoeld om de toepasselijke wetten en reglementen na te leven maar ook om het vertrouwen van de klanten en zakenpartners te verdienen - en te behouden.

De Compliance- en Gedragscode, die op www.axabank.be wordt gepubliceerd, zet de principes achter de werking van de bank uiteen.

BESTRIJDING VAN WITWASPRAKTIJKEN EN FINANCIERING VAN TERRORISME

AXA Bank is zich goed bewust van de risico's van het witwassen van geld en de financiering van terroristische activiteiten. De bank hanteert daarom een beleid voor de aanvaarding van klanten en monitort de transacties volgens de toepasselijke wetgeving en het beleid van de groep.

De bank heeft een onafhankelijke functie ingevoerd die het compliancerisico van de bank (het risico van sancties, financiële verliezen of reputatieschade van de bank als gevolg van het verzuim om alle wetten, reglementen, praktijkcodes enz. na te leven) identificeert, evalueert, er advies over geeft, ze monitort en rapporteert.

INSTITUTIONELE ENGAGEMENTEN VAN AXA GROEP

In appendix (hoofdstuk 7 van AXA SA jaarverslag) van dit verslag presenteert AXA Groep haar institutionele engagementen die met haar duurzame ontwikkelingsstrategie stroken en de nadruk leggen op mensenrechten en milieu. Met haar kernactiviteiten creëert AXA toegevoegde waarde en speelt het een belangrijke rol in de wereldwijde economische ontwikkeling.

In 2018 heeft AXA Bank België met zo'n 3.000 vrijwilligers haar steentje bijgedragen tot deze engagementen tijdens de AXA Hearts in Action. Deze vrijwilligers hebben zich duizenden uren ingezet voor goede doelen die ze zelf kozen, of hielpen in groten getale bij het animeren van de Special Olympics of TADA (ToekomstATELIERdel'avenir), dat met kansarme jongeren in Brussel werkt. AXA Bank België heeft liefdadigheidsinitiatieven rond "lang leven" gesteund. Levensloop, een initiatief van de Stichting tegen Kanker is er daar één van. AXA steunt ook GoodPlanet, een stichting die werd opgericht door de beroemde Franse fotograaf Yann Arthus-Bertrand. Ze ontwikkelt en begeleidt pedagogische projecten, opleidingen en tools met als doel een duurzame samenleving op te bouwen.

Economische

Economische en financiële context 2018

"De economische activiteit in België is trager gegroeid dan het Europese gemiddelde, voornamelijk vanwege een zwakkere exportgroei."

% 1,4

Wijziging Belgisch bbp [1]

€ 37 miljard

In België verleende woonkredieten[3]

% 2,3

Belgische inflatie[2]

€ 370 miljard

Deposito's van de Belgische huishoudens [2]

De economische en financiële context

In 2018 verzwakte de mondiale economische activiteit licht, naar 3,7% tegenover 3,8% in 2017. De mondiale groeiprognoses voor 2019 en 2020 werden neerwaarts herzien, gedeeltelijk vanwege de negatieve gevolgen van zwakkere verwachtingen van de financiële markten, onzekerheid over het handelsbeleid en bezorgdheid over de Chinese vooruitzichten. De groei blijft ongelijkmatig over de wereld verdeeld. In de ontwikkelde landen blijft de groei in 2018 stabiel op 2,3%, vergeleken met 2,4% in 2017. In de opkomende en de ontwikkelingslanden blijft de groei relatief stabiel tegenover 2017, op een niveau van 4,6% dankzij een gunstige mondiale financiële omgeving en een herstel in de geavanceerde landen. De Aziatische landen en in het bijzonder China en India blijven groeimotoren, met een groei van 6,5% en 6,6%

VERENIGDE STATEN

In de Verenigde Staten bereikte de groei 2,9% in 2018, na de belastinghervorming van 2017. Men verwacht dat de groei in 2019 naar 2,5% zal dalen en verder zal verzwakken naar 1,8% in 2020, wanneer een fiscale prikkel wegvalt. Een sterke groei van de binnenlandse vraag zal evenwel de import ten goede komen en het tekort op de betalingsbalans vergroten.

De Federal Reserve verhoogde zijn rente naar 1,75% medio maart, 2.0% medio juni, 2,25% medio september en 2,5% medio december 2018. Hij heeft echter aangegeven dat hij geduldiger zal zijn met zijn toekomstige renteverhogingen, vanwege de economische vertraging in China en Europa, de onzekerheid rond de brexit, de shutdown enz.

De S&P 500 is in de loop van het jaar volatiel gestegen en bereikte in januari en september recordhoogten.

EUROPA

De eurozone toont een lagere groei van het bbp met 1,8%, vergeleken met 2,4% in 2017. De groeicijfers zijn voor veel landen neerwaarts herzien, in het bijzonder voor Duitsland (als gevolg van de privéconsumptie, een zwakke industriële productie na de invoering van nieuwe antipollutienormen voor de autosector en een daling van de buitenlandse vraag), Italië (als gevolg van een zwakke binnenlandse vraag en stijgende leningkosten, met nog steeds hoge yields van de staatsobligaties) en Frankrijk (vanwege de negatieve impact van de protesten).

Op de financiële markten kondigde de Europese Centrale Bank (ECB) in juni 2018 aan dat zij haar programma voor de aankoop van activa tot het eind van het jaar zou voortzetten. In december kondigde de ECB het einde van haar programma aan. De ECB heeft zich er bovendien toe verbonden de rente tot ten minste het einde van de zomer van 2020 op het huidige peil (0%) te houden.

In Europa vertoonde de Euro Stoxx 50 vanaf januari een neerwaartse trend en bereikte hij in december zijn laagste peil sinds 2016.

VERENIGD KONINKRIJK

In het Verenigd Koninkrijk vertraagde de groei naar 1,4% (vergeleken met 1,8% in 2017), verklaard door het negatieve effect van de langdurige onzekerheid over de brexit, die het positieve effect van het herstel neutraliseert.

De Bank of England verlaagde haar benchmarkrente van 0,50% in november 2017 naar 0,75% in augustus.

JAPAN

In Japan daalde de groei naar 0,9% (tegenover 1,9% in 2017). Dankzij bijkomende begrotingsondersteuning voor de economie dit jaar verwacht men in 2019 een groei van 1,1%.

RUSLAND

In Rusland was de groei 1,7% in 2018 (1,5% in 2017). Op korte termijn verwacht men een vertraging van de groei als gevolg van de dalende olieprijzen.

BELGIË

De economische activiteit in België is trager gegroeid dan het Europese gemiddelde en toont een lagere groei dan vorig jaar (groei van het Belgische bbp[1]: + 1,4% vs. + 1,7% in 2017), voornamelijk als gevolg van een zwakkere exportgroei.

	2018	2019	2020	2021
Bbp België *(verandering)*	**1,4**	**1,3**	**1,4**	**1,4**

De inflatie[1] bereikte 2,3% in 2018, stabiel vergeleken met 2017 (2,2%). In 2018 was de olie bijna 30% duurder dan in 2017. 2018 werd bovendien al gekenmerkt door een scherpe stijging van de energieprijzen. Tegelijkertijd leidde de verdwijning van de gevolgen van het loonmatigingsbeleid in de periode 2014-2016 tot een snellere stijging van de lonen. De toename van de onderliggende inflatie bleef in 2018 echter beperkt, dankzij de waardestijging van de euro tegenover de meeste andere valuta.

Ondanks de algemene groei stegen de faillissementskosten in Brussel sterk (+ 15%), terwijl ze daalden in Wallonië (-8%) en Vlaanderen (-5.8%). De geharmoniseerde werkloosheid[1] daalde in 2018 van 7,1% naar 5,9%; het Belgische werkloosheidscijfer blijft onder het Europese gemiddelde (8,2%).

De OLO (10 jaar) schommelde in de loop van het jaar tussen 0,6% en 1%. De interbankrente bleef in 2018 onder de 0%, zeer stabiel op ongeveer -0,32%.

Voor het eerst in 10 jaar groeide de koopkracht sneller dan het verbruik. De persoonlijke spaarquote is van 11,2% in 2017 gestegen naar 11,9% in 2018.

Het jaarlijkse inflatiecijfer voor de woningprijzen bedraagt 2,6% in KW3 2018, vergeleken met 3,7% in KW3 2017. De index van de woningprijzen staat op 110,99 punten in KW3 2018, vergeleken met 108,18 punten in KW3 2017.

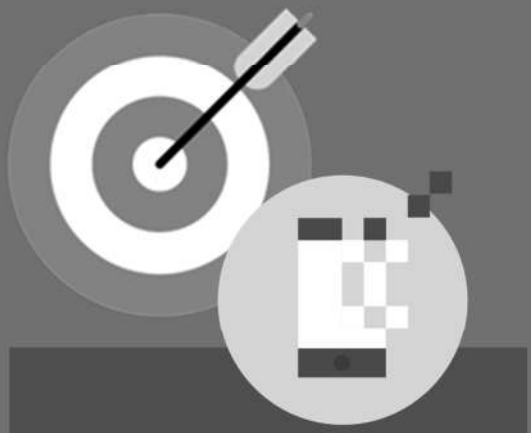
De Belgische huishoudens hadden in 2018 een recordbedrag aan deposito's van 370 miljard euro (350 miljard euro in 2017).

In 2018 werden voor 37 miljard euro nieuwe woonkredieten verleend[3].

(1) Gegevensbron: Federaal Plan Bureau
(2) Gegevensbron: NBB
(3) Gegevensbron: BVK

Resultaten 2018

"In 2018 bereikte de productie van nieuwe hypothecaire leningen een recordhoogte."

€ 3,3 miljard

Productie van hypothecaire leningen

€ 537 m

Productie professionele leningen

€ 458 m

Netto groei beleggingen

 # 21 k

Groei in lopende rekeningen

Resultaten

CUSTOMER JOURNEY KREDIETEN

Hypothecaire leningen – In 2018 bereikte de productie van nieuwe leningen het uitzonderlijke peil van 3,3 miljard euro. De totale Belgische productie steeg van 35 naar meer dan 37 miljard euro en wij slaagden erin ons marktaandeel te verhogen van 8% in 2017 naar 9% in 2018. De portefeuille van de uitstaande hypothecaire leningen groeide naar een totaal van 18,1 miljard euro, en vertoont een uitstekende kwaliteit.

Professionele leningen - De verbeterde commerciële activiteiten in het segment van de zelfstandigen en de zeer kleine ondernemingen en de vernieuwing van het aanbod van professionele leningen gingen in april 2015 van start. Sindsdien is de productie van leningen elk jaar met meer dan 10% gestegen. Dit was ook in 2018 het geval. Onze kredietproductie steeg dit jaar van 484 miljoen euro in 2017 naar 537 miljoen euro (+11%). Deze groei werd mogelijk gemaakt door enerzijds de gunstige economische omgeving en anderzijds de resultaten van de aanhoudende commerciële inspanningen van de laatste jaren in het B2B-segment. Zo hebben wij onder meer geïnvesteerd in opleidingen (technische en soft-skills) voor een groot gedeelte van ons netwerk van agenten en in bijkomende ondersteuning van de agenten voor de grotere dossiers. Aangezien onze agenten zeer ervaren zijn in de verlening van woonkredieten aan particuliere klanten, is het geen verrassing dat 47% van de volumes uit Immo-leningen afkomstig is. De uitstaande portefeuille is met 9% toegenomen, van 1.482 miljoen euro naar 1.612 miljoen euro.

Verbruikskredieten - Vanwege de beperkte rentabiliteit (toenemende concurrentie) en de geringe mogelijkheden voor kruisverkoop, werd beslist om de verbruikskredieten voornamelijk te beschouwen als een serviceproduct voor het behoud van bestaande klanten en niet als een product om nieuwe prospects aan te trekken. De totale productie daalde met 3% naar 283 miljoen euro, zodat het marktaandeel van 3,35% naar 2,99% terugviel.

In 2018 lanceerden wij een nieuw "omni-channel" platform voor verbruikskredieten om de efficiëntie te optimaliseren dankzij de introductie van een nieuw, praktisch digitaal meerkanaals proces voor de klant.

CUSTOMER JOURNEY INVEST

In 2018 bereikte de totale netto groei in de verkoop van beleggingsproducten 458 miljoen euro, een stijging met 4,1% tegenover 2017. Dit is het netto resultaat van een positieve groei in open fondsen van 547 miljoen en een netto uitstroom in EMTN en producten van derden van respectievelijk 62 miljoen euro en 27 miljoen euro.

Open fondsen - Het merendeel van de instroom in beleggingsproducten was afkomstig uit de verkoop van open fondsen, die in 2018 goed was voor 547 miljoen euro, een daling met 4% tegenover 2017. De grotere volatiliteit van de financiële markten en een vervroegde aflossing van het AXA Maturity 2020-fonds leidden evenwel tot een stijging jaar op jaar van zowel de bruto instroom als de bruto uitstroom van de open fondsen. De bruto instroom steeg met 12% naar 737 miljoen euro en de uitstroom was met 190 miljoen euro meer dan het dubbele van vorig jaar.

EMTN's - In 2018 werden geen nieuwe EMTN's van AXA Bank uitgegeven, maar vervielen enkele belangrijke bestaande EMTN's. Als gevolg van de iets hogere rentevoeten en dus lagere netto intrinsieke waarden, was er een lagere netto uitstroom van EMTN's van 62,3 miljoen euro, vergeleken met 99,9 miljoen euro in 2017.

Producten van derde partijen - Producten van derden (voornamelijk individuele aandelen en euro-obligaties) worden al sinds enkele jaren niet meer actief gepromoot. Toch daalde de netto uitstroom in deze producten met 12,9% tegenover 2017. Als gevolg van de meer volatiele financiële markten in 2018 zagen wij lagere volumes van zowel de aankoop als de verkoop van individuele aandelen. Daarnaast viel de verkoop van euro-obligaties sterk terug als gevolg van strategische keuzes met betrekking tot de implementatie van Mifid II.

CUSTOMER JOURNEY DAILY BANKING & DEPOSITS

Dagelijks bankieren - De meeste indicatoren tonen een aanhoudende groei

Het aantal zichtrekeningen is met 21.000 toegenomen. Bij de particuliere rekeningen groeit de portefeuille vooral met de (gratis) Start2Bank-rekeningen. De portefeuille van de (inkomsten genererende) comfort2bank-rekeningen is met 5.000 gedaald. Bijgevolg groeiden de inkomsten uit deze rekeningen niet in 2018. De lopende rekeningen bleven groeien, met een netto instroom van 103 miljoen euro. Dit is minder dan in 2017 (237 miljoen euro).

De portefeuille van de kredietkaarten is met 7.000 toegenomen. Dankzij de geslaagde lancering van VISA4Pro en een groeiende portefeuille van Visa Classic.

Het aantal geconnecteerde klanten is met 24.000 toegenomen. Een geconnecteerde klant is een particuliere klant die een recurrent inkomen op zijn/haar lopende rekening en een voldoende aantal transacties heeft en digitaal actief is (gebruik van thuis- of mobiel bankieren in de afgelopen 3 maanden).

Deposito's - een stijging met 253 miljoen euro in 2018. Deze stijging vertegenwoordigde een toename van de spaarrekeningen (496 miljoen euro) maar een daling van de depositocertificaten (18 miljoen euro) en de termijndeposito's (226 miljoen euro). De daling van de termijndeposito's kan worden verklaard door de lagere rentevoeten, die de klanten minder aanzetten om hun vervallende termijndeposito's in nieuwe termijndeposito's te herbeleggen. Als gevolg daarvan is een groot gedeelte van deze maturiteiten naar spaarrekeningen verplaatst.

ASSET & LIABILITY MANAGEMENT

Het Asset & Liability Management (ALM) van AXA Bank België is een essentieel onderdeel van het beheer van de financiële balans. Het hoofddoel ervan is het beheren van de blootstelling van AXA Bank België aan risico's op het vlak van rentevoeten, liquiditeit en wisselkoersen. Deze risico's worden beheerd binnen het risicokader dat opgezet werd door de Raad van Bestuur van AXA Bank België en binnen de wettelijke beperkingen.

In 2018 lag een bijzondere nadruk op de beoordeling van de prijzen en de indekking van het in de woonkredieten met variabele rente ingebedde kapitaal. De bestaande portefeuille van swapoptions werd in evenwicht gebracht om de granulariteit in termen van uitoefeningen en maturiteiten te vergroten.

Men heeft een strategie van vroege afdekking geïmplementeerd om de tijd tot de afdekking van de productie van de business te verkorten. De strategie gebruikt een afdekking binnen de maand van de verwachte maandelijkse productie van woonkredieten en toevertrouwde fondsen, en draagt bij tot de beperking van het renterisico.

In april 2018 heeft ABE SCF (Société de Crédit Foncier), dat instaat voor de uitgifte van de gedekte obligaties van AXA Bank België, met succes haar eerste gedekte obligatie in twee schijven uitgegeven en verzamelde het 750 miljoen euro financiering op 7 jaar en 500 miljoen euro op 5 jaar tegen zeer strakke niveaus (respectievelijk mid swaps -3bp & mid swaps+10bp).

De beleggingsportefeuille, die binnen strikte limieten beheerd wordt, bestaat uitsluitend uit kwalitatief hoogwaardige Europese overheidsschuld en uit gewaarborgde supranationale en andere obligaties, zonder enig wisselkoersrisico. Om de hefboomratio van AXA Bank België te verbeteren en gelet op de daling van de kredietspreads op de obligatiemarkt, werd de portefeuille verminderd met 0,4 miljard euro (boekwaarde) in 2018 om te landen op een bedrag van 2,31 miljard euro (boekwaarde) eind 2018. Voor de implementatie van IFRS 9 werd in januari 2018 beslist een gedeelte van de beleggingsportefeuille in de categorie Aangehouden voor ontvangst op te nemen.

THESAURIE EN BEMIDDELING

European Medium Term Notes zijn intern gestructureerd en worden op de markt afgedekt door de derivatenspecialisten van AXA Bank België, die ook uitvoerings- en verwerkingsdiensten leveren, uitsluitend voor geselecteerde entiteiten van de AXA Groep (in het bijzonder AXA Life Europe). De geleverde diensten omvatten de uitvoering, de clearing, de waardering en de wettelijke 'European Market Infrastructure Regulation'-rapporteringsvereisten (EMIR). Naast de verplichte analyses van de volumebeperkingen van derivaten heeft AXA Bank België haar operationele risico verminderd door de compressie van de interestderivaten met in totaal 1,34 miljard euro en de centralisatie naar het centrale clearingplatform van 8 miljard euro rentederivaten. Het volume nieuwe renteswaps die in 2018 met klanten werden verhandeld, bedraagt 7,5 miljard euro, de buitenbalansstock met betrekking tot deze instrumenten van AXA Bank België van de activiteit Thesaurie en Bemiddeling is in 2018 gestegen met 13,1 miljard euro naar 91,9 miljard euro, vergeleken met 78,8 miljard euro in 2017.

De centralisatie van bestaande derivaten naar een centraal clearingplatform en het actieve beheer van de blootstelling aan het kredietrisico van de tegenpartijen hebben een daling van de blootstelling aan het krediet van tegenpartijen mogelijk gemaakt. De resterende blootstelling is systematisch ingedekt door onderpand in cash of in hoogwaardige obligaties. Als gevolg van de aard van de overeenkomst voor de aankoop van aandelen met betrekking tot AXA Life Europe, zullen dergelijke intermediatie-activiteiten naar verwachting in 2019 worden beperkt.

Commentaar op het geconsolideerde IFRS-resultaat 2018

RESULTATENREKENING

In miljoen EUR	2017	2018
Financiële en exploitatiebaten en –lasten	302	320
Administratiekosten en afschrijvingen	240	235
Voorzieningen	-0,4	25
Totale winst *Totale winst uit voortgezette bedrijfsactiviteiten vóór aftrek van belastingen en minderheidsbelang*	63	60
Netto winst	41	45

Financiële en exploitatiebaten en -lasten — De financiële en exploitatiebaten en -lasten stegen met 18 miljoen euro tegenover 2017, wat voornamelijk wordt verklaard door de stijging van de interestmarge en de inkomsten uit honoraria. De stijging van de interestmarge is voornamelijk het gevolg van hogere volumes in de kredietactiviteit, als compensatie van de lagere opbrengst uit de afdekking van retailpassiva, aangezien de bank de dalende marktrente niet langer kon compenseren met dalende rentes op klantendeposito's en -spaarrekeningen.

Administratiekosten en afschrijvingen - De administratiekosten (-6 miljoen euro) en de afschrijvingen (+1,5 miljoen euro) dalen. Dit is niet alleen toe te schrijven aan een daling van de banktaksen. Het is ook een gevolg van de aanhoudende structurele maatregelen voor kostenbeperking, als compensatie van de gerichte investeringen in onze kernactiviteiten.

Voorzieningen - De stijging van de voorzieningen is vooral het resultaat van de voorziening voor het in oktober 2018 aangekondigde programma voor brugpensioneringen (vrijwillig vertrek van medewerkers die op uiterlijk 31.12.2020 60 jaar worden), niet volledig gecompenseerd door de daling van de voorziening van een aantal oude geschillen die op de vervaldatum zijn gekomen. Terwijl het recurrente kredietrisico stabiel blijft, na inspanningen in 2017-2018 om de risico's van de voorbije jaren te beperken, een streng beleid voor de onderschrijving van kredieten, de aanpassing van kredietmodellen en de recuperatie uit al afgeschreven dossiers.

Totale winst uit voortgezette bedrijfsactiviteiten voor aftrek van belastingen en minderheidsbelangen – De totale winst uit voortgezette bedrijfsactiviteiten vóór aftrek van belastingen en minderheidsbelangen bedraagt 60 miljoen euro, 3 miljoen euro minder dan in 2017. Deze vermindering wordt verklaard door de stijging van de voorzieningen met 25,6 miljoen euro, slechts gedeeltelijk gecompenseerd door de stijging van de inkomsten (+18 miljoen euro) en de lagere administratiekosten (-6 miljoen euro). **Netto winst** – De netto winst bedraagt 45 miljoen euro, een stijging met 4 miljoen euro tegenover 2017, terwijl de Belgische vennootschapsbelasting daalde van 33,99% naar 29,58%.

BALANS EN BUITENBALANS

BALANS

miljoen EUR	2017	2018
Cashsaldi	**597**	**404**
Financiële activa	**26 121**	**25 910**
Gehouden voor handel	*1 247*	*774*
Fair value via OCI	*2 952*	*2 319*
Tegen afgeschreven kostprijs	*21 922*	*22 817*
Derivaten – Hedge accounting	**68**	**18**
Wijzigingen fair value	**335**	**403**
Andere activa	**195**	**218**
Totaal activa	**27 316**	**26 953**

Activa - In 2018 bleef AXA Bank haar cash (-0,3 miljard euro) en aflopende activa (nl. obligaties) (-0,4 miljard euro) omzetten in Belgische kredieten (+1,1 miljard euro) om de economie te steunen. Tegelijkertijd is de tradingportefeuille (nl. derivatenactiviteiten) (-0,4 miljard euro) verlaagd, wat de daling van de totale activa (-0,4 miljard euro) verklaart.

miljoen EUR	2017	2018
Financiële passiva	**25 572**	**25 437**
Gehouden voor handel	*825*	*353*
Fair value via OCI	*1 349*	*1 215*
Tegen afgeschreven kostprijs	*23 398*	*23 868*
Derivaten – Hedge accounting	**288**	**69**
Voorzieningen	**213**	**234**
Andere passiva	**80**	**68**
Eigen vermogen	**1 163**	**1 145**
Totaal passiva en eigen vermogen	**27 316**	**26 953**

Passiva - In 2018 bleven de klanten van AXA Bank de bank hun deposito's toevertrouwen. Ook de institutionele beleggers deden dat, in het programma met gedekte obligaties van de bank, zodat de financiering met 0,5 miljard euro toenam. Dit werd gecompenseerd door een verlaging van de tradingportefeuille (nl. derivatenactiviteiten) (-0,5 miljard euro) en van de waardering van de derivaten voor hedge accounting (-0,2 miljard euro), wat de daling van de totale passiva verklaart.

Eigen vermogen - Het eigen vermogen is stabiel.

BUITENBALANS

miljard EUR	2017	2018
Intermediatie derivaten	76,91	88,37
ALM portefeuille hedges	7,26	9,35
Commerciële hedges	14,22	17,29
Thesaurie derivaten	1,91	3,52
Totaal	101,80	118,53

De buitenbalans portefeuille is toegenomen met 16,7 miljard euro naar 118,5 miljard euro (2018 tegenover 2017), voornamelijk dankzij de balans van de intermediatie, die met 11,5 miljard euro toenam als gevolg van nieuwe zaken van de verzekeringsmaatschappijen van AXA en de commerciële afdekkingen, die worden beïnvloed voor de gestegen kredietenportefeuille en de overeenkomstige ALM-afdekkingen.

CONSOLIDATIEBEREIK

Op 31 december 2018 omvatte het consolidatiebereik van AXA Bank België de volgende ondernemingen: AXA Bank België SA, Royal Street SA, AXA Belgium Finance BV en AXA Bank Europe SCF.

Commentaar bij de statutaire rekeningen en de winstverdeling

De statutaire winst van het jaar 2018 bedraagt 40,2 miljoen euro. Geaccumuleerde winsten bedroegen eind 2017 61,8 miljoen euro. In 2018 werd een dividend van 50 miljoen euro uitgekeerd. Bijgevolg bedraagt de positieve cumulatieve impact op 31 december 2018 52,1 miljoen euro.

De Raad van Bestuur stelt voor om het resultaat van 2018, na toewijzing aan de wettelijke reserve, over te dragen naar volgend boekjaar.

De factoren die van invloed zijn op het IFRS-resultaat (vrijwillig vertrek plan, voorziening van een aantal oude geschillen die op de vervaldatum zijn gekomen) verklaren ook de evolutie van het Be-Gaap-resultaat van 2017 tot 2018. Bovendien worden de belastingkosten uitgedrukt omdat AXA weer in een belasting betalende positie verkeert vanaf 2018.

Belangrijke gebeurtenissen na 2018

Er is geen significant evenement te rapporteren.

Liquiditeit en solvabiliteit

De liquiditeit van AXA Bank België bleef gedurende heel 2018 op een comfortabel niveau. Op maandag 31 december 2018 bedroeg de Liquidity Coverage Ratio (LCR) 228% (175% in 2017) en de Net Stable Funding Ratio (NSFR) 141% (139% in 2017). Deze positie is gebaseerd op een combinatie van financieringsbronnen zoals deposito's van retailklanten en gedekte obligaties voor de institutionele markt. AXA Bank België bracht in 2018 twee gedekte obligaties op de markt voor een totaal van 1.250 miljoen euro, met lange looptijden van respectievelijk 7 jaar (750 miljoen euro) en 15 jaar (500 miljoen euro). AXA nam in het kader van het TLTRO-programma van de ECB ook een bedrag van in totaal 600 miljoen euro op in twee schijven die in respectievelijk in 2020 (150 miljoen euro) en 2021 (450 miljoen euro) vervallen.

De CET1-ratio van AXA Bank Belgium bedraagt 15,2% in december 2018 (19,7% in 2017). De evolutie van de ratio wordt voornamelijk verklaard door technische wijzigingen van de berekening van de risico gewogen activa door de toezichthoudende overheden. De risicowegingen op de portefeuille van woonkredieten van AXA Bank België zijn gestegen van 16,5% in december 2017 naar 21,2% in december 2018. Deze prudentiële risicowegingen worden toegepast op de kernproducten van AXA Bank België - hypothecaire leningen - die 18 miljard euro bereikten (tegenover 17 miljard in 2017) dankzij een recordjaar in termen van de productie. Deze technische wijzigingen weerspiegelen geen wijziging van het werkelijke risicoprofiel van de portefeuille van woonkredieten van AXA Bank België.

Wat het kapitaal betreft, keerde AXA Bank België in 2018 een dividend van 50 miljoen euro aan haar aandeelhouders uit, vrijwel volledig gecompenseerd door 44,9 miljoen euro netto inkomsten van het jaar.

De hefboomratio is vrijwel stabiel op 4,2% in 2018 (4,3%) in 2017). De hefboomblootstelling van AXA Bank België houdt rekening met de hoger vermelde recordproductie van hypothecaire leningen in 2018, gecompenseerd door de daling van de beleggingsportefeuille en de promesssecertificaten.

Belangrijkste risico's en onzekerheden

De macro-economische omgeving, en in het bijzonder het niveau en de vorm van de EUR-rentecurve, de Belgische woningmarkt of de toestand van de Belgische economie (bbp, werkloosheidscijfer, …), hebben een invloed op de rentabiliteit van de bank. Dit is een rechtstreeks gevolg van het doelgerichte businessmodel van AXA Bank België, namelijk de omzetting van Belgische deposito's in leningen aan de Belgische economie, meestal hypothecaire leningen en - in mindere mate - professionele leningen en verbruikskredieten. Het businessmodel van AXA Bank België impliceert ook een zeker concentratierisico op Belgische hypothecaire leningen en dus op de Belgische woningmarkt.

De evolutie van het banklandschap in België is een materiële risicofactor. De gedragingen of de verwachtingen van de klanten in hun interacties met hun bankpartner veranderen. Hoewel dit meer een feit dan een risico is, blijft de mate waarin de verandering zich zal concretiseren of haar snelheid onzeker. Het toenemende gebruik van technologieën en de digitalisering van het bankieren, impliceren ook een specifieke aandacht voor cyberrisico en e-fraude.

De regelgevings- en belastingomgeving hebben een significante impact op de activiteiten van AXA Bank België. Veranderingen van de regulering of de belastingstelsels kunnen een zeer grote impact hebben, zeker gezien het eenvoudige business model van AXA Bank België met zijn concentratie op een beperkt aantal activiteiten. Ter illustratie: 2 recente regelgevingsmaatregelen hebben in het bijzonder de gewone retail banken getroffen die deposito's omzetten in hypothecaire leningen: (a) de prudentiële maatregel van de Nationale Bank van België om vanaf 2018 de kapitaalvereisten voor hypothecaire leningen te verhogen of (b) het minimum van 11 basispunten op de Belgische spaarrekeningen, ondanks de negatieve rentevoetomgeving op het kortlopende deel van de rentecurve. Andere voorbeelden van evoluerende reguleringen of standaarden zijn de MREL-vereisten (Minimum Requirement for own funds and Eligible Liabilities), IFRS9 (International Financial Reporting Standards), EMIR (European Market Infrastructure Regulation), MiFID II (Markets in Financial Instruments Directive), AMLD IV en V (Anti-Money Laundering Directive), AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming).

AXA Bank België hecht zeer veel belang aan de implementatie van een nultolerantiebenadering ten aanzien van het risico op wangedrag. Met het oog hierop legt AXA Bank België een multidisciplinair programma ten uitvoer met een combinatie van opleidingen, certificeringen, controles, incentives of sancties.

Algemeen beschouwd, controleert en beheert AXA Bank België de risico's binnen het door de Raad van Bestuur bepaalde risicobereidheidskader en in overeenstemming met het voorgeschreven risicobeheer. Meer informatie is beschikbaar in Hoofdstuk 4 van het jaarverslag.

Bestuursorganen en Corporate Governance

Samenstelling van de bestuursorganen

Raad van Bestuur	Directiecomité	Auditcomité	Risicocomité	Benoemingscomité	Bezoldigingscomité
Jef Van In, Voorzitter				Voorzitter	Voorzitter
Peter Devlies	Voorzitter				
Philippe Rucheton (onafhankelijk bestuurder)		✓	Voorzitter		
Michael Jonker (onafhankelijk bestuurder) (vanaf 29 januari 2018)			✓		✓
Patrick Keusters (onafhankelijk bestuurder)		Voorzitter	✓ (tot 27/03/2018)	✓ (sinds 27/03/2018)	
Patrick Lemoine		✓	✓		
Marie-Cécile Plessix					
Benoît Claveranne				✓	✓
Emmanuel Vercoustre	✓				
Françoise Gilles (tot maandag 31 december 2018)	✓ (tot 31/12/2018)				
Peter Philippaerts (vanaf 29 januari 2018)	✓				
Jeroen Ghysel	✓				
Frank Goossens	✓				
Pieter Desmedt (vanaf 1 januari 2019)	✓				

Commissarissen: PwC Bedrijfsrevisoren bcvba / PwC Réviseurs d'Entreprises scrl, vertegenwoordigd door Gregory Joos (erkend revisor)

AXA heeft de ambitie om wereldwijd de meest diverse onderneming binnen de financiële sector te worden. Ons doel is om zo divers en inclusief mogelijk te zijn. Daarom zijn we tegen iedere vorm van discriminatie.

WIJZIGINGEN TIJDENS 2018 EN VANAF 1 JANUARI 2019

RAAD VAN BESTUUR:

- benoeming van Michael Jonker, effectief op 29 januari 2018
- benoeming van Peter Philippaerts, effectief op 29 januari 2018
- benoeming van Pieter Desmedt, effectief op 1 januari 2019
- overplaatsing van Françoise Gilles, effectief op 1 januari 2019

DIRECTIECOMITÉ:

- benoeming van Peter Philippaerts, effectief op 29 januari 2018
- benoeming van Pieter Desmedt, effectief op 1 januari 2019
- overplaatsing van Françoise Gilles, effectief op 1 januari 2019

AUDITCOMITÉ:

- nihil

RISICOCOMITÉ:

- benoeming van Michael Jonker, effectief op 29 januari 2018
- overplaatsing van Patrick Keusters naar het Nominatie Comité, effectief op 27 maart 2018

BENOEMINGSCOMITÉ:

- overplaatsing van Patrick Keusters vanuit het Risicocomité, effectief op 27 maart 2018

BEZOLDIGINGSCOMITÉ:

- benoeming van Michael Jonker, effectief op 29 januari 2018

BEVOEGDHEID VAN HET DIRECTIECOMITÉ

Het Directiecomité wordt opgericht bij besluit van de Raad van Bestuur en beheert AXA Bank België en al haar filialen en dochtervennootschappen.

Het Directiecomité is een collegiaal besluitvormingsorgaan. De rol van Het Directiecomité bestaan erin een bedrijfsstrategie aan de Raad van Bestuur voor te stellen en die toe te passen. Het Directiecomité is verantwoordelijk voor het beheer van de activiteiten van de bank. Het Directiecomité voert het management uit binnen het kader van het algemene beleid dat door de Raad van Bestuur wordt bepaald. Het Directiecomité handelt onder toezicht van de Raad van Bestuur, dat als enige bevoegd blijft om de strategie te bepalen en alle aangelegenheden te beheren die bij wet onder haar exclusieve bevoegdheid vallen.

Leden van het Directiecomité (met stemrecht):

- CEO (Chairman): Peter Devlies
- Deputy CEO/CFO (Vice Chairman): Emmanuel Vercoustre
- CRO: Françoise Gilles (tot 31/12/2018)
- CRO: Pieter Desmedt (vanaf 1/01/2019) (mits goedkeuring ECB)
- Head of Customer Journey Invest: Peter Philippaerts
- Head of Customer Journey Daily Banking & Savings: Jeroen Ghysel
- Head of Customer Journey Credits: Frank Goossens
- Vaste genodigden: Secretaris van het Directiecomité
- Genodigden: afhankelijk van de agenda

LEDEN VAN HET DIRECTIECOMITÉ

PETER DEVLIES - Peter Devlies startte op 19 december 2016 bij AXA Bank België als Chief Executive Officer. Hij behaalde een Master in Business Administration aan de Universiteit van Chicago en een Master Handelsingenieur aan de KULeuven. Daarvoor bekleedde hij verschillende functies bij McKinsey en Dexia Bank België voor hij in 2010 in het uitvoerend comité van Bank Van Breda zetelde, een Belgische bank voor ondernemers en vrije beroepen.

EMMANUEL VERCOUSTRE - Emmanuel Vercoustre startte in december 2011 bij AXA Bank België als Head of Financial Services. Sinds oktober 2012 is hij ook Deputy CEO. Emmanuel behaalde een MBA aan het Insead en is ook afgestudeerd aan de Ecole Supérieure de Commerce de Paris met een major in Finance. Hij begon in 1999 bij de AXA Groep als Head of Financing, Treasury and Participations, waarna hij de afdeling Corporate Finance en Treasury van de AXA Groep (Direction Centrale des Finances du Groupe) ging leiden en in 2007 Head of Finance, Control and Strategy werd van AXA Investment Managers. Voor Emmanuel bij AXA begon, heeft hij 17 jaar ervaring opgedaan bij het Crédit Commercial de France in Londen en Parijs met een sterke focus op, ten eerste, de opbouw en ontwikkeling een Finance Trade departement, en daarna, ALM-, kredieten-, productprijszetting- en trading activiteiten. Emmanuel is ook directeur bij ISDA (International Swaps and Derivatives Association).

PETER PHILIPPAERTS - Op 1 december werd Peter Philippaerts benoemd tot Head of Customer Journey Invest en lid van het Directiecomité van AXA Bank België. Peter Philippaerts behaalde een master in de economie (KU Leuven). Na een aantal posities te hebben bekleed bij distributie bij Dexia Bank, werd hij General Manager Distribution bij Dexia Bank van 2006 en 2012, daarna bij Belfius Bank. Van 2012 tot 2013 was hij Managing Director of Operations bij Belfius Bank, vooraleer hij als Operations Director bij Ordina Belgium in dienst trad. In 2015 werd hij benoemd tot Chief Operating Officer van het UVC Brugmann.

FRANK GOOSSENS - Frank Goossens werd in september 2016 benoemd tot Head of Products & Operations en meest recent (1 februari 2018) tot Chief Credit Officer. Frank behaalde een masterdiploma in de rechten aan de Katholieke Universiteit Leuven (KU Leuven) en een bachelor in Business Administration aan dezelfde universiteit. Frank startte zijn professionele carrière in de verzekeringssector bij De Vaderlandsche en Boreas Leven. Vervolgens bekleedde hij verschillende functies bij retail bank Centea, waar hij in 1999 werd benoemd tot Senior Manager van de afdeling ondernemingskredieten, vrije beroepen en zelfstandige ondernemers. Vervolgens werd hij Senior Manager van de afdeling Klanten, Betaalverkeer en Sparen. Tussen 2003 en 2005 was hij Senior Manager van de afdeling Inspectie. Van 2005 tot 2011 was hij Senior Manager Kredieten. In 2012 startte hij bij AXA Bank België als verantwoordelijke voor de afdeling Operations Credits (acquisitie, beheer, collections), voor de kredietpolitiek en de controle van kredieten.

JEROEN GHYSEL - Op 1 januari 2014 werd Jeroen Ghysel benoemd tot Chief Information Officer en meest recent (1 februari 2018) is hij benoemd tot Head of Customer Journey Daily Banking & Deposits. Na zijn studies als Sales Engineer in Business Information Technology (Leuven), begon Jeroen zijn carrière als Business Process Management Consultant en vervolgens als Senior Consultant en Business Architect in verschillende IT-adviesbureaus. Van 2006 tot 2009 bekleedde Jeroen de functie van Program Manager bij Fortis, waar hij actief was voor de Fortis Groep, ABN AMRO en Fortis Bank. Hij begon in 2009 bij AXA als Head of Business Transformation Services en werd vervolgens Head of Business Service Line Bank & Retail Life. Sinds 2012 is hij verantwoordelijke van Business Transformation Planning en IT Service Development voor AXA Bank België.

FRANÇOISE GILLES - Françoise Gilles werd in november 2014 benoemd tot Chief Risk Officer. Ze studeerde burgerlijk ingenieur toegepaste wiskunde aan de Université Catholique van Louvain-la-Neuve (UCL) een heeft ook een master in de actuariële wetenschappen. Ze is ook gastdocent Life Insurance aan de UCL. Françoise heeft het grootste deel van haar carrière bij Fortis en ING op de afdelingen Risk Management, ALM en Capital Management doorgebracht. Zij begon in 2013 bij AXA Bank België als hoofd European ALM & Capital Management. Met haar professionele ervaring heeft ze een grondige kennis van de financiële en kapitaalmarkten verworven.

BEVOEGDHEID EN ONAFHANKELIJKHEID VAN HET AUDITCOMITÉ EN HET RISICOCOMITÉ

Het Auditcomité van AXA Bank België bestaat uit Patrick Keusters, die voorzitter is, Philippe Rucheton en Patrick Lemoine. Het bestaat uit een meerderheid van onafhankelijke personen, zodat het voldoet aan de eisen van artikel 27, al. 1 van de wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op kredietinstellingen en beursvennootschappen.

De leden van het comité zijn collectief bevoegd voor het bankwezen, de boekhouding en de audit en ten minste één lid is bevoegd voor boekhouding en/of audit.

Het Risicocomité werd opgericht op 1 januari 2015 en bestaat uit Philippe Rucheton (Voorzitter), Patrick Keusters (tot 27 maart 2018), Michael Jonker (vanaf 29 januari 2018) en Patrick Lemoine, waarvan de eerste drie onafhankelijke bestuurders zijn. De leden hebben de hoedanigheid van niet-uitvoerende bestuurders.

Elk lid beschikt over de nodige kennis, competenties en ervaring om de strategie en het tolerantieniveau ten opzichte van het risico van de bank te begrijpen en zich eigen te maken. Zij worden opgeroepen om over deze onderwerpen advies te geven aan de leden van de Raad van Bestuur en om hen bij te staan in hun supervisierol bij het uitvoeren van de strategie door het directiecomité.

Philippe Rucheton, Patrick Keusters en Michael Jonker voldoen alle drie aan elk van de onafhankelijkheidscriteria in artikel 526 ter van het Wetboek van vennootschappen.

Qua bevoegdheden werd Philippe Rucheton op 24 april 2014 benoemd tot onafhankelijk bestuurder van AXA Bank België. Hij heeft een diploma behaald aan de Ecole Polytechnique, aan het Institut Supérieur des Affaires en aan de Sorbonne. Hij was bestuurder en financieel directeur van Dexia van december 2008 tot maart 2014. Daarvoor was hij werkzaam voor de Société Générale als CFO van Newedge Group, een makelaarsbedrijf; als vicevoorzitter van haar Tsjechische bankdochteronderneming tussen 1995 en 2002, als directeur ALM. Hij is zijn loopbaan begonnen bij de Louis-Dreyfus Bank en bij de BRED en hij was gedurende 20 jaar bestuurder van Bernard Controls, een industriële onderneming. Philippe Rucheton heeft dus een ruime ervaring in de bank- en beleggingsactiviteiten en in algemeen beheer zoals in financieel en controlebeheer, zowel in België als in het buitenland.

Patrick Keusters is benoemd tot onafhankelijk bestuurder van AXA Bank België sinds 1 januari 2016. Hij is licentiaat in de rechten en heeft een master in management van de Vlerick Business School. Hij begon zijn loopbaan in 1985 bij Citibank en hij specialiseerde zich daar in Corporate Banking. In 1992 startte hij bij Bank Degroof en werd daar, in 2000, bestuurder en lid van het directiecomité. In 2002 nam hij de taken op van gedelegeerd bestuurder, eerst bij Bank Degroof Luxembourg, vervolgens, van 2004 tot 2015, bij Bank Degroof Belgium. Hij was daar verantwoordelijk voor Operations, Boekhouding, Compliance, Kredieten, Juridische en Fiscale zaken en Faciliteiten. Hij was ook voorzitter van de sectie ‘nichebanken’ van Febelfin.

Michael Jonker werd op 29 januari 2018 benoemd tot onafhankelijk bestuurder van AXA Bank België. Michael Eduard Jonker heeft een MBA in Finance behaald aan de University of Oregon. Hij begon zijn carrière in 1978 bij ABN Bank, vervoegde daarna de Bank of America, om daarna de overstap te maken naar Banque Paribas Nederland als Senior Account Manager. Bij ING heeft hij ervaring opgedaan binnen de kredietafdelingen. Hij vervulde er de functie van Global Head of Credit Risk Management. Van 2002 tot 2016 bekleedde hij de functie van Chief Risk Officer en zetelde hij in het Uitvoerend Comité van ING België. Hij heeft ook ervaring opgedaan als voorzitter van de Raad van Commissarissen van ING Lease Belgium en als lid van de Raad van Bestuur van Record Bank.

Patrick Lemoine is benoemd tot bestuurder van AXA Bank België sinds 1 januari 2010. Hij is mijningenieur (EMSE), heeft het diploma van Etudes Comptables Supérieures, een MBA van INSEAD en hij is actuaris. Hij is zijn loopbaan begonnen in 1981 bij het Crédit Lyonnais en heeft sindsdien een ruime ervaring verworven als technisch directeur in schadeverzekeringen en als financieel directeur in de verzekeringssector in Frankrijk en in Canada. Hij is onlangs benoemd tot Head of P&C Operations bij AXA Groep.

Op grond van bovenvermelde feiten kan de Raad van Bestuur de individuele en collectieve competentie van de leden van het Auditcomité en van het Risicocomité aantonen.

BEVOEGDHEID EN ONAFHANKELIJKHEID VAN HET BENOEMINGSCOMITÉ EN HET BEZOLDIGINGSCOMITÉ

Het Benoemingscomité bestaat uit Véronique Weill (tot 31 januari 2017), Jef Van In, Marc Bellis (tot 31 december 2017), Benoît Claveranne en Patrick Keusters (sinds 27 maart 2018).

Het Bezoldigingscomité bestaat uit Véronique Weill (tot 31 januari 2017), Jef Van In, Marc Bellis (tot 31 december 2017), Michael Jonker (vanaf 29 januari 2018) en Benoît Claveranne. De Bezoldogingscomité heeft 4 keer plaatsgevonden tijdens 2018.

De twee comités worden voorgezeten door Véronique Weill (tot 31 januari 2017) en Jef Van In (vanaf 29 maart 2017) en bestaan uitsluitend uit niet-uitvoerende bestuurders. Elk comité heeft een onafhankelijk lid dat voldoet aan elk van de onafhankelijkheidscriteria in artikel 526 ter van het Wetboek van vennootschappen.

De bevoegdheden van de onafhankelijke bestuurders, de heren Jonker en Keusters, vindt u hierboven bij de bevoegdheden voor de audit- en risicocomités.

De voorzitter van de comités, Jef Van In, is commercieel Ingenieur (K.U.L.) en heeft een Executive MBA van de Flanders Business School. Na een nationale en internationale carrière bij ING Bank, werd hij CEO van AXA Bank België in 2011. Van 2012 tot 2016 was hij verantwoordelijk voor de tak levensverzekeringen van AXA in Centraal- en Oost-Europa. In juli 2016 werd Jef Van In CEO van AXA Belgium en vanaf 2017 werd hij voorzitter van de Raad van Bestuur van AXA Bank België. Op 29 maart werd Jef Van In bevestigd als lid en Voorzitter van het Benoemingscomité en het Bezoldigingscomité.

Benoît Claveranne is afgestudeerd aan het Institut d' Etudes Politiques de Paris. Hij behaalde een master in de economie aan de Universiteit van Parijs. Voordat Benoît Claveranne in 2009 bij AXA startte als Group Senior Vice-President for European and Public Affairs, heeft hij ook gewerkt als bestuurder bij het Internationaal Monetair Fonds, de Wereldbank en het Ministerie van Financiën. Van 2011 tot 2013 was hij Chief Executive Officer van AXA Prévoyance & Patrimoine, een netwerk van exclusieve agenten van AXA France. Van 2014 tot juni 2016 was Benoît Claveranne Chief Executive Officer van Life & Savings voor de regio Azië. In juli 2016 werd hij Group Chief Transformation Officer en lid van het Directiecomité van AXA Groep. Sinds 1 december 2017 is hij Chief Executive Officer International en New Markets.

De Raad van Bestuur kan bijgevolg rechtvaardigen dat de Benoemings- en Bezoldigingscomités zodanig samengesteld zijn dat zij een relevant en onafhankelijk oordeel kunnen vormen over zowel het remuneratiebeleid en de remuneratiepraktijken als over de samenstelling en werking van de bestuurs- en leidinggevende organen van AXA Bank België.

Verloningsbeleid

VERLONING VAN DE LEDEN VAN DE RAAD VAN BESTUUR

Alle leden van de Raad van Bestuur worden beschouwd als 'Identified Staff' (Categorie 1). Bijgevolg zijn de principes die hieronder in punt 2 uiteengezet worden volledig van toepassing op hen.

NIET-UITVOERENDE BESTUURDERS

Bij de bezoldiging van de onafhankelijke niet-uitvoerende bestuurders van AXA Bank België wordt rekening gehouden met hun bijdrage tot de werkzaamheden van de Raad van Bestuur en van de binnen de Raad van Bestuur opgerichte comités. Ze is conform de marktnormen.

De betrokken bestuurders worden vergoed in de vorm van emolumenten die vastgelegd worden door de Raad van Bestuur voor de uitoefening zowel van hun mandaten in de Raad van Bestuur als van hun mandaten in de comités die binnen de Raad van Bestuur zijn opgericht.

Voor de niet-onafhankelijke niet-uitvoerende bestuurders die deel uitmaken van een entiteit van AXA Groep geeft hun mandaat binnen de Raad van Bestuur van AXA Bank België geen recht op een extra vergoeding.

De niet-uitvoerende bestuurders ontvangen geen variabele vergoeding.

UITVOERENDE BESTUURDERS

Het bezoldigingsbeleid dat door AXA Bank België toegepast wordt is gebaseerd op het bezoldigingsbeleid van AXA Groep en is in overeenstemming met de wet met betrekking tot het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen van 25 april 2014, de zogenaamde bankwet. Het hoofddoel bestaat erin de principes en de structuur van de bezoldigingen van AXA Bank België in overeenstemming te brengen met een gezond en efficiënt beheer van het bedrijf (en dus ook een risicobeheersing).

Om de conformiteit van het bezoldigingsbeleid te garanderen wordt het beleid regelmatig geëvalueerd door het Bezoldigings- en Corporate Governance Comité van de Groep en door het bezoldigingscomité van de betrokken Raad van Bestuur.

Met het bezoldigingsbeleid van de managementteams moet het mogelijk zijn:

- talent aan te trekken, te ontwikkelen, te houden en te motiveren,
- de beste prestaties aan te moedigen en te belonen, en dit
  - zowel op individueel als collectief niveau als
  - op korte, middellange en lange termijn
- om het bezoldigingsniveau in overeenstemming te brengen met de resultaten van het bedrijf,
- om een gepast en efficiënt risicobeheer te garanderen.
- Het beleid steunt op drie grondbeginselen:
- de competitiviteit en marktconsistentie van de bezoldigingen,
- de coherentie en de interne billijkheid, gebaseerd op de individuele en collectieve prestaties, zodat de eerlijke en evenwichtige bezoldiging de individuele kwantitatieve en kwalitatieve verwezenlijkingen en impact van de werknemer weerspiegelt, en
- de resultaten en de financiële capaciteit van het bedrijf.

VERGOEDING VAN DE "IDENTIFIED STAFF"

"IDENTIFIED STAFF"

Rekening houdend met Artikel 67 van de wet van 25 april 2014 over de status en het toezicht op kredietinstellingen en de geïmplementeerde decreten en de Gedelegeerde Verordening, en aan de hand van vijf bijkomende criteria, heeft de Raad van Bestuur van AXA Bank België de perimeter van de 'Identified Staff' als volgt vastgelegd:

- **Categorie 1**: De leden van de Raad van Bestuur;
- **Categorie 2:** De leden van het hogere management;
- **Categorie 3**: De personen die risico's nemen bepaald in overeenstemming met de Gedelegeerde Verordening en andere verordeningen;
- **Categorie 4**: De personen die onafhankelijke controlefuncties bekleden;
- **Categorie 5**: De personeelsleden die bepaald worden in overeenstemming met de Gedelegeerde Verordening waarvan de volledige bezoldiging hen op hetzelfde bezoldigingsniveau plaatst als de directie of personen die een functie bekleden waarbij ze risico's moeten nemen.

STRUCTUUR VAN DE BEZOLDIGING VAN DE IDENTIFIED STAFF

Het bezoldigingsbeleid is zo georganiseerd dat het volledige verloningspakket evenwichtig verdeeld wordt tussen de vaste component en de variabele component.

De samenstelling van het volledige verloningspakket heeft tot doel het nemen van overmatige risico's te ontraden. De vaste component van het volledige verloningspakket is groot genoeg om de personeelsleden te belonen voor hun werk, anciënniteit, expertise en professionele ervaring en om een volledig flexibel variabele-verloningsbeleid te garanderen, en met name de mogelijkheid om geen variabele vergoeding te betalen.

Vaste verloning

Bepaling van de vaste vergoeding

De basisvergoeding van de "Identified Staff" wordt bepaald in functie van de organisatorische verantwoordelijkheden zoals die gedefinieerd staan in de functiebeschrijving en de positionering ten opzichte van de externe benchmark.

Bepaalde categorieën van de "Identified Staff" krijgen een wederkerende functiepremie. Deze wordt op transparante, niet-discriminerende wijze toegekend, op basis van objectieve parameters en niet geassocieerd met of onderworpen aan prestatiecriteria. Bij een verandering van functie naar een functie die niet beschouwd wordt als "Identified Staff", heeft de persoon misschien niet langer recht op de functiepremie.

De vaste vergoeding kan ook voordelen in natura bevatten.

Evolutie van de vaste vergoeding

Beslissingen betreffende de verandering van de vaste vergoeding van de "Identified Staff" zijn gebaseerd op de prestatie (duurzame uitvoering van de functie) en de positionering ten opzichte van de externe benchmark.

Individuele toeslagen zijn toegestaan op basis van volgende principes:

- gelijke behandeling;
- strikte regels op het vlak van delegeren; en
- een systematische dubbele controle door het lijnmanagement en de personeelsafdeling.

Elk prestatiejaar legt AXA Bank België het budget dat beschikbaar is voor de evolutie van de vaste vergoeding van de "Identified Staff".

De resultaten van het voorbije prestatiejaar van AXA Bank België (in vergelijking met de bepaalde doelstellingen) zijn een beslissende factor in het bepalen van het budget voor de evolutie van de vaste vergoeding.

Indien de resultaten van AXA Bank België van het voorbije prestatiejaar negatief of beduidend lager zijn dan de vastgelegde doelstellingen of omwille van wettelijke beperkingen, kan AXA Bank België beslissen het budget te beperken tot het toekennen van de stijgingen die verschuldigd zijn op basis van wettelijke en/of contractuele bepalingen.

Variabele verloning

Bepalen van de variabele vergoeding

De variabele vergoeding wordt bepaald binnen de grenzen van het beschikbare budget en in functie van de plaatselijk en/of professionele beroepspraktijken, de winsten die gerealiseerd worden door de activiteit en het realiseren van de kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen op individueel niveau en op het niveau van de bank en het bedrijfsonderdeel en de bijdrage bij het risicobeheer en het naleven van de regels.

Bepalen van het bonusbudget

AXA Bank België bepaalt elk jaar het totale beschikbare budget.

De bonuspool wordt bepaald op basis van een beslissingsproces dat gebaseerd is op de bedrijfsresultaten en op de risicoresultaten. Controles en balansen zijn cruciaal in dit opzicht.

De enveloppes voor de variabele vergoeding worden bepaald op basis van:

- de resultaten die gerealiseerd worden door de activiteit (jaarlijkse bonuspool);
- de markt en verwezenlijkingen, onder andere met betrekking tot het risico;
- de financiële situatie van AXA Bank België, inclusief de kapitaalsbasis en de vereisten van de liquiditeit;
- de gerealiseerde winsten; en
- de winstverwachting en de verwachting op lange termijn.

Elk jaar worden de bonuspools bepaald in de loop van het budgetproces van AXA Bank België in overleg met de Financiële en Algemene Managementafdeling onder controle van en met de toestemming van de Raad van Bestuur op advies van het Bezoldigingscomité. Hierbij zal rekening gehouden worden met de directe input van het Risicobeheer van het 'kostenrisico' (prestatie aangepast aan het risico) of evenwaardige maatregelen, afhankelijk van het doel van het budget.

Enkel de resultaten die binnen AXA Groep waarop de CRD IV en de Bankwet van toepassing zijn, worden in overweging genomen.

In de context van een ex ante risicobeheer zal er een risicoanalyse uitgevoerd worden op bedrijfsniveau en de bedrijfsonderdelen of een bijzonder onderdeel hiervan, zonder afbreuk te doen aan de evaluatie op individueel niveau.

Variabele bonuspools voor ondersteunende functies en geïntegreerde controlefuncties worden – bij wijze van afwijking van het bovenstaande - bepaald los van de prestaties van de afdeling waarvan zij de transacties controleren of valideren.

Indien de entiteit zwak presteert zullen de variabele vergoedingen die bepaald worden binnen het bereik van de beschikbare fondsen automatisch proportioneel verminderd worden.

(Individuele) prestatie

De **prestatie van AXA Bank België** wordt in kaart gebracht aan de hand van het resultaat van de STIC (Short Term

Incentive Compensation) Grid. Deze "STIC Grid" bevat kernindicatoren van activiteiten en resultaten die elk een bepaald gewicht krijgen, waarbij rekening gehouden wordt met risicocriteria.

De **(individuele) prestatie** wordt gemeten aan de hand van het realiseren van (individuele) financiële en niet-financiële prestatiecriteria, bepaald als:

- kwantitatieve doelstellingen (die voor minstens 25% van de variabele vergoeding meetellen); en,
- kwalitatieve doelstellingen (algemene houding, risicobewustzijn, inspelen op de belangen van de klanten, de werknemer en de aandeelhouder),

Deze worden gemeten over verschillende perioden (verwezenlijkingen op jaarbasis, maar ook op basis van verschillende jaren) voor de volgende jaren bij wijze van vastgestelde prestaties en individuele beoordelingen met betrekking tot de vastgelegde doelstellingen.

Deze doelstellingen worden vastgelegd volgens een vast systeem, waarbij de doelstellingen:

- bepaald worden volgens het 'SMART' principe: Specific, Measurable, Assignable, Realistic, Time-related;
- bepaald worden via 'succes-criteria';
- evenwichtig zijn;
- goedgekeurd worden door beide partijen,
- weergegeven worden in het prestatiedocument 'People In' binnen de deadline van AXA Bank België.

Het Individuele Prestatieplan is van toepassing op de "Identified Staff" in alle bedrijfsafdelingen van de bank en bestaat uit een individueel deel dat verbonden is met de prestatiescore, die rekening houdt met de resultaten en de doelstellingen van het risico/risicobeheer.

Ratio vaste vergoeding – variabele vergoeding

De variabele vergoeding van elke van de "Identified Staff" is beperkt tot het hoogste van de twee volgende bedragen:

- € 50,000; zonder dat dit bedrag het bedrag van de vaste vergoeding overschrijdt
- 50% van de vaste vergoeding

Deze beperking van het verschil tussen de vaste vergoeding en de variabele vergoeding is ook van toepassing op het toekennen van variabele vergoedingen wanneer de doelstellingen overschreden worden ('hoger dan het doel') of bij uitzonderlijke prestaties.

Proces van toekenning en persoonlijke afstemmingen – individuele beoordeling

Binnen AXA Bank België wordt de prestatie van het team waarvan de "Identified Staff" deel uitmaken en zijn/haar individuele prestatie (prestatie wordt gemeten op basis van het winst- en risiconiveau inzake die winst) beoordeeld (een verplichte **jaarlijkse individuele beoordeling** die uitgevoerd wordt door de afdelingsmanager) op basis van minstens volgende elementen:

- kwalitatieve verwezenlijkingen in vergelijking met de vastgelegde doelstellingen;
- professioneel gedrag in vergelijking met de waarden, nalevingsvereisten en procedures die van toepassing zijn bij AXA Bank België, en in lijn met de waarden en het leiderschap van de Groep ('AXA Leadership Framework');
- bijdragen tot het risicobeheer, inclusief het operationele risico;
- het gedrag van de persoon als manager indien van toepassing.

De Raad van Bestuur zal na advies van het Bezoldigingscomité een bijkomende beoordeling uitvoeren voor alle leden van de "Identified Staff" en hierbij rekening houden met:

- de bijdrage aan het permanente controleframework van de Bank;
- de betrokkenheid bij materiële risico's en latere beslissingen;
- incidenten die zich voorgedaan hebben in de loop van het jaar en de correctieve acties die door het individu of de managers ondernomen dienen te worden.
- Deze beoordeling kan een invloed hebben op de variabele vergoeding.

De beoordeling zal zoveel mogelijk uitgevoerd worden met vooraf bepaalde en toepasselijke formules en regels voor de beoordeling. Hiervoor zullen evaluatiescorekaarten of andere gelijkaardige methoden gebruikt worden waarbij vanaf 2017 er een formele evaluatie zal gebeuren van:

- nalevingscriteria;
- een degelijk risicomanagement.

De mate waarin elke doelstelling bereikt werd en onder andere de relevante leiderschapsmethoden zullen op de scorekaart aangeduid worden met een score en concrete opmerkingen. Bovendien zal er een algemene score gegeven worden (over WAT en HOE) en zal er een totale prestatiescore gegeven worden met een kwalitatieve motivatie voor de van toepassing zijnde commentaren.

In functie van de gerealiseerde kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen, zullen voorstellen voor beslissingen gedaan worden.

Betaling van de variabele vergoeding

In overeenstemming met de Bankwet wordt minstens 40% van de variabele vergoeding (tot 60% voor de hoogste vergoeding) toegestaan onder de vorm van **uitgestelde variabele vergoeding** en minstens 50% van de variabele vergoeding dient uitbetaald te worden in **'financiële instrumenten'**.

Deze manier van vergoeden, gesteund door de lange termijn winstdeelname van de werknemer, maakt het mogelijk een aanzienlijk deel van de variabele vergoeding uit te stellen, in overeenstemming met de vereisten van de wetten en nationale en internationale bepalingen en de vereisten van nationale en internationale regulatiemechanismen.

Voorwaardelijke cashbetaling

De 50% in 'financiële instrumenten' zullen betaald worden als 'voorwaardelijke cashbetaling'.

Om het onderscheid met de variabele cashbetaling te maken, is de voorwaardelijke cashbetaling onderworpen aan een inhoudingsperiode en doelstellingen na de retentieperiode m.b.t.

- De solvabiliteit (floor 2019: 10,75%), liquiditeit (floor 2019: 100%) & hefboom (floor 2019: 3%)
- Een retentieperiode van 1 jaar (van toelage/volledige loopbaan) vooraleer de voorwaardelijke cashbetaling uitgevoerd zal worden.

Dit leidt tot het volgende betalingsschema:

Veronderstellingen	
Prestatiejaar	2018
Vooraf	60%
Uitgesteld	40%
Gespreid over (jaren)	5
Cash	50%
Voorwaardelijke Cash	50%

	01-04-18	01-04-19	01-04-20	01-04-21	01-04-22	01-04-23	01-04-24
Vooraf							
Cash	30%						
Voorwaardelijke cash		30%					
Uitgesteld							
Totaal toegekend met uitstel		8%	8%	8%	8%	8%	
Cash		4%	4%	4%	4%	4%	
Voorwaardelijke cash			4%	4%	4%	4%	4%
Total cash-stroomprofiel	**30%**	**34%**	**8%**	**8%**	**8%**	**8%**	**4%**

*Voorwaardelijke cashbetalling gebeurt op de betalingsdatum, indien de voorwaarde in het jaar dat de betaaldatum voorafgaat werd behaald.

Uitzondering voor variabele vergoeding onder 75.000 euro

De huidige administratieve rondzendbrief van NBB geeft de toestemming voor een uitzondering op deze regel voor leden van de "Identified Staff" wiens variabele vergoeding lager ligt dan € 75,000.

Malus- en terugvorderingsframework

De malus- en terugvorderingsbepalingen van de Bank stellen de Raad van Bestuur in staat te bepalen dat, indien van toepassing de ongevestigde elementen onder het uitgestelde bonusplan kunnen verbeurt/aangepast worden of de reeds betaalde/gevestigde variabele vergoedingen in bepaalde situaties gerecupereerd kunnen worden.

AXA Bank België zal de delen van de variabele vergoeding die nog niet betaald of verworven werden van alle (mogelijk voormalige) "Identified Staff" (malus) verkleinen, wanneer AXA Bank België een kleiner of negatief rendement op het geïnvesteerde vermogen heeft of wanneer één van de volgende situaties ontdekt wordt:

- de "Identified Staff" is niet in overeenstemming met de van toepassing zijnde normen of expertise en professionele integriteit;
- de "Identified Staff" is betrokken bij praktijken die geleid hebben tot aanzienlijker verliezen voor AXA Bank België of is verantwoordelijk voor degelijke praktijken;
- de "Identified Staff" is betrokken bij een speciaal mechanisme met als doel of effect de bevordering van fiscale fraude door derden;
- elke omstandigheid die impliceert dat de betaling van de variabele verloning een schending van het goede bezoldigingsbeleid van AXA Bank België of de risicobeoordelingsstrategie of het beperkte gemiddeld risicoprofiel vormt.

AXA Bank België zal de variabele vergoeding die reeds betaald is of verworven werd door alle (mogelijk voormalige) "Identified Staff" terug claimen (terugvorderen) wanneer AXA Bank België een kleiner of negatief rendement op het geïnvesteerde vermogen kent of in één van onderstaande situaties, en dit binnen de 3 jaar volgende op de betaling of, indien van toepassing, het verwerven van de variabele vergoeding:

- de "Identified Staff" is niet in overeenstemming met de van toepassing zijnde normen of expertise en professionele integriteit;
- de "Identified Staff" is betrokken bij praktijken die geleid hebben tot aanzienlijker verliezen voor AXA Bank België of is verantwoordelijk voor degelijke praktijken;
- de "Identified Staff" is betrokken bij een speciaal mechanisme met als doel of effect de bevordering van fiscale fraude door derden;

Terugvordering kan gebruikt worden indien de malusregeling op het niet toegekende deel onvoldoende is gezien de aard en grootte van de kwestie.

In het geval van ontslag wegens ambtsmisdrijf (voor werknemers die AXA Bank België of dochterondernemingen reeds verlaten hebben – het gedrag tot een ontslag zou geleid hebben indien het ontdekt zou worden wanneer het

personeelslid nog in dienst was) en in het bijzonder wanneer er een schending is van de risicobeheerprocedures of een inbreuk op de naleving of gedragsregels of dissimulatie of een actie die resulteerde in een vervorming van de omstandigheden waaronder de variabele vergoeding die initieel werd toegekend werd bepaald, zullen alle of een deel van de rechten op de uitgestelde delen van de initieel toegekende variabele vergoeding onmiddellijk verloren gaan ('malus') en kunnen alle elementen van de reeds betaalde variabele vergoeding mogelijk terug geclaimd worden ('terugvordering'). Dit principe zal ingevoerd worden in elk plan dat ter goedkeuring voorgelegd zal worden aan de "Identified Staff".

Specifieke regels met betrekking tot de variabele verloning van de "Identified Staff" die werkzaam zijn binnen intermediatie en ALM activiteiten.

De enveloppe van de variabele verloning wordt elk jaar bepaald, op basis van interne en externe benchmarks. Deze enveloppe wordt beïnvloed door de realisatie van de doelstellingen van AXA Bank België, en ook door de realisatie van de doelstellingen van de Head of Treasury & Intermediation en de Head of ALM. Het management bepaalt de verdeling van de enveloppe onder de betrokken werknemers en deze verdeling is gebaseerd op het behalen van de respectieve individuele kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen die vastgelegd worden in het begin van het jaar, en dit met strikte inachtneming van de risicolimieten en -controles.

Specifieke regels met betrekking tot de variabele verloning van de onafhankelijke controlefuncties

Voor categorie 4 van de "Identified Staff", namelijk de personen die onafhankelijke controlefuncties bekleden (ook de Chief Risk Officer), zijn de bovenvermelde verloningsprincipes vergelijkbaar; met de volgende uitzonderingen:

- De prestatie van AXA Bank België wordt niet in rekening gebracht voor het bepalen van de effectief uitbetaalde variabele verloning.
- De niet-uitgestelde variabele verloning wordt volledig en uitsluitend bepaald op basis van de specifieke individuele criteria gekoppeld aan de functie (individuele prestatie).

VERGOEDING BIJ OPZEGGING VAN HET CONTRACT

Onverminderd de toepassing van de wettelijke en reglementaire bepalingen en de overeenkomsten van het bedrijf, worden de vertrekvergoedingen, die zouden overeengekomen kunnen worden met een lid van de "Identified Staff", zodanig bepaald dat ze niet dienen om falen of onregelmatig gedrag te belonen.

Voor de loontrekkende personeelsleden zorgt AXA Bank België ervoor dat de wettelijke bepalingen nageleefd worden.

Als er een overeenkomst over het uitkeren van een vertrekvergoeding wordt gesloten met een niet-loontrekkende manager, mag het totaal van de uitgekeerde vergoedingen niet meer dan 12 maand van de vaste en variabele vergoeding bedragen. Een ontsnappingsclausule is enkel mogelijk op voorwaarde van een met redenen omkleed advies van het Bezoldigingscomité en mits voorafgaande goedkeuring van de algemene vergadering.

GOVERNANCE VAN HET BEZOLDIGINGSBELEID

AXA Bank België heeft een bezoldigingsplan voor de lange termijn, waarvan de regels bepaald worden door het bezoldigingsbeleid. Deze regels moeten regelmatig aangepast worden, in het bijzonder afhankelijk van de beslissingen die genomen worden op het niveau van de Raad van Bestuur van AXA Bank en de evolutie van het (inter)nationale wettelijke framework.

De Raad van Bestuur heeft de beslissingsbevoegdheid inzake het opstellen van het bezoldigingsbeleid en het nemen van beslissingen met betrekking tot de individuele verloning van de "Identified Staff". Op dat vlak wordt hij bijgestaan door 2 comités: het Bezoldigingscomité en het Risicocomité.

Het Bezoldigingscomité draagt actief bij tot het invoeren van het bezoldigingsbeleid. Het bestaat uit niet-uitvoerende bestuurders, waarvan minstens één onafhankelijk is in de zin van het wetboek van vennootschappen. Het comité is zodanig samengesteld dat het een relevant en onafhankelijk oordeel kan vormen over het bezoldigingsbeleid en de bezoldigingspraktijken en over de incentives ten opzichte van de risicobeheersing, de behoefte aan eigen middelen en de liquiditeitspositie.

Het Bezoldigingscomité formuleert voorstellen, in de vorm van adviezen en in overeenstemming met het bezoldigingsbeleid, inzake beslissingen die de Raad van Bestuur moet nemen over de bezoldigingsprincipes en –modaliteiten. Zo is het zijn taak om de beslissingen van de Raad van Bestuur voor te bereiden, waarbij hij rekening houdt met gevolgen voor het risico en het beheer van de risico's van het bedrijf enerzijds en de belangen op lange termijn van de aandeelhouders, van de investeerders en van de andere belanghebbenden van de instelling anderzijds, en ook van het openbaar belang.

Het bezoldigingsbeleid kan ook geëvalueerd worden bij besluit door de Raad van Bestuur op voorstel van het Bezoldigingscomité te allen tijde en met name bij wetswijzigingen inzake arbeids-, boekhoud- en belastingrecht en ook bij verandering van de governance regels.

De uitvoering van het beleid wordt minstens één keer per jaar intern geëvalueerd om na te gaan of het bezoldigingsbeleid en de procedures die de Raad van Bestuur aangenomen heeft, nageleefd worden. In voorkomend geval zal het Bezoldigingscomité de vereiste relevante aanpassingen aanbrengen.

Het Risicocomité, dat bestaat uit niet-uitvoerende bestuurders, waarvan minstens één onafhankelijk is in de zin van het wetboek van vennootschappen, onderzoekt of de incentives door het bezoldigingssysteem voorzien voldoende rekening houden met de risicobeheersing, de behoefte aan eigen middelen en de liquiditeitspositie van AXA Bank België, en ook met de waarschijnlijkheid en de spreiding in de tijd van de winst en dit om een degelijk en doeltreffend risicobeheer te verzekeren, door risico's te vermijden die het tolerantieniveau van AXA Bank België overschrijden.

KWANTITATIEVE INFORMATIE INZAKE BEZOLDIGING TOEGEKEND AAN DE "IDENTIFIED STAFF" VOOR HET BOEKJAAR 2018

Totale bezoldiging van bepaald personeel in 2018 (exclusief de vergoeding van niet-uitvoerende bestuurders)

De kwantitatieve informatie hieronder betreft de verloning toegekend voor het jaar 2018 aan de "Identified Staff" binnen de betekenis van CRDIV en de Belgische bankwetgeving, maar is geen weerspiegeling van de verloning toegekend aan andere werknemers:

Bedrijfseenheid*	Aantal betrokken personen	Bedrag van totale compensatie	Bedrag van vaste compensatie	Bedrag van toegekende variabele compensatie
CEO	5	1 179 535 €	953 397 €	226 139 €
Affluent & Distribution	3	602 075 €	433 391 €	168 684 €
Credits	4	820 924 €	615 162 €	205 762 €
Risk & Compliance	6	848 364 €	654 824 €	193 540 €
Retail & Transformation	3	639 466 €	497 962 €	141 504 €
Finance	2	867 692 €	633 487 €	234 205 €
Total	**23**	**4 958 056 €**	**3 788 222 €**	**1 169 834 €**

* De bedrijfseenheden zijn gebaseerd op het customer journey-bedrijfsmodel van AXA Bank

Structuur van de variabele bezoldigingscomponent:

		Vaste verloning	Variabele verloning	Startbonus	Ontslagvergoeding		
					Betaald	Toegekend	Hoogste toegekend
Leden van het bestuursorgaan	**Bedrag (euro)**	1 851 706 €	674 524 €	- €	- €	- €	- €
	# betrokken personen	6	6	0	0	0	0
Hoger management (buiten de uitvoerende bestuurders)	**Bedrag (euro)**	1 272 216 €	336 228 €	- €	- €	- €	- €
	# betrokken personen	9	9	0	0	0	0
Andere Identified Staff	**Bedrag (euro)**	664 301 €	159 082 €	15 000 €	30 500 €	- €	- €
	# betrokken personen	8	8	1	1	0	0

	Vormen van variabele verloning (toegekend)				Uitstaande uitgestelde verloning		Uitgestelde verloning		
	Cash	Aandelen	Aandeel-gerelateerde Instrumenten	Andere types*	Gevestigd	Ongevestigd	Toegekend	Uitbetaald	Verlaagd
Leden van het bestuursorgaan	337 262 €	N/A	N/A	337 262 €	284 804 €	1 082 991 €	269 810 €	81 600 €	-
Hoger management (buiten de uitvoerende bestuurders)	310 483 €	N/A	N/A	25 744 €	42 032 €	319 483 €	20 595 €	-	-
Andere Identified Staff	159 082 €	N/A	N/A	N/A	46 058 €	200 572 €	-	-	-

*Voorwaardelijke cash

Aantal MRT-werknemers wier totale bezoldiging voor 2018 groter was dan 1 miljoen euro

Totale compensatie	Aantal MRT's voor het jaar 2018
Tussen 1 miljoen euro en 1,5 miljoen euro	0
Tussen 1,5 miljoen euro en 2 miljoen euro	0
Tussen 2 miljoen euro en 2,5 miljoen euro	0

Bestuurders met externe mandaten

AXA Bestuurder op 31/12/2017	Positie bij AXA Bank Belgium (ABB)	Bedrijf waar extern mandaat wordt uitgevoerd	Maatschappelijke Zetel	Werkdomein	Inschrijving op gereglementeerde markt	Uitgeoefende externe positie	Lijst van de aandeelhouders met meer dan 5% ABB
Patrick Keusters	Onafhankelijk bestuurder en Voorzitter van het Auditcomité	Tribeca AIFM	Louizalaan 65 bus 12 1050 Brussel Belgium	Investeringen	Nee	Niet-uitvoerend bestuurder	Nee
		Orcadia Asset Management SA	13, rue de l'Industrie L - 8699 Windhof GD Luxembourg	Investeringen	Nee	Niet-uitvoerend bestuurder	Nee
		Stoll Security SA	Z.A.R.E. Ilot Ouest L 4384 Ehlerange Luxembourg	Veiligheid	Nee	Niet-uitvoerend bestuurder	Nee
Philippe Rucheton	Onafhankelijk bestuurder en Voorzitter van het Risicocomité	Bernard Controls SA	4, rue d'Arsonval BP 76091 95505 Gonesse France	Elektromechanica	Nee	Niet-uitvoerend bestuurder	Nee
		Société générale SFH	17 cours Valmy 92800 Puteaux France	Woonkredieten	Nee	Niet-uitvoerend bestuurder	Nee
		Société générale SCF	17 cours Valmy 92800 Puteaux France	Vastgoedkredieten	Nee	Niet-uitvoerend bestuurder	Nee

Annex

Annex: Corporate Responsibility

7.1 Algemene informatie 3
Creatie van duurzame waarde 3
Strategie van de AXA Groep op het gebied van Corporate Responsibility 4
Bestuur en dialoog met de stakeholders 5
Beoordeling van de risico's met betrekking tot Corporate Resonsibility 5
Axa xl 6
Beoordelingen en ratings 7
RAPPORTAGEMETHODOLOGIE 7
7.2 - SOCIALE INFORMATIE () 11
Voorwoord 11
Toestand en evolutie van het personeelsbestand 12
Overzicht van de uitdagingen m.b.t. human resources 13
Relatie met medewerkers en arbeidsomstandigheden 14
Opleiding en competentiemanagement 16
Diversiteit en inclusie als sleutel tot succes en innovatie 19
7.3 Milieu en klimaatverandering 28
standpunt van AXA over de klimaatverandering en het milieu 28
Beleggingen 29
Verzekering 36
Operaties (intern milieubeheer) 38
7.4 Inclusieve verzekering 44
Maatschappelijke vraagstukken in verband met economische activiteit 44
Mecenaat en medewerkersbetrokkenheid 49
7.5 Bedrijfsvoering 51
Bedrijfsethiek 51
Verantwoord gebruik van gegevens en gegevensbescherming 52
Verantwoord inkopen 54
Fiscaal beleid 55
7.6 Vigilance Plan 61
Toepassingsgebied van het Vigilance Plan 61
Bescherming van de mensenrechten en het milieu 62
Klokkenluidersprocedure 66
Deelname van de stakeholders 66

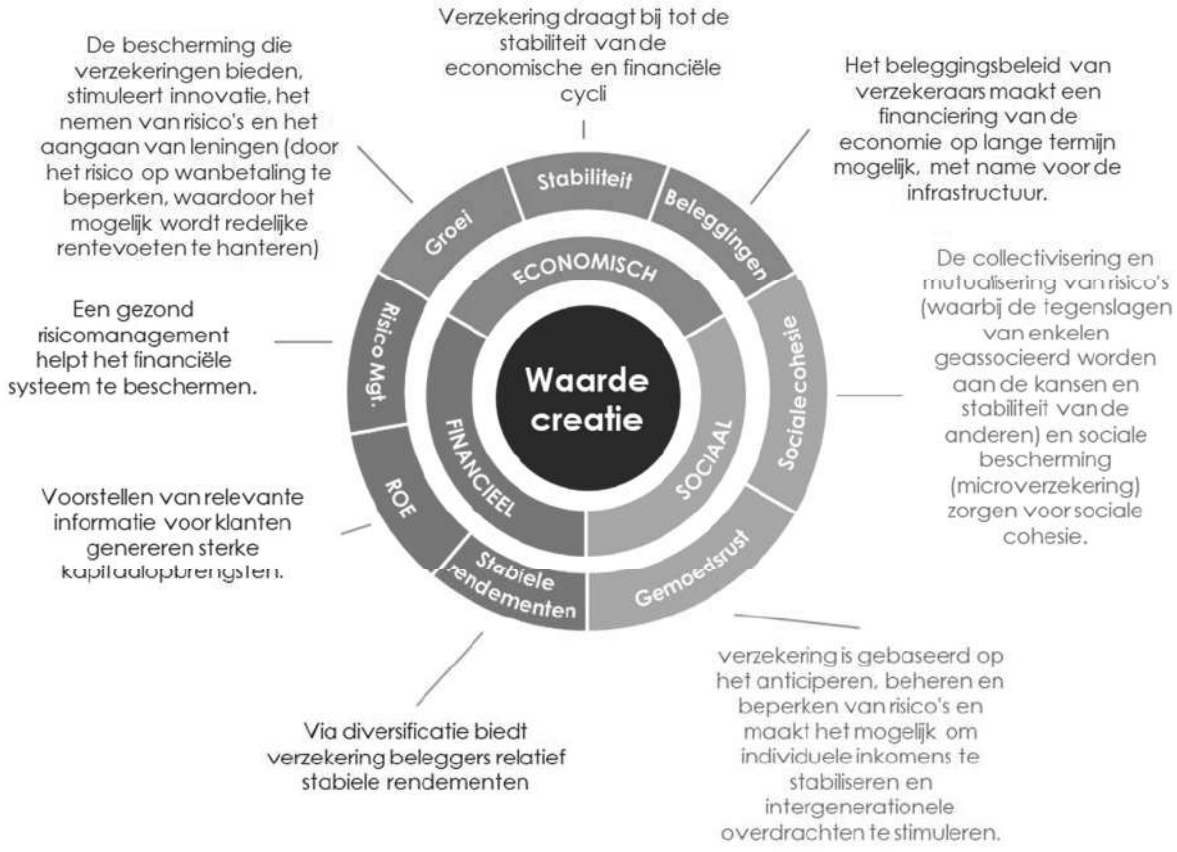
Opvolging van het Vigilance Plan 67
Verslag over de effectieve uitvoering van het Vigilance Plan 67

7.1 Algemene informatie

In dit hoofdstuk wordt onze strategie beschreven op het gebied van Corporate Responsibility (CR) in overeenstemming met de bepalingen van de EU-richtlijn 2014/95 ("richtlijn over niet-financiële reporting"). Gedetailleerde informatie over de beleidslijnen en praktijken van de AXA Groep op het gebied van CR is ook beschikbaar in het "Geïntegreerd Rapport", in het "Rapport over sociale gegevens" en op de website van de AXA Groep (www.axa.com), in het bijzonder onder de rubriek "Corporate Responsibility".

CREATIE VAN DUURZAME WAARDE

AXA's activiteit bestaat uit het beschermen van mensen op de lange termijn door het begrijpen, selecteren, kwantificeren en beheren van risico's. Dit doen we door op het snijvlak van economie, financiën en maatschappij te opereren. Verzekering creëert waarde in alle drie bovenstaande dimensies.

Op die manier dragen we niet alleen bij aan de wereldwijde economische groei, maar ook aan de sociale stabiliteit, in overeenstemming met onze ambitie van "mensen de middelen geven om beter te leven". Deze aanpak is inherent aan onze activiteit en vormt ook de leidraad voor onze CR-strategie. Raadpleeg, voor meer informatie over het bedrijfsmodel van AXA, hoofdstuk 1 (Overzicht van de activiteiten) en hoofdstuk 2 (Beheersverslag).

STRATEGIE VAN DE AXA GROEP OP HET GEBIED VAN CORPORATE RESPONSIBILITY

Onze Corporate Responsibility-strategie is een essentiële drijfveer voor medewerkersbetrokkenheid, klantvertrouwen en merkimago. CR is ook een kwestie van risico- en opportuniteitsbeheer: het stelt AXA in staat om bepaalde operationele kosten en risico's te verminderen, terwijl het tegelijkertijd marktkansen biedt in opkomende commerciële segmenten. Onze Corporate Responsibility-strategie draait rond belangrijke thema's zoals klimaatverandering en het milieu, preventie van gezondheidsrisico's, sociale ongelijkheden en inclusie en het gebruik van gegevens voor het maatschappelijk welzijn, terwijl we ons blijven richten op bepaalde bredere milieu-, sociale en maatschappelijke uitdagingen.

- Klimaatverandering en milieu: AXA verkleint haar eigen koolstofvoetafdruk en maakt gebruik van haar kernactiviteiten op het gebied van verzekeringen en beleggingen om klimaatrisico's beter het hoofd te bieden;
- Preventie van gezondheidsrisico's en ziekten: als betrouwbare partner voor onze klanten en op basis van onze expertise in risicomanagement blijven we onze inspanningen op het gebied van gezondheidspreventie voortzetten om positieve resultaten te behalen op het gebied van volksgezondheid;
- Sociale ongelijkheden en inclusie: als verzekeraar streven wij ernaar kwetsbare bevolkingsgroepen te beschermen en zo bij te dragen aan de mondiale sociaaleconomische ontwikkeling;
- Responsible data en kunstmatige intelligentie (AI): data en AI kunnen een positieve kracht zijn, vooral wanneer ze ons de mogelijkheid geven om gegevens met betrekking tot de risico's van onze klanten te beschermen en tegelijkertijd de IT-veiligheid te versterken. In het bijzonder zullen wij onze klanten en de maatschappij "hun gegevens teruggeven" om voor een beter begrip van de risico's te zorgen.

IN 2018 ONTWIKKELDE DE GROEP OOK EEN NIEUW STRATEGISCH REFLECTIEKADER OM TOEKOMSTIGE ENGAGEMENTTHEMA'S TE IDENTIFICEREN DIE REKENING HOUDEN MET DE DUURZAME ONTWIKKELINGSDOELSTELLINGEN VAN DE VERENIGDE NATIES INZAKE DUURZAME ONTWIKKELING (SDG'S). DE SDG'S ZIJN EEN REEKS VAN 17 GLOBALE DOELSTELLINGEN DIE IN 2015 DOOR DE ALGEMENE VERGADERING VAN DE VERENIGDE NATIES WERDEN ONTWIKKELD EN DIE BETREKKING HEBBEN OP SOCIALE EN ECONOMISCHE ONTWIKKELINGSVRAAGSTUKKEN, WAARONDER ARMOEDE, HONGER, GEZONDHEID, ONDERWIJS, KLIMAATVERANDERING, GENDERGELIJKHEID, WATER, SANITATIE, ENERGIE, VERSTEDELIJKING, MILIEU EN SOCIALE RECHTVAARDIGHEID. HET COMPLETE KADER WORDT BESCHREVEN OP DIT ADRES: SUSTAINABLEDEVELOPMENT.UN.ORG.

Op basis van de SDG's, aangevuld met interne expertise, worden de geïdentificeerde engagementthema's vervolgens onderzocht met behulp van een "business filter" die AXA in staat stelt om inspanningen te investeren in onderwerpen waarop ze echt een impact kan hebben. Dit proces heeft ons in staat gesteld om biodiversiteitsverlies en de dubbele epidemie van obesitas en diabetes als hoofdthema's te kiezen. Hoewel de Groep zijn Corporate Responsibility-strategie niet heeft ontwikkeld op basis van het SDG-kader, en hoewel dit werk nog steeds aan de gang is, geeft dit hoofdstuk enkele correlaties aan tussen onze CR-initiatieven en enkele SDG's.

AXA zet zich ook in om een verantwoordelijke werkgever te zijn, die ernaar streeft de betrokkenheid van werknemers centraal te houden in onze strategie en een werkplek te creëren die geïnspireerd is door onze

waarden, die diversiteit en gelijke kansen voor iedereen bevordert, engagement promoot, professionele ontwikkeling aanmoedigt en het welzijn van werknemers ondersteunt.

BESTUUR EN DIALOOG MET DE STAKEHOLDERS

AXA heeft een sterk bestuurskader opgezet om haar CR-strategie te ontwikkelen en door te voeren. Het Compensation & Governance Committee van de Raad van Bestuur evalueert elk jaar de strategie van de Groep inzake CR. Bovendien wordt ze minstens eenmaal per jaar voorgelegd aan het Uitvoerend Comité van de Groep. Wat betreft de lokale entiteiten is een netwerk van Corporate Responsibility-directeurs verantwoordelijk voor de coördinatie van de CR-strategie en de bevordering van best practices. Dit netwerk wordt ondersteund door lokale CR-teams.

AXA vertrouwt ook op haar Stakeholder Advisory Panel om toekomstige onderwerpen van belang beter te kunnen beoordelen. In 2014 heeft AXA dit comité opgericht om de rol van de Groep in de opbouw van een sterkere, veiligere en duurzamere maatschappij te bevorderen. Twee keer per jaar brengt het externe en invloedrijke personen samen die het maatschappelijk middenveld vertegenwoordigen, evenals het Management Committee van AXA en de leden van onze Raad van Bestuur.

Deze groep fungeert als een informeel forum voor diepgaande discussies over de belangrijkste wereldwijde trends en dat "business- en duurzaamheidsuitdagingen" aanpakt. Zo werden in 2018 bijvoorbeeld de AXA Research Fund-strategie, de toekomst van het leren, de innovatiestrategie van AXA, de circulaire economie, ons nieuwe CR-reflectiekader, een diepgaand debat over biodiversiteit, obesitas en diabetes, de gezondheidsstrategie van AXA in Afrika en de "toekomst van vertrouwen" besproken. De leden van het comité worden aangemoedigd om een langetermijnvisie op de activiteiten van AXA te hebben en de strategie van AXA in vraag te stellen vanuit een CR-perspectief. Deze besprekingen helpen AXA een zo groot mogelijk positieve impact te hebben op haar klanten en de gemeenschappen waarin zij actief is. Meer gedetailleerde informatie over het Stakeholder Advisory Panel is hier beschikbaar: www.axa.com/fr/a-propos-d-axa/comite-consultatif-parties-prenantes.

Meer in het algemeen heeft AXA een cultuur van een dialoog met de stakeholders ontwikkeld door nauw samen te werken met een aantal partners uit het maatschappelijk middenveld om de risicobeoordeling te versterken. De stakeholders van AXA zijn individuen of groepen die beïnvloed worden door haar activiteiten of die invloed kunnen uitoefenen op de prestaties van de Groep of de omgeving waarin deze actief is - zoals onze klanten, aandeelhouders en investeerders, werknemers, leveranciers en regelgevers.

BEOORDELING VAN DE RISICO'S MET BETREKKING TOT CORPORATE RESONSIBILITY

Zoals vereist door de richtlijn van de Europese Unie over niet-financiële reporting heeft AXA een interne risicobeoordeling uitgevoerd om de belangrijkste niet-financiële risico's in kaart te brengen. Deze risico's zijn gegroepeerd in de volgende hoofdcategorieën: sociale risico's, risico's voor mensenrechten, milieurisico's en bedrijfsrisico's.

Deze risico's werden beoordeeld ten aanzien van de volgende soorten van impact op de activiteiten van AXA: financieel (impact op ons vermogen om winst te genereren), menselijk (impact op onze medewerkers), reputationeel (impact op ons merkimago), operationeel (impact op ons vermogen om onze dagelijkse activiteiten uit te voeren) en ecologisch (impact op onze beleggingen, onze verzekeringsactiviteiten of onze activiteiten in verband met het milieu).

Om deze belangrijkste risico's in kaart te brengen, werd een risicobeoordelingsmethodologie ontwikkeld door een multifunctioneel team bestaande uit de centrale juridische afdeling, de afdeling Corporate Responsibility, de afdeling Human Resources, de afdeling Risk Management en de afdeling Communicatie. De teams hebben de materialiteit van de niet-financiële risico's beoordeeld op basis van hun ernst en frequentie. Deze risico's werden beoordeeld ten aanzien van bepaalde soorten van impact op de activiteiten van AXA, waaronder financieel, menselijk (bv. werving van talent), reputationeel, operationeel (bv. bedrijfscontinuïteit) en ecologisch.

De resultaten werden vervolgens vergeleken met het Operationele Risicomanagement van de Groep (voor meer informatie over operationele risico's, zie sectie 4.7 "Operationele risico's") en ons jaarlijks onderzoek naar opkomende risico's, waarin de belangrijkste opkomende risico's voor de maatschappij als geheel worden beschreven (voor meer informatie over opkomende risico's, zie sectie 4.8 "Overige risicofactoren"). De belangrijkste risico's worden ook gekruist met de evaluatie van de Dow Jones Sustainability Index (DJSI) om een externe analyst view te integreren. Op basis van deze methodologie werden de volgende risico's geïdentificeerd:

- De geïdentificeerde sociale risico's zijn: verantwoorde arbeidspraktijken, sociale dialoog en arbeidsomstandigheden; ontwikkeling en opleiding; en het aantrekken en behouden van talent. Zie de secties 7.2 en 7.4 voor meer informatie;
- De geïdentificeerde mensenrechtenrisico's zijn: "inclusieve" verzekeringsoplossingen, bescherming van klanten, bescherming van klantgegevens en het voorkomen van mensenrechtenschendingen in onze toeleveringsketen. Zie de secties 7.4, 7.5 en 7.6;
- De milieurisico's omvatten de risico's in verband met klimaatverandering, die in sectie 7.3 worden besproken;
- Maatschappelijke risico's zijn onder meer de inachtneming van de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen van de VN; partnerschappen en filantropie: praktijken m.b.t. de betrokkenheid van de stakeholders. Zie sectie 7.4 en bestuur en dialoog met de stakeholders;
- Kwesties in verband met eerlijke handelspraktijken zijn onder meer de toepassing van de CR-vereisten op onze leveranciers en onderaannemers, de strijd tegen corruptie en belastingontduiking. Zie de secties 7.5 en 7.6.

AXA XL

AXA nam in september 2018 de XL Group over en fuseerde deze met bepaalde bestaande AXA-teams tot AXA XL, een nieuwe entiteit gewijd aan bedrijfsverzekeringen. AXA XL werd niet opgenomen in de hierboven beschreven beoordeling van de duurzaamheidsrisico's, maar wordt niettemin geleidelijk aan geïntegreerd in de beleidslijnen en processen van AXA, inclusief onze sociale en milieurapportageprocessen (de sociale en milieugegevens die in dit rapport worden gepubliceerd,

omvatten de gegevens van de XL Group over het laatste kwartaal van 2018). AXA XL past onze verzekeringsrestricties toe (kolen, tabak, enz.). Opmerkelijke initiatieven zijn onder meer het Ocean Risks Initiative, dat in 2017 werd gelanceerd om de risico's m.b.t. oceaanbeheer te analyseren en oplossingen te ontwikkelen die bijdragen tot het opbouwen van veerkracht op lokaal, regionaal en mondiaal niveau. Het is met name gebaseerd op geïnformeerde leadership-projecten, sectorale reacties op risico's in verband met oceanen en onderwijsmiddelen voor scholen. AXA XL heeft ook een milieumanagementsysteem ingevoerd en compenseert haar CO2-uitstoot (gerelateerd aan zakenreizen) door carbon credits aan te kopen bij The Nature Conservancy. Tot slot worden de medewerkers van AXA XL aangemoedigd om te investeren in hun lokale gemeenschap door middel van vrijwilligers- en filantropische programma's. In 2018 deden meer dan 5.000 medewerkers (op een totaal van 7.500 werknemers) mee en werd meer dan 4 miljoen dollar gedoneerd aan gemeenschappen over de hele wereld.

BEOORDELINGEN EN RATINGS

De prestaties van de Groep op het gebied van "environment, society & governance" (ESG) (oftewel milieu, maatschappij en bestuur) worden beoordeeld door gespecialiseerde ratingbureaus. De Groep is over het algemeen toonaangevend in zijn sector en maakt ook deel uit van de belangrijkste internationale indexen voor verantwoord beleggen. Deze scores worden nader beschreven in hoofdstuk 1.

CERTIFICERING

PricewaterhouseCoopers Audit, één van de rekeningcommissarissen van AXA nv, benoemd als onafhankelijke derde partij, geeft in zijn verslag, dat aan het einde van dit hoofdstuk is gevoegd, een met redenen omkleed advies over de conformiteit van de niet-financiële prestatieverklaring met de bepalingen van de Franse regelgeving (art. R225-105 van het Franse Wetboek van Koophandel) en over de eerlijkheid van de verstrekte informatie.

RAPPORTAGEMETHODOLOGIE

De beoordeling van de sociale, milieu-, maatschappelijke, ethische en mensenrechtenimpact van de activiteiten van de Groep heeft het mogelijk gemaakt om passende prestatie-indicatoren te definiëren, in overeenstemming met de bepalingen van het Wetboek van Koophandel.

Reikwijdte van de sociale indicatoren

De sociale gegevens voorzien in sectie 7.1 worden verzameld bij 315 entiteiten van de AXA Groep, die allemaal deel uitmaken van de consolidatiekring van AXA (d.w.z. geconsolideerd voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekeningen per 31 december 2018: de dochterondernemingen waarin AXA, direct of indirect, zeggenschap op managementniveau heeft). Met uitzondering van enkele entiteiten die op lokaal niveau gegevens vooraf kunnen consolideren, worden de sociale indicatoren op groepsniveau geconsolideerd.

De reikwijdte komt overeen met de rechtspersonen (vennootschappen en/of organisaties) waarvan AXA op het einde van het jaar rechtstreeks of onrechtstreeks minstens 50% van het maatschappelijk kapitaal of van de stemrechten bezit. Deze reikwijdte wordt jaarlijks geactualiseerd naar aanleiding van mogelijke overnames / fusies of stopzettingen van activiteiten. 315 entiteiten rapporteerden hun sociale gegevens voor 2018. De dochterondernemingen die in de loop van het boekjaar financieel werden geconsolideerd of waarvan de werknemers in de loop van het boekjaar werden overgenomen, worden derhalve opgenomen in de consolidatiekring 2018 (bijvoorbeeld de XL Group).

Reikwijdte van de milieu-indicatoren

De milieugegevens beschreven in hoofdstuk 7.3 - "Operaties (intern milieubeheer)" worden verzameld bij 81 entiteiten, volgens dezelfde regels als dewelke worden gebruikt om de reikwijdte van de sociale indicatoren te definiëren (d.w.z. integraal geconsolideerde dochterondernemingen per 31 december 2018). AXA-vestigingen met minder dan 50 VTE's zijn niet opgenomen in de gegevensverzameling, maar maken deel uit van een extrapolatieproces. In 2018 werden milieu-indicatoren verzameld voor 101.977 VTE's die werkzaam waren in AXA-vestigingen (tenzij anders aangegeven) en geëxtrapoleerd, per continent, om alle 124.355 VTE's te dekken (alle soorten contracten, inclusief die van de XL Group, die waren opgenomen voor het vierde kwartaal van 2018) die gemiddeld binnen de AXA Groep in 2018 werkzaam waren.

Sectie 7.3 beschrijft ook hoe AXA, als verzekeraar en belegger, ernaar streeft om milieukwesties te integreren in haar activiteiten. Het reikwijdte van onze strategie van verantwoord beleggen (waaronder "klimaatfinanciering") omvat onze algemene activa, terwijl onze "verzekeringsinitiatieven" met betrekking tot klimaat en milieu voornamelijk betrekking hebben op onze commerciële vastgoed- en schadeverzekeringsactiviteiten.

Reikwijdte van de maatschappelijke indicatoren

Onze mecenaat- en liefdadigheidsinitiatieven, beschreven in hoofdstuk 7.4, bestrijken 73% van de VTE's van AXA.

Consolidatiemethode en -regels

Voor de hierboven gedefinieerde reikwijdtes zijn de indicatoren voor 100% geconsolideerd, tenzij anders aangegeven. Om haar Corporate Responsibility-strategie verder te ontwikkelen en verslag uit te brengen over haar niet-financiële prestaties, voldoet AXA vrijwillig aan bepaalde internationale normen, zoals beschreven in hoofdstuk 7. Deze omvatten bijvoorbeeld het "Greenhouse Gas Protocol" (ghgprotocol.org) voor de berekening van de CO2-uitstoot. Andere referentiekaders worden waar nodig belicht.

Periode

De indicatoren hebben betrekking op de periode van 1 januari tot en met 31 december 2018, tenzij anders vermeld (de gegevens van de XL Group zijn bijvoorbeeld pro rata opgenomen voor het vierde kwartaal van 2018). De gegevens worden per 31 december van elk jaar verzameld in de vorm van een balans op de datum of aan het einde van de verslagperiode. Om het verzamelen en verwerken ervan te vergemakkelijken, kunnen sommige gegevens eerder in het jaar worden verzameld. De gegevens voor de resterende maanden (maximaal 6 maanden) worden vervolgens geschat volgens de door de Groep aanbevolen methodologie.

Gegevensverzameling

De sociale gegevens zoals bedoeld in sectie 7.2 worden verzameld in het kader van een rapportageproces dat is vastgelegd in procedures die zijn gekoppeld aan een lijst van indicatoren die wordt gedeeld met alle entiteiten van de AXA Groep. Dit proces wordt jaarlijks geüpdatet en aan elke entiteit gecommuniceerd. De sociale gegevens worden verstrekt door lokale correspondenten in een tool voor de rapportage van sociale gegevens. Voor en tijdens het verzamelen van de gegevens worden consistentie- en kwaliteitscontroles uitgevoerd. Er worden geen schattingen of extrapolaties gemaakt van de verstrekte gegevens. Voor gegevens die als ratio's en percentages worden gepubliceerd, worden de breuken voor elke berekening gelijknamig gemaakt om entiteiten met lege gegevenspunten uit te sluiten. De XL-gegevens worden geïntegreerd in de effectieve gegevens, bezoldiging en aanwervingen, maar niet in de gegevens over ziekteverzuim, ongevallen en opleiding.

Zoals hierboven aangegeven, worden milieugegevens verzameld bij AXA-vestigingen met meer dan 50 VTE's en bij AXA-datacenters. De bijdragers zijn verplicht om alle relevante gegevens te verzamelen in een speciale rapportagetool. Voor elke vestiging geven de bijdragers aan of de gegevens zijn gemeten of geschat op basis van de berekeningsregels die in de rapportageprocedures van de Groep zijn vastgelegd. In 2018 werden voor 82% van onze VTE's milieugegevens verzameld en de overige 18% werd geëxtrapoleerd. Voor de AXA-datacenters wordt 100% van de gegevens gerapporteerd op werkelijke basis (geen extrapolatie). Voor meer informatie verwijzen wij u naar hoofdstuk 7.3 / Milieurapportageproces en -verificatie, evenals naar de reikwijdtenota's onder onze milieugegevenstabel. Milieugegevens en, meer in het algemeen, het milieubeleid met betrekking tot onze beleggingen en verzekeringsproducten worden beheerd door verschillende teams, waaronder Group Investments, Corporate Responsibility en Group Risks en Head of Insurance Operations.

Zie, voor de maatschappelijke gegevens, sectie 7.4 / "Mecenaat en werknemersbetrokkenheid". Met name het aantal unieke vrijwilligers is gebaseerd op een schatting van de entiteiten op basis van de uitgevoerde liefdadigheidsacties.

Methodologische verduidelijkingen en limieten

De rapportage over sommige indicatoren kan beperkingen hebben als gevolg van:

- het ontbreken van nationaal en/of internationaal erkende definities, met name met betrekking tot de verschillende categorieën arbeidsovereenkomsten;
- de noodzakelijke ramingen, de representativiteit van de uitgevoerde metingen of de beperkte beschikbaarheid van externe gegevens die nodig zijn voor de berekeningen;
- de praktische modaliteiten voor het verzamelen en invoeren van deze informatie.

Daarom worden voor zover mogelijk definities, methoden en, waar van toepassing, bijbehorende onzekerheidsmarges voor de desbetreffende indicatoren gespecificeerd.

Rapportagemethodologie en -reikwijdte: Bedrijfsvoering

Voor 2018 heeft AXA specifieke informatie verstrekt over het beleid en de beheersing van de belangrijkste risico's in verband met de bedrijfsvoering. AXA heeft in het bijzonder strenge interne procedures ontwikkeld en de nodige beleidslijnen en belangrijke prestatie-indicatoren ingevoerd om de doeltreffendheid ervan te meten.

Voor bepaalde specifieke risico's zoals corruptiebestrijding, klantbescherming, mensenrechten en Corporate Responsibility op het gebied van verantwoorde inkopen omvat de huidige informatie echter ook het interne beleid, het kader en de due diligence-maatregelen van AXA. Deze worden beschreven in sectie 7.5 Bedrijfsvoering en 7.6 Vigilance Plan. In overeenstemming met de vereisten van de richtlijn over niet-financiële reporting van de Europese Unie blijft de Groep werken aan de uitwerking van belangrijke prestatie-indicatoren voor deze specifieke onderwerpen die in de niet-financiële informatie van 2019 zullen worden opgenomen.

7.2 - SOCIALE INFORMATIE (1)

VOORWOORD

AXA zet zich in om een verantwoordelijke werkgever te zijn, door van werknemersbetrokkenheid een cruciaal onderdeel van haar bedrijfsstrategie te maken. Om dit te bereiken streeft AXA naar het creëren van een werkomgeving gebaseerd op haar waarden, door diversiteit en gelijke kansen te bevorderen, professionele ontwikkeling aan te moedigen, werknemers te betrekken en hun welzijn te bevorderen. Voor aanvullende en meer gedetailleerde informatie kunt u terecht op de pagina's "Over AXA" en "Carrière" op www.axa.com.

Erkend wordt dat sociale en economische veranderingen de diversiteit in de bedrijfswereld zullen verbreden, dat de digitale wereld meerdere interacties met klanten mogelijk zal maken en bedrijven en managers zal helpen bij hun besluitvorming. Met de technologieën van morgen en data-analyse kunnen machines mensen te vervangen voor repetitieve taken. Dit zal de werkomstandigheden verbeteren en de werknemers in staat stellen zich toe te leggen op taken met een hoge toegevoegde waarde. De klimaatverandering zal bedrijven dwingen om strategische beslissingen te nemen met respect voor het milieu. Een continue vooruitgang in medisch onderzoek zal de levensverwachting verhogen, wat zal leiden tot een hogere pensioengerechtigde leeftijd.

In het licht van deze trends verbindt AXA zich ertoe te anticiperen en haar werkgeversaanbod en managementpraktijken aan te passen om haar werknemers te ondersteunen bij de new ways of working (NWOW).

Om ons doel te bereiken ("we willen iedereen de middelen geven om een beter leven te leiden") en zo het beste in onze werknemers naar boven te brengen, zetten we ons in voor het creëren van werkplekken die gebaseerd zijn op onze waarden, ruimtes waarin we:

---

(1) Methodologienota: De sociale gegevens die hier worden verstrekt, zijn het resultaat van een rapportageproces dat is vastgelegd in een protocol dat is gekoppeld aan een lijst van gemeenschappelijke definities van indicatoren voor de hele Groep. Dit proces wordt jaarlijks geïüpdatet en gecommuniceerd aan alle entiteiten. De indicatoren hebben betrekking op alle entiteiten van de Groep, d.w.z. 315 actieve entiteiten die gegroepeerd kunnen worden. Deze reikwijdte wordt elk jaar geüpdatet. Ze evolueert in functie van de overnames en stopzettingen van activiteiten. Tenzij anders vermeld, hebben de indicatoren betrekking op de periode van 01/01/2018 tot en met 31/12/2018. Evoluties worden gemeten als een veranderingspercentage tussen 2017 en 2018 bij de huidige reikwijdte. De waarden worden verstrekt door lokale correspondenten in elke entiteit met behulp van een IT-tool voor sociale rapportage. Tijdens het verzamelen worden consistentiecontroles uitgevoerd. Er worden geen schattingen of extrapolaties van de gegevens gemaakt. Voor gegevens gepubliceerd als ratio's of percentages: de breuken worden voor elke berekening gelijknamig gemaakt om entiteiten met lege gegevenspunten uit te sluiten.

- Diversiteit bevorderen omdat die prestaties en innovatie genereert, gelijke kansen voor iedereen bevorderen en zo de omstandigheden creëren die iedereen in staat stellen zijn volledige potentieel op het werk tot uitdrukking te brengen;
- Werknemersparticipatie aanmoedigen in besluitvormingsprocessen om werknemers in staat te stellen risico's te nemen;
- Werknemers de beste oplossingen en mogelijkheden bieden om hen inzetbaar te houden op de arbeidsmarkt en continu leren en professionele ontwikkeling stimuleren;
- Een multigeneratieomgeving op het werk bevorderen;
- Het evenwicht tussen werk en privéleven verbeteren om de gezondheid van mensen op het werk te vrijwaren.

Om de relevantie van ons voorstel en de algemene uitvoering ervan te bevestigen, hebben we een permanente dialoog opgezet met onze medewerkers, die verantwoordelijk zijn voor het identificeren van mogelijke afwijkingen en het voorstellen van passende maatregelen. Hiertoe worden regelmatig enquêtes naar de betrokkenheid van de medewerkers van AXA wereldwijd gehouden.

TOESTAND EN EVOLUTIE VAN HET PERSONEELSBESTAND

Op 31 december 2018 bedroeg het totale personeelsbestand van AXA 125.934 werknemers (met een vast en tijdelijk contract), een stijging van 8% ten opzichte van 2017. Deze stijging is voornamelijk het gevolg van de overname van de XL Group, een wereldwijd aanwezige onderneming met ongeveer 7.400 medewerkers.

KERNCIJFERS: UITSPLITSING NAAR GESLACHT EN FUNCTIE (*)

	Niet-commercieel	Commercieel	Totaal
Vrouwen	55 449	8 566	64 015
Mannen	47 394	8 371	55765
Totaal	**102 843**	**16 937**	**119 780**
Aandeel vrouwen	***54%***	***51%***	***53%***

(*) Uitsluitend deel van het personeelsbestand met een vast contract

De geografische spreiding van de werknemers van AXA in 2018 was als volgt: 56,6% in Europa (-2,5 punten ten opzichte van 2017), 22,5% in Azië-Stille Oceaan (+1 punt), 15,5% in Noord- en Zuid-Amerika (+1 punt) en 5,4% in Afrika (+0,5 punt).

KERNCIJFERS: GEOGRAFISCHE SPREIDING VAN DE WERKNEMERS (*)

Continent	Personeelsbestand	Verdeling
Europa	71 260	*56,6%*
Azië/Stille Oceaan	28 322	*22,5%*
Noord- en Zuid-Amerika	19 580	*15,5%*
Afrika	6 772	*5,4%*
Totaal	**125 934**	

(*)Personeelsbestand met vast en tijdelijk contract.

AXA is in 2018 doorgegaan met het werven van meer dan 17.400 medewerkers met een vast contract (exclusief nieuwkomers wegens fusies en overnames), waaronder meer dan 4.200 commerciële medewerkers.

Voor meer informatie over de sociale gegevens van AXA, zie de samenvattende tabellen aan het einde van sectie 7.2.

OVERZICHT VAN DE UITDAGINGEN M.B.T. HUMAN RESOURCES

In overeenstemming met de richtlijn over de niet-financiële reporting heeft de AX Groep drie belangrijke potentiële sociale risico's geïdentificeerd:

- Dat de werkgeverspraktijken van AXA onvoldoende maatschappelijk verantwoord zijn, door het ontbreken van een werkgeversaanbod en een continue sociale dialoog;
- Dat AXA-medewerkers die niet over de nodige kansen voor ontwikkeling en groei beschikken of deze niet grijpen, dat hun inzetbaarheid intern of op de arbeidsmarkt afneemt en dat hun vaardigheden verouderd raken binnen een veranderende verzekeringssector;
- Dat de AXA Groep er niet in slaagt talenten aan te trekken, te behouden en te ontwikkelen als er geen omgeving wordt gecreëerd die integratie en betrokkenheid bevordert.

Deze risico's werden geïdentificeerd door werkgroepen bestaande uit deskundigen van de Groep uit verschillende afdelingen en op basis van de interne documentatie die AXA de afgelopen jaren heeft ontwikkeld als een volwassen verzekeringsmaatschappij en een expert in het beheer van alle soorten risico's. Deze documentatie werd ontwikkeld door de afdeling Group Risk Management (operationele risico's) en door de afdeling Human Resources - HR (presentatie van de ambitie en het stappenplan van AXA Human Resources en de HR-normen van de Groep). De HR-teams van AXA werken regelmatig samen

met de Social Responsibility-teams om tegemoet te komen aan de eisen van verschillende stakeholders (niet-gouvernementele organisaties, ratingbureaus, media, enz.) met betrekking tot de betrouwbaarheid en duurzaamheid van sociale praktijken.

De AXA Groep als geheel en de HR-professionals van AXA in het bijzonder zetten zich allemaal in om deze risico's te beperken.

RELATIE MET MEDEWERKERS EN ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN

Het waarborgen van duurzame en verantwoordelijke werkgeverspraktijken met behoud van de sociale dialoog en goede arbeidsomstandigheden zijn prioriteiten voor AXA. De afgelopen jaren heeft AXA, als volwassen organisatie, procedures ontwikkeld en organen opgericht om de sociale dialoog en de arbeidsomstandigheden in al haar entiteiten over de hele wereld te ontwikkelen.

Een solide en continue sociale dialoog

AXA streeft ernaar een omgeving te creëren waarin medewerkers zich kunnen uitdrukken (onder andere door middel van betrokkenheidsenquêtes) en waarin acties worden ondernomen om ieders betrokkenheid te waarborgen. Als ondertekenaar van het Global Compact van de Verenigde Naties zet AXA zich in voor de eerbiediging van de vrijheid van vereniging en het recht op collectieve onderhandelingen. Een effectieve communicatie tussen medewerkers en management en een constructieve sociale dialoog dragen bij tot de stabiliteit die nodig is voor de uitvoering van de ontwikkelingsstrategie van de onderneming. Daarom organiseren de ondernemingen van de AXA Groep zich om regelmatig in dialoog te treden met werknemers of hun vertegenwoordigers. De AXA Groep heeft ook een European Works Council (EWC) opgericht, waarvan de taken verder gaan dan de geldende wettelijke verplichtingen.

Op Europees niveau werd in 1996 te AXA een eerste overeenkomst ondertekend. In juni 2009 werd de overeenkomst van de EWC (beschikbaar op www.axa.com) afgesloten om een goed niveau van sociale dialoog te garanderen, en dit voor het merendeel van de werknemers van de Groep. AXA organiseert twee plenaire EWC-vergaderingen per jaar (met 50 werknemersvertegenwoordigers uit Europese landen en voorgezeten door de Directeur-Generaal van AXA) en maandelijkse sessies met 12 EWC-leden om de arbeidsmarkt en economische ontwikkeling in elk land te bespreken.

De bedrijven van de Groep die niet onder het toepassingsgebied van de EWC vallen, hebben ook overeenkomsten inzake sociale dialoog ontwikkeld, maar deze worden niet op groepsniveau beheerd. Meer in het algemeen, buiten de Europese grenzen, zorgt de Groep ervoor dat zijn werknemers eerlijk vertegenwoordigd zijn in alle belangrijke landen waar hij actief is. Gedurende het jaar worden er regelmatig uitwisselingen georganiseerd met de hoofden van de Sociale Zaken van de Groep en van de entiteiten.

Maatschappelijk verantwoorde werkomstandigheden die het evenwicht tussen werk en privéleven respecteren

Zoals AXA haar klanten de middelen wil geven om een beter leven te leiden, geldt dit ook voor haar medewerkers. Dit omvat goede werkomstandigheden en een evenwicht tussen werk en privéleven.

Arbeidsomstandigheden maken deel uit van het werkgeversaanbod van AXA. Gezien het belang van werk en de plaats ervan in de persoonlijke ontwikkeling van iedereen, is het de verantwoordelijkheid van de Groep om een open werkomgeving te creëren. AXA heeft programma's opgezet om stress op het werk te voorkomen en initiatieven met betrekking tot welzijn op het werk te ondersteunen. Het opbouwen van een inclusieve werkomgeving bij AXA omvat ook de *New Ways of Working* (NWOW), innovatieve oplossingen die flexibele werkmethoden (telewerk, parttime, gedeelde kantoren, flexibele werkschema's of verkorte werkweken) en een evenwichtig beroeps- en privéleven bevorderen. 8 landen waarin AXA actief is, hebben deze aanpak op verschillende van hun campussen ontwikkeld. Bij AXA Frankrijk werkten eind 2018 3.706 medewerkers van thuis uit en experimenteerden 2.200 medewerkers met andere aspecten van de NWOW-aanpak. In dezelfde periode in België worden 3.155 werknemers aangemoedigd om 2 dagen per week van thuis uit te werken. Ten slotte profiteert bij AXA Spanje 63% van de medewerkers (meer dan 1.700 medewerkers) van slimme werkmethoden ("*smart working*").

Daarnaast zet AXA zich op het gebied van het evenwicht tussen werk en privéleven in voor de ondersteuning van werkende ouders over de hele wereld. Sinds januari 2017 voert AXA een globaal ouderschapsbeleid (AXA Global Parental Policy) dat van toepassing is op alle gezinnen, ongeacht hun samenstelling, met 16 weken zwangerschapsverlof / hoofdouder en 4 weken vaderschapsverlof / co-ouder. Het aantal verlofdagen in verband met zwangerschaps- of vaderschapsverlof steeg met 8% in vergelijking met 2016, met een aanzienlijke toename binnen de commerciële functies (+17%) in vergelijking met 2016. Het algemene ouderschapsbeleid heeft een grote sociale impact gehad voor degenen die werkzaam zijn in landen waar het overheidsbeleid ter ondersteuning van het ouderschap soms minder voordelig is dan in Europa. In de Indiase entiteit AXA Business Services bijvoorbeeld is het aantal dagen afwezigheid in verband met zwangerschaps- of vaderschapsverlof in twee jaar tijd verdrievoudigd (van 5.100 dagen in 2016 naar meer dan 15.600 dagen in 2018) en in de Verenigde Staten, bij AXA Equitable, bedroeg de stijging 60% in dezelfde periode.

Procedures m.b.t. gezondheid en veiligheid op het werk

De bescherming van de werknemers maakt, als verzekeraar en verantwoordelijke werkgever, volgens de beste praktijken en de hoogste internationale normen, in drie dimensies deel uit van het eigen DNA van het bedrijf, in termen van "plicht tot bescherming" en "zorgplicht":

- "Fysieke veiligheid": bescherming van werknemers tegen opzettelijke bedreigingen (misdaad, terrorisme, politieke en sociale instabiliteit);
- "Gezondheid en veiligheid: bescherming van werknemers tegen ongevallen en natuurrampen (branden, pandemieën, natuurrampen, enz.);

- "Crisismanagement": het opzetten van specifieke en buitengewone procedures om een ongeval of een andere crisis het hoofd te bieden.

Sinds 2014 is de Group Standard voor fysieke veiligheid van toepassing op alle entiteiten van de Groep, onder de verantwoordelijkheid van de bestuurders van de entiteit. Dankzij de Standard kan een consistente benadering van beveiliging worden gecreëerd voor alle entiteiten en gebaseerd op lokale risico's die door externe partners worden beoordeeld. Deze Standard richt zich op de operationele procedures om de risico's voor het personeel tijdens werktijden, op reis of tijdens een expatriëring te beperken. Het helpt ook om de impact van incidenten en crises te beperken wanneer deze zich voordoen.

Er wordt elk kwartaal een procedure voor het toezicht op de verbetering van de veiligheid op de werkplek toegepast op basis van twintig controlepunten en in overeenstemming met de doelstellingen van het Management Committee.

Deze doelstellingen gelden voor de hele Groep:

- Toepassing van standaardeisen voor fysieke beveiliging;
- Er moet bijzondere aandacht worden besteed aan gevallen waarin de risico's bijzonder groot zijn.

Deze gebieden die voor verbetering vatbaar zijn, worden gecontroleerd op basis van bewijzen en bezoeken ter plaatse door de teams van het hoofdkantoor van de AXA Groep.

Eind 2018 zijn de door de Groep te realiseren doelstellingen voor 90% van de Groep gerealiseerd, in overeenstemming met de doelstellingen van het Management Committee. Het doel is om deze doelstellingen voor 100% te realiseren binnen de Groep om zo een hogere mate van volwassenheid te bereiken. Het beheer van fysieke risico's komt tot uiting in een verzuimpercentage van 5% in 2018, waaronder een stabiel verzuimpercentage van 2% als gevolg van werkgerelateerde ongevallen.

OPLEIDING EN COMPETENTIEMANAGEMENT

In een snel veranderende verzekeringssector die gekenmerkt wordt door de opkomst van nieuwe risico's en nieuwe concurrenten, moet AXA ervoor zorgen dat haar activiteiten, organisatie en medewerkers klaar zijn voor nieuwe uitdagingen. De verzekeringsbranche evolueert snel, aangezien de technologieën en de verwachtingen van de klant een revolutie in de markt teweegbrengen. Als gevolg daarvan moeten verkoop- en ondersteuningsfuncties evolueren, wat veel mogelijkheden biedt voor de medewerkers van AXA. Opleiding is meer dan essentieel om werknemers in staat te stellen zich te ontwikkelen en de vaardigheden van morgen te ontwikkelen. Het niet managen van carrières, vaardigheden en talenten in een dergelijke concurrerende omgeving kan van invloed zijn op het concurrentievermogen van AXA.

Talent- en competentiemanagement om sleutelprofielen aan te trekken

Er is een prestatiebeoordelingsproces van kracht dat in alle AXA-entiteiten moet worden toegepast en ten minste eenmaal per jaar 100% van de werknemers moet bestrijken.

Dit proces is nauw verbonden met het beloningsbeleid van AXA, dat de strategische doelstellingen van de onderneming op lange termijn ondersteunt en de belangen van werknemers en andere belanghebbenden op één lijn brengt. De Dow Jones Sustainability Index-criteria ("DJSI") voor maatschappelijke verantwoordelijkheid zijn goed voor 10% van de waarde van de toekenning van *Long-Term Incentives* (performance shares) bij AXA.

Dit bezoldigingsbeleid bestaat uit het aantrekken en behouden van de beste talenten, het behoud van de betrokkenheid van de medewerkers en het versterken van het leadership van AXA. Daarnaast vormen een aantal extra voordelen een belangrijk onderdeel van de waardepropositie die AXA haar medewerkers doet. Het doel van AXA is om zich ten minste op de mediaan van elke markt te positioneren in termen van sociale voordelen. Deze voordelen moeten een pensioenaanbod omvatten, evenals een dekking voor gezondheid en voorzorg.

Sinds 2005 voert AXA jaarlijks een Organization and Talent Review ("OTR") van de organisatiestructuren en opvolgingsplannen uit. De OTR bestaat uit het beoordelen van belangrijke managementposities in alle AXA-markten. Het is een proces geïntegreerd in de wervings-, prestatie-, opleidings- en ontwikkelingsmanagementfasen. Dit proces is bedoeld om medewerkers te begeleiden naar meer collaboratie en zelfstandigheid in het managen van hun loopbaan. De Groep streeft ernaar te handelen op basis van vijf belangrijke dimensies van de loopbaan van de medewerker:

- Het "employer brand" om de middelen van morgen te blijven aantrekken en de inachtneming van de tevredenheid van de kandidaten in de interne en externe wervingsstrategieën van AXA;
- Het creëren van sterke talentenpools voor kritische posities en functies;
- Prestatie- en loopbaanmanagement, evenwel door de high potentials optimaal te benutten, via de implementatie van algemene processen voor het beoordelen van prestaties en talent, en het analyseren van de vaardigheden en bekwaamheden die vandaag en morgen nodig zijn;
- De ontwikkeling van medewerkers door het aanbieden van op maat gemaakte trainingen en opleidingsacties;
- Leadershipmanagement om ervoor te zorgen dat huidige en toekomstige beslissers, evenals high potentials, de nodige ondersteuning krijgen voor hun missie en met succes onze métier en bedrijfscultuur transformeren.

Een ambitieus en wijdverbreid opleidings- en ontwikkelingsaanbod

Om de organisatie van morgen op te bouwen rond de dimensies van talent- prestatie-, opleidings- en ontwikkelingsmanagement, is onze strategie om AXA om te vormen tot een organisatie die zelfleren bevordert, waarbij medewerkers gedurende hun hele carrière, individueel en collectief, leren van fouten, feedback, tegenslagen en uitdagingen, en in staat zijn om niet alleen te leren, maar ook om voortdurend af te leren en opnieuw te leren. Een van de pijlers van deze transformatie is een homogeen digitaal ecosysteem, waarvan de pijler het leermanagementsysteem (*Global Learning Management System*, "GLMS") is en de toegankelijkheid ervan voor de 154.000 medewerkers en distributeurs van AXA, verspreid over 55 business units over de hele wereld. AXA zet zich ook in voor de ontwikkeling van haar leiders op het gebied van *leadership*, integriteit, samenwerking en empowerment van hun teams.

Om zelfleren aan te moedigen, richt AXA zich op het implementeren van nieuwe digitale trainingsoplossingen met behulp van state-of-the-art methodes en technologieën.

- De samenwerking met Coursera geeft alle medewerkers van AXA toegang tot meer dan 550 opleidingen op belangrijke gebieden, met universitaire certificeringen die erkend zijn in de markt. Eind 2018 waren meer dan 7.800 medewerkers begonnen met de opleiding en hadden 2.400 medewerkers al een certificaat behaald. In totaal zijn 19.000 opleidingen gestart en 85.000 uren opleiding afgerond.
    - Aan het einde van een eenjarige samenwerking met Coursera was deze dienstverlener goed voor meer dan 80% van de digitale leertijd, twee keer zo veel als in 2017,
    - We stellen ook vast dat ongeveer 50% van de AXA-studenten op Coursera meer dan één certificaat hebben.
- De terbeschikkingstelling van een virtueel en on-demand trainingsaanbod genaamd "*Click & Learn*". De werknemers van AXA kunnen opleidingen selecteren op basis van de tijd die ze aan hen kunnen besteden, door middel van meer dan 600 modules op het gebied van management, werkomgeving en persoonlijke ontwikkeling. Er zijn zo'n 48.000 "*Click & Learn*"-lessen gelanceerd en er zijn er meer dan 30.000 afgerond.

AXA leverde inspanningen om de vaardigheden van morgen onder haar medewerkers te ontwikkelen: 50% van de digitale leertijd werd besteed aan technische vaardigheden zoals datawetenschap (30%), kunstmatige intelligentie en *machine learning* (7%) en andere technische vaardigheden (14%). Meer dan 10.000 cursussen, goed voor 30% van de digitale leertijd, waren gewijd aan persoonlijke ontwikkeling en andere algemene vaardigheden (communicatie, interpersoonlijke relaties en veerkracht, *leadership*, empathie, stressmanagement, productiviteit, enz.).

De ontwikkeling van vaardigheden betreft alle medewerkers. Het totale aantal dagen opleiding van werknemers bleef stabiel (ongeveer 327.000 dagen in 2018 tegenover 330.000 in 2017). Toch is de stijging met 97% van de werknemers die minstens één keer per jaar worden opgeleid, aanzienlijk in vergelijking met vorig jaar (+13 punten ten opzichte van 2017).

In 2018 hebben wereldwijd meer dan 25.000 mensen de digitale app gedownload en deelgenomen aan de *AXA Learning Games*, die bestonden uit verschillende uitdagingen en evenementen om AXA-medewerkers te sensibiliseren voor opleidingsonderwerpen. De tijd die werd besteed aan leren tijdens de *AXA Learning Games* nam met 100% toe en er was een spectaculaire toename van de tijd die werd besteed aan de cursussen die populair waren tijdens deze games. Dit bevestigt de veronderstelling van de Groep dat een adequate marketing van het opleidingsaanbod een aanzienlijke impact kan hebben op de leerlingen.

AXA-medewerkers, verantwoordelijk voor hun eigen loopbaanbeheer

AXA heeft een mobiliteitsbeleid en de bijbehorende processen geïmplementeerd en publiceert intern en extern jobaanbiedingen voor de Groep. Alle vacatures worden intern binnen het bedrijf gepubliceerd, via een wervingsplatform, beschikbaar voor bijna 80% van de werknemers van AXA in voltijds equivalent. Dit

maakt het mogelijk om zakelijke behoeften direct zichtbaar te maken en overplaatsingen te faciliteren om de middelen aan te passen aan de prioriteiten van AXA. Internationale mobiliteit bij AXA, kaderend in een toegewijd beleid en doorgevoerd door het AXA Expertise Center for International Mobility (CEMI), blijft een belangrijke hefboom voor de transformatie van de organisatie. AXA wil de zichtbaarheid van haar internationale missies verbeteren. Door middel van internationale mobiliteit wil het bedrijf ook haar medewerkers openstellen voor een cultuur van vertrouwen en succes door hen bloot te stellen aan nieuwe omgevingen.

In 2018 is de dynamiek van de internationale mobiliteit licht vertraagd. Vanaf de tweede helft van 2018 is de dynamiek van de internationale mobiliteitsvertrekken de afgelopen jaren hersteld. Over het geheel genomen is het volume van de internationale mobiliteit, begeleid door het CEMI, stabiel gebleven (785 werknemers in internationale mobiliteit in 2018 tegenover 788 in 2017). Voor het derde achtereenvolgende jaar is er een diversificatie in de aard van de mobiliteit. Het aandeel van langetermijnmobiliteit, die van oudsher het meest verbreid was, is verder gedaald en vertegenwoordigt nu 44% van de mobiliteit (50% in 2017). Anderzijds blijft het aandeel van de mobiliteit van grensoverschrijdende werknemers toenemen en vertegenwoordigt het nu 13% van de internationale mobiliteit (5% in 2016 en 8% in 2017).

DIVERSITEIT EN INCLUSIE ALS SLEUTEL TOT SUCCES EN INNOVATIE

Om de uitdagingen van morgen aan te gaan, wil AXA een omgeving en bedrijfscultuur creëren en verrijken waarin diversiteit en inclusie voor al haar medewerkers, ongeacht hun profiel, centraal staan. Het personeelsbestand van AXA moet een afspiegeling zijn van de diversiteit van de wereld waarin de Groep evolueert en het midden- en topmanagement moet een centrale rol spelen bij het bereiken van deze doelstellingen. De Groep is ervan overtuigd dat zijn ambitie op het gebied van diversiteit en inclusie een essentiële hefboom is om succes en innovatie binnen de organisatie te genereren en een toonaangevende speler op de markt te blijven.

Diversiteit en inclusie, een mondiale ambitie en genderfocus

Omdat diversiteit en inclusie (D&I) essentiële hefbomen zijn voor het creëren van succes en innovatie, het aantrekken en behouden van de beste talenten en het blijven zijn van een voorkeurswerkgever op de markt, stimuleert AXA diversiteit door middel van haar wervings-, leer-, ontwikkelings- en talentmanagementprocessen. AXA heeft een D&I-beleid en ambitieuze engagementen ontwikkeld om initiatieven, waaronder overheidsinitiatieven, uit te voeren in overeenstemming met de D&I-prioriteiten van de Groep. AXA-managers, die er ambassadeurs van zijn, streven naar een evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen op alle niveaus van de organisatie, sensibilisering voor handicaps, behoud van het momentum voor de inclusie van LGBT'ers en het betrekken van onze senior executives als pleitbezorgers voor diversiteit en inclusie.

Eind 2018 vertegenwoordigden vrouwen 53,4% van de commerciële en niet-commerciële werknemers van AXA en bekleedden zij 29% van alle commerciële en niet-commerciële managementfuncties. Sinds 2009 volgt AXA de evolutie van de vertegenwoordiging van vrouwen in het topmanagement op de voet.

In maart 2018 bevestigde AXA opnieuw haar prioriteit om tegen 2023 gendergelijkheid te bereiken onder de populatie van *Top Senior Executives* en richtte zich op verschillende acties:

- Het management vragen om een actievere rol te spelen bij het bevorderen van genderdiversiteit. De doelstellingen inzake diversiteit zijn gedefinieerd voor alle senior managers, met een duidelijke focus op genderdiversiteit (een doelstelling die door alle 150 senior managers van de Groep wordt gedeeld). De leden van het Management Committee en het Partners Committee nemen deel aan een patronage-initiatief dat in december 2018 werd gelanceerd en gericht is op 30 getalenteerde personen: 23 vrouwen (waarvan 83% operationele functies bekleden) en 7 mannen (waarvan 86% operationele functies bekleden). Dit patronage-initiatief maakt deel uit van twee verschillende programma's die de pool van toekomstige managers voeden:
    - Het in 2014 gelanceerde "Patronage in Tandem"-programma is ontworpen om vrouwelijk talent binnen de Groep te ontwikkelen. Eind 2018 werd 42% van de vrouwen in de eerste drie promoties van het programma gepromoveerd naar hogere managementposities;
    - Het Executive Development Program van de Groep, dat in 2017 van start ging, is een tweejarig programma voor kaderleden, zowel vrouwen als mannen, die volgens het management nodig kunnen zijn om (internationale) sleutelposities te bekleden. 36% van de deelnemers aan de promotie 2017 werd in 2018, na slechts één jaar in dienst, bevorderd tot senior manager;
- Versterking van talentenpools en verbetering van genderevenwichtige opvolgingsplannen - AXA-entiteiten werd gevraagd om lokale doelstellingen te definiëren voor de vertegenwoordiging van vrouwen in directiecomités (ongeveer 300 personen) en senior executives (ongeveer 3.000 personen);
- Daarnaast heeft AXA geïnvesteerd in het ontwerp en de massale uitrol van een innovatief programma om 10.000 managers te ondersteunen bij de transformatie van het bedrijf, met als doel hen de belangrijkste vaardigheden te geven om de managementcultuur van de Groep te vernieuwen. Het AXELERATE-programma combineert een teambarometer, een mobiel parcours (*pocket coach*) en sessies die mede mogelijk worden gemaakt door AXA managers en peer coaching. Het programma is gericht op het zich eigen maken van AXA's transformatiestrategie, samenwerking, team empowerment en "agile" praktijken. Eind 2018 hadden al 4.500 managers deelgenomen aan het AXELERATE-programma; de doelstelling is om in 2019 nog eens 5.000 managers op te leiden in het programma;
- Aanwerving en promotie van getalenteerde vrouwen in managementposities: AXA past gendergelijkheid toe in haar wervingsprocessen. Voor elke vacante leidinggevende functie worden ten minste één mannelijke en één vrouwelijke kandidaat geselecteerd. Recruiters zijn belangrijke spelers op dit gebied. In 2018 volgden 200 recruiters de *Resourcing Academy*-training in zeven grote landen, maar ook in nieuwe internationale markten en in twee van de belangrijkste transversale entiteiten van AXA (AXA Investment Managers en AXA Partners), die ook in 36 landen actief zijn. Diversiteit en inclusie zijn enkele van de onderwerpen die in dit programma aan bod komen;

- De *Resourcing Academy*-opleidingen zijn beschikbaar in de entiteiten afhankelijk van hun behoeften en zijn bedoeld om goede praktijken op het gebied van cultuur, diversiteit en inclusie te ondersteunen, evenals in de wervingsprocessen.

Eind 2018 was de diversiteit van vrouwen en mannen in de bestuursorganen als volgt:

KERNCIJFERS: GENDERDIVERSITEIT IN DE BESTUURSORGANEN

	Management Committee	**Partners Committee**	**Senior Executives**
Vrouwen	9%	17%	32%
Mannen	91%	83%	68%
Pool	***11***	***36***	***150***

Het Management Committee staat de Directeur-Generaal bij in het operationele beheer van de Groep.

Het *Partners* Committee is samengesteld uit de leden van het Management Committee en een dertigtal andere kaderleden van de Groep. De rol ervan bestaat erin de Directeur-Generaal en het Management Committee bij te staan bij de ontwikkeling en uitvoering van belangrijke strategische initiatieven.

Top Senior Executives zijn de meest senior executives en zijn verantwoordelijk voor AXA's langetermijnstrategie, de levensvatbaarheid van de activiteiten en de bedrijfscultuur. Het Management Committe en het Partners Committee werden een belangrijke doelstelling voorgelegd: Gendergelijkheid tot stand brengen onder de *Top Senior Executives* tegen 2023.

Voor meer informatie over de diversiteit van de bestuursorganen van AXA kunt u terecht op www.axa.com.

AXA, verbindt zich tegenover het maatschappelijk middenveld voor diversiteit en inclusie

AXA zet zich ook op veel gebieden in voor het maatschappelijk middenveld.

In januari 2018 kondigde AXA haar steun aan voor de wereldwijde LGBTI-gedragsnormen van de Verenigde Naties voor het bedrijfsleven. AXA heeft haar partnerschappen met LGBT-organisaties versterkt om het bewustzijn binnen de Groep te vergroten en haar netwerk in deze gemeenschappen uit te breiden. De entiteiten bleven hun medewerkers engageren door deel te nemen aan verschillende LGBT-evenementen: patronage, of deelname aan demonstraties en pride marches. De entiteiten hebben een aanzienlijke vooruitgang geboekt bij de integratie van de LGBT-gemeenschap als een zakelijke prioriteit, met een inclusief beleid voor koppels van hetzelfde geslacht en aangewezen als begunstigden.

Op 3 december 2018, ter gelegenheid van de Wereld Gehandicapten Dag, werd een wereldwijd webinar georganiseerd voor alle AXA-medewerkers om het bewustzijn over handicaps te vergroten.

Op 10 december 2018 beloofde Thomas Buberl, Directeur-Generaal van AXA, om namens alle AXA-entiteiten de principes van de Verenigde Naties voor de empowerment van vrouwen te ondersteunen.

In hetzelfde jaar kwamen 140 mensen, voornamelijk senior managers, bijeen om na te denken en te werken aan het thema "Inclusief leadership: hoe kunnen we een katalysator zijn voor verandering? '. Dit was het 6e jaarlijkse evenement dat werd georganiseerd om aan te tonen en te bespreken op welke gebieden van vooruitgang diversiteit en inclusie een prioriteit blijven voor AXA.

Personeelsbestand [(a)]

Personeelsbestand (aantal personen) op 31 december	2018		Evolutie	2017	
Totaal personeelsbestand in loondienst (vast contract en tijdelijk contract)	**125 934**	**banen**	**+8,1 %**	**116 514**	**banen**
Personeelsbestand in loondienst met vast contract	**119 780**	**banen**	**+7,3 %**	**111 588**	**banen**
▶ Aandeel mannen	46,6	%		46,6	%
▶ Aandeel vrouwen	53,4	%		53,4	%
Personeelsbestand in loondienst, niet-commercieel	**102 843**	**banen**	**+7,7 %**	**95 447**	**banen**
Alle Managers	3 583	banen		3 255	banen
▶ Aandeel mannen	71,0	%		70,6	%
▶ Aandeel vrouwen	29,0	%	-0,4 pt	29,4	%
Alle Kaderleden en verwante hogere beroepen	48 504	banen		14 828	banen
▶ Aandeel mannen	54,9	%		57,4	%
▶ Aandeel vrouwen	45,1	%	+2,5 pts	42,6	%
Alle werknemers	50 756	banen		77 364	banen
▶ Aandeel mannen	36,0	%		42,7	%
▶ Aandeel vrouwen	64,0	%		57,3	%
Personeelsbestand in loondienst, commercieel	**16 937**	**banen**	**+4,9 %**	**16 141**	**banen**
▶ Aandeel mannen	49,4	%		50,8	%
▶ Aandeel vrouwen	50,6	%	+1,4 pt	49,2	%
Personeelsbestand in loondienst met tijdelijk contract	**6 154**	**banen**		**4 926**	**banen**
▶ Niet-commercieel personeel	4 752	banen		4 282	banen
▶ Commercieel personeel	1 402	banen		644	banen

Voltijdsequivalenten (personeelsbestand omgezet in voltijdsequivalenten)	2018		Evolutie	2017	
Gemiddelde VTE van het personeel in loondienst	**115 768,5**	**vte**	**+8,3 %**	**106 928,6**	**vte**
Gemiddelde VTE van het personeel in loondienst, niet-commercieel	99 134,4	vte		91 109,7	vte
▶ Managers	3 657,6	vte		3 203,2	vte
▶ Kaderleden en verwante hogere beroepen	46 263,1	vte		14 804,2	vte
▶ Werknemers	49 213,7	vte		73 102,3	vte
Gemiddelde VTE van het personeel in loondienst, commercieel	16 634,1	vte		15 818,9	vte
Gemiddelde VTE van het tijdelijke personeelsbestand, niet in loondienst	**8 586,9**	**vte**		**8 399,9**	**vte**
▶ Tijdelijk personeel, niet in loondienst, en externe dienstverleners	5 768,1	vte		5 784,9	vte
▶ Stagiairs /Leercontracten	2 818,8	vte		2 615,0	vte

Medewerkersprofiel	2018		Evolutie	2017	
Gemiddelde leeftijd van het personeel in loondienst	**40,8**	**jaar**		**40,9**	**jaar**
▶ Niet-commercieel	40,7	jaar		40,8	jaar
▶ Commercieel	41,4	jaar		41,4	jaar
Gemiddelde anciënniteit van het personeel in loondienst	**10,4**	**jaar**		**10,8**	**jaar**
▶ Niet-commercieel	10,7	jaar		11,3	jaar
▶ Commercieel I	8,2	jaar		8,3	jaar
Handicap (vast contract en tijdelijk contract)					
Aantal medewerkers met een handicap – betreft enkel de entiteiten die werkzaam zijn in Frankrijk	743	banen		770	banen

(a) Het personeel in loondienst omvat de commerciële en niet-commerciële werknemers met een vast contract tenzij anders vermeld.

Dynamiek van het personeelsbestand [(*)]

Bewegingen	2018	Evolutie	2017
Bewegingen van het personeel in loondienst			
Evolutie van de tewerkstelling (indiensttredingen versus vertrekken)	707 banen		-2 176 banen
▶ Indiensttredingen	19 533 banen	+16,5 %	16 766 banen
▶ Vertrekken	18 826 banen	-0,6 %	18 942 banen
Bewegingen van het niet-commerciële personeel in loondienst			
Evolutie van de tewerkstelling (indiensttredingen *versus* vertrekken)	234 banen		-1 729 banen
Indiensttredingen	15 165 banen	+14,0 %	13 302 banen
▶ Aantal externe aanwervingen (inclusief herinzettingen)	13 218 banen		11 467 banen
▶ Aantal tijdelijke contracten omgezet in vaste contracten	1 915 banen		1 637 banen
▶ Aantal indiensttredingen na fusies en overnames	32 banen		198 banen
Vertrekken	14 931 banen	-0,7 %	15 031 banen
▶ Aantal ontslagnemingen	9 460 banen		8 332 banen
▶ Aantal economische/collectieve ontslagen	1 352 banen		1 894 banen
▶ Aantal individuele ontslagen	2 028 banen		1 847 banen
▶ Aantal vertrekken op pensioen/brugpensioen	1 769 banen		1 538 banen
▶ Aantal vertrekken wegens een overdracht van activiteiten(b)	129 banen		1 252 banen
▶ Aantal vertrekken omwille van een andere reden	193 banen		168 banen
Bewegingen van het commerciële personeel in loondienst			
Evolutie van de tewerkstelling (indiensttredingen *versus* vertrekken)	473 banen		-447 banen
Indiensttredingen	4 368 banen	+26,1 %	3 464 banen
▶ Aantal externe aanwervingen (inclusief herinzettingen)	4 265 banen		3 336 banen
▶ Aantal tijdelijke contracten omgezet in vaste contracten	98 banen		94 banen
▶ Aantal indiensttredingen na fusies en overnames	5 banen		34 banen
Vertrekken	3 895 banen	-0,4 %	3 911 banen
▶ Aantal ontslagnemingen	2 913 banen		2 752 banen
▶ Aantal economische/collectieve ontslagen	122 banen		82 banen
▶ Aantal individuele ontslagen	500 banen		490 banen
▶ Aantal vertrekken op pensioen/brugpensioen	264 banen		240 banen
▶ Aantal vertrekken wegens een overdracht van activiteiten(b)	77 banen		321 banen
▶ Aantal vertrekken omwille van een andere reden	19 banen		26 banen
Bewegingen van het personeel in loondienst met een tijdelijk contract			
Evolutie van de tewerkstelling van niet-commercieel personeel in loondienst (indiensttredingen versus vertrekken)	2 212 banen		1 828 banen
▶ Aantal externe aanwervingen	5 531 banen		5 337 banen
▶ Aantal afgelopen tijdelijke contracten	3 319 banen		3 509 banen
Evolutie van de tewerkstelling van het commerciële personeel in loondienst (indiensttredingen *versus* vertrekken)	376 banen		172 banen
▶ Aantal externe aanwervingen	585 banen		335 banen
▶ Aantal afgelopen tijdelijke contracten	209 banen		163 banen

(b) Personeelsleden in loondienst die AXA hebben verlaten na een overplaatsing of verkoop van een activiteit aan een externe onderneming. De werknemer is niet langer contractueel gebonden aan de AXA Groep.

[(*)] De entiteiten XL, Kamet en Alliance Bernstein rapporteerden gedeeltelijk gegevens over de dynamiek van het personeelsbestand.

Mobiliteit	2018	Evolutie	2017
Mobiliteitspercentage van het personeel in loondienst	**8,9 %**	**-1,6 pt**	**10,5 %**
▶ Niet-commercieel	9,6 %		11,3 %
▶ Commercieel	5,0 %		6,1 %

Verloop	2018	Evolutie	2017
Verloop van het personeel in loondienst	**15,6 %**	**+0,2 pt**	**15,4 %**
▶ Onvrijwillig (ontslagen)	3,6 %		3,8 %
▶ Vrijwillig (ontslagnemingen)	10,4 %		9,8 %
▶ Andere redenen (pensioen/brugpensioen en andere redenen voor vertrek)	1,9 %		1,8 %
Verloop van het niet-commerciële personeel in loondienst	**14,4 %**	**+0,1 pt**	**14,3 %**
▶ Onvrijwillig (ontslagen)	3,6 %		3,9 %
▶ Vrijwillig (ontslagnemingen)	9,2 %		8,6 %
▶ Andere redenen (pensioen/brugpensioen en andere redenen voor vertrek)	1,9 %		1,8 %
Verloop van het commerciële personeel in loondienst	**22,8 %**	**+0,5 pt**	**22,3 %**
▶ Onvrijwillig (ontslagen)	3,7 %		3,6 %
▶ Vrijwillig (ontslagnemingen)	17,4 %		17,0 %
▶ Andere redenen (pensioen/brugpensioen en andere redenen voor vertrek)	1,7 %		1,7 %

Sociale relaties [*]

Arbeidstijd	2018	Evolutie	2017
Gemiddeld aantal gewerkte dagen per jaar	**229,1 dagen**	**+0,6 %**	**227,7 dagen**
Gemiddeld aantal gewerkte uren per week	**36,8 uren**	**-0,3 %**	**36,9 uren**
▶ Voltijds personeel	38,6 uren		38,0 uren
▶ Deeltijds personeel	25,9 uren		26,6 uren
Deeltijds personeelsbestand			
▶ Percentage van het deeltijdse niet-commerciële personeel in loondienst	10,0 %		11,1 %
▶ Percentage van het deeltijdse commerciële personeel in loondienst	3,1 %		2,7 %

Werkverzuim	2018	Evolutie	2017
Verzuimpercentage van het personeelsbestand in loondienst	**4,7 %**	**0,0 pt**	**4,7 %**
▶ Aandeel afwezigheden door ziekte	69,7 %		69,9 %
▶ Aandeel afwezigheden als gevolg van een werkongeval	1,9 %		2,0 %
▶ Aandeel afwezigheden als gevolg van zwangerschaps- of vaderschapsverlof	28,4 %		28,1 %
Verzuimpercentage van het personeelsbestand in loondienst, niet-commercieel	**4,9 %**		**4,9 %**
▶ Aandeel afwezigheden door ziekte	69,7 %		69,5 %
▶ Aandeel afwezigheden als gevolg van een werkongeval	1,7 %		1,9 %
▶ Aandeel afwezigheden als gevolg van zwangerschaps- of vaderschapsverlof	28,6 %		28,6 %
Verzuimpercentage van het personeelsbestand in loondienst, commercieel	**3,5 %**		**3,7 %**
▶ Aandeel afwezigheden door ziekte	69,4 %		72,5 %
▶ Aandeel afwezigheden als gevolg van een werkongeval	3,4 %		2,9 %
▶ Aandeel afwezigheden als gevolg van zwangerschaps- of vaderschapsverlof	27,1 %		24,6 %

Bezoldiging

Loonkosten Bezoldiging van het personeel in loondienst (c)	2018	Evolutie	2017
Loonkosten van het personeel (c)	**9275 €M**	**+9,1 %**	**8 501 €M**
▶ Aandeel van de vaste bezoldigingen (in verband met de lonen)	77,2 %		76,2 %
▶ Aandeel van de variabele bezoldigingen (in verband met de lonen)	22,8 %		23,8 %
Bruto loonmassa van het niet-commerciële personeel in loondienst			
▶ Aandeel van de vaste bezoldigingen (in verband met de lonen)	83,1 %		83,1 %
▶ Aandeel van de variabele bezoldigingen (in verband met de lonen)	16,9 %		16,9 %
Bruto loonmassa van het commerciële personeel in loondienst			
▶ Aandeel van de vaste bezoldigingen (in verband met de lonen)	45,0 %		44,9 %
▶ Aandeel van de variabele bezoldigingen (in verband met de lonen)	55,0 %		55,1 %

(c) Wat de definitie van de loonkosten van het personeel betreft, omvatten deze vaste bezoldiging, variabele bezoldiging, werkgeversbijdragen en, indien van toepassing, winstdelings- en stimuleringsregelingen. Ze omvat geen vergoedingen in kapitaal (aandelenopties, prestatieaandelen, AXA Miles). Bij een vergelijkbare wisselkoers zijn de totale bezoldigingsuitgaven met 11,2% gestegen.

[*] De entiteiten XL en Kamet hebben geen gegevens in verband met sociale relaties gerapporteerd.

Opleiding [*]

Aantal opleidingsdagen	2018	Evolutie	2017
Aantal opleidingsdagen van het personeel in loondienst	**327 011,4 dagen**	**-1,0 %**	**330 248,7 dagen**
▶ Niet-commercieel	224 034,3 dagen		226 600,0 dagen
▶ Commercieel	102 977,1 dagen		103 648,7 dagen

Deelname aan de opleidingen	2018	Evolutie	2017
Percentage van het personeel in loondienst dat minstens één opleiding heeft gekregen	**97,8 %**	**+13,6 pts**	**84,2 %**
▶ Niet-commercieel	97,6 %		83,5 %
▶ Commercieel	99,2 %		88,6 %
Gemiddeld aantal opleidingsdagen per werknemer	**2,7 dagen**		**3,1 dagen**
▶ Niet-commercieel	2,2 dagen		2,5 dagen
▶ Commercieel	6,1 dagen		6,6 dagen

[*] De entiteiten XL en Kamet hebben geen opleidingsgegevens gerapporteerd.

7.3 Milieu en klimaatverandering

Zoals hierboven beschreven in sectie 7.1, is de bescherming van het milieu, met inbegrip van de daarmee samenhangende kwesties in verband met klimaatverandering en biodiversiteit, een belangrijk aandachtspunt voor de AXA Groep als verzekeraar, belegger en grote onderneming. Dit hoofdstuk omvat alle drie de dimensies. De hieronder beschreven initiatieven zijn in overeenstemming met de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) van de Verenigde Naties nr. 12 (verantwoorde consumptie en productie) en nr. 13 (klimaatactie).

STANDPUNT VAN AXA OVER DE KLIMAATVERANDERING EN HET MILIEU

AXA is wat betreft de strijd tegen klimaatverandering en milieurisico's van mening dat ze zich niet alleen moet aanpassen, maar ook haar expertise moet inzetten om oplossingen te bieden. Verzekeraars zijn immers goed toegerust om met klimaatgerelateerde risico's om te gaan. Zij kunnen onderzoek financieren en promoten. Zij beschikken over ongevallengegevens, maar ook modellen en tools om deze gegevens te analyseren en te projecteren. Zij zijn verantwoordelijk voor de verspreiding van kennis over nieuwe risico's. Verzekeraars zijn door hun aanzienlijke investeringen ook goed geplaatst om de juiste signalen af te geven aan de financiële gemeenschap en de bedrijven waarin zij investeren.

Het werk van AXA is gericht op het vergroten van kennis over klimaatrisico's en het ontwikkelen van passende verzekeringsproducten en een adequaat beleggingsbeleid. Deze strategie draait zowel rond de beperking van de CO2-uitstoot als rond de aanpassing aan de klimaatverandering. Om doeltreffend te zijn, zijn zowel collectieve inspanningen als meer competitieve initiatieven nodig.

Meer specifiek omvat onze strategie momenteel de volgende initiatieven:

- Beleggingen: beleggen in activa met toegevoegde waarde voor het milieu, afstoten van bepaalde koolstofintensieve industrieën (kolen en teerzanden), betrokkenheid van aandeelhouders, klimaatrisicoanalyse [(2)] met een langetermijnvisie op de afstemming van de beleggingen op een "2°C"-scenario;
- Verzekering: beperkingen voor kolen- en teerzandindustrieën, "groene/duurzame" producten in zowel wat betreft Schade als Sparen;
- Operaties: doelstellingen om onze directe ecologische voetafdruk te verminderen, zoals in verband met energie en CO2-uitstoot, water en papier;
- Publieke betrokkenheid, partnerschappen met ngo's, universitair onderzoek (AXA Research Fund);
- In 2018 besliste de Groep ook om het probleem van het verlies aan biodiversiteit aan te pakken door middel van een globale strategie die geleidelijk zal worden geïmplementeerd.

Deze initiatieven worden op de volgende pagina's nader toegelicht. Zie ook sectie 4.1 "Risicofactoren".

[2] Aanbevelingen van de TaskForce on Climate-related Financial Disclosures: www.fsb.tcfd.org.

BELEGGINGEN

Deze sectie beschrijft onze initiatieven op het gebied van verantwoord beleggen in overeenstemming met de aanbevelingen van de Taskforce on Climate-related Financial Disclosures (TCFD (1)) en de informatieverplichtingen zoals vastgelegd in het decreet ter uitvoering van artikel 173 VI van de wet 2015-992 van 17 augustus 2015 betreffende de omvorming van het energiesysteem voor ecologisch duurzame groei (dat naast milieukwesties ook rekening houdt met sociale en bestuurlijke aspecten). Daarom reikt de onderstaande tekst soms verder dan louter milieufactoren. Daarnaast geeft deze tekst een overzicht van ons uitgebreide Rapport over de klimaatrisico's, dat in het voorjaar van 2019 wordt gepubliceerd op www.axa.com op basis van de TCFD-structuur (aanbevelingen voor institutionele beleggers en verzekeraars).

Definities en bestuur

AXA definieert verantwoord beleggen of "Responsible Investment" (RI) als de integratie van milieu-, sociale en bestuurlijke overwegingen (ESG-overwegingen) in beleggingsprocessen en de praktijk van aandeelhoudersbetrokkenheid. Wij zijn van mening dat de ESG-integratie een positieve invloed kan hebben op de beleggingsprestaties op lange termijn door een beter inzicht te verschaffen in risicofactoren. Deze overtuiging is het resultaat van academisch onderzoek en marktgegevens. Responsible Investment is ook een manier om onze beleggingen af te stemmen op bredere verbintenissen op het vlak van Corporate Responsibility. AXA heeft een wereldwijde strategie op het gebied van RI ontwikkeld die de eigen activa van de Groep dekt en breidt deze geleidelijk uit naar haar unit-linked aanbod. Het ESG-integratieproces wordt centraal gecoördineerd met de steun van onze vermogensbeheerders, waarbij ESG-metrieken worden geïntegreerd in de analyse van de meeste beleggingscategorieën.

AXA heeft een groepsbreed Responsible Investment Committee (RIC) opgericht, voorgezeten door de Chief Investment Officer van de Groep, bestaande uit vertegenwoordigers van de vermogensbeheerders van AXA, Corporate Responsibility, Risk Management en Communicatie. Het RIC rapporteert aan het Group Investment Committee, voorgezeten door de Chief Financial Officer van de Groep. Daarnaast analyseert het "ESG Footprint Committee" de risico's van bedrijven of sectoren met slechte ESG-prestaties en/of ernstige en aanhoudende reputatieproblemen. Het RI-beleid wordt ondersteund door het RI-expertisecentrum, een transversale werkgroep bestaande uit de lokale beleggingsteams van AXA in interactie met het CR-netwerk en de vermogensbeheerfilialen van de Groep. Daarnaast leveren, zoals aangegeven in sectie 7.1, de Raad van Bestuur en het Stakeholder Advisory Panel een aanvullende bijdrage.

RI-strategie

De strategie van AXA op het gebied van Responsible Investment is gebaseerd op vier belangrijke pijlers:

- ESG- en klimaatprestatiescores en -factoren integreren in beleggingsprocessen door voor de meeste van onze activa kwantitatieve indicatoren en kwalitatieve analyses te hanteren;
- bepaalde sectoren of bedrijven uitsluiten waarvan de activiteit of het gedrag in strijd is met onze maatschappelijke verbintenissen. Deze sectorale beperkingen (die van toepassing zijn op zowel

beleggingen als verzekeringen) worden gepubliceerd op axa.com en omvatten momenteel: controversiële wapens, kolen, teerzanden, palmolie, agrarische derivaten en tabak;

- het aandeel van onze "groene" beleggingen in verschillende activaklassen verhogen. Deze groene beleggingen worden geselecteerd op basis van intern ontwikkelde criteria op basis van erkende marktstandaarden. Onder deze beleggingen vallen "sociale impact"-beleggingen met zowel financiële als niet-financiële doelstellingen;
- actief het stemmen en de betrokkenheid van aandeelhouders bij ESG-aangelegenheden aanmoedigen.

De AXA Groep en zijn twee vermogensbeheerders (AXA IM en AB Global) hebben de door de VN gesteunde "Principles for Responsible Investment" (PRI) ondertekend. Het beleid van de Groep inzake Verantwoord Beleggen (www.axa.com) zal worden herzien om beter aan te sluiten bij onze huidige strategie.

ESG-tools en -methodologie

AXA beheert de ESG-prestaties van haar beleggingen door te vertrouwen op AXA IM's *RI Search* (en MSCI ESG Data van AB), een tool voor het genereren en monitoren van de ESG-scores voor staatsobligatie-, krediet- en beursgenoteerde aandelenportefeuilles. Deze tool maakt het ook mogelijk om de ESG-risico's te monitoren, potentiële verbeteringen te identificeren, doelstellingen vast te stellen of de betrokkenheid van aandeelhouders te sturen. *RI Search* omvat ook ESG-scores voor niet-beursgenoteerde activa zoals onroerend goed, commerciële vastgoedleningen en infrastructuurobligaties. Deze analyse heeft betrekking op de eigen activa van AXA (staatsobligaties, bedrijfsobligaties, aandelen, onroerend goed, infrastructuur en commercieel onroerend goed). *RI Search* wordt ook gebruikt om RI-gerelateerde fondsen te ontwikkelen en kan als leidraad dienen voor de doelstellingen van aandeelhoudersbetrokkenheid. Het IR-team van AXA IM leidt regelmatig portefeuillebeheerders op om hen in staat te stellen optimaal gebruik te maken van *RI Search*. In 2019 zal deze tool geleidelijk worden vervangen door een nieuwe, meer omvattende tool die een betere analyse van beleggingsuniversums, scoreberekeningen en belangrijke prestatie-indicatoren mogelijk maakt.

De ESG-methodologie is aangepast aan de verschillende activaklassen:

- **Ondernemingen (schuldbewijzen en aandelen):** de beoordeling richt zich op de meest "materiële" ESG-kwesties op sectoraal niveau, met een selectie van de beste gegevensbronnen en de meest nauwkeurige ESG-criteria. De factoren E, S en G worden verschillend gewogen, afhankelijk van de sector. Het proces van het berekenen van de totaalscore houdt ook rekening met controverses, wat resulteert in een systematische vermindering van de score voor de belangrijkste controverses. Tot slot houden de ESG-scores rekening met de prestaties van elke onderneming binnen haar sector, door de specifieke (met name regionale) kenmerken van emittenten te integreren in de beoordeling van de ESG-score;
- **Overheidsemittenten:** AXA's ESG-ratingkader voor overheidsemittenten is gebaseerd op openbare gegevensbronnen zoals de Wereldbank, de OESO en de Verenigde Naties (bijvoorbeeld milieu-, sociale en politieke risico's). De criteria zijn aangepast aan het ontwikkelingsniveau van alle landen;
- **Reële activa:** het ratingkader voor reële activa omvat alle drie activaklassen: onroerend goed (*Real Estate*), commerciële hypothecaire leningen (*Commercial Real Estate Debt*) en

infrastructuurobligatiesd. De ESG-score voor deze activaklassen is gebaseerd op specifieke vragenlijsten die intern zijn ontwikkeld en betrekking hebben op criteria zoals energie-efficiëntie, milieucertificaten en toegankelijkheid;

- Tot slot vormt een "koolstofvoetafdruk", die van toepassing is op onze aandelen, bedrijfsobligaties en staatsschulden, een aanvulling op de ESG-maatregelen.

Methodologie m.b.t. de klimaatrisico's gerelateerd aan beleggen

De vertaling van internationale klimaatdoelstellingen (zoals dewelke voortvloeien uit het Akkoord van Parijs/COP21 , Franse en Europese energiebeleidsdoelstellingen) in kwantitatieve beleggingsdoelstellingen is een complexe modelleringsoefening waarbij AXA sinds 2016 betrokken is door het testen van verschillende methodologieën. In 2018 besloot AXA haar werk te verdiepen door gebruik te maken van de methodologie van een externe partner (Carbon Delta, ook gehanteerd in 2017), terwijl het gebruik van interne "CatNat"-modellen werd uitgebreid naar een breder scala van onze beleggingen in reële activa. Dit werk bestrijkt twee belangrijke gebieden: het "overgangsrisico" en "fysieke risico's", zoals gedefinieerd door de TCFD en hieronder nader toegelicht.

"OVERGANGSRISICO'S": financiële risico's en "2°C"-afstemming.

Het modelleren van de impact van markttrends en de regelgeving in verband met de overgang naar een koolstofarme economie op beleggers wordt het "overgangsrisico" genoemd. Het kan worden gemeten in financiële termen of puur in "klimaat"-termen.

- Voor bedrijfsobligaties en -aandelen gebruikt AXA een methodologie die het overgangsrisico modelleert op basis van de "politieke" risico's die voortvloeien uit de regelgevende inspanningen om de koolstofemissies te verminderen door te voldoen aan het Akkoord van Parijs (COP21) van 2015 om de opwarming van de aarde te beperken tot minder dan 2°C. Onze aanpak identificeert eerst de emissiereductiedoelstellingen per land (volgens de "nationaal bepaalde bijdragen" / NBB van het Akkoord van Parijs), splitst deze vervolgens uit in sectorale doelstellingen en ten slotte in doelstellingen per activa/individuele locatie waarvoor een koolstofprijsveronderstelling wordt toegepast op elke overschrijding van het "koolstofbudget" in verband met koolstofintensiteit. Het houdt ook rekening met een toekomstige schatting van de "groene winsten" op basis van een analyse van lopende groene octrooiaanvragen. Aan de hand van deze aanpak kunnen potentiële "groene" kosten of baten in verband met het bereiken van "2°C"-scenario's per sector en per land worden geprojecteerd. Deze resultaten worden vertaald in verschillende toekomstgerichte kosten- en batenindicatoren voor elk aandeel, die uiteindelijk het aandeel van de profijten van een bedrijf vertegenwoordigen dat waarschijnlijk zal dalen of stijgen als gevolg van marktbeperkingen in verband met de klimaatverandering. Voor onze staatsportefeuilles gebruiken we een andere methodologie (ontwikkeld door een andere dienstverlener) om een vergelijkbare indicator van het "overgangsrisico" te benaderen op basis van de toewijzing van het koolstofbudget door landen die verschillende

opwarmingsscenario's ondersteunen, afhankelijk van macro-economische variabelen zoals groei van het BBP, groei en energie-efficiëntie;

- Naast deze financiële risico-indicator onderzoekt AXA manieren om de "temperatuur" van haar beleggingen te meten door haar aandelen, obligaties en staatsobligaties te positioneren ten opzichte van de "2°C"-doelstelling van het Akkoord van Parijs. In deze aanpak wordt rekening gehouden met de klimaataspecten van de activiteiten van elk bedrijf in portefeuille, waaronder de directe en indirecte CO2-uitstoot, technologische ontwikkelingen en opportuniteiten voor "groene inkomsten". Hij is gebaseerd op het afstemmen van de koolstofintensiteit van elk bedrijf op de sectorale koolstofintensiteitsdoelstelling die voor elke sector vereist is om de algemene doelstelling van 2°C te bereiken. Deze aanpak leidt tot een "**opwarmingspotentieel**" per bedrijf en per sector, wat dus een impact heeft op de beleggingen van AXA, waarvoor langetermijndoelstellingen kunnen worden vastgesteld. Het is mogelijk dat deze aanpak op langere termijn een belangrijke dimensie van klimaatfinanciering wordt.

Meer uitleg hierover vindt u in ons Klimaat 2019-rapport (www.axa.com).

"Fysieke risico's": impact van het klimaat op de reële activa van AXA

Naast de bovengenoemde "overgangsrisico's" kunnen ook de klimaatverandering, en in het bijzonder extreme weersomstandigheden, van invloed zijn op "reële activa" zoals onroerend goed. Het gaat om "fysieke" risico's volgens de TCFD-aanbevelingen. Als verzekeraar beschikt AXA over een grote hoeveelheid data van schadegevallen als gevolg van het weer die ze kan gebruiken om een analyse van de "fysieke risico's" van haar vastgoedportefeuille uit te voeren. De beleggings- en risicobeheerteams van de Groep werken immers samen om de financiële impact van overstromingen en stormen op de gebouwen en infrastructuur van deze portefeuilles te beoordelen.

Onze beoordeling van de fysieke risico's in verband met onroerend goed maakt gebruik van "NatCat"-modellen - meestal alleen gebruikt om de impact van natuurrampen op onze verzekerde klanten te beoordelen - en combineert stochastische gebeurtenissen (stormen, overstromingen, orkanen) met een geolokaliseerde portefeuille van onroerend goed. Specifieke "destructiepercentages", met inbegrip van de locatie, het type gebouw/infrastructuur en de bouwmaterialen, worden vervolgens gebruikt om potentiële schadepercentages te bepalen en een verlies te genereren voor elk gebouw/infrastructuur. Nogmaals, de resultaten van dit innovatieve werk zullen in ons Klimaat 2019-rapport nader worden toegelicht.

Daarnaast beoordelen we voor bedrijfsobligaties en aandelen de kosten van "fysieke risico's" door de verwachte financiële gevolgen van extreme weersomstandigheden voor de "reële" activa van bedrijven te modelleren. Bij de raming van de kosten van fysieke risico's wordt rekening gehouden met de kwetsbaarheid voor extreme weersomstandigheden via het risico's van bedrijfsonderbreking en werkelijke schade, op basis van de blootstelling van de plaatsen van de installaties.

ESG en uitsluitingen in verband met het klimaat

De strategie van AXA op het gebied van verantwoord beleggen omvat verschillende sectorale desinvesteringen. Sommige activiteiten en producten worden immers beschouwd als onverenigbaar met onze klimaatstrategie en de bredere doelstellingen van onze CR-strategie om mensen op lange termijn te

beschermen. In deze context heeft AXA sectorbeleidslijnen ontwikkeld die van toepassing zijn op zowel beleggingen (aandelen worden onmiddellijk gedesinvesteerd; obligaties worden op de vervaldag aangehouden maar niet verlengd, behalve voor controversiële wapens waarvoor de obligaties onmiddellijk worden gedesinvesteerd) als verzekeringen (zie volgende sectie).

Ze hebben betrekking op de volgende sectoren:

- Kolen en teerzanden: hieronder beschreven;
- Fabrikanten van "controversiële wapens" die verboden zijn door bepaalde internationale verdragen (antipersoonsmijnen, clustermunitie, chemische, biologische en verarmd uraniumwapens, nucleaire proliferatie);
- De tabaksindustrie, waarvan de producten in strijd zijn met onze rol als een van de grootste zorgverzekeraars ter wereld;
- Palmolieproducenten die zich niet houden aan de beste duurzame ontwikkelingspraktijken van de industrie (met name met betrekking tot ontbossing, bodems en mensenrechten);
- Afgeleide financiële producten op basis van agrarische grondstoffen, die vaak verantwoordelijk zijn voor de inflatie van de voedselprijzen.

In 2018 breidde de Groep zijn beleggingsrestricties uit tot de activa van de XL Group, wat neerkomt op een extra desinvestering van € 660 miljoen. In totaal vertegenwoordigen de desinvesteringen van AXA ongeveer € 7,15 miljard (kolen, tabak, teerzanden, controversiële wapens en palmolie, in afnemende volgorde, inclusief de activa van de XL Group).

Meer specifiek met betrekking tot klimaatverandering was AXA in 2015 de eerste wereldwijde belegger die desinvesteerde in steenkool. In de aanloop naar COP21 stelden we dat klimaatfinanciering een complex onderwerp was, maar dat het toch bestudeerd kon worden. Deze aanpak heeft AXA en een aantal van haar collega's ertoe aangezet om actie te ondernemen. In 2017 versterkte AXA haar klimaatgerelateerde desinvesteringsstrategie.

De CO2-uitstoot zal aanzienlijk moeten worden verminderd om het risico van klimaatverandering in te dammen. Een dergelijke verandering kan leiden tot operationele beperkingen voor bedrijven waarvan de activiteiten zeer CO2-emitterend zijn. Dezelfde ondernemingen zouden waarde verliezen en zouden zelfs gestrande activa (*stranded assets*) kunnen vormen. Daarom heeft AXA besloten de kolenindustrie af te stoten en zich te richten op mijnen en kolengestookte elektriciteitscentrales op basis van drie criteria:

- Energiebedrijven waarvan het aandeel van kolen in de energiemix meer dan 30% bedraagt en mijnbouwbedrijven die meer dan 30% van hun omzet uit steenkool halen. Dit beleid maakt het mogelijk om rekening te houden met de financiële risico's op lange termijn verbonden aan *stranded assets*;
- bedrijven die actief werken aan de ontwikkeling van nieuwe energiecapaciteiten op basis van kolen (ontwikkelingsplan voor meer dan 3 Gigawatt (GW) aan energie op basis van kolen). Deze aanpak maakt het mogelijk om rekening te houden met de reële klimaatimpact die verder reikt dan de financiële risico's alleen;
- Mijnbouwbedrijven die meer dan 20 miljoen ton kool per jaar winnen.

Daarnaast is olie gewonnen uit teerzanden ook een uiterst CO2-uitstotende energiebron. De winning ervan is ook een bron van controverses in verband met mensenrechten en een belangrijke oorzaak van lokale vervuiling. AXA heeft daarom besloten om niet langer te investeren in bedrijven met minstens 30% van hun reserves in teerzanden. De productie van teerzandolie wordt grotendeels beïnvloed door de ontwikkeling van speciale leidingen. Als gevolg daarvan trekt AXA zich ook terug uit de belangrijkste teerzandleidingmaatschappijen.

Groene beleggingen

AXA heeft zich ten doel gesteld om tegen 2020 12 miljard euro te investeren in "groene" activa. Dit bedrag is het dubbele van de aanbeveling van Christiana Figueres, een van de belangrijkste architecten van COP21, om 1% van de institutionele investeringen te besteden aan groene financiën. Dit doel omvat groene infrastructuur, groene obligaties, beleggingen met sociale impact, vastgoedactiva en vastgoedleningen die voldoen aan strenge milieunormen. Onze definitie van zogenaamde "groene" beleggingen is gebaseerd op een erkende en veeleisende marktbenadering: het referentiekader van het Climate Bonds Initiative (CBI). Daarnaast past AXA voor vastgoedactiva en commerciële vastgoedleningen de strengste milieunormen toe, waarbij de onderliggende activa met de hoogste milieukwalificaties en certificeringen als "groen" worden gekwalificeerd. In december 2018 bedroegen de groene investeringen van AXA € 11,3 miljard.

Daarnaast hebben AXA en de IFC, dochtermaatschappij van de Wereldbank toegespitst op de privésector, een partnerschap van 500 miljoen dollar opgezet ter ondersteuning van een infrastructuurfonds voor de financiering van groene infrastructuur in opkomende landen, zoals hernieuwbare energie, water, openbaar vervoer en telecommunicatie. Kool- en teerzandenprojecten zijn uitdrukkelijk uitgesloten.

Klimaat en "sensibilisering" en ESG-engagement

Aandeelhoudersbetrokkenheid

De desinvesteringen van AXA worden aangevuld met een strategie van actieve aandeelhoudersbetrokkenheid. Als aandeel- en obligatiehouder heeft AXA de mogelijkheid om de dialoog aan te gaan met de managers van de bedrijven waarin ze investeert om positieve veranderingen te stimuleren over bepaalde onderwerpen (klimaatverandering, gezondheid, bestuur, marktpraktijken, enz.). Deze actie wordt rechtstreeks uitgevoerd door de Groep en via het AXA IM-engagementteam. Daarnaast hebben AXA en AXA IM zich aangesloten bij verschillende aandeelhouderscoalities, waaronder:

- Climate Action 100+, een initiatief van beleggers die samenwerken met de grootste broeikasgasuitstotende bedrijven om hen aan te moedigen hun koolstofintensiteit te verminderen, hun rapportage over klimaatrisico's te versterken en hun beleid in verband met klimaatverandering te verbeteren;
- Het UN PRI ESG Engagement Advisory Committee van de VN, dat strategische richtlijnen geeft over kwesties op het gebied van aandeelhoudersbetrokkenheid;

- Diverse andere initiatieven met betrekking tot plasticvervuiling, TCFD-richtlijnen, Arctische olieboringen, palmolie, de autosector, enz.

Sensibilisering, lidmaatschappen en partnerschappen

AXA steunt diverse initiatieven op het gebied van klimaatverandering en milieubescherming, namelijk:

- Climate Finance Leadership Initiative: het CFLI, in september 2018 gelanceerd door de Secretaris-generaal van de Verenigde Naties en voorgezeten door Michael Bloomberg, heeft tot doel gestandaardiseerde en grootschalige investeringsoplossingen te bevorderen om de klimaatverandering te bestrijden;
- Alliance of CEO Climate Leaders: een groep van 50 managers, opgericht door het World Economic Forum (Davos) om bij te dragen aan de strijd tegen klimaatverandering. De doelstellingen ervan zijn het bevorderen van krachtige klimaatmaatregelen, met inbegrip van een verbintenis om de koolstofuitstoot te verminderen, de TCFD en koolstofarme financieringsoplossingen te ondersteunen en een passende regelgeving aan te moedigen. AXA sloot zich in 2018 bij deze groep aan;
- IDF: De voorzitter van AXA zit sinds 2018 het Insurance Development Forum (IDF) voor. Het IDF is een publiek-privaat partnerschap dat verzekeraars, herverzekeraars en makelaars, alsook de Wereldbank en het Ontwikkelingsprogramma van de Verenigde Naties samenbrengt. Door het gebruik van verzekerings- en risicobeheercapaciteiten te optimaliseren en uit te breiden, wil het IDF de "InsuResilience"-doelstelling van de G20 ondersteunen om tegen 2020 400 miljoen meer mensen in opkomende landen te verzekeren tegen klimaatgerelateerde rampen en hen weerbaarder te maken tegen klimaatverandering. De organisatie bestaat uit 500 experts, waaronder AXA-specialisten, die zich richten op i) het verbeteren van rampenrisicomodellen door modellen te ontwikkelen in opkomende landen waar deze nog niet bestaan en hun interoperabiliteit te verbeteren; ii) de cruciale rol die de juridische, regelgevende omgeving en ondersteunend overheidsbeleid spelen bij het dichten van de beschermingskloof; iii) de lancering van nieuwe verzekeringsprogramma's en de verbetering van bestaande verzekeringsprogramma's op overheids- en suboverheidsniveau, voortbouwend op succesvolle modellen zoals de risicogroepen van Afrika, het Caribisch gebied en de eilanden in de Stille Oceaan; iv) de bevordering van nieuwe inclusieve verzekeringsregelingen voor particulieren in opkomende landen, in overeenstemming met de werkzaamheden van AXA voor opkomende klanten; en v) het verkleinen van de kloof tussen de financiering van klimaatbestendige infrastructuur in opkomende landen en de rol van verzekeraars als institutionele beleggers met de capaciteit om in deze activa te beleggen. Het IDF heeft al alle bestaande rampmodellen geïnventariseerd, heeft een inventaris gepubliceerd van de wetten, voorschriften en beleidslijnen die de middelen van de verzekeringssector in een economie verbeteren of belemmeren en werkt momenteel aan twee publieke proefprojecten in Sri Lanka en Pakistan. Onder het voorzitterschap van AXA heeft het IDF ook een permanent secretariaat in Londen opgericht en samen met de Bank of England een groot evenement over investeringen in infrastructuur georganiseerd;
- TCFD: AXA was medevoorzitter (2015-2017) van de door de Financial Stability Board en Michael Bloomberg opgerichte Taskforce on Climate-related Financial Disclosures. De TCFD geeft

richtlijnen voor het analyseren en rapporteren van de risico's die samenhangen met klimaatverandering;

- EU High-Level Expert Group on Sustainable Finance: een AXA-directeur was voorzitter van deze deskundigengroep inzake duurzame financiering (2016-2018), die aanbevelingen heeft opgesteld die als basis hebben gediend voor het actieplan voor duurzame groei van de Europese Commissie.

De AXA Groep heeft verschillende samenwerkingsverbanden met ngo's ondertekend:

- C40: in oktober 2018 sloeg AXA de handen ineen met het C40-netwerk om een openbaar rapport te ondersteunen over de manier waarop het inzicht van steden in de onderlinge afhankelijkheden tussen kritieke infrastructuren bijdraagt aan hun planning van de aanpassing aan de klimaatverandering. Het doel van het rapport is steden te helpen om "systemische" klimaatrisico's beter te beheersen;
- UN Habitat: ons partnerschap 2016-2019 met dit agentschap van de Verenigde Naties voor duurzame stadsontwikkeling richt zich op de ondersteuning van de wederopbouw van woningen na rampen en de implementatie van een grootschalige technische bijstand, om gemeenschappen te helpen "beter wederop te bouwen" en om de verliezen bij rampen te beperken. Deze (wederop)bouwrichtlijnen zullen tegen het 2e kwartaal van 2019 worden gepubliceerd;
- AXA heeft ook het "Private Sector's Engagement in Disaster Risk Reduction" van het VN-bureau voor Rampen en Risicoreductie voor 2015-2018 ondertekend. Deze verbintenis bestaat uit principes die betrekking hebben op vijf sleutelgebieden rond de rol die de privésector kan spelen bij het bevorderen van rampenpreventie, veerkracht en risicovermindering;
- CARE: AXA's partnerschap (gelanceerd in 2009) met CARE International (een grote internationale humanitaire hulp- en ontwikkelingsorganisatie) om te werken aan rampenpreventie en aanpassing aan de klimaatverandering (inclusief het beter in kaart brengen van kwesties in verband met klimaatvluchtelingen);

AXA heeft zich ook aangesloten bij of ondersteunt talrijke coalities van beleggers en verzekeraars op het gebied van ESG, RI en CR: UN PRI, UN PSI, IIGCC, Montreal Carbon Pledge, Science Based Targets, RE100, Caring for Climate Carbon Pricing Leadership Coalition, UN Global Compact, CDP, ORSE, EpE, BSR, Finance for Tomorrow, "Kyoto statement" van de Geneva Association, enz. Tot slot steunt AXA ook academisch klimaatonderzoek via het AXA Research Fund (zie hoofdstuk 7.4).

VERZEKERING

Bestuur

De analyse van de ESG-risico's en -opportuniteiten in verband met verzekeringen is ook onderhevig aan een specifiek bestuur, in het bijzonder het Group Underwriting Committee, dat de onderschrijvingsbeperkingen definieert. Het CR-team fungeert als schakel tussen de bestuursorganen die eigen zijn voor verantwoord beleggen en verzekeren. Daarnaast analyseert het Risk Management-team opkomende risico's in het bijzonder door middel van specifieke tools en een specifiek netwerk. Deze risico's, die vaak verband houden met ESG-kwesties op lange termijn, worden gemonitord en de potentiële

impact ervan wordt in kaart gebracht (regelgevende en juridische, ecologische, sociaal-politieke, economische en financiële, medische en technologische risico's).

Verzekeringsrestricties

Het verlenen van commerciële steun aan activiteiten van bedrijven waaruit de Groep zich financieel terugtrekt, zou niet consistent zijn. Als gevolg daarvan heeft AXA ook besloten om beperkingen op te leggen aan de onderschrijving van kolen- en teerzandactiviteiten (evenals voor de andere industrieën die in de vorige sectie zijn genoemd en voor de Arctische boringen). De beperkingen hebben betrekking op de volgende onderwerpen:

- De ontwikkeling van nieuwe koolcapaciteiten is ten strengste verboden door geen "bouw"-garanties te verstrekken (zowel door middel van een directe verzekering als door middel van een facultatieve herverzekering) voor nieuwe kolengestookte elektriciteitscentrales en kolenmijnen. Dit geldt ongeacht de regio of klant (ongeacht onze lijst met investeringsuitsluitingen);
- Schadeverzekeringen voor bestaande kolengestookte centrales en kolenmijnen zijn eveneens verboden. Dit geldt echter niet voor de minst ontwikkelde landen ter wereld, volgens de VN-classificatie;
- De winning en het vervoer van teerzanden en het vervoer van teerzanden, met name via leidingen: de dekking van schade en constructie is verboden (zowel directe verzekering als optionele herverzekering);
- Olieboringen in Arctisch gebied: de dekking van schade en constructie is verboden (directe verzekering en facultatieve herverzekering);

Voor complexe gevallen zoals "gemengde" risicopackages, enz. gelden meer gedetailleerde interne regels. Deze beperkingen zijn in 2017 ingevoerd; wij zijn van mening dat de Groep de eerste grote verzekeraar is die dergelijke beperkingen heeft ingevoerd, wat een belangrijke commerciële verbintenis inhoudt. In 2018 breidde AXA haar onderschrijvingsbeperkingen (kolen, terzanden, tabak, controversiële wapens, palmolie, Arctische boringen) uit tot de activiteiten van de XL Group, wat een aanzienlijke commerciële inspanning betekende (impact op premies van meer dan € 100 miljoen).

Producten

Naast een heroriëntatie van de beleggingsstrategie streeft de AXA Groep ernaar om zijn "indirecte" impact op het milieu tot een minimum te beperken door verzekeringsoplossingen aan te bieden die milieuvriendelijk gedrag bevorderen. De onderschrijvers van onze AXA XL-entiteit (gewijd aan grote ondernemingen) beschikken over een aanzienlijke expertise en capaciteit om klanten in de energiesector te verzekeren, met name op het gebied van hernieuwbare energie, en een expliciete uitsluiting van kolen- en teerzandactiviteiten (zie hierboven). Sommige lokale entiteiten ontwikkelen ook autoverzekeringspolissen die koolstofarme voertuigen aanmoedigen, woonverzekeringspolissen die energie-efficiëntie aanmoedigen, de dekking van installaties voor hernieuwbare energie en milieuvriendelijke strategieën voor schadebeheer. Zoals beschreven in sectie 7.4 heeft AXA Frankrijk het "Citizen's Insurance"-programma ontwikkeld en AXA Global Parametrics biedt parametrische

verzekeringsproducten die verzekerde gemeenschappen bv. helpen om te gaan met de gevolgen van natuurrampen op gewassen (met name droogte of overstromingen).

OPERATIES (INTERN MILIEUBEHEER)

In het kader van de risicobeoordeling van CR (sectie 7.1) werden de milieueffecten van onze activiteiten geïdentificeerd als een van de risico's die moeten worden beperkt. Het gaat voornamelijk om CO2-uitstoot en ons verbruik van water en papier. Om dit risico aan te pakken, heeft AXA een milieubeleid en -strategie ontwikkeld die zowel zakelijke als operationele aspecten omvat. Het beheer van de ecologische voetafdruk van AXA draagt bij aan financiële besparingen op het gebied van energie, brandstof, reizen, papier en water.

Het milieubeleid van AXA beschrijft onze belangrijkste actielijnen en de middelen die wij inzetten om onze directe en indirecte milieueffecten te verminderen. In het kader van dit beleid heeft AXA:

- een milieurapportageproces geïmplementeerd om de milieu-impact van onze operationele activiteiten te meten en te verminderen;
- een due diligence-proces ontwikkeld om ervoor te zorgen dat een adequaat bestuur op het niveau van onze entiteiten wordt geïmplementeerd;
- milieuprestatiedoelstellingen voor 2020 vastgesteld.

Via haar milieubeleid en -strategie kan AXA als verzekeraar, belegger en onderneming een belangrijke rol spelen bij het vergroten van het milieubewustzijn van haar stakeholders, het inzicht in milieurisico's op regionaal en mondiaal niveau helpen verbeteren en zich inzetten voor de bestrijding van de klimaatverandering. Met deze strategie dragen wij bij aan de SDG nr. 12 "Verantwoorde consumptie en productie" van de Verenigde Naties (subdoel 12.6 "bedrijven aanmoedigen om duurzame praktijken aan te nemen en duurzaamheidsinformatie te integreren in hun rapportagecyclus").

Milieurapportageproces en verificatie

Sinds 2002 heeft AXA een milieurapportageproces en daarmee verband houdend beleid geïmplementeerd. Het beheer van onze ecologische voetafdruk, in overeenstemming met de richtlijn over niet-financiële reporting, is een van de pijlers van onze CR-strategie.

Dit proces is gebaseerd op een interne rapportagetool en bestaat uit het verzamelen van informatie over energieverbruik, zakenreizen, AXA-wagenparken en papierverbruik, met hun CO2-uitstoot, afval en water. Om onze ecologische voetafdruk te meten, coördineert het Corporate Responsibility-team van de Groep een netwerk van ongeveer 300 toegewijde milieumanagers in lokale entiteiten. Dit netwerk volgt onze jaarlijkse vooruitgang wat betreft de reductiedoelstellingen, wat lokale entiteiten helpt bij het beoordelen van hun eigen actieplannen en doelstellingen. De eindresultaten van dit jaarlijkse rapportageproces worden elk jaar in ons referentiedocument gepresenteerd.

De milieurapportage van AXA past binnen een breder managementsysteem dat interne controles, processen en vooruitgang in de verwezenlijking van de doelstellingen omvat. De via de rapportage

verzamelde en gerapporteerde gegevens worden lokaal gevalideerd door de Chief Financial Officer van de entiteiten. Daarnaast voert AXA audits uit op Groeps- en entiteitsniveau om de kwaliteit van de gegevens te waarborgen en de effectiviteit van lokale milieubeheersystemen te meten. De nauwkeurigheid van de gepresenteerde gegevens en indicatoren wordt gemeten door deze stappen te volgen:

- Herziening van het milieuprotocol en de rapportageprocedures op Groeps- en entiteitsniveau;
- Evaluatie van de gegevens en gedetailleerde tests over de geselecteerde entiteiten, met inbegrip van controle op de nauwkeurigheid van de gegevens, verificatie van lokale rapportageprocedures en feedback over de gerapporteerde gegevens;
- Consolidatie van de gegevens van alle indicatoren, evenals consistentie- en controletests uitgevoerd door de Groep en onze auditors;
- Verificatie van kwalitatieve informatie (organisatie, beleid en acties) en kwantitatieve informatie (indicatoren, steekproeftechnieken). De audit heeft betrekking op alle gegevens van de entiteit die worden gebruikt om de milieu-informatie in dit rapport te voeden. Het rapport van een van de rekeningcommissarissen is in dit hoofdstuk opgenomen.

Prestatiedoelstellingen

AXA wil handelen over alle "Scopes" (volgens de Greenhouse Gas Protocol-classificatie) van broeikasgassen:

- Scope 1: emissies in verband met brandstofverbranding op AXA-vestigingen en door haar wagenpark;
- Scope 2: emissies van aangekochte energie (voornamelijk van elektriciteit verbruikt door AXA-gebouwen);
- Scope 3: emissies door zakenreizen en papierverbruik (indirecte emissies gerelateerd aan onze beleggingen zijn hierboven beschreven).

De doelstelling van AXA voor de periode 2012-2020 is om de CO2-uitstoot per voltijdequivalent (VTE) met 25% te verminderen. Deze doelstelling kan als volgt worden uitgesplitst:

- energieverbruik (kWh/VTE): - 35 % (Scope 1 en 2);
- zakenreizen met de auto (km/VTE): - 15 % (Scope 1);
- zakenreizen met het vliegtuig en met de trein (km/VTE): - 5 % (Scope 3);
- kantoorpapierverbruik (kg/VTE): - 45 % (Scope 3);
- verbruik van marketing- en distributiepapier (Kg/klant): - 50 % (Scope 3).

De Groep heeft ook twee doelstellingen vastgelegd die geen verband houden met de CO2-uitstoot: het waterverbruik met 15% verminderen en ervoor zorgen dat 95% van het verbruikte papier afkomstig is van gerecycleerde bronnen of van duurzaam beheer.

Bovendien heeft de Groep beslist om tegen 2025 zich voor 100% te bevoorraden met hernieuwbare energie (kantoren en datacenters van AXA), in overeenstemming met zijn "RE100"-verbintenis (RE100 is een coalitie van bedrijven die zich ertoe verbinden 100% van hun elektriciteit uit hernieuwbare bronnen te halen).

De vooruitgang in de richting van deze doelstellingen wordt hieronder beschreven.

Milieuprestaties 2018

CO2-UITSTOOT

De CO2-uitstoot per VTE van AXA gerelateerd aan energie, papier en zakenreizen (vliegtuig, trein en auto) is tussen 2017 en 2018 met 14% gedaald en tussen 2012 en 2018 met 38% (onze algemene doelstelling voor 2020 werd dus eerder gehaald dan verwacht). 43% van de CO2-uitstoot van de Groep heeft betrekking op energieverbruik, 35% op zakenreizen (vliegtuig en trein), 15% op het wagenpark van de Groep en 7% op papier.

CO_2-EMISSIES "SCOPE 1"

AXA's Scope 1-emissies omvatten de CO2-uitstoot van ter plaatse verbrand gas en stookolie en de brandstof die wordt gebruikt door het wagenpark van de Groep. De Scope 1-emissies per VTE zijn tussen 2017 en 2018 met 15% gedaald en sinds 2012 met 37%. Wat het gasverbruik betreft, hebben sommige entiteiten (Zwitserland, Duitsland) gas grotendeels vervangen door stoom, die een lagere koolstofintensiteit per KWh heeft. In 2018 is de CO2-uitstoot van het wagenpark van AXA met 14% gedaald ten opzichte van 2017.

CO_2-EMISSIES "SCOPE 2"

De Scope 2-emissies van AXA per VTE zijn tussen 2017 en 2018 met 14% en sinds 2012 met 52% gedaald. Deze prestatie is voornamelijk te danken aan de aankoop van hernieuwbare elektriciteit. Om de CO2-uitstoot gerelateerd aan de aankoop van elektriciteit te beoordelen, hanteert AXA een aanpak gebaseerd op de lokale markt (gekoppeld aan de energiemix van elektriciteitsleveranciers) en op de locatie van een entiteit (gemiddelde nationale energiemix). Voor entiteiten die hernieuwbare elektriciteit aankopen en gegevens hebben over het elektriciteitsverbruik per type bron (waterkracht, zonne-energie, windenergie, wind, biomassa en geothermische energie), maakt AXA gebruik van een aanpak gebaseerd op de lokale mix. Voor entiteiten die geen informatie hebben over de energiemix van hun energieleverancier, hanteert AXA een geografische aanpak op basis van de emissiefactoren van ADEME.

CO_2-EMISSIES "SCOPE 3"

AXA's Scope 3-emissies zijn inclusief CO2-uitstoot door zakenreizen en papierverbruik. In 2018 is onze Scope 3 CO2-emissies per VTE van zakenreizen met 17% gedaald ten opzichte van 2012 en tussen 2017 en 2018 licht gestegen met 4%. Om deze koolstofvoetafdruk te verminderen, hebben sommige AXA-entiteiten koolstofkredieten (carbon credits) aangeschaft.

Daarnaast meet AXA ook de CO2-uitstoot in verband met het woon-werkverkeer van haar medewerkers, zelfs als deze indirecte uitstoot niet onder de verantwoordelijkheid van de Groep valt. In 2018, op basis

van antwoorden uit 32 landen waar AXA-medewerkers in totaal 920 miljoen kilometer aflegden, werd 50% ervan gereden met het openbaar vervoer, 6% met de bedrijfswagen, 38% met de eigen wagen en de rest te voet of met de fiets. De CO2-uitstoot door dagelijkse verplaatsingen per VTE steeg met 16% ten opzichte van 2017 (of 0,88 ton CO_2-equivalent per VTE). Deze toename van de uitstoot hangt samen met een hogere participatie en respons van AXA-medewerkers en een groter aantal medewerkers dat gebruik maakt van individueel vervoer om aan het werk te komen.

ENERGIEVERBRUIK

Het energieverbruik van AXA omvat het totale energieverbruik van onze vestigingen en datacenters gedurende het jaar. Zo wordt er energie gebruikt voor verwarming en koeling en elektriciteit in functie van de dagelijkse operationele activiteiten. In 2018 bestond onze totale energiemix uit elektriciteit (74%), gas (14%), brandstof/stoom (9%) en gekoeld water (3%). Tussen 2017 en 2018 hebben we een daling van 5% van het totale elektriciteitsverbruik gerealiseerd, en een daling van 25% ten opzichte van 2012. Ons elektriciteitsverbruik per VTE is tussen 2017 en 2018 met 12% gedaald en tussen 2012 en 2018 met 37%. 53 AXA-vestigingen hebben een milieucertificaat in het kader van bouwcertificeringsprogramma's zoals BREEAM (*Building Research Establishment Environmental Assessment Methodology*), LEED (*Leadership in Energy and Environmental Design*), HQE (*Haute Qualité Environnementale*), enz.

In 2018 was 55% van het elektriciteitsverbruik van AXA afkomstig van hernieuwbare energiebronnen (waterkracht, windenergie, zonne-energie, geothermische energie, biomassa). Het doel van AXA's "RE100" is om tegen 2025 100% te bereiken.

BEROEPSMATIGE VERPLAATSINGEN

De afgelegde afstand per VTE voor beroepsmatige verplaatsingen daalde tussen 2017 en 2018 met 5%, maar steeg tussen 2012 en 2018 met 13%. Deze trends zijn over het algemeen te wijten aan schommelingen in onze economische activiteit, ondanks de implementatie van online samenwerkingstools die het aantal beroepsmatige verplaatsingen verminderen.

WAGENPARK

Het wagenpark van AXA bestaat uit commerciële voertuigen en bedrijfswagens. In 2018 is de totale afgelegde afstand van het wagenpark van de Groep met 16% afgenomen ten opzichte van 2017. Daarnaast is er in termen van gebruik per VTE sprake van een daling van 29% ten opzichte van 2012. De Groep heeft een wagenparkbeleid ingevoerd dat de CO2-emissiegrenswaarden voor alle soorten voertuigen definieert, ongeacht de bijdrage van de werknemers. Dit beleid omvat ook veiligheidsnormen en bevordert de toegang van werknemers tot "groene en veilige" rijcursussen. In 2018 bezat AXA 27% voertuigen met een uitstoot van 100 g CO2/km of minder (en 24% in 2017) en 41% voertuigen met een uitstoot van 101 g en 120 g (46% in 2017), voor een gemiddelde uitstoot van 120 g CO2/km (119 g in 2017). Werknemers worden ook aangemoedigd om te kiezen voor hybride of elektrische auto's.

PAPIERVERBRUIK

Het gebruik van papier door AXA betreft kantoorpapier (gemeten per werknemer) en marketing- en distributiepapier (brochures, enz., gemeten per klant). Ons verbruik van kantoorpapier per VTE is tussen 2017 en 2018 met 17% gedaald en tussen 2012 en 2018 met 54%. Veel entiteiten hebben een afdrukbeleid ingevoerd dat onder meer bestaat uit het verminderen van het aantal individuele printers en het installeren van een collectief systeem van werknemersbadges voor het verzamelen van alle gedrukte documenten, waardoor papierverspilling wordt voorkomen. In 2018 steeg het verbruik van marketing- en distributiepapier per klant met 18% ten opzichte van 2017 (maar slechts met 6% tussen 2012 en 2018). Deze recente bijkomende verhoging houdt verband met de aanzienlijke documentatievereisten in verband met de beursintroductie van AXA Equitable Holdings. We zijn ons ervan bewust dat onze marketing- en distributiedoelstelling voor 2020 moeilijk haalbaar zal zijn; het CR-team van de Groep zal andere opties onderzoeken om deze trend om te buigen, onder meer door verdere dematerialisatie.

In 2018 haalde AXA 58% van haar kantoorpapier en 41% van haar marketing- en distributiepapier uit gerecycleerde of duurzaam beheerde bronnen.

WATERVERBRUIK

Het waterverbruik van AXA per VTE bleef stabiel tussen 2017 en 2018 en daalde met 19% tussen 2012 en 2018. Deze daling van ons waterverbruik hangt samen met betere initiatieven op het gebied van waterbeheer onder leiding van onze lokale entiteiten.

AFVALBEHEER

In 2018 daalde het voor recycling gesorteerd papier met 10% ten opzichte van 2017 en tussen 2012 en 2018 met 39%. Deze daling van het totale recyclingpercentage is het gevolg van de algemene daling van het kantoorpapierverbruik (zie bovenstaande paragraaf). 66% van de inktpatronen en toners werd gerecycled. De IT-entiteit van AXA, AXA Services, waarvoor e-waste van bijzonder belang is, levert een belangrijke bijdrage aan deze inspanning, aangezien zij de naleving van de richtlijn betreffende afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (AEEA) waarborgt. Ongesorteerd afval daarentegen is tussen 2017 en 2018 met 5% toegenomen en tussen 2012 en 2018 met 29% afgenomen. Dit is voornamelijk te danken aan de verbetering van afvalmeetprocessen in lokale entiteiten en de integratie van nieuwe entiteiten zoals AXA Brazilië, AXA Partners Maleisië en AXA XL. Ten slotte verzamelen en recycleren meer dan 75 kantines van de Groep het organisch afval van hun restaurants.

MILIEUPRESTATIES GROEP 2018

	Eenheid	2017	2018
Milieu-indicatoren van de AXA Groep (a)			
Aantal AXA-werknemers uitgedrukt in Voltijdsequivalenten (VTE)	**VTE**	115 328	124 355
Netto interne oppervlakte van de lokalen	**m2**	1 777 687	1 705 774
ENERGIE (sites)			
Energieverbruik (b)	**Mwh**	363 283	344 684
Sleutelindicator: energieverbruik per persoon	**Kwh/VTE**	**3 150**	**2 772**
Evolutie ten opzichte van 2017			***-12%***
VERVOER			
Beroepsmatige verplaatsingen: vliegtuig en trein (c)	**Duizenden km**	328 523	336 918
Beroepsmatige verplaatsingen: AXA-wagenpark	**Duizenden km**	266 242	223 577
Woon-werkverkeer (A/R) (d)	**Duizenden km**	932 534	920 155
CO2-UITSTOOT (e)			
CO2-uitstoot: energieverbruik van de sites	**T. CO2-eq.**	94 756	80 652
CO2-uitstoot: beroepasmatige verplaatsingen: vliegtuig en trein	**T. CO2-eq.**	63 494	64 948
CO2-uitstoot: AXA-wagenpark (f)	**T. CO2-eq.**	31 799	27 287
CO2-uitstoot: Papier	**T. CO2-eq.**	11 446	13 056
Sleutelindicator: CO2-uitstoot door energieverbruik, papierverbruik, beroepsmatige verplaatsingen en het AXA-wagenpark per persoon	**T. CO2-eq./VTE**	**1,75**	**1,50**
Evolutie ten opzichte van 2017			***-14%***
CO2-uitstoot : woon-werkverkeer (g)	**T. CO2-eq.**	87 116	109 389
WATER			
Waterverbruik (h)	**m3**	927 017	1 003 964
Sleutelindicator: waterverbruik per persoon	**m3/VTE**	**8,04**	**8,07**
Evolutie ten opzichte van 2017			***0%***
PAPIER (i)			
Kantoorpapierverbruik	**T**	1 815	1 616
Sleutelindicator: kantoorpapierverbruik per persoon	**kg/VTE**	**16**	**13**
Evolutie ten opzichte van 2017			***-17%***
Gerecycled en/of duurzaam beheerd papier: kantoor	**%**	58	58
Marketing- en distributiepapierverbruik	**T**	10 220	12 078
Sleutelindicator: marketing- en distributiepapierverbruik per klant (j)	**kg/klant**	**0,10**	**0,12**
Evolutie ten opzichte van 2017			***18%***
Gerecycled en/of duurzaam beheerd papier: marketing en distributie	**%**	51	41
AFVAL			
Ongesorteerd afval (k)	**T**	4 301	4 512
Met het oog op recycling gesorteerd afval	**T**	3 588	3 223
Inktpatronen en/of toners voor recycling	**%**	55	66

Gegevens verzameld bij 81 entiteiten (inclusief gegevens van de XL Group pro rata op basis van het laatste kwartaal van 2018). De sleutelindicatoren zijn vetgedrukt. AXA-vastigingen met minder dan 50 VTE's zijn niet geïntegreerd in het milieurapportageproces, maar zijn opgenomen in ons gegevensextrapolatieproces.

(a) In 2018 werden de milieugegevens van de AXA Groep verzameld onder de 101 977 VTE's die werkzaam zijn op de AXA-vestigingen (in deze voetnoten wordt elke andere omvang van de verzameling aangegeven) en vervolgens per continent geëxtrapoleerd naar de 124 355 VTE's die de AXA Groep gemiddeld in 2018 in dienst had (alle soorten contracten, inclusief werknemers van de XL Group).
(b) Deze gegevens omvatten elektriciteit, aardgas, stookolie, stoom en gekoeld water, verzameld bij entiteiten die 93 740 VTE's vertegenwoordigen.
(c) Deze gegevens werden verzameld bij entiteiten die 86 364 VTE's vertegenwoordigen.
(d) Het woon-werkverkeer is geschat op basis van de online enquête naar de dagelijkse gewoonten van AXA-werknemers in het woon-werkverkeer. Deze gegevens werden verzameld bij 15.084 VTE's en vervolgens geëxtrapoleerd. Vestigingen met een responspercentage van minder dan 5% werden bij de consolidatieberekening buiten beschouwing gelaten.
(e) De landenspecifieke emissiefactoren voor energie, trein en vliegtuig werden in 2017 herzien. Bron: International Energy Agency (IEA) en Ademe.
(f) De gegevens m.b.t. het AXA-wagenpark werden verzameld bij entiteiten die 93 497 VTE's vertegenwoordigen.
(g) Deze gegevens omvatten geen bedrijfswagens om dubbeltelling met het AXA-wagenpark te voorkomen.
(h) Deze gegevens werden verzameld bij entiteiten die 91 339 VTE's vertegenwoordigen. Sommige vestigingen beschikken niet over een watermeter, waardoor ze hun verbruik niet kunnen meten en uitgesloten zijn van het toepassingsgebied van de rapportage vóór extrapolatie.
(i) De gegevens m.b.t. papier zijn verzameld bij entiteiten die 93 854 VTE's vertegenwoordigen.
(j) De Groep had in 2018 111 miljoen klanten.
(k) De gegevens over ongesorteerd afval werden verzameld bij entiteiten die 91 928 VTE's vertegenwoordigen.

7.4 Inclusieve verzekering

Zoals beschreven in de sectie Beoordeling van de risico's inzake duurzame ontwikkeling (7.1) wordt het op een duurzame manier ondernemen met inachtneming van de SDG's van de Verenigde Naties aangemerkt als een belangrijk onderwerp voor AXA. Als verzekeraar is het eigen aan onze activiteit om producten met toegevoegde waarde te creëren en te ontwikkelen voor de maatschappij. Via onze producten stimuleren en belonen we gezond en maatschappelijk verantwoord gedrag en helpen we sociale uitsluiting te verminderen.

Daarnaast heeft AXA, in het kader van haar prioriteit voor gezondheid en ziektepreventie (een van de vier pijlers van haar strategie op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen, in 2018 besloten om de groeiende epidemie van obesitas en diabetes type 2 aan te pakken. De initiatieven van AXA, die de link tussen voeding en levensstijl en deze ziekte onderkennen, zullen zich richten op voorlichting over gezondheidsrisico's en de bevordering van een gezonde levensstijl.

De hieronder beschreven initiatieven hebben betrekking op de SDG's nr. 1 (Geen armoede), nr. 3 (Goede gezondheid en welzijn) en nr. 10 (Ongelijkheid verminderen).

MAATSCHAPPELIJKE VRAAGSTUKKEN IN VERBAND MET ECONOMISCHE ACTIVITEIT

Door onze kennis van risicobescherming en -beheer te delen met degenen die dat het meest nodig hebben, draagt AXA bij aan inclusieve economische groei en weerspiegelt ze haar eigen interne engagement tot inclusie. AXA mutualiseert de risico's en premies van haar klanten om de voorspoed van de meerderheid te delen ten gunste van een minderheid in moeilijkheden: verzekeringen beschermen zo individuen en versterken het collectieve gevoel. Daarnaast bieden verzekeringsoplossingen bescherming en gemoedsrust. Het gaat er met name om:

- Maatschappelijke uitdagingen te integreren in ons productassortiment door middel van specifieke productlabels zoals Citizen Insurance;
- Zich te richten op klanten uit opkomende landen met beperkte financiële middelen: AXA zet zich in op het gebied van financiële inclusie om de middenklasse van morgen beter van dienst te zijn;
- Verzekeringsoplossingen en kansen voor vrouwen te bieden;
- Parametrische verzekeringsoplossingen te ontwikkelen om kwetsbare bevolkingsgroepen te beschermen tegen de gevolgen van de klimaatverandering;
- Uit de tabaksindustrie te stappen.

Integratie van maatschappelijke vraagstukken in het productaanbod

Naast de in de vorige sectie beschreven groene producten ontwikkelt AXA producten met een sociale/maatschappelijke meerwaarde zoals:

- In Frankrijk groeit de vraag naar verantwoorde producten van onze klanten voortdurend. Eind 2015 heeft AXA Frankrijk het "Citizen Insurance"-label in het leven geroepen, dat garandeert dat alle verzekeringscontracten ten goede komen aan zowel de klanten als de maatschappij. Dit label is gebaseerd op een evaluatietoolbox, gebouwd in samenwerking met een panel van externe actoren en gecontroleerd door een onafhankelijke derde partij. Onze engagementen worden gecommuniceerd via de vier belangrijkste pijlers van het label, namelijk: "Vertrouwen" (bv. duidelijke, transparante contracten), "Preventie" (bv. preventiediensten om de risico's voor onze klanten tot een minimum te beperken), "Milieu" (bv. papierloze contracten, stimulansen voor de bouw van "groene" gebouwen) en "Solidariteit" (bv. toegankelijkheid van producten voor bevolkingsgroepen die gewoonlijk van verzekeringsregelingen zijn uitgesloten). In 2018 bracht AXA Frankrijk 54 gelabelde producten op de markt en ze bouwt nu al haar nieuwe verzekeringsaanbiedingen rond deze verplichtingen. Sinds 2015 zijn er al 3,3 miljoen "burgercontracten" verkocht;
- In 2018 lanceerde AXA Frankrijk het Perspectiv'Allegro-aanbod. Dit product stelt klanten in staat om te investeren in bedrijven die centraal staan in sociale en milieukwesties, zoals klimaatverandering, een lange levensduur of welzijn. Alle onderliggende fondsen worden beoordeeld op hun financiële prestaties en ESG-praktijken en omvatten gelabelde platforms (gebaseerd op officiële Franse spaarlabels). Perspectiv'Allegro vertegenwoordigt 55% van deze unit-linked fondsen, belegd in aandelen en obligaties (inclusief groene obligaties). De overige 45% wordt belegd in eurofondsen waarin de RI-aanpak van AXA is geïntegreerd (zie 7.3). Ten slotte wordt in Frankrijk voor elk deposito een boom geplant om herbebossing aan te moedigen.

Opkomende klanten

Met het verzekeringsaanbod "Opkomende klanten" voor opkomende landen bestrijdt AXA sociale uitsluiting door kwetsbare bevolkingsgroepen toegang te bieden tot verzekeringsdiensten die hun economische ontwikkeling ondersteunen en hen een vangnet te bieden om te voorkomen dat zij weer in armoede vervallen. Onze aanpak bestaat uit het ontwerpen van producten die eenvoudig, eerlijk en toegankelijk zijn. Een toegewijd team in Parijs en medewerkers die geheel of gedeeltelijk op lokaal niveau werkzaam zijn, stellen hun expertise ter beschikking van AXA-entiteiten om hun ontwikkeling te ondersteunen. In 2018 waren er bijna 9,3 miljoen unieke klanten bij de "Opkomende klanten"-activiteiten betrokken en werden diverse samenwerkingsverbanden verder ontwikkeld:

- India: Bharti AXA General Insurance (BAGI) werkt sinds 2017 samen met Airtel Payment Bank (APB) om APB-klanten te verzekeren met een gratis dagelijkse ongevallenverzekering, die ongeveer 1 miljoen klanten per maand dekt. BAGI dekt 1,8 miljoen reizigers per maand. Daarnaast dekt BAGI - met de steun van de Indiase overheid - ook meer dan 360.000 landbouwers via een landbouwverzekeringsprogramma in verschillende departementen in India;
- Indonesië: om zich te richten tot klanten uit de lagere middenklasse die een lening aanvragen, maakt Mandiri-AXA General Insurance gebruik van haar partnerschap met Mandiri Bank om alle kredietnemers dekking te bieden in geval van overlijden, persoonlijk ongeval en schade aan het onderpand;

- Thailand: AXA General Insurance is een samenwerkingsverband aangegaan met AIS, een toonaangevende mobiele telefoonoperator in Thailand. Het proefproject heeft tot doel de trouwe klanten van de operator een persoonlijke ongevallen- en hospitalisatiedekking te bieden met behulp van prepaidkaarten. Daarnaast verzekert AXA GI naast de Thaise overheid ook 2,6 miljoen rijstboeren;
- Maleisië: in samenwerking met het Maleisische postkantoor biedt AXA Maleisië meer dan 110.000 klanten een betaalbare ongevallen- en motorrijtuigenverzekering. AXA Maleisië heeft ook (in samenwerking met Merchantrade, de grootste geldovermakingsoperator van het land) het eerste verzekeringsproduct gelanceerd voor gemigreerdewerknemers die geld naar hun thuisland sturen;
- Filippijnen: AXA Filippijnen werkt samen met TSKI, een toonaangevend microfinancieringsinstituut (MFI), en verschillende digitale spelers om verzekeringen te verdelen aan de opkomende middenklasse. AXA Filippijnen is ook de hoofdverzekeraar van het Oversea Filipino Workers-programma, dat Filippijnen die in het buitenland werken beschermt;
- Marokko: Sinds 2012 werkt AXA Marokko samen met een MFI, Albaraka, om bijna 150.000 micro-ondernemers een krediet-, woning- en hospitalisatieverzekering te bieden;
- De lokale entiteiten van AXA hebben ook distributiepartnerschappen opgezet in Nigeria (via een MFI), Egypte (MFI's voor krediet- en gezondheidsproducten), Brazilië (via een grote distributeur) en Mexico (MFI's voor schade- en ongevallenverzekering en krediet aan micro-ondernemers).

Tot slot is AXA begonnen met het ontwikkelen van een interne aanpak om de effecten te meten die verzekeringen kunnen hebben in gemeenschappen. De eerste stap was om te werken aan een methodologie om de toegevoegde waarde van onze bestaande producten voor onze klanten te beoordelen, en in 2019 zal de volledige portefeuille van de opkomende klanten-activiteit voor het eerst worden geëvalueerd. Het doel is om een verbeteringsplan op te stellen dat de klant centraal stelt in ons aanbod.

Vrouwen en verzekering

Vrouwen, vooral in opkomende landen, zijn minder goed verzekerd dan mannen, hoewel zij een belangrijke speler zijn in de economie. In 2014 stelde AXA een speciaal rapport op, "SheForShield", waarin de houding van vrouwen ten opzichte van verzekeringen wordt onderzocht, evenals hun behoeften en verwachtingen. Daarom hebben we het initiatief "Vrouwen in verzekering" ontwikkeld om de toegang van vrouwen tot verzekeringsproducten en -diensten die aan hun behoeften en verwachtingen voldoen te verbeteren, in lijn met onze "Pay-to-Partner"-visie.

De 3 belangrijkste interventiegebieden zijn: vrouwen als klant, als ondernemer en werkzaam in distributienetwerken. AXA heeft een tweeledige aanpak ontwikkeld: in volwassen markten zal AXA vrouwen in staat stellen financieel onafhankelijk te zijn, en in opkomende markten is het doel om hen in staat te stellen "beter te leven". In 2018 maakten 12 entiteiten van vrouwen een strategische prioriteit en werden 18 producten ontwikkeld. Deze strategie werd geïmplementeerd via onze "2020 Women Insurer of Choice"-doelstellingen:

- 45% vrouwen onder onze particuliere klanten;

- 30% van de kmo-klanten moeten vrouwen zijn (wat het wereldwijde niveau weerspiegelt);
- 25% vrouwen in distributie en verkoop;
- 40% vrouwen bij aanwervingen en promoties.

Daarnaast besteden we via het AXA Research Fund 1 miljoen euro aan onderzoek om gezondheidsrisico's beter te begrijpen en te voorkomen en het ondernemerschap van vrouwen te stimuleren.

In 2017 sloeg AXA ook de handen ineen met "Global Invest Her" (GIH), een platform dat vrouwelijke ondernemers gemakkelijker toegang biedt tot kapitaal en expertise om hun bedrijf te ontwikkelen; 260 aanvragen werden ontvangen uit 57 landen en 5 vrouwelijke ondernemers namen deel aan het mentorprogramma. In 2018 lanceerde AXA, in samenwerking met Sparknews, een mediabedrijf, en Makesense, een internationale gemeenschap die sociale ondernemers helpt, het programma "Women in Business for Good", een mentor- en coachingprogramma dat het vermogen van vrouwenbedrijven om sociale uitdagingen over de hele wereld aan te pakken, benadrukt en een boost geeft. In het kader van deze samenwerking werden 100 vrouwelijke ondernemers geïdentificeerd, 6 werden geselecteerd om deel te nemen aan exploratieworkshops met AXA-teams om de uitdagingen van het bedrijf aan te pakken, en 3 finalisten werden geselecteerd om deel te nemen aan een vier maanden durend boost-programma om oplossingen te ontwerpen en prototypes te ontwikkelen.

Deze samenwerking geeft ons de mogelijkheid om onze expertise te delen, onze percepties te veranderen en in vraag te stellen en innovatieve investeringen in technologie te stimuleren door middel van een mentorprogramma dat vrouwelijke bedrijfsleiders en AXA-managers samenbrengt. Het programma, dat geïmplementeerd is in Mexico, de Verenigde Staten en Nigeria, geeft met succes de ontwikkeling van door vrouwen geleide bedrijven een boost, waardoor zij professionele groei en productontwikkeling met AXA kunnen realiseren en zich bij ons internationale netwerk kunnen aansluiten.

Parametrische verzekering

AXA maakt gebruik van de nieuwste wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen op het gebied van gegevensbeheer om kwetsbare bevolkingsgroepen in opkomende markten te ondersteunen in de strijd tegen klimaatverandering. AXA Global Parametrics creëert parametrische verzekeringsoplossingen die betalingen op basis van satelliet- en andere weergegevens slechts enkele dagen na een natuurramp of extreme weersomstandigheden activeren. Zo kunnen regeringen snel geld krijgen voor noodhulp of getroffen bevolkingsgroepen voedsel of financiële steun ontvangen, waardoor zij niet in armoedevallen terechtkomen. Weersgegevens kunnen ook worden gebruikt als een vroegtijdig waarschuwingssysteem om een noodplanning op te starten voordat zich een extreme gebeurtenis voordoet.

- Afrika: AXA Global Parametrics is de grootste herverzekeraar en technisch adviseur van de African Risk Capacity, een risicopool die wordt beheerd door Afrikaanse overheden die parametrische verzekeringen tegen droogte kopen. Het droogtemodel, dat gebruik maakt van satellietgegevens m.b.t. neerslag, stelt overheden in staat te anticiperen op mogelijke droogte tijdens de oogst;
- Eilanden in de Grote Oceaan: de Pacific Catastrophe Risk Insurance Company is een risicopool voor de eilanden in de Grote Oceaan die een parametrische dekking tegen orkanen en

aardbevingen biedt aan vier regeringen. AXA Global Parametrics is ook een van de toonaangevende herverzekeraars die vorig jaar hebben bijgedragen aan de distributie van 3,5 miljoen dollar in Tonga, na getroffen te zijn door de cycloon Gita;

- Caraïben en Centraal-Amerika: AXA Global Parametrics herverzekert de "Caribbean Catastrophe Risk Insurance Facility", die 21 landen in de regio parametrisch dekt tegen cyclonen, aardbevingen en overstromingen. Een aantal regeringen die vorig jaar door rampen zijn getroffen, heeft binnen 14 dagen betalingen ontvangen;
- Filippijnen: de Wereldbank faciliteerde een dekking van 390 miljoen dollar voor de Filippijnen en beschermde 25 gemeenten tegen tyfoons en aardbevingen. AXA Global Parametrics steunt de operatie voor het tweede jaar op rij;
- Senegal: AXA heeft met de steun van de West African Development Bank en in samenwerking met de Senegalese nationale landbouwbank en -verzekeraar en de belangrijkste katoen- en maïsverenigingen duizenden boeren tegen droogte verzekerd. Eind 2018 werd de parametrische dekking in gang gezet, waarbij de president van Senegal zelf de cheque aan de boerencoöperatie overhandigde;
- Kameroen en Ivoorkust: AXA werkt samen met de "Global Index Insurance Facility" van de Wereldbank aan de ontwikkeling van een parametrische dekking tegen droogte voor katoen- en maïsproducenten. AXA Global Parametrics werkt samen met AXA Kameroen en AXA Ivoorkust en belangrijke coöperaties om deze nieuwe producten te bouwen.

Tabak: verzekerings- en investeringsbeperkingen

Zoals publiekelijk aangekondigd in mei 2016, heeft AXA besloten om de verzekeringsdekking voor de tabaksindustrie in te trekken en te beëindigen. AXA is van mening dat het ondersteunen van een industrie die de belangrijkste oorzaak is van langdurige niet-overdraagbare ziekten, zoals kanker, hartziekten en chronische ademhalingsziekten, niet verenigbaar is met haar rol als een van 's werelds grootste zorgverzekeraars of met haar strategie als gezondheidspartner voor haar klanten. Wij vinden ook dat het afgeven van een dergelijk signaal aan markten en toezichthouders de strijd tegen tabak versterkt, wat bijdraagt aan het verbeteren van de gezondheid van onze klanten en deel uitmaakt van onze bredere CR-strategie met het oog op een sterkere en veiligere samenleving. Onze desinvestering bedraagt € 2,05 miljard (inclusief de in 2018 toegevoegde activa van de XL Group): de aandelen worden onmiddellijk verkocht en de schuld wordt aangehouden op de vervaldag, maar niet verlengd.

AXA steunt de ngo "Tobacco-Free Portfolios" en de lancering van de "Tobacco-Free Finance Pledge" op de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties in september 2018. Dit initiatief, mede opgericht door AXA, BNP Paribas, Natixis en AMP Capital, heeft tot doel de relatie tussen de financiële gemeenschap en de tabaksindustrie te "denormaliseren". Vandaag de dag wordt het ondersteund door meer dan 130 beleggers die samen goed zijn voor 6,8 biljoen dollar aan beheerd vermogen: de sterke dynamiek die begon met onze desinvestering zet zich voort.

Onze desinvesteringen worden ook toegepast op ons onderschrijvingsbeleid: AXA dekt niet langer de activiteiten van tabaksfabrikanten.

MECENAAT EN MEDEWERKERSBETROKKENHEID

In het kader van onze beoordeling van CR-risico's (beschreven in hoofdstuk 7.1) hebben we maatschappelijke betrokkenheid en bedrijfsmecenaat geïdentificeerd als belangrijke elementen die de rol van AXA als maatschappelijk verantwoorde onderneming ondersteunen. Als gevolg hiervan heeft AXA verschillende beleidslijnen en initiatieven ontwikkeld en uitgevoerd om bepaalde maatschappelijke problemen aan te pakken, zoals hieronder beschreven. Deze kunnen worden gekoppeld aan de volgende SDG's: nr. 17 ("Partnerschap om doelstellingen te bereiken"), nr. 4 ("Kwaliteitsonderwijs") en nr. 10 ("Ongelijkheid verminderen").

Mecenaat

AXA streeft ernaar een positieve rol te spelen in de maatschappij door haar "zakelijke" expertise te delen, door de risico's van individuen en de maatschappij als geheel beter te begrijpen en door een cultuur te ontwikkelen die vrijwilligerswerk door medewerkers aanmoedigt om de gemeenschappen waarin wij actief zijn te ondersteunen. Onze strategie stimuleert onderzoek en risicopreventie en hulp aan kwetsbare mensen. Deze aanpak is in overeenstemming met de "Community Investment Guidelines" van de Groep, die de AXA-entiteiten aanmoedigen hun mecenaatacties te richten op vier hoofdpijlers: gezondheid, milieu, sociale inclusie en nieuwe technologieën en gegevens.

In 2018 werd 71% van de 25,8 miljoen euro die door de AXA-entiteiten en de Groep (inclusief het AXA Research Fund) werden gedoneerd, besteed aan projecten rond deze thema's. Daarnaast ondersteunde AXA ook andere zaken van algemeen belang, zoals verkeersveiligheid, onderwijs en humanitaire hulp.

In het verlengde van haar activiteiten steunt AXA ook verschillende ngo's, met name op het gebied van klimaatverandering (CARE) en veerkrachtige steden (UN Habitat en C40) en culturele instellingen voor het behoud en de bescherming van cultureel erfgoed.

Aangezien het programma ter bestrijding van obesitas bij kinderen in Mexico (genoemd in ons vorige jaarverslag) niet werd uitgevoerd vanwege onvoorziene lokale omstandigheden, is dit partnerschap met UNICEF beëindigd.

AXA Research Fund

Het AXA Research Fund steunt academische projecten onder leiding van toponderzoekers op het gebied van gezondheid, klimaat en milieu, nieuwe technologieën en sociaal-economische vraagstukken. Het Fonds geeft onderzoekers de middelen en de vrijheid om hun werk te doen. De toekenning van subsidies is gebaseerd op strenge academische criteria door middel van een transparant en streng selectieproces onder toezicht van een onafhankelijke Wetenschappelijke Raad. De steun van AXA voor wetenschappelijk onderzoek gaat verder dan financiering: om de besluitvorming beter te informeren en een wetenschappelijk platform op te bouwen, biedt het AXA Research Fund de begunstigden communicatiemiddelen, media en mogelijkheden tot betrokkenheid en stimuleert het uitwisselingen en discussies over gebieden die worden ondersteund door conferenties en evenementen.

In 2018 selecteerde AXA via het Fonds 13 postdoctorale "Fellowships", 2 Leerstoelen en 9 "Joint Research Initiatives" (AXA business- en academische partnerschappen) en ondersteunde ze een gezamenlijke Leerstoel voor vrouwelijk ondernemerschap met privé partnerbedrijven. Op 31 december 2018 had het AXA Research Fund in totaal 597 onderzoeksprojecten ondersteund, uitgevoerd door onderzoekers van 58 nationaliteiten in 36 landen, voor een totaal van 146,6 miljoen euro.

In 2018, ter gelegenheid van zijn tiende verjaardag, kondigde het AXA Research Fund een hernieuwd engagement aan van 50 miljoen euro voor de komende vijf jaar op een evenement dat houders van beurzen, academische partners, publieke besluitvormers en de managers en medewerkers van de Groep samenbracht.

Meer informatie over het AXA Research Fund is beschikbaar op axa-research.org.

Vrijwilligerswerk onder medewerkers

AXA Harten Troef is een internationaal programma voor AXA-medewerkers, waarin zij zich als vrijwilliger inzetten voor verschillende onderwerpen (bijvoorbeeld op het gebied van handicaps, onderwijs, milieu, gezondheid en sociale bescherming). In 2018 namen bijna 34.000 medewerkers (schatting) deel, voornamelijk via de lokale programma's van AXA Harten Troef in 38 AXA-entiteiten (73% van de VTE's), door hun vaardigheden en tijd ten dienste te stellen van solidaire investeringsprojecten. Ze hebben zich in totaal ongeveer 97.000 uur (93.000 uur in 2017) ingezet voor vrijwilligersactiviteiten (tijdens de werkuren).

Elk jaar organiseren AXA-entiteiten een Corporate Responsibility-week ("CR Week") om de betrokkenheid van werknemers te vergroten en het AXA Harten Troef-programma te promoten. In 2018 werden tijdens dit evenement meer dan 36.000 vrijwilligersacties uitgevoerd, wat neerkomt op 67.000 uur dienstverlening aan lokale gemeenschappen.

Daarnaast hebben in 2018, in het kader van het "AXA Expérience Solidaire"-mecenaatprogramma (AXA Harten Troef Frankrijk), 47 medewerkers vrijwilligersopdrachten uitgevoerd in partnerverenigingen. In totaal stonden de salarissen voor de 60.000 uren die aan deze mecenaatmissies werden besteed, het gelijk aan een donatie van 4,5 miljoen euro.

7.5 Bedrijfsvoering

AXA verbindt zich ertoe haar activiteiten uit te oefenen in overeenstemming met hoge ethische principes. Deze verbintenis is bedoeld om de naleving van de geldende wetten en voorschriften in de verschillende rechtsgebieden waar wij actief zijn te waarborgen en om het vertrouwen van onze klanten, aandeelhouders, werknemers en zakenpartners te verdienen. Bovendien gaat deze verbintenis vaak verder dan de wettelijke verplichtingen als het gaat om onderwerpen die na aan AXA's hart liggen.

De hieronder beschreven initiatieven maken deel uit van SGD 16 ("Vrede, veiligheid en sterke publieke diensten").

BEDRIJFSETHIEK

Professionele gedragscode

De professionele gedragscode van de AXA Groep heeft als doel om wereldwijde regels en richtlijnen vast te stellen om ervoor te zorgen dat de bedrijven en werknemers van de AXA Groep een gemeenschappelijk begrip hebben van de compliance- en ethische normen die door de AXA Groep vereist zijn. De Code bestrijkt een breed scala aan onderwerpen, waaronder specifieke regels met betrekking tot belangenconflicten, transacties met betrekking tot de vertrouwelijkheid van AXA-effecten, de controle van gevoelige informatie en het bewaren van documenten. In 2018 was de Code beschikbaar op de website van de Groep (www.axa.com). In 2019 werd een nieuwe Gedragscode opgesteld. De Code omvat onderwerpen die de laatste jaren steeds belangrijker zijn geworden. Het gaat hierbij onder meer om gezondheid en veiligheid op het werk, bescherming en verantwoord gebruik van klantgegevens, beheer van sociale media, maatregelen tegen discriminatie en pesterijen, en de eerlijke behandeling van klanten. De inhoud en het verloop van de Code werden ook herzien om deze gemakkelijker en toegankelijker te maken voor het publiek.

Corruptie

Om het risico van corruptie te voorkomen, heeft AXA een groepsbeleid ingevoerd waarin de minimale normen zijn vastgelegd die door de entiteiten moeten worden toegepast. Dit beleid garandeert een consistente aanpak en implementatie van anticorruptieprogramma's voor de hele Groep. Dit beleid is regelmatig bijgewerkt om rekening te houden met nieuwe regelgeving en in het bijzonder met de recente "Sapin II"-wet in Frankrijk. Er is een anticorruptiemanager op groepsniveau aangesteld om een wereldwijd anticorruptieprogramma te ontwikkelen en toe te zien op de uitvoering ervan in de entiteiten. Deze laatsten hebben anticorruptiemanagers aangesteld om hun lokale programma's uit te voeren in overeenstemming met het beleid van AXA. Er zijn processen en procedures ingevoerd om ervoor te zorgen dat alle entiteiten voldoen aan de anticorruptienormen van de Groep.

Bedrijfsvoering

De verzekerings-, bank- en vermogensbeheeractiviteiten van de Groep zijn onderworpen aan een toenemend aantal initiatieven op het gebied van wet- en regelgeving ter versterking van de consumentenbescherming in de financiële dienstverlening. Binnen de Europese Unie omvatten zij de richtlijn betreffende verzekeringsdistributie, de MiFID II-richtlijn en de Europese PRIIP's-verordening (Packaged Retail Investment and Insurance-based Products).

Als gevolg daarvan is de regelgeving inzake consumentenbescherming een steeds belangrijker gebied geworden voor de financiële dienstensector en heeft AXA stappen ondernomen om aan deze eisen te voldoen voor alle activiteiten die binnen de Europese Unie worden uitgevoerd. In veel andere regio's van de wereld waar AXA actief is, zijn soortgelijke veranderingen in de regelgeving met betrekking tot bedrijfsvoering aan de gang en er zijn soortgelijke maatregelen getroffen om deze aan te pakken en de uitwisseling van ervaringen tussen bedrijven die met soortgelijke uitdagingen worden geconfronteerd, aan te moedigen. Compliancerisico's met betrekking tot bedrijfsvoering worden jaarlijks beoordeeld en de resultaten, evenals de noodzakelijke mitigatiemaatregelen, worden ontwikkeld en gecommuniceerd aan de Algemene Directie.

VERANTWOORD GEBRUIK VAN GEGEVENS EN GEGEVENSBESCHERMING

In het kader van de beoordeling van zijn risico's in verband met CR heeft de Groep verschillende initiatieven op poten gezet om een verantwoord gebruik van gegevens te bevorderen om het hoofd te bieden aan maatschappelijke uitdagingen en om de bescherming van klantgegevens te waarborgen.

Gegevensbescherming

AXA heeft een groepsbeleid inzake de privacy van gegevens ingevoerd met de volgende doelstellingen:

- Ervoor zorgen dat AXA-entiteiten de persoonlijke en gevoelige gegevens van klanten of anderen die zij in het kader van hun zakelijke activiteiten hebben verkregen, beschermen;
- Het risico van inbreuken door AXA-entiteiten op de geldende wetgeving inzake privacy en gegevensbescherming (bijvoorbeeld de Algemene Verordening Gegevensbeschermings (GDPR)) verkleinen;

AXA heeft een speciaal team voor de bescherming van persoonsgegevens en een netwerk van meer dan 100 functionarissen voor gegevensbescherming (DPO's) op groepsniveau opgezet om de bescherming van persoonlijke en gevoelige gegevens binnen het bedrijf te waarborgen.

AXA is de eerste verzekeringsgroep die de "Binding Corporate Rules" (BCR) heeft aangenomen, internationaal erkende regels voor de bescherming van persoonsgegevens. Zij zijn goedgekeurd door de CNIL in Frankrijk en door 15 andere Europese gegevensbeschermingsautoriteiten (Duitsland, Oostenrijk, België, Spanje, Griekenland, Ierland, Italië, Luxemburg, Nederland, Polen, Tsjechië, Roemenië, het Verenigd Koninkrijk, Slowakije en Zweden). Vandaag leven 315 AXA-entiteiten de BCR na. AXA heeft ook een "Data Privacy Statement" gepubliceerd waarin de Groep zich er duidelijk toe verbindt om de gegevens van haar klanten niet aan derden te verkopen.

AXA heeft een adviescommissie van onafhankelijke deskundigen op het gebied van de vertrouwelijkheid van gegevens en de ethiek van kunstmatige intelligentie (AI) opgericht: het "Data Protection and Ethics Panel". Het panel levert een essentiële bijdrage aan de teams van de Groep inzake de strategie en het bestuur van AXA op het gebied van de vertrouwelijkheid van gegevens en het verantwoord gebruik van kunstmatige intelligentie. Deze groep komt twee keer per jaar bijeen en maakt het mogelijk een forum te creëren voor discussies over een gebied dat zich zeer snel ontwikkelt, waarbij AXA's strategie voor het gebruik van gegevens wordt geadviseerd door onafhankelijke deskundigen.

Informatie over het beleid en de controlemechanismen van AXA om dit risico aan te pakken is te vinden in de sectie "Bescherming van persoonsgegevens" van hoofdstuk 7.6. In de secties "Hervorming van de gegevensbescherming in de EU" van de hoofdstukken 6.3 en 4.1 wordt nader ingegaan op de redenen waarom AXA de vertrouwelijkheid van gegevens als een belangrijk risico beschouwt.

Naast het privacybeleid heeft AXA ook gewerkt aan cybersecurity. IT-beveiliging is immers een zakelijke noodzaak. Een belangrijke factor in het succes van AXA's "Pay to Partner"-strategie is dat klanten op AXA moeten kunnen vertrouwen om hun eigen veiligheid en die van hun gegevens te waarborgen. Terwijl sociale of terroristische problemen, intrusieve technologieën, onvoorspelbare natuurrampen, cyberaanvallen en gegevensmisbruik een realiteit zijn, is het voor AXA van essentieel belang om in geval van een crisis operationeel te blijven, om haar medewerkers, reputatie, activa en klantgegevens te beschermen. De beveiliging bij AXA wordt beheerd door het "Information Security"-team van de Groep en is gebaseerd op drie disciplines: Informatiebeveiliging, operationele veerkracht en fysieke beveiliging. De verkoop van gegevens, identiteitsdiefstal en de uitwisseling van gevoelige informatie zijn dagelijkse bedreigingen, in een context waarin de praktijken van cybercriminelen steeds geavanceerder worden. AXA heeft haar capaciteit uitgebreid en versterkt om cyberaanvallen te beschermen, op te sporen en erop te reageren. AXA-medewerkers hebben hierin een sleutelrol en zijn onmisbaar voor onze cyber security-strategie. Om er een effectieve "eerste verdedigingslinie" van te maken, worden er veiligheidstrainingen en bewustmakingscampagnes opgezet.

"Data for good"

Naast het beschermen van gegevens kan AXA deze gebruiken om positief te reageren op bepaalde maatschappelijke vraagstukken, waaronder de volgende:

- "**Give Data Back**" - AXA creëerde in 2017 de website "Give Data Back", een van de eerste concrete illustraties van haar "Pay to Partner"-strategie. Het doel ervan is om gegevens te delen over de twee meest voorkomende risico's voor woningen (waterschade en diefstal), zodat onze klanten en het grote publiek hun woning beter kunnen beschermen door deze risico's te voorkomen. Daarom hebben we ervoor gekozen gegevens te delen door voor deze risico's de anonieme analyse en consolidatie van onze schadegevallen en politiegegevens uit zeven Europese landen (Duitsland, België, Spanje, Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk, Italië en Zwitserland) te publiceren. In Mexico delen we ook onze gegevens over verkeersongevallen en identificeren we de gevaarlijkste wegen om bestuurders te wijzen op de voorzorgsmaatregelen die ze moeten nemen om ongevallen te voorkomen. Sinds 2017 heeft deze vestiging 190.000 unieke bezoekers gehad. In Singapore werd de website aangepast zodat de gebruikers de risico's m.b.t. autoverzekering beter kunnen beheersen en begrijpen. Hij werd gelanceerd

tijdens de "AXA Mobility Survey" 2018, die tot doel heeft inzicht te krijgen in de perceptie van verkeersveiligheid, en in het bijzonder in de mening van de meest kwetsbare weggebruikers, zoals ouderen. Door deze informatie en gegevens te delen met de maatschappij hopen we niet alleen veiliger rijgedrag aan te moedigen, maar ook de Singaporezen te helpen de werkelijke risico's op de weg te begrijpen;

- **Verantwoordelijke AI** - AXA is een van de oprichters (2018) van de Franse vereniging Impact AI (kunstmatige intelligentie), waar we deelnemen aan de oprichting van een online bibliotheek van tools voor het verantwoord gebruik van kunstmatige intelligentie. De bibliotheek omvat opleidingen, technische en bestuurstools. Impact AI is een "think and do tank" bestaande uit bedrijven, adviesbureaus, start-ups, scholen en actoren die werken aan verantwoordelijke AI met 5 actieprogramma's, zoals het analyseren van de perceptie van AI en het ontwikkelen van een vertrouwde AI, het delen van tools voor een verantwoord gebruik van AI, het helpen aanpassen aan het digitale tijdperk en het creëren van partnerschappen om verantwoordelijke AI te promoten onder alle soorten actoren (bedrijven, scholen, verenigingen, enz.);
- **Deskundigengroep van hoog niveau inzake kunstmatige intelligentie** - In 2018 is AXA toegetreden tot de deskundigengroep van hoog niveau inzake kunstmatige intelligentie, die tot taak heeft de uitvoering van de Europese strategie inzake kunstmatige intelligentie te ondersteunen. Het gaat met name om de uitwerking van aanbevelingen voor toekomstige beleidslijnen en voor ethische, juridische en maatschappelijke kwesties in verband met AI, met inbegrip van sociaal-economische uitdagingen. De deskundigengroep zal de Europese Unie bijstaan op het gebied van AI, in interactie met andere initiatieven, bijdragen tot het stimuleren van de dialoog tussen de verschillende partijen, de standpunten van de deelnemers verzamelen en deze in haar analyses en verslagen verwerken. In het kader van deze deskundigengroep heeft AXA bijgedragen aan het opstellen van een eerste rapport over verantwoorde kunstmatige intelligentie.

VERANTWOORD INKOPEN

AXA is een belangrijke afnemer van producten en diensten, zowel voor haar interne operationele behoeften als voor diensten aan haar verzekerde klanten. In het kader van onze CR-risicobeoordeling hebben we verantwoord inkopen met stip aangeduid als een belangrijk onderwerp voor AXA. De strategie van AXA inzake verantwoord inkopen is gebaseerd op drie pijlers:

- **Verantwoordelijke koper**: AXA streeft ernaar de eerlijkheid van haar toeleveringsketenpraktijken te waarborgen. Elke AXA-koper is verplicht de Gedragscode van de Groep te ondertekenen en na te leven, die eerlijkheid, neutraliteit, vertrouwelijkheid en transparantie bevordert. De Code heeft tot doel ervoor te zorgen dat de financiële, operationele en reputatierisico's met betrekking tot de selectie van leveranciers worden verminderd;
- **Verantwoordelijke leveranciers:** AXA zorgt ervoor dat haar leveranciers verantwoordelijke praktijken volgen door hen te vragen onze "Corporate Responsibility"-clausule te ondertekenen, die de principes van de Internationale Arbeidsorganisatie (verbod op kinderarbeid/dwangarbeid, bevordering van de gezondheid en veiligheid van werknemers, vrijheid van meningsuiting en non-discriminatie) omvat. Daarnaast heeft AXA voor haar leveranciers een risico-evaluatie op het gebied van corporate responsibility uitgevoerd op basis

van een extern platform (EcoVadis) en een risicocategorisering. De leveranciers worden ingedeeld per leveringsrisicocategorie en beoordeeld aan de hand van vijf CR-criteria (milieu, sociale impact, impact op producten en diensten, toeleveringsketen en bedrijfsintegriteit), en vervolgens geëvalueerd aan de hand van de scores van het EcoVadis-platform. Via een netwerk van CR "Champions" wordt een sensibiliseringskit beschikbaar gesteld aan de gehele Inkoopafdeling;

- **Verantwoorde producten**: AXA stimuleert de aankoop van producten en diensten die het milieu en de maatschappij respecteren, waar relevant.

Informatie over ons verantwoord-inkoopbeleid en onze normen is opgenomen in het inkoopbeleid van de AXA Groep. Het document wordt gebruikt voor de selectie en het beheer van leveranciers.

FISCAAL BELEID

Als multinationale onderneming en aanbieder van beleggings- en spaarproducten heeft de AXA Groep gekozen voor een verantwoordelijke en transparante aanpak van de fiscaliteit. Voor meer informatie over het fiscale beleid van AXA, zie hoofdstuk 6.

VERSLAG VAN EEN VAN DE REKENINGCOMMISSARISSEN, EEN ONAFHANKELIJKE DERDE PARTIJ, OVER DE GECONSOLIDEERDE VERKLARING VAN NIET-FINANCIËLE PRESTATIES DIE IN HET BEHEERSVERSLAG VAN DE GROEP IS OPGENOMEN

Boekjaar afgesloten op 31 december 2018

Aan de aandeelhouders,

In onze hoedanigheid van rekeningcommissaris van AXA nv. (hierna "de entiteit") aangewezen als onafhankelijke derde partij, geaccrediteerd door COFRAC onder het nummer 3-1060 rev. 2 (reikwijdte van de accreditatie beschikbaar op de website www.cofrac.fr), presenteren wij u hierbij ons verslag over de geconsolideerde verklaring van de niet-financiële prestaties voor het boekjaar eindigend op 31 december 2018 (hierna "de Verklaring" genoemd), gepresenteerd in het beheersverslag van de groep overeenkomstig de wettelijke en reglementaire bepalingen van de artikelen L. 225-102-1, R. 225-105 en R. 225-105-1 van het Franse Wetboek van Koophandel.

Verantwoordelijkheid van de entiteit

Het is de verantwoordelijkheid van de Raad van Bestuur om een Verklaring op te stellen in overeenstemming met de wettelijke en reglementaire bepalingen, met inbegrip van een presentatie van het bedrijfsmodel, een beschrijving van de belangrijkste niet-financiële risico's, een presentatie van de toegepaste beleidslijnen met betrekking tot deze risico's en de resultaten van deze beleidslijnen, inclusief de belangrijkste prestatie-indicatoren.

De Verklaring werd opgesteld door de procedures van de entiteit toe te passen (hierna het "Referentiejader" genoemd), waarvan de materiële elementen op verzoek verkrijgbaar zijn op de maatschappelijke zetel van de onderneming.

Onafhankelijkheid en kwaliteitscontrole

Onze onafhankelijkheid wordt bepaald door de bepalingen van artikel L. 822-11-3 van het Franse Wetboek van Koophandel en de professionele gedragscode. Daarnaast hebben we een kwaliteitscontrolesysteem ingevoerd dat gedocumenteerde beleidslijnen en procedures omvat om de naleving van ethische regels, professionele doctrine en toepasselijke wettelijke en regelgevende teksten te waarborgen.

Verantwoordelijkheid van de rekeningcommissaris aangewezen als onafhankelijke derde partij

Het is onze verantwoordelijkheid om op basis van onze werkzaamheden een met redenen omkleed advies op te stellen waarin een gematigde zekerheid wordt gegeven over:

- de conformiteit van de Verklaring met de bepalingen van artikel R. 225-105 van het Franse Wetboek van Koophandel;
- de oprechtheid van de verstrekte informatie in overeenstemming met 3° van I en II van artikel R. 225-105 van het Franse Wetboek van Koophandel, namelijk de resultaten van de beleidslijnen, met inbegrip van de belangrijkste prestatie-indicatoren, en de acties met betrekking tot de belangrijkste risico's, hierna de "Informatie" genoemd.

Het is echter niet aan ons om ons uit te spreken over:

- de naleving door de entiteit van andere toepasselijke wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen, met name met betrekking tot het vigilance plan en de bestrijding van corruptie en belastingontduiking;
- de conformiteit van de producten en diensten met de geldende regelgeving.

Aard en omvang van de werkzaamheden

Onze hieronder beschreven werkzaamheden werden uitgevoerd in overeenstemming met de bepalingen van de artikelen A. 225-1 e.v. van het Franse Wetboek van Koophandel waarin de voorwaarden zijn vastgelegd waaronder de onafhankelijke derde partij haar opdracht uitvoert en in overeenstemming met de professionele doctrine van de "Compagnie nationale des commissaires aux comptes" met betrekking tot deze interventie en met de internationale standaard ISAE 3000 - *Assurance engagements other than audits or reviews of historical financial information.*

Wij hebben werkzaamheden uitgevoerd die ons in staat stellen om de conformiteit van de Verklaring met de wettelijke bepalingen en de oprechtheid van de Informatie te beoordelen:

- wij hebben kennis genomen van de activiteiten van alle ondernemingen die deel uitmaken van de consolidatiekring, de voorstelling van de belangrijkste sociale en milieurisico's verbonden aan deze activiteit en de gevolgen ervan voor de eerbiediging van de mensenrechten en de strijd tegen corruptie en belastingontduiking, alsook de daaruit voortvloeiende beleidslijnen en de resultaten daarvan;
- we hebben de relevantie, volledigheid, betrouwbaarheid, neutraliteit en begrijpelijkheid van het Referentiekader beoordeeld, rekening houdend, waar van toepassing, met de beste praktijken in de sector;
- wij hebben geverifieerd dat de Verklaring betrekking heeft op elke categorie van informatie zoals bedoeld in artikel III van artikel L. 225-102-1 op sociaal en milieugebied, alsook op de eerbiediging van de mensenrechten en de strijd tegen corruptie en belastingontduiking;
- wij hebben nagegaan of de Verklaring het bedrijfsmodel en de belangrijkste risico's met betrekking tot de activiteiten van alle entiteiten die binnen de consolidatiekring vallen bevat, met inbegrip van, waar relevant en evenredig, de risico's die voortvloeien uit de zakelijke relaties, producten of diensten, alsmede het beleid, de acties en de resultaten, met inbegrip van de belangrijkste prestatie-indicatoren;

- wij hebben, voor zover relevant voor de belangrijkste risico's of het gepresenteerde beleid, geverifieerd of de Verklaring de in artikel R. 225-105, tweede alinea, bedoelde informatie bevat;
- we hebben het proces van selectie en validatie van de belangrijkste risico's beoordeeld;
- wij hebben navraag gedaan naar het bestaan van interne controle- en risicobeheerprocedures die door de entiteit worden toegepast;
- wij hebben de consistentie van de geselecteerde resultaten en belangrijkste prestatie-indicatoren beoordeeld met betrekking tot de belangrijkste risico's en het gepresenteerde beleid;
- wij hebben geverifieerd of de Verklaring betrekking heeft op de geconsolideerde reikwijdte, d.w.z. alle ondernemingen die overeenkomstig artikel L. 233-16 in de consolidatiekring zijn opgenomen, met inachtneming van de in de Verklaring vermelde limieten;
- wij hebben het door de entiteit ingevoerde verzamelproces beoordeeld om de volledigheid en nauwkeurigheid van de Informatie te waarborgen;
- we hebben de belangrijkste prestatie-indicatoren en andere kwantitatieve resultaten geïmplementeerd die we als de belangrijkste beschouwden en die in de bijlage zijn opgenomen:
    - analytische procedures die bestaan in het controleren van de correcte consolidatie van de verzamelde gegevens en de consistentie van hun evolutie;
    - gedetailleerde tests op basis van steekproeven, bestaande uit het controleren van de correcte toepassing van definities en procedures en het in overeenstemming brengen van de gegevens met de bewijsstukken. Dit werk werd uitgevoerd bij een selectie van bijdragende entiteiten, namelijk AXA Belgium, AXA Bank Belgium, AXA France VIE, AXA France IARD, AXA Partners Holding S.A., 1001 Vies Habitat, AXA Investment Managers Paris, AXA Konzern AG, AXA Business Services, AXA Insurance dac, AXA Assicurazioni, AXA ITALIA Servizi S.c.p.A., AXA MPS Ass.Vita S.p.A., AXA MPS Ass. Danni S.p.A., AXA Partners CLP Operaciones S. de R.L. de C.V., AXA Assistance Mexico S.A. de C.V., AXA Seguros S.A. de C.V., AXA Assurance Maroc, AXA France IARD Maroc, AXA France Vie Maroc, Philippine AXA Life Insurance Corporation, Charter Ping An Insurance Corp, AXA Versicherungen AG en AXA Services Switzerland AG, en dekken tussen 18% en 77% van de geconsolideerde gegevens van de belangrijkste prestatie-indicatoren en resultaten geselecteerd voor deze tests;
- we hebben documentaire bronnen geraadpleegd en gesprekken gehouden om de kwalitatieve informatie (acties en resultaten) te bevestigen die we het belangrijkst vonden en waarvan de lijst in de bijlage is opgenomen;
- wij hebben de algemene consistentie van de Verklaring beoordeeld met onze kennis van alle bedrijven die onder de consolidatiekring vallen.

Wij zijn van mening dat het werk dat wij op basis van ons professionele oordeel hebben verricht, ons in staat stelt een gematigde conclusie te trekken; een hogere mate van zekerheid zou uitgebreidere controlewerkzaamheden hebben gevergd.

Middelen en hulpbronnen

Voor ons werk, dat plaatsvond tussen september 2018 en Maart 2019, hebben 10 personen zich ingezet over een totale interventieperiode van ongeveer 8 weken.

Om ons te helpen bij de uitvoering van ons werk hebben we een beroep gedaan op onze specialisten op het gebied van duurzame ontwikkeling en maatschappelijke verantwoordelijkheid. We hebben een vijftiental gesprekken gevoerd met de personen die verantwoordelijk zijn voor het opstellen van de Verklaring, met name met de afdelingen Public Affairs en Corporate Responsibility, Risk Management, Compliance, Tax, Legal, Purchasing en Human Resources.

Conclusie

Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen onjuistheden van materieel belang vastgesteld die twijfel doen rijzen over het feit dat de verklaring van niet-financiële prestaties in overeenstemming is met de van toepassing zijnde wettelijke bepalingen en dat de Informatie over het geheel genomen getrouw wordt gepresenteerd in overeenstemming met het Referentiekader.

Commentaar

Zonder afbreuk te doen aan bovenstaande conclusie en overeenkomstig de bepalingen van artikel A.225-3 van het Franse Wetboek van Koophandel, maken wij de volgende opmerkingen:

- Voor een aantal van de belangrijkste risico's, waaronder de niet-naleving door leveranciers van de principes van de Internationale Arbeidsorganisatie en de niet-naleving van de wettelijke voorschriften inzake consumentenbescherming, is de entiteit nog niet in staat om belangrijke prestatie-indicatoren te presenteren (zie paragraaf "Rapportagemethodologie en -reikwijdte: "Bedrijfsvoering" vande Verklaring);
- Aangezien de entiteit XL 6% van de werknemers van de Groep vertegenwoordigt, wordt ze niet systematisch opgenomen in de consolidatie van bepaalde indicatoren gezien de integratiedatum van het vierde kwartaal van 2018 (zie de paragrafen "Rapportagemethodologie en -reikwijdte" en "AXA XL" van de Verklaring).

Neuilly-sur-Seine, 11 maart 2019

Eén van de rekeningcommissarissen

PricewaterhouseCoopers Audit

Xavier Crépon
Vennoot

Sylvain Lambert
Vennoot van de afdeling Duurzame Ontwikkeling

Bijlage: Lijst met informatie die wij het belangrijkste achten

Kwantitatieve informatie (waaronder belangrijke prestatie-indicatoren):

- Milieu: energieverbruik, afstand afgelegd door zakenreizen en wagenpark, CO2-uitstoot per toepassingsgebied, waterverbruik, kantoor- en marketingpapierverbruik, afvalproductie, "groene" investeringen;
- Human resources: personeelsbestand en verdeling, aantal externe rekruteringen, aantal opzeggingen, aantal ontslagen, jaarlijkse brutoloon (vast en variabel), aantal trainingsdagen, verzuimpercentage;
- Mensenrechten: aantal opkomende klanten, aantal entiteiten dat zich gehouden heeft aan bindende bedrijfsregels;
- Sociaal: aantal adviespanels van belanghebbenden, gelddonaties voor gemeenschapsinvesteringsprojecten, aantal werknemers dat heeft deelgenomen aan vrijwilligerswerk, totale uren die zijn bijgedragen aan vrijwilligerswerk;
- Corruptie en belastingontduiking: de belastinglast van de geconsolideerde jaarrekening.

Kwalitatieve informatie (acties en resultaten):

- Milieu: informatie met betrekking tot milieu en klimaatverandering;
- Human resources: informatie met betrekking tot werknemersrelaties en werkomstandigheden, leeromgeving en competentiemanagement, diversiteit en inclusie;
- Mensenrechten: informatie over vrouwen in verzekeringen, opkomende klanten, parametrische verzekeringen, zakelijk gedrag, verantwoord gebruik van gegevens, verantwoorde inkoop;
- Sociaal: informatie met betrekking tot de Duurzame Ontwikkelingsdoelen, dialoog met belanghebbenden, zakelijke filantropie en engagement;
- Corruptie en belastingontduiking: informatie over corruptie en belastingbeleid.

7.6 Vigilance Plan

De AXA Groep zet zich in voor de bevordering en bescherming van internationaal erkende mensenrechten, fundamentele vrijheden, gezondheid en veiligheid en het milieu bij de uitoefening van haar activiteiten.

Om aan de eisen van de Franse [(1)3], wetgeving te voldoen, heeft AXA een waakzaamheidsplan (het "**Vigilance Plan**") aangenomen dat de vaststelling en uitvoering van maatregelen beschrijft om ernstige schendingen van de mensenrechten en het milieu op te sporen en te voorkomen, en een verslag omvat over de uitvoering ervan in 2018.

TOEPASSINGSGEBIED VAN HET VIGILANCE PLAN

Het Vigilance Plan is van toepassing op de bedrijven van de AXA Groep en hun respectieve activiteiten, met inbegrip van activiteiten en transacties binnen de Groep, alsook op alle medewerkers van AXA wereldwijd.

Het beschrijft de leidende principes en beleidslijnen van de Groep om ervoor te zorgen dat de bedrijven die er deel van uitmaken en hun medewerkers een gemeenschappelijke visie hebben op de mensenrechten- en milieubeschermingsnormen van de AXA Groep en dienovereenkomstig kunnen handelen.

Het Vigilance Plan heeft betrekking op de activiteiten van dienstverleners en leveranciers van bedrijven van de AXA Groep waarmee de Groep een gevestigde commerciële relatie heeft.

De AXA Groep heeft geanalyseerd hoe haar activiteiten en werkzaamheden, zoals bij wet vastgelegd, het milieu en de mensenrechten kunnen beïnvloeden, om ervoor te zorgen dat elk potentieel risico wordt gedekt door een beleid van de AXA Groep; opgemerkt moet dat, volgens AXA en in overeenstemming met de principes van de Verenigde Naties, de definitie van mensenrechten fundamentele vrijheden, gezondheid en veiligheid omvat.

Identificatie en beoordeling van mensenrechten- en milieurisico's

De AXA Groep is van mening dat haar activiteiten geen grote of ernstige risico's op mensenrechtenschendingen met zich meebrengen. Zij kan echter wel *directe* en *indirecte* gevolgen hebben voor de mensenrechten van haar medewerkers en klanten, maar ook mogelijke *indirecte* gevolgen voor de mensenrechten van anderen via haar relaties met professionele klanten of haar investeringen in bedrijven die actief zijn in sectoren en/of landen met een verhoogd risico op mensenrechtenschendingen.

[3(1)] Wet nr. 2017-399 van 27 maart 2017 betreffende de waakzaamheidsplicht van moedermaatschappijen en opdrachtgevende ondernemingen en artikel L. 225-102-4 van het Franse Wetboek van Koophandel.

Als gevolg hiervan heeft de AXA Groep, met de steun van KPMG, een risicobeoordeling van de mensenrechten ontwikkeld om de meest relevante risico's te identificeren waarmee rekening moet worden gehouden bij de uitvoering van haar activiteiten. Deze werden geïdentificeerd als risico's voor de principes van gelijkheid voor de wet en non-discriminatie (ten aanzien van minderheden), het ontbreken van iedere vorm van gedwongen of verplichte arbeid, de bescherming van de rechten van het kind, de vrijheid van vereniging, collectieve onderhandelingen, het recht op rechtvaardige en gunstige arbeidsvoorwaarden, de vrijheid en veiligheid van de persoon, het recht op gezondheid en een adequate levensstandaard en het recht op eerbiediging van het privéleven.

De directe activiteiten van AXA, gericht op financiële dienstverlening, hebben geen grote impact op het milieu. AXA's milieurapportage- en -managementprocessen zijn gericht op energie-, water- en papierverbruik en de daarmee samenhangende CO2-uitstoot. Het wereldwijde milieurapportageproces van AXA, dat wordt gecontroleerd door een onafhankelijke derde partij, stelt AXA in staat om de impact op het milieu te beoordelen en de milieurisico's van haar activiteiten te identificeren.

Zie , voor meer informatie over het milieurapportageproces van AXA, sectie 7.3 "Milieu en klimaatverandering - Operaties (intern milieubeheer) - Milieurapportageproces en verificatie" van dit jaarverslag.

Als belegger heeft AXA actief een algemeen RI-beleid geïmplementeerd, beschikbaar op de website van de Groep (www.axa.com), en heeft ze een analytisch kader opgezet om mogelijke indirecte effecten op mensenrechten en het milieu te identificeren. Voor meer informatie over het beleggingsbeleid van AXA, zie sectie 7.3 "Milieu en klimaatverandering - Beleggingen" van dit jaarverslag.

Als zakenpartner heeft AXA processen in het leven geroepen om de risico's van mensenrechtenschendingen en milieuovertredingen te identificeren en te beoordelen door middel van het gebruik van leveranciers en dienstverleners. AXA heeft voor haar inkoopactiviteiten een risico- en batenschema opgesteld, onderverdeeld in thema's (sociaal, milieu, eindverbruik, toeleveringsketen, commerciële integriteit), waardoor de inkoop- en CR-teams van de Groep de risico's kunnen identificeren en de effecten ervan kunnen analyseren. De risico's die verbonden zijn aan de belangrijkste dienstverleners en leveranciers die behoren tot de categorieën van middelgrote of grote risico's worden ten minste om de twee jaar geïdentificeerd en beoordeeld met behulp van een specifieke tool (EcoVadis).

BESCHERMING VAN DE MENSENRECHTEN EN HET MILIEU

AXA's mensenrechtenbescherming en -beleid

Het mensenrechtenbeleid van AXA (het "mensenrechtenbeleid"), beschikbaar op de website van de AXA Groep, is gericht op het voorkomen van mensenrechtenschendingen en weerspiegelt het engagement van de AXA Groep betreffende de naleving van de algemene en sectorale internationale normen zoals het Global Compact, de Principles for Responsible Investment en de Principles for Responsible Insurance van de Verenigde Naties. Het mensenrechtenbeleid beschrijft de verplichtingen van AXA als werkgever en

verantwoordelijke zakenpartner, maar ook als verzekeraar en belegger, en hoe de bescherming van de mensenrechten in het hart van haar activiteiten staat.

Bescherming van de mensenrechten van medewerkers

AXA verbindt zich ertoe de mensenrechten van haar medewerkers te beschermen, inclusief de principes van vrijheid van vereniging, het recht op eerlijke en gunstige arbeidsomstandigheden en non-discriminatie door:

- de professionele gedragscode van de AXA, beschikbaar op de website van de Groep, waarvan de naleving in hun activiteiten elk jaar door de medewerkers moet worden gecertificeerd;
- de promotie van de 10 leidende principes van het Global Compact van de Verenigde Naties, waarvan de principes 1 en 2 betrekking hebben op mensenrechten en de principes 3 tot en met 6 op arbeidsrechtelijke normen, evenals de aanmoediging van het melden van schendingen die in strijd zijn met de conformiteitsregels;
- de vaststelling van ambitieuze doelstellingen en initiatieven op het gebied van diversiteit en inclusie (D&I).

Voor meer informatie over sociale relaties en collectieve onderhandelingen bij AXA, zie sectie 7.2 "Sociale informatie - Relatie met medewerkers en arbeidsomstandigheden - Een solide en continue sociale dialoog" van dit jaarverslag.

Bescherming van de gezondheid en veiligheid van de medewerkers

De AXA Groep heeft beveiligingsrichtlijnen geïmplementeerd waarvan de naleving op het gebied van fysieke beveiliging, gezondheid en veiligheid door de entiteiten van de Groep moet worden gecertificeerd. Deze richtlijnen definiëren de processen voor het identificeren van lokale gezondheids- en veiligheidsvereisten, het rapporteren van gezondheids- en veiligheidskwesties en het raadplegen en trainen van AXA-medewerkers.

Voor meer details, zie sectie 7.2 "Sociale informatie - Relatie met medewerkers en arbeidsomstandigheden - Procedures m.b.t. gezondheid en veiligheid op het werk" van dit jaarverslag.

Bescherming van de persoonsgegevens

De AXA Groep verbindt zich er ook toe om informatie met betrekking tot een geïdentificeerde of identificeerbare persoon (de "Persoonsgegevens") verantwoordelijk te gebruiken en de privacy van haar medewerkers en klanten te beschermen, om een verantwoordelijke, transparante en ethische verwerking van Persoonsgegevens te waarborgen in overeenstemming met de toepasselijke wetgeving inzake de bescherming van Persoonsgegevens. De Verklaring betreffende de privacy van Persoonsgegevens, die alle beleidslijnen van de Groep met betrekking tot de bescherming van Persoonsgegevens omvat, met inbegrip van het feit dat de AXA Groep zich ertoe verbindt de Persoonsgegevens van haar klanten niet te verkopen, is beschikbaar op de website van de AXA Groep.

AXA was de eerste verzekeringsgroep die interne bedrijfsregels voor de bescherming van Persoonsgegevens (*Binding Corporate Rules*) heeft vastgesteld, die beschikbaar zijn op de website van de AXA Groep en waarin de principes en acties (opleidingen, bestuur, verantwoordelijkheden) voor de bescherming van gegevens en een verantwoorde gegevensoverdracht zijn vastgelegd. De *Binding Corporate Rules*, die zijn goedgekeurd door de Europese gegevensbeschermingsautoriteiten, vormen een internationaal erkend contractueel instrument voor de verwerking van Persoonsgegevens van klanten, medewerkers en andere stakeholders die door multinationale ondernemingen zoals AXA in het kader van hun activiteiten zijn verkregen.

Naast haar positie van *leader* op het gebied van Persoonsgegevens beschikt AXA sinds 2015 over een adviescomité van onafhankelijke deskundigen die tot doel heeft de Groep inzicht te geven in de strategie en het bestuur op dit gebied. Dit comité houdt zich bezig met overheidsbeleid, wetgeving en ethische kwesties in verband met Persoonsgegevens, de interactie tussen technologie en Persoonsgegevens en de *marketing*- en operationele aspecten van Persoonsgegevens, inclusief het gebruik ervan door de verzekeringssector, en helpt AXA een standpunt in te nemen in het publieke debat over dit onderwerp.

Ten slotte heeft de AXA Groep zich van 2016 tot 2018 volledig ingezet voor de naleving van de Algemene Verordening Gegevensbescherming ("GDPR") door middel van ongeveer 30 specifieke projecten binnen de AXA Groep, waarbij meer dan 300 personen en entiteiten in 16 landen betrokken waren. De AXA Groep onthaalde de nieuwe Europese verordening met open armen, die in lijn lag met haar eerdere verbintenissen aan haar stakeholders.

Meer informatie vindt u in sectie 7.5 Bedrijfsvoering - Verantwoord gebruik van gegevens en gegevensbescherming - Gegevensbescherming".

Integratie van mensenrechten in het bedrijfsproces

Als verzekeraar streeft AXA ernaar om criteria op het gebied van milieu, maatschappij en bestuur (ESG) (met inbegrip van de mensenrechten) te integreren in haar verzekeringsprocessen, in overeenstemming met AXA's verbintenis ten aanzien van de Principles of Responsible Insurance van de Verenigde Naties. Bovendien worden in de onderschrijvingsrichtlijnen de verboden activiteiten gedefinieerd en de verzekeringspolissen van AXA opgenomen die de verzekeringsactiviteiten in sectoren met een hoog risico, die direct of indirect verband kunnen houden met mensenrechten, reguleren.

AXA streeft ernaar de rechten van haar klanten te verdedigen en tegelijkertijd de negatieve gevolgen van de levering van verzekeringsproducten en -diensten aan haar professionele klanten te voorkomen of te beperken, door:

- voor een eerlijke behandeling van alle klanten te zorgen;
- producten en diensten aan te bieden die sociale uitsluiting helpen verminderen en verzekerden in staat stellen positieve gezondheids- en veiligheidsresultaten te bereiken;

- klanten de middelen te verschaffen om zich uit te drukken en om eventuele geschillen met bedrijven van de AXA Groep op te lossen, in het bijzonder door middel van specifieke klachtdiensten.

Zie, voor meer details over de integratie van de ESG-criteria in producten en diensten, de secties 7.3 "Milieu en klimaatverandering - Beleggingen" en 7.4 "Inclusieve verzekering - Maatschappelijke vraagstukken in verband met de economische activiteit" van dit jaarverslag.

Zie, voor meer informatie over de bescherming van de mensenrechten in het kader van de beleggingen van AXA, de sectie 7.3 "Milieu en klimaatverandering - Beleggngen" van dit jaarverslag.

Milieubescherming en de strategie van AXA

Het milieubeleid van de AXA Greup, beschikbaar op de website, beschrijft de belangrijkste acties om de directe en indirecte milieueffecten van AXA te verminderen.

Met name in 2013 kwamen de ambitieuze milieudoelstellingen van AXA voor tegen 2020 centraal te staan in de strategie van AXA, waarbij een bijzondere aandacht is weggelegd voor de vermindering van de koolstofuitstoot, een van de belangrijkste veroorzakers van de klimaatverandering.

AXA streeft er ook naar haar *indirecte* impact op het milieu tot een minimum te beperken door haar klanten verzekerings- en beleggingsoplossingen aan te bieden die milieuvriendelijk gedrag bevorderen.

Een deel van het onroerend erfgoed van AXA is BREEAM-, LEED-, HQE-gecertificeerd. Voor meer details over de certificeringen van AXA verwijzen wij u naar sectie 7.3 "Milieu en klimaatverandering - Operaties (intern milieubeheer) - Milieuprestaties 2018 - Energieverbruik" van dit jaarverslag.

Meer details over de strategie, het beleid, de doelstellingen en de resultaten, vindt u in sectie 7.3 "Milieu en klimaatverandering - Beleggingen" van dit jaarverslag.

Activiteiten op het gebied van verantwoord beleggen

Als belegger streeft AXA ernaar om de ESG-criteria te integreren in haar beleggingsstrategie. In overeenstemming met het algemeen RI-beleid dat beschikbaar is op de website van de AXA Groep, heeft de groep vijf sectorale beleidslijnen opgesteld om de uitdagingen aan te pakken die voortvloeien uit beleggingen in sectoren die vanuit een ESG-perspectief bijzonder gevoelig liggen. Deze richtlijnen hebben zowel betrekking op mensenrechten als op milieuoverwegingen (zoals controversiële wapens, tabak, de winning van kolen, palmolieproductie) en zijn onderworpen aan een jaarlijkse certificeringsprocedure door de entiteiten van de Groep.

Voor meer informatie over het bestuurskader, het beleid, de doelstellingen en de resultaten van AXA op het gebied van verantwoord beleggen, zie sectie 7.3 "Milieu en klimaatverandering - Beleggingen" van dit jaarverslag.

Activiteiten op het gebied van verantwoorde inkopen

Als zakenpartner maakt AXA gebruik van dienstverleners en leveranciers, waaronder een verscheidenheid aan professionele diensten en adviesbureaus, maar ook bedrijven die technische en onderhoudsdiensten verlenen.

De AXA Groep zorgt ervoor dat ze samenwerkt met dienstverleners en leveranciers die voldoen aan AXA's normen betreffende het respect voor mensenrechten en het milieu. Zie, voor meer informatie, sectie 7.5 "Bedrijfsvoering - Verantwoord inkopen" van dit jaarverslag.

KLOKKENLUIDERSPROCEDURE

De huidige klokkenluidersprocedure stelt alle stakeholders (medewerkers, zakenpartners, enz.) in staat om hun twijfels onverwijld te delen en/of elke praktijk, actie of gedrag dat zij ongepast, onwettig of onethisch vinden, te melden. Meldingen kunnen binnen de betreffende entiteit worden gedaan, maar ook rechtstreeks aan de Groep. Sinds 2017 beschikt de Groep over een speciale elektronische mailbox (speak-up@axa.com), ontworpen om meldingen te ontvangen uit alle geografische gebieden waar de Groep actief is, ongeacht de stakeholders en zonder beperking.

De AXA Groep onderzoekt alle ontvangen meldingen, om het meest geschikte antwoord te geven (interventie van de juiste actoren, inzet van onmiddellijke corrigerende maatregelen en/of beschermende maatregelen, onderzoek, enz.). De verwerking van meldingen verloopt volgens een strikt en onafhankelijk proces, waarbij de belangrijkste stakeholders bij het Vigilance Plan kunnen worden betrokken. De identiteit van de initiatiefnemer van de melding wordt vertrouwelijk behandeld en zonder zijn toestemming (behalve aan de gerechtelijke autoriteiten) mag geen informatie worden medegedeeld die zijn identiteit kan onthullen. Bovendien verbiedt AXA vergeldingsmaatregelen tegen medewerkers die te goeder trouw een melding hebben gedaan en/of hebben deelgenomen aan de vaststelling van de feiten waarop de melding is gebaseerd door het verstrekken van bewijsmateriaal.

Elk bedrijf van de AXA Groep is verplicht om interne regels en een klokkenluidersbeleid te definiëren in overeenstemming met de lokale wet- en regelgeving. In 2018 heeft de Groep, na afweging of haar medewerkers voldoende werden aangemoedigd om eventuele abnormale praktijken te melden, actieplannen opgesteld om de communicatie rond deze procedure te versterken. Deze actieplannen zullen vanaf het tweede kwartaal van 2019 in alle entiteiten van de Groep worden uitgevoerd.

DEELNAME VAN DE STAKEHOLDERS

Het is belangrijk voor AXA om het Vigilance Plan te bespreken met de werknemersvertegenwoordigers van de Groep in Frankrijk en om de dialoog over het Plan voort te zetten met haar medewerkers, aandeelhouders, beleggers, zakenpartners, maar ook met openbare instellingen, internationale organisaties en het maatschappelijk middenveld in het algemeen.

Voor meer informatie over de door AXA uitgevoerde stakeholderdialoog, zie sectie 7.1 "Algemene informatie - Bestuur en dialoog met de stakeholders" van dit jaarverslag.

OPVOLGING VAN HET VIGILANCE PLAN

De AXA Groep zorgt voor de implementatie van alle beleidslijnen en procedures die in dit Vigilance Plan zijn beschreven via een netwerk van gespecialiseerde professionals, met name op het gebied van compliance, vertrouwelijkheid van gegevens, maatschappelijk verantwoord ondernemen en beveiliging.

VERSLAG OVER DE EFFECTIEVE UITVOERING VAN HET VIGILANCE PLAN

In 2018 zijn verschillende werkgroepen, bestaande uit vertegenwoordigers van de teams van de centrale juridische afdeling, de HR-afdeling, de afdeling Corporate Responsibility, de Inkoopafdeling, de afdeling Compliance en de afdeling Risicomanagement, niet alleen betrokken bij de herziening van het Vigilance Plan, maar ook bij de effectieve uitvoering ervan.

Rapportageproces

Een van de eerste stappen in de uitvoering van het Vigilance Plan was de presentatie aan de entiteiten van de Groep, gevestigd in Frankrijk of in het buitenland, van de nieuwe Franse regelgeving met betrekking tot de waakzaamheidsplicht van moedermaatschappijen en opdrachtgevende ondernemingen, evenals de sancties die worden opgelegd bij niet-naleving van de wettelijke verplichtingen die daaruit voortvloeien.

Om het Vigilance Plan van de Groep zo breed mogelijk te verspreiden en de verschillende stakeholders bewust te maken van de volledige inhoud ervan, is bovendien een rapportageproces opgezet voor de entiteiten van de Groep. De entiteiten werd daarom verzocht kennis te nemen van het Vigilance Plan, de bepalingen ervan te bespreken met hun lokale Corporate Responsibility & Compliance managers en hun eventuele opmerkingen over het plan te rapporteren, evenals eventuele moeilijkheden waarop ze zouden kunnen anticiperen en/of die ze zouden kunnen ondervinden bij de uitvoering ervan.

Dit rapportageproces heeft de entiteiten van de Groep in staat gesteld om een interne risicobeoordeling uit te voeren en de gebieden te identificeren die voor verbetering vatbaar zijn voor de implementatie van het Vigilance Plan op hun niveau. Op groepsniveau hebben de conclusies van deze *rapportering* het mogelijk gemaakt om enkele minderheidsentiteiten te identificeren waarvan de interne praktijken en het interne beleid op bepaalde specifieke punten niet strikt in overeenstemming waren met de bepalingen van het Vigilance Plan. Om deze situatie te verhelpen, hebben de betrokken entiteiten, in overleg met de Groep, passende corrigerende maatregelen vastgesteld die lokaal moeten worden uitgevoerd, zoals: de invoering van een mensenrechten- en milieuauditsysteem voor lokale dienstverleners, de opname van clausules inzake corporate responsibility in bepaalde commerciële contracten, of de wijziging van het lokale klokkenluidersbeleid om de mensenrechten en/of het milieu te beschermen.

Klokkenluidersprocedure

Op het niveau van de entiteit zijn de meeste klokkenluidersprocedures van toepassing op ernstige financiële, bancaire en boekhoudkundige inbreuken, de strijd tegen corruptie, gegevensdiefstal,

discriminatie, intimidatie op de werkplek, bescherming van de gezondheid en veiligheid op het werk, en meer in het algemeen schendingen van de wetten, voorschriften en normen van de AXA Groep.

In 2018 werden de entiteiten van de Groep eraan herinnerd dat ze verplicht waren om een klokkenluidersprocedure inzake mensenrechten en het milieu op te zetten of om het toepassingsgebied van hun klokkenluidersprocedure uit te breiden in overeenstemming met de lokale regelgeving. Op de datum van dit jaarverslag zijn de entiteiten van de Groep bezig met het aanpassen van de reikwijdte van hun klokkenluidersprocedure om ook het respect voor mensenrechten en het milieu op te nemen.

XL Group

De in 2018 door AXA overgenomen XL Group-entiteiten, die zich nog in de integratiefase bevinden, zijn er in het bijzonder op gericht om binnen een redelijke termijn te voldoen aan de normen van de AXA Groep en meer in het bijzonder aan de bepalingen van het Vigilance Plan. Deze entiteiten werken bijvoorbeeld al aan de implementatie van *due diligence*-processen die hen in staat zullen stellen om dienstverleners en leveranciers te selecteren die voldoen aan de normen van AXA betreffende respect voor de mensenrechten en het milieu, of om hun interne klokkenluidersprocedure te actualiseren in overeenstemming met de normen van de Groep.

Activiteiten op het gebied van verantwoorde inkopen

In 2018 heeft de AXA Groep haar panel van belangrijkste leveranciers geïdentificeerd aan de hand van een analyse van de leveranciersrisico's per categorie van aankoop en volume. De meeste van de belangrijkste leveranciers werden geëvalueerd, met name dankzij het gespecialiseerde evaluatieplatform EcoVadis. Op basis van deze evaluatie heeft de Groep vastgesteld dat zeer weinig van de belangrijkste leveranciers tekortkomingen vertoonden. EcoVadis heeft hen een plan met corrigerende acties toegezonden dat moet worden uitgevoerd. De belangrijkste leveranciers in het panel van de AXA Groep kunnen om de twee jaar worden geëvalueerd met behulp van de EcoVadis-tool.

De AXA Greup blijft zich inzetten om ook deze principes toe te passen en heeft tijdens de laatste EcoVadis-evaluatie een "Gold"-score gekregen.

De meeste in 2018 afgesloten of verlengde contracten omvatten een "corporate responsibility-clausule" of "CR-clausule", die vereist dat de leveranciers van de Groep sociaal en ecologisch verantwoord zijn en voldoen aan de normen van de Internationale Arbeidsorganisatie. Voor meer informatie over de "CR-clausule", zie sectie 7.5 Bedrijfsvoering - Verantwoord inkopen" van dit jaarverslag.

Deelname van de stakeholders

Met het oog op een efficiënte communicatie tussen medewerkers en het *management* en een constructieve sociale dialoog werd het Vigilance Plan in 2018 aan de werknemersvertegenwoordigers voorgelegd. Dankzij de uitwisselingen met de werknemersvertegenwoordigers van de Groep in Frankrijk

en meer in het bijzonder met de Sociale Commissie van de Franse Groepsraad, zijn sommige bepalingen van het Vigilance Plan in het hart van de sociale dialoog geplaatst.

De AXA Groep wenste ook haar Vigilance Plan te delen met de internationale organisatie CARE, waarmee zij al geruime tijd samenwerkt om belangrijke sociale en/of milieukwesties aan te pakken, zoals de beperking van het risico op rampen, klimaatverandering en financiële inclusie, in het bijzonder om gebieden voor verbetering te identificeren.

Voor meer informatie over CARE, zie sectie 7.3 "Milieu en klimaatverandering - Beleggingen - Klimaat en ESG-"sensibilisering" en engagement - Sensibilisering, lidmaatschappen en partnerschappen" van dit jaarverslag.

Contact

WEBSITE

https://www.axabank.be/

E-MAIL

contact@axa.be

VOLG ONS

https://www.axabank.be/nl/jobs

OP DE SOCIALE MEDIA

@AXABankBE

youtube.com/channel/UCnmpNgS6qpWhXQTC1CCpllQ/

facebook.com/AXABankBelgie

linkedin.com/company/axa-bank-belgium

pwc

AXA BANK BELGIUM NV

Verslag van de commissaris aan de algemene vergadering van aandeelhouders over de geconsolideerde jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2018

4 april 2019

pwc

VERSLAG VAN DE COMMISSARIS AAN DE ALGEMENE VERGADERING VAN AANDEELHOUDERS VAN DE VENNOOTSCHAP AXA BANK BELGIUM NV OVER DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING VOOR HET BOEKJAAR AFGESLOTEN OP 31 DECEMBER 2018

In het kader van de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening van AXA Bank Belgium NV (de "Vennootschap") en haar filialen (samen "de Groep"), leggen wij u ons commissarisverslag voor. Dit bevat ons verslag over de geconsolideerde jaarrekening alsook de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen. Dit vormt één geheel en is ondeelbaar.

Wij werden benoemd in onze hoedanigheid van commissaris door de algemene vergadering van 27 april 2017, overeenkomstig het voorstel van de raad van bestuur uitgebracht op aanbeveling van het auditcomité en op voordracht van de ondernemingsraad. Ons mandaat loopt af op de datum van de algemene vergadering die beraadslaagt over de jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2019. Wij hebben de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening van AXA Bank Belgium NV uitgevoerd gedurende 20 opeenvolgende boekjaren.

Verslag over de geconsolideerde jaarrekening

Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de wettelijke controle uitgevoerd van de geconsolideerde jaarrekening van de Groep, die de geconsolideerde balans op 31 december 2018 omvat, alsook de geconsolideerde winst- en verliesrekening, het overzicht van wijzigingen in het geconsolideerd eigen vermogen en het geconsolideerd kasstroomoverzicht over het boekjaar afgesloten op die datum, en de toelichting met de belangrijkste gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen. Deze geconsolideerde jaarrekening vertoont een totaal van de geconsolideerde balans van EUR '000' 26.952.589 en de geconsolideerde winst- en verliesrekening sluit af met een winst van het boekjaar van EUR '000' 44.937.

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van het vermogen en de geconsolideerde financiële toestand van de Groep per 31 december 2018, alsook van zijn geconsolideerde resultaten en van zijn geconsolideerde kasstromen over het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met de *International Financial Reporting Standards* (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

pwc

Basis voor ons oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens de internationale controlestandaarden (ISA's) zoals van toepassing in België. Wij hebben bovendien de internationale controlestandaarden zoals door de IAASB van toepassing verklaard op de boekjaren afgesloten vanaf 31 december 2018 en nog niet goedgekeurd op nationaal niveau toegepast. Onze verantwoordelijkheden op grond van deze standaarden zijn verder beschreven in de sectie "*Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening*" van ons verslag. Wij hebben alle deontologische vereisten die relevant zijn voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening in België nageleefd, met inbegrip van deze met betrekking tot de onafhankelijkheid.

Wij hebben van het bestuursorgaan en van de aangestelden van de Vennootschap de voor onze controle vereiste opheldering en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Kernpunten van de controle

Kernpunten van onze controle betreffen die aangelegenheden die naar ons professioneel oordeel het meest significant waren bij de controle van de geconsolideerde jaarrekening van de huidige verslagperiode. Deze aangelegenheden zijn behandeld in de context van onze controle van de geconsolideerde jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover, en wij verschaffen geen afzonderlijk oordeel over deze aangelegenheden.

Onzekerheid met betrekking tot de inschatting van financiële instrumenten gewaardeerd aan reële waarde

Beschrijving van het kernpunt van de controle

De huidige conjunctuur en lage rente omgeving beïnvloeden de inschatting van de reële waarde van financiële instrumenten van de Groep die worden gewaardeerd aan reële waarde. Details met betrekking tot de waardering van financiële instrumenten op jaareinde 31 december 2018 zijn opgenomen in de Toelichting 5 en 6 bij de geconsolideerde jaarrekening. De van toepassing zijnde waarderingsregels worden beschreven in Toelichting 2 bij de geconsolideerde jaarrekening (hoofdstuk 'Financiële activa en verplichtingen').

Voor bepaalde financiële instrumenten is een genoteerde prijs niet direct beschikbaar om de reële waarde te bepalen. Waarderingstechnieken en -modellen die worden gebruikt om de reële waarde in deze gevallen te bepalen, zijn inherent subjectief en maken gebruik van diverse veronderstellingen wat betreft de prijszetting. Daarenboven kunnen vele factoren de bepaling van de reële waarde beïnvloeden en kunnen ze variëren zowel per type instrument als binnen types van instrumenten. Het gebruik van verschillende waarderingsmethoden en veronderstellingen zou tot significant verschillende inschattingen van reële waarde kunnen leiden. Verder worden aanpassingen van de reële waarde opgenomen op bepaalde posities gewaardeerd aan reële waarde met waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening of in het eigen vermogen. Die aanpassingen worden gedreven door de huidige marktomstandigheden, de evoluties in de parameters inzake kredietrisico, het renteklimaat en de financieringskost, allemaal elementen die een impact hebben op de reële waarde van de financiële instrumenten gewaardeerd aan reële waarde.

De belangrijkste aanpassingen van de reële waarde zijn opgenomen in Toelichting 5.4 en 5.5 bij de geconsolideerde jaarrekening. Aangezien het gebruik van verschillende veronderstellingen zou kunnen leiden tot verschillende inschattingen van reële waarde, beschouwen we dit als een kernpunt van de controle.

Onze auditbenadering met betrekking tot het kernpunt van de controle

Wij hebben een begrip verkregen van de interne controleomgeving met betrekking tot de waardering van financiële instrumenten, inclusief de controles uitgevoerd op de prijzen en het validatieproces van de modellen. We hebben de gepastheid van de methodologie inzake het validatieproces van de modellen beoordeeld met behulp van onze experten inzake waardering en hebben steekproefsgewijs een herberekening uitgevoerd van de waardering aan reële waarde. Dit houdt een evaluatie in, op basis van onze ervaringen met de gangbare praktijken van de markt, van de marktgegevens, de basisgegevens en van de belangrijkste veronderstellingen gebruikt in de modellen ter bepaling van de reële waarde. Op basis van onze procedures komen we tot de bevinding dat de uitkomst van de directie wat betreft de modellen gebruikt voor de reële waarde van bepaalde financiële instrumenten waarvoor een genoteerde prijs niet direct beschikbaar is, binnen een redelijke en aanvaardbare vork van uitkomsten valt. Tenslotte hebben we de volledigheid en nauwkeurigheid van de toelichtingen met betrekking tot de reële waarde van deze financiële instrumenten beoordeeld, om de naleving te beoordelen van de vereisten van toelichting opgenomen in de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie.

Nauwkeurigheid en volledigheid van de uitgestelde belastingen

Beschrijving van het kernpunt van de controle

De Groep heeft significante bedragen aan uitgestelde belastingsvorderingen en –schulden ('uitgestelde belastingen') erkend. De informatie omtrent deze uitgestelde belastingen op 31 december 2018 is opgenomen in de Toelichtingen 6 en 16 bij de geconsolideerde jaarrekening. De toegepaste waarderingsregels worden beschreven in Toelichting 2 van de geconsolideerde jaarrekening (hoofdstuk: 'Belastingen'). Deze uitgestelde belastingen worden enerzijds gedreven door de realiseerbaarheid van de fiscaal overdraagbare verliezen wat afhankelijk is van de realisatie van het strategisch plan. Het gebruik van andere assumpties in het strategisch plan zou andere inschattingen van de toekomstige belastbare inkomens kunnen veroorzaken, wat een effect zou hebben op de inschatting van de uitgestelde belastingsvordering. Anderzijds worden de uitgestelde belastingen gedreven door diverse tijdelijke verschillen tussen IFRS en de lokale fiscale regelgeving. Gegeven de complexiteit van de beoordeling van het aangewezen karakter en de stelselmatige toepassing van de gebruikte methode en de assumpties beschouwen we dit als een kernpunt van de controle.

Onze auditbenadering met betrekking tot het kernpunt van de controle

De directie rechtvaardigt de realiseerbaarheid van uitgestelde belastingsvorderingen uit fiscaal overdraagbare verliezen consistent op basis van een projectie voor 5 jaar. Op basis van de inschatting van de directie hebben wij beoordeeld dat de fiscaal overdraagbare verliezen recupereerbaar zijn binnen 5 jaar (de meeste fiscaal overdraagbare verliezen zullen gerecupereerd worden voor het einde van 2019). Op basis van deze beoordeling is er voldoende ruimte voorhanden (voldoende verwachte winst in de komende 5 jaar) om te concluderen dat het risico op niet-realiseerbaarheid van de uitgestelde belastingsvorderingen beperkt is. Voorts hebben we bijzondere aandacht besteed aan het proces van het identificeren en het nauwkeurig boeken van tijdelijke verschillen tussen IFRS and lokale fiscale regelgeving. Tenslotte hebben we de volledigheid en nauwkeurigheid van de toelichtingen met betrekking tot de uitgestelde belastingen beoordeeld, om de naleving te beoordelen van de vereisten van toelichting opgenomen in de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie.

Kredietrisico en bijzondere waardeverminderingen op leningen en vorderingen

Beschrijving van het kernpunt van de controle

De gepastheid van de bijzondere waardeverminderingen op leningen en vorderingen vereist een belangrijke mate van beoordeling vanwege de directie. Het bepalen van bijzondere waardeverminderingen voor leningen en vorderingen in overeenstemming met IFRS 9 vereist een beoordeling van de 12 maanden of tijdens de looptijd te verwachten kredietverliezen en de beoordeling van een significante toename in het kredietrisico of wanbetaling. Op jaareinde 31 december 2018 is informatie met betrekking tot bijzondere waardeverminderingen voor leningen en vorderingen opgenomen in Toelichting 15 van de jaarrekening, met toepassing van de waarderingsregels zoals beschreven in Toelichting 2 (hoofdstuk: 'Financiële activa en verplichtingen'). De beoordeling van significante toenames in kredietrisico, van wanbetaling met betrekking tot de leningen en de beoordeling van de 12 maanden of tijdens de looptijd te verwachten kredietverliezen maken deel uit van het beoordelingsproces van de Groep en zijn, onder andere, gebaseerde op macro-economische scenario's, kredietrisicomodellen, elementen die op significante toenames in kredietrisico en wanbetalingen wijzen, de financiële toestand van de tegenpartij, de verwachte toekomstige kasstromen of de waarde van het onderpand. Het gebruik van verschillende modelleringstechnieken, scenario's en veronderstellingen zou tot verschillende inschattingen kunnen leiden van bijzondere waardeverminderingen op leningen en vorderingen. Aangezien de leningen en vorderingen het belangrijkste deel uitmaken van de balans van de Groep, en gegeven de gerelateerde onzekerheid met betrekking tot de inschatting van kosten van bijzondere waardeverminderingen en de toenemende complexiteit voortkomend uit het gebruik van modellen beschouwen we dit als een kernpunt van de controle.

Onze auditbenadering met betrekking tot het kernpunt van de controle

Onze controlewerkzaamheden omvatten een beoordeling van het algemeen beheer inzake de processen van leningen en vorderingen en bijzondere waardeverminderingen van de Groep, met inbegrip van de processen met betrekking tot de modellen voor het bepalen van de 12 maanden of tijdens de looptijd te verwachten kredietverliezen. We hebben de opzet en de operationele doeltreffendheid getest van de controles in het proces van de toekenning van leningen en vorderingen, het risicobeheersingsproces en het inschattingsproces voor het bepalen van bijzondere waardeverminderingen.

We hebben de gepastheid van de methodologie voor de validatie van de modellen beoordeeld in samenwerking met onze experts in kredietrisico. Daarnaast hebben we de aflooptest met betrekking tot de Exposure At Default ('EAD'), Probability of Default ('PD') en Loss Given Default ('LGD') beoordeeld. Wat betreft bijzondere waardeverminderingen bepaald op individuele basis hebben we, voor een steekproef van hypotheekleningen een detailnazicht uitgevoerd van door de Groep toegekende leningen. We hebben de veronderstellingen in vraag gesteld onderliggend aan de elementen die op wanbetalingen kunnen wijzen en de kwantificatie inclusief de waardering van het gerelateerde onderpand en de inschatting van recuperatie bij wanbetaling. Deze tests hebben geen significante uitzonderingen aan het licht gebracht. Wat betreft de bijzondere waardeverminderingen voor de 12 maanden of tijdens de looptijd te verwachten kredietverliezen, hebben we de elementen die op significante toenames in kredietrisico wijzen en de macro-economische scenario's in vraag gesteld en hebben we de onderliggende modellen getest inclusief het proces van de Groep inzake de goedkeuring en validatie van modellen. Naar onze mening liggen de door de directie opgenomen bijzondere waardeverminderingen binnen een redelijke vork van uitkomsten in de context van de leningen en vorderingen in het algemeen, en de gerelateerde onzekerheden zoals toegelicht in de geconsolideerde jaarrekening.

Tenslotte hebben we de volledigheid en nauwkeurigheid van de toelichtingen met betrekking tot de bijzondere waardeverminderingen op leningen en vorderingen beoordeeld, alsook of de toelichtingen in overeenstemming zijn met de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie.

Verantwoordelijkheden van de raad van bestuur voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van een geconsolideerde jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met de *International Financial Reporting Standards* (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften, alsook voor de interne beheersing die de raad van bestuur noodzakelijk acht voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

Bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening is de raad van bestuur verantwoordelijk voor het inschatten van de mogelijkheid van de Groep om zijn continuïteit te handhaven, het toelichten, indien van toepassing, van aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de raad van bestuur het voornemen heeft om de Groep te ontbinden of om de bedrijfsactiviteiten te beëindigen, of geen realistisch alternatief heeft dan dit te doen.

pwc

Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening

Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de geconsolideerde jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten; en het uitbrengen van een commissarisverslag waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de ISA's is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat. Afwijkingen kunnen zich voordoen als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen genomen door gebruikers op basis van deze geconsolideerde jaarrekening, beïnvloeden.

Bij de uitvoering van onze controle leven wij het wettelijk, reglementair en normatief kader na dat van toepassing is op de controle van de jaarrekening in België.

Als deel van een controle uitgevoerd overeenkomstig de ISA's, passen wij professionele oordeelsvorming toe en handhaven wij een professioneel-kritische instelling gedurende de controle. We voeren tevens de volgende werkzaamheden uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de geconsolideerde jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten, het bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden die op deze risico's inspelen en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Het risico van het niet detecteren van een van materieel belang zijnde afwijking is groter indien die afwijking het gevolg is van fraude dan indien zij het gevolg is van fouten, omdat bij fraude sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten om transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle, met als doel controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet zijn gericht op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing van de Groep;

- het evalueren van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van de door de raad van bestuur gemaakte schattingen en van de daarop betrekking hebbende toelichtingen;

- het concluderen of de door de raad van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, en het concluderen, op basis van de verkregen controle-informatie, of er een onzekerheid van materieel belang bestaat met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden die significante twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de Groep om zijn continuïteit te handhaven. Indien wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij ertoe gehouden om de aandacht in ons commissarisverslag te vestigen op de daarop betrekking hebbende toelichtingen in de geconsolideerde jaarrekening, of, indien deze toelichtingen inadequaat zijn, om ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van ons commissarisverslag. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de Groep zijn continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de geconsolideerde jaarrekening, en van de vraag of de geconsolideerde jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeeft op een wijze die leidt tot een getrouw beeld;

- het verkrijgen van voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de entiteiten of bedrijfsactiviteiten binnen de Groep gericht op het tot uitdrukking brengen van een oordeel over de geconsolideerde jaarrekening. Wij zijn verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. Wij blijven ongedeeld verantwoordelijk voor ons oordeel.

Wij communiceren met het auditcomité onder meer over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante controlebevindingen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die wij identificeren gedurende onze controle.

Wij verschaffen aan het auditcomité tevens een verklaring dat wij de relevante deontologische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd, en wij communiceren met hen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en, waar van toepassing, over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Uit de aangelegenheden die met het auditcomité zijn gecommuniceerd bepalen wij die zaken die het meest significant waren bij de controle van de geconsolideerde jaarrekening van de huidige verslagperiode, en die derhalve de kernpunten van onze controle uitmaken. Wij beschrijven deze aangelegenheden in ons verslag, tenzij het openbaar maken van deze aangelegenheden is verboden door wet- of regelgeving.

Overige door wet- en regelgeving gestelde eisen

Verantwoordelijkheden van de raad van bestuur

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening.

Verantwoordelijkheden van de commissaris

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm (Herzien in 2018) bij de in België van toepassing zijnde internationale controlestandaarden (ISA's), is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, het jaarverslag van de geconsolideerde jaarrekening te verifiëren, en verslag over deze aangelegenheden uit te brengen.

Aspecten betreffende het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening

Na het uitvoeren van specifieke werkzaamheden op het jaarverslag, zijn wij van oordeel dat dit jaarverslag overeenstemt met de geconsolideerde jaarrekening voor hetzelfde boekjaar, en is dit jaarverslag opgesteld overeenkomstig het artikel 119 van het Wetboek van vennootschappen.

pwc

In de context van onze controle van de geconsolideerde jaarrekening, zijn wij tevens verantwoordelijk voor het overwegen, in het bijzonder op basis van de kennis verkregen tijdens de controle, of het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat, hetzij informatie die onjuist vermeld is of anderszins misleidend is. In het licht van de werkzaamheden die wij hebben uitgevoerd, dienen wij u geen afwijking van materieel belang te melden.

De op grond van artikel 119, §2 van het Wetboek van vennootschappen vereiste niet-financiële informatie werd opgenomen in het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening. De Vennootschap heeft zich bij het opstellen van deze niet-financiële informatie gebaseerd op richtlijn 2014/95/EU van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2014 met betrekking tot de bekendmaking van niet-financiële informatie en informatie inzake diversiteit door bepaalde grote ondernemingen en groepen. AXA Bank Belgium heeft in het jaarverslag verwezen naar de niet-financiële informatie die wordt gepubliceerd op AXA S.A. groepsniveau en heeft additionele informatie toegevoegd op het niveau van AXA Bank Belgium. Overeenkomstig artikel 148, § 1, 5° van het Wetboek van vennootschappen spreken wij ons evenwel *niet* uit over de vraag of deze niet-financiële informatie is opgesteld in overeenstemming met de vermelde richtlijn 2014/95/EU van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2014 met betrekking tot de bekendmaking van niet-financiële informatie en informatie inzake diversiteit door bepaalde grote ondernemingen en groepen.

Vermeldingen betreffende de onafhankelijkheid

- Ons bedrijfsrevisorenkantoor en ons netwerk hebben geen opdrachten verricht die onverenigbaar zijn met de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening en ons bedrijfsrevisorenkantoor is in de loop van ons mandaat onafhankelijk gebleven tegenover de Groep.

- De honoraria voor de bijkomende opdrachten die verenigbaar zijn met de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening bedoeld in artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen werden correct vermeld en uitgesplitst in de toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening.

Andere vermeldingen

- Huidig verslag is consistent met onze aanvullende verklaring aan het auditcomité bedoeld in artikel 11 van de verordening (EU) nr. 537/2014.

Sint-Stevens-Woluwe, 4 april 2019

De commissaris
PwC Bedrijfsrevisoren cvba
Vertegenwoordigd door

Gregory Joos
Bedrijfsrevisor

10		BE 0404.476.835	302	9	EUR		
NAT .	Datum neerlegging	Nr .	Blz .	E .	D .		CONSO 1

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

Naam: AXA BANK BELGIE

Rechtsvorm: Naamloze vennootschap
Adres: Troonplein Nr.: 1 Bus:
Postnummer: 1000 Gemeente: Brussel
Land: België
Rechtspersonenregister (RPR) - Rechtbank van Koophandel van BE 0404 476 835 RPR
Internetadres*: http://www.axabank.be

Ondernemingsnummer BE0404.476.835

Datum 02-04-15 van de neerlegging van de oprichtingsakte OF van het recentste stuk dat de datum van bekendmaking van de oprichtingsakte en van de akte tot statutenwijziging vermeldt .

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING goedgekeurd door de algemene vergadering van 30-04-2020

met betrekking tot het boekjaar dat de periode dekt van 1/01/2019 tot 31/12/2019

Vorig boekjaar van 1/01/2018 tot 31/12/2018

De bedragen van het vorige boekjaar zijn niet identiek met die welke eerder openbaar werden gemaakt.

VOLLEDIGE LIJST met naam, voornamen, beroep, woonplaats (adres, nummer, postnummer en gemeente) en functie in de onderneming, van de BESTUURDERS, ZAAKVOERDERS EN COMMISSARISSEN

Peter Devlies,bestuurder van vennootschappen,Rombout de Dopperestraat 2,B-8200 Sint-Andries (Brugge),bestuurder-directeur,voorzitter van het Directiecomité
Jeroen Ghysel, bestuurder van vennootschappen, Heirweg 73, B-8800 Roeselare, bestuurder-directeur
Emmanuel Vercoustre, bestuurder van vennootschappen, Rue d'Alsace Lorraine 10, B-1050 Bruxelles, bestuurder-directeur
Frank Goossens, bestuurder van vennootschappen, Broechemsesteenweg 117,B-2531 Vremde, bestuurder-directeur
Peter Philippaerts, bestuurder van vennootschappen, Westrodestraat 49, B-1861 Wolvertem, bestuurder-directeur
Marie-Cécile Plessix, Passage Doisy 9, F-75017 Parijs, bestuurder
Patrick Lemoine, bestuurder van vennootschappen, Avenue du roule 38, appartement 66, F-92200 Neuilly sur Seine, bestuurder
Patrick Keusters, bestuurder van vennootschappen, Wanninckhove 26, B-2540 Hove, bestuurder
Philippe Rucheton, bestuurder van vennootschappen, V jircharich 146/5, 110 00 Praag, Tsjechië, bestuurder
Jozef Van In, bestuurder van vennootschappen, Wanninckhove 14, 2540 Hove, bestuurder
Benoît Claveranne, bestuurder van vennootschappen,Place Wagram 5, F-78600 Maisons-Laffitte, bestuurder
Michael Jonker, bestuurder van vennootschappen,Rue du Bois d'en Bas 4, B-1404 Bornival, bestuuder
Pieter Desmedt, bestuurder van vennootschappen, Bleidenhoek 9, B-2570 Duffel, bestuurder-directeur

Zijn gevoegd bij deze jaarrekening:

Totaal aantal neergelegde bladen: 302
Nummers van de secties van het standaardmodel die niet werden neergelegd omdat ze niet dienstig zijn: /

Handtekening (naam en hoedanigheid)

Emmanuel Vercoustre
Deputy CEO & CFO

Handtekening (naam en hoedanigheid)

Peter Devlies
CEO

---

* Facultatieve vermelding .
** Schrappen wat niet van toepassing is .

LIJST VAN DE BESTUURDERS, ZAAKVOERDERS EN COMMISSARISSEN (vervolg van de vorige bladzijde)

Commissaris
PwC, Bedrijfsrevisoren cvba, Lidmaatschapsnummer b00009- 1986, Woluwedal 18, 1932 St.-Stevens-Woluwe,erkend revisor
Vertegenwoordigd door
Gregory Joos (IBR A02025), Woluwedal 18 - 1932 Sint Stevens Woluwe, erkend revisor (sinds 2004)

AXA Bank Belgium

IFRS Geconsolideerde Jaarrekening 2019

Inhoudsopgave

GECONSOLIDEERDE WINST- EN VERLIESREKENING 7
GECONSOLIDEERDE BALANS 11
OVERZICHT VAN WIJZIGINGEN IN HET GECONSOLIDEERD EIGEN VERMOGEN 15
GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT 17
TOELICHTING BIJ DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING 20
1 ALGEMEEN 20
2 GRONDSLAGEN VOOR FINANCIËLE VERSLAGGEVING 20
2.1 CONSOLIDATIEPRINCIPES 20
2.2 FINANCIËLE ACTIVA EN VERPLICHTINGEN 21
2.3 EIGEN VERMOGEN 32
2.4 VERSTREKTE FINANCIËLE WAARBORGEN 32
2.5 COMMISSIEOPBRENGSTEN 32
2.6 OMREKENINGS- EN VALUTAKOERSVERSCHILLEN 33
2.7 VOORWAARDELIJKE RECHTEN EN VERPLICHTINGEN EN VOORZIENINGEN 34
2.8 PERSONEELSVERLONINGEN 34
2.9 WINSTBELASTINGEN 35
2.10 MATERIËLE VASTE ACTIVA 36
2.11 IMMATERIËLE VASTE ACTIVA 37
2.12 OVERIGE ACTIVA EN VERPLICHTINGEN 38
2.13 BIJKOMENDE INFORMATIE 38
3 TOEPASSING VAN IFRS BIJ AXA BANK BELGIUM 39
3.1 WIJZIGING IN DE GRONDSLAGEN VOOR FINANCIËLE VERSLAGGEVING 39
3.2 TOEPASSINGSDATUMS 39
4 RISICOBEHEER 42
4.1 ALGEMEEN 42
4.2 KREDIETRISICO 44
4.3 MARKTRISICO 55
4.4 VALUTARISICO 58
4.5 LIQUIDITEITSRISICO 58
4.6 OPERATIONEEL RISICO 61
4.7 KAPITAALBEHEER 62
5 REËLE WAARDE VAN FINANCIËLE ACTIVA EN VERPLICHTINGEN 67
5.1 REËLE WAARDE VAN RETAILACTIVITEITEN 67
5.2 REËLE WAARDE VAN FINANCIERINGSACTIVITEITEN (TREASURY) 67
5.3 DAG 1-RESULTATEN 74
5.4 TOEPASSING VAN DE CVA EN DVA OP DE DERIVATENPORTEFEUILLE 74
5.5 TOEPASSING VAN DE DVA OP UITGEGEVEN EMTN'S 74
6 GEBRUIK VAN SCHATTINGEN EN BEOORDELINGEN 75

7 BATEN (LASTEN) UIT PROVISIES EN VERGOEDINGEN 76

8 GEREALISEERDE WINSTEN (VERLIEZEN) OP FINANCIËLE ACTIVA EN VERPLICHTINGEN DIE NIET TEGEN REËLE WAARDE WORDEN GEWAARDEERD IN DE WINST- EN VERLIESREKENING 77

9 WINSTEN (VERLIEZEN) OP FINANCIËLE ACTIVA EN VERPLICHTINGEN GEWAARDEERD TEGEN REËLE WAARDE MET VERWERKING VAN WAARDEVERANDERINGEN IN DE WINST- EN VERLIESREKENING 78

10 WINSTEN (VERLIEZEN) UIT ADMINISTRATIEVE VERWERKING VAN AFDEKKINGSTRANSACTIES 79

11 OVERIGE EXPLOITATIEBATEN EN -LASTEN 80

12 OPERATIONELE LEASING 81

13 PERSONEELSLASTEN 82

13.1 SAMENSTELLING VAN DE PERSONEELSUITGAVEN 82

13.2 PENSIOENTOEZEGGINGEN EN ANDERE PRESTATIES 82

13.3 VERLONINGEN IN AANDELEN EN OPTIES 87

14 ALGEMENE EN ADMINISTRATIEVE UITGAVEN 90

15 BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN 91

16 WINSTBELASTING 107

17 GELDMIDDELEN EN ZICHTREKENINGEN BIJ CENTRALE BANKEN 112

18 VOOR HANDELSDOELEINDEN AANGEHOUDEN FINANCIËLE ACTIVA 113

19 FINANCIËLE ACTIVA GEWAARDEERD TEGEN REËLE WAARDE MET VERWERKING VAN WAARDEVERANDERINGEN IN WINST OF VERLIES 114

20 TEGEN REËLE WAARDE GEWAARDEERDE FINANCIËLE ACTIVA MET VERWERKING VAN WAARDEVERANDERINGEN IN DE OVERIGE ONDERDELEN VAN HET TOTAALRESULTAAT (OCI) 115

21 FINANCIËLE ACTIVA TEGEN GEAMORTISEERDE KOSTPRIJS 118

22 DERIVATEN 122

23 MATERIËLE VASTE ACTIVA 136

24 IMMATERIËLE VASTE ACTIVA 137

25 INVESTERINGEN IN DOCHTERONDERNEMINGEN, JOINT VENTURES EN GEASSOCIEERDE DEELNEMINGEN 139

26 OVERIGE ACTIVA 141

27 VOOR HANDELSDOELEINDEN AANGEHOUDEN FINANCIËLE VERPLICHTINGEN 142

28 FINANCIËLE VERPLICHTINGEN DIE ALS GEWAARDEERD TEGEN REËLE WAARDE MET VERWERKING VAN WAARDEVERANDERINGEN IN WINST OF VERLIES WORDEN AANGEWEZEN 143

29 TEGEN GEAMORTISEERDE KOSTPRIJS GEWAARDEERDE FINANCIËLE VERPLICHTINGEN 145

29.1 DEPOSITO'S 145

29.2 ACHTERGESTELDE VERPLICHTINGEN 147

29.3 TLTRO-LENINGEN 148

30 REPO'S EN REVERSE REPO'S 149

31 VOORZIENINGEN 150

32 OVERIGE VERPLICHTINGEN 153

33 SALDERING 154

34 VOORWAARDELIJKE ACTIVA EN VERPLICHTINGEN 158

35 EIGEN VERMOGEN....162
36 WINSTUITKERING EN DIVIDEND PER AANDEEL....163
37 GESEGMENTEERDE INFORMATIE....164
38 TRANSACTIES MET VERBONDEN PARTIJEN....167
39 OVERHEIDSSTEUN EN -SUBSIDIES....170
40 FINANCIËLE RELATIES MET AUDITORS....171
41 BEËINDIGDE BEDRIJFSACTIVITEITEN....172
42 GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM....173

Alle hierna in de Geconsolideerde Jaarrekening opgenomen bedragen luiden in duizenden euro en alle commentaren in miljoenen euro, telkens tenzij anders vermeld.

De cijfers worden gepresenteerd volgens absolute waarden en dienen dus gelezen te worden in functie van de omschrijving in de bijhorende rubriek, behoudens rubrieken waar een onderscheid dient gemaakt te worden tussen winsten (absolute waarde) en verliezen (minteken).

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

Geconsolideerde winst- en verliesrekening in '000 EUR	2019.12	2018.12	Toelichting
VOORTGEZETTE BEDRIJFSACTIVITEITEN			
Financiële en exploitatiebaten en -lasten	306.024	320.315	
Rentebaten	2.000.012	2.096.150	
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden (indien afzonderlijk verwerkt)	1.464.382	1.556.852	
Verplicht tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa voor niet-handelsdoeleinden met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies			
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening (indien afzonderlijk verwerkt)			
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	30.391	32.800	
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	449.344	454.990	
Derivaten, administratieve verwerking van afdekkingstransacties, renterisico	46.925	45.718	
Andere activa			
Op verplichtingen	8.970	5.790	
(Rentelasten)	1.633.159	1.812.761	
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden (indien afzonderlijk verwerkt)	1.335.316	1.520.645	
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening (indien afzonderlijk verwerkt)	40.440	27.333	
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	103.579	119.067	
Derivaten, administratieve verwerking van afdekkingstransacties, renterisico	145.242	132.503	
Andere verplichtingen			
Op Activa	8.581	13.215	
Lasten in verband met aandelenkapitaal terugbetaalbaar op zicht			
Dividenden	900		
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden (indien afzonderlijk verwerkt)			
Verplicht tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa voor niet-handelsdoeleinden met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies			
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	900		
Investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen die anders dan met behulp van de vermogensmutatiemethode administratief zijn verwerkt			
Baten uit provisies en vergoedingen	86.037	90.726	7
(Lasten in verband met provisies en vergoedingen)	86.059	77.250	
Gerealiseerde winsten (verliezen) op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening, netto	40.203	9.213	8
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	7.110	5.774	
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	33.094	3.438	
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs			
Overige			
Winsten (verliezen) op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden, netto	-106.111	-39.931	
Eigen vermogeninstrumenten en daarmee samenhangende derivaten	4.344	-27.271	
Rente-instrumenten en daarmee samenhangende derivaten	-126.438	-10.658	
Valutahandel	15.984	-2.002	
Kredietrisico-instrumenten en daarmee samenhangende derivaten			
Grondstoffen en daarmee samenhangende derivaten			
Andere (inclusief hybride derivaten)			
Winsten of (-) verliezen op verplicht tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa voor niet-handelsdoeleinden met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies, netto			
Winsten (verliezen) op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening, netto	-6.511	27.921	9
Winsten (verliezen) uit administratieve verwerking van afdekkingstransacties	4.365	928	10
Valutakoersverschillen, netto	-11.478	3.720	
Winsten (verliezen) op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa, netto			
Overige netto-exploitatiebaten	17.826	21.600	11

Geconsolideerde winst- en verliesrekening in '000 EUR	2019.12	2018.12	Toelichting
Administratiekosten	228.329	228.976	
Personeelslasten	92.534	92.928	13
Algemene en administratieve uitgaven	135.795	136.048	14
Afschrijvingen	5.162	6.182	
Materiële vaste activa	2.253	2.095	23
Vastgoedbeleggingen			
Immateriële vaste activa	2.909	4.087	24
Herzieningswinsten of (-) -verliezen, netto			
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat			
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs			
Voorzieningen	-6.432	5.762	
Bijzondere waardeverminderingsverliezen op financiële activa die niet tegen reële waarde worden	9.346	19.542	
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat		-111	
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	9.346	19.653	
Bijzondere waardeverminderingen op			
Materiële vaste activa			
Vastgoedbeleggingen			
Goodwill			
Immateriële vaste activa (andere dan goodwill)			
Investeringen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures verwerkt volgens de 'equity'-methode			
Overige			
Negatieve goodwill die onmiddellijk wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening			
Aandeel in de winst of verlies van geassocieerde deelnemingen en joint ventures die administratief worden verwerkt volgens de 'equity'-methode			
Winst of verlies uit vaste activa en groepen activa die worden afgestoten, die worden geclassificeerd als aangehouden voor verkoop maar die niet in aanmerking komen als beëindigde bedrijfsactiviteiten			
TOTALE WINST OF VERLIES UIT VOORTGEZETTE BEDRIJFSACTIVITEITEN VÓÓR AFTREK VAN BELASTINGEN EN MINDERHEIDSBELANG	**69.619**	**59.853**	
Belastinglasten (winstbelasting) verbonden met de winst of het verlies uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	19.995	14.916	16
TOTALE WINST OF VERLIES UIT VOORTGEZETTE BEDRIJFSACTIVITEITEN NA AFTREK VAN BELASTINGEN EN VÓÓR MINDERHEIDSBELANG	**49.624**	**44.937**	
Totale winst of verlies op beëindigde bedrijfsactiviteiten na aftrek van belastingen			
TOTALE WINST OF VERLIES NA AFTREK VAN BELASTINGEN EN BEËINDIGDE BEDRIJFSACTIVITEITEN VÓÓR MINDERHEIDSBELANG	**49.624**	**44.937**	
Winst of verlies toe te rekenen aan minderheidsbelang			
NETTOWINST OF -VERLIES	**49.624**	**44.937**	

Tabel CIS.1

Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten in '000 EUR	2019.12	2018.12	
GEREALISEERDE WINST (VERLIES) OVER HET JAAR	**49.624**	**44.937**	
NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN			
Items die niet kunnen worden overgeboekt naar resultaat	-10.699	11.357	
Actuariële winsten (verliezen) op toegezegdpensioenregelingen	-13.296	1.029	(3)
Veranderingen in reële waarde van financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies wegens veranderingen in het kredietrisico ervan	-1.010	14.140	(4)
Veranderingen in reële waarde van eigenvermogensinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	30	-21	(5)
Winstbelastingen m.b.t. voorgaande item	3.576	-3.792	
Items die kunnen worden overgeboekt naar resultaat	-16.597	-25.542	
Omrekening van valuta			
Waarderingswinsten/-verliezen die in het eigen vermogen zijn opgenomen			
Overgedragen naar winst of verliesrekening			
Overige herclassificaties			
Kasstroomafdekking (effectief deel)			(1)
Waarderingswinsten/-verliezen die in het eigen vermogen zijn opgenomen			
Overgedragen naar winst of verlies			
Overgedragen naar initiële boekwaarde van afgedekte posities			
Overige herclassificaties			
Tegen reële waarde gewaardeerde schuldinstrumenten met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	-22.170	-34.285	(2)
Waarderingswinsten/-verliezen die in het eigen vermogen zijn opgenomen	-36.562	-57.028	
Overgedragen naar winst of verlies	14.392	22.743	
Overige herclassificaties			
Winstbelastingen m.b.t. voorgaande item	5.573	8.743	
TOTAAL NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN OVER HET JAAR	**-27.296**	**-14.185**	
TOTAAL GEREALISEERDE EN NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN OVER HET JAAR	**22.328**	**30.753**	
Toerekenbaar aan houders van eigenvermogensinstrumenten van de moedermaatschappij	22.328	30.753	
Toerekenbaar aan minderheidsbelang			
VERMOGENSMUTATIES VOOR VOORGAANDE PERIODES			
Gevolgen van het herstel van fouten			
Houders van eigenvermogensinstrumenten van de moedermaatschappij			
Minderheidsbelang			
Gevolgen van wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving			
Houders van eigenvermogensinstrumenten van de moedermaatschappij			
Minderheidsbelang			

Tabel CIS.2

Hieronder vindt u de impact voor belastingen, evenals de uitgestelde belasting met betrekking tot de punten opgenomen in de tabel hiervoor (overzicht in duizenden EUR).

Kasstroomafdekking (1)	2019.12	2018.12
Bruto	0	0
Belasting	0	0
Netto	0	0

Tegen reële waarde gewaardeerde schuldinstrumenten met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (2)	2019.12	2018.12
Bruto	-22.170	-34.285
Belasting	5.573	8.743
Netto	-16.597	-25.542

Actuariële winsten (verliezen) op toegezegde pensioenregelingen (3)	2019.12	2018.12
Bruto	-13.296	1.029
Belasting	3.324	-257
Netto	-9.972	772

Reële waarde financiële verplichtingen-eigen kredietrisico (4)	2019.12	2018.12
Bruto	-1.010	14.140
Belasting	252	-3.535
Netto	-757	10.605

Veranderingen in reële waarde van eigenvermogensinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (5)	2019.12	2018.12
Bruto	30	-21
Belasting	0	0
Netto	30	-21

Tabel CIS.3

Geconsolideerde balans

Geconsolideerde Balans - Activa in '000 EUR	2019.12	2018.12	Toelichting
Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken	1.048.725	403.853	17
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	744.435	773.776	18 / 22
Verplicht tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa voor niet-handelsdoeleinden met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies			19
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening			19
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)	1.714.298	2.319.297	20
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs *	24.176.566	22.817.320	21
Derivaten gebruikt ter afdekking	8.224	17.584	22
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij afdekking van het renterisico van een portefeuille	876.868	403.252	
Materiële vaste activa	37.163	37.297	
Materiële vaste activa	37.163	37.297	23
Vastgoedbeleggingen			
Immateriële vaste activa	16.700	13.258	
Goodwill			
Andere immateriële activa	16.700	13.258	24
Investeringen in geassocieerde deelnemingen, dochterondernemingen en joint ventures (verwerkt volgens de 'equity'-methode met inbegrip van goodwill)	12.137		25
Belastingvorderingen	26.282	31.366	
Actuele belastingvorderingen	196	285	16
Uitgestelde belastingvorderingen	26.086	31.080	
Overige activa	128.451	135.587	26
Vaste activa of groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop			
TOTAAL ACTIVA	**28.789.849**	**26.952.589**	

Tabel CBS.1

* Bevat reverse repo's voor een bedrag van 688 miljoen EUR in 2019 en 960 miljoen EUR in 2018. Zoals onder item 33 'Saldering' ook vermeld past AXA Bank Belgium deze saldering eveneens toe op repo's en reverse repo's transacties met tegenpartijen waarmee "master netting agreements" zijn afgesloten die saldering onder alle omstandigheden toelaten (2000 en 2011 versie). De impact van deze netting bedraagt 157,8 miljoen EURO;

Geconsolideerde Balans - Verplichtingen in '000 EUR	2019.12	2018.12	Toelichting
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	444.968	353.394	27
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	1.129.931	1.215.175	28
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	25.179.667	23.868.409	29
Deposito's van kredietinstellingen	2.454	2.023	
Deposito's van andere dan kredietinstellingen	19.571.863	18.187.591	
In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties	4.716.902	4.821.556	
Achtergestelde verplichtingen	18.431	26.794	
Andere financiële verplichtingen	870.018	830.446	
Financiële verplichtingen verbonden aan overgedragen financiële activa	499.795		30
Derivaten gebruikt ter afdekking	58.394	68.500	22
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij afdekking van het renterisico van een portefeuille			
Voorzieningen	240.151	233.775	31
Belastingverplichtingen	25.536	32.643	
Actuele belastingverplichtingen	25.332	29.142	16
Uitgestelde belastingverplichtingen	204	3.501	
Overige verplichtingen	45.408	35.658	32
Verplichtingen in groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop			
Aandelenkapitaal terugbetaalbaar op zicht (coöperativen)			
TOTAAL VERPLICHTINGEN	**27.623.850**	**25.807.553**	

Tabel CBS.2

Geconsolideerde Balans - Eigen vermogen in '000 EUR	2019.12	2018.12	Toelichting
Geplaatst kapitaal	636.318	636.318	
Gestort kapitaal	636.318	636.318	
Opgevraagd niet-gestort kapitaal			
Agio			
Ander eigen vermogen	90.677	91.552	
Eigen-vermogenscomponent in samengestelde financiële instrumenten	90.000	90.000	
Overige	677	1.552	
Niet-gerealiseerde resultaten	-24.580	2.716	
Posten die niet opnieuw worden ingedeeld bij winst of verlies	-36.997	-26.298	
Reserve uit de herwaardering van materiële vaste activa			
Reserve uit de herwaardering van immateriële vaste activa			
Actuariële winsten/verliezen mbt toegezegde pensioenregelingen	-28.581	-18.609	
Die betrekking hebben op vaste activa en groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop			
Aandeel van overige opgenomen baten en lasten van investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen			
Veranderingen in reële waarde van eigenvermogensinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	961	931	
Afdekkingsineffectiviteit van reëlewaardeafdekkingen voor eigenvermogensinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat			
Veranderingen in reële waarde van financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies wegens veranderingen in het kredietrisico ervan	-9.377	-8.620	
Posten die opnieuw kunnen worden ingedeeld bij winst of verlies	12.417	29.014	
Afdekkingsreserve van netto-investeringen in buitenlandse entiteiten (effectief deel)			
Reserve uit de omrekening van valuta			
Kasstroomafdekkingsreserve (effectief deel)			
reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	12.417	29.014	
Afdekkingsinstrumenten [niet aangewezen onderdelen]			
Die betrekking hebben op vaste activa en groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop			
Aandeel van overige opgenomen baten en lasten van investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen			
Reserves (met inbegrip van ingehouden winsten)	413.960	369.512	
<Ingekochte eigen aandelen>			
Baten uit het lopende jaar	49.624	44.937	
<Interimdividenden>			
Minderheidsbelang			
Reserves uit herwaardering			
Overige			
TOTAAL EIGEN VERMOGEN	**1.165.999**	**1.145.035**	35
TOTAAL VERPLICHTINGEN EN EIGEN VERMOGEN	**28.789.849**	**26.952.589**	

Tabel CBS.3

Aansluiting van reserve uit herwaardering van financiële activa tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)

2019-12	brutowaarde	taks impact	netto waarde
Openingsbalans (lopend jaar)	**39.657**	**-9.712**	**29.945**
Investeringen in vorige periode			
Transfer van/naar P&L ten gevolge van verkopen	-7.110	1.790	-5.320
Transfer van/naar P&L ten gevolge van terugname van waardeverminderingen	0	0	0
Transfer van/naar P&L ten gevolge van toename van waardeverminderingen	0	0	0
Transfer van/naar P&L ten gevolge van wijzigingen in premie/discount	21.502	-5.413	16.089
Wisselkoersverschillen	0	0	0
aanpassingen tijdens de periode	-36.533	9.196	-27.337
Investeringen in huidige periode			
aanpassingen tijdens de periode			
Eindbalans	**17.516**	**-4.139**	**13.377**

Tabel CBS.4

2018-12	brutowaarde	taks impact	netto waarde
Eindbalans (vorig jaar)	**63.675**	**-15.881**	**47.794**
Impact IFRS 9	**10.287**	**-2.574**	**7.713**
Openingsbalans (lopend jaar)	**73.962**	**-18.455**	**55.507**
Investeringen in vorige periode			
Transfer van/naar P&L ten gevolge van verkopen	-1.276	325	-951
Transfer van/naar P&L ten gevolge van terugname van waardeverminderingen	-111	28	-83
Transfer van/naar P&L ten gevolge van toename van waardeverminderingen	0	0	0
Transfer van/naar P&L ten gevolge van wijzigingen in premie/discount	24.184	-6.164	18.020
Wisselkoersverschillen	1	0	1
aanpassingen tijdens de periode	-57.103	14.554	-42.549
Investeringen in huidige periode			
aanpassingen tijdens de periode			
Eindbalans	**39.657**	**-9.712**	**29.945**

Tabel CBS.5

Overzicht van wijzigingen in het geconsolideerd eigen vermogen

Bronnen van vermogensmutaties 2019.12 In '000 EUR	*Gestort kapitaal*	*Ander EV - Samengestelde financiële instrumenten*	*Ander EV - Overige*	*Niet gerealiseerde resultaten - reserve uit valutaomrekening*	*Niet gerealiseerde resultaten - kasstroomafdekkingsreserve*	*Niet gerealiseerde resultaten - reserve uit herwaardering in de overige onderdelen van het totaalresultaat*	*Actuariële winsten/verliezen mbt toegezegde pensioenregelingen*	*Eigen kredietrisico - financiële verplichtingen*	*Niet gerealiseerde resultaten - Die betrekking hebben op vaste activa en groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop*	*Reserves (incl ingehouden winsten)*	*Baten uit het lopende jaar**	*TOTAAL EV*
Beginbalans (lopend jaar)	**636.318**	**90.000**	**1.552**	**0**	**0**	**29.945**	**-18.609**	**-8.620**	**0**	**369.512**	**44.937**	**1.145.035**
Kapitaalsverhoging												**0**
Uitgifte												**0**
Winst (verlies)											49.624	**49.624**
Toegekende dividenden												**0**
Wijziging in de reële waarde van gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)						-16.567						**-16.567**
Wijziging reële waarden			-875				-9.972	-757				**-11.604**
Kasstroomafdekking												**0**
Overdracht naar ingehouden winsten										44.448	-44.937	**-489**
Kapitaalvermindering												**0**
Overige												**0**
Eindbalans (lopend jaar)	**636.318**	**90.000**	**677**	**0**	**0**	**13.378**	**-28.581**	**-9.377**	**0**	**413.960**	**49.624**	**1.165.999**

Tabel CSCE.1

* waarvan voor 49,6 miljoen EUR toerekenbaar aan aandeelhouders van de moedermaatschappij.

Bronnen van vermogensmutaties 2018.12 in '000 EUR	*Gestort kapitaal*	*Ander EV - Samengestelde financiële instrumenten*	*Ander EV - Overige*	*Niet gerealiseerde resultaten - reserve uit valutaomrekening*	*Niet gerealiseerde resultaten - kasstroomafdekkingsreserve*	*Niet gerealiseerde resultaten - reserve uit herwaardering in de overige onderdelen van het totaalresultaat*	*Actuariële winsten/verliezen mbt toegezegde pensioenregelingen*	*Eigen kredietrisico - financiële verplichtingen*	*Niet gerealiseerde resultaten - Die betrekking hebben op vaste activa en groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop*	*Reserves (incl ingehouden winsten)*	*Baten uit het lopende jaar**	*TOTAAL EV*
Eindbalans (vorig jaar)	**636.318**	**90.000**	**1.469**	**0**	**0**	**47.794**	**-19.381**	**-19.225**	**0**	**384.780**	**41.437**	**1.163.192**
Impact IFRS 9 **						**7.713**				**-6.417**		**1.296**
Beginbalans (lopend jaar)	**636.318**	**90.000**	**1.469**	**0**	**0**	**55.507**	**-19.381**	**-19.225**	**0**	**378.363**	**41.437**	**1.164.488**
Kapitaalsverhoging												**0**
Uitgifte												**0**
Winst (verlies)											44.937	**44.937**
Toegekende dividenden										-50.000		**-50.000**
gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)						-25.562						**-25.562**
Wijziging reële waarden			83				772	10.605				**11.460**
Kasstroomafdekking												**0**
Overdracht naar ingehouden winsten										41.149	-41.437	**-288**
Kapitaalvermindering	0											**0**
Overige												**0**
Eindbalans (lopend jaar)	**636.318**	**90.000**	**1.552**	**0**	**0**	**29.945**	**-18.609**	**-8.620**	**0**	**369.512**	**44.937**	**1.145.035**

Tabel CSCE.2

Tabel CSCE.2

* waarvan voor 44,9 miljoen EUR toerekenbaar aan aandeelhouders van de moedermaatschappij.

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

BEDRIJFSACTIVITEITEN	2019.12 in '000 EUR	2018.12 in '000 EUR
Nettowinst (-verlies)	**49.624**	**44.936**
Aanpassingen om nettowinst of -verlies te doen aansluiten bij de netto kasstromen met betrekking tot bedrijfsactiviteiten	**-100.728**	**12.263**
verliesrekening)		
Actuele en uitgestelde belastinglasten, opgenomen in de winst- en	19.995	14.916
Niet-gerealiseerde winst of verlies op wisselkoersverschillen		
Waarderingsresultaat via winst en verliesrekening	-120.723	-2.653
INVESTERINGS- EN FINANCIERINGSACTIVITEITEN	**-4.061**	**31.485**
Afschrijving	-6.975	6.182
Bijzondere waardeverminderingen	9.346	19.541
Netto voorzieningen	-6.432	5.762
Andere aanpassingen	**-12.063**	**5.686**
Kasstromen uit exploitatiewinsten voor wijzigingen in bedrijfsactiva en -verplichtingen	**-67.228**	**94.370**
Daling (stijging) van werkkapitaal (met uitzondering van geldmiddelen en kasequivalenten):	**735.890**	**-215.665**
Daling (stijging)van bedrijfactiva (met uitzondering van geldmiddelen en kasequivalenten):	**-749.266**	**186.057**
Daling (stijging) van zichtrekeningen bij centrale banken		
Daling (stijging) van financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	-1.368.592	-915.406
Daling (stijging) van tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het	588.402	614.304
Daling (stijging) van financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	29.341	473.515
Daling (stijging)van financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening		
Daling (stijging)van verplicht tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa voor niet-handelsdoeleinden met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies		
Daling (stijging) van activa-derivaten, administratieve verwerking van afdekkingstransacties	9.360	49.968
Daling (stijging) van andere activa (definitie balans)	-7.777	-36.324

In de cijfers van 2018 werd het bedrag van – 2.237 (000) EUR opgenomen onder 'Daling (stijging) van zichtrekeningen bij centrale banken' verplaatst naar de bedrijfsverplichtingen onder 'Stijging (daling) van deposito's van kredietingstellingen & centrale banken' aangezien het hier verplichtingen (en géén activa) betrof ten aanzien van de Europese Centrale Bank.

BEDRIJFSACTIVITEITEN	2019.12 in '000 EUR	2018.12 in '000 EUR
Stijging (daling) van bedrijfsverplichtingen (met uitzondering van geldmiddelen en kasequivalenten):	**1.485.156**	**-401.722**
Stijging (daling) van deposito's van kredietinstellingen & centrale banken	988.643	-3.035
Stijging (daling) van deposito's (andere instellingen dan kredietinstellingen)	396.060	316.070
Stijging (daling) van in schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties	-104.654	607.009
Stijging (daling) van financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	208.369	-436.987
waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	-81.316	-165.259
Stijging (daling) van verplichtingen-derivaten, administratieve verwerking van afdekkingstransacties	-483.723	-287.888
Stijging (daling) van andere financiële verplichtingen	539.367	-437.599
Stijging (daling) van andere verplichtingen (definitie balans)	22.410	5.966
	668.662	**-121.296**
(Betaalde) terugbetaalde winstbelastingen	-6.959	-2.776
Netto kasstroom uit de bedrijfsactiviteiten	**661.703**	**-124.072**

INVESTERINGSACTIVITEITEN	2019.12 in '000 EUR	2018.12 in '000 EUR
(Contante betalingen om materiële vaste activa te verwerven)	-2.119	-1.377
Contante ontvangsten uit de verkoop van materiële vaste activa		
(Contante betalingen om immateriële vaste activa te verwerven)	-6.351	-5.510
Netto kasstroom uit investeringsactiviteiten	**-8.470**	**-6.887**

FINANCIERINGSACTIVITEITEN	2019.12 in '000 EUR	2018.12 in '000 EUR
(Betaalde dividenden)		-50.000
Contante ontvangsten uit de uitgifte van achtergestelde verplichtingen		
(Contante terugbetalingen van achtergestelde verplichtingen)	-8.362	-12.452
Contante ontvangsten uit de uitgifte van aandelen of andere eigenvermogen instrumenten		
Netto kasstroom uit financieringsactiviteiten	**-8.362**	**-62.452**
Gevolgen van wisselkoerswijzigingen op geldmiddelen en kasequivalenten		

	2019.12 in '000 EUR	2018.12 in '000 EUR
NETTOSTIJGING VAN GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN	**644.871**	**-193.410**
GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN AAN HET BEGIN VAN DE PERIODE	**403.854**	**597.263**
GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN AAN HET EINDE VAN DE PERIODE	**1.048.725**	**403.853**
Componenten van geldmiddelen en kasequivalenten:		
Contanten	70.595	68.170
Zichtrekeningen bij centrale banken	937.036	329.210
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	41.094	6.473
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat		
Totale geldmiddelen en kasequivalenten aan het einde van de periode	**1.048.725**	**403.853**
Waaronder: bedrag van de geldmiddelen en kasequivalenten die door de onderneming worden aangehouden, doch niet beschikbaar zijn voor gebruik door de groep		
Niet-opgevraagde financieringsfaciliteiten (met uitsplitsing, indien deze informatie materieel is)		
Aanvullende informatie over de kasstromen uit de bedrijfsactiviteiten:		
Ontvangen rentebaten	2.000.012	2.096.150
Ontvangen dividenden	900	
Betaalde rentelasten	1.633.158	1.812.763

De geldmiddelen en kasequivalenten stegen in 2019 met 644,9 miljoen EUR, vooral door een stijging van de zichtrekeningen bij centrale banken (+ 607,8 miljoen EUR) en een stijging in de financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs (nostrorekeningen) ten bedrage van 34,6 mio €. Het weze opgemerkt dat het saldo, vooral dan op de rekeningen bij centrale banken, zéér volatiel is en aan grote fluctuaties onderhevig kan zijn afhankelijk van het dagdagelijkse beheer van de thesaurie en liquiditeit van de bank.

De bedrijfsactiviteiten hadden netto een positief effect op de geldmiddelen en kasequivalenten voor 661,7 miljoen EUR. Enerzijds dalen de kasstromen uit exploitatiewinsten met 67,2 miljoen EUR. Daarnaast stegen de kasstromen uit de wijzigingen van bedrijfsactiva en verplichtingen (werkkapitaal) netto met 735,9 miljoen EUR.

- De bedrijfsactiva stegen met 749,3 miljoen EUR wat leid tot een vermindering van de kasstromen. Deze stijging vind zijn oorzaak in de stijging van de financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs (+ 1.368,6 miljoen EUR) die vooral werd aangestuurd door de exceptionele stijging in kredietproduktie, deels gecompenseerd door de daling van tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met opname van de waarderingsresultaten in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) (- 588,4 miljoen EUR) waarvan de voornaamste oorzaak terug te vinden is in de verkoop van obligaties ten bedrage van 460 miljoen EUR.
- De bedrijfsverplichtingen stijgen met 1.485,2 miljoen EUR wat dan weer zorgt voor een aangroei van de kasstromen en dit vooral door :
    - Stijging van deposito's van kredietinstellingen & centrale banken : 988,6 miljoen EUR waarvan 500 miljoen EUR betrekking heeft op koop/verkoopovereenkomsten en 488 miljoen EUR te maken heeft met korte en lange termijn herfinancieringsoperaties met de Europese Centrale Bank
    - Stijging van deposito's van andere instellingen dan kredietinstellingen of centrale banken : 396,1 miljoen EUR
    - Daling van in schuldbewijzen belichaamde schulden wat betrekking heeft op de uitgifte van gedekte obligaties : - 104,6 miljoen EUR
    - Stijging van financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden : 208,4 miljoen EUR wat betrekking heeft op derivaten met betrekking tot onze intermediatie activiteit of derivaten die weliswaar een economische afdekking beoogen maar niet voldoen aan de IFRS afdekkingsvoorwaarden
    - Daling ten gevolge van afdekkingsverrichtingen (zowel op activa als passiva elementen) : - 483,7 miljoen EUR
    - Stijging van de andere financiële verplichtingen : 539,4 miljoen EUR waaronder een stijging van 605,8 miljoen EUR op gereglementeerde spaarrekening gecompenseerd met overige financiële verplichtingen

De investeringsactiviteiten zorgden voor een verdere daling van de geldmiddelen en kasequivalenten van 8,5 miljoen EUR, voornamelijk te situeren in de stijging van de immateriële vaste activa ingevolge de verschillende IT-projecten binnen de bank (+ 6,3 miljoen EUR).

De financieringsactiviteiten zorgden voor een daling van de geldmiddelen en kasequivalenten van – 8,4 miljoen EUR voledig toe te wijzen aan de terugbetaling van achtergestelde leningen.

Toelichting bij de Geconsolideerde Jaarrekening

1 Algemeen

AXA Bank Belgium, naamloze vennootschap naar Belgisch recht, met maatschappelijke zetel te 1000 Brussel, Troonplein 1, was per 31 december 2019 een 100% dochteronderneming van AXA SA.

De wettelijke consolidatiekring van AXA Bank Belgium omvat de Belgische bankactiviteiten, de dochterondernemingen AXA Belgium Finance B.V. en AXA Bank Europe SCF (Société de Crédit Foncier) en de SPV Royal Street NV.

De volgende dochterondernemingen werden tijdens het boekjaar 2019 niet in de consolidatiekring opgenomen gezien hun te verwaarlozen betekenis (zie hierover meer in hoofdstuk 2.1 *Consolidatieprincipes*)

- Motor Finance Company NV
- Beran NV

Meer informatie met betrekking tot deze ondernemingen werd opgenomen onder hoofdstuk 25 *Investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen*. De waarderingsmethode staat vermeld in hoofdstuk 20 *Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)*.

AXA Bank Belgium maakt deel uit van de AXA Groep, een toonaangevende internationale bank-verzekeraar van 100 miljoen klanten met 171.000 medewerkers in 61 landen. Wereldwijd is AXA het nummer 1 verzekeringsmerk en AXA Bank Belgium is in België een sterke financiële speler die in 2019 en die voor het 4de jaar op rij wordt beloond met verschillende Bank Awards, ditmaal voor beste bank en beste kantorennet . AXA Bank Belgium focust met haar klantgerichte aanpak op het proactief begeleiden van 800.000 klanten in de opbouw en beheer van hun vermogen. AXA Bank Belgium is de zesde Belgische bank naar balanstotaal en bekleedt een sterke positie in de markt van de woonkredieten. Beleggers kunnen bij AXA Bank Belgium terecht voor advies op maat en financiële begeleiding. Online en persoonlijk contact gaan bij AXA Bank Belgium hand in hand door de combinatie van haar sterk netwerk van zelfstandige bankagenten en gebruiksvriendelijke digitale tools.

2 Grondslagen voor financiële verslaggeving

2.1 Consolidatieprincipes

2.1.1 Algemeen

AXA Bank Belgium bezit op dit ogenblik dochterondernemingen, zijnde ondernemingen waarop volledige controle wordt uitgeoefend, en daarnaast ook een geassocieerde onderneming zoals vermeld onder hoofdstuk 25 *Investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen*, die echter niet mee wordt geconsolideerd wegens de immaterialiteit.
In principe dienen alle dochterondernemingen integraal in de consolidatie opgenomen te worden.
In afwijking van dit principe heeft AXA Bank Belgium beslist, op basis van het relevantie- en het immaterialiteitsbeginsel, om bepaalde dochterondernemingen voor de toepassing van de IFRS Geconsolideerde Jaarrekening niet integraal op te nemen. Hierbij wordt een dochteronderneming wiens balanstotaal het vorige boekjaar lager is dan 0,15% van het balanstotaal van AXA Bank Belgium beschouwd als niet-materieel en als dusdanig niet mee opgenomen in de consolidatiekring, behoudens andersluidende beslissing van de Raad van Bestuur.
De dochterondernemingen AXA Belgium Finance BV, AXA Bank Europe SCF en de SPV Royal Street NV worden volledig geconsolideerd.

2.1.2 Aankoop entiteiten binnen AXA Groep

Wat betreft bedrijfscombinaties met andere entiteiten van de AXA Groep vallen deze entiteiten onder gemeenschappelijke controle. Als dusdanig zijn deze bedrijfscombinaties dan ook niet onderworpen aan IFRS 3 – *Bedrijfscombinaties*. AXA Bank Belgium past in dit geval een methode toe waaronder de geïntegreerde activa en verplichtingen dezelfde boekwaarde behouden dan in de gekochte entiteit. Aanpassingen worden alleen maar gedaan omwille van harmonisatie van boekhoudregels.

2.2 Financiële activa en verplichtingen

2.2.1 Opname en eerste waardering

AXA Bank Belgium heeft voornamelijk de volgende financiële activa op haar balans: leningen en vorderingen, obligaties en derivaten. Daarnaast beschikt AXA Bank Belgium over een zeer kleine aandelenportefeuille. Als financiële verplichtingen beschikt ze voornamelijk over deposito's, uitgegeven obligaties en achtergestelde verplichtingen en derivaten.

Obligaties worden gedefinieerd als verhandelbaar waardepapier dat renteopbrengsten genereert via coupons of rentekapitalisatie. Aandelen zijn contracten die het overblijvend belang in de activa van een entiteit omvatten na aftrek van alle verplichtingen.

Financiële activa en verplichtingen worden op de balans opgenomen op de datum waarop AXA Bank Belgium een contract afsluit voor het instrument, namelijk de afwikkelingsdatum voor leningen en vorderingen, deposito's, uitgegeven obligaties en achtergestelde leningen, en de transactiedatum voor alle andere financiële activa en verplichtingen (obligaties, aandelen, derivaten).

Financiële activa en verplichtingen worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde, plus of min transactiekosten en commissies die rechtstreeks verbonden zijn met de aanschaffing van het actief of de uitgifte van de verplichting. Voor leningen en vorderingen bevatten deze transactiekosten en commissies de acquisitiekosten betaald aan tussenpersonen, de dossierkosten aangerekend aan klanten en de wederbeleggingsvergoedingen aangerekend op hypotheekleningen. Voor obligaties en aandelen worden de transactiekosten en commissies om redenen van immaterialiteit niet toegevoegd aan de initiële reële waarde. De portefeuillecommissie op zicht- en spaarrekeningen wordt rechtstreeks in resultaat (provisies en vergoedingen) geboekt. De beheersvergoedingen op zichtrekeningen worden eveneens rechtstreeks in resultaat (provisies en vergoedingen) geboekt. Voorafbetaalde optiepremies ter compensatie van niet-nulwaarden bij de start maken deel uit van de reële waarde.

2.2.2 Classificatie en volgende waardering

2.2.2.1 Financiële activa: waarderingscategorieën

Financiële activa worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat ("other comprehensive income", OCI) of tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies, gebaseerd op zowel:

- het bedrijfsmodel dat AXA Bank Belgium gebruikt voor het beheer van de financiële activa, en
- de karakteristieken van de contractuele kasstromen uit de financiële activa.

De bedrijfsmodellen worden bepaald door de Raad van Bestuur op basis van de wijze waarop financiële activa worden beheerd om een bepaald doel te bereiken. De bepaling van de bedrijfsmodellen houdt rekening met ervaring uit het verleden aangaande frequentie, volume en tijdstip van verkopen, de redenen van de verkopen en de verwachtingen inzake toekomstige verkoopsactiviteiten, de wijze waarop de performance van de bedrijfsmodellen gerapporteerd worden aan de managers op sleutelposities, hoe de risico's worden beoordeeld en beheerd en hoe de managers worden vergoed.

Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs

Een financieel actief wordt tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd indien het aan de volgende voorwaarden voldoet en het niet aangewezen wordt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies:

- het aanhouden van het financieel actief past in het bedrijfsmodel dat als doel heeft financiële activa aan te houden om de contractuele kasstromen te verkrijgen ("aangehouden voor het ontvangen van kasstromen")
- de contractuele bepalingen van het actief leiden tot contractuele kasstromen die enkel bestaan uit terugbetaling van kapitaal en intresten op het uitstaande bedrag, op specifieke data.

Deze waarderingscategorie wordt door AXA Bank Belgium gebruikt voor leningen en vorderingen en voor een deel van de obligatieportefeuille die aangehouden wordt om overeen te stemmen met de geschatte looptijd van de verplichtingen zonder vastgestelde vervaldag (zoals spaarrekeningen) en omwille van rendement.

De ontvangen rente wordt berekend op basis van de effectieve-rentemethode.

Voor deze financiële activa wordt in de resultatenrekening een onderscheid gemaakt tussen de rentemarge en de gerealiseerde meer- en minderwaarden.

Op deze financiële activa wordt een waardevermindering voor verwachte verliezen geboekt via resultaat.

Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)

Een obligatie wordt gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) indien het aan de volgende voorwaarden voldoet en het niet aangewezen wordt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies:

- het aanhouden van het financieel actief past in het bedrijfsmodel dat als doel heeft financiële activa aan te houden om zowel de contractuele kasstromen te verkrijgen en de financiële activa te verkopen ("aangehouden voor het ontvangen van kasstromen en voor verkoop")
- de contractuele bepalingen van het actief leiden tot contractuele kasstromen die enkel bestaan uit terugbetaling van kapitaal en intresten op het uitstaande bedrag, op specifieke data.

Deze waarderingscategorie wordt door AXA Bank Belgium gebruikt voor het deel van de obligatieportefeuille aangehouden voor liquiditeitsdoeleinden, balansbeheer en optimalisatie van het risico versus opbrengst.

De ontvangen rente wordt berekend op basis van de effectieve-rentemethode.

Bij eerste opname van een aandeel dat niet aangehouden wordt voor handelsdoeleinden mag AXA Bank Belgium een niet-herroepbare keuze maken om de reëlewaardeschommelingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) op te nemen (met de uitzondering van dividenden die in winst of verlies opgenomen blijven – zie hieronder). Deze keuze gebeurt instrument per instrument. AXA Bank Belgium heeft van deze mogelijkheid gebruikgemaakt.

De dividenden worden opgenomen in de opbrengsten op het moment dat de onderneming het recht verkrijgt deze dividenden te ontvangen, het waarschijnlijk is dat het dividend zal worden ontvangen en dat het bedrag van het dividend betrouwbaar kan gemeten worden.

De wijzigingen in reële waarde van derivaten die deel uitmaken van gekwalificeerde kasstroomafdekkingen worden eveneens in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) opgenomen.

Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies

Alle andere financiële activa worden geclassificeerd als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies, inclusief activa aangehouden voor handelsdoeleinden en derivaten die geen deel uitmaken van gekwalificeerde kasstroomafdekkingen.

Een financieel actief aangehouden voor handelsdoeleinden is een financieel actief dat hoofdzakelijk wordt verworven met het doel deze op korte termijn te verkopen of dat deel uitmaakt van een portefeuille van geïdentificeerde financiële instrumenten die gezamenlijk worden beheerd en waarvoor aanwijzingen bestaan van een recent, feitelijk patroon van winstnemingen op korte termijn.

Daarnaast mag AXA Bank Belgium bij eerste opname een niet-herroepbare keuze maken om een financieel actief (dat voor het overige aan de voorwaarden voldoet om gewaardeerd te worden tegen geamortiseerde kostprijs of tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)) aan te wijzen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies indien deze classificatie in belangrijke mate een inconsistentie in de waardering of opname elimineert of beperkt die het gevolg zou zijn van de waardering van activa en verplichtingen of de erkenning van winsten en verliezen op een verschillende basis. Na de eerste opname is een herclassificatie binnen deze categorie of naar een andere categorie niet meer mogelijk. AXA Bank Belgium heeft deze categorie niet gebruikt.

Voor deze financiële activa wordt in de resultatenrekening een onderscheid gemaakt tussen de ontvangen dividenden en waardeveranderingen omwille van wijzigingen in de reële waarde. Er wordt daarentegen geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde meer- en minderwaarden en waarderingswinsten en -verliezen.

Herclassificaties

Financiële activa kunnen enkel worden geherclassificeerd indien AXA Bank Belgium haar bedrijfsmodel voor het beheer van de financiële activa zou wijzigen. Toekomstige wijzigingen in een bedrijfsmodel kunnen enkel heel sporadisch voorkomen en moeten voortspruiten uit materiële externe of interne wijzigingen aan de activiteiten van AXA Bank Belgium die zichtbaar zijn voor externe partijen. Elke wijziging aan een bedrijfsmodel moet goedgekeurd worden door het ALCO-Comité (en formeel op een gedocumenteerde wijze goedgekeurd door alle interne partijen zoals Risk Management, Finance, IT, Operations, enz.) en bekrachtigd door de Raad van Bestuur. Na een wijziging van het bedrijfsmodel zal AXA Bank Belgium geen activiteiten meer doorvoeren op basis van het oude bedrijfsmodel.

Herclassificaties worden enkel prospectief doorgevoerd zonder aanpassing van eerder erkende winsten, verliezen of intresten:

- herclassificatie van geamortiseerde kostprijs naar reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies: elke winst of verlies uit het verschil tussen de vorige geamortiseerde kostprijs en de reële waarde wordt in winst of verlies opgenomen
- herclassificatie van reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies naar geamortiseerde kostprijs: de reële waarde bij herclassificatie is de nieuwe brutoboekwaarde
- herclassificatie van geamortiseerde kostprijs naar reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI): elke winst of verlies uit het verschil tussen de vorige geamortiseerde kostprijs en de reële waarde wordt in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) opgenomen
- herclassificatie van reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) naar geamortiseerde kostprijs: het financieel actief wordt geherclassificeerd tegen reële waarde op de herclassificatiedatum. Daarnaast wordt de gecumuleerde winst of verlies in overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) uit het eigen vermogen gehaald en gecorrigeerd op de reële waarde van het financieel actief op de herclassificatiedatum
- herclassificatie van reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies naar reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI): het financieel actief blijft gewaardeerd tegen reële waarde
- herclassificatie van reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) naar reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies: het financieel actief blijft gewaardeerd tegen reële waarde en de gecumuleerde winst of verlies in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) wordt geherclassificeerd van het eigen vermogen naar winst of verlies.

2.2.2.2 Financiële verplichtingen: waarderingscategorieën

Financiële verplichtingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs of tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies.

Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs

Alle deposito's, uitgegeven obligatieleningen (behalve EMTN's) en achtergestelde leningen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

De betaalde rente wordt berekend op basis van de effectieve-rentemethode.

Voor deze financiële verplichtingen wordt in de resultatenrekening een onderscheid gemaakt tussen de rentemarge en de gerealiseerde meer- en minderwaarden.

Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies

Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden en derivaten die geen deel uitmaken van gekwalificeerde kasstroomafdekkingen worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies.

Een financiële verplichting aangehouden voor handelsdoeleinden is een financiële verplichting die hoofdzakelijk wordt aangegaan met het doel deze op korte termijn terug te kopen of die deel uitmaakt van een portefeuille van geïdentificeerde financiële instrumenten die gezamenlijk worden beheerd en waarvoor aanwijzingen bestaan van een recent, feitelijk patroon van winstnemingen op korte termijn.

Daarnaast mag AXA Bank Belgium bij eerste opname een niet-herroepbare keuze maken om een financiële verplichting (die voor het overige aan de voorwaarden voldoet om gewaardeerd te worden tegen geamortiseerde kostprijs) aan te wijzen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies indien deze classificatie in belangrijke mate een inconsistentie in de waardering of opname elimineert of beperkt die het gevolg zou zijn van de waardering van activa en verplichtingen of de erkenning van winsten en verliezen op een verschillende basis. Bovendien mag AXA Bank Belgium, indien een contract een of meerdere in het contract besloten derivaten bevat, het gehele hybride contract aanwijzen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies, behalve:

- als het (de) in het contract besloten deriva(a)t(en) niet leid(t)(en) tot een belangrijke wijziging van de kasstromen die anders door het contract vereist zouden zijn of;
- als het duidelijk is, zonder of met geringe analyse, dat de scheiding van het (de) in een contract besloten deriva(a)t(en) niet is toegestaan.

AXA Bank Belgium heeft gebruikgemaakt van deze mogelijkheid in het geval van uitgegeven EMTN's (European Medium Term Notes).

Voor deze laatste categorie heeft AXA Bank Belgium ervoor geopteerd om alle wijzigingen in reële waarde op te nemen in winst of verlies, met uitzondering van de wijzigingen in het kredietrisico van de verplichting (DVA, debit valuation adjustment) die in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) worden opgenomen.

Voor deze financiële verplichtingen wordt in de resultatenrekening geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde meer- en minderwaarden en waarderingswinsten en -verliezen.

Herclassificaties

Financiële verplichtingen worden nooit geherclassificeerd.

2.2.2.3 Geamortiseerde kostprijs

De geamortiseerde kostprijs is de waarde die wordt toegekend aan een financieel actief of een financiële verplichting bij initiële opname, verhoogd of verlaagd met de cumulatieve afschrijving op basis van de effectieve-rentemethode van elk verschil tussen het initiële bedrag en het bedrag op de vervaldag en, voor financiële activa, de waardeverminderingen.

De effectieve rente is de rente die de verwachte stroom van toekomstige geldbetalingen of -ontvangsten tijdens de verwachte looptijd van het financiële instrument, exact disconteert tot de brutoboekwaarde van het financieel actief of de geamortiseerde kostprijs van de financiële verplichting. Bij de berekening van de effectieve rente, schat AXA Bank Belgium de verwachte cashflows rekening houdend met alle contractuele bepalingen van het financiële instrument (bijvoorbeeld voorafbetaling, verlenging, call- en gelijkaardige opties) zonder rekening te houden met de verwachte kredietverliezen.

2.2.2.4 Berekening van de reële waarde

De "reële waarde" is de prijs die zou worden ontvangen om een actief te verkopen of die zouden worden betaald om een verplichting over te dragen in een regelmatige transactie tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum.

De berekening van de reële waarde gaat ervanuit dat de transactie tot verkoop van het actief of tot het overdragen van de verplichting plaatsvindt in de hoofdmarkt van het actief of de verplichting, of bij gebrek aan een hoofdmarkt, de meest voordelige markt voor het actief of de verplichting.

Indien beschikbaar berekent AXA Bank Belgium de reële waarde van een instrument op basis van de genoteerde prijs in een actieve markt voor dat instrument (= "niveau 1"). Een markt wordt beschouwd als actief indien de transacties voor dat actief of die verplichting plaatsvinden met voldoende frequentie en volume zodat continu prijsinformatie beschikbaar is.

Indien geen genoteerde prijzen beschikbaar zijn gebruikt AXA Bank Belgium waarderingstechnieken die het gebruik van relevante en verifieerbare inputs (= "niveau 2") maximaliseren en niet-verifieerbare inputs (= "niveau 3") minimaliseren. De gekozen waarderingstechniek omvat alle factoren die marktdeelnemers zouden gebruiken bij het waarderen van een transactie.

De reële waarde bij aanschaf van een financieel instrument is normaal de overeengekomen transactieprijs. Indien AXA Bank Belgium echter oordeelt dat de reële waarde verschillend is van deze transactieprijs en indien de reële waarde bepaald werd op niet-observeerbare elementen worden deze dag 1-wijzigingen uitgesteld. Deze wijzigingen dienen dan afgeschreven over de looptijd van het onderliggende instrument of tot het moment dat observeerbare prijzen beschikbaar komen.

2.2.2.5 Bijzondere waardeverminderingen

Algemeen principe

AXA Bank Belgium boekt verwachte kredietverliezen op financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs en tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI), op financiële garanties en op uitgegeven kredietverplichtingen aan de hand van een waardvermindering voor een bedrag gelijk aan:

- de verwachte kredietverliezen over een tijdshorizon van 12 maanden (verwachte kredietverliezen die voortvloeien uit gebeurtenissen in verband met het financieel instrument die zich zouden kunnen voordoen gedurende de 12 maanden na de rapporteringsdatum) ("stap 1"); of
- de verwachte kredietverliezen over een levenslange tijdshorizon (verwachte kredietverliezen die voortvloeien uit alle mogelijke wanbetalingen over de hele looptijd van het financieel instrument) ("stap 2").

"Stap 3" (probleemdossiers) bevat alle financiële instrumenten waarvoor een objectieve indicatie van waardevermindering bestaat en stemt overeen met alle instrumenten met wanbetaling.

De rente wordt verschillend berekend naargelang de waardeverminderingsstatus van het actief. In het geval van een financieel actief waarvoor geen objectieve inschatting van waardevermindering bestaat op de rapporteringsdatum ("stappen 1 en 2"), wordt de renteopbrengst berekend op basis van de effectieve rente op het brutobalansbedrag. Op een financieel actief dat als "credit-impaired" beschouwd wordt ("stap 3"), worden de renteopbrengsten berekend op basis van de effectieve rente berekend op de geamortiseerde kostprijs, namelijk het brutobedrag min eventuele waardeverminderingen.

Op financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies en op aandelen die opgenomen worden in de categorie "Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)" worden geen bijzondere waardeverminderingen geboekt.

Voor kredietverplichtingen en financiële garanties wordt de datum dat voor AXA Bank België contractueel de onherroepelijke verbintenis begint, beschouwd als de startdatum voor de toepassing van de regels inzake bijzondere waardeverminderingen.

Stappen 1 en 2

Significante verhoging van het kredietrisico

Op elke rapporteringsdatum bepaalt AXA Bank Belgium het bedrag aan waardeverminderingen voor een financieel instrument op basis van de verwachte kredietverliezen over een levenslange tijdshorizon indien er een significante stijging is vastgesteld van het kredietrisico sedert toekenning van het krediet. Indien op de rapporteringsdatum het kredietrisico van een financieel instrument niet significant gestegen is sinds de eerste opname, bepaalt AXA Bank Belgium het bedrag aan waardeverminderingen op basis van de verwachte kredietverliezen over een tijdshorizon van 12 maanden. Indien de criteria voor een berekening op basis van een levenslange tijdshorizon niet langer gelden, worden de waardeverminderingen opnieuw berekend op basis van een tijdshorizon van 12 maanden.

In de retailportefeuille gebruikt AXA Bank Belgium de "probability of default" als criterium om te bepalen of er een significante stijging is van het kredietrisico. AXA Bank Belgium transfereert daarbij alle financiële instrumenten waarvan de "probability of default" over 12 maanden tussen de eerste opname en de rapporteringsdatum gestegen is met een relatief bedrag en tot een maximum. Bijkomende triggers zijn dan meer dan 30 dagen betalingsachterstand en tolerantiemaatregelen ("forbearance") of de negatieve vermelding in de Belgische Kredietcentrale. In de niet-retailportefeuille wordt een significante stijging van het kredietrisico bepaald op basis van de rating van de financiële instrumenten, namelijk een daling met een minimaal aantal "notches" sinds de aankoopdatum en tot een bepaald absoluut niveau (meestal beneden "investment grade").

Laag kredietrisico

AXA Bank Belgium beschouwt het kredietrisico van een financieel instrument als laag indien het financieel instrument

- een laag risico op wanbetaling heeft
- de ontlener een sterke capaciteit heeft om aan zijn kasverplichtingen te voldoen in de nabije toekomst rekening houdend met wijzigingen in de economische en bedrijfsomstandigheden die de mogelijkheid van de ontlener om aan zijn kredietverplichtingen te voldoen zou kunnen verminderen.

Meer bepaald worden niet-retailblootstellingen die als “investment grade” gerangschikt zijn (BBB- en hoger) op de datum van afsluiting automatisch in stap 1 (verwachte kredietverliezen over een tijdshorizon van 12 maanden) opgenomen. Voor overheidsblootstellingen wordt dit verlaagd tot BB- en hoger. In de retailportefeuille worden leningen en vorderingen evenwel nooit automatisch beschouwd als “met laag kredietrisico”. Bijgevolg worden al die leningen en vorderingen onderworpen aan een test voor significante stijging van het kredietrisico.

Inputs, veronderstellingen en waarderingstechnieken

De sleutelelementen in de berekening van de verwachte kredietverliezen (“expected credit losses”, ECL) zijn de volgende variabelen:

- kans op wanbetaling (“probability of default”, PD): de kans op wanbetaling van een tegenpartij over een bepaalde tijdshorizon;
- gemiddeld verlies bij wanbetaling (“loss given default”, LGD): percentage van uitstaand bedrag bij wanbetaling (EAD) dat als verlies opgetekend wordt bij wanbetaling van de tegenpartij;
- uitstaand bedrag bij wanbetaling (“exposure at default”, EAD): bedrag aan welke de bank is blootgesteld ingeval van wanbetaling van de tegenpartij.

Deze parameters worden voor de retailportefeuille in het algemeen afgeleid uit intern ontwikkelde statistische modellen en andere historische gegevens. Ze worden aangepast om rekening te houden met toekomstgerichte informatie. Prudentiële voorzichtigheid zal daarbij worden uitgefilterd.

Voor de niet-retailportefeuille worden deze parameters afgeleid uit historische gegevens en aangepast naar statistisch betekenisvolle parameters. Hierbij dient aangestipt dat de niet-retailportefeuille enkel bestaat uit “high investment grade” en doorgaans gewaarborgde posities: overheids- en supranationale obligaties, reverse repo’s en secured loans. Daardoor zijn de verwachte kredietverliezen niet-materieel.

Twee soorten PD’s worden gebruikt bij het berekenen van de ECL’s:

- PD’s over 12 maanden – Dit is de geschatte waarschijnlijkheid dat een wanbetaling plaatsvindt binnen een periode van 12 maanden (of gedurende de resterende looptijd van het financieel instrument indien die minder is dan 12 maanden). Dit zal gebruikt worden om de ECL’s over een tijdshorizon van 12 maanden te berekenen;
- PD’s over de volledige looptijd – Dit is de geschatte waarschijnlijkheid dat een wanbetaling plaatsvindt gedurende de resterende looptijd van het financieel instrument. Dit zal gebruikt worden om de ECL’s over de volledige looptijd te berekenen.

Voor de retailportefeuille leidt AXA Bank Belgium de marginale PD over een tijdshorizon van 12 maanden af van het IRB-model van Basel (“Internal Ratings Based”) met de nodige aanpassingen om ervoor te zorgen dat deze resulteert in de best mogelijke inschatting. In deze modellen maakt AXA Bank Belgium gebruik van klant- en contract-specifieke informatie die het mogelijk maken om de kredietportefeuille te groeperen in klassen waarbinnen de kredieten een gelijkaardig risico hebben voor wanbetaling.

De PD over de volledige looptijd wordt bepaald door een toekomstige inschatting van de marginale PD’s gedurende de verschillende tijdsstappen door rekening te houden met toekomstgerichte macro-economische informatie (regressiemodel). Bovenop de toekomstgerichte macro-economische variabelen wordt een geschatte “target PD” op lange termijn gebruikt waarnaar de marginale PD na een bepaalde tijd zal convergeren. De typisch in tijd afnemende PD-evolutie voor bepaalde portefeuilles zoals de hypotheekleningen wordt in aanmerking genomen.

De EAD voor de retailportefeuille wordt bepaald op basis van een schatting van de uitstaande bedragen op een toekomstige standaarddatum, terwijl voor de niet-retailportefeuille het bruto uitstaande bedrag gebruikt wordt.

AXA Bank Belgium heeft geen “revolving” producten. De EAD voor producten met gewone aflossing wordt als volgt bepaald:

- Balansproducten: voor producten met gewone aflossing is het onder IFRS 9 noodzakelijk om de aflossingscurve van elk krediet te bepalen. Voor de balansproducten wordt het correcte kasstroomschema afgeleid uit de contractuele gegevens. Aflossingstabellen worden op elke rapporteringsdatum door de IFRS 9-berekeningsmodule opgesteld voor alle standaard krediettypes:

    - Aflossing met vaste afbetalingen
    - Aflossing met vaste kapitaalterugbetalingen
    - “Bullet”-kredieten

  De aflossing wordt opgesteld op basis van de exacte afbetalingsfrequentie (maandelijks, trimestrieel, enz.).

- Gestructureerde gemengde producten: deze hebben geen vaste vervaldag maar hangen af van een aantal gedragsmatige activiteiten (meestal het geval bij kredietkaarten, kredietlijnen, enz.). Deze worden daarom gemodelleerd met een specifiek "until further notice"-contracttype, met name eigenlijk een "bullet"-kasstroomschema met een lange looptijd en een jaarlijks verloop. Voor producten zonder duidelijke vervaldag wordt een veronderstelling gemaakt.

Er wordt gebruikgemaakt van een kredietconversiefactor (CCF) voor kredieten die nog niet volledig zijn opgenomen.

De LGD wordt bepaald op basis van het verschil tussen de contractuele verschuldigde kasstromen en de kasstromen die AXA Bank Belgium verwacht te ontvangen, inclusief die komende van zekerheden. Voor hypotheekleningen worden "loan-to-value"-ratio's gebruikt als sleutelparameter voor het bepalen van de LGD. Daarvoor worden prognoses van vastgoedprijsindexen gebruikt. Daarbovenop worden expertopinies gebruikt om de gemiddelde jaarlijkse groei van de vastgoedprijsindex in te schatten.

Voor de materiële segmenten zijn er twee LGD-modellen, naargelang het krediet al dan niet ingedekt is door een hypotheek. Indien wel wordt de LGD berekend op basis van het hypotheekmodel; indien niet op basis van het niet-hypotheekmodel.

Voor het hypotheekmodel hangen de "Loss Given Recovery" (LGR) en de "Probability of Cure" (PC) af van de "Loan-to-Value" (LTV) van het krediet. De LTV van een krediet is de verhouding van alle blootstellingen van een klant tegenover de gerelateerde waarborgen. De LTV wordt herberekend voor elke periode en voor elk scenario omdat het kredietbedrag evolueert door de aflossingen, en de waarborgen door de evolutie van de vastgoedprijzen. De LGR houdt rekening met het disconteringseffect en de kosten. De verwachte recuperaties op een krediet worden eveneens gedisconteerd op basis van het tijdstip in de toekomst.

Voor het niet-hypotheekmodel hangt de LGD af van de oorspronkelijke looptijd van het krediet en de verstreken looptijd (YOB, "Years on Book"). De YOB wordt berekend op basis van het aantal maanden die verstreken zijn sedert de toekenning van het krediet en de scoring van het krediet in het LGD-model.

AXA Bank Belgium leidt de op de balans erkende verwachte kredietverliezen af uit een verdiscontering van de verwachte verliezen (op basis van de effectieve rente), de contractuele betalingen en mogelijke voorafbetalingen, met aanpassingen voor gemiste betalingen in de periode die de wanbetaling voorafging.

De verwachte kredietverliezen over de gehele looptijd worden berekend als een kansgewogen gemiddelde gebaseerd op 3 scenario's: een gemiddeld positief scenario, een basisscenario en een gemiddeld negatief scenario.

Groepering

Het modelleren van de parameters gebeurt op een collectieve basis. De financiële instrumenten worden gegroepeerd op basis van gemeenschappelijke risicokenmerken zoals

- type van instrument
- kredietrisicoratings
- type van onderpand
- "loan-to-value"-ratio voor retailhypotheekleningen
- datum van initiële boeking
- resterende looptijd
- aantal jaren in de boeken.

De groeperingen worden regelmatig herzien om ervoor te zorgen dat de verschillende groepen homogeen blijven.

Toekomstgerichte informatie

AXA Bank Belgium gebruikt 3 jaar toekomstgerichte informatie.

In de retailportefeuille omvatten de gebruikte economische scenario's de volgende reeksen van kernindicatoren:

- werkloosheidsgraad
- groei bruto nationaal product
- evolutie van de vastgoedprijzen

De weerhouden macro-economische kernindicatoren zijn diegene die statistisch het meest relevant zijn volgens de macro-economische modellen van AXA Bank Belgium. Een reeks macro-economische factoren werden getest en de relatie ervan met de wanbetalingsratio's ("default rates") van AXA Bank Belgium beoordeeld. Op die basis werden de meest geschikte kernindicatoren weerhouden die het risico weergeven. Bovendien zijn de macro-economische kernindicatoren ook degene die aanbevolen werden door experten van AXA Bank Belgium (zoals de "Loan-to-Value" voor de LGD). Bij de verdere monitoring van de IFRS 9-outputs worden de "point in time"-schattingen bovendien voortdurend vergeleken met de reële "point in time"-bedragen (die de "observed point in time" bevatten).

Stap 3

Retail

De definitie van wanbetaling van AXA Bank Belgium is in lijn met Richtlijn (EU) No 575/2013, de richtlijnen van de Europese Bankautoriteit (EBA) inzake tolerantiemaatregelen en wanbetaling en de "Capital Requirements Regulation" van Basel III[1]. AXA Bank Belgium heeft de definities van "wanbetaling" ("default"), "met waardevermindering" ("credit-impaired") en "probleemvordering" ("non-performing") op elkaar afgestemd.

AXA Bank Belgium merkt een financieel actief in de retailportefeuille aan als "wanbetaling" als aan een of meer van de volgende voorwaarden voldaan is:

- "Unlikely to pay": de ontlener zal vermoedelijk niet aan zijn volledige kredietverplichtingen kunnen voldoen, zonder rekening te houden met mogelijk verhaal van AXA Bank Belgium zoals zekerheden;
- 90 dagen betalingsachterstand: de ontlener heeft meer dan 90 dagen betalingsachterstand op een materiële kredietverplichting tegenover AXA Bank Belgium;
- "Pre-litigation" (onzeker/"précontentieux"-PCX): de ontlener heeft meer dan 90 dagen betalingsachterstand en maakt deel uit van een herstelplan;
- "Litigation" (dubieus/"contentieux"-CX): de ontlener is 9 maanden langer in "pre-litigation" of het krediet is beëindigd.

Gebruikte veronderstellingen voor de herstellingsratio ("cure rate"):

- "Unlikely to pay": de ontlener bevindt zich niet meer schuldherschikking (tolerantiemaatregelen, "forbearance"), de ontlener heeft een betalingsachterstand van minder dan 30 dagen;
- 90 dagen betalingsachterstand: de ontlener heeft een betalingsachterstand van minder dan 90 dagen;
- "Pre-litigation": geen achterstallen meer;
- "Litigation": onherroepelijke procedure

Proefperiode ("probation period"):

- "Unlikely to pay": ingeval van tolerantiemaatregelen van minstens 2 jaar sinds classificatie als "non-performing/facility granted";
- "Pre-litigation": 6 maanden (geen herinnering meer ontvangen sinds 6 maanden)

De elementen die in beschouwing genomen worden in de inschattingen van wanbetaling en de belangrijkheid ervan kunnen wijzigen in de tijd om rekening te houden met wijzigingen in wetgeving, marktpraktijken, …

Niet-retail

AXA Bank Belgium merkt een financieel actief in de niet-retailportefeuille aan als "wanbetaling" van zodra wanbetaling wordt vastgesteld op basis van de contractvoorwaarden.

[1] De definitie van wanbetaling zal conform de vereisten van deze richtlijnen in 2020 verder aangepast en geïmplementeerd worden

Aanvaardbaar kredietrisico

Bij retail heeft elke portefeuille een afzonderlijke set van toekenningsrichtlijnen, waaronder

- product: doel van de faciliteit, maximumbedrag, maximumduur
- scoring: een score "probability of default" wordt toegekend gebaseerd op verschillende karakteristieken. Op basis van die score wordt een beslissing genomen tot weigering of toekenning. In bepaalde gevallen kan het management of een analist deze beslissing aanpassen indien ze tot de bevinding komen dat met bepaalde elementen geen rekening gehouden werd.
- budgetanalyse: als een algemene regel moet het maandelijks beschikbare inkomen de maandelijkse afbetaling overschrijden met een bepaald vast bedrag
- waarborgen: soorten waarborgen en minimumbedrag

Bij niet-retail:

- portefeuilles "aangehouden voor het ontvangen van kasstromen" en "aangehouden voor het ontvangen van kasstromen en voor verkoop": de beleggingsrichtlijnen van AXA Bank Belgium laten niet toe om obligaties te kopen met een lagere rating dan "BBB". Indien een obligatie voorheen een hogere rating had en verlaagd werd tot een niveau lager dan "BBB" moet het Wholesale Risk Committee beslissen of de oude positie aangehouden wordt of niet.
-
- reverse repo's: enkel gereguleerde financiële instellingen met een rating van "A-" of hoger komen in aanmerking als tegenpartij voor reverse repo's
-
- deposito's bij banken: AXA Bank Belgium mag geen deposito's plaatsen bij banken zonder onderpand. AXA Bank Belgium houdt nostrorekeningen aan voor haar verrichtingen met verschillende banken maar zo minimaal mogelijk en verricht geen deposito's met die banken
-
- de Raad van Bestuur van AXA Bank Belgium heeft bovendien een geschikt beleggingsraamwerk vastgelegd:

    - de blootstelling aan een groep van met elkaar verbonden uitgevers mag niet een bepaald percentage van het kapitaal overschrijden, afhankelijk van de kredietwaardigheid
    - voor nieuwe beleggingen mag de blootstelling aan een groep van met elkaar verbonden uitgevers niet 25% van de totale portefeuille overschrijden
    - obligaties uitgegeven door het Belgische Koninkrijk vormen een uitzondering op die regels omdat ze nodig kunnen zijn om het basisrisico te vermijden in hypotheekafdekkingen
    - bijkomende beperkingen zijn van kracht, zoals in de aard van de uitgever, beperkingen in looptijden, maximale RWA, enkel EUR als munt, enz.

Tolerantiemaatregelen

Tolerantiemaatregelen bestaan uit concessies aan een kredietnemer die te kampen heeft of op het punt staat te kampen te hebben met financiële moeilijkheden. Er kunnen enkel tolerantiemaatregelen worden genomen wanneer er wederzijdse overeenkomst is bereikt tussen de kredietnemer en de bank over deze maatregelen. Concessies zijn wijzigingen aan de modaliteiten van een kredietfaciliteit of een volledige of gedeeltelijke herfinanciering ten gunste van de kredietnemer, die worden toegekend wanneer de kredietnemer financiële moeilijkheden heeft. Deze gunst zou niet worden toegekend mocht de schuldenaar geen financiële moeilijkheden kennen. Concessies kunnen (en niet moeten) aanleiding geven tot een verlies voor de kredietverlener en houden meestal een wijziging van de voorwaarden van de kredietovereenkomst in.

De kredietblootstelling van de bank met betrekking tot een kredietnemer wordt herzien naar aanleiding van specifieke gebeurtenissen. Bij deze gelegenheid wordt een risicobeoordeling gemaakt door experts die zich hiervoor kunnen laten bijstaan door ratingmodellen. Deze beoordeling wordt uiteindelijk overgemaakt aan het bevoegde beslissingsniveau. Zodra een concessie zal worden of wordt verleend aan een kredietnemer, moeten de volgende situaties beschouwd worden als belangrijke aanwijzingen dat de kredietnemer in financiële moeilijkheden verkeert. Financiële moeilijkheden verwijzen naar de situatie waarbij de schuldenaar beschouwd wordt als zijnde niet in staat de voorwaarden van een krediet ("twijfelachtige schuld") na te komen. Financiële moeilijkheden moeten altijd op klantenniveau worden geëvalueerd. De concessie moet vervolgens gecatalogeerd worden als een tolerantiemaatregel wanneer:

1. de gewijzigde faciliteit minstens een keer gedurende de drie maand voorafgaand aan de wijziging ervan meer dan 30 dagen geheel of gedeeltelijk achterstallig is (zonder dat ze in wanbetaling is) of ze zou zonder de wijziging meer dan 30 dagen geheel of gedeeltelijk achterstallig zijn;

2. de kredietnemer op het ogenblik van toekenning van bijkomende schuld of in de buurt van het ogenblik waarop bijkomende schuld wordt toegekend, tezelfdertijd betalingen van hoofdsom of intresten voor een ander krediet in AXA Bank Belgium verricht dat minstens een keer gedurende de drie maand voorafgaand aan de herfinanciering ervan 30 dagen geheel of gedeeltelijk achterstallig was;
3. latente tolerantieclausules gebruikt worden voor kredietnemers die 30 dagen achterstallig zijn, of die zonder de uitoefening van deze clausules 30 dagen achterstallig zouden zijn.

Wanneer er geen aanwijzingen zijn dat de schuldenaar in financiële moeilijkheden verkeert, mag de concessie niet worden behandeld als opgegeven. Bijvoorbeeld, wanneer de klant vraagt om zijn rentevoet te verlagen omdat hij anders zijn lening moet opzeggen, dan is dit geen tolerantie zelfs al gaat het om een concessie.

De tolerantiecategorie met betrekking tot renderende blootstellingen kan worden gestopt wanneer aan alle volgende voorwaarden is voldaan:

1. de faciliteit wordt als renderend beschouwd;
2. er is een proefperiode van minimaal 2 jaar verstreken vanaf de datum waarop de tolerantiefaciliteit als renderend of toegekend werd beschouwd;
3. er werden gedurende minstens de helft van de proefperiode regelmatig betalingen verricht van het volledig voorziene bedrag;
4. geen van de blootstellingen aan de schuldenaar is meer dan 30 dagen achterstallig op het einde van de proefperiode (= minimale periode tijdens welke een faciliteit gecatalogeerd moet worden als opgegeven).

Definitief verlies

Kredieten en obligaties zullen (volledig of gedeeltelijk) afgeboekt worden wanneer er geen realistische mogelijkheid is tot terugvordering. Dit zal het geval zijn wanneer AXA Bank Belgium ervan uitgaat dat de ontlener onvoldoende activa of inkomensbronnen heeft die voldoende kasstromen zouden kunnen genereren om de betrokken bedragen terug te kunnen betalen. Afgeboekte bedragen kunnen echter nog steeds het voorwerp uitmaken van invorderingsactiviteiten in lijn met de betrokken procedures van AXA Bank Belgium.

2.2.2.6 Administratieve verwerking van afdekkingstransacties (“hedge accounting”)

AXA Bank Belgium heeft ervoor geopteerd om de afdekkingsprincipes van IAS 39 – *Financiële instrumenten – erkenning en waardering* te blijven toepassen in de plaats van die van IFRS 9 – *Financiële instrumenten*.

AXA Bank Belgium merkt bepaalde voor risicobeheer aangehouden derivaten aan in gekwalificeerde afdekkingsrelaties. Bij het afsluiten van de afdekking documenteert AXA Bank Belgium formeel de relatie tussen het afdekkingsinstrument en de afgedekte instrumenten, inclusief de doelstelling ten aanzien van risicobeheer en de strategie bij het aangaan van de afdekkingsrelatie, evenals de methode die zal gebruikt worden om de effectiviteit van de afdekkingsrelatie te bepalen.

De volgende soorten afdekkingen worden door AXA Bank Belgium gebruikt:

- Reëlewaardeafdekkingen (“fair value hedges”): afdekkingen van het risico van veranderingen in de reële waarde van een opgenomen actief of verplichting (een micro-reëlewaardeafdekking, “micro fair value hedge”) of van een portefeuille van opgenomen activa of verplichtingen (een macro-reëlewaardeafdekking, “macro fair value hedge”) die verband houden met een bepaald risico en die invloed zou kunnen hebben op de winst of het verlies.

    - Micro-reëlewaardeafdekking: de voortdurende effectiviteit van de afdekking wordt periodiek nagekeken door middel van prospectieve en retrospectieve testen. Gedurende elke effectieve periode wordt de wijziging in reële waarde die betrekking heeft op het afgedekte risico geboekt op het financiële instrument. Die wijziging in reële waarde wordt rechtstreeks in winst of verlies opgenomen. De wijziging in reële waarde van de overeenstemmende derivaten wordt eveneens rechtstreeks in winst of verlies opgenomen. Van zodra de afdekking niet meer effectief is wordt ze stopgezet en worden de waardeaanpassingen – in het geval van schuldinstrumenten – afgeschreven over de resterende looptijd van het instrument door aanpassing van de effectieve rente.

    - Macro-reëlewaardeaanpassing: de voortdurende effectiviteit van de afdekking wordt periodiek nagekeken door middel van prospectieve en retrospectieve testen. Gedurende elke effectieve periode wordt de wijziging in reële waarde die betrekking heeft op het afgedekte risico van een referentiebedrag geboekt op de portefeuille van onderliggende financiële instrumenten. Deze wijziging in reële waarde wordt afgeschreven. Op basis van IFRS mag de afschrijving starten van zodra een waardewijziging heeft plaatsgevonden. De afschrijving mag niet later beginnen dan vanaf wanneer het afgedekte instrument niet meer wordt aangepast voor wijzigingen in de reële waarde met betrekking tot het afgedekte risico. AXA Bank Belgium heeft beslist om de afschrijving te starten bij het beëindigen

van de afdekking. De wijziging in reële waarde van de overeenstemmende derivaten wordt rechtstreeks in winst of verlies opgenomen.

- Kasstroomafdekkingen ("cash flow hedges"): afdekkingen van de mogelijke variabiliteit in kasstromen die toe te rekenen is aan een bepaald risico dat is verbonden met een opgenomen actief of verplichting of een zeer waarschijnlijke verwachte toekomstige transactie en die invloed zou kunnen hebben op de winst of het verlies. De voortdurende effectiviteit van de afdekking wordt periodiek nagekeken door middel van prospectieve en retrospectieve testen. Gedurende elke effectieve periode wordt het effectieve gedeelte van de wijziging in reële waarde van het afdekkingsinstrument (het derivaat) uitgesteld in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) en wordt het niet-effectieve gedeelte in winst of verlies opgenomen. Van zodra de afdekking niet meer effectief is wordt ze stopgezet. Het uitgestelde bedrag blijft uitgesteld via de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) tot op het ogenblik dat de verwachte toekomstige transactie plaatsvindt, waarna de resultaten symmetrisch met die van het afgedekte risico in winst of verlies worden opgenomen.

2.2.2.7 In contracten besloten derivaten

Een in een contract besloten derivaat is een component van een samengesteld contract dat tevens een niet-afgeleid basiscontract bevat. Het gevolg is dat sommige kasstromen uit het samengestelde instrument op dezelfde wijze veranderen als die van een losstaand derivaat.

Indien een samengesteld contract een basiscontract bevat dat een financieel actief is, geldt de regelgeving in punt 2.2.2.1 voor het gehele samengestelde contract.

Indien een samengesteld contract een basiscontract bevat dat een financiële verplichting is, wordt een in een contract besloten derivaat afgescheiden van het basiscontract en als een derivaat geboekt als, en alleen als:

- er geen nauw verband bestaat tussen de economische kenmerken en risico's van het in het contract besloten derivaat en de economische kenmerken en risico's van het basiscontract
- een afzonderlijk instrument met dezelfde voorwaarden als het in het contract besloten derivaat zou voldoen aan de definitie van een derivaat
- het samengestelde instrument wordt niet tegen reële waarde gewaardeerd met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies (dat wil zeggen een derivaat dat is besloten in een tegen reële waarde gewaardeerde financiële verplichting met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies wordt niet afgezonderd).

Indien het contract evenwel een of meer in het contract besloten derivaten bevat en het basiscontract een financiële verplichting is, mag AXA Bank Belgium beslissen om het gehele samengestelde contract aan te wijzen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies, voor zover aan de voorwaarden vermeld in hoofdstuk 2.2.2.2 Financiële verplichtingen: waarderingscategorieën, onderwerp "Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies" voldaan is.

2.2.2.8 Afboeking

Financiële activa

AXA Bank Belgium boekt een financieel actief af van de balans wanneer de contractuele rechten op de kasstromen van het financieel actief aflopen, dan wel dat ze de contractuele rechten op de ontvangst van de kasstromen uit het financieel actief overdraagt in een transactie waarin nagenoeg alle risico's en opbrengsten als eigenaar van het financieel actief worden overgedragen, of waarin AXA Bank Belgium nagenoeg alle risico's en opbrengsten noch overdraagt noch behoudt en geen controle over het financieel actief behoudt.

Bij het afboeken van het financieel actief wordt het verschil tussen de boekwaarde van het actief en de som van de ontvangen vergoeding en de cumulatieve winst of het cumulatieve verlies dat in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) was opgenomen (behalve voor aandelen aangewezen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)) opgenomen in winst of verlies als gerealiseerde meer- of minderwaarde.

AXA Bank Belgium sluit transacties af waarbij ze activa die op de balans staan overdraagt, maar alle of nagenoeg alle risico's en opbrengsten van de overgedragen activa of een gedeelte ervan behoudt. In zulke gevallen worden de overgedragen activa niet afgeboekt. Voorbeelden van zulke transacties zijn effectenleningen en repo's.

Financiële verplichtingen

AXA Bank Belgium boekt een financiële verplichting af wanneer de contractuele verplichtingen nagekomen of ontbonden worden, dan wel vervallen.

2.2.2.9 Presentatie

Saldering

Financiële activa en financiële verplichtingen worden gesaldeerd en het nettobedrag wordt op de balans opgenomen als en alleen als AXA Bank Belgium een in rechte afdwingbaar recht heeft om de bedragen te salderen en voornemens is om ze op nettobasis af te wikkelen of de vordering op hetzelfde moment te realiseren dat de verplichting wordt afgewikkeld.

Inkomsten en uitgaven worden bruto opgenomen behalve voor de handelsportefeuille waarvoor de resultaten gesaldeerd worden.

Overige presentatieregels

Voor rentedragende financiële instrumenten wordt de rente in de rentemarge opgenomen, met andere woorden apart van de waarderingsresultaten (voor financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies) en van de gerealiseerde meer- en minderwaarden.

Voor alle financiële instrumenten, met uitzondering van degene die gewaardeerd worden tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies, worden de waarderingsresultaten en de gerealiseerde meer- en minderwaarden afzonderlijk gepresenteerd.

Voor financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies wordt geen onderscheid gemaakt tussen de waarderingsresultaten en de gerealiseerde meer- en minderwaarden.

2.3 Eigen vermogen

De waardering van de bestanddelen van het eigen vermogen gebeurt tegen kostprijs.

Ingekochte eigen aandelen worden in mindering gebracht van het eigen vermogen voor de aanschaffingsprijs, inclusief rechtstreeks toewijsbare marginale transactiekosten.

Dividenden worden van het eigen vermogen afgetrokken wanneer zij betaalbaar worden gesteld.

2.4 Verstrekte financiële waarborgen

De eerste opname van de verstrekte financiële waarborgen in de balans gebeurt op de contractdatum. Ze geschiedt tegen de reële waarde, welke in de regel overeenstemt met de ontvangen vergoeding voor het verstrekken van de financiële waarborg. Indien de ontvangen premie niet overeenstemt met de marktpraktijken wordt het verschil met de reële waarde onmiddellijk in winst of verlies genomen.

Vooreerst wordt de ontvangen premie pro rata temporis afgeschreven over de looptijd van het contract. Dit geschiedt op een “contract per contract”-basis. Vervolgens wordt nagegaan (op portefeuillebasis) of er geen voorziening dient aangelegd voor eventuele of zekere uitwinningen. Deze voorziening wordt gedisconteerd indien de impact materieel is.

De uitboeking geschiedt bij het verstrijken van de termijn. In het geval van uitwinning zal de verstrekte waarborg worden uitgeboekt voor het gewaarborgde bedrag, dat opgebouwd werd via de voorziening.

2.5 Commissieopbrengsten

Op basis van IFRS 15 – *Opbrengsten uit contracten met klanten* gebeurt de opname van commissieopbrengsten in de resultatenrekening op basis van een vijfstappenplan:

- identificatie van de overeenkomst met de klant: bij AXA Bank Belgium zijn dit voornamelijk verstrekte diensten voor het aanhouden van rekeningen, betalingsverrichtingen, uitgiften en plaatsingen, aan- en verkopen van effecten, het aanhouden van kluizen en effectenrekeningen en verstrekte financiële garanties. In principe leidt elke transactie tot 1 overeenkomst met de klant.
- identificatie van de leveringsverplichtingen in de overeenkomst (beschrijving van de dienst zoals hierboven vermeld).

- bepalen van de transactieprijs, namelijk het bedrag dat per verstrekte dienst aangerekend wordt. Bij AXA Bank Belgium is hierbij geen sprake van performance fees, niet-cashvergoedingen of financieringscomponenten.
- allocatie van de transactieprijs over de leveringsverplichtingen in de overeenkomsten.
- boeken van de opbrengst wanneer of als de entiteit voldoet aan de leveringsverplichting.

Op basis van deze elementen worden de commissieopbrengsten voor het aanhouden van rekeningen, kluizen en effectenrekeningen in principe gespreid in de resultatenrekening opgenomen over de looptijd van de verstrekte dienst, terwijl de commissieopbrengsten voor betalingsverrichtingen, uitgiften en plaatsingen, aan- en verkopen van effecten en verstrekte financiële garanties in een keer opgenomen in de resultatenrekening op het tijdstip waarop de verstrekte dienst geleverd wordt.

2.6 Omrekenings- en valutakoersverschillen

De presentatiemunt van AXA Bank Belgium is de euro.

De functionele munt is de euro voor de moedermaatschappij en de dochters (alle gelokaliseerd in de Eurozone).

2.6.1 Omrekening van monetaire bestanddelen in de functionele valuta

Monetaire bestanddelen zijn aangehouden valuta-eenheden alsook activa en verplichtingen die ontvangen of betaald moeten worden in een vast of vast te stellen aantal valuta-eenheden. Bedoeld worden vooral de vastrentende effecten, de leningen en vorderingen en de deposito's en schulden.

Bij de opname in de balans worden monetaire bestanddelen in vreemde valuta omgerekend in de functionele valuta tegen de dagkoers op transactiedatum of de spotkoers van de onderliggende wisselverrichting.

Maandelijks heeft een monetair waarderingsproces op saldobasis plaats, waarbij alle uitstaande monetaire saldi in deviezen worden omgerekend tegen de slotkoers. Alle positieve en negatieve verschillen worden opgenomen winst of verlies, ongeacht de waarderingscategorie waartoe de monetaire bestanddelen behoren.

Bij de uitboeking worden monetaire bestanddelen in vreemde valuta omgerekend in euro tegen de dagkoers op transactiedatum of de spotkoers van de onderliggende wisselverrichting.

2.6.2 Omrekening van niet-monetaire bestanddelen in de functionele valuta

Niet monetaire bestanddelen zijn bestanddelen andere dan monetaire. Het gaat hier vooral om de niet-vastrentende effecten.

Bij de opname in de balans worden niet-monetaire bestanddelen in vreemde valuta omgerekend in euro tegen de dagkoers op transactiedatum of de spotkoers van de onderliggende wisselverrichting.

Het periodieke niet-monetaire herwaarderingsproces verschilt naargelang de waarderingscategorie:

1. voor niet-monetaire bestanddelen gewaardeerd tegen kostprijs geldt dat eens de omrekening in euro is gebeurd deze waarde in euro behouden blijft tot de verwijdering uit de balans;
2. voor niet-monetaire bestanddelen behorende tot de waarderingscategorieën "Activa en verplichtingen aangewezen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies" geldt een periodieke herwaardering van de reële waarde, die bestaat uit twee componenten: het reëlewaardeverschil en het wisselresultaat. Beide componenten worden opgenomen in winst of verlies;
3. voor niet-monetaire bestanddelen behorende tot de waarderingscategorie "Financiële activa tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)" geldt eveneens een periodieke herwaardering van de reële waarde, die bestaat uit twee componenten: het reëlewaardeverschil en het wisselresultaat. Beide componenten worden uitgesteld in het eigen vermogen. Indien een negatieve waardering als bijzondere waardevermindering dient geboekt, worden beide componenten uit het eigen vermogen geboekt en getransfereerd naar winst of verlies.

Bij de uitboeking worden niet-monetaire bestanddelen in vreemde valuta omgerekend in euro tegen de dagkoers op transactiedatum of de spotkoers van de onderliggende wisselverrichting.

2.7 Voorwaardelijke rechten en verplichtingen en voorzieningen

2.7.1 Voorwaardelijke rechten en verplichtingen

Voorwaardelijke rechten (activa) worden niet opgenomen in de balans; ze worden wel vermeld in de toelichting indien een instroom van economische voordelen waarschijnlijk is.

Voorwaardelijke verplichtingen worden niet opgenomen in de balans; ze worden wel vermeld in de toelichting, tenzij de mogelijkheid van een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich houden zeer onwaarschijnlijk is.

2.7.2 Voorzieningen

Voorzieningen worden enkel aangelegd indien er een bestaande verplichting bestaat als gevolg van een gebeurtenis in het verleden, die op een betrouwbare wijze kan worden geschat en waarvan de uitgave meer waarschijnlijk is dan niet.

De bestaande verplichting kan in rechte afdwingbaar zijn of een feitelijke verplichting zijn.

Voorzieningen worden opgenomen voor hun beste schatting, rekening houdende met risico's en onzekerheden en eventuele toekomstige gebeurtenissen; ze worden verdisconteerd, indien de impact van de tijdswaarde materieel is.

Te ontvangen schadevergoedingen die in verband staan met aangelegde voorzieningen, worden geboekt als actief.

Op elke balansdatum worden voorzieningen herzien en aangepast, ofwel om rekening te houden met de tijdswaarde (opgebouwd via financiële kosten), ofwel om deze te verhogen (in het geval van een tekort aan voorziening) ofwel om deze terug te nemen (in het geval van een overtollige voorziening).

De voorziening zal enkel gebruikt worden voor de uitgave waarvoor ze aangelegd was.

2.8 Personeelsverloningen

De personeelsverloningen worden ten laste genomen in het jaar waarin de prestaties verricht werden.

Voor de kortetermijnpersoneelsverloningen die binnen het jaar na de afsluitingsdatum betaald worden zoals salarissen, vergoedingen voor sociale zekerheid, ziekteverlof, vakantiegeld en bonussen, worden voorzieningen aangelegd die niet verdisconteerd worden.

Voor de langetermijnpersoneelsverloningen die geen pensioenplannen zijn, zoals loopbaanonderbreking, premies voor 25 en 35 jaar dienst, bonussen of andere beloningen die slechts betaald worden meer dan 1 jaar na de afsluitingsdatum, geldt een berekening van de contante waarde van de brutoverplichtingen; de actuariële verschillen als gevolg van periodieke herziening van de schattingen en veronderstellingen worden onmiddellijk opgenomen in winst of verlies. Bij AXA Bank Belgium vallen de pensioenplannen onder de pensioenregelingen van het type toegezegde pensioenen.

Het bedrag dat wordt opgenomen als een nettoverplichting uit hoofde van toegezegde-pensioenrechten bestaat uit het nettototaal van de volgende bedragen:

1. de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegde-pensioenrechten op de balansdatum, waarbij gebruik gemaakt wordt van de "projected unit credit"-methode;
2. verminderd met de reële waarde op de balansdatum van eventuele fondsbeleggingen waaruit de verplichtingen direct moeten worden afgewikkeld.

Laatstgenoemde fondsbeleggingen kunnen zowel activa betreffen als verzekeringscontracten.

Periodiek worden de veronderstellingen en schattingen herzien en aangepast.

Winsten of verliezen op de belangrijke inperking of afwikkeling van een toegezegde-pensioenregeling worden opgenomen op het moment dat de inperking of afwikkeling plaatsvindt.

Ontslagvergoedingen, inclusief brugpensioen, worden slechts opgenomen van zodra ze tegenstelbaar zijn. Ook hier geldt een discontering indien de vergoeding verder verwijderd is dan 1 jaar vanaf de balansdatum.

2.9 Winstbelastingen

2.9.1 Courante belastingen

Over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare belastingen aangaande lopende en voorgaande perioden worden, in zoverre ze nog niet zijn betaald, opgenomen als een verplichting.

Indien het bedrag dat al betaald is, met betrekking tot lopende en voorgaande perioden, groter is dan het bedrag dat over deze perioden is verschuldigd, wordt het saldo opgenomen als een actief.

2.9.2 Uitgestelde belastingen

Uitgestelde belastingverplichtingen worden in de balans geboekt voor alle tijdelijke belastbare verschillen. Zij worden aangelegd:

- via resultaat indien het onderliggende tijdelijke verschil ook via resultaat wordt opgenomen;
- via het eigen vermogen als het onderliggende tijdelijke verschil ook via het eigen vermogen wordt opgenomen.

Uitgestelde belastingactiva met betrekking tot fiscaal overdraagbare verliezen of overdraagbaar belastingkrediet worden slechts in de balans geboekt als de tijdelijke verrekenbare verschillen effectief zullen kunnen verrekend worden in overeenstemming met de fiscale lokale regels.

Overige uitgestelde belastingactiva worden steeds in de balans geboekt omdat ervan uitgegaan wordt dat deze tijdelijke verrekenbare verschillen steeds effectief zullen kunnen verrekend worden.

Indien vervolgens uit een periodieke afsluiting blijkt dat de uitgestelde belastingactiva niet meer kunnen verrekend worden, wordt een waardecorrectie geboekt voor het niet-recupereerbare bedrag. Deze waardecorrectie wordt periodiek herzien en eventueel wordt de waardecorrectie geheel of gedeeltelijk teruggenomen indien nieuwe gegevens beschikbaar zijn met betrekking tot de verrekenbaarheid.

Voor boekhouddoeleinden geschiedt compensatie tussen uitgestelde belastingactiva en uitgestelde belastingverplichtingen slechts voor zover de aard van de winstbelasting en de vervaldagen gelijkaardig zijn en dit per fiscale entiteit.

Voor presentatiedoeleinden geschiedt de compensatie tussen uitgestelde belastingactiva en uitgestelde belastingverplichtingen per fiscale entiteit.

Het uitstaande saldo van de uitgestelde belastingactiva of uitgestelde belastingverplichtingen wordt periodiek geherwaardeerd om rekening te houden met veranderingen in aanslagvoeten en/of belastingwetgeving van de fiscale entiteit.

Activa of verplichtingen als gevolg van winstbelastingen worden niet verdisconteerd.

2.9.3 Schatting van uitgestelde belastingen

Met betrekking tot uitgestelde belastingvorderingen en hun realiseerbaarheid, wordt het volgende onderscheid gemaakt:

Uitgestelde belastingvordering opgenomen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)

Deze belastingvorderingen worden geboekt op:

- aanpassingen met betrekking tot de gebruikte actuariële veronderstellingen voor de berekening van de voorzieningen rond pensioenplannen;
- de waarderingsresultaten op de derivaten gebruikt bij kasstroomafdekkingen;
- de waarderingsresultaten op de effecten die worden geclassificeerd onder de categorie “tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)”

Aangezien geen sprake is van een waardevermindering van de vordering, betekent dat impliciet dat geen kredietverliezen op schuldinstrumenten worden verwacht. Dergelijke vordering moet dus worden beschouwd als zijnde volledig realiseerbaar.

Uitgestelde belastingvordering als gevolg van een verschil van het tijdstip van boekhoudkundige en fiscale verwerkingen (o.a. fiscale verliezen)

Een uitgestelde belastingvordering wordt opgenomen voor zover wordt verwacht dat toekomstige fiscale winsten beschikbaar zullen zijn die zowel voor het verrekenbaar tijdelijk verschil kunnen worden aangewend als tevens ook voor het ongebruikte fiscaal verrekenbare tegoed.

2.10 Materiële vaste activa

Er is geen activering van de onder een operationele leasing bekomen materiële vaste activa en de huurlasten worden lineair gespreid ten laste genomen in resultaat over de looptijd van de leasetermijn.

De initiële opname van de onder een financiële leasing bekomen materiële vaste activa gebeurt voor de reële waarde en de contante waarde van de minimale leasebetalingen. Initieel rechtstreeks toe te wijzen kosten gerelateerd aan de acquisitie worden eveneens geactiveerd. De financieringskosten worden in resultaat opgenomen op basis van de impliciete rente.

De initiële opname van gekochte materiële vaste activa gebeurt tegen de aanschaffingsprijs plus de bijkomende toe te wijzen kosten en de rechtstreeks toe te wijzen transactiekosten. Financieringskosten gedurende de constructieperiode worden geactiveerd, indien materieel.

De daaropvolgende waardering gebeurt tegen afgeschreven kostprijs, die rekening houdt met afschrijvingen en een periodieke test voor bijzondere waardevermindering.

Voor de afschrijvingen wordt er rekening gehouden met een restwaarde en de nuttige economische gebruiksduur. In principe dient voor de afschrijving van gebouwen rekening gehouden met de componentenmethode. Omwille van het immaterialiteitsbeginsel enerzijds en om anderzijds ook rekening te houden met de opgelegde waarderingsregels van de moedermaatschappij heeft AXA Bank Belgium beslist om voorlopig de opsplitsing in componenten niet toe te passen.

Voor de test voor bijzondere waardevermindering wordt op elke rapporteringsdatum, voor gebouwen en terreinen, de kostprijs na aftrek van de geboekte afschrijvingen, vergeleken met de schattingswaarde vastgesteld op basis van een onafhankelijke expertise:

- wanneer het niet-gerealiseerde verlies lager is dan 15%, wordt geen bijzondere waardevermindering geboekt;
- indien het niet-gerealiseerde verlies meer dan 15% is, wordt de “discounted future cash flows”-methode toegepast.

Wanneer de waarde gebaseerd op de verdisconteerde toekomstige kasstromen lager is dan de boekwaarde, wordt een bijzondere waardevermindering geboekt voor een bedrag gelijk aan het verschil tussen:

- de kostprijs onder aftrek van de geboekte afschrijvingen;
- de hoogste van de onafhankelijke expertise en de waarde gebaseerd op de verdisconteerde toekomstige kasstromen.

Nadat een verlies voor bijzondere waardevermindering werd geboekt voor een gebouw, wordt de resterende afschrijvingstabel aangepast.

Indien daarna de onafhankelijke expertise meer dan 15% hoger is dan de nettoboekwaarde, wordt de bijzondere waardevermindering teruggenomen voor een bedrag dat overeenkomt met het verschil tussen:

- de nettoboekwaarde,
- de laagste van de onafhankelijke expertise en de kostprijs na aftrek van de geboekte afschrijving (berekend op basis van de bestaande afschrijvingstabel voor de bijzondere waardevermindering), maximaal voor de voorheen geboekte waardecorrectie.

Vervolgens wordt de resterende afschrijvingstabel herzien.

Materiële vaste activa aangehouden voor verkoop worden gewaardeerd tegen de laagste waarde van de boekwaarde (kostprijs min de voorheen al geboekte afschrijvingen) en de reële waarde min de verkoopkosten. Dergelijke materiële vaste activa worden niet langer meer afgeschreven en worden afzonderlijk gepresenteerd op de balans.

Afschrijvingen geboekt tijdens het boekjaar en gebaseerd op hun verwachte economische looptijd (lineaire methode):

- terreinen voor eigen gebruik: worden niet afgeschreven
- gebouwen voor eigen gebruik: 3%
- inrichting gebouwen: 10%
- IT-materiaal: 20%
- meubilair, installaties: 10%
- niet-informaticamachines en rollend materieel: 20%.

2.11 Immateriële vaste activa

Oprichtingskosten worden onmiddellijk ten laste genomen, tenzij ze gerelateerd kunnen worden als transactiekost aan een actief of een verplichting.

De activering van gekochte immateriële activa die voldoen aan de opnamecriteria (toekomstige economische voordelen en betrouwbare meting) en waarvan de gebruiksduur het jaar overstijgt, gebeurt tegen de aanschaffingswaarde, inclusief bijkomende kosten en rechtstreeks toewijsbare transactiekosten. Software waarvoor een jaarlijkse licentie wordt betaald, wordt niet geactiveerd.

De immateriële activa worden volledig afgeschreven, lineair gespreid over hun economische looptijd:

- Oprichtingskosten: onmiddellijk via resultaat
- Software voor eigen gebruik, gekocht van derden: 10 tot 20%
- Intern ontwikkelde software: 10 tot 20%

In het geval van intern gegenereerde software geldt dat een immaterieel actief dat voortvloeit uit de ontwikkeling (of uit de ontwikkelingsfase van een intern project) pas wordt geactiveerd als en slechts als alle onderstaande punten kunnen aangetoond worden:

1. de technische uitvoerbaarheid om het immaterieel actief te voltooien, zodat het beschikbaar zal zijn voor gebruik;
2. de intentie om het immaterieel actief te voltooien en te gebruiken;
3. het vermogen om het immaterieel actief te gebruiken;
4. hoe het immaterieel actief waarschijnlijke toekomstige economische voordelen zal genereren;
5. de beschikbaarheid van adequate technische, financiële en andere middelen om de ontwikkeling te voltooien en het immaterieel actief te gebruiken;
6. het vermogen om de uitgaven die aan het immaterieel actief kunnen worden toegerekend tijdens zijn ontwikkeling betrouwbaar te waarderen.

Kosten die hier niet aan voldoen, evenals kosten van onderzoek (research) worden niet geactiveerd.

Begrippen:

- onderzoeksfase: activiteiten gericht op het verkrijgen van nieuwe kennis; de zoektocht naar toepassingen van onderzoeksbevindingen of andere kennis; de zoektocht naar alternatieven voor toestellen, producten, processen, systemen of diensten; formulering, ontwerp, evaluatie en uiteindelijke selectie van mogelijke alternatieven voor nieuwe of verbeterde toestellen, producten, processen, systemen of diensten.
- ontwikkelingsfase: ontwerp, bouw en tests van pre-productie- of pre-gebruiksprototypes en -modellen; ontwerp van nieuwe toestellen, producten, processen, systemen en diensten; ontwerp, bouw en bediening van een specifieke testomgeving; ontwerp, bouw en tests van een gekozen alternatief.

Immateriële vaste activa worden getest op bijzondere waardeverminderingen.

- AXA Bank Belgium beoordeelt, op elke balansdatum, of er een indicatie van waardevermindering is. Indien een dergelijke indicatie bestaat, zal de bank de realiseerbare waarde van het actief schatten. De realiseerbare waarde van het actief is de hoogste van de reële waarde minus verkoopkosten of de gebruikswaarde van het actief.
- Indien de realiseerbare waarde van het actief lager is dan de boekwaarde, wordt de boekwaarde van het actief tot de realiseerbare waarde verlaagd door een waardevermindering.
- Als er een indicatie is dat een actief kan worden verminderd, wordt de realiseerbare waarde van het individuele actief geschat. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde van het individuele actief te schatten, dient een entiteit de realiseerbare waarde van de kasstroomgenererende eenheid (“cash generating unit”) te bepalen waartoe het actief behoort.

- Ongeacht of er een indicatie is van waardevermindering, moet de immateriële activa met een onbepaalde gebruiksduur jaarlijks voor waardevermindering worden getest. De test gebeurt door vergelijking van de boekwaarde met haar realiseerbare waarde. Deze regel geldt ook voor activa die, op de balansdatum, nog niet in gebruik worden.

2.12 Overige activa en verplichtingen

De opname in de balans van niet-operationele debiteuren en crediteuren gebeurt op de datum van terbeschikkingstelling.

De overige activa worden opgenomen voor de nominale waarde van de vordering verminderd met een eventuele bijzondere waardevermindering.

De overige verplichtingen worden opgenomen voor de nominale schuldwaarde.

2.13 Bijkomende informatie

2.13.1 Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen na balansdatum die wijzen op omstandigheden die bestonden op de balansdatum (bijvoorbeeld bijkomende informatie over reeds gemaakte schattingen), zullen een aanpassing van de jaarrekening vereisen, indien materieel.

Gebeurtenissen na balansdatum die wijzen op omstandigheden die ontstonden na de balansdatum (bijvoorbeeld evolutie van de dollar of de reële waarde van effecten), zullen geen aanpassing vereisen in de balans, de winst- en verlies, de staat met de mutaties in het eigen vermogen of het kasstroomoverzicht. Indien echter materieel, wordt informatie geleverd over de aard en de geschatte financiële impact om te vermijden dat de jaarrekening misleidend zou kunnen zijn.

2.13.2 Tussentijdse financiële rapportering

Er is geen specifieke tussentijdse financiële rapportering; de onderneming publiceert enkel jaarlijks haar cijfers.

2.13.3 Wijzigingen in de schattingen en in de waarderingsgrondslagen

Indien het moeilijk is om te beslissen of het gaat om een schattingswijziging dan wel een wijziging in de waarderingsgrondslag, wordt op basis van de IFRS-regelgeving, geopteerd voor een schattingswijziging.

Een schattingswijziging wordt prospectief toegepast. Voor zover een schattingswijziging leidt tot wijzigingen in activa en verplichtingen, of betrekking heeft op een component van het eigen vermogen, wordt deze wijziging verwerkt in de periode waarin de wijziging heeft plaatsgevonden, door de boekwaarde van het betreffende actief, de desbetreffende verplichting of de desbetreffende component van het eigen vermogen te wijzigen.

In het geval van een wijziging in de waarderingsgrondslag dient deze retrospectief te worden toegepast.

Wanneer het praktisch niet haalbaar is om de periodegebonden gevolgen te bepalen van een wijziging in een grondslag voor financiële verslaggeving op vergelijkende informatie van een of meer voorgaande verslagperioden, wordt de nieuwe grondslag voor financiële verslaggeving toegepast op de boekwaarde van activa en verplichtingen vanaf het begin van de vroegste periode (de vroegste periode kan de verslagperiode zijn) waarvoor retrospectieve toepassing mogelijk is. Hierbij wordt voor die periode het beginsaldo van elke desbetreffende component van het eigen vermogen dienovereenkomstig aangepast.

Wanneer het praktisch niet haalbaar is om het cumulatieve effect, aan het begin van de verslagperiode, van de toepassing van een nieuwe grondslag voor financiële verslaggeving op alle voorgaande verslagperioden te bepalen, wordt de vergelijkende informatie aangepast om de nieuwe grondslag voor financiële verslaggeving prospectief toe te passen vanaf het vroegste tijdstip waarop dit praktisch haalbaar is.

In deze gevallen wordt een bijkomende documentatie hieromtrent geleverd in de toelichting.

3 Toepassing van IFRS bij AXA Bank Belgium

De Geconsolideerde Jaarrekening van AXA Bank Belgium werd opgesteld in overeenstemming met de "International Financial Reporting Standards" (IFRS-standaarden) - met inbegrip van de "International Accounting Standards" (IAS-standaarden) en Interpretaties - per 31 december 2019 zoals aanvaard binnen de Europese Unie.
Grondslagen voor financiële verslaggeving die verder niet specifiek vermeld worden, stemmen overeen met de IFRS-standaarden zoals aanvaard binnen de Europese Unie.

3.1 Wijziging in de grondslagen voor financiële verslaggeving

De grondslagen voor financiële verslaggeving zoals toegepast door AXA Bank Belgium in de Geconsolideerde Jaarrekening 2019 zijn ongewijzigd tegenover vorig jaar.

Gezien de toch aanzienlijke impact op de grondslagen van vorig jaar herhalen we hier toch nog even dat AXA Bank Belgium IFRS 9 – *Financiële instrumenten* toepast vanaf 1 januari 2018.

IFRS 9 heeft ook belangrijke wijzigingen aangebracht aan IFRS 7 – *Financiële instrumenten – informatieverschaffing*. AXA Bank Belgium heeft deze wijzigingen doorgevoerd in de tabellen en commentaren in de Geconsolideerde Jaarrekening 2018.

Zoals toegelaten door IFRS 9 had AXA Bank Belgium een onderdeel van IFRS 9 vervroegd toegepast in 2017, namelijk de erkenning in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) van de wijzigingen in het eigen kredietrisico ("Debit Value Adjustments') op financiële verplichtingen aangewezen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies.

Op basis van een keuzemogelijkheid voorzien in de IFRS 9-standaard heeft AXA Bank Belgium beslist om vanaf het boekjaar 2018 "hedge accounting" verder toe te passen onder IAS 39 – *Financiële instrumenten – erkenning en waardering*.

3.2 Toepassingsdatums

Hieronder vindt U een overzicht van de impact van de wijzigingen met betrekking tot de IFRS-standaarden. Daar waar melding wordt gemaakt van de Groep dient dit gelezen te worden als de consolidatiekring van AXA Bank Belgium met als moedermaatschappij AXA Bank Belgium.

Standaarden, wijzigingen in standaarden, interpretaties en wijzigingen in interpretaties gepubliceerd, aanvaard binnen de Europese Unie en voor het eerst van toepassing op 1 januari 2019:

- De nieuwe standaard IFRS 16 – *Leaseovereenkomsten*, gepubliceerd op 13 januari 2016 en voor de IASB van toepassing vanaf 1 januari 2019. Deze standaard voert een eenvormige boekingswijze op de balans in voor leasingnemers. De impact is voor AXA Bank Belgium niet-materieel (enkel een beperkt aantal leasingwagens en een erfpachtovereenkomst voor een gering bedrag).

- Aanpassing aan standaard IFRS 9 – *kenmerken van vervroegde terugbetaling met negatieve compensatie*. Deze aanpassing laat toe om financiële activa die bij vervroegde terugbetaling mogelijkheden voorzien die leiden tot terugbetaling van een bedrag dat lager is dan het openstaand kapitaalbedrag en opeisbare intresten, de zogenaamde negatieve compensatie voor de vervroegde terugbetaling, toch op te nemen onder de waarderingscategorie 'financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs' of 'financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI). AXA Bank Belgium heeft echter momenteel geen dergelijke financiële activa in zijn bezit.

- Aanpassing aan standaard IAS28 – *Investeringen op lange termijn in geassocieerde ondernemingen en joint ventures*. Dit verduidelijkt dat ondernemingen die investeringen op lange termijn in geassocieerde ondernemingen of joint ventures in hun boeken opnemen, zonder evenwel de vermogensmutatiemethode toe te passen, dit dienen te doen met toepassing van IFRS 9 alvorens enige verliezen of waardeverminderingen te erkennen volgens toepassing van IAS28. Gezien de immaterialiteit past AXA Bank Belgium IAS28 momenteel niet toe op haar geassocieerde ondernemingen. Eventuele waarderingsresultaten worden opgenomen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)

- Aanpassing aan standaard IAS19 – Pensioenplanwijziging, inperking of afwikkeling verduidelijkt hoe ondernemingen de pensioenkost dienen te bepalen wanneer een verandering – een wijziging, inperking of afwikkeling – aan een toegezegdepensioenregeling plaats heeft. Hier zal ~~wel~~ mee rekening worden gehouden indien dergelijke veranderingen plaatsvinden.

- *Cyclus jaarlijkse verbeteringen aan IFRS-standaarden 2015 – 2017*: kleine aanpassingen aan IFRS 3 Bedrijfscombinaties, IFRS 11 gezamenlijke overeenkomsten, IAS12 Winstbelastingen, IAS23 Financieringskosten die echter géén onmiddellijke impact hebben op of buiten het toepassingsdomein van AXA Bank Belgium vallen.

- *IFRIC23 Onzekerheden over de behandeling van winstbelastingen* stipuleert hoe de gevolgen van onzekerheden met betrekking tot winsbelasting in de boekhouding dienen opgenomen te worden in het geval dat het onduidelijk is hoe de belastingwetgeving in een bepaalde omstandigheid of transactie dient toegepast te worden of indien het onduidelijk is dat de belastingadministratie de door de onderneming toegepaste behandeling zou aanvaarden. AXA Bank Belgium maakt echter reeds gebruik van in deze interpretatie omschreven veronderstellingen en methodes.

Standaarden, wijzigingen in standaarden, interpretaties en wijzigingen in interpretaties, gepubliceerd, aanvaard binnen de Europese Unie en van toepassing vanaf een later boekjaar:

- *Wijzigingen aan verwijzingen in standaarden naar het raamwerk voor de opstelling en presentatie van jaarrekeningen.* Hierbij werden standaarden, begeleidende documentatie of andere documenten die verwijzingen bevatten naar het raamwerk voor de opstelling en presentatie van jaarrekeningen aangepast aan de in 2018 uitgegeven versie van dit raamwerk

- *Definitie van materialiteit :* hierbij werd voornamelijk wijzigingen aangebracht aan IAS1 en IAS8 en hieruit volgende aanpassingen aan overige standaarden om het begrip omtrent de definitie van materialiteit te verbeteren. Deze verduidelijkingen zullen ongetwijfeld helpen bij toekomstige materialiteitsbeoordelingen maar momenteel zien we géén onmiddellijke impact bij AXA Bank Belgium

- *Definitie van bedrijf :* verduidelijkt de definitie van bedrijf met als doel ondernemingen bij te staan bij de beoordeling of een transactie als een bedrijfscombinatie of als een aanschaf van activa in de boekhouding dient opgenomen.

- De nieuwe standaard IFRS 17 – *Verzekeringscontracten*, gepubliceerd op 18 mei 2017 en voor de IASB van toepassing vanaf 1 januari 2022. Deze standaard legt de principes vast van erkenning, waardering, presentatie en informatieverschaffing van verzekeringscontracten die binnen het toepassingsgebied van de standaard vallen.

  Gezien de bank geen eigen verzekeringsactiviteiten uitvoert en de aard van de overige wijzingen wordt verwacht dat de impact voor AXA Bank Belgium minimaal zal zijn

- Wijziging aan de standaarden IFRS 9, IAS39 en IFRS7 – *Hervorming referentierentevoeten (fase 1) heeft als doelstelling de onzekerheden die zijn ontstaan ingevolge de wereldwijde implementatie van deze nieuwe referentierentevoeten, die momenteel nog steeds in uitvoering is, op te vangen. Deze hervorming geschiedt, naargelang de bevoegde jurisdicties, in verschillende snelheden en kan bijgevolg leiden tot onzekerheden wat betreft het gebruik van deze toekomstige referentierentevoeten en hun impact op de financiële rapportering. De IASB heeft hierbij onderscheid gemaakt tussen :*
  - *Eventuele problemen met betrekking tot de periode voorafgaande aan de vervanging van deze referentierentevoeten (fase 1)*
  - Eventuele problemen met betrekking tot de vervanging zelf van deze referentierentevoeten (fase 2)

  Terwijl de IASB momenteel nog bezig is met het consultatieproces rond fase 2 heeft zij, gezien de hoogdringendheid, voorrang gegeven aan fase 1. Deze fase 1 ontfermt zich enkel over de vereisten met betrekking tot de administratieve verwerking van afdekkingstransacties die gaan over de analyse van toekomstige verwachtingen :

  a. De vereiste met betrekking tot het 'zeer waarschijnlijk zijn' bij kasstroomafdekking
  b. De verwachting omtrent de effectiviteit van de indekking, zowel prospectief als retro-spectief voor wat betreft IAS39
  c. Afzonderlijke identificeerbare risico-onderdelen

  Fase 1 voorziet in verplicht te gebruike specifieke tijdelijke vrijstellingen voor de hiervoor vermelde voorwaarden indien men botst op onzekerheden ten gevolge van de hervorming van die refentierentevoeten waarbij men vooral tijdelijk van de veronderstelling mag uitgaan dat de wijziging in referentierentevoeten géén impact heeft op deze vereisten.

Behoudens deze specifieke wijzigingen blijven de overige vereisten met betrekking tot de administratieve verwerking van afdekkingstransacties ongewijzigd.

AXA Bank Belgium valt voor haar afdekkingstransacties terug op derivaten die verwijzen naar EURIBOR en EONIA referentierentevoeten.
Gezien op 02 juli 2019 de FSMA middels haar goedkeuring heeft bevestigd dat de aangepaste zogenaamde EURIBOR hybrid methodologie voldoet aan de nieuwe richtlijnen die in voege zijn getreden sedert 01 januari 2020 aangaande de nieuwe referentierentevoeten blijft deze referentierente behouden en veroorzaakt dit dus ook géén onzekerheden.

De EONIA referentierente daarentegen is sedert 02 oktober 2019 een afgeleide van de nieuwe Ester referentierente verhoogd met een vaste marge, namelijk 8,5 basispunten. Het gebruik van deze vaste marge heft momenteel echter ook de onzekerheden op met betrekking tot de analyse van de toekomstige verwachtingen. Bijgevolg maakt AXA Bank Belgium per 31 december 2019 géén gebruik van de tijdelijke vrijstellingen voorzien in fase 1.

Overige wijzigingen:

Standaarden, wijzigingen in standaarden, interpretaties en wijzigingen in interpretaties zoals gepubliceerd door de IASB moeten eerst aanvaard worden binnen de Europese Unie vooraleer ze van toepassing kunnen zijn op de Geconsolideerde Jaarrekening van AXA Bank Belgium. Zo dient IFRS 17 – *Verzekeringscontracten* nog aanvaard te worden.

4 RISICOBEHEER

4.1 Algemeen

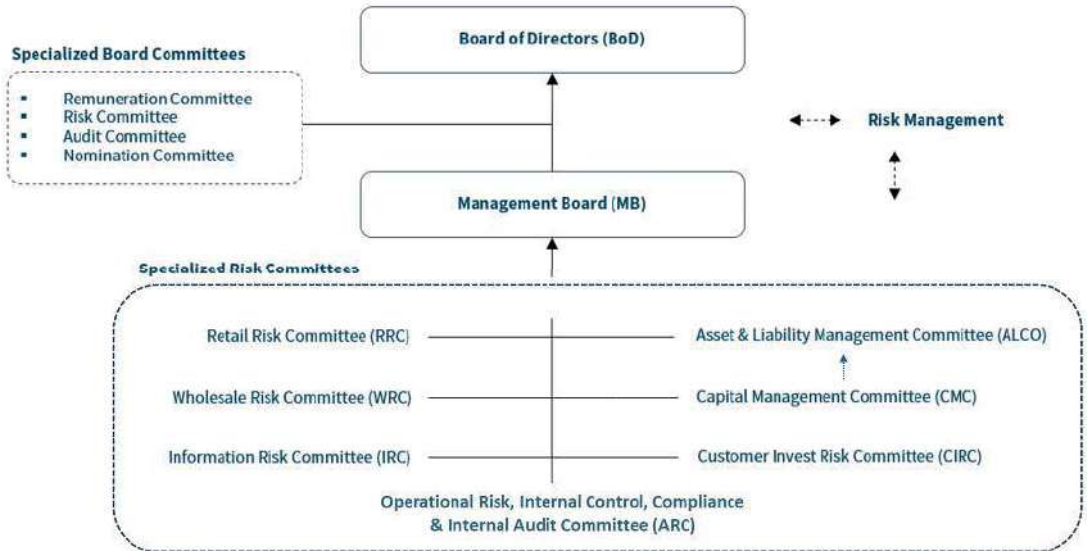
In 2019 heeft AXA Bank Belgium verder gebouwd aan een coherent en voorzichtig risicobeheer. De bank heeft in grote mate gezonde en doeltreffende strategieën, beleidsregels, processen en systemen gehanteerd om haar risico's te identificeren, te meten, te beheren en op te volgen.

Het risicobeheer is opgebouwd rond 5 componenten :

- De beheerstructuur rond risico's
- Het proces rond inschatting van risico's bestaande uit risico-identificicatie, risicometing, risicobeperking en risicorapportering
- Nazicht en validatie
- Stress testing kader
- Risico data, aggregatie en IT systemen

Beheerstructuur

Een doeltreffende beheerstructuur rond risico's vereist een juist begrip en inzicht in de risico's en dit op alle niveaus van de organisatie ondersteund door een efficiënt monitoring-, rapportering- en communicatiestructuur. ABB's risicobeheerstructuur & organisatie wordt hieronder weergegeven :

Board of Directors = Raad van Bestuur
Management Board = Directiecomité

Process rond risico inschatting & het kader rond risicobereidheid (risk appetite)

ABB heeft een jaarlijkse wederkerend proces rond de inschatting van risico's geïmplementeerd. Deze oefening wordt door het 'Risk Management' uitgevoerd en bestaat uit risico-identificatie, risicometing, risicobeperking & limieten evenals risicorapportering. Het doel van dit proces is om risico's te identificeren, hun omvang in te schatten en een overzicht te bezorgen van alle risicobeperkende maatregelen evenals risicorapportering.
Het proces rond risico-inschatting is nauw verbonden met het 'risk appetite' kader van de bank. De continue identificatie & kwantificatie van de belangrijkste risico's van de bank zijn de kern van AXA Bank Belgium's beleidsregels rond risico. Deze risico's worden gemeten, beperkt en voortdurend opgespoord gebruik makende van het interne 'risk appetite' kader (Risk Appetite Framework, RAF).

Het strategische risicoappetijt (risk appetite) wordt voor de belangrijkte domeinen bepaald (kapitaal, rendement, economische waarde en liquiditeit), waarbij er rekening wordt gehouden met de stressgevoeligheid van deze domeinen en dit in lijn met de richtlijnen van AXA groep. Deze strategische risicoappetijt wordt vertaald in funtionele risicolimieten en vormen een richtlijn voor de dagelijkse activiteiten in de verschillende risk & produktteams. Dit 'risk appetite' model werd goedgekeurd door de Raad van Bestuur en wordt door dit bestuursorgaan evenals het directiecomité gebruikt als centraal instrument voor het beheren van de risico's van de bank.

Alle materiële risico's worden vertaald in relevante indicatoren die worden samengevat in het 'risico dashboard' (risicorapportering). Deze bevat zowel regelgevende als interne indicatoren. Per indicator worden verschillende niveaus van waarschuwing of strengheid vastgelegd zodat het management tijdig wordt gewaarschuwd wanneer een indicator zijn maximale risicoappetijt benadert. Dit 'risico dashboard' maakt integraal deel uit van het globale risicomonitoringsproces en wordt ieder kwartaal gerapporteerd naar het directiecomité,de groep en de Raad van Bestuur. Deze risico's worden op frequentere basis en méér in detail opgevolgd binnen de verschillende risk comités van AXA Bank

De vooruitzichten opgenomen binnen het strategisch plan en de budgetoefening worden afgestemd ten opzichte van de RAF limieten. Het strategisch plan ondergaat verschillende iteraties alvorens een evenwicht is bereikt tussen zowel rentabiliteit als risico's. Het strategisch plan is zodanig uitgetekend dat alle risico's binnen het risicoappetijt en regelgevend kader vallen, terwijl er ook wordt rekening gehouden met nieuwe en bestaande reglementeringen zodat wordt voldaan aan alle reglementaire vereisten. Daarenboven worden op het strategisch plan stress testen toegepast zodat de gedegenheid hiervan wordt afgetoetst.

De risico's maken eveneens onderdeel uit van een economisch kapitaal model dat verschillende prognoses voortbrengt die telkenmale een verschillende tijdshorizon afdekken. Het economisch kapitaal wordt dan op alle activiteiten van de bank toegewezen op basis van de verschillende risicodoelstellingen. Het management van AXA Bank Belgium legt een limiet op met betrekking tot dit toegewezen economisch kapitaal om zich ervan te verzekeren dat de bank steeds voldoende financiële middelen ter beschikking heeft. AXA Bank Belgium's risicoappetijtkader moet de geschikte beheerstructuur, rapporteringsvereisten, limieten, controles en besluitvormingsprocessen bepalen om de managementbeslissingen aan te sturen.

AXA Bank Belgium's risicoappetijt is gedocumenteerd en gerapporteerd in verschillende rapporten voor zowel intern als extern gebruik (toezichthouder, AXA groep risk management, externe en interne audit). Elke overschrijding van waarschuwingslimieten moet worden geëscaleerd naar de leden van het directiecomité of Raad van Bestuur die, indien nodig, herstelmaatregelen kunnen treffen.

Nazicht en validatie

Nazicht en validatie zijn een essentieel onderdeel van het risicobeheersingskader. Op jaarlijkse basis voert ABB een algemene beoordelingsoefening uit om dusdanig te garanderen dat het management even de tijd neemt om de huidige status van het risk departement van ABB te beoordelen en de doelstellingen te bepalen van het volgend jaar. Op deze wijze geeft dit comfort aan het management met betrekking tot de sterkte en zwakkere punten van de verschillende geïdentificeerde risicodimensies. Vervolgens is modelvalidatie een belangrijk element voor het meten van risico's en het uitvoeren van stresstesten. Een sterke beheerstructuur op het vlak van modelvalidatie ondersteunt de analyses en berekeningen uitgevoerd door de verschillende risk departementen

Stress testing kader

Stress testing is een analyse die wordt uitgevoerd om te bepalen of de bank beschikt over voldoende kapitaal en/of liquiditeit om het hoofd te bieden aan de gevolgen van negatieve ontwikkelingen zoals ongunstige economische scenarios. Deze testen dienen om in een vroeg stadium zwakke punten bij de bank te detecteren zodanig dat de bank zelf preventieve maatregelen kan nemen. Het heeft een belangrijke rol in :

- Het verstrekken van toekomstgerichte beoordelingen van risico's;
- Opvangen van beperkingen van modellen en/of historische data;
- Input verstrekken in kapitaal en liquiditeit planning procedures;
- Informatie verstrekken met betrekking tot het opzetten van de risicotolerantie/appetijt van de bank;
- Het faciliteren van de ontwikkeling van noodplannen.

De resultaten van de verschillende stress testing oefeningen worden ook door de toezichthouder gebruikt in hun SREP beoordeling.
Het stress testing kader heeft als doelstelling de werkwijze en het proces te verschaffen voor de uitvoering van de stress testing bij ABB en dit als onderdeel van het risk management proces, rekening houdende met de toepasselijke regelgeving. De reikwijdte van het programma strekt zich uit tot alle entiteiten die beheerd of gecontroleerd worden door ABB. Bij het uitvoeren van stresstests wordt rekening gehouden met alle materiële risicodomeinen van alle entiteiten die vallen binnen het kader van dit programma

Risico data, aggregatie en IT systemen

Het beheer, de controle en de opvolging van risico data, de bijhorende aggregatie en IT systemen werden verder verbeterd in 2019 met een verdere voortzetting hiervan ingepland in 2020. Het kader waarin ABB haar data beheert focust op vier hoofddomeinen (data gedreven commerciële acties, betrouwbaar operationeel data inzicht, regelgevende en financiële rapportering en data vertrouwelijkheid en beveiliging). De principes van zowel de BCBS 239 richtlijn als de NBB circulaire 2017_27 werden geïntegreerd in de algemene data principes van de bank. Dit garandeert dat binnen haar global data beheer de bank 'best practices' toepast die de nauwkeurigheid en betrouwbaarheid van deze data verzekeren.

In de volgende onderdelen zullen we ons meer richten op de belangrijke risicocategorieën waaraan AXA Bank Belgium was blootgesteld in 2019, namelijk kredietrisico, marktrisico, liquiditeit risico en operationeel risico. Alle deze risico's hebben een eventuele impact op de doelstellingen van de bank inzake solvabiliteit, liquiditeit en rentabiliteit.

De overige risico's van de bank worden beschreven in het 'Risk Disclosure Report'van AXA Bank Belgium. Dit rapport bevat alle relevante tabellen met betrekking tot AXA Bank Belgium in overeenstemming met de 'EBA richtsnoeren betreffende Pillar 3 Disclosures (EBA/GL/2016/11)' en is voor het publiek beschikbaar op onze website.

In lijn met haar eigen richtlijnen rond publieke informatie tracht AXA Bank Belgium zo open mogelijk te zijn in haar communicatie naar de financiële markten wat betreft haar risicoblootstelling. De informatie rond risicobeheersing dat in dit onderdeel van de geconsolideerde jaarrekening 2019 van AXA Bank Belgium wordt verstrekt is slechts een samenvatting van de uitgebreide communicatie opgenomen in het 'Risk Disclosure Report'.

4.2 Kredietrisico

4.2.1 *Kredietrisicobeheer*

AXA Bank Belgium definieert kredietrisico als de negatieve consequenties verbonden met het in gebreke blijven[2] of de verslechtering van de kredietkwaliteit[3] van tegenpartijen bij kredietactiviteiten.

Het doel van kredietrisicobeheer is erover te waken dat een (reeks) kredietgebeurtenis(sen) geen significante bedreiging vormt (vormen) op de solvabiliteit of rentabiliteit van de bank. Om dit doel te bereiken worden blootstellingen aan kredietrisico's binnen nauwe grenzen gehouden. Het effectieve beheer van kredietrisico's is een kritische component van een allesomvattende aanpak van het risicobeheer en is essentieel voor het langetermijnsucces van elke mogelijke bankorganisatie.

Bij AXA Bank Belgium worden de kredietrisico's ingedeeld als retail of niet-retail en ook als dusdanig beheerd. Niet-retailrisico's omvatten vooral kredietrisico's met betrekking tot derivaten en schuldbewijzen.

4.2.1.1 Retailkredietrisico

De belangrijkste activiteit van AXA Bank Belgium is het verstrekken van leningen aan huishoudens, professionals en kleine ondernemingen, en dat uitsluitend in België.

4.2.1.1.1 Risicogrondslagen, limietenraamwerk en rapportering

Het doel van kredietrisicobeheer is het verzekeren dat een (aantal) kredietevenement(en) de solvabiliteit noch rentabiliteit van de bank aantast.

Om dit objectief waar te maken, moeten kredietportefeuilles binnen bepaalde vooropgestelde limieten blijven. Deze limieten worden bepaald door een op voorhand uitgewerkt risicoappetijtraamwerk of 'risk appetite framework' (RAF) waarbij er functionele limieten worden gedefinieerd. Deze functionele limieten worden vertaald naar operationele limieten en het zijn deze limieten die gebruikt worden op dagelijkse basis om te garanderen dat de kredietactiviteit opereert binnen de risicobereidheid gedefinieerd door de Raad van Bestuur. Omwille van deze en andere uitgebreide rapporteringen door Risk Management over risicofactoren in de Belgische retailkredietportefeuille, krijgt men een goed inzicht in de risico-evoluties.

De risico's op de hypotheekleningen, persoonlijke leningen en professionele kredieten van AXA Bank Belgium worden beheerd in vier fases (verwerving, beheer, remediatie en herstel) gebaseerd op retailkredietgrondslagen.

Retailkredieten worden aanvaard aan de hand van een reeks aanvaardingsstandaarden en grondslagen. Aanvaardingsscoremodellen worden intern ontworpen en regelmatig herzien om de geldigheid te checken. De scoremodellen inzake acquisitie opgebouwd in het kader van Basel II spelen hier een ondersteunende rol. Daarnaast heeft Risk Management in 2015 een kader uitgebouwd rond een naar risico gewogen rendement op kapitaal van de kredietactiviteit ("risk-adjusted return on capital", "RAROC"). In 2016 werd het RAROC-kader uitgebreid tot zowel de professionele als consumentenkredieten. Hierdoor is het RAROC-kader uitgegroeid tot een essentieel element in de risico/rendementsanalyse van de retailkredietactiviteit.

In 2017 werd een methodologie voor het bepalen van de verwachte kredietverliezen over een levenslange tijdshorizon ontwikkeld binnen het Risicodepartement als grondslag voor de nieuwe aankomende boekhoudregels van IFRS 9 – *Financiële instrumenten*. Deze nieuwe methodologie, die AXA Bank Belgium toelaat om het kredietrisico over een levenslange tijdshorizon te berekenen van bij toekenning van

---

[2] De tegenpartij is niet in staat om aan zijn contractuele financiële verplichtingen te voldoen.

[3] Potentieel verlies door een wijziging in de reële waarde van uitstaande kredietbedragen door wijzigingen in de ratings van tegenpartijen.

het krediet, zal de verdere evolutie van het kredietrisicobeheer ondersteunen. In 2018 paste AXA Bank Belgium de nieuwe IFRS 9-boekhoudregels toe om te voldoen aan deze nieuwe werkwijze om kredietrisico's in te schatten.

Een essentiële rol in het kredietrisicobeheer is weggelegd voor de afdeling die voor de inning instaat en die de non-performing kredieten opvolgt. Deze afdeling past maatregelen toe om het risico van de bank te beperken afhankelijk van de aard en de grootte van het incident. Bovendien bepaalt de afdeling het bedrag van de maandelijkse voorzieningen dat moet worden aangelegd voor toekomstige afschrijvingen. De procedures en controles voor de afschrijving op niet-renderende leningen zijn opgenomen in een afschrijvingsbeleid in overeenstemming met de EBA-richtlijnen.

In regel met de prudentiële verwachtingen past AXA Bank Belgium stresstests toe voor retailkredietrisico's. De belangrijkste doelstelling is het bepalen van de gevoeligheid van kredietverliezen voor de bestaande kredietportefeuille en de solvabiliteit van de bank in stresssituaties.

De evolutie van het kredietrisico wordt actief opgevolgd als onderdeel van de rapportering voor het Retail Risk Committee die het risico op regelmatige basis nagaat. Al deze principes leiden tot een in hoge mate effectief risicobeheerssysteem met controleprocessen die ongewenste manipulaties voorkomen. Dit systeem is sterk geïntegreerd in de verrichtingen van de "Retail Credits"-afdeling en is onderhevig aan continue monitoring.

4.2.1.1.2 Risicobeperkingstechnieken

AXA Bank Belgium bepaalt in haar kredietgrondslagen de noodzaak tot het ontvangen van waarborgen om het kredietrisico te verminderen.

Grondslagen en processen voor waardering en beheer van waarborgen

Bij het inschrijven van een hypotheek of mandaat wordt het onderliggende vastgoed geschat.

Twee types van schattingen worden toegelaten. Enerzijds gebeurt de waardebepaling van het vastgoed aan de hand van onafhankelijke externe schattingen. Daarnaast kan de waardering ook gebeuren aan de hand van officiële verkoopovereenkomsten. Die laatste methode is enkel toegelaten bij financieringsprojecten waarbij het risico op niet-correcte waardering beperkt wordt. Van zodra de waarborg vaststaat wordt een jaarlijkse herwaardering van het onderliggende vastgoed uitgevoerd gebaseerd op statistieken aangaande de evolutie van de Belgische vastgoedmarkt.

Deze waarderingsmethodiek wordt toegepast op zowel residentieel als commercieel vastgoed. Voor commercieel vastgoed gebeurt de waardering echter op een voorzichtigere wijze gezien de hogere volatiliteit.

Belangrijkste soorten ontvangen waarborgen

Er zijn verschillende soorten ontvangen waarborgen, gebaseerd op het soort product.

Waarborgen voor hypotheekleningen

Het krediet moet worden gewaarborgd door een hypotheek (inschrijving of een mix van inschrijving en mandaat) op een onroerend pand (volle eigendom). De panden dienen normaal verkoopbaar te zijn. De te vestigen hypothecaire waarborgen zijn herbruikbaar in het kader van eventuele latere woonkredieten. Alle waarborgen aanvullend aan hypothecaire waarborgen dienen voor de officiële vastlegging van het krediet te worden gevestigd (dit geldt dus eveneens voor bijkomende roerende waarborgen).

Waarborgen voor professionele kredieten

De waarborgen zijn

- reëel (ze hebben betrekking op een goed, roerend of onroerend, met een intrinsieke waarde)
- persoonlijk (ze bestaan uit een recht van vordering op een persoon)
- moreel (ze kennen een bank geen enkel uitvoeringsmiddel toe en berusten op de eerlijkheid van wie ze heeft uitgegeven).

Een lijst met waarborgen die geregeld worden gebruikt voor de beroepskredieten bij AXA Bank Belgium is terug te vinden in hoofdstuk 34 *Voorwaardelijke activa en verplichtingen*.

Waarborgen voor consumentenkredieten

Voor een consumentenkrediet wordt slechts 1 type van waarborgen gehanteerd:

- de overdracht van schuldvordering of akte van afstand van loon en andere inkomsten.

4.2.1.2 Niet-retailkredietrisico

Naast het retailkredietrisico staat AXA Bank Belgium ook bloot aan kredietrisico's op tegenpartijen en uitgevers van hoge kwaliteit door haar treasury-, intermediatie- en "asset & liability management"-activiteiten. Het eerste domein waar zich een kredietrisico voordoet is de beleggingsportefeuille beheerd door het ALM-departement. Daarnaast werd AXA Bank Belgium aangeduid door AXA Groep om als gecentraliseerd platform te fungeren voor de AXA-verzekeringsmaatschappijen als toegang tot de financiële markten. Verschillende verzekeringsmaatschappijen binnen AXA Groep gebruiken dit platform, dat in twee diensten voorziet. Als eerste en meest belangrijke dienst is AXA Bank Belgium tussenpersoon voor derivaten als renteswaps die door de verzekeringsmaatschappijen gebruikt worden om het marktrisico van hun levensverzekeringspolissen af te dekken. Te noteren dat het volume van deze activiteit significant is afgenomen in 2019 door de aangekondigdeverkoop van AXA Life Europe door AXA Groep. Hoewel de sluiting nog niet in 2019 heeft plaatsgevonden, werd al een groot deel van de transacties met AXA Life Europe in het laaste kwartaal van 2019 beëindigd. De definitieve sluiting van de verkoop is gepland tijdens het eerste kwartaal van 2020.
Het tweede gebied waar kredietrisico wordt gelopen, is de beheerde beleggingsportefeuille van de ALM-afdeling. Ten slotte is AXA Bank België blootgesteld aan kredietrisico via haar repo-activiteit, uitgevoerd door de thesaurie afdeling

4.2.1.2.1 Risicogrondslagen, limietenraamwerk en rapportering

Strategieën en processen

Het is de strategie van AXA Bank Belgium om de verhouding tussen risico en rendement in haar niet-retailactiviteiten te optimaliseren en om ervoor te zorgen dat het past in de risicobereidheid van AXA Groep. Hierna wordt verklaard hoe dit tot uiting komt in de twee assen van het niet-retailkredietrisico: beleggingsportefeuille en derivaten- en repoactiviteiten.

De beleggingsportefeuille van AXA Bank Belgium fungeert als buffer voor liquide activa en als een manier om stabiele inkomsten te genereren. Om ervoor te zorgen dat dit past binnen de risicobereidheid van AXA Bank Belgium, monitort Risk Management de beleggingsportefeuille op de hiernavolgende punten.

1. Of de effecten beantwoorden aan de vereisten van de LCR ("Liquidity Coverage Ratio") (zie hoofdstuk 4.5 *Liquiditeitsrisico*), waarbij AXA Bank Belgium zichzelf beperkt tot haast uitsluitend activa van de hoogste liquiditeitsklasse onder Basel III.

2. Of de effecten beantwoorden aan de vereisten van de solvabiliteitsratio, waarbij AXA Bank Belgium zichzelf beperkt tot haast uitsluitend activa met een risicoklasse van 0% als bepaald door Basel III.

3. Toepassing van de limieten bepaald door de Groep en de eigen concentratielimieten van AXA Bank Belgium.

Voor de derivaten en repo's heeft AXA Bank Belgium tot strategie om het kredietrisico te beperken door zo veel mogelijk waarborgen te voorzien om de LGD ("loss given default") te verminderen. De LGD is de potentiële negatieve marktevolutie van posities bij wanbetaling van de tegenpartij. Daarnaast worden enkel tegenpartijen met goede rating gebruikt om de kans op wanbetaling te verminderen. Het stijgende gebruik van een centrale tegenpartij past ook in deze strategie. Tegenpartijen moeten ook door AXA Groep goedgekeurd worden.

Niet-retailkredietrisicoraamwerk

In 2017 werden het Wholesalekredietrisicoraamwerk en het Wholesalekredietrisicocharter volledig herzien en goedgekeurd.

De basis is het "Risk Appetite Statement" (RAS) vastgelegd door de Raad van Bestuur. Verdere concentratielimieten en minimale kwaliteitsvereisten worden vastgelegd door het Directiecomité. Een verdere opvolging en beheer wordt uitgevoerd door het Wholesale Risk Committee.

Dit raamwerk wordt in detail beschreven in het "Risk Disclosure"-rapport.

Rapporterings- en waarderingssystemen

AXA Bank Belgium houdt twee complementaire rapporterings- en waarderingssystemen naast elkaar aan: prudentieel en intern.

Prudentiële rapportering en waardering

AXA Bank Belgium meet de minimale prudentiële vereisten voor het niet-retailkredietrisico in de "Standardised Approach" (SA) op kwartaalbasis. AXA Bank Belgium is eveneens onderhevig aan het raamwerk "large exposures limit framework" zoals beschreven in deel IV van de CRD/CRR-regelgeving. Op kwartaalbasis wordt een rapport met de grote open posities opgestuurd naar de toezichthouder van AXA Bank Belgium.

Interne rapportering en waardering

Naast de prudentiële vereisten meet AXA Bank Belgium haar tegenpartijkredietrisico's met een methode ontwikkeld door AXA Groep. Met name voor derivaten en repo's geeft deze methode een andere kijk op de blootstellingen vermits het gebaseerd is op het meten van de gevoeligheid van alle posities per tegenpartij op marktschokken in plaats van het eenvoudige gebruik van "add-ons" zoals momenteel prudentieel bepaald. De blootstelling met deze methode wordt twee keer per dag gemeten voor alle instrumentencategorieën en wordt gerapporteerd aan het Wholesale Risk Committee op maandelijkse basis en aan de Raad van Bestuur op kwartaalbasis. Het vormt ook de basis voor het raamwerk voor tegenpartijkredietrisicolimieten op derivaten- en repo's.

Behalve lokaal worden de krediet- en concentratierisico's eveneens opgevolgd door AXA Groep. AXA Bank Belgium rapporteert maandelijkse al haar posities aan het Central Risk Management-departement van AXA Groep om ervoor te zorgen dat ze in overeenstemming zijn met deze tweede reeks limieten.

4.2.1.2.2 Grondslagen voor afdekking en risicovermindering

AXA Bank Belgium past een tweestapsmethodiek toe om het kredietrisico per tegenpartij maximaal te reduceren: ten eerste door de toepassing van het wettelijk kader rond saldering van tegengestelde posities, anderzijds door waarborgen te vragen voor de overblijvende nettoposities.

Saldering

In de contractuele documentatie met alle tegenpartijen heeft AXA Bank Belgium voorzien dat het toegestaan is om posities met een positieve marktwaarde te verminderen met deze met een negatieve marktwaarde zodat enkel het nettobedrag wordt uitgewisseld. Dit gaat verder dan de boekhoudkundige saldering voorzien in IAS 32 – *Financiële instrumenten: waardering*, waarbij meer voorwaarden dienen vervuld te worden en die enkel toegepast kan worden op de derivatentransacties met de grootste klant van AXA Groep en de centrale tegenpartij. De saldering die AXA Bank Belgium toepast is echter erkend op prudentieel vlak en we beschouwen het voldoende als risicovermindering op alle tegenpartijen.

Waarborgen

Grondslagen en processen voor waardering en beheer van waarborgen

Om het tegenpartijkredietrisico verder te verminderen op de derivaten- en repoverrichtingen heeft AXA Bank Belgium in het uitwisselen van waarborgen voorzien in de contracten met haar tegenpartijen. Het is een grondslag van AXA Bank Belgium (in lijn met die van AXA Groep) om waarborgovereenkomsten te voorzien als volgt:

- Geldmiddelen (EUR, GBP, USD, JPY, CHF) of "high investment grade" overheidspapier/'covered bonds'(met toepassing van "haircuts"). Dit zorgt ervoor dat AXA Bank Belgium de waarborgen snel kan realiseren met minimaal verlies bij wanbetaling van de tegenpartij.
- Dagelijkse berekening van de positie en uitwisseling van waarborgen.
- Geen drempel en een minimaal transferbedrag van maximum 1 miljoen EUR.
- Hergebruik van waarborgen is toegestaan, om het beheer van de liquiditeit van AXA Bank Belgium te vereenvoudigen.

AXA Bank Belgium heeft een beperkt aantal gevallen die afwijken van bovenvermelde principes: 2 waarborgovereenkomsten hebben een dagelijkse positieopvolging maar de waarborgen worden slechts wekelijks uitgewisseld.

De backoffice van AXA Bank Belgium beheert de waardering van de waarborgen en het proces van “margin calls” door gebruik van de geïntegreerde “front-to-back” IT-applicatie. Het lanceert “margin calls”, checkt “margin calls” gevraagd door de tegenpartijen en betrekt het middle office en Risk Management bij meer complexe waarderingen. Het front, middle en back office vergaderen met Risk Management met een maandelijkse frequentie om eventuele problemen rond waarborgen te bespreken en actieplannen vast te leggen. De Wholesale Risk Committee wordt maandelijks geïnformeerd over de belangrijkste punten.

Belangrijkste soorten waarborgen

AXA Bank Belgium ontvangt vooral cash als waarborg voor derivatencontracten om problemen van concentratie te voorkomen. Voor repo-/revers-repotransacties wordt het obligatieluik van de transacties beperkt tot overheidsobligaties van hoge kwaliteit in EUR. Deze strikte grondslag inzake waarborgen die kunnen gebruikt worden kan leiden tot enig concentratierisico maar AXA Bank Belgium is de mening toegedaan dat dit aanvaardbaar is gezien de kwaliteit van de uitgevers. Ook te noteren dat al deze waarborgen als “eligible financial collateral” bestempeld worden door het Basel Committee.

4.2.1.3 Grondslagen kredietreserves

Sedert eind 2017 is het Impairment Committee geïntegreerd in het Wholesale Risk Committee (WRC). Met de vervanging van het huidige model van “gelopen kredietverliezen” (“incurred loss”) van IAS 39 door IFRS 9 vanaf 1 januari 2018 wordt het bedrag van verwachte kredietverliezen berekend op de niet-retailportefeuille voorgelegd aan het WRC. Dit comité is verantwoordelijk voor het model van de verwachte kredietverliezen op de niet-retailportefeuille inclusief de “management overlay”. Het comité overlegt over ontwerpdocumenten en modelvalidatiedocumenten en neemt beslissingen inzake modellen (inclusief de indeling in stages).

4.2.2 Blootstelling aan kredietrisico

4.2.2.1 Retailkredietrisico

De berekening van het kredietrisico voor het grootste deel van de Belgische kredieten gebeurt aan de hand van de “Internal Ratings Based”-modellen (IRB). Het resterende deel wordt berekend met de “Standardised Approach”.

Portefeuille

De Belgische kredietportefeuille bestaat vooral uit hypotheekleningen, consumentenkredieten en professionele kredieten, waarbij de hypotheekleningen het belangrijkste deel uitmaken.

Gezien de goede afdekkingsgraad met waarborgen en de lage waarschijnlijkheid van wanbetaling van deze portefeuille is het risicoprofiel van de totale kredietportefeuille laag.

De portefeuille woonkredieten kende eens te meer een sterke groei in 2019 (+8,6%) dankzij de hoge nieuwe productie van hypotheekleningen van goede kwaliteit. Na de jaren 2015 en 2016 met een hoog volume aan herfinancieringen werd 2017 en 2018 gekenmerkt door een meer gematigd niveau aan herfinancieringen. Ook in 2019 werd deze gematigde trend voortgezet.

Voor de portefeuille consumentenkredieten merken we een lichte stijging in 2019 (+3,5%). De productie volstond om de natuurlijke erosie van de portefeuille te compenseren. Het niveau van de portefeuille ligt in 2019 op hetzelfde niveau als in 2017.

Sedert 2016 is de portefeuille professionele kredieten van AXA Bank Belgium in stijgende lijn. In 2017,2018 en 2019 groeide de portefeuille significant, voor 2019 was de evolutie 13%. Dat ligt in de lijn van de strategische doelstelling van AXA Bank Belgium om sterker aanwezig te zijn op de markt van de professionele kredietverlening.

Kwaliteit van de portefeuille

In 2013 werd er beslist om een meer selectief toekenningsproces te installeren waarvan de gevolgen vandaag nog steeds merkbaar zijn In 2019 werd de nieuwe productie opnieuw gekenmerkt door een hoge kwaliteit. De gehele kredietportefeuille toont een gestegen kredietkwaliteit in 2019.
Als gevolg hiervan werd de nieuwe productie in 2019 opnieuw gekenmerkt door een hoge kwaliteit en vertoonde de gehele kredietportefeuille een verbeterde kredietkwaliteit

Een algemene daling van de wanbetalingspercentages [4](over een periode van een jaar) in de Belgische portefeuille werd vastgesteld, hetgeen de kwaliteitsversterking en verbeterde productmix van kredieten in België aantoont.
De evolutie van 2019 van de wanbetalingsgraad over 12 maanden van 12 miljoen wordt hieronder beschreven:

- De wanbetalingsgraad [5]over 12 maanden voor woonkredieten daalde licht van 0,77% in december 2018 naar 0,63% geobserveerd in december 2019. De "vintages curves" (wanbetalingsgraad binnen de eerste 12/24 maanden na de start van de nieuwe productie) stabiliseren en daarom wordt verwacht dat deze stabiliserende tendens zal aanhouden wanneer de economische omstandigheden ongewijzigd blijven.
- De wanbetalingsgraad over 12 maanden voor kredieten aan professionals en kleine ondernemingen daalde van 1,80% geobserveerd in december 2018 naar 1,59% in december 2019. Deze trend toont aan dat de groei van de professionele kredieten op een duurzame wijze gebeurt waarbij speciale aandacht besteed wordt aan het behoud van de kwaliteit van de totale kredietportefeuille.
- Ook voor consumentenkredieten wordt een daling van de wanbetalingsgraad over 12 maanden waargenomen (van 1,32% in december 2018 naar 1,21% in december 2019) dankzij een betere risicoselectie en een evolutie van de productmix naar leningen met een welbepaald doel.

De kredietverliezen bedroegen in 2019 in totaal 1,6 miljoen EUR, tegenover 7 miljoen EUR in 2018. De kredietverliezen zijn nog steeds relatief laag in 2019 om de volgende redenen:

- Sedert de verstrenging van de kredietpolitiek in 2013 verbeterde de kwaliteit van de portefeuille significant. Ook de positieve evolutie van de macro-economische omgeving, waarin AXA Bank Belgium opereert, droeg bij aan het lage niveau van kredietverliezen.
- De verkoop van reeds afgeschreven kredieten vormt een additionele bron van inkomsten. Er is een bepaalde belangstelling in de Belgische markt voor dit type van schuldvorderingen wat leidt tot hogere dan verwachte prijzen.

Het gebruik van stappen is het belangrijkste verschil tussen IFRS 9 en IAS39. Hieronder worden de 3 IFRS 9 stappen verder toegelicht. Zie ook hoofdstuk 2.2.2.5 Bijzondere waardeverminderingen voor de definities van "stap 1", "stap 2" en "stap 3".

Stap 1

Voor IFRS 9 werden de "performing" leningen verdeeld in een "performing" en "underperforming" segment. De leningen in het "performing" segment worden geclassificeerd als "stap 1". Voor stap 1 worden de waardeverminderingen bepaald op basis van de verwachte kredietverliezen over een tijdshorizon van 12 maanden..
Indien aan geen van de kwalitatieve of kwantitatieve voorwaarden, zoals beschreven hieronder in stap 2 en stap 3, voldaan wordt, dan wordt de lening geclassificeerd als "stap 1".

Stap 2

AXA Bank Belgium gaat ervan uit dat de volgende kwantitatieve en kwalitatieve voorwaarden bijdragen tot een significante stijging van het kredietrisico zodat de leningen geclassificeerd worden als "stap 2":

- Kwalitatieve voorwaarden:
  - Betalingsachterstand groter dan of gelijk aan 30 dagen
  - Negatief opgelijst in de CKP[6]-database
  - Tolerantiemaatregelen op het krediet
  - Huidige PD-rating in bucket 9

[4] De wanbetalingsgraad over 1 jaar betekent de verhouding tuusen het aantal wanbetalingen die plaats hebben gevonden over een periode die start 1 jaar voorafgaandelijk aan een periode T (= observatiedatum) en het aantal schuldenaars toegewezen aan deze welbepaalde rang of segment 1 jaar voorafgaandelijk aan deze datum (= selectiedatum).
[5] In vergelijking met 2018 is de definitie van wanbetaling herbeken. Het huidig concept bevat tolerantiemaatregelen en wanbetalingen die tijdens de maand plaatsvinden. De cijfers van 2018 werden herberekend op deze basis..
[6] Centrale voor Kredieten aan Particulieren: database van de Nationale Bank van België waarin alle kredieten opgesomd worden die een natuurlijk persoon heeft bij alle financiële instellingen en venootschappen die krediet verlenen.

- Kwantitatieve voorwaarden:
  - Huidige PIT[7]-PD is groter dan 3 keer de PD bij toekenning van het krediet en het absolute verschil is meer dan 67 basispunten
  - Verschil in huidige PIT-PD met de PD bij toekenning van het krediet is groter of gelijk aan 2%

Indien aan een enkele van de kwalitatieve of kwantitatieve voorwaarden is voldaan wordt de lening als "stap 2" geclassificeerd.

Stap 3

De definitie van wanbetaling ("default") van AXA Bank Belgium op de retail-kredietportefeuille is volledig in overeenstemming met de Europese Verordening (EU) Nr 575/2013 en andere verordeningen van de Europese Bankautoriteit. AXA Bank Belgium heeft ervoor gekozen een erg strikte definitie van wanbetaling in te voeren, wat zich vertaald heeft in een stijging van het aantal kredieten met de melding "unlikely to pay" en de bijhorende provisiebedragen, zonder dat de kwaliteit van de onderliggende portefeuille verandert.

Concreet wil dit zeggen dat een klant/krediet in wanbetaling is als men aan minstens een van de volgende voorwaarden voldoet:

- De klant/het krediet is "unlikely to pay"
- De klant/het krediet heeft > 90 dagen betalingsachterstand maar is niet in "pre-litigation"
- De klant/het krediet is in "pre-litigation" (PCX = "précontentieux")
- De klant/het krediet is in "litigation" (CX = "contentieux")

Wanneer een klant/krediet gerangschikt wordt onder een van de eerste twee categorieën in bovenstaande lijst, maar niet dubieus is, wordt er ook gesproken van "mogelijk verlies".

Een belangrijke opmerking is dat de definitie van wantbetaling zal wijzigen in 2020, deze wijziging zal een impact hebben op de cijfers omdat sommige kredieten die zich momenteel in stap 3 bevinden uiteindelijk in stap 2 zullen eindigen en vice versa.
De belangrijkste wijzigingen aan de bepaling van wanbetaling zijn de volgende:

- Het tellen van het aantal dagen achterstand, het tellen zal enkel starten indien een absolute of relatieve materialiteitsdrempel wordt overschreden (respectievelijk 100 EUR en 1% van het saldo).
  Het flaggen van kredieten met wanbetaling op basis van 90 dagen betalingsachterstand zal niet meer op hetzelfde moment gebeuren als voorheen.
- De toepassing van een 3 maanden proefperiode voor alle kredieten met wanbetaling, wat betekent dat de kredieten nog 3 maanden als wantbetaling beschouwd worden na herstel.

In het algemeen zal de impact van de nieuwe definitie van wanbetaling geen grote impact hebben de "non-performing" ratio of op het niveau van geboekte waardeverminderingen.

Wanneer een klant/krediet als "wanbetaling" wordt gekenmerkt, wordt het beschouwd als "impaired" en wordt er een (collectieve of individuele) waardevermindering aangelegd. Op dat ogenblik moet er steeds een evaluatie gebeuren of deze wanbetaling een impact heeft op de geschatte toekomstige kasstromen van het financieel actief, en bijgevolg of er een bijkomende waardevermindering moet worden aangelegd.

Bovendien is de status "wanbetaling" volledig in lijn met de status "non-performing" en "impaired".

In de onderstaande tabel worden de kredietverliezen van AXA Bank Belgium opgesplitst volgens interne rating. Het grootste gedeelte van de kredietverliezen van stap 2 heeft een interne rating van 7 en 9 op het einde van 2019.
Dit stemt overeen met de waardeverminderingen van leningen met een significante stijging van het kredietrisico.

Onderverdeling per interne rating

Kwaliteit van de portefueille ('000 EUR)	Stap 1: verwachte kredietverliezen over een tijdshorizon van 12 maanden	Stap 2: verwachte kredietverliezen over de hele looptijd	Stap 3: financiële activa die een waardevermindering hebben ondergaan (verwachte kredietverliezen over de hele looptijd)
Interne rating 1 tot 4	1.685,29	289,81	0,00
Interne rating 5 tot 6	1.304,02	995,39	0,00
Interne rating 7 tot 9	2.214,98	13.200,07	0,00
Interne rating 10	0,00	0,00	55.224,69

[7] Point-in-time

De kredietactiviteit van Axa Bank België wordt hoofdzakelijk gewaarborgd door residentieel onroerend goed en dit wordt weerspiegeld in de onderstaande tabel.
Het merendeel van de niet-renderende leningen zijn ingedekt tussen de 50% en 100% van de uitstaande vordering.

Waarborgen op financiële activa die een waardevermindering hebben ondergaan

Waarborgen	000 EUR / %
Financiële activa die een waardevermindering hebben ondergaan	289.371
Tot 50% ingedekt door waarborgen	18%
Van 50 to 100% ingedekt door waarborgen	82%

4.2.2.2 Niet-retailkredietrisico

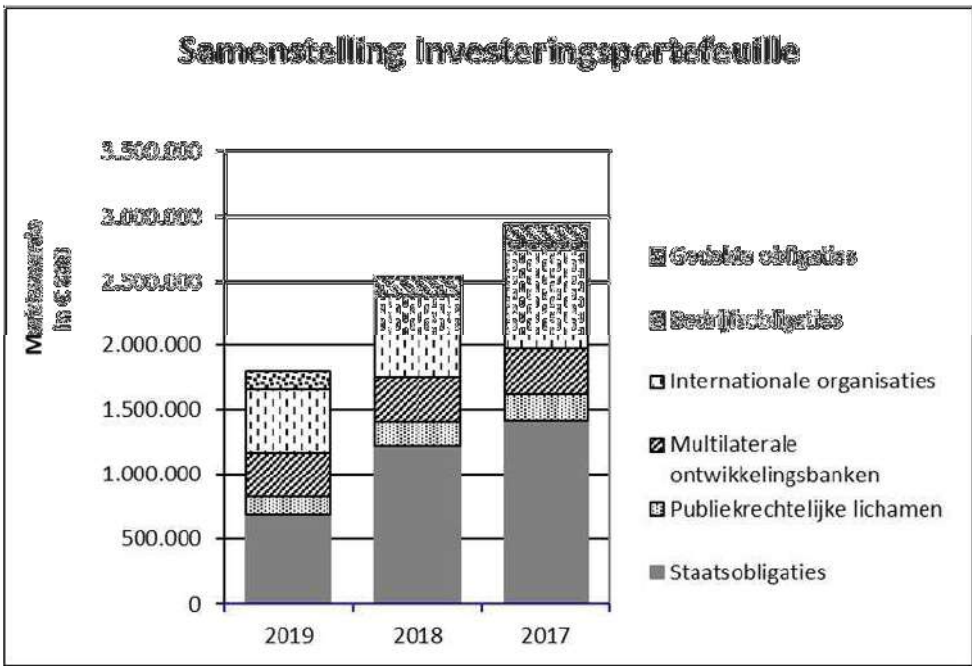
Om prudentiële redenen past AXA Bank Belgium de "Standardised Approach" toe voor alle niet-retailkredieten. Daarnaast past AXA Bank Belgium intern een specifieke methode toe om de blootstellingen te meten, ontwikkeld door AXA Groep. Daarbij worden de blootstellingen gemeten op basis van de absolute som van de huidige blootstellingen (marktwaarde gecorrigeerd voor de verstrekte en ontvangen waarborgen en de initiële marge) en de potentiële blootstellingen bij vervroegde stopzetting. Behoudens indien anders vermeld werden de blootstellingen aan de hand van die laatste methode berekend.

4.2.2.2.1 Beleggingsportefeuille

In 2019 daalde de marktwaarde van de beleggingsportefeuille verder, van 2,5 miljard EUR eind 2018 naar 1,8 miljard EUR in december 2019, vooral als gevolg van het op eindvervaldag komen van overheidsobligaties en de verkoop van Italiaanse overheidsobligaties.

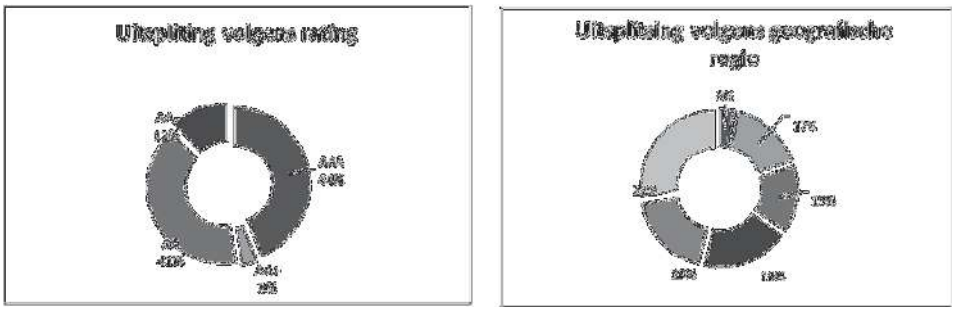
Het overgrote deel van de beleggingen van AXA Bank Belgium bestaat uit kwalitatieve overheidsobligaties (46%) en supranationale obligaties (46%).

De volgende grafiek illustreert de samenstelling van de beleggingsportefeuille van AXA Bank Belgium.

Bovendien worden de kredietratings en de wijzigingen in de marktprijs van posities van AXA Bank Belgium zorgvuldig opgevolgd om te onderzoeken hoe kwetsbaar de kredietportefeuille is voor een aantal ongunstige ontwikkelingen. Geen enkele positie heeft een rating die lager ligt dan "investment grade".

Geografisch gezien is het kredietrisico van de beleggingsportefeuille beperkt tot landen die lid zijn van de Europese Unie.

Onderverdeling van de beleggingsportefeuille (december 2019)

AXA Bank Belgium heeft geen PIIGS-blootstelling meer, aangezien het zijn Italiaanse overheidsobligaties verkocht heeft in het laatste kwartaal van 2019;
De tabel hieronder toont de boekwaarde (in duizenden EUR) van de PIIGS-blootstelling per 31 december 2019.

Country	Instrument type	Book Value		
		31-12-19	31-12-18	% Change
Italy	Sovereign bonds	0	339.170	-100,00%

4.2.2.2.2 Tegenpartijkredietrisico van de marktenzaalactiviteit

AXA Bank Belgium treedt op als een centraal platform voor de AXA Groep om toegang te hebben tot de financiële markten. Verschillende verzekeringsentiteiten binnen de AXA Groep maken gebruik van dit platform dat twee diensten aanbiedt.

In de eerste plaats is AXA Bank Belgium een tussenpersoon voor zuivere derivaten, zoals renteswaps die de verzekeringsentiteiten van de AXA Groep gebruiken om het marktrisico op hun levensverzekeringen te dekken. Bij het meten van het tegenpartijkredietrisico wordt rekening gehouden met de mogelijke toekomstige evolutie van de derivaten bij faling van de tegenpartij. Om dit te realiseren, worden de derivaten per tegenpartij geherwaardeerd na marktschokken waarbij de gesimuleerde verliezen binnen de limiet op de tegenpartij moeten blijven. In augustus 2018 kondigde AXA Groep de verkoop aan van haar dochteronderneming AXA Life Europe, dewelke AXA Bank Belgium's grootste intermediatie klant is. Hoewel het einde van de deal gepland is voor het eerste kwartaal van 2020, werd een groot deel van de transacties met AXA Life Europe al beëindigd in het laaste kwartaal van 2019.

Ten tweede biedt AXA Bank Belgium liquiditeit aan verzekeringsentiteiten via gestandaardiseerde geldmarkttransacties ("reverse repo"), waarbij AXA Bank Belgium hoogwaardige staatsobligaties koopt met de verplichting om deze op een latere datum terug te verkopen aan een bepaalde prijs. Het volume van deze activiteit bedroeg eind 2019 490 miljoen EUR, met looptijden tot maximum 1 jaar. Bij deze transacties is voorzien dat de waarde van de obligaties 10% boven de cashwaarde moet liggen zodat AXA Bank Belgium bij het falen van de tegenpartij een negatieve marktevolutie van de obligaties kan absorberen zonder verlies.

Naast haar intermediatie activiteit, heeft AXA Bank Belgium repo's verhandeld, waarin haar zelf uitgegeven "covered bonds" werden uitgewisseld tegen cash of tegen een voor LCR bruikbaar actief
Omdat zelf uitgegeven "coverd bonds" niet worden opgenomen in de liquiditeitsbuffer van de "Liquidity Coverage Ratio", heeft dit type van repo's een positieve impact op de LCR (zie 4.5 Liquiditeitsrisico).
Om het kredietrisico van de tegenpartij de meten, wordt er een vergelijkbare methode gebruikt als voor derivaten :
Marktschokken worden toegepast op alle geplaatste en ontvangen effecten. Deze schokken weerspiegelen de mogelijke toekomstige flucuaties van de effecten in geval van wanbetaling van de tegenpartij.
Bovendien wordt er een extra "haircut" toegepast indien er een 'wrong-way' risico is opgetreden.

De blootstelling van de bank aan derivaten en geldmarkttransacties, inclusief transacties binnen de AXA Groep die beschreven staan in de vorige paragraaf, wordt beperkt via een uitermate streng beleid betreffende zekerheidsvereisten. Blootstellingen aan dergelijke transacties worden onderworpen aan een dagelijkse opvolging van het kredietrisico en de waarborgen worden dagelijks opgevolgd met zowel markttegenpartijen als tegenpartijen van de AXA Groep (uitzonderingen op deze grondslagen worden vermeld in hoofdstuk *4.2.1.2.2. Uitgewisselde waarborgen* worden beperkt tot cash en kwalitatief hoogwaardige effecten om te zorgen voor een gepaste beperking van de kredietblootstellingen.

Gebruik van "External Credit Assessment Institutions" (ECAI's)

Inzake gebruik van ECAI's volgt AXA Bank Belgium de richtlijnen zoals gepubliceerd door de Europese Bankautoriteit.

De tegenpartijen voor de marktenzaal wat betreft thesaurie en derivaten worden geselecteerd op basis van de externe ratings van twee ratingbureaus (Fitch en Standard & Poor's) die resulteren in een interne AXA-rating. Ze moeten een minimale AXA-rating hebben van A- om als actieve tegenpartij te fungeren.

Er zijn zogenaamde "passieve" tegenpartijen die een rating van minimum BBB+ hebben. Met deze tegenpartijen zijn er nog open posities uit het verleden, maar nieuwe transacties zijn niet meer toegelaten behalve om de uitstaande positie actief te kunnen verminderen. Deze partijen worden van nabij opgevolgd.

Voor alle derivaten is het verplicht om een "ISDA Master Agreement" en "Collateral Service Agreement" (CSA) af te sluiten. Deze CSA's moeten beantwoorden aan de EMIR-regelgeving. Nieuwe verrichtingen zijn niet toegelaten met tegenpartijen die niet aan de EMIR-regelgeving beantwoorden. Voor repoverrichtingen is het verplicht om een "Global Master Repurchase Agreement" te hebben. Elke bijkomende tegenpartij moet voorgelegd worden aan en goedgekeurd worden door het Wholesale Risk Committee.

Blootstelling bij faling

AXA Bank Belgium geeft hieronder inzicht in de zogenaamde blootstellingen bij faling van een tegenpartij die verbonden zijn aan het uitvoeren van de marktenzaalactiviteit, zowel voor derivaten als voor (reverse) repo's. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de prudentiële definitie die rekening houdt met de aard van de instrumenten en simuleert wat de blootstelling aan een tegenpartij kan zijn indien deze in faling gaat. Deze blootstelling wordt gebruikt om de risicogewogen activa en de kapitaalvereisten te berekenen.

(i) Repo & reverse repo

De prudentiële blootstelling van de repo activiteit wordt op de volgende manier berekend :

- Alle transacties worden per "netting set" gegroepeerd.. De per "netting set" ontvangen waarborg wordt vervolgens van de blootstelling afgetrokken.

- Regelgevend volatiliteitsaanpassingen worden toegepast op 'non-cash' effecten die als onderpand werden gegeven/ontvangen onder deze repo transacties. Deze aanpassingen (zgn. 'haircuts') weerspiegelen de mogelijke negatieve evolutie van de effecten die uitgewisseld worden.

0p 31 December 2019 bedroeg de regelgevende blootstelling van de repo activiteit 95 million EUR:

- waarvan 44 million EUR werd veroorzaakt door een verschil tussen blootstelling en ontvangen waarborg

- waarva 51 million EUR het resultaat is van regelgevende volatiliteitsaanpassingen toegepast op de effecten die als onderpand werden gegeven/ontvangen

(ii) Derivaten

De prudentiële methode om de blootstelling bij faling van een derivatentegenpartij vast te stellen verloopt in de volgende stappen:

a) Alle transacties worden gegroepeerd in zogenaamde "netting sets", waarbinnen het wettelijk mogelijk is om positieve en negatieve marktwaarden en ontvangen en verstrekte waarborgen bij elkaar op te tellen. De uitkomst van deze berekening is een nettovervangingskost, beperkt tot nul in het geval van een negatief bedrag.
b) Voor elke transactie wordt een risicofactor bepaald die de mogelijk negatieve evolutie van de waarde van een transactie weergeeft bij faling van een tegenpartij.
c) Vervolgens worden (a) en (b) opgeteld. De uitkomst van deze berekening geeft per tegenpartij de blootstelling bij faling.

Bovendien wordt een uitsplitsing gemaakt tussen de blootstellingen op bilaterale tegenpartijen en die op de centrale verrekenkamer ("Central clearing platform", CCP) voor renteswaps via onze clearing partner HSBC. Alle transacties met onze clearing partner Credit Suisse zijn getransfereerd naar HSBC tijdens de eerste helft van 2019 als voorbereiding op de Brexit.

Hieronder worden de geaggregeerde resultaten per 31 december 2019 weergegeven per stap.

a) De som van alle positieve marktwaarden bedraagt 2,77 miljard EUR. Van deze positieve marktwaardenblootstelling wordt 3,52 miljard EUR geneutraliseerd door negatieve marktwaarden. AXA Bank Belgium benadrukt hier dat deze neutralisatie verder gaat dan de puur boekhoudkundige saldering van balansposten die besproken wordt in hoofdstuk 33 *Saldering* en die gebaseerd is op wettelijk afdwingbare rechten op saldering. In hoofdstuk 34 *Voorwaardelijke activa en verplichtingen* wordt verder ingegaan op de aard van het onderpand. In totaal heeft AXA Bank Belgium voor 2,05 miljard EUR waarborgen verstrekt en voor 1,07 miljard EUR waarborgen ontvangen. Dit leidt tot een nettovervangingskost van 356 miljoen EUR.
b) De som van de risicofactoren bedraagt 495 miljoen EUR. Ter verduidelijking: dit is de prudentieel voorgeschreven berekening van een negatieve evolutie van de derivatenportefeuille bij faling van alle tegenpartijen tegelijkertijd in gestresseerde marktomstandigheden.
c) De totale blootstelling bij wanbetaling bedraagt 850 miljoen EUR in gestresseerde marktomstandigheden en bij faling van alle partijen tegelijkertijd. Onder stabiele marktomstandigheden bedraagt de blootstelling nog 356 miljoen EUR. Hierbij is het belangrijk aan te stippen dat in deze cijfers 341 miljoen EUR voortkomt uit de hoge onderpandvereisten van de centrale tegenpartij LCH Clearnet.

Noch voor repo & reverse repo, noch voor derivaten zijn er achterstallige of in waarde verminderde blootstellingen, gezien de hoge eisen die AXA Bank Belgium heeft voor de kwaliteit van haar tegenpartijen.

Concentratierisico

AXA Bank Belgium moet voldoen aan de wettelijke vereisten ter beperking van grote risicoblootstellingen waarbij de blootstelling aan een groep van aan elkaar gebonden tegenpartijen niet boven de 25% van het eigen kapitaal mag liggen. Door de diversificatie van tegenpartijen is de blootstelling aan AXA Groep de enige blootstelling die boven de 10% komt.

Eind december 2019 bedroeg deze blootstelling 20,9% van het kapitaal. Deze blootstelling wordt actief opgevolgd en enkele risicobeperkende maatregelen zijn momenteel bezig om het concentratierisico op AXA Groep te verlagen.

4.2.3 Gevoeligheidsanalyse

Toekomstgerichte informatie

In de retailportefeuille omvatten de gebruikte economische scenario's de volgende reeksen van kernindicatoren:

- werkloosheidsgraad
- groei bruto nationaal product
- evolutie van de vastgoedprijzen

Resultaten van de analyse

Hierna volgen de wijzigingen aan de te verwachte kredietverliezen per 31 december 2019 ingevolge potentiële wijzigingen in de parameters ten opzichte van de momenteel gebruikte waarden..

De analyse heeft enkel betrekking op de retail portefeuille van AXA Bank Belgium. De 2 onderstaande tabellen tonen de impact van de index van de vastgoedprijzen, de werkloosheidsgraad en de groei van het bruto nationaal product op de te verwachte kredietverliezen (ECL) van AXA Bank Belgium.

Van deze 3 kernindicatoren heeft de index van de vastgoedprijzen de grootste impact op de te verwachte kredietverliezen. Dit is te verklaren doordat de kredietportefeuille vooral bestaat uit hypothecaire leningen die gewaarborgd zijn door residentieel vastgoed.

De tweede tabel toont aan dat de te verwachte kredietverliezen minder gevoelig zijn voor de werkloosheidsgraad en de groei van het bruto nationaal product.

Retailportefeuilles

Retailportefeuille (in '000 EUR)		Werkloosheidsgraad		
		[-1%]	Geen wijziging	[+1%]
Index vastgoedprijzen	[-3%]	7.152	7.261	7.360
	Geen wijziging	-101		93
	[+3%]	-7.293	-7.199	-7.113

Retailportefeuille (in '000 EUR)		Werkloosheidsgraad		
		[-1%]	Geen wijziging	[+1%]
Groei in Bruto Binnenlands Product	[-1%]	84	186	281
	Geen wijziging	-101		93
	[+1%]	-281	-183	-92

4.3 Marktrisico

AXA Bank Belgium maakt voor het marktrisico een opsplitsing tussen het marktrisico dat betrekking heeft op het "trading book" (boekhoudkundige classificatie) enerzijds en het renterisico op het "banking book" anderzijds. Het "trading book" bevat alle financiële instrumenten die gebruikt worden in het kader van specifieke tradingactiviteiten. AXA Bank Belgium voert geen tradingactiviteiten voor eigen rekening uit. De financiële instrumenten die onder de boekhoudkundige classificatie van "trading book" vallen, hebben voornamelijk betrekking op de derivatenactiviteit voor AXA-entiteiten. Het "banking book" bevat alle overige financiële instrumenten die niet tot het "trading book" behoren. Deze hebben voornamelijk betrekking op de retailactiviteiten van de bank.

4.3.1 Renterisico "banking book"

Het renterisico in het "banking book" wordt gedefinieerd als het risico op een daling van de economische waarde of de inkomsten van het "banking book" als gevolg van wijzigingen in de marktrentevoeten en spreads.

Het renterisico van AXA Bank Belgium komt vooral uit de volgende producten/activiteiten:

- Doordat ze voornamelijk een retailbank is, trekt AXA Bank Belgium retaildeposito's aan (vooral spaar- en zichtrekeningen) en staat retailkredieten toe (vooral hypotheekleningen). De looptijd van de retaildeposito's zijn doorgaans korter dan die van de retailkredieten. Het verschil tussen de vervaldagen van die producten geeft aanleiding tot een renterisico, en meer specifiek een rentecurverisico.

- Het merendeel van de retaildeposito's bij AXA Bank Belgium hebben geen vervaldag en hebben een rentevoet die (hoewel discretionair) indirect gebonden zijn aan marktrentevoeten door de sterke competitieve bankomgeving. Bovendien beschikken spaarrekeningen in België over een wettelijk minimum van 11 basispunten. Deze elementen worden opgenomen in specifieke modellen die vervat zitten in het globale rentecurvebeheer van AXA Bank Belgium maar die daardoor ook leiden tot een modelrisico.

- Belgische hypotheekleningen, die het leeuwendeel uitmaken van de retailkredieten van AXA Bank Belgium, bevatten allemaal een wettelijke voorafbetalingsoptie (vrij goedkoop voor de klant). De laatste jaren heeft dit geleid tot belangrijke terugbetalingsgolven. Dit voorafbetalingsrisico is eveneens opgenomen in specifieke modellen die opgenomen zijn in het globale renterisicobeheer van AXA Bank Belgium.

- Een andere specificiteit van de Belgische hypotheekleningenmarkt is de variabele hypotheekrente die wettelijk beperkt is en geïndexeerd met OLO-rentevoeten. Deze elementen creëren zowel een basisrisico als een optierisico.

4.3.1.1 Renterisicobeheer

4.3.1.1.1 Risicogrondslagen, limietenraamwerk en rapportering

Risicoraamwerk

Het renterisico in het "banking book" wordt uitgebreid behandeld in het risicobereidheidsraamwerk van AXA Bank Belgium:

- De meest strategische risicobereidheidsbeslissingen inzake solvabiliteit, inkomsten en waarde bepaalden de buffer aan te houden bovenop de prudentiële vereisten in functie van onder meer de gevoeligheid van de nettorentemarge van AXA Bank Belgium.

- Een specifieke functionele risicobereidheidsbeslissing zet limieten op de nettorenteopbrengstgevoeligheid van het het "banking book" van AXA Bank Belgium.

- Bovenop de bovenstaande limiet, worden operationele limieten gezet op de gevoeligheid van de economische waarde van het "banking book" van AXA Bank Belgium en op alle overige sub componenten van het renterisico (basis-,option- en spreadrisks).

Bovenop deze limieten zijn de "treasury"-activiteiten van het "banking book" van AXA Bank Belgium ook onderhevig aan gevoeligheden en VaR-limieten die dagelijks opgevolgd worden.

Risicorapportering

Het belangrijkste rapporten van AXA Bank Belgium aangaande het renterisico in het "banking book" zijn het maandelijkse ALCO-rapport en het 3-maandelijkse risk-rapport. Deze rapport bevatten de volgende risico-indicatoren:

- Gevoeligheid van de economische waarde van het "banking book" voor verschillende rentescenario's: parallelle verschuivingen van -200 basispunten tot +300 basispunten, met versterkende en afzwakkende scenario's.
- Gevoeligheid van de netto rentemarge van het "banking book" voor verschillende rentescenario's: parallelle verschuivingen van – 200 basispunten tot +300 basispunten, met versterkende en afzwakkende scenario's.
- Afwijkingen tussen de datums van renteaanpassingen.
- Prudentiële economische en nettorentegevoeligheidsindicatoren.Sinds december 2019, wordt AXA Bank Belgium's renteriscio opgevolgd door de regulator, gebruik makend van de "EBA Supervisory Outlier Tests (SOT).
- "99,9% Monte-Carlo Value at Risk (VaR)"-analyse (in het 3 maandelijkse risk-rapport).
- Specifieke indicatoren voor risico's op rentecaps, modelrisico's, OLO-basisrisico's en Euribor-basisrisico's.

Deze set van indicatoren geeft het ALCO een omvattend overzicht voor alle subelementen van de IRRBB. Ze worden berekend door een specifieke IRRBB-tool (QRM) beheerd in coördinatie tussen de afdelingen ALM en Risk Management.

4.3.1.1.2 Grondslagen voor afdekking en risicovermindering

AXA Bank Belgium past de volgende afdekkingsnormen toe om het renterisico te verminderen in het "banking book":

- Om de rentegevoeligheden binnen prudentiële en interne limieten te houden beheert de bank actief een derivatenportefeuille binnen haar "banking book"-activiteiten. De maandelijkse productie van retailactiva en –verplichtingen (inclusief de geplande productie) wordt systematisch afgedekt om de blootstellingsniveaus van AXA Bank Belgium binnen de gewenste vork te houden.
- Het risico op de rentecaps die vervat zitten in de hypotheekleningen met vlottende rentevoet wordt afgedekt door het actief aankopen van marktcaps en swaptions.
- Het OLO-basisrisico vervat in de hypotheekleningen met vlottende rentevoet wordt afgedekt door het aanhouden van een OLO-portefeuille: dalende OLO-spreads die lagere inkomsten opleveren worden dan gecompenseerd door gerealiseerde winsten op OLO's.
- De risico's of vervroegde terugbetalingen worden beheerd door een specifiek model dat rekening houdt met natuurlijke en rentegedreven vervroegde terugbetalingen en een permanente aanpassing van de globale rentepositie van AXA Bank Belgium tot het gewenste niveau ("delta hedging").

4.3.1.1.3 Blootstelling aan het renterisico in het "banking book"

Het "banking book" van AXA Bank Belgium inclusief de dochtermaatschappijen bevat vooral retailkredieten en –beleggingen op het actief, retailspaarrekeningen en –deposito's en "niet-retail"-langetermijnfunding inclusief "covered bonds" en EMTN's langs de verplichtingenkant.

Het grootste gedeelte van retailkredieten zijn Belgische hypotheekleningen, waarvan 75% een vaste rentevoet en 25% een vlottende rentevoet hebben. De rente van de hypotheekleningen met vlottende rentevoet zijn gebonden aan de evolutie van de OLO-rentevoeten[8].

[8] OLO staat voor "Obligation Linéaire/Lineaire Obligatie"

De Belgische wetgeving verplicht een maximum (cap) op de vlottende rentevoet van die leningen. Gezien de historisch lage OLO-rentevoeten zijn de “embedded value” voor de klant van deze cap en het overeenstemmende risico voor de bank relatief laag.

In de onderstaande tabel worden de waarden weergegeven van 2 interne indicatoren: de “Bank SI” (“Solvency Indicator”) en de “Bank NII” (“Net Interest Income”).

De absolute “Bank SI” geeft de impact weer van een parallelle stijging van de marktrentevoeten met 1% op de economische waarde van het “banking book”. De relatieve “Bank SI” drukt deze impact uit als percentage van het prudentiële kapitaal.

De “Bank NII” geeft de impact weer van een parallelle opwaartse en neerwaartse shift van de marktrentevoeten met 10 basispunten op het renteresultaat van het “banking book”.

Interest Rate Risk Indicators (kEUR)	31-12-19	31-12-18
Bank SI (absolute)	-32.379,00	-30.687,00
Bank SI (relative)	-0,03	-0,03
Bank NII (+ 10 bps)	706,00	1.381,00
Bank NII (- 10 bps)	-6.585,00	-6.210,00

4.3.2 Marktrisico “trading book”

Het marktrisico in het “trading book” van AXA Bank Belgium is het risico dat voortvloeit uit tegengestelde bewegingen in rentevoeten, marktprijzen of valutaprijsschommelingen van het “trading book”.

4.3.2.1 Renterisicobeheer

4.3.2.1.1 Risicogrondslagen, limietenraamwerk en rapportering

AXA Bank Belgium hanteert een heel conservatieve benadering voor het marktrisico van het “trading book”. De tradingactiviteiten van de bank zijn vooral ontleend aan de rol van AXA Bank Belgium als toegangsplatform tot de derivatenmarkten voor de verzekeringsentiteiten van AXA Groep. Alle posities bij entiteiten van AXA Groep binnen de context van de tradingactiviteiten stemmen overeen met posities bij externe tegenpartijen op een nagenoeg “back-to-back”-basis, zodat het marktrisico zeer beperkt is.

Marktrisicoblootstellingen worden nauw opgevolgd. Deze blootstellingen worden vergeleken met een overall economisch kapitaallimiet die alle marktrisico’s van AXA Bank Belgium omvatten. Deze risicoaanvaardingslimiet wordt vervolledigd met verschillende “Value at Risk”- en sensitiviteitslimieten. Knipperlichten en escalatieprocessen worden eveneens gebruikt door de afdeling Risk Management van AXA Bank Belgium om ervoor te zorgen dat de bank binnen de conservatieve risicoaanvaarding voor marktrisico’s blijft.

Om te beantwoorden aan de minimale prudentiële Basel III-kapitaalvereisten, gebruikt AXA Bank Belgium de “Standardised Approach” zoals gedefinieerd in hoofdstuk IV van de CRD/CRR-richtlijn voor het waarderen, opvolgen, rapporteren en beheren van haar marktrisico’s. De volgende elementen worden gemeten:

- Algemeen renterisico
- Specifiek renterisico
- Valutarisico

De “Standardised Approach” voor het valutarisico geldt voor alle bankposities, zowel van de “trading” en “banking books” van AXA Bank Belgium.

4.3.2.1.2 Grondslagen voor afdekking en risicovermindering

Het “trading book” is onderworpen aan materialiteitsdrempels die in 2015 door de Nationale Bank van België (NBB) in het kader van de nieuwe Belgische bankenwetgeving zijn geïntroduceerd. De “Non Risk Based Ratio”, die louter gebaseerd is op het volume, ligt voor AXA Bank Belgium ruim onder de drempel gedefinieerd door de NBB. De “Risk Based Ratio”, die een weerspiegeling is van de onderliggende risico’s, is voor AXA Bank Belgium ook opmerkelijk lager dan de prudentiële drempel. Dit is te verklaren door de beperkende marktrisicostrategie van het “trading book” en de bijgevolg beperkte risicogewogen activa.

Bovendien zorgt het risicolimietenraamwerk van AXA Bank Belgium ervoor dat de “Value at Risk” (VaR) met een betrouwbaarheidsniveau van 99% en een tijdshorizon van 1 dag 0,25% van het T1-kapitaal niet overschrijdt zoals ook voorgeschreven door de Belgische bankwetgeving.

4.3.2.1.3 Blootstellingen aan het marktrisico voor het “trading book”

Het marktrisico van AXA Bank Belgium bestaat vooral uit renterisico’s. Daarnaast is het aandelenrisico uit de uitgifte van “Euro Medium Term Notes” (EMTN) laag, vermits AXA Bank Belgium de positie afdekt in de financiële markten. Ten slotte is AXA Bank Belgium niet betrokken in enige tradingactiviteit met betrekking tot grondstoffen.

De activiteiten vermeld in de vorige paragraaf worden nauwgezet opgevolgd door de afdeling Risk Management van AXA Bank Belgium binnen het kader van zeer strikte limieten. De VaR voor alle activiteiten met betrekking tot het “trading book” is beperkt tot 2,2 miljoen EUR. De VaR met een betrouwbaarheidsniveau van 99,5% en een tijdshorizon van 10 dagen wordt op een dagelijkse basis berekend aan de hand van 5000 Monte Carlosimulaties. De VaR voor alle activiteiten van het “trading book” is op het jaareinde van 2019 gelijk aan 0,46 miljoen EUR en valt dus ruim binnen de vooropgestelde limiet. Ten slotte wordt dit model bovendien jaarlijks onderworpen aan de nodige backtesten en validatie door een externe revisor, opdat de nauwkeurigheid en relevantie ervan wordt gegarandeerd.

Bovendien zal het marktrisico in het “trading book” bijna volledig verdwijnen in 2020 door het afbouwen van de intermediatie activiteit van AXA Bank Belgium.

4.4 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de reële waarde of toekomstige kasstromen van een financieel instrument schommelen als gevolg van wijzigingen in de wisselkoersen. AXA Bank Belgium voert een beleid om de blootstelling aan valutarisico te minimaliseren. Enige materiële restposities worden systematisch afgedekt.
Als gevolg hiervan had AXA Bank Belgium geen vereiste voor het valutarisico in 2019 omdat de netto valutapositie nooit meer dan 2% van het eigen vermogen bedroeg.

4.5 Liquiditeitsrisico

Het “Basel Committee on Banking Supervision” (BCBS) definieert het liquiditeitsrisico als het risico van niet in staat te zijn om snel en gemakkelijk de positie in liquide middelen te verhogen om schokken als gevolg van financiële en economische stress op te vangen.

De risicotaxonomie van AXA Bank Belgium omvat de volgende twee aspecten van liquiditeitsrisico die binnen de scope van het liquiditeitsrisicobeheer vallen:

- Het liquiditeitsrisico op korte termijn dat gedefinieerd wordt als het risico dat AXA Bank Belgium niet kan voldoen aan haar financiële verplichtingen op vervaldatum (binnen de maand) tegen een redelijke kostprijs en op tijd. Het komt voort uit liquide middelen en waarborgen op korte termijn (“intraday”, “overnight”, 1 dag tot 1 maand)
- Het structurele liquiditeitsrisico dat gedefinieerd wordt als het risico dat AXA Bank Belgium niet kan voldoen aan haar financiële verplichtingen op vervaldag over een middellange of lange termijnhorizon (meer dan 1 maand) tegen een redelijke kostprijs en op tijd.

4.5.1 Liquiditeitsrisicobeheer

4.5.1.1 Risicogrondslagen, limietenraamwerk en rapportering

De afgelopen jaren was het liquiditeitsbeheer een van de belangrijkste prioriteiten van AXA Bank Belgium. Dit resulteerde in een aangepast kader voor liquiditeitsrisico’s, dat gebaseerd is op zowel prudentiële als interne indicatoren.

Om het geconsolideerde liquiditeitsrisico te waarderen en te beheren, volgt het ALCO van AXA Bank Belgium twee soorten indicatoren op:

1. Interne indicatoren: “Internal Liquidity Stress Indicator (ILS) en “Short Term Liquidity Framework indicator (STeLF) ”
2. Prudentiële indicatoren: LCR, NSFR and ALMM

Al deze indicatoren hebben een gemeenschappelijke aanpak: ervoor zorgen dat de liquiditeitsbuffer van AXA Bank Belgium voldoende is om te beantwoorden aan een reeks van stressevenementen. Meer specifiek is de eigen interne liquiditeitsindicator van AXA Bank Belgium zodanig ontworpen dat AXA Bank Belgium steeds een adequate liquiditeitsreserve aanhoudt om te weerstaan aan gecombineerde idiosyncratische en marktstressevenementen over een tijdshorizon van 1 jaar.

"Internal Liquidity Stresses" (ILS)

AXA Bank Belgium heeft twee specifieke scenario's uitgewerkt om de toereikendheid van haar liquiditeitsbuffer te toetsen. Deze stressscenario's werden ontwikkeld in samenwerking met de afdeling Risk Management van AXA Groep. De interne scenario's zijn restrictiever dan de LCR-scenario's, wat resulteert in een hoger bedrag aan netto-outflows.

De ILS-scenario's omvatten meerdere tijdshorizons ("overnight", 1 week, 1 maand, 3 maanden, 6 maanden en 1 jaar) en de indicatoren zijn uitgedrukt in liquiditeitsoverschotten in euro na toepassing van het scenario. De liquide activa onder de ILS-scenario's omvatten enkel activa die aanvaard zijn door de ECB ("ECB eligible"). Het liquiditeitsoverschot is het verschil tussen de liquide activa min de gestreste in- en outflows onder beide scenario's.

Scenario 1 gaat uit van een parallelle daling van de rentevoeten terwijl scenario 2 uitgaat van een stijging van de rentevoeten. Beide scenario's omvatten ook een stijging van de "credit spreads" van de bank en een downgrade van haar rating.

De "Excess Liquidity"-indicator wordt gedefinieerd als de minst gunstige liquiditeitspositie, over alle tijdshorizons en stressscenario's heen.

in '000 EUR	31-12-19	Limit	Buffer
Internal Liquidity Stress Indicator	2.053.683	500.000	1.553.683

Liquiditeitskader op korte termijn - Short Term Liquidity Framework (STeLF)

Om het regelgevend liquiditeitskader evenals de Internal Liquidity Stress berekeningen te vervolledigen heeft AXA Bank Belgium een liquiditeitsindicator ontwikkelt die dagelijks wordt berekend en waarbij de liquiditeitspositie voor de volgende 5 werkdagen wordt beoordeelt. Deze indicator noemt men het liquiditeitskader op korte termijn of Short-Term Liquidity Framework (STeLF)
Het meet de liquiditeitsmarge gedefinieerd als de som van de niet bezwaarde ECB bruikbare (eligible) effecten en de EUR cash uitstaande bedragen en berekend volgens 2 scenario's. In het 'normale' scenario wordt de STeLF liquiditeitsbuffer berekend rekening houdende met alle in- en uitgaande kasstromen voor de volgende 5 werkdagen. In het 'stress' scenario wordt alleen rekening gehouden met de uitgaande stromen en daarenboven met een extra 'stress uitstroom' die bijgevoegd wordt.

Prudentiële indicatoren

AXA Bank Belgium volgt de liquiditeitsindicatoren van Basel III op.

- De LCR ("Liquidity Coverage Ratio") is sedert oktober 2015 bindend en de NSFR ("Net Stable Funding Ratio") wordt bindend met de invoering van CRD V.
- ALMM (Additional Liquidity Monitoring Metrics) wordt geraporteerd sinds april 2016.

4.5.1.2 Grondslagen voor afdekking en risicovermindering

Het liquiditeitsnoodplan van AXA Bank Belgium werd aangepast en de bank heeft een specifieke werkgroep opgericht om gedurende systemische of idiosyncratische liquiditeitscrisissen onmiddellijk tussen te komen en de gepaste acties te ondernemen. Dit heeft geleid tot een sterkere bewustwording van het liquiditeitsrisico op alle managementniveaus evenals tot een meer rigoureuze follow-up. Regelmatige toekomstprojecties van de belangrijkste liquiditeitsratio's ondersteunen het actieve beheer van het liquiditeitsrisico binnen AXA Bank Belgium.

4.5.2 Beheer van de liquiditeitsbuffer

AXA Bank Belgium beschikt over een zeer robuuste liquiditeitspositie zoals aangetoond door haar sterke liquiditeitsbuffer die duidelijk de prudentiële en interne limieten overschrijdt.

De beide Basel III-indicatoren bevinden zich ruim boven de minimale vereisten per einde 2019 (100%-grens) dankzij een comfortabele stock aan liquide activa en een solide financieringsstructuur.

Ratio	31-12-19	31-12-18	Limit
LCR	198%	228%	100%
NSFR	133%	141%	100%

AXA Bank Belgium heeft met succes zijn strategie aangepast om aan deze vereiste indicatoren te beantwoorden. Deze strategie omvat bijvoorbeeld het beleggingsbeleid van de bank dat beperkt is tot zeer liquide activa en het aantrekken van op lange termijn stabiele financiering.

Financiering

De belangrijkste bronnen van stabiele financiering van de bank zijn retaildeposito's (18,1 miljard EUR op 31 december 2019) en “covered bonds” (4,5 miljard EUR op 31 december 2019). In onderstaande tabel wordt meer detail vermeld.

Grafiek van looptijdanalyse

2019 (in '000 EUR)	< 3 maanden	< 12 maanden	> 12 maanden	Totaal
Financiering door de Centrale Bank	400.000	150.000	541.000	1.091.000
Leningen van financiële klanten	302.974	500.225	100	803.298
Ongedekte funding (spaar- en zichtrekeningen van 'andere financiële ondernemingen' + CIFP)	145.097	87	100	145.284
Repurchase Agreements	157.876	500.138	-	658.014
Gedekte leningen	-	-	-	-
Retailfinanciering	16.897.057	161.552	1.090.601	18.149.210
Niet-vervallende retailfinanciering (spaar- en zichtrekeningen)	16.757.984	-	-	16.757.984
Vervallende retailfinanciering (termijndeposito's, EMTN's retail, kasbons)	139.073	161.552	1.090.601	1.391.226
Financiering AXA Groep	420.104	113.563	407.728	941.396
Ongedekte financiering	420.104	-	-	420.104
EMTN	-	113.563	407.728	521.292
Andere tegenpartijen	274.228	753.267	3.756.790	4.784.284
Ongedekte funding van niet-financiële klanten	274.228	-	130	274.358
Gedekte obligaties	-	753.267	3.756.660	4.509.926
Totaal	**18.294.362**	**1.678.607**	**5.796.219**	**25.769.188**

In deze tabel is de reële waarde van derivaten niet opgenomen aangezien AXA Bank Belgium deze derivaten niet beschouwt als "financiering", gelet op het feit dat ze vooral deel uitmaken van de "back-to-back"-activiteiten van AXA Bank Belgium.

“Covered bonds”

AXA Bank Europe SCF werd door AXA Bank Belgium opgericht om “covered bonds” uit te geven. Daarbij koopt AXA Bank Europe SCF rechtstreeks hypotheekleningen van AXA Bank Belgium. De rentebetalingen op de hypotheekleningen aangehouden door AXA Bank Europe SCF worden door middel van “yield maintenance swaps” tussen AXA Bank Belgium en AXA Bank Europe SCF getransfereerd. Dit laat toe om een “secured loan” te voorzien tussen AXA Bank Belgium en AXA Bank Europe SCF met hypotheekleningen als onderpand zodat sneller “covered bonds” uitgegeven kunnen worden in de markt.

De sterke onderliggende kwaliteit van de retailhypotheekleningenportefeuille van AXA Bank Belgium in België is het perfecte onderpand voor een “covered bonds”-programma. Dit programma laat de bank toe om haar liquiditeitsrisico te beheren. Het bezorgt AXA Bank Belgium gediversifieerde financieringsbronnen en minimaliseert financieringsconcentraties per tijdsperiode. Het “covered bonds”-programma verleent AXA Bank Belgium toegang tot de markt van de “covered bonds” zodat ze haar kostprijs van de institutionele financiering op lange termijn kan verminderen. Dat programma geeft de bank toegang tot financieringsmarkten die openblijven in tijden van marktstress. De bank lanceerde haar eerste “covered bonds”-programma in november 2010. Het “covered bonds”-programma bedraagt 6,25 miljard EUR in 2019 waarvan 4,5 miljard EUR overblijft op geconsolideerd niveau: 4,5 miljard EUR zijn geplaatst in de

markt, en 1,75 miljard EUR van deze “covered bonds” zijn gekocht door AXA Banque France. De overblijvende 1,75 miljard EUR bij AXA Bank Belgium werden geëlimineerd in de geconsolideerde balans.

4.6 Operationeel risico

AXA Bank Belgium definieert operationeel risico als het risico op verlies als gevolg van inadequate of ontbrekende interne processen, menselijke fouten of falende systemen. Een tekortkoming of ongeschiktheid kan zowel interne als externe oorzaken hebben.

In he Baselraamwerk is het operationele risico onderverdeeld in 7 categorieën:

i. **Interne fraude**: fraude in de financiële rapportering, ongepaste of frauduleuze financiële activiteiten evenals verduistering van activa en andere interne fraudes
ii. **Externe fraude**: diefstal en fraude evenals informaticafraude
iii. **Tewerkstellingspraktijken en werkplaatsbeveiliging**: relaties met werknemers, diversiteit en discriminatie, veiligheid van de omgeving, verlies van sleutelwerknemers en talentbeheer
iv. **Cliënten, producten en businesspraktijken**: geschiktheid, openbaarmaking en fiduciaire verplichtingen, ongeschikte zaakvoering of marktpraktijken, inclusief adviesactiviteiten, inbreuken op regelgeving en wetgeving, niet-geoorloofde activiteiten, productiefouten, enz.
v. **Schade aan fysieke activa**: natuurrampen, vandalisme, terrorisme, enz.
vi. **Verstoring van bedrijfsactiviteiten en systeemfaling**: systeemdisfunctioneringen en inbreuken op de informatiebeveiliging
vii. **Uitvoering, aflevering en procesbeheer**: fouten bij het inbrengen van gegevens, boekhoudkundige fouten, fouten in wettelijke rapporteringen, onachtzaam verlies van activa van klanten, enz.

Bij AXA Bank Belgium omvat de definitie van operationeel risico ook het compliance risico, dat gedefinieerd wordt als het risico op verlies als gevolg van het onvermogen van een instelling om gepaste grondslagen, procedures of controles vast te leggen, te voldoen aan haar wettelijke of prudentiële verplichtingen of aan elk ander bindend contract.

Bij AXA Bank Belgium zit in de definitie van operationeel risico echter niet het reputatie- en strategisch risico vervat. Bij het bepalen van de impacts van het operationeel risico wordt echter rekening gehouden met potentiële reputatieschade van AXA[9] als kwalitatieve indicator terwijl grote schaden opgevolgd worden door de Groep.

4.6.1 Operationeel risicobeheer

4.6.1.1 Risicogrondslagen, limietenraamwerk en rapportering

Voor de prudentiële kapitaalsvereisten past AXA Bank Belgium de “Basic Indicator Approach” toe (namelijk 15% * het rekenkundig gemiddelde van de som van alle positieve operationele resultaten van de laatste 3 jaren) waarbij de gegevens slechts per einde jaar bijgewerkt worden.

Voor de economische kapitaalsberekening past AXA Bank Belgium heen intern model toe dat ontwikkeld werd door AXA Groep. Dit model is vergelijkbaar met de “Advanced Measurement Approach (AMA). De economische kapitaalsberekening bestaat uit een jaarlijkse cyclus die de relevante en materiële operationele risico's in het komende jaar waaraan AXA Bank Belgium kan blootgesteld worden identificeert en kwantificeert.

Net zoals tijdens de voorbije jaren blijft de grote focus in 2019 op het detecteren en voorkomen van fraude- en cyberrisico’s (hacking, phishing en cyber- en virusaanvallen), prudentiële risico’s (met betrekking tot MIFID, AML, GDPR, …) en menselijke risico’s (blootstellingen op sleutelmedewerkers, verlies van personeel,.

Het team van Operationeel Risico werkt continu aan het “risicobewustzijn” doorheen de hele organisatie (organiseren van trainingen voor de verschillende businesslijnen, deelname aan grote projecten en productlanceringen, door het uitrollen van een netwerk van

[9] Op basis van het raamwerk van de Groep: geen impact, impact (nog niet bepaald), niet-significant (minieme geïsoleerde bezorgdheid van of impact op een stakeholder), gering (belangrijke gesegmenteerde bezorgdheid van of impact op een stakeholder), gemiddeld (ruimer en meer uitgesproken bezorgdheid binnen de industrie), belangrijk (negatieve publieke impact met belangrijke weerslag) en ernstig (dramatisch vertrouwensverlies van de stakeholders – uitgebreide negatieve publieke impact).

risicocorrespondenten, enz.). In 2019 werden de inspanningen verdergezet in het verder optimaliseren van het verzamelen van verliesgegevens ("Loss Data Collection") en van de operationele risicocycli ("Operational Risk Cycle"), met een specifieke focus op een structureel raamwerk rond "risicorespons" (actieplannen, risicoaanvaarding). Het team van Operationeel Risico heeft ook een risicoaanvaardingsraamwerk uitgewerkt, op basis waarvan de operationele risicoprocessen van AXA Bank Belgium gedefinieerd en opgevolgd worden.

2020 will be marked by the deployment of a new AXA Group tool for Operational Risk Management, combining all activities of the department and leveraging on the reporting and integrated view capabilities within the application

4.6.1.2 Grondslagen voor afdekking en risicovermindering

Risico verminderende acties worden vastgelegd voor de meest belangrijke operationele risico's. Meerdere opties zijn mogelijk:

- Het risico transfereren (voorbeelden: verzekeringscontracten voor brand, cyberincidenten en agentenfraude).

- Actieplannen om de processen te versterken en de risico's tot een lager/aanvaardbaar niveau te brengen. Deze actieplannen worden vastgelegd door de businesses en gechallenged, opgevolgd en (trimestrieel) gerapporteerd door het team Operationeel Risico..

AXA Bank Belgium volgt het operationeel risico eveneens op aan de hand van een operationeel-risicodashboard, waarin basisrisico-indicatoren ("Key Risk Indicators", KRI's) berekend worden op kwartaalbasis. Dit dashboard wordt op kwartaalbasis voorgesteld aan het Audit, Risk and Compliance Committee (ARC) en is in lijn met de limieten vastgesteld in het risicobereidheidsraamwerk voor operationele risico's.

Het team van Interne Financiële Controle is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de tweedelijnscontroles van de belangrijkste risico's in de processen. In 2017 is AXA Groep begonnen met het uitrollen van een programma van interne controle. AXA Bank Belgium is gestart met de invoering van dit programma in maart 2018 en zet dit verder voort in 2019. Het doel is de "key risks" voor ieder proces binnen de bank te identificeren en de benodigde controledoelstellingen en controles om deze risico's te verminderen in te voeren. Tegen 2020 zullen alle basisprocessen van AXA Bank Belgium herzien zijn en zullen alle de controles structureel gedocumenteerd en getest zijn.
Vanaf 2020 zal deze activiteit ook gebruik maken van de uitgerolde AXA-groep tool.

4.7 Kapitaalbeheer

4.7.1 Beheer

Op basis van de EU-verordening en richtlijn inzake kapitaalsvereisten (CRR/CRD IV) en de Baselakkoorden moet AXA Bank Belgium een minimumniveau aan eigen vermogen aanhouden om de krediet-, markt- en operationele risico's af te dekken. Deze verplichting staat bekend als de "Pijler 1 minimale prudentiële kapitaalsvereisten". Banken moeten ook degelijke, effectieve en volledige strategieën en processen hebben om op een continue basis de bedragen, soorten en verdeling van intern kapitaal te beoordelen en aan te houden die ze noodzakelijk vindt om de aard en het volume van de risico's af te dekken waaraan ze blootstaan of zouden kunnen blootstaan. Deze verplichting staat bekend als "Pijler 2 economische kapitaalsvereisten" en wordt beoordeeld in het kader van de prudentiële controle. De "Internal Capital Adequacy Assessment Process" (ICAAP) (die eveneens de economische kapitaalsvereisten berekent) maakt deel uit van deze Pijler 2-vereisten.

Zowel voor het prudentiële als economische kapitaal wordt het "beschikbare kapitaal" van banken vergeleken met de "kapitaalsvereisten". De verschillen tussen de twee pijlers zijn te wijten aan de berekeningsmethoden[10] en de scope[11] van de risico's die ze dekken.

Het kapitaalrisico is het risico dat de bank over onvoldoende kapitaal beschikt of kan beschikken om de risico's te dekken waaraan de bank is blootgesteld. In de praktijk wordt dat vertaald in een toetsing van de solvabiliteit aan de minimale prudentiële kapitaalsvereisten (Pijler 1) en de economische kapitaalsvereisten (Pijler 2).

---

[10] Onder Pijler 1 worden de methodes gedefinieerd door de toezichthouder terwijl ze voor Pijler 2 bepaald worden door AXA Bank Belgium.
[11] Pijler 1 omvat slechts 3 risico's terwijl Pijler 2 alle materiële risico's omvat.

De solvabiliteit wordt zorgvuldig gemonitord door het “Asset & Liability Committee” (ALCO). Dit comité wordt in haar missie ondersteund door een werkgroep: het “Capital Management Committee” (CMC). Het CMC houdt toezicht op de nieuwe regelgevingen (“regulatory watch”), volgt de actuele en verwachte solvabiliteitsratio’s op, anticipeert en beheert de economische en wettelijke kapitaalvereisten.

De berekeningen voor prudentieel kapitaal worden driemaandelijks gerapporteerd aan de toezichthouder (COREP).

In een jaarlijks ICAAP-dossier (“Internal Capital Adequacy Assessment Process”) rapporteert de bank het vereiste economische kapitaal aan de toezichthouder. Het ICAAP is het interne beoordelingsproces van de instelling zelf, dat haar toelaat de toereikendheid van haar kapitaal te beoordelen in het licht van haar risicoprofiel en haar organisatie.

4.7.2 Regelgeving

In de nasleep van de financiële crisis heeft de EU strengere regels ingevoerd rond kapitaalvereisten voor banken die gebaseerd zijn op de Basel III-akkoorden. De vereisten voor banken staan uiteengezet in de “Capital Requirements Regulation” (CRR) en de “Capital Requirements Directive” (CRD IV). De CRR/CRD IV werd sinds 1 januari 2014 geleidelijk aan ingevoerd en is volledig van kracht sinds 2019.

De minimale kapitaalratio’s (Pijler 1-vereisten) die volgens CRR/CRD IV moeten worden gehaald, zijn 4,5% voor het kernkapitaal (CET1), 6,0% voor de tier 1-kapitaalratio en 8,0% voor de totale kapitaalratio.

AXA Bank Belgium dient naast de minimale eigenvermogensvereisten van de CRR ook te voldoen aan de diverse buffers die kunnen opgelegd worden conform CRD IV.

De CRD IV voorziet in een kapitaalconserveringsbuffer. In tijden van hoogconjunctuur kan deze maximaal 2,5% bedragen. Het uitgangspunt is om extra kapitaal te reserveren in tijden van financiële voorspoed. In tijden van financiële stress heeft de instelling de mogelijkheid om dit kapitaal te gebruiken. Voorwaarde daarbij is dat de instelling dan geen dividend aan de aandeelhouders mag uitkeren. Deze buffer wordt geleidelijk toegepast en bedraagt 2,5% in 2019

AXA Bank Belgium kan ook verplicht worden om een contracyclische kapitaalbuffer aan te leggen wat neerkomt op een aanvullende Tier 1-kernkapitaalvereiste. Deze buffer heeft als doel om de bank te beschermen tegen risico’s die voortvloeien uit de financiële cyclus en kan oplopen tot 2,5%, eventueel hoger. Deze vereiste is in werking getreden in 2016.

De Belgische toezichthouder heeft AXA Bank Belgium aangewezen als O-SII of “andere systeemrelevante instelling” waardoor deze onderworpen is aan een aanvullende Tier 1-kernkapitaalvereiste (O-SII-buffer) van 0,75%.

Naast de kapitaalvereisten van Basel III moet AXA Bank Belgium ook voldoen aan de “Basel I floor”. Met andere woorden, het kapitaal dat de bank moet aanhouden moet op elk moment groter zijn dan of gelijk zijn aan 80% van het totale minimumbedrag aan eigen vermogen dat de bank verplicht zou zijn aan te houden in overeenstemming met de Basel I-regels.

Naar aanleiding van zijn “Supervisory Review and Evaluation Process”-beoordeling (SREP) kan de bevoegde toezichthouder (voor AXA Bank Belgium is dat de Europese Centrale Bank) hogere minimumratio's opleggen (= Pijler 2-vereisten), omdat bijvoorbeeld niet alle risico's naar behoren zijn weergegeven in de prudentiële Pijler 1-berekeningen.

4.7.3 Eigen vermogen

Het eigen vermogen voor de solvabiliteitsvereisten is licht verschillend van het eigen vermogen in de boekhouding.

Het boekhoudkundige kernkapitaal wordt gecorrigeerd met:

- Prudentiële filters, die bepaalde posten uitsluiten van het eigen vermogen, zoals wijzigingen in de waarde van het eigen kredietrisico en aanvullende waardeaanpassingen in het kader van prudente waarderingen; en

- Andere aftrekposten, zoals immateriële vaste activa, de uitgestelde belastingvorderingen die op toekomstige winstgevendheid berusten, tekorten in termen van voorziening van “Internal Rating Based”-benadering (IRB). Wanneer IRB wordt toegepast voor de berekening van het kredietrisico, moeten banken hun aangelegde voorzieningen vergelijken met de verwachte verliezen. Elk tekort wordt afgetrokken van het Tier 1-kapitaal terwijl een overschot kan toegevoegd worden aan het Tier 2-kapitaal (beperkt tot een maximum).

In de onderstaande tabel is de reconciliatie van het boekhoudkundig eigen vermogen op basis van IFRS naar het nuttig eigen vermogen terug te vinden.

SAMENSTELLING NUTTIG EIGEN VERMOGEN (in '000 EUR)	31-12-19	31-12-18
Gestort kapitaal	636.318	636.318
Reserves (inclusief de ingehouden winsten)	413.960	369.512
Baten uit het lopend jaar	49.624	44.937
Andere reserves	677	1.552
Gecumuleerde niet-gerealiseerde resultaten	(24.580)	2.716
BOEKHOUDKUNDIG COMMON EQUITY TIER 1 KAPITAAL	**1.075.999**	**1.055.035**
Prudentiële filters	7.419	6.204
Waarde aanpassing in het kader van eigen kredietrisico	*7.807*	*6.532*
Waarde aanpassing in het kader van prudente waardering	*(388)*	*(328)*
Aftrekposten van Common Equity Tier 1 Kapitaal	(46.825)	(48.768)
Reglementaire aanpassingen gecumuleerde niet gerealiseerde resultaten	0	*0*
Immateriële vaste activa	*(16.700)*	*(13.258)*
Uitgestelde belastingvorderingen die op toekomstige winstgevendheid berusten	*(7.125)*	*(10.354)*
Andere aftrekposten	*(4.228)*	*(3.736)*
Tekort bij IRB voorzieningen	*(18.772)*	*(21.420)*
NUTTIG EIGEN VERMOGEN COMMON EQUITY TIER 1 (CET1)	**1.036.593**	**1.012.471**

Het CET1 bedraagt 1.037 miljoen EUR in 2019 tegenover 1.012 miljoen EUR in 2018.

Het is AXA Bank Belgium toegestaan om de geconsolideerde nettowinst voor het boekjaar 2019 (49,6 miljoen EUR) mee in rekening te brengen van het Tier 1-kernkapitaal. Dit resultaat versterkt het eigen vermogen van AXA Bank Belgium.

Het totaal nuttig eigen vermogen bestaat uit:

- CET1
- additioneel Tier 1-kapitaal bestaande uit in aanmerking komende converteerbare obligaties;
- Tier 2-kapitaal, bestaande uit de nuttige waarde van de achtergestelde leningen, eeuwigdurende achtergestelde leningen en inclusief Basel III-overgangsmaatregelen

TOTAAL EIGEN VERMOGEN VOOR SOLVABILITEITSVEREISTEN (in '000 EUR)	31-12-19	31-12-18
CET1	1.036.593	1.012.471
Aanvullend Tier1 kapitaal	90.000	90.000
TIER 1	1.126.593	1.102.471
TIER 2	4.609	8.924
Achtergestelde schulden	1.116	2.671
Achtergestelde perpetuals	3.493	6.253
Perpetuals	*11.645*	*15.633*
Perpetuals phase out	*(8.151)*	*(9.380)*
TOTAAL NUTTIG EIGEN VERMOGEN	**1.131.202**	**1.111.395**

Het totaal nuttig eigen vermogen evolueert van 1.111 miljoen EUR in 2018 naar 1.131 miljoen EUR in 2019.

4.7.4 Prudentiële kapitaalsvereisten

De prudentiële kapitaalsvereisten zijn gebaseerd op het concept van risicogewogen activa. De minimale prudentiële kapitaalsvereisten onder Pijler 1 worden specifiek gedefinieerd in de regelgeving. De risicogewogen activa worden berekend op basis van specifieke Baselregels voor gewogen risico's waarvoor AXA Bank Belgium goedkeuring heeft gekregen. In de meeste gevallen wordt de "Standardised Approach" toegepast binnen de bank. De "Internal Ratings Based"-benadering (IRB) wordt enkel toegepast voor de Belgische retailactiviteit. De vereiste betreffende het operationeel risico volgt de BIA ("Basic Indicator Approach").

Het volume aan risicogewogen activa onder Basel III bedraagt 6.324 miljoen EUR op 31 december 2019.

RISICOPOSTEN (in '000 EUR)	31-12-19	31-12-18
Risicogewogen posten voor het kredietrisico	5.434.722	5.441.511
Risicoposten voor het marktrisico	79.377	171.601
Risicoposten voor het operationele risico	658.421	658.504
Risicoposten voor aanpassing van de kredietwaardering	151.355	443.897
TOTAAL VAN DE RISICOPOSTEN	**6.323.875**	**6.715.513**

De Belgische toezichthouder heeft voor alle banken die de IRB-modellen gebruiken een add-on[12] toegepast van 5% op de Belgische hypotheekleningen. Deze bijkomende kapitaalsvereiste, berekend als een add-on van 5% op de IRB-risicogewogen activa inzake hypotheekleningen op woningen in België zit vervat in de risicogewogen activa (kredietrisico).

Vanaf juni 2018 heeft de Belgische toezichthouder de Belgische banken verplicht om bovenop de 5% add-on een extra macroprudentiële buffer aan te houden van 33% van de risicogewogen bedragen van de hypotheekleningen met een Belgische woning als onderpand onder de IRB-benadering.

4.7.5 Kapitaalratio's

De prudentiële solvabiliteitsratio's vergelijken het eigen vermogen van AXA Bank Belgium met haar risicogewogen activa.

De hoge solvabiliteitsratio's van AXA Bank Belgium zijn het gevolg van haar strategie van voorzichtige beleggingen en toekenning van kredieten.

Kapitaalratio's	31-12-19	31-12-18
Overgangsdefinitie		
Tier 1-kernkapitaalratio	16,39%	15,08%
Tier 1-kapitaalratio	17,81%	16,42%
Totale kapitaalratio	17,89%	16,55%
Ingefaseerde definitie		
Tier 1-kernkapitaalratio	16,39%	15,08%
Tier 1-kapitaalratio	17,81%	16,42%
Totale kapitaalratio	17,83%	16,46%

De Common Equity T1, T1 en totale kapitaalratio houden rekening met de overgangsbepalingen van Basel III.

Alle solvabiliteitsratio's zijn over het jaar heen gestegen. Dit is grotendeels te verklaren door de aanzienlijke daling in de risicogewogen activa, voornamelijk door de vermindering van de intermediatie activiteit doorheen het jaar en het overzetten (porting) van saldeerbare transacties naar 3de partijen (= Cassius project)

Op 31 december 2019 bedraagt de Tier 1-ratio van AXA Bank Belgium 17,81% (16,42% in 2018) en de totale eigenvermogensratio 17,89% (16,55% in 2018).

Dezelfde ratio's maar "fully loaded" (alsof Basel III reeds van toepassing zou zijn) bedragen respectievelijk 17,81% en 17,79% (16,42% en 16,46% in 2018).

AXA Bank Belgium beantwoordt aan alle minimale kapitaalvereisten die worden opgelegd door Basel III. De bank beantwoordt eveneens aan de striktere percentages betreffende Tier 1-kapitaal die zijn opgelegd door SREP.

4.7.6 Hefboomratio

De hefboomratio is een aanvullende maatregel binnen het Baselkader. Het is de verhouding tussen Tier 1 en de totale blootstelling (rubrieken op de balans en buitenbalans).

Het doel is om overmatige hefboomwerking te beperken en de activa van instellingen meer in lijn te brengen met hun kapitaal. De "leverage exposure" van AXA Bank Belgium bleef vrij stabiel. Vermits het Tier 1-kapitaal afnam is de hefboomratio van de bank op basis van de huidige CRR-regelgeving ("Delegated Act") licht gedaald in 2019 (3,98% per eind december 2019 tegenover 4,18% in 2018). Ook "fully loaded" was dat het geval (3,98% per eind december 2019 tegenover 4,18% in 2018).

Rekening houdend met de lage risico's van de activa van AXA Bank Belgium levert dit een comfortabele buffer op.

---

[12] Deze wet, gepubliceerd op 8/12/2013 en in voege vanaf 31/12/2013 heeft voor AXA Bank Belgium een bijkomend eigen vermogen vereiste tot gevolg met betrekking tot de portefeuille hypothecaire kredieten

Leverage ratio	31-12-19	31-12-18
Transitional definition	3,98%	4,18%
Fully phased-in definition	3,98%	4,18%

Het verschil tussen de 'transitional definition' en de 'fully-loaded definition' zit in de aanwending van de eeuwigdurende achtergestelde leningen maar dit heeft géén impact op de leverage ratio.

5 Reële waarde van financiële activa en verplichtingen

5.1 Reële waarde van retailactiviteiten

Voor activa en verplichtingen op korte termijn of die onmiddellijk opvraagbaar zijn, neemt AXA Bank Belgium de boekwaarde als de beste benadering.

De reële waarde van de overige retailproducten wordt in een aantal stappen berekend:

- eerst worden de toekomstige cashflows berekend op basis van de productkenmerken (rentevoet van de klant, betalingsfrequentie, enz.);
- deze cashflows worden vervolgens aangepast om rekening te houden met vervroegde terugbetalingen (op basis van een rentegedreven model met een minimum van 4% per jaar voor woonkredieten, 4% per jaar voor investeringskredieten, 10% per jaar voor leningen op afbetaling);
- de cashflows houden ook rekening met de caps en floors die besloten zijn in de variabele woonkredieten.
- ten slotte worden de (aangepaste) cashflows verdisconteerd op basis van de OIS-curve..

5.2 Reële waarde van financieringsactiviteiten (treasury)

De financiële instrumenten worden in 3 categorieën ingedeeld.

De eerste categorie bestaat uit de financiële instrumenten waarvoor de reële waarde niveau 1 wordt bepaald op basis van marktprijzen in een actieve markt.

De vaststelling van het bestaan van een actieve markt is meestal eenduidig met marktinformatie beschikbaar voor het publiek en investeerders. Er is geen afgelijnde beschrijving of minimale drempel van de activiteit die “regelmatig voorkomende markttransacties” vertegenwoordigt, waardoor het niveau van de daadwerkelijke transacties dienen te worden beoordeeld met inachtneming van de frequentie en het volume. Een laag transactievolume vertegenwoordigt niettemin nog steeds een prijs als deze bepaald is in een normale economische omgeving op een objectieve basis. De transactiebedragen zijn belangrijke indicatoren van de reële waarde.

Indien de markt voor een bepaald instrument niet actief is of de marktprijzen niet of niet op regelmatige basis beschikbaar zijn, wordt gebruik gemaakt van waarderingstechnieken gebaseerd op de geactualiseerde waarde van toekomstige kasstromen of op basis van optiemodellen. Deze waarderingstechnieken maken gebruik van marktdata zoals rentecurves, dividendrendement, indexniveaus en volatiliteitsgegevens. AXA Bank Belgium maakt gebruik van informatie uit Bloomberg, Markit of aangeleverd door betrouwbare tussenpersonen. Deze prijzen worden vervolgens intern gevalideerd of de instrumenten worden gewaardeerd aan de hand van interne waarderingstechnieken.

Het gebruik van waarneembare inputparameters leidt tot een reële waarde niveau 2, terwijl het gebruik van niet-waarneembare input tot een reële waarde niveau 3 leidt, tenzij hun invloed niet significant is. Waarneembare inputs worden ontwikkeld met behulp van marktgegevens, zoals publiek beschikbare informatie over feitelijke gebeurtenissen of transacties, die de veronderstellingen weerspiegelen die marktdeelnemers zouden gebruiken bij het bepalen van de prijs van het instrument.
Het belang van niet-waarneembare parameters wordt geëvalueerd (1) op het niveau van elk individueel financieel instrument en (2) in zijn geheel.

1. De specifieke impact van niet-waarneembare parameters op de reële waarde van elk financieel instrument wordt beoordeeld zolang de mark-to-market ervan [0,05%] van de totale balans overschrijdt. Ze worden beschouwd als zijnde meer dan een onbelangrijke impact te hebben wanneer ze de wijziging van de reële waarde van een financieel instrument met [30%] of meer beïnvloeden. Indien AXA Bank Belgium de specifieke impact van de niet-waarneembare parameters op de reële waarde van het instrument niet met redelijke inspanningen kan meten, wordt het instrument automatisch gecatalogeerd in niveau 3.

2. Op het totaalniveau wordt gecontroleerd of de globale mark-to-market van alle financiële instrumenten die niet-waarneembare parameters gebruiken die niet gecatalogeerd worden onder niveau 3 de [2%] van de totale balans niet overschrijdt.

AXA Bank Belgium hanteert een beslissingstabel waarbij de toegekende niveaus per klasse van financieel instrument wordt weergegeven. Een specifiek comité zorgt voor een regelmatige herziening minstens 1 keer per jaar van deze beslissingstabel om ervoor te zorgen dat

deze nauwkeurig en allesomvattend is. Het speciale comité is minstens samengesteld uit de managers van de boekhoudbeleidsregels (inclusief CTFM) en de middle-office dat het bedrijf vertegenwoordigt.

Indien er op het niveau van dit specifiek comité onenigheid zou bestaan over de reëlewaardeclassificatie, zou het punt worden overgemaakt aan de CFO van AXA Bank Belgium voor beslissing over de niveauclassificatie.

De tweede categorie bevat de volgende elementen:

Activa

Vorderingen op andere bankiers

Vorderingen op andere bankiers bevatten interbancaire plaatsingen en reverse repo's.
De geraamde reële waarde is gebaseerd op verdisconteerde kasstromen aan de huidige marktomstandigheden.

Leningen en vorderingen op klanten

Deze leningen en vorderingen zijn opgenomen voor hun nettoboekwaarde, na waardeverminderingen. De geraamde reële waarde van leningen en vorderingen vertegenwoordigt het verdisconteerd bedrag van de toekomstige verwachte kasstromen. Deze verwachte kasstromen zijn verdisconteerd volgens de huidige marktomstandigheden om zo de reële waarde te bepalen.

Verplichtingen

Deposito's en ontleningen

De geraamde reële waarde van vastrentende deposito's, repotransacties en overige vastrentende ontleningen zonder genoteerde marktprijs is gebaseerd op verdisconteerde kasstromen aan de huidige marktomstandigheden.

Uitgegeven schuldinstrumenten

Voor de uitgegeven depositocertificaten wordt een verdisconteerd kasstroommodel gebruikt gebaseerd op een huidige rendementscurve van toepassing voor de resterende looptijd van het instrument tot op de vervaldag.

De derde categorie bevat de volgende elementen:

Activa

Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)

Aandelen die zijn opgenomen voor hun aankoopprijs als beste inschatting van hun marktwaarde.

Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden

Derivatentransacties binnen de "hub"-activiteiten van AXA Bank Belgium (toegang tot de markt voor de voornaamste verzekeringsentiteiten van AXA Groep). Vermits de activa en verplichtingen elkaar daardoor grotendeels opheffen is de sensitiviteit van de reële waarde door niet-obseveerbare inputs zeer beperkt.

Verplichtingen

Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden

Derivatentransacties binnen de "hub"-activiteiten van AXA Bank Belgium (toegang tot de markt voor de voornaamste verzekeringsentiteiten van AXA Groep). Vermits de activa en verplichtingen elkaar daardoor grotendeels opheffen is de sensitiviteit van de reële waarde door niet-obseveerbare inputs zeer beperkt.

Financiële verplichtingen aangewezen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies

Uitgegeven EMTN's, de reële waarde hiervan werd bepaald aan de hand van de "discounted cash flow"-methode, waarbij als niet-waarneembare inputs volatiliteiten gebaseerd op historische data gebruikt worden. Een stijging (daling) van 10% van de groeiratio ("growth rate") zou daarbij leiden tot een stijging (daling) van de reële waarde met 13,5 miljoen EUR (2018: 16,2 miljoen EUR).

De financiële verplichtingen tegen kostprijs waarvoor de reële waarde werd berekend, betreffen de "covered bonds" waarvoor de reële waarde gebaseerd is op ofwel informatie opgemaakt door meer dan 20 marktparticipanten ofwel kan bekomen worden via Bloomberg.

Overzicht van activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde

Activa / Verplichtingen 2019.12 in '000 EUR	*Opgenomen of vermelde reële waarden*	*Fair Value gebaseerd op genoteerde prijzen*	*Fair Value gebaseerd op andere observeerbare data dan genoteerde prijzen*	*Fair Value niet gebaseerd op marktdata (1)*
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	744.435		716.233	28.202
Verplicht tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa voor niet-handelsdoeleinden met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies				
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening				
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	1.714.298	1.713.280	969	49
Activa derivaten - hedge accounting	8.224		8.224	
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	444.968		444.260	708
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	1.129.931		664.058	465.873
Verplichtingen derivaten - hedge accounting	58.394		58.394	

Tabel FVAL.1

(1) Enkel toegepast indien die waarderingstechniek gebaseerd is op veronderstellingen die niet worden ondersteund door marktprijzen of markttarieven voor dit instrument (i.e. zonder het instrument aan te passen of de samenstelling ervan te wijzigen), en niet gebaseerd zijn op beschikbare waar-neembare marktgegevens.

Activa / Verplichtingen 2018.12 in '000 EUR	*Opgenomen of vermelde reële waarden*	*Fair Value gebaseerd op genoteerde prijzen*	*Fair Value gebaseerd op andere observeerbare data dan genoteerde prijzen*	*Fair Value niet gebaseerd op marktdata (1)*
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	773.776		760.888	12.888
Verplicht tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa voor niet-handelsdoeleinden met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies				
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening				
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	2.319.297	2.306.234	950	12.113
Activa derivaten - hedge accounting	17.584		17.584	
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	353.394		339.789	13.605
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	1.215.175		713.953	501.222
Verplichtingen derivaten - hedge accounting	68.500		68.500	

Tabel FVAL.2

(1) Enkel toegepast indien die waarderingstechniek gebaseerd is op veronderstellingen die niet worden ondersteund door marktprijzen of markttarieven voor dit instrument (i.e. zonder het instrument aan te passen of de samenstelling ervan te wijzigen), en niet gebaseerd zijn op beschikbare waar-neembare marktgegevens.

Zie ook hoofdstuk 33 *Saldering*.

Level 3 reële waarde financiële activa/verplichtingen (in '000 EUR)		(a) Netto winsten en verliezen begrepen in:					
31.12.2019	Level 3 BEGINSALDO	W&V	overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)	(b) Aankopen, Verkopen en Afwikkelingen	(c) Netto transferten in en uit Level 3	(d) Herclassificatie	RW Level 3 EINDSALDO
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)	12.113	0	0	0	-17	-12.047	49
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	0	0	0	0	0		0
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	12.888	18.377	0	-3.062	0		28.202
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	-514.827	-13.030	-2.538	63.814	0		-466.581
Totaal level 3 financiële activa/verplichtingen	**-489.827**	**5.347**	**-2.538**	**60.752**	**-17**	**-12.047**	**-438.329**

Tabel FVAL.3

(a) Komt overeen met de gerealiseerde en niet-gerealiseerde W&V en overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) gedurende de period van financiële activa/verplichtingen geklasseerd als level 3 bij het
(b) Afwikkelingen gedurende de periode van financiële activa/erplichtingen geklasseerd als level 3 bij het begin (Aankopen, Verkopen en terugbetaling van effecten)
(c) De netto transferten in en uit Level 3 bestaan uit de volgende bewegingen: transferten uit Level 3 naar Level 2
(d) Herclassificatie naar "Investeringen in dochterondernemingen, Joint ventures en geassocieerde deelnemingen"

Level 3 reële waarde financiële activa/verplichtingen (in '000 EUR)		(a) Netto winsten en verliezen begrepen in:				
31.12.2018	Level 3 BEGINSALDO	W&V	overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)	(b) Aankopen, Verkopen en Afwikkelingen	(c) Netto transferten in en uit Level 3	RW Level 3 EINDSALDO
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)	6.730	0	0	5.383	0	12.113
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	0	0	0	0	0	0
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	30.109	-15.753	0	-1.468	0	12.888
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	-557.771	14.755	7.689	20.500	0	-514.827
Totaal level 3 financiële activa/verplichtingen	**-520.933**	**-998**	**7.689**	**24.415**	**0**	**-489.827**

Tabel FVAL.4

(a) Komt overeen met de gerealiseerde en niet-gerealiseerde W&V en overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) gedurende de period van financiële activa/verplichtingen
(b) Afwikkelingen gedurende de periode van financiële activa/erplichtingen geklasseerd als level 3 bij het begin (Aankopen, Verkopen en terugbetaling van effecten)
(c) Er zijn geen transferten in en uit Level 3

De bewegingen in de financiële instrumenten waarvoor de reële waarde gebaseerd wordt op genoteerde prijzen of waarneembare data andere dan genoteerde prijzen vinden voornamelijk hun oorzaak in volgende elementen (in duizenden EUR):

FV 2019 Delta	Level 1	Level 2	Level 3
Aankopen/Verkopen/Terugbetalingen	-330.126	0	0
Van Level 3 naar Level 2	0	17	-17
Herclassificatie	0	0	-12.047
Delta t.g.v. evolutie Marktprijzen	-262.828	2	0
TOTAAL	**-592.954**	**19**	**-12.064**

Tabel FVAL.5

FV 2018 Delta	Level 1	Level 2	Level 3
Aankopen/Verkopen/Terugbetalingen	-410.158	-27	5.383
IMPACT IFRS 9	-176.605	0	0
Van Level 2 naar Level 1	0	0	0
Van Level 3 naar Level 2	0	0	0
Delta t.g.v. evolutie Marktprijzen	-51.566	0	0
TOTAAL	**-638.329**	**-28**	**5.383**

Tabel FVAL.6

Reëlewaardehiërarchie: financiële instrumenten gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs

Activa / Verplichtingen 2019.12 in '000 EUR	*Boekwaarde (indien verschillend van reële waarde)*	*Opgenomen of vermelde reële waarden*	*Fair Value gebaseerd op genoteerde prijzen*	*Fair Value gebaseerd op andere observeerbare data dan genoteerde prijzen*	*Fair Value niet gebaseerd op marktdata*
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	24.176.566	27.111.365	84.282		27.027.083
Schuldbewijzen	83.641	84.282	84.282		
Leningen en voorschotten	24.092.925	27.027.083			27.027.083
Financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs	25.679.462	25.765.225		4.720.630	21.044.595
Deposito's	20.074.111	20.074.111			20.074.111
In schuldbewijzen belichaamde schulden	4.735.333	4.821.096		4.720.630	100.466
Overige verplichtingen	870.018	870.018			870.018

Tabel.FVAL.7

Activa / Verplichtingen 2018.12 in '000 EUR	*Boekwaarde (indien verschillend van reële waarde)*	*Opgenomen of vermelde reële waarden*	*Fair Value gebaseerd op genoteerde prijzen*	*Fair Value gebaseerd op andere observeerbare data dan genoteerde prijzen*	*Fair Value niet gebaseerd op marktdata*
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	22.817.320	25.049.649	154.704		24.894.945
Schuldbewijzen	176.254	154.704	154.704		
Leningen en voorschotten	22.641.066	24.894.945			24.894.945
Financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs	23.868.409	23.904.734		4.857.881	19.046.853
Deposito's	18.189.614	18.189.614			18.189.614
In schuldbewijzen belichaamde schulden	4.848.349	4.884.674		4.857.881	26.793
Overige verplichtingen	830.446	830.446			830.446

Tabel.FVAL.8

5.3 Dag 1-resultaten

Tijdens het boekjaar 2019 werden geen dag 1-resultaten geboekt.

5.4 Toepassing van de CVA en DVA op de derivatenportefeuille

Op basis van een interne beoordeling uitgevoerd door AXA Bank Belgium, raamt het management de impact van de toepassing van CVA ("Credit Valuation Adjustment") en DVA ("Debit Valuation Adjustment") op de derivatenportefeuille op een bruto-CVA van 3,3 miljoen EUR en een bruto-DVA van 2,1 miljoen EUR. De netto-impact (verlies) van 1,2 miljoen EUR (voor belastingen) werd op de balans opgenomen. De evolutie tegenover het saldo per eind 2018 (een verlies (voor belastingen) van 1,1 miljoen EUR) zorgt bijgevolg voor een negatieve impact op de resultatenrekening (voor belastingen) in 2019 van 0,1 miljoen EUR.

IFRS 13 – *Reële waarde* definieert het concept reële waarde. Meer bepaald met betrekking tot derivaten moet er volgens deze norm een waardering van het kredietrisico worden opgenomen bij de bepaling van de reële waarde via een CVA en een DVA. De CVA waardeert het kredietrisico dat AXA Bank Belgium loopt bij tegenpartijen, terwijl de DVA het risico waardeert dat de tegenpartij loopt bij AXA Bank Belgium.

De CVA en DVA worden netto berekend per tegenpartij. CVA (DVA) is een functie van de totale blootstelling op de afsluitdatum, de credit spread van de tegenpartij (AXA Bank Belgium) en de gemiddelde resterende looptijd van de verrichtingen. De blootstelling voor de totale nettopositie bestaat uit de huidige blootstelling, namelijk het verschil tussen de waardering tegen marktwaarde op de afsluitdatum en het uitgewisselde onderpand op die datum, en de potentiële toekomstige blootstelling, namelijk de verwachte verandering in reële waarde van de positie over een periode van 10 dagen.

Deze blootstelling wordt gehandhaafd tot de gemiddelde vervaldag van de verrichtingen.

Het subelement "huidige blootstelling" evolueert in de tijd. Voor de eerste 10 dagen stemt ze overeen met het verschil tussen de reële waarde van de posities op de afsluitdatum en de waarde van het onderpand dat werd omgeruild op deze datum. Vanaf de 11de dag wordt deze huidige blootstelling vervangen door de maximale huidige blootstelling zoals die bepaald wordt door de onderpandovereenkomst ("CSA Threshold" en "Minimum Transfer Amount") aangepast met een coëfficiënt die de gemiddelde blootstelling van de laatste 3 maanden weergeeft, verhoogd met een eventuele initieel op afsluitdatum betaalde/ontvangen marge evenals een eventueel structureel en significant verschil tussen het verstrekte/ontvangen onderpand en de waarderingen van AXA Bank Belgium. Er dient opgemerkt dat geen enkel structureel verschil werd vastgesteld eind 2019 tussen het onderpand en de waarderingen van AXA Bank Belgium.

5.5 Toepassing van de DVA op uitgegeven EMTN's

Zie hoofdstuk 28 *Financiële verplichtingen die als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies worden aangewezen.*

6 Gebruik van schattingen en beoordelingen

AXA Bank Belgium maakt gebruik van schattingen en beoordelingen in het kader van het opstellen van haar Geconsolideerde Jaarrekening op basis van IFRS. Deze schattingen en beoordelingen worden continu getoetst en zijn gebaseerd op de ervaring uit het verleden en andere factoren, waaronder een aanvaardbare inschatting van toekomstige gebeurtenissen gebaseerd op de huidig gekende omstandigheden. Werkelijke resultaten kunnen afwijken van deze schattingen en beoordelingen.
Schattingen en beoordelingen vinden vooral plaats in de volgende gebieden:

- beoordeling van de classificatie van financiële activa op basis van het bedrijfsmodel en de karakteristieken van de contractuele kasstromen (zie hoofdstuk 2.2.2.1 *Financiële activa: waarderingscategorieën);*
- beoordeling van de classificatie van financiële verplichtingen (zie hoofdstuk 2.2.2.2 *Financiële verplichtingen: waarderingscategorieën*);
- schatting van bijzondere waardeverminderingen voor verwachte kredietverliezen op financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs en op financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeverminderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) (zie hoofdstuk 2.2.2.5 *Bijzondere waardeverminderingen*);
- beoordeling in welke mate het kredietrisico op die financiële activa significant verhoogd is en het gebruik van toekomstgerichte informatie (zie hoofdstuk 2.2.2.5 *Bijzondere waardeverminderingen*);
- schatting van waardeverminderingen voor kredietverliezen (zie hoofdstuk 2.2.2.5 *Bijzondere waardeverminderingen*);
- beoordeling van de indeling in categorieën met betrekking tot het bepalen van de reële waarde (zie hoofdstuk 5 *Reële waarde van financiële activa en verplichtingen*);
- bepaling van de reële waarde van niet-genoteerde financiële instrumenten (zie hoofdstuk 5 *Reële waarde van financiële activa en verplichtingen*);
- schatting van uitgestelde belastingvorderingen (zie hoofdstukken 2.9.3 *Schatting van uitgestelde belastingen* en 16 *Winstbelasting*);
- waardering van de CVA en DVA op derivaten en op financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies (zie hoofdstukken 5.4 *Toepassing van de CVA en DVA op de derivatenportefeuille* en 28 *Financiële verplichtingen die als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies worden aangewezen*);
- schatting van de kostprijs van verloningen in aandelen en opties (zie hoofdstuk 13.3 *Verloningen in aandelen en opties*);
- schatting van voorzieningen voor pensioenverplichtingen (zie hoofdstuk 13.2 *Pensioentoezeggingen en andere prestaties*);
- schatting van de bestaande verplichtingen die voortvloeien uit gebeurtenissen in het verleden bij de opname van andere voorzieningen (zie hoofdstuk 31 *Voorzieningen*);
- schatting van de verwachte gebruiksduur van materiële en immateriële vaste activa (zie hoofdstuk 2.10 *Materiële en immateriële vaste activa*)
- het bepalen van controle bij het opstellen van de consolidatiekring (zie hoofdstuk 25 *Investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen*.

7 Baten (lasten) uit provisies en vergoedingen

Baten uit en lasten in verband met provisies en vergoedingen in '000 EUR	2019.12	2018.12
Baten uit provisies en vergoedingen		
Effecten	37.680	33.247
Uitgiften	35.840	31.302
Aan- en verkooporders	133	135
Overige	1.707	1.811
Clearing en afwikkeling		
Trust- en zaakwaarnemende activiteiten	1.567	930
Vermogensbeheer		
Bewaring	1.567	930
Andere zaakwaarnemende transacties		
Verplichtingen uit hoofde van leningen		
Betalingsdiensten	8.268	7.682
Gestructureerde financiering		
Vergoeding voor beheersdiensten met betrekking tot effectiseringsactiviteiten		
Overige financiële diensten	38.521	48.867
TOTAAL	**86.037**	**90.726**
Lasten in verband met provisies en vergoedingen		
Provisies betaald aan tussenpersonen (acquisitiekosten)	39.501	36.759
Clearing, afwikkeling en bewaring	637	632
Overige	45.922	39.859
TOTAAL	**86.059**	**77.250**

Tabel FCIE.1

8 Gerealiseerde winsten (verliezen) op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening

Winsten of (-) verliezen bij verwijdering uit de balans van financiële activa en verplichtingen die niet als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies zijn aangewezen 2019.12 in '000 EUR	*Netto*
Schuldbewijzen	35.311
Leningen en voorschotten	4.892
Deposito's	
Uitgegeven schuldbewijzen	
Overige financiële verplichtingen	
TOTAAL	40.203

Tabel GLNPL.1

Winsten of (-) verliezen bij verwijdering uit de balans van financiële activa en verplichtingen die niet als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies zijn aangewezen 2018.12 in '000 EUR	*Netto*
Schuldbewijzen	5.774
Leningen en voorschotten	3.438
Deposito's	
Uitgegeven schuldbewijzen	
Overige financiële verplichtingen	
TOTAAL	9.213

Tabel GLNPL.2

9 Winsten (verliezen) op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening

Winsten of (-) verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening 2019.12 in '000 EUR	*Netto*	*Bedrag van de verandering van de reële waarde die toe te rekenen is aan veranderingen in het kredietrisico*
Schuldbewijzen		
Leningen en voorschotten		
Deposito's		
Uitgegeven schuldbewijzen	-6.511	
Overige financiële verplichtingen		
TOTAAL	-6.511	

Tabel GLFVPL.1

Winsten of (-) verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening 2018.12 in '000 EUR	*Netto*	*Bedrag van de verandering van de reële waarde die toe te rekenen is aan veranderingen in het kredietrisico*
Schuldbewijzen		
Leningen en voorschotten		
Deposito's		
Uitgegeven schuldbewijzen	27.921	-688
Overige financiële verplichtingen		
TOTAAL	27.921	-688

Tabel GLFVPL.2

Met betrekking tot het gerealiseerd resultaat in 2019 staat er ook een bedrag van 0,09 miljoen € met betrekking tot het kredietrisico in het eigen vermogen onder posten die niet meer worden ingedeeld bij winst of verliezen en méér specifiek in de lijn 'Veranderingen in de reële waarde van financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst en verlies wegens verandering van het kredietrisico ervan (zie ook item 28 Financiële verplichtingen die als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies worden aangewezen). Dit betreft dus gerealiseerd resultaat dat echter niet naar de winst en verliesrekening mag getransfereerd worden.

10 Winsten (verliezen) uit administratieve verwerking van afdekkingstransacties

Inclusief de afschrijving van de wijziging in de reële waarde van de afgedekte positie.

De ineffectiviteit inzake reëlewaardeafdekkingen staat vermeld in de resultatenrekening, in de lijn lijn “Winsten (verliezen) op administratieve verwerking van afdekkingstransacties”.

Nettoresultaten als gevolg van de administratieve verwerking van afdekkingstransacties 2019.12 in '000 EUR	*Netto*
Wijzigingen in de reële waarde van het afdekkingsinstrument (inclusief stopzettingen)	-372.180
Wijzigingen in de reële waarde van het afgedekte instrument m.b.t. het afgedekte risico	376.544
Ineffectiviteit in verlies en winst ingevolge kasstroomafdekkingen	
Ineffectiviteit in verlies en winst ingevolge afdekkingen van netto-investeringen in buitenlandse vestigingen	
TOTAAL	4.365

Tabel GLHA.1

Nettoresultaten als gevolg van de administratieve verwerking van afdekkingstransacties 2018.12 in '000 EUR	*Netto*
Wijzigingen in de reële waarde van het afdekkingsinstrument (inclusief stopzettingen)	-50.124
Wijzigingen in de reële waarde van het afgedekte instrument m.b.t. het afgedekte risico	51.052
Ineffectiviteit in verlies en winst ingevolge kasstroomafdekkingen	
Ineffectiviteit in verlies en winst ingevolge afdekkingen van netto-investeringen in buitenlandse vestigingen	
TOTAAL	928

Tabel GLHA.2

,

11 Overige exploitatiebaten en -lasten

Overige exploitatiebaten en -lasten in '000 EUR	2019.12	2018.12
EXPLOITATIEBATEN	**17.827**	**21.602**
Materiële activa gewaardeerd volgens het herwaarderingsmodel		
Vastgoedbeleggingen		
Huurinkomsten uit vastgoedbeleggingen		
Cumulatieve verandering in de reële waarde die in de winst- en verliesrekening wordt verwerkt, indien een vastgoedbelegging van een pool waarvoor het kostprijsmodel wordt toegepast, wordt verkocht aan een pool waarvoor het reële-waardemodel wordt toegepast		
Overige baten verbonden met vastgoedbeleggingen		
Overige	17.827	21.602
EXPLOITATIELASTEN	**2**	**2**
Materiële activa gewaardeerd volgens het herwaarderingsmodel		
Vastgoedbeleggingen		
Directe exploitatielasten (inclusief reparatie en onderhoud) die voortvloeien uit vastgoedbeleggingen die tijdens de periode huurinkomsten hebben gegenereerd		
Directe exploitatielasten (inclusief reparatie en onderhoud) die voortvloeien uit vastgoedbeleggingen die tijdens de periode geen huurinkomsten hebben gegenereerd		
Cumulatieve verandering in de reële waarde die in de winst- en verliesrekening wordt verwerkt, indien een vastgoedbelegging van een pool waarvoor het kostprijsmodel wordt toegepast, wordt verkocht aan een pool waarvoor het reële-waardemodel wordt toegepast		
Overige	2	2
TOTAAL	**17.826**	**21.600**

Tabel OONI.1

12 Operationele leasing

Als leasinggever verhuurt AXA Bank Belgium enkel een gedeelte van het gebouw van haar maatschappelijke zetel te Berchem, gedeeltelijk aan AXA Belgium en gedeeltelijk aan derden.
Daarnaast heeft AXA Bank Belgium als leasingnemer enkel operationele-leasingcontracten en een erfpachtovereenkomst voor een gering bedrag .
Deze worden met betrekking tot de huur van de bedrijfswagens en fietsen evenals de huur van bedrijfsgebouwen hierna vermeld.

Activa aangehouden in het kader van een operationele lease 2019.12 in '000 EUR	*Totaal van de toekomstige minimale leasebetalingen ter zake van nietopzegbare operationele leases*	*Totaal van de toekomstige minimale subleasebetalingen die men verwacht te ontvangen ter zake van niet-opzegbare subleases*	*Minimale leasebetalingen die als last zijn opgenomen*	*Voorwaardelijke leasebetalingen die als last zijn opgenomen*	*Subleasebetalingen die als last zijn opgenomen*
Voor de leasingnemer - Resterende looptijd					
< 1 jaar	1.391		1.990		
> 1 jaar ≤ 5 jaar	2.612				
> 5 jaar	852				
TOTAAL NOMINAAL BEDRAG	**4.855**		**1.990**		
Voor de leasinggever - Resterende looptijd					
< 1 jaar	1.239		1.570		
> 1 jaar ≤ 5 jaar	2.948				
> 5 jaar	1.721				
TOTAAL NOMINAAL BEDRAG	**5.908**		**1.570**		

Tabel OLA.1

Activa aangehouden als een leasingnemer in het kader van een operationele lease 2018.12 in '000 EUR	*Totaal van de toekomstige minimale leasebetalingen ter zake van nietopzegbare operationele leases*	*Totaal van de toekomstige minimale subleasebetalingen die men verwacht te ontvangen ter zake van niet-opzegbare subleases*	*Minimale leasebetalingen die als last zijn opgenomen*	*Voorwaardelijke leasebetalingen die als last zijn opgenomen*	*Subleasebetalingen die als last zijn opgenomen*
Voor de leasingnemer - Resterende looptijd					
< 1 jaar	1.256		1.519		
> 1 jaar ≤ 5 jaar	1.501				
> 5 jaar	52				
TOTAAL NOMINAAL BEDRAG	**2.809**		**1.519**		

Tabel OLA.2

13 Personeelslasten

13.1 Samenstelling van de personeelsuitgaven

Personeelsuitgaven in '000 EUR	2019.12	2018.12
Bezoldigingen	61.561	58.825
Sociale lasten	16.089	15.369
Rust- en overlevingspensioenen en soortgelijke uitgaven	7.663	11.469
Op aandelen gebaseerde betalingen	1.753	1.659
Andere	5.468	5.606
TOTAAL	**92.534**	**92.928**

Tabel PE.1

De vergelijkende cijfers 2018 werden aangepast in de zin dat bepaalde kosten uit de rubriek 'Andere' werden toegewezen aan respectievelijk de rubrieken 'Rust-en overlevingspensioenen en soortgelijke uitgaven' en 'Op aandelen gebaseerde betalingen'. Het betreft dan voornamelijk kosten met betrekking tot de extra-legale pensioenen (groepsverzekering) die voor 10,4 miljoen euro werden verschoven van 'Andere' naar 'Rust-en overlevingspensioenen en soortgelijke uitgaven' en de kosten met betrekking tot 'performance shares' (zie ook item 13.3.4) die voor 1,0 miljoen euro naar een nieuwe lijn ''Op aandelen gebaseerde betalingen' werden verschoven.

13.2 Pensioentoezeggingen en andere prestaties

13.2.1 Algemene principes

13.2.1.1 Pensioenregelingen van het type toegezegde pensioenen

De geëvalueerde regelingen vertegenwoordigen enerzijds de pensioenregelingen en anderzijds de medische voordelen die verbonden zijn aan de hospitalisatiedekkingen na het pensioen.

AXA Bank Belgium beschikt over 13 pensioenregelingen waarvan er 7 wettelijk zijn gestructureerd als pensioenregelingen van het type toegezegde bijdragen.

De pensioenstelsels zijn onderworpen aan de in België geldende prudentiële en sociale regels, meer bepaald aan de wet op de aanvullende pensioenen (WAP).

In overeenstemming met de Belgische wetgeving die geldt voor de pensioenregelingen van de tweede pijler (de wet op de aanvullende pensioenen), moeten alle Belgische pensioenregelingen van het type toegezegde bijdragen onder de IFRS-standaarden worden beschouwd als pensioenregelingen van het type toegezegde pensioenen. De wet op de aanvullende pensioenen bepaalt dat in het kader van de pensioenregelingen van het type toegezegde bijdragen, de werkgever een rendement van minstens 3,75% moet voorzien op de persoonlijke bijdrage van de werknemer en 3,25% op de werkgeversbijdragen. Vanaf 2016 wordt dit minimale rendementspercentage een variabele rentevoet die gebaseerd is op de Belgische OLO-overheidsobligaties, maar met een minimumrendement dat vastgelegd is op 1,75% en een maximumrendement dat vastgelegd is op 3,75%.

Vanwege dit minimumrendement dat in België moet worden gewaarborgd voor de pensioenregelingen van het type toegezegde bijdragen, is de werkgever blootgesteld aan een financieel risico (er is een wettelijke verplichting om aanvullende bijdragen te betalen als het rendement van de onderliggende activa niet voldoet aan de wettelijke vereisten, door alle personeelsverloningen met betrekking tot de werknemersprestaties tijdens de lopende en vorige periode te betalen). Deze pensioenregelingen moeten bijgevolg worden geclassificeerd en geboekt als pensioenregelingen van het type toegezegde pensioenen onder IAS 19 - *Personeelsbeloningen*.

Voor dit type pensioenregelingen worden de volgende boekhoudmethodes gebruikt om de activa en verplichtingen te waarderen:

- De contante verplichting (of "defined benefit obligation") wordt bepaald door de gewaarborgde minimumreserve op de berekeningsdatum te projecteren tegen de minimaal gewaarborgde rentevoet tot de veronderstelde pensioendatum, en die vervolgens te actualiseren aan de hand van de weerhouden discontovoet, rekening houdend met de overlevings- en vertrekveronderstellingen.
- De reële waarde van de activa ("assets") wordt bepaald op basis van de reëel samengestelde reserves (op basis van de stortingen en reële rendementen op de berekeningsdatum).

Anderzijds biedt AXA Bank Belgium hospitalisatiedekkingen aan zijn werknemers die met pensioen vertrekken. De geboden waarborgen zijn voor een groot deel van de werknemers gelijkaardig aan de waarborgen die geboden worden tijdens de activiteitsperiode. AXA Bank Belgium financiert deels deze voordelen die toegekend worden aan het personeel na de pensionering.

De economische veronderstellingen die werden gebruikt voor de waardering van elke regeling op 31 december van het jaar, zijn de volgende:

	2019	2018	2017	2016	2015
Discontovoet	0,75%	1,55%	1,45%	1,50%	2,30%
Inflatievoet	1,70%	1,70%	1,60%	1,60%	1,60%
Percentage loonsverhogingen	2,40%	2,40%	2,30%	2,60%	2,60%

Tabel PE.2

De evolutie van de kosten voor de gezondheidszorg wordt op 2% per jaar geraamd.
De sterftetafels die voor de beoordelingen van de toezeggingen worden gebruikt, zijn de sterftetafels MR/FR (Koninklijk besluit van 14 november 2003 betreffende de levensverzekeringsactiviteit) met een leeftijdsverlaging van 5 jaar.
De veronderstelde pensioenleeftijd is 65 jaar, om rekening te houden met de verwachte trends op lange termijn.
Het percentage waarschijnlijkheid van vertrek vóór de pensionering wordt vastgesteld per leeftijd overeenkomstig de onderstaande tabel:

Leeftijd	percentage
< 20 jaar	0,0%
20 jaar <= 24 jaar	8,0%
25 jaar <= 29 jaar	8,0%
30 jaar <= 34 jaar	8,0%
35 jaar <= 39 jaar	5,0%
40 jaar <= 44 jaar	3,5%
45 jaar <= 49 jaar	3,0%
50 jaar <= 54 jaar	2,0%
55 jaar <= 59 jaar	1,8%
60 jaar <= 65 jaar	1,8%

Tabel PE.3

Al deze veronderstellingen werden bepaald in overeenstemming met de statistische waarnemingen voor de betrokken populaties en met de economische verwachtingen:

- de disconteringsvoet wordt bepaald op de afsluitdatum op basis van de marktrente voor AA-bedrijfsobligaties van de eurozone en in functie van de duration en de kenmerken van de regelingen. De duration van de verbintenissen bedraagt ongeveer 9,8 jaar op het einde van 2019 tegenover ongeveer 10,2 jaar op het einde van 2018.
- door een verlaging van de disconteringsvoet met 0,5% zou de totale DBO ("defined benefit obligation", actuariële schuld) wijzigen met +5,6% alsook de kostprijs voor de diensten geleverd gedurende de periode met +5,2%.
- door een verhoging van de disconteringsvoet met 0,5% zou de totale DBO wijzigen met -5,1% alsook de kostprijs voor de diensten geleverd gedurende de periode met -4,8%.
- door een stijging van het inflatiepercentage met 0,5% zou de totale DBO wijzigen met +2,3% en de kostprijs voor de diensten geleverd gedurende de periode met +3,4%.

- door een stijging van het inflatiepercentage van de medische kosten met 0,5% zou de totale DBO wijzigen met +0,4% en de kostprijs voor de diensten geleverd gedurende de periode met +0,5%.
- door een stijging van een aangroei van de lonen met 0,5% zou de totale DBO wijzigen met +4,9 % en de kostprijs van de diensten geleverd gedurende de periode met +6,4%.

Jaarlijkse variatie van de pensioentoezeggingen en andere prestaties

De jaarlijkse evolutie van de actuariële schuld ("Defined Benefit Obligation") wordt berekend op basis van de volgende elementen:

- de aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten ("service cost", vertegenwoordigt de toename van de actuariële schuld voor een bijkomend dienstjaar);
- de intrest op de actuariële schuld, die de disconteringsvoet op een jaar vertegenwoordigt ("interest cost");
- de werknemersbijdragen;
- de wijzigingen van de regelingen (wijziging van regeling, vermindering van rechten, vereffening van rechten, overnames en verkopen, enz.);
- de actuariële winst en verlies (als gevolg van wijzigingen van de veronderstellingen en de ervaring);
- de door de werkgever en de activa betaalde prestaties ("benefits paid").

13.2.2 Informatie gepresenteerd in de balans

De informatie die in de balans wordt gepresenteerd voor de pensioentoezeggingen en andere prestaties, is het verschil tussen de actuariële schuld en de reële waarde van de fondsbeleggingen. Wanneer dit verschil positief is, wordt er een provisie opgenomen. Wanneer dit verschil negatief is, wordt er een voorafbetaalde kost opgenomen in de balans.

Bovendien, en in overeenstemming met IAS 19 - *Personeelsbeloningen*, wordt er een activacategorie, "afzonderlijke actiefpost" ("separate assets") geheten, in de balans opgenomen. De IFRS-standaarden hebben het concept "afzonderlijke actiefpost" gecreëerd, activa die niet van de actuariële schuld kunnen worden afgetrokken. Binnen AXA Bank Belgium zijn de afzonderlijke actiefposten verzekeringscontracten, uitgegeven door bepaalde dochterondernemingen van de Groep om hun vastebijdrageregelingen te dekken. In boekhoudtermen is het gevolg van de afzonderlijke actiefposten een toename van de voorafbetaalde provisie of een daling van de voorafbetaalde kost. Deze activa worden gepresenteerd in een apart gedeelte van de volgende tabel. Omdat deze activa alleen ter beschikking zijn van de eventuele schuldeisers in geval van faillissement, is hun economische aard dus gelijkaardig aan die van de fondsbeleggingen als de exploitatie wordt voortgezet. Omdat deze activa beschikbaar worden gesteld via een verzekeringscontract, verplichten de IFRS-standaarden echter om ze in de categorie "afzonderlijke actiefposten" op te nemen en dit ondanks hun economische aard.

Op basis van de IAS 19-regels neemt AXA Bank Belgium alle actuariële winsten en verliezen op in een aparte regel van de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI).

De actuariële winsten en verliezen worden gedefinieerd als aanpassingen die te wijten zijn aan veranderingen in de actuariële veronderstellingen en ervaringsaanpassingen (evoluties van de kenmerken van de populatie tussen twee waarderingen). De actuariële winsten en verliezen omvatten ook de verschillen tussen het verwachte rendement (dat overeenstemt met de disconteringsvoet in overeenstemming met IAS 19) en het reële rendement van de financiële beleggingen.

De norm IAS 19 legt ook op dat de taksen en sociale bijdragen die van toepassing zijn op de pensioenstelsels en de gezondheidszorgstelsels in België ten laste worden genomen.

De onderstaande tabel toont de evolutie van de actuariële schuld en de verschillen in de fondsbeleggingen van de pensioenregelingen en andere prestaties volgens de categorieën "fondsbeleggingen" en "afzonderlijke actiefposten" op 31 december 2019.

(In '000 EUR)	12.2019	12.2018
Evolutie van de verplichting		
Actuariële schuld aan het begin van de periode	156.618	152.292
Pensioenkosten	5.855	5.388
Interest op de actuariële schuld	1.896	1.720
Werknemersbijdragen	351	313
Wijzigingen van stelsel (incl. overnames en overdrachten)	0	2.888
Actuariële winsten (verliezen) ten gevolge van op ervaring gebaseerde wijzigingen	-832	1.115
Actuariële verschillen ten gevolge van wijzigingen in de demografische veronderstellingen		
Actuariële verschillen ten gevolge van wijzigingen in de financiële veronderstellingen	14.568	-902
Betaalde prestaties	-9.472	-6.079
Prestaties direct betaald door de werkgever	-114	-117
Opname van DC-plannen		
Inperkingen en afwikkelingen		
Actuariële schuld op het einde van de periode (A)	**168.869**	**156.618**
Evolutie van de fondsbeleggingen		
Reële waarde van de fondsbeleggingen aan het begin van de periode		10.428
Impliciet rendement van de fondsbeleggingen		
Reëel rendement van de fondsbeleggingen, met uitsluiting van het impliciet rendement van de fondsbeleggingen		
Werkgeversbijdragen		
Werknemersbijdragen		
Inkomende (uitgaande) transfers (incl. overnames en overdrachten)		-10.428
Betaalde prestaties		
Wisselkoerseffecten		
Reële waarde van de fondsbeleggingen op het einde van de periode (B)	**0**	**0**
Evolutie van de afzonderlijke actiefposten		
Reële waarde van de afzonderlijke actiefposten aan het begin van de periode	109.083	93.891
Impliciet rendement van de afzonderlijke actiefposten	1.293	1.160
Reëel rendement van de afzonderlijke actiefposten, met uitsluiting van het impliciet rendement van de afzonderlijke actiefposten	440	1.242
Werkgeversbijdragen	6.526	6.468
Werknemersbijdragen	351	313
Inkomende (uitgaande) transfers (incl. overnames en overdrachten)	0	12.204
Betaalde prestaties	-9.586	-6.195
Wisselkoerseffecten		
Opname van DC-plannen		
Reële waarde van de afzonderlijke actiefposten op het einde van de periode	**108.106**	**109.083**
Financiering van de verplichtingen		
Ondergefinancierde stelsels (plan per plan)	-168.869	-156.618
Overgefinancierde stelsels (plan per plan)		
Niet-gefinancierde verplichtingen (B)-(A)	-168.869	-156.618
Kosten van de vorige niet-toegerekende diensten		
Gecumuleerde impact van de plafonnering van de activa		
Verplichtingen opgenomen in de resultatenrekening (exclusief afzonderlijke actiefposten)		
Vastgestelde activa		
Opgenomen provisies	-168.869	-156.618
Nettopositie (exclusief afzonderlijke actiefposten)	**-156.618**	**-156.618**
Netto economische financiering (waarvan afzonderlijke actiefposten)		
Nettopositie (exclusief afzonderlijke actiefposten)	-168.869	-156.618
Reële waarde van de afzonderlijke actiefposten op het einde van de periode	108.106	109.083
Netto economische financiering (waarvan afzonderlijke actiefposten)	**-60.763**	**-47.535**

Tabel PE.4

Een belangrijk element in de evolutie van de actuariële schuld is daling van de discontovoet (-0,8 %) die bijdraagt tot een stijging van de schuld ten belope van 14,6 mio €

13.2.3 Jaarlijkse kost van de pensioenen en de andere prestaties

De jaarlijkse kost van de pensioenen en de andere prestaties ("pension and other benefits expense"), die in de winst- en verliesrekening werd opgenomen (inbegrepen in de "kost van de pensioentoezeggingen en andere prestaties"), wordt hieronder gepresenteerd op 31 december 2018 en 2019:

(In '000 EUR)	12.2019	12.2018
Jaarlijkse kost van de pensioenen en andere prestaties		
Pensioenkosten	6.206	6.812
Vereffeningen, verminderingen	0	0
Werknemersbijdragen	-351	-313
Interest op de actuariële schuld	1.896	1.720
Impliciet rendement van de fondsbeleggingen / afzonderlijke actiefposten	-1.293	-1.160
Jaarlijkse kost van de pensioenen en andere prestaties	**6.459**	**7.058**

Tabel PE.5

13.2.4 Evolutie van de provisie op de balans (exclusief afzonderlijke actiefposten)

De evolutie van de provisie op de balans tussen 1 januari 2019 en 31 december 2019 toont enkel de evolutie van de provisie die is opgenomen in de jaarrekening van AXA Bank Belgium. Deze vergelijking houdt geen rekening met de afzonderlijke actiefposten ("separate assets"). Ze vertegenwoordigt bijgevolg niet helemaal de economische realiteit. De onderstaande tabel toont de gedetailleerde evolutie op het passief van de balans, met de afzonderlijke actiefposten toegevoegd op het einde van elk boekjaar.

De afzonderlijke actiefposten vertegenwoordigen de reële waarde van de activa die de verplichtingen dekken voor de toezeggingen met vaste prestaties die tegelijk worden gedekt door de verzekeringspolissen die bij AXA Belgium werden onderschreven, die de werknemers directe rechten geven, en dit dus door verzekeringspolissen met verbonden partijen die zich buiten de consolidatiekring bevinden. In deze omstandigheden kunnen deze activa niet worden aangemerkt als activa van stelsels die in mindering komen van de toezeggingen, maar vertegenwoordigen ze rechten op terugbetaling, geboekt als aparte actiefposten, overeenkomstig de aanbevelingen van de IAS 19-standaard.

De evolutie van de netto economische financiering van de verplichtingen tussen 1 januari 2019 en 31 december 2019 weerspiegelt de evolutie van de provisie die in de rekeningen van AXA Bank Belgium werd opgenomen en de evolutie van de afzonderlijke actiefposten.

(in '000 EUR)	12.2019	12.2018
Evolutie van de provisie op de balans		
Provisie op de balans aan het begin van de periode	**-156.618**	**-141.864**
Jaarlijks kost van de pensioenen en de andere prestaties	-8.102	-7.421
Werkgeversbijdragen		
Werknemerprestaties	114	117
Prestaties betaald door de afzonderlijke actiefposten	9.472	6.079
Actuariële winsten en verliezen opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten (Overige onderdelen van het totaalresultaat)	-13.735	-213
Wijziging van regime		-13.316
Provisie op de balans op het einde van de periode	**-168.869**	**-156.618**
Reële waarde van de afzonderlijke actiefposten op het einde van de periode	108.106	109.083
Netto economische financiering van de verplichtingen op het einde van de periode	**-60.763**	**-47.535**

Tabel PE.6

13.2.5 Toekomstige betalingen (betaalde prestaties en werkgeversbijdragen)

Raming van de toekomstige te betalen prestaties

De verwachte toekomstige prestaties bedragen 3,9 miljoen EUR voor 2020 en 4,8 miljoen EUR voor 2021. Deze bedragen kunnen variëren afhankelijk van de verschillen tussen de veronderstellingen en de realiteit in de komende jaren.

Verwachte werkgeversbijdragen voor de fondsbeleggingen en afzonderlijke actiefposten

De entiteiten moeten jaarlijks de kost van de rechten op prestaties financieren waarvoor de bijdragen worden bepaald als percentage van de lonen die recht geven op pensioen afhankelijk van de leeftijdsklasse of de anciënniteit van de begunstigden. Het geraamde bedrag van de door de werkgever te betalen bijdragen in 2020 in het kader van de pensioentoezeggingen bedraagt 6,3 miljoen EUR. Dit bedrag kan variëren afhankelijk van de verschillen tussen de veronderstellingen en de realiteit in de komende jaren en vertegenwoordigt de bijdragen zonder direct verband met de pensioenkost en de andere IFRS-prestaties.

13.2.6 Fondsbeleggingen

Als gevolg van de lange looptijd van de pensioentoezegging, bestaan de fondsbeleggingen in het algemeen uit aandelen, obligaties en vastgoed.

De fondsbeleggingen van AXA Bank Belgium zijn verzekeringscontracten met een gewaarborgd rendement. Deze contracten werden onderschreven bij AXA Belgium.

Voor het stelsel ex-Anhyp dat sinds 1 juli 1983 bestaat, was het financieringsvehikel een pensioenfonds tot en met 31 december 2017. De financiële activa van het fonds werden eind 2017 gerealiseerd. De overdracht van de actieve aangeslotenen naar een groepsverzekering bij AXA Belgium werd begin 2018 uitgevoerd.

13.3 Verloningen in aandelen en opties

13.3.1 Algemene principes

De hieronder vermelde instrumenten voor vergoeding in aandelen zijn voornamelijk instrumenten die aflopen in aandelen, maar omvatten ook instrumenten die aflopen in geld. De eenheidskosten van de instrumenten voor vergoeding in aandelen met afloop in aandelen variëren niet voor een gegeven plan, terwijl die van de instrumenten met afloop in geld bij elke afsluiting worden geactualiseerd.
De totale kost voor AXA Bank Belgium is niet significant voor 2019.

13.3.2 Aandelenopties AXA SA (“Stock-options AXA SA”)

De “Senior Executives” van de Groep konden tot 2016 opties op aandelen van AXA toegekend krijgen in het kader van aandelenoptieplannen van de onderneming die in latere jaren verworven werden/worden. De voorwaarden voor elke toekenning van aandelen konden variëren. Deze zijn geldig gedurende maximaal 10 jaar en in het algemeen uitoefenbaar in schijven van 33,33% per jaar van de derde tot de vijfde verjaardag van de datum van de toekenning van de opties.
Voor de begunstigden zijn de toegekende opties op aandelen onvoorwaardelijk verworven voor de twee eerste schijven, terwijl de derde schijf uitoefenbaar is indien een voorwaarde voor de prestatie van het aandeel van AXA tegenover de benchmarkindex "SXIP " vervuld is.

De volgende tabel geeft een overzicht van de opties in omloop.

2019.12	Options (in '000 EUR)	Gemiddelde prijs (in '000 EUR)
In omloop op 1/1	80,6	
Toevoegingen	0,0	
Verhoging kapitaal	0,0	
Uitgeoefend	-14,9	14,14
Vervallen en geanuleerde opties	-2,0	11,53
Andere bewegingen	0,1	
In omloop op 31/12	**63,8**	**15,48**

Tabel PE.7

2018.12	Options (in '000 EUR)	Gemiddelde prijs (in '000 EUR)
In omloop op 1/1	114,4	
Toevoegingen	0,0	
Verhoging kapitaal	0,0	
Uitgeoefend	-12,3	15,65
Vervallen en geanuleerde opties	-19,6	21,16
Andere bewegingen	-1,9	
In omloop op 31/12	**80,6**	**14,64**

Tabel PE.8

Het aantal opties in omloop en het aantal uitoefenbare opties per 31 december 2019 wordt hieronder weergegeven, per datum van toekenning:

Datum van toekenning	Uitoefenprijs	In omloop	Uitoefenbaar
2010-03-19	15,43 €	2.545,00	2.545,00
2011-03-18	14,73 €	6.667,00	6.667,00
2012-03-16	12,22 €	7.000,00	7.000,00
2013-03-22	13,81 €	4.800,00	4.800,00
2014-03-24	18,68 €	17.470,00	17.470,00
2015-06-19	22,90 €	6.410,00	6.410,00
2016-06-06	21,52 €	18.886,00	12.590,67

Tabel PE.9

Het “Black & Scholes”-model voor de waardering van opties werd gebruikt om de reële waarde van de opties op aandelen van AXA te bepalen. Het gevolg van de uitoefening van opties voor hun vervaltermijn wordt in aanmerking genomen aan de hand van een hypothese voor de verwachte levensduur die voortkomt uit de waarneming van de historische gegevens. De volatiliteit van het aandeel van AXA wordt geraamd met de methode van de impliciete volatiliteit, gevalideerd door middel van een analyse van de historische volatiliteit, om zich van de coherentie van de hypothese te vergewissen. De hypothese voor het verwachte dividend van het aandeel van AXA is op de marktconsensus gebaseerd. Het risicovrije rendement komt voort uit de rentecurve van de “Euro Swap”, voor de overeenkomstige maturiteit.

13.3.3 Aandelenplan AXA SA ("Shareplan AXA SA")

AXA geeft haar werknemers de mogelijkheid om aandeelhouder te worden, dankzij een bijzondere uitgifte die voor hen is voorbehouden. In de landen die aan de wettelijke en fiscale eisen voldoen, worden twee investeringsmogelijkheden voorgesteld: het klassieke aandeelhoudersplan en het plan met hefboomeffect.

Het klassieke plan geeft de werknemers de mogelijkheid om, op basis van hun initiële inbreng, in te tekenen op aandelen van AXA (via het Gemeenschappelijke beleggingsfonds van de onderneming of door rechtstreeks gehouden aandelen) met een maximale korting van 20%. Deze aandelen zijn onbeschikbaar gedurende 5 jaar (tenzij in het geval van een vervroegde vrijgave zoals voorzien door de toepasselijk reglementering). De werknemers dragen het risico van alle evoluties van het aandeel tegenover de intekenprijs.

Het plan met hefboomwerking geeft de werknemers de mogelijkheid om, op basis van 10 maal hun initiële inbreng, in te tekenen op aandelen van AXA (via het Gemeenschappelijke beleggingsfonds van de onderneming of door rechtstreeks gehouden aandelen) met een korting van 4,99%. De hefboomwerking op de persoonlijke inbreng van de werknemers gebeurt in de vorm van een lening (zonder verhaal op de werknemer boven de waarde van de aandelen) die door een derde bank wordt verleend. Deze aandelen zijn onbeschikbaar gedurende 5 jaar (tenzij in het geval van een vervroegde vrijgave zoals voorzien door de toepasselijke reglementering). De werknemers die aan het plan met hefboomwerking deelnemen, krijgen de garantie van hun aanvankelijke persoonlijke inbreng maar ook een bepaald percentage van de waardeverhoging van het aandeel (tegenover de onverminderde referentieprijs), voor het totaal van het geïnvesteerde bedrag.

Op het einde van de onbeschikbaarheidsperiode van 5 jaar kunnen de werknemers naar keuze: hun spaartegoed afkopen (uitstap in speciën) of hun in de formule met hefboomwerking geïnvesteerde tegoed overdragen naar het klassieke fonds.

De kosten van dit aandeelhoudersplan worden gewaardeerd door rekening te houden met de beperking van 5 jaar voor de werknemer. De gekozen aanpak waardeert het aandeel aan de hand van een replicatiestrategie waarin de deelnemer het aandeel op de beurs zou verkopen na de beperkingstermijn van 5 jaar, en het bedrag zou lenen dat nodig is om een onmiddellijk vrij aandeel te kopen, met financiering van de lening door de verkoop op termijn en de tijdens de beperkingsperiode uitgekeerde dividenden. Voor het plan met hefboomwerking moet men aan de kosten van het plan de opportuniteitswinst toevoegen die impliciet door AXA wordt geboden, aangezien het haar werknemers laat genieten van de institutionele koers (en niet de beurskoers) voor de derivaten.

In het afgesloten boekjaar heeft de Groep AXA in het kader van het beleid voor aandeelhouderschap van de werknemers van de Groep aan haar werknemers voorgesteld in te tekenen op een gereserveerde kapitaalverhoging, tegen een koers van 18,30 EUR voor het klassieke plan (20% korting tegenover de referentieprijs van 22,87 EUR, berekend op het gemiddelde van de 20 slotkoersen op de beurs voor de datum van de bekendmaking) en 21,73 EUR voor het plan met hefboomwerking (4,99% korting tegenover de referentiekoers). De werknemers van AXA Bank Belgium hebben ingetekend voor een bedrag van 0,6 miljoen EUR.

	2019		2018	
	Plan traditioneel aandeelhoudersschap	Leverageplan	Plan traditioneel aandeelhoudersschap	Leverageplan
Looptijd (in jaren)	5	5	5	5
[A] Korting	20,00%	4,99%	0,2	5,86%
Referentieprijs (in '000 EUR)	22,87	22,87	23,19	23,19
Inschrijvingsprijs (in '000 EUR)	18,3	21,73	18,56	21,83
Rentevoet op werknemersleningen	6,74%	6,83%	6,64%	7,16%
Risicovrije rentevoet op 5 jaar (eurogebied)	-0,64%	-0,64%	0,23%	0,23%
Dividendpercentage	8,16%	8,16%	5,53%	5,53%
Vroegtijdige uitstap	2,15%	2,15%	1,43%	1,43%
Debetrentevoeten	0,15%	0,15%	0,00%	0,00%
Volatiliteitsspread retail/institutionelen	N/A	1,24%	N/A	2,50%
[B] Kosten wegens onbeschikbaarheid op de markt	19,32%	4,98%	19,61%	5,83%
[C] Gemeten winstopportuniteit	N/A	0,90%	N/A	1,92%

Tabel PE.10

13.3.4 Prestatiegerelateerde aandelen ("Performance shares")

In 2013 heeft AXA de gemeenschappelijke voorwaarden vastgelegd voor de toekenning van prestatiegerelateerde aandelen aan de werknemers die daarvoor in aanmerking komen. Volgens de voorwaarden van het plan, hebben de begunstigden van de prestatiegerelateerde aandelen het recht om op de afrekendatum een bepaald aantal aandelen van AXA te ontvangen op basis van het bereiken van de door AXA gedefinieerde prestatiecriteria. De periode voor het meten van de prestatie is 2 jaar. De periode voor de verwerving van de rechten is 3 jaar. De uitbetaling van de toegekende prestatiegerelateerde aandelen (plan 2013) gebeurt in aandelen.

Vanaf 2014 bedraagt de prestatieperiode 2 jaar voor de eerste schijf en 3 jaar voor de tweede schijf, gevolgd door een uitgestelde verwervingsperiode van 1 jaar.

Voor de toegekende prestatiegerelateerde aandelen vanaf 2015 bedraagt de prestatieperiode 3 jaar gevolgd door een uitgestelde verwervingsperiode van 1 jaar.

14 Algemene en administratieve uitgaven

Algemene en administratieve uitgaven in '000 EUR	2019.12	2018.12
Marketingkosten	3.895	5.682
Honoraria	11.699	15.417
IT-uitgaven	41.381	35.621
Betaalde en ontvangen huurgelden	-1.210	-1.541
Operationele leases	1.729	1.519
Bankentaksen	42.870	42.341
Andere (inclusief uitzendpersoneel)	35.431	37.009
TOTAAL	135.795	136.048

Tabel GAE.1

De lijn 'Bankentaksen' in de tabel hierboven bestaat voornamelijk uit 2 type kosten :

Bankentaksen ten laste van AXA Bank Belgium

De belastbare basis voor de bankentaks is het rekenkundig gemiddelde van het maandelijkse bedrag van de rubriek "Schulden tegenover cliënten" in de Schema A-rapportering van het jaar dat het fiscale jaar voorafgaat. Het tarief van de taks bedraagt momenteel 0,13231% Op basis daarvan bedraagt het totaalbedrag aan bankentaks voor 24,7 miljoen EUR voor AXA Bank Belgium.

Bijdrage aan het "Single Resolution Mechanism"

Het "Single Resolution Mechanism" (SRM) is een van de pijlers van de Bankenunie van de Europese Unie. Het SRM werd opgericht op 19 augustus 2014 en is rechtstreeks verantwoordelijk voor de afwikkeling van de entiteiten en groepen die gecontroleerd worden door de Europese Centrale Bank (ECB). Het gecentraliseerde beslissingsmodel is gebouwd rond de "Single Resolution Board" (SRB).
In 2019 zijn de bijdragen gebaseerd op een combinatie van 2 richtlijnen:

- 26,67% op basis van een doelstelling op nationaal niveau (bijdrage aan het Belgische depositogarantiesysteem – DGS - in het kader van de BRRD richtlijn);
- 73,33% op basis van een doelstelling op het niveau van de Bankunie (bijdrage aan het Single Resolution Fund - SRF) .

Deze percentages zullen geleidelijk evolueren gedurende de volgende jaren om 100% Bankenunie te worden tegen 2023.
De bijdragen van elke instelling zijn bepaald in verhouding tot het relatieve risicoprofiel, gebaseerd op een gedetailleerde berekeningsmethodologie. Voor 2019 bedraagt de totale bijdrage (DGS & SRF) van AXA Bank Belgium 17,1 miljoen EUR.

In toepassing van de EU-richtlijnen heeft de SRB bovendien beslist dat 15% van de verplichte SRF bijdrage onder de vorm van "irrevocable payment commitments" (IPC's) mag gebeuren.
IPC's kunnen gedefinieerd worden als een verplichting van kredietinstellingen om de bijdrage in de toekomst te betalen. De IPC's worden verplicht afgedekt door een contante waarborg voor hetzelfde bedrag als de IPC's. De SRB heeft het recht om betaling te eisen van de IPC op eenvoudig verzoek.
In tegenstelling tot contante bijdragen, die in resultaat worden geboekt bij betaling, worden IPC's en de contante waarborgen als mogelijke verplichtingen beschouwd voor IFRS. Mogelijke verplichtingen worden niet op de balans of in resultaat verantwoord, maar wel vermeld in de jaarrekening indien de mogelijkheid tot contante betaling niet hypothetisch is.
Van zodra de contante waarborg aan de SRB wordt overgemaakt, wordt het contante bedrag op de balans overgeboekt van "Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken" naar "Andere activa".
Gezien er momenteel geen aanwijzingen zijn dat de SRB contante betaling zou eisen (en er dus geen verplichting op balansdatum bestaat) werd geen voorziening aangelegd.
AXA Bank Belgium heeft IPC's gebruikt als betaling van de bijdrage in 2019 voor een bedrag van 0,5 miljoen EUR.

15 Bijzondere waardeverminderingen

2019.12 in '000 EUR	Stap 1			Stap 2			Stap 3		
	Achterstallig ≤ 30 dagen	*Achterstallig > 30 dagen & ≤ 90 dagen*	*Achterstallig > 90 dagen*	*Achterstallig ≤ 30 dagen*	*Achterstallig > 30 dagen & ≤ 90 dagen*	*Achterstallig > 90 dagen*	*Achterstallig ≤ 30 dagen*	*Achterstallig > 30 dagen & ≤ 90 dagen*	*Achterstallig > 90 dagen*
Schuldbewijzen uitgegeven door									
Centrale overheden									
Kredietinstellingen									
Andere instellingen dan kredietinstellingen									
Ondernemingen									
Leningen & voorschotten aan	803.327	168		256.288	102.444	214	33.085	44.590	89.015
Centrale overheden									
Kredietinstellingen									
Andere instellingen dan kredietinstellingen	15.664			8.339	406	0	1.170	1.917	2.539
Ondernemingen	27.635	153		19.454	6.253	6	2.426	3.886	7.145
Particulieren	760.028	15		228.495	95.785	208	29.489	38.787	79.331
Handelswissels & eigen accepten									
Financiële leases									
Geëffectiseerde leningen									
Consumentenkrediet	75.314	15		18.111	6.478		195	375	2.175
Hypothecaire leningen	669.974	0		202.898	87.575	145	28.271	36.957	71.029
Leningen op termijn	7.400			6.196	1.500		917	1.427	4.602
Zichtdeposito's	7.340			1.290	232	64	106	28	1.525
Overige kredietvorderingen									
Andere financiële activa									
TOTAAL	**803.327**	**168**		**256.288**	**102.444**	**214**	**33.085**	**44.590**	**89.015**

Tabel IMP.1

2018.12 in '000 EUR	Stap 1			Stap 2			Stap 3		
	Achterstallig ≤ 30 dagen	*Achterstallig > 30 dagen & ≤ 90 dagen*	*Achterstallig > 90 dagen*	*Achterstallig ≤ 30 dagen*	*Achterstallig > 30 dagen & ≤ 90 dagen*	*Achterstallig > 90 dagen*	*Achterstallig ≤ 30 dagen*	*Achterstallig > 30 dagen & ≤ 90 dagen*	*Achterstallig > 90 dagen*
Schuldbewijzen uitgegeven door									
Centrale overheden									
Kredietinstellingen									
Andere instellingen dan kredietinstellingen									
Ondernemingen									
Leningen & voorschotten aan	739.681	10		253.997	115.803	73	38.115	50.807	101.070
Centrale overheden	3			8		0			
Kredietinstellingen									
Andere instellingen dan kredietinstellingen	17.769			6.078	1.001	1	2.056	2.774	2.051
Ondernemingen	22.837	2		17.462	4.828	13	1.961	3.127	8.841
Particulieren	699.072	8		230.448	109.974	59	34.097	44.905	90.178
Handelswissels & eigen accepten									
Financiële leases									
Geëffectiseerde leningen									
Consumentenkrediet	78.203	6		17.714	8.410		344	392	3.332
Hypothecaire leningen	612.334	1		205.767	98.887	1	32.855	42.608	80.780
Leningen op termijn	8.295	1		6.353	2.072		803	1.805	4.458
Zichtdeposito's	241			614	605	58	96	100	1.608
Overige kredietvorderingen									
Andere financiële activa									
TOTAAL	**739.681**	**10**		**253.997**	**115.803**	**73**	**38.115**	**50.807**	**101.070**

Tabel IMP.2

Overzicht van de bijzondere waardeverminderingen 2019.12 in '000 EUR	*Toevoegingen*	*Terugboekingen*	*Totaal*
Bijzondere waardeverminderingsverliezen op financiële activa die niet worden gewaardeerd tegen reële waarde in de winst- en verliesrekening	35.985	26.639	9.346
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat			
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	35.985	26.639	9.346
Bijzondere waardeverminderingen op			
Materiële vaste activa			
Vastgoedbeleggingen			
Immateriële vaste activa			
Andere			
Investeringen in deelnemingen en joint ventures verwerkt volgens de equity-methode			
TOTAAL	**35.985**	**26.639**	**9.346**

Tabel IMP.3

Overzicht van de bijzondere waardeverminderingen 2018.12 in '000 EUR	*Toevoegingen*	*Terugboekingen*	*Totaal*
Bijzondere waardeverminderingsverliezen op financiële activa die niet worden gewaardeerd tegen reële waarde in de winst- en verliesrekening	44.230	24.689	19.542
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	0	111	-111
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	44.230	24.578	19.653
Bijzondere waardeverminderingen op			
Materiële vaste activa			
Vastgoedbeleggingen			
Immateriële vaste activa			
Andere			
Investeringen in deelnemingen en joint ventures verwerkt volgens de equity-methode			
TOTAAL	**44.230**	**24.689**	**19.542**

Tabel IMP.4

Wijzigingen in de bruto boekwaarde tussen het begin en einde van het boekjaar.
2019.12
in '000 EUR

Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)

Schuldbewijzen	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans	**2.306.184**			**2.306.184**
van Stap 1 naar Stap 2				
van Stap 1 naar Stap 3				
van Stap 2 naar Stap 1				
van Stap 2 naar Stap 3				
van Stap 3 naar Stap 1				
van Stap 3 naar Stap 2				
Nieuwe financiële activa				
Beëindigde financiële activa	-545.964			-545.964
Wijzigingen in intrest	-18.086			-18.086
Kapitaal en andere bewegingen	-28.933			-28.933
Eindbalans	**1.713.201**			**1.713.201**

Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs

Schuldbewijzen	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans	**176.254**			**176.254**
van Stap 1 naar Stap 2				
van Stap 1 naar Stap 3				
van Stap 2 naar Stap 1				
van Stap 2 naar Stap 3				
van Stap 3 naar Stap 1				
van Stap 3 naar Stap 2				
Nieuwe financiële activa				
Beëindigde financiële activa	-99.345			
Wijzigingen in intrest	-5			-5
Kapitaal en andere bewegingen	6.737			6.737
Eindbalans	**83.641**			**83.641**

Consumentenkrediet	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans	**717.525**	**59.519**	**7.747**	**784.792**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2	-45.319	45.319		0
van Stap 1 naar Stap 3	-1.557		1.557	0
van Stap 2 naar Stap 1	12.764	-12.764		0
van Stap 2 naar Stap 3		-1.236	1.236	0
van Stap 3 naar Stap 1	164		-164	0
van Stap 3 naar Stap 2		474	-474	0
Nieuwe financiële activa	300.402	5.244	666	306.312
Beëindigde financiële activa	-100.502	-12.293	-2.207	-115.002
Afschrijvingen			-826	-826
Wijzigingen in intrest	-204	-30	-4	-239
Kapitaal en andere bewegingen	-147.419	-18.224	-1.979	-167.622
Eindbalans	**735.854**	**66.009**	**5.552**	**807.415**
Hypothecaire leningen	**STAP 1**	**STAP 2**	**STAP 3**	**TOTAAL**
Openingsbalans	**16.688.412**	**1.270.583**	**250.564**	**18.209.559**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2	-469.009	469.009		0
van Stap 1 naar Stap 3	-26.800		26.800	0
van Stap 2 naar Stap 1	482.232	-482.232		0
van Stap 2 naar Stap 3		-57.561	57.561	0
van Stap 3 naar Stap 1	5.804		-5.804	0
van Stap 3 naar Stap 2		54.047	-54.047	0
Nieuwe financiële activa	3.860.233	201.817	1.081	4.063.131
Beëindigde financiële activa	-1.387.043	-133.237	-36.861	-1.557.141
Afschrijvingen			-3.455	-3.455
Wijzigingen in intrest	-824	-10	-35	-869
Kapitaal en andere bewegingen	-748.780	-162	-17.524	-766.466
Eindbalans	**18.404.224**	**1.322.254**	**218.281**	**19.944.759**
Leningen op termijn	**STAP 1**	**STAP 2**	**STAP 3**	**TOTAAL**
Openingsbalans	**1.962.087**	**146.246**	**47.522**	**2.155.855**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2	-99.356	99.356		0
van Stap 1 naar Stap 3	-6.197		6.197	0
van Stap 2 naar Stap 1	48.833	-48.833		0
van Stap 2 naar Stap 3		-11.740	11.740	0
van Stap 3 naar Stap 1	614		-614	0
van Stap 3 naar Stap 2		4.512	-4.512	0
Nieuwe financiële activa	445.891	30.852	1.436	478.179
Beëindigde financiële activa	-82.349	-14.428	-5.045	-101.822
Afschrijvingen			-1.292	-1.292
Wijzigingen in intrest	-2.094	-28	-11	-2.133
Kapitaal en andere bewegingen	-628.737	-23.634	-5.533	-657.904
Eindbalans	**1.638.691**	**182.302**	**49.889**	**1.870.882**

Voorschotten in rekening-courant	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans	**61.774**	**9.803**	**9.239**	**80.816**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2	-3.709	3.709		0
van Stap 1 naar Stap 3	-1.143		1.143	0
van Stap 2 naar Stap 1	2.626	-2.626		0
van Stap 2 naar Stap 3		-762	762	0
van Stap 3 naar Stap 1	365		-365	0
van Stap 3 naar Stap 2		488	-488	0
Nieuwe financiële activa	11.118	1.318	481	12.918
Beëindigde financiële activa	-11.840	-1.463	-1.584	-14.887
Afschrijvingen			-766	-766
Wijzigingen in intrest	63	0	142	205
Kapitaal en andere bewegingen	2.940	535	-182	3.293
Eindbalans	**62.192**	**11.002**	**8.384**	**81.578**
Overige	**STAP 1**	**STAP 2**	**STAP 3**	**TOTAAL**
Openingsbalans	**529.007**		**2.385**	**531.392**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2				
van Stap 1 naar Stap 3				
van Stap 2 naar Stap 1				
van Stap 2 naar Stap 3				
van Stap 3 naar Stap 1				
van Stap 3 naar Stap 2				
Nieuwe financiële activa	1.443.363		239	1.443.602
Beëindigde financiële activa	-922.346		-51	-922.397
Afschrijvingen			-168	-168
Wijzigingen in intrest				
Kapitaal en andere bewegingen	-274.060		-20	-274.080
Eindbalans	**775.964**		**2.385**	**778.349**
Reverse repo verrichtingen	**STAP 1**	**STAP 2**	**STAP 3**	**TOTAAL**
Openingsbalans	**960.031**			**960.031**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2				
van Stap 1 naar Stap 3				
van Stap 2 naar Stap 1				
van Stap 2 naar Stap 3				
van Stap 3 naar Stap 1				
van Stap 3 naar Stap 2				
Nieuwe financiële activa	691.449			691.449
Beëindigde financiële activa	-963.437			-963.437
Afschrijvingen				
Wijzigingen in intrest	-147			
Kapitaal en andere bewegingen				
Eindbalans	**687.896**			**687.896**

Wijzigingen in de kredietverliezen tussen het begin en einde van het boekjaar.
2019.12
in '000 EUR

Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs

Consumentenkrediet	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans	**-1.360**	**-2.415**	**-2.954**	**-6.729**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2	254	-2.033		-1.779
van Stap 1 naar Stap 3	16		-367	-351
van Stap 2 naar Stap 1	-150	1.219		1.069
van Stap 2 naar Stap 3		312	-1.006	-694
van Stap 3 naar Stap 1	-2		52	50
van Stap 3 naar Stap 2		-45	147	102
Nieuwe financiële activa	-1.727	-90	-41	-1.858
Beëindigde financiële activa	137	383	135	655
Afschrijvingen			826	826
Wijzigingen van het kredietrisico	2.153	897	806	3.856
Wijzigingen als gevolg van de actualisering van de schattingsmethodologie van de instelling	-542	-1.929		-2.471
Overige wijzigingen				
Eindbalans	**-1.222**	**-3.700**	**-2.402**	**-7.324**
Hypothecaire leningen	**STAP 1**	**STAP 2**	**STAP 3**	**TOTAAL**
Openingsbalans	**-1.888**	**-6.983**	**-37.528**	**-46.399**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2	248	-2.345		-2.097
van Stap 1 naar Stap 3	5		-234	-229
van Stap 2 naar Stap 1	-1.280	3.111		1.831
van Stap 2 naar Stap 3		1.043	-3.755	-2.712
van Stap 3 naar Stap 1	-2		182	180
van Stap 3 naar Stap 2	0	-607	1.467	860
Nieuwe financiële activa	-980	-2.062	-16	-3.058
Beëindigde financiële activa	117	688	1.036	1.841
Afschrijvingen	0	0	3.455	3.455
Wijzigingen van het kredietrisico	2.167	1.655	2.009	5.831
Wijzigingen als gevolg van de actualisering van de schattingsmethodologie van de instelling	-13	-1.039		-1.052
Overige wijzigingen				
Eindbalans	**-1.627**	**-6.539**	**-33.383**	**-41.549**

Leningen op termijn	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans	**-1.457**	**-2.422**	**-16.609**	**-20.487**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2	242	-2.355		-2.114
van Stap 1 naar Stap 3	19		-452	-433
van Stap 2 naar Stap 1	-178	1.995		1.817
van Stap 2 naar Stap 3		465	-1.976	-1.510
van Stap 3 naar Stap 1	-8		121	113
van Stap 3 naar Stap 2	0	-273	832	558
Nieuwe financiële activa	-748	-280	-214	-1.242
Beëindigde financiële activa	65	109	482	655
Afschrijvingen			1.292	1.292
Wijzigingen van het kredietrisico	918	357	-518	757
Wijzigingen als gevolg van de actualisering van de schattingsmethodologie van de instelling	-150	-865		-1.015
Overige wijzigingen				
Eindbalans	**-1.299**	**-3.268**	**-17.043**	**-21.610**
Voorschotten in rekening-courant	**STAP 1**	**STAP 2**	**STAP 3**	**TOTAAL**
Openingsbalans	**-135**	**-268**	**-5.026**	**-5.429**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2	23	-44		-21
van Stap 1 naar Stap 3	5		-975	-970
van Stap 2 naar Stap 1	-28	249		221
van Stap 2 naar Stap 3		88	-639	-551
van Stap 3 naar Stap 1	-32		95	63
van Stap 3 naar Stap 2		-54	105	51
Nieuwe financiële activa	-184	-469	-69	-722
Beëindigde financiële activa	78	79	120	277
Afschrijvingen			766	766
Wijzigingen van het kredietrisico	154	108	1.064	1.325
Wijzigingen als gevolg van de actualisering van de schattingsmethodologie van de instelling	-11	-90		-101
Overige wijzigingen				
Eindbalans	**-130**	**-401**	**-4.560**	**-5.091**
Overige	**STAP 1**	**STAP 2**	**STAP 3**	**TOTAAL**
Openingsbalans			**-2.335**	**-2.335**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2				
van Stap 1 naar Stap 3				
van Stap 2 naar Stap 1				
van Stap 2 naar Stap 3				
van Stap 3 naar Stap 1				
van Stap 3 naar Stap 2				
Nieuwe financiële activa			-251	-251
Beëindigde financiële activa			181	181
Afschrijvingen			168	168
Wijzigingen van het kredietrisico			-146	-146
Wijzigingen als gevolg van de actualisering van de schattingsmethodologie van de instelling				
Overige wijzigingen				
Eindbalans			**-2.383**	**-2.383**

Wijzigingen in de bruto boekwaarde tussen het begin en einde van het boekjaar.
2018.12
in '000 EUR

Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)				
Schuldbewijzen	**STAP 1**	**STAP 2**	**STAP 3**	**TOTAAL**
Openingsbalans	**2.778.074**			**2.778.074**
van Stap 1 naar Stap 2				
van Stap 1 naar Stap 3				
van Stap 2 naar Stap 1				
van Stap 2 naar Stap 3				
van Stap 3 naar Stap 1				
van Stap 3 naar Stap 2				
Nieuwe financiële activa				
Beëindigde financiële activa	-410.159			-410.159
Wijzigingen in intrest	-23.598			-23.598
Kapitaal en andere bewegingen	-38.134			-38.134
Eindbalans	**2.306.184**			**2.306.184**

Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs				
Schuldbewijzen	**STAP 1**	**STAP 2**	**STAP 3**	**TOTAAL**
Openingsbalans	**176.605**			**176.605**
van Stap 1 naar Stap 2				
van Stap 1 naar Stap 3				
van Stap 2 naar Stap 1				
van Stap 2 naar Stap 3				
van Stap 3 naar Stap 1				
van Stap 3 naar Stap 2				
Nieuwe financiële activa				
Beëindigde financiële activa				
Wijzigingen in intrest	-54			-54
Kapitaal en andere bewegingen	-297			-297
Eindbalans	**176.254**			**176.254**

Consumentenkrediet	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans	**734.203**	**60.210**	**13.185**	**807.598**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2	-36.424	36.424		0
van Stap 1 naar Stap 3	-1.816		1.816	0
van Stap 2 naar Stap 1	14.312	-14.312		0
van Stap 2 naar Stap 3		-1.490	1.490	0
van Stap 3 naar Stap 1	184		-184	0
van Stap 3 naar Stap 2		450	-450	0
Nieuwe financiële activa	262.907	6.515	299	269.721
Beëindigde financiële activa	-101.252	-12.187	-1.238	-114.677
Afschrijvingen			-1.598	-1.598
Wijzigingen in intrest	-239	-31	-1	-271
Kapitaal en andere bewegingen	-154.348	-16.060	-5.572	-175.980
Eindbalans	**717.525**	**59.519**	**7.747**	**784.792**
Hypothecaire leningen	**STAP 1**	**STAP 2**	**STAP 3**	**TOTAAL**
Openingsbalans	**15.426.579**	**1.238.433**	**258.205**	**16.923.217**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2	-518.325	518.325		0
van Stap 1 naar Stap 3	-26.926		26.926	0
van Stap 2 naar Stap 1	460.612	-460.612		0
van Stap 2 naar Stap 3		-71.006	71.006	0
van Stap 3 naar Stap 1	4.086		-4.086	0
van Stap 3 naar Stap 2		42.006	-42.006	0
Nieuwe financiële activa	3.016.132	112.539	2.738	3.131.409
Beëindigde financiële activa	-943.516	-103.737	-33.118	-1.080.372
Afschrijvingen			-4.448	-4.448
Wijzigingen in intrest	-776	-15	-29	-820
Kapitaal en andere bewegingen	-729.456	-5.348	-24.624	-759.428
Eindbalans	**16.688.412**	**1.270.583**	**250.564**	**18.209.559**
Leningen op termijn	**STAP 1**	**STAP 2**	**STAP 3**	**TOTAAL**
Openingsbalans	**2.329.693**	**121.697**	**51.520**	**2.502.911**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2	-88.133	88.133		0
van Stap 1 naar Stap 3	-6.314		6.314	0
van Stap 2 naar Stap 1	39.113	-39.113		0
van Stap 2 naar Stap 3		-11.381	11.381	0
van Stap 3 naar Stap 1	1.107		-1.107	0
van Stap 3 naar Stap 2		3.680	-3.680	0
Nieuwe financiële activa	611.914	13.118	1.094	626.127
Beëindigde financiële activa	-73.072	-10.620	-7.925	-91.617
Afschrijvingen			-2.589	-2.589
Wijzigingen in intrest	-3.795	-30	-13	-3.837
Kapitaal en andere bewegingen	-848.427	-19.238	-7.474	-875.140
Eindbalans	**1.962.087**	**146.246**	**47.522**	**2.155.855**

Voorschotten in rekening-courant	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans	**91.885**	**8.492**	**12.375**	**112.752**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2	-3.311	3.311		0
van Stap 1 naar Stap 3	-1.238		1.238	0
van Stap 2 naar Stap 1	2.227	-2.227		0
van Stap 2 naar Stap 3		-1.018	1.018	0
van Stap 3 naar Stap 1	217		-217	0
van Stap 3 naar Stap 2	0	249	-249	0
Nieuwe financiële activa	15.900	1.138	512	17.551
Beëindigde financiële activa	-1.771	-777	-2.277	-4.825
Afschrijvingen			-1.347	-1.347
Wijzigingen in intrest	49		170	219
Kapitaal en andere bewegingen	-42.184	634	-1.983	-43.534
Eindbalans	**61.774**	**9.803**	**9.239**	**80.816**

Overige	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans	**645.574**		**1.961**	**647.536**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2				
van Stap 1 naar Stap 3				
van Stap 2 naar Stap 1				
van Stap 2 naar Stap 3				
van Stap 3 naar Stap 1				
van Stap 3 naar Stap 2				
Nieuwe financiële activa	21.901			21.901
Beëindigde financiële activa	-219.098			-219.098
Afschrijvingen	0		-110	-110
Wijzigingen in intrest				
Kapitaal en andere bewegingen	80.629		534	81.163
Eindbalans	**529.007**		**2.385**	**531.392**

Reverse repo verrichtingen	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans	**1.015.494**			**1.015.494**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2				
van Stap 1 naar Stap 3				
van Stap 2 naar Stap 1				
van Stap 2 naar Stap 3				
van Stap 3 naar Stap 1				
van Stap 3 naar Stap 2				
Nieuwe financiële activa	960.031			960.031
Beëindigde financiële activa	-1.015.494			-1.015.494
Afschrijvingen				
Wijzigingen in intrest				
Kapitaal en andere bewegingen				
Eindbalans	**960.031**			**960.031**

Wijzigingen in de kredietverliezen tussen het begin en einde van het boekjaar.
2018.12
in '000 EUR

Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)

Schuldbewijzen	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans	**-111**			**-111**
van Stap 1 naar Stap 2				
van Stap 1 naar Stap 3				
van Stap 2 naar Stap 1				
van Stap 2 naar Stap 3				
van Stap 3 naar Stap 1				
van Stap 3 naar Stap 2				
Nieuwe financiële activa	110			110
Beëindigde financiële activa	1			1
Wijzigingen van het kredietrisico				
Overige wijzigingen				
Eindbalans	**0**			**0**

Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs

Schuldbewijzen	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans	**-16**			**-16**
van Stap 1 naar Stap 2				
van Stap 1 naar Stap 3				
van Stap 2 naar Stap 1				
van Stap 2 naar Stap 3				
van Stap 3 naar Stap 1				
van Stap 3 naar Stap 2				
Nieuwe financiële activa				
Beëindigde financiële activa				
Wijzigingen van het kredietrisico	16			16
Overige wijzigingen				
Eindbalans	**0**			**0**

Consumentenkrediet	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans	**-290**	**-696**	**-5.173**	**-6.158**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2	79	-1.173		-1.094
van Stap 1 naar Stap 3	4		-193	-189
van Stap 2 naar Stap 1	-87	399		312
van Stap 2 naar Stap 3		124	-532	-408
van Stap 3 naar Stap 1	-1		49	49
van Stap 3 naar Stap 2		-22	158	136
Nieuwe financiële activa	-684	-49		-733
Beëindigde financiële activa	35	100	134	268
Afschrijvingen			1.598	1.598
Wijzigingen van het kredietrisico	-417	-1.099	1.005	-511
Wijzigingen als gevolg van de actualisering van de schattingsmethodologie van de instelling				
Overige wijzigingen				
Eindbalans	**-1.360**	**-2.415**	**-2.954**	**-6.729**
Hypothecaire leningen	**STAP 1**	**STAP 2**	**STAP 3**	**TOTAAL**
Openingsbalans	**-2.598**	**-7.686**	**-42.276**	**-52.560**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2	474	-3.612		-3.138
van Stap 1 naar Stap 3	10		-358	-348
van Stap 2 naar Stap 1	-1.837	3.988		2.151
van Stap 2 naar Stap 3		1.629	-4.789	-3.160
van Stap 3 naar Stap 1	-1		72	71
van Stap 3 naar Stap 2		-863	2.690	1.827
Nieuwe financiële activa	-1.431	-2.306		-3.737
Beëindigde financiële activa	160	714	1.686	2.559
Afschrijvingen			4.448	4.448
Wijzigingen van het kredietrisico	3.335	1.154	-550	3.939
Wijzigingen als gevolg van de actualisering van de schattingsmethodologie van de instelling				
Overige wijzigingen			1.549	
Eindbalans	**-1.888**	**-6.983**	**-37.528**	**-46.399**
Leningen op termijn	**STAP 1**	**STAP 2**	**STAP 3**	**TOTAAL**
Openingsbalans	**-651**	**-753**	**-16.089**	**-17.493**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2	123	-1.565		-1.442
van Stap 1 naar Stap 3	5		-688	-683
van Stap 2 naar Stap 1	-126	726		600
van Stap 2 naar Stap 3		234	-1.563	-1.330
van Stap 3 naar Stap 1	-2		150	148
van Stap 3 naar Stap 2		-161	688	528
Nieuwe financiële activa	-516	-177		-693
Beëindigde financiële activa	201	36	1.042	1.280
Afschrijvingen			2.589	2.589
Wijzigingen van het kredietrisico	-492	-762	-2.737	-3.990
Wijzigingen als gevolg van de actualisering van de schattingsmethodologie van de instelling				
Overige wijzigingen				
Eindbalans	**-1.457**	**-2.422**	**-16.609**	**-20.487**

Voorschotten in rekening-courant	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans	**-93**	**-166**	**-5.700**	**-5.960**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2	19	-37		-17
van Stap 1 naar Stap 3	5		-368	-363
van Stap 2 naar Stap 1	-24	183		159
van Stap 2 naar Stap 3		75	-424	-349
van Stap 3 naar Stap 1	-8		74	66
van Stap 3 naar Stap 2		-51	102	51
Nieuwe financiële activa	-168	-385		-553
Beëindigde financiële activa	63	58	242	363
Afschrijvingen			1.347	1.347
Wijzigingen van het kredietrisico	71	55	-300	-174
Wijzigingen als gevolg van de actualisering van de schattingsmethodologie van de instelling				
Overige wijzigingen				
Eindbalans	**-135**	**-268**	**-5.026**	**-5.429**
Overige	**STAP 1**	**STAP 2**	**STAP 3**	**TOTAAL**
Openingsbalans			**-1.958**	**-1.958**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2				
van Stap 1 naar Stap 3				
van Stap 2 naar Stap 1				
van Stap 2 naar Stap 3				
van Stap 3 naar Stap 1				
van Stap 3 naar Stap 2				
Nieuwe financiële activa				
Beëindigde financiële activa			9	9
Afschrijvingen			110	110
Wijzigingen van het kredietrisico			-496	-496
Wijzigingen als gevolg van de actualisering van de schattingsmethodologie van de instelling				
Overige wijzigingen				
Eindbalans			**-2.335**	**-2.335**

TABEL IMP.6

Alle bewegingen lopen over de resultatenrekening behalve in principe de overgangen tussen stap 2 en stap 3.

Het contractuele bedrag dat uitstaat op financiële activa die afgeschreven werden en die nog steeds het voorwerp uitmaken van inningsprocedures is 23,4 miljoen EUR.

Maximale kredietpositie

Als maximale kredietpositie wordt in de volgende tabel de boekwaarde van de balansrubrieken opgenomen, met uitzondering van de leningen en voorschotten die ook de toegestane niet-opgenomen marge van de kredietlijnen omvatten.

Kredietpositie *2019.12* *in '000 EUR*			
Maximale blootstelling aan kredietrisico - Financiële instrumenten met bijzondere waardevermindering			
Stap 1			
	Bruto boekwaarde	*Waardevermindering*	*Netto boekwaarde*
Schuldbewijzen	1.796.842		1.796.842
Leningen en voorschotten (balans)	22.304.821	-4.277	22.300.544
Reverse repo verrichtingen	687.896		687.896
Consumentenkrediet	735.854	-1.222	734.632
Hypothecaire leningen	18.404.224	-1.627	18.402.597
Leningen op termijn	1.638.691	-1.297	1.637.394
Voorschotten in rekening-courant	62.192	-131	62.061
Overige	775.964		775.964
Verplichtingen uit hoofde van leningen en garanties	1.090.135	-1.124	1.091.259
TOTAAL	**25.191.798**	**-5.401**	**25.188.645**

Stap 2			
	Bruto boekwaarde	*Waardevermindering*	*Netto boekwaarde*
Schuldbewijzen			
Leningen en voorschotten (balans)	1.581.567	-13.908	1.567.659
Reverse repo verrichtingen			
Consumentenkrediet	66.009	-3.700	62.308
Hypothecaire leningen	1.322.254	-6.539	1.315.715
Leningen op termijn	182.302	-3.268	179.034
Voorschotten in rekening-courant	11.002	-401	10.602
Overige			
Verplichtingen uit hoofde van leningen en garanties	129.348	-577	129.925
TOTAAL	**1.710.915**	**-14.485**	**1.697.584**

Stap 3			
	Bruto boekwaarde	*Waardevermindering*	*Netto boekwaarde*
Schuldbewijzen			
Leningen en voorschotten (balans)	284.491	-59.769	224.723
Reverse repo verrichtingen			
Consumentenkrediet	5.552	-2.402	3.150
Hypothecaire leningen	218.281	-33.383	184.898
Leningen op termijn	49.889	-17.042	32.847
Voorschotten in rekening-courant	8.384	-4.559	3.825
Overige	2.385	-2.383	3
Verplichtingen uit hoofde van leningen en garanties	516	-63	580
TOTAAL	**285.007**	**-59.832**	**225.302**

TOTAAL	**27.187.721**	**-79.718**	**27.111.531**

Maximale blootstelling aan kredietrisico - Financiële instrumenten zonder bijzondere waardevermindering	
Eigen vermogen instrumenten	1.096
Schuldbewijzen aangehouden voor handelsdoeleinden	1.119
Derivaten	751.540
Andere	128.451
TOTAAL	**882.207**

Boekwaarde van financiële activa die als zekerheid zijn verstrekt voor	3.895.756
Verplichtingen	2.736.235
Voorwaardelijke verplichtingen	1.159.521

Tabel IMP.7

Kredietpositie ***2018.12*** ***in '000 EUR***			
Maximale blootstelling aan kredietrisico - Financiële instrumenten met bijzondere waardevermindering			
Stap 1			
	Bruto boekwaarde	*Waardevermindering*	*Netto boekwaarde*
Schuldbewijzen	2.482.438		2.482.438
Leningen en voorschotten (balans)	20.918.835	-4.840	20.913.995
Reverse repo verrichtingen	960.031		960.031
Consumentenkrediet	717.525	-1.360	716.165
Hypothecaire leningen	16.688.412	-1.888	16.686.524
Leningen op termijn	1.962.087	-1.457	1.960.630
Voorschotten in rekening-courant	61.774	-135	61.639
Overige	529.006		529.006
Verplichtingen uit hoofde van leningen en garanties	1.145.319	-998	1.146.317
TOTAAL	**24.546.592**	**-5.838**	**24.542.750**

Stap 2			
	Bruto boekwaarde	*Waardevermindering*	*Netto boekwaarde*
Schuldbewijzen			
Leningen en voorschotten (balans)	1.486.152	-12.088	1.474.064
Reverse repo verrichtingen			
Consumentenkrediet	59.519	-2.415	57.104
Hypothecaire leningen	1.270.584	-6.983	1.263.601
Leningen op termijn	146.246	-2.422	143.824
Voorschotten in rekening-courant	9.803	-268	9.535
Overige			
Verplichtingen uit hoofde van leningen en garanties	112.080	-480	112.559
TOTAAL	**1.598.232**	**-12.568**	**1.586.623**

Stap 3			
	Bruto boekwaarde	*Waardevermindering*	*Netto boekwaarde*
Schuldbewijzen			
Leningen en voorschotten (balans)	317.457	-64.451	253.006
Reverse repo verrichtingen			
Consumentenkrediet	7.747	-2.954	4.793
Hypothecaire leningen	250.564	-37.528	213.036
Leningen op termijn	47.522	-16.608	30.914
Voorschotten in rekening-courant	9.239	-5.026	4.213
Overige	2.385	-2.335	50
Verplichtingen uit hoofde van leningen en garanties	685	-82	766
TOTAAL	**318.142**	**-64.533**	**253.772**
TOTAAL	**26.462.966**	**-82.940**	**26.383.144**

Maximale blootstelling aan kredietrisico - Financiële instrumenten zonder bijzondere waardevermindering	
Eigen vermogen instrumenten	13.114
Schuldbewijzen aangehouden voor handelsdoeleinden	197
Derivaten	791.163
Andere	135.587
TOTAAL	**940.060**

Boekwaarde van financiële activa die als zekerheid zijn verstrekt voor	4.261.484
Verplichtingen	3.012.086
Voorwaardelijke verplichtingen	1.249.398

Tabel IMP.8

Voor de gehanteerde regels met betrekking tot het boeken van bijzondere waardeverminderingen verwijzen wij naar het hoofdstuk 2.2.2.5 *Bijzondere waardeverminderingen*.

Meer details over de ontvangen zekerheden en waarborgen staan vermeld in hoofdstuk 34 *Voorwaardelijke activa en verplichtingen*.

16 Winstbelasting

Door de in december 2017 door het Belgische parlement goedgekeurde wijzigingen in de vennootschapsbelasting, met onder andere een beperking van de aftrekmogelijkheden, geeft de belastbare basis opnieuw aanleiding tot verschuldigde vennootschapsbelasting. Er werd gebruik gemaakt van de totale notionele-intrestaftrek (aftrek voor risicokapitaal) van het huidig boekjaar voor een bedrag van 0,2 miljoen EUR.

In 2019 is er geen DBI-aftrek van het huidig jaar, noch van vorige boekjaren, beschikbaar.

Belangrijkste elementen van de belastingraming:

- Boekhoudkundig resultaat op basis van de Belgische boekhoudregels (“Belgian GAAP”): 52,6 miljoen EUR
- Verworpen uitgaven: 5,5 miljoen EUR
- Bewegingen belaste reserves: - 22,6 miljoen EUR
- Belaste waardeverminderingen: 2,2 miljoen EUR
- DBI-aftrek: geen
- Aftrek voor risicokapitaal: 0,2 miljoen EUR
- Imputatie overdraagbare fiscale verliezen: 25,2 miljoen EUR

De belangrijke beweging in de belaste reserves werd voornamelijk veroorzaakt door het feit dat een belaste reserve ten bedrage van 22,1 miljoen EUR bij het begin van het boekjaar werd gewijzigd in een vrijgestelde reserve gezien de evolutie in de onderbouw van de raming van deze voorziening.

AXA Bank Belgium heeft in haar eigen vermogen belastingvrije reserves voor een bedrag van 213,1 miljoen EUR (ongewijzigd t.o.v. 2017) waarop geen uitgestelde belasting werd berekend. Indien deze reserves zouden uitgekeerd worden, zouden deze belast worden. Zolang de bank in “going concern” is, zijn deze reserves als deel van het eigen vermogen vereist voor de bedrijfsuitoefening van de bank en bestaat er geen intentie om deze uit te keren.

Op basis van de budgetoefening over een tijdshorizon van 5 jaar van AXA Bank Belgium, waarbij er werd rekening gehouden met een marge betreffende onzekerheden in de gebruikte veronderstellingen, werd er voor de niet-aangewende fiscale overdraagbare verliezen een uitgestelde belasting (5,4 miljoen EUR) op het actief opgenomen.

Aansluiting tussen het wettelijke belastingtarief en het effectieve belastingtarief 2019.12 in '000 EUR	*Netto bedrag*	%
1. Belastinglasten	-20.593	
1.1. Nettowinst voor aftrek van belastingen	69.619	
1.2. Wettelijk belastingtarief		29,58%
2. Fiscale gevolgen van belastingtarieven in andere belastingjurisdicties	-3.297	
3. Fiscale gevolgen van nietbelastbare baten	60	
4. Fiscale gevolgen van lasten die niet fiscaal aftrekbaar zijn	-932	
5. Fiscale gevolgen van het gebruik van voorheen nietopgenomen belastingvorderingen		
verliesrekening		
belastingvorderingen		
8. Fiscale gevolgen van een wijziging van de belastingtarieven	5.098	
9. Fiscale gevolgen van een tekort of een teveel aan voorzieningen in vorige periodes		
10. Andere stijging (daling) van de wettelijke belasting	-331	
11. Belastinglasten volgens het effectieve belastingtarief	-19.995	
11.1. Nettowinst voor aftrek van belastingen	69.619	
11.2. Effectief belastingtarief		-28,72%

Tabel IT.1

Aansluiting tussen het wettelijke belastingtarief en het effectieve belastingtarief 2018.12 in '000 EUR	*Netto bedrag*	%
1. Belastinglasten	17.705	
1.1. Nettowinst voor aftrek van belastingen	59.854	
1.2. Wettelijk belastingtarief		29,58%
2. Fiscale gevolgen van belastingtarieven in andere belastingjurisdicties	-291	
3. Fiscale gevolgen van nietbelastbare baten	-94	
4. Fiscale gevolgen van lasten die niet fiscaal aftrekbaar zijn	394	
5. Fiscale gevolgen van het gebruik van voorheen nietopgenomen belastingvorderingen	-3.113	
6. Fiscale gevolgen voor belastingvoordeel dat voorheen niet was opgenomen in de winst- en	-49.026	
7. Fiscale gevolgen van de herbeoordeling van nietopgenomen uitgestelde		
8. Fiscale gevolgen van een wijziging van de belastingtarieven	1.869	
9. Fiscale gevolgen van een tekort of een teveel aan voorzieningen in vorige periodes	-4.910	
10. Andere stijging (daling) van de wettelijke belasting	225	
11. Belastinglasten volgens het effectieve belastingtarief	14.917	
11.1. Nettowinst voor aftrek van belastingen	59.854	
11.2. Effectief belastingtarief		24,92%

Tabel IT.2

De belastingvorderingen opgenomen in de boeken van AXA Bank Belgium betreffen belastbare reserves en voorzieningen evenals de belastingvorderingen op tijdelijke verschillen als gevolg van IFRS-herwerkingen en fiscaal overgedragen verliezen. Met betrekking tot deze tijdelijke verschillen heeft het grootste gedeelte betrekking op de belastingvorderingen met betrekking tot de op/afwaardering naar reële waarde van de effectenportefeuille waarbij men momenteel van de veronderstelling uitgaat dat het grootste gedeelte van deze effecten tot op hun vervaldag zullen worden behouden. Op basis van de door het management uitgevoerde budgetoefeningen zijn de vooruitzichten dan van zodanige aard dat er hier geen problemen worden verwacht met betrekking tot de recupereerbaarheid van deze vorderingen.

Bij de hiernavolgende analyse van de uitgestelde belastingvorderingen en verplichtingen maken we geen onderscheid per juridische entiteit.

De inschatting van deze recupereerbaarheid geeft volgende opdeling:

Analyse uitgestelde belastingsvorderingen en verplichtingen	31-12-19 uitgestelde belastingsvorderingen	31-12-19 uitgestelde belastingsverplichtingen	31-12-19 netto uitgestelde belastingen
Uitgestelde belastingen via resultaat	25.503	-8.187	17.316
Geïnvesteerde financiële activa	7.119	-3.424	3.695
Pensioentoezeggingen en andere prestaties	5.386	-500	4.886
Personeelsverloningen (andere dan pensioenen)	2.365		2.365
Overige provisies voor risico en kosten	5.266		5.266
Belastingverliezen	5.367		5.367
Overige activa			
Overige verplichtingen		-4.263	-4.263
Uitgestelde belastingen via reserves voor reële waardeaanpassingen van financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	23	-4.162	-4.139
Uitgestelde belastingen via reserves voor reeële waardeaanpassingen van kasstroomafdekkingsderivaten			
Uitgestelde belastingen via reserves voor winst en verlies op toegezegde pensioenregelingen	9.805		9.805
Uitgestelde belastingen via reserves voor winst en verlies via Stock Optie plan		-226	-226
Uitgestelde belastingen via reserves voor reeële waardeaanpassingen m.b.t. eigen kredietrisico op financiële verplichtingen	3.194	-69	3.126
Totaal uitgestelde belastingen	**38.525**	**-12.643**	**25.882**

Tabel IT.3

Analyse uitgestelde belastingsvorderingen en verplichtingen	31-12-18 uitgestelde belastingsvorderingen	31-12-18 uitgestelde belastingsverplichtingen	31-12-18 netto uitgestelde belastingen
Uitgestelde belastingen via resultaat	50.725	26.892	23.833
Geïnvesteerde financiële activa	3.779	-12.395	-8.616
Pensioentoezeggingen en andere prestaties	10.934	-451	10.483
Personeelsverloningen (andere dan pensioenen)	2.255		2.255
Overige provisies voor risico en kosten	5.331		5.331
Belastingverliezen	12.893		12.893
Overige activa	268		268
Overige verplichtingen	15.265	-14.046	1.219
Uitgestelde belastingen via reserves voor reële waardeaanpassingen van voor verkoop beschikbare activa	5.223	10.313	-5.090
Uitgestelde belastingen via reserves voor reeële waardeaanpassingen van kasstroomafdekkingsderivaten			
Uitgestelde belastingen via reserves voor winst en verlies op toegezegde pensioenregelingen	6.481		6.481
Uitgestelde belastingen via reserves voor winst en verlies via Stock Optie plan		517	-517
Uitgestelde belastingen via reserves voor reeële waardeaanpassingen m.b.t. eigen kredietrisico op financiële verplichtingen	2.873		2.873
Totaal uitgestelde belastingen	**65.302**	**37.722**	**27.580**

Tabel IT.4

Actuele en uitgestelde belastingslasten in '000 EUR	2019.12	2018.12
Actuele belastinglasten	8.922	11.338
Uitgestelde belastingslasten	11.139	3.578
TOTAAL	**20.061**	**14.916**

Tabel IT.5

Uitgesteide Belastingsvorderingen per verwachte datum van gebuik

31-12-19	*UBV Verwachte datum van gebruik 1 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik 2 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik 3 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik 4 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik 5 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik 6 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik tussen 7 en 11 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik > 11 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik geen datum vastgesteld*	***TOTAAL***
UBV op belastbare overgedragen verliezen	5.367	0	0	0	0	0	0	0	0	5.367
Andere uitgesteide belastingsvorderingen	1.443	1.469	1.107	146	114	481	601	27.796	0	33.158
TOTAAL UBV	**6.810**	**1.469**	**1.107**	**146**	**114**	**481**	**601**	**27.796**	**0**	**38.525**

Tabel IT.6

Uitgesteide Belastingsvorderingen per verwachte datum van gebuik

31-12-18	*UBV Verwachte datum van gebruik 1 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik 2 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik 3 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik 4 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik 5 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik 6 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik tussen 7 en 11 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik > 11 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik geen datum vastgesteld*	***TOTAAL***
UBV op belastbare overgedragen verliezen	8.779	4.114	0	0	0	0	0	0	0	12.893
Andere uitgesteide belastingsvorderingen	90	0	365	0	0	0	275	51.679	0	52.409
TOTAAL UBV	**8.869**	**4.114**	**365**	**0**	**0**	**0**	**275**	**51.679**	**0**	**65.302**

Tabel IT.7

Uitgesteide Belastingsvorderingen per ulterste datum van gebuik

31-12-19	*UBV Uiterste datum van gebruik 1 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik 2 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik 3 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik 4 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik 5 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik 6 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik tussen 7 en 11 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik > 11 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik geen vervaldag*	***TOTAAL***
UBV op belastbare overgedragen verliezen	0	0	0	0	0	0	0	0	5.367	5.367
Andere uitgesteide belastingsvorderingen	1.443	1.469	1.107	146	114	481	601	0	27.796	33.158
TOTAAL UBV	**1.443**	**1.469**	**1.107**	**146**	**114**	**481**	**601**	**0**	**33.163**	**38.525**

Tabel IT.8

Uitgesteide Belastingsvorderingen per ulterste datum van gebuik

31-12-18	*UBV Uiterste datum van gebruik 1 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik 2 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik 3 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik 4 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik 5 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik 6 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik tussen 7 en 11 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik > 11 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik geen vervaldag*	***TOTAAL***
UBV op belastbare overgedragen verliezen	0	0	0	0	0	0	0	0	12.893	12.893
Andere uitgesteide belastingsvorderingen	3	0	366	0	0	0	275	4.583	47.182	52.409
TOTAAL UBV	**3**	**0**	**366**	**0**	**0**	**0**	**275**	**4.583**	**60.075**	**65.302**

Tabel IT.9

Uitgestelde Belastingsshulden per verwachte datum van gebruik

31-12-19	*UBS verwachte datum van gebruik 1 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik 2 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik 3 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik 4 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik 5 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik 6 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik tussen 7 en 11 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik > 11 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik geen vervaldag*	***TOTAAL***
Andere uitgestelde belastingsschulden	1.605	1.503	357	806	658	2	25	3.424	4.263	12.643
TOTAL UBS	**1.605**	**1.503**	**357**	**806**	**658**	**2**	**25**	**3.424**	**4.263**	**12.643**

Tabel IT.10

Uitgestelde Belastingsshulden per verwachte datum van gebruik

31-12-18	*UBS verwachte datum van gebruik 1 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik 2 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik 3 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik 4 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik 5 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik 6 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik tussen 7 en 11 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik > 11 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik geen vervaldag*	***TOTAAL***
Andere uitgestelde belastingsschulden	200	3.253	4.045	688	19.863	774	0	8.382	517	37.722
TOTAL UBS	**200**	**3.253**	**4.045**	**688**	**19.863**	**774**	**0**	**8.382**	**517**	**37.722**

Tabel IT.11

Uitgestelde belastingsschulden per uiterste datum van gebruik

31-12-19	*UBS Uiterste datum van gebruik 1 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik 2 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik 3 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik 4 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik 5 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik 6 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik tussen 7 en 11 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik > 11 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik geen vervaldag*	***TOTAAL***
Andere uitgestelde belastingsschulden	1.605	1.503	357	806	658	2	25	3.424	4.263	12.643
TOTAL UBS	**1.605**	**1.503**	**357**	**806**	**658**	**2**	**25**	**3.424**	**4.263**	**12.643**

Table IT.12

Uitgestelde belastingsschulden per uiterste datum van gebruik

31-12-18	*UBS Uiterste datum van gebruik 1 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik 2 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik 3 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik 4 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik 5 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik 6 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik tussen 7 en 11 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik > 11 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik geen vervaldag*	***TOTAAL***
Andere uitgestelde belastingsschulden	200	3.253	4.045	688	19.863	774	0	236	8.663	37.722
TOTAL UBS	**200**	**3.253**	**4.045**	**688**	**19.863**	**774**	**0**	**236**	**8.663**	**37.722**

Table IT.13

17 Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken

	2019.12 en '000 EUR	2018.12 en '000 EUR
Componenten van geldmiddelen en kasequivalenten:		
Contanten	70.595	68.170
Zichtrekeningen bij centrale banken	937.036	329.210
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	41.094	6.473
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat		
TOTAAL	1.048.725	403.853

Tabel CBCB.1

18 Voor handelsdoeleinden aangehouden financiële activa

Uitsplitsing volgens tegenpartij Boekwaarde in '000 EUR	2019.12	2018.12
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	743.317	773.579
Eigen vermogen instrumenten		
Genoteerd		
Niet-genoteerd maar reële waarde bepaalbaar		
Eigen vermogen instrumenten gewaardeerd tegen kostprijs		
Schuldbewijzen uitgegeven door	1.119	197
Centrale overheden		
Kredietinstellingen	1.119	197
Andere instellingen dan kredietinstellingen		
Ondernemingen		
Leningen & voorschotten aan		
Centrale overheden		
Kredietinstellingen		
Andere instellingen dan kredietinstellingen		
Ondernemingen		
Particulieren		
Te ontvangen baten (indien afzonderlijk verwerkt)		
TOTAAL	744.436	773.776

Tabel FATRA.1

19 Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies

AXA Bank Belgium heeft in 2018 en in 2019 geen niet voor handelsdoeleinden aangehouden financiële activa die op basis van de IFRS 9-regelgeving verplicht tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies moeten opgenomen worden.

20 Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)

Een obligatie wordt gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) indien het aan de volgende voorwaarden voldoet en het niet aangewezen wordt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies:

- het aanhouden van het financieel actief past in het bedrijfsmodel dat als doel heeft financiële activa aan te houden om zowel de contractuele kasstromen te verkrijgen en de financiële activa te verkopen ("aangehouden voor het ontvangen van kasstromen en voor verkoop")
- de contractuele bepalingen van het actief leiden tot contractuele kasstromen die enkel bestaan uit terugbetaling van kapitaal en intresten op het uitstaande bedrag, op specifieke data.

Deze waarderingscategorie wordt door AXA Bank Belgium gebruikt voor het deel van de obligatieportefeuille aangehouden voor liquiditeitsdoeleinden, balansbeheer en optimalisatie van het risico versus opbrengst.

Bij eerste opname van een aandeel dat niet aangehouden wordt voor handelsdoeleinden mag AXA Bank Belgium een niet-herroepbare keuze maken om de reëlewaardeschommelingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) op te nemen (met de uitzondering van dividenden die in winst of verlies opgenomen blijven). Deze keuze gebeurt instrument per instrument. AXA Bank Belgium heeft van deze mogelijkheid gebruikgemaakt voor haar hele aandelenportefeuille omdat ze van oordeel is dat een waardering tegen reële waarde via resultaat niet de correcte weerspiegeling zou zijn van het feit dat deze aandelen eerder bijgehouden worden omwille van strategische redenen en niet om handelsdoeleinden. Hierna volgt de samenstelling:

Omschrijving	Reële waarde 2019.12 in '000 EUR	Reële waarde 2018.12 in '000 EUR
Motor Finance Company		2.889
BERAN		2.537
Contère		1
Payconiq		6.500
SWIFT	60	60
Privatrust	25	25
Europay	23	23
VISA	907	907
Banking Funding Company	2	2
NCR Corporation	78	50
TOTAAL	**1.095**	**12.994**

Tabel FAAVS.3

Motor Finance Company, Beran, Contère en Payconiq worden samen met de nieuwe opgerichte entiteit Jofico als verbonden of geassocieerde ondernemingen vanaf 2019 afzonderlijk gepresenteerd in de balans onder de lijn 'Investeringen in geassocieerde deelnemingen, dochterondernemingen en joint ventures' en verder toegelicht onder item 25 van deze jaarrekening.

Uitsplitsing volgens tegenpartij 2019.12 in '000 EUR	Stap 1		Stap 2		Stap 3			
	Bruto boekwaarde	*< Bijzondere waardeverminderingen >*	*Bruto boekwaarde*	*< Bijzondere waardeverminderingen >*	*Bruto boekwaarde*	*< Bijzondere waardeverminderingen >*	*Totale netto boekwaarde*	*totale afschrijvingen*
Eigenvermogen instrumenten							1.096	
Genoteerd							78	
Niet-genoteerd maar reële waarde bepaalbaar							969	
Eigenvermogen instrumenten gewaardeerd tegen kostprijs							49	
Schuldbewijzen uitgegeven door	1.713.201						1.713.201	
Centrale overheden	1.229.352						1.229.352	
Kredietinstellingen	483.849						483.849	
Andere instellingen dan kredietinstellingen								
Ondernemingen								
Leningen en voorschotten aan								
Centrale overheden								
Kredietinstellingen								
Andere instellingen dan kredietinstellingen								
Ondernemingen								
Particulieren								
Te ontvangen baten (indien afzonderlijk verwerkt)								
TOTAAL	**1.713.201**						**1.714.297**	

Tabel FAAVS.1

Gezien de politieke instabiliteit in het land met mogelijke negatieve economische repercussies heeft AXA Bank Belgium beslist om in het laatste kwartaal 2019 haar ganse positie in Italiaans overheidspapier te verkopen. Hiervan was voor 227 miljoen € (nominale waarde) opgenomen onder het bedrijfsmodel dat als doel heeft financiële activa aan te houden om zowel de contractuele kasstromen te verkrijgen als de financiële activa te verkopen.

Uitsplitsing volgens tegenpartij 2018.12 in '000 EUR	Stap 1		Stap 2		Stap 3			
	Bruto boekwaarde	*< Bijzondere waardeverminderingen >*	*Bruto boekwaarde*	*< Bijzondere waardeverminderingen >*	*Bruto boekwaarde*	*< Bijzondere waardeverminderingen >*	*Totale netto boekwaarde*	*totale afschrijvingen*
Eigenvermogen instrumenten							13.113	
Genoteerd							50	
Niet-genoteerd maar reële waarde bepaalbaar							950	
Eigenvermogen instrumenten gewaardeerd tegen kostprijs							12.113	
Schuldbewijzen uitgegeven door	2.306.184						2.306.184	
Centrale overheden	1.814.302						1.814.302	
Kredietinstellingen	491.882						491.882	
Andere instellingen dan kredietinstellingen								
Ondernemingen								
Leningen en voorschotten aan								
Centrale overheden								
Kredietinstellingen								
Andere instellingen dan kredietinstellingen								
Ondernemingen								
Particulieren								
Te ontvangen baten (indien afzonderlijk verwerkt)								
TOTAAL	**2.306.184**						**2.319.296**	

Tabel FAAVS.2

21 Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs

Een deel van de obligatieportefeuille die aangehouden wordt om overeen te stemmen met de geschatte looptijd van de verplichtingen zonder vastgestelde vervaldag (zoals spaarrekeningen) en omwille van rendement wordt opgenomen in het bedrijfsmodel “aangehouden voor het ontvangen van kasstromen” en gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

Zoals onder hoofdstuk 20 opgemerkt werd gezien de politieke instabiliteit in het land met mogelijke negatieve economische repercussies door AXA Bank Belgium beslist in het laatste kwartaal 2019 haar ganse positie in Italiaans overheidspapier te verkopen. Hiervan was voor 65 mio € aan nominale waarde opgenomen onder het bedrijfsmodel dat als doel heeft financiële activa aan te houden om de contractuele kasstromen te verkrijgen. Deze verkoop paste binnen het beheer van de door de bank vastgestelde limietenkader omtrent haar investeringspolitiek evenals op het veilig stellen van de te ontvangen kasstromen. Gezien de uitzonderlijke omstandigheden die aanleiding gaven tot deze verkoop is AXA Bank Belgium van mening dat dit als een ‘infrequente’ verkoop kan worden gezien en wijzigt dit niets aan de doelstellingen zoals in de vorige paragraaf beschreven en bijgevolg het bedrijfsmodel “aangehouden voor het ontvangen van kasstromen”.

Uitsplitsing volgens tegenpartij 2019.12 in '000 EUR	*Stap 1*		*Stap 2*		*Stap 3*				
	Bruto boekwaarde	*< Bijzondere waardeverminderingen >*	*Bruto boekwaarde*	*< Bijzondere waardeverminderingen >*	*Bruto boekwaarde*	*< Bijzondere waardeverminderingen >*	*Netto boekwaarde*	*Gemiddelde netto boekwaarde*	*totale afschrijvingen*
Schuldbewijzen uitgegeven door	83.641						83.641	163.033	
Centrale overheden	83.641						83.641	163.033	
Kredietinstellingen									
Andere instellingen dan kredietinstellingen									
Ondernemingen									
Leningen en voorschotten aan	22.304.821	-4.277	1.581.567	-13.908	284.492	-59.769	24.092.925	23.466.117	-23.355
Centrale overheden	48	0					48	94	
Kredietinstellingen	780.197	-26					780.171	545.293	
Andere instellingen dan kredietinstellingen	1.001.176	-233	48.953	-1.063	13.653	-4.285	1.058.201	1.440.001	-212
Ondernemingen	1.121.552	-883	117.515	-2.020	29.340	-10.040	1.255.463	1.175.841	-2.082
Particulieren	19.401.847	-3.135	1.415.099	-10.825	241.499	-45.444	20.999.042	20.304.887	-21.061
Te ontvangen baten (indien afzonderlijk verwerkt)									
TOTAAL	**22.388.462**	**-4.277**	**1.581.567**	**-13.908**	**284.492**	**-59.769**	**24.176.566**	**23.629.150**	**-23.355**

Tabel LR.1

Uitsplitsing volgens tegenpartij 2018.12 in '000 EUR	*Stap 1*		*Stap 2*		*Stap 3*				
	Bruto boekwaarde	*< Bijzondere waardeverminderingen >*	*Bruto boekwaarde*	*< Bijzondere waardeverminderingen >*	*Bruto boekwaarde*	*< Bijzondere waardeverminderingen >*	*Netto boekwaarde*	*Gemiddelde netto boekwaarde*	*totale afschrijvingen*
Schuldbewijzen uitgegeven door	176.254						176.254	173.860	
Centrale overheden	176.254						176.254	173.860	
Kredietinstellingen									
Andere instellingen dan kredietinstellingen									
Ondernemingen									
Leningen en voorschotten aan	20.918.835	-4.840	1.486.152	-12.088	317.457	-64.451	22.641.066	22.640.675	-34.546
Centrale overheden	655	-1	8				662	440	
Kredietinstellingen	863.516	-55					863.461	1.454.883	
Andere instellingen dan kredietinstellingen	1.437.352	-398	37.082	-787	11.639	-3.517	1.481.371	1.479.661	-250
Ondernemingen	962.427	-915	93.006	-1.498	27.925	-10.048	1.070.897	1.031.445	-3.935
Particulieren	17.654.885	-3.471	1.356.056	-9.803	277.893	-50.886	19.224.675	18.674.247	-30.361
Te ontvangen baten (indien afzonderlijk verwerkt)									
TOTAAL	**21.095.089**	**-4.840**	**1.486.152**	**-12.088**	**317.457**	**-64.451**	**22.817.320**	**22.814.535**	**-34.546**

Tabel LR.2

Leningen en vorderingen die niet binnen het jaar vervallen: en 20,7 miljoen EUR (2019) en 18,8 miljoen EUR (2018)

Leningen en voorschotten (kredietinstellingen uitgezonderd) 2019.12 in '000 EUR	*Centrale overheden*	*Andere instellingen dan kredietinstellingen*	*Ondernemingen*	*Particulieren*
Handelswissels & eigen accepten				
Financiële leases				
Reverse repo verrichtingen		487.967		
Consumentenkrediet		3.560	6.623	789.908
Hypothecaire leningen		90.387	1.071	19.811.753
Leningen op termijn	48	341.382	1.228.209	277.162
Voorschotten in rekening-courant		4.192	19.561	52.735
Overige		130.714		67.484
TOTAAL	**48**	**1.058.201**	**1.255.463**	**20.999.041**

Tabel LR.3

Leningen en voorschotten (kredietinstellingen uitgezonderd) 2018.12 in '000 EUR	*Centrale overheden*	*Andere instellingen dan kredietinstellingen*	*Ondernemingen*	*Particulieren*
Handelswissels & eigen accepten				
Financiële leases				
Reverse repo verrichtingen		960.031		
Consumentenkrediet		3.632	6.527	767.903
Hypothecaire leningen	336	77.086	1.106	18.084.633
Leningen op termijn	326	332.936	1.045.917	254.332
Voorschotten in rekening-courant	0	4.076	17.347	53.963
Overige		103.611		63.843
TOTAAL	**662**	**1.481.372**	**1.070.897**	**19.224.674**

Tabel LR.4

22 Derivaten

Onder derivaten worden swaps, futures, forwards en opties verstaan. De waarde van deze contracten wordt naargelang het geval berekend op basis van de slotkoers, het renteniveau, de wisselkoers, de koers van de onderliggende activa, de impliciete of historische volatiliteit, de verwachte dividenden of de correlatie tussen de verschillende onderliggende instrumenten.

In het kader van haar bankactiviteiten gebruikt AXA Bank Belgium de volgende afgeleide financiële instrumenten, gerangschikt op basis van de IFRS-categorieën:

Reëlewaardeafdekking ("fair value hedge")

1. Macroafdekking van een deel van de portefeuille woonleningen met vaste rentevoet met renteswaps

   AXA Bank Belgium gebruikt renteswaps om de reëlewaardeschommelingen af te dekken van de portefeuille woonleningen met vaste rentevoet door de evolutie van de rente. AXA Bank Belgium dekt zo het renterisico af tussen de woonleningen (langetermijnrentevoet) en de financiering ervan (kortetermijnrentevoet). Het afgedekte risico wordt gedefinieerd als de risicovrije rentevoet (zoals Eonia, Euribor op 1 maand, Euribor op 3 maanden or Euribor op 6 maanden) die de reële waarde van die woonleningen beïnvloedt. Dat vormt gewoonlijk het grootste onderdeel van de totale reëlewaardeschommeling. De overige niet-afgedekte risico's zijn onder meer de kredietwaardigheid, de liquiditeit en de waarde van de zekerheden.

   Voor een deel van de portefeuille woonleningen met vaste rentevoet heeft AXA Bank Belgium daarom een model van reëlewaardeafdekking opgezet. Dit model werd voor het eerst toegepast op 1 april 2005 maar werd aangepast in juli 2009 om de modellering van het afgedekte instrument te verfijnen en daardoor de efficiëntie van de afdekkingsrelatie te versterken. Het deel van de portefeuille woonleningen met vaste rentevoet dat onderdeel uitmaakt van het model van reëlewaardeafdekking leidt tot een hedgeratio gelijk aan de verhouding tussen het notioneel bedrag van de afdekkingsswaps en het notioneel bedrag van de woonleningen.

   De efficiëntie van die afdekkingsrelatie wordt periodiek nagekeken door middel van prospectieve en retrospectieve testen. Indien het model efficiënt is, wordt de schommeling van de reële waarde van het afgedekte instrument, namelijk het gedeelte van de portefeuille woonkredieten met vaste rentevoet die opgenomen is in de reëlewaardeafdekkingsdocumentatie, opgenomen in resultaat, net als de schommeling van de reële waarde van de betrokken derivaten.

   Zo werd per einde 2016 een overafdekking vastgesteld voor een nominaal bedrag van 72 miljoen EUR en werden een reeks swaps vervroegd stopgezet. De impact hiervan werd in 2016 one shot in de resultatenrekening opgenomen. Deze verrichting werd vervolledigd met de stopzetting van een aanvullende reeks swaps voor een notioneel bedrag van 2.725 miljoen EUR tussen eind 2016 en eind 2018 en in de loop van 2019 voor een totaal 395 miljoen EUR. Een groot deel van deze proactief vervroegd stopgezette swaps werden vervangen door swaps tegen nieuwe marktvoorwaarden zodat de wijziging van de rentepositie van AXA Bank Belgium beperkt blijft.

   Het gedeelte van de uitstaande afdekkingsreserve die op de vervroegd stopgezette swaps betrekking heeft, namelijk 86,1 miljoen EUR, wordt in resultaat afgeschreven over de looptijd van de initieel afgedekte porteuille of tot de vaststelling van een eventuele bijkomende overafdekking, omwille van het feit dat die swaps deel blijven uitmaken van de afdekkingsconstructie. De negatieve impact voor 2019 bedraagt 7,2 miljoen EUR.

   AXA Bank Belgium heeft ook in 2019 de afdekking van de hypotheekleningen verder gemonitord. Daarbij werd geen nieuwe overafdekking vastgesteld.

2. Microafdekking van vastrentende effecten met renteswaps

   Bepaalde vastrentende effecten van de beleggingsportefeuille van AXA Bank Belgium worden individueel afgedekt door middel van een renteswap teneinde het gedeelte van de reëlewaardeschommeling van de effecten ingevolge rentewijzigingen te compenseren. Enkel het renterisico wordt afgedekt. Deze vormt gewoonlijk het grootste onderdeel van de totale reëlewaardeschommeling. De overige niet-afgedekte risico's zijn onder meer de credit spreads en de liquiditeit. De individuele hedgeratio stemt overeen met de verhouding tussen het notioneel bedrag van de renteswap en het notioneel bedrag van het afgedekte effect. Ingeval de efficiëntie van deze reëlewaardeafdekking kan aangetoond worden, wordt de waardeschommeling van het afgedekte instrument die voortvloeit uit de evolutie van de rentevoet van het vastrentend effect in resultaat opgenomen.

3. Macroafdekking van een deel van de portefeuille woonleningen met variabele rentevoet met rentecaps

   AXA Bank Belgium heeft rentecaps op de markt aangekocht om de marge af te dekken van de portefeuille woonleningen met variabele rente. De reden hiervoor is dat die woonleningen een automatische beperking van de rentevoet bevatten voor de klant tot een bepaalde hoogte op de voorziene herzieningsdatums waarbij bijgevolg voor AXA Bank Belgium een renterisico ontstaat tussen de woonleningen met variabele rente en de financiering ervan. AXA Bank Belgium dekt het risico af van de reëlewaardeschommelingen van de caps in de woonleningen die uitgeoefend zouden kunnen worden afhankelijk van de belangrijkheid van de stijging van de Euribor-rentevoet. Deze afdekking gebeurt onder de vorm van een dynamische-portefeuilleafdekking waarbij de woonleningen en de rentecaps in gestructureerde "buckets" geplaatst worden per (a) observatiemaand van de herziening van de rentevoet en (b) de strikeprijs per 10 basispunten. Enkel (een deel van) het risico op herziening van de rentevoet wordt afgedekt. Dat vormt gewoonlijk het grootste onderdeel van de totale reëlewaardeschommeling. De overige risico's worden niet afgedekt. De hedgeratio stemt voor elke "bucket" overeen met de verhouding tussen het notioneel bedrag van de woonleningen en het notioneel bedrag van de rentecaps die tot dezelfde "bucket" behoren. Dit model wordt regelmatig geanalyseerd om er zo nodig nieuwe afdekkingsinstrumenten aan toe te voegen en rekening te houden met de nieuwe toekenningen van woonleningen of caps geheel of gedeeltelijk vervroegd stop te zetten bij overafdekking vastgesteld in een individueel afdekkingscompartiment van het model. Een regressieanalyse op kwartaalbasis zorgt voor een efficiëntietest van het model. Dit model wordt sedert juli 2010 toegepast.

   Het afgedekte risico wordt gedefinieerd als de risicovrije rentevoet (zoals Eonia, Euribor op 1 maand, Euribor op 3 maanden or Euribor op 6 maanden) die de reële waarde van die woonleningen beïnvloedt. Dat vormt gewoonlijk het grootste onderdeel van de totale reëlewaardeschommeling. De overige risico's worden niet afgedekt.

4. Microafdekking van de "covered bonds" uitgegeven door AXA Bank Europe SCF met renteswaps

   De door AXA Bank Europe SCF uitgegeven "covered bonds" worden afgedekt door renteswaps met als doel de reëlewaardeschommelingen ingevolge rentewijzigingen af te dekken. De individuele hedgeratio stemt overeen met de verhouding tussen het notioneel bedrag van de renteswap en het notioneel bedrag van het afgedekte effect. Deze swaps maken onderdeel uit van microreëlewaardeafdekkingen. Een regressieanalyse op kwartaalbasis zorgt voor een efficiëntietest van het model. Tijdens de efficiënte periodes wordt de reëlewaardeschommeling van de "covered bonds" als gevolg van de afdekking van het renterisico in resultaat geboekt.

5. Microafdekking van de financiering ontvangen van de Europese Centrale Bank (TLTRO – Targeted Long Term Refinancing Operation) met renteswaps

   De financiering ontvangen van de Europese Centrale Bank na aanbesteding wordt afgedekt door middel van renteswaps teneinde de reëlewaardeschommelingen ingevolge rentewijzigingen af te dekken. De individuele hedgeratio stemt overeen met de verhouding tussen het notioneel bedrag van de renteswap en het notioneel bedrag van het afgedekte instrument. Indien de efficiëntie van de reëlewaardeafdekking kan aangetoond worden, wordt de waardeschommeling van het afgedekte instrument ingevolge de evolutie van het renteniveau van de vastrentende effecten in winst of verlies geboekt.

Kasstroomafdekking ("cash flow hedge")

AXA Bank Belgium maakt momenteel geen gebruik van kasstroomafdekkingen.

Reëlewaardeoptie ("fair value option")

De EMTN-uitgiften van AXA Belgium Finance worden als reëlewaardeoptie gerangschikt omdat ze een besloten derivaat bevatten waarvan de economische kenmerken en risico's verschillen van het basiscontract.

Vrijstaande derivaten

1. Macroafdekkingsverrichtingen ("macro hedge")
   In het kader van de bijkomende afdekking van de portefeuille woonleningen, en meer bepaald van de woonleningen met vlottende rente met aanpassing om de vijf jaar, worden swaptions gebruikt als macroafdekking van het risico in de rentecaps die deel uitmaken van de betrokken woonleningen.

   Daarnaast bestaat deze categorie ook uit oude rentecaps waarvoor geen enkel afdekkingsmodel werd ontwikkeld.

2. Tradingactiviteit

   De tradingportefeuille, die voornamelijk voortvloeit uit de intermediatie activiteit van AXA Bank Belgium ten voordele van de verzekeringsmaatschappijen van de AXA Groep, bestaat uit renteswaps, "total return swaps", valutaswaps of wisseltermijncontracten, swaptions en indexopties. Deze intermediatie activiteit wordt momenteel echter afgebouwd.

   Nadat men op de nodige toelatingen van de prudentiële autoriteiten, onder meer de Ierse, diende te wachten wordt deze portefeuille momenteel afgewikkeld door langs ene zijde de derivatencontracten met andere AXA entiteiten stop te zetten en langs de andere zijde de derivatenpositie met externe marktegenpartijen binnen LCH over te dragen naar een derde overnemende partij en dit middels een operatie die vrij gelijkaardig is aan een zogenaamde 'porting' operatie. Op deze wijze verdwijnen deze posities en bijhorende risicoblootstelling dus uit de balans van de bank.

   Per einde jaar werden de EUR en GBP renteswaps overgedragen voor een notioneel bedrag van 44,1 mia €. Er blijft nog ongeveer een notioneel bedrag van 60 mia € over om af te wikkelen.

Bronnen van ineffectiviteit

1. Macroafdekking van een deel van de portefeuille woonleningen met vaste rentevoet met renteswaps

   Onnauwkeurigheid van het model

   Het afgedekte onderdeel in dit model is een deel van de portefeuille woonleningen met vaste rente die gelijk is aan het volume aan swaps gedocumenteerd als afdekkingsinstrumenten.
   Dit onderdeel van de totale portefeuille wordt gemodelleerd als reeksen van tweewekelijkse tijdsperiodes met een nominaal bedrag dat gelijk is aan het volume swaps die actief zijn per einde periode met een rentevoet die overeenstemt met de gewogen gemiddelde rente van datzelfde volume swaps die actief zijn per einde periode.
   Bijgevolg stemmen de theoretische kasstromen van dit gemodelleerde afgedekte instrument niet exact overeen met de kasstromen uit het vaste been van de swapportefeuille, noch qua bedrag noch qua timing, zodat wijzigingen in reële waarde zich zouden kunnen voordoen.

   Vlottend been van de renteswaps

   Het vlottende been van de renteswaps worden niet gerepliceerd in het gemodelleerde afgedekte instrument wat bijgevolg enige inefficiëntie creëert doordat de reëlewaardeschommeling van het afdekkingsinstrument beïnvloed wordt, zonder dat er een neutralisatie plaatsvindt door een gelijkwaardig reëlewaarde-effect van het afgedekte instrument.

   Waarderingsmethode

   De renteswapportefeuille wordt gewaardeerd aan de hand van de "dual-curve"-waarderingsmethode (namelijk OIS-actualisatie) op basis van de specifieke kenmerken van de individuele CSA's die AXA Bank Belgium heeft met haar tegenpartijen. Die kunnen bepaalde bijzonderheden bevatten zoals een waarborg in een specifieke munt, wat invloed heeft op de waarderingsniveaus en bovendien schommelt. Het afgedekte instrument wordt daarentegen gewaardeerd aan de hand van een "single-curve"-waarderingsmethode.
   Het verschil in waarderingsmethode creëert enig verschil in de reëlewaardeschommelingen en leidt bijgevolg tot ineffectiviteit.

   Startwaarden van de woonleningen

   Alhoewel nieuwe swaps die aan het model worden toegevoegd een nulwaarde hebben bij aanvang (omdat ze tegen marktvoorwaarden worden verhandeld) is dat niet het geval voor de overeenstemmende portefeuille woonleningen.

Bijgevolg wordt die startwaarde afgeschreven op basis van de swapvervaldagen om er zeker van te zijn dat er geen boekhoudkundige reserve meer overblijft na die swapvervaldagen.
Enige ineffectiviteit wordt gecreëerd vermits er niet noodzakelijk een verband bestaat met de periodieke reëlewaardeschommelingen.

Verschil tussen de verwachte en de reële percentages aan aflossingen van woonleningen

De modellering van het afgedekte instrument aan het begin van elke periode (bijvoorbeeld een kwartaal) is onder meer gebaseerd op het verwachte percentage aan aflossingen van woonleningen. Dit zorgt ervoor dat het afgedekte percentage per afgedekt instrument kan berekend worden tot de eindvervaldag van de swapportefeuille.

Bij de uitvoering van het model wordt het uiteindelijke percentage aan aflossingen van woonleningen bepaald. Het verschil met het verwachte percentage aan aflossingen van woonleningen wijzigt het initieel gedocumenteerde afdekkingspercentage, wat resulteert in een afwijking (als alle andere elementen ongewijzigd blijven) tussen de reëlewaardeschommeling van de afdekkingsinstrumenten en de reëlewaardeschommeling van de afgedekte instrumenten en kan bijgevolg tot enige ineffectiviteit leiden.

Boekhoudkundige afdekkingsreserve met betrekking tot het vorige model

Het model van macroreëlewaardeafdekking van de portefeuille woonleningen met vaste rente werd in 2009 stopgezet omdat AXA Bank Belgium beslist had om het te herzien om de efficiëntie te verhogen. Daardoor wordt de boekhoudkundige afdekkingsreserve afgeschreven op basis van een allocatie van swaps die actief waren op het ogenblik dat het model stopgezet werd.
De periodieke afschrijving kan evenwel afwijken van het verschil tussen de reëlewaardeschommeling van het afgedekte instrument en het afdekkingsinstrument (als alle andere elementen ongewijzigd blijven).

2. Microafdekking van vastrentende effecten met renteswaps

Vlottend been van de renteswaps

Het vlottende been van de renteswaps wordt niet gerepliceerd in het gemodelleerde afgedekte instrument wat bijgevolg enige inefficiëntie creëert doordat de reëlewaardeschommeling van het afdekkingsinstrument beïnvloed wordt, zonder dat er een neutralisatie plaatsvindt door een gelijkwaardig reëlewaarde-effect van het afgedekte instrument.

Waarderingsmethode

De renteswapportefeuille wordt gewaardeerd aan de hand van de “dual-curve”-waarderingsmethode (namelijk OIS-actualisatie) op basis van de specifieke kenmerken van de individuele CSA’s die AXA Bank Belgium heeft met haar tegenpartijen. Die kunnen bepaalde bijzonderheden bevatten zoals een waarborg in een specifieke munt, wat invloed heeft op de waarderingsniveaus en bovendien schommelt. Het afgedekte instrument wordt daarentegen gewaardeerd aan de hand van een “single-curve”-waarderingsmethode.
Het verschil in waarderingsmethode creëert enig verschil in de reëlewaardeschommelingen en leidt bijgevolg tot ineffectiviteit.

3. Macroafdekking van een deel van de portefeuille woonleningen met variabele rentevoet met rentecaps

Verschil tussen de verwachte en de reële percentages aan aflossingen van woonleningen

De modellering van het afgedekte instrument aan het begin van elke periode (bijvoorbeeld een kwartaal) is onder meer gebaseerd op het verwachte percentage aan aflossingen van woonleningen. Dit zorgt ervoor dat het afgedekte percentage per afgedekt instrument kan berekend worden tot de eindvervaldag van de swapportefeuille.

Bij de uitvoering van het model wordt het uiteindelijke percentage aan aflossingen van woonleningen bepaald. Het verschil met het verwachte percentage aan aflossingen van woonleningen wijzigt het initieel gedocumenteerde afdekkingspercentage, wat resulteert in een afwijking (als alle andere elementen ongewijzigd blijven) tussen de reëlewaardeschommeling van de afdekkingsinstrumenten en de reëlewaardeschommeling van de afgedekte instrumenten en kan bijgevolg tot enige ineffectiviteit leiden.

Waarderingsmethode

De renteswapportefeuille wordt gewaardeerd aan de hand van de "dual-curve"-waarderingsmethode (namelijk OIS-actualisatie) op basis van de specifieke kenmerken van de individuele CSA's die AXA Bank Belgium heeft met haar tegenpartijen. Die kunnen bepaalde bijzonderheden bevatten zoals een waarborg in een specifieke munt, wat invloed heeft op de waarderingsniveaus en bovendien schommelt. Het afgedekte instrument wordt daarentegen gewaardeerd aan de hand van een methodologie op basis van "single-curve"-waarderingsmethode.

Het verschil in waarderingsmethode creëert enig verschil in de reëlewaardeschommelingen en leidt bijgevolg tot ineffectiviteit.

4. Microafdekking van de "covered bonds" uitgegeven door AXA Bank Europe SCF met renteswaps

Vlottend been van de renteswaps

Het vlottende been van de renteswaps wordt niet gerepliceerd in het gemodelleerde afgedekte instrument wat bijgevolg enige inefficiëntie creëert doordat de reëlewaardeschommeling van het afdekkingsinstrument beïnvloed wordt, zonder dat er een neutralisatie plaatsvindt door een gelijkwaardig reëlewaarde-effect van het afgedekte instrument.

Waarderingsmethode

De renteswapportefeuille wordt gewaardeerd aan de hand van de "dual-curve"-waarderingsmethode (namelijk OIS-actualisatie) op basis van de specifieke kenmerken van de individuele CSA's die AXA Bank Belgium heeft met haar tegenpartijen. Die kunnen bepaalde bijzonderheden bevatten zoals een waarborg in een specifieke munt, wat invloed heeft op de waarderingsniveaus en bovendien schommelt. Het afgedekte instrument wordt daarentegen gewaardeerd aan de hand van een methodologie op basis van "single-curve"-waarderingsmethode.
Het verschil in waarderingsmethode creëert enig verschil in de reëlewaardeschommelingen en leidt bijgevolg tot ineffectiviteit.

5. Microafdekking van de financiering ontvangen van de Europese Centrale Bank (TLTRO – Targeted Long Term Refinancing Operation) met renteswaps

Vlottend been van de renteswaps

Het vlottende been van de renteswaps wordt niet gerepliceerd in het gemodelleerde afgedekte instrument wat bijgevolg enige inefficiëntie creëert doordat de reëlewaardeschommeling van het afdekkingsinstrument beïnvloed wordt, zonder dat er een neutralisatie plaatsvindt door een gelijkwaardig reëlewaarde-effect van het afgedekte instrument.

Waarderingsmethode

De renteswapportefeuille wordt gewaardeerd aan de hand van de "dual-curve"-waarderingsmethode (namelijk OIS-actualisatie) op basis van de specifieke kenmerken van de individuele CSA's die AXA Bank Belgium heeft met haar tegenpartijen. Die kunnen bepaalde bijzonderheden bevatten zoals een waarborg in een specifieke munt, wat invloed heeft op de waarderingsniveaus en bovendien schommelt. Het afgedekte instrument wordt daarentegen gewaardeerd aan de hand van een methodologie op basis van "single-curve"-waarderingsmethode.
Het verschil in waarderingsmethode creëert enig verschil in de reëlewaardeschommelingen en leidt bijgevolg tot ineffectiviteit.

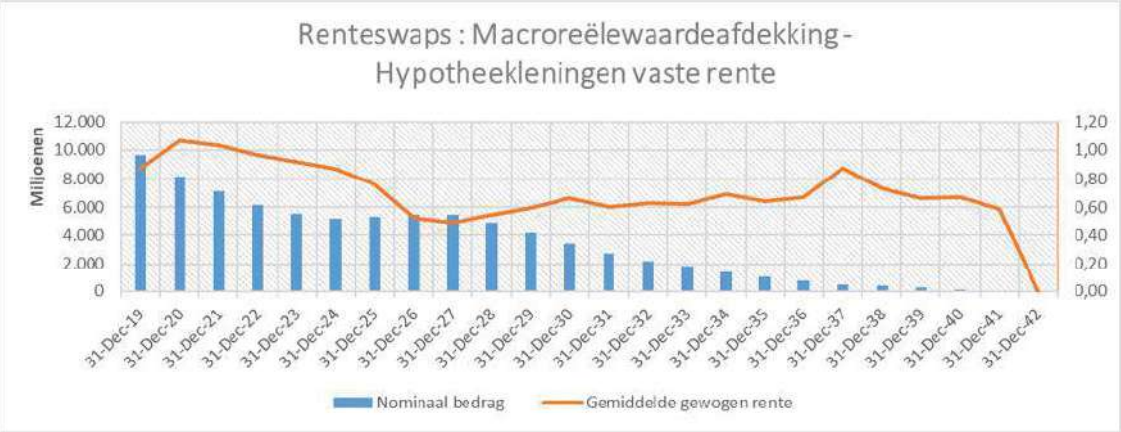
Tijdsverloop nominaal bedrag en gemiddelde prijs van het afdekkingsinstrument

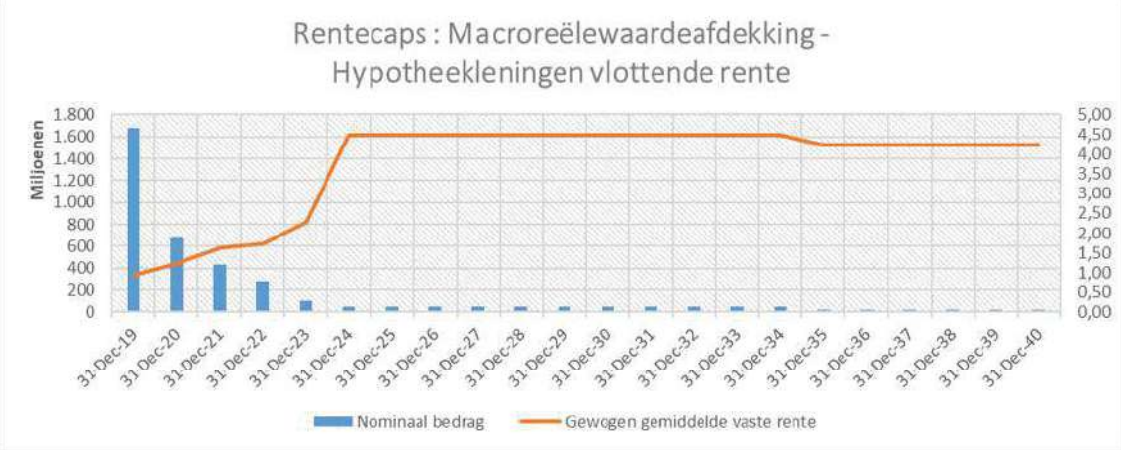
De hiernavolgende grafieken geven een beeld van hoe de afdekkingsverrichtingen van AXA Bank Belgium het bedrag, de timing en de onzekerheid van de toekomstige kasstromen van de afgedekte instrumenten kunnen beïnvloeden. Voor de vier belangrijkste afdekkingstypes:

- macroafdekking van een deel van de portefeuille woonleningen met vaste rentevoet met renteswaps
- macroafdekking van een deel van de portefeuille woonleningen met variabele rentevoet met rentecaps
- microafdekking van de "covered bonds" uitgegeven door AXA Bank Europe SCF met renteswaps
- microafdekking van de financiering ontvangen van de Europese Centrale Bank (TLTRO – Targeted Long Term Refinancing Operation) met renteswaps

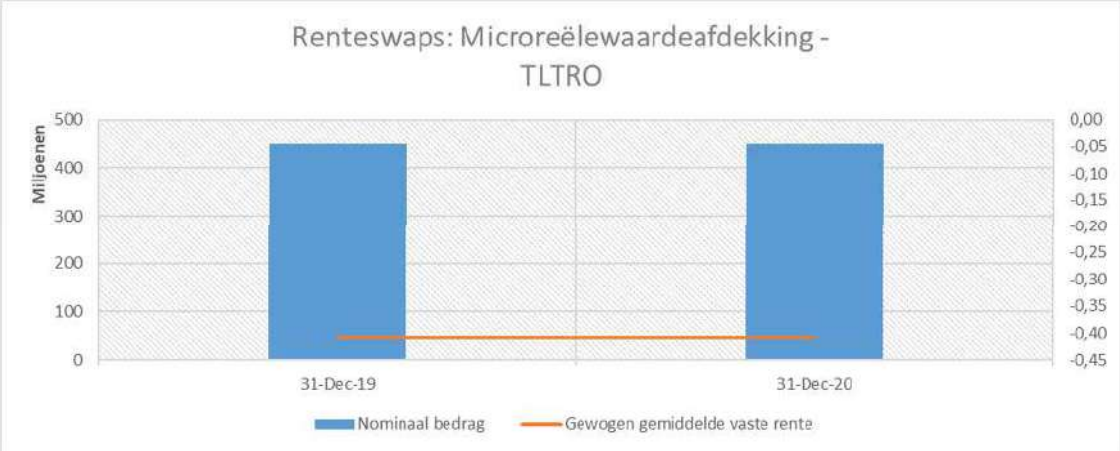
wordt op een tijdslijn getoond welke de nominale bedragen zijn van de afdekkingsinstrumenten vanaf heden tot in 2040.

In dezelfde grafieken wordt eveneens de gemiddelde gewogen rentevoet van de afdekkingsinstrumenten over dezelfde tijdsperiode getoond.

Renteswaps: Microreëlewaardeafdekking - TLTRO
Miljoenen
500
400
300
200
100
0
0,00
-0,05
-0,10
-0,15
-0,20
-0,25
-0,30
-0,35
-0,40
-0,45
31-Dec-19
31-Dec-20
Nominaal bedrag
Gewogen gemiddelde vaste rente

Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden

Volgens aard	Volgens type 2019.12 in '000 EUR	*Referentiebedrag*	*Boekwaarde Activa*	*Boekwaarde Passiva*
Rentevoet	Optie / Cap (bovengrens) / Floor	15.148.615	200.406	117.576
	IRS (renteswap-overeenkomst)	48.272.020	432.069	295.740
	Rentecontract op termijn			
	Termijncontract (“forward”)			
	Interest-future-verrichting	631.343		
	Overige			
Eigen vermogen instrumenten	Aan-/verkoop op termijn van aandelen			
	Aandelenfuture			
	Aandelenoptie			
	Warrant			
	Overige	6.300.771	90.053	5.123
Valuta	Termijnwisselverrichting	2.278.164	20.068	19.858
	Futureverrichting op valuta’s			
	Valutaswap	200.563	720	6.671
	Optie op valuta’s			
	Contract op termijnwisselkoersen			
	Overige			
Krediet	Credit default swap			
	Credit spread option			
	Total return swap			
	Overige			
Grondstoffen				
Overige				
Te ontvangen baten / te betalen lasten (indien afzonderlijk verwerkt)				
TOTAAL		**72.831.475**	**743.317**	**444.968**

Tabel DHA.1

Volgens aard	Volgens type 2018.12 in '000 EUR	*Referentiebedrag*	*Boekwaarde Activa*	*Boekwaarde Passiva*
Rentevoet	Optie / Cap (bovengrens) / Floor	9.776.841	301.201	29.862
	IRS (renteswap-overeenkomst)	77.639.719	287.055	219.319
	Rentecontract op termijn			
	Termijncontract ("forward")			
	Interest-future-verrichting	658.801		
	Overige			
Eigen vermogen instrumenten	Aan-/verkoop op termijn van aandelen			
	Aandelenfuture			
	Aandelenoptie			
	Warrant			
	Overige	7.199.505	109.975	17.448
Valuta	Termijnwisselverrichting	3.524.497	75.326	76.522
	Futureverrichting op valuta's			
	Valutaswap	228.437	22	10.243
	Optie op valuta's			
	Contract op termijnwisselkoersen			
	Overige			
Krediet	Credit default swap			
	Credit spread option			
	Total return swap			
	Overige			
Grondstoffen				
Overige				
Te ontvangen baten / te betalen lasten (indien afzonderlijk verwerkt)				
TOTAAL		**99.027.800**	**773.579**	**353.394**

Tabel DHA.2

Derivaten – administratieve verwerking van afdekkingstransacties (microafdekking)

Volgens risicotype	Volgens instrument 2019.12 in '000 EUR	*Boekwaarde Activa*	*Boekwaarde Verplichtingen*	*Referentiebedrag*
Reële-waardeafdekking				
Rentevoet	Optie / Cap (bovengrens) / Floor IRS (renteswap-overeenkomst) Rentecontract op termijn Termijncontract ("forward") Interest-future-verrichting Overige	7.836	19.511	5.973.500
Eigen vermogen instrumenten	Aan-/verkoop op termijn van aandelen Aandelenfuture Aandelenoptie Warrant Overige			
Valuta	Termijnwisselverrichting Futureverrichting op valuta's Valutaswap Optie op valuta's Contract op termijnwisselkoersen Overige			
Krediet	Credit default swap Credit spread option Total return swap Overige			
Grondstoffen				
Overige				
TOTAAL		**7.836**	**19.511**	**5.973.500**
Kasstroomafdekking				
Rentevoet	Optie / Cap (bovengrens) / Floor IRS (renteswap-overeenkomst) Rentecontract op termijn Termijncontract ("forward") Interest-future-verrichting Overige			
Eigen vermogen instrumenten	Aan-/verkoop op termijn van aandelen Aandelenfuture Aandelenoptie Warrant Overige			
Valuta	Termijnwisselverrichting Futureverrichting op valuta's Valutaswap Optie op valuta's Contract op termijnwisselkoersen Overige			
Krediet	Credit default swap Credit spread option Total return swap Overige			
Grondstoffen				
Overige				
FULL Cash flow hedge	Forward Sale debt security			
TOTAAL				
Afdekking van een netto investering in een buitenlandse				
TOTAAL		**7.836**	**19.511**	**5.973.500**

Tabel DHA.3

Volgens risicotype	Volgens instrument 2018.12 in '000 EUR	*Boekwaarde Activa*	*Boekwaarde Verplichtingen*	*Referentiebedrag*
Reële-waardeafdekking				
Rentevoet	Optie / Cap (bovengrens) / Floor IRS (renteswap-overeenkomst) Rentecontract op termijn Termijncontract ("forward") Interest-future-verrichting Overige	15.004	29.248	6.252.500
Eigen vermogen instrumenten	Aan-/verkoop op termijn van aandelen Aandelenfuture Aandelenoptie Warrant Overige			
Valuta	Termijnwisselverrichting Futureverrichting op valuta's Valutaswap Optie op valuta's Contract op termijnwisselkoersen Overige			
Krediet	Credit default swap Credit spread option Total return swap Overige			
Grondstoffen				
Overige				
TOTAAL		**15.004**	**29.248**	**6.252.500**
Kasstroomafdekking				
Rentevoet	Optie / Cap (bovengrens) / Floor IRS (renteswap-overeenkomst) Rentecontract op termijn Termijncontract ("forward") Interest-future-verrichting Overige			
Eigen vermogen instrumenten	Aan-/verkoop op termijn van aandelen Aandelenfuture Aandelenoptie Warrant Overige			
Valuta	Termijnwisselverrichting Futureverrichting op valuta's Valutaswap Optie op valuta's Contract op termijnwisselkoersen Overige			
Krediet	Credit default swap Credit spread option Total return swap Overige			
Grondstoffen				
Overige				
FULL Cash flow hedge	Forward Sale debt security			
TOTAAL				
Afdekking van een netto				
TOTAAL		**15.004**	**29.248**	**6.252.500**

Tabel DHA.4

Afdekking van het renterisico van een portefeuille (macroafdekking)

Afdekking van het renterisico van een portefeuille 2019.12 in '000 EUR	*Boekwaarde Activa*	*Boekwaarde Verplichtingen*	*Referentiebedrag*
Reële-waardeafdekking	388	38.882	13.767.734
Kasstroomafdekking			
TOTAAL	388	38.882	13.767.734

Tabel DHA.5

Afdekking van het renterisico van een portefeuille 2018.12 in '000 EUR	*Boekwaarde Activa*	*Boekwaarde Verplichtingen*	*Referentiebedrag*
Reële-waardeafdekking	2.580	39.252	13.251.683
Kasstroomafdekking			
TOTAAL	2.580	39.252	13.251.683

Tabel DHA.6

Overzicht van de afgedekte instrumenten volgens risicotype

Volgens risicotype	Volgens instrument 2019.12 in '000 EUR	*Microafdekking*			*Macroafdekking*
		Boekwaarde afgedekte instrumenten	*Afdekkingsaanpassingen op afgedekte instrumenten*	*Resterende aanpassingen voor beëindigde microafdekkingen*	*Boekwaarde afgedekte instrumenten in een afdekking van het renterisico van een portefeuille'*
Activa					
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)		**1.713.202**	26.938	-410	
Rentevoet	Optie / Cap (bovengrens) / Floor (ondergrens)/ Collar / Swaption	1.713.202			
Eigen vermogen instrumenten	Aan-/verkoop op termijn van aandelen				
Valuta	Termijnwisselverrichting				
Krediet	Credit default swap				
Grondstoffen					
Overige					
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs		**83.641**	31.359		13.767.734
Rentevoet	Optie / Cap (bovengrens) / Floor (ondergrens)/ Collar / Swaption	83.641			
Eigen vermogen instrumenten	Aan-/verkoop op termijn van aandelen				
Valuta	Termijnwisselverrichting				
Krediet	Credit default swap				
Grondstoffen					
Overige					
Verplichtingen					
Financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs		**4.626.729**	124.061		
Rentevoet	Optie / Cap (bovengrens) / Floor (ondergrens)/ Collar / Swaption	4.626.729			
Eigen vermogen instrumenten	Aan-/verkoop op termijn van aandelen				
Valuta	Termijnwisselverrichting				
Krediet	Credit default swap				
Grondstoffen					
Overige					

Tabel DHA.7

Volgens risicotype	Volgens instrument 2018.12 in '000 EUR	Microafdekking			Macroafdekking
		Boekwaarde afgedekte instrumenten	*Afdekkingsaanpassingen op afgedekte instrumenten*	*Resterende aanpassingen voor beëindigde microafdekkingen*	*Boekwaarde afgedekte instrumenten in een afdekking van het renterisico van een portefeuille'*
Activa					
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)		**2.306.184**	-40.014	-681	
Rentevoet	Optie / Cap (bovengrens) / Floor (ondergrens)/ Collar / Swaption	2.306.184			
Eigen vermogen instrumenten	Aan-/verkoop op termijn van aandelen				
Valuta	Termijnwisselverrichting				
Krediet	Credit default swap				
Grondstoffen					
Overige					
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs		**176.254**	56.547		13.251.683
Rentevoet	Optie / Cap (bovengrens) / Floor (ondergrens)/ Collar / Swaption	176.254			
Eigen vermogen instrumenten	Aan-/verkoop op termijn van aandelen				
Valuta	Termijnwisselverrichting				
Krediet	Credit default swap				
Grondstoffen					
Overige					
Verplichtingen					
Financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs		**4.020.459**	59.121		
Rentevoet	Optie / Cap (bovengrens) / Floor (ondergrens)/ Collar / Swaption	4.020.459			
Eigen vermogen instrumenten	Aan-/verkoop op termijn van aandelen				
Valuta	Termijnwisselverrichting				
Krediet	Credit default swap				
Grondstoffen					
Overige					

Tabel DHA.8

Zie ook hoofdstuk 33 *Saldering*.

23 Materiële vaste activa

Materiële vaste activa na opname met toepassing van het kostprijsmodel 2019.12 in '000 EUR	*Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik*	*IT-materiaal*	*Kantoorinrichting*	*Ander materiaal (met inbegrip van rollend materieel)*	*Totale boekwaarde*
Openingbalans	**36.739**		**251**	**307**	**37.297**
Toevoegingen	225	1.882		12	2.119
Verwervingen via bedrijfscombinaties					
Vervreemdingen					
Vervreemdingen via bedrijfscombinaties					
Afschrijvingen	-2.039	-152	-36	-25	-2.253
Bijzondere waardeverminderingsverliezen die in de winst- en verliesrekening zijn opgenomen					
Bijzondere waardeverminderingsverliezen die in de winst- en verliesrekening zijn teruggeboekt					
Verschillen die voortvloeien uit de omrekening van valuta's					
Overdrachten					
Van en naar vaste activa aangehouden voor verkoop					
Van en naar vastgoedbeleggingen					
Overige mutaties					
Eindbalans	**34.925**	**1.730**	**215**	**294**	**37.163**
Afschrijvingen van het boekjaar	2.039	152	36	25	2.253
Afschrijvingenvan het vorig boekjaar	32.518	2.133	2.117	628	37.396
Totaal afschrijvingen	**34.557**	**2.285**	**2.153**	**653**	**39.647**

Tabel PPE.1

Materiële vaste activa na opname met toepassing van het kostprijsmodel 2018.12 in '000 EUR	*Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik*	*IT-materiaal*	*Kantoorinrichting*	*Ander materiaal (met inbegrip van rollend materieel)*	*Totale boekwaarde*
Openingbalans	**37.415**	**0**	**251**	**349**	**38.015**
Toevoegingen	1.341		34	1	1.377
Verwervingen via bedrijfscombinaties					
Vervreemdingen					
Vervreemdingen via bedrijfscombinaties					
Afschrijvingen	-2.017		-34	-43	-2.095
Bijzondere waardeverminderingsverliezen die in de winst- en verliesrekening zijn opgenomen					
Bijzondere waardeverminderingsverliezen die in de winst- en verliesrekening zijn teruggeboekt					
Verschillen die voortvloeien uit de omrekening van valuta's					
Overdrachten					
Van en naar vaste activa aangehouden voor verkoop					
Van en naar vastgoedbeleggingen					
Overige mutaties					
Eindbalans	**36.739**		**251**	**307**	**37.297**
Afschrijvingen van het boekjaar	2.017		34	43	2.095
Afschrijvingen van het vorig boekjaar	30.501	2.133	2.084	584	35.302
Totaal afschrijvingen	**32.518**	**2.133**	**2.117**	**628**	**37.396**

Tabel PPE.2

24 Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa evolueerden van 13,3 miljoen EUR naar 16,7 miljoen EUR.

Momenteel is er geen goodwill opgenomen in de consolidatiekring van AXA Bank Belgium.

AXA Bank Belgium lanceerde in 2015 een IT-investmentprogramma met de naam SWITCH. In april 2016 heeft AXA Bank Belgium in samenspraak met AXA Groep beslist om de initiële bigbangprojectaanpak te transformeren tot een multi-jarenroadmap van verschillende onafhankelijke projecten (Atlas, Loan Origination en Credit Scoring) met hetzelfde eindobjectief van een radicaal vereenvoudigde bank (architectuur en retailbusiness-systemen en -processen) met structureel lagere kosten. De verschillende projecten dragen bij tot het realiseren van een digitaal en “omni-channel”-platform ter ondersteuning van de “customer journey”-strategie.

AXA Bank Belgium investeert in de nieuwe ontwikkelingen met betrekking tot het betalingsverkeer, meer bepaald in 2019 in de Instant Payments

De projectkosten die hiermee gepaard gaan voor het jaar 2019 zijn een combinatie van kosten gerelateerd aan projectmanagement, studiefase en ontwikkelingsfase. De kosten met betrekking tot de studiefase worden niet geactiveerd. Op basis van de IFRS-regels werd in 2019 een bedrag van 6,4 miljoen EUR geactiveerd (Loan Origination Consumer Loans,0,03 miljoen EUR – Loan Origination Mortgages 3,2 miljoen EUR – GPS 2.1 miljoen EUR – Instant payments 1,1 miljoen EUR).

Op deze en op de voorgaande jaren gerealiseerde immateriële vaste activa werd in 2019 2,9 miljoen EUR afgeschreven.

Immateriële activa verwerkt volgens het kostprijsmodel 2019.12 in '000 EUR	*Goodwill*	*Intern ontwikkelde software*	*Verworven software*	*Andere intern ontwikkelde immateriële activa*	*Andere immateriële activa*	*Totale boekwaarde*
Openingsbalans		**11.961**	**1.296**			**13.257**
Intern ontwikkelde toevoegingen		6.351				6.351
Afzonderlijk verworven toevoegingen						
Aanpassingen die voortvloeien uit bedrijfscombinaties						
Buitengebruikstelling & vervreemding						
Herclassificaties naar en van vaste activa aangehouden voor verkoop						
Aanpassingen die voortvloeien uit de latere opname van uitgestelde belastingvorderingen						
Opgenomen afschrijvingen		-2.625	-284			-2.909
Stijgingen of dalingen die voortvloeien uit herwaarderingen en uit eventuele bijzondere waardeverminderingsverliezen die direct in het eigen vermogen zijn opgenomen of teruggeboekt						
Bijzondere waardeverminderingsverliezen die in de winst- en verliesrekening zijn opgenomen						
Bijzondere waardeverminderingsverliezen dien in de winst- en verliesrekening zijn teruggeboekt						
Verschillen die voortvloeien uit de omrekening van valuta's						
Overige mutaties						
Eindbalans		**15.687**	**1.012**			**16.699**
Afschrijvingen van het boekjaar		2.625	284			2.909
Afschrijvingen van het vorig boekjaar		22.070	3.610		7	25.687
Totaal afschrijvingen		**24.695**	**3.894**		**7**	**28.596**

Tabel IFA.1

Immateriële activa verwerkt volgens het kostprijsmodel 2018.12 in '000 EUR	*Goodwill*	*Intern ontwikkelde software*	*Verworven software*	*Andere intern ontwikkelde immateriële activa*	*Andere immateriële activa*	*Totale boekwaarde*
Openingsbalans		10.808	1.026			11.834
Intern ontwikkelde toevoegingen		4.943	567			5.510
Afzonderlijk verworven toevoegingen						
Aanpassingen die voortvloeien uit bedrijfscombinaties						
Buitengebruikstelling & vervreemding						
Herclassificaties naar en van vaste activa aangehouden voor verkoop						
Aanpassingen die voortvloeien uit de latere opname van uitgestelde belastingvorderingen						
Opgenomen afschrijvingen		-3.790	-297			-4.087
Stijgingen of dalingen die voortvloeien uit herwaarderingen en uit eventuele bijzondere waardeverminderingsverliezen die direct in het eigen vermogen zijn opgenomen of teruggeboekt						
Bijzondere waardeverminderingsverliezen die in de winst- en verliesrekening zijn opgenomen						
Bijzondere waardeverminderingsverliezen dien in de winst- en verliesrekening zijn teruggeboekt						
Verschillen die voortvloeien uit de omrekening van valuta's						
Overige mutaties						
Eindbalans		**11.961**	**1.296**			**13.257**
Afschrijvingen van het boekjaar		3.790	297			4.087
Afschrijvingenvan het vorig boekjaar		18.280	3.313		7	21.600
Totaal afschrijvingen		**22.070**	**3.610**		**7**	**25.687**

Tabel IFA.2

25 Investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen

AXA Bank Belgium bezit volgend beperkt aantal dochterondernemingen:

- AXA Belgium Finance bv (NL), Griekenweg 213 - 4835 NA Breda (Nederland)
- AXA Bank Europe SCF (Société de Crédit Foncier), rue Carnot 203/205 - 94138 Fontenay-sous-Bois (Frankrijk)
- Motor Finance Company NV, Grotesteenweg 214 - 2600 Berchem (België)
- Beran NV, Grotesteenweg 214 - 2600 Berchem (België).

AXA Belgium Finance bv en AXA Bank Europe SCF maken deel uit van de consolidatiekring van AXA Bank Belgium.

AXA Belgium Finance bv is een Nederlandse besloten vennootschap die schuldinstrumenten (EMTN's – "European Medium Term Notes") uitgeeft op de Luxemburgse effectenmarkt. De schuldinstrumenten worden voornamelijk geplaatst bij Europese beleggers. De netto-kasstromen van de schuldinstrumenten worden doorgeleend aan AXA Bank Belgium via door deze laatste uitgegeven obligaties.

AXA Bank Europe SCF is een Franse gespecialiseerde kredietmaatschappij die hypotheekleningen herfinanciert via de uitgifte van "covered bonds" ("obligations foncières"). Tot eind november 2017 gebeurde dit door inschrijving op AAA-tranches van RMBS'en ("residential mortgage-backed securities") uitgegeven door de SPV Royal Street (compartimenten RS-2 en RS-3) (zie verder). Door een wijziging in de Franse wetgeving rond covered bonds heeft AXA Bank Europe SCF begin december 2017 rechtstreeks woonleningen gekocht van AXA Bank Belgium. "Yield maintenance swaps" tussen AXA Bank Belgium en AXA Bank Europe SCF zorgen ervoor dat de gewogen gemiddelde opbrengst van de hypotheekleningen naar AXA Bank Belgium gaat in ruil voor een vlottende rente. Al deze transacties gebeuren tegen normale marktvoorwaarden ("at arm's length").

Motor Finance Company NV en Beran NV worden niet opgenomen in de consolidatiekring van AXA Bank Belgium omwille van hun immateriële karakter.

Motor Finance Company NV is het vehikel waarin de investeringen in selfbankingtoestellen zijn ondergebracht die worden verhuurd aan agenten.

Beran NV is eigenaar van het onroerend goed gelegen te Berchem, Grote Steenweg 214 (vestiging van AXA Bank Belgium).

AXA Bank Belgium bezit tevens een participatie van 10% in de SPV ("special purpose vehicle") Royal Street NV, een vennootschap voor belegging in schuldvorderingen (VBS) naar Belgisch recht. Royal Street heeft via haar compartiment RS-1 woonleningen in haar bezit die ze gekocht heeft van AXA Bank Belgium. RS-1 heeft deze aankoop gefinancierd via de uitgifte van een reeks RMBS'en (senior, mezzanine en junior). Een getrouwe weergave van de geconsolideerde positie vereist dat Royal Street mee wordt opgenomen in de consolidatiekring op basis van IFRS 10 – *De geconsolideerde jaarrekening*. Het renterisico blijft bij AXA Bank Belgium gezien de uitwisseling van de rentestromen onderling via een "total return swap". Het kredietrisico blijft ook op de balans van AXA Bank Belgium aangezien de junior-tranches van de door Royal Street uitgegeven RMBS'en in geval van wanbetaling van de kredieten als eerste negatief beïnvloed worden.

Per eind november 2017 werden de bestaande Royal Street-compartimenten RS-2 en RS-3 stopgezet. Door een wijziging in de Franse wetgeving rond covered bonds heeft AXA Bank Europe SCF begin december 2017 rechtstreeks woonleningen gekocht van AXA Bank Belgium in plaats van onrechtstreeks via de inschrijving op AAA-tranches van RMBS'en uitgegeven door de SPV Royal Street (compartimenten RS-2 en RS-3).

AXA Bank Belgium heeft aan de SPV, om zijn werking te ondersteunen, een achtergestelde lening toegekend. Het uitstaand bedrag per eind 2019 is 2,9 miljoen EUR. De fondsen van deze achtergestelde leningen dienden voor de opbouw van een reservefonds in de SPV, dat tot op heden nog nooit werd aangesproken.

In juni 2018 werden Payconiq Belgium NV en Bancontact Company NV gefusioneerd in de nieuwe vennootschap PQB. AXA Bank Belgium heeft haar deelneming van 20% in Bancontact Company NV ingebracht in PQB in ruil voor een deelneming van 10% in PQB.

In het kader van hun toekomstige gezamenlijke exploitatie van geldautomaten heeft AXA Bank Belgium samen met 4 andere banken (Crelan, VDK Bank, Bpost en Argenta Spaarbank) in november 2019 de coöperatieve vennootschap Jofico opgericht. Ieder bank bezit een deelneming van 20 % binnen deze vennootschap en dit voor een aanschafwaarde van 90.000 EUR.

PQB en Jofico worden als geassocieerde deelnemingen opgenomen in de consolidatiekring van AXA Bank Belgium maar gezien hun gering belang wordt hierop geen vermogensmutatiemethode op toegepast.
Verder waren er geen wijzigingen in de consolidatiekring tijdens het boekjaar 2019.

	Entiteit 2019.12 in '000 EUR	*Cumulatieve aandelenbelangen (in %)*	*Activa*	*Verplichtingen*	*Winst of verlies*	*Verslagdatum*
Samengevatte financiële informatie over dochteronderneming en en joint ventures	Verwerkt volgens de integrale consolidatiemethode :					
	AXA Belgium Finance bv (NL)	100,00%	1.234.004	1.231.101	388	31-12-18
	SPV Royal Street	10,00%	516.647	510.934		31-12-18
	AXA BANK Europe SCF	100,00%	6.252.119	6.086.399	6.750	31-12-18
	Entiteit 2019.12 in '000 EUR	*Cumulatieve aandelenbelangen (in %)*	*Activa*	*Verplichtingen*	*Winst of verlies*	*Verslagdatum*
	Niet verwerkt volgens de integrale consolidatiemethode :					
	Beran N.V.	100,00%	1.983	3	-19	31-12-18
	Motor Finance Company N.V.	100,00%	6.948	1.828	124	31-12-18
	Payconiq Belgium N.V.	10,00%	30.263	8.304	-14.087	31-12-18
	Jofico C.V.	20,00%	N/A	N/A	N/A	04-11-19

Tabel IASJ.1

	Entiteit 2018.12 in '000 EUR	*Cumulatieve aandelenbelangen (in %)*	*Activa*	*Verplichtingen*	*Winst of verlies*	*Verslagdatum*
Samengevatte financiële informatie over dochteronderneming en en joint ventures	Verwerkt volgens de integrale consolidatiemethode :					
	AXA Belgium Finance bv (NL)	100,00%	1.356.671	1.354.156	424	31-12-17
	SPV Royal Street	10,00%	631.876	625.851		31-12-17
	AXA BANK Europe SCF	100,00%	6.882.591	6.743.620	12.203	31-12-17
	Entiteit 2018.12 in '000 EUR	*Cumulatieve aandelenbelangen (in %)*	*Activa*	*Verplichtingen*	*Winst of verlies*	*Verslagdatum*
	Niet verwerkt volgens de integrale consolidatiemethode :					
	Beran N.V.	100,00%	2.000	1	-10	31-12-17
	Motor Finance Company N.V.	100,00%	8.274	3.220	511	31-12-17
	Payconiq Belgium N.V.	10,00%	N/A	N/A	N/A	24-05-17

Tabel IASJ.2

26 Overige activa

Boekwaarde in '000 EUR	2019.12	2018.12
Personeelsbeloningen	108.672	109.703
Activa uit hoofde van beheersdiensten voor het servicing-recht		
Vooruitbetaalde kosten	265	26
Te ontvangen baten (andere dan rentebaten uit financiële activa)	11.069	22.069
Edele metalen, goederen en grondstoffen		
Andere voorschotten	23	23
Overige	8.422	3.766
TOTAL	**128.451**	**135.587**

Tabel OA.1

De lijn 'Personeelsbeloningen' bevat voor 108.106 miljoen EUR de afzonderlijke actiefposten die vermeld worden onder item 13.2.2. van deze jaarrekening (in casu de waardering van de groepsverzekeringscontracten die tegenover onze pensioenverplichtingen staan)

27 Voor handelsdoeleinden aangehouden financiële verplichtingen

Uitsplitsing volgens tegenpartij Boekwaarde in '000 EUR	2019.12	2018.12
Deposito's van kredietinstellingen		
Zichtdeposito's		
Deposito's met vaste looptijd		
Deposito's met opzegtermijn		
Overige deposito's		
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	444.968	353.394
Verkoper posities		
In eigen vermogen instrumenten		
In vastrentende instrumenten		
Deposito's (andere dan van kredietinstellingen)		
Zichtdeposito's		
Deposito's met vaste looptijd		
Deposito's met opzegtermijn		
Overige deposito's		
In schuldbewijzen belichaamde schulden (met inbegrip van obligaties)		
Depositocertificaten		
Kasbons (ook in gedematerialiseerde vorm)		
Obligaties		
Converteerbaar		
Niet-converteerbaar		
Overige		
Andere financiële verplichtingen		
Te betalen lasten (indien afzonderlijk verwerkt)		
TOTAAL	444.968	353.394

Tabel FLTRA.1

28 Financiële verplichtingen die als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies worden aangewezen

De in schuldbewijzen belichaamde schulden omvatten EMTN's (European Medium Term Notes). Deze worden uitgegeven door AXA Belgium Finance, een dochter van AXA Bank Belgium, met uitzondering van 1 uitgifte rechtstreeks door de bank zelf. AXA Bank Belgium heeft geopteerd voor de mogelijkheid om de EMTN's aan te wijzen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies en heeft die uitgiften in de balans dus tegen reële waarde opgenomen. De wijzigingen in het eigen kredietrisico (DVA) werden vanaf het boekjaar 2017 evenwel in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) opgenomen.

AXA Bank Belgium heeft ervoor gekozen om het eigen kredietrisico op de EMTN's te waarderen op basis van het gemiddelde van regelmatige noteringen van drie banken (Crédit Agricole, Deutsche Bank en ING).

Op 31 december 2019 bedraagt deze reële waarde in totaal 1,1 miljard EUR, met een nominaal bedrag van 1,0 miljard EUR.

Het eigen kredietrisico (DVA) bedraagt op 31 december 2019 -12,6 miljoen EUR (voor belastingen). Deze staan vermeld in de Geconsolideerde Balans – Eigen Vermogen op de lijn "Veranderingen van reële waarde van financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies wegens veranderingen in het kredietrisico ervan".
Een bedrag van 0,09 miljoen EUR in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) heeft betrekking op de gedurende het boekjaar verkochte EMTN's.

Per 31 december 2019 werd geen gecumuleerde niet-gerealiseerde winst of verlies getransfereerd naar een andere categorie van het eigen vermogen.

Uitsplitsing volgens tegenpartij 2019.12 in '000 EUR	*Boekwaarde*	*Bedrag van de gecumuleerde verandering van de reële waarden die toe te rekenen is aan veranderingen in het kredietrisico*	*Verschil tussen de boekwaarde en het bedrag dat contractueel moet worden betaald op de vervaldatum*
Deposito's van kredietinstellingen			
Zichtdeposito's			
Deposito's met vaste looptijd			
Deposito's met opzegtermijn			
Overige deposito's			
Deposito's (andere dan van kredietinstellingen)			
Zichtdeposito's			
Deposito's met vaste looptijd			
Deposito's met opzegtermijn			
Overige deposito's			
In schuldbewijzen belichaamde schulden (met inbegrip van obligaties)	1.129.931	12.588	-139.767
Depositocertificaten			
Kasbons (ook in gedematerialiseerde vorm)			
Obligaties	1.129.931	12.588	-139.767
Converteerbaar			
Niet-converteerbaar	1.129.931	12.588	-139.767
Overige			
Achtergestelde verplichtingen			
Andere financiële verplichtingen			
Te betalen lasten (indien afzonderlijk verwerkt)			
TOTAAL	**1.129.931**	**12.588**	**-139.767**

Tabel FLFVPL.1

Uitsplitsing volgens tegenpartij 2018.12 in '000 EUR	*Boekwaarde*	*Bedrag van de gecumuleerde verandering van de reële waarden die toe te rekenen is aan veranderingen in het kredietrisico*	*Verschil tussen de boekwaarde en het bedrag dat contractueel moet worden betaald op de vervaldatum*
Deposito's van kredietinstellingen			
Zichtdeposito's			
Deposito's met vaste looptijd			
Deposito's met opzegtermijn			
Overige deposito's			
Deposito's (andere dan van kredietinstellingen)			
Zichtdeposito's			
Deposito's met vaste looptijd			
Deposito's met opzegtermijn			
Overige deposito's			
In schuldbewijzen belichaamde schulden (met inbegrip van obligaties)	1.215.175	12.180	-129.778
Depositocertificaten			
Kasbons (ook in gedematerialiseerde vorm)			
Obligaties	1.215.175	12.180	-129.778
Converteerbaar			
Niet-converteerbaar	1.215.175	12.180	-129.778
Overige			
Achtergestelde verplichtingen			
Andere financiële verplichtingen			
Te betalen lasten (indien afzonderlijk verwerkt)			
TOTAAL	**1.215.175**	**12.180**	**-129.778**

Tabel FLFVPL.2

29 Tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerde financiële verplichtingen

29.1 Deposito's

Uitsplitsing volgens tegenpartij 2019.12 in '000 EUR	*Centrale overheden*	*Andere instellingen dan kredietinstellingen*	*Ondernemingen*	*Particulieren*	*Totale boekwaarde*
Deposito's van kredietinstellingen			2.454		2.474
Zichtdeposito's			2.454		2.454
Deposito's met vaste looptijd					
Deposito's met opzegtermijn					20
Overige deposito's					
Deposito's (andere dan van kredietinstellingen)	1.111.969	771.167	1.262.790	16.425.917	19.571.842
Zichtdeposito's	22.064	256.819	1.038.843	2.310.229	3.627.954
Deposito's met vaste looptijd	1.089.124	434.568	14.995	778.802	2.317.489
Deposito's met opzegtermijn					
Overige deposito's:	781	79.780	208.952	13.336.886	13.626.399
Deposito's van bijzondere aard					
Gereglementeerde spaardeposito's	781	61.088	102.457	13.335.536	13.499.863
Deposito's gekoppeld aan hypothecaire leningen					
Overige deposito's		18.692	106.494	1.350	126.537
Depositobeschermingsregeling					
In schuldbewijzen belichaamde schulden (met inbegrip van					4.716.903
Depositocertificaten					82.035
Kasbons (ook in gedematerialiseerde vorm)					
Obligaties					
Converteerbaar					
Niet-converteerbaar					
Overige					4.634.868
Achtergestelde verplichtingen					18.431
Andere financiële verplichtingen					870.018
Te betalen lasten (indien afzonderlijk verwerkt)					
TOTAAL	**1.111.969**	**771.167**	**1.262.790**	**16.425.917**	**25.179.668**

Tabel FLAC.1

Uitsplitsing volgens tegenpartij 2018.12 in '000 EUR	*Centrale overheden*	*Andere instellingen dan kredietinstellingen*	*Ondernemingen*	*Particulieren*	*Totale boekwaarde*
Deposito's van kredietinstellingen			2.023		2.023
Zichtdeposito's			2.023		2.023
Deposito's met vaste looptijd					
Deposito's met opzegtermijn					
Overige deposito's					
Deposito's (andere dan van kredietinstellingen)	629.929	365.249	1.165.480	16.026.933	18.187.591
Zichtdeposito's	27.349	269.801	921.666	2.088.886	3.307.702
Deposito's met vaste looptijd	601.365	21.444	36.121	1.201.262	1.860.193
Deposito's met opzegtermijn					
Overige deposito's	1.215	74.004	207.693	12.736.785	13.019.696
Deposito's van bijzondere aard					
Gereglementeerde spaardeposito's	1.215	54.813	102.036	12.735.938	12.894.002
Deposito's gekoppeld aan hypothecaire leningen					
Overige deposito's		19.191	105.657	847	125.694
Depositobeschermingsregeling					
In schuldbewijzen belichaamde schulden (met inbegrip van					4.848.349
Depositocertificaten					
Kasbons (ook in gedematerialiseerde vorm)					
Obligaties					26.793
Converteerbaar					
Niet-converteerbaar					26.793
Overige					4.821.556
Achtergestelde verplichtingen					26.794
Andere financiële verplichtingen					830.446
Te betalen lasten (indien afzonderlijk verwerkt)					
TOTAAL	**629.929**	**365.249**	**1.165.480**	**16.026.933**	**23.895.202**

Tabel FLAC.2

29.2 Achtergestelde verplichtingen

Uitsplitsing volgens vervaldatum 2019.12 in '000 EUR	*Achtergestelde converteerbare schulden*	*Achtergestelde niet converteerbare schulden*	*Achtergestelde schulden met een andere looptijd*	*Achtergestelde voorschotten*
Lopend jaar		370		
Lopend jaar +1		3.505		
Lopend jaar +2		2.911		
Lopend jaar +3				
Lopend jaar +4				
Lopend jaar +5				
Lopend jaar +6				
Lopend jaar +7				
Lopend jaar +8				
Lopend jaar +9				
Lopend jaar +10				
Meer dan lopend jaar +10				
Perpetuele schuldbewijzen		11.645		
TOTAAL		**18.431**		

Tabel FLAC.3

Uitsplitsing volgens vervaldatum 2018.12 in '000 EUR	*Achtergestelde converteerbare schulden*	*Achtergestelde niet converteerbare schulden*	*Achtergestelde schulden met een andere looptijd*	*Achtergestelde voorschotten*
Lopend jaar		615		
Lopend jaar +1		4.129		
Lopend jaar +2		3.505		
Lopend jaar +3		2.912		
Lopend jaar +4				
Lopend jaar +5				
Lopend jaar +6				
Lopend jaar +7				
Lopend jaar +8				
Lopend jaar +9				
Lopend jaar +10				
Meer dan lopend jaar +10				
Perpetuele schuldbewijzen		15.633		
TOTAAL		**26.794**		

Tabel FLAC.4

Cijfers van 2018 zijn aangepast in de zin dat 615 k€ vanuit de lijn ‘lopend jaar +1’ naar de lijn ‘lopend jaar’ werd verschoven.

.

29.3 TLTRO-leningen

AXA Bank Belgium heeft per einde 2019 een uitstaand bedrag van 691 miljoen EUR aan TLTRO-leningen. TLTRO's zijn Eurosysteemverrichtingen met als doel langetermijnfunding aan kredietinstellingen te verschaffen. Ze bieden deze langetermijnfunding aan banken aan tegen attractieve voorwaarden met als doel de kredietvoorwaarden van de privésector te verlichten en de bankleningen aan de economische wereld te stimuleren. Op 07 maart 2019 maakte de Europese centrale bank bekend dat zij een nieuwe serie van TLTRO leningen zou verstrekken bestaande uit 7 tranches, elk lopende over een periode van 3 jaar met mogelijkheid tot vervroegde terugbetaling nà 2 jaar. AXA Bank Belgium heeft voor 91 miljoen EUR ingeschreven in de eerste tranche. Het voordeel van een marktvoordelige rentevoet wordt in resultaat gespreid over de looptijd van de TLTRO-leningen.

30 Repo's en reverse repo's

Per eind 2018 had AXA Bank Belgium geen uitstaande bedragen aan repo's.

Overdragende partij : Verplichtingen (verkregen financiering) 2019.12 in '000 EUR	*Totaal*
Terugkoopovereenkomsten	
Kredietinstellingen	499.795
Andere instellingen dan kredietinstellingen	
TOTAAL	**499.795**

Tabel RRR.3

De reverse repo's zijn opgenomen in Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs

Verkrijger : Activa (verleende financiering) 2019.12 in '000 EUR	*Totaal*
Omgekeerde terugkoopovereenkomsten	
Kredietinstellingen	199.929
Andere instellingen dan kredietinstellingen	487.967
TOTAAL	**687.896**

Tabel RRR.5

Verkrijger : Activa (verleende financiering) 2018.12 in '000 EUR	*Totaal*
Omgekeerde terugkoopovereenkomsten	
Kredietinstellingen	960.031
Andere instellingen dan kredietinstellingen	
TOTAAL	**960.031**

Tabel RRR.6

De opname van de terugkoopovereenkomsten en omgekeerde terugkoopovereenkomsten gebeurt hier voor de betaalde gelden respectievelijk ontvangen gelden.
Zie ook hoofdstuk 33 *Saldering*.

31 Voorzieningen

2019.12 in '000 EUR	*Reorganisatie*	*Voorzieningen voor belastinggeschillen en lopende rechtsgeschillen*	*Pensioenen en andere pensioenverplichtingen op grond van toegezegde pensioenregelingen*	*Verplichtingen uit hoofde van leningen en garanties*	*Andere voorzieningen*	*TOTAAL*
Openingsbalans (lopend jaar)		**22.799**	**184.784**	**10.103**	**16.088**	**233.774**
Investeringen		1.666	17.925	1.031	3.669	24.291
Gebruikte bedragen		-349	-25.098	-827	-4.450	-30.723
Niet-gebruikte bedragen die tijdens de periode worden teruggeboekt						
Verwervingen (vervreemdingen) door middel van bedrijfscombinaties						
Toename van het gedisconteerde bedrag (verstrijken van tijd) en gevolg van enige wijziging in de disconteringsvoet			14.568			14.568
Valutakoersverschillen						
Overige bewegingen			-2.250	-247	736	-1.760
Eindbalans		**24.116**	**189.931**	**10.060**	**16.043**	**240.150**

Tabel PROV.1

2018.12 in '000 EUR	*Reorganisatie*	*Voorzieningen voor belastinggeschillen en lopende rechtsgeschillen*	*Pensioenen en andere pensioenverplichtingen op grond van toegezegde pensioenregelingen*	*Verplichtingen uit hoofde van leningen en garanties*	*Andere voorzieningen*	*TOTAAL*
Eindbalans (vorig jaar)		**38.721**	**149.981**	**9.832**	**14.268**	**212.804**
Impact IFRS 9				**1.271**		**1.271**
Openingsbalans		**38.721**	**149.981**	**11.103**	**14.268**	**214.073**
Investeringen		4.547	25.267	1.246	5.200	36.259
Gebruikte bedragen		-638	-4.628	-2.245	-2.890	-10.401
Niet-gebruikte bedragen die tijdens de periode worden teruggeboekt		-19.831				-19.831
Verwervingen (vervreemdingen) door middel van bedrijfscombinaties						
Toename van het gedisconteerde bedrag (verstrijken van tijd) en gevolg van enige wijziging in de disconteringsvoet						
Valutakoersverschillen						
Overige bewegingen			14.163		-490	13.674
Eindbalans		**22.799**	**184.784**	**10.103**	**16.088**	**233.774**

Tabel PROV.2

Hierbij enige toelichting over de voornaamste elementen uit deze voorzieningen bij AXA Bank Belgium.

Voorzieningen voor belastingsgeschillen

Dit luik bevat voorzieningen in het kader van een mogelijke additionele taxatie over de inkomstenjaren 1991 en 1992. Dit risico was ingeschat op 19,8 miljoen EUR en ingedekt door een voorziening voor hetzelfde bedrag. Het risico van deze potentiële aanslag is evenwel verstreken sinds november 2018 zodat de voorziening van 19,8 miljoen EUR eind 2018 werd teruggenomen.

In dit kader werd de bank eveneens door enkele klanten in schadevergoeding aangesproken en werden hiervoor eveneens voorzieningen opgenomen. Een aantal van deze klantenclaims zullen behandeld worden voor de rechtbank respectievelijk in maart en mei 2020.

Lopende rechtsgeschillen

Het voornaamste element in deze rubriek is de voorziening voor betwisting agenten en ex-agenten. Het betreft hoofdzakelijk betwistingen over de samenwerking of de beëindiging ervan, alsook betwistingen naar aanleiding van fraudegevallen. In 2019 hebben zich enkele nieuwe betwistingen voorgedaan met beperkt risico.

De inschattingen over de duurtijd van afwikkeling van deze geschillen zijn divers en soms moeilijk voorspelbaar.

Pensioenverplichtingen en andere voordelen uit hoofde van pensioenverbintenissen

Het grootste deel betreft hier de voorziening in het kader van IAS 19 *Personeelsbeloningen*. Voor meer details en informatie verwijzen we naar hoofdstuk 13.2 *Pensioentoezeggingen en andere prestaties*.

Gedurende het boekjaar 2019 werden daarnaast nieuwe voorzieningen aangelegd voor een bedrag van 1,7 miljoen EUR in het kader van vertrekregelingen die momenteel bestaan bij AXA Bank Belgium en een vermindering van de voorziening voor 8,7 miljoen EUR waarvan 6,4 miljoen EUR ter dekking van gerealiseerde kosten. Het zijn voornamelijk vertrekregelingen opgenomen in de opéénvolgende cao's van 7 mei 2007, de verlenging ervan op 25 november 2009 en in de cao van 16 maart 2011. Daarnaast bevat dit ook de voorziening in het kader van de nieuwe vertrekregeling van eind 2018, deze bedraagt 16,3 miljoen EUR op 31 december 2019. In totaal bedroegen deze voorzieningen 19,1 miljoen EUR op 31 december 2019.

Verplichtingen uit hoofde van leningen en garanties

Deze rubriek bevat voornamelijk een voorziening met betrekking tot de sluiting van de Hongaarse bijbank (8,3 miljoen EUR).

Andere voorzieningen

Deze rubriek bevat een voorziening voor de geplande consolidatie van het agentennetwerk voor een bedrag van 4,3 miljoen EUR en diverse kleine HR-gerelateerde en andere voorzieningen.

32 Overige verplichtingen

Boekwaarde in '000 EUR	2019.12	2018.12
Personeelsbeloningen	18.268	12.007
Sociale lasten	7.118	6.561
Verplichtingen uit hoofde van beheersdiensten voor het servicingrecht		
Verplichtingen uit leasing		
Toe te rekenen kosten (andere dan uit rentelasten in verband met financiële verplichtingen)	1.462	1.778
Over te dragen opbrengsten	1.521	1.554
Andere verplichtingen	17.039	13.759
TOTAAL	**45.408**	**35.658**

Tabel OL.1

33 Saldering

Saldering van balansposten

IAS 32 – *Financiële instrumenten – presentatie* vereist dat financiële activa en financiële verplichtingen op nettobasis worden gepresenteerd indien dit een uitdrukking vormt van de verwachte toekomstige kasstromen van een entiteit uit de afwikkeling van twee of meer afzonderlijke financiële instrumenten.

Een financieel actief en een financiële verplichting moeten worden gesaldeerd en het nettobedrag moet in de balans worden opgenomen als en alleen als AXA Bank Belgium

(a) een in rechte afdwingbaar recht heeft om de opgenomen bedragen te salderen; en

(b) voornemens is om de verplichting op nettobasis af te wikkelen of om de vordering te realiseren op hetzelfde moment dat de verplichting wordt afgewikkeld.

Om aan vereiste (a) te voldoen moet AXA Bank Belgium momenteel over een wettelijk afdwingbaar recht op saldering beschikken. Dat betekent dat het recht op saldering:

(a) niet mag afhangen van een toekomstige gebeurtenis; en

(b) wettelijk afdwingbaar moet zijn in elk van de volgende omstandigheden:

(i) gedurende het normale verloop van de transactie;

(ii) ingeval van wanbetaling; en

(iii) bij insolventie of faillissement van de entiteit en alle tegenpartijen.

Om aan vereiste (b) te voldoen moet AXA Bank Belgium de intentie hebben tot uitoefening op nettobasis of tot verkoop van het actief en de verplichting op hetzelfde tijdstip. Zelfs als AXA Bank Belgium het recht heeft op nettosaldering kan ze nog steeds het actief en de verplichting afzonderlijk uitoefenen.

AXA Bank Belgium verrekent dagelijks haar posities in onderhandse renteswaps met de volgende banken die handelen als tussenpersonen:

- AXA LIFE EUROPE LTD (France FoS VA)
- AXA LIFE EUROPE LTD (GERMANY BRANCH)
- AXA LIFE INVEST REINSURANCE (JAPAN)
- AXA LIFE EUROPE LTD (MedLA BRANCH)
- AXA LIFE EUROPE LTD(UK foS VA Bus)
- LCH Clearnet CM HSBC France

Voor elk van de clearingleden omvatten de bedragen:

- de rentebetalingen op de swap en alle andere betalingen (vooraf betaalde commissies, premies, penaliteiten bij vervroegde stopzetting, …);
- de evoluties van de variatiemarge, met alle wijzigingen in de positieve/negatieve nettowaarde van alle via de tussenpersoon verhandelde derivaten.

De vereffening wordt afzonderlijk uitgevoerd voor elke munt. De berekening gebeurt op het einde van de dag, en het verschil tegenover de vorige dag wordt de volgende dag afgerekend in 1 enkele contante betaling, per munt.

De saldering van de derivatenpositie is wettelijk afdwingbaar en hangt niet af van een toekomstige gebeurtenis. De saldering beantwoordt bijgevolg aan de IFRS-vereisten.

De bedragen die gesaldeerd warden op de balans staan vermeld in de eerste drie cijferkolommen in de tabellen hieronder.

Sedert 2019 past AXA Bank Belgium deze saldering eveneens toe op repo's en reverse repo's transacties met tegenpartijen waarmee "master netting agreements" zijn afgesloten die saldering onder alle omstandigheden toelaten (2000 en 2011 versie).

Saldering in de toelichtingen

IAS 32 vereist dat, in alle andere omstandigheden dan hierboven vermeld, financiële activa en financiële verplichtingen afzonderlijk gerapporteerd worden in functie van hun kenmerken als middelen of verplichtingen van de entiteit. Transacties met financiële instrumenten die deel uitmaken van een "master netting arrangement" met een tegenpartij die enkel soldering voorziet van alle financiële instrumenten in de overeenkomst ingeval van wanbetaling of stopzetting van enig welk contract is onvoldoende om te salderen tenzij aan de bovenstaande criteria is voldaan.

Bij AXA Bank Belgium worden alle verrichtingen onder "master netting agreements" die hierboven niet vermeld staan bruto gerapporteerd.

Daarnaast voorziet IFRS 7 – *Financiële Instrumenten - Informatieverschaffing* om de volgende bijkomende informatie te verstrekken:

- de bedragen onder afdwingbare "master netting agreements" of gelijkaardige overeenkomsten die niet gesaldeerd worden, met inbegrip van

    - de bedragen van gerapporteerde financiële instrumenten die niet voldoen aan alle salderingscriteria van IAS 32
    - de bedragen van de financiële waarborgen (inclusief contante waarborgen); en

- het nettobedrag dat overblijft na aftrek van deze bedragen van de op de balans gerapporteerde bedragen.

AXA Bank Belgium simuleert het potentiële nettobedrag op basis van de volgende criteria:

- saldering per tegenpartij;
- van alle repo's, reverse repo's, derivaten en waarborgen;
- voor derivaten: afzonderlijk voor afdekkings- en tradingposities;
- waarborgen: initiële en variatiemarge.

De bedragen van deze potentiële saldering staan vermeld in de overige cijferkolommen in de tabellen hieronder.

Financiële activa – saldering

Boekwaarde in '000 EUR 2019.12	Brutobedragen voor saldering	Bedragen gesaldeerd met financiële verplichtingen	Nettobedragen na saldering	Niet-gesaldeerde bedragen uit master netting agreements		Netto positie
				Financiële instrumenten	Financiële waarborgen	
Derivaten - trading	2.602.851	1.859.535	743.317	210.435	520.960	11.922
Derivaten- hedging	168.223	159.999	8.224	2.443	5.764	17
Reverse repos	845.692	157.796	687.896	687.896	0	0
Totaal	3.616.766	2.177.330	1.439.436	900.773	526.724	11.939

Tabel OFFS.1

Financiële verplichtingen – saldering

Boekwaarde in '000 EUR 2019.12	Brutobedragen voor saldering	Bedragen gesaldeerd met financiële activa	Nettobedragen na saldering	Niet-gesaldeerde bedragen uit master netting agreements		Netto positie
				Financiële instrumenten	Financiële waarborgen	
Derivaten - trading	2.534.386	2.089.418	444.968	204.490	210.426	30.052
Derivaten- hedging	974.975	916.581	58.394	25.030	27.615	5.749
Repos	657.591	157.796	499.795	499.784	11	0
Totaal	4.166.953	3.163.796	1.003.157	729.304	238.052	35.801

Tabel OFFS.2

Financiële activa – saldering

Boekwaarde in '000 EUR 2018.12	Brutobedragen voor saldering	Bedragen gesaldeerd met financiële activa	Nettobedragen na saldering	Niet-gesaldeerde bedragen uit master netting agreements		Netto positie
				Financiële instrumenten	Financiële waarborgen	
Derivaten - trading	4.096.415	3.322.836	773.579	222.292	538.693	12.593
Derivaten- hedging	106.335	88.751	17.584	5.215	12.245	124
Reverse repos	960.031	0	960.031	960.031	0	0
Totaal	5.162.781	3.411.587	1.751.194	1.187.538	550.938	12.717

Tabel OFFS.3

Financiële verplichtingen – saldering

Boekwaarde in '000 EUR 2018.12	Brutobedragen voor saldering	Bedragen gesaldeerd met financiële activa	Nettobedragen na saldering	Niet-gesaldeerde bedragen uit master netting agreements		Netto positie
				Financiële instrumenten	Financiële waarborgen	
Derivaten - trading	3.986.709	3.633.315	353.394	175.416	169.284	8.694
Derivaten- hedging	585.776	517.275	68.500	33.004	32.813	2.684
Repos	0	0	0	0	0	0
Totaal	4.572.485	4.150.590	421.895	208.419	202.097	11.378

Tabel OFFS.4

34 Voorwaardelijke activa en verplichtingen

BUITENBALANSVERPLICHTINGEN Referentiebedragen 2019.12 in '000 EUR	Verstrekt	Ontvangen
Niet-opgenomen deel van de kredietlijnen	1.201.640	
Kredietvervangende borgtochten	1.140.841	22.517.240
Zekerheden betreffende repo's, reverse repo's en derivaten	2.755.151	1.991.373
Overige verbintenissen	2.662.780	2.176.995

Tabel CAL.1

BUITENBALANSVERPLICHTINGEN Referentiebedragen 2018.12 in '000 EUR	Verstrekt	Ontvangen
Niet-opgenomen deel van de kredietlijnen	1.240.418	
Kredietvervangende borgtochten	1.231.362	21.274.262
Zekerheden betreffende repo's, reverse repo's en derivaten	1.565.694	2.782.623
Overige verbintenissen	1.467.906	2.112.484

Tabel CAL.2

2019.12 in '000 EUR	*Niet-renderende blootstellingen*		
	Bruto boekwaarde	*Waardeverminderingen*	*Maximale in aanmerking te nemen bedrag van de zekerheid of garantie*
Leningen & voorschotten aan			
Centrale overheden			
Kredietinstellingen			
Andere instellingen dan kredietinstellingen	13.653	-4.285	9.368
Ondernemingen	29.340	-10.040	19.300
Particulieren	241.499	-43.651	181.338
TOTAAL	284.492	-57.976	210.006

Tabel CAL.3

2018.12 in '000 EUR	*Niet-renderende blootstellingen*		
	Bruto boekwaarde	*Waardeverminderingen*	*Maximale in aanmerking te nemen bedrag van de zekerheid of garantie*
Leningen & voorschotten aan			
Centrale overheden			
Kredietinstellingen			
Andere instellingen dan kredietinstellingen	11.639	-3.517	6.738
Ondernemingen	27.925	-10.047	17.366
Particulieren	277.893	-48.959	208.372
TOTAAL	317.457	-62.523	232.476

Tabel CAL.4

Toelichting bij de voornaamste lijnen:

De lijn "Niet-opgenomen deel van de kredietlijnen" omvat de beschikbare marge op de betekende kredietlijnen. Een betekende kredietlijn is de vaste verplichting om een kredietlijn te verlenen. De verplichting geldt als vast wanneer ze niet op elk ogenblik kan worden herroepen met onmiddellijke uitwerking.

De lijn "Kredietvervangende borgtochten" omvat de ontvangen waarborgen op kredieten en de verstrekte borgtochten die betrekking hebben op verplichtingen wegens ontleningen of wegens uitstel van betaling.

De verstrekte waarborgen voor kredieten omvatten de verplichtingen van de bank tegenover de retailklanten. Het risico hierop is zeer beperkt door de diversificatie van de portefeuille en voornamelijk door het feit dat de verstrekte kredieten gewaarborgd zijn door de klanten.

De ontvangen waarborgen voor kredieten hebben betrekking op woonkredieten, consumentenkredieten en professionele kredieten.

Bij woonkredieten gaat het om hypotheken (inschrijvingen of mandaten) op onroerende panden in volle eigendom. Voor beperkte kredietbedragen met een duurtijd van maximum 10 jaar kan er eveneens een hypothecaire belofte worden toegestaan. De te vestigen hypothecaire waarborgen zijn herbruikbaar in het kader van eventuele latere woonkredieten. Bijkomend wordt een afstand van loon en andere inkomsten gevraagd en kunnen roerende waarborgen met kapitaalsgarantie in waarborg worden genomen. Alle waarborgen dienen voor de officiële vastlegging van het krediet te worden gevestigd. Voor een overbruggingskrediet wordt in principe een hypothecair mandaat gevestigd op zowel het te verkopen pand als het te verwerven pand.
Voor consumentenkredieten (leningen op afbetaling) wordt slechts 1 type van waarborg gebruikt, met name de overdracht van schuldvordering (afstand van loon en andere inkomsten).

Meer info over de kwaliteit van de waarborgen kan teruggevonden worden in hoofdstuk 4.2.1.1.2 Risicobeperkingstechnieken. De normen van AXA Bank Belgium inzake het bekomen van waarborgen en de kwaliteit van de waarborgen zijn niet materieel gewijzigd tegenover de vorige rapporteringsperiode.

Voor professionele kredieten is er gezien de verscheidenheid aan doelen een breder gamma aan waarborgen zoals:

- reële waarborgen:
  - hypotheek en hypotheekinschrijving;
  - authentieke inpandgeving handelsfondsen;
  - indeplaatsstelling in het voorrecht van de verkoper van roerende goederen;
  - inpandgeving van effecten;
  - inpandgeving van rekeningtegoeden;
  - overdracht van alle verzekeringspolisrechten “klassieke levensverzekering”;
  - overdracht van alle verzekeringspolisrechten tak 21 en 23;
  - overdracht van loon;

- persoonlijke of morele waarborgen:
  - borgstelling;
  - hypothecaire volmacht;
  - onherroepelijke verbintenis van een derde.

Voor meer info over de kwaliteit van de waarborgen: zie hoofdstuk 4.2.2.2.2 Tegenpartijkredietrisico van de marktenzaal. De normen van AXA Bank Belgium inzake het bekomen van waarborgen en de kwaliteit van de waarborgen zijn niet materieel gewijzigd tegenover de vorige rapporteringsperiode.

De waardebepaling van de waarborgen gebeurt als volgt:

- Hypotheek en hypotheekinschrijving:
  - de schattingswaarde van het onroerend goed op basis van een schattingsverslag of op basis van de aankoopprijs/pro fisco waarde uit de akte en, indien van toepassing, op basis van de offertes/kostenraming architect voor werken. Er is een periodieke indexatie van deze waardebepalingen. Afhankelijk van het kredietproduct en de verkoopbaarheid van het pand zal bij een schatting rekening gehouden worden met de vrije of gedwongen verkoopwaarde.
  - de rang van de inschrijving
  - de vernietigbaarheid van de inschrijving wegens verdachte periode inzake faillissement
  - opmerking: hypothecaire mandaten worden niet geboekt

- Waardebepaling overige waarborgen:
  - Inpandgeving van rekeningtegoeden en verzekeringspolissen: waardering tegen 100% van de geblokkeerde inlage
  - Persoonlijke of morele waarborgen: waardebepaling in functie van de bewezen solvabiliteit van de borg (vooral zijn onroerend vermogen) of zijn vaste wil om de verbintenis te honoreren via een nageleefd ernstig afbetalingsplan.
  - Inpandgeving handelsfondsen: waardebepaling in functie van
    - het belang en de verkoopbaarheid van het vastliggend materieel actief
    - de omvang en de spreiding van de klantenvorderingen
    - de omvang van de aanwezige voorraad van niet-bederfbare grondstoffen of afgewerkte producten
    - de waarde van het huurcontract
    - de voorrechten van hogere rang (verhuurder, bedrijfsuitrusting)
    - de overdraagbaarheid als “going concern”
    - de rang van de inschrijving
    - de vernietigbaarheid van de inschrijving wegens verdachte periode inzake faillissement
    - het waard advies van de curator of vereffenaar
  - Indeplaatsstelling in het voorrecht van de verkoper van roerende goederen, overdracht van schuldvorderingen en overdracht van loon: waardebepaling in functie van
    - de kredietwaardigheid van de gecedeerde schuldenaar
    - het al dan niet betwist karakter van de overgedragen vordering

De lijn “Zekerheden betreffende repo’s, reverse repo’s en derivaten” bevat de activa verstrekt en ontvangen door de bank in het kader van haar “repo/reverse repo”- en derivatenactiviteiten, in functie van de fluctuatie van de marktwaarde van de verrichtingen.

In het kader van de “Global Master Repurchase Agreement” (GMRA) worden er door AXA Bank Belgium enkel staatsobligaties aanvaard. Sinds augustus 2007 heeft AXA Bank Belgium echter 1 GMRA afgesloten met AXA IM waarin ook niet-overheidspapier aanvaard wordt, onder voorwaarde dat het desbetreffende papier door de ECB wordt geaccepteerd als waarborg. Momenteel zijn er echter geen posities onder deze GMRA.

In de repoactiviteit kunnen we 2 soorten van waarborgen onderscheiden:

- waarborgen ontvangen bij het afsluiten van een nieuwe verrichting, meestal onder de vorm van Belgische (en soms Franse) overheidsobligaties;
- waarborgen ontvangen tijdens de looptijd van de verrichtingen in functie van de schommeling van de marktwaarde van de initieel gegeven waarborgen. Deze bijkomende waarborgen worden meestal in contanten gevraagd (tegen Eonia-vergoeding) maar zijn ook mogelijk in Belgische of Franse overheidsobligaties.

In de derivatenactiviteit geldt momenteel als algemene regel dat er systematisch een waarborg wordt gevraagd. Voor deze waarborg komen enkel contanten (tegen Eonia-vergoeding) en staatsobligaties van België, Duitsland, Italië, Frankrijk, Zwitserland en het Verenigd Koninkrijk met een resterende looptijd van minimum 1 jaar en maximum 10 jaar in aanmerking.

Alle ontvangen zekerheden kunnen door AXA Bank Belgium worden verkocht of hergebruikt als zekerheid.
AXA Bank Belgium heeft de verplichting om deze zekerheden terug te geven.

De lijn "Overige verbintenissen" bevatten alle andere ontvangen en verstrekte verbintenissen.

Activa bezwaard met zakelijke zekerheden

Een aantal activa zijn bezwaard met zakelijke zekerheden. Het gaat om in repo gegeven effecten, obligaties als onderpand voor het bekomen van financieringen vanuit de Europese Centrale Bank (ECB) en obligaties als onderpand bij de Belgische fiscus.

35 Eigen vermogen

Voor cijfers zie “Geconsolideerde Balans – Eigen vermogen”.

Het onderschreven kapitaal bedraagt 636,3 miljoen EUR. Het bestaat uit 461.133.591 aandelen zonder aanduiding van nominale waarde. Het werd volledig volstort.

Het ander eigen vermogen betreft een bedrag in het kader van converteerbare obligaties (“Contingency Convertible Bonds”).

De reserves uit de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) omvatten de reserves uit de omrekening van valuta, uit de herwaardering van de voor verkoop beschikbare financiële activa, uit de herwaardering van de kasstroomafdekkingen en uit de reserves voor pensioenverplichtingen (niet-gerealiseerde resultaten en actuariële winsten (verliezen) op pensioenregelingen van het type toegezegde pensioenen), evenals vanaf 2017 de wijzigingen in het eigen kredietrisico (DVA) op financiële verplichtingen aangewezen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies.

De rubriek overige reserves omvat de statutaire reserves en de overgedragen resultaten van de moedermaatschappij AXA Bank Belgium en de consolidatiereserves door de eerste opname op basis van IFRS bij deze laatste en alle consolidatiereserves bij de dochtervennootschappen.

36 Winstuitkering en dividend per aandeel

De Raad van Bestuur stelt voor om de resterende vennootschappelijke winst van het boekjaar samen met de overgedragen resultaten over te dragen naar het volgende boekjaar, na verplichte toewijzing aan de wettelijke reserve.

37 Gesegmenteerde informatie

Operationele segmenten zijn onderdelen van AXA Bank Belgium

- die bedrijfsactiviteiten uitoefenen waaruit opbrengsten kunnen worden verdiend en waarbij kosten kunnen worden gemaakt;
- waarvan de bedrijfsresultaten regelmatig worden beoordeeld door het Directiecomité van AXA Bank Belgium teneinde beslissingen over de aan het segment toe te kennen middelen te kunnen nemen en de financiële prestaties van het segment te evalueren, en;
- waarover afzonderlijke financiële informatie beschikbaar is.

Het Directiecomité van AXA Bank Belgium wordt beschouwd als de hoogstgeplaatste functionaris zoals gedefinieerd door IFRS 8 – *Operationele segmenten*.

De volgende operationele segmenten worden afzonderlijk gerapporteerd op basis van de richtlijnen van IFRS 8:

- Retail banking (inclusief Thesaurie en ALM) verder opgesplitst in de verschillende 'customer journeys' :
    - Daily banking
    - Deposits (Savings)
    - Investments
    - Professional loans
    - Other retail loans

- Intermediatie activiteit.

De "retail banking"-activiteit bestaat voornamelijk uit het verzamelen van fondsen met name dagelijkse verrichtingen (daily banking), beleggingsproducten (investments) en het verstrekken van leningen aan klanten : professionelen en kmo's (professional loans) particulieren (other retail loans) via het netwerk van onafhankelijke agenten. De gerapporteerde cijfers bevatten de betrokken ALM-resultaten ("Assets and Liabilities Management"). Het voornaamste doel van ALM is het afdekken van het rente-, liquiditeits- en valutarisico van AXA Bank Belgium omvat. De gerapporteerde cijfers bevatten eveneens de thesaurieactiviteit. De thesaurieactiviteit omvat kortetermijnliquiditeiten en –funding als ondersteuning van de groei van de retailbusiness.

De intermediatie activiteit omvatten voornamelijk het verstrekken van funding, cash management en derivaten aan verschillende entiteiten van AXA Groep.

De verrichtingen tussen de verschillende operationele segmenten worden afgesloten aan normale marktvoorwaarden ("arm's length").

De volgende principes worden toegepast:

- toewijzing van de ALM-resultaten: naast de commerciële marge kan AXA Bank Belgium een conversiemarge toepassen op haar retailactiviteiten. De parameters om die te berekenen zijn het economisch kapitaal en de activa en verplichtingen van de retailactiviteiten;
- "funds transfer pricing": het beheer van de contante middelen en ALM is centraal georganiseerd in AXA Bank Belgium. Om het renterisico van de commerciële activiteiten naar de gecentraliseerde ALM te transfereren wordt een "funds transfer pricing"-methodologie toegepast. Dat houdt in dat de deposito's van de commerciële businesseenheden herbelegd worden in de centrale ALM en dat de leningen van de commerciële businesseenheden gefinancierd worden door de centrale ALM op basis van een "funds transfer pricing"-rentevoet.

De aansluiting tussen het totaal van de operationele segmenten en het groepsresultaat omvat voornamelijk:

- verschillen in mapping tussen de segmentrapportering en de geconsolideerde winst- en verliesrekening
- bepaalde elementen die niet in het operationeel bedrijfsresultaat zijn opgenomen in de segmentrapportering
- verschillen tussen de waarderingsregels van de segmentrapportering (gebaseerd op de regels van AXA Groep) en van de geconsolideerde winst- en verliesrekening (gebaseerd op de regels van AXA Bank Belgium).

Segmentrapportering – winst- en verliesrekening

2019 in '000 EUR	Daily banking	Deposits	Invest	Professionele kredieten	Overige retail kredieten	ALM en thesaurie	Retail banking	Intermediatie	Aansluiting	Bedragen geconsolideerde resultatenrekening
Interestmarge (inclusief commissies en gerealiseerde meerwaarden)	27.552	31.843	16.996	22.871	190.340	8.295	297.897	14.549	-6.422	306.024
Exploitatiekosten	-52.229	-9.563	-21.012	-11.223	-49.124	-19.355	-162.505	-16.262	-48.292	-227.059
Waardeverminderingen op leningen	-605	-17	7	-1.327	1.737		-206		-9.139	-9.346
Belastingen							-25.439		5.444	-19.995
Operationeel bedrijfsresultaat	-25.282	22.262	-4.009	10.321	142.953	-11.060	**109.747**	**-1.714**	**-58.409**	**49.624**
Beëindigde bedrijfsactiviteiten										
Nettoresultaat										**49.624**

Tabel SI.1

2018 in '000 EUR	Daily banking	Deposits	Invest	Professionele kredieten	Overige retail kredieten	ALM en thesaurie	Retail banking	Intermediatie	Aansluiting	Bedragen geconsolideerde resultatenrekening
Interestmarge (inclusief commissies en gerealiseerde meerwaarden)	23.595	50.935	9.136	19.570	184.056	2.372	289.664	12.489	18.162	320.315
Exploitatiekosten	-47.573	-57.304	-29.575	-8.984	-56.080	-16.128	-215.644	-11.076	-14.200	-240.920
Waardeverminderingen op leningen	-292	-1.924	-66	-4.498	12.805	0	6.025	0	-25.567	-19.542
Belastingen							2.188	330	-17.435	-14.916
Operationeel bedrijfsresultaat	**-23.292**	**-2.982**	**-20.974**	**6.674**	**134.375**	**-13.756**	**82.233**	**1.743**	**-39.039**	**44.937**
Beëindigde bedrijfsactiviteiten										
Nettoresultaat										**41.437**

Tabel SI.2

Belangrijkste elementen gerapporteerd in de kolom ”Aansluiting”:

a) Intrestmarge:

- verschillen in rubriceringen tussen de segmentrapportering en de geconsolideerde resultatenrekening (2019 : 8,2 miljoen EUR). Het gaat hier voornamelijk om een verschillende rubricering van de recuperaties op afgeschreven schuldvorderingen (7,4 miljoen EUR). In 2018 bedroeg die verschillen in rubriceringen 11,7 miljoen EUR.
- bepaalde elementen die niet opgenomen zijn in het operationeel bedrijfsresultaat in de segmentrapportering (2019: -15,6 miljoen EUR - 2018: 4,4 miljoen EUR, voornamelijk resultaten gerealiseerd bij de verkoop van beleggingseffecten (impact in 2019: -10,3 miljoen EUR, +4,5 miljoen EUR impact in 2018) en reëlewaardeaanpassingen op derivaten (impact in 2019 : - 6 m miljoen EUR / impact in 2018: -3,7 miljoen EUR));

b) Exploitatiekosten:

- verschillen in rubriceringen tussen de segmentrapportering en de geconsolideerde resultatenrekening (2019: -41,8 miljoen EUR). Het betreft hier het bedrag aan bankentaks evenals de bijdrage aan het deposito-garantiefonds en resolutiefonds dat in 2019 niet aan de verschillende segmenten kon toegewezen worden. In 2018 betrof het hier voornamelijk om een verschillende rubricering van de voorziening voor de consolidatie van het agentennetwerk (4,1 miljoen EUR) en de terugname van de voorziening voor belastinggeschillen (-19,8 miljoen EUR).
- bepaalde kosten die niet opgenomen zijn in het operationeel bedrijfsresultaat in de segmentrapportering (2019: -5,5 miljoen EUR - 2018: -25,5 miljoen EUR), voornamelijk HR gerelateerde voorzieningen.

c) Waardeverminderingen:

- verschillen in rubriceringen tussen de segmentrapportering en de geconsolideerde resultatenrekening (2019: -9,3 miljoen). Zie hierboven de commentaren bij de intrestmarge met betrekking tot de recuperaties op afgeschreven schuldvorderingen. In 2018 bedroeg het verschil in rubricering -24,5 miljoen EUR – zie eveneens de twee bovenste rubrieken voor meer uitleg.

d) Belastingen

- bepaalde elementen die niet opgenomen zijn in het operationeel bedrijfsresultaat in de segmentrapportering (2019: 5,2 miljoen EUR - 2018: 4,6 miljoen EUR, belastingeffecten op de elementen die niet zijn opgenomen in het operationeel bedrijfsresultaat).

38 Transacties met verbonden partijen

Te betalen bedragen aan en te ontvangen bedragen van verbonden partijen 2019.12 in '000 EUR	Moedermaatschappij	Dochters en andere entiteiten van dezelfde groep	Deelnemingen en joint ventures	Managers op sleutelposities	Overige verbonden partijen
Geselecteerde financiële activa		12	2	625	593.454
Aandelen					
Obligaties					
Kredieten		12	2	625	593.454
Geselecteerde financiële verplichtingen		430		1.545	617.541
Deposito's		430		1.545	474.934
Uitgegeven schuldinstrumenten					142.607
Nominaal bedrag van verstrekte kredietlijnen, financiële garanties en andere gegeven waarborgen		5.244			
Ontvangen kredietlijnen, financiële garanties en andere ontvangen waarborgen					
Notioneel bedrag van derivaten					30.928.012
Voorzieningen voor minderwaarden op schuldinstrumenten, garanties en verbintenissen					

Tabel RPT.1

Lasten van en inkomsten gegenereerd door transacties met verbonden partijen 2019.12 in '000 EUR	Moedermaatschappij	Dochters en andere entiteiten van dezelfde groep	Deelnemingen en joint ventures	Managers op sleutelposities	Overige verbonden partijen
Ontvangen rente					1.023.199
Betaalde rente					900.808
Ontvangen dividend					
Ontvangen commissies					16.412
Betaalde commissies					2.965
Winsten of (-) verliezen op verkoop van financiële activa en verplichtingen niet tegen reële waarde via resultaat					
Winsten of (-) verliezen op verkoop van niet-financiële activa					
Uitgaven of (-) terugname van uitgaven in de huidige periode betreffende afgewaardeerde schuldinstrumenten, garanties en verbintenissen					

Tabel RPT.2

Te betalen bedragen aan en te ontvangen bedragen van verbonden partijen 2018.12 in '000 EUR	Moedermaatschappij	Dochters en andere entiteiten van dezelfde groep	Deelnemingen en joint ventures	Managers op sleutelposities	Overige verbonden partijen
Geselecteerde financiële activa	10.954	1.112		886	1.568.902
Aandelen					
Obligaties					
Kredieten	10.954	1.112		886	1.568.902
Geselecteerde financiële verplichtingen		229		1.666	476.972
Deposito's		229		1.666	81.838
Uitgegeven schuldinstrumenten					395.134
Nominaal bedrag van verstrekte kredietlijnen, financiële garanties en andere gegeven waarborgen		5.244			
Ontvangen kredietlijnen, financiële garanties en andere ontvangen waarborgen					
Notioneel bedrag van derivaten					44.567.406
Voorzieningen voor minderwaarden op schuldinstrumenten, garanties en verbintenissen					

Tabel RPT.3

Lasten van en inkomsten gegenereerd door transacties met verbonden partijen 2018.12 in '000 EUR	Moedermaatschappij	Dochters en andere entiteiten van dezelfde groep	Deelnemingen en joint ventures	Managers op sleutelposities	Overige verbonden partijen
Ontvangen rente					1.011.567
Betaalde rente					1.088.285
Ontvangen dividend					
Ontvangen commissies	10.954				13.179
Betaalde commissies					3.733
Winsten of (-) verliezen op verkoop van financiële activa en verplichtingen niet tegen reële waarde via resultaat					
Winsten of (-) verliezen op verkoop van niet-financiële activa					
Uitgaven of (-) terugname van uitgaven in de huidige periode betreffende afgewaardeerde schuldinstrumenten, garanties en verbintenissen					

Tabel RPT.4

De volgende entiteiten en personen worden beschouwd als verbonden partijen van AXA Bank Belgium:

- AXA SA als moedermaatschappij van AXA Bank Belgium;
- de dochtermaatschappijen van AXA Bank Belgium, inclusief diegene die niet zijn opgenomen in de consolidatiekring (zie hoofdstuk 25 *Investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen*);
- managers van AXA Bank Belgium op sleutelposities;

als werknemer van AXA Bank Belgium geniet het management op sleutelposities van dezelfde personeelsvoorwaarden als de andere werknemers, zonder extra's. Kortingen op eigen AXA-producten (bank en verzekeringen) en andere klantvoordelen aangeboden door externe firma's zijn toegankelijk voor elke werknemer op intranet) en dus ook beschikbaar voor het management op sleutelposities. Als gevolg hiervan wordt voor wat betreft deze personen geen apart bestand bijgehouden bij AXA Bank Belgium.

Beloningen voor managers op sleutelposities in '000 EUR	2019.12	2018.12
Kortetermijn personeelsbeloningen	2.588	2.621
Vergoedingen na uitdiensttreding	72	
Andere langetermijn personeelsbeloningen	316	290
Betalingen in aandelen	236	188
TOTAAL	**3.212**	**3.099**

Tabel RPT.5

- andere verbonden partijen, inclusief transacties met zusterondernemingen die deel uitmaken van de consolidatiekring van AXA SA.

Onder de verbonden partijen van AXA Bank Belgium bevinden zich geen gezamenlijke moedermaatschappij en geen entiteiten die gemeenschappelijke controle of significante invloed over AXA Bank Belgium uitoefenen.

Transacties met verbonden partijen gebeuren volgens de geldende marktvoorwaarden ("arm's length").

De doorrekening van het agentennet aan AXA Belgium is formeel vastgelegd via een overeenkomst. De resulterende impact is echter niet significant voor de bank.

39 Overheidssteun en -subsidies

AXA Bank Belgium ontvangt structurele verminderingen in het kader van de sociale zekerheid. Deze verminderingen betreffen voornamelijk twee types:

- structurele forfaitaire aftrekken berekend conform de koninklijke besluiten van mei 2003 en januari 2004;
- verminderingen gerelateerd aan de doelgroep “oudere werknemers” (meer dan 57 jaar).

Ingevolge de taksshift werden sedert 1 januari 2018 de parameters voor de berekening van het (basis)verminderingsbedrag grondig gewijzigd. Voor de grootste groep arbeiders en bedienden uit de profitsector verdwijnt de forfaitaire vermindering en de extra vermindering voor hoge lonen.

De zo bepaalde bedragen bedroegen respectievelijk 6.357,38 en 185.682,05 EUR.

40 Financiële relaties met auditors

Boekwaarde in '000 EUR	2019.12	2018.12
	PWC	PWC
Bezoldiging van de commissaris(sen)	540	466
Bezoldiging voor uitzonderlijke werkzaamheden of bijzondere opdrachten uitgevoerd binnen de vennootschap door de commissaris(sen)		
Andere controleopdrachten	145	139
Belastingadviesopdrachten		
Andere opdrachten buiten de revisorale opdrachten		
Bezoldiging van de personen met die de commissaris(sen) verbonden is (zijn) voor de uitoefening van een mandaat van commissaris op het niveau van de groep waarvan de vennootschap die de informatie publiceert aan het hoofd	25	25
Bezoldiging voor uitzonderlijke werkzaamheden of bijzondere opdrachten uitgevoerd binnen de vennootschap door personen met wie de commissaris(sen) verbonden is (zijn)		
Andere controleopdrachten		
Belastingadviesopdrachten		
Andere opdrachten buiten de revisorale opdrachten		

Tabel FRWA.1

Vermeldingen in toepassing van het artikel 133, paragraaf 6 van het Wetboek van vennootschappen

41 Beëindigde bedrijfsactiviteiten

In 2019 werden geen activiteiten gerapporteerd als stopgezet op basis van IFRS 5 *Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten*.

42 Gebeurtenissen na balansdatum

Verkoop van AXA Bank Belgium

Op 25 oktober 2019 hebben AXA Groep en Crelan Groep een akkoord aangekondigd over de verkoop van AXA Bank Belgium aan Crelan Groep, als onderdeel van een strategisch partnerschap op lange termijn.

Tussen de ondertekening van het akkoord (signing) en de officiële overdracht (closing) zullen verschillende maanden zitten. De closing wordt verwacht in de tweede jaarhelft van 2020, nadat het akkoord is goedgekeurd door de toezichthouders. Dan treden de modaliteiten van het akkoord in voege en kan de overdracht starten.

Gedurende deze periode opereren beide banken nog als onafhankelijke entiteiten en er is bijgevolg dan ook momenteel géén impact op de cijfers van AXA Bank Belgium.

Crelan hoopt de transformatie naar een nieuwe, gezamenlijke bank te realiseren binnen een termijn van 2,5 jaar.

Brexit (vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Economische Unie)

In het kader van de verwachte Brexit is AXA Bank Belgium momenteel al zijn ISDA/CSA overeenkomsten aan het herbekijken om eventueel over te dragen naar entiteiten binnen andere landen van de Europese Unie.

Covid-19

Sedert maart 2020 is AXA Bank Belgium, zoals alle andere economische spelers, in haar dagdagelijkse operationele manier van werken geïmpacteerd door de Covid-19 pandemie. Als onderdeel van haar risicobeheer nam de bank onmiddellijk de nodige maatregelen op het vlak van organisatie, processen, beheer en gezondheid om enerzijds de continuïteit van de bankactiviteiten te verzekeren maar vooral en in de eerste plaats om de gezondheid van haar medewerkers en haar klanten te garanderen. AXA Bank Belgium valt hierbij terug op de zogenaamde 'business continuity' procedures die periodiek worden getest en die dus de activiteiten van de bank garanderen onder uitzonderlijke crisissituaties zoals we die begin 2020 kennen : het niveau van digitalisatie en onze flexibele manier van werken (o.m. via de reeds geïmplementeerde mogelijkheden rond telewerk) hebben bijgedragen tot een adequate implementatie van deze procedures en zal zeker nog een belangrijke rol blijven spelen in de komende periode.

Gezien de situatie op einde 2019 (weinig bekende gevallen, géén bewijs van overdracht van mens op mens op dat ogenblik) was er géén impact op onze inschattingen of veronderstellingen die we hebben toegepast bij het bepalen van onze resultaten zoals o.a. op het vlak van onze verwachte kredietverliezen of onze marktwaarderingen.

Wat betreft de toekomstige verwachtingen is het momenteel moeilijk om de impact voor de volgende weken of maanden te voorspellen of te kwantificeren. Ondanks een mogelijk belangrijke impact op de lokale en wereldeconomie, is het zéér moeilijk om een evaluatie te maken van hoe diep en hoe lang deze crisis ons zal raken, gezien ook de nationale autoriteiten, overal ter wereld, voortdurend maatregelen aan het bijwerken of uitvaardigen zijn om de overdracht en de gevolgen van Covid-19 te beperken. Binnen AXA Bank Belgium wordt deze situatie van nabij opgevolgd binnen de gebruikelijke bestuursorganen en comités van de bank evenals via een hiervoor speciaal opgezette crisis management structuur. Dergelijke opvolging bevat onder meer de opvolging van hoe zowel onze klanten als de markten zich gedragen onder deze omstandigheden evenals de opvolging van economische parameters zoals het BNP (bruto nationaal product), de tewerkstellingsgraad, etc.. Dit zal ons in staat stellen om de nodige maatregelen te treffen om niet alleen de activiteiten van de bank te ondersteunen maar evenzeer deze van onze klanten.
AXA Bank Belgium heeft ook kennis genomen van de recente communicaties vanuit de ECB en andere gelijkaardige instanties omtrent de versoepeling van sommige solvabiliteit en liquiditeitsregels evenals de aanbeveling om het procyclisch effect binnen de IFRS 9 boekhoudstandaard te beperken. We zullen in dat kader nauwlettend de IFRS 9 boekhoudstandaard tegen het licht houden van de mogelijke maatregelen om sommige van onze kredietklanten te ondersteunen die tijdelijk liquiditeitsproblemen zouden ervaren ten gevolge van deze crisis.

Op dit ogenblik concludeert AXA Bank Belgium dat de kapitaal en liquiditeitspositie onder controle is.

Lexicon

A. Overzicht van de classificaties van financiële instrumenten onder de IFRS-regelgeving

Financiële activa

Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies aangehouden voor handelsdoeleinden: zijn financiële activa die hoofdzakelijk worden verworven met het doel die op korte termijn te verkopen of die deel uitmaken van een portefeuille van geïdentificeerde financiële instrumenten die gezamenlijk worden beheerd en waarvoor aanwijzingen bestaan van een recent, feitelijk patroon van winstnemingen op korte termijn.

Financiële activa aangewezen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies: financiële activa waarbij bij eerste opname een niet-herroepbare keuze gemaakt wordt om ze te waarderen tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies omdat deze classificatie in belangrijke mate een inconsistentie in de waardering of opname elimineert of beperkt die het gevolg zou zijn van de waardering van activa en verplichtingen of de erkenning van winsten en verliezen op een verschillende basis.

Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI): financiële activa die aan de volgende voorwaarden voldoen en die niet aangewezen worden als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies:

- het aanhouden van het financieel actief past in het bedrijfsmodel dat als doel heeft financiële activa aan te houden om zowel de contractuele kasstromen te verkrijgen en de financiële activa te verkopen (“aangehouden voor het ontvangen van kasstromen en voor verkoop”)
- de contractuele bepalingen van het actief leiden tot contractuele kasstromen die enkel bestaan uit terugbetaling van kapitaal en intresten op het uitstaande bedrag, op specifieke data.

Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs: financiële activa die aan de volgende voorwaarden voldoen en die niet aangewezen worden als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies:

- het aanhouden van het financieel actief past in het bedrijfsmodel dat als doel heeft financiële activa aan te houden om de contractuele kasstromen te verkrijgen (“aangehouden voor het ontvangen van kasstromen”)
- de contractuele bepalingen van het actief leiden tot contractuele kasstromen die enkel bestaan uit terugbetaling van kapitaal en intresten op het uitstaande bedrag, op specifieke data.

Financiële verplichtingen

Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies aangehouden voor handelsdoeleinden: financiële verplichtingen die hoofdzakelijk worden aangegaan met het doel die op korte termijn terug te kopen of die deel uitmaken van een portefeuille van geïdentificeerde financiële instrumenten die gezamenlijk worden beheerd en waarvoor aanwijzingen bestaan van een recent, feitelijk patroon van winstnemingen op korte termijn.

Financiële verplichtingen aangewezen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies: financiële verplichtingen waarvoor gekozen wordt om ze tegen reële waarde te waarderen met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies. Deze keuze is mogelijk (1) op voorwaarde dat deze classificatie leidt tot meer relevante informatie omdat het een inconsistentie in de waardering of opname (“accounting mismatch”) elimineert of aanzienlijk beperkt die anders zou ontstaan uit de waardering van activa of verplichtingen of uit de opname van de winsten en verliezen hierop op basis van verschillende grondslagen, of (2) indien ze leidt tot meer relevante informatie omdat een groep van financiële activa of verplichtingen worden beheerd en de prestaties ervan worden geëvalueerd op basis van de reële waarde, in overeenstemming met een gedocumenteerde risicobeheer- of beleggingsstrategie, of (3) indien het gestructureerde financiële activa of verplichtingen betreft waarbij er geen nauw verband bestaat tussen de economische kenmerken en risico's van het in het contract besloten derivaat en de economische kenmerken en risico's van het basiscontract.

Financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs: alle niet-afgeleide financiële verplichtingen die niet onder een van de vorige categorieën thuishoren.

B. Lijst van gebruikte afkortingen

ABS	Asset Backed Securities
ALCO	Assets & Liabilities Committee
ALM	Assets & Liabilities Management
BCBS	Basel Committee on Banking Supervision
BIA	Basic Indicator Approach
CET1	Core Equity Tier 1
COREP	Corporate Reporting
CRD	Capital Requirements Directive
CRR	Capital Requirements Regulation
CVA	Credit Value Adjustment
CX	Contentieux
DBI	Definitief Belaste Inkomsten
DBO	Defined Benefit Obligation
DVA	Debit Valuation Adjustment
EAD	Exposure at Default
EBA	Europese Bankautoriteit
ECB	Europese Centrale Bank
ECL	Expected Credit Losses
EMTN	European Medium Term Notes
Eonia	Euro Overnight Index Average
GMRA	Global Master Repurchase Agreement
IAS	International Accounting Standards
ICAAP	Internal Capital Adequacy Assessment Process
IFRS	International Financial Reporting Standards
IPC	Irrevocable Payment Commitments
IRB	Internal Ratings Based
IRBA	Internal Ratings Based Approach
ISDA	International Swaps and Derivatives Association
JST	Joint Supervisory Team
KMO's	Kleine en Middelgrote Ondernemingen
LCR	Liquidity Coverage Ratio
LGD	Loss Given Default
MBS	Mortgage Backed Security
NBB	Nationale Bank van België
NII	Net Interest Income
NSFR	Net Stable Funding Ratio
OCI	Other Comprehensive Income
OLO	Obligation Linéaire – Lineaire Obligatie
O-SII	Other Systematically Important Institution
PCX	Précontentieux
PD	Probability of Default
PIIGS	Portugal, Ierland, Italië, Griekenland, Spanje
RAF	Risk Appetite Framework
RAROC	Risk Adjusted Return on Capital
RMBS	Retail Mortgage Backed Security
SA	Standardised Approach
SCF	Société de Crédit Foncier
SI	Significant Institution
SRB	Single Resolution Board
SPV	Special Purpose Vehicle
SREP	Supervisory Review and Evaluation Process
SRM	Single Resolution Mechanism
TLTRO	Targeted Long Term Refinancing Operation
VaR	Value at Risk
WAP	Wet op de Aanvullende Pensioenen
WRC	Wholesale Risk Committee

Raad van Bestuur
Jef Van In, Voorzitter
Peter Devlies
Jeroen Ghysel
Marie-Cécile Plessix
Patrick Lemoine
Emmanuel Vercoustre
Patrick Keusters (*)
Philippe Rucheton (*)
Frank Goossens
Benoît Claveranne
Michael Jonker (*)
Peter Philippaerts
Pieter Desmedt (sinds 28 februari 2019)

Directiecomité
Peter Devlies, Voorzitter
Jeroen Ghysel
Emmanuel Vercoustre
Frank Goossens
Peter Philippaerts
Pieter Desmedt (sinds 28 februari 2019)

Auditcomité
Patrick Keusters, Voorzitter (*)
Philippe Rucheton (*)
Patrick Lemoine

Benoemingscomité
Jef Van In, Voorzitter
Benoît Claveranne
Patrick Keusters (*)

Remuneratiecomité
Jef Van In, Voorzitter
Michael Jonker (*)
Benoît Claveranne

Risicocomité
Philippe Rucheton (*) (Voorzitter)
Michael Jonker (*)
Patrick Lemoine

Commissaris
PwC, Bedrijfsrevisoren, cvba, vertegenwoordigd door Gregory Joos (erkend revisor)

(*) onafhankelijk bestuurder, in de zin van art 526 ter van het Wetboek voor Vennootschappen

Jaarverslag

AXA Bank Belgium Resultaten

Inhoudsopgave

Mededeling van de voorzitter van de raad van bestuur en de Chief Executive Officer 4
AXA Bank Belgium 7
De activiteiten van AXA Bank Belgium 8
RETAILACTIVITEIT 8
BEMIDDELINGSACTIVITEIT 8
ASSET AND LIABILITY MANAGEMENT 8
THESAURIE 8
Niet-financiële informatie 9
COMPLIANCE- EN GEDRAGSCODE VAN AXA 9
BESTRIJDING VAN WITWASPRAKTIJKEN EN FINANCIERING VAN TERRORISME 9
INSTITUTIONELE VERBINTENISSEN VAN DE AXA GROEP 9
De economische en financiële context 11
VERENIGDE STATEN 11
EUROPA 11
VERENIGD KONINKRIJK 11
JAPAN 12
RUSLAND 12
INDIA 12
BELGIUM 12
Resultaten 14
CUSTOMER JOURNEY KREDIETEN 15
CUSTOMER JOURNEY INVEST 15
CUSTOMER JOURNEY DAILY BANKING & DEPOSITS 15
ASSET & LIABILITY MANAGEMENT 16
THESAURIE EN BEMIDDELING 16
Commentaar bij het geconsolideerde IFRS-resultaat 2019 18
BALANS EN BUITENBALANS 19
CONSOLIDATIEBEREIK 20
Commentaar bij de statutaire rekeningen en de winstverdeling 21
Belangrijke gebeurtenissen na 2019 22
Liquiditeit en solvabiliteit 24
Belangrijkste risico's en onzekerheden 25

Bestuursorganen en corporate governance 26
SAMENSTELLING VAN DE BESTUURSORGANEN 26
WIJZIGINGEN IN 2019 EN VANAF 1 JANUARI 2020 27
BEVOEGDHEID VAN HET DIRECTIECOMITÉ 27
LEDEN VAN HET DIRECTIECOMITÉ 28
BEVOEGDHEID EN ONAFHANKELIJKHEID VAN HET AUDITCOMITÉ EN HET RISICOCOMITÉ 30
BEVOEGDHEID EN ONAFHANKELIJKHEID VAN HET BENOEMINGSCOMITÉ EN HET REMUNERATIECOMITÉ 31
Remuneratiebeleid 32
REMUNERATIE VAN DE LEDEN VAN DE RAAD VAN BESTUUR 32
REMUNERATIE VAN DE "IDENTIFIED STAFF" 32

Mededeling van de voorzitter van de raad van bestuur en de Chief Executive Officer

In 2019 is AXA Bank Belgium erin geslaagd om sterke resultaten neer te zetten dankzij hogere inkomsten en lagere kosten. De operationele nettowinst steeg met 4 miljoen euro tot 66 miljoen euro. De nettowinst steeg tot 50 miljoen euro, hoofdzakelijk als gevolg van bijzondere posten. Dit werd gerealiseerd in wat voor de banksector opnieuw een uitdagend jaar was. Dat was het gevolg van een aanhoudend regime van lage rentevoeten en een gestaag hoog tempo van investeringen in nieuwe tools en toepassingen en de toepassing van verschillende wettelijke vereisten zoals de GDPR (General Data Protection Regulation – Regulatie in verband met gegevensbeheer) en AML (Anti Money Laundering - Bestrijding van het witwassen van geld).

In verschillende belangrijke activiteiten werden uitstekende commerciële resultaten bereikt:

Op het vlak van kredieten zette AXA Bank Belgium recordvolumes neer in hypothecaire kredieten en professionele kredieten. Een deel van de extra brutoproductie in hypothecaire kredieten is te danken aan de fiscale stimulans voor onze klanten om kredieten tegen het einde van het jaar af te handelen. Anderzijds drukten het hogere niveau van vooruitbetalingen en herfinancieringen hun stempel op de algemene resultaten. Dankzij de groei in kredietproductie met een verbeterde marge is AXA Bank Belgium erin geslaagd om haar rente-inkomsten onder controle te houden ondanks de druk op de passivamarges als gevolg van de afgevlakte en verlaagde rentecurve.

De inkomsten uit vergoedingen van AXA Bank Belgium zijn gestegen, in het bijzonder als gevolg van stijgende Invest-inkomsten en hogere inkomsten uit betalingsactiviteiten. In de context van een worstelende wereldeconomie, volatiele aandelenmarkten en een precaire politieke situatie in de VS, China, Europa, enz. is de Invest-portefeuille voor AXA Bank Belgium gestegen van 3,5 miljard euro naar 4,3 miljard euro.

De algemene kosten bleven dalen als gevolg van strakke kostenbeheersingsprocessen en toegenomen automatiseringspraktijken. Ons beleggingstempo is echter vergelijkbaar gebleven met dat van de vorige jaren, waardoor de bank werd gesterkt in de uitvoering van haar strategie. De banktaksen vormen met 41,8 miljoen nog steeds een groot deel van de totale operationele kosten (18 %).

In 2019 heeft AXA Bank Belgium haar transformatieplan dat in 2017 werd gelanceerd, voortgezet. Bijna de helft van ons klantenbestand is nu digitaal actief, waardoor ons agentennetwerk zich kan toespitsen op hun belangrijkste kracht: klanten bedienen op belangrijke momenten door hun expertise te benutten. De GPS-tool voor onze agenten heeft het mogelijk gemaakt om de Invest-aanpak in het agentschap te stroomlijnen en tegelijkertijd te voldoen aan alle wettelijke vereisten.

Door de grotere expertise en het hogere tempo in de agentschappen zijn er grotere maar minder filialen nodig, waarbij dit laatste ondersteund wordt door een toegenomen digitalisering. De inkrimping van 555 naar 469 filialen in de loop van 2019 heeft de bank niet belet om een record aan handelsvolumes neer te zetten. Bovendien sleepte AXA Bank Belgium voor het derde opeenvolgende jaar de award voor "beste kantorennetwerk" (Spaargids) in de wacht, wat een bevestiging is van de sterkte en de expertise van onze agenten. In combinatie met een flexibel en performant onlineplatform voor bankdiensten wordt de algemene waardering van onze klanten bevestigd door de hogere Net Promoter Score, die is gestegen van 24 naar 29. Bovendien zijn we er trots op dat we de award voor "Beste bank van het jaar" (Spaargids) in ontvangst hebben mogen nemen.

Het laatste kwartaal van 2019 werd gekenmerkt door de intentie van Crelan Co om aandelen van AXA Bank Belgium over te nemen. Dit wordt door beide banken gezien als een kans om in de juiste verhouding te groeien en deel te nemen aan een competitieve markt als een zelfverzekerde marktspeler die zijn klanten alle digitale innovaties aanreikt die in overeenstemming zijn met de marktregels en een goede kredietkwaliteit.

Peter Devlies

Chief Executive Officer

Jef Van In

Voorzitter van de raad van bestuur

“AXA Bank maakt deel uit van de top van de Belgische banken. Ons doel is eenvoudig: we maken mensen sterker door hen proactief te begeleiden in de opbouw en het beheer van hun vermogen."

Peter Devlies - Chief Executive Officer van AXA Bank Belgium

AXA Bank Belgium

AXA Bank Belgium maakt deel uit van de AXA Groep, een toonaangevende internationale bankverzekeraar met 100 miljoen klanten en 160.000 werknemers in 62 landen. Wereldwijd is AXA het nummer 1 verzekeringsmerk.

AXA Bank en AXA Verzekering werken nauw samen om het AXA-merk zo sterk mogelijk in de Belgische markt te zetten.

AXA Bank focust met haar klantgerichte aanpak op het proactief begeleiden van 853.587 klanten in de opbouw en het beheer van hun vermogen. AXA Bank is de zesde Belgische bank naar balanstotaal en bekleedt een sterke positie op de markt van de woonkredieten. In 2019 konden 20.000 Belgische gezinnen bij de aankoop van hun woning rekenen op de steun van AXA Bank. Beleggers kunnen bij AXA Bank terecht voor advies op maat en financiële begeleiding.

Online- en persoonlijk contact gaan bij AXA Bank hand in hand. De combinatie van haar sterke netwerk van onafhankelijke bankagenten en gebruiksvriendelijke digitale tools werd in 2019 voor het derde opeenvolgende jaar beloond met de bank award voor Beste Kantorennetwerk, maar nu ook de prijs van Beste Bank in het algemeen.

De activiteiten van AXA Bank Belgium

AXA Bank Belgium is in de eerste plaats een retailbank die focust op dagelijks retailbankieren, sparen en kredietverstrekking, dus financiële dienstverlening aan klanten en facilitering van sparen en beleggen. AXA Bank Belgium voert ook bemiddelingsactiviteiten uit, met voornamelijk de verschaffing van derivaten aan verschillende entiteiten binnen de AXA Groep.

RETAILACTIVITEIT

AXA Bank Belgium biedt retailklanten, zelfstandigen en kleine ondernemingen een uitgebreid gamma financiële producten aan. Ze rekent daarbij op een netwerk van exclusieve, onafhankelijke bankagentschappen die ook de verkoop van verzekeringsproducten van AXA Belgium en producten van AXA Investment Managers ondersteunen. Het productgamma is gemakkelijk te begrijpen en dekt alle elementaire bankbehoeften. De kernproducten zijn een lopende rekening en eraan gekoppelde spaarrekening, hypothecaire kredieten, consumenten- en professionele kredieten en beleggingsfondsen.

Aangezien de balans van AXA Bank Belgium voornamelijk uit hypothecaire kredieten en klantendeposito's bestaat, is een beduidend deel van de inkomsten van AXA Bank Belgium afkomstig uit nettorente-inkomsten. Om de inkomsten meer te diversifiëren, vergroot AXA Bank Belgium haar inspanningen voor en focus op de ontwikkeling van fee-inkomsten door middel van beleggingsproducten en op de kredietproductie in professionele leningen.

BEMIDDELINGSACTIVITEIT

De derivatenbemiddelingsactiviteit omvat een reeks uitvoerende en rapportagediensten in derivaten aan ondernemingen van de AXA Groep, meestal de afdekking van producten met variabele annuïteit. Dat stelt de bank in staat om haar risico's en inkomsten te diversifiëren terwijl ze gebruikmaakt van haar competenties in derivaten die nodig zijn voor het beheer van de balans van de bank. Gezien de nog lopende verkoop door AXA SA van AXA Life Europe, de belangrijkste klant van zijn bemiddelingsactiviteit, zal de bemiddelingsactiviteit mettertijd gedeeltelijk worden ingeperkt. Deze activiteit omvat ook de structurerende en secundaire marktactiviteit voor EMTN.

ASSET AND LIABILITY MANAGEMENT

Het ALM van AXA Bank Belgium is verantwoordelijk voor de monitoring en indekking van de risico's die ontstaan uit een onevenwicht tussen de activa en de passiva (ALM-risicoprofiel); de optimalisering van de financieringsmix van fondsen en de bescherming van de commerciële marge (onderhandeling over en toepassing van Fund Transfer Pricing of FTP).

Het ALM van AXA Bank Belgium beheert ook de beleggingsportefeuille. Deze obligatieportefeuille wordt gehouden om een minimaal niveau van vrije liquide activa middelen van hoge kwaliteit te garanderen en via OLO's een natuurlijke indekking van hypothecaire kredieten met variabele rente te leveren.

THESAURIE

De belangrijkste focus van de thesaurie is het beheer van de liquiditeit op korte termijn (van intraday tot 1 jaar).

Niet-financiële informatie

COMPLIANCE- EN GEDRAGSCODE VAN AXA

AXA Groep en AXA Bank Belgium verbinden zich tot een werking volgens de hoogste normen inzake eerlijkheid en billijkheid. Dit engagement is niet alleen bedoeld om de toepasselijke wetten en reglementen na te leven, maar ook om het vertrouwen van de klanten en zakenpartners te verdienen – en te behouden.

De compliance- en gedragscode, die op www.axabank.be wordt gepubliceerd, zet de principes achter de werking van de bank uiteen.

BESTRIJDING VAN WITWASPRAKTIJKEN EN FINANCIERING VAN TERRORISME

AXA Bank is zich goed bewust van de risico's van het witwassen van geld en de financiering van terroristische activiteiten. De bank hanteert daarom een beleid voor de aanvaarding van klanten en monitort de transacties volgens de toepasselijke wetgeving en het beleid van de groep.

De bank heeft een onafhankelijke functie ingevoerd die het compliancerisico van de bank identificeert, evalueert, er advies over geeft, monitort en rapporteert.

INSTITUTIONELE VERBINTENISSEN VAN DE AXA GROEP

Als bijlage (hoofdstuk 7 van het jaarverslag van AXA SA) bij dit verslag, stelt de AXA Groep haar institutionele verbintenissen voor, die stroken met haar strategie inzake duurzame ontwikkeling en de nadruk leggen op mensenrechten en milieu. Met zijn kernactiviteiten creëert AXA toegevoegde waarde en speelt het een belangrijke rol in de wereldwijde economische ontwikkeling.

AXA Harten Troef, het vrijwilligersprogramma van AXA, is geen alleenstaand initiatief, maar is diep geworteld in de kernfilosofie van AXA. Gebaseerd op het idee dat we allemaal verantwoordelijk zijn voor elkaar. Dat betekent dat we steun bieden aan mensen en thema's die ons na aan het hart liggen en dat we samenwerken voor een betere toekomst, onze kennis en ervaring delen en kwetsbare mensen helpen. Onze toegewijde teams zijn op dat vlak ons belangrijkste wapen! In 2019 heeft een op twee werknemers deelgenomen aan verschillende activiteiten, wat neerkomt op 5.237 uren vrijwilligerswerk.

TADA is een prachtig voorbeeld. AXA Belgium is al van bij het begin partner. De organisatie werkt rond sociale uitsluiting en biedt meer dan 1.000 kansarme kinderen uit Brussel de mogelijkheid om te leren van professionals zoals onze werknemers.

Voor het zesde jaar op rij zijn we nationaal partner van Levensloop, een initiatief van Stichting tegen Kanker, en nemen we deel in teams. De geldinzameling en solidariteit waarvan Levensloop afhangt, geeft duizenden kankerpatiënten hoop voor de toekomst.

Elk jaar komen maar liefst 1.400 strandwachten in actie aan de Noordzeekust om de veiligheid van de zwemmers te garanderen. Zij zijn echte ambassadeurs van risicopreventie! Dit gemeenschappelijke doel – met preventie als kerntaak – is het startpunt voor het partnerschap tussen AXA en IKWV.

Met de Special Olympics hebben we de handen in elkaar geslagen om te vechten tegen de sociale uitsluiting van meer dan 3.400 atleten. We ondersteunen GoodPlanet met als doel een duurzame samenleving op te bouwen en we zijn partner van de Fire Safety Truck, een interactief voertuig van Oscare om iedereen bewust te maken van brandveiligheid.

Al deze inspirerende projecten hebben één doel: iets teruggeven aan de samenleving, in welke vorm ook.

Economische Context

Economische en financiële context 2019

"De economische activiteit in België is trager gegroeid dan het Europese gemiddelde, voornamelijk vanwege een tragere exportgroei."

% 1,1

Wijziging Belgisch bbp [1]

€ 30 mld

in België verleende woonkredieten[3]

% 1,2

Belgische inflatie[2]

€ 385 mld

Deposito's van de Belgische huishoudens [2]

De economische en financiële context

In 2019 is de groei in de wereldwijde economische activiteit sterk gedaald naar 2,9 % ten opzichte van 3,7 % in 2018. In de ontwikkelde economieën had de verzwakking een brede basis, wat een impact had op grote economieën (de Verenigde Staten en in het bijzonder de eurozone) en kleinere Aziatische ontwikkelde economieën. De vertraging was ook uitgesproken in groeimarkten en ontwikkelingseconomieën zoals Brazilië, China, India en Rusland. Verwacht wordt dat de wereldwijde groei in 2020 zal stijgen tot 3,3% en in 2021 tot 3,4%, voornamelijk als gevolg van een verwachte verbetering van de economische resultaten van een aantal groeimarkten in Latijns-Amerika, het Midden-Oosten en Europese groei- en ontwikkelingsmarkten die onder macro-economische druk staan. Het groeiniveau blijft over de hele wereld ongelijk. In mature landen is de groei sterk gedaald naar 1,7% in 2019, ten opzichte van 2,3% in 2018. In groei- en ontwikkelingslanden werd in 2019 ook een sterke daling van de groei vastgesteld ten opzichte van 2018, met een niveau van 3,7%. Hoewel het groeipercentage een daling van 0,5 punten ten opzichte van 2018 liet optekenen, blijft China een groeimotor, met een groeipercentage van 6,1% in 2019.

VERENIGDE STATEN

Door de sterke toename van de handelsspanningen met China, wat leidde tot een aanzienlijke tariefverhoging, is de groei van het bbp in de Verenigde Staten gedaald ten opzichte van 2018, tot 2,3% in 2019. De groei zal in 2020 naar verwachting dalen tot 2,0% en in 2021 verder tot 1,7%.

De Federal Reserve heeft beslist om haar Fed Funds rate, de rentevoet die banken in rekening brengen om 's nachts Federal Reserve funds aan elkaar te lenen, met 0,25 punten te verlagen. De rentevoet is immers gedaald van 2,5% in december 2018 naar 2,25% in augustus 2019. In oktober 2019 bedroeg de rentevoet nog 1,75%. Om haar standpunt te verdedigen, verwees de Federal Reserve naar de afnemende investeringen en export, de wereldwijde economische vertraging en naar de lager dan beoogde 2% inflatie.

De S&P 500 is doorheen het jaar volatiel gestegen naar een recordhoogte in januari 2020.

EUROPA

De eurozone toont met 1,2% een lagere groei van het bbp, vergeleken met 1,9% in 2018. Deze daling is hoofdzakelijk te wijten aan een vertraging in de industriële productie als gevolg van een zwakkere externe vraag. Nochtans wijzen de prognoses op een omkering van deze dalende tendens met een stijging van het bbp-groeipercentage met 0,1 punt ten opzichte van 2019, tot 1,3% in 2020 en 1,4% in 2021. De groeicijfers werden voor vele landen naar beneden herzien, met name voor Duitsland waar de productieactiviteit eind 2019 blijft krimpen, en Spanje als gevolg van een sterker dan verwachte vertraging in de binnenlandse vraag en export. De prognose voor Italië voor 2020 wordt eveneens naar beneden herzien door de dalende privéconsumptie, en kleinere fiscale impuls en een zwakkere externe omgeving. Wat de prognose voor Frankrijk betreft, werd deze ook lichtjes naar beneden herzien, omwille van de zwakke externe vraag.

De Europese Centrale Bank (ECB) zal haar programma voor de aankoop van activa voortzetten, met een maandelijks tempo van 20 miljard euro, zo lang als nodig is om het accommoderende effect van haar beleidstarieven te versterken. In 2019 heeft de Europese Centrale Bank (ECB) de depositorente verder verlaagd van -0,4% naar -0,5%. De rentevoeten op de belangrijkste herfinancieringsverrichtingen en de rentevoeten op de marginale beleningsfaciliteit blijven onveranderd, respectievelijk op 0,00% en 0,25%.

In Europa heeft de Euro Stoxx 50 zijn neerwaartse tendens van 2018 op een volatiele manier omgekeerd, waardoor hij in januari 2020 zijn hoogste prijs sinds 2015 bereikte.

VERENIGD KONINKRIJK

In het Verenigd Koninkrijk wordt verwacht dat de groei in 2020 zal stabiliseren op 1,4% en in 2021 verder zal groeien naar 1,5%. Deze groeivooruitzichten zijn gebaseerd op de veronderstelling dat het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie eind januari op een gestructureerde manier verloopt.

De basisrentevoet van de Bank of England is in 2019 onveranderd gebleven en is gelijk aan 0,75%.

JAPAN

In Japan wordt verwacht dat de groei zal dalen van 1% in 2019 naar 0,7% in 2020. In 2021 wordt verwacht dat de groei verder zal dalen naar 0,5% als gevolg van de verzwakking van de fiscale stimulans.

RUSLAND

In Rusland was de groei in 2019 aanzienlijk lager dan in 2018, met een niveau van 1,1%. Verwacht wordt echter dat de groei in 2020 opnieuw zal aantrekken, tot 1,9% dankzij een herstel van de activiteit.

INDIA

De groei in India is ten opzichte van 2018 met 2 punten gedaald, tot een niveau van 4,8% in 2019. Dat is te wijten aan een zeer zwakke binnenlandse vraag en een daling in de kredietgroei. De prognoses voor 2020 zien er echter veelbelovender uit. De groei in India zal naar verwachting stijgen naar 5,8% in 2020 en 6,5% in 2021 als gevolg van monetaire en fiscale stimulansen en matige olieprijzen.

BELGIUM

In 2019 en 2020 wordt de globale groei belemmerd door handelsconflicten en protectionistische maatregelen. Nochtans ligt de groei van de economische activiteit in België iets hoger dan het Europese gemiddelde, maar ligt hij nog steeds lager dan vorig jaar (groei van het Belgische bbp[1]: +1,1% vs. +1,4% in 2018), hoofdzakelijk als gevolg van de tragere exportgroei.

	2018	2019	2020 Prognose
Belgisch bbp *(Verandering)*	**1,4**	**1,1**	**1,1**

De inflatie[2] is in 2019 gedaald naar 1,2%, een scherpe daling ten opzichte van 2018 (2,3%).

De daling in de energieprijzen was in 2019 algemeen verspreid. De olieprijzen zouden een neerwaartse tendens hebben doorgemaakt, terwijl aardgas- en elektriciteitsprijzen eind 2018 ook onder hun niveau lagen.

De loonstijging is in 2019 met 2,4% gestegen. Verder is de stijging van de koopkracht het gevolg van verdere verlagingen in de personenbelasting (als onderdeel van de laatste fase van de taxshift) en door een hogere loonindexering in de privésector, samen met een vertraging in de inflatie. Vastgoedbeleggingen profiteren van de lagere rentevoeten met een groei van 3% in 2019 (en naar verwachting 1,5% in 2020).

Over de voorbije vier jaar is de binnenlandse werkgelegenheid gestegen met 226.000 werknemers. Deze stijging is niet alleen te danken aan de economische opleving; ze werd ook ondersteund door maatregelen die sinds 2015 werden genomen om de arbeidskosten te verlagen. De werkgelegenheid in de profitsector is in die periode per jaar gemiddeld met 1,4% gestegen. Het aantal werklozen (met inbegrip van de volledig vergoede werklozen die niet op zoek zijn naar werk) is in die periode gedaald met 141.000, terwijl het geharmoniseerde werkloosheidspercentage (definitie Eurostat) met 6% gedaald is naar 5,5%. Verwacht wordt dat de groei in de werkgelegenheid in de loop van dit jaar geleidelijk zal vertragen.

De OLO-rentevoeten (op 10 jaar) zijn in 2019 gedaald tot 0,5% (vs 0,7% in 2018). De interbankrente bleef in 2019 onder de 0%, schommelend tussen -0,31% en -0,44% (laagste niveau sinds 1989). Voor de banksector is deze context van lage rentevoeten moeilijk om te dragen en het is een uitdaging om de rentemarge stabiel te houden. Met name de gewaarborgde minimumrentevoet op spaarrekeningen maakt de passiefzijde duur.

De huidige economische situatie zorgt ervoor dat de Belgische consument pessimistischer is geworden, wat heeft geleid tot een lichte daling in de privéconsumptie. Als gevolg daarvan blijft de groei in privéconsumptie veel lager dan de groei van de koopkracht, wat leidt tot een stijging van de spaarrente, die 13,0% bedroeg (vs 11,9% in 2018).

Het jaarlijkse inflatiepercentage voor woningprijzen[4] bedroeg in Q3 2019 3,9%, ten opzichte van 2,6% in Q3 2018. De woningprijzenindex bedraagt in Q3 2019 115,28 punten (2015 = 100), ten opzichte van 110,99 punten in Q3 2018.

Belgische gezinnen[2] lieten in 2019 een recordbedrag aan deposito's optekenen van 385 miljard euro (370 miljard euro in 2018).

In Q3 2019 werd 30 miljard euro aan nieuwe woonkredieten toegekend [3] over de hele markt. Het bedrag is naar verhouding 30% hoger dan in dezelfde periode in 2018, voornamelijk door de aankondiging van de afschaffing van de woonbonus in Vlaanderen.

(1) Bron: Federaal Planbureau
(2) Bron: NBB (Inflatiepercentage is geharmoniseerde consumptieprijsindex (HICP))
(3) Bron: BVK
(4) Bron: Statbel

Resultaten 2019

"In 2019 bereikte de productie van nieuwe hypothecaire kredieten een recordhoogte."

€ 4,1 mld

Productie hypothecaire kredieten

€ 642 m

Productie professionele kredieten

€ 382 m

Nettogroei beleggingen

 # 384 k

Digitale actieve gebruikers

CUSTOMER JOURNEY KREDIETEN

Hypothecaire kredieten – In 2019 bereikte de productie van nieuwe kredieten het uitzonderlijke niveau van 4,1 miljard euro, sterk beïnvloed door de belastinghervorming in Vlaanderen ('woonbonus'). Het waargenomen marktaandeel in 2019 was vrij stabiel ten opzichte van 2018 en er werd een hoge productie bereikt zonder de kredietnormen te versoepelen. De totale Belgische productie steeg van 37 naar meer dan 46 miljard euro en we zijn erin geslaagd om ons marktaandeel van 9% te behouden. De portefeuille van de uitstaande hypothecaire kredieten bleef groeien, naar in totaal bijna 20 miljard euro, en is van uitstekende kwaliteit.

Professionele kredieten - De verbeterde commerciële activiteiten in het segment van zelfstandigen en micro-ondernemingen en de vernieuwing van het aanbod in professionele kredieten gingen in april 2015 van start. Sindsdien is de productie van professionele kredieten elk jaar met meer dan 10% gestegen. 2019 was een uitstekend jaar voor professionele kredieten met een stijging in de productie van 537 miljoen euro in 2018 naar 642 miljoen euro (20%). Die groei werd mogelijk gemaakt door enerzijds de gunstige economische omgeving maar anderzijds ook door de aanhoudende commerciële inspanningen van de laatste jaren in het B2B-segment. Dit jaar hebben we in het bijzonder geïnvesteerd in het vergroten van het bewustzijn op de markt van onze rol als bank voor professionals. We hebben meer dan 750 boekhouders uitgenodigd op seminaries die dit jaar twee keer over het hele land werden georganiseerd. Op die manier kunnen onze bankagenten samenwerken met boekhouders om de beste financiële oplossingen te vinden voor gezamenlijke klanten. We hebben verder geïnvesteerd in de expertise en de proactiviteit van ons agentennetwerk door middel van opleidingen, sales leads en specifieke technische ondersteuning en hebben aan 30 van onze meest ervaren agenten in het professionele segment het Business Banking-label toegekend. De uitstaande portefeuille is gestegen met 13%, van 1.657 miljoen euro naar 1.876 miljoen euro.

Consumentenkredieten – De lancering van een nieuwe omnichannel-aanpak in combinatie met een gepersonaliseerde tarifering en een actief campagnebeheer heeft geleid tot een totale stijging van de productie van 15%, tot 323 miljoen euro. Dit omvat een groeiend aandeel aan digitale aanvragen. Ons marktaandeel is geëvolueerd van 2,99% in 2018 naar 3,40% in 2019.

CUSTOMER JOURNEY INVEST

In 2019 bedroeg de totale net new money (NNM) in invest 382 miljoen euro, een daling met 14% ten opzichte van 2018. Dit is het nettogroeiresultaat voorvloeiend uit een netto groei in open fondsen van 452 miljoen euro en een netto-uitstroom en looptijden in EMTN en producten van derden van respectievelijk 35 miljoen euro en 35 miljoen euro.

Open fondsen - Het grootste deel van de NNM was afkomstig uit de verkoop van open fondsen, met een nettogroei van 452 miljoen euro in 2019, dat is echter een daling van 17% ten opzichte van 2018. Dat was het gevolg van een trager dan verwachte groei in het eerste kwartaal van 2019 als gevolg van de achteruitgang van het beleggersvertrouwen door een zeer volatiel vierde kwartaal 2018 op de financiële markten.

Een deel van deze vertraging werd in de tweede helft van het jaar gecompenseerd door de hoogste productie ooit voor AXA Bank, wat leidde tot een brutoproductie over het hele jaar van 610 mln en een uitstroom van 158 mln, wat neerkomt op een netto groei van 452 mln.

EMTN's - In 2019 werd één nieuwe EMTN uitgegeven, met een brutoproductie van 50 mln. Maar er zijn meer bestaande EMTN's vervallen dan dat er nieuwe instroom was, wat leidde tot een netto-uitstroom van 35 mln, ten opzichte van een netto- uitstroom van 52 mln in 2018.

Producten van derden - Producten van derden (voornamelijke individuele aandelen & euro-obligaties) worden al enkele jaren niet meer actief gepromoot. Er was een netto-uitstroom in deze producten van 35 mln, ten opzichte van 27 mln in 2018. Dat was vooral het gevolg van de netto-uitstroom in externe fondsen en de nettoverkoop van individuele aandelen.

CUSTOMER JOURNEY DAILY BANKING & DEPOSITS

Dagelijks bankieren - De meeste indicatoren wijzen op een aanhoudende groei.

Het aantal zichtrekeningen is met 16.500 toegenomen. Bij de particuliere rekeningen groeit de portefeuille vooral met de (gratis) Start2Bank-rekeningen (+22.000). De portefeuille van (inkomsten genererende) comfort2bank is met 7.000 gedaald.
Met 30,2 miljoen euro in 2019 kenden de inkomsten uit vergoedingen een kleine groei.

De AUM van lopende rekeningen zijn blijven groeien met net new money van 213 miljoen euro.

Het aantal geconnecteerde klanten is met 16.500 toegenomen. Een geconnecteerde klant is een particuliere klant die tegelijk een recurrent inkomen heeft op zijn/haar lopende rekening, een voldoende aantal transacties heeft en digitaal actief is (heeft in de voorbije 3 maanden home of mobile banking gebruikt). In 2019 lag de nadruk op de verhoging van het aantal digitaal actieve klanten, het creëren van extra functies in de mobiele app en homebanking wat leidt tot een grotere efficiëntie in de operationele teams en minder werklast in de agentschappen.

De kredietkaartportefeuille is met 5.500 kaarten gestegen, waarvan 1.400 High-end VisaPremiumPlus-kaarten.

Deposito's - AUM zijn in 2019 met 187 miljoen euro gestegen. Deze stijging bestond uit een toename van de spaarrekeningen (631 miljoen euro), maar een daling in depositocertificaten (8 miljoen euro) en termijndeposito's (436 miljoen euro). De daling in de termijndeposito's kan worden verklaard door de grote hoeveelheid aflopen en de lage rentevoeten die een impact hebben op de appetijt van klanten om hun aflopende termijndeposito's te herbeleggen in nieuwe termijndeposito's. Bijgevolg is een groot deel van die aflopen overgezet naar spaarrekeningen.

ASSET & LIABILITY MANAGEMENT

Het Asset and Liability Management (ALM) van AXA Bank Belgium is een essentieel onderdeel van het balansbeheer van de bank. Het hoofddoel ervan is het beheer van de blootstelling van AXA Bank Belgium aan risico's op het vlak van rentevoeten, liquiditeit en wisselkoersen. Deze risico's worden beheerd binnen het risicokader dat opgezet werd door de raad van bestuur van AXA Bank Belgium en binnen de wettelijke beperkingen

In 2019 werd speciale aandacht besteed aan de herziening van de niet-aflopende deposito- en vooruitbetalingsmodellen om ze verder te verbeteren en beter af te stemmen op de huidige omgeving van lage rentevoeten. We zijn de portefeuille van swaptions van dichtbij blijven opvolgen en we hebben de risico's opnieuw in evenwicht gebracht om de P&L-volatiliteit te verminderen.

Gezien de hoge volatiliteit van rentevoeten in 2019 en de convexiteit van de portefeuille hebben we het afdekkingsproces herzien met gebruik van de realtime-rentecurves op het moment van een eventuele herbalancering. Dit draagt bij tot een hogere kwaliteit van de afdekking en een vermindering van de margeafwijking.

De beleggingsportefeuille, die binnen strikte limieten beheerd wordt, bestaat uitsluitend uit kwalitatief hoogwaardige Europese overheidsschuld, en uit gewaarborgde supranationale obligaties en gedekte obligaties, zonder enig wisselkoersrisico. Om de hefboomratio van AXA Bank Belgium te verbeteren en gelet op de daling van de kredietspreads op de obligatiemarkt en om risico's te beperken, werd de portefeuille verminderd met 618 miljoen euro (boekwaarde) in 2019 en bedroeg ze eind 2019 1,697 miljard euro (boekwaarde).

THESAURIE EN BEMIDDELING

European Medium Term Notes zijn intern gestructureerd en worden op de markt afgedekt door de derivatenspecialisten van AXA Bank Belgium, die ook uitvoerings- en verwerkingsdiensten leveren, uitsluitend voor geselecteerde entiteiten van de AXA Groep (in het bijzonder AXA Life Europe). De geleverde diensten omvatten de uitvoering, de clearing, de waardering en de "European Market Infrastructure Regulation" (EMIR) rapporteringsvereisten. Naast de verplichte analyses van de volumebeperkingen van derivaten heeft AXA Bank Belgium haar operationele risico verminderd door de compressie van 4,9 miljard euro en een overdrachts-/afwikkeltransactie van 43,6 miljard euro als gevolg van de overeenkomst voor de aankoop van aandelen met betrekking tot AXA Life Europe ondertekend in 2018. Het volume nieuwe renteswaps (IRS) die in 2019 met AXA-ondernemingen werden verhandeld, bedroeg 11,3 miljard euro, de buitenbalansstock met betrekking tot de notionele derivaten van AXA Bank Belgium van de activiteit Thesaurie en Bemiddeling is in 2019 met 28,3 miljard euro gedaald naar 63,6 miljard euro (Nov2019), vergeleken met 91,9 miljard euro in 2018.

De centralisatie van bestaande derivaten naar een centraal clearingplatform en de systematische clearing van nieuwe

derivaten samen met het actieve beheer van de blootstelling aan het kredietrisico van de tegenpartijen hebben een daling van de blootstelling aan het krediet van tegenpartijen mogelijk gemaakt. De resterende blootstelling is systematisch ingedekt door onderpand in cash of in hoogwaardige obligaties. Als gevolg van de aard van de overeenkomst voor de aankoop van aandelen met betrekking tot AXA Life Europe en met Crelan zullen dergelijke bemiddelingsactiviteiten in 2020 naar verwachting verder worden beperkt.

Commentaar bij het geconsolideerde IFRS-resultaat 2019

RESULTATENREKENING

In miljoenen EUR	2018	2019
Financiële & exploitatiebaten en -lasten	320	306
Administratiekosten en afschrijvingen	235	233
Voorzieningen	25	3
Totale winst *(Uit voortgezette bedrijfsactiviteiten vóór aftrek van belastingen en minderheidsbelangen)*	60	70
Nettowinst	45	50

Financiële & exploitatiebaten en -lasten – De financiële en exploitatiebaten en -lasten zijn over het algemeen gedaald met 14 miljoen euro ten opzichte van 2018. Ondanks een moeilijke renteomgeving is AXA Bank Belgium erin geslaagd haar rentemarge te stabiliseren en haar inkomsten uit honoraria te verhogen (+8 miljoen euro). Die positieve impact wordt echter geneutraliseerd door het kapitaalverlies verbonden aan de verkoop van Italiaanse staatsobligaties in 2019 (-10,3 miljoen euro) en de kapitaalwinst verbonden aan de aandelen van Payconiq in 2018 (4,5 miljoen euro) die niet heeft plaatsgevonden.

Administratiekosten en afschrijvingen - De administratiekosten (-0,6 miljoen euro) en afschrijvingen (-1,0 miljoen euro) werden verder verlaagd. De daling van de administratiekosten heeft gedeeltelijk te maken met de gevolgen van het brugpensioenplan, maar is ook het gevolg van de aanhoudende structurele maatregelen voor kostenbeperking, als compensatie voor de verdere gerichte investeringen in onze kernactiviteiten.

Voorzieningen - De daling van de voorzieningen is vooral het resultaat van het niet opnieuw aanleggen van voorzieningen van het brugpensioenplan dat in 2018 werd geboekt (een plan voor vrijwillig vertrek aangekondigd in oktober 2018 voor mensen die uiterlijk 31.12.2020 60 jaar werden). Meer fundamenteel was 2019 opnieuw een jaar met een uitzonderlijk laag kredietverlies.

Totale winst uit voortgezette bedrijfsactiviteiten voor aftrek van belastingen en minderheidsbelangen – De totale winst of verlies uit voortgezette bedrijfsactiviteiten voor aftrek van belastingen en minderheidsbelangen bedraagt 70 miljoen euro, 10 miljoen meer dan in 2018. **Nettowinst** – De nettowinst bedraagt 50 miljoen euro, een stijging met 5 miljoen euro tegenover 2018.

BALANS EN BUITENBALANS

BALANS

In miljoenen EUR	2018	2019
Cashsaldi	404	1 049
Financiële activa	25 910	26 635
Gehouden voor handel	*774*	*744*
Fair value via OCI	*2 319*	*1 714*
Tegen afgeschreven kostprijs	*22 817*	*24 177*
Investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen	0	12
Derivaten – Hedge accounting	18	8
Wijzigingen fair value	403	877
Andere activa	218	209
Totaal activa	**26 953**	**28 790**

Activa – 2019 was opnieuw een jaar van groei in de kredietportefeuille (+1,4 miljard euro) wat een verklaring is voor een groot deel van de balansgroei. De cashsaldi zijn ook gestegen in lijn met de sterke liquiditeit van de bank.

In miljoenen EUR	2018	2019
Financiële passiva	25 437	27 255
Gehouden voor handel	*353*	*445*
Fair value via OCI	*1 215*	*1 130*
Tegen afgeschreven kostprijs	*23 868*	*25 680*
Derivaten – Hedge accounting	69	58
Voorzieningen	234	240
Andere passiva	68	71
Eigen vermogen	1 145	1 166
Totaal passiva & eigen vermogen	**26 953**	**28 790**

Passiva - In 2019 bleven de klanten van AXA Bank hun deposito's toevertrouwen aan AXA Bank (+400 miljoen euro). Ook institutionele beleggers deden dat (1,2 miljard euro) via verschillende bankproducten, zodat de financiering met 1,8 miljard euro toenam.

Eigen vermogen – Het eigen vermogen is stabiel.

BUITENBALANS

In miljarden EUR	2018	2019
Bemiddelingsderivaten	88,37	63,13
ALM portefeuille hedges	9,35	9,06
Commerciële hedges	17,29	18,10
Thesauriederivaten	3,52	2,28
Totaal	118,53	92,57

De buitenbalansportefeuille is met 26 miljard euro gedaald naar 92,57 miljard euro (2019 tegenover 2018), voornamelijk dankzij de buitenbalans van de bemiddeling, die met 25 miljard euro is gedaald. Dit is het gevolg van de voortzetting van de bemiddelingsactiviteit (+17 miljard euro), die echter meer dan gecompenseerd wordt door een aanzienlijk deel van het derivatenboek, dat in het kader van de voorbereiding van de verkoop door de groep van AXA Life Europe (-42 miljard euro) naar een derde partij werd overgezet.

CONSOLIDATIEBEREIK

Op 31 december 2019 omvatte het consolidatiebereik van AXA Bank Belgium de volgende ondernemingen: AXA Bank Belgium nv, Royal Street nv, AXA Belgium Finance BV en AXA Bank Europe SCF.

Commentaar bij de statutaire rekeningen en de winstverdeling

De statutaire winst van 2019 bedraagt 52,6 miljoen euro. Geaccumuleerde winsten bedroegen eind 2018 50,0 miljoen euro. Bijgevolg bedraagt de gecumuleerde winst per 31 december 2019 102,7 miljoen euro.

De raad van bestuur stelt voor om het resultaat van 2019, na toewijzing aan de wettelijke reserves, over te dragen naar het volgende boekjaar.

Belangrijke gebeurtenissen na 2019

Covid-19

Sedert maart 2020 is AXA Bank Belgium, zoals alle andere economische spelers, in haar dagdagelijkse operationele manier van werken geïmpacteerd door de Covid-19 pandemie. Als onderdeel van haar risicobeheer nam de bank onmiddellijk de nodige maatregelen op het vlak van organisatie, processen, beheer en gezondheid om enerzijds de continuïteit van de bankactiviteiten te verzekeren maar vooral en in de eerste plaats om de gezondheid van haar medewerkers en haar klanten te garanderen. AXA Bank Belgium valt hierbij terug op de zogenaamde 'business continuity' procedures die periodiek worden getest en die dus de activiteiten van de bank garanderen onder uitzonderlijke crisissituaties zoals we die begin 2020 kennen: het niveau van digitalisatie en onze flexibele manier van werken (o.m. via de reeds geïmplementeerde mogelijkheden rond telewerk) hebben bijgedragen tot een adequate implementatie van deze procedures en zal zeker nog een belangrijke rol blijven spelen in de komende periode.

Gezien de situatie op einde 2019 (weinig bekende gevallen, géén bewijs van overdracht van mens op mens op dat ogenblik) was er géén impact op onze inschattingen of veronderstellingen die we hebben toegepast bij het bepalen van onze resultaten zoals o.a. op het vlak van onze verwachte kredietverliezen of onze marktwaarderingen.

Wat betreft de toekomstige verwachtingen is het momenteel nog moeilijk om de impact voor de volgende weken of maanden te voorspellen of te kwantificeren. Ondanks een mogelijk belangrijke impact op de lokale en wereldeconomie, is het moeilijk om een evaluatie te maken van hoe diep en hoe lang deze crisis ons zal raken, gezien ook de nationale autoriteiten, overal ter wereld, voortdurend maatregelen aan het bijwerken of uitvaardigen zijn om de overdracht en de gevolgen van Covid-19 te beperken. Binnen AXA Bank Belgium wordt deze situatie van nabij opgevolgd binnen de gebruikelijke bestuursorganen en comités van de bank evenals via een hiervoor speciaal opgezette crisis management structuur. Dergelijke opvolging bevat onder meer de opvolging van hoe zowel onze klanten als de markten zich gedragen onder deze omstandigheden evenals de opvolging van economische parameters zoals het BNP (bruto nationaal product), de tewerkstellingsgraad, etc.. Dit zal ons in staat stellen om de nodige maatregelen te treffen om niet alleen de activiteiten van de bank te ondersteunen maar evenzeer deze van onze klanten.

AXA Bank Belgium heeft ook kennis genomen van de recente communicaties vanuit de ECB en andere gelijkaardige instanties omtrent de versoepeling van sommige solvabiliteit en liquiditeitsregels. We zullen daarom ook dergelijke initiatieven, zowel van de toezichthouders en/of van overheidsinstanties, nauwlettend opvolgen en overeenkomstig handelen met betrekking tot de ondersteuning van onze kredietklanten die tijdelijke liquiditeitsproblemen zouden ervaren ten gevolge van deze crisis.

Op deze moment kan AXA Bank besluiten dat de huidige kapitaal- en liquiditeitspositie onder controle zijn.

Verkoop van AXA Bank Belgium

Op 25 oktober 2019 hebben AXA Groep en Crelan Groep een akkoord aangekondigd over de verkoop van AXA Bank Belgium aan Crelan Groep, als onderdeel van een strategisch partnerschap op lange termijn.

Tussen de ondertekening van het akkoord (signing) en de officiële overdracht (closing) zullen verschillende maanden zitten. De closing wordt verwacht in de tweede jaarhelft van 2020, nadat het akkoord is goedgekeurd door de toezichthouders. Dan treden de modaliteiten van het akkoord in voege en kan de overdracht starten.

Gedurende deze periode opereren beide banken nog als onafhankelijke entiteiten en er is bijgevolg dan ook momenteel géén impact op de cijfers van AXA Bank Belgium.

Crelan hoopt de transformatie naar een nieuwe, gezamenlijke bank te realiseren binnen een termijn van 2,5 jaar.

Brexit (vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Economische Unie)

In het kader van de verwachte Brexit is AXA Bank Belgium momenteel een groot deel van zijn ISDA/CSA overeenkomsten aan het herbekijken om eventueel over te dragen naar entiteiten binnen andere landen van de Europese Unie.

Liquiditeit en solvabiliteit

De liquiditeit van AXA Bank Belgium bleef gedurende het hele jaar 2019 op een comfortabel niveau. Op 31 december 2019 bedroeg de liquidity coverage ratio (LCR) 198% (228% in 2018) en de net stable funding ratio (NSFR) 133% (141% in 2018). Deze positie is hoofdzakelijk gebaseerd op een combinatie van financieringsbronnen zoals deposito's van retail klanten en gedekte obligaties voor de institutionele markt. In dat opzicht bracht AXA Bank Belgium in 2019 een gedekte obligatie van 500m euro op de markt, met een lange looptijd (7 jaar). Bovendien geniet AXA ook het TLTRO-programma van de ECB voor een totaalbedrag van 691 miljoen euro.

De CET1-ratio van AXA Bank Belgium bedraagt in december 2019 16,4% (15,1% in 2018). De evolutie van de ratio wordt voornamelijk verklaard door de opname van het netto-inkomen van 2019, terwijl er over het jaar geen dividend werd uitbetaald. De risico-gewogen activa namen toe in de retailactiviteit van ABB, wat wordt verklaard door de recordproductie van kredieten in 2019. Tegelijkertijd heeft ABB haar blootstelling aan AXA Life Europe (bemiddelingsactiviteit) verlaagd aangezien deze entiteit onderworpen is aan een verkoopovereenkomst van AXA SA.

De hefboomratio daalde in 2018 van 4,2% naar 4%. De hefboomblootstelling van AXA Bank Belgium houdt rekening met de hoger vermelde jaarlijkse recordproductie van hypothecaire kredieten en een hoog niveau van liquide activa.

Belangrijkste risico's en onzekerheden

De macro-economische omgeving, en in het bijzonder het niveau en de vorm van EUR-rentecurve, de Belgische woningmarkt of de toestand van de Belgische economie (bbp, werkloosheidscijfer, woningmarkt, enz.) hebben een invloed op de rentabiliteit van de bank, die is toegespitst op de Belgische retailmarkt: d.w.z. de omzetting van Belgische deposito's in leningen aan de Belgische economie, meestal hypothecaire kredieten en, in mindere mate, professionele kredieten en consumentenkredieten. Het businessmodel van AXA Bank Belgium impliceert ook een zeker concentratierisico op Belgische hypothecaire kredieten en dus op de Belgische woningmarkt.

De evolutie van het **banklandschap** in België is een materiële risicofactor. De gedragingen of de verwachtingen van de klanten in hun interacties met hun bankpartner veranderen. Hoewel dat meer een feit dan een risico is, blijft de mate waarin de verandering zich zal concretiseren of de snelheid ervan onzeker. Het toenemende gebruik van technologieën en de digitalisering van het bankieren impliceren ook een specifieke aandacht voor **informatieveiligheid, cyberrisico en e-fraude.** Bovendien worden banken ook geconfronteerd met het **ESG (Milieu-, Sociale en Bestuurlijke) risico,** onder meer door de negatieve gevolgen van de klimaatverandering.

De **regelgevings- en belastingomgeving** hebben een significante impact op de activiteiten van AXA Bank Belgium. Veranderingen van de regulering of de belastingstelsels kunnen een grote impact hebben, zeker gezien het eenvoudige businessmodel van AXA Bank Belgium, met zijn concentratie op een beperkt aantal activiteiten. Ter illustratie: de volgende regelgevingsmaatregelen hebben in het bijzonder retailbanken getroffen die deposito's omzetten in hypothecaire kredieten. (a) de wettelijke ondergrens van 11 basispunten op Belgische spaarrekeningen (ondanks de negatieve rentevoetomgeving op het kortlopende deel van de rentecurve), (b) de prudentiële maatregel van de NBB om de kapitaalvereisten voor hypothecaire kredieten te verhogen of (c) de beslissing van de Vlaamse regering om het belastingvoordeel voor hypothecaire kredieten (‘Woonbonus’) af te schaffen, hebben een mogelijke impact op de woningprijzen en de vraag naar hypothecaire kredieten. Andere voorbeelden van evoluerende reguleringen of standaarden zijn de MREL-vereisten (Minimum Requirement for own funds and Eligible Liabilities), Bazel III finalisatie, IFRS9 (International Financial Reporting Standards), EMIR (European Market Infrastructure Regulation), MiFID II (Markets in Financial Instruments Directive), AMLD IV en V (Anti-Money Laundering Directive), AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming).

AXA Bank Belgium hecht zeer veel belang aan de implementatie van een nultolerantiebenadering ten aanzien van **wangedrag en compliancerisico's**. Daartoe legt AXA Bank Belgium een multidisciplinair programma ten uitvoer, met een combinatie van opleidingen, certificeringen, controles, incentives of sancties.

In oktober 2019 hebben AXA en Crelan een intentiecontract tot aankoop/verkoop ondertekend. Onder voorbehoud van goedkeuring door de toezichthouder zal AXA Bank Belgium worden overgenomen door Crelan Co. Het sluiten van de overeenkomst wordt verwacht in 2Q20. Het is duidelijk dat deze waarschijnlijke overname extra onzekerheden en uitvoeringsrisico met zich meebrengt, die zorgvuldig zullen worden gemonitord en waar nodig/mogelijk zullen worden gematigd.

Algemeen beschouwd, controleert en beheert AXA Bank Belgium risico's binnen het door de raad van bestuur vastgestelde risicobereidheidskader en in overeenstemming met het voorgeschreven risicobeheer. Meer informatie is beschikbaar in hoofdstuk 4 van het jaarverslag.

Bestuursorganen en corporate governance

SAMENSTELLING VAN DE BESTUURSORGANEN

Raad van bestuur	Directiecomité	Auditcomité	Risicocomité	Benoemingscomité	Remuneratiecomité
Jef Van In, voorzitter				Voorzitter	Voorzitter
Peter Devlies	Voorzitter				
Philippe Rucheton (onafhankelijk bestuurder)		✓	Voorzitter		
Michael Jonker (onafhankelijk bestuurder)			✓		✓
Patrick Keusters (onafhankelijk bestuurder)		Voorzitter		✓	
Patrick Lemoine		✓	✓		
Marie-Cécile Plessix					
Benoît Claveranne				✓	✓
Emmanuel Vercoustre	Vicevoorzitter				
Peter Philippaerts	✓				
Jeroen Ghysel	✓				
Frank Goossens	✓				
Pieter Desmedt (vanaf 28 februari 2019)	✓				

Commissarissen: PwC Bedrijfsrevisoren cvba / PwC Réviseurs d'Entreprises scrl, vertegenwoordigd door Gregory Joos (erkend revisor)

AXA heeft de ambitie om wereldwijd de meest diverse onderneming binnen de financiële sector te worden. Daarom zijn we tegen iedere vorm van discriminatie.

WIJZIGINGEN IN 2019 EN VANAF 1 JANUARI 2020

RAAD VAN BESTUUR:

- benoeming van Pieter Desmedt, effectief op 28 februari 2019

DIRECTIECOMITÉ:

- benoeming van Pieter Desmedt, effectief op 28 februari 2019

AUDITCOMITÉ:

- nihil

RISICOCOMITÉ:

- nihil

BENOEMINGSCOMITÉ:

- nihil

REMUNERATIECOMITÉ:

- nihil

BEVOEGDHEID VAN HET DIRECTIECOMITÉ

Het directiecomité wordt opgericht bij besluit van de raad van bestuur en beheert AXA Bank Belgium en al haar filialen en dochterondernemingen.

Het directiecomité is een collegiaal besluitvormingsorgaan. De rol van het directiecomité bestaat erin een bedrijfsstrategie aan de raad van bestuur voor te stellen en die toe te passen. Het directiecomité is verantwoordelijk voor het beheer van de activiteiten van de bank. Het directiecomité voert het management uit binnen het kader van het algemene beleid dat door de raad van bestuur wordt bepaald. Het directiecomité handelt onder toezicht van de raad van bestuur, dat als enige bevoegd blijft om de strategie te bepalen en alle aangelegenheden te beheren die bij wet onder haar exclusieve bevoegdheid vallen.

Leden van het directiecomité (met stemrecht):

- CEO (voorzitter): Peter Devlies
- Deputy CEO/CFO (vicevoorzitter): Emmanuel Vercoustre
- CRO: Pieter Desmedt (vanaf 28/2/2019)
- Head of Customer Journey Invest: Peter Philippaerts
- Head of Customer Journey Daily Banking & Savings: Jeroen Ghysel
- Head of Customer Journey Credits: Frank Goossens
- Vaste genodigden: Bedrijfssecretaris van het directiecomité (secretaris)
- Genodigden: afhankelijk van de agenda

LEDEN VAN HET DIRECTIECOMITÉ

PETER DEVLIES - Peter Devlies startte op 19 december 2016 als Chief Executive Officer bij AXA Bank Belgium. Hij behaalde een master in Business Administration aan de universiteit van Chicago en een master Handelsingenieur aan de KU Leuven. Daarvoor bekleedde Peter verschillende functies bij McKinsey en Dexia Bank Belgium voor hij in 2010 in het uitvoerend comité van Bank Van Breda zetelde, een Belgische bank voor ondernemers en vrije beroepen.

EMMANUEL VERCOUSTRE - Emmanuel Vercoustre startte in december 2011 bij AXA Bank Belgium als Head of Financial Services en werd bovenop zijn taken Deputy CEO in oktober 2012. Emmanuel behaalde een MBA aan het Insead en is ook afgestudeerd aan de Ecole Supérieure de Commerce de Paris met een major in Finance. He begon in 1999 bij de AXA Groep als Head of Financing, Treasury and Participations, waarna hij de afdeling Corporate Finance en Treasury van de AXA Groep (Direction Centrale des Finances du Groupe) ging leiden en in 2007 Head of Finance, Control and Strategy werd van AXA Investment Managers. Voor Emmanuel bij AXA begon, heeft hij 17 jaar ervaring opgedaan bij het Crédit Commercial de France in Londen en Parijs met een sterke focus op, ten eerste, de opbouw en ontwikkeling van een Finance Trade departement en daarna ALM-, kredieten-, productprijszetting- en tradingactiviteiten. Emmanuel is ook directeur bij ISDA (International Swaps and Derivatives Association).

PETER PHILIPPAERTS - Op 1 december 2018 werd Peter Philippaerts benoemd tot Head of Customer Journey Invest en lid van het directiecomité van AXA Bank Belgium. Peter Philippaerts behaalde een master in de economie (KU Leuven). Na een aantal posities te hebben bekleed bij distributie bij Dexia Bank, werd hij general director distribution bij Dexia Bank, later Belfius Bank, tussen 2006 en 2012. Van 2012 tot 2013 was hij general director of operations bij Belfius Bank, vooraleer hij als Operations Director bij Ordina Belgium in dienst trad. In 2015 werd hij benoemd tot Chief Operating Officer van het UVC Brugmann.

FRANK GOOSSENS - Frank Goossens werd op 1 februari 2018 benoemd tot Chief Credit Officer. Frank behaalde een masterdiploma in de rechten aan de Katholieke Universiteit Leuven (KUL) en een bachelor in Business Administration aan dezelfde universiteit. Frank startte zijn professionele carrière in de verzekeringssector bij De Vaderlandsche en Boreas Leven. Vervolgens bekleedde hij verschillende functies bij retailbank Centea waar hij in 1999 werd benoemd tot Senior Manager van de afdeling kredieten voor ondernemingen, vrije beroepen en zelfstandige ondernemers. Vervolgens werd hij Senior Manager van de afdeling Klanten, Betaalverkeer en Sparen. Tussen 2003 en 2005 was hij Senior Manager van de afdeling Inspectie. Tussen 2005 en 2011 was hij Senior Manager Kredieten. In 2012 startte hij bij AXA Bank als verantwoordelijke voor de afdeling Operations Credits (acquisitie, beheer, collections), voor het kredietbeleid en de controle van kredieten.

JEROEN GHYSEL - werd op 1 januari 2014 benoemd tot Chief Information Officer en meer recent (1 februari 2018) tot Head of Customer Journey Daily Banking & Deposits. Na zijn studies als Commercial Engineer in Management Informatics (Leuven) begon Jeroen Ghysel zijn carrière als Business Process Management Consultant en vervolgens als Senior Consultant en Business Architect in verschillende IT-adviesbureaus. Van 2006 tot 2009 bekleedde Jeroen de functie van Program Manager bij Fortis, waar hij actief was voor de Fortis Groep, ABN AMRO en Fortis Bank. Hij begon in 2009 bij AXA als Head of Business Transformation Services en werd vervolgens Head of Business Service Line Bank & Retail Life. Sinds 2012 is hij verantwoordelijk voor Business Transformation Planning en IT Service Development voor AXA Bank Belgium.

PIETER DESMEDT - werd op 28 februari 2019 benoemd tot Chief Risk Officer nadat hij drie jaar bij AXA Bank had gewerkt als Retail Credit Risk Manager. Pieter behaalde aan de KU Leuven zijn diploma in de wiskunde waar hij ook zijn doctoraat deed. Hij deed jarenlang ervaring op bij KBC waar hij ook zijn carrière in de financiële sector startte als Process advisor voor levensverzekeringen. Later werd hij verantwoordelijk voor risicoteams bij de KBC Groep in verschillende functies. Vervolgens werd hij in 2012 benoemd tot Credit Risk Manager bij KBC Consumer Finance Belgium waar hij verantwoordelijk was voor het kredietrisico.

BEVOEGDHEID EN ONAFHANKELIJKHEID VAN HET AUDITCOMITÉ EN HET RISICOCOMITÉ

Het auditcomité van AXA Bank Belgium bestaat uit Patrick Keusters, die voorzitter is, Philippe Rucheton en Patrick Lemoine. Het bestaat uit een meerderheid van onafhankelijke personen, zodat het voldoet aan de eisen van artikel 27, paragraaf 1 van de wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op kredietinstellingen.

De leden van het comité zijn collectief bevoegd voor het bankwezen, de boekhouding en de audit en tenminste één lid is bevoegd voor boekhouding en/of audit.

Het risicocomité werd opgericht op 1 januari 2015 en bestaat uit Philippe Rucheton (voorzitter), Michael Jonker en Patrick Lemoine, die alle drie onafhankelijke bestuurders zijn. De leden hebben de hoedanigheid van niet-uitvoerende bestuurders.

Elk lid beschikt over de nodige kennis, competenties en ervaring om de strategie en het tolerantieniveau ten opzichte van het risico van de bank te begrijpen en zich eigen te maken. Zij worden opgeroepen om over deze onderwerpen advies te geven aan de leden van de raad van bestuur en om hen bij te staan in hun supervisierol bij het uitvoeren van de strategie door het directiecomité.

Philippe Rucheton, Patrick Keusters en Michael Jonker voldoen alle drie aan elk van de onafhankelijkheidscriteria bepaald in artikel 526 ter van het wetboek van vennootschappen.

Qua bevoegdheden werd Philippe Rucheton op 24 april 2014 benoemd tot onafhankelijk bestuurder van AXA Bank Belgium. Hij behaalde een diploma aan de *École Polytechnique*, aan het *Institut Supérieur des Affaires* en aan de Sorbonne. Hij was bestuurder en financieel directeur van Dexia van december 2008 tot maart 2014. Daarvoor was hij werkzaam bij de Société Générale als CFO van Newedge Group, een makelaarsbedrijf; als vicevoorzitter van haar Tsjechische bankdochteronderneming tussen 1995 en 2002, als directeur ALM. Hij begon zijn loopbaan bij de Louis-Dreyfus Bank en bij de BRED en hij was gedurende 20 jaar bestuurder van Bernard Controls, een industriële onderneming. Philippe Rucheton heeft dus een ruime ervaring in bank- en beleggingsactiviteiten, in algemeen beheer en in financieel en controlebeheer, zowel in België als in het buitenland.

Patrick Keusters is benoemd tot onafhankelijk bestuurder van AXA Bank Belgium sinds 1 januari 2016. Hij is licentiaat in de rechten en heeft een master in management van de Vlerick School. Hij begon zijn loopbaan in 1985 bij Citibank en hij specialiseerde zich daar in Corporate Banking. In 1992 startte hij bij Bank Degroof en werd daar in 2000 bestuurder en lid van het uitvoerend comité. In 2002 nam hij de taken op van gedelegeerd bestuurder, eerst bij Bank Degroof Luxembourg en vervolgens van 2004-2015 bij Bank Degroof Belgium. Hij was daar verantwoordelijk voor Operations, Boekhouding, Compliance, Kredieten, Juridische en Fiscale zaken en Faciliteiten. Hij was ook voorzitter van de sectie 'nichebanken' van Febelfin.

Michael Jonker werd op 29 januari 2018 benoemd tot onafhankelijk bestuurder van AXA Bank Belgium. Michael Eduard Jonker behaalde MBA in Finance aan de University of Oregon. Hij begon zijn carrière in 1978 bij ABN Bank, ging daarna naar de Bank of America, om daarna de overstap te maken naar Paribas Nederland als Senior Account Manager. Bij ING heeft hij ervaring opgedaan binnen de kredietafdelingen. Hij vervulde er de functie van Global Head of Credit Risk Management. Van 2002 tot 2016 bekleedde hij de functie van Chief Risk Officer en zetelde hij in het uitvoerend comité van ING Belgium. Hij heeft ook ervaring opgedaan als voorzitter van de raad van commissarissen van ING Lease Belgium en als lid van de raad van bestuur van Record Bank.

Patrick Lemoine is benoemd tot onafhankelijk bestuurder van AXA Bank Belgium sinds 1 januari 2010. Hij is mijningenieur (EMSE), heeft het diploma van Etudes Comptables Supérieures, een MBA van INSEAD en hij is actuaris. Hij begon zijn loopbaan in 1981 bij Credit Lyonnais en heeft sindsdien een ruime ervaring verworven als technisch directeur in schadeverzekeringen en als financieel directeur in de verzekeringssector in Frankrijk en in Canada. Hij is onlangs benoemd tot Head of P&C operations bij de AXA Groep.

Op grond van bovenvermelde feiten kan de raad van bestuur de individuele en collectieve competentie van de leden van het auditcomité en van het risicocomité aantonen.

BEVOEGDHEID EN ONAFHANKELIJKHEID VAN HET BENOEMINGSCOMITÉ EN HET REMUNERATIECOMITÉ

Het benoemingscommité bestaat uit Jef Van In, Benoît Claveranne en Patrick Keusters.

Het remuneratiecomité bestaat uit Jef Van In, Michael Jonker en Benoît Claveranne. Het remuneratiecomité heeft in 2019 drie keer plaatsgevonden.

De twee comités worden voorgezeten door Jef Van In en bestaan uitsluitend uit niet-uitvoerende bestuurders. Elk comité heeft een onafhankelijk lid dat voldoet aan elk van de onafhankelijkheidscriteria bepaald in artikel 526 ter van het wetboek van vennootschappen.

De bevoegdheden van de onafhankelijke bestuurders, Michael Jonker en Patrick Keusters, vindt u hierboven bij de bevoegdheden voor het auditcomité en het risicocomité.

De voorzitter van de comités, Jef Van In, is handelsingenieur (K.U.L.) en heeft een Executive MBA van de Flanders Business School. Na een nationale en internationale carrière bij ING Bank werd hij in 2011 CEO van AXA Bank Belgium. In 2012 werd hij bovendien verantwoordelijk voor de tak levensverzekeringen van AXA in Centraal- en Oost-Europa. In juli 2016 werd Jef Van In CEO van AXA Belgium en begin 2017 werd hij voorzitter van de raad van bestuur van AXA Bank Belgium. Op 29 maart 2019 werd Jef Van In bevestigd als lid en voorzitter van het benoemingscomité en het remuneratiecomité.

Benoît Claveranne is afgestudeerd aan het Institut d'Etudes Politiques de Paris. Hij behaalde een master in de economie aan de Universiteit van Parijs. Voor hij in 2009 bij AXA startte als Director of European and Institutional Affairs van de Groep, werkte hij ook als bestuurder bij het Internationaal Monetair Fonds, de Wereldbank en het ministerie van Financiën. Van 2011 tot 2013 was hij General Director bij AXA Prévoyance & Patrimoine, een netwerk van exclusieve agenten van AXA France. Van 2014 tot 2016 was Benoît Claveranne Directeur-Generaal van Life, Savings and Pensions Business voor de regio Azië. In juli 2016 werd hij de Transformation Director van de Groep en lid van het directiecomité van de AXA Groep. Sinds 1 december 2017 is hij Chief Executive Officer International and New Markets.

De raad van bestuur kan bijgevolg rechtvaardigen dat het benoemingscomité en het remuneratiecomité zodanig samengesteld zijn dat zij een relevant en onafhankelijk oordeel kunnen vormen over zowel het benoemings- en remuneratiebeleid en -praktijken, als over de werking van de bestuurders- en leidinggevende organen van AXA Bank Belgium.

Remuneratiebeleid

REMUNERATIE VAN DE LEDEN VAN DE RAAD VAN BESTUUR

Alle leden van de raad van bestuur worden beschouwd als "Identified Staff" (Categorie 1). Bijgevolg zijn de principes die hieronder in punt 2 uiteengezet worden volledig op hen van toepassing.

NIET-UITVOERENDE BESTUURDERS

Bij de remuneratie van de onafhankelijke, niet-uitvoerende bestuurders van AXA Bank Belgium wordt rekening gehouden met hun bijdrage tot de werkzaamheden van de raad van bestuur en van de binnen de raad van bestuur opgerichte comités. Ze is conform de marktnormen.

De betrokken bestuurders worden vergoed in de vorm van emolumenten die vastgelegd worden door de raad van bestuur voor de uitoefening zowel van hun mandaten in de raad van bestuur als van hun mandaten in de comités die binnen de raad van bestuur zijn opgericht.

Voor de niet-onafhankelijke niet-uitvoerende bestuurders die deel uitmaken van een entiteit van de AXA Groep geeft hun mandaat binnen de raad van bestuur van AXA Bank Belgium geen recht op een extra vergoeding.

De niet-uitvoerende bestuurders ontvangen geen variabele vergoeding.

UITVOERENDE BESTUURDERS

Het remuneratiebeleid dat door AXA Bank Belgium toegepast wordt, is gebaseerd op het remuneratiebeleid van de AXA Groep en is in overeenstemming met de wet op het statuut van en het toezicht op kredietinstellingen van 25 april 2014, de zogenaamde bankwet. Het hoofddoel bestaat erin de principes en de structuur van de remuneraties van AXA Bank Belgium in overeenstemming te brengen met een gezond en efficiënt beheer van de maatschappij (en dus ook risicobeheersing).

Om de conformiteit van het remuneratiebeleid te garanderen, wordt het beleid regelmatig herzien door het remuneratie- en bestuurscomité van de Groep en door het remuneratiecomité van de betrokken raad van bestuur.

Met het remuneratiebeleid van de bestuurders moet het mogelijk zijn om:

- talent aan te trekken, te ontwikkelen, te behouden en te motiveren,
- de beste prestaties aan te moedigen en te belonen,
  - zowel op individueel als collectief vlak, en
  - op korte, middellange en lange termijn
- het remuneratieniveau in overeenstemming te brengen met de resultaten van de maatschappij,
- een gepast en efficiënt risicobeheer te garanderen.
- De remuneratiegids steunt op drie grondbeginselen:
- de competitiviteit en marktconsistentie van de remuneraties,
- de coherentie en interne billijkheid, gebaseerd op de individuele en collectieve prestaties, zodat de eerlijke en evenwichtige remuneratie de individuele kwantitatieve en kwalitatieve verwezenlijkingen en impact van de werknemer weerspiegelt; en
- de resultaten en de financiële capaciteit van de maatschappij.

REMUNERATIE VAN DE "IDENTIFIED STAFF"

“IDENTIFIED STAFF”

Rekening houdend met artikel 67 van de wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op kredietinstellingen en de uitvoeringsbesluiten en de gedelegeerde verordening, en aan de hand van bijkomende criteria, heeft de raad van bestuur van AXA Bank Belgium de perimeter van de 'Identified Staff' als volgt vastgelegd:

- **Categorie 1**: De leden van de raad van bestuur;
- **Categorie 2:** De leden van het hogere management;
- **Categorie 3**: De personeelsleden met een functie die inhoudt dat er risico's moeten worden genomen in overeenstemming met de gedelegeerde verordening en andere verordeningen;
- **Categorie 4**: De controlefuncties die verantwoordelijk zijn voor de operationele onafhankelijke controlefuncties;
- **Categorie 5**: De personeelsleden die bepaald worden in overeenstemming met de gedelegeerde verordening waarvan de volledige remuneratie hen op hetzelfde remuneratieniveau plaatst als het hogere management of de personen die een functie bekleden waarbij ze risico's moeten nemen.

STRUCTUUR VAN DE REMUNERATIE VAN DE IDENTIFIED STAFF

Het remuneratiebeleid is zo georganiseerd dat het volledige remuneratiepakket evenwichtig verdeeld wordt tussen de vaste component en de variabele component.

De samenstelling van het volledige pakket heeft tot doel om het nemen van overmatige risico's te ontraden. De vaste component van het volledige remuneratiepakket is groot genoeg om de personeelsleden te belonen voor hun werk, anciënniteit, expertise en professionele ervaring en om een volledig flexibel variabel remuneratiebeleid te garanderen en met name de mogelijkheid om geen variabele remuneratie te betalen.

Vaste remuneratie

Bepaling van de vaste remuneratie

De basisvergoeding van de Identified Staff wordt bepaald op basis van de organisatorische verantwoordelijkheden zoals die gedefinieerd zijn in de functiebeschrijving en de positionering ten opzichte van de externe benchmark.

Bepaalde categorieën van de Identified Staff krijgen een wederkerende functiepremie. Deze wordt op transparante, niet-discriminerende wijze toegekend, op basis van objectieve parameters en zijn niet geassocieerd met of onderworpen aan prestatiecriteria. Bij een verandering van functie naar een functie die niet beschouwd wordt als Identitied Staff heeft de persoon misschien niet langer recht op de functiepremie.

De vaste remuneratie kan ook voordelen in natura bevatten.

Evolutie van de vaste remuneratie

Beslissingen betreffende de verandering van de vaste remuneratie van de Identified Staff zijn gebaseerd op de prestatie (duurzame uitvoering van de functie) en de positionering ten opzichte van externe benchmark.

Individuele toeslagen worden toegekend op basis van de volgende principes:

- gelijke behandeling;
- strikte regels op het vlak van delegeren; en
- een systematische dubbele controle door het lijnmanagement en het departement HR.

Elk prestatiejaar bepaalt AXA Bank Belgium het budget dat beschikbaar is voor de evolutie van de vaste remuneratie van

de Identified Staff.

De resultaten van het voorbije prestatiejaar van AXA Bank Belgium (in vergelijking met de bepaalde doelstellingen) zijn een beslissende factor in het bepalen van het budget voor de evolutie van de vaste remuneratie.

Indien de resultaten van AXA Bank Belgium van het voorbije prestatiejaar negatief of beduidend lager zijn dan de vastgelegde doelstellingen of omwille van wettelijke beperkingen, kan AXA Bank Belgium beslissen om het budget te beperken tot het toekennen van de stijgingen die verschuldigd zijn op basis van wettelijke en/of contractuele bepalingen.

Variabele remuneratie

Bepaling van de variabele remuneratie

De variabele remuneratie wordt bepaald binnen de grenzen van het beschikbare budget en op basis van de plaatselijke en/of professionele marktpraktijken, de winsten die gerealiseerd worden door de activiteit en het bereiken van kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen op individueel niveau en op het niveau van de bank en de business line, en de bijdrage aan het risicobeheer en de naleving van de complianceregels.

Bepaling van het bonusbudget

Elk jaar bepaalt AXA Bank Belgium het totale beschikbare budget.

De bonuspool wordt bepaald op basis van een beslissingsproces dat gebaseerd is op de bedrijfsresultaten en op de risicoresultaten. Controles en balansen zijn in dat opzicht cruciaal.

De budgetenveloppes voor de variabele remuneratie worden bepaald op basis van:

- de resultaten die gerealiseerd worden door de activiteit (jaarlijkse bonuspool);
- de markt en de verwezenlijkingen, onder andere met betrekking tot het risico;
- de financiële situatie van AXA Bank Belgium, inclusief de kapitaalbasis en de vereisten en de liquiditeit;
- de gerealiseerde winsten; en
- de winstverwachting en de verwachting op lange termijn.

Elk jaar worden de bonuspools bepaald in de loop van het budgetproces van AXA Bank Belgium in overleg met het financiële departement en het algemene management onder controle van en met toestemming van de raad van bestuur na advies van het remuneratiecomité. Hierbij zal rekening worden gehouden met de directe input van het risicobeheer betreffende het kostenrisico (prestatie aangepast aan het risico) of evenwaardige risicomaatregelen, afhankelijk van het doel van het budget.

Enkel de resultaten van instellingen binnen de AXA Groep waarop de CRD IV en de bankwet van toepassing zijn, worden in overweging genomen.

In de context van een ex ante risicoaanpassing zal er een risicoanalyse uitgevoerd worden op bedrijfsniveau en op het niveau van de business line of een bijzonder onderdeel ervan, zonder afbreuk te doen aan de evaluatie op individueel niveau.

Variabele bonuspools voor ondersteunende functies en geïntegreerde controlefuncties worden - bij wijze van afwijking van het bovenstaande – bepaald los van de prestaties van de business line die zij valideren of controleren.

Indien de entiteit zwak presteert, zullen de individuele variabele remuneraties die bepaald worden binnen het bereik van de beschikbare fondsen automatisch evenredig worden verminderd.

(Individuele) prestatie

De **prestatie van AXA Bank Belgium** wordt in kaart gebracht aan de hand van het resultaat van de STIC (Short Term

Incentive Compensation) Grid. Deze "STIC Grid" bevat kernindicatoren van activiteiten en resultaten die elk een bepaald gewicht krijgen, waarbij rekening wordt gehouden met risicocriteria.

De (individuele) prestatie wordt gemeten aan de hand van het behalen van (individuele) financiële en niet-financiële prestatiecriteria, bepaald als:

- kwantitatieve doelstellingen (die voor minstens 25% van de variabele remuneratie meetellen); en,
- kwalitatieve doelstellingen (algemene houding, risicobewustzijn, inspelen op de belangen van de klant, de werknemers en de aandeelhouder),

Deze worden gemeten over verschillende perioden (verwezenlijkingen op jaarbasis, maar ook op meerjaarlijkse basis) voor de volgende jaren bij wijze van vastgestelde prestaties en individuele beoordelingen met betrekking tot de vastgelegde doelstellingen.

Deze doelstellingen worden vastgelegd volgens een vast systeem, waarbij de doelstellingen:

- bepaald worden volgens het 'SMART'-principe: Specific, Measurable, Assignable, Realistic, Time-related;
- bepaald worden via 'succescriteria';
- evenwichtig zijn;
- goedgekeurd worden door beide partijen; en,
- geformaliseerd zijn in het prestatiedocument 'People In' binnen de deadline van AXA Bank Belgium.

Het individuele prestatieplan is van toepassing op de Identified Staff in alle business lines van de bank en bestaat uit een individueel deel dat verbonden is met de prestatiescore, die rekening houdt met de resultaten en de doelstellingen van het risico/risicobeheer.

Ratio vaste remuneratie – variabele remuneratie

De variabele remuneratie van elk lid van de Identified Staff is beperkt tot het hoogste van de twee volgende bedragen:

- 50.000 euro, zonder dat dit bedrag het bedrag van de vaste remuneratie overschrijdt
- 50% van de vaste remuneratie

Deze beperking van het verschil tussen de vaste remuneratie en de variabele remuneratie is ook van toepassing op het toekennen van variabele remuneratie wanneer de doelstellingen overschreden worden ('above target') of bij buitengewone prestaties.

Proces van toekenning en individualisering – individuele beoordeling

Binnen AXA Bank Belgium wordt de prestatie van het team waarvan de Identified Staff deel uitmaken en zijn/haar individuele prestatie (prestatie wordt gemeten op basis van het winst- en risiconiveau inzake die winst) beoordeeld (een verplichte jaarlijkse individuele beoordeling die uitgevoerd wordt door de lijnmanager) op basis van minstens de volgende elementen:

- kwalitatieve verwezenlijkingen met betrekking tot de vastgelegde doelstellingen;
- professioneel gedrag met betrekking tot de waarden, compliancevereisten en procedures die van toepassing zijn bij AXA Bank Belgium, en in lijn met de waarden en het leiderschap van de Groep ('AXA Leadership Framework');
- bijdrage tot het risicobeheer, inclusief het operationele risico;
- het gedrag van de persoon als manager indien van toepassing.

De raad van bestuur zal na advies van het remuneratiecomité een bijkomende beoordeling uitvoeren voor alle leden van de Identified Staff en hierbij rekening houden met:

- de bijdrage aan het permanente controlekader van de Bank;
- de betrokkenheid bij materiële risico's en latere beslissingen;
- incidenten die zich hebben voorgedaan in de loop van het jaar en de collectieve acties die door het individu of zijn managers ondernomen werden.
- Deze beoordeling kan een invloed hebben op de variabele remuneratie.

De beoordeling zal zo veel mogelijk uitgevoerd worden met vooraf bepaalde en toepasselijke formules en regels voor de beoordeling. hiervoor zullen evaluatiescorekaarten of andere gelijkaardige methoden gebruikt worden waarbij vanaf 2017 een formele evaluatie zal gebeuren van:

- compliancecriteria;
- een degelijk risicobeheer.

De mate waarin elke doelstelling bereikt werd en onder andere de relevante leiderschapsmethoden zullen op de scorekaart aangeduid worden met een score en concrete opmerkingen. Bovendien zal er een algemene score gegeven worden (over WAT en HOE) en zal er een totale prestatiescore gegeven worden met een kwalitatieve motivatie voor de van toepassing zijnde commentaren.

Afhankelijk van de bereikte kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen zullen voorstellen voor beslissingen gedaan worden.

Betaling van de variabele remuneratie

In overeenstemming met de bankwet wordt minstens 40% van de variabele remuneratie (tot 60% voor de hoogste variabele remuneratie) toegekend in de vorm van **uitgestelde variabele remuneratie**, en minstens 50% van de variabele remuneratie moet uitbetaald worden in **financiële instrumenten**.

Deze manier van remuneratie, gesteund door de langetermijnwinstdeelname van de werknemer, maakt het mogelijk een aanzienlijk deel van de variabele remuneratie uit te stellen, in overeenstemming met de vereisten van de wetten en nationale en internationale regels, en de vereisten van nationale en internationale regelgevers.

Voorwaardelijke cashbetaling

De 50% in financiële instrumenten zal betaald worden als voorwaardelijke cashbetaling.

Om het onderscheid met de variabele cashbetaling te maken is de voorwaardelijke cashbetaling onderworpen aan een retentieperiode en doelstellingen na de retentieperiode met betrekking tot

- De solvabiliteit (ondergrens 2019: 10,75%), liquiditeit (ondergrens 2019: 100%) & hefboom (ondergrens 2019: 3%
- Een retentieperiode van 1 jaar (vanaf toelage/volledige loopbaan) vooraleer de voorwaardelijke cashbetaling uitgevoerd zal worden.

Dit leidt tot het volgende betalingsschema:

VERONDERSTELLINGEN	
Prestatiejaar	jaar N
Vooraf	60%
Uitgesteld	40%
Gespreid over (jaren)	5
Cash	50%
Voorwaardelijke cash	50%

	Jaar N	Jaar N+1	Jaar N+2	Jaar N+3	Jaar N+4	Jaar N+5	Jaar N+6
Vooraf							
Cash	30%						
Voorwaardelijke cashbetaling		30%					

Uitgesteld							
Totaal toegekend met uitstel		8%	8%	8%	8%	8%	
Cash		4%	4%	4%	4%	4%	
Voorwaardelijke cashbetaling			4%	4%	4%	4%	4%
Totaal cash-stroomprofiel	**30%**	**34%**	**8%**	**8%**	**8%**	**8%**	**4%**

Uitzondering voor variabele remuneratie onder 75.000 euro

De huidige administratieve rondzendbrief van de NBB geeft de toestemming voor een uitzondering op deze regel voor leden van de Identified Staff van wie de variabele remuneratie lager ligt dan 75.000 euro.

Malus- en terugvorderingskader

De malus- en terugvorderingsbepalingen van de Bank stellen de raad van bestuur in staat om te bepalen dat, indien van toepassing, de ongevestigde elementen onder het uitgestelde bonusplan kunnen verbeurd/aangepast worden of de reeds betaalde/gevestigde variabele remuneratie in bepaalde situaties gerecupereerd kan worden.

AXA Bank Belgium zal de delen van de variabele remuneratie die nog niet betaald of verworven werden van alle (mogelijk voormalige) Identified Staff (malus) verkleinen, wanneer AXA Bank Belgium een kleiner of negatief financieel rendement op investering heeft of wanneer één van de volgende situaties ontdekt wordt:

- de Identified Staff is niet in overeenstemming met de van toepassing zijnde normen of expertise en professionele integriteit;
- de Identified Staff is betrokken bij praktijken die geleid hebben tot aanzienlijke verliezen voor AXA Bank Belgium of is verantwoordelijk voor dergelijke praktijken;
- de Identified Staff is betrokken bij een speciaal mechanisme met als doel of effect de bevordering van fiscale fraude door derden;
- elke omstandigheid die impliceert dat de betaling van de variabele remuneratie een schending van de goede remuneratiepraktijken van AXA Bank Belgium of de risicobeoordelingsstrategie of het beperkte gemiddelde risicoprofiel vormt.

AXA Bank Belgium zal de variabele remuneratie die reeds betaald is of verworven werd door alle (mogelijke voormalige) Identified Staff terugclaimen (terugvorderen) wanneer AXA Bank Belgium een kleiner of negatief rendement op investering kent of in één van onderstaande situaties, en dit binnen de 3 jaar volgend op de betaling of, indien van toepassing, het verwerven van de variabele remuneratie:

- de Identified Staff is niet in overeenstemming met de van toepassing zijnde normen of expertise en professionele integriteit;
- de Identified Staff is betrokken bij praktijken die geleid hebben tot aanzienlijke verliezen voor AXA Bank Belgium of is verantwoordelijk voor dergelijke praktijken;
- de Identified Staff is betrokken bij een speciaal mechanisme met als doel of effect de bevordering van fiscale fraude door derden.

Het gebruik van een vermindering (malus) of reclaim (terugvordering) moet gepast zijn. In geval van toekenning van variabele remuneratie in de context van een verandering van controle of structuur (bijv. fusie), die niet gebaseerd is op prestaties, maar op een aanwezigheidsvoorwaarde (bijv. retentiebonus), wordt het gebruik van een vermindering (malus) of reclaim (terugvordering) op basis van de situatie van een kleiner of negatief financieel rendement van AXA Bank Belgium of een bedrijfseenheid enkel als gepast beschouwd indien de Identified Staff aanzienlijk heeft bijgedragen tot het kleinere of negatieve financiële rendement.

In geval van ontslag wegens ambtsmisdrijf (of voor werknemers die AXA Bank Belgium of haar dochterondernemingen reeds verlaten hebben, het gedrag tot een ontslag zou geleid hebben indien het ontdekt zou worden wanneer het personeelslid nog in dienst was) en in het bijzonder wanneer er een schending is van de risicobeheersprocedures of een inbreuk op de naleving of gedragsregels of dissimulatie of een actie die resulteerde in een vervorming van de

omstandigheden waaronder de variabele remuneratie die initieel werd toegekend, werd bepaald, zullen alle of een deel van de rechten op de uitgestelde delen van de initieel toegekende variabele remuneratie onmiddellijk verloren gaan ("malus") en kunnen alle elementen van de reeds betaalde variabele remuneratie mogelijk teruggeclaimd worden ("terugvordering"). Dit principe zal ingevoerd worden in elk plan dat ter goedkeuring voorgelegd zal worden aan een lid van de Identified Staff.

Specifieke regels met betrekking tot de variabele remuneratie van de Identified Staff die werkzaam zijn binnen bemiddelings- en ALM-activiteiten.

De enveloppe van de variabele remuneratie wordt elk jaar bepaald, op basis van interne en externe benchmarks. De enveloppe wordt beïnvloed door de realisatie van de doelstellingen van AXA Bank Belgium en ook door de realisatie van de doelstellingen van de Head of Treasury & Intermediation en de Head of ALM. Het management bepaalt de verdeling van de enveloppe onder de betrokken werknemers en deze verdeling is gebaseerd op het behalen van de respectieve individuele kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen die vastgelegd worden in het begin van het jaar, en dit met strikte inachtneming van de risicolimieten en -controles.

Specifieke regels met betrekking tot de variabele remuneratie van de onafhankelijke controlefuncties

Voor categorie 4 van de Identified Staff, namelijk de personen die onafhankelijke controlefuncties bekleden (ook de Chief Risk Officer), zijn de bovenvermelde remuneratieprincipes vergelijkbaar, met de volgende uitzonderingen:

- De prestatie van AXA Bank Belgium wordt niet in rekening gebracht voor het bepalen van de effectief uitbetaalde variabele remuneratie.
- De niet-uitgestelde variabele remuneratie wordt volledig en uitsluitend bepaald op basis van specifieke individuele criteria gekoppeld aan de functie (individuele prestatie).

VERGOEDING BIJ OPZEGGING VAN HET CONTRACT

Onverminderd de toepassing van de wettelijke en reglementaire bepalingen en overeenkomsten van de onderneming, worden de vertrekvergoedingen die zouden overeengekomen worden met een getroffen persoon, zodanig bepaald dat ze niet dienen om falen of onregelmatig gedrag te belonen.

Voor loontrekkende personeelsleden zorgt AXA Bank Belgium ervoor dat de wettelijke bepalingen nageleefd worden.

Als er een overeenkomst over het uitkeren van een vertrekvergoeding wordt gesloten met een niet-loontrekkende manager, mag het totaal van de uitgekeerde vergoedingen niet meer dan 12 maanden van de vaste en variabele remuneratie bedragen. Een opt-outclausule is enkel mogelijk op voorwaarde van een met redenen omkleed advies van het remuneratiecomité en voorafgaande goedkeuring van de algemene vergadering.

GOVERNANCE VAN HET REMUNERATIEBELEID

AXA Bank Belgium heeft een remuneratieplan voor de lange termijn, waarvan de regels bepaald worden door het remuneratiebeleid. Deze regels moeten regelmatig aangepast worden, in het bijzonder afhankelijk van de beslissingen die genomen worden in de raad van bestuur van AXA Bank en de evolutie van het (inter)nationale wettelijke kader.

De raad van bestuur heeft de beslissingsbevoegdheid inzake het opstellen van het remuneratiebeleid en het nemen van beslissingen met betrekking tot de individuele remuneratie van de betrokken personen. Op dat vlak wordt hij bijgestaan door 2 comité's: het remuneratiecomité en het risicocomité.

Het remuneratiecomité draagt actief bij tot het invoeren van het remuneratiebeleid. Het bestaat uit niet-uitvoerende bestuurders, waarvan minstens een onafhankelijk is in de zin van het wetboek van vennootschappen. Het comité is zodanig samengesteld dat het een relevant en onafhankelijk oordeel kan vormen over het remuneratiebeleid en de

remuneratiepraktijken en over de incentives ten opzichte van de risicobeheersing, de behoefte aan eigen middelen en de liquiditeitspositie.

Het remuneratiecomité formuleert voorstellen, in de vorm van adviezen en in overeenstemming met het remuneratiebeleid, inzake beslissingen die de raad van bestuur moet nemen over de remuneratieprincipes en -procedures. Het is ook zijn taak om de beslissingen van de raad van bestuur voor te bereiden, waarbij hij rekening houdt met de gevolgen voor het risico en het beheer van de risico's van de onderneming enerzijds en de belangen op lange termijn van de aandeelhouders, de investeerders en andere belanghebbenden van de instelling anderzijds, en ook van het openbaar belang.

Het remuneratiebeleid kan te allen tijde ook geëvalueerd worden bij het besluit door de raad van bestuur op voorstel van het remuneratiecomité en met name bij wetswijzigingen inzake arbeids-, boekhoud- en belastingrecht en ook bij verandering van de governance regels.

De uitvoering van het beleid wordt minstens een keer per jaar intern geëvalueerd om na te gaan of het remuneratiebeleid en de procedures die de raad van bestuur aangenomen heeft, nageleefd worden. In voorkomend geval zal het remuneratiecomité de vereiste relevante aanpassingen aanbrengen.

Het risicocomité, dat bestaat uit niet-uitvoerende bestuurders, waarvan minstens een onafhankelijk is in de zin van het wetboek van vennootschappen, onderzoekt of de door het remuneratiesysteem voorziene incentives voldoende rekening houden met de risicobeheersing, de behoefte aan eigen middelen en de liquiditeitspositie van AXA Bank Belgium, en ook met de waarschijnlijkheid en de spreiding in de tijd van de winst en dit om een degelijk en doeltreffend risicobeheer te verzekeren, door risico's te vermijden die het tolerantieniveau van AXA Bank Belgium overschrijden.

KWANTITATIEVE INFORMATIE INZAKE REMUNERATIE TOEGEKEND AAN DE IDENTIFIED STAFF VOOR HET BOEKJAAR 2019

Totale remuneratie van Identified Staff in 2019 (exclusief de vergoeding van niet-uitvoerende bestuurders)

De kwantitatieve informatie hieronder betreft de remuneratie toegekend voor het jaar 2019 aan de Identified Staff binnen de betekenis van CRDIV en de Belgische bankwet, maar is geen weerspiegeling van de remuneratie toegekend aan andere werknemers:

Bedrijfseenheid*	Aantal betrokken personen	Bedrag van totale compensatie	Bedrag van Vaste Compensatie	Bedrag van toegekende variabele compensatie
CEO	**5**	**1 650 749 €**	**1 344 424 €**	**306 326 €**
Affluent & Distribution	**2**	**607 003 €**	**430 184 €**	**176 818 €**
Credits & Customer Care	**4**	**976 234 €**	**698 392 €**	**277 842 €**
Risk & Compliance	**6**	**1 009 066 €**	**853 361 €**	**155 706 €**
Retail & Transformation	**2**	**573 962 €**	**446 247 €**	**127 715 €**
Finance	**2**	**915 233 €**	**706 411 €**	**208 822 €**

Total	21	5 732 247 €	4 479 019 €	1 253 227 €

*De bedrijfseenheden zijn gebaseerd op het customer journey-bedrijfsmodel van AXA Bank

Structuur van de variabele remuneratiecomponent

		Vaste remuneratie	Variabele remuneratie	Welkomst bonus	Ontslagvergoeding		
					Betaald	Toegekend	Hoogste toegekend
Uitvoerende leden van het bestuursorgaan	Bedrag (euro)	2 404 515 €	702 636 €	- €	- €	- €	- €
	# betrokken personen	6	6	0	0	0	*0*
Hoger management *(buiten de uitvoerende bestuurders)*	Bedrag (euro)	1 234 912 €	365 307 €	- €	- €	- €	- €
	# betrokken personen	8	7	0	0	0	*0*
Andere Identified Staff	Bedrag (euro)	839 592 €	185 284 €	- €	- €	- €	- €
	# betrokken personen	7	6	0	0	0	*0*
Totaal	Bedrag (euro)	4 479 019 €	1 253 227 €	- €	- €	- €	- €
	# betrokken personen	21	19	0	0	0	0

	Vormen van variabele remuneratie (toegekend)				Uitstaande uitgestelde remuneratie		Uitgestelde remuneratie		
	Cash	Aandelen	Aandeelgerelateerde instrum.	Andere types	Gevestigd	Ongevestigd	Toegekend	Uitbetaald	Verlaagd
Uitvoerende leden van het bestuursorgaan	371 318 €	N/A	N/A	331 318 €	399 275 €	655 974 €	306 819 €	107 930 €	- €
Hoger management *(buiten de uitvoerende bestuurders)*	365 307 €	N/A	N/A	- €	96 295 €	199 339 €	- €	- €	- €
Andere identified staff	185 284 €	N/A	N/A	N/A	83 694 €	162 450 €	- €	- €	- €
Totaal	921 909 €	- €	- €	331 318 €	579 264 €	1 017 763 €	306 819 €	107 930 €	- €

*Voorwaardelijke Cash

Aantal MRT-werknemers van wie de totale remuneratie voor 2019 groter was dan 1 miljoen euro

Totale compensatie	Aantal MRT's voor het jaar 2019
Tussen 1 miljoen euro en 1,5 miljoen euro	0

Tussen 1,5 miljoen euro en 2 miljoen euro	0
Tussen 2 miljoen euro en 2,5 miljoen euro	0

Bestuurders met externe mandaten

AXA bestuurder vanaf 31/12/2017	Functie bij AXA Bank Belgium (ABB)	Onderneming waar extern mandaat wordt uitgeoefend	Maatschappelijke zetel	Werkdomein	Inschrijving op gereglementeerde markt	Uitgeoefende externe functie	Lijst van de aandeelhouders met meer dan 5% ABB
Patrick Keusters	Onafhankelijk bestuurder en voorzitter van het auditcomité	Tribeca AIFM	Louizalaan 65 bus 12 1050 Brussel Belgium	Beleggingen	Nee	Niet-uitvoerend bestuurder	Nee
		Orcadia Asset Management SA	13, rue de l'Industrie, L - 8699 Windhof GD Luxembourg	Beleggingen	Nee	Niet-uitvoerend bestuurder	Nee
		Stoll Security SA	Z.A.R.E. Ilot Ouest L 4384 Ehlerange Luxembourg	Security	Nee	Niet-uitvoerend bestuurder	Nee
Philippe Rucheton	Onafhankelijk bestuurder en voorzitter van het risicocomité	Bernard Controls SA	4, rue d'Arsonval BP 76091 95505 Gonesse France	Electromechanica	Nee	Niet-uitvoerend bestuurder	Nee
		Société générale SFH	17 cours Valmy 92800 Puteaux France	Woonkredieten	Nee	Niet-uitvoerend bestuurder	Nee
		Société générale SCF	17 cours Valmy 92800 Puteaux France	Vastgoedkredieten	Nee	Niet-uitvoerend bestuurder	Nee

Annex

Annex: Corporate Responsibility

7.1 Inleiding 3

Creatie van duurzame waarde 3

Strategie van AXA op het gebied van corporate responsibility 3

Hoe AXA bijdraagt aan de doelstellingen van de Verenigde Naties inzake duurzame ontwikkeling 4

Bestuur op het gebied van corporate responsibility en dialoog met de stakeholders 6

Beoordeling van de risico's met betrekking tot corporate responsibility 7

AXA Tianping, onze nieuwe schadeverzekeringsentiteit op de Chinese markt 8

Ratings 9

Certificering 9

Rapportagemethodologie 9

7.2 Sociale informatie 12

Voorwoord 12

toestand en evolutie van het personeelsbestand 14

Relatie met medewerkers en arbeidsomstandigheden 14

Opleiding en competentiemanagement 17

Diversiteit en inclusie als sleutel tot succes en innovatie 20

7.3 Klimaatverandering en biodiversiteit 30

Standpunt van AXA over de klimaatverandering en biodiversiteit 30

Beleggingen 31

Verzekeringen 39

Eigen operaties 42

7.4 Inclusieve verzekering 49

Maatschappelijke vraagstukken in verband met economische activiteit 49

Mecenaat en medewerkersbetrokkenheid 56

7.5 Bedrijfsvoering 60

Bedrijfsethiek 60

Verantwoord gebruik van gegevens en gegevensbescherming 61

VERANTWOORD INKOPEN 63
FISCAAL BELEID 64
7.6 Vigilance Plan 65

7.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de strategie van de AXA Groep beschreven op het gebied van corporate responsibility (CR). Het omvat een verklaring van niet-financiële prestaties die AXA publiceert in overeenstemming met de bepalingen van Richtlijn 2014/95 EU met betrekking tot niet-financiële rapportering [(1)]) en de Franse wetgeving [(2)]. Deze verklaring omvat het bedrijfsmodel van de AXA Groep en informatie over de belangrijkste niet-financiële risico's met betrekking tot kwesties op het gebied van milieu, sociale rechten, mensenrechten, belastingontduiking en corruptie.

Gedetailleerde informatie over de beleidslijnen en praktijken van de AXA Groep op het gebied van corporate responsibility is ook beschikbaar in het 'Geïntegreerd Rapport', in het online 'Rapport over het menselijk kapitaal' en op de website van de AXA Groep (www.axa.com), in het bijzonder onder de rubriek 'Corporate Responsibility'.

CREATIE VAN DUURZAME WAARDE

De activiteit van AXA bestaat erin mensen op lange termijn te beschermen door risico's te begrijpen, selecteren, kwantificeren en beheren.

Onze activiteiten spelen zich af op het snijvlak van economie, financiën en maatschappij en zijn drijfveren voor innovatie, welvaart en duurzame groei. De bescherming die door verzekeringen wordt geboden, zet mensen aan tot innoveren, risico's nemen en leningen aangaan; dit zorgt niet enkel voor groei, maar ook voor stabiliteit in de economische cycli. Op die manier houdt AXA het wereldwijde financiële stelsel mee in stand door een gezond risicobeheer en beleggingsvoorstellen met een krachtig en stabiel rendement. Wanneer de risico's en de sociale bescherming die levensverzekeringen en microverzekeringen bieden, gecollectiviseerd en onderling verdeeld worden, zorgt dit voor sociale cohesie. Op die manier draagt AXA niet alleen bij aan de wereldwijde economische groei, maar ook aan de sociale stabiliteit, in overeenstemming met onze ambitie van 'Mensen de middelen geven om beter te leven'. Deze aanpak is inherent aan de activiteit van AXA en vormt ook de leidraad zijn onze corporate responsibility-strategie.

STRATEGIE VAN AXA OP HET GEBIED VAN CORPORATE RESPONSIBILITY

Onze corporate responsibility-strategie is een essentiële drijfveer voor medewerkersbetrokkenheid, klantvertrouwen en merkimago. CR is ook een kwestie van risico- en opportuniteitsbeheer: het stelt AXA in staat om bepaalde operationele kosten en risico's te verminderen, terwijl het tegelijkertijd marktkansen biedt in opkomende commerciële segmenten of een innovatiefactor vormt door meer rekening te houden met maatschappelijke en milieugebonden kwesties.

In 2019 draaide onze strategie op het gebied van corporate responsibility rond 3 prioriteiten:

- Klimaatverandering en milieu: AXA verkleint zijn eigen koolstofvoetafdruk en maakt gebruik van zijn kernactiviteiten op het gebied van verzekeringen en beleggingen om klimaatrisico's beter het hoofd te

[(1)] Richtlijn 2014/95/EU van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2014 tot wijziging van Richtlijn 2013/34/EU met betrekking tot de bekendmaking van niet-financiële informatie en informatie inzake diversiteit door bepaalde grote ondernemingen en groepen.

[(2)] Artikelen L.225-101-1, R.225-105 en R.225-105-1 van het Franse wetboek van koophandel.

bieden, zowel voor het bestrijden van de oorzaken van de opwarming van de aarde als bij de aanpassing aan de gevolgen ervan (beperking en veerkracht);

- Preventie van gezondheidsrisico's en ziekten: als betrouwbare partner voor zijn klanten en op basis van zijn expertise in risicomanagement blijft AXA zijn inspanningen op het gebied van gezondheidspreventie voortzetten om positieve resultaten te behalen op het gebied van volksgezondheid, in het bijzonder op het vlak van tabak en de dubbele epidemie van obesitas en diabetes;
- Sociale ongelijkheden en inclusie: als verzekeraar streeft AXA ernaar kwetsbare bevolkingsgroepen te beschermen en zo bij te dragen aan de mondiale sociaal-economische ontwikkeling.

Onze corporate responsibility is nu dus rond deze drie prioritaire thema's gestructureerd; bij de implementatie ervan maakt AXA gebruik van verschillende hefbomen die samenhangen met zijn expertise en businesslijnen, evenals van zijn internationale voetafdruk: beleggingen, verzekeringen, maar ook het verantwoord gebruik van gegevens en zijn partnerschappen en filantropische activiteiten.

AXA zet zich ook in om een verantwoordelijke werkgever te zijn, die ernaar streeft de betrokkenheid van werknemers centraal te houden in onze strategie en een werkplek te creëren die geïnspireerd is door zijn waarden, die diversiteit en gelijke kansen voor iedereen bevordert, engagement promoot, professionele ontwikkeling aanmoedigt en het welzijn van werknemers ondersteunt.

HOE AXA BIJDRAAGT AAN DE DOELSTELLINGEN VAN DE VERENIGDE NATIES INZAKE DUURZAME ONTWIKKELING

In 2018 ontwikkelde de Groep ook een nieuw strategisch reflectiekader om toekomstige engagementthema's te identificeren die rekening houden met de 17 doelstellingen van de Verenigde Naties inzake duurzame ontwikkeling (SDG's). Een beschrijving van het volledige kader is terug te vinden op de website: sustainabledevelopment.un.org. De aanpak van AXA bestaat erin de belangrijkste potentiële oorzaken van engagement op basis van de SDG's te identificeren en aan te vullen met zijn eigen interne expertise op het vlak van risicoanalyse. Deze potentiële verbintenissen worden dan onderzocht aan de hand van een bedrijfsfilter waarmee AXA zijn inspanningen kan toespitsen op onderwerpen waar de Groep echt van invloed kan zijn met haar activiteiten. Dankzij dit proces is het verlies van biodiversiteit naar voren gekomen als een uitbreiding van de acties van de Groep tegen klimaatverandering: het verlies van biodiversiteit wordt nu versneld door de opwarming van de aarde. Op het vlak van volksgezondheid is de duale epidemie van obesitas en diabetes ook als prioriteit voor AXA naar voren gekomen.

In 2019 heeft de Groep de visie van haar bijdrage aan de SDG's bijgeschaafd en haar strategische doelstellingen afgestemd op de 8 SDG's waarop de initiatieven van de Groep een impact hebben en deze tendensen laten goedkeuren door het Compensation and Governance Committee van de raad van bestuur (zie paragraaf 'Bestuur en dialoog met de stakeholders').

De CR-strategie van AXA draagt dus rechtstreeks bij aan de volgende 8 SDG's:

Klimaat en biodiversiteit	SDG 13 - Klimaatactie 	Het merendeel van sectie 7.3 'Klimaatverandering en biodiversiteit' van dit jaarverslag is gewijd aan de actie van AXA tegen klimaatverandering, die voldoet aan de drie doelstellingen van SDG 13: Maatregelen inzake klimaatverandering integreren in nationale beleidslijnen (SDG 13.2), strategieën en planning(zie sectie 7.3 'AXA's nieuwe klimaatbeleid', met inbegrip van een sterke verbintenis om in overeenstemming te zijn met het 1,5°-traject van het Akkoord van Parijs. Dankzij zijn partnerschappen met C40 en UN Habitat draagt AXA via zijn

		verzekeringsactiviteiten ook bij aan: 1/ het versterken van de veerkracht en het aanpassingsvermogen van met klimaat in verband te brengen gevaren en natuurrampen in alle landen (SDG 13.1), en 2/ het verbeteren van opvoeding, bewustwording en de menselijke en institutionele capaciteit met betrekking tot mitigatie, adaptatie, impactvermindering en vroegtijdige waarschuwing inzake klimaatverandering (SDG 13.3).
	SDG 14 – Leven in het water 	AXA heeft in 2019 zijn eerste acties gelanceerd in het kader van deze nieuwe aanpak om binnen deze activiteiten beter rekening te houden met biodiversiteit. Het oceaanprogramma (Ocean program) dat dochteronderneming AXA XL ontwikkeld heeft, draagt rechtstreeks bij aan doel 14.2 (op een duurzame manier zee- en kustecosystemen beheren) en 14.3 (de impact van de verzuring van de oceanen minimaliseren en aanpakken). AXA heeft ook de UNPSI-Oceana-verklaring ondertekend en draagt op die manier bij aan doel 14.4 (op een doeltreffende manier de visvangst reguleren en een einde maken aan overbevissing en illegale visserij). Het biodiversiteitsactieplan zal in 2020 herzien worden om de bijdrage van AXA aan dit SDG bij te schaven.
	SDG 15 – Leven op het land 	Het AXA-WWF-rapport en de oprichting van het Climate and Biodiversity Impact Fund (beschreven in sectie 7.3 'Klimaatverandering en biodiversiteit') en de eerste acties in het kader van het partnerschap met WWF hebben bij AXA de aanzet gegeven om bij te dragen aan "financiële hulpbronnen mobiliseren en aanzienlijk verhogen vanuit allerlei bronnen om de biodiversiteit en de ecosystemen te vrijwaren en op duurzame wijze te gebruiken" (SGD 15.a). Het biodiversiteitsactieplan zal in 2020 herzien worden om de bijdrage van AXA aan dit SDG bij te schaven.
	SDG 7 – Betaalbare en duurzame energie 	Onze doelstelling om tegen 2023 te komen tot € 24 miljard 'groene' beleggingen, beschreven in sectie 7.3 'Klimaatverandering en biodiversiteit' draagt rechtstreeks bij aan doel 7.2, dat erin bestaat tegen 2030 in aanzienlijke mate het aandeel hernieuwbare energie in de globale energiemix verhogen.
Gezondheid en ziektepreventie	SDG 3 – Goede gezondheid en welzijn 	De initiatieven van AXA om de tabaksindustrie uit te sluiten (beschreven in sectie 7.3 'Klimaatverandering en biodiversiteit') zijn in overeenstemming met de doelstelling voor de toepassing van het Raamverdrag van de Wereldgezondheidsorganisatie inzake tabakscontrole. Bovendien spitsen de gezondheidsinitiatieven van AXA zich heel erg toe op de preventie van niet-overdraagbare ziektes, met het 'Beating Obesity and Diabetes Initiative' en het partnerschap met Unicef (beschreven in sectie 7.4 'Inclusieve verzekering'), met het oog op de bestrijding van de wereldwijde duale epidemie van obesitas en diabetes waarmee zowel rijpe als opkomende landen te kampen hebben (SDG 3.4). AXA draagt ook bij aan de preventie van verkeersongevallen (SDG 3.6).

Sociale ongelijkheden en inclusie	SDG 1 – Geen armoede 	De vrijwilligers van AXA Harten Troef helpen mensen die in extreme armoede leven en dragen bij aan de uitroeiing van extremen armoede, met name via het financiële opleidingsprogramma (SDG 1.1 en 1.2). Bovendien draagt het partnerschap tussen AXA en Care rechtstreeks bij aan het opbouwen van de weerbaarheid van de armen en het beperken van hun blootstelling aan met klimaat gerelateerde extreme gebeurtenissen (SDG 1.5). Deze acties worden beschreven in sectie 7.4 'Inclusieve verzekering'.
	SDG 5 – Gendergelijkheid 	AXA voert al een aantal jaren een proactief diversiteits- en inclusiebeleid (beschreven in sectie 7.2 'Sociale informatie': een einde maken aan alle vormen van discriminatie jegens vrouwen en meisjes (SDG 5.1), verzekeren van de volledige en doeltreffende deelname van vrouwen en voor gelijke kansen inzake leiderschap (SDG 5.5). Het programma 'Vrouwen en verzekering' waarvan sprake in 7.4 'Inclusieve verzekering' vormt de 'bedrijfscomponent' van het programma en reikt vrouwen aangepaste en inclusieve oplossingen op het vlak van financiële bescherming aan.
	SDG 10 – Ongelijkheid verminderen 	Programma-initiatieven voor vrouwen en opkomende klanten (beschreven in sectie 7.4 'Inclusieve verzekering') zijn ook een onderdeel van SDG 10.2, de sociale, economische en politieke inclusie van iedereen mogelijk maken en bevorderen, ongeacht leeftijd, geslacht, handicap, ras, etniciteit, herkomst, godsdienst of economische of andere status.

BESTUUR OP HET GEBIED VAN CORPORATE RESPONSIBILITY EN DIALOOG MET DE STAKEHOLDERS

AXA heeft een sterk bestuurskader opgezet om haar corporate responsibility-startegie (CR-strategie) te ontwikkelen en door te voeren. Het Compensation & Governance Committee van de raad van bestuur evalueert elk jaar de strategie van de Groep inzake CR. Bovendien wordt ze minstens eenmaal per jaar voorgelegd aan het uitvoerend comité van de Groep om belangrijke beslissingen te nemen. Wat betreft de lokale entiteiten is een netwerk van corporate responsibility-directeurs verantwoordelijk voor de coördinatie van de CR-strategie en de bevordering van best practices. Dit netwerk wordt ondersteund door lokale CR-teams.

AXA vertrouwt ook op zijn Stakeholder Advisory Panel om toekomstige onderwerpen van belang beter te kunnen beoordelen. In 2014 heeft AXA dit comité opgericht om de rol van de Groep in de opbouw van een sterkere, veiligere en duurzamere maatschappij te bevorderen. Twee keer per jaar brengt het externe en invloedrijke personen samen die het maatschappelijk middenveld vertegenwoordigen, evenals het Management Committee van AXA en de leden van onze raad van bestuur.

Deze groep fungeert als een informeel forum voor diepgaande discussies over de belangrijkste wereldwijde trends en dat 'business- en duurzaamheidsuitdagingen' aanpakt. Zo werden in 2019 bijvoorbeeld volgende thema's besproken: sociale ongelijkheden en inclusie, de bijdrage van AXA aan de SDG's, de strategie voor verantwoorde beleggingen van de Groep, het klimaatbeleid van de groep en het oceaan programma van AXA XL ...

De vergadering van november 2019 werd bovendien voornamelijk gewijd aan de opname van maatschappelijke en milieugerelateerde kwesties in het nieuwe strategische plan van de AXA Groep voor 2021-2023. De leden van het comité worden aangemoedigd om een langetermijnvisie op de activiteiten van AXA te hebben en de strategie van AXA in vraag te stellen vanuit een maatschappelijk en milieugerelateerd perspectief. Deze besprekingen

helpen AXA een zo groot mogelijk positieve impact te hebben op zijn klanten en de gemeenschappen waarin het actief is.

Meer gedetailleerde informatie over het Stakeholder Advisory Panel is hier beschikbaar: www.axa.com/en/about-us/stakeholder-advisory-panel.

Bovendien worden de CR-strategie en -initiatieven minstens een keer per jaar voorgesteld aan de sociale organen van het bedrijf (sociale partners). Er is ook een regelmatige dialoog met ngo's via vergaderingen of door in te gaan op hun verzoeken (bijvoorbeeld vragenlijsten invullen).

BEOORDELING VAN DE RISICO'S MET BETREKKING TOT CORPORATE RESPONSIBILITY

Zoals vereist door Richtlijn 2014/95/EU met betrekking tot niet-financiële reporting heeft AXA een interne risicobeoordeling uitgevoerd om de belangrijkste niet-financiële risico's in kaart te brengen.

Methodologie die toegepast werd om niet-financiële risico's in kaart te brengen

De toegepaste aanpak is het resultaat van de samenwerking tussen de teams riskmanagement en corporate responsibility van de Groep en bestond in het identificeren van de risicofactoren voor elk gebied dat te maken heeft met corporate responsibility: sociale impact, naleving van de mensenrechten, milieu-impact, maatschappelijke impact en bedrijfsvoering. Deze risico's zijn op basis van hun frequentie en potentiële impact (financieel, menselijk, reputatie, operationeel, milieu) herzien en beoordeeld door experts. Voor de score wordt dezelfde schaal (van 1 'laag' tot 3 'hoog') gebruikt als voor het in kaart brengen van de operationele risico's van de Groep.

De resultaten werden vervolgens vergeleken met het operationele risicomanagement van de Groep (voor meer informatie over operationele risico's, zie sectie 4.7 'Operationele risico's') en ons jaarlijks onderzoek naar opkomende risico's, waarin de belangrijkste opkomende risico's voor de maatschappij als geheel worden beschreven (voor meer informatie over opkomende risico's, zie sectie 4.8 'Overige risicofactoren'). De belangrijkste risico's worden ook gekruist met de evaluatie van de Dow Jones Sustainability Index om een externe analyse te integreren.

Om de beoordeling van de niet-financiële risico's van 2018 bij te werken, werden de resultaten herzien door de departementen van de Groep die aanvankelijk betrokken waren: Group Corporate Responsibility, Group Risk Management, Group Human Resources, Group Emerging Customers, Group Compliance, Group Procurement, Group Public Affairs, Group Investor Relations, Group Tax, and Group Legal. Daarnaast zijn de CR- en risicoteams van de XL Groep naar aanleiding van de overname van de XL Groep in september 2018 ook opgenomen in deze herziening. Uit de update van dit jaar zijn volgende elementen naar voren gekomen:

- de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de VN worden niet langer als een risico beschouwd, maar als een raamwerk voor de strategische reflectie waarvan sprake in de paragraaf over 'De bijdrage van AXA aan de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de VN';
- het milieurisico is opgesplitst in twee verschillende risico's die gerelateerd zijn aan klimaatverandering: de impact van AXA op klimaatverandering en de impact van klimaatverandering op de activiteiten;
- biodiversiteit wordt als een opkomend risico beschouwd ondanks een stabiele rating ten opzichte van 2018.

Op basis van deze aanpak zijn belangrijk is niet-financiële risico's geïdentificeerd en is een bijhorend mitigatiebeleid toegepast met sleutelindicatoren.

Het overzicht van de niet-financiële risico's werd goedgekeurd door het Group Operational Risks Committee (OPARCC).

2019 update resultaten voor de belangrijkste niet-financiële risico's

Op basis van deze methodologie, en in toepassing van artikel L225-105-102-1 van het Franse Wetboek van Koophandel met betrekking tot de niet-financiële rapportage, zijn de volgende belangrijke risico's geïdentificeerd:

- **sociale risico's:** verantwoorde arbeidspraktijken, sociale dialoog en arbeidsomstandigheden; ontwikkeling en opleiding; en het aantrekken en behouden van talent. Zie sectie 7.2 'Sociale informatie' en 7.4 'Inclusieve verzekering' voor meer informatie;
- **Mensenrechtenrisico's:** 'inclusieve' verzekeringsoplossingen, bescherming van klanten, bescherming van klantgegevens en het voorkomen van mensenrechtenschendingen in onze toeleveringsketen. Meer informatie over deze risico's is terug te vinden in de sectie 7.4 'Inclusieve verzekering', 7.5 'Bedrijfsvoering' en 7.6 'Vigilance Plan';
- **milieurisico's:** risico's in verband met klimaatverandering (zowel de impact van AXA op klimaatverandering als de impact van klimaatverandering op de activiteiten van AXA) worden besproken in sectie 7.3 'Klimaatverandering en biodiversiteit';
- risico's met betrekking tot het bestrijden van corruptie en belastingontduiking: zie sectie 7.5 'Bedrijfsvoering' en 7.6 'Vigilance Plan';

Ook andere kwesties zijn naar voren gekomen:

- **kwesties in verband met eerlijke handelspraktijken:** het betreft onder meer de toepassing van de CR-vereisten op onze leveranciers en onderaannemers;
- **maatschappelijke risico's:** het betreft onder meer partnerschappen en filantropie en praktijken met betrekking tot de betrokkenheid van de stakeholders. Zie paragraaf 'Bestuur en dialoog met de stakeholders' en sectie 7.4 'Inclusieve verzekering' voor meer informatie.
- **bescherming van klanten**: in het bijzonder het recht op gelijkheid voor de wet en non-discriminatie bij de contractsluitingsprocedure en in het productaanbod, zoals beschreven in sectie 7.4 'Inclusieve verzekering';
- **biodiversiteit:** AXA heeft ervoor gekozen een ambitieuze biodiversiteitsstrategie uit te werken. Zoals wordt uitgelegd in sectie 7.3 hebben beleggers vandaag de dag relatief weinig aandacht voor biodiversiteitsgerelateerde risico's; desalniettemin zouden deze risico's in de toekomst een belangrijk onderdeel kunnen worden van duurzame financiering.

AXA TIANPING, ONZE NIEUWE SCHADEVERZEKERINGSENTITEIT OP DE CHINESE MARKT

Op 13 december 2019 kwam AXA Tianping volledig in handen van AXA. Corporate responsibility is al diep geworteld in de strategie van het bedrijf onder meer door acties in het kader van leniging van armoede, gezondheid en het milieu. AXA Tianping neemt actief deel aan Insurance Day, een initiatief van de Chinese overheid om de liefdadigheid acties van verzekeringsmaatschappijen over het hele land te consolideren en uit te breiden. Elk van onze 23 filialen in het land neemt deel aan projecten van de gemeenschap en dit in de vorm van schenkingen voor de leniging van armoede (zoals een schenking van 100.000 RMB voor de financiering van een tehuis voor blinde kinderen die wachten om opgenomen te worden in een pleeggezin), acties voor de gemeenschap (onder meer preventie door veilig rijden) en milieuacties (zoals het planten van 34.484 bomen in centraal China (provincie Shanxi) in 2019).

In 2019 werd AXA Tianping in de sociale rapportage opgenomen, maar uitsluitend voor de personeels- en loonindicatoren, en uitgesloten van de milieugerelateerde en maatschappelijke rapportages.

RATINGS

De prestaties van de Groep op het gebied van 'environment, society & governance' (ESG) (oftewel milieu, maatschappij en bestuur) worden beoordeeld door gespecialiseerde ratingbureaus. De Groep is over het algemeen toonaangevend in haar sector en maakt ook deel uit van de belangrijkste internationale indexen voor verantwoord beleggen. Deze ratings worden nader beschreven een hoofdstuk 1 'De AXA Groep' van dit jaarverslag.

CERTIFICERING

PricewaterhouseCoopers Audit, een van de rekeningcommissarissen van AXA nv, benoemd als onafhankelijke derde partij, geeft in zijn verslag, dat aan het einde van dit hoofdstuk is gevoegd, een met redenen omkleed advies over de conformiteit van de niet-financiële prestatieverklaring met de bepalingen van de Franse regelgeving (art. R225-105 van het Franse Wetboek van Koophandel) en over de eerlijkheid van de verstrekte informatie.

RAPPORTAGEMETHODOLOGIE

Een beoordeling van de sociale, milieu-, maatschappelijke, ethische en mensenrechtenimpact van de activiteiten van de Groep heeft het mogelijk gemaakt om passende prestatie-indicatoren te definiëren, in overeenstemming met de bepalingen van het Franse Wetboek van Koophandel. Momenteel zijn we nog bezig met het bepalen van sleutel indicatoren voor onderwerpen die te maken hebben met: corruptie, verantwoorde inkopen, mensen rechten en bescherming van klanten.

Perimeter

Voor onderstaande perimeters zijn de indicatoren volledig geconsolideerd, tenzij anders aangegeven.

Reikwijdte van de sociale indicatoren

De sociale gegevens voorzien in sectie 7.2 'Sociale Informatie' worden verzameld bij 256 actieve entiteiten van de AXA Groep, die allemaal deel uitmaken van de consolidatiekring van AXA (*d.w.z.* volledig geconsolideerd voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekeningen per 31 december 2019: de dochterondernemingen waarin AXA, direct of indirect, zeggenschap op managementniveau heeft).

De reikwijdte komt overeen met de rechtspersonen (vennootschappen en/of organisaties) waarvan AXA op het einde van het jaar rechtstreeks of onrechtstreeks minstens 50% van het maatschappelijk kapitaal of van de stemrechten bezit. Deze reikwijdte wordt jaarlijks geactualiseerd naar aanleiding van mogelijke overnames / fusies of stopzettingen van activiteiten. 256 actieve rechtspersonen rapporteerden hun sociale gegevens voor 2019. De dochterondernemingen die in de loop van het boekjaar financieel werden geconsolideerd of waarvan de werknemers in de loop van het boekjaar werden overgenomen, worden derhalve opgenomen in de consolidatiekring 2019. AXA Tianping is in het bijzonder in de sociale rapportage uitsluitend opgenomen voor de personeels- en loonindicatoren.

Reikwijdte van de milieu-indicatoren

De milieugegevens in sectie 7.3 'Klimaatverandering en biodiversiteit - Eigen operaties' worden verzameld bij 98 entiteiten, volgens dezelfde regels als dewelke worden gebruikt om de reikwijdte van de sociale indicatoren te definiëren (d.w.z. integraal geconsolideerde dochterondernemingen per 31 december 2019). AXA-vestigingen met minder dan 50 VTE's zijn niet opgenomen in de gegevensverzameling, maar maken deel uit van een extrapolatieproces. In 2019 werd een milieu-indicatoren verzameld voor 101.354 VTE's die werkzaam waren in

AXA-vestigingen (tenzij anders aangegeven) en geëxtrapoleerd, per continent, om alle 121.337 VTE's te dekken (alle soorten contracten,) die gemiddeld binnen de AXA Groep in 2019 werkzaam waren.

Sectie 7.3 beschrijft ook hoe AXA, als verzekeraar en belegger, ernaar streeft om milieukwesties te integreren in zijn activiteiten. De perimeter van de strategie van verantwoord beleggen van AXA (waaronder klimaatfinanciering) omvat de eigen activa van AXA, terwijl onze verzekeringsactiviteiten met betrekking tot het klimaat voornamelijk betrekking hebben op onze commerciële vastgoed- en schadeverzekeringsactiviteiten.

AXA Tianping in het bijzonder werd niet opgenomen in het milieurapportageproces. Deze entiteit wordt evenwel geleidelijk aan opgenomen in de beleidslijnen en processen van AXA.

Reikwijdte van de maatschappelijke indicatoren

Onze mecenaat- en liefdadigheidsinitiatieven, beschreven in hoofdstuk 7.4 'Inclusieve verzekering', bestrijken 84% van de VTE's van AXA. Dit jaar werd AXA Tianping niet opgenomen in de reikwijdte van de maatschappelijke indicatoren.

Periode

De indicatoren hebben betrekking op de periode van 1 januari tot en met 31 december 2019, tenzij anders vermeld. Om het verzamelen en verwerken ervan te vergemakkelijken, kunnen sommige gegevens eerder in het jaar worden verzameld. De gegevens voor de resterende maanden (maximaal 6 maanden) worden vervolgens geschat volgens de door de Groep aanbevolen methodologie.

Gegevensverzameling

De sociale gegevens zoals bedoeld in sectie 7.2 'Sociale informatie' worden verzameld in het kader van een rapportageproces dat is vastgelegd in procedures die zijn gekoppeld aan een lijst van indicatoren die wordt gedeeld met alle entiteiten van de AXA Groep. Dit proces wordt jaarlijks bijgewerkt en aan elke entiteit meegedeeld. De sociale gegevens worden verstrekt door lokale correspondenten in een tool voor de rapportage van sociale gegevens. Voor en tijdens het verzamelen van de gegevens worden consistentie- en kwaliteitscontroles uitgevoerd. Er worden geen schattingen of extrapolaties gemaakt van de verstrekte gegevens. Voor gegevens die als ratio's en percentages worden gepubliceerd, worden de breuken voor elke berekening gelijknamig gemaakt om entiteiten met lege gegevenspunten uit te sluiten.

Zoals hierboven aangegeven, worden milieugegevens verzameld bij AXA-vestigingen met meer dan 50 VTE's en bij AXA-datacenters. De bijdragers van milieugegevens zijn verplicht om alle relevante gegevens te verzamelen in een speciale rapportagetool. Voor elke vestiging geven de bijdragers aan of de gegevens zijn gemeten of geschat op basis van de berekeningsregels die in de rapportageprocedures van de Groep zijn vastgelegd. In 2019 we werden voor 84% van onze VTE's milieugegevens verzameld en de overige 16% werd geëxtrapoleerd. Voor meer informatie verwijzen wij naar sectie 7.3 'Klimaatverandering en biodiversiteit - Milieurapportageproces en verificatie' evenals naar de reikwijdtenota's onder onze milieugegevenstabel. Milieugegevens en, meer in het algemeen, het milieubeleid met betrekking tot onze beleggingen en verzekeringsproducten worden beheerd door verschillende teams, waaronder Group Investment, Group Corporate Responsibility, Group Risk Management en Group Insurance Office.

Voor de maatschappelijke gegevens zien sectie 7.4 'Inclusieve verzekering - Mecenaat en medewerkersbetrokkenheid'. Met name het aantal unieke vrijwilligers is gebaseerd op een schatting van de entiteiten op basis van de uitgevoerde liefdadigheidsacties.

Methodologische verduidelijkingen en limieten

De rapportage over sommige indicatoren kan beperkingen hebben als gevolg van:

- het ontbreken van nationaal en/of internationaal erkende definities, met name met betrekking tot de verschillende categorieën arbeidsovereenkomsten;
- de noodzakelijke ramingen, de representativiteit van de uitgevoerde metingen of de beperkte beschikbaarheid van externe gegevens die nodig zijn voor de berekeningen;
- de praktische modaliteiten voor het verzamelen en invoeren van deze informatie.

Daarom worden voor zover mogelijk definities, methoden en, waar van toepassing, bijbehorende onzekerheidsmarges voor de desbetreffende indicatoren gespecificeerd.

Bedrijfsvoering: methodologie en rapportagereikwijdte

Voor 2019 heeft AXA specifieke informatie verstrekt over het beleid en de beheersing van de belangrijkste risico's in verband met de bedrijfsvoering. AXA heeft in het bijzonder strenge interne procedures ontwikkeld en de nodige beleidslijnen en belangrijke prestatie-indicatoren ingevoerd om de doeltreffendheid ervan te meten.

Voor bepaalde specifieke risico's zoals corruptiebestrijding, klantbescherming, mensenrechten en corporate responsibility op het gebied van verantwoorde inkopen omvat de huidige informatie echter ook het interne beleid, het kader en de due diligence-maatregelen van AXA. Deze worden beschreven in sectie 7.5 'Bedrijfsvoering' en 7.6 'Vigilance Plan'. In overeenstemming met de vereisten van richtlijn 2014/95 EU over niet-financiële reporting heeft de Groep gewerkt aan de uitwerking van belangrijke prestatie-indicatoren voor deze specifieke onderwerpen als een onderdeel van de niet-financiële informatie van 2019.

Gebruik van de internationale benchmark

Om zijn Corporate Responsibility-strategie uit te werken en te rapporteren over zijn niet-financiële prestaties houdt AXA zich vrijwillig aan een aantal internationale benchmarks, zoals beschreven in dit hoofdstuk. Het betreft bijvoorbeeld de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de VN (zie hierboven) en het Greenhouse Gas Protocol (ghgprotocol.org) voor de berekening voor de CO_2-uitstoot. Andere benchmarks worden waar nodig gemarkeerd in de desbetreffende secties.

7.2 Sociale informatie

VOORWOORD

AXA zet zich in om een verantwoordelijke werkgever te zijn, door van werknemersbetrokkenheid een cruciaal onderdeel van zijn bedrijfsstrategie te maken. Om dit te bereiken streeft AXA naar het creëren van een werkomgeving gebaseerd op haar waarden, door diversiteit en gelijke kansen te bevorderen, professionele ontwikkeling aan te moedigen, werknemers te betrekken en hun welzijn te bevorderen. Voor aanvullende en meer gedetailleerde informatie kunt u terecht op de pagina's 'About Us' en 'Career' op www.axa.com.

Het is algemeen bekend dat sociale en economische veranderingen de diversiteit in de bedrijfswereld zullen verbreden. De digitale wereld zal meerdere interacties met klanten mogelijk maken en meer informatie vestrekken waarop de besluitvorming gebaseerd zal zijn. Met de technologieën van morgen en data-analyse kunnen machines mensen te vervangen voor repetitieve taken. Dit zal de werkomstandigheden verbeteren en de werknemers in staat stellen zich toe te leggen op taken met een hoge toegevoegde waarde. De klimaatverandering zal bedrijven dwingen om strategische beslissingen te nemen met respect voor het milieu. Een continue vooruitgang in medisch onderzoek zal de levensverwachting verhogen, wat zal leiden tot een hogere pensioengerechtigde leeftijd.

Op basis van deze veranderingen en in overeenstemming met Richtlijn 2014/95/EU met betrekking tot niet-financiële reporting heeft de AXA Groep voor de toekomst drie mogelijke belangrijke maatschappelijke uitdagingen geïdentificeerd:

- dat de werkgeverspraktijken van AXA onvoldoende maatschappelijk verantwoord zijn, door het ontbreken van een werkgeversaanbod en een continue sociale dialoog;
- dat AXA-medewerkers die niet over de nodige kansen voor ontwikkeling en groei beschikken of deze niet grijpen, dat hun inzetbaarheid intern of op de arbeidsmarkt afneemt en dat hun vaardigheden verouderd raken binnen een veranderende verzekeringssector;
- dat de AXA Groep er niet in slaagt talenten aan te trekken, te behouden en te ontwikkelen als er geen omgeving wordt gecreëerd die integratie en betrokkenheid bevordert.

Meer details over de duurzame risicobeoordeling vindt u terug in sectie 7.1.

In het licht van deze trends verbindt AXA zich ertoe te anticiperen en zijn werkgeversaanbod en managementpraktijken aan te passen om zijn werknemers te ondersteunen bij de new ways of working. Om ons doel te bereiken ("we willen iedereen de middelen geven om een beter leven te leiden") en zo het beste in onze werknemers naar boven te brengen, zetten we ons in voor het creëren van werkplekken die gebaseerd zijn op onze waarden, ruimtes waarin we:

diversiteit bevorderen omdat die prestaties en innovatie genereert, gelijke kansen voor iedereen bevorderen en zo de omstandigheden creëren die iedereen in staat stellen zijn volledige potentieel op het werk tot uitdrukking te brengen;

werknemersparticipatie aanmoedigen in besluitvormingsprocessen om werknemers in staat te stellen risico's te nemen;

werknemers de beste oplossingen en mogelijkheden bieden om hen inzetbaar te houden op de arbeidsmarkt en continu leren en professionele ontwikkeling stimuleren;

de verdiensten en bijdragen van mensen om anderen te inspireren hun voorbeeld te volgen, erkennen;

een cultuur promoten waar mensen worden aangemoedigd feedback te delen om onze manier van werken collectief te verbeteren;

het evenwicht tussen werk en privéleven verbeteren om de gezondheid van mensen op het werk te vrijwaren.

Om de relevantie van ons voorstel en de algemene uitvoering ervan te bevestigen, hebben we een permanente dialoog opgezet met onze medewerkers, die verantwoordelijk zijn voor het identificeren van mogelijke afwijkingen en het voorstellen van passende maatregelen. Hiertoe worden regelmatig enquêtes naar de betrokkenheid van de medewerkers van AXA wereldwijd gehouden.

TOESTAND EN EVOLUTIE VAN HET PERSONEELSBESTAND

Op 31 december 2019 bedroeg het totale personeelsbestand van AXA 120.869 werknemers (met een vast en tijdelijk contract), een daling van 4% ten opzichte van 2018. Deze daling heeft voornamelijk te maken met (i) de beursintroductie van de operaties in de VS en de filialen ervan, wat ongeveer 7.800 werknemers vertegenwoordigt, (ii) de voltooiing van de overname van de entiteit AXA Tianping, wat ongeveer 3.000 werknemers vertegenwoordigt en (iii) de vermindering van het personeelsbestand opgesplitst tussen de verschillende markten en transversale operaties.

KERNCIJFERS: UITSPLITSING NAAR GESLACHT EN FUNCTIE (*)

	Niet-commercieel	Commercieel	Totaal
Vrouwen	53 428	8 230	61 658
Mannen	45 455	7 957	53 412
Totaal	**98 883**	**16 187**	**115 070**
Aandeel vrouwen	***54%***	***51%***	***54%***

(*) Uitsluitend deel van het personeelsbestand met een vast contract.

De geografische spreiding van de werknemers van AXA in 2019 was als volgt: 58% in Europa (+1,4 punten ten opzichte van 2018), 26 in Azië-Stille Oceaan (+3,5 punten ten opzichte van 2018), 10% in Noord- en Zuid-Amerika (-5,2 punten ten opzichte van 2018) en 6% in Afrika (+0,4 punten ten opzichte van 2018).

KERNCIJFERS: GEOGRAFISCHE SPREIDING VAN DE WERKNEMERS (*)

Continent	Personeelsbestand	Verdeling
Europa	69 989	*58,0%*
Azië/Stille Oceaan	31 267	*26,0%*
Noord- en Zuid-Amerika	12 460	*10,0%*
Afrika	7 153	*6,0%*
Totaal	**120 869**	

(*))Personeelsbestand met vast en tijdelijk contract.

AXA is in 2019 verder blijven aanwerven en heeft meer dan 15.000 medewerkers met een vast contract in dienst genomen (exclusief nieuwkomers wegens fusies en overnames), waaronder meer dan 3.600 commerciële medewerkers.

Voor meer informatie over de cijfers hierboven en een vergelijking tussen 2018 en 2019, zie de tabellen aan het einde van sectie 7.2.

RELATIE MET MEDEWERKERS EN ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN

Het waarborgen van duurzame en verantwoordelijke werkgeverspraktijken met behoud van de sociale dialoog en goede arbeidsomstandigheden zijn prioriteiten voor AXA De afgelopen jaren heeft AXA, als volwassen organisatie, procedures ontwikkeld en organen opgericht om de sociale dialoog en de arbeidsomstandigheden in al haar entiteiten over de hele wereld te ontwikkelen.

Een solide en continue sociale dialoog

Als ondertekenaar van het Global Compact van de Verenigde Naties zet AXA zich in voor de eerbiediging van de vrijheid van vereniging en het recht op collectieve onderhandelingen. AXA heeft ook de wereldwijde afspraken van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling betreffende het bestrijden van ongelijkheden, het voeren van een sociale dialoog en het promoten van een beter geregelde en duurzame mondialisering ondertekend. Daarnaast dragen een effectieve communicatie tussen medewerkers en management en een constructieve sociale dialoog bij tot de stabiliteit die nodig is voor de uitvoering van de ontwikkelingsstrategie van de Groep. Daarom organiseren de ondernemingen van AXA zich om regelmatig in dialoog te treden met werknemers of hun vertegenwoordigers. AXA heeft ook een European Works Council (EWC) opgericht, waarvan de taken verder gaan dan de geldende wettelijke verplichtingen.

Na een eerste overeenkomst in 1996 heeft AXA in juni 2009 nieuwe overeenkomst van de EWC ondertekend (zie 'Social Dialogue and Mobility' op www.axa.com). Deze overeenkomst werd afgesloten om een goed niveau van sociale dialoog te garanderen, en dit voor 53% van de werknemers van AXA. AXA organiseert twee plenaire EWC-vergaderingen per jaar (met 50 werknemersvertegenwoordigers uit Europese landen en voorgezeten door de CEO van AXA) en maandelijkse sessies met 10 EWC-leden om de arbeidsmarkt en economische ontwikkeling in elk land te bespreken.

In 2011 hebben AXA, UNI Europe Finance en alle Franse vakbonden een belangrijk Europees akkoord over het anticiperen op verandering ondertekend. Deze overeenkomst kwam tot stand in samenspraak met de EWC en legt een aanpak vast voor sociale dialoog, met het oog op anticiperen op veranderingen in de sector om de vaardigheden van werknemers beter af te stemmen op toekomstige behoeften en dus de werkgelegenheid te vrijwaren.

De meeste leden buiten het toepassingsgebied van de EWC hebben ook overeenkomsten rond sociale dialoog ontwikkeld, maar worden niet gemonitord op groepsniveau. Meer algemeen en buiten Europa wil de Groep ervoor zorgen dat werknemers eerlijk vertegenwoordigd worden in alle belangrijke landen waar de Groep aanwezig is. Tijdens het jaar worden er regelmatig uitwisseling sessies georganiseerd tussen de directeur van de Groep en lokale directeurs voor sociale relaties.

Mensen betrekken en bouwen aan een feedbackcultuur

AXA streeft ernaar een omgeving te creëren waar naar de mensen wordt geluisterd en er actie wordt ondernomen om ervoor te zorgen dat ze betrokken blijven. AXA gebruikt de korte en gerichte Pulse-enquête om zijn cultuur te meten en snel na te gaan op welke vlakken verbetering nodig is.

De frequentie waarmee deze enquête wordt afgenomen is geleidelijk aan opgedreven: een Pulse-enquête in 2017,2 in 2018 en drie in 2019. De betrokkenheid van medewerkers wereld wijd wordt bij AXA gemeten aan de hand van de Employee Net Promoter Score (eNPS). In 2017 was deze score gelijk aan -5, in 2018 aan +7, tegenover een gebalanceerde streefscore van 0. Het doel van de Groep was om tegen december 2019 aan een score van 14 te zitten; in december 2019 bedroegen de eNPS 21, dus 7 punten meer dan het vooropgestelde doel.

AXA neemt ook 'ad hoc' Pulse-enquêtes af over onderwerpen die op bepaalde momenten relevant zijn, zoals arbeidsomstandigheden of de strategie van de Groep. Hiermee heeft AXA een cultuur van 'snelle feedback' kunnen invoeren.

Meer informatie over de eNPS en de methode om de eNPS te berekenen, vindt u terug onder de rubriek 'A new method to collect feedback and measure employee engagement' op www.axa.com.

Maatschappelijk verantwoorde werkomstandigheden die het evenwicht tussen werk en privéleven respecteren

AXA wil zijn medewerkers de middelen geven om een beter leven te leiden. Dit omvat goede werkomstandigheden en een evenwicht tussen werk en privéleven.

Een inspirerende en inclusieve werkomgeving vormt een belangrijk onderdeel van het werkgeversaanbod van AXA. AXA heeft, als verantwoordelijke werkgever die ervoor wilt zorgen dat iedereen kan en wil bijdragen aan het succes van de Groep, programma's opgezet om stress op het werk te voorkomen en initiatieven met betrekking tot welzijn op het werk te ondersteunen. Het opbouwen van een inclusieve werkomgeving bij AXA omvat ook de New Ways of Working (NWOW), innovatieve oplossingen die flexibele werkmethoden (telewerk, parttime, gedeelde kantoren, flexibele werkschema's of verkorte werkweken) en een evenwichtig beroeps- en privéleven bevorderen.

In 2019 werd een nieuwe indicator ingevoerd om na te gaan hoeveel werknemers wereldwijd aan telewerk mogen doen op basis van hun contract. Deze indicator is bedoeld om de transformatie van onze werkomgeving weer te geven. 32% van de werknemers met een vast contract bij AXA doet aan telewerk. In Europa zijn de praktijken rond telewerk geformaliseerd en worden ze gevolgd en daar doet meer dan 41% van het niet-commerciële personeel van AXA aan telewerk. De percentages van telewerkers bij AXA wereldwijd kunnen als volgt worden opgesplitst:

	Niet-commercieel personeel	Commercieel personeel	Totaal
Personeelsbestand telewerkers	35 455	1 274	36 729
Personeelsbestand	98 883	16 187	115 070
Percentage telewerkers	36%	8%	32%

Daarnaast zet AXA zich op het gebied van het evenwicht tussen werk en privéleven in voor de ondersteuning van werkende ouders over de hele wereld. Sinds januari 2017 voert AXA een globaal

ouderschapsbeleid (AXA Global Parental Policy) dat van toepassing is op alle gezinnen, ongeacht hun samenstelling, met 16 weken zwangerschapsverlof/hoofdouder en 4 weken vaderschapsverlof/co-ouder.

Procedures m.b.t. gezondheid en veiligheid op het werk

De bescherming van de werknemers maakt, als verzekeraar en verantwoordelijke werkgever, volgens de beste praktijken en de hoogste internationale normen, in drie dimensies deel uit van het eigen DNA van het bedrijf, in termen van 'plicht tot bescherming' en 'zorgplicht':

- 'Fysieke veiligheid': bescherming van werknemers tegen opzettelijke bedreigingen (misdaad, terrorisme, politieke en sociale instabiliteit);
- 'Gezondheid en veiligheid': bescherming van werknemers tegen ongevallen en natuurrampen (branden, pandemieën, natuurrampen, enz.);
- 'Crisismanagement': het opzetten van specifieke en buitengewone procedures om een ongeval of een andere crisis het hoofd te bieden.

Dankzij de standaarden kan een consistente benadering van beveiliging worden gecreëerd voor alle entiteiten en gebaseerd op lokale risico's die door externe partners worden beoordeeld. Het kader richt zich op de operationele procedures om de risico's voor het personeel tijdens werktijden, op reis of tijdens een expatriëring te beperken. Het helpt ook om de impact van incidenten en crises te beperken wanneer deze zich voordoen. Deze standaarden zijn van toepassing op alle entiteiten van de Groep, onder de verantwoordelijkheid van de bestuurders van de entiteit.

Er wordt elk kwartaal een procedure voor het toezicht op de verbetering van de veiligheid op de werkplek toegepast op basis van twintig controlepunten en in overeenstemming met de doelstellingen van het Management Committee.

Deze doelstellingen die gelden voor de hele AXA Groep, en in het bijzonder daar waar de risico's het hoogst zijn.

Deze gebieden die voor verbetering vatbaar zijn, worden gecontroleerd op basis van bewijzen en bezoeken ter plaatse door de teams van het hoofdkantoor van de AXA Groep.

Eind 2018 zijn de door de Groep te realiseren doelstellingen voor 90% van de Groep gerealiseerd, in overeenstemming met de doelstellingen van het Management Committee. Er zijn nieuwe doelstellingen tot 2021 vooropgesteld om voortdurend de maturiteit in termen van kwantiteit en kwaliteit te verbeteren. Het beheer van fysieke risico's komt tot uiting in een verzuimpercentage van minder dan 5% in 2019, waaronder een stabiel verzuimpercentage van 2% als gevolg van werkgerelateerde ongevallen.

OPLEIDING EN COMPETENTIEMANAGEMENT

In een snel veranderende verzekeringssector die gekenmerkt wordt door de opkomst van nieuwe risico's en nieuwe concurrenten, moet AXA ervoor zorgen dat zijn activiteiten, organisatie en medewerkers klaar zijn voor nieuwe uitdagingen. De verzekeringsbranche evolueert snel, aangezien de technologieën en de verwachtingen van de klant een revolutie in de markt teweegbrengen. Als gevolg daarvan moeten verkoop- en ondersteuningsfuncties evolueren, wat veel mogelijkheden biedt voor de medewerkers van

AXA. Opleiding is meer dan essentieel om werknemers in staat te stellen zich te ontwikkelen en de vaardigheden van morgen te ontwikkelen. Het niet managen van carrières, vaardigheden en talenten in een dergelijke concurrerende omgeving kan van invloed zijn op het concurrentievermogen van AXA.

Talent- en competentiemanagement om sleutelprofielen aan te trekken

Er is een prestatiebeoordelingsproces van kracht dat in alle AXA-entiteiten moet worden toegepast en alle werknemers moet bestrijken.

Dit proces is nauw verbonden met het beloningsbeleid van AXA, dat de strategische doelstellingen van de onderneming op lange termijn ondersteunt en de belangen van werknemers en andere belanghebbenden op één lijn brengt.

De AXA Groep hanteert een 'betalen-naar-prestaties'-benadering om de beste talenten aan te trekken en te behouden, de betrokkenheid van de medewerkers te onderhouden, en het leiderschap van AXA te versterken, en er tegelijkertijd voor te zorgen dat werknemers niet worden aangemoedigd om ongepaste en/of overdreven risico's te nemen en dat ze zich houden aan de regelgeving. Daarnaast vormen een aantal extra voordelen een belangrijk onderdeel van de waardepropositie die AXA zijn medewerkers doet. Het doel van AXA is om zich ten minste op de mediaan van elke markt te positioneren in termen van sociale voordelen. Deze voordelen moeten een pensioenaanbod omvatten, evenals een dekking voor gezondheid en voorzorg.

Sinds 2005 voert AXA jaarlijks een Organization and Talent Review ('OTR') van de organisatiestructuren en opvolgingsplannen uit. De OTR bestaat uit het beoordelen van belangrijke managementposities in alle AXA-markten. Het is een proces geïntegreerd in de wervings-, prestatie-, opleidings- en ontwikkelingsmanagementfasen. Dit proces is bedoeld om medewerkers te begeleiden naar meer collaboratie en zelfstandigheid in het managen van hun loopbaan. AXA streeft ernaar te handelen op basis van vijf belangrijke dimensies van de loopbaan van de medewerker:

- Het 'employer brand' om de middelen van morgen te blijven aantrekken en de inachtneming van de tevredenheid van de kandidaten in de interne en externe wervingsstrategieën van AXA;
- Het creëren van sterke talentenpools voor kritische posities en functies. In 2019 werd een standaardaanwervingsprocedure ingevoerd met de mogelijkheid om deze aan te passen aan lokale vereisten. Daarnaast is er een wereldwijd systeem voor het traceren van sollicitaties uitgerold om op een meer tijd-, kosten- en kwaliteitsefficiënte manier medewerkers aan te werven en een wereldwijd de pool van kandidaten samen te stellen.
- Prestatie- en loopbaanmanagement, evenwel door de high potentials optimaal te benutten, via de implementatie van algemene processen voor het beoordelen van prestaties en talent, en het analyseren van de vaardigheden en bekwaamheden die vandaag en morgen nodig zijn;
- De ontwikkeling van medewerkers door het aanbieden van op maat gemaakte trainingen en opleidingsacties;
- Leadershipmanagement om ervoor te zorgen dat huidige en toekomstige beslissers, evenals high potentials, de nodige ondersteuning krijgen voor hun missie en met succes ons metier en onze bedrijfscultuur transformeren.

Een ambitieus en wijdverbreid opleidings- en ontwikkelingsaanbod

De opleidings- en ontwikkelingsfunctie van AXA werkt aan de geleidelijke transformatie van AXA naar een adaptieve en zelflerende organisatie. De visie van de Groep bestaat erin mensen te helpen om, individueel en collectief, voortdurend te leren op gelijk welk moment van hun werkdag en om nieuwe manieren van leren aan te moedigen: voortdurend leren om te gedijen in een veranderende omgeving. Deze ambitie wordt ondersteund door een specifiek digitaal ecosysteem dat gemakkelijk vanop elk toestel geraadpleegd kan worden.

In 2019 waren er meer dan 362.000 opleidingsdagen (tegenover 327.000 in 2018 en 330.000 in 2017), wat overeenkomt met gemiddeld 3,2 opleidingsdagen per werknemer ten opzichte van 2,7 in 2018 en 3,1 in 2017.

- Via het partnerschap (dat in 2017 tot stand kwam) met Coursera hebben de medewerkers van AXA 860 opleidingen op belangrijke gebieden kunnen volgen (+310 in vergelijking met 2018), inclusief universitaire attesten die erkend worden op de arbeidsmarkt. In 2019 zijn meer dan 8.700 werknemers (+12% in vergelijking met de 7.800 op het einde van 2018) begonnen aan een opleiding. In 2019 zijn er 25.000 opleidingen van start gegaan, dit wil zeggen meer dan 100.000 opleidingsuren (+15.000 uur in vergelijking met 2018);
- Om ervoor te zorgen dat meer werknemers experts blijven in hun vakgebied wordt momenteel een van de belangrijkste thema's van digitale leren, namelijk de taal van de beschikbare inhoud, aangepakt aan de hand van het LinkedIn Learning platform, dat inhoud in zeven belangrijke talen aanbiedt;
- Medewerkers van AXA te helpen de veranderende gedragingen van klanten te begrijpen, werd er een wereldwijde leerwedstrijd, de AXA Learning Week, gehouden om te zorgen voor een algemeen begrip van de evoluerende behoeften en verwachtingen van klanten. Deze wedstrijd was een vervolgverhaal op de AXA Learning Games, die in 2018 ingevoerd werden. In totaal hebben meer dan 8.030 werknemers wereldwijd deelgenomen en geleerd over kritieke onderwerpen met betrekking tot de voortdurend evoluerende gedragingen waarbij de klant centraal staat;
- AXA wil zijn managers en topdirecteurs de middelen aanreiken om de ambitie om een toekomstbestendige, zelflerende organisatie te worden waar te maken door hen de mogelijkheid te bieden te werken aan hun leiderschaps-, integriteits- en samenwerkingsvaardigheden. Om dit te vergemakkelijken, werd de AXA Leadership Academy uit de grond gestampt voor het Global Leadership Network. Dit wordt gebruikt om directeurs van de Groep gezamenlijk te helpen om de transformatie van AXA in goede banen te leiden en is bedoeld om de herpositionering van de AXA Groep als partner van miljoenen klanten te versnellen. In 2020 zal de AXA Leadership Academy zich toespitsen op:

  Leiderschap en de culturele transformatie van AXA via de waarden en verbintenissen van AXA,

  toonaangevende tech- & dataroadmaps;
- Tot slot werden er in 2019 574 digitale modules over leiderschap, management en persoonlijke uitmuntendheid aangeboden aan medewerkers, meer dan 40.000 korte opleidingen gelanceerd (in vergelijking met 48.000 in 2018) en meer dan 28.000 opleiding afgerond (in vergelijking met 30.000 in 2018).

AXA-medewerkers, verantwoordelijk voor hun eigen loopbaanbeheer

AXA heeft een mobiliteitsbeleid en de bijbehorende processen geïmplementeerd om mensen in staat te stellen te veranderen binnen de Groep en op die manier AXA te helpen om de juiste persoon te vinden voor zijn bedrijfsbehoeften.

Internationale mobiliteit staat onder de hoede van het team International Mobility Solutions (IMS) team en wordt geregeld door een consistent raamwerk voor internationale mobiliteit, en vormt een van de belangrijkste katalysatoren voor de transformatie van de organisatie. AXA streeft ernaar de vertrouwenscultuur verder uit te breiden en successen te boeken aan de hand van rechtstreekse blootstelling aan nieuwe omgevingen.

In 2019 bleef het totale volume van medewerkers die voor hun internationale mobiliteit ondersteund werden door IMS stabiel (794 medewerkers ten opzichte van 785 in 2018). Het aantal nieuwe rechthebbenden is evenwel met 25% gestegen.. En we blijven een verandering waarnemen in de opdrachten en de soorten overplaatsingen. Traditioneel waren opdrachten op lange termijn populair. In 2019 is het aandeel van deze populatie onder de actieve rechthebbenden gedaald tot 35% (ten opzichte van 44% in 2018 en 50% in 2017). Desalniettemin is er een trend waar te nemen wat betreft de toename van grensoverschrijdende opdrachten en permanent overgeplaatst de medewerkers. Daarnaast werden er actief opdrachten op korte termijn geselecteerd om de ontwikkeling van de medewerkers van AXA op te drijven (goed voor 12% van de internationale opdrachten in 2019).

DIVERSITEIT EN INCLUSIE ALS SLEUTEL TOT SUCCES EN INNOVATIE

Om de uitdagingen van morgen aan te gaan, wil AXA een omgeving en bedrijfscultuur creëren en verrijken waarin diversiteit en inclusie voor alle medewerkers centraal staan. Het personeelsbestand van AXA moet een afspiegeling zijn van de diversiteit van de wereld waarin de Groep evolueert en het midden- en topmanagement moet een centrale rol spelen bij het bereiken van deze doelstellingen. De AXA Groep is ervan overtuigd dat haar ambitie op het gebied van diversiteit en inclusie een essentiële hefboom is om succes en innovatie binnen de organisatie te genereren en een toonaangevende speler op de markt te blijven.

Diversiteit en inclusie, een mondiale ambitie en genderfocus

Omdat diversiteit en inclusie (D&I) essentiële hefbomen zijn voor het creëren van succes en innovatie, het aantrekken en behouden van de beste talenten en het blijven zijn van een voorkeurswerkgever op de markt, stimuleert AXA diversiteit door middel van haar wervings-, leer-, ontwikkelings- en talentmanagementprocessen. De AXA Groep heeft een D&I-beleid en ambitieuze engagementen ontwikkeld om initiatieven, waaronder overheidsinitiatieven, uit te voeren in overeenstemming met de D&I-prioriteiten van de Groep. AXA-managers, die er ambassadeurs van zijn, streven naar:

- een evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen op alle niveaus van de organisatie;
- sensibilisering voor handicaps;
- behoud van het momentum voor de inclusie van LGBT'ers; en

- het betrekken van onze senior executives als pleitbezorgers voor diversiteit en inclusie.

Eind 2019 vertegenwoordigden vrouwen 54% van de commerciële en niet-commerciële werknemers van AXA en bekleedden zij 31% (+2 punten ten opzichte van 2018) van alle commerciële en niet-commerciële managementfuncties. Sinds 2009 volgt AXA de evolutie van de vertegenwoordiging van vrouwen in het topmanagement op de voet.
Sinds maart 2018 bevestigt AXA steeds opnieuw zijn prioriteit om tegen 2023 gendergelijkheid te bereiken onder
de populatie van Top Senior Executives; hiervoor richtte AXA zich op verschillende acties:

- Het management vragen om een actievere rol te spelen bij het bevorderen van genderdiversiteit. Diversity in teams is een gedeelde doelstelling voor de 300 top senior executives van AXA (Global Leadership Network - GLN). De leden van het Management Committee en het Partners Committee hebben deelgenomen aan een patronage-initiatief dat tot december 2019 liep en gericht was op 30 getalenteerde personen: 23 vrouwen (waarvan 83% operationele functies bekleden) en 7 mannen (waarvan 86% operationele functies bekleden). Dit patronage-initiatief maakt deel uit van twee verschillende programma's die de pool van toekomstige managers voeden:

    het in 2014 gelanceerde 'Patronage in Tandem'-programma is ontworpen om vrouwelijk talent binnen de Groep te ontwikkelen. In 2019 vond de vijfde golf van dit programma plaats en namen 16 getalenteerde vrouwen hieraan deel; elk van hen werd gesponsord door een lid van het Group Management Committee of het Partners Group Management. 35% van de deelnemers aan de vijf opeenvolgende golven van het GSTP heeft een GLN-positie.

    het Global Executive Development Program (GEDP), dat in 2017 van start ging, is een tweejarig programma voor kaderleden, zowel vrouwen als mannen, die volgens het management nodig kunnen zijn om (internationale) sleutelposities te bekleden. 55% (40% vrouwen) van de deelnemers aan GEDP heeft nu een GLN-rol;

- versterking van talentenpools en verbetering van genderevenwichtige opvolgingsplannen: AXA-entiteiten werd gevraagd om lokale doelstellingen te definiëren voor de vertegenwoordiging van vrouwen in directiecomités (ongeveer 300 personen) en senior executives (meer dan 3.000 personen);
- ontwerpen van de innovatieve AXELERATE-leeroplossing om 10.000 managers wereldwijd te ondersteunen bij het transformatietraject, met de bedoeling hem de belangrijkste samenwerkingsvaardigheden en moderne leidersvaardigheden om te netwerken aan te reiken. De uitrol van deze oplossing werd voltooid in 2019;
- aanwerving en promotie van getalenteerde vrouwen in managementposities - AXA past gendergelijkheid toe in zijn wervingsprocessen. Voor elke vacante leidinggevende functie worden ten minste één mannelijke en één vrouwelijke kandidaat geselecteerd. Recruiters zijn belangrijke spelers op dit gebied.

Eind 2019 was de diversiteit van vrouwen en mannen in de bestuursorganen als volgt:

Kerncijfers: genderdiversiteit in de bestuursorganen

	Management Committee		Partners Committee		Senior Executives	
	2019	***2018***	***2019***	***2018***	***2019***	***2018***
Vrouwen	**15%**	**9%**	**23%**	**17%**	**32%**	**32%**
Mannen	85%	91%	77%	83%	68%	68%
Totaal	***13***	***11***	***47***	***36***	***263***	***150***

Het Management Committee staat de CEO bij in het operationele beheer van de Groep.

Het Partners Committee is samengesteld uit de leden van het Management Committee en een dertigtal andere kaderleden van de Groep. De rol ervan bestaat erin de CEO en het Management Committee bij te staan bij de ontwikkeling en uitvoering van belangrijke strategische initiatieven.

Het GLN werd in 2019 gelanceerd ter vervanging van het netwerk van GSE's (Global Senior Executives). Het GLN is rol- en organisatiegebonden. Het netwerk bestaat uit de CEO's en uitvoerende comités van de belangrijkste markten van AXA, groeimotoren en belangrijkste transversale entiteiten, evenals senoir leaders uit de corporate functies, markten en een aantal nationale CEO's. Deze structuur is opgezet om van de top senior executives die de komende jaren kritiek zullen zijn in de transformatie van AXA een succesvolle groep te maken.

Meer informatie over het D&I-beleid van AXA bij het topmanagement vindt u terug op de pagina 'Reaching gender balance across the organization' op www.axa.com.

AXA, verbindt zich tegenover het maatschappelijk middenveld voor diversiteit en inclusie

AXA wil als verantwoorde onderneming het maatschappelijk middenveld en niet-gouvernementele organisaties steunen. Door in zee te gaan met verenigingen en externe organisaties draagt de Groepen bij aan een betere samenleving en leert ze van anderen om op te voeden en de inclusie-initiatieven die binnen de onderneming worden opgezet, te verbeteren.

In maart 2019 doneerde AXA in het kader van de inzet van de medewerkers van AXA voor de #HeForShe-campagne die op Internationale vrouwendag gelanceerd werd, € 20.000 aan Plan International om te zorgen voor onderwijsprogramma's voor meisjes in Kameroen en Togo. In 2019 werkte AXA samen met LGBT+-organisaties om te zorgen voor meer bewust zijn binnen de Groep en ons netwerk bij deze gemeenschappen uit te breiden. Entiteiten hebben door hun deelname aan verschillende LGBT+-events medewerkers aangeworven: sponsoring van (of deelname aan) prides en events. Entiteiten hebben aanzienlijke vooruitgang geboekt in het proces om van LGBT+ een bedrijfsprioriteit te maken, en dit aan de hand van inclusieve beleidslijnen die koppels van hetzelfde geslacht aanvaarden als begunstigden.

Op 3 december 2019 deelde AXA mee dat het ze zich bij de Valuable 500 gevoegd heeft, een wereldwijde beweging die de inclusie van gehandicapten op de agenda wil plaatsen, en publiceerde het op te Internationale dag van personen met een handicap, als onderdeel van een destigmatiseringscampagne, een internationaal boekje over de inclusie van gehandicapten en een portret van 16 gehandicapten medewerkers.

Tot slot zijn 120 mensen, vooral senior executives, in 2019 voor de zevende keer samengekomen om meer te weten te komen over de inclusief van LGBT+. Dit gebeurde in het kader van 'All out for Inclusion' om aan te tonen dat diversiteit en inclusie nog steeds prioritair zijn bij AXA.

Sociale indicatoren van de Groep

Personeelsbestand [(a)]

Personeelsbestand (aantal personen) op 31 december	2019		Evolutie	2018		2017	
Totaal personeelsbestand in loondienst (vast contract en tijdelijk contract)	**120 869**	**banen**	**-4,0%**	**125 934**	**banen**	**116 514**	**banen**
Personeelsbestand in loondienst met vast contract	**115 070**	**banen**	**-3,9%**	**119 780**	**banen**	**111 588**	**banen**
▶ Aandeel mannen	46,4	%		46,6	%	46,6	%
▶ Aandeel vrouwen	53,6	%		53,4	%	53,4	%
Personeelsbestand in loondienst, niet-commercieel	**98 883**	**banen**	**-3,9%**	**102 843**	**banen**	**95 447**	**banen**
Alle managers	3 172	banen		3 583	banen	3 255	banen
▶ Aandeel mannen	69,0	%		71,0	%	70,6	%
▶ Aandeel vrouwen	31,0	%	+2 0 ptn	29,0	%	29,4	%
Alle kaderleden en verwante hogere beroepen	46 611	banen		48 504	banen	14 828	banen
▶ Aandeel mannen	53,9	%		54,9	%	57,4	%
▶ Aandeel vrouwen	46,1	%	+1,0 pt	45,1	%	42,6	%
Alle werknemers	49 100	banen		50 756	banen	77 364	banen
▶ Aandeel mannen	37,0	%		36,0	%	42,7	%
▶ Aandeel vrouwen	63,0	%		64,0	%	57,3	%
Personeelsbestand in loondienst, commercieel	**16 187**	**banen**	**-4,4%**	**16 937**	**banen**	**16 141**	**banen**
▶ Aandeel mannen	49,2	%		49,4	%	50,8	%
▶ Aandeel vrouwen	50,8	%	+0,2 ptn	50,6	%	49,2	%
Personeelsbestand in loondienst met tijdelijk contract	**5 799**	**banen**		**6 154**	**banen**	**4 926**	**banen**
▶ Niet-commercieel personeel	4 321	banen		4 752	banen	4 282	banen
▶ Commercieel personeel	1 478	banen		1 402	banen	644	banen

Voltijdse equivalenten (personeelsbestand omgezet in voltijdse equivalenten)	2019		Evolutie	2018		2017	
Gemiddeld VTE van het personeel in loondienst	**110 701,9**	**vte**	**-4,4%**	**115 768,5**	**vte**	**106 928,6**	**vte**
Gemiddeld VTE van het personeel in loondienst, niet-commercieel	94 558,6	vte		99 134,4	vte	91 109,7	vte
▶ Managers	3 133,2	vte		3 657,6	vte	3 203,2	vte
▶ Kaderleden en verwante hogere beroepen	44 744,6	vte		46 263,1	vte	14 804,2	vte
▶ Werknemers	46 680,7	vte		49 213,7	vte	73 102,3	vte
Gemiddeld VTE van het personeel in loondienst, commercieel	16 143,3	vte		16 634,1	vte	15 818,9	vte
Gemiddeld VTE van het tijdelijke personeelsbestand, niet in loondienst	**10 634,8**	**vte**		**8 586,9**	**vte**	**8 399,9**	**vte**
▶ Tijdelijk personeel, niet in loondienst, en externe dienstverlener	7 594,0	vte		5 768,1	vte	5 784,9	vte
▶ Stagiairs /Leercontracten	3 040,8	vte		2 818,8	vte	2 615,0	vte

Medewerkersprofiel	2019		Evolutie	2018		2017	
Gemiddelde leeftijd van het personeel in loondienst	**40,5**	**jaar**	**- 0,7%**	**40,8**	**jaar**	**40,9**	**jaar**
▶ Niet-commercieel personeel	40,4	jaar		40,7	jaar	40,8	jaar
▶ Commercieel personeel	41,2	jaar		41,4	jaar	41,4	jaar
Gemiddelde anciënniteit van het personeel in loondienst	**10,3**	**jaar**		**10,4**	**jaar**	**10,8**	**jaar**
▶ Niet-commercieel personeel	10,6	jaar		10,7	jaar	11,3	jaar

▶ Commercieel personeel	8,1	jaar		8,2	jaar	8,3	jaar
Handicap (vast contract en tijdelijk contract)							
Aantal medewerkers met een handicap – betreft enkel de entiteiten die werkzaam zijn in Frankrijk	760	banen		743	banen	770	banen

(a) Het personeel in loondienst omvat de commerciële en niet-commerciële werknemers met een vast contract tenzij anders vermeld.

Dynamiek van het personeelsbestand [(1)1)]

Bewegingen	2019		Evolutie	2018		2017	
Bewegingen van het personeel in loondienst							
Evolutie van de tewerkstelling (indiensttredingen versus vertrekken)	-8 369	banen		707	banen	-2 176	banen
▶ Indiensttredingen	17 199	banen	-11,9%	19 533	banen	16 766	banen
▶ Vertrekken	25 568	banen	+35,8%	18 826	banen	18 942	banen
Bewegingen van het niet-commerciële personeel in loondienst							
Evolutie van de tewerkstelling (indiensttredingen versus vertrekken)	-6 891	banen		234	banen	-1 729	banen
Indiensttredingen	13 538	banen	-10,7%	15 165	banen	13 302	banen
▶ Aantal externe aanwervingen (inclusief herinzettingen)	11 603	banen		13 218	banen	11 467	banen
▶ Aantal tijdelijke contracten omgezet in vaste contracten	1 882	banen		1 915	banen	1 637	banen
▶ Aantal indiensttredingen na fusies en overname	53	banen		32	banen	198	banen
Vertrekken	20 429	banen	+36,8%	14 931	banen	15 031	banen
▶ Aantal ontslagnemingen	8 418	banen		9 460	banen	8 332	banen
▶ Aantal economische/collectieve ontslagen	1 213	banen		1 352	banen	1 894	banen
▶ Aantal individuele ontslagen	1 735	banen		2 028	banen	1 847	banen
▶ Aantal vertrekken op pensioen/brugpensioen	1 244	banen		1 769	banen	1 538	banen
▶ Aantal vertrekken wegens een overdracht van activiteiten (b)	7 636	banen		129	banen	1 252	banen
▶ Aantal vertrekken omwille van een andere reden	183	banen		193	banen	168	banen
Bewegingen van het commerciële personeel in loondienst							
Evolutie van de tewerkstelling (indiensttredingen versus vertrekken)	-1 478	banen		473	banen	-447	banen
Indiensttredingen	3 661	banen	-16,2%	4 368	banen	3 464	banen
▶ Aantal externe aanwervingen (inclusief herinzettingen)	3 567	banen		4 265	banen	3 336	banen
▶ Aantal tijdelijke contracten omgezet in vaste contracten	86	banen		98	banen	94	banen
▶ Aantal indiensttredingen na fusies en overname	8	banen		5	banen	34	banen
Vertrekken	5 139	banen	+31,9%	3 895	banen	3 911	banen
▶ Aantal ontslagnemingen	3 103	banen		2 913	banen	2 752	banen
▶ Aantal economische/collectieve ontslagen	117	banen		122	banen	82	banen
▶ Aantal individuele ontslagen	410	banen		500	banen	490	banen
▶ Aantal vertrekken op pensioen/brugpensioen	254	banen		264	banen	240	banen
▶ Aantal vertrekken wegens een overdracht van activiteiten (b)	1224	banen		77	banen	321	banen
▶ Aantal vertrekken omwille van een andere reden	31	banen		19	banen	26	banen
Bewegingen van het personeel in loondienst met een tijdelijk contract							
Evolutie van de tewerkstelling van niet-commercieel personeel in loondienst (indiensttredingen versus vertrekken)	1 028	banen		2 212	banen	1 828	banen
▶ Aantal externe aanwervingen	4 842	banen		5 531	banen	5 337	banen
▶ Aantal afgelopen tijdelijke contracten	3 814	banen		3 319	banen	3 509	banen

(1) AXA Tianping (2.988 werknemers in loondienst met een vast contract), AXA Next (38 werknemers in loondienst met een vast contract) en Kamet (352 werknemers in loondienst met een vast contract) rapporteerden geen bewegingsindicatoren.

Evolutie van de tewerkstelling van het commerciële personeel in loondienst (indiensttredingen versus vertrekken)	597	banen		376	banen	172	banen
▶ Aantal externe aanwervingen	926	banen		585	banen	335	banen
▶ Aantal afgelopen tijdelijke contracten	329	banen		209	banen	163	banen

(b) Personeelsleden in loondienst die AXA hebben verlaten na een overplaatsing of verkoop van een activiteit aan een externe onderneming. De werknemer is niet langer contractueel gebonden aan de AXA Groep.

Mobiliteit	2019		Evolutie	2018		2017	
Mobiliteitspercentage van het personeel in loondienst	**8,2**	**%**	**-0,7 ptn**	**8,9**	**%**	**10,5**	**%**
▶ Niet-commercieel	8,9	%		9,6	%	11,3	%
▶ Commercieel	4,2	%		5,0	%	6,1	%

Verloop	2019		Evolutie	2018		2017	
Verloop van het personeel in loondienst	**15,0**	**%**	**-0,6 pt**	**15,6**	**%**	**15,4**	**%**
▶ Onvrijwillig (ontslagen)	3,1	%		3,6	%	3,8	%
▶ Vrijwillig (ontslagnemingen)	10,4	%		10,4	%	9,8	%
▶ Andere redenen (pensioen/brugpensioen en andere redenen voor vertrek)	1,5	%		1,9	%	1,8	%
Verloop van het niet-commerciële personeel in loondienst	**13,3**	**%**	**-1,1 pt**	**14,4**	**%**	**14,3**	**%**
▶ Onvrijwillig (ontslagen)	3,0	%		3,6	%	3,9	%
▶ Vrijwillig (ontslagnemingen)	8,8	%		9,2	%	8,6	%
▶ Andere redenen (pensioen/brugpensioen en andere redenen voor vertrek)	1,5	%		1,9	%	1,8	%
Verloop van het commerciële personeel in loondienst	**24,9**	**%**	**+2 1 ptn**	**22,8**	**%**	**22,3**	**%**
▶ Onvrijwillig (ontslagen)	3,4	%		3,7	%	3,6	%
▶ Vrijwillig (ontslagnemingen)	19,7	%		17,4	%	17,0	%
▶ Andere redenen (pensioen/brugpensioen en andere redenen voor vertrek)	1,7	%		1,7	%	1,7	%

Sociale relaties [1]

Arbeidstijd	2019		Evolutie	2018		2017	
Gemiddeld aantal gewerkte dagen per jaar	**226,7**	**dagen**	**-1,1%**	**229,1**	**7 dagen**	**227,7**	**dagen**
Gemiddeld aantal gewerkte uren per week	**37,0**	**uur**	**+0,5%**	**36,8**	**uur**	**36,9**	**uur**
▶ Voltijds personeel	38,8	uur		38,6	uur	38,0	uur
▶ Deeltijds personeel	26,4	uur		25,9	uur	26,6	uur
Deeltijds personeelsbestand							
▶ Percentage van het deeltijdse niet-commerciële personeel in loondienst	10,2	%		10,0	%	11,1	%
▶ Percentage van het deeltijdse commerciële personeel in loondienst	4,4	%		3,1	%	2,7	%

Werkverzuim	2019		Evolutie	2018		2017	
Verzuimpercentage van het personeelsbestand in loondienst	**4,7**	**%**	**+0,0 ptn**	**4,7**	**%**	**4,7**	**%**
▶ Aandeel afwezigheden door ziekte	70,3	%		69,7	%	69,9	%
▶ Aandeel afwezigheden als gevolg van een werkongeval	2,0	%		1,9	%	2,0	%
▶ Aandeel afwezigheden als gevolg van zwangerschaps- of vaderschapsverlof	27,7	%		28,4	%	28,1	%
Verzuimpercentage van het personeelsbestand in loondienst, niet-commercieel	**4,9**	**%**		**4,9**	**%**	**4,9**	**%**
▶ Aandeel afwezigheden door ziekte	69,8	%		69,7	%	69,5	%
▶ Aandeel afwezigheden als gevolg van een werkongeval	1,9	%		1,7	%	1,9	%
▶ Aandeel afwezigheden als gevolg van zwangerschaps- of vaderschapsverlof	28,3	%		28,6	%	28,6	%
Verzuimpercentage van het personeelsbestand in loondienst, commercieel	**3,8**	**%**		**3,5**	**%**	**3,7**	**%**
▶ Aandeel afwezigheden door ziekte	73,9	%		69,4	%	72,5	%
▶ Aandeel afwezigheden als gevolg van een werkongeval	2,8	%		3,4	%	2,9	%
▶ Aandeel afwezigheden als gevolg van zwangerschaps- of vaderschapsverlof	23,3	%		27,1	%	24,6	%

Bezoldiging

[1] AXA Tianping (2.988 werknemers in loondienst met een vast contract), AXA Next (38 werknemers in loondienst met een vast contract) en Kamet (352 werknemers in loondienst met een vast contract) rapporteerden geen indicatoren op het gebied van sociale relaties.

Loonkosten	2019		Evolutie	2018		2017	
Loonkosten van het personeel in loondienst (c)	**8 152**	**€m**	**-12,1%**	**9 275**	**€m**	**8 501**	**€m**
▶ Aandeel van de vaste bezoldigingen (in verband met de lonen)	81,2	%		77,2	%	76,2	%
▶ Aandeel van de variabele bezoldigingen (in verband met de lonen)	18,8	%		22,8	%	23,8	%
Bruto loonmassa van het niet-commerciële personeel in loondienst							
▶ Aandeel van de vaste bezoldigingen (in verband met de lonen)	84,7	%		83,1	%	83,1	%
▶ Aandeel van de variabele bezoldigingen (in verband met de lonen)	15,3	%		16,9	%	16,9	%
Bruto loonmassa van het commerciële personeel in loondienst							
▶ Aandeel van de vaste bezoldigingen (in verband met de lonen)	52,8	%		45,0	%	44,9	%
▶ Aandeel van de variabele bezoldigingen (in verband met de lonen)	47,2	%		55,0	%	55,1	%

(c) Wat de definitie van de loonkosten van het personeel betreft, omvatten deze vaste bezoldiging, variabele bezoldiging, werkgeversbijdragen en, indien van toepassing, winstdelings- en stimuleringsregelingen. Ze omvat geen vergoedingen in kapitaal (aandelenopties, prestatieaandelen, AXA Miles). Bij een vergelijkbare wisselkoers zijn de totale bezoldigingsuitgaven met 11,2% gestegen

Opleiding [(1)] [1)]

Aantal opleidingsdagen	2019		Evolutie	2018		2017	
Aantal opleidingsdagen van het personeel in loondienst	**362 448,3**	**dagen**	**+10,8%**	**327 011,4**	**dagen**	**330 248,7**	**dagen**
▶ Niet-commercieel personeel	262 461,7	dagen		224 034,3	dagen	226 600,0	dagen
▶ Commercieel personeel	99 986,6	dagen		102 977,1	dagen	103 648,7	dagen

Deelname aan de opleidingen	2019		Evolutie	2018		2017	
Percentage van het personeel in loondienst dat minstens één opleiding heeft gekregen	**100,0**	**%**	**+2 2 ptn**	**97,8**	**%**	**84,2**	**%**
▶ Niet-commercieel personeel	100,0	%		97,6	%	83,5	%
▶ Commercieel personeel	100,0	%		99,2	%	88,6	%
Gemiddeld aantal opleidingsdagen per werknemer	**3,2**	**dagen**		**2,7**	**dagen**	**3,1**	**dagen**
▶ Niet-commercieel personeel	2,7	dagen		2,2	dagen	2,5	dagen
▶ Commercieel personeel	6,1	dagen		6,1	dagen	6,6	dagen

[(1)] AXA Tianping (2.988 werknemers in loondienst met een vast contract), AXA Next (38 werknemers in loondienst met een vast contract) en Kamet (352 werknemers in loondienst met een vast contract) rapporteerden geen opleidingsindicatoren.

7.3 Klimaatverandering en biodiversiteit

Zoals hierboven beschreven in sectie 7.1, is de bescherming van het milieu, met inbegrip van de daarmee samenhangende kwesties in verband met klimaatverandering en biodiversiteit, een belangrijk aandachtspunt voor de AXA Groep als verzekeraar, belegger en grote onderneming. Deze sectie omvat alle drie de dimensies.

STANDPUNT VAN AXA OVER DE KLIMAATVERANDERING EN BIODIVERSITEIT

AXA is wat betreft de klimaatverandering en biodiversiteitsgerelateerde risico's van mening dat ze zich niet alleen de oorzaken van deze verschijnselen moet bestrijden, maar ook zijn expertise moet inzetten om oplossingen te bieden. Verzekeraars zijn immers goed toegerust om met klimaatgerelateerde risico's om te gaan. Zij kunnen onderzoek financieren en promoten. Zij beschikken over ongevallengegevens, maar ook modellen en tools om deze gegevens te analyseren en te projecteren Zij zijn verantwoordelijk voor de verspreiding van kennis over nieuwe risico's. Verzekeraars zijn door hun aanzienlijke investeringen ook goed geplaatst om de juiste signalen te geven aan de financiële gemeenschap en de bedrijven waarin zij investeren.

Het werk van AXA is gericht op het vergroten van kennis over klimaatrisico's en het ontwikkelen van passende verzekeringsproducten en een adequaat beleggingsbeleid. Deze strategie draait zowel rond de dimensie '*beperking* van de CO2-uitstoot' als rond de dimensie 'aanpassing/veerkracht' van klimaatverandering en biodiversiteit. Om doeltreffend te zijn, zijn zowel collectieve inspanningen als meer competitieve initiatieven nodig.

Meer specifiek omvat onze strategie momenteel de volgende initiatieven:

- beleggingen: beleggen in groene activa en 'transition bonds', afstoten van bepaalde koolstofintensieve industrieën (kool en teerzanden), klimaatgerelateerde betrokkenheid van aandeelhouders en klimaatrisicoanalyse (TCFD [(1)]);
- verzekering: beperkingen voor kolen- en teerzandindustrieën, 'groene/duurzame' producten in zowel wat betreft Schade als Sparen;
- operaties: doelstellingen om onze directe ecologische voetafdruk te verminderen, zoals in verband met energie en CO2-uitstoot, water en papier;
- publieke betrokkenheid, partnerschappen met ngo's, universitair onderzoek (AXA Research Fund);
- in 2018 besliste de Groep ook om het probleem van het verlies aan biodiversiteit aan te pakken door middel van een globale strategie die geleidelijk zal worden geïmplementeerd.

Daarnaast werd een aantal belangrijke stappen gezet in 2019:

- In mei 2019 publiceerde de AXA Groep aanbevelingen voor meer actie rond biodiversiteitsrisico's (https://www.axa.com/en/newsroom/news/how-to-support-the-transition-towards-the-protection-of-biodiversity);

[(1)] Aanbevelingen van de TaskForce on Climate-related Financial Disclosures: www.fsb.tcfd.org.

In november 2019 lanceerde de Groep een nieuwe fase in haar klimaatstrategie, gebaseerd op vier nieuwe ontwikkelingen: het 'opwarmingspotentieel' van de beleggingen van AXA moet tegen 2050 minder dan 1,5 °C bedragen, de doelstelling voor groene beleggingen moet tegen 2023 verdubbeld worden tot € 24 miljard, de activaklasse 'transition bonds' moet gelanceerd worden en er moet volledig afgestapt worden van de kolenindustrie. Meer informatie online (https://www.axa.com/en/newsroom/news/new-climate-strategy-2019) en hieronder;

Tot slot werd er voor de periode 2018-2025 een nieuwe doelstelling voor CO2-uitstoot vastgelegd, in overeenstemming met het 'Science-based Target'-initiatief.

Meer informatie online en in de volgende secties.

BELEGGINGEN

Deze sectie beschrijft onze initiatieven op het gebied van verantwoord beleggen in overeenstemming met de aanbevelingen van de Taskforce on Climate-related Financial Disclosures (TCFD) en de informatieverplichtingen zoals vastgelegd in het decreet ter uitvoering van artikel 173 VI van de wet 2015-992 van 17 augustus 2015 betreffende de omvorming van het energiesysteem voor ecologisch duurzame groei (dat zich meer algemeen toespitst op ESG). Daarom reikt de onderstaande tekst soms verder dan louter milieufactoren. Daarnaast geeft deze tekst een overzicht van ons uitgebreide Rapport over de klimaatrisico's, dat in Q2 van 2020 wordt gepubliceerd op www.axa.com op basis van de TCFD-structuur (aanbevelingen voor institutionele beleggers en verzekeraars).

Definities en bestuur

AXA definieert verantwoord beleggen of 'Responsible Investment' (RI) als de integratie van milieu-, sociale en bestuurlijke overwegingen (ESG-overwegingen) in beleggingsprocessen en de praktijk van aandeelhoudersbetrokkenheid. AXA is van mening dat de ESG-integratie een positieve invloed kan hebben op de beleggingsprestaties op lange termijn door een beter inzicht te verschaffen in risicofactoren. Deze overtuiging is het resultaat van academisch onderzoek en marktgegevens. Responsible Investment is ook een manier om onze beleggingen af te stemmen op bredere verbintenissen op het vlak van Corporate Responsibility. AXA heeft een wereldwijde strategie op het gebied van RI ontwikkeld die de eigen activa van de Groep dekt en breidt deze geleidelijk uit naar haar unit-linked aanbod. Het ESG-integratieproces wordt centraal gecoördineerd met de steun van onze vermogensbeheerders, waarbij ESG-metingen worden geïntegreerd in de analyse van de meeste beleggingscategorieën.

AXA heeft een groepsbreed Responsible Investment Committee (RIC) opgericht, voorgezeten door de Chief Investment Officer van de Groep, bestaande uit vertegenwoordigers van de vermogensbeheerders van AXA, Corporate Responsibility, Risk Management en Communicatie Het RIC rapporteert aan het Group Investment Committee, voorgezeten door de Chief Financial Officer van de Groep. Daarnaast analyseert het 'ESG Footprint Committee' de risico's van bedrijven of sectoren met slechte ESG-prestaties en/of ernstige en aanhoudende reputatieproblemen. Het RI-beleid wordt ondersteund door het RI-expertisecentrum, een transversale werkgroep bestaande uit de lokale beleggingsteams van AXA in

interactie met het CR-netwerk en de vermogensbeheerfilialen van de Groep. Daarnaast leveren, zoals aangegeven in sectie 7.1 'Sociale informatie' de Raad van Bestuur en het Stakeholder Advisory Panel een aanvullende bijdrage.

RI-strategie

De strategie van AXA op het gebied van Responsible Investment, opgenomen in zijn beleid rond Global Responsible Investment (gepubliceerd op de website van de Groep: www.axa.com/en/about-us/responsible-investment), is gebaseerd op vijf belangrijke pijlers:

- ESG- en klimaatprestatiescores en -factoren integreren in beleggingsprocessen door voor de meeste van onze activa kwantitatieve indicatoren en kwalitatieve analyses te hanteren;
- bepaalde sectoren of bedrijven uitsluiten waarvan de activiteit of het gedrag in strijd is met onze maatschappelijke verbintenissen. Deze sectorale beperkingen (die van toepassing zijn op zowel beleggingen als verzekeringen) worden gepubliceerd op website van de AXA Groep (www.axa.com/en/about-us/responsible-investment) en omvatten momenteel controversiële wapens, kolen, teerzanden, tabak, palmolie, agrarische derivaten;
- beleggen in groene obligaties, 'transition bonds' en impactbeleggingsfondsen;
- actief het stemmen en de betrokkenheid van aandeelhouders bij ESG-aangelegenheden aanmoedigen;
- er wordt gewerkt aan de ontwikkeling van impactmetingen met betrekking tot de biodiversiteit.

De AXA Groep en de interne naam entiteit voor activabeheer AXA IM hebben de door de VN gesteunde principes voor verantwoord beleggen (UN PRI) ondertekend. Als verdere blijk van ondersteuning van de implementatie van de RI-strategie lanceerde AXA in november 2019 in samenwerking met het Responsible Investment Center of Expertise van de AXA Groep en AXA Investment Managers een online opleiding rond verantwoord beleggen. Deze opleiding is verplicht voor de beleggerscommunity van de AXA Groep en kan ook gevolgd worden door alle medewerkers van AXA. In de opleiding komen de belangrijkste principes en best practices voor verantwoord beleggen aanbod.

ESG-tools en -methodologie

AXA beheert nauwkeurig de ESG-prestaties van zijn beleggingen door te vertrouwen op de interne ESG-tool van AXA IM, waar ESG-scores van alle activaklassen en metingen van het impact-type gemanipuleerd en opgeslagen worden. Deze tool maakt het ook mogelijk om de ESG-risico's te monitoren, potentiële verbeteringen te identificeren, doelstellingen vast te stellen of de betrokkenheid van aandeelhouders te sturen. RI Search omvat ook ESG-scores voor niet-beursgenoteerde activa zoals onroerend goed, commerciële vastgoedleningen en infrastructuurobligaties. Deze analyse heeft betrekking op de eigen activa van AXA (staatsobligaties, bedrijfsobligaties, aandelen, onroerend goed, infrastructuur en commercieel onroerend goed). Ze wordt ook gebruikt om RI-gerelateerde fondsen te ontwikkelen en kan als leidraad dienen voor de doelstellingen van aandeelhoudersbetrokkenheid. Het RI-team van AXA IM leidt regelmatig portefeuillebeheerders op om hen in staat te stellen optimaal gebruik te maken van de ESG-tool.

De ESG-methodologie is aangepast aan de verschillende activaklassen:

voor ondernemingen (schuldbewijzen en aandelen) richt de ESG-beoordeling zich op de meest 'materiële' en significante ESG-kwesties op sectoraal niveau, rekening houdend met de prestaties van de sector/groep van gelijken en met een analyse van materiële strijdpunten;

voor overheidsemittenten is ESG-ratingkader gebaseerd op openbare gegevensbronnen zoals de Wereldbank, de OESO en de Verenigde Naties (bijvoorbeeld milieu-, sociale en politieke risico's) en zijn de criteria zijn aangepast aan het ontwikkelingsniveau van alle landen;

voor reële activa (onroerend goed, commerciële hypothecaire leningen en infrastructuurobligaties) is het analysekader van AXA gebaseerd op specifieke eigen vragenlijsten die betrekking hebben op criteria zoals energie-efficiëntie, milieu certificaten en toegankelijkheid.

Tot slot vormt de 'koolstofvoetafdruk', die van toepassing is op onze aandelen, bedrijfsobligaties en staatsschulden, een aanvulling op de ESG-maatregelen. Meer details over de ontwikkeling van klimaatgerelateerde KPI's vindt u terug in de volgende sectie.

Methodologie m.b.t. de klimaatrisico's gerelateerd aan beleggen

De omzetting van internationale klimaatdoelstellingen die voortvloeien uit het Akkoord van Parijs/COP21 naar kwantitatieve beleggingsdoelstellingen is een complexe modelleringsoefening. Sinds 2016 test AXA verschillende aanpakken. In 2019 besloot AXA om verder te borduren op inspanningen uit het verleden en zijn werk te verdiepen door gebruik te maken door de methodologie en van externe experts op het vlak van klimaat risico's (Carbon Delta, Beyond Ratings, Trucost) en tegelijkertijd interne 'CatNat'-modellen te gebruiken voor beleggingen in reële activa. Dit werk bestrijkt twee belangrijke gebieden: 'overgangsrisico's' en 'fysieke risico's', zoals gedefinieerd door de TCFD en hieronder nader toegelicht. 'Overgangsrisico's': financiële risico's en '2°C'-afstemming

'OVERGANGSRISICO'S': FINANCIËLE RISICO'S EN 'PORTEFEUILLE-AFSTEMMING'

Het modelleren van de impact van markttrends en de regelgeving in verband met de overgang naar een koolstofarme economie op beleggers wordt het 'overgangsrisico' genoemd. Het kan worden gemeten in financiële termen (gemeten in euro) of puur in 'klimaat'-termen (gemeten in temperatuurstijging).

Klimaatrisico: voor bedrijfsobligaties en -aandelen gebruikt AXA een methodologie die is ontwikkeld door Carbon Delta (in 2019 overgenomen door MSCI) en het overgangsrisico modelleert op basis van de 'politieke' risico's die voortvloeien uit de regelgevende inspanningen om de koolstofemissies te verminderen door te voldoen aan het Akkoord van Parijs (COP21) van 2015 om de opwarming van de aarde te beperken tot minder dan 2°C. Deze top-downaanpak identificeert eerst de emissiereductiedoelstellingen per land, splitst deze vervolgens uit in sector- en ondernemingsdoelstellingen, past de desbetreffende koolstofprijsbeperkingen toe, en compenseert ze met een toekomstige schatting van de 'groene inkomsten'. Aan de hand van deze aanpak kunnen potentiële 'groene' kosten of baten in verband met het bereiken van '2°C'-scenario's, die worden
vertaald in toekomstgerichte 'bedrijfsklimaatkosten' voor elk aandeel, en vervolgens in 'portefeuilleklimaatkosten'. Voor de staatsportefeuilles van AXA wordt een andere methodologie (ontwikkeld door Beyond Ratings, in 2019 overgenomen door de London Stock Exchange) om een vergelijkbare indicator van het 'overgangsrisico' te beoordelen op basis van de toewijzing van het koolstofbudget door landen die verschillende opwarmingsscenario's ondersteunen, afhankelijk van macro-economische variabelen zoals groei van het BBP, bevolkingsgroei en energie-efficiëntie;

Klimaatimpact: naast deze financiële risico-indicator heeft AXA in zijn 2020 Klimaat-/TCFD-rapport verder onderzoek gedaan naar het concept van 'beleggingscontracten' en zich hiervoor zowel op de methodologie van Carbon Delta (bedrijfsobligaties) als die van Beyond Ratings (staatsobligaties) gebaseerd. Bij deze 'impact'-aanpak, in de methodologie van Carbon Delta 'opwarmingspotentieel' genoemd, wordt rekening gehouden met de klimaataspecten van de activiteiten van elk bedrijf, waaronder de directe en indirecte uitstoot van broeikasgassen, technologische ontwikkelingen en opportuniteiten voor 'groene inkomsten'. Hij is gebaseerd op het afstemmen van de koolstofintensiteit van elk bedrijf op de sectorale koolstofintensiteitsdoelstelling die voor elke sector vereist is om de algemene doelstelling van 2°C te bereiken. Voor bedrijfsobligaties leidt dit tot een 'opwarmingspotentieel' per bedrijf en per sector, wat dus een impact heeft op de beleggingen van AXA, waarvoor langetermijndoelstellingen kunnen worden vastgesteld. Uit nieuwe ontwikkelingen in 2019 (zie hieronder) blijkt dat deze aanpak op langere termijn waarschijnlijk een belangrijke dimensie van 'klimaatfinanciering' wordt.

'FYSIEKE RISICO'S': IMPACT VAN HET KLIMAAT OP DE REËLE ACTIVA VAN AXA

Naast de bovengenoemde 'overgangsrisico's' kan ook de klimaatverandering, en in het bijzonder extreme weersomstandigheden, van invloed zijn op 'reële activa' zoals onroerend goed. Het gaat om 'fysieke' risico's volgens de TCFD-aanbevelingen. Als verzekeraar beschikt AXA over een grote hoeveelheid gegevens van schadegevallen als gevolg van het weer die het kan gebruiken om een analyse van de 'fysieke risico's' van zijn vastgoedportefeuille uit te voeren. De beleggings- en risicobeheerteams van de Groep werken immers samen om de financiële impact van overstromingen en stormen op de gebouwen en infrastructuur van deze portefeuilles te beoordelen.

Onze beoordeling van de fysieke risico's in verband met onroerend goed maakt gebruik van 'CatNat'-modellen - meestal alleen gebruikt om de impact van natuurrampen op onze verzekerde klanten te beoordelen - en combineert stochastische gebeurtenissen (stormen, overstromingen, orkanen) met een geogelokaliseerde portefeuille van onroerend goed. Specifieke 'destructiepercentages', met inbegrip van de locatie, het type gebouw/infrastructuur en de bouwmaterialen, worden vervolgens gebruikt om potentiële schadepercentages te bepalen en een verlies te genereren voor elk gebouw/infrastructuur.

Daarnaast beoordelen we voor bedrijfsobligaties en aandelen de kosten van 'fysieke risico's' door de verwachte financiële gevolgen van extreme weersomstandigheden voor de "reële" activa van bedrijven te modelleren. Bij de raming van de kosten van fysieke risico's wordt rekening gehouden met de kwetsbaarheid voor extreme weersomstandigheden via het risico van bedrijfsonderbreking en werkelijke schade, op basis van de blootstelling van de plaatsen van de installaties.

Analyse van 'overgangsrisico's' en 'fysieke' risico's wordt verder besproken in ons 2020 Klimaat-/TCFD-rapport.

2019: EEN NIEUWE DOELSTELLING VOOR EEN KOOLSTOFNEUTRALE/1,5 °C PORTEFEUILLE

Het Akkoord van Parijs zegt dat de uitstoot van koolstof en tegen 2050 moet stabiliseren ('koolstof'); om dit doel te bereiken mag de opwarming van de aarde niet hoger liggen dan +1,5 °C in vergelijking met de pre-industriële niveaus in deze eeuw. Dit wordt bevestigd door de TCFD en de wet betreffende de

energietransitie van 17 augustus 2015 (art. 173). Het 'opwarmingspotentieel' is een toekomstgericht en dynamisch concept en biedt een relevant antwoord op deze doelstelling voor zover het gelijkenissen vertoont met een 'geraamde koolstofafdruk'.

AXA volgt sinds 2017 de (hierboven beschreven) 'opwarmingspotentieel'-methode op de voet en besliste in november 2019 zijn beleggingen af te stemmen op het Akkoord van Parijs, waarbij het zich verbond om tegen 2050 een 'opwarmingspotentieel' van 1,5 °C te bereiken.

Uit onze TCFD-modellen voor 2019 blijkt dat onze beleggingen (bedrijfsobligaties en staatsobligaties) een 'opwarmingspotentieel' van 3,1 °C hebben. Hiermee zitten we ruimschoots onder onze marktreferentie van 3,7 °C. Beleggers zijn dus actief in een koolstofintensieve economie die niet afgestemd is op het Akkoord van Parijs. Om de klimaatverandering tegen te gaan, is een aanzienlijke transitie-inspanning vereist, die beleggers niet in hun eentje kunnen leveren. Alle bedrijven moeten evolueren het is de verantwoordelijkheid van beleggers om relevante transitiestrategieën te identificeren en te ondersteunen.

Daarom heeft AXA beslist om lid te worden van de 'Net Zero Asset Owner Alliance', met een doel dat afgestemd is op deze transitie vereiste. Als lid van deze alliantie zal AXA met name bijdragen aan de ontwikkeling van metingen en methodes, en heeft het zich ertoe verbonden samen met collega's te werken aan een raamwerk voor jaarlijkse rapportage en tussentijdse doelstellingen. AXA staat immers aan het hoofd van de 'methodologie'-subgroep van deze alliantie.

ESG en uitsluitingen in verband met het klimaat

De strategie van AXA op het gebied van verantwoord beleggen omvat verschillende sectorale desinvesteringen. Sommige activiteiten en producten worden immers beschouwd als onverenigbaar met onze klimaatstrategie en de bredere doelstellingen van onze CR-strategie om mensen op lange termijn te beschermen. In deze context heeft AXA sectorbeleidslijnen ontwikkeld die van toepassing zijn op zowel beleggingen (aandelen worden onmiddellijk gedesinvesteerd; obligaties worden op de vervaldag aangehouden maar niet verlengd, behalve voor controversiële wapens waarvoor de obligaties onmiddellijk worden gedesinvesteerd) als verzekeringen (zie volgende sectie). Ze hebben betrekking op de volgende sectoren:

- kolen en teerzanden (hieronder beschreven);
- fabrikanten van 'controversiële wapens' die verboden zijn door bepaalde internationale verdragen (antipersoonsmijnen, clustermunitie, chemische, biologische en verarmd uraniumwapens, nucleaire proliferatie);
- de tabaksindustrie, waarvan de producten in strijd zijn met onze rol als een van de grootste zorgverzekeraars ter wereld;
- palmolieproducenten die zich niet houden aan de beste duurzame ontwikkelingspraktijken van de industrie (met name met betrekking tot ontbossing, bodems en mensenrechten);
- afgeleide financiële producten op basis van agrarische grondstoffen, die vaak verantwoordelijk zijn voor de inflatie van de voedselprijzen.

In totaal vertegenwoordigen de desinvesteringen van AXA ongeveer € 7,15 miljard (kolen, tabak, teerzanden, controversiële wapens en palmolie, in afnemende volgorde, inclusief de activa van de XL Group).

VOORBEELD: FOCUS OP KOLEN EN TEERZANDEN

De CO2-uitstoot zal aanzienlijk moeten worden verminderd om het risico van klimaatverandering in te dammen. Een dergelijke verandering kan leiden tot operationele beperkingen voor bedrijven waarvan de activiteiten zeer CO2-emitterend zijn. Dezelfde ondernemingen zouden waarde verliezen en zouden zelfs gestrande activa (stranded assets) kunnen vormen. In de huidige beoordelingsmodellen wordt mogelijkerwijs niet op een gepaste manier rekening gehouden met dergelijke risico's. Kolengestookte elektriciteitscentrales worden als de meest risicovolle industrie beschouwd als het op 'asset stranding' aankomt.

AXA kwam in mei 2015 in actie door als een van als eerste belegger te desinvesteren in steenkool; deze desinvestering werd in mei 2017 versterkt met contractsluitingsbeperkingen; deze beperkingen werden in 2018 uitgebreid naar onze nieuwe entiteit AXA XL. In november 2019 werd deze aanpak versterkt en aangevuld met vooruitzichten op lange termijn. AXA verbiedt nu beleggingen, voor algemene boekhouding en in unit-linked activa in volledig gecontroleerde mandaten, in de volgende bedrijven:

- waarvan het aandeel van kolen in de energieproductie (energiemix) meer dan 30% bedraagt en/of 'koolstofexpansieplannen' die meer dan 300 MW produceren (vroeger: 3000 MW) en/of meer dan 10 GW energiecapaciteiten op basis van kolen;
- mijnbouwbedrijven die meer dan 30% van hun omzet uit steenkool halen en/of met een jaarlijkse steenkoolwinning van meer dan 20 miljoen ton en/of die nieuwe koolmijnen bouwen;
- bepaalde partners uit de kolenindustrie, die als producenten bestempeld worden (bv. leveranciers van uitrusting) en spelers op het vlak van infrastructuur (bv. haventerminals, specifieke spoorwegen) die aanzienlijke nieuwe kolenbronnen ontwikkelen;
- Naast hogergenoemde beperkingen streeft AXA nu naar een 'exit'-strategie op lange termijn, waarbij de blootstelling aan de steenkoolindustrie tegen 2030 nul moet bedragen in de Europese Unie en de landen van de OESO, en in de rest van de wereld tegen 2040, zoals gesuggereerd door de belangrijkste klimaatscenario's zoals het 'Beyond 2°C'-scenario van het IEA). Deze aanpak geldt zowel voor onze beleggingen als voor onze contractsluitingsactiviteiten (zie hieronder).

AXA moedigt deze transitie met name aan via actieve aandeelhoudersbetrokkenheid en klanten communicatie. AXA werkt in het bijzonder als aandeelhouder, alleen of binnen specifieke beleggerscoalities zoals Climate Action 100+, samen met de betrokken bedrijven (klant- of portefeuillebedrijven) om hem aan te moedigen een uittredings- of sluitingsplan uit te werken en vrij te geven.

Aangezien teerzanden ook een bijzonder koolstofintensieve vorm van energie zijn, heeft AXA de belangrijkste producenten van teerzanden en de belangrijkste spelers op het vlak van pijplijnen afgestoten.

Groene beleggingen

Naast de temperatuurdoelstellingen en desinvesteringen moedigen groene beleggingen verschillende sectoren aan hun klimaatstrategie op te krikken. In 2017 heeft AXA zijn eerste doelstelling voor groene beleggingen van € 3 miljard behaald en deze doelstelling herzien naar € 12 miljard tegen 2020; hiervoor zal het gebruik maken van een bredere waaier aan activaklassen en de onderliggende verbintenis in elk van deze activaklassen verhogen. In november 2019 was deze doelstelling bijna bereikt en dus besloot AXA om ze te verdubbelen tot € 24 miljard aan groene beleggingen tegen 2023. 'Groene' beleggingen zijn: groene obligaties, infrastructuurobligaties en eigen vermogen, impactbeleggingen, onroerend goed en commerciële hypothecaire leningen (meer criteria zijn terug te vinden in ons 2020 Klimaat-/TCFD-rapport). In december 2019 waren de groene beleggingen van AXA goed voor € 11,8 miljard (€ 11,3 miljard op het einde van 2018).

AXA en de IFC, dochtermaatschappij van de Wereldbank toegespitst op de privésector, hebben een partnerschap van 500 miljoen dollar opgezet ter ondersteuning van een infrastructuurfonds voor de financiering van groene infrastructuur in opkomende landen, zoals hernieuwbare energie, water, openbaar vervoer en telecommunicatie. Op het einde van 2019 waar een verplichte leningen goed voor $ 390 miljoen, waarvan $ 120 miljoen reeds gefinancierd is. Kool- en teerzandenprojecten zijn uitdrukkelijk uitgesloten.

Transition bonds

Groene obligaties of klimaatobligaties zijn een recent, maar succesvol instrument dat ontwikkeld is ter ondersteuning van projecten met een toegevoegde klimaat- of milieuwaarde. Het is evenwel ook belangrijk om koolstofintensieve spelers te ondersteunen die reeds actief aan het afstappen zijn van koolstof, maar nog niet groen genoeg zijn om in aanmerking te komen voor groene obligaties. Daarom heeft AXA IM in 2019 het concept van 'transition bonds' bedacht. In november 2019 kondigde AXA in samenwerking met Crédit Agricole CIB de lancering van de allereerste 'transition bond' aan.. AXA stond in voor de volledige financiering van een obligatie van 100 miljoen euro in een privébelegging, waarvan de opbrengsten gebruikt zullen worden om bestaande commerciële leningen die door Credit Agricole zijn aangegaan te herfinancieren. Bij deze verrichting zullen de opbrengsten van de obligatie gebruikt worden om de elektriciteitsopwekking waarbij van kolen naar gas wordt overgestapt te financieren, alsook het vervoer over zee waarbij van zware brandstoffen naar gas wordt overgestapt, en verbeteringen in de industriële processen. De details van dit project kunnen online en in ons 2020 TCFD-rapport geraadpleegd worden. AXA IM werkt samen met collega's en beleidsmakers aan aanvaardbare principes voor 'transition bonds'.

Biodiversiteit

Het biodiversiteitsverlies brengt 'ecosysteemdiensten' in gevaar, wat dan weer een dreiging vormt voor zowel de maatschappij als de bedrijven die daarvan afhangen en vervolgens ook voor beleggers en verzekeraars die vertrouwen op een goed draaiende economie. AXA ziet de biodiversiteitsuitdaging als een natuurlijk verlengde van zijn klimaatinspanningen. De klimaatverandering maakt de vernietiging van ecosystemen over de hele wereld namelijk nog ernstiger, waardoor de druk in verband met droogte,

verzuring van de oceanen, ergere natuurrampen, enz. nog groter wordt. Daarom heeft AXA in 2018 publiekelijk besloten om te onderzoeken hoe het verlies aan biodiversiteit de samenleving beïnvloedt en hoe AXA kan optreden als verzekeraar en als belegger. De biodiversiteitsstrategie van AXA omvat momenteel onder andere de volgende ontwikkelingen:

- Tijdens de ministeriële bijeenkomsten van de G7 in mei 2019 lanceerde AXA aanbevelingen die het samen met het WWF heeft uitgewerkt, waarbij wordt benadrukt hoe beleggers het biodiversiteitsverlies kunnen aanpakken via nieuwe vormen van publiek-private samenwerking. Het rapport 'Into the Wild – Integrating nature into investment strategies' is opgesteld om mensen bewust te maken voor biodiversiteitsverlies en de economische en financiële gevolgen ervan. Het bevat tal van aanbevelingen, onder andere de lancering van een 'TCFD-achtige' taskforce op brede basis om de bescherming en het herstel van biodiversiteit te bevorderen. In het rapport wordt ook gesproken over de uitwerking van biodiversiteitsrisicometingen die aangepast zijn aan beleggers en over verschillende andere ontwikkelingen (zie www.axa.com/en/newsroom/news/how-to-support-the-transition-towards-the-protection-of-biodiversity);
- Tijdens de G7-bijeenkomsten lanceerde AXA zijn derde 'impactbeleggingsfonds', met sterke nadruk op de bescherming van biodiversiteit. Dit impactfonds zal tussen €150 miljoen en €200 miljoen van het kapitaal van AXA beleggen om geloofwaardige oplossingen te financieren die voorgenomen en meetbare positieve resultaten opleveren en bijdragen aan de bestrijding van klimaatverandering en biodiversiteitsverlies;
- het AXA Research Fund ondersteunt actief academisch onderzoek naar biodiversiteitsrisico's (zie sectie 7.4 'Inclusieve verzekering');
- AXA steunt 'Plastic Solutions Investor Alliance', het hierboven beschreven initiatief voor aandeelhoudersbetrokkenheid;
- AXA XL draagt actief bij aan de Ocean Risk and Resilience Action Alliance (ORRAA), een alliantie die zich toespitst op het ontwikkelen van risicobeheerstrategieën door gebruik te maken van de ervaring en expertise van verzekeraars en de bredere financiële gemeenschap, om oceaanrisico's aan te pakken en voor veerkracht te zorgen in gebieden en gemeenschappen die hier het meest behoefte aan hebben;
- AXA XL, onze afdeling die zich bezighoudt met speciale risico's, stelt milieuaansprakelijkheidsdekkingen voor om bedrijven te verzekeren tegen accidentele schade aan het milieu, wat een snelle sanering mogelijk maakt;
- AXA heeft zich aangesloten bij de eerste verklaring van de verzekeringsindustrie ter wereld over duurzame mariene verzekeringen, waarbij een verbod wordt ingesteld op zogenaamde 'illegale, ongemelde en ongereglementeerde (IUU) visserij', en die mede ontwikkeld is door de VN-beginselen voor duurzame verzekeringen en de ngo Oceana.

VERZEKERINGEN

Bestuur

De analyse van de ESG-risico's en -opportuniteiten in verband met verzekeringen is ook onderhevig aan een specifiek bestuur, in het bijzonder het Group Underwriting Committee, dat de onderschrijvingsbeperkingen definieert. Het CR-teamvan de Groep fungeert als schakel tussen de bestuursorganen die eigen zijn voor verantwoord beleggen en verzekeren. Daarnaast analyseert het Risk Management-team van de Groep opkomende risico's in het bijzonder door middel van specifieke tools en een specifiek netwerk. Deze risico's, die vaak verband houden met ESG-kwesties op lange termijn, worden gemonitord en de potentiële impact ervan wordt in kaart gebracht (regelgevende en juridische, ecologische, sociaal-politieke, economische en financiële, medische en technologische risico's).

Verzekeringsrestricties

Het verlenen van commerciële steun aan activiteiten van bedrijven waaruit de Groep zich financieel terugtrekt, zou niet consistent zijn. Als gevolg daarvan heeft AXA ook besloten om beperkingen op te leggen aan de onderschrijving van kolen- en teerzandactiviteiten (evenals voor de andere industrieën die in de vorige sectie zijn genoemd en voor de Arctische boringen). Sinds leggen de contractsluitingsbeperkingen een verbod op voor onroerend goed en bouw van kolenmijnen, kolencentrales, oliezandextractielocaties of bijbehorende pijpleidingen. In november 2019 heeft AXA deze beperkingen aanzienlijk versterkt door de volgende kolengerelateerde beperkingen op klantniveau toe te voegen, die een weerspiegeling zijn van de desinvesteringscriteria:

- elke nieuwe en bestaande activiteit, in elke bedrijfstak, is verboden voor elektriciteitsproducenten en mijnbouwklanten die nieuwe steenkoolcapaciteit ontwikkelen (gedefinieerd als de ontwikkeling van meer dan 300 MW aan nieuwe op steenkool gebaseerde elektriciteit);
- elke nieuwe en bestaande activiteit, in elke bedrijfstak, is verboden voor elektriciteitsproducenten en mijnbouwklanten met een aanzienlijke steenkoolactiviteit (gedefinieerd als: elektriciteitsproductieklanten met meer dan 30% van de inkomsten uit steenkool of op steenkool gebaseerde energiemix en mijnbouwklanten met meer dan 20 miljoen ton gewonnen steenkool per jaar). Er is ook een langetermijndoelstelling vastgesteld om tegen 2030 in de EU en de OESO, en tegen 2040 in de rest van de wereld, een "0%"-blootstelling aan steenkoolactiviteiten te bereiken;
- er wordt gebruikgemaakt van een geval-per-gevalverwijzingsproces om zaken met partners in de kolenindustrie (zoals leveranciers van uitrusting, haventerminals, speciale spoorwegen) te verbieden of toe te staan;
- Dekkingen voor eigendommen en gebouwen zijn ook verboden in het kader van de olie- en gaswinning in het noordpoolgebied;
- de bovenstaande regels zijn niet van toepassing op personeelsvoordelen (ziektekostenverzekering, sparen, levensverzekering) of op herverzekeringsovereenkomsten. De details van deze beleidslijnen worden gepubliceerd op de website van de AXA Groep: https://www.axa.com/en/about-us/responsible-investment.

Onze producten

Naast een heroriëntatie van de beleggingsstrategie streeft de AXA Groep ernaar om zijn 'indirecte' impact op het milieu tot een minimum te beperken door verzekeringsoplossingen aan te bieden die milieuvriendelijk gedrag bevorderen. De onderschrijvers van onze AXA XL-entiteit (gewijd aan grote ondernemingen) beschikken over een aanzienlijke expertise en capaciteit om klanten in de energiesector te verzekeren, met name op het gebied van hernieuwbare energie, en een expliciete uitsluiting van kolen- en teerzandactiviteiten (zie hierboven). Sommige lokale entiteiten ontwikkelen ook autoverzekeringspolissen die koolstofarme voertuigen aanmoedigen, woonverzekeringspolissen die energie-efficiëntie aanmoedigen, de dekking van installaties voor hernieuwbare energie en milieuvriendelijke strategieën voor schadebeheer. Zoals beschreven in sectie 7.4 'Inclusieve verzekering' heeft AXA Frankrijk het 'Citizen's Insurance'-programma ontwikkeld en AXA Global Parametrics biedt parametrische verzekeringsproducten die verzekerde gemeenschappen bv. helpen om te gaan met de gevolgen van natuurrampen op gewassen (met name droogte of overstromingen).

KLIMAAT, BIODIVERSITEIT EN ESG-GERELATEERDE 'SENSIBILISERING' EN ESG-ENGAGEMENT

Aandeelhoudersbetrokkenheid

De beleggings- en verzekeringsbeperkingen van AXA worden aangevuld met een strategie van actieve aandeelhoudersbetrokkenheid. Als aandeel- en obligatiehouder heeft AXA de mogelijkheid om de dialoog aan te gaan met de managers van de bedrijven waarin het investeert om positieve veranderingen te stimuleren over bepaalde onderwerpen (klimaatverandering, biodiversiteit, gezondheid, bestuur, marktpraktijken, enz.) Deze actie wordt doorgaans uitgevoerd via het AXA IM-engagementteam. AXA en AXA IM hebben zich aangesloten bij verschillende aandeelhouderscoalities, waaronder Climate Action 100+, een vijfjareninitiatief van beleggers die samenwerken met de grootste broeikasgasuitstotende bedrijven om hen aan te moedigen hun koolstofintensiteit te verminderen, hun rapportage over klimaatrisico's te versterken en hun beleid in verband met klimaatverandering te verbeteren;

Sensibilisering, lidmaatschappen en partnerschappen

AXA steunt diverse initiatieven op het gebied van klimaatverandering en milieubescherming, namelijk:

- **Net-Zero Asset Owner Alliance** (www.unepfi.org/net-zero-alliance): de NZAOA is een coalitie van institutionele beleggers (verzekeraars, pensioenfondsen, enz.) die onder de auspiciën van de VN Principes voor Verantwoord Beleggen gelanceerd werd tijdens de VN-klimaattop van 09/2019. De leden verbinden zich er collectief toe om hun beleggingsportefeuilles tegen 2050 om te schakelen naar een netto nuluitstoot van broeikasgassen, met gezamenlijke actie van de beleggers om de portefeuilles af te stemmen op een 1,5°C-scenario. De AXA Groep staat aan het hoofd van de NZAOA-werkgroep 'Methodologie';
- **TCFD**: AXA was vanaf de lancering in december 2015 medevoorzitter van de wereldwijde Taskforce on Climate-related Financial Disclosures. De TCFD is opgericht door de Financial Stability Board (FSB) en wordt voorgezeten door Michael Bloomberg en Mark Carney (voormalig gouverneur van de Bank of England, nu de speciale gezant van de VN voor klimaatactie). De TCFD richtlijnen voor het analyseren en rapporteren van de risico's die samenhangen met klimaatverandering. In 2019 heeft de FSB het hernieuwde lidmaatschap van AXA van de TCFD goedgekeurd, met name met de ambitie om de relevantie van de 'beleggingstemperatuur'-metingen te onderzoeken;

Climate Finance Leadership Initiative: het CFLI, in september 2018 gelanceerd door de Secretaris-generaal van de Verenigde Naties en voorgezeten door Michael Bloomberg, heeft tot doel gestandaardiseerde en grootschalige investeringsoplossingen te bevorderen om de klimaatverandering te bestrijden;

Alliance of CEO Climate Leaders: een groep van 50 managers, opgericht door het World Economic Forum (Davos) om bij te dragen aan de strijd tegen klimaatverandering. De doelstellingen ervan zijn het bevorderen van krachtige klimaatmaatregelen, met inbegrip van een verbintenis om de koolstofuitstoot te verminderen, de TCFD en koolstofarme financieringsoplossingen te ondersteunen en een passende regelgeving aan te moedigen. AXA sloot zich in 2018 bij deze groep aan;

IDF: De voorzitter van AXA zit sinds 2018 het Insurance Development Forum (IDF) voor. Het IDF is een publiek-privaat partnerschap dat verzekeraars, herverzekeraars en makelaars, alsook de Wereldbank en het Ontwikkelingsprogramma van de Verenigde Naties samenbrengt. Door het gebruik van verzekerings- en risicobeheercapaciteiten te optimaliseren en uit te breiden, wil het IDF de 'InsuResilience'-doelstelling van de G20 ondersteunen om tegen 2020 400 miljoen meer mensen in opkomende landen te verzekeren tegen klimaatgerelateerde rampen en hen weerbaarder te maken tegen klimaatverandering.

Plastic Solutions Investor Alliance: als onderdeel van haar engagementen om de biodiversiteit te beschermen, werd AXA in 2019 lid van de Plastic Solutions Investor Alliance, een internationale coalitie van 25 institutionele beleggers met een gecombineerd vermogen van 1 biljoen dollar onder beheer die samenwerken met openbare bedrijven voor consumptiegoederen in het kader van de bedreiging van plastic afval en de bijbehorende vervuiling en om oplossingen te vinden door middel van nieuwe bedrijfsverbintenissen, programma's en beleidslijnen. De Plastic Solutions Investor Alliance wordt georganiseerd door de in de VS gevestigde niet-gouvernementele organisatie As You Sow.

De AXA Groep heeft verschillende samenwerkingsverbanden met ngo's ondertekend:

in 2019 heeft de AXA Groep een driejarig partnerschap met het **WWF Frankrijk** ondertekend om zijn biodiversiteitsstrategie te ontwikkelen en te versterken. Het partnerschap omvat: het opzetten van een door de industrie geleide taskforce om een biodiversiteitsrisicogerelateerde richtlijn voor de financiële dienstensector te ontwikkelen, het ontwikkelen van risico- en impactmetingen voor de biodiversiteit en het ondersteunen van de impactbeleggingen van AXA op het gebied van biodiversiteitsoplossingen. Zie 'Biodiversiteit' in de paragraaf hierboven;

C40: AXA en C40 Cities hebben tijdens een jaar durende samenwerking samengewerkt aan een onderzoek naar de onderlinge afhankelijkheid van infrastructuur in steden. Het doel van dit onderzoek was een beter inzicht te krijgen in de vooruitgang die steden boeken om de onderlinge afhankelijkheid van infrastructuur in hun aanpassingsplannen op te nemen, belemmeringen waarmee steden worden geconfronteerd in kaart te brengen en praktische aanbevelingen te doen voor de wijze waarop steden deze uitdagingen kunnen overwinnen om de veerkracht van hun netwerken te verbeteren. De resultaten van de studie werden gepubliceerd in een rapport Understanding infrastructure interdependencies in cities, dat in november 2019 werd gelanceerd als onderdeel van AXA's Climate Impact day;

UN Habitat: in mei 2019 lanceerde AXA op het Global Platform for Disaster Risk Reduction in Genève de publicatie Supporting Safer Housing Reconstruction After Disasters - Planning and Implementing Technical Assistance at Scale, het resultaat van ons meerjarig partnerschap met UN Habitat. Deze publicatie draagt bij aan risicobeperkende en preventieve maatregelen door praktische en toegankelijke informatie over technische bijstand te verstrekken aan alle stakeholders die betrokken zijn bij de wederopbouw van woningen. Dergelijke informatie is bedoeld om ervoor te zorgen dat woningen volgens de beste normen worden gebouwd, in overeenstemming met de bouwvoorschriften en -normen, zodat gemeenschappen beter kunnen terugbouwen en het herstel van reeds bestaande kwetsbaarheden wordt voorkomen.

AXA heeft zich ook aangesloten bij of ondersteunt talrijke coalities van beleggers en verzekeraars op het gebied van ESG, RI en CR: UN PRI, UN PSI (met name door zijn 'Proefproject' om de TCFD-richtlijnen aan te passen aan de verzekeringsactiviteiten te ondersteunen), IIGCC, Montreal Carbon Pledge, Science Based Targets, RE100, Caring for Climate Carbon Pricing Leadership Coalition, UN Global Compact, CDP, ORSE, EpE, BSR, Finance for Tomorrow, "Kyoto statement" van de Geneva Association, enz. Tot slot steunt AXA ook academisch klimaatonderzoek via het AXA Research Fund (zie sectie 7.4 'Inclusieve verzekering').

EIGEN OPERATIES

In het kader van de klimaatstrategie van AXA, die tot doel heeft de bijdrage van AXA aan de overgang naar een duurzamere en minder koolstofintensieve economie tegen 2050 te versnellen, heeft AXA een milieubeleid en -strategie ontwikkeld die zowel de zakelijke als de operationele aspecten omvat. Het beheer van de milieuvoetafdruk van AXA draagt ook bij aan de verbetering van onze operationele eco-efficiëntie, met name door kostenbesparingen op het gebied van energie, brandstof, reizen, papier en water.

Het milieubeleid van AXA beschrijft onze belangrijkste actielijnen en de middelen die wij inzetten om onze directe en indirecte milieueffecten te verminderen. In het kader van dit beleid heeft AXA:

- een milieurapportageproces geïmplementeerd om de milieu-impact van onze operationele activiteiten te meten en te verminderen;
- een due diligence-proces ontwikkeld om ervoor te zorgen dat een adequaat bestuur op het niveau van onze entiteiten wordt geïmplementeerd;
- milieuprestatiedoelstellingen vastgesteld, aanvankelijk voor 2020, maar die werden herzien voor de periode 2018-2025.

Daarom streeft AXA, naast het verbeteren van de milieunormen en het stimuleren van de ontkoling door middel van zijn verzekerings- en investeringsactiviteiten, voortdurend naar het verbeteren van de milieuprestaties van onze eigen activiteiten.

Milieurapportageproces en verificatie

Sinds 2002 heeft AXA een milieurapportageproces en daarmee verband houdend beleid geïmplementeerd. Het beheer van onze ecologische voetafdruk, in overeenstemming met de richtlijn over niet-financiële reporting, is een van de pijlers van onze CR-strategie.

Dit proces voorziet in normen en controles, ondersteunt het verzamelen van milieugegevens via een interne rapportagetool en bevordert een transparante rapportage van de milieueffecten van onze activiteiten. Het helpt ons bij het monitoren en beheren van onze CO_2-voetafdruk, het beheren van ons gebruik van natuurlijke hulpbronnen, waaronder water en energie, en het verminderen van ons afval. Dankzij een netwerk van ongeveer 300 toegewijde milieumanagers in lokale entiteiten monitoren wij de jaarlijkse vooruitgang van AXA wat betreft de reductiedoelstellingen, wat lokale entiteiten helpt bij het beoordelen van hun eigen actieplannen en doelstellingen. De resultaten van dit jaarlijkse rapportage proces worden elk jaar in het jaarverslag gepubliceerd.

De milieurapportage van AXA past binnen een breder managementsysteem dat interne controles, processen en vooruitgang in de verwezenlijking van de doelstellingen omvat. De gegevens die via het rapportage proces verzameld en gerapporteerd worden, worden lokaal gevalideerd door de CFO's van de entiteiten. Daarnaast voert het bedrijf PricewaterhouseCoopers audits uit op het niveau van de Groep en de entiteiten om de kwaliteit van de gegevens te waarborgen en de effectiviteit van lokale milieubeheerssystemen te meten. De nauwkeurigheid van de gepresenteerde gegevens en indicatoren wordt gemeten door deze stappen te volgen:

herziening van het milieuprotocol en de rapportageprocedures op groeps- en entiteitsniveau;

evaluatie van de gegevens en gedetailleerde tests over de geselecteerde entiteiten om de nauwkeurigheid van de gegevens te controleren, en in aanmerking nemen van commentaren;

consolidatie van de gegevens van alle indicatoren, evenals consistentie- en controletests uitgevoerd door de Groep en onze auditors;

verificatie van kwalitatieve informatie (organisatie, beleid en acties) en kwantitatieve informatie (indicatoren, steekproeftechnieken). De audit heeft betrekking op alle gegevens van de entiteit die worden gebruikt om de milieu-informatie in dit rapport aan te vullen. Dit rapport is opgenomen in dit hoofdstuk.

Prestatiedoelstellingen

AXA wil handelen over alle 'Scopes' [(1)] van broeikasgassen:

Scope 1: emissies in verband met brandstofverbranding op AXA-vestiging en door het wagenpark van AXA;

Scope 2: emissies van aangekochte energie (voornamelijk van elektriciteit verbruikt door AXA-gebouwen);

Scope 3: emissies door zakenreizen en papierverbruik Opmerking: indirecte emissies onder scope 3 gerelateerd aan beleggingen worden geanalyseerd in sectie 7.3 'Beleggingen'.

De aanvankelijke doelstelling van AXA voor de periode 2012-2020 is om de CO_2-uitstoot per voltijds equivalent (VTE) met 25% te verminderen. Deze doelstelling kan als volgt worden uitgesplitst:

-35% energieverbruik (kwh/VTE) – Scopes 1&2;

-15% zakenreizen met de auto (km/VTE) – Scope 1;

-5% zakenreizen met het vliegtuig en met de trein (km/VTE) – Scope 3;

-45% kantoorpapierverbruik (kg/FTE) – Scope 3;

-50% verbruik van marketing- en distributiepapier (kg/klant) – Scope 3.

De groep heeft ook twee doelstellingen vastgelegd die geen verband houden met de CO2-uitstoot:

-15% waterverbruik;

95% van het gebruikte papier moet afkomstig zijn van gerecycleerde of duurzame bronnen.

Bovendien heeft de Groep beslist om tegen 2025 zich voor 100% te bevoorraden met hernieuwbare energie (kantoren en datacenters van AXA), in overeenstemming met zijn 'RE100'-verbintenis (RE100 is

[(1)] volgens de Greenhouse Gas Protocol-classificatie www.ghgprotocol.org.

een coalitie van bedrijven die zich ertoe verbinden 100% van hun elektriciteit uit hernieuwbare bronnen te halen).

De doelstellingen van AXA voor 2018-2025 voor de vermindering van de CO2-uitstoot zijn gebaseerd op de aanpak die wordt bevorderd door het initiatief 'Science Based Targets' (SBT), waar AXA zich in 2015 bij heeft aangesloten. Volgens de SBT worden doelstellingen die door bedrijven worden vastgesteld om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen, als "wetenschappelijk gefundeerd" beschouwd als ze in overeenstemming zijn met de meest recente klimaatwetenschap die van bedrijven wordt verwacht om de doelstellingen van het Akkoord van Parijs te halen om de opwarming van de aarde te beperken tot minder dan 2°C boven het pre-industriële niveau. Meer specifiek heeft AXA gekozen voor de 'Sectoral Decarbonization Approach' om deze doelstellingen te produceren, die als volgt aan SBT zijn voorgelegd:

- vermindering van 25% van de CO_2-uitstoot van AXA (in absolute termen t.CO2 eq.) uitgesplitst in de volgende subdoelstellingen voor de vermindering van de CO_2-uitstoot: -20% van de uitstoot van het wagenpark van AXA, -35% van het stroomverbruik van AXA in verband met gebouwen en datacenters en -15% van de uitstoot van zakenreizen van AXA. Onze absolute CO_2-emissiedoelstelling vertegenwoordigt een vermindering van 17% van de CO_2-uitstoot per VTE;
- tegen 2025 100% van de verbruikte elektriciteit van AXA (kantoorgebouwen en datacenters die eigendom zijn van AXA) te halen uit hernieuwbare energiebronnen, in overeenstemming met onze 'RE100'-verbintenis;
- afval per VTE met 15% te verminderen;
- waterverbruik per VTE met 15% te verminderen.

De vooruitgang in de richting van deze doelstellingen wordt hieronder beschreven.

Milieuprestaties 2019

CO_2-UITSTOOT

De CO_2-uitstoot per VTE van AXA gerelateerd aan papier, in energie, zakenreizen en het wagenpark van AXA is tussen 2018 en 2019 met 9% per persoon gestegen en sinds 2012 met 32% gedaald (AXA heeft zijn globale doelstelling voor 2020 dus vroegtijdig behaald). Maar er moet rekening worden gehouden met het feit dat de emissiefactoren die worden gebruikt om de CO_2-uitstoot per VTE te berekenen in 2019 zijn bijgewerkt. Bij herberekening met dezelfde emissiefactoren als in voorgaande jaren is de CO_2-uitstoot per VTE met betrekking tot papier, stroom, zakenreizen en het AXA-wagenpark per persoon tussen 2018 en 2019 stabiel gebleven en tussen 2012 en 2019 met 38% gedaald.

37% van de CO_2-uitstoot van de Groep is gerelateerd aan het energieverbruik, 46% aan zakenreizen (vliegtuig en trein), 14% aan het wagenpark van AXA en 4% aan papier.

CO_2-uitstoot 'Scope 1'

De Scope 1-uitstoot van AXA omvat de CO_2-uitstoot van ter plaatse verbrand gas en stookolie en de brandstof die wordt gebruikt door het wagenpark van AXA. De Scope 1-uitstoot per VTE is tussen 2018 en 2019 stabiel gebleven en sinds 2012 met 37% gedaald. De daling van de CO_2-uitstoot in verband met het gasverbruik met 6% ten opzichte van 2018 wordt verklaard door het feit dat sommige entiteiten in Duitsland een deel van de bezette gebouwen hebben vrijgemaakt. De stijging van 21% van de CO2-uitstoot per VTE in verband met het verbruik van stookolie in 2019 ten opzichte van 2018 is vooral te wijten aan

stroomuitval van de dienstverlener in India als gevolg van het gebruik van een dieselgenerator. In 2019 was de aan het wagenpark gerelateerde CO_2-uitstoot van AXA per VTE stabiel ten opzichte van 2018.

CO_2-uitstoot 'Scope 2'

De Scope 2-uitstoot van AXA per VTE is tussen 2018 en 2019 met 7% en sinds 2012 met 55% gedaald. Deze prestatie is voornamelijk te danken aan de aankoop van hernieuwbare elektriciteit. Om de CO_2-uitstoot gerelateerd aan de aankoop van elektriciteit te beoordelen, hanteert AXA een aanpak gebaseerd op de lokale markt (gekoppeld aan de energiemix van elektriciteitsleveranciers) en op de locatie van een entiteit (gemiddelde nationale energiemix). Voor entiteiten die hernieuwbare elektriciteit aankopen en gegevens hebben over het elektriciteitsverbruik per type bron (waterkracht, zonne-energie, windenergie, wind, biomassa en geothermische energie), maakt AXA gebruik van een aanpak gebaseerd op de lokale mix. Voor entiteiten die geen informatie hebben over de energiemix van hun energieleverancier, hanteert AXA een geografische aanpak op basis van de emissiefactoren van ADEME, de Franse regelgevende instantie voor het milieu.

CO_2-uitstoot 'Scope 3'

De Scope 3-uitstoot van AXA is inclusief de CO_2-uitstoot door zakenreizen en papierverbruik. In 2019 is onze CO_2-uitstoot Scope 3 per VTE met 19% gedaald ten opzichte van 2012 en tussen 2018 en 2019 met 43% gedaald, voornamelijk door een update van de emissiefactoren. Bij het herberekenen van gegevens met dezelfde emissiefactoren als vorig jaar is de CO_2-uitstoot voor zakenreizen per vliegtuig en trein tussen 2018 en 2019 met 23% gestegen. Deze stijging heeft vooral te maken met de integratie van de XL Groep. Zo droeg het aantal kilometers dat XL Group per vliegtuig heeft afgelegd met 36% bij aan de gegevens van de AXA Groep.

Daarnaast meet AXA ook de uitstoot in verband met het woon-werkverkeer van zijn medewerkers, zelfs als deze indirecte uitstoot niet onder de verantwoordelijkheid van de Groep valt. In 2019, op basis van antwoorden uit 57 entiteiten waarde medewerkers van AXA in totaal 1.047 miljoen kilometer aflegden, werd 49% ervan gereden met het openbaar vervoer, 7% met de bedrijfswagen, 31% met de eigen wagen en de rest te voet of met de fiets. De CO_2-uitstoot door dagelijkse verplaatsingen per VTE steeg met 15% ten opzichte van 2018 (of 0,13 ton CO_2-equivalent per VTE). Deze toename van de uitstoot hangt samen met een hogere participatiegraad van AXA-medewerkers (van 17% in 2018 naar 22% in 2019), wat maakt dat de gegevens nauwkeuriger zijn.

ENERGIEVERBRUIK

Het energieverbruik van AXA omvat het totale energieverbruik van onze vestigingen en datacenters gedurende het jaar. Het betreft hier het energieverbruik voor verwarming, koeling en elektriciteit voor dagelijkse operationele activiteiten. In 2019 bestond onze totale energiemix uit elektriciteit (74%), gas (13%), brandstof/stoom (10%) en gekoeld water (3%). Tussen 2018 en 2019 heeft AXA een daling van 6% van het totale elektriciteitsverbruik per vierkante meter gerealiseerd, en een daling van 45% ten opzichte van 2012. Ons elektriciteitsverbruik per VTE is tussen 2018 en 2019 met 4% gedaald en tussen 2012 en 2019 met 53%. 64 van de 249 AXA-vestigingen die opgenomen zijn in de milieu rapportage hebben een milieucertificaat in het kader van bouwcertificeringsprogramma's zoals BREEAM (Building Research Establishment Environmental Assessment Methodology), LEED (Leadership in Energy and Environmental Design), HQE (Haute Qualité Environnementale), enz.

59% van het elektriciteitsverbruik van AXA afkomstig van hernieuwbare energiebronnen (waterkracht, windenergie, zonder-energie, geothermische energie, biomassa). Het 'RE100'-doel van AXA is om tegen 2025 aan 100% te zitten. In 2018 bedroeg het aandeel hernieuwbare energie 55%. Deze stijging heeft vooral te maken met een betere kennis van de energiebronnen.

BEROEPSMATIGE VERPLAATSINGEN

De afgelegde afstand per VTE voor beroepsmatige verplaatsingen steeg tussen 2018 en 2019 met 20%, en tussen 2012 en 2019 met 35%. Deze trends zijn over het algemeen te wijten aan schommelingen in onze economische activiteit, ondanks de implementatie van online samenwerkingstools die het aantal beroepsmatige verplaatsingen verminderen, alsook aan de aankoop van emissierechten door bepaalde entiteiten, in het bijzonder AXA XL, die de grootste bijdrage levert aan deze indicator.

WAGENPARK

Het wagenpark van AXA bestaat uit commerciële voertuigen en bedrijfswagens. In 2019 is de totale afgelegde afstand van het wagenpark van de Groep met 2% gestegen ten opzichte van 2018. Daarnaast is er in termen van gebruik per VTE sprake van een daling van 29% ten opzichte van 2012. De Groep heeft een wagenparkbeleid ingevoerd dat de emissiegrenswaarden voor alle soorten voertuigen definieert, ongeacht de bijdrage van de werknemers. Dit beleid omvat ook veiligheidsnormen en bevordert de toegang van werknemers tot 'groene en veilige' rijcursussen. In 2019 werd 26% van de kilometers afgelegd door voertuigen uit het AXA-wagenpark gereden door voertuigen met een uitstoot van 100 g CO_2/km of minder (tegenover 4% in 2012), 39% door voertuigen met een uitstoot van 101 g-120 g of minder (25% in 2012) en een gemiddelde uitstoot van 124 g CO_2/km. Werknemers worden ook aangemoedigd om te kiezen voor hybride of elektrische auto's.

PAPIER

Het gebruik van papier door AXA betreft kantoorpapier (gemeten per werknemer) en marketing- en distributiepapier (brochures, enz., gemeten per klant). Ons verbruik van kantoorpapier per VTE is tussen 2018 en 2019 met 12% gedaald en sinds 2012 met 59% (wij hebben onze globale doelstelling voor 2020 dus vroegtijdig behaald). Veel entiteiten hebben een afdrukbeleid ingevoerd dat onder meer bestaat uit het verminderen van het aantal individuele printers en het installeren van een collectief systeem van werknemersbadges voor het verzamelen van alle gedrukte documenten. In 2019 daalde het verbruik van marketing- en distributiepapier per klant met 51% ten opzichte van 2018 en met 50% sinds 2012 (wij hebben onze globale doelstelling voor 2020 dus vroegtijdig behaald). Deze recente aanzienlijke daling heeft voor een deel te maken met het feit dat Equitable Holdings, Inc. niet langer deel uitmaakt van de AXA Groep en dat deze entiteit in 2018 goed was voor 39% van de totale waarde voor deze indicator.

AXA streeft er ook naar om de hoeveelheid papier afkomstig van gerecycleerde bronnen of duurzaam beheerde bossen te vergroten (groepsdoelstelling: 95% gerecycleerd papier tegen 2020). In 2019 haalde AXA 58% van zijn kantoorpapier en 72% van zijn marketing- en distributiepapier uit gerecycleerde bronnen. Om deze aanpak te bevorderen vereist de Groep milieuvriendelijk kantoorpapier als minimumnorm.

WATERVERBRUIK

Het waterverbruik van AXA per VTE is tussen 2018 en 2019 met 13% gedaald en tussen 2012 en 2019 met 30%. Deze daling van ons waterverbruik hangt samen met betere initiatieven op het gebied van waterbeheer onder leiding van onze lokale entiteiten.

AFVALBEHEER

In 2019 daalde het voor recycling gesorteerd papier met 29% ten opzichte van 2018, en sinds 2012 met 57%. Deze daling van het totale recyclingpercentage is het gevolg van de algemene daling van het kantoorpapierverbruik (zie sectie hierboven). 71% van de inktpatronen en toners werd gerecycleerd. De IT-entiteit van AXA, AXA Services, waarvoor elektronisch afval van bijzonder belang is, levert een belangrijke bijdrage aan deze inspanning, aangezien zij de naleving van de richtlijn 2012/19/EU betreffende afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (AEEA) waarborgt. Zo heeft de IT-directie van het ESV AXA in 2019 tweedehands of herbouwde apparatuur in haar catalogus voor mobiele apparatuur opgenomen.

Ongesorteerd afval is tussen 2018 en 2019 met 3% toegenomen, en sinds 2012 met 27% afgenomen. Deze indicator is relatief stabiel gebleven. Dit is voornamelijk te danken aan de verbetering van afvalmeetprocessen in lokale entiteiten.

Milieuprestaties van de Groep in 2019

	Eenheid	2019	2018	2017
Milieu-indicatoren van de AXA Groep (a)				
Aantal AXA-werknemers uitgedrukt in voltijds equivalenten (VTE)	**VTE**	121 337	124 355	115 328
Netto interne oppervlakte van de lokalen	**m2**	1 629 198	1 705 774	1 777 687
ENERGIE (vestigingen)			-	-
Energieverbruik (b)	**Mwh**	305 484	344 684	363 283
Sleutelindicator: energieverbruik per persoon	**Kwh/VTE**	**2 518**	**2 772**	**3 150**
Evolutie ten opzichte van vorig jaar		***-25%***	***-21%***	***0%***
VERVOER				
Beroepsmatige verplaatsingen: vliegtuig en trein (c)	**Duizend km**	393 322	336 918	328 523
Beroepsmatige verplaatsingen: AXA-wagenpark	**Duizend km**	220 173	223 577	266 242
Woon-werkverkeer (H/T) (d)	**Duizend km**	976 840	920 155	932 534
CO2-UITSTOOT (e)				
CO2-uitstoot: energieverbruik van de vestigingen	**T. CO2-eq.**	73 425	80 652	94 756
CO2-uitstoot: beroepsmatige verplaatsingen: vliegtuig en trein	**T. CO2-eq.**	90 584	64 948	63 494
CO2-uitstoot: beroepsmatige verplaatsingen: AXA-wagenpark (f)	**T. CO2-eq.**	27 223	27 287	31 799
CO2-uitstoot: papier	**T. CO2-eq.**	7 197	13 056	11 446
Sleutelindicator: CO2-uitstoot door energieverbruik, papierverbruik, beroepsmatige verplaatsingen(vliegtuig, trein, AXA-wagenpark) per persoon	**T. CO2-eq./VTE**	**1,64**	**1,50**	**1,75**
Evolutie ten opzichte van vorig jaar		***-7%***	***-14%***	***0%***
CO2-uitstoot : woon-werkverkeer (g)	**T. CO2-eq.**	123 094	109 389	87 116
WATER				
Waterverbruik (h)	**m3**	850 506	1 003 964	927 017
Sleutelindicator: waterverbruik per persoon	**m3/VTE**	**7,01**	**8,07**	**8,04**
Evolutie ten opzichte van vorig jaar		***-15%***	***0%***	***0%***
PAPIER (i)				
Kantoorpapierverbruik	**T**	1 384	1 616	1 815
KPI: Kantoorpapierverbruik per persoon	**kg/VTE**	**11**	**13**	**16**
Evolutie ten opzichte van vorig jaar		***-31%***	***-17%***	***0%***
Gerecycled en/of duurzaam beheerd papier: kantoor	**%**	58	58	58
Marketing- en distributiepapierverbruik	**T**	6 153	12 078	10 220
Sleutelindicator: marketing- en distributiepapierverbruik per klant (j)	**kg/klant**	**0,06**	**0,12**	**0,10**
Evolutie ten opzichte van vorig jaar		***-49%***	***18%***	***0%***
Gerecycled en/of duurzaam beheerd papier: marketing en distributie marketing & distributie	**%**	72	41	51
AFVAL				
Ongesorteerd afval (k)	**T**	4 646	4 512	4 301
Met het oog op recycling gesorteerd afval	**T**	2 289	3 223	3 588
Inktpatronen en/of toners voor recycling	**%**	71	66	0

Gegevens verzameld bij 98 entiteiten. De sleutelindicatoren zijn vetgedrukt. AXA-vestigingen met minder dan 50 VTE's zijn niet opgenomen in het gegevensverzamelingsproces, maar wel in het extrapolatieproces.

(a) In 2019 werden de milieugegevens verzameld onder de 101.354 VTE's die werkzaam zijn op de AXA-vestigingen (in deze voetnoten wordt elke andere omvang van de verzameling aangegeven) en vervolgens per continent geëxtrapoleerd naar de 121.337 VTE's die de AXA Groep gemiddeld in 2019 in dienst had (alle soorten contracten).
(b) Deze gegevens omvatten elektriciteit, aardgas, stookolie, stoom en gekoeld water.
(c) Deze gegevens werden verzameld bij entiteiten die 97.402 VTE's vertegenwoordigen.
(d) Het woon-werkverkeer is geschat op basis van de online enquête naar de dagelijkse gewoonten van AXA-werknemers in het woon-werkverkeer. Deze gegevens werden verzameld bij 19.563 VTE's en vervolgens geëxtrapoleerd. Vestigingen met een responspercentage van minder dan 5% werden bij de consolidatieberekening buiten beschouwing gelaten.
(e) De landenspecifieke emissiefactoren voor energie, trein en vliegtuig werden in 2019 herzien. Bron: Ademe en DEFRA.
(f) De gegevens m.b.t. het AXA-wagenpark werden verzameld bij entiteiten die 101.270 VTE's vertegenwoordigen.
(g) Deze gegevens omvatten geen bedrijfswagens om dubbeltelling met het AXA-wagenpark te voorkomen.
(h) Deze gegevens werden verzameld bij entiteiten die 101.044 VTE's vertegenwoordigen. Sommige vestigingen in Azië en Amerika beschikken niet over een watermeter, waardoor ze hun verbruik niet kunnen meten en uitgesloten zijn van het toepassingsgebied van de rapportage vóór extrapolatie.
(i) De gegevens m.b.t. papier zijn verzameld bij entiteiten die 101.354 VTE's vertegenwoordigen.
(j) De Groep had in 107,8 miljoen klanten in 2019.
(k) De gegevens over ongesorteerd afval werden verzameld bij entiteiten die 99.128 VTE's vertegenwoordigen.

7.4 Inclusieve verzekering

Een verantwoordelijke verzekeraar zijn, heeft altijd deel uitgemaakt van het DNA van AXA, vanwege de aard van onze verzekeringsactiviteiten die gebaseerd zijn op het principe van een sociaal vangnet door het bundelen van risico's, maar ook vanwege zijn corporate responsibility-strategie die het positioneert als een bedrijf dat streeft naar een sterkere en veiligere samenleving. In de vorige sectie zijn de visie en de praktijken van AXA in het kader van zijn milieupijler besproken. Deze selectie omvat de praktijken en sleutelsuccessen van AXA als inclusieve verzekeraar in het kader van de andere twee pijlers, respectievelijk Gezondheids- en Ziektebeheer en Sociale ongelijkheden en Inclusie.

MAATSCHAPPELIJKE VRAAGSTUKKEN IN VERBAND MET ECONOMISCHE ACTIVITEIT

Naast de investeringen waar AXA in het verleden het voortouw heeft genomen met enkele pioniersposities, zoals de desinvestering van tabak, gaat de Groep nu ook vooruit aan de verzekeringskant, via volwaardige zakelijke mogelijkheden zoals:

- de integratie van ESG-criteria in zijn productgoedkeuringsproces;
- zijn opkomende klanten en initiatieven om meer veerkracht te bevorderen;
- het parameterverzekeringsaanbod van AXA Climate;
- zijn verzekeringsproducten gewijd aan vrouwen;
- zijn gezondheids- en ziektepreventieprojecten;
- Nieuwe initiatieven die bijdragen aan een meer inclusieve economie en groei.

Integratie van maatschappelijke vraagstukken in het productaanbod

In Frankrijk groeit de vraag naar verantwoorde producten van onze klanten voortdurend. Eind 2015 heeft AXA Frankrijk het 'Assurance Citoyenne'-label ('Burgerverzekering') in het leven geroepen, dat garandeert dat alle verzekeringscontracten ten goede komen aan zowel de klanten als de maatschappij. In 2019 werd dit initiatief aangepast en ingezet op de Spaarcontracten van AXA onder het label 'Épargne citoyenne' ('Burgersparen'). Deze twee labels zijn gebaseerd op een evaluatietoolbox, gebouwd in samenwerking met een panel van externe actoren en gecontroleerd door een onafhankelijke derde partij. Onze verbintenissen worden meegedeeld via de vier belangrijkste pijlers van het label, namelijk: 'Vertrouwen' (bv. duidelijke, transparante contracten), 'Preventie' (bv. preventiediensten om de risico's voor onze klanten tot een minimum te beperken), 'Milieu' (bv. papierloze contracten, stimulansen voor de bouw van 'groene' gebouwen) en 'Solidariteit' (bv. toegankelijkheid van producten voor bevolkingsgroepen die gewoonlijk van verzekeringsregelingen zijn uitgesloten, beleggingen in bedrijven die jobkansen creëren en mensenrechten beschermen). In 2019 heeft AXA Frankrijk ervoor gezorgd dat elk nieuw aanbod rond deze verbintenissen werd uitgewerkt en in totaal 60 verschillende gelabelde producten verdeeld. Sinds 2015 zijn er al 4,9 miljoen gelabelde contracten verkocht.

Opkomende klanten en initiatieven voor meer veerkracht

Met het verzekeringsaanbod 'Opkomende klanten' voor opkomende landen bestrijdt AXA sociale uitsluiting door kwetsbare bevolkingsgroepen toegang te bieden tot verzekeringsdiensten die hun economische ontwikkeling ondersteunen en hen een vangnet te bieden om te voorkomen dat zij weer in armoede vervallen. Deze aanpak bestaat uit het ontwerpen van producten die eenvoudig, eerlijk en toegankelijk zijn. De producten zijn ontworpen met behulp van co-creatie met klanten waarbij gebruik wordt gemaakt van technologie en alternatieve distributiepartners zoals mobiele netwerkoperatoren, banken en microfinancieringsinstellingen, en geldtransferbedrijven.

In 2019 waren er bijna 17 miljoen klanten bij de 'Opkomende klanten'-activiteiten betrokken en werden diverse samenwerkingsverbanden verder ontwikkeld:

India: Bharti AXA General Insurance (BAGI) werkt sinds 2017 samen met Airtel Payment Bank (APB) om APB-klanten te verzekeren met een gratis dagelijkse ongevallenverzekering, die eind 2019 ongeveer 2,8 miljoen klanten dekte. In de tweede helft van 2019 heeft Bharti AXA Life (BAL) samen met Airtel Mobile, de telecomdochter van Airtel, een initiatief gelanceerd waarbij klanten een levensverzekering kunnen afsluiten wanneer ze een sim-kaart kopen. Dit laatste initiatief werd in twee Indiase staten gelanceerd en het is de bedoeling om ze in 2020 in de rest van het land te lanceren. BAGI dekt ook meer dan 5 miljoen reizigers op het nationale spoorwegennet, zelfstandige bestuurders bij ride-hailingplatformen en, met de steun van de Indiase overheid, meer dan 1 miljoen landbouwers via een landbouwverzekeringsprogramma in verschillende departementen in India;

Indonesia: in 2019 lanceerde Mandiri-AXA General Insurance (MAGI) een innovatief mobiel gezondheidsinitiatief met Alodokter, dat onbeperkt chatten met artsen bundelt met een forfaitair voordeel in geval van ziekenhuisopname. Met deze regeling werden 20 duizend klanten in 9 maanden tijd bereikt. Door gebruik te maken van zijn partnerschap met Mandiri Bank richt MAGI zich ook op bijna 1,5 miljoen klanten uit de lagere middenklasse in de verschillende activiteiten van de bank, waaronder microkredietklanten, retailklanten en binnenkort ook payrollklanten;

Thailand: AXA GI levert persoonlijke ongevallen- en hospitalisatiedekkingen in samenwerking met AIS, de eerste mobiele netwerkoperator in Thailand, om trouwe AIS prepaid klanten te belonen, en met een afdrachtbedrijf genaamd Deemoney om migrerende werknemers te dekken;

Egypt: sinds 2017 werkt AXA Egypt samen met Lead Foundation, een toonaangevende microfinancieringsinstelling, om hun 200.000 kredietnemers, voor het overgrote deel vrouwen, een levens- en hospitalisatieverzekering te bieden. In 2019 is het product uitgebreid met een familiale dekking en zijn er extra samenwerkingsverbanden met andere microfinancieringsinstellingen aangegaan om het bereik te vergroten tot nog eens 40 duizend klanten;

Maleisië: In samenwerking met het Maleisische postkantoor biedt AXA Maleisië meer dan 170.000 klanten een betaalbare ongevallen- en motorrijtuigenverzekering. AXA Malaysia werkt ook samen met Merchantrade, de grootste geldovermakingsoperator van het land, om de bijna 6k duizend geïmmigreerde werknemers die geld naar hun thuisland sturen te beschermen;

Marokko: Sinds 2012 werkt AXA Marokko samen met Albaraka, een microfinancieringsinstelling, om meer dan 250.000 micro-ondernemers een krediet-, woning- en hospitalisatieverzekering te bieden;

De lokale entiteiten van AXA hebben ook distributiepartnerschappen opgezet in **Nigeria** (*via* serschillende MFI's), **Brazilië** (*via* een grote distributeur), en **Mexico** (MFI voor schade- en ongevallenverzekering en krediet aan micro-ondernemers).

Andere voorbeelden om de veerkracht te bevorderen door middel van een meer toegankelijke verzekering zijn Mexico: in september 2017 werd Oaxaca, een van de armste en meest kwetsbare regio's

van Mexico, getroffen door twee hevige aardbevingen. Om te reageren op deze noodsituatie en om de bevolking beter te wapenen tegen toekomstige catastrofale gebeurtenissen, heeft AXA Mexico, in samenwerking met de overheid en maatschappelijke organisaties, een geïntegreerd wederopbouwproject uitgevoerd in de zwaar beschadigde gemeenschap van Unión Hidalgo en dit als voorbeeld gebruikt om Santiago Niltepec te blijven verzekeren.

Deze microverzekeringen zijn door AXA Mexico ontworpen om de belangrijkste risico's voor de gemeenschappen te kunnen opvangen en om de totale waarde van de huizen te dekken tegen aardbevingen, branden en hydrometeorologische fenomenen zoals overstromingen of orkanen. De eerste 3 jaar zijn ze gratis voor de begunstigden (bouwbedrijven betalen ervoor en gebruiken het om de kwaliteit van hun werk te bevorderen), met het doel om geleidelijk een verzekeringscultuur te ontwikkelen, in een regio waar de verzekeringspenetratie dicht bij 0% ligt. Elke eigenaar heeft een opleiding gekregen en alle informatie die nodig is om zijn verzekering te activeren indien nodig. Na 3 jaar wordt de verlenging van dit microverzekeringscontract vrijwillig aangeboden aan de huiseigenaar, tegen een zeer betaalbare prijs.

Eind december 2019 verzekert AXA Mexico 243 huizen in Unión Hidalgo en 287 in Santiago Niltepec voor een totaal van 996.000 Mexicaanse peso's (gemiddeld 53.000 USD). Het aantal verzekerde woningen zal in de loop van het jaar toenemen met de oplevering van nieuwe woningen.

Parametrische verzekering

AXA Climate (voorheen AXA Global Parametrics) biedt onmiddellijke bescherming aan gemeenschappen die te maken hebben met klimaatrisico's om te voorkomen dat ze in armoede vervallen. AXA Climate draagt ook bij aan de InsuResilience-doelstellingen om tegen 2025 500 miljoen arme en kwetsbare mensen te verzekeren tegen rampen en klimaatschokken.

AXA Climate werkt nauw samen met overheden en internationale organisaties om publiek-private partnerschappen in opkomende markten te ontwikkelen. Publiek-private partnerschappen vertegenwoordigen 60% van de portefeuille van AXA Climate.

AXA Climate maakt gebruik van de nieuwste ontwikkelingen in de technologie en de datawetenschap om kwetsbare gemeenschappen te beschermen tegen de gevolgen van de klimaatverandering. AXA Climate biedt parametrische verzekeringsoplossingen op basis van satelliet- en weerdata die binnen enkele dagen na een natuurramp of extreme weersomstandigheden snelle en automatische uitbetalingen triggeren. AXA Climate ontwikkelt ook vroegtijdige waarschuwingssystemen die gebruik maken van satelliet- en andere weergegevens om te anticiperen en een noodplanning op te stellen voordat er een natuurramp plaatsvindt.

Met meer dan 100 klanten wereldwijd heeft AXA Climate zijn bedrijfsdoelstelling voor 2019 overtroffen. Tot de publieke klanten van AXA Climate behoren alle belangrijke internationale risicopools voor overheden die bescherming bieden tegen de risico's van natuurrampen, zoals tropische cyclonen, aardbevingen, overvloedige regenval en droogte. AXA Climate werkt ook samen met overheden in de landbouwsector om boeren te beschermen tegen opbrengstverliezen als gevolg van meervoudige klimaatrisico's. AXA Climate ondersteunt het nationale landbouwverzekeringsstelsel in India, waardoor meer dan 55 miljoen boeren kunnen profiteren van een landbouwverzekering. AXA Climate werkt ook

samen met de publieke sector aan landbouwverzekeringsprojecten op kleinere schaal in Senegal, Ivoorkust, Kameroen, Zambia, Ethiopië en Rwanda.

Tot de zakelijke klanten van AXA Climate behoren ook vooraanstaande industriëlen in Europa, landbouwcoöperaties, bosbouworganisaties in zowel Europa als Latijns-Amerika en duurzame energiebedrijven. De markten die via onze zakelijke klanten worden bestreken zijn landbouw, energie, transport, bouw en nutsvoorzieningen.

De resultaten zijn als volgt:

Caraïben en Centraal-Amerika: AXA Climate is een belangrijke herverzekeraar van de Caribbean Catastrophe Risk Insurance Facility (CCRIF), een onderlinge risicopool van 21 landen in het Caribisch gebied en Midden-Amerika die een parametrische verzekering afsluiten om zich in te dekken tegen cyclonen, aardbevingen en overvloedige regenval. AXA Climate levert ook technische input voor de bescherming van de gevaren op basis van de intern ingebouwde gemodelleerde verliesprikkel van CCRIF. Via CCRIF werd 138,8 miljoen dollar uitbetaald aan 13 regeringen om miljoenen mensen te helpen die getroffen werden door gedekte gevaren. Ten slotte test AXA XL in Nicaragua, in samenwerking met INCOFIN Investment Management, Helice Inclusion en twee lokale verzekeringsmaatschappijen, een nieuw parametrisch verzekeringsmodel voor kleine boeren. Nicaragua is het armste land van Midden-Amerika, het op één na armste land van het noordelijk halfrond en een van de landen die het meest kwetsbaar zijn voor de gevolgen van de klimaatverandering. Op basis van nieuwe technologieën biedt het nieuwe verzekeringsproduct van AXA de verzekerden een onmiddellijke telefonische betaling in het geval van ongewone weersverwachtingen die een bedreiging kunnen vormen voor de landbouwbedrijven. Hoewel het programma pas in 2018 werd gelanceerd, heeft het al twee schaderegelingen mogelijk gemaakt voor de ernstige droogte die zich in het noorden van het land heeft voorgedaan, en beschermt het meer dan 15.000 koffie- en graanproducenten tegen droogte en overstromingen. Na dit succes probeert het Global Agriculture Reinsurance team van AXA XL dit verzekeringsmodel in El Salvador, Guatemala en Honduras na te bootsen;

Pacifische Eilanden: AXA Climate is een leidende herverzekeraar van de Pacific Catastrophe Risk Insurance Company, die parametrisch drie regeringen van de Pacifische Eilanden dekt tegen tyfoon- en aardbevingsgevaar. In 2018 heeft AXA Climate bijgedragen aan de $3,5 miljoen die Tonga na cycloon Gita ontving;

Afrika: de African Risk Capacity is een risicopool van Afrikaanse overheden die een parametrische verzekering tegen droogte afsluiten. Overheden kunnen ook anticiperen op toekomstige droogtes door middel van het model dat gebruik maakt van satellietneerslaggegevens.

Ethiopië: AXA Climate werkt samen met het Wereldvoedselprogramma van de VN en is een leidende herverzekeraar van het R4 Rural Initiative in Ethiopië, dat 28k boeren dekt tegen droogte om hun voedsel- en inkomenszekerheid te vergroten in het licht van de toenemende klimaatrisico's,

Zambia: AXA Climate ondersteunt en herverzekert sinds 2019 een nieuw verzekeringsprogramma in Zambia als onderdeel van het National Farmer Input Support Program, dat droogte- en opbrengstbescherming biedt aan 148k Zambiaanse boeren op een grote steekproef van gewassen en in 17 regio's,

Rwanda: AXA Climate treedt op als herverzekeraar van het Nationaal Landbouwprogramma in Rwanda dat 30k boeren in 20 regio's dekt tegen opbrengstverliezen voor maïs en rijst. AXA Climate werkt samen met meerdere nationale en internationale actoren, waaronder Africa Re,

Kameroen en Ivoorkust: AXA Climate werkt samen met de Global Index Insurance Facility van de Wereldbankgroep om katoen- en maïsboeren in Kameroen en Ivoorkust te beschermen tegen droogte. AXA werkt samen met AXA Kameroen en AXA Ivoorkust en met lokale coöperaties om

lokale expertise op te bouwen op het gebied van droogterisicobeheer en om de productiviteit van de landbouwsector, die zeer kwetsbaar is voor klimaatgerelateerde risico's, te verbeteren.

Vrouwen en verzekering

Vrouwen, vooral in opkomende landen, zijn minder goed verzekerd dan mannen, hoewel zij een belangrijke speler zijn in de economie. In 2014 stelde AXA een speciaal rapport op, 'SheForShield', waarin de houding van vrouwen ten opzichte van verzekeringen wordt onderzocht, evenals hun behoeften en verwachtingen. Daarom heeft AXA het initiatief 'Vrouwen en verzekering' ontwikkeld om de toegang van vrouwen tot verzekeringsproducten en -diensten die aan hun behoeften en verwachtingen voldoen te verbeteren, in lijn met onze 'Betaler-naar-Partner'-visie.

De 3 belangrijkste interventiegebieden zijn: vrouwen als klant, als ondernemer en werkzaam in distributienetwerken. AXA heeft een tweeledige aanpak ontwikkeld: in volwassen markten zal AXA vrouwen in staat stellen financieel onafhankelijk te zijn, en in opkomende markten is het doel om hen in staat te stellen 'beter te leven'. In 2019 maakt een 17 entiteiten van 'Vrouwen en verzekering' en strategische prioriteit en werden er 26 producten ontwikkeld. Deze strategie wordt geïmplementeerd de via onze '2020 Women Insurer of Choice'-doelstellingen:

- 45% vrouwen onder onze particuliere klanten;
- 30% van de kmo-klanten moeten vrouwen zijn (wat het wereldwijde niveau weerspiegelt);
- 25% vrouwen in distributie en verkoop;
- 40% de vrouwen bij aanwervingen en promoties.

Daarnaast besteden we via het AXA Research Fund € 1 euro aan onderzoek om gezondheidsrisico's beter te begrijpen en te voorkomen en het ondernemerschap van vrouwen te stimuleren.

Sinds 2018 is AXA een strategische partner van het Global Women's Forum. Het doel is om de expertise en invloed van AXA in te brengen om inzichten te verzamelen en best practices, oplossingen en projecten te ontwikkelen om jaarlijks waarde toe te voegen aan het Forum. Via deze organisatie leidt AXA in 2019 de publicatie van een witboek - Het aanpakken van gezondheidsbelemmeringen door middel van technologie - waarin wordt benadrukt hoe vrouwen over de hele wereld nog steeds te maken hebben met ongelijke toegang tot adequate gezondheidszorg.

In november 2019 ging AXA een partnerschap aan met 50inTech, een wereldwijd netwerk van ondernemers die mee vechten voor gendergelijkheid in de Tech-sector. Samen hebben ze het FemTech 2020-versnellingsprogramma gelanceerd. Het doel is het identificeren en versnellen van 10 opkomende FEMTECH vrouwelijke oprichters door middel van mentorschap, leren en netwerken.

Gezondheid en ziektepreventie

Zoals publiekelijk aangekondigd in mei 2016, heeft AXA besloten om de verzekeringsdekking voor de tabaksindustrie in te trekken en te beëindigen. AXA is van mening dat het ondersteunen van een industrie die de belangrijkste oorzaak is van langdurige niet-overdraagbare ziekten, zoals kanker, hartziekten en chronische ademhalingsziekten, niet verenigbaar is met zijn rol als een van 's werelds grootste

zorgverzekeraars of met zijn strategie als gezondheidspartner voor zijn klanten. Het geven van een dergelijk signaal aan markten en toezichthouders versterkt de strijd tegen tabak, wat bijdraagt aan het verbeteren van de gezondheid van onze klanten en deel uitmaakt van de bredere CR-strategie van de Groep met het oog op een sterkere en veiligere samenleving. De desinvestering van de AXA Groep bedraagt € 2,05 miljard (inclusief de in 2018 toegevoegde activa van de XL Group): de aandelen worden onmiddellijk verkocht en de schuld wordt aangehouden op de vervaldag, maar niet verlengd. In dit opzicht blijft AXA belangrijke antitabaksinitiatieven steunen, zoals de NGO 'Tobacco-Free Portfolios', de 'Tobacco-Free Finance Pledge' van deze ngo werd door AXA, BNP Paribas, Natixis en AMP Capital gelanceerd op de algemene vergadering van de Verenigde Naties in september 2018. Dit initiatief heeft tot doel de relatie tussen de financiële gemeenschap en de tabaksindustrie te 'denormaliseren'. Het wordt vandaag ondersteund door meer dan 128 ondertekenaars die samen goed zijn voor USD 8,1 biljoen aan beheerd vermogen. AXA draagt ook bij aan deze tabaksbestrijding door middel van specifieke bewustmakingscampagnes. Voor de Werelddag zonder Tabak op 31 mei 2019 lanceerde AXA een wereldwijde bewustmakingscampagne #TobaccoFreeMe op de sociale media met een reeks van 6 video's. Als een van 's werelds grootste zorgverzekeraars is het inderdaad de strategie van AXA om de partner van zijn klanten te worden op het gebied van gezondheidsrisicopreventie.

In hetzelfde perspectief als voor tabakspreventie is in 2019 een programma genaamd BODI (Beating Obesity & DIabetes) geïmplementeerd om deze tweeledige epidemie van de 21e eeuw aan te pakken. Volgens Lancet en de WHO lijdt immers 1 op de 3 volwassenen in de wereld aan overgewicht en is 1 op de 10 zwaarlijvig. Bovendien hebben 41 miljoen kinderen in de voorschoolse leeftijd overgewicht. Glucosestofwisselingsstoornissen veroorzaken 4 miljoen sterfgevallen per jaar en de directe jaarlijkse kosten van diabetes bedragen wereldwijd 830 miljard dollar. Dit programma omvat drie hefbomen om onze impact te vergroten: 1/ een partnerschap met UNICEF om kinderen te helpen bij de voedingsvoorlichting (zie hieronder de paragraaf 'Zakelijke filantropie en engagement') die op het Women's Forum in november 2019 werd aangekondigd., 2/ specifieke verzekeringsproducten met een programma voor het beheer van chronische ziekten voor mensen met diabetes, en 3/ een specifiek impactfonds dat in 2020 zal worden opgericht om te investeren in preventiedomeinen zoals voeding, fysieke activiteiten of psychologische ondersteuning. Om dit programma vanuit medisch oogpunt te valideren, wordt AXA ondersteund door een internationale Medische en Preventiecommissie, die bestaat uit 7 internationale gerenommeerde deskundigen op het gebied van diabetologie, voeding, cardiologie, endocrinologie en psychiatrie.

Inclusieve economie en groei

Om tegemoet te komen aan de groeiende drang van de bevolking en de publieke sector om de particuliere sector een actievere rol te laten spelen bij het overbruggen van de kloof tussen de ongelijkheden, is AXA in 2019 in verschillende coalities begonnen met het oog op een meer inclusieve economie.

De eerste, 'inclusieve economische coalitie' genaamd, werd gelanceerd op 18 december 2018, toen CEO's van grote bedrijven in Frankrijk, onder wie die van AXA, een verbintenis ondertekenden ten gunste van een meer inclusieve economie en zich verbonden tot een lijst van initiatieven om overheidsmaatregelen ten gunste van de koopkracht aan te vullen. Dit collectieve engagement is een van de antwoorden van de particuliere sector op de sociale kwetsbaarheden in Frankrijk, aangezien elk van de ondertekenaars

behoort tot sectoren van de economie die rechtstreeks inspelen op de door de Fransen geuite zorgen (bv. energie, transport, financiële diensten).

Dit collectief dat nu uit 33 bedrijven bestaat, heeft drie werkgroepen opgericht: 1- werkgelegenheid (leercontracten, integratie, opleiding), 2 - meer toegankelijke producten en diensten, 3 - inclusieve aankopen. Wat de eerste werkgroep betreft, was een van de belangrijkste toezeggingen van de coalitie een toename van 35% van het aantal jobstudenten tussen 2018 en 2020. In Frankrijk heeft AXA in 2019 1.927 jobstudenten aangeworven (+28% tegenover 2017). Samen met lokale verenigingen heeft AXA ook deelgenomen aan evenementen in verschillende werkgelegenheidsgebieden (Seine St-Denis, Bordeaux, Lyon, Marseille, Rouen, Straatsburg). Als gevolg van deze acties werden een honderdtal kandidaten aangeworven. Ten slotte heeft AXA, om de collectieve doelstelling van +5 miljoen opleidingsuren in 2019 en 2020 te halen, meer dan 78.000 dagen opleiding aan alle AXA-werknemers in Frankrijk gegeven.

De tweede werkgroep werkte aan inclusieve aanbiedingen die individueel of in partnerschappen binnen de coalitie leden werden voorgesteld. AXA heeft ervoor gekozen om van inclusie een speciale pijler van onze MVO-strategie te maken, door middel van maatschappelijk verantwoorde investeringen, producten en diensten die toegankelijker zijn voor kansarme bevolkingsgroepen, en filantropische steun voor acties ten behoeve van onderwijs en toegang tot werkgelegenheid.

Met Renault en Total heeft AXA een eerste initiatief gelanceerd om de toegang tot rijbewijzen te verbeteren voor jongeren in moeilijkheden en in afgelegen gebieden waar de mobiliteit van cruciaal belang is gezien het gebrek aan openbaar vervoer. Er is een gratis omniumverzekering afgesloten voor vijf auto's in 'mission locales', waarmee 15-20 jongeren per missie worden bereikt (dus in totaal 75-100 mensen die elk 2000 km per jaar rijden (in totaal 150.000 - 200.000 verzekerde km). Dit project, dat in november 2019 operationeel van start ging, bevordert ook de betrokkenheid van de werknemers door het identificeren van vrijwilligers onder de gepensioneerde werknemers van AXA om de jongeren onder de bedrijven van de Partners te begeleiden via AXA Harten Troef.

De derde werkgroep wil van de koopkracht van bedrijven een hefboom maken voor sociale inclusie en diversiteit, voor de ontwikkeling van gebieden, zko's/kmo's en de sociale en solidaire economie.

Op internationale schaal heeft AXA zich ook aangesloten bij de coalitie 'Business for Inclusive Growth'. Deze door de OESO geleide coalitie van particuliere ondernemingen draagt bij aan de bestrijding van sociale ongelijkheden door nauw samen te werken met beleidsmakers om de integratie op zowel mondiaal als lokaal niveau te bevorderen. Dit initiatief werd officieel gelanceerd op 23 augustus 2019, tijdens de G7-top, met als thema 'de bestrijding van alle soorten ongelijkheden'. Deze aankondiging zal worden gevolgd door een 3 jaar durend programma dat wordt gemonitord door een raad van bestuur. Het toepassingsgebied van dit initiatief omvat de G7, de OESO en de Afrikaanse landen met drie belangrijke resultaten:

- een in ons hoofdkantoor ondertekende belofte om gelijke kansen te bevorderen, komaf te maken met ongelijkheden tussen mannen en vrouwen en ruimtelijke ongelijkheden te verminderen;
- een internationale incubator bij de OESO;
- een wereldwijde pool van fondsen die door de Wereldbank wordt gehost.

Via deze coalitie wil AXA het project voor inclusieve groei uitbreiden tot buiten Frankrijk, als aanvulling op de overheidsmaatregelen om de koopkracht van de mensen met een lager inkomen in de ontwikkelde

landen te verhogen en om sociale activiteiten in onze sector te ontwikkelen die rechtstreeks gericht zijn op vaste uitgaven (verzekeringen vertegenwoordigen gemiddeld 8% van de vaste uitgaven van de huishoudens met een laag inkomen).

De AXA-projecten die bij de incubator zijn ingediend, omvatten onder andere de eerder genoemde projecten over opkomende klanten, vrouwen en AXA Climate.

MECENAAT EN MEDEWERKERSBETROKKENHEID

In het kader van onze beoordeling van CR-risico's (beschreven in sectie 7.1 'Algemene informatie') hebben we
maatschappelijke betrokkenheid en bedrijfsmecenaat geïdentificeerd als belangrijke elementen die de rol van AXA als maatschappelijk verantwoorde onderneming ondersteunen. Als gevolg hiervan heeft AXA verschillende beleidslijnen en initiatieven ontwikkeld en heeft AXA ze in 2019 nog verder afgestemd op zijn strategie voor verantwoord ondernemen.

Mecenaat

AXA streeft ernaar een positieve rol te spelen in de maatschappij door zijn 'zakelijke' expertise te delen, door de risico's van individuen en de maatschappij als geheel beter te begrijpen en door een cultuur te ontwikkelen die vrijwilligerswerk door medewerkers aanmoedigt om de gemeenschappen waarin wij actief zijn te ondersteunen.

In 2019 heeft AXA zijn bedrijfsfilantropiebeleid ingrijpend gewijzigd, met als doel het beter te integreren in haar CR-strategie en de impact ervan te vergroten. Er is een Corporate Philantropy Committee opgericht om collectief te beslissen over grote samenwerkingsverbanden op basis van precieze criteria. De Groep stemt zijn mecenaat af op de drie CR-pijlers: klimaat en milieu, gezondheid en ziektepreventie, sociale ongelijkheid en inclusie. Via de Community Investment Guidelines worden de AXA-entiteiten ook aangemoedigd om hun filantropische acties op deze drie pijlers te richten.

In 2019 werd bijna 41% van de 45,3 miljoen euro (25,7 miljoen euro in 2018) aan giften van de Groep en de entiteiten (inclusief het AXA Research Fund) aan projecten rond deze thema's besteed.

- Op het gebied van klimaat en milieu steunt AXA sinds 2011 de ngo Care, die zich inzet voor de bescherming van kwetsbare bevolkingsgroepen tegen klimaatverandering. In het bijzonder heeft AXA vanaf het begin het programma Where the Rain Falls ondersteund, dat tot doel heeft de impact van veranderingen in de regenval beter te begrijpen (studiefase in 8 landen tussen 2011 en 2013) en de bevolking te helpen het hoofd te bieden door middel van een onderwijs- en aanpassingsprogramma (in India en Thailand tussen 2014 en 2019). Als gevolg van dit programma hebben de begunstigden met name een verbetering van hun landbouwproductiviteit (+60%) en hun vermogen om te herstellen van extreme weersomstandigheden zoals droogte en overstromingen (+72%) gezien in vergelijking met de situatie die zij vóór hun deelname hadden;
- Daarnaast heeft AXA in 2019 een nieuw wereldwijd partnerschap met het WWF ondertekend om de klimaat- en biodiversiteitsproblematiek aan te pakken. Via dit driejarige programma ondersteunt het WWF AXA in zijn inspanningen om ervoor te zorgen dat bij al onze activiteiten beter rekening wordt gehouden met het natuurlijk kapitaal (zie sectie 7.3 'Klimaatverandering en biodiversiteit'). Bovendien maakt de

filantropiecomponent van dit programma het mogelijk om direct bij te dragen aan het behoud van de ecosystemen in Mexico en Nieuw-Caledonië. In Mexico is het doel van het ondersteunde programma om aan te tonen dat het mogelijk is om een evenwicht te vinden tussen natuurbehoud, landbouwontwikkeling en watergebruik door middel van een project voor het herstel van aangetaste bossen. In Nieuw-Caledonië wilde AXA de natuurbeschermingsinspanningen van het WWF ondersteunen om de veerkracht van de biodiversiteit van het koraalrif te versterken, die nu als een van de meest bedreigde ecosystemen op de planeet wordt beschouwd;

In 2019 is de AXA Groep ook een nieuw partnerschap aangegaan met UNICEF in het kader van de pijler 'Gezondheid en Preventie'. Om te reageren op de wereldwijde epidemie van overgewicht en obesitas, maakt dit driejarige programma het mogelijk om in de Filipijnen en Brazilië actie te ondernemen om overgewicht en obesitas in de vroege kinderjaren te voorkomen door gezondere eetgewoonten te bevorderen. Om kinderen in de leeftijd van 0 tot 5 jaar te bereiken, werkt AXA in op hun directe omgeving, namelijk de moeders en de gezondheids- en onderwijsprofessionals om hen heen. Opleidings-, communicatie- en pleitbezorgingsactiviteiten met de autoriteiten zullen worden uitgevoerd door lokale UNICEF-teams. Het doel is om 177.000 kinderen en hun moeders in de Filipijnen en 16.000 in Brazilië te ondersteunen;

Preventie is ook een onderdeel dat door onze entiteiten is ontwikkeld in verband met onze verzekeringsactiviteiten. In 2019 bedroegen de inspanningen in verband met preventie tot 5,3 miljoen euro, waarbij twee belangrijke bijdragers, Frankrijk en Spanje, ambitieuze programma's ontwikkelden. Risico's in verband met verkeersongevallen zijn ook gedekt, in overeenstemming met onze activiteiten op het gebied van autoverzekeringen. Frankrijk, Spanje, Zwitserland en Mexico ontwikkelen met name bewustmakingscampagnes op dit gebied, met een investering van 2 miljoen euro;

Ten slotte worden talrijke acties uitgevoerd rond de pijler "Sociale ongelijkheden en inclusie" door alle entiteiten van de Groep, met name via het AXA Harten Troef-vrijwilligersprogramma (zie hieronder). 68% van de door AXA Harten Troef aangeboden vrijwilligersactiviteiten en 54% van de in het kader van het programma uitgekeerde bedragen zijn bestemd voor projecten ter bestrijding van ongelijkheid. In Frankrijk ondersteunt AXA bijvoorbeeld de vereniging Pierre Claver, die een intensief opleidingsprogramma aanbiedt voor statutaire vluchtelingen die hun beheersing van de Franse taal en cultuur willen verbeteren en zo een job willen vinden. Verschillende entiteiten voeren financiële educatieprogramma's uit (AXA Seguros in Mexico, AXA Krungthai in Thailand, enz.).

De AXA Groep heeft in 2019 ook een beleid van filantropie van de activa heringevoerd. De waarden van bescherming en de overdracht van activa vormen immers de kern van de verzekeringsactiviteit. Door de krachten te bundelen met grote Franse symbolen van internationale allure, financierde AXA de aankoop van een nationale schat voor het Musée d'Orsay, de restauratie van de Salle des États van het Louvre (waar de Mona Lisa van Leonardo da Vinci wordt tentoongesteld), en sloot zich aan bij de wereldwijde solidariteit die werd getoond tijdens de dramatische brand in de Notre-Dame de Paris in april 2019 (10 miljoen euro gemobiliseerd voor de wederopbouw ervan). AXA-entiteiten, zoals AXA Frankrijk en AXA XL, ontwikkelen ook acties op het gebied van erfgoed en culturele filantropie, waarbij de toegang tot het erfgoed en de cultuur voor iedereen wordt bevorderd (prioriteit 'sociale ongelijkheid en inclusie').

AXA Research Fund

Het AXA Research Fund, in overeenstemming met de maatschappelijke missie van AXA en als onderdeel van een wetenschappelijk filantropie-initiatief dat in 2008 werd gelanceerd, heeft tot doel 'transformerende' onderzoeksprojecten te ondersteunen die oplossingen zoeken voor de uitdagingen waarmee de samenleving vandaag de dag wordt geconfronteerd. In overeenstemming met de pijlers van

maatschappelijk verantwoord ondernemen bestrijkt het werk van het AXA Research Fund de gebieden gezondheid, klimaat en milieu, en sociaal-economische kwesties/inclusie. Het ontwikkelt ook de transversale pijler van nieuwe technologieën. De selectie van de onderzoeksprojecten staat onder toezicht van een onafhankelijke Wetenschappelijke Raad.

In 2019 heeft het AXA Research Fund 4 leerstoelen geselecteerd voor een totaal bedrag van € 4 miljoen (€ 1 miljoen per project over een periode van 5 jaar). De vier geselecteerde steungebieden zijn invasieve soorten aan de Universiteit van Parijs Sud (Frankrijk), verklaarbare kunstmatige intelligentie en gezondheid met de Universiteit van Oxford (VK), populatiestabiliserende portfolio-effecten van gedetailleerde milieuvariaties in de beschikbaarheid van natuurlijke hulpbronnen voor malariavectormuggen aan de Universiteit van Cork (Ierland) en communicatietechnologieën en moleculaire informatie aan de Universiteit van Koç (Turkije). Het AXA Research Fund selecteerde ook 18 postdoctorale 'fellowships' over belangrijke onderwerpen zoals marine biodiversiteit (8 projecten), geestelijke gezondheid (6 projecten) en cyberrisico's (4 projecten) voor een totaal van € 2,25 miljoen.

Het AXA Research Fund heeft verder sterke initiatieven rond vrouwen gesteund via de Leerstoel Vrouwen, Leiderschap en Ondernemerschap van het IEP in Parijs en heeft zich erg ingezet voor de gezondheid van vrouwen. Het heeft met name bevestigd dat het zich inzet voor het onderzoek naar gelijke toegang tot de gezondheidszorg en naar oplossingen voor de gezondheidskloof tussen mannen en vrouwen.

Voor het derde jaar op rij heeft het AXA Research Fund samengewerkt met de Stichting van het Rode Kruis ter ondersteuning van onderzoek op humanitair gebied rond de pijlers gezondheid en klimaatverandering; 8 Afrikaanse onderzoekers zijn in de prijzen gevallen.

Naast de financiering heeft het AXA Research Fund zijn verspreidingsinspanningen versterkt door middel van twee publicaties - 'Silver Age: Aging Better' en 'Biodiversity at Risk', waarin de economische, sociale en biologische problemen van de vergrijzing en het verlies van de natuur benadrukken.

In september 2019 kwamen het AXA Fund en de Foresight Teams samen om de wetenschappelijke visie te integreren in die van de toekomstige maatschappelijke trends en om onze rol als verantwoordelijke verzekeraar meer holistisch te vervullen.

Vrijwilligerswerk onder medewerkers

AXA Harten Troef is een internationaal programma voor medewerkers van AXA, waarin zij zich als vrijwilliger inzetten voor verschillende onderwerpen die in 2019 (door een nieuwe richtsnoeren gepubliceerd werden) afgestemd zijn op de drie pijlers van de CR-strategie van AXA. In 2019 hebben bijna 39.000 medewerkers (schatting - bijna 34.000 in 2018) tijd vrij gemaakt voor hun vaardigheden ten dienste gesteld van AXA Harten Troef. De entiteiten die hebben deelgenomen in 2019 vertegenwoordigen 84% van het gemiddelde aantal VTE's bij AXA.

De medewerkers hebben zich in 2019 in totaal ingezet voor 81.200 vrijwilligersactiviteiten (66.500 in 2018), wat overeenstemt met 286.000 uur (200.700 in 2018) ten dienste van solidariteitsprojecten. Het merendeel van deze uren werd gepresteerd tijdens de werkuren (meer dan 240.000 tegenover 157.000 in 2018).

Via het AXA Harten Troef-programma wil de Groep alle vormen van werknemersbetrokkenheid bevorderen, in het bijzonder de op vaardigheden gebaseerde filantropie. AXA Frankrijk heeft in 2019 verder gewerkt aan het 'AXA Expérience Solidaire'-programma: 110 medewerkers hebben aan vrijwilligerswerk gedaan bij partnerverenigingen (*tegenover* 47 in 2018). In totaal stonden de salarissen voor de 109.300 uren die aan deze mecenaatmissies werden besteed gelijk aan een donatie van 7,9 miljoen euro (tegenover € 4,5 miljoen in 2018).

De integratie van XL Group zorgt voor een positieve synergie met het AXA Harten Troef-programma in 2019, aangezien de entiteit ook al lang vrijwilligerswerk en competentiesponsoring onder haar medewerkers ontwikkelt. De medewerkers van XL Group hebben bijgedragen aan 42.800 vrijwilligersuren, zijnde 15% van het totale aantal uren in 2019.

Elk jaar organiseert AXA een 'Corporate Responsibility Week' (CR-week) waarbij de mobilisatie van de werknemers versterkt wordt en het AXA Harten Troef-programma en de diversiteit van onze engagementen over de hele wereld promoot wordt. In 2019 bedroeg het geschatte aantal vrijwilligersactiviteiten (op of buiten het werk) 33.000 voor een totaal van 93.000 uur in 43 landen. XL Group heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan het succes van deze editie van de CR Week dankzij de Global Day Of Giving-vrijwilligersdag (23% van de deelnemers en 57% van de bestede tijd).

Zowel tijdens als buiten de CR-week hebben de medewerkers van AXA allerlei activiteiten uitgevoerd: bijvoorbeeld stranden schoonmaken, bomen planten, kansarme jongeren of vrouwen in moeilijkheden ondersteunen, solidariteitswedstrijden en speelgoed of gebruikte mobiele telefoons inzamelen.

7.5 Bedrijfsvoering

AXA verbindt zich ertoe zijn activiteiten uit te oefenen in overeenstemming met hoge ethische principes. Deze verbintenis is bedoeld om de naleving van de geldende wetten en voorschriften in de verschillende rechtsgebieden waar wij actief zijn te waarborgen en om het vertrouwen van onze klanten, aandeelhouders, werknemers en zakenpartners te verdienen. Bovendien gaat deze verbintenis vaak verder dan de wettelijke verplichtingen als het gaat om onderwerpen die AXA na aan het hart liggen.

BEDRIJFSETHIEK

Professionele gedragscode

De professionele gedragscode van de AXA Groep heeft als doel om wereldwijde regels en richtlijnen vast te stellen om ervoor te zorgen dat de bedrijven en werknemers van de AXA Groep een gemeenschappelijk begrip hebben van de compliance- en ethische normen die door de AXA Groep vereist zijn. De code bestrijkt een breed scala aan onderwerpen, waaronder specifieke regels met betrekking tot belangenconflicten, transacties met betrekking tot de vertrouwelijkheid van AXA-effecten, de controle van gevoelige informatie en het bewaren van documenten, enz. De code is beschikbaar op de website van de Groep (www.axa.com/en/newsroom/publications/compliance-ethics-guide). In 2019 werd een nieuwe Gedragscode opgesteld. De Code omvat onderwerpen die de laatste jaren steeds belangrijker zijn geworden. Het gaat hierbij onder meer om gezondheid en veiligheid op het werk, bescherming en verantwoord gebruik van klantgegevens, beheer van sociale media, maatregelen tegen discriminatie en pesterijen, en de eerlijke behandeling van klanten. De inhoud en het verloop van de Code werden ook herzien om deze gemakkelijker en toegankelijker te maken voor het publiek.

Corruptie

Om het risico van corruptie te voorkomen, heeft AXA een groepsbeleid ingevoerd waarin de minimale normen zijn vastgelegd die door de entiteiten moeten worden toegepast. Dit beleid is regelmatig bijgewerkt om rekening te houden met nieuwe regelgeving en in het bijzonder met de een recente wet in Frankrijk, de zogenoemde 'Sapin II'-wet nr. 2016-1691 van 9 december 2016 betreffende transparantie, corruptiebestrijding en modernisering van het economische leven. Er is een anticorruptiemanager op groepsniveau aangesteld om een wereldwijd anticorruptieprogramma te ontwikkelen en toe te zien op de uitvoering ervan in de entiteiten. De entiteiten van AXA hebben anticorruptiemanagers aangesteld om hun lokale programma's uit te voeren in overeenstemming met het beleid van AXA. Er zijn processen en procedures ingevoerd om ervoor te zorgen dat alle entiteiten voldoen aan de anticorruptienormen van de Groep

Bedrijfsvoering

De verzekerings-, bank- en vermogensbeheeractiviteiten van de Groep zijn onderworpen aan een toenemend aantal initiatieven op het gebied van wet- en regelgeving ter versterking van de consumentenbescherming in de financiële dienstverlening. Binnen de Europese Unie omvatten zij de richtlijn betreffende verzekeringsdistributie, de MiFID II-richtlijn en de Europese PRIIP's-verordening (Packaged Retail Investment and Insurance-based Products).

Als gevolg daarvan is de regelgeving inzake consumentenbescherming een steeds belangrijker gebied geworden voor de financiële dienstensector en heeft AXA stappen ondernomen om aan deze eisen te voldoen voor alle activiteiten die binnen de Europese Unie worden uitgevoerd. In veel andere regio's van de wereld waar AXA actief is, zijn soortgelijke veranderingen in de regelgeving met betrekking tot bedrijfsvoering aan de gang en er zijn soortgelijke maatregelen getroffen om deze aan te pakken en de uitwisseling van ervaringen tussen bedrijven die met soortgelijke uitdagingen worden geconfronteerd, aan
te moedigen. Compliancerisico's met betrekking tot bedrijfsvoering worden jaarlijks beoordeeld en de resultaten, evenals de noodzakelijke mitigatiemaatregelen, worden ontwikkeld en gecommuniceerd aan de algemene directie. Er zijn interne controleprocessen ontwikkeld om ervoor te zorgen dat de controles effectief zijn en betrekking hebben op de eigen activiteiten van de entiteiten en die van de eigen verkoopkanalen.

VERANTWOORD GEBRUIK VAN GEGEVENS EN GEGEVENSBESCHERMING

In het kader van de beoordeling van zijn risico's in verband met CR heeft de Groep verschillende initiatieven op poten gezet om een verantwoord gebruik van gegevens te bevorderen om het hoofd te bieden aan maatschappelijke uitdagingen en om de bescherming van klantgegevens te waarborgen.

Privacy van gegevens

AXA heeft een groepsbeleid inzake de privacy van gegevens ingevoerd met de volgende doelstellingen:

- om ervoor te zorgen dat de entiteiten van AXA de persoons- en gevoelige gegevens van klanten en andere personen die ze tijdens hun bedrijfsactiviteiten verkrijgen, beschermen;
- om het risico van inbreuken door AXA-entiteiten op de geldende wetgeving inzake privacy en gegevensbescherming (bijvoorbeeld de Algemene Verordening Gegevensbescherming - AVG) te verkleinen;

Informatie over het beleid en de controlemechanismen van AXA om dit risico aan te pakken is te vinden in de paragraaf over 'Bescherming van persoonsgegevens' van sectie 7.6 'Vigilance plan'. In sectie 4.1 en 6.3 wordt nader ingegaan op de redenen waarom AXA de vertrouwelijkheid van gegevens als een belangrijk risico beschouwt.

Naast het privacybeleid heeft AXA ook gewerkt aan cybersecurity. IT-beveiliging is immers een zakelijke noodzaak. Een belangrijke factor in het succes van de 'Betaler-naar-partner'-strategie van AXA is dat klanten op AXA moeten kunnen vertrouwen om hun eigen veiligheid en die van hun gegevens te waarborgen. Terwijl sociale of terroristische problemen, intrusieve technologieën, onvoorspelbare natuurrampen, cyberaanvallen en gegevensmisbruik een realiteit zijn, is het voor AXA van essentieel

belang om in geval van een crisis operationeel te blijven, om zijn medewerkers, reputatie, activa en klantgegevens te beschermen. De beveiliging bij AXA wordt beheerd door het 'Information Security'-team van de Groep en is gebaseerd op drie disciplines: informatiebeveiliging, operationele veerkracht en fysieke beveiliging. Het hacken van gegevens, identiteitsdiefstal en de uitwisseling van gevoelige informatie zijn dagelijkse bedreigingen, in een context waarin de praktijken van cybercriminelen steeds geavanceerder worden. AXA heeft zijn capaciteit uitgebreid en versterkt om cyberaanvallen te beschermen, op te sporen en erop te reageren. Hiervoor investeert AXA in het bijzonder in innovatieve oplossingen, geavanceerde technologieën en oplossingen volgens het 'security by design'-principe om koploper te blijven op het gebied van beveiliging. Het uitbouwen van zijn 'security operations center' van de volgende generatie is daar een illustratie van. De medewerkers van AXA hebben hierin bovendien een sleutelrol en zijn onmisbaar voor de beveiligingsstrategie van AXA. Om er een effectieve 'eerste verdedigingslinie' van te maken, worden er veiligheidstrainingen en bewustmakingscampagnes opgezet.

Verantwoordelijke artificiële intelligentie

AXA is een van de oprichters van de Franse vereniging Impact AI (artificiële intelligentie) Impact AI is een 'think and do tank' bestaande uit bedrijven, adviesbureaus, start-ups, scholen en actoren die werken aan verantwoordelijke AI met 5 actieprogramma's, zoals het analyseren van de perceptie van AI en het ontwikkelen van een vertrouwde AI, het delen van tools voor een verantwoord gebruik van AI, het helpen aanpassen aan het digitale tijdperk en het creëren van partnerschappen om verantwoordelijke AI te promoten onder alle soorten actoren (bedrijven, scholen, verenigingen, enz.);

Binnen deze organisatie staat AXA aan het hoofd van het Impact AI Responsible AI Committee, dat belast is met het leveren van een bijdrage aan 'de betrouwbare AI-beoordelingslijst' van de deskundigengroep op hoog niveau voor kunstmatige intelligentie (opgericht door de Europese Commissie). De Europese Commissie heeft de 'Ethics Guidelines for Trustworthy Artificial Intelligence' gepubliceerd: in deze richtsnoeren wordt een mensgerichte benadering van AI voorgesteld en worden 7 belangrijke vereisten opgesomd waaraan AI-systemen moeten voldoen om betrouwbaar te zijn. Deze eisen zullen een proefproces doorlopen dat naar verwachting zal worden afgesloten met de presentatie van een AI-beleidsdocument begin 2020.

Data and Tech for good

GIVE DATA BACK

In 2017 was het eerste 'Give Data Back'-platform een van de eerste voorbeelden was van het gratis delen van onze P&C-claimgegevens in een preventieperspectief; dit concept is nu nagebootst in Singapore om de hotspots van ongevallen te verkennen, en ook in Mexico, waar verkeersgegevens worden gedeeld met openbare instellingen om de verkeersveiligheid te verbeteren. Deze twee initiatieven zijn nog steeds aan de gang. In Singapore kunnen gebruikers (zowel klanten als niet-klanten) door het delen van een analyse en consolidatie van onze schadeclaims en beleidsgegevens voor auto-ongevallen een beter inzicht krijgen in de risico's op de wegen die ze frequent gebruiken en hoe ze auto-ongevallen kunnen voorkomen. Met

hetzelfde doel heeft AXA Mexico de autoriteiten van Mexico-Stad geholpen om gevaarlijke kruispunten te beveiligen via een interactieve kaart van de gevaarlijkste kruispunten en een open dataset van auto-ongevallen (ruwe gegevens) die de autoriteiten kunnen downloaden via de website van het Internationaal Instituut voor Gegevenswetenschappen. In 2019 omvatten de vervolgprojecten onder meer een impactstudie van het Nationaal Gezondheidsinstituut over snelheidsgebieden en de ernst van lichamelijke letsels, alsook de oprichting van een superdatabank bij een universiteit.

YOUTH AGAINST AIDS (YAA)

Om een platform voor seksuele gezondheid en preventie voor de jonge generatie op te bouwen, heeft AXA besloten om samen te werken met Youth Against Aids (YAA), een internationale ngo die zich richt op de jeugd. YAA ontwikkelt innovatieve seksuele gezondheidsinformatie en chatdiensten voor jongeren. Om zijn doelstellingen te bereiken, vindt het jonge team nieuwe wegen naar oude uitdagingen: onconventioneel en moedig. YAA doet aan networking met partners die een rol spelen in het leven van de jonge doelgroep en implementeert samen met hen innovatieve formules - zowel online als lokaal. Dit zorgt ervoor dat YAA aanwezig is in het dagelijks leven van de jongeren. Het aanbod van de organisatie is voor iedereen toegankelijk, gemakkelijk te begrijpen en altijd beschikbaar. Wat belangrijk is voor ons: respectvolle interactie zonder angst voor contact - met zichzelf en met anderen. AXA creëert bewustzijn zonder angst.

Digitale tools en technische innovaties creëren nieuwe mogelijkheden in de strijd tegen seksueel overdraagbare aandoeningen. Dit geldt met name voor preventie onder jongeren. YAA en AXA maken gebruik van de voordelen van de alomtegenwoordigheid van smartphones en de groeiende vraag naar digitale diensten om jongeren te bereiken, ongeacht de locatie of het tijdstip. Het platform, 'FAQ YOU' genaamd, bevat een chatbot om de meest voorkomende en dringende vragen over seksuele gezondheid en seksueel overdraagbare aandoeningen (FAQ) de klok rond te beantwoorden. De eerste versie van het platform zal in de Verenigde Staten worden gelanceerd. In het platform zullen nog meer tools en diensten worden geïntegreerd die jonge gebruikers begeleiden bij diensten zoals het uitvoeren van hiv-testen, het vinden van een soa-kliniek of condoomautomaten of het in contact komen met medische diensten via telegeneeskunde. Het platform is in een later stadium bedoeld als aanvulling op persoonlijke adviesdiensten, die vaak niet beschikbaar zijn voor jongeren, in een later stadium.

Wat betreft de samenwerking heeft een kernteam van 12 medewerkers van AXA in 2019 pro bono aan de ontwikkeling van de eigenlijke chatbot en website gewerkt: 6 medewerkers van AXA REV, 4 medewerkers van AXA GO Digital in Barcelona en 2 van het CRM-team van AXA GO in Parijs.

De ambitie van YAA is om zich tijdens de eerste fase van de uitrol en marketing vanaf medio juli 2020 te richten op tieners (15-19 jaar) en jongvolwassenen (20-24 jaar) met een gezamenlijke bevolking van ~44 miljoen jongeren in de Verenigde Staten.

VERANTWOORD INKOPEN

AXA is voortdurend bezig met het afstemmen van zijn beheer van leveranciers op de CR-strategie en -verbintenissen van AXA. Deze afstemming houdt in dat AXA CR-onderwerpen in beschouwing neemt om zijn aanbieders te selecteren en te monitoren. Deze benadering is gebaseerd op twee pijlers:

- **Verantwoordelijk personeel en processen:** alle AXA-professionals die in een inkoopafdeling werken, moeten, naast de Gedragscode van de Groep, een specifieke en versterkte deontologische code ondertekenen die de eerlijkheid en neutraliteit, de vertrouwelijkheid en de transparantie van onze inkoopbeslissingen bevordert. Ze worden door middel van bewustmakingssessies van het netwerk van Verantwoordelijke Inkoopkampioenen die in onze verschillende entiteiten zijn geïdentificeerd ook op de hoogte gebracht van de CR-strategie en het verantwoorde inkoopbeleid van AXA.
- **Verantwoordelijke leveranciers:** AXA eist van zijn leveranciers dat zij sociaal en ecologisch verantwoordelijk zijn en dit door de verplichte opname van een 'Corporate Responsibility-clausule' in al onze contracten. Deze clausule omvat met name de naleving van de beginselen van de Internationale Arbeidsorganisatie (verbod op kinderarbeid/dwangarbeid, bevordering van de gezondheid en veiligheid van de werknemers en de vrijheid van meningsuiting, en non-discriminatie). Daarnaast heeft AXA een CR-risicobeoordeling van zijn leveranciers uitgevoerd, die dankzij een interne CR-risicomatrix is geïdentificeerd. De leveranciers worden ingedeeld per leveringsrisicocategorie en beoordeeld aan de hand van vijf CR-criteria (milieu, sociale impact, impact op producten en diensten, toeleveringsketen en bedrijfsintegriteit). Verkopers die in de hoogste CR-risicocategorieën vallen, wordt gevraagd om hun geldige DJSI- of EcoVadis-scores te delen of zelfs een EcoVadis-beoordeling te laten uitvoeren.

Informatie over ons verantwoord-inkoopbeleid en onze normen is opgenomen in het inkoopbeleid van de AXA Groep. Het document wordt gebruikt voor de selectie en het beheer van leveranciers.

FISCAAL BELEID

Als multinationale onderneming en aanbieder van beleggings- en spaarproducten heeft de AXA Groep gekozen voor een verantwoordelijke en transparante aanpak van de fiscaliteit. Voor meer informatie over het fiscale beleid van AXA, zie sectie 6.3 'Algemene informatie', paragraaf 'Fiscaal beleid van de AXA Groep'.

7.6 Vigilance Plan

De AXA Groep zet zich in voor de bevordering en bescherming van internationaal erkende mensenrechten (fundamentele vrijheden, gezondheid en veiligheid van mensen) en het milieu bij de uitoefening van haar activiteiten.

Om aan de eisen van de Franse wetgeving [1] te voldoen, heeft AXA een waakzaamheidsplan (het '**Vigilance Plan**') aangenomen, dat de vaststelling en uitvoering van maatregelen beschrijft om ernstige schendingen van de mensenrechten en het milieu op te sporen en te voorkomen, en dient een verslag in over de toepassing ervan in 2019.

Het Vigilance Plan versterkt een bestaand intern systeem dat al een aantal tools en procedures omvatte die binnen de Groep zijn geïmplementeerd.

Toepassingsgebied van het Vigilance Plan

Het Vigilance Plan heeft betrekking op de activiteiten van dienstverleners en leveranciers van bedrijven van de AXA Groep waarmee de Groep een gevestigde commerciële relatie heeft.

Gezien de diversiteit van de activiteiten van de dochterondernemingen, aannemers en leveranciers, bevat het Vigilance Plan bepaalde leidende principes en beleidslijnen voor heel AXA die ervoor moeten zorgen dat de bedrijven van de Groep en hun werknemers een gemeenschappelijke visie hebben op de normen van de AXA Groep met betrekking tot bedrijfsverantwoordelijkheid, veiligheid, klokkenluiden en gegevensbescherming en dat ze dienovereenkomstig te werk gaan. Deze gemeenschappelijke maatregelen lopen niet vooruit op eventuele aanvullende acties die AXA vrijwillig op dit gebied onderneemt.

Identificatie en beoordeling van mensenrechten- en milieurisico's

Om ervoor te zorgen dat elk geïdentificeerd potentieel risico wordt gedekt door een beleid van de Groep, heeft AXA een analyse uitgevoerd om te meten hoe de verrichtingen en activiteiten van de AXA Groep het milieu en de mensenrechten kunnen beïnvloeden. Volgens AXA omvat de definitie van mensenrechten de fundamentele vrijheden, de gezondheid en de veiligheid van mensen.

Het werk dat AXA heeft verricht om de risico's voor de bedrijfsvoering in kaart te brengen, evenals de materiële niet-financiële risico's die de Groep vandaag heeft geïdentificeerd, komt aan bod in sectie 7.1 'Inleiding - Beoordeling van de duurzaamheidsrisico's' van dit jaarverslag.

[1] Wet nr. 2017-399 van 27 maart 2017 betreffende de waakzaamheidsplicht van moedermaatschappijen en opdrachtgevende ondernemingen en artikel L. 225-102-4 van het Franse Wetboek van Koophandel.

MENSENRECHTEN

De AXA Groep is van mening dat haar activiteiten geen grote of ernstige risico's op mensenrechtenschendingen met zich meebrengen. Ze kan echter wel directe en indirecte gevolgen hebben voor de mensenrechten van haar medewerkers en klanten, maar ook mogelijke indirecte gevolgen voor de mensenrechten van anderen via haar relaties met professionele klanten of haar investeringen in bedrijven die actief zijn in sectoren en/of landen met een verhoogd risico op mensenrechtenschendingen.

Als gevolg hiervan heeft de AXA Groep, met de steun van KPMG, een risicobeoordeling van de mensenrechten ontwikkeld om de meest relevante risico's te identificeren waarmee rekening moet worden gehouden bij de uitvoering van haar activiteiten. De geïdentificeerde risico's hebben betrekking op de volgende mensen rechten: principes van gelijkheid voor de wet en non-discriminatie (ten aanzien van minderheden), het ontbreken van iedere vorm van gedwongen of verplichte arbeid, de bescherming van de rechten van het kind, de vrijheid van vereniging, collectieve onderhandelingen, het recht op rechtvaardige en gunstige arbeidsvoorwaarden, de vrijheid en veiligheid van de persoon, het recht op gezondheid en een adequate levensstandaard en het recht op eerbiediging van het privéleven. Deze evaluatie ('AXA SA Human rights risk assessment and recommendations to further improve AXA'S Human Rights policy') zal in 2020 worden geactualiseerd.

MILIEU

De milieurisico's zijn al in kaart gebracht in het risico-overzicht van de AXA Groep, met name de risico's in verband met de klimaatverandering en de erosie van de biodiversiteit. De directe activiteiten van AXA, die gericht zijn op financiële diensten, hebben geen grote gevolgen voor het milieu. Als gevolg daarvan richten de milieurapportage- en managementprocessen van AXA zich op het energie-, water- en papierverbruik en de daarmee samenhangende CO_2-uitstoot. Dankzij het uitgebreide milieurapportageproces, dat door een onafhankelijke derde partij wordt gecontroleerd, kan AXA elk jaar de impact van zijn activiteiten op het milieu evalueren en de risico's voor het milieu identificeren. Zie sectie 7.3 'Klimaatverandering en biodiversiteit - Operaties - Milieurapportageproces en verificatie' van dit jaarverslag voor meer informatie over het milieurapportageproces van AXA.

Daarnaast heeft AXA als belegger actief een algemeen RI-beleid geïmplementeerd, beschikbaar op de website van de Groep (www.axa.com/en/about-us/responsible-investment), en heeft het een analytisch kader opgezet om mogelijke indirecte effecten op mensenrechten en het milieu te identificeren. Voor meer informatie over het beleggingsbeleid van AXA zie sectie 7.3 'Klimaatverandering en biodiversiteit - Beleggingen' van dit jaarverslag.

Als zakenpartner heeft AXA bovendien processen in het leven geroepen om de risico's van mensenrechtenschendingen en milieuovertredingen te identificeren en te beoordelen door middel van het gebruik van leveranciers en dienstverleners. AXA heeft een CR-risicobeoordeling bij zijn leveranciers uitgevoerd, die dankzij een interne CR-risicomatrix is geïdentificeerd. Leveranciers worden dus ingedeeld in procurement-risicocategorieën en beoordeeld aan de hand van vijf CR-criteria (milieu, sociale aspecten, impact op het eindgebruik van producten en diensten, de toeleveringsketen van de leveranciers en de bedrijfsintegriteit). Leveranciers die in de hoogste CR-risicocategorieën vallen, wordt jaarlijks

gevraagd om hun geldige DJSI- of EcoVadis-scores te delen of een EcoVadis-beoordeling te laten uitvoeren.

Bescherming van de mensenrechten en het milieu

MENSENRECHTENBESCHERMING EN -BELEID VAN AXA

Het mensenrechtenbeleid van AXA (het 'mensenrechtenbeleid'), beschikbaar op de website van de AXA Groep (www.axa.com/en/about-us/our-commitment-to-human-rights), is gericht op het voorkomen van mensenrechtenschendingen en weerspiegelt het engagement van de AXA Groep betreffende de naleving van de algemene en sectorale internationale normen. De AXA Groep zet zich in voor het respecteren van internationaal erkende mensenrechtenprincipes zoals gedefinieerd in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens van de Verenigde Naties, de basisnormen van de Internationale Arbeidsorganisatie en de Guiding Principles on Business and Human Rights (implementatie van het United Nations 'Protect, Respect and Remedy'-kader of 'Ruggie Principles'). Het mensenrechtenbeleid beschrijft de verplichtingen van AXA als werkgever en verantwoordelijke zakenpartner, maar ook als verzekeraar en belegger, en hoe de bescherming van de mensenrechten centraal staat bij de activiteiten van AXA.

Bescherming van de mensenrechten van medewerkers

AXA verbindt zich ertoe de mensenrechten van haar medewerkers te beschermen, inclusief de principes van vrijheid van vereniging, het recht op eerlijke en gunstige arbeidsomstandigheden en non-discriminatie door:

- de promotie van de 10 leidende principes van het Global Compact van de Verenigde Naties, waarvan de principes 1 en 2 betrekking hebben op mensenrechten en de principes 3 tot en met 6 op arbeidsrechtelijke normen, evenals de aanmoediging van het melden van schendingen die in strijd zijn met de conformiteitsregels;
- de vaststelling van ambitieuze doelstellingen en initiatieven op het gebied van diversiteit en inclusie (D&I). Voor meer informatie over Diversiteit en inclusie zie sectie 7.2 'Sociale informatie - Diversiteit en inclusie, een mondiale ambitie en genderfocus' van dit jaarverslag;
- AXA Compliance & Ethics Code (Gedragscode), beschikbaar op de website van de AXA Groep (www.axa.com/en/newsroom/publications/compliance-ethics-guide), waarvan de werknemers jaarlijks de naleving moeten aantonen.

Voor meer informatie over sociale relaties en collectieve onderhandelingen bij AXA, zie sectie 7.2 'Sociale informatie - Relatie met medewerkers en arbeidsomstandigheden - Een solide en continue sociale dialoog' van dit jaarverslag.

Bescherming van de gezondheid en veiligheid van de medewerkers

De AXA Groep heeft beveiligingsrichtlijnen geïmplementeerd waarvan de naleving op het gebied van fysieke beveiliging, gezondheid en veiligheid door de entiteiten van de Groep moet worden gecertificeerd.

Deze richtlijnen definiëren:

- de processen voor het identificeren van risico's op basis van de specifieke kenmerken van de omgeving en de activiteiten van iedere entiteit;
- proactieve en reactieve maatregelen die moeten worden uitgevoerd in overeenstemming met de geïdentificeerde risico's (informatie, opleiding, beschermingsmaatregelen, procedures voor incidentenbeheer en crisisplannen);
- een prestatiemeting, die elk kwartaal wordt gerapporteerd aan het centrale team van de AXA Groep.

Voor meer details zie sectie 7.2 'Sociale informatie - Relatie met medewerkers en arbeidsomstandigheden - Procedures m.b.t. gezondheid en veiligheid op het werk' van dit jaarverslag.

Bescherming van de persoonsgegevens

De AXA Groep verbindt zich er ook toe om informatie met betrekking tot een geïdentificeerde of identificeerbare persoon (**'persoonsgegevens'**) verantwoordelijk te gebruiken en de privacy van haar medewerkers en klanten te beschermen, om een verantwoordelijke, transparante en ethische verwerking van persoonsgegevens te waarborgen in overeenstemming met de toepasselijke wetgeving inzake de bescherming van persoonsgegevens. De Verklaring betreffende de privacy van persoonsgegevens, die alle beleidslijnen van de Groep met betrekking tot de bescherming van Persoonsgegevens omvat, met inbegrip van het feit dat de AXA Groep zich ertoe verbindt de Persoonsgegevens van haar klanten niet te verkopen, is beschikbaar op de website van de AXA Groep (www.axa.com/en/about-us/our-commitments).

AXA was de eerste verzekeringsgroep die interne bedrijfsregels voor de bescherming van persoonsgegevens (Binding Corporate Rules) heeft vastgesteld. Deze regels zijn beschikbaar op de website van de AXA Groep (www.axa.com/en/about-us/our-commitments) en hierin zijn de principes en acties (bv. opleidingen, bestuur, verantwoordelijkheden) voor de bescherming van gegevens en een verantwoorde gegevensoverdracht vastgelegd. De Binding Corporate Rules die zijn goedgekeurd door de Europese gegevensbeschermingsautoriteiten, vormen een internationaal erkend contractueel instrument voor de verwerking van Persoonsgegevens van klanten, medewerkers en andere stakeholders die door multinationale ondernemingen zoals AXA in het kader van hun activiteiten zijn verkregen.

Naast deze leiderspositie op het gebied van persoonsgegevens beschikt AXA sinds 2015 over een adviescomité van onafhankelijke deskundigen die tot doel heeft de Groep inzicht te geven in de strategie en het bestuur op dit gebied. Dit comité houdt zich bezig met overheidsbeleid, wetgeving en ethische kwesties in verband met Persoonsgegevens, de interactie tussen technologie en persoonsgegevens en de marketing- en operationele aspecten van persoonsgegevens, inclusief het gebruik ervan door de verzekeringssector, en helpt AXA een standpunt in te nemen in het publieke debat over dit onderwerp.

Van 2016 tot 2018 heeft de AXA Groep zich volledig ingezet voor de naleving van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (**'AVG'**), door middel van ongeveer 30 specifieke projecten binnen de AXA Groep, waarbij meer dan 300 personen en entiteiten in 16 landen betrokken waren. De AXA Groep heeft de gebruikelijke activiteiten in het kader van de AVG beheerd en heeft deze ervaring gebruikt om soortgelijke voorschriften die onlangs in landen buiten de Europese Unie zijn aangenomen, ten uitvoer te leggen. De AXA Groep onthaalde de nieuwe Europese verordening met open armen, die in lijn lag met haar eerdere verbintenissen aan haar stakeholders.

Meer informatie vindt u in sectie 7.5 'Bedrijfsvoering - Verantwoord gebruik van gegevens en privacy van gegevens - Privacy van gegevens'.

Integratie van mensenrechten in het bedrijfsproces

Als verzekeraar streeft AXA ernaar om criteria op het gebied van milieu, maatschappij en bestuur (ESG) (met inbegrip van de mensenrechten) te integreren in zijn verzekeringsprocessen, in overeenstemming met AXA's verbintenis ten aanzien van de Principles of Sustainable Insurance van de Verenigde Naties. Bovendien worden in de onderschrijvingsrichtlijnen de verboden activiteiten gedefinieerd en de verzekeringspolissen van AXA opgenomen die de verzekeringsactiviteiten in sectoren met een hoog risico, die direct of indirect verband kunnen houden met mensenrechten, reguleren.

AXA streeft ernaar de rechten van haar klanten te verdedigen en tegelijkertijd de negatieve gevolgen van de levering van verzekeringsproducten en -diensten aan haar professionele klanten te voorkomen of te beperken, door:

- voor een eerlijke behandeling van alle klanten te zorgen;
- producten en diensten aan te bieden die sociale uitsluiting helpen verminderen en verzekerden in staat stellen positieve gezondheids- en veiligheidsresultaten te bereiken;
- klanten de middelen te verschaffen om zich uit te drukken en om eventuele geschillen met bedrijven van de AXA Groep op te lossen, in het bijzonder door middel van specifieke klachtdiensten.

Voor meer details over de integratie van de ESG-criteria in producten en diensten zie sectie 7.3 'Klimaatverandering en biodiversiteit - Beleggingen' en 7.4 'Inclusieve verzekering - Maatschappelijke vraagstukken in verband met de economische activiteit' van dit jaarverslag.

Voor meer informatie over de bescherming van de mensenrechten in het kader van de beleggingen van AXA zie sectie 7.3 'Klimaatverandering en biodiversiteit - Beleggingen' van dit jaarverslag.

MILIEUBESCHERMING EN DE STRATEGIE VAN AXA

Het milieubeleid van de AXA Groep, beschikbaar op de website van de AXA Groep (www.axa.com/en/about-us/environmental-policy), beschrijft de belangrijkste acties om de directe en indirecte milieu-effecten van AXA te verminderen.

Met name de ambitieuze milieudoelstellingen van AXA tegen 2020 centraal te staan in de strategie van AXA, waarbij een bijzondere aandacht was weggelegd voor de vermindering van koolstof uitstoot, een van de belangrijkste veroorzakers van klimaatverandering. De doelstellingen van AXA voor de vermindering van de koolstofuitstoot voor 2018-2025 zijn gebaseerd op een aanpak die wordt bevorderd door het 'Science Based targets'-initiatief, dat AXA in 2015 heeft ondertekend. Zie sectie 7.3 'Klimaatverandering en biodiversiteit - Beleggingen' van dit jaarverslag voor meer details over het beleid voor de vermindering van de CO2-uitstoot.

AXA streeft er ook naar zijn indirecte impact op het milieu tot een minimum te beperken door zijn klanten verzekerings- en beleggingsoplossingen aan te bieden die milieuvriendelijk gedrag bevorderen.

Bovendien is een deel van de vestigingen van AXA BREEAM-, LEED-, HQE-gecertificeerd. Zie sectie 7.3 'Klimaatverandering en biodiversiteit - Operaties - Milieuprestaties 2019 - ENERGIEVERBRUIK' van dit jaarverslag voor meer informatie over de certificeringen van AXA.

Voor meer details over de strategie, het beleid, de doelstellingen en de resultaten voor milieubescherming van AXA verwijzen wij u naar sectie 7.3 'Klimaatverandering en biodiversiteit' van dit jaarverslag.

Activiteiten op het gebied van verantwoord beleggen

Als belegger streeft AXA ernaar om de ESG-criteria te integreren in zijn beleggingsstrategie. In overeenstemming met het algemeen RI-beleid, dat beschikbaar is op de website van de AXA Groep (www.axa.com/en/about-us/responsible-investment), heeft de Groep zes sectorale beleidslijnen opgesteld om de uitdagingen aan te pakken die voortvloeien uit beleggingen in sectoren die vanuit een ESG-perspectief bijzonder gevoelig liggen. Deze richtlijnen hebben zowel betrekking op mensenrechten als op milieuoverwegingen (zoals controversiële wapens, tabak, de winning van kolen, palmolieproductie) en zijn onderworpen aan een jaarlijkse certificeringsprocedure door de entiteiten van de Groep. Voor meer informatie over het bestuurskader, het beleid, de doelstellingen en de resultaten van AXA op het gebied van verantwoord beleggen zie sectie 7.3 'Klimaatverandering en biodiversiteit - Beleggingen' van dit jaarverslag.

Activiteiten op het gebied van verantwoorde inkopen

Als zakenpartner maakt AXA gebruik van dienstverleners en leveranciers, waaronder een verscheidenheid aan professionele diensten en adviesbureaus, maar ook bedrijven die technische en onderhoudsdiensten verlenen.

De AXA Groep zorgt ervoor dat ze samenwerkt met dienstverleners en leveranciers die voldoen aan de normen van AXA betreffende het respect voor mensenrechten en het milieu. Voor meer informatie zie sectie 7.5 'Bedrijfsvoering - Verantwoord inkopen' van dit jaarverslag.

Klokkenluidersprocedure

De huidige klokkenluidersprocedure stelt alle stakeholders (medewerkers, zakenpartners, enz.) in staat om hun twijfels onverwijld te delen en/of elke praktijk, actie of gedrag dat zij ongepast, onwettig of onethisch vinden, te melden. Meldingen kunnen binnen de betreffende entiteit worden gedaan of rechtstreeks naar de groep verzonden worden via een specifiek e-mailadres (speak-up@AXA.com); deze mailbox is bedoeld om meldingen te ontvangen uit alle gebruikers gebieden waar de Groep actief is, ongeacht de stakeholders en zonder beperking.

De AXA Groep onderzoekt alle ontvangen meldingen, om het meest geschikte antwoord te geven (interventie van de juiste actoren, inzet van onmiddellijke corrigerende maatregelen en/of beschermende maatregelen, onderzoek, enz.). De verwerking van meldingen verloopt volgens een strikt en onafhankelijk proces, waarbij de belangrijkste stakeholders bij het Vigilance Plan kunnen worden betrokken. De identiteit van de initiatiefnemer van de melding wordt vertrouwelijk behandeld en zonder zijn toestemming (behalve aan de gerechtelijke autoriteiten) mag geen informatie worden medegedeeld die zijn identiteit kan onthullen. Bovendien verbiedt AXA vergeldingsmaatregelen tegen medewerkers die te

goeder trouw een melding hebben gedaan en/of hebben deelgenomen aan de vaststelling van de feiten waarop de melding is gebaseerd door het verstrekken van bewijsmateriaal.

Daarnaast is elk bedrijf van de AXA Groep verplicht om interne regels en een klokkenluidersbeleid te definieerden in overeenstemming met de lokale wet- en regelgeving. In 2019 werd een wereldwijde communicatiecampagne, 'Speak-up', gelanceerd om de werknemers op de hoogte te brengen van zowel de lokale als de groepswaarschuwingsprocedure. Het doel van de campagne was om het proces te versterken, en om te zorgen voor meer consistentie en het proces in heel AXA te vereenvoudigen. Er werden verschillende media-instrumenten gebruikt om de campagne uit te zenden; om ze impact te geven en beschikbaar te maken voor iedereen: nieuwsbrieven, screensavers, posters, video's, opleidingen, formele presentatie, enz.

Deelname van de stakeholders

Het is belangrijk voor AXA om het Vigilance Plan te bespreken met de werknemersvertegenwoordigers van de Groep in Frankrijk en om de dialoog over het Plan voort te zetten met zijn medewerkers, aandeelhouders, beleggers, zakenpartners, maar ook met openbare instellingen, internationale organisaties en het maatschappelijk middenveld in het algemeen.

Voor meer informatie over de door AXA uitgevoerde stakeholderdialoog zie sectie 7.1 'Inleiding - Bestuur en dialoog met de stakeholders' van dit jaarverslag.

Opvolging en verslag over de effectieve uitvoering van het Vigilance Plan

De AXA Groep zorgt voor de implementatie van alle beleidslijnen en procedures die in dit Vigilance Plan zijn beschreven via een netwerk van gespecialiseerde professionals, met name op het gebied van corporate responsibility, inkopen, vertrouwelijkheid van gegevens, compliance en fysieke beveiliging.

In 2019 zijn verschillende werkgroepen, bestaande uit vertegenwoordigers van de teams van de centrale juridische afdeling, de HR-afdeling, de afdeling corporate responsibility, de inkoopafdeling, de afdeling compliance en de afdeling riskmanagement, niet alleen betrokken bij de herziening van het Vigilance Plan, maar ook bij de effectieve uitvoering ervan.

RAPPORTAGEPROCES

Een van de eerste stappen in de uitvoering van het Vigilance Plan was de presentatie aan de entiteiten van de Groep, gevestigd in Frankrijk of in het buitenland, van de nieuwe Franse regelgeving met betrekking tot de waakzaamheidsplicht van moedermaatschappijen en opdrachtgevende ondernemingen, evenals de sancties die worden opgelegd bij niet-naleving van de wettelijke verplichtingen die daaruit voortvloeien. Deze actie werd in 2019 voortgezet, met name dankzij de opleidingen die werden georganiseerd voor Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen. In 2020 zullen er ook opleidingen worden georganiseerd in het inkoopnetwerk.

Om het Vigilance Plan van de Groep zo breed mogelijk te verspreiden en de verschillende stakeholders bewust te maken van de volledige inhoud ervan, is bovendien een rapportageproces opgezet voor de entiteiten van de Groep.

Het rapportageproces is gebaseerd op reeds bestaande monitoringprocedures en -instrumenten, met name op (i) het CR-team van de Groep, dat een netwerk van specifieke milieumanagers in lokale entiteiten coördineert, en (ii) het procurementteam van de Groep, dat leiding geeft aan een netwerk van inkoopmanagers verspreid over de entiteiten van de Groep.

In 2019 werd door middel van een enquête van de afdeling corporate responsibility aan de entiteiten gevraagd wat hun status was met betrekking tot het Vigilance Plan. Vervolgens werd aan een aantal entiteiten in het bijzonder gevraagd om:

- de bepalingen van het Vigilance Plan te bespreken met hun lokale managers van de afdeling corporate responsibility, de Inkoopafdeling, de juridische afdeling, de afdeling Compliance, de HR-afdeling en de afdeling Risicomanagement en aan de Groep te laten weten of hun entiteit hieraan voldoet;
- als de entiteit niet voldoet aan sommige punten van het Vigilance Plan, de status van de corrigerende maatregelen of saneringsplannen die voor elke maatregel zijn uitgevoerd, aan te geven;
- te vermelden of op het niveau van de entiteit een rapportageproces is opgezet om (i) de interne praktijken van de entiteit te identificeren die niet in overeenstemming zijn met het Vigilance Plan, of (ii) eventuele moeilijkheden die de entiteit voorziet en/of ondervindt met betrekking tot de lokale uitvoering ervan.

Dit rapportageproces heeft de entiteiten van de Groep in staat gesteld om een interne risicobeoordeling uit te voeren en de gebieden te identificeren die voor verbetering vatbaar zijn voor de implementatie van het Vigilance Plan op hun niveau. Op groepsniveau hebben de conclusies van deze rapportering het mogelijk gemaakt om te bevestigen dat de entiteiten die in 2019 werden bevraagd doorgaans een goede kennis hebben van het Vigilance Plan en in overeenstemming zijn met de bepalingen ervan. In dit opzicht heeft de Groep enkele minderheidsentiteiten geïdentificeerd waarvan de interne praktijken en het interne beleid op bepaalde specifieke punten niet strikt in overeenstemming waren met de bepalingen van het Vigilance Plan.

Om deze situatie te verhelpen, hebben de betrokken entiteiten, in overleg met de Groep, passende corrigerende maatregelen vastgesteld die lokaal moeten worden uitgevoerd, zoals: de invoering van een mensenrechten- en milieuauditsysteem voor lokale dienstverleners, de opname van clausules inzake corporate responsibility in bepaalde commerciële contracten, of de wijziging van het lokale klokkenluidersbeleid om de mensenrechten en/of het milieu te beschermen.

KLOKKENLUIDERSPROCEDURE

Op het niveau van de entiteit zijn de meeste klokkenluidersprocedures van toepassing op ernstige financiële, bancaire en boekhoudkundige inbreuken, de strijd tegen corruptie, gegevensdiefstal, discriminatie, intimidatie op de werkplek, bescherming van de gezondheid en veiligheid op het werk, en meer in het algemeen schendingen van de wetten, voorschriften en normen van de AXA Groep.

Op de datum van dit jaarverslag hebben de meeste klokkenluidersprocedures van de entiteiten van de Groep ook betrekking op het respect voor mensenrechten en het milieu. Een aantal entiteiten is evenwel nog bezig met het aanpassen van de reikwijdte van hun klokkenluidersprocedure om ook het respect voor mensenrechten en het milieu op te nemen.

ACTIVITEITEN OP HET GEBIED VAN VERANTWOORDE INKOPEN

In 2018 heeft AXA een Vendor Risk-programma gelanceerd om de operationele controle en het risicobeheer van derden te versterken. Zie sectie 4.7 'Operationele risico's' van dit jaarverslag voor gedetailleerde informatie.

In 2019 heeft de AXA Groep haar panel van belangrijkste leveranciers geïdentificeerd aan de hand van een analyse van de leveranciersrisico's per categorie van aankoop en volume. De meeste van de belangrijkste leveranciers werden geëvalueerd, met name dankzij het gespecialiseerde evaluatieplatform EcoVadis. Op basis van deze evaluatie heeft de Groep vastgesteld dat zeer weinig van de belangrijkste leveranciers tekortkomingen vertoonden. EcoVadis heeft hen een plan met corrigerende acties toegezonden dat moet worden uitgevoerd. De teams van AXA hebben via het platform toegang tot het corrigerende actieplan. De belangrijkste leveranciers in het panel van de AXA Groep kunnen om de twee jaar worden geëvalueerd met behulp van de EcoVadis-tool.

De AXA Groep blijft zich inzetten om ook deze principes toe te passen en heeft tijdens de laatste EcoVadisevaluatie een 'platina'-score gekregen.

De meeste in 2019 afgesloten of verlengde contracten omvatten een 'corporate responsibility-clausule' of 'CR-clausule', die vereist dat de leveranciers van de Groep sociaal en ecologisch verantwoord zijn en voldoen aan de normen van de Internationale Arbeidsorganisatie. Eind 2019 heeft AXA zich ertoe verbonden de CR-clausule te herzien om ervoor te zorgen dat deze voldoet aan het beleid van de Groep en aan de vereisten van het Vigilance Plan. Voor meer informatie over de 'CR-clausule' zie sectie 7.5 'Bedrijfsvoering - Verantwoord inkopen' van dit jaarverslag.

DEELNAME VAN DE STAKEHOLDERS

Om de eigen dialoogcultuur in stand te houden, voert AXA regelmatig gesprekken met de verschillende stakeholders op verschillende niveaus.

Met het oog op een efficiënte communicatie tussen medewerkers en het management en een constructieve sociale dialoog werd het Vigilance Plan in 2019 aan de werknemersvertegenwoordigers voorgelegd. Dankzij de uitwisselingen met de werknemersvertegenwoordigers van de Groep in Frankrijk en meer in het bijzonder met de Sociale Commissie van de Franse Groepsraad, zijn sommige bepalingen van het Vigilance Plan in het hart van de sociale dialoog geplaatst.

De AXA Groep streeft er ook naar een betere communicatie rond haar Vigilance Plan naar haar stakeholders toe en dit in het bijzonder door het plan ter beschikking te stellen op de website van AXA (https://www.axa.com/en/about-us/our-commitment-to-human-rights).

Contact us

WEBSITE

https://www.axabank.be/

E-MAIL

contact@axa.be

JOIN US

https://www.axabank.be/nl/jobs

ON SOCIAL MEDIA

@AXABankBE

youtube.com/channel/UCnmpNgS6qpWhXQTC1CCpllQ/

facebook.com/AXABankBelgie

linkedin.com/company/axa-bank-belgium

AXA BANK BELGIUM NV

Verslag van de commissaris aan de algemene vergadering van aandeelhouders over de geconsolideerde jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2019

9 april 2020

VERSLAG VAN DE COMMISSARIS AAN DE ALGEMENE VERGADERING VAN AANDEELHOUDERS VAN AXA BANK BELGIUM NV OVER DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING VOOR HET BOEKJAAR AFGESLOTEN OP 31 DECEMBER 2019

In het kader van de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening van AXA Bank Belgium NV (de "Vennootschap") en haar filialen (samen "de Groep"), leggen wij u ons commissarisverslag voor. Dit bevat ons verslag over de geconsolideerde jaarrekening en de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen. Dit vormt één geheel en is ondeelbaar.

Wij werden benoemd in onze hoedanigheid van commissaris door de algemene vergadering van 27 april 2017, overeenkomstig het voorstel van de raad van bestuur uitgebracht op aanbeveling van het auditcomité en op voordracht van de ondernemingsraad. Ons mandaat loopt af op de datum van de algemene vergadering die beraadslaagt over de jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2019. Wij hebben de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening van de Vennootschap uitgevoerd gedurende 21 opeenvolgende boekjaren.

Verslag over de geconsolideerde jaarrekening

Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de wettelijke controle uitgevoerd van de geconsolideerde jaarrekening van de Groep, die de geconsolideerde balans op 31 december 2019 omvat, alsook de geconsolideerde winst- en verliesrekening, het overzicht van wijzigingen in het geconsolideerd eigen vermogen en het geconsolideerd kasstroomoverzicht over het boekjaar afgesloten op die datum, en de toelichting met de belangrijkste gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen. Deze geconsolideerde jaarrekening vertoont een totaal van de geconsolideerde balans van EUR '000' 28.789.849 en de geconsolideerde winst- en verliesrekening sluit af met een winst van het boekjaar van EUR '000' 49.624.

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van het vermogen en de geconsolideerde financiële toestand van de Groep per 31 december 2019, alsook van zijn geconsolideerde resultaten en van zijn geconsolideerde kasstromen over het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met de *International Financial Reporting Standards* (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

Basis voor het oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens de internationale controlestandaarden (ISA's) zoals van toepassing in België. Wij hebben bovendien de door de IAASB goedgekeurde internationale controlestandaarden toegepast die van toepassing zijn op de huidige afsluitdatum en nog niet goedgekeurd zijn op nationaal niveau. Onze verantwoordelijkheden op grond van deze standaarden zijn verder beschreven in de sectie "*Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening*" van ons verslag. Wij hebben alle deontologische vereisten die relevant zijn voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening in België nageleefd, met inbegrip van deze met betrekking tot de onafhankelijkheid.

Wij hebben van de raad van bestuur en van de aangestelden van de Vennootschap de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Benadrukking van een bepaalde aangelegenheid – Gebeurtenis na de datum van afsluiting van het boekjaar

Wat betreft de COVID-19 pandemie, vestigen wij de aandacht op het punt 'Belangrijke gebeurtenissen na 2019' van het jaarverslag en Toelichting 42 ('Gebeurtenissen na balansdatum') van de geconsolideerde jaarrekening. Daarin licht de raad van bestuur zijn mening toe dat de gevolgen van deze pandemie een effect van materieel belang zouden kunnen hebben op de bedrijfsactiviteiten van de Groep in 2020, maar dat ze geen effecten van materieel belang hebben op de financiële toestand van de Groep per 31 december 2019. Wij brengen geen voorbehoud in ons oordeel tot uitdrukking met betrekking tot deze aangelegenheid.

Kernpunten van de controle

Kernpunten van onze controle betreffen die aangelegenheden die naar ons professioneel oordeel het meest significant waren bij de controle van de geconsolideerde jaarrekening van de huidige verslagperiode. Deze aangelegenheden zijn behandeld in de context van onze controle van de geconsolideerde jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover, en wij verschaffen geen afzonderlijk oordeel over deze aangelegenheden.

<u>Kredietrisico en bijzondere waardeverminderingen op leningen en vorderingen</u>

Beschrijving van het kernpunt van de controle

De gepastheid van de bijzondere waardeverminderingen op leningen en vorderingen vereist een belangrijke mate van beoordeling vanwege de directie. Het bepalen van bijzondere waardeverminderingen voor leningen en vorderingen in overeenstemming met IFRS 9 vereist een beoordeling van de 12 maanden of tijdens de looptijd te verwachten kredietverliezen en de beoordeling van een significante toename in het kredietrisico of het risico op wanbetaling. Op jaareinde 31 december 2019 is informatie met betrekking tot bijzondere waardeverminderingen voor leningen en vorderingen opgenomen in Toelichting 15 van de jaarrekening, met toepassing van de waarderingsregels zoals beschreven in Toelichting 2 (hoofdstuk: 'Financiële activa en verplichtingen'). De beoordeling van significante toenames in kredietrisico en het risico op wanbetaling met betrekking tot de leningen en de beoordeling van de 12 maanden of tijdens de looptijd te verwachten kredietverliezen maken deel uit van het beoordelingsproces van de Groep en zijn, onder andere, gebaseerd op macro-economische scenario's, kredietrisicomodellen, elementen die op significante toenames in kredietrisico en het risico op wanbetalingen wijzen, de financiële toestand van de tegenpartij, de verwachte toekomstige kasstromen of de waarde van het onderpand. Het gebruik van verschillende modelleringstechnieken, scenario's en veronderstellingen zou tot verschillende inschattingen kunnen leiden van bijzondere waardeverminderingen op leningen en vorderingen. Aangezien de leningen en vorderingen het belangrijkste deel uitmaken van de balans van de Groep, en gegeven de gerelateerde onzekerheid met betrekking tot de inschatting van kosten van bijzondere waardeverminderingen en de toenemende complexiteit voortkomend uit het gebruik van modellen beschouwen we dit als een kernpunt van de controle.

Onze auditbenadering met betrekking tot het kernpunt van de controle

Onze controlewerkzaamheden omvatten een beoordeling van het algemeen beheer inzake de processen van leningen en vorderingen en bijzondere waardeverminderingen van de Groep, met inbegrip van de processen met betrekking tot de modellen voor het bepalen van de 12 maanden of tijdens de looptijd te verwachten kredietverliezen. We hebben de opzet en de operationele doeltreffendheid getest van de controles in het proces van de toekenning van leningen en vorderingen, het risicobeheersingsproces en het inschattingsproces voor het bepalen van bijzondere waardeverminderingen. We hebben de geschiktheid van de richtlijnen voor model opvolging en het werk van het interne validatieteam met de hulp van onze kredietrisico-experts beoordeeld. Daarnaast hebben we de opvolging van de belangrijkste parameters van de modellen en de aanpassingen aan het macro-economisch model nagekeken. Wat betreft bijzondere waardeverminderingen bepaald op individuele basis hebben we, voor een steekproef van hypotheekleningen een detailnazicht uitgevoerd van door de Groep toegekende leningen. We hebben de veronderstellingen in vraag gesteld onderliggend aan de elementen die op wanbetalingen kunnen wijzen en de waardering van de gerelateerde onderpanden en de inschatting van recuperatie bij wanbetaling. Deze tests hebben geen significante uitzonderingen aan het licht gebracht. Wat betreft de bijzondere waardeverminderingen voor de 12 maanden of tijdens de looptijd te verwachten kredietverliezen, hebben we de elementen die op significante toenames in kredietrisico wijzen en de macro-economische scenario's in vraag gesteld en hebben we de onderliggende modellen getest inclusief het proces van de Groep inzake de goedkeuring en validatie van modellen. Naar onze mening liggen de bijzondere waardeverminderingen binnen een redelijke vork van uitkomsten in de context van de leningen en vorderingen in het algemeen, en de gerelateerde onzekerheden zoals toegelicht in de geconsolideerde jaarrekening.Tenslotte hebben we de volledigheid en juistheid van de toelichtingen met betrekking tot de bijzondere waardeverminderingen op leningen en vorderingen beoordeeld, alsook of de toelichtingen in overeenstemming zijn met de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie.

<u>Onzekerheid door niet-waarneembare inputs met betrekking tot de inschatting van de reële waarde van financiële instrumenten die tegen reële waarde worden gewaardeerd</u>

Beschrijving van het kernpunt van de controle

De huidige conjunctuur en lage rente omgeving beïnvloeden de inschatting van de reële waarde van financiële instrumenten van de Groep die worden gewaardeerd aan reële waarde. Details met betrekking tot de waardering van financiële instrumenten op jaareinde 31 december 2019 zijn opgenomen in de Toelichting 5 en 6 bij de geconsolideerde jaarrekening. De van toepassing zijnde waarderingsregels worden beschreven in Toelichting 2 bij de geconsolideerde jaarrekening (hoofdstuk 'Financiële activa en verplichtingen').

Voor bepaalde financiële instrumenten is een genoteerde prijs niet direct beschikbaar om de reële waarde te bepalen. Waarderingstechnieken en -modellen die worden gebruikt om de reële waarde in deze gevallen te bepalen, zijn inherent subjectief en maken gebruik van diverse veronderstellingen wat betreft de prijszetting. Daarenboven kunnen vele factoren de bepaling van de reële waarde beïnvloeden en kunnen ze variëren zowel per type instrument als binnen types van instrumenten. Het gebruik van verschillende waarderingsmethoden en veronderstellingen zou tot significant verschillende inschattingen van reële waarde kunnen leiden. Verder worden aanpassingen van de reële waarde opgenomen op bepaalde posities gewaardeerd aan reële waarde met waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening of in het eigen vermogen. Die aanpassingen worden gedreven door de huidige marktomstandigheden, de evoluties in de parameters inzake kredietrisico, het renteklimaat en de financieringskost, allemaal elementen die een impact hebben op de reële waarde van de financiële instrumenten gewaardeerd aan reële waarde. De belangrijkste aanpassingen van de reële waarde zijn opgenomen in Toelichting 5.4 en 5.5 bij de geconsolideerde jaarrekening. Aangezien het gebruik van verschillende veronderstellingen zou kunnen leiden tot verschillende inschattingen van reële waarde, beschouwen we dit als een kernpunt van de controle.

Onze auditbenadering met betrekking tot het kernpunt van de controle

Wij hebben een begrip verkregen van de interne controleomgeving met betrekking tot de waardering van financiële instrumenten, inclusief de controles uitgevoerd op de prijzen en het validatieproces van de modellen. We hebben de gepastheid van de methodologie inzake het validatieproces van de modellen beoordeeld met behulp van onze experten inzake waardering en hebben steekproefsgewijs een herberekening uitgevoerd van de waardering aan reële waarde. Dit houdt een evaluatie in, op basis van onze ervaringen met de gangbare praktijken van de markt, van de marktgegevens, de basisgegevens en van de belangrijkste veronderstellingen gebruikt in de modellen ter bepaling van de reële waarde. Op basis van onze procedures komen we tot de bevinding dat de uitkomst van de directie wat betreft de modellen gebruikt voor de reële waarde van bepaalde financiële instrumenten waarvoor een genoteerde prijs niet direct beschikbaar is, binnen een redelijke en aanvaardbare vork van uitkomsten valt. Tenslotte hebben we de volledigheid en juistheid van de toelichtingen met betrekking tot de reële waarde van deze financiële instrumenten beoordeeld, om de naleving te beoordelen van de vereisten van toelichting opgenomen in de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie.

<u>Juistheid en volledigheid van de uitgestelde belastingen</u>

Beschrijving van het kernpunt van de controle

De Groep heeft significante bedragen aan uitgestelde belastingsvorderingen en –schulden (‘uitgestelde belastingen’) erkend. De informatie omtrent deze uitgestelde belastingen op 31 december 2019 is opgenomen in de Toelichtingen 6 en 16 bij de geconsolideerde jaarrekening. De toegepaste waarderingsregels worden beschreven in Toelichting 2 van de geconsolideerde jaarrekening (hoofdstuk: ‘Belastingen’). Deze uitgestelde belastingen worden enerzijds gedreven door de realiseerbaarheid van de fiscaal overdraagbare verliezen wat afhankelijk is van de realisatie van het strategisch plan. Anderzijds worden de uitgestelde belastingen gedreven door diverse tijdelijke verschillen tussen IFRS en de lokale fiscale regelgeving in de verschillende jurisdicties. De juistheid en volledigheid van de uitgestelde belastingen is afhankelijk van de toereikende identificatie en behandeling van deze elementen. Gezien de complexiteit en de wisselwerking tussen deze verschillende elementen van de uitgestelde belastingen en de potentiële impact in geval van een ontoereikende identificatie en behandeling van deze elementen, beschouwen wij dit als een kernpunt van de controle.

Onze auditbenadering met betrekking tot het kernpunt van de controle

Wij hebben controlewerkzaamheden verricht met betrekking tot het proces van het identificeren en juist boeken van tijdelijke verschillen tussen IFRS en lokale fiscale regelgeving en hebben gedetailleerde controlewerkzaamheden verricht met betrekking tot de onderliggende fiscale regelgeving, de toegepaste belastingvoeten en de mathematische accuraatheid van de onderliggende berekeningen. Tenslotte hebben wij de volledigheid en juistheid van de toelichtingen met betrekking tot de uitgestelde belastingen beoordeeld, om de naleving te beoordelen van de vereisten van toelichting opgenomen in de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie.

Verantwoordelijkheden van de raad van bestuur voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met de *International Financial Reporting Standards* (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften, alsook voor de interne beheersing die de raad van bestuur noodzakelijk acht voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

Bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening is de raad van bestuur verantwoordelijk voor het inschatten van de mogelijkheid van de Groep om zijn continuïteit te handhaven, het toelichten, indien van toepassing, van aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de raad van bestuur het voornemen heeft om de Groep te liquideren of om de bedrijfsactiviteiten te beëindigen, of geen realistisch alternatief heeft dan dit te doen.

Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening

Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de geconsolideerde jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten, en het uitbrengen van een commissarisverslag waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de ISA's is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat. Afwijkingen kunnen zich voordoen als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen genomen door gebruikers op basis van deze geconsolideerde jaarrekening, beïnvloeden.

Bij de uitvoering van onze controle leven wij het wettelijk, reglementair en normatief kader na dat van toepassing is op de controle van de jaarrekening in België. Een wettelijke controle biedt evenwel geen zekerheid omtrent de toekomstige levensvatbaarheid van de Groep, noch omtrent de efficiëntie of de doeltreffendheid waarmee de raad van bestuur de bedrijfsvoering van de Groep ter hand heeft genomen of zal nemen.

Als deel van een controle uitgevoerd overeenkomstig de ISA's, passen wij professionele oordeelsvorming toe en handhaven wij een professioneel-kritische instelling gedurende de controle. We voeren tevens de volgende werkzaamheden uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de geconsolideerde jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten, het bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden die op deze risico's inspelen en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Het risico van het niet detecteren van een van materieel belang zijnde afwijking is groter indien die afwijking het gevolg is van fraude dan indien zij het gevolg is van fouten, omdat bij fraude sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten om transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle, met als doel controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet zijn gericht op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing van de Groep;

- het evalueren van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van de door de raad van bestuur gemaakte schattingen en van de daarop betrekking hebbende toelichtingen;

- het concluderen of de door de raad van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, en het concluderen, op basis van de verkregen controle-informatie, of er een onzekerheid van materieel belang bestaat met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden die significante twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de Groep om zijn continuïteit te handhaven. Indien wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij ertoe gehouden om de aandacht in ons commissarisverslag te vestigen op de daarop betrekking hebbende toelichtingen in de geconsolideerde jaarrekening, of, indien deze toelichtingen inadequaat zijn, om ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van ons commissarisverslag. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de Groep zijn continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de geconsolideerde jaarrekening, en van de vraag of de geconsolideerde jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeeft op een wijze die leidt tot een getrouw beeld;

- het verkrijgen van voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de entiteiten of bedrijfsactiviteiten binnen de Groep gericht op het tot uitdrukking brengen van een oordeel over de geconsolideerde jaarrekening. Wij zijn verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. Wij blijven ongedeeld verantwoordelijk voor ons oordeel.

Wij communiceren met het auditcomité onder meer over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante controlebevindingen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die wij identificeren gedurende onze controle.

Wij verschaffen aan het auditcomité tevens een verklaring dat wij de relevante deontologische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd, en wij communiceren met hen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en, waar van toepassing, over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Uit de aangelegenheden die met het auditcomité zijn gecommuniceerd bepalen wij die zaken die het meest significant waren bij de controle van de geconsolideerde jaarrekening van de huidige verslagperiode, en die derhalve de kernpunten van onze controle uitmaken. Wij beschrijven deze aangelegenheden in ons verslag, tenzij het openbaar maken van deze aangelegenheden is verboden door wet- of regelgeving.

Overige door wet- en regelgeving gestelde eisen

Verantwoordelijkheden van de raad van bestuur

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening.

Verantwoordelijkheden van de commissaris

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm bij de in België van toepassing zijnde internationale controlestandaarden (ISA's), is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening te verifiëren, alsook verslag over deze aangelegenheden uit te brengen.

Aspecten betreffende het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening

Na het uitvoeren van specifieke werkzaamheden op het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening, zijn wij van oordeel dat dit jaarverslag overeenstemt met de geconsolideerde jaarrekening voor hetzelfde boekjaar en is opgesteld overeenkomstig het artikel 3:32 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen.

In de context van onze controle van de geconsolideerde jaarrekening, zijn wij tevens verantwoordelijk voor het overwegen, in het bijzonder op basis van de kennis verkregen tijdens de controle, of het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat, hetzij informatie die onjuist vermeld is of anderszins misleidend is. In het licht van de werkzaamheden die wij hebben uitgevoerd, dienen wij u geen afwijking van materieel belang te melden.

De op grond van artikel 3:32, §2 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen vereiste niet-financiële informatie werd opgenomen in het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening. De Vennootschap heeft zich bij het opstellen van deze niet-financiële informatie gebaseerd op richtlijn 2014/95/EU van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2014 met betrekking tot de bekendmaking van niet-financiële informatie en informatie inzake diversiteit door bepaalde grote ondernemingen en groepen. De Vennootschap heeft in het jaarverslag verwezen naar de niet-financiële informatie die wordt gepubliceerd op AXA S.A. groepsniveau en heeft additionele informatie toegevoegd op het niveau van de Vennootschap. Overeenkomstig artikel 3:80, §1, 5° van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen spreken wij ons evenwel *niet* uit over de vraag of deze niet-financiële informatie is opgesteld in overeenstemming met de richtlijn 2014/95/EU van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2014 met betrekking tot de bekendmaking van niet-financiële informatie en informatie inzake diversiteit door bepaalde grote ondernemingen en groepen.

Vermeldingen betreffende de onafhankelijkheid

- Ons bedrijfsrevisorenkantoor en ons netwerk hebben geen opdrachten verricht die onverenigbaar zijn met de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening en ons bedrijfsrevisorenkantoor is in de loop van ons mandaat onafhankelijk gebleven tegenover de Groep.

- De honoraria voor de bijkomende opdrachten die verenigbaar zijn met de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening bedoeld in artikel 3:65 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen werden correct vermeld en uitgesplitst in de toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening.

Andere vermelding

- Huidig verslag is consistent met onze aanvullende verklaring aan het auditcomité bedoeld in artikel 11 van de verordening (EU) nr. 537/2014.

Sint-Stevens-Woluwe, 9 april 2020

De commissaris
PwC Bedrijfsrevisoren BV
Vertegenwoordigd door

Gregory Joos
Bedrijfsrevisor

47	11/05/2021	BE 0404.476.835	305	EUR		
NAT.	Datum neerlegging	Nr.	Blz.	D.	21139.00020	CONSO 1.1

10		BE 0404.476.835	305	9	EUR		
NAT .	Datum neerlegging	Nr .	Blz .	E .	D .		CONSO 1

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

Naam: AXA BANK BELGIE

Rechtsvorm: Naamloze vennootschap
Adres: Troonplein Nr.: 1 Bus:
Postnummer: 1000 Gemeente: Brussel
Land: België
Rechtspersonenregister (RPR) - Rechtbank van Koophandel van BE 0404 476 835 RPR
Internetadres*: http://www.axabank.be

Ondernemingsnummer BE0404.476.835

Datum 02-04-15 van de neerlegging van de oprichtingsakte OF van het recentste stuk dat de datum van bekendmaking van de oprichtingsakte en van de akte tot statutenwijziging vermeldt .

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING goedgekeurd door de algemene vergadering van 29-04-2021

met betrekking tot het boekjaar dat de periode dekt van 1/01/2020 tot 31/12/2020

Vorig boekjaar van 1/01/2019 tot 31/12/2019

De bedragen van het vorige boekjaar zijn identiek met die welke eerder openbaar werden gemaakt.

VOLLEDIGE LIJST met naam, voornamen, beroep, woonplaats (adres, nummer, postnummer en gemeente) en functie in de onderneming, van de BESTUURDERS, ZAAKVOERDERS EN COMMISSARISSEN

Peter Devlies,bestuurder van vennootschappen,Rombout de Dopperestraat 2,B-8200 Sint-Andries (Brugge),bestuurder-directeur,voorzitter van het Directiecomité
Jeroen Ghysel, bestuurder van vennootschappen, Heirweg 73, B-8800 Roeselare, bestuurder-directeur
Emmanuel Vercoustre, bestuurder van vennootschappen, Rue d'Alsace Lorraine 10, B-1050 Bruxelles, bestuurder-directeur
Frank Goossens, bestuurder van vennootschappen, Broechemsesteenweg 117,B-2531 Vremde, bestuurder-directeur
Peter Philippaerts, bestuurder van vennootschappen, Westrodestraat 49, B-1861 Wolvertem, bestuurder-directeur
Marie-Cécile Plessix, Passage Doisy 9, F-75017 Parijs, bestuurder
Patrick Lemoine, bestuurder van vennootschappen, Avenue du roule 38, appartement 66, F-92200 Neuilly sur Seine, bestuurder
Patrick Keusters, bestuurder van vennootschappen, Wanninckhove 26, B-2540 Hove, bestuurder
Philippe Rucheton, bestuurder van vennootschappen, V jircharich 146/5, 110 00 Praag, Tsjechië, bestuurder
Jozef Van In, bestuurder van vennootschappen, Wanninckhove 14, 2540 Hove, bestuurder
Benoît Claveranne, bestuurder van vennootschappen,Place Wagram 5, F-78600 Maisons-Laffitte, bestuurder
Michael Jonker, bestuurder van vennootschappen,Rue du Bois d'en Bas 4, B-1404 Bornival, bestuuder
Pieter Desmedt, bestuurder van vennootschappen, Bleidenhoek 9, B-2570 Duffel, bestuurder-directeur

Zijn gevoegd bij deze jaarrekening:

Totaal aantal neergelegde bladen: 305
Nummers van de secties van het standaardmodel die niet werden neergelegd omdat ze niet dienstig zijn: /

Handtekening
(naam en hoedanigheid)

Peter Devlies
CEO

Handtekening
(naam en hoedanigheid)

Emmanuel Vercoustre
Deputy CEO & CFO

* Facultatieve vermelding .
** Schrappen wat niet van toepassing is .

LIJST VAN DE BESTUURDERS, ZAAKVOERDERS EN COMMISSARISSEN (vervolg van de vorige bladzijde)

Commissaris
PwC, Bedrijfsrevisoren BV, Lidmaatschapsnummer b00009- 1986, Woluwedal 18, 1932 St.-Stevens-Woluwe,erkend revisor
Vertegenwoordigd door
Gregory Joos (IBR A02025), Woluwedal 18 - 1932 Sint Stevens Woluwe, erkend revisor (sinds 2004)

AXA Bank Belgium

IFRS Geconsolideerde Jaarrekening 2020

Inhoudsopgave

GECONSOLIDEERDE WINST- EN VERLIESREKENING 7
GECONSOLIDEERDE BALANS 11
OVERZICHT VAN WIJZIGINGEN IN HET GECONSOLIDEERD EIGEN VERMOGEN 15
GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT 17
TOELICHTING BIJ DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING 20
1 ALGEMEEN 20
2 GRONDSLAGEN VOOR FINANCIËLE VERSLAGGEVING 20
2.1 CONSOLIDATIEPRINCIPES 20
2.2 FINANCIËLE ACTIVA EN VERPLICHTINGEN 21
2.3 EIGEN VERMOGEN 32
2.4 VERSTREKTE FINANCIËLE WAARBORGEN 32
2.5 COMMISSIEOPBRENGSTEN 33
2.6 OMREKENINGS- EN VALUTAKOERSVERSCHILLEN 33
2.7 VOORWAARDELIJKE RECHTEN EN VERPLICHTINGEN EN VOORZIENINGEN 34
2.8 PERSONEELSVERLONINGEN 34
2.9 WINSTBELASTINGEN 35
2.10 MATERIËLE VASTE ACTIVA 36
2.11 IMMATERIËLE VASTE ACTIVA 37
2.12 OVERHEIDSSTEUN 38
2.13 OVERIGE ACTIVA EN VERPLICHTINGEN 38
2.14 BIJKOMENDE INFORMATIE 38
3 TOEPASSING VAN IFRS BIJ AXA BANK BELGIUM 40
3.1 WIJZIGING IN DE GRONDSLAGEN VOOR FINANCIËLE VERSLAGGEVING 40
3.2 TOEPASSINGSDATUMS 40
4 RISICOBEHEER 44
4.1 ALGEMEEN 44
4.2 KAPITAALBEHEER 50
4.3 LIQUIDITEITSRISICO 57
4.4 KREDIETRISICO 60
4.5 MARKTRISICO 75
4.6 OPERATIONEEL RISICO 79
4.7 ANDERE RISICO'S. 80
5 REËLE WAARDE VAN FINANCIËLE ACTIVA EN VERPLICHTINGEN 83
5.1 REËLE WAARDE VAN RETAILACTIVITEITEN 83
5.2 REËLE WAARDE VAN FINANCIERINGSACTIVITEITEN (TREASURY) 83
5.3 DAG 1-RESULTATEN 90
5.4 TOEPASSING VAN DE CVA EN DVA OP DE DERIVATENPORTEFEUILLE 90
5.5 TOEPASSING VAN DE DVA OP UITGEGEVEN EMTN'S 90

6 GEBRUIK VAN SCHATTINGEN EN BEOORDELINGEN 91
7 BATEN (LASTEN) UIT PROVISIES EN VERGOEDINGEN 92
8 GEREALISEERDE WINSTEN (VERLIEZEN) OP FINANCIËLE ACTIVA EN VERPLICHTINGEN DIE NIET TEGEN REËLE WAARDE WORDEN GEWAARDEERD IN DE WINST- EN VERLIESREKENING 93
9 WINSTEN (VERLIEZEN) OP FINANCIËLE ACTIVA EN VERPLICHTINGEN GEWAARDEERD TEGEN REËLE WAARDE MET VERWERKING VAN WAARDEVERANDERINGEN IN DE WINST- EN VERLIESREKENING 94
10 WINSTEN (VERLIEZEN) UIT ADMINISTRATIEVE VERWERKING VAN AFDEKKINGSTRANSACTIES 95
11 OVERIGE EXPLOITATIEBATEN EN -LASTEN 96
12 OPERATIONELE LEASING 97
13 PERSONEELSLASTEN 98
13.1 SAMENSTELLING VAN DE PERSONEELSUITGAVEN 98
13.2 PENSIOENTOEZEGGINGEN EN ANDERE PRESTATIES 98
13.3 VERLONINGEN IN AANDELEN EN OPTIES 103
14 ALGEMENE EN ADMINISTRATIEVE UITGAVEN 106
15 BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN 107
15.1 OVERZICHT VAN DE FINANCIËLE ACTIVA MET BETALINGSACHTERSTAND. 107
15.2 TOEVOEGING OF TERUGBOEKINGEN VAN BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN 109
15.3 WIJZIGINGEN IN DE BRUTO BOEKWAARDE EN DE KREDIETVERLIEZEN TUSSEN HET BEGIN EN EINDE VAN HET BOEKJAAR. 110
15.4 MAXIMALE KREDIETPOSITIE 121
16 WINSTBELASTING 124
17 GELDMIDDELEN EN ZICHTREKENINGEN BIJ CENTRALE BANKEN 130
18 VOOR HANDELSDOELEINDEN AANGEHOUDEN FINANCIËLE ACTIVA 131
19 FINANCIËLE ACTIVA GEWAARDEERD TEGEN REËLE WAARDE MET VERWERKING VAN WAARDEVERANDERINGEN IN WINST OF VERLIES 132
20 TEGEN REËLE WAARDE GEWAARDEERDE FINANCIËLE ACTIVA MET VERWERKING VAN WAARDEVERANDERINGEN IN DE OVERIGE ONDERDELEN VAN HET TOTAALRESULTAAT (OCI) 133
21 FINANCIËLE ACTIVA TEGEN GEAMORTISEERDE KOSTPRIJS 136
22 DERIVATEN 139
23 MATERIËLE VASTE ACTIVA 153
24 IMMATERIËLE VASTE ACTIVA 154
25 INVESTERINGEN IN DOCHTERONDERNEMINGEN, JOINT VENTURES EN GEASSOCIEERDE DEELNEMINGEN 156
26 OVERIGE ACTIVA 158
27 VOOR HANDELSDOELEINDEN AANGEHOUDEN FINANCIËLE VERPLICHTINGEN 159
28 FINANCIËLE VERPLICHTINGEN DIE ALS GEWAARDEERD TEGEN REËLE WAARDE MET VERWERKING VAN WAARDEVERANDERINGEN IN WINST OF VERLIES WORDEN AANGEWEZEN ..160
29 TEGEN GEAMORTISEERDE KOSTPRIJS GEWAARDEERDE FINANCIËLE VERPLICHTINGEN .162
29.1 DEPOSITO'S & IN SCHULDBEWIJZEN BELICHAAMDE SCHULDEN 162
29.2 ACHTERGESTELDE VERPLICHTINGEN 164

29.3 TLTRO-LENINGEN 165
30 REPO'S EN REVERSE REPO'S 166
31 VOORZIENINGEN 167
32 OVERIGE VERPLICHTINGEN 170
33 SALDERING 171
34 VOORWAARDELIJKE ACTIVA EN VERPLICHTINGEN 175
35 EIGEN VERMOGEN 179
36 WINSTUITKERING EN DIVIDEND PER AANDEEL 180
37 GESEGMENTEERDE INFORMATIE 181
38 TRANSACTIES MET VERBONDEN PARTIJEN 184
39 OVERHEIDSSTEUN EN -SUBSIDIES 187
40 FINANCIËLE RELATIES MET AUDITORS 188
41 BEËINDIGDE BEDRIJFSACTIVITEITEN 189
42 GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM 190

Alle hierna in de Geconsolideerde Jaarrekening opgenomen bedragen luiden in duizenden euro en alle commentaren in miljoenen euro, telkens tenzij anders vermeld.

De cijfers worden gepresenteerd volgens absolute waarden en dienen dus gelezen te worden in functie van de omschrijving in de bijhorende rubriek, behoudens rubrieken waar een onderscheid dient gemaakt te worden tussen winsten (absolute waarde) en verliezen (minteken).

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

Geconsolideerde winst- en verliesrekening in '000 EUR	2020.12	2019.12	Toelichting
VOORTGEZETTE BEDRIJFSACTIVITEITEN			
Financiële en exploitatiebaten en -lasten	323.055	306.024	
Rentebaten	1.193.122	2.000.012	
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden (indien afzonderlijk verwerkt)	716.543	1.464.382	
Verplicht tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa voor niet-handelsdoeleinden met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies			
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening (indien afzonderlijk verwerkt)			
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	17.625	30.391	
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	428.652	449.344	
Derivaten, administratieve verwerking van afdekkingstransacties, renterisico	20.823	46.925	
Andere activa			
Op verplichtingen	9.478	8.970	
(Rentelasten)	920.320	1.633.159	
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden (indien afzonderlijk verwerkt)	686.995	1.335.316	
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening (indien afzonderlijk verwerkt)	25.475	40.440	
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	88.503	103.579	
Derivaten, administratieve verwerking van afdekkingstransacties, renterisico	112.785	145.242	
Andere verplichtingen			
Op Activa	6.562	8.581	
Lasten in verband met aandelenkapitaal terugbetaalbaar op zicht			
Dividenden	345	900	
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden (indien afzonderlijk verwerkt)			
Verplicht tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa voor niet-handelsdoeleinden met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies			
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	345	900	
Investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen die anders dan met behulp van de vermogensmutatiemethode administratief zijn verwerkt			
Baten uit provisies en vergoedingen	97.667	86.037	7
(Lasten in verband met provisies en vergoedingen)	84.353	86.059	
Gerealiseerde winsten (verliezen) op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening, netto	5.509	40.203	8
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	747	7.110	
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	4.776	33.094	
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	-14		
Overige			
Winsten (verliezen) op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden, netto	-50.875	-106.111	
Eigen vermogeninstrumenten en daarmee samenhangende derivaten	-15.176	4.344	
Rente-instrumenten en daarmee samenhangende derivaten	-35.483	-126.438	
Valutahandel	-216	15.984	
Kredietrisico-instrumenten en daarmee samenhangende derivaten			
Grondstoffen en daarmee samenhangende derivaten			
Andere (inclusief hybride derivaten)			
Winsten of (-) verliezen op verplicht tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa voor niet-handelsdoeleinden met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies, netto			
Winsten (verliezen) op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening, netto	17.096	-6.511	9
Winsten (verliezen) uit administratieve verwerking van afdekkingstransacties	44.909	4.365	10
Valutakoersverschillen, netto	3.327	-11.478	
Winsten (verliezen) op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa, netto			
Overige netto-exploitatiebaten	16.630	17.826	11

Geconsolideerde winst- en verliesrekening in '000 EUR	2020.12	2019.12	Toelichting
Administratiekosten	219.382	228.329	
Personeelslasten	86.770	92.534	13
Algemene en administratieve uitgaven	132.612	135.795	14
Afschrijvingen	7.608	5.162	
Materiële vaste activa	2.945	2.253	23
Vastgoedbeleggingen			
Immateriële vaste activa	4.664	2.909	24
Herzieningswinsten of (-) -verliezen, netto	-898		
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat			
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	-898		
Voorzieningen	-16.539	-6.432	
Bijzondere waardeverminderingsverliezen op financiële activa die niet tegen reële waarde worden	24.802	9.346	
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat			
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	24.802	9.346	15.2
Bijzondere waardeverminderingen op			
Materiële vaste activa			
Vastgoedbeleggingen			
Goodwill			
Immateriële vaste activa (andere dan goodwill)			
Investeringen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures verwerkt volgens de 'equity'-methode			
Overige			
Negatieve goodwill die onmiddellijk wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening			
Aandeel in de winst of verlies van geassocieerde deelnemingen en joint ventures die administratief worden verwerkt volgens de 'equity'-methode			
Winst of verlies uit vaste activa en groepen activa die worden afgestoten, die worden geclassificeerd als aangehouden voor verkoop maar die niet in aanmerking komen als beëindigde bedrijfsactiviteiten			
TOTALE WINST OF VERLIES UIT VOORTGEZETTE BEDRIJFSACTIVITEITEN VÓÓR AFTREK VAN BELASTINGEN EN MINDERHEIDSBELANG	**86.903**	**69.619**	
Belastinglasten (winstbelasting) verbonden met de winst of het verlies uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	21.277	19.995	16
TOTALE WINST OF VERLIES UIT VOORTGEZETTE BEDRIJFSACTIVITEITEN NA AFTREK VAN BELASTINGEN EN VÓÓR MINDERHEIDSBELANG	**65.627**	**49.624**	
Totale winst of verlies op beëindigde bedrijfsactiviteiten na aftrek van belastingen			
TOTALE WINST OF VERLIES NA AFTREK VAN BELASTINGEN EN BEËINDIGDE BEDRIJFSACTIVITEITEN VÓÓR MINDERHEIDSBELANG	**65.627**	**49.624**	
Winst of verlies toe te rekenen aan minderheidsbelang			
NETTOWINST OF -VERLIES	**65.627**	**49.624**	

Tabel CIS.1

De netto-rentemarge daalde ten opzicht van vorig boekjaar met 94 mio EUR. Deze netto-rentemargedaling komt voornamelijk voort uit enerzijds de afbouw van de intermediatieactiviteit (- 84 mio EUR) en anderzijds de daling van de effectenportefeuille (- 13 mio EUR).

Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten in '000 EUR	2020.12	2019.12	
GEREALISEERDE WINST (VERLIES) OVER HET JAAR	**65.627**	**49.624**	
NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN			
Items die niet kunnen worden overgeboekt naar resultaat	-971	-10.699	
Actuariële winsten (verliezen) op toegezegdpensioenregelingen	-6.482	-13.296	(3)
Veranderingen in reële waarde van financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies wegens veranderingen in het kredietrisico ervan	6.395	-1.010	(4)
Veranderingen in reële waarde van eigenvermogensinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	-910	30	(5)
Winstbelastingen m.b.t. voorgaande item	27	3.576	
Items die kunnen worden overgeboekt naar resultaat	-4.924	-16.597	
Omrekening van valuta			
Waarderingswinsten/-verliezen die in het eigen vermogen zijn opgenomen			
Overgedragen naar winst of verliesrekening			
Overige herclassificaties			
Kasstroomafdekking (effectief deel)			(1)
Waarderingswinsten/-verliezen die in het eigen vermogen zijn opgenomen			
Overgedragen naar winst of verlies			
Overgedragen naar initiële boekwaarde van afgedekte posities			
Overige herclassificaties			
Tegen reële waarde gewaardeerde schuldinstrumenten met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	-6.565	-22.170	(2)
Waarderingswinsten/-verliezen die in het eigen vermogen zijn opgenomen	-18.996	-36.562	
Overgedragen naar winst of verlies	12.431	14.392	
Overige herclassificaties			
Winstbelastingen m.b.t. voorgaande item	1.641	5.573	
TOTAAL NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN OVER HET JAAR	**-5.895**	**-27.296**	
TOTAAL GEREALISEERDE EN NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN OVER HET JAAR	**59.731**	**22.328**	
Toerekenbaar aan houders van eigenvermogensinstrumenten van de moedermaatschappij	59.731	22.328	
Toerekenbaar aan minderheidsbelang			
VERMOGENSMUTATIES VOOR VOORGAANDE PERIODES			
Gevolgen van het herstel van fouten			
Houders van eigenvermogensinstrumenten van de moedermaatschappij			
Minderheidsbelang			
Gevolgen van wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving			
Houders van eigenvermogensinstrumenten van de moedermaatschappij			
Minderheidsbelang			

Tabel CIS.2

Hieronder vindt u de impact voor belastingen, evenals de uitgestelde belasting met betrekking tot de punten opgenomen in de tabel hiervoor (overzicht in duizenden EUR).

Kasstroomafdekking (1)	2020.12	2019.12
Bruto	0	0
Belasting	0	0
Netto	0	0

Tegen reële waarde gewaardeerde schuldinstrumenten met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (2)	2020.12	2019.12
Bruto	-6.565	-22.170
Belasting	1.641	5.573
Netto	-4.924	-16.597

Actuariële winsten (verliezen) op toegezegde pensioenregelingen (3)	2020.12	2019.12
Bruto	-6.482	-13.296
Belasting	1.621	3.324
Netto	-4.862	-9.972

Reële waarde financiële verplichtingen-eigen kredietrisico (4)	2020.12	2019.12
Bruto	6.395	-1.010
Belasting	-1.594	252
Netto	4.801	-757

Veranderingen in reële waarde van eigenvermogensinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (5)	2020.12	2019.12
Bruto	-910	30
Belasting	0	0
Netto	-910	30

Tabel CIS.3

Geconsolideerde balans

Geconsolideerde Balans - Activa in '000 EUR	2020.12	2019.12	Toelichting
Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken	3.737.888	1.048.725	17
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	63.651	744.435	18 / 22
Verplicht tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa voor niet-handelsdoeleinden met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies			19
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening			19
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)	733.173	1.714.298	20
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs *	24.597.018	24.176.566	21
Derivaten gebruikt ter afdekking	215	8.224	22
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij afdekking van het renterisico van een portefeuille	1.101.248	876.868	
Materiële vaste activa	37.178	37.163	
Materiële vaste activa	37.178	37.163	23
Vastgoedbeleggingen			
Immateriële vaste activa	18.430	16.700	
Goodwill			
Andere immateriële activa	18.430	16.700	24
Investeringen in geassocieerde deelnemingen, dochterondernemingen en joint ventures (verwerkt volgens de 'equity'-methode met inbegrip van goodwill)	9.254	12.137	25
Belastingvorderingen	27.409	26.282	
Actuele belastingvorderingen	242	196	16
Uitgestelde belastingvorderingen	27.167	26.086	
Overige activa	132.858	128.451	26
Vaste activa of groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop			
TOTAAL ACTIVA	**30.458.321**	**28.789.849**	

Tabel CBS.1

* Bevat reverse repo's voor een bedrag van 0 miljoen EUR in 2020 en 688 miljoen EUR in 2019. Zoals onder item 33 'Saldering' ook vermeld past AXA Bank Belgium deze saldering eveneens toe op repo's en reverse repo's transacties met tegenpartijen waarmee "master netting agreements" zijn afgesloten die saldering onder alle omstandigheden toelaten (2000 en 2011 versie). Op jaareinde 2020 waren er echter géén lopende repo of reverse repo contracten en bijgevolg werd er evenzeer géén saldering toegepast. Per einde 2019 bedroeg deze saldering 157,8 miljoen EUR.

Geconsolideerde Balans - Verplichtingen in '000 EUR	2020.12	2019.12	Toelichting
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	73.144	444.968	27
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	881.658	1.129.931	28
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	27.917.126	25.179.667	29
Deposito's van kredietinstellingen	2.314	2.454	
Deposito's van andere dan kredietinstellingen	21.350.843	19.571.863	
In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties	6.335.553	4.716.902	
Achtergestelde verplichtingen	6.906	18.431	
Andere financiële verplichtingen	221.511	870.018	
Financiële verplichtingen verbonden aan overgedragen financiële activa		499.795	30
Derivaten gebruikt ter afdekking	47.263	58.394	22
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij afdekking van het renterisico van een portefeuille			
Voorzieningen	234.205	240.151	31
Belastingverplichtingen	26.016	25.536	
Actuele belastingverplichtingen	22.143	25.332	16
Uitgestelde belastingverplichtingen	3.873	204	
Overige verplichtingen	57.120	45.408	32
Verplichtingen in groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop			
Aandelenkapitaal terugbetaalbaar op zicht (coöperativen)			
TOTAAL VERPLICHTINGEN	**29.236.532**	**27.623.850**	

Tabel CBS.2

Geconsolideerde Balans - Eigen vermogen in '000 EUR	2020.12	2019.12	Toelichting
Geplaatst kapitaal	636.318	636.318	
Gestort kapitaal	636.318	636.318	
Opgevraagd niet-gestort kapitaal			
Agio			
Ander eigen vermogen	90.000	90.677	
Eigen-vermogenscomponent in samengestelde financiële instrumenten	90.000	90.000	
Overige		677	
Niet-gerealiseerde resultaten	-30.475	-24.580	
Posten die niet opnieuw worden ingedeeld bij winst of verlies	-37.968	-36.997	
Reserve uit de herwaardering van materiële vaste activa			
Reserve uit de herwaardering van immateriële vaste activa			
Actuariële winsten/verliezen mbt toegezegde pensioenregelingen	-33.443	-28.581	
Die betrekking hebben op vaste activa en groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop			
Aandeel van overige opgenomen baten en lasten van investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen			
Veranderingen in reële waarde van eigenvermogensinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	51	961	
Afdekkingsineffectiviteit van reëlewaardeafdekkingen voor eigenvermogensinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat			
Veranderingen in reële waarde van financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies wegens veranderingen in het kredietrisico ervan	-4.576	-9.377	
Posten die opnieuw kunnen worden ingedeeld bij winst of verlies	7.493	12.417	
Afdekkingsreserve van netto-investeringen in buitenlandse entiteiten (effectief deel)			
Reserve uit de omrekening van valuta			
Kasstroomafdekkingsreserve (effectief deel)			
Veranderingen in reële waarde van schuldinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	7.493	12.417	
Afdekkingsinstrumenten [niet aangewezen onderdelen]			
Die betrekking hebben op vaste activa en groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop			
Aandeel van overige opgenomen baten en lasten van investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen			
Reserves (met inbegrip van ingehouden winsten)	460.319	413.960	
<Ingekochte eigen aandelen>			
Baten uit het lopende jaar	65.627	49.624	
<Interimdividenden>			
Minderheidsbelang			
Reserves uit herwaardering			
Overige			
TOTAAL EIGEN VERMOGEN	**1.221.789**	**1.165.999**	35
TOTAAL VERPLICHTINGEN EN EIGEN VERMOGEN	**30.458.321**	**28.789.849**	

Tabel CBS.3

Aansluiting van reserve uit herwaardering van financiële activa tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)

2020-12	brutowaarde	taks impact	netto waarde
Openingsbalans (lopend jaar)	**17.516**	**-4.139**	**13.377**
Investeringen in vorige periode			
Transfer van/naar P&L ten gevolge van verkopen	-1.409	352	-1.057
Transfer van/naar P&L ten gevolge van terugname van waardeverminderingen	0	0	0
Transfer van/naar P&L ten gevolge van toename van waardeverminderingen	0	0	0
Transfer van/naar P&L ten gevolge van wijzigingen in premie/discount	13.840	-3.460	10.380
Wisselkoersverschillen	-1	0	-1
Aanpassingen tijdens de periode	-22.015	5.277	-16.738
Investeringen in huidige periode			
Aanpassingen tijdens de periode	2.111	-528	1.583
Eindbalans	**10.042**	**-2.498**	**7.544**

Tabel CBS.4

2019-12	brutowaarde	taks impact	netto waarde
Openingsbalans (lopend jaar)	**39.657**	**-9.712**	**29.945**
Investeringen in vorige periode			
Transfer van/naar P&L ten gevolge van verkopen	-7.110	1.790	-5.320
Transfer van/naar P&L ten gevolge van terugname van waardeverminderingen	0	0	0
Transfer van/naar P&L ten gevolge van toename van waardeverminderingen	0	0	0
Transfer van/naar P&L ten gevolge van wijzigingen in premie/discount	21.502	-5.413	16.089
Wisselkoersverschillen	0	0	0
Aanpassingen tijdens de periode	-36.533	9.196	-27.337
Investeringen in huidige periode			
Aanpassingen tijdens de periode			
Eindbalans	**17.516**	**-4.139**	**13.377**

Tabel CBS.5

Overzicht van wijzigingen in het geconsolideerd eigen vermogen

Bronnen van vermogensmutaties 2020.12 in '000 EUR	*Gestort kapitaal*	*Ander EV - Samengestelde financiële instrumenten*	*Ander EV - Overige*	*Niet gerealiseerde resultaten - reserve uit valutaomrekening*	*Niet gerealiseerde resultaten - kasstroomafdekkingsreserve*	*Niet gerealiseerde resultaten - reserve uit herwaardering in de overige onderdelen van het totaalresultaat*	*Actuariële winsten/verliezen mbt toegezegde pensioenregelingen*	*Eigen kredietrisico - financiële verplichtingen*	*Niet gerealiseerde resultaten - Die betrekking hebben op vaste activa en groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop*	*Reserves (incl ingehouden winsten)*	*Baten uit het lopende jaar**	*TOTAAL EV*
Beginbalans (lopend jaar)	**636.318**	**90.000**	**677**	**0**	**0**	**13.378**	**-28.581**	**-9.377**	**0**	**413.960**	**49.624**	**1.165.999**
Kapitaalsverhoging												**0**
Uitgifte												**0**
Winst (verlies)											65.627	**65.627**
Toegekende dividenden en andere vergoedingen										-3.266		**-3.266**
Wijziging in de reële waarde van gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)						-5.834						**-5.834**
Wijziging reële waarden							-4.862	4.801				**-61**
Kasstroomafdekking												**0**
Overdracht naar ingehouden winsten										49.624	-49.624	**0**
Kapitaalvermindering												**0**
Overige			-677							2		**-675**
Eindbalans (lopend jaar)	**636.318**	**90.000**	**0**	**0**	**0**	**7.544**	**-33.443**	**-4.576**	**0**	**460.319**	**65.627**	**1.221.789**

Tabel CSCE.1

* waarvan voor 65,6 miljoen EUR toerekenbaar aan aandeelhouders van de moedermaatschappij.

Bronnen van vermogensmutaties 2019.12 in '000 EUR	*Gestort kapitaal*	*Ander EV - Samengestelde financiële instrumenten*	*Ander EV - Overige*	*Niet gerealiseerde resultaten - reserve uit valutaomrekening*	*Niet gerealiseerde resultaten - kasstroomafdekkingsreserve*	*Niet gerealiseerde resultaten - reserve uit herwaardering in de overige onderdelen van het totaalresultaat*	*Actuariële winsten/verliezen mbt toegezegde pensioenregelingen*	*Eigen kredietrisico - financiële verplichtingen*	*Niet gerealiseerde resultaten - Die betrekking hebben op vaste activa en groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop*	*Reserves (incl ingehouden winsten)*	*Baten uit het lopende jaar**	*TOTAAL EV*
Beginbalans (lopend jaar)	**636.318**	**90.000**	**1.552**	**0**	**0**	**29.945**	**-18.609**	**-8.620**	**0**	**369.512**	**44.937**	**1.145.035**
Kapitaalsverhoging												
Uitgifte												
Winst (verlies)											49.624	**49.624**
Toegekende dividenden												
gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)						-16.567						**-16.567**
Wijziging reële waarden			-875				-9.972	-757				**-11.604**
Kasstroomafdekking												
Overdracht naar ingehouden winsten										44.448	-44.937	**-489**
Kapitaalvermindering	0											
Overige												
Eindbalans (lopend jaar)	**636.318**	**90.000**	**677**	**0**	**0**	**13.378**	**-28.581**	**-9.377**	**0**	**413.960**	**49.624**	**1.165.999**

Tabel CSCE.2

* waarvan voor 49,6 miljoen EUR toerekenbaar aan aandeelhouders van de moedermaatschappij.

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

BEDRIJFSACTIVITEITEN	2020.12 in '000 EUR	2019.12 in '000 EUR
Nettowinst (-verlies)	**65.627**	**49.624**
Aanpassingen om nettowinst of -verlies te doen aansluiten bij de netto kasstromen met betrekking tot bedrijfsactiviteiten	**51.901**	**-100.728**
(Actuele en uitgestelde winstbelasting, opgenomen in de winst- en verliesrekening)		
Actuele en uitgestelde belastinglasten, opgenomen in de winst- en verliesrekening	21.277	19.995
Niet-gerealiseerde winst of verlies op wisselkoersverschillen		
Waarderingsresultaat via winst en verliesrekening	30.624	-120.723
INVESTERINGS- EN FINANCIERINGSACTIVITEITEN	**18.755**	**-4.061**
Afschrijving	10.492	-6.975
Bijzondere waardeverminderingen	24.802	9.346
Netto voorzieningen	-16.539	-6.432
Andere aanpassingen	**-4.014**	**-12.063**
Kasstromen uit exploitatiewinsten voor wijzigingen in bedrijfsactiva en -verplichtingen	**132.269**	**-67.228**
Daling (stijging) van werkkapitaal (met uitzondering van geldmiddelen en kasequivalenten):	**2.592.026**	**735.890**
Daling (stijging)van bedrijfactiva (met uitzondering van geldmiddelen en kasequivalenten):	**1.192.031**	**-749.266**
Daling (stijging) van zichtrekeningen bij centrale banken		
Daling (stijging) van financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	-446.152	-1.368.592
Daling (stijging) van tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	976.201	588.402
Daling (stijging) van financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	680.784	29.341
Daling (stijging)van financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening		
Daling (stijging)van verplicht tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa voor niet-handelsdoeleinden met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies		
Daling (stijging) van activa-derivaten, administratieve verwerking van afdekkingstransacties	8.009	9.360
Daling (stijging) van andere activa (definitie balans)	-26.811	-7.777
BEDRIJFSACTIVITEITEN	**2020.12 in '000 EUR**	**2019.12 in '000 EUR**
Stijging (daling) van bedrijfsverplichtingen (met uitzondering van geldmiddelen en kasequivalenten):	**1.399.995**	**1.485.156**
Stijging (daling) van deposito's van kredietinstellingen & centrale banken	941.550	988.643
Stijging (daling) van deposito's (andere instellingen dan kredietinstellingen)	837.291	396.060
Stijging (daling) van in schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties	1.618.651	-104.654
Stijging (daling) van financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	-383.748	208.369
Stijging (daling) van financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	-266.974	-81.316
Stijging (daling) van verplichtingen-derivaten, administratieve verwerking van afdekkingstransacties	-235.511	-483.723
Stijging (daling) van andere financiële verplichtingen	-1.148.302	539.367
Stijging (daling) van andere verplichtingen (definitie balans)	37.038	22.410
	2.724.296	**668.662**
(Betaalde) terugbetaalde winstbelastingen	-14.254	-6.959
Netto kasstroom uit de bedrijfsactiviteiten	**2.710.042**	**661.703**

INVESTERINGSACTIVITEITEN	2020.12 in '000 EUR	2019.12 in '000 EUR
(Contante betalingen om materiële vaste activa te verwerven)	-2.959	-2.119
Contante ontvangsten uit de verkoop van materiële vaste activa		
(Contante betalingen om immateriële vaste activa te verwerven)	-6.394	-6.351
Netto kasstroom uit investeringsactiviteiten	**-9.353**	**-8.470**

FINANCIERINGSACTIVITEITEN	2020.12 in '000 EUR	2019.12 in '000 EUR
(Betaalde dividenden)		
Contante ontvangsten uit de uitgifte van achtergestelde verplichtingen		
(Contante terugbetalingen van achtergestelde verplichtingen)	-11.526	-8.362
Contante ontvangsten uit de uitgifte van aandelen of andere eigenvermogen instrumenten		
Netto kasstroom uit financieringsactiviteiten	**-11.526**	**-8.362**
Gevolgen van wisselkoerswijzigingen op geldmiddelen en kasequivalenten		

	2020.12 in '000 EUR	2019.12 in '000 EUR
NETTOSTIJGING VAN GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN	**2.689.162**	**644.871**
GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN AAN HET BEGIN VAN DE PERIODE	**1.048.726**	**403.854**
GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN AAN HET EINDE VAN DE PERIODE	**3.737.888**	**1.048.725**
Componenten van geldmiddelen en kasequivalenten:		
Contanten	58.739	70.595
Zichtrekeningen bij centrale banken	3.607.585	937.036
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	71.564	41.094
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat		
Totale geldmiddelen en kasequivalenten aan het einde van de periode	**3.737.888**	**1.048.725**
Waaronder: bedrag van de geldmiddelen en kasequivalenten die door de onderneming worden aangehouden, doch niet beschikbaar zijn voor gebruik door de groep		
Niet-opgevraagde financieringsfaciliteiten (met uitsplitsing, indien deze informatie materieel is)		
Aanvullende informatie over de kasstromen uit de bedrijfsactiviteiten:		
Ontvangen rentebaten	1.193.121	2.000.012
Ontvangen dividenden	345	900
Betaalde rentelasten	920.320	1.633.158

De geldmiddelen en kasequivalenten stegen in 2020 met 2.689 miljoen EUR, wat zich voornamelijk uitdrukt door een stijging van de zichtrekeningen bij centrale banken (+ 2.670,5 miljoen EUR) en een stijging in de financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs (nostrorekeningen) ten bedrage van 30,5 miljoen EUR. Het weze opgemerkt dat het saldo, vooral dan op de rekeningen bij centrale banken, zéér volatiel is en aan grote fluctuaties onderhevig kan zijn afhankelijk van het dagdagelijkse beheer van de thesaurie en liquiditeit van de bank.

De bedrijfsactiviteiten hadden netto een positief effect op de geldmiddelen en kasequivalenten voor 2.710,0 miljoen EUR. Enerzijds dragen de kasstromen uit exploitatiewinsten bij met 132,2 miljoen EUR. Daarnaast stegen de kasstromen uit de wijzigingen van bedrijfsactiva en verplichtingen (werkkapitaal) in totaal met 2.592,0 miljoen EUR.

- De bedrijfsactiva kenden een daling met 1.192,0 miljoen EUR wat heeft geleid tot een stijging van de kasstromen:
    - enerzijds hebben we de stijging van de financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs (+ 446,2 miljoen EUR) die vooral betrekking heeft op de stijging in kredietproduktie (+ 1.390 miljoen EUR) gecompenseerd door een daling in de reverse repo activiteit die per einde jaar naar nul werd herleid (- 688 miljoen EUR) en de daling op de gegeven

'cash collateral' (- 247 miljoen EUR) in het kader van derivaten en repotransacties wat evenzeer te maken heeft met de afbouw van beide activiteiten.

- anderzijds hebben we de daling van tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met opname van de waarderingsresultaten in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) (- 976,2 miljoen EUR) wat voornamelijk wordt verklaard door obligaties die op vervaldatum kwamen (1 bio EUR).
- uiteindelijk zien we ook een daling in de financiële activa voor handelsdoeleinden (- 680,8 miljoen EUR) wat voornamelijk te maken heeft met een daling op de derivatentransacties die waren afgesloten in het kader van de intermediatieactiviteit van de bank die inmiddels werd afgebouwd (- 572 miljoen EUR)

- De bedrijfsverplichtingen stijgen eveneens met 1.400,0 miljoen EUR wat ook zorgt voor een aangroei van de kasstromen en dit vooral door:
  - stijging van deposito's van kredietinstellingen & centrale banken: 941,6 miljoen EUR met als belangrijk element de inschrijving in de 4de tranche van de langere herfinancieringsoperaties met de ECB (zgn. TLTRO III reeks) voor een bedrag van 1.060 miljoen EUR
  - stijging van deposito's van andere instellingen dan kredietinstellingen of centrale banken : 837,3 miljoen EUR
  - stijging van in schuldbewijzen belichaamde schulden wat betrekking heeft op nieuwe uitgiftes van "covered bonds" en in mindere mate kredietobligaties: 1.618,7 miljoen EUR.

    Deze stijgingen worden gedeeltelijk gecompenseerd door:

  - daling van financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden: - 383,7,4 miljoen EUR wat dus ook zoals op de actiefzijde betrekking heeft op de afbouw van de derivaten met betrekking tot onze intermediatie activiteit.
  - daling van financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in de winst-en verliesrekening met - 267 mio EUR voornamelijk het gevolg van EMTN's die op vervaldag zijn gekomen of wederingekocht en afgewikkeld (- 192 mio EUR)
  - daling ten gevolge van afdekkingsverrichtingen (zowel op activa als passiva elementen): - 235,5 miljoen EUR
  - daling van de andere financiële verplichtingen: - 1.148,3 miljoen EUR verklaart door de evolutie op de repo activiteit die naar nul werd herleid per einde jaar (- 500 mio EUR) en de daling in ontvangen cash collateral wat te maken heeft met de afbouw van de intermediatie activiteit en de reverse repo's (- 584 mio EUR).

De investeringsactiviteiten zorgden voor een verdere daling van de geldmiddelen en kasequivalenten van – 9,3 miljoen EUR, voornamelijk ten gevolge van verdere investeringen in de immateriële vaste activa ingevolge de verschillende IT-projecten binnen de bank (+ 6,4 miljoen EUR).

De financieringsactiviteiten zorgden voor een daling van de geldmiddelen en kasequivalenten van – 11,5 miljoen EUR volledig toe te wijzen aan de terugbetaling van achtergestelde leningen.

Toelichting bij de Geconsolideerde Jaarrekening

1 Algemeen

AXA Bank Belgium, naamloze vennootschap naar Belgisch recht, met maatschappelijke zetel te 1000 Brussel, Troonplein 1, was per 31 december 2020 een 100% dochteronderneming van AXA SA.

De wettelijke consolidatiekring van AXA Bank Belgium omvat de Belgische bankactiviteiten, de dochterondernemingen AXA Belgium Finance B.V. en AXA Bank Europe SCF (Société de Crédit Foncier), de SPV Royal Street NV evenals de in 2020 opgerichte Caspr S.à r.l. .

De dochteronderneming Motor Finance Company werd tijdens het boekjaar 2020 gefusioneerd met AXA Bank Belgium en bijgevolg is enkel de dochteronderneming Beran NV niet in de consolidatiekring opgenomen gezien haar te verwaarlozen betekenis (zie hierover meer in hoofdstuk 2.1 *Consolidatieprincipe*s)

Meer informatie met betrekking tot deze ondernemingen werd opgenomen onder hoofdstuk 25 *Investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen*. De waarderingsmethode staat vermeld in hoofdstuk 20 *Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)*.

AXA Bank Belgium maakt deel uit van de AXA Groep, een toonaangevende internationale bank-verzekeraar van 100 miljoen klanten met 160.000 medewerkers in 62 landen. Wereldwijd is AXA het nummer 1 verzekeringsmerk en AXA Bank is in België een sterke financiële speler. AXA Bank en Verzekeringen werken nauw samen om het merk AXA zo sterk mogelijk in de markt te zetten.

AXA Bank Belgium is de zesde Belgische bank volgens activa (30 miljard euro, waarvan 22 miljard EUR leningen aan klanten). AXA Bank Belgium biedt een gamma van bankproducten voor particulieren en kredieten aan 860 000 klanten aan. Het betreft vooral leningen, beleggingsoplossingen, courante banktransacties en effectenrekeningen. AXA Bank heeft 850 personeelsleden in dienst en verdeelt haar producten via een netwerk van 400 bankagentschappen doorheen België.

2 Grondslagen voor financiële verslaggeving

2.1 Consolidatieprincipes

2.1.1 Algemeen

AXA Bank Belgium bezit op dit ogenblik dochterondernemingen, zijnde ondernemingen waarop volledige controle wordt uitgeoefend, en daarnaast ook een geassocieerde onderneming zoals vermeld onder hoofdstuk 25 *Investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen*, die echter niet mee wordt geconsolideerd wegens de immaterialiteit.
Bij de beoordeling van de controle of zeggenschap wordt naast het participatiebelang rekening gehouden met de doelstelling van de onderneming, haar relevante activiteiten en de mogelijkheid om deze relevante activiteiten en de hieraan verbonden opbrengsten te beïnvloeden.
In afwijking van dit principe heeft AXA Bank Belgium beslist, op basis van het relevantie- en het immaterialiteitsbeginsel, om bepaalde dochterondernemingen voor de toepassing van de IFRS Geconsolideerde Jaarrekening niet integraal op te nemen. Hierbij wordt een dochteronderneming wiens balanstotaal het vorige boekjaar lager is dan 0,15% van het balanstotaal van AXA Bank Belgium beschouwd als niet-materieel en als dusdanig niet mee opgenomen in de consolidatiekring, behoudens andersluidende beslissing van de Raad van Bestuur.
De dochterondernemingen AXA Belgium Finance BV, AXA Bank Europe SCF, de SPV Royal Street NV en Caspr S.à r.l.worden volledig geconsolideerd.

2.1.2 Aankoop entiteiten binnen AXA Groep

Wat betreft bedrijfscombinaties met andere entiteiten van de AXA Groep vallen deze entiteiten onder gemeenschappelijke controle. Als dusdanig zijn deze bedrijfscombinaties dan ook niet onderworpen aan IFRS 3 – *Bedrijfscombinatie*s. AXA Bank Belgium past in dit geval een methode toe waaronder de geïntegreerde activa en verplichtingen dezelfde boekwaarde behouden dan in de gekochte entiteit. Aanpassingen worden alleen maar gedaan omwille van harmonisatie van boekhoudregels.

2.2 Financiële activa en verplichtingen

2.2.1 Opname en eerste waardering

AXA Bank Belgium heeft voornamelijk de volgende financiële activa op haar balans: leningen en vorderingen, obligaties en derivaten. Daarnaast beschikt AXA Bank Belgium over een zeer kleine aandelenportefeuille. Als financiële verplichtingen beschikt ze voornamelijk over deposito's, uitgegeven obligaties en achtergestelde verplichtingen en derivaten.

Obligaties worden gedefinieerd als verhandelbaar waardepapier dat renteopbrengsten genereert via coupons of rentekapitalisatie. Aandelen zijn contracten die het overblijvend belang in de activa van een entiteit omvatten na aftrek van alle verplichtingen.

Financiële activa en verplichtingen worden op de balans opgenomen op de datum waarop AXA Bank Belgium een contract afsluit voor het instrument, namelijk de afwikkelingsdatum voor leningen en vorderingen, deposito's, uitgegeven obligaties en achtergestelde leningen, en de transactiedatum voor alle andere financiële activa en verplichtingen (obligaties, aandelen, derivaten).

Financiële activa en verplichtingen worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde, plus of min transactiekosten en commissies die rechtstreeks verbonden zijn met de aanschaffing van het actief of de uitgifte van de verplichting. Voor leningen en vorderingen bevatten deze transactiekosten en commissies de acquisitiekosten betaald aan tussenpersonen, de dossierkosten aangerekend aan klanten en de wederbeleggingsvergoedingen aangerekend op hypotheekleningen. Voor obligaties en aandelen worden de transactiekosten en commissies om redenen van immaterialiteit niet toegevoegd aan de initiële reële waarde. De portefeuillecommissie op zicht- en spaarrekeningen wordt rechtstreeks in resultaat (provisies en vergoedingen) geboekt. De beheersvergoedingen op zichtrekeningen worden eveneens rechtstreeks in resultaat (provisies en vergoedingen) geboekt. Voorafbetaalde optiepremies ter compensatie van niet-nulwaarden bij de start maken deel uit van de reële waarde.

2.2.2 Classificatie en volgende waardering

2.2.2.1 Financiële activa: waarderingscategorieën

Financiële activa worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat ("other comprehensive income", OCI) of tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies, gebaseerd op zowel:

- het bedrijfsmodel dat AXA Bank Belgium gebruikt voor het beheer van de financiële activa, en
- de karakteristieken van de contractuele kasstromen uit de financiële activa.

De bedrijfsmodellen worden bepaald door de Raad van Bestuur op basis van de wijze waarop financiële activa worden beheerd om een bepaald doel te bereiken. De bepaling van de bedrijfsmodellen houdt rekening met ervaring uit het verleden aangaande frequentie, volume en tijdstip van verkopen, de redenen van de verkopen en de verwachtingen inzake toekomstige verkoopactiviteiten, de wijze waarop de performance van de bedrijfsmodellen gerapporteerd worden aan de managers op sleutelposities, hoe de risico's worden beoordeeld en beheerd en hoe de managers worden vergoed.

Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs

Een financieel actief wordt tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd indien het aan de volgende voorwaarden voldoet en het niet aangewezen wordt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies:

- het aanhouden van het financieel actief past in het bedrijfsmodel dat als doel heeft financiële activa aan te houden om de contractuele kasstromen te verkrijgen ("aangehouden voor het ontvangen van kasstromen")
- de contractuele bepalingen van het actief leiden tot contractuele kasstromen die enkel bestaan uit terugbetaling van kapitaal en intresten op het uitstaande bedrag, op specifieke data.

Deze waarderingscategorie wordt door AXA Bank Belgium gebruikt voor leningen en vorderingen en voor een deel van de obligatieportefeuille die aangehouden wordt om overeen te stemmen met de geschatte looptijd van de verplichtingen zonder vastgestelde vervaldag (zoals spaarrekeningen) en omwille van rendement.

De ontvangen rente wordt berekend op basis van de effectieve-rentemethode.

Voor deze financiële activa wordt in de resultatenrekening een onderscheid gemaakt tussen de rentemarge en de gerealiseerde meer- en minderwaarden.

Op deze financiële activa wordt een waardevermindering voor verwachte verliezen geboekt via resultaat.

Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)

Een obligatie wordt gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) indien het aan de volgende voorwaarden voldoet en het niet aangewezen wordt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies:

- het aanhouden van het financieel actief past in het bedrijfsmodel dat als doel heeft financiële activa aan te houden om zowel de contractuele kasstromen te verkrijgen en de financiële activa te verkopen ("aangehouden voor het ontvangen van kasstromen en voor verkoop")
- de contractuele bepalingen van het actief leiden tot contractuele kasstromen die enkel bestaan uit terugbetaling van kapitaal en intresten op het uitstaande bedrag, op specifieke data.

Deze waarderingscategorie wordt door AXA Bank Belgium gebruikt voor het deel van de obligatieportefeuille aangehouden voor liquiditeitsdoeleinden, balansbeheer en optimalisatie van het risico versus opbrengst.

De ontvangen rente wordt berekend op basis van de effectieve-rentemethode.

Bij eerste opname van een aandeel dat niet aangehouden wordt voor handelsdoeleinden mag AXA Bank Belgium een niet-herroepbare keuze maken om de reëlewaardeschommelingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) op te nemen (met de uitzondering van dividenden die in winst of verlies opgenomen blijven – zie hieronder). Deze keuze gebeurt instrument per instrument. AXA Bank Belgium heeft van deze mogelijkheid gebruikgemaakt.

De dividenden worden opgenomen in de opbrengsten op het moment dat de onderneming het recht verkrijgt deze dividenden te ontvangen, het waarschijnlijk is dat het dividend zal worden ontvangen en dat het bedrag van het dividend betrouwbaar kan gemeten worden.

De wijzigingen in reële waarde van derivaten die deel uitmaken van gekwalificeerde kasstroomafdekkingen worden eveneens in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) opgenomen.

Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies

Alle andere financiële activa worden geclassificeerd als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies, inclusief activa aangehouden voor handelsdoeleinden en derivaten die geen deel uitmaken van gekwalificeerde kasstroomafdekkingen.

Een financieel actief aangehouden voor handelsdoeleinden is een financieel actief dat hoofdzakelijk wordt verworven met het doel deze op korte termijn te verkopen of dat deel uitmaakt van een portefeuille van geïdentificeerde financiële instrumenten die gezamenlijk worden beheerd en waarvoor aanwijzingen bestaan van een recent, feitelijk patroon van winstnemingen op korte termijn.

Daarnaast mag AXA Bank Belgium bij eerste opname een niet-herroepbare keuze maken om een financieel actief (dat voor het overige aan de voorwaarden voldoet om gewaardeerd te worden tegen geamortiseerde kostprijs of tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)) aan te wijzen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies indien deze classificatie in belangrijke mate een inconsistentie in de waardering of opname elimineert of beperkt die het gevolg zou zijn van de waardering van activa en verplichtingen of de erkenning van winsten en verliezen op een verschillende basis. Na de eerste opname is een herclassificatie binnen deze categorie of naar een andere categorie niet meer mogelijk. AXA Bank Belgium heeft deze categorie niet gebruikt.

Voor deze financiële activa wordt in de resultatenrekening een onderscheid gemaakt tussen de ontvangen dividenden en waardeveranderingen omwille van wijzigingen in de reële waarde. Er wordt daarentegen geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde meer- en minderwaarden en waarderingswinsten en -verliezen.

Herclassificaties

Financiële activa kunnen enkel worden geherclassificeerd indien AXA Bank Belgium haar bedrijfsmodel voor het beheer van de financiële activa zou wijzigen. Toekomstige wijzigingen in een bedrijfsmodel kunnen enkel heel sporadisch voorkomen en moeten voortspruiten uit materiële externe of interne wijzigingen aan de activiteiten van AXA Bank Belgium die zichtbaar zijn voor externe partijen. Elke wijziging aan een bedrijfsmodel moet goedgekeurd worden door het ALCO-Comité (en formeel op een gedocumenteerde wijze goedgekeurd door alle interne partijen zoals Risk Management, Finance, IT, Operations, enz.) en bekrachtigd door de Raad van Bestuur. Na een wijziging van het bedrijfsmodel zal AXA Bank Belgium geen activiteiten meer doorvoeren op basis van het oude bedrijfsmodel.

Herclassificaties worden enkel prospectief doorgevoerd zonder aanpassing van eerder erkende winsten, verliezen of intresten:

- herclassificatie van geamortiseerde kostprijs naar reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies: elke winst of verlies uit het verschil tussen de vorige geamortiseerde kostprijs en de reële waarde wordt in winst of verlies opgenomen
- herclassificatie van reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies naar geamortiseerde kostprijs: de reële waarde bij herclassificatie is de nieuwe brutoboekwaarde
- herclassificatie van geamortiseerde kostprijs naar reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI): elke winst of verlies uit het verschil tussen de vorige geamortiseerde kostprijs en de reële waarde wordt in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) opgenomen
- herclassificatie van reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) naar geamortiseerde kostprijs: het financieel actief wordt geherclassificeerd tegen reële waarde op de herclassificatiedatum. Daarnaast wordt de gecumuleerde winst of verlies in overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) uit het eigen vermogen gehaald en gecorrigeerd op de reële waarde van het financieel actief op de herclassificatiedatum
- herclassificatie van reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies naar reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI): het financieel actief blijft gewaardeerd tegen reële waarde
- herclassificatie van reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) naar reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies: het financieel actief blijft gewaardeerd tegen reële waarde en de gecumuleerde winst of verlies in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) wordt geherclassificeerd van het eigen vermogen naar winst of verlies.

2.2.2.2 Financiële verplichtingen: waarderingscategorieën

Financiële verplichtingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs of tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies.

Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs

Alle deposito's, uitgegeven obligatieleningen (behalve EMTN's) en achtergestelde leningen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

De betaalde rente wordt berekend op basis van de effectieve-rentemethode.

Voor deze financiële verplichtingen wordt in de resultatenrekening een onderscheid gemaakt tussen de rentemarge en de gerealiseerde meer- en minderwaarden.

Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies

Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden en derivaten die geen deel uitmaken van gekwalificeerde kasstroomafdekkingen worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies.

Een financiële verplichting aangehouden voor handelsdoeleinden is een financiële verplichting die hoofdzakelijk wordt aangegaan met het doel deze op korte termijn terug te kopen of die deel uitmaakt van een portefeuille van geïdentificeerde financiële instrumenten die gezamenlijk worden beheerd en waarvoor aanwijzingen bestaan van een recent, feitelijk patroon van winstnemingen op korte termijn.

Daarnaast mag AXA Bank Belgium bij eerste opname een niet-herroepbare keuze maken om een financiële verplichting (die voor het overige aan de voorwaarden voldoet om gewaardeerd te worden tegen geamortiseerde kostprijs) aan te wijzen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies indien deze classificatie in belangrijke mate een inconsistentie in de waardering of opname elimineert of beperkt die het gevolg zou zijn van de waardering van activa en verplichtingen of de erkenning van winsten en verliezen op een verschillende basis. Bovendien mag AXA Bank Belgium, indien een contract een of meerdere in het contract besloten derivaten bevat, het gehele hybride contract aanwijzen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies, behalve:

- als het (de) in het contract besloten deriva(a)t(en) niet leid(t)(en) tot een belangrijke wijziging van de kasstromen die anders door het contract vereist zouden zijn of;
- als het duidelijk is, zonder of met geringe analyse, dat de scheiding van het (de) in een contract besloten deriva(a)t(en) niet is toegestaan.

AXA Bank Belgium heeft gebruikgemaakt van deze mogelijkheid in het geval van uitgegeven EMTN's (European Medium Term Notes).

Voor deze laatste categorie heeft AXA Bank Belgium ervoor geopteerd om alle wijzigingen in reële waarde op te nemen in winst of verlies, met uitzondering van de wijzigingen in het kredietrisico van de verplichting (DVA, debit valuation adjustment) die in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) worden opgenomen.

Voor deze financiële verplichtingen wordt in de resultatenrekening geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde meer- en minderwaarden en waarderingswinsten en -verliezen.

Herclassificaties

Financiële verplichtingen worden nooit geherclassificeerd.

2.2.2.3 Geamortiseerde kostprijs

De geamortiseerde kostprijs is de waarde die wordt toegekend aan een financieel actief of een financiële verplichting bij initiële opname, verhoogd of verlaagd met de cumulatieve afschrijving op basis van de effectieve-rentemethode van elk verschil tussen het initiële bedrag en het bedrag op de vervaldag en, voor financiële activa, de waardeverminderingen.

De effectieve rente is de rente die de verwachte stroom van toekomstige geldbetalingen of -ontvangsten tijdens de verwachte looptijd van het financiële instrument, exact disconteert tot de bruto boekwaarde van het financieel actief of de geamortiseerde kostprijs van de financiële verplichting. Bij de berekening van de effectieve rente, schat AXA Bank Belgium de verwachte cashflows rekening houdend met alle contractuele bepalingen van het financiële instrument (bijvoorbeeld voorafbetaling, verlenging, call- en gelijkaardige opties) zonder rekening te houden met de verwachte kredietverliezen.

2.2.2.4 Berekening van de reële waarde

De "reële waarde" is de prijs die zou worden ontvangen om een actief te verkopen of die zouden worden betaald om een verplichting over te dragen in een regelmatige transactie tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum.

De berekening van de reële waarde gaat ervanuit dat de transactie tot verkoop van het actief of tot het overdragen van de verplichting plaatsvindt in de hoofdmarkt van het actief of de verplichting, of bij gebrek aan een hoofdmarkt, de meest voordelige markt voor het actief of de verplichting.

Indien beschikbaar berekent AXA Bank Belgium de reële waarde van een instrument op basis van de genoteerde prijs in een actieve markt voor dat instrument (= "niveau 1"). Een markt wordt beschouwd als actief indien de transacties voor dat actief of die verplichting plaatsvinden met voldoende frequentie en volume zodat continu prijsinformatie beschikbaar is.

Indien geen genoteerde prijzen beschikbaar zijn gebruikt AXA Bank Belgium waarderingstechnieken die het gebruik van relevante en verifieerbare inputs (= "niveau 2") maximaliseren en niet-verifieerbare inputs (= "niveau 3") minimaliseren. De gekozen waarderingstechniek omvat alle factoren die marktdeelnemers zouden gebruiken bij het waarderen van een transactie.

De reële waarde bij aanschaf van een financieel instrument is normaal de overeengekomen transactieprijs. Indien AXA Bank Belgium echter oordeelt dat de reële waarde verschillend is van deze transactieprijs en indien de reële waarde bepaald werd op niet-observeerbare elementen worden deze dag 1-wijzigingen uitgesteld. Deze wijzigingen dienen dan afgeschreven over de looptijd van het onderliggende instrument of tot het moment dat observeerbare prijzen beschikbaar komen.

2.2.2.5 Bijzondere waardeverminderingen

Algemeen principe

AXA Bank Belgium boekt verwachte kredietverliezen op financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs en tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI), op financiële garanties en op uitgegeven kredietverplichtingen aan de hand van een waardvermindering voor een bedrag gelijk aan:

- de verwachte kredietverliezen over een tijdshorizon van 12 maanden (verwachte kredietverliezen die voortvloeien uit gebeurtenissen in verband met het financieel instrument die zich zouden kunnen voordoen gedurende de 12 maanden na de rapporteringsdatum) ("stap 1"); of
- de verwachte kredietverliezen over een levenslange tijdshorizon (verwachte kredietverliezen die voortvloeien uit alle mogelijke wanbetalingen over de hele looptijd van het financieel instrument) ("stap 2").

"Stap 3" (probleemdossiers) bevat alle financiële instrumenten waarvoor een objectieve indicatie van waardevermindering bestaat en stemt overeen met alle instrumenten met wanbetaling.

De rente wordt verschillend berekend naargelang de waardeverminderingsstatus van het actief. In het geval van een financieel actief waarvoor geen objectieve inschatting van waardevermindering bestaat op de rapporteringsdatum ("stappen 1 en 2"), wordt de renteopbrengst berekend op basis van de effectieve rente op het brutobalansbedrag. Op een financieel actief dat als "credit-impaired" beschouwd wordt ("stap 3"), worden de renteopbrengsten berekend op basis van de effectieve rente berekend op de geamortiseerde kostprijs, namelijk het brutobedrag min eventuele waardeverminderingen.

Op financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies en op aandelen die opgenomen worden in de categorie "Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)" worden geen bijzondere waardeverminderingen geboekt.

Voor kredietverplichtingen en financiële garanties wordt de datum dat voor AXA Bank België contractueel de onherroepelijke verbintenis begint, beschouwd als de startdatum voor de toepassing van de regels inzake bijzondere waardeverminderingen.

Stappen 1 en 2

Significante verhoging van het kredietrisico

Op elke rapporteringsdatum bepaalt AXA Bank Belgium het bedrag aan waardeverminderingen voor een financieel instrument op basis van de verwachte kredietverliezen over een levenslange tijdshorizon indien er een significante stijging is vastgesteld van het kredietrisico sedert toekenning van het krediet. Indien op de rapporteringsdatum het kredietrisico van een financieel instrument niet significant gestegen is sinds de eerste opname, bepaalt AXA Bank Belgium het bedrag aan waardeverminderingen op basis van de verwachte kredietverliezen over een tijdshorizon van 12 maanden. Indien de criteria voor een berekening op basis van een levenslange tijdshorizon niet langer gelden, worden de waardeverminderingen opnieuw berekend op basis van een tijdshorizon van 12 maanden.

In de retailportefeuille gebruikt AXA Bank Belgium de "probability of default" als criterium om te bepalen of er een significante stijging is van het kredietrisico. AXA Bank Belgium transfereert daarbij alle financiële instrumenten waarvan de "probability of default" over 12 maanden tussen de eerste opname en de rapporteringsdatum gestegen is met een relatief bedrag en tot een maximum. Bijkomende triggers zijn dan:

- meer dan 30 dagen betalingsachterstand waarbij het betalingsuitstel binnen het kader van de door de regering en de banken uitgewerkte maatregelen om bedrijven, zelfstandigen en gezinnen tijdelijk te ondersteunen niet worden meegeteld.
- tolerantiemaatregelen ("forbearance") andere dan het betalingsuitstel vermeldt in het vorige punt
- de negatieve vermelding in de Belgische Kredietcentrale
- een 2de verzoek tot betalingsuitstel binnen het kader van de door de regering en de banken uitgewerkte maatregelen om bedrijven, zelfstandigen en gezinnen tijdelijk te ondersteunen
- interne scoring gebaseerd op:
    - combinatie van een verzoek tot betalingsuitstel met observatie van een wijzigend gedrag op de zichtrekening
    - voor de professionele kredieten daarboven een toevoeging van een externe inschaling die aangeeft in welke mate een professionele klant al dan niet crisisbestendig is.

In de niet-retailportefeuille wordt een significante stijging van het kredietrisico bepaald op basis van de rating van de financiële instrumenten, namelijk een daling met een minimaal aantal "notches" sinds de aankoopdatum en tot een bepaald absoluut niveau (meestal beneden "investment grade").

Laag kredietrisico

AXA Bank Belgium beschouwt het kredietrisico van een financieel instrument als laag indien het financieel instrument

- een laag risico op wanbetaling heeft
- de ontlener een sterke capaciteit heeft om aan zijn kasverplichtingen te voldoen in de nabije toekomst rekening houdend met wijzigingen in de economische en bedrijfsomstandigheden die de mogelijkheid van de ontlener om aan zijn kredietverplichtingen te voldoen zou kunnen verminderen.

Meer bepaald worden niet-retailblootstellingen die als "investment grade" gerangschikt zijn (BBB- en hoger) op de datum van afsluiting automatisch in stap 1 (verwachte kredietverliezen over een tijdshorizon van 12 maanden) opgenomen. Voor overheidsblootstellingen wordt dit verlaagd tot BB- en hoger. In de retailportefeuille worden leningen en vorderingen evenwel nooit automatisch beschouwd als "met laag kredietrisico". Bijgevolg worden al die leningen en vorderingen onderworpen aan een test voor significante stijging van het kredietrisico.

Inputs, veronderstellingen en waarderingstechnieken

De sleutelelementen in de berekening van de verwachte kredietverliezen ("expected credit losses", ECL) zijn de volgende variabelen:

- kans op wanbetaling ("probability of default", PD): de kans op wanbetaling van een tegenpartij over een bepaalde tijdshorizon;
- gemiddeld verlies bij wanbetaling ("loss given default", LGD): percentage van uitstaand bedrag bij wanbetaling (EAD) dat als verlies opgetekend wordt bij wanbetaling van de tegenpartij;
- uitstaand bedrag bij wanbetaling ("exposure at default", EAD): bedrag aan welke de bank is blootgesteld ingeval van wanbetaling van de tegenpartij.

Deze parameters worden voor de retailportefeuille in het algemeen afgeleid uit intern ontwikkelde statistische modellen en andere historische gegevens. Ze worden aangepast om rekening te houden met toekomstgerichte informatie. Prudentiële voorzichtigheid zal daarbij worden uitgefilterd.

Voor de niet-retailportefeuille worden deze parameters afgeleid uit historische gegevens en aangepast naar statistisch betekenisvolle parameters. Hierbij dient aangestipt dat de niet-retailportefeuille enkel bestaat uit "high investment grade" en doorgaans gewaarborgde posities: overheids- en supranationale obligaties, reverse repo's en secured loans. Daardoor zijn de verwachte kredietverliezen niet-materieel.

Twee soorten PD's worden gebruikt bij het berekenen van de ECL's:

- PD's over 12 maanden – Dit is de geschatte waarschijnlijkheid dat een wanbetaling plaatsvindt binnen een periode van 12 maanden (of gedurende de resterende looptijd van het financieel instrument indien die minder is dan 12 maanden). Dit zal gebruikt worden om de ECL's over een tijdshorizon van 12 maanden te berekenen;
- PD's over de volledige looptijd – Dit is de geschatte waarschijnlijkheid dat een wanbetaling plaatsvindt gedurende de resterende looptijd van het financieel instrument. Dit zal gebruikt worden om de ECL's over de volledige looptijd te berekenen.

Voor de retailportefeuille leidt AXA Bank Belgium de marginale PD over een tijdshorizon van 12 maanden af van het IRB-model van Basel ("Internal Ratings Based") met de nodige aanpassingen om ervoor te zorgen dat deze resulteert in de best mogelijke inschatting. In deze modellen maakt AXA Bank Belgium gebruik van klant- en contract-specifieke informatie die het mogelijk maken om de kredietportefeuille te groeperen in klassen waarbinnen de kredieten een gelijkaardig risico hebben voor wanbetaling.

De PD over de volledige looptijd wordt bepaald door een toekomstige inschatting van de marginale PD's gedurende de verschillende tijdsstappen door rekening te houden met toekomstgerichte macro-economische informatie (regressiemodel). Boven op de toekomstgerichte macro-economische variabelen wordt een geschatte "target PD" op lange termijn gebruikt waarnaar de marginale PD na een bepaalde tijd zal convergeren. De typisch in tijd afnemende PD-evolutie voor bepaalde portefeuilles zoals de hypotheekleningen wordt in aanmerking genomen.

De EAD voor de retailportefeuille wordt bepaald op basis van een schatting van de uitstaande bedragen op een toekomstige standaarddatum, terwijl voor de niet-retailportefeuille het bruto uitstaande bedrag gebruikt wordt.

AXA Bank Belgium heeft geen "revolving" producten. De EAD voor producten met gewone aflossing wordt als volgt bepaald:

- Balansproducten: voor producten met gewone aflossing is het onder IFRS 9 noodzakelijk om de aflossingscurve van elk krediet te bepalen. Voor de balansproducten wordt het correcte kasstroomschema afgeleid uit de contractuele gegevens. Aflossingstabellen worden op elke rapporteringsdatum door de IFRS 9-berekeningsmodule opgesteld voor alle standaard krediettypes:

    - Aflossing met vaste afbetalingen
    - Aflossing met vaste kapitaalterugbetalingen
    - "Bullet"-kredieten

  De aflossing wordt opgesteld op basis van de exacte afbetalingsfrequentie (maandelijks, trimestrieel, enz.).

- Gestructureerde gemengde producten: deze hebben geen vaste vervaldag maar hangen af van een aantal gedragsmatige activiteiten (meestal het geval bij kredietkaarten, kredietlijnen, enz.). Deze worden daarom gemodelleerd met een specifiek "until further notice"-contracttype, met name eigenlijk een "bullet"-kasstroomschema met een lange looptijd en een jaarlijks verloop. Voor producten zonder duidelijke vervaldag wordt een veronderstelling gemaakt.

Er wordt gebruikgemaakt van een kredietconversiefactor (CCF) voor kredieten die nog niet volledig zijn opgenomen.

De LGD wordt bepaald op basis van het verschil tussen de contractuele verschuldigde kasstromen en de kasstromen die AXA Bank Belgium verwacht te ontvangen, inclusief die komende van zekerheden. Voor hypotheekleningen worden "loan-to-value"-ratio's gebruikt als sleutelparameter voor het bepalen van de LGD. Daarvoor worden prognoses van vastgoedprijsindexen gebruikt. Daarbovenop worden expertopinies gebruikt om de gemiddelde jaarlijkse groei van de vastgoedprijsindex in te schatten.

Voor de materiële segmenten zijn er twee LGD-modellen, naargelang het krediet al dan niet ingedekt is door een hypotheek. Indien wel wordt de LGD berekend op basis van het hypotheekmodel; indien niet op basis van het niet-hypotheekmodel.

Voor het hypotheekmodel hangen de "Loss Given Recovery" (LGR) en de "Probability of Cure" (PC) af van de "Loan-to-Value" (LTV) van het krediet. De LTV van een krediet is de verhouding van alle blootstellingen van een klant tegenover de gerelateerde waarborgen. De LTV wordt herberekend voor elke periode en voor elk scenario omdat het kredietbedrag evolueert door de aflossingen, en de waarborgen door de evolutie van de vastgoedprijzen. De LGR houdt rekening met het disconteringseffect en de kosten. De verwachte recuperaties op een krediet worden eveneens gedisconteerd op basis van het tijdstip in de toekomst.

Voor het niet-hypotheekmodel hangt de LGD af van de oorspronkelijke looptijd van het krediet en de verstreken looptijd (YOB, "Years on Book"). De YOB wordt berekend op basis van het aantal maanden die verstreken zijn sedert de toekenning van het krediet en de scoring van het krediet in het LGD-model.

AXA Bank Belgium leidt de op de balans erkende verwachte kredietverliezen af uit een verdiscontering van de verwachte verliezen (op basis van de effectieve rente), de contractuele betalingen en mogelijke voorafbetalingen, met aanpassingen voor gemiste betalingen in de periode die de wanbetaling voorafging.

De verwachte kredietverliezen over de gehele looptijd worden berekend als een kansgewogen gemiddelde gebaseerd op 3 scenario's: een gemiddeld positief scenario, een basisscenario en een gemiddeld negatief scenario.

Groepering

Het modelleren van de parameters gebeurt op een collectieve basis. De financiële instrumenten worden gegroepeerd op basis van gemeenschappelijke risicokenmerken zoals

- type van instrument
- kredietrisicoratings
- type van onderpand
- "loan-to-value"-ratio voor retailhypotheekleningen
- datum van initiële boeking
- resterende looptijd
- aantal jaren in de boeken.

De groeperingen worden regelmatig herzien om ervoor te zorgen dat de verschillende groepen homogeen blijven.

Toekomstgerichte informatie

AXA Bank Belgium gebruikt 3 jaar toekomstgerichte informatie.

In de retailportefeuille omvatten de gebruikte economische scenario's de volgende reeksen van kernindicatoren:

- werkloosheidsgraad
- groei bruto nationaal product
- evolutie van de vastgoedprijzen

De weerhouden macro-economische kernindicatoren zijn diegene die statistisch het meest relevant zijn volgens de macro-economische modellen van AXA Bank Belgium. Een reeks macro-economische factoren werden getest en de relatie ervan met de wanbetalingsratio's ("default rates") van AXA Bank Belgium beoordeeld. Op die basis werden de meest geschikte kernindicatoren weerhouden die het risico weergeven. Bovendien zijn de macro-economische kernindicatoren ook degene die aanbevolen werden door experten van AXA Bank Belgium (zoals de "Loan-to-Value" voor de LGD). Bij de verdere monitoring van de IFRS 9-outputs worden de "point in time"-schattingen bovendien voortdurend vergeleken met de reële "point in time"-bedragen (die de "observed point in time" bevatten).

Stap 3

Retail

De definitie van wanbetaling van AXA Bank Belgium is in lijn met Richtlijn (EU) No 575/2013, de richtlijnen van de Europese Bankautoriteit (EBA) inzake tolerantiemaatregelen en wanbetaling en de "Capital Requirements Regulation" van Basel III. AXA Bank Belgium heeft de definities van "wanbetaling" ("default"), "met waardevermindering" ("credit-impaired") en "probleemvordering" ("non-performing") op elkaar afgestemd.

AXA Bank Belgium merkt een financieel actief in de retailportefeuille aan als "wanbetaling" als aan een of meer van de volgende voorwaarden voldaan is:

- "Unlikely to pay": de ontlener zal vermoedelijk niet aan zijn volledige kredietverplichtingen kunnen voldoen, zonder rekening te houden met mogelijk verhaal van AXA Bank Belgium zoals zekerheden;
- 90 dagen 'materiële' betalingsachterstand: er is meer dan 90 dagen betalingsachterstand op een kredietverplichting tegenover AXA Bank Belgium waarbij de materialiteit wordt beoordeeld op basis van 2 drempels (het betalingsuitstel binnen het kader van de door de regering en de banken uitgewerkte maatregelen om bedrijven, zelfstandigen en gezinnen tijdelijk te ondersteunen wordt niet meegeteld):
    - een absolute drempel: achterstallig kredietbedrag > 100 EUR
    - een relatieve drempel: achterstallig kredietbedrag > 1 % van het uitstaand krediet op de balans
- "Pre-litigation" (onzeker/"précontentieux"-PCX): de ontlener heeft meer dan 90 dagen betalingsachterstand en maakt deel uit van een herstelplan (het betalingsuitstel in het kader van bovenvermelde maatregelen niet in beschouwing genomen);
- "Litigation" (dubieus/"contentieux"-CX): de ontlener is 9 maanden langer in "pre-litigation" of het krediet is beëindigd.

Gebruikte veronderstellingen voor de herstellingsratio ("cure rate"):

- "Unlikely to pay": de ontlener bevindt zich niet meer schuldherschikking (tolerantiemaatregelen, "forbearance"), de ontlener heeft een betalingsachterstand van minder dan 30 dagen;
- 90 dagen betalingsachterstand: de ontlener heeft een betalingsachterstand van minder dan 90 dagen;
- "Pre-litigation": geen achterstallen meer;
- "Litigation": onherroepelijke procedure

Proefperiode ("probation period"):

- "Unlikely to pay": minstens 2 jaar sinds toekenning van tolerantiemaatregelen of het moment waarop het krediet met tolerantiemaatregel opnieuw als "performing" wordt beschouwd (dit is in het geval dat kredieten met tolerantiemaatregelen desondanks toch in de status van wanbetaler vervallen);
- "wanbetaling": 3 maanden (vanaf het moment dat de kredietverbintenis niet langer méér dan 90 dagen betalingsachterstand heeft of de status 'unlikely to pay'.

De elementen die in beschouwing genomen worden in de inschattingen van wanbetaling en de belangrijkheid ervan kunnen wijzigen in de tijd om rekening te houden met wijzigingen in wetgeving, marktpraktijken, ...

Niet-retail

AXA Bank Belgium merkt een financieel actief in de niet-retailportefeuille aan als "wanbetaling" van zodra wanbetaling wordt vastgesteld op basis van de contractvoorwaarden.

Aanvaardbaar kredietrisico

Bij retail heeft elke portefeuille een afzonderlijke set van toekenningsrichtlijnen, waaronder

- product: doel van de faciliteit, maximumbedrag, maximumduur
- scoring: een score "probability of default" wordt toegekend gebaseerd op verschillende karakteristieken. Op basis van die score wordt een beslissing genomen tot weigering of toekenning. In bepaalde gevallen kan het management of een analist deze beslissing aanpassen indien ze tot de bevinding komen dat met bepaalde elementen geen rekening gehouden werd.
- budgetanalyse: als een algemene regel moet het maandelijks beschikbare inkomen de maandelijkse afbetaling overschrijden met een bepaald vast bedrag
- waarborgen: soorten waarborgen en minimumbedrag

Bij niet-retail:

- portefeuilles "aangehouden voor het ontvangen van kasstromen" en "aangehouden voor het ontvangen van kasstromen en voor verkoop": de beleggingsrichtlijnen van AXA Bank Belgium laten niet toe om obligaties te kopen met een lagere rating dan "BBB". Indien een obligatie voorheen een hogere rating had en verlaagd werd tot een niveau lager dan "BBB" moet het Wholesale Risk Committee beslissen of de oude positie aangehouden wordt of niet.

- reverse repo's: enkel gereguleerde financiële instellingen met een rating van "A-" of hoger komen in aanmerking als tegenpartij voor reverse repo's

- deposito's bij banken: AXA Bank Belgium mag geen deposito's plaatsen bij banken zonder onderpand. AXA Bank Belgium houdt nostrorekeningen aan voor haar verrichtingen met verschillende banken maar zo minimaal mogelijk en verricht geen deposito's met die banken

- de Raad van Bestuur van AXA Bank Belgium heeft bovendien een geschikt beleggingsraamwerk vastgelegd:

    - de blootstelling aan een groep van met elkaar verbonden uitgevers mag niet een bepaald percentage van het kapitaal overschrijden, afhankelijk van de kredietwaardigheid
    - voor nieuwe beleggingen mag de blootstelling aan een groep van met elkaar verbonden uitgevers niet 25% van de totale portefeuille overschrijden
    - obligaties uitgegeven door het Belgische Koninkrijk vormen een uitzondering op die regels omdat ze nodig kunnen zijn om het basisrisico te vermijden in hypotheekafdekkingen
    - bijkomende beperkingen zijn van kracht, zoals in de aard van de uitgever, beperkingen in looptijden, maximale RWA, enkel EUR als munt, enz.

Tolerantiemaatregelen

Tolerantiemaatregelen bestaan uit concessies aan een kredietnemer die te kampen heeft of op het punt staat te kampen te hebben met financiële moeilijkheden. Er kunnen enkel tolerantiemaatregelen worden genomen wanneer er wederzijdse overeenkomst is bereikt tussen de kredietnemer en de bank over deze maatregelen. Concessies zijn wijzigingen aan de modaliteiten van een kredietfaciliteit of een volledige of gedeeltelijke herfinanciering ten gunste van de kredietnemer, die worden toegekend wanneer de kredietnemer financiële moeilijkheden heeft. Deze gunst zou niet worden toegekend mocht de schuldenaar geen financiële moeilijkheden kennen. Concessies kunnen (en niet moeten) aanleiding geven tot een verlies voor de kredietverlener en houden meestal een wijziging van de voorwaarden van de kredietovereenkomst in.

De kredietblootstelling van de bank met betrekking tot een kredietnemer wordt herzien naar aanleiding van specifieke gebeurtenissen. Bij deze gelegenheid wordt een risicobeoordeling gemaakt door experts die zich hiervoor kunnen laten bijstaan door ratingmodellen. Deze beoordeling wordt uiteindelijk overgemaakt aan het bevoegde beslissingsniveau. Zodra een concessie zal worden of wordt verleend aan een kredietnemer, moeten de volgende situaties beschouwd worden als belangrijke aanwijzingen dat de kredietnemer in financiële

moeilijkheden verkeert. Financiële moeilijkheden verwijzen naar de situatie waarbij de schuldenaar beschouwd wordt als zijnde niet in staat de voorwaarden van een krediet ("twijfelachtige schuld") na te komen. Financiële moeilijkheden moeten altijd op klantenniveau worden geëvalueerd. De concessie moet vervolgens gecatalogeerd worden als een tolerantiemaatregel wanneer:

1. de gewijzigde faciliteit minstens een keer gedurende de drie maand voorafgaand aan de wijziging ervan meer dan 30 dagen geheel of gedeeltelijk achterstallig is (zonder dat ze in wanbetaling is) of ze zou zonder de wijziging meer dan 30 dagen geheel of gedeeltelijk achterstallig zijn;
2. de kredietnemer op het ogenblik van toekenning van bijkomende schuld of in de buurt van het ogenblik waarop bijkomende schuld wordt toegekend, tezelfdertijd betalingen van hoofdsom of intresten voor een ander krediet in AXA Bank Belgium verricht dat minstens een keer gedurende de drie maand voorafgaand aan de herfinanciering ervan 30 dagen geheel of gedeeltelijk achterstallig was;
3. latente tolerantieclausules gebruikt worden voor kredietnemers die 30 dagen achterstallig zijn, of die zonder de uitoefening van deze clausules 30 dagen achterstallig zouden zijn.

Wanneer er geen aanwijzingen zijn dat de schuldenaar in financiële moeilijkheden verkeert, mag de concessie niet worden behandeld als opgegeven. Bijvoorbeeld, wanneer de klant vraagt om zijn rentevoet te verlagen omdat hij anders zijn lening moet opzeggen, dan is dit geen tolerantie zelfs al gaat het om een concessie.

De tolerantiecategorie met betrekking tot renderende blootstellingen kan worden gestopt wanneer aan alle volgende voorwaarden is voldaan:

1. de faciliteit wordt als renderend beschouwd;
2. er is een proefperiode van minimaal 2 jaar verstreken vanaf de datum waarop de tolerantiefaciliteit als renderend of toegekend werd beschouwd;
3. er werden gedurende minstens de helft van de proefperiode regelmatig betalingen verricht van het volledig voorziene bedrag;
4. geen van de blootstellingen aan de schuldenaar is meer dan 30 dagen achterstallig op het einde van de proefperiode (= minimale periode tijdens welke een faciliteit gecatalogeerd moet worden als opgegeven).

Definitief verlies

Kredieten en obligaties zullen (volledig of gedeeltelijk) afgeboekt worden wanneer er geen realistische mogelijkheid is tot terugvordering. Dit zal het geval zijn wanneer AXA Bank Belgium ervan uitgaat dat de ontlener onvoldoende activa of inkomensbronnen heeft die voldoende kasstromen zouden kunnen genereren om de betrokken bedragen terug te kunnen betalen. Afgeboekte bedragen kunnen echter nog steeds het voorwerp uitmaken van invorderingsactiviteiten in lijn met de betrokken procedures van AXA Bank Belgium.

2.2.2.6 Administratieve verwerking van afdekkingstransacties (“hedge accounting”)

AXA Bank Belgium heeft ervoor geopteerd om de afdekkingsprincipes van IAS 39 – *Financiële instrumenten – erkenning en waardering* te blijven toepassen in de plaats van die van IFRS 9 – *Financiële instrumenten*.

AXA Bank Belgium merkt bepaalde voor risicobeheer aangehouden derivaten aan in gekwalificeerde afdekkingsrelaties. Bij het afsluiten van de afdekking documenteert AXA Bank Belgium formeel de relatie tussen het afdekkingsinstrument en de afgedekte instrumenten, inclusief de doelstelling ten aanzien van risicobeheer en de strategie bij het aangaan van de afdekkingsrelatie, evenals de methode die zal gebruikt worden om de effectiviteit van de afdekkingsrelatie te bepalen.

De volgende soorten afdekkingen worden door AXA Bank Belgium gebruikt:

- Reëlewaardeafdekkingen (“fair value hedges”): afdekkingen van het risico van veranderingen in de reële waarde van een opgenomen actief of verplichting (een micro-reëlewaardeafdekking, “micro fair value hedge”) of van een portefeuille van opgenomen activa of verplichtingen (een macro-reëlewaardeafdekking, “macro fair value hedge”) die verband houden met een bepaald risico en die invloed zou kunnen hebben op de winst of het verlies.

    - Micro-reëlewaardeafdekking: de voortdurende effectiviteit van de afdekking wordt periodiek nagekeken door middel van prospectieve en retrospectieve testen. Gedurende elke effectieve periode wordt de wijziging in reële waarde die betrekking heeft op het afgedekte risico geboekt op het financiële instrument. Die wijziging in reële waarde wordt rechtstreeks in winst of verlies opgenomen. De wijziging in reële waarde van de overeenstemmende derivaten wordt eveneens rechtstreeks in winst of verlies opgenomen. Van zodra de afdekking niet meer effectief is wordt ze stopgezet en worden de waardeaanpassingen – in het geval van schuldinstrumenten – afgeschreven over de resterende looptijd van het instrument door aanpassing van de effectieve rente.

- Macro-reëlewaardeaanpassing: de voortdurende effectiviteit van de afdekking wordt periodiek nagekeken door middel van prospectieve en retrospectieve testen. Gedurende elke effectieve periode wordt de wijziging in reële waarde die betrekking heeft op het afgedekte risico van een referentiebedrag geboekt op de portefeuille van onderliggende financiële instrumenten. Deze wijziging in reële waarde wordt afgeschreven. Op basis van IFRS mag de afschrijving starten van zodra een waardewijziging heeft plaatsgevonden. De afschrijving mag niet later beginnen dan vanaf wanneer het afgedekte instrument niet meer wordt aangepast voor wijzigingen in de reële waarde met betrekking tot het afgedekte risico. AXA Bank Belgium heeft beslist om de afschrijving te starten bij het beëindigen van de afdekking. De wijziging in reële waarde van de overeenstemmende derivaten wordt rechtstreeks in winst of verlies opgenomen.

- Kasstroomafdekkingen ("cashflow hedges"): afdekkingen van de mogelijke variabiliteit in kasstromen die toe te rekenen is aan een bepaald risico dat is verbonden met een opgenomen actief of verplichting of een zeer waarschijnlijke verwachte toekomstige transactie en die invloed zou kunnen hebben op de winst of het verlies. De voortdurende effectiviteit van de afdekking wordt periodiek nagekeken door middel van prospectieve en retrospectieve testen. Gedurende elke effectieve periode wordt het effectieve gedeelte van de wijziging in reële waarde van het afdekkingsinstrument (het derivaat) uitgesteld in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) en wordt het niet-effectieve gedeelte in winst of verlies opgenomen. Van zodra de afdekking niet meer effectief is wordt ze stopgezet. Het uitgestelde bedrag blijft uitgesteld via de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) tot op het ogenblik dat de verwachte toekomstige transactie plaatsvindt, waarna de resultaten symmetrisch met die van het afgedekte risico in winst of verlies worden opgenomen.

2.2.2.7 In contracten besloten derivaten

Een in een contract besloten derivaat is een component van een samengesteld contract dat tevens een niet-afgeleid basiscontract bevat. Het gevolg is dat sommige kasstromen uit het samengestelde instrument op dezelfde wijze veranderen als die van een losstaand derivaat.

Indien een samengesteld contract een basiscontract bevat dat een financieel actief is, geldt de regelgeving in punt 2.2.2.1 voor het gehele samengestelde contract.

Indien een samengesteld contract een basiscontract bevat dat een financiële verplichting is, wordt een in een contract besloten derivaat afgescheiden van het basiscontract en als een derivaat geboekt als, en alleen als:

- er geen nauw verband bestaat tussen de economische kenmerken en risico's van het in het contract besloten derivaat en de economische kenmerken en risico's van het basiscontract
- een afzonderlijk instrument met dezelfde voorwaarden als het in het contract besloten derivaat zou voldoen aan de definitie van een derivaat
- het samengestelde instrument wordt niet tegen reële waarde gewaardeerd met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies (dat wil zeggen een derivaat dat is besloten in een tegen reële waarde gewaardeerde financiële verplichting met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies wordt niet afgezonderd).

Indien het contract evenwel een of meer in het contract besloten derivaten bevat en het basiscontract een financiële verplichting is, mag AXA Bank Belgium beslissen om het gehele samengestelde contract aan te wijzen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies, voor zover aan de voorwaarden vermeld in hoofdstuk 2.2.2.2 Financiële verplichtingen: waarderingscategorieën, onderwerp "Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies" voldaan is.

2.2.2.8 Afboeking

Financiële activa

AXA Bank Belgium boekt een financieel actief af van de balans wanneer de contractuele rechten op de kasstromen van het financieel actief aflopen, dan wel dat ze de contractuele rechten op de ontvangst van de kasstromen uit het financieel actief overdraagt in een transactie waarin nagenoeg alle risico's en opbrengsten als eigenaar van het financieel actief worden overgedragen, of waarin AXA Bank Belgium nagenoeg alle risico's en opbrengsten noch overdraagt noch behoudt en geen controle over het financieel actief behoudt.

Bij het afboeken van het financieel actief wordt het verschil tussen de boekwaarde van het actief en de som van de ontvangen vergoeding en de cumulatieve winst of het cumulatieve verlies dat in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) was opgenomen (behalve voor aandelen aangewezen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)) opgenomen in winst of verlies als gerealiseerde meer- of minderwaarde.

AXA Bank Belgium sluit transacties af waarbij ze activa die op de balans staan overdraagt, maar alle of nagenoeg alle risico's en opbrengsten van de overgedragen activa of een gedeelte ervan behoudt. In zulke gevallen worden de overgedragen activa niet afgeboekt. Voorbeelden van zulke transacties zijn effectenleningen en repo's.

Financiële verplichtingen

AXA Bank Belgium boekt een financiële verplichting af wanneer de contractuele verplichtingen nagekomen of ontbonden worden, dan wel vervallen.

2.2.2.9 Presentatie

Saldering

Financiële activa en financiële verplichtingen worden gesaldeerd en het nettobedrag wordt op de balans opgenomen als en alleen als AXA Bank Belgium een in rechte afdwingbaar recht heeft om de bedragen te salderen en voornemens is om ze op nettobasis af te wikkelen of de vordering op hetzelfde moment te realiseren dat de verplichting wordt afgewikkeld.

Inkomsten en uitgaven worden bruto opgenomen behalve voor de handelsportefeuille waarvoor de resultaten gesaldeerd worden.

Overige presentatieregels

Voor rentedragende financiële instrumenten wordt de rente in de rentemarge opgenomen, met andere woorden apart van de waarderingsresultaten (voor financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies) en van de gerealiseerde meer- en minderwaarden.

Voor alle financiële instrumenten, met uitzondering van degene die gewaardeerd worden tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies, worden de waarderingsresultaten en de gerealiseerde meer- en minderwaarden afzonderlijk gepresenteerd.

Voor financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies wordt geen onderscheid gemaakt tussen de waarderingsresultaten en de gerealiseerde meer- en minderwaarden.

2.3 Eigen vermogen

De waardering van de bestanddelen van het eigen vermogen gebeurt tegen kostprijs.

Ingekochte eigen aandelen worden in mindering gebracht van het eigen vermogen voor de aanschaffingsprijs, inclusief rechtstreeks toewijsbare marginale transactiekosten.

Dividenden worden van het eigen vermogen afgetrokken wanneer zij betaalbaar worden gesteld.

2.4 Verstrekte financiële waarborgen

De eerste opname van de verstrekte financiële waarborgen in de balans gebeurt op de contractdatum. Ze geschiedt tegen de reële waarde, welke in de regel overeenstemt met de ontvangen vergoeding voor het verstrekken van de financiële waarborg. Indien de ontvangen premie niet overeenstemt met de marktpraktijken wordt het verschil met de reële waarde onmiddellijk in winst of verlies genomen.

Vooreerst wordt de ontvangen premie pro rata temporis afgeschreven over de looptijd van het contract. Dit geschiedt op een "contract per contract"-basis. Vervolgens wordt nagegaan (op portefeuillebasis) of er geen voorziening dient aangelegd voor eventuele of zekere uitwinningen. Deze voorziening wordt gedisconteerd indien de impact materieel is.

De uitboeking geschiedt bij het verstrijken van de termijn. In het geval van uitwinning zal de verstrekte waarborg worden uitgeboekt voor het gewaarborgde bedrag, dat opgebouwd werd via de voorziening.

2.5 Commissieopbrengsten

Op basis van IFRS 15 – *Opbrengsten uit contracten met klanten* gebeurt de opname van commissieopbrengsten in de resultatenrekening op basis van een vijfstappenplan:

- identificatie van de overeenkomst met de klant: bij AXA Bank Belgium zijn dit voornamelijk verstrekte diensten voor het aanhouden van rekeningen, betalingsverrichtingen, uitgiften en plaatsingen, aan- en verkopen van effecten, het aanhouden van kluizen en effectenrekeningen en verstrekte financiële garanties. In principe leidt elke transactie tot 1 overeenkomst met de klant.
- identificatie van de leveringsverplichtingen in de overeenkomst (beschrijving van de dienst zoals hierboven vermeld).

- bepalen van de transactieprijs, namelijk het bedrag dat per verstrekte dienst aangerekend wordt. Bij AXA Bank Belgium is hierbij geen sprake van performance fees, niet-cashvergoedingen of financieringscomponenten.
- allocatie van de transactieprijs over de leveringsverplichtingen in de overeenkomsten.
- boeken van de opbrengst wanneer of als de entiteit voldoet aan de leveringsverplichting.

Op basis van deze elementen worden de commissieopbrengsten voor het aanhouden van rekeningen, kluizen en effectenrekeningen in principe gespreid in de resultatenrekening opgenomen over de looptijd van de verstrekte dienst, terwijl de commissieopbrengsten voor betalingsverrichtingen, uitgiften en plaatsingen, aan- en verkopen van effecten en verstrekte financiële garanties in een keer opgenomen in de resultatenrekening op het tijdstip waarop de verstrekte dienst geleverd wordt.

2.6 Omrekenings- en valutakoersverschillen

De presentatiemunt van AXA Bank Belgium is de euro.

De functionele munt is de euro voor de moedermaatschappij en de dochters (alle gelokaliseerd in de Eurozone).

2.6.1 Omrekening van monetaire bestanddelen in de functionele valuta

Monetaire bestanddelen zijn aangehouden valuta-eenheden alsook activa en verplichtingen die ontvangen of betaald moeten worden in een vast of vast te stellen aantal valuta-eenheden. Bedoeld worden vooral de vastrentende effecten, de leningen en vorderingen en de deposito's en schulden.

Bij de opname in de balans worden monetaire bestanddelen in vreemde valuta omgerekend in de functionele valuta tegen de dagkoers op transactiedatum of de spotkoers van de onderliggende wisselverrichting.

Maandelijks heeft een monetair waarderingsproces op saldobasis plaats, waarbij alle uitstaande monetaire saldi in deviezen worden omgerekend tegen de slotkoers. Alle positieve en negatieve verschillen worden opgenomen winst of verlies, ongeacht de waarderingscategorie waartoe de monetaire bestanddelen behoren.

Bij de uitboeking worden monetaire bestanddelen in vreemde valuta omgerekend in euro tegen de dagkoers op transactiedatum of de spotkoers van de onderliggende wisselverrichting.

2.6.2 Omrekening van niet-monetaire bestanddelen in de functionele valuta

Niet monetaire bestanddelen zijn bestanddelen andere dan monetaire. Het gaat hier vooral om de niet-vastrentende effecten.

Bij de opname in de balans worden niet-monetaire bestanddelen in vreemde valuta omgerekend in euro tegen de dagkoers op transactiedatum of de spotkoers van de onderliggende wisselverrichting.

Het periodieke niet-monetaire herwaarderingsproces verschilt naargelang de waarderingscategorie:

1. voor niet-monetaire bestanddelen gewaardeerd tegen kostprijs geldt dat eens de omrekening in euro is gebeurd deze waarde in euro behouden blijft tot de verwijdering uit de balans;
2. voor niet-monetaire bestanddelen behorende tot de waarderingscategorieën "Activa en verplichtingen aangewezen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies" geldt een periodieke

herwaardering van de reële waarde, die bestaat uit twee componenten: het reëlewaardeverschil en het wisselresultaat. Beide componenten worden opgenomen in winst of verlies;

3. voor niet-monetaire bestanddelen behorende tot de waarderingscategorie “Financiële activa tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)” geldt eveneens een periodieke herwaardering van de reële waarde, die bestaat uit twee componenten: het reëlewaardeverschil en het wisselresultaat. Beide componenten worden uitgesteld in het eigen vermogen. Indien een negatieve waardering als bijzondere waardevermindering dient geboekt, worden beide componenten uit het eigen vermogen geboekt en getransfereerd naar winst of verlies.

Bij de uitboeking worden niet-monetaire bestanddelen in vreemde valuta omgerekend in euro tegen de dagkoers op transactiedatum of de spotkoers van de onderliggende wisselverrichting.

2.7 Voorwaardelijke rechten en verplichtingen en voorzieningen

2.7.1 Voorwaardelijke rechten en verplichtingen

Voorwaardelijke rechten (activa) worden niet opgenomen in de balans; ze worden wel vermeld in de toelichting indien een instroom van economische voordelen waarschijnlijk is.

Voorwaardelijke verplichtingen worden niet opgenomen in de balans; ze worden wel vermeld in de toelichting, tenzij de mogelijkheid van een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich houden zeer onwaarschijnlijk is.

2.7.2 Voorzieningen

Voorzieningen worden enkel aangelegd indien er een bestaande verplichting bestaat als gevolg van een gebeurtenis in het verleden, die op een betrouwbare wijze kan worden geschat en waarvan de uitgave meer waarschijnlijk is dan niet.

De bestaande verplichting kan in rechte afdwingbaar zijn of een feitelijke verplichting zijn.

Voorzieningen worden opgenomen voor hun beste schatting, rekening houdende met risico’s en onzekerheden en eventuele toekomstige gebeurtenissen; ze worden verdisconteerd, indien de impact van de tijdswaarde materieel is.

Te ontvangen schadevergoedingen die in verband staan met aangelegde voorzieningen, worden geboekt als actief.

Op elke balansdatum worden voorzieningen herzien en aangepast, ofwel om rekening te houden met de tijdswaarde (opgebouwd via financiële kosten), ofwel om deze te verhogen (in het geval van een tekort aan voorziening) ofwel om deze terug te nemen (in het geval van een overtollige voorziening).

De voorziening zal enkel gebruikt worden voor de uitgave waarvoor ze aangelegd was.

2.8 Personeelsverloningen

De personeelsverloningen worden ten laste genomen in het jaar waarin de prestaties verricht werden.

Voor de kortetermijnpersoneelsverloningen die binnen het jaar na de afsluitingsdatum betaald worden zoals salarissen, vergoedingen voor sociale zekerheid, ziekteverlof, vakantiegeld en bonussen, worden voorzieningen aangelegd die niet verdisconteerd worden.

Voor de langetermijnpersoneelsverloningen die geen pensioenplannen zijn, zoals loopbaanonderbreking, premies voor 25 en 35 jaar dienst, bonussen of andere beloningen die slechts betaald worden meer dan 1 jaar na de afsluitingsdatum, geldt een berekening van de contante waarde van de brutoverplichtingen; de actuariële verschillen als gevolg van periodieke herziening van de schattingen en veronderstellingen worden onmiddellijk opgenomen in winst of verlies. Bij AXA Bank Belgium vallen de pensioenplannen onder de pensioenregelingen van het type toegezegde pensioenen.

Het bedrag dat wordt opgenomen als een nettoverplichting uit hoofde van toegezegde-pensioenrechten bestaat uit het nettototaal van de volgende bedragen:

1. de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van toegezegde-pensioenrechten op de balansdatum, waarbij gebruik gemaakt wordt van de “projected unit credit“-methode;

2. verminderd met de reële waarde op de balansdatum van eventuele fondsbeleggingen waaruit de verplichtingen direct moeten worden afgewikkeld.

Laatstgenoemde fondsbeleggingen kunnen zowel activa betreffen als verzekeringscontracten.

Periodiek worden de veronderstellingen en schattingen herzien en aangepast.

Winsten of verliezen op de belangrijke inperking of afwikkeling van een toegezegde-pensioenregeling worden opgenomen op het moment dat de inperking of afwikkeling plaatsvindt.

Ontslagvergoedingen, inclusief brugpensioen, worden slechts opgenomen van zodra ze tegenstelbaar zijn. Ook hier geldt een discontering indien de vergoeding verder verwijderd is dan 1 jaar vanaf de balansdatum.

2.9 Winstbelastingen

2.9.1 Courante belastingen

Over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare belastingen aangaande lopende en voorgaande perioden worden, in zoverre ze nog niet zijn betaald, opgenomen als een verplichting.

Indien het bedrag dat al betaald is, met betrekking tot lopende en voorgaande perioden, groter is dan het bedrag dat over deze perioden is verschuldigd, wordt het saldo opgenomen als een actief.

2.9.2 Uitgestelde belastingen

Uitgestelde belastingverplichtingen worden in de balans geboekt voor alle tijdelijke belastbare verschillen. Zij worden aangelegd:

- via resultaat indien het onderliggende tijdelijke verschil ook via resultaat wordt opgenomen;
- via het eigen vermogen als het onderliggende tijdelijke verschil ook via het eigen vermogen wordt opgenomen.

Uitgestelde belastingactiva met betrekking tot fiscaal overdraagbare verliezen of overdraagbaar belastingkrediet worden slechts in de balans geboekt als de tijdelijke verrekenbare verschillen effectief zullen kunnen verrekend worden in overeenstemming met de fiscale lokale regels.

Overige uitgestelde belastingactiva worden steeds in de balans geboekt omdat ervan uitgegaan wordt dat deze tijdelijke verrekenbare verschillen steeds effectief zullen kunnen verrekend worden.

Indien vervolgens uit een periodieke afsluiting blijkt dat de uitgestelde belastingactiva niet meer kunnen verrekend worden, wordt een waardecorrectie geboekt voor het niet-recupereerbare bedrag. Deze waardecorrectie wordt periodiek herzien en eventueel wordt de waardecorrectie geheel of gedeeltelijk teruggenomen indien nieuwe gegevens beschikbaar zijn met betrekking tot de verrekenbaarheid.

Voor boekhouddoeleinden geschiedt compensatie tussen uitgestelde belastingactiva en uitgestelde belastingverplichtingen slechts voor zover de aard van de winstbelasting en de vervaldagen gelijkaardig zijn en dit per fiscale entiteit.

Voor presentatiedoeleinden geschiedt de compensatie tussen uitgestelde belastingactiva en uitgestelde belastingverplichtingen per fiscale entiteit.

Het uitstaande saldo van de uitgestelde belastingactiva of uitgestelde belastingverplichtingen wordt periodiek geherwaardeerd om rekening te houden met veranderingen in aanslagvoeten en/of belastingwetgeving van de fiscale entiteit.

Activa of verplichtingen als gevolg van winstbelastingen worden niet verdisconteerd.

2.9.3 Schatting van uitgestelde belastingen

Met betrekking tot uitgestelde belastingvorderingen en hun realiseerbaarheid, wordt het volgende onderscheid gemaakt:

Uitgestelde belastingvordering opgenomen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)

Deze belastingvorderingen worden geboekt op:

- aanpassingen met betrekking tot de gebruikte actuariële veronderstellingen voor de berekening van de voorzieningen rond pensioenplannen;
- de waarderingsresultaten op de derivaten gebruikt bij kasstroomafdekkingen;
- de waarderingsresultaten op de effecten die worden geclassificeerd onder de categorie “tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)”

Aangezien geen sprake is van een waardevermindering van de vordering, betekent dat impliciet dat geen kredietverliezen op schuldinstrumenten worden verwacht. Dergelijke vordering moet dus worden beschouwd als zijnde volledig realiseerbaar.

Uitgestelde belastingvordering als gevolg van een verschil van het tijdstip van boekhoudkundige en fiscale verwerkingen (o.a. fiscale verliezen)

Een uitgestelde belastingvordering wordt opgenomen voor zover wordt verwacht dat toekomstige fiscale winsten beschikbaar zullen zijn die zowel voor het verrekenbaar tijdelijk verschil kunnen worden aangewend als tevens ook voor het ongebruikte fiscaal verrekenbare tegoed.

2.10 Materiële vaste activa

Er is geen activering van de onder een operationele leasing bekomen materiële vaste activa en de huurlasten worden lineair gespreid ten laste genomen in resultaat over de looptijd van de leasetermijn.

De initiële opname van de onder een financiële leasing bekomen materiële vaste activa gebeurt voor de reële waarde en de contante waarde van de minimale leasebetalingen. Initieel rechtstreeks toe te wijzen kosten gerelateerd aan de acquisitie worden eveneens geactiveerd. De financieringskosten worden in resultaat opgenomen op basis van de impliciete rente.

De initiële opname van gekochte materiële vaste activa gebeurt tegen de aanschaffingsprijs plus de bijkomende toe te wijzen kosten en de rechtstreeks toe te wijzen transactiekosten. Financieringskosten gedurende de constructieperiode worden geactiveerd, indien materieel.

De daaropvolgende waardering gebeurt tegen afgeschreven kostprijs, die rekening houdt met afschrijvingen en een periodieke test voor bijzondere waardevermindering.

Voor de afschrijvingen wordt er rekening gehouden met een restwaarde en de nuttige economische gebruiksduur. In principe dient voor de afschrijving van gebouwen rekening gehouden met de componentenmethode. Omwille van het immaterialiteitsbeginsel enerzijds en om anderzijds ook rekening te houden met de opgelegde waarderingsregels van de moedermaatschappij heeft AXA Bank Belgium beslist om voorlopig de opsplitsing in componenten niet toe te passen.

Voor de test voor bijzondere waardevermindering wordt op elke rapporteringsdatum, voor gebouwen en terreinen, de kostprijs na aftrek van de geboekte afschrijvingen, vergeleken met de schattingswaarde vastgesteld op basis van een onafhankelijke expertise:

- wanneer het niet-gerealiseerde verlies lager is dan 15%, wordt geen bijzondere waardevermindering geboekt;
- indien het niet-gerealiseerde verlies meer dan 15% is, wordt de “discounted future cash flows”-methode toegepast.

Wanneer de waarde gebaseerd op de verdisconteerde toekomstige kasstromen lager is dan de boekwaarde, wordt een bijzondere waardevermindering geboekt voor een bedrag gelijk aan het verschil tussen:

- de kostprijs onder aftrek van de geboekte afschrijvingen;
- de hoogste van de onafhankelijke expertise en de waarde gebaseerd op de verdisconteerde toekomstige kasstromen.

Nadat een verlies voor bijzondere waardevermindering werd geboekt voor een gebouw, wordt de resterende afschrijvingstabel aangepast.

Indien daarna de onafhankelijke expertise meer dan 15% hoger is dan de nettoboekwaarde, wordt de bijzondere waardevermindering teruggenomen voor een bedrag dat overeenkomt met het verschil tussen:

- de nettoboekwaarde,
- de laagste van de onafhankelijke expertise en de kostprijs na aftrek van de geboekte afschrijving (berekend op basis van de bestaande afschrijvingstabel voor de bijzondere waardevermindering), maximaal voor de voorheen geboekte waardecorrectie.

Vervolgens wordt de resterende afschrijvingstabel herzien.

Materiële vaste activa aangehouden voor verkoop worden gewaardeerd tegen de laagste waarde van de boekwaarde (kostprijs min de voorheen al geboekte afschrijvingen) en de reële waarde min de verkoopkosten. Dergelijke materiële vaste activa worden niet langer meer afgeschreven en worden afzonderlijk gepresenteerd op de balans.

Afschrijvingen geboekt tijdens het boekjaar en gebaseerd op hun verwachte economische looptijd (lineaire methode):

- terreinen voor eigen gebruik: worden niet afgeschreven
- gebouwen voor eigen gebruik: 3%
- inrichting gebouwen: 10%
- IT-materiaal: 20%
- meubilair, installaties: 10%
- niet-informaticamachines en rollend materieel: 20%.

2.11 Immateriële vaste activa

Oprichtingskosten worden onmiddellijk ten laste genomen, tenzij ze gerelateerd kunnen worden als transactiekost aan een actief of een verplichting.

De activering van gekochte immateriële activa die voldoen aan de opnamecriteria (toekomstige economische voordelen en betrouwbare meting) en waarvan de gebruiksduur het jaar overstijgt, gebeurt tegen de aanschaffingswaarde, inclusief bijkomende kosten en rechtstreeks toewijsbare transactiekosten. Software waarvoor een jaarlijkse licentie wordt betaald, wordt niet geactiveerd.

De immateriële activa worden volledig afgeschreven, lineair gespreid over hun economische looptijd:

- Oprichtingskosten: onmiddellijk via resultaat
- Software voor eigen gebruik, gekocht van derden: 10 tot 20%
- Intern ontwikkelde software: 10 tot 20%

In het geval van intern gegenereerde software geldt dat een immaterieel actief dat voortvloeit uit de ontwikkeling (of uit de ontwikkelingsfase van een intern project) pas wordt geactiveerd als en slechts als alle onderstaande punten kunnen aangetoond worden:

1. de technische uitvoerbaarheid om het immaterieel actief te voltooien, zodat het beschikbaar zal zijn voor gebruik;
2. de intentie om het immaterieel actief te voltooien en te gebruiken;
3. het vermogen om het immaterieel actief te gebruiken;
4. hoe het immaterieel actief waarschijnlijke toekomstige economische voordelen zal genereren;
5. de beschikbaarheid van adequate technische, financiële en andere middelen om de ontwikkeling te voltooien en het immaterieel actief te gebruiken;
6. het vermogen om de uitgaven die aan het immaterieel actief kunnen worden toegerekend tijdens zijn ontwikkeling betrouwbaar te waarderen.

Kosten die hier niet aan voldoen, evenals kosten van onderzoek (research) worden niet geactiveerd.

Begrippen:

- onderzoeksfase: activiteiten gericht op het verkrijgen van nieuwe kennis; de zoektocht naar toepassingen van onderzoeksbevindingen of andere kennis; de zoektocht naar alternatieven voor toestellen, producten, processen, systemen of diensten; formulering, ontwerp, evaluatie en uiteindelijke selectie van mogelijke alternatieven voor nieuwe of verbeterde toestellen, producten, processen, systemen of diensten.
- ontwikkelingsfase: ontwerp, bouw en tests van pre-productie- of pre-gebruiksprototypes en -modellen; ontwerp van nieuwe toestellen, producten, processen, systemen en diensten; ontwerp, bouw en bediening van een specifieke testomgeving; ontwerp, bouw en tests van een gekozen alternatief.

Immateriële vaste activa worden getest op bijzondere waardeverminderingen.

- AXA Bank Belgium beoordeelt, op elke balansdatum, of er een indicatie van waardevermindering is. Indien een dergelijke indicatie bestaat, zal de bank de realiseerbare waarde van het actief schatten. De realiseerbare waarde van het actief is de hoogste van de reële waarde minus verkoopkosten of de gebruikswaarde van het actief.
- Indien de realiseerbare waarde van het actief lager is dan de boekwaarde, wordt de boekwaarde van het actief tot de realiseerbare waarde verlaagd door een waardevermindering.
- Als er een indicatie is dat een actief kan worden verminderd, wordt de realiseerbare waarde van het individuele actief geschat. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde van het individuele actief te schatten, dient een entiteit de realiseerbare waarde van de kasstroomgenererende eenheid ("cash generating unit") te bepalen waartoe het actief behoort.

- Ongeacht of er een indicatie is van waardevermindering, moet de immateriële activa met een onbepaalde gebruiksduur jaarlijks voor waardevermindering worden getest. De test gebeurt door vergelijking van de boekwaarde met haar realiseerbare waarde. Deze regel geldt ook voor activa die, op de balansdatum, nog niet in gebruik worden.

2.12 Overheidssteun

De ECB als supra-nationale publieke instelling binnen de Europese unie wordt door AXA Bank Belgium als een instantie gelijk aan lokale, nationale of internationale overheden, overheidsinstellingen beschouwd.

De gunstigere voorwaarden die zijn opgenomen binnen haar langerlopende herfinancieringsoperaties worden dan ook als overheidssubsidie aangemerkt. De waarde van het voordeel wordt bepaald als het verschil tussen het ontvangen bedrag en de initiële waarde van de lening in overeenstemming met IFRS 9 – Financiële instrumenten.

Ze worden op de balans uitgedrukt zodra met redelijke zekerheid kan worden gesteld dat:

- AXA Bank Belgium de aan de subsidie gekoppelde voorwaarden zal vervullen;
- de subsidies ontvangen zullen worden

Ze worden systematisch als opbrengsten in de resultatenrekening opgenomen over de perioden waarin de gerelateerde kosten die ze beogen te compenseren zijn opgenomen.

2.13 Overige activa en verplichtingen

De opname in de balans van niet-operationele debiteuren en crediteuren gebeurt op de datum van terbeschikkingstelling.

De overige activa worden opgenomen voor de nominale waarde van de vordering verminderd met een eventuele bijzondere waardevermindering.

De overige verplichtingen worden opgenomen voor de nominale schuldwaarde.

2.14 Bijkomende informatie

2.14.1 Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen na balansdatum die wijzen op omstandigheden die bestonden op de balansdatum (bijvoorbeeld bijkomende informatie over reeds gemaakte schattingen), zullen een aanpassing van de jaarrekening vereisen, indien materieel.

Gebeurtenissen na balansdatum die wijzen op omstandigheden die ontstonden na de balansdatum (bijvoorbeeld evolutie van de dollar of de reële waarde van effecten), zullen geen aanpassing vereisen in de balans, de winst- en verlies, de staat met de mutaties in het eigen vermogen of het kasstroomoverzicht. Indien echter materieel, wordt informatie geleverd over de aard en de geschatte financiële impact om te vermijden dat de jaarrekening misleidend zou kunnen zijn.

2.14.2 Tussentijdse financiële rapportering

Er is geen specifieke tussentijdse financiële rapportering; de onderneming publiceert enkel jaarlijks haar cijfers.

2.14.3 Wijzigingen in de schattingen en in de waarderingsgrondslagen

Indien het moeilijk is om te beslissen of het gaat om een schattingswijziging dan wel een wijziging in de waarderingsgrondslag, wordt op basis van de IFRS-regelgeving, geopteerd voor een schattingswijziging.

Een schattingswijziging wordt prospectief toegepast. Voor zover een schattingswijziging leidt tot wijzigingen in activa en verplichtingen, of betrekking heeft op een component van het eigen vermogen, wordt deze wijziging verwerkt in de periode waarin de wijziging heeft plaatsgevonden, door de boekwaarde van het betreffende actief, de desbetreffende verplichting of de desbetreffende component van het eigen vermogen te wijzigen.

In het geval van een wijziging in de waarderingsgrondslag dient deze retrospectief te worden toegepast.

Wanneer het praktisch niet haalbaar is om de periode gebonden gevolgen te bepalen van een wijziging in een grondslag voor financiële verslaggeving op vergelijkende informatie van een of meer voorgaande verslagperioden, wordt de nieuwe grondslag voor financiële verslaggeving toegepast op de boekwaarde van activa en verplichtingen vanaf het begin van de vroegste periode (de vroegste periode kan de verslagperiode zijn) waarvoor retrospectieve toepassing mogelijk is. Hierbij wordt voor die periode het beginsaldo van elke desbetreffende component van het eigen vermogen dienovereenkomstig aangepast.

Wanneer het praktisch niet haalbaar is om het cumulatieve effect, aan het begin van de verslagperiode, van de toepassing van een nieuwe grondslag voor financiële verslaggeving op alle voorgaande verslagperioden te bepalen, wordt de vergelijkende informatie aangepast om de nieuwe grondslag voor financiële verslaggeving prospectief toe te passen vanaf het vroegste tijdstip waarop dit praktisch haalbaar is.

In deze gevallen wordt een bijkomende documentatie hieromtrent geleverd in de toelichting.

3 Toepassing van IFRS bij AXA Bank Belgium

De Geconsolideerde Jaarrekening van AXA Bank Belgium werd opgesteld in overeenstemming met de "International Financial Reporting Standards" (IFRS-standaarden) - met inbegrip van de "International Accounting Standards" (IAS-standaarden) en Interpretaties - per 31 december 2020 zoals aanvaard binnen de Europese Unie.
Grondslagen voor financiële verslaggeving die verder niet specifiek vermeld worden, stemmen overeen met de IFRS-standaarden zoals aanvaard binnen de Europese Unie.

3.1 Wijziging in de grondslagen voor financiële verslaggeving

De grondslagen voor financiële verslaggeving zoals toegepast door AXA Bank Belgium in de Geconsolideerde Jaarrekening 2020 zijn ongewijzigd tegenover vorig jaar met uitzondering van:

- toevoeging onder item 2.1 dat bij de beoordeling van de controle of zeggenschap naast het participatiebelang ook wordt rekening gehouden met de doelstelling van de onderneming, haar relevante activiteiten en de mogelijkheid om deze relevante activiteiten en de hieraan verbonden opbrengsten te beïnvloeden.
- aanpassingen aan item '2.2.2.5. Bijzondere waardeverminderingen' ingevolge de implementatie bij AXA Bank Belgium van de nieuwe definitie van wanbetaling ten einde deze te aligneren met de definitie zoals gehanteerd door de Europese bankautoriteit EBA
- toevoeging van item '2.12 Overheidssteun' ter verduidelijking van de behandeling van de langere financieringsoperaties (TLTRO) bij AXA Bank Belgium

3.2 Toepassingsdatums

Hieronder vindt U een overzicht van de impact van de wijzigingen met betrekking tot de IFRS-standaarden. Daar waar melding wordt gemaakt van de Groep dient dit gelezen te worden als de consolidatiekring van AXA Bank Belgium met als moedermaatschappij AXA Bank Belgium.

Standaarden, wijzigingen in standaarden, interpretaties en wijzigingen in interpretaties gepubliceerd, aanvaard binnen de Europese Unie en voor het eerst van toepassing op 1 januari 2020:

- *Wijzigingen aan verwijzingen in standaarden naar het raamwerk voor de opstelling en presentatie van jaarrekeningen.* Hierbij werden standaarden, begeleidende documentatie of andere documenten die verwijzingen bevatten naar het raamwerk voor de opstelling en presentatie van jaarrekeningen aangepast aan de in 2018 uitgegeven versie van dit raamwerk Dit heeft geen rechtstreekse impact op AXA Bank Belgium

- *Definitie van materialiteit:* hierbij werd voornamelijk wijzigingen aangebracht aan IAS1 en IAS8 en hieruit volgende aanpassingen aan overige standaarden om het begrip omtrent de definitie van materialiteit te verbeteren. Deze verduidelijkingen zullen ongetwijfeld helpen bij toekomstige materialiteitsbeoordelingen maar momenteel zien we géén onmiddellijke impact bij AXA Bank Belgium

- *Definitie van bedrijf*: verduidelijkt de definitie van bedrijf met als doel ondernemingen bij te staan bij de beoordeling of een transactie als een bedrijfscombinatie of als een aanschaf van activa in de boekhouding dient opgenomen.

- Wijziging aan de standaarden IFRS 9, IAS39 en IFRS7 – *Hervorming referentierentevoeten (fase 1) heeft als doelstelling de onzekerheden die zijn ontstaan ingevolge de wereldwijde implementatie van deze nieuwe referentierentevoeten, die momenteel nog steeds in uitvoering is, op te vangen. Deze hervorming geschiedt, naargelang de bevoegde jurisdicties, in verschillende snelheden en kan bijgevolg leiden tot onzekerheden wat betreft het gebruik van deze toekomstige referentierentevoeten en hun impact op de financiële rapportering. De IASB heeft hierbij onderscheid gemaakt tussen:*
    - *Eventuele problemen met betrekking tot de periode voorafgaande aan de vervanging van deze referentierentevoeten (fase 1)*
    - Eventuele problemen met betrekking tot de vervanging zelf van deze referentierentevoeten (fase 2)

  Terwijl de IASB onlangs 2 wijzigingen (zie verder) uitvaardigde, heeft fase 1 enkel betrekking op de vereisten die te maken hebben met tot de administratieve verwerking van afdekkingstransacties inzake de analyse van toekomstige verwachtingen:

a. De vereiste met betrekking tot het 'zeer waarschijnlijk zijn' bij kasstroomafdekking
b. De verwachting omtrent de effectiviteit van de indekking, zowel prospectief als retrospectief voor wat betreft IAS39
c. Afzonderlijke identificeerbare risico-onderdelen

Fase 1 voorziet in verplicht te gebruiken specifieke tijdelijke vrijstellingen voor de hiervoor vermelde voorwaarden indien men botst op onzekerheden ten gevolge van de hervorming van die referentierentevoeten waarbij men vooral tijdelijk van de veronderstelling mag uitgaan dat de wijziging in referentierentevoeten géén impact heeft op deze vereisten.

Onder voorbehoud van deze specifieke wijzigingen blijven de overige vereisten met betrekking tot de administratieve verwerking van afdekkingstransacties ongewijzigd.

AXA Bank Belgium valt voor haar afdekkingstransacties terug op derivaten die verwijzen naar EURIBOR en EONIA-referentierentevoeten.
Gezien op 02 juli 2019 de FSM haar goedkeuring heeft bevestigd dat de aangepaste zogenaamde EURIBOR hybrid methodologie voldoet aan de nieuwe richtlijnen die in voege zijn getreden sedert 01 januari 2020 aangaande de nieuwe referentierentevoeten blijft deze referentierente behouden en veroorzaakt dit dus ook géén onzekerheden.

De EONIA-referentierente daarentegen is sedert 02 oktober 2019 een afgeleide van de nieuwe €ster referentierente verhoogd met een vaste marge, namelijk 8,5 basispunten. Het gebruik van deze vaste marge heft momenteel echter ook de onzekerheden op met betrekking tot de analyse van de toekomstige verwachtingen.
In dit stadium, per 31 december 2020, heeft AXA Bank Belgium geen nieuwe contracten afgesloten met een verwijzing naar het €ster-tarief, noch contracten gemigreerd naar een nieuw referentietarief.
Bijgevolg maakt AXA Bank Belgium per 31 december 2020 géén gebruik van de tijdelijke vrijstellingen voorzien in fase 1.

- Wijziging van IFRS 16 – Covid 19-gerelateerde huurtegemoetkomingen, gepubliceerd in mei 2020 en van toepassing op jaarverslagperiode vanaf of na 1 juni 2020, of onmiddellijk toegestaan indien nodig. Geen impact voor AXA Bank Belgium aangezien er geen huurtegemoetkomingen werden toegestaan of ontvangen.

Standaarden, wijzigingen in standaarden, interpretaties en wijzigingen in interpretaties, gepubliceerd, aanvaard binnen de Europese Unie en van toepassing vanaf een later boekjaar:

- De Raad verlengde de vervaldatum voor de tijdelijke uitzondering van IFRS 9 met twee jaar voor jaarverslagperioden die starten op of na 1 januari 2023. De verlenging handhaaft de afstemming tussen de vervaldatum van de tijdelijke uitzondering en de ingangsdatum van IFRS 17 'Verzekeringscontracten' die IFRS 4 'Verzekeringscontracten' vervangt (zie verder). Eveneens geen impact voor AXA Bank Belgium aangezien er geen verzekeringsactiviteiten zijn.

Overige wijzigingen:

Standaarden, wijzigingen in standaarden, interpretaties en wijzigingen in interpretaties zoals gepubliceerd door de IASB moeten eerst aanvaard worden binnen de Europese Unie vooraleer ze van toepassing kunnen zijn op de Geconsolideerde Jaarrekening van AXA Bank Belgium. Zo dienen volgende onderwerpen nog aanvaard te worden.

- Wijziging *van de IFRS 9, IAS39, IFRS 4, IFRS 16 en IFRS7 standaarden (1 januari 2023, vroege toepassing toegestaan)* – Hervorming referentierentevoet (fase 2) pakt problemen aan m.b.t. de vervanging zelf van deze referentierentevoeten. Wijzigingen hebben betrekking op:

    - Wijzigingen in de berekeningsbasis van contractuele cashflows of financiële activa, financiële verplichtingen en huurverplichtingen;
    - administratieve verwerking van afdekkingstransacties; en
    - bijlagen

  en zijn enkel van toepassing op wijzigingen van financiële instrumenten en afdekkingsrelaties indien deze een rechtstreeks gevolg zijn van de hervorming van de benchmarkrentevoet.

  De praktische expediënt inzake de verwerking van de wijziging van cashflows Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs is niet relevant voor AXA Bank Belgium aangezien de enige elementen in deze categorie waarop deze hervorming van de benchmarkrentevoet invloed heeft een paar variabele leningen zijn in het professionele segment die uiteraard reeds een schommelend gedrag vertonen.

Zoals voorzien deed er zich in 2020 geen vervanging voor van de activiteiten van de afgeleide producten en paste AXA Bank Belgium bijgevolg geen vervroegde toepassing toe. Er is voorzien dat AXA Bank Belgium de wijzigingen in 2021 zal toepassen wanneer vervanging voorzien is (bv reëlewaardeafdekkingsdocumentatie zal bijgewerkt worden zonder stopzetting van de afdekking, gebruik van subgroepen bij het toepassen van de afdekkingsvereisten op een groep items…)

- De nieuwe standaard IFRS 17 – *Verzekeringscontracten*, gepubliceerd op 18 mei 2017 en voor de IASB van toepassing vanaf 1 januari 2022. Deze standaard legt de principes vast van erkenning, waardering, presentatie en informatieverschaffing van verzekeringscontracten die binnen het toepassingsgebied van de standaard vallen.

  In juni 2020 verschoof de Raad de effectieve datum van IFRS 17 met twee jaar voor jaarverslagperioden die starten op of na 1 januari 2023.

  Zoals reeds eerder vermeld, wordt geen impact verwacht voor AXA Bank Belgium aangezien de bank geen eigen verzekeringsactiviteiten uitoefent

- De wijzigingen voor *IAS37 Verlieslatende contracten - Kosten om een Contract uit te voeren (van kracht voor contracten waarvoor een entiteit nog niet al zijn verplichtingen heeft vervuld na 1 januari 2022)* specificeren welke kosten een entiteit meeneemt bij het berekenen van de kost voor het uitvoeren van een contract met als doel te bepalen of een contract verlieslatend is.

  Bij het lanceren van elk nieuw bankproduct maakt AXA Bank Belgium een schatting van de rendabiliteit en prijsstelling en bijgevolg worden geen verlieslatende contracten verwacht

- *Jaarlijkse verbeteringen aan IFRS standaarden 2018 – 2020 (1 januari 2022 - m.u.v. het wijzigen van het illustratief voorbeeld, wat onmiddellijk ingaat)*

  - De wijziging van IFRS 1 “Eerste toepassing van Internationale Financial Reporting Standards” vereenvoudigt de toepassing van IFRS 1 door een dochteronderneming die deze voor het eerst toepast na de moedermaatschappij m.b.t. het waarderen van cumulatieve omrekeningsverschillen.
  - De wijziging van IFRS 9 verduidelijkt de commissies die een bedrijf meetelt bij het beoordelen of de voorwaarden van een nieuwe of gewijzigde financiële verplichting essentieel verschillen van de voorwaarden van de oorspronkelijke financiële verplichting.
  - De wijziging aan het Illustratief Voorbeeld 13 bij IFRS 16 Leaseovereenkomsten neemt mogelijke verwarring m.b.t. huurvoordelen weg.
  - De wijziging van IAS 41 'Landbouw' verwijderde de verplichting om cashflows uit te sluiten van taxeringen bij het bepalen van de reële waarde, waarbij bijgevolg de voorwaarden voor het bepalen van de reële waarde in IAS 41 op één lijn worden geplaatst met de andere IFRS Standaarden.

  Er wordt niet verwacht dat deze een aanzienlijke impact zullen hebben, rekening houdend met de huidige activiteiten en producten.

- Van volgende wijzigingen wordt eveneens verwacht dat ze geen impact zullen hebben op basis van onze huidige activiteiten:

  De “International Accounting Standards Board” besloot voorlopig om *IAS 8 Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten (1 januari 2023, vroege toepassing toegestaan)* te wijzigen om zo een definitie van ‘boekhoudkundige schattingen’ toe te voegen en andere verduidelijkingen te geven om de entiteiten te helpen grondslagen van financiële verslaggeving te onderscheiden van boekhoudkundige schattingen.

  De Raad stelt eveneens voor paragrafen 117–122 van *IAS 1 Presentatie van de jaarrekening (1 januari, vroege toepassing toegestaan) te wijzigen om entiteiten te verzoeken hun materiële grondslagen voor financiële verslaggeving bekend te maken eerder dan hun significante grondslagen voor financiële verslaggeving.* Om deze voorgestelde wijziging te ondersteunen, stelt de Raad ook voor “*IFRS Practice Statement 2 Making Materiality Judgements* (Materiality Practice Statement)” te wijzigen om de toepassing van het ‘4 stappenplan voor het bepalen van de materialiteit bij de grondslagen voor financiële verslaggeving uit te leggen en aan te tonen.

  Deze wijzigingen zullen ons zeker helpen bij onze toekomstige beoordelingen inzake de materialiteit en classificatie van onderwerpen i.v.m. bovenstaande, maar ze zullen geen onmiddellijke impact hebben.

  Aangezien AXA Bank Belgium een financiële instelling is waarvoor een vlottende/vaste presentatie niet echt relevant is, hebben ook de andere wijzigingen aan IAS 1 Presentatie van de jaarrekening om verplichtingen als vaste verplichtingen te classificeren niet echt een impact.

  De wijzigingen aan IAS 16 Materiële vaste activa *(1 januari 2022)* verhinderen een bedrijf om van de kosten van de materiële vaste activa de bedragen af te trekken die ontvangen worden door goederen te verkopen die geproduceerd worden terwijl het bedrijf de activa voorbereidt voor het bestemde gebruik. Een bedrijf zal echter dergelijke verkoopopbrengsten en bijhorende

kosten vermelden in winst of verlies. AXA Bank Belgium heeft momenteel geen uitrustingen waarvoor een opbrengst ontvangen zou worden terwijl de activa nog steeds worden voorbereid voor het bedoelde gebruik.

Verwijzing naar het Conceptueel Raamwerk - wijzigingen aan IFRS 3 Bedrijfscombinaties (1 januari 2022, vroege toepassing is toegestaan indien tegelijkertijd of eerder een entiteit ook alle wijzigingen die door wijzigingen aan Referentie van het Conceptueel Raamwerk van de International Financial Reporting Standards, uitgevaardigd in maart 2018, toepast) vervangt een verwijzing naar een oude versie van het Conceptueel Raamwerk van de International Financial Reporting Standards van de Raad met verwijzing naar de meest recente versie.

4 RISICOBEHEER

4.1 Algemeen

4.1.1 Risicobeheer in een COVID-19_context

In 2020 heeft de COVID-19-pandemie een ernstige invloed gehad op de macro-economische omstandigheden en veroorzaakte heel wat beroering op de financiële markten. Omwille van de stress-situatie die in de loop van 2020 ontstond, was het belangrijk om tijdig en gepast te reageren. In tegenstelling tot de financiële crisis waren banken nu een deel van de oplossing.

4.1.1.1 Intern bestuur

In het licht van de snel evoluerende crisis ondernam het management van AXA Bank Belgium in 2020 verschillende acties om de bank in deze moeilijke tijden te sturen. Dit omvat:

- Het in het leven roepen van het Crisis Management Team (CMT) van AXA Bank Belgium dat de operationele component van de crisis voor zijn rekening neemt. De gezondheid en de veiligheid van de medewerkers, agenten en klanten van AXA Bank Belgium was de allergrootste prioriteit. Verder was de operationele veerkracht van de bank de sleutel om de continuïteit van onze diensten te garanderen aan agenten en klanten enerzijds en aan de stakeholders zoals de regulator anderzijds. AXA Bank gaf blijk van een goede operationele veerkracht doorheen deze crisisperiode.

- Er werd een gemeenschappelijke taakgroep opgericht die aan de Chief Credit Officer (CCO) en de Chief Risk Officer (CRO) rapporteert om alle acties te beheren i.v.m. creditrisico m.b.t. de COVID-19-crisis. De taakgroep houdt toezicht in zes domeinen (hieronder opgelijst) wat het voor AXA Bank Belgium mogelijk maakt om haar rol te spelen in deze ongeziene crisis en de juiste balans te behouden door ondersteuning te bieden aan rendabele klanten en risico's op een efficiënte manier te beheren

    - Proactieve klantenmonitoring en preventief management: Identificeren en proactief contacteren van kwetsbare klanten om bijkomende informatie te verkrijgen voor een risicobeoordeling en het nemen van preventieve maatregelen;
    - Monitoring: voortdurend analyses uitvoeren van de portefeuille voor hypotheek-, professionele- en consumentleningen met bijzondere aandacht voor de moratoriumportefeuille en intern en extern op zoek gaan naar bijkomende risico-indicatoren;
    - Voorspellingen en financiële impact: updaten van de macro-economische scenario's onder IFRS9 en aan de hand van een challengermodel de hieruit voortvloeiende impact bepalen, implementeren van een "management overlay" om de nauwkeurigheid van de voorspelde verliezen te compenseren;
    - Overheidsmaatregelen: implementeren van veranderingen inzake overheidsmaatregelen bv.: uitschrijven van leningen met staatsgarantie, opschorten van betaling onder moratorium;
    - Nemen van beslissingen en verwerking: tijdelijke herziening van IFRS9-faseringscriteria voor leningen met opschorting van betaling, herziene classificatie in schuldherschikking en UTP ('Unlikely to pay') met gebruik van bijkomende risico-indicatoren als aanvulling voor het beoordelingssysteem van de bank;
    - IT-aanpassingen: ervoor zorgen dat de juiste IT-aanpassingen in de front- en backoffice worden geïmplementeerd.

- Sinds 13 maart werkt het merendeel van de werknemers van AXA Bank Belgium met onmiddellijke ingang van thuis uit. In het weekend van 15 maart werd met succes vanop afstand een IT-release uitgevoerd. De terugkeer naar kantoor is afhankelijk van de beslissingen van de Nationale Veiligheidsraad.

- Bovenop het normale risicobeheer en het crisismanagementbeheer (CMT) organiseerde AXA Bank Belgium tijdens de eerste weken en maanden van de crisis ook wekelijks op maandag en donderdag een cockpitmeeting over de financiële risico's om de evolutie van de crisis te bespreken. De cockpit bestond uit de CEO, CFO, CRO, Chief Credit Officer van AXA Bank Belgium, het hoofd van SPPM en het hoofd van ERM.

- De cockpit was actief tot half juli, toen de crisis stabieler werd en besprak volgende thema's:

    - De scenario's die verder onderzocht dienden te worden en de impact die deze scenario's hadden op de kapitaal- en liquiditeitsindicatoren;
    - De maatregelen die door de toezichthoudende autoriteiten (ECB en JST) werden genomen m.b.t. kapitaal en liquiditeit en de integratie ervan in de ICAAP/ILAAP-oefening;

- Herbeoordeling van acties inzake kapitaal- en liquiditeitsmanagement en herstelopties via een COVID-19-pandemiescenario.

- Een regelmatige opvolging van alle aspecten van de COVID-19-pandemie werd voorzien via een COVID-19-dashboard. Het dashboard focust zowel op operationele veerkracht (fysieke beveiliging, continuïteitsmanagement en financiële criminaliteit) en financiële veerkracht (beoordelen van de liquiditeit van AXA Bank Belgium en de kapitaalpositie en opvolgen van leningmanagement en kredietverliezen). Het dashboard diende als rapportagetool voor de Raad van Bestuur, het Risicocomité, AXA Group Risk en het JST. In 2020 werden herhaalde vergaderingen met de supervisors georganiseerd om de evolutie van de COVID-19-crisis te bespreken

- Tijdens deze crisis blijft AXA Bank Belgium aandacht hebben voor haar klanten door:

  - De continuïteit van het betaalsysteem te garanderen;
  - Ondersteuning te bieden aan de klanten en hen gerust te stellen;
  - De toegankelijkheid voor klanten te verbeteren via contactcentra en het netwerk (enkel op afspraak).

Operationeel gezien schakelde AXA Bank Belgium met succes over naar een volledig telewerkregime tijdens COVID-19. Een strategie voor de terugkeer naar kantoor werd opgesteld, maar is afhankelijk van de evolutie van de COVID-19-crisis. Er wordt extra aandacht besteed aan het monitoren van het welzijn van de werknemers.

Wat het financieel risico betreft, werd de crisis eerder afgezwakt naar een 'kredietrisico event'. De kwaliteit van het portefeuille van AXA Bank Belgium blijft tot dusver hoog. De verwachte verliezen zijn hoger dan vorig jaar met uitzonderlijk lage kredietverliezen; maar echter eerder matig dankzij de eerder lage risicoportefeuille die goed gedekt is door onroerende activa (voornamelijk woningen). De nadruk ligt momenteel op bepaalde risicovollere segmenten om risico's verder te ramen en te beperken. Er kan nog geen materiële evolutie worden vastgesteld in maandelijkse achterstandscijfers. Wat de liquiditeit betreft, heeft AXA Bank Belgium niet te maken met een materiële uitstroom van deposito's. AXA Bank Belgium is in staat om gepaste kapitaalratio's te ramen in aanneembare macro-economische scenario's.

Wat de impact van COVID-19 betreft op de verschillende risicotypes waarmee AXA Bank Belgium te maken krijgt, verwijzen we naar de secties in dit hoofdstuk die aan deze risicotypes gewijd zijn.

4.1.1.2 Externe maatregelen

Om de sterke liquiditeit en solvabiliteitspositie van de bank te bewaren in tijden van crisis is een constante monitoring van de liquiditeit en de solvabiliteitssituatie en een raming van de impact van de crisis op de kredietverliezen essentieel. AXA Bank Belgium doet dit via een constante opvolging van de evolutie van de situatie en een beoordeling van alle overheids- en toezichtsmaatregelen en hun impact op de klanten en de financiële situatie van de bank. Om in te spelen op de pandemie en de ongunstige economische gevolgen ervan hebben verschillende autoriteiten maatregelen genomen. De twee belangrijkste maatregelen voor AXA Bank Belgium die door de Belgische overheid werden genomen, waren het toekennen van betalingsuitstel via een moratorium en het toekennen van leningen onder staatsgarantie aan professionele klanten (liquiditeitslijnen deels gedekt door een staatsgarantie). Zie sectie 4.4.1.1.1 voor de kwantitatieve impact van de COVID-19-crisis.

Een eerste maatregel die door de Belgische overheid werd genomen, is een betalingsuitstel (moratorium) voor hypotheekleningen en professionele leningen:

- Aanvankelijk konden betalingen (vanaf april 2020) tot zes maanden worden uitgesteld (tot ten laatste 31 oktober) voor hypotheekleningen en professionele leningen. Klanten die na 30 april opschorting aanvroegen, konden hiervan slechts tot 31 oktober genieten (dus geen 6 volledige maanden):

  - Voor hypotheekklanten hield dit een opschorting van betaling van kapitaal en interesten in (niet retroactief en geen dossierkosten) en dit was beschikbaar voor klanten die aan volgende voorwaarden voldeden:

    - Geen betaalachterstand op 1 februari 2020 (klant had nog geen financiële problemen vóór de crisis);
    - Klant diende te bewijzen dat hij/zij getroffen was door de COVID-19-crisis (bv.: (technische) werkloosheid, ziekte);
    - De hypotheek was voor hun eigen en enige woning en diende zijn/haar huidige verblijfplaats te zijn (geen steunmaatregelen voor woningen om te verhuren of tweede verblijven);
    - Klant diende te verklaren dat hij/zij geen financiële buffer heeft van meer dan 25.000 EUR (zichtrekeningen, spaarrekeningen, investeringen, exclusief pensioensparen).

- Binnen de groep klanten die in aanmerking kwamen voor het moratorium, werd een subgroep van 'kwetsbare klanten' geïdentificeerd. Deze klanten hadden een beschikbaar netto-inkomen lager dan 1.700 EUR. Voor deze klanten mocht de bank de interest voor de periode van 6 maanden niet aanrekenen. De periode van 6 maanden was niet invorderbaar. Dit betekent dat door de 'niet-kwetsbare klanten' de interest niet betaald werd tijdens het moratorium, maar verschuldigd is (om op een later moment door de klant te worden gecompenseerd). Het verschil tussen de 'interest die vervallen is' en de 'interest die niet invorderbaar is' is belangrijk aangezien 'interest die niet invorderbaar is'' een impact heeft op de winst en het verlies van 2020 door een wijziging van het verlies zoals vermeld in sectie 4.4.1.1.1.

- Voor professionele leningen was er geen opschorting van de interestbetalingen mogelijk, enkel opschorting van kapitaaltermijnen (derhalve geen wijziging van het verlies). Dit was van toepassing voor klanten die getroffen werden door de crisis:

  - Liquiditeitsproblemen: kleinere omzet, tijdelijke werkloosheid van de werknemers, verplichte sluiting door de overheidsbepalingen;
  - De entiteit dient in België gevestigd te zijn;
  - Er mag geen betaalachterstand zijn op 1 februari 2020 en er mag geen betaalachterstand zijn gedurende 12 maanden.

- Dit eerste charter voor uitstel voor professionele- en hypotheekleningen werd verlengd tot eind 2020. Bijgevolg hadden alle leningen die in het eerste charter waren opgenomen het recht om verder uitstel van betaling te vragen tot 31 december 2020. Deze uitbreiding kon enkel worden aangevraagd in september 2020.

- In december 2020 werd besloten om nogmaals algemeen betalingsuitstel voor hypotheek- en professionele leningen toe te staan. Dit met de voorwaarde dat de gecombineerde uitstellen die via beide charters werden toegestaan nooit meer dan 9 maanden zijn. Het tweede charter voor uitstel voor professionele- en hypotheekleningen wordt van kracht vanaf 1 januari 2021, hoewel in december 2020 reeds verzoeken konden worden ingediend. Moratorium 2.0 kan tot eind maart worden aangevraagd en is beperkt tot uitstel van betaling van maximum 3 maanden.

  - Voor hypotheekleningen wordt nog steeds een onderscheid gemaakt tussen opschorting van interest met en zonder terugvordering, afhankelijk van de kwetsbaarheid van de klant (< 1.700 EUR netto-inkomen na kredietkosten).
  - Voor professionele leningen is enkel opschorting van kapitaaltermijnen mogelijk (derhalve geen wijziging van het verlies).

- In februari 2021 werd bekend gemaakt dat er een derde charter voor betalingsuitstel komt voor professionele klanten die door de COVID-19-crisis moeilijkheden hebben om hun krediet terug te betalen. Dit charter is enkel van toepassing voor professionele klanten die de maximumvervaldatum van negen maanden betalingsuitstel in de eerste twee charters bereikt hadden. Deze klanten kunnen verdere opschorting van kapitaal aanvragen tot eind juni 2021.

Naast het moratorium voor hypotheek- en professionele leningen, heeft AXA Bank Belgium ook moratorium toegestaan voor consumentenkredieten. Dit had geen materiële impact op AXA Bank Belgium.

Tijdens het moratorium en in lijn met de geldende richtlijnen, stopt het tellen van de achterstallige dagen en is het derhalve niet nodig kredieten te melden aan het kredietbureau. Bijkomend wordt, conform de geldende richtlijnen, op 31 december 2020 leningen onder moratorium niet automatisch als 'in schuldherschikking' beschouwd zoals uitgelegd in 4.4.1.1.1.2. Bovendien zijn tijdelijke liquiditeitsproblemen door COVID-19 geen reden om leningen in stap 2 te plaatsen onder IFRS9, raadpleeg ook sectie 4.4.1.1.1.2

Op basis van deze analyse worden de klanten verdeeld wat betreft fasering en schuldherschikking. Voor hypotheekklanten die in aanmerking komen voor het moratorium zullen banken de mandaten tijdens de duur van het moratorium niet omzetten in een hypothecaire inschrijving. In uitzonderlijke gevallen kunnen banken een omzetting doen, maar in dat geval worden de kosten gedragen door de bank (en niet door de klant).

Naast uitstel van betalingen wilde de Belgische overheid er ook zeker van zijn dat banken hun rol vervullen als verschaffer van liquiditeit aan professionals die getroffen zijn door de COVID-19-pandemie. Om deze reden riep de Belgische overheid een steunpakket in het leven van 50 miljard EUR aan overbruggingskredieten, verdeeld over twee garantiestelsels. Deze twee garantiestelsels mogen enkel worden gebruikt voor nieuwe leningen en kredietlijnen die door de bank werden toegestaan (niet geldig om leningen te herfinancieren).

- Het eerste betalingsgarantiestelsel bestaat uit een pakket van 40 miljard EUR overbruggingskredieten (met een maximum van 12 maanden) deels gegarandeerd door de overheid om de bedrijven en zelfstandigen met tijdelijke liquiditeitsproblemen door de COVID-19-crisis te steunen. Leningen onder staatsgarantie type I konden tot 31 december 2020 worden toegestaan aan

kwetsbare niet-financiële bedrijven, kmo's en zelfstandigen. Elke Belgische bank moet een deel nemen dat gelijk is aan het huidige deel uitstaande professionele leningen.
Het garantiestelsel voor de pool van overbruggingskredieten per bank is als volgt:

- Eerste 3% van het verlies gedragen door de bank;
- Voor de schijf 3%-5%: 50% van het verlies gedragen door de bank en 50% door de overheid;
- Meer dan 5% 20% van het verlies gedragen door de bank en 80% door de overheid.

- Het tweede betaalstelsel bevat leningen met een maximale gezamenlijke hoofdsom van 10 miljard euro. Zoals bij het eerste betalingsgarantiestelsel dient elke Belgische bank een deel te nemen dat gelijk is aan hun huidige deel uitstaande professionele leningen. Het toestaan van leningen onder staatsgarantie type II is mogelijk tot 30 juni 2021 (met een maximumtermijn van 5 jaar). Alle nieuw toegestane leningen en kredietlijnen aan kleine of middelgrote niet-financiële bedrijven met een termijn tussen 1 of 5 jaar komen in aanmerking voor dit betalingsstelsel.

  Het garantiestelsel voor de pool van overbruggingskredieten per bank is als volgt:
  - Eerste 80% van het verlies gedragen door de overheid;
  - Resterende 20% gedragen door de bank.

Naast de maatregelen die door de Belgische overheid worden genomen hebben ook de regulatoren van AXA Bank Belgium (ECB en NBB) maatregelen genomen om banken te steunen in deze moeilijke tijden.

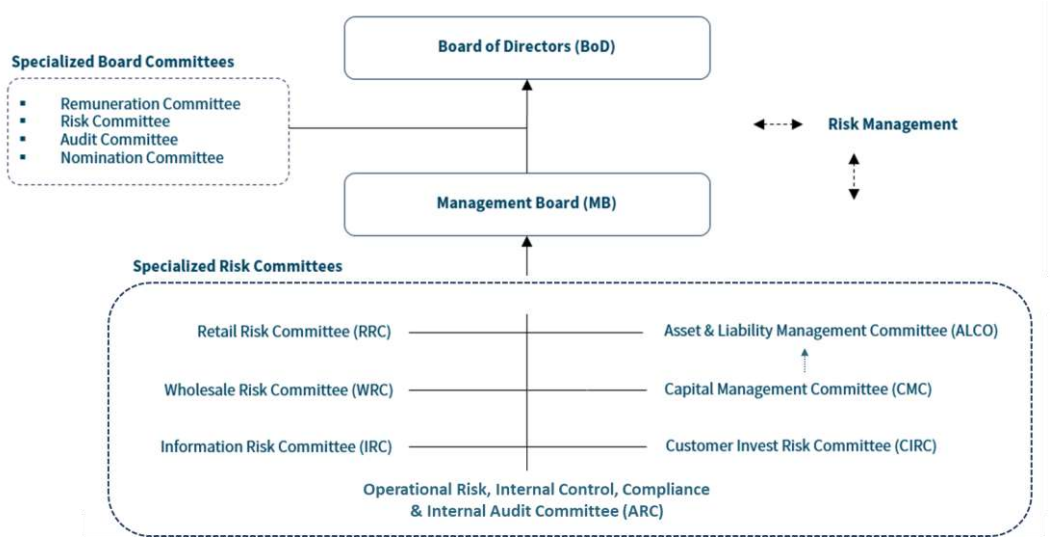
4.1.2 Risicobeheersingskader

In de uitzonderlijke omstandigheden van 2020 heeft AXA Bank Belgium verder gebouwd aan een coherent en voorzichtig risicobeheer. De bank heeft in grote mate gezonde en doeltreffende strategieën, beleidsregels, processen en systemen gehanteerd om haar risico's te identificeren, te meten, te beheren en op te volgen.

Het risicobeheer is opgebouwd rond 5 componenten:

- De beheerstructuur rond risico's
- Het proces rond inschatting van risico's bestaande uit risico-identificatie, risicometing, risicobeperking en risicorapportering
- Nazicht en validatie
- Stress testing kader
- Risico data, aggregatie en IT systemen

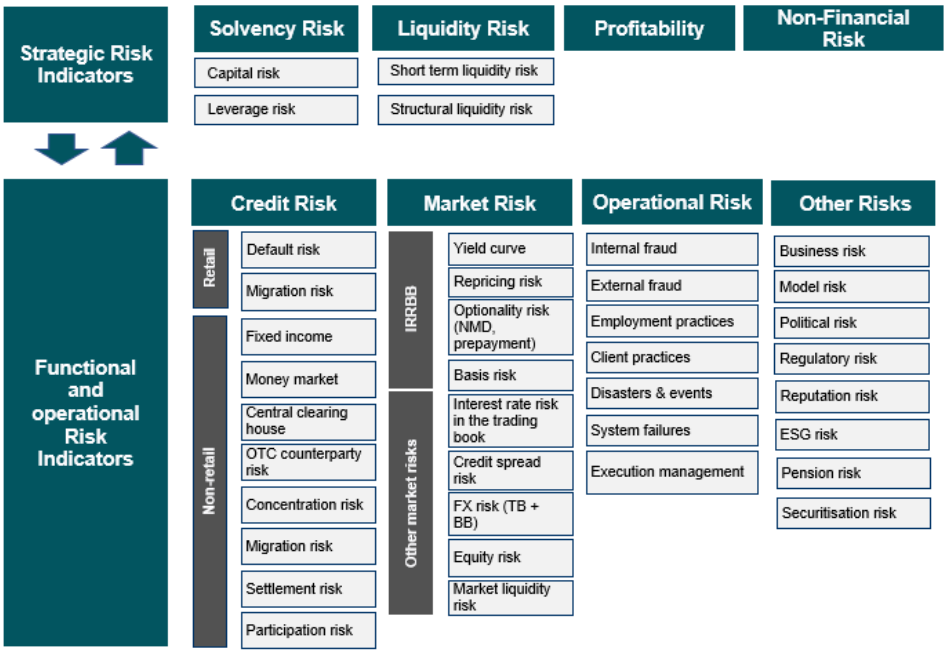
Beheerstructuur
Een doeltreffende beheerstructuur rond risico's vereist een juist begrip en inzicht in de risico's en dit op alle niveaus van de organisatie ondersteund door een efficiënt monitoring-, rapportering- en communicatiestructuur. AXA Bank Belgium's risicobeheerstructuur & organisatie wordt hieronder weergegeven:

Board of Directors = Raad van Bestuur
Management Board = Directiecomité

Proces rond risico inschatting & het kader rond risicobereidheid (risk appetite)

AXA Bank Belgium heeft een jaarlijks wederkerend proces rond de inschatting van risico's geïmplementeerd. Deze oefening wordt door het 'Risk Management' uitgevoerd en bestaat uit risico-identificatie, risicometing, risicobeperking & limieten evenals risicorapportering. Het doel van dit proces is om risico's te identificeren, hun omvang in te schatten en een overzicht te bezorgen van alle risicobeperkende maatregelen evenals risicorapportering. De risicobeoordeling leidt tot een risicoclassificatie waarbij alle materiële risico's waarmee AXA Bank Belgium te maken krijgt, worden geïdentificeerd.

Het proces rond risico-inschatting is nauw verbonden met het 'risk appetite' kader van de bank. De continue identificatie & kwantificatie van de belangrijkste risico's van de bank zijn de kern van AXA Bank Belgium's beleidsregels rond risico. Deze risico's worden gemeten, beperkt en voortdurend opgespoord gebruik makende van het interne 'risk appetite' kader (Risk Appetite Framework, RAF).

De strategische risicoappetijt (risk appetite) wordt voor de belangrijkste domeinen bepaald (kapitaal, rendement, economische waarde en liquiditeit), waarbij er rekening wordt gehouden met de stressgevoeligheid van deze domeinen en dit in lijn met de richtlijnen van AXA-groep. Deze strategische risicoappetijt wordt vertaald in functionele risicolimieten en vormen een richtlijn voor de dagelijkse activiteiten in de verschillende risk & produktteams. Dit 'risk appetite' model werd goedgekeurd door de Raad van Bestuur en wordt door dit bestuursorgaan evenals het directiecomité gebruikt als centraal instrument voor het beheren van de risico's van de bank.

Alle materiële risico's worden vertaald in relevante indicatoren die worden samengevat in het 'risico dashboard' (risicorapportering). Deze bevat zowel regelgevende als interne indicatoren. Per indicator worden verschillende niveaus van waarschuwing of strengheid vastgelegd zodat het management tijdig wordt gewaarschuwd wanneer een indicator zijn maximale risicoappetijt benadert. Dit 'risico dashboard' maakt integraal deel uit van het globale risicomonitoringsproces en wordt ieder kwartaal gerapporteerd naar het directiecomité, de groep en de Raad van Bestuur. Deze risico's worden op frequentere basis en méér in detail opgevolgd binnen de gespecialiseerde risk comités van AXA Bank

De vooruitzichten opgenomen binnen het strategisch plan en de budgetoefening worden afgestemd ten opzichte van de RAF-limieten. Het strategisch plan ondergaat verschillende iteraties alvorens een evenwicht is bereikt tussen zowel rentabiliteit als risico's. Het strategisch plan is zodanig uitgetekend dat alle risico's binnen het risicoappetijt en regelgevend kader vallen, terwijl er ook wordt rekening gehouden met nieuwe en bestaande reglementeringen zodat wordt voldaan aan alle reglementaire vereisten. Daarenboven worden op het strategisch plan stress testen toegepast zodat de gedegenheid hiervan wordt afgetoetst.

De kapitaal- en liquiditeitsrisico's, maken naast het regelgevend kader, eveneens onderdeel uit van een economisch kader dat verschillende prognoses voortbrengt die telkenmale een verschillende tijdshorizon afdekken. Het economisch kapitaal wordt dan op alle activiteiten van de bank toegewezen op basis van de verschillende risicodoelstellingen. Het management van AXA Bank Belgium legt een limiet op met betrekking tot dit toegewezen economisch kapitaal om zich ervan te verzekeren dat de bank steeds voldoende financiële middelen ter beschikking heeft. De bank heeft ook een interne liquiditeitsaanpak ontwikkeld om haar liquiditeitspositie op te volgen.
AXA Bank Belgium's risicoappetijtkader moet de geschikte beheerstructuur, rapporteringsvereisten, limieten, controles en besluitvormingsprocessen bepalen om de managementbeslissingen aan te sturen.

AXA Bank Belgium's risicoappetijt is gedocumenteerd en gerapporteerd in verschillende rapporten voor zowel intern als extern gebruik (toezichthouder, AXA-groep riskmanagement, externe en interne audit). Elke overschrijding van waarschuwingslimieten moet worden geëscaleerd naar de leden van het directiecomité of Raad van Bestuur die, indien nodig, herstelmaatregelen kunnen treffen.

Nazicht en validatie

Nazicht en validatie zijn een essentieel onderdeel van het risicobeheersingskader. Op jaarlijkse basis voert AXA Bank Belgium een algemene beoordelingsoefening uit om dusdanig te garanderen dat het management even de tijd neemt om de huidige status van het risk departement van AXA Bank Belgium te beoordelen en de doelstellingen te bepalen van het volgend jaar. Op deze wijze geeft dit comfort aan het management met betrekking tot de sterkte en zwakkere punten van de verschillende geïdentificeerde risicodimensies. Naast de algemene beoordeling die voornamelijk op de financiële risico's is gericht, leidt het jaarlijkse interne controleproces tot een intern controleverslag. Vervolgens is modelvalidatie een belangrijk element voor het meten van risico's en het uitvoeren van stresstesten. Een sterke beheerstructuur op het vlak van modelvalidatie ondersteunt de analyses en berekeningen uitgevoerd door de verschillende risk departementen

Stress testing kader

Stress testing is een analyse die wordt uitgevoerd om te bepalen of de bank beschikt over voldoende kapitaal en/of liquiditeit om het hoofd te bieden aan de gevolgen van negatieve ontwikkelingen zoals ongunstige economische scenario's. Deze testen dienen om in een vroeg stadium zwakke punten bij de bank te detecteren zodanig dat de bank zelf preventieve maatregelen kan nemen. Het speelt een belangrijke rol in:

- Het verstrekken van toekomstgerichte beoordelingen van risico's;
- Opvangen van beperkingen van modellen en/of historische data;
- Input verstrekken in kapitaal en liquiditeit planning procedures;
- Informatie verstrekken met betrekking tot het opzetten van de risicotolerantie/appetijt van de bank;
- Het faciliteren van de ontwikkeling van noodplannen.

De resultaten van de verschillende stress testing oefeningen worden ook door de toezichthouder gebruikt in hun SREP-beoordeling.
Het stress testing kader heeft als doelstelling de werkwijze en het proces te verschaffen voor de uitvoering van de stress testing bij AXA Bank Belgium en dit als onderdeel van het riskmanagementproces, rekening houdende met de toepasselijke regelgeving. De reikwijdte van het programma strekt zich uit tot alle entiteiten die beheerd of gecontroleerd worden door AXA Bank Belgium. Bij het uitvoeren van stresstests wordt rekening gehouden met alle materiële risicodomeinen van alle entiteiten die vallen binnen het kader van dit programma

Risico data, aggregatie en IT systemen

Het beheer, de controle en de opvolging van risicodata, de bijhorende aggregatie en IT-systemen werden verder verbeterd in 2020 met een verdere voortzetting hiervan ingepland in 2021. Het kader waarin AXA Bank Belgium haar data beheert focust op vier hoofddomeinen (data gedreven commerciële acties, betrouwbaar operationeel data inzicht, regelgevende en financiële rapportering en data vertrouwelijkheid en beveiliging). De principes van zowel de BCBS 239 richtlijn als de NBB circulaire 2017_27 werden geïntegreerd in de algemene data principes van de bank. Dit garandeert dat binnen haar global data beheer de bank 'best practices' toepast die de nauwkeurigheid en betrouwbaarheid van deze data verzekeren.

In de volgende onderdelen zullen we ons meer richten op de belangrijke risicocategorieën waaraan AXA Bank Belgium was blootgesteld in 2020, namelijk kredietrisico, marktrisico, liquiditeit risico en operationeel risico. Alle deze risico's hebben een eventuele impact op de doelstellingen van de bank inzake solvabiliteit, liquiditeit en rentabiliteit.

De overige risico's van de bank worden beschreven in het hoofdstuk 4.7. Voor meer detail betreffende de overige risico's verwijzen we naar het 'Risk Disclosure Report' van AXA Bank Belgium. Dit rapport bevat alle relevante tabellen en templates met betrekking tot AXA Bank Belgium in overeenstemming met de 'EBA-richtlijnen betreffende Pijler 3 Disclosures (EBA/GL/2016/11)' en is voor het publiek beschikbaar op onze website.

In lijn met haar eigen richtlijnen rond publieke informatie tracht AXA Bank Belgium zo open mogelijk te zijn in haar communicatie naar de financiële markten wat betreft haar risicoblootstelling. De informatie rond risicobeheersing dat in dit onderdeel van de geconsolideerde jaarrekening 2020 van AXA Bank Belgium wordt verstrekt is slechts een samenvatting van de uitgebreide communicatie opgenomen in het 'Risk Disclosure Report'.

4.2 Kapitaalbeheer

4.2.1 Beheer

Op basis van de EU-verordening en richtlijn inzake kapitaalsvereisten (CRR/CRD IV) en de Baselakkoorden moet AXA Bank Belgium een minimumniveau aan eigen vermogen aanhouden om de krediet-, markt- en operationele risico's af te dekken. Deze verplichting staat bekend als de "Pijler 1 minimale prudentiële kapitaalsvereisten". Banken moeten ook degelijke, effectieve en volledige strategieën en processen hebben om op een continue basis de bedragen, soorten en verdeling van intern kapitaal te beoordelen en aan te houden die ze noodzakelijk vindt om de aard en het volume van de risico's af te dekken waaraan ze blootstaan of zouden kunnen blootstaan. Deze verplichting staat bekend als "Pijler 2 economische kapitaalsvereisten" en wordt beoordeeld in het kader van de prudentiële controle. De "Internal Capital Adequacy Assessment Process" (ICAAP) (die eveneens de economische kapitaalsvereisten berekent) maakt deel uit van deze Pijler 2-vereisten.

Zowel voor het prudentiële als economische kapitaal wordt het "beschikbare kapitaal" van banken vergeleken met de "kapitaalsvereisten". De verschillen tussen de twee pijlers zijn te wijten aan de berekeningsmethoden[1] en de scope[2] van de risico's die ze dekken.

Het kapitaalrisico is het risico dat de bank over onvoldoende kapitaal beschikt of kan beschikken om de risico's te dekken waaraan de bank is blootgesteld. In de praktijk wordt dat vertaald in een toetsing van de solvabiliteit aan de minimale prudentiële kapitaalsvereisten (Pijler 1) en de economische kapitaalsvereisten (Pijler 2).

De solvabiliteit wordt zorgvuldig gemonitord door het "Asset & Liability Committee" (ALCO). Dit comité wordt in haar missie ondersteund door een werkgroep: het "Capital Management Committee" (CMC). Het CMC houdt toezicht op de nieuwe regelgevingen ("regulatory watch"), volgt de actuele en verwachte solvabiliteitsratio's op, anticipeert en beheert de economische en wettelijke kapitaalvereisten.

De berekeningen voor prudentieel kapitaal worden driemaandelijks gerapporteerd aan de toezichthouder (COREP).

De bank rapporteert over het vereiste economisch kapitaal aan de toezichthouder in een jaarlijks ICAAP-dossier bovenop het vereiste economisch kapitaal dat per kwartaal wordt berekend en wordt gebruikt in een aantal interne rapporten en wordt opgenomen in de risicobereidheid.
Het ICAAP ("Internal Capital Adequacy Assessment Process") is het interne beoordelingsproces van de instelling zelf, dat haar toelaat de toereikendheid van haar kapitaal te beoordelen in het licht van haar risicoprofiel en haar organisatie.

In het licht van COVID-19 deed AXA Bank Belgium door de veranderingen in de macro-economische voorspellingen regelmatiger een update van haar kapitaalvoorspellingen. In juni 2020 en augustus 2020 deed AXA Bank Belgium een update van de ICAAP-cijfers om de veranderingen in de macro-economische scenario's, interestvoeten en verwachte omzetvolumes weer te geven. Bovenop het gebruikelijke jaarlijkse strategieplanningsproces kreeg het kapitaalplan in december 2020 een laatste update.
AXA Bank België is in staat om een hoog niveau van kapitaalratio aan te houden dankzij risicobeperkende maatregelen zoals een aanzienlijke risico-overdracht via een synthetische securitisatie en een voorzichtig kredietacceptatiebeleid. Bovendien keert AXA Bank België, in lijn met de richtlijnen van de ECB, geen dividend uit aan aandeelhouders over de periode 2020.

4.2.2 Regelgeving

In de nasleep van de financiële crisis heeft de EU strengere regels ingevoerd rond kapitaalvereisten voor banken die gebaseerd zijn op de Basel III-akkoorden. De vereisten voor banken staan uiteengezet in de "Capital Requirements Regulation" (CRR) en de "Capital

Requirements Directive" (CRD IV). De CRR/CRD IV werd sinds 1 januari 2014 geleidelijk aan ingevoerd en is volledig van kracht sinds 2019. As from June 2021 CRR2/CRD V enters into force.

De minimale kapitaalratio's (Pijler 1-vereisten) die volgens CRR/CRD IV moeten worden gehaald, zijn 4,5% voor het kernkapitaal (CET1), 6,0% voor de tier 1-kapitaalratio en 8,0% voor de totale kapitaalratio.

AXA Bank Belgium dient naast de minimale eigenvermogensvereisten van de CRR ook te voldoen aan de diverse buffers die kunnen opgelegd worden conform CRD IV.

---

[1] Onder Pijler 1 worden de methodes gedefinieerd door de toezichthouder terwijl ze voor Pijler 2 bepaald worden door AXA Bank Belgium.
[2] Pijler 1 omvat slechts 3 risico's terwijl Pijler 2 alle materiële risico's omvat.

De CRD IV voorziet in een kapitaalconserveringsbuffer. In tijden van hoogconjunctuur kan deze maximaal 2,5% bedragen. Het uitgangspunt is om extra kapitaal te reserveren in tijden van financiële voorspoed. In tijden van financiële stress heeft de instelling de mogelijkheid om dit kapitaal te gebruiken. Voorwaarde daarbij is dat de instelling dan geen dividend aan de aandeelhouders mag uitkeren. Deze buffer is in 2019 gefaseerd ingevoerd en is in 2020 stabiel gebleven op een niveau van 2,5%.

AXA Bank Belgium kan ook verplicht worden om een contracyclische kapitaalbuffer aan te leggen wat neerkomt op een aanvullende Tier 1-kernkapitaalvereiste. Deze buffer heeft als doel om de bank te beschermen tegen risico's die voortvloeien uit de financiële cyclus en kan oplopen tot 2,5%, eventueel hoger. Deze vereiste is in werking getreden in 2016. Door COVID-19 is de activatie van de contracyclistische kapitaalbuffer uitgesteld wat door de toezichthouders wordt toegelaten binnen het kader van de door hen genomen maatregelen als respons op de huidige Covid19 crisis, zoals vermeld in hoofdstuk 4.1.1.2.

De Belgische toezichthouder heeft AXA Bank Belgium aangewezen als O-SII of "andere systeemrelevante instelling" waardoor deze onderworpen is aan een aanvullende Tier 1-kernkapitaalvereiste (O-SII-buffer) van 0,75%.

Naar aanleiding van zijn "Supervisory Review and Evaluation Process"-beoordeling (SREP) kan de bevoegde toezichthouder (voor AXA Bank Belgium is dat de Europese Centrale Bank) hogere minimumratio's opleggen (= Pijler 2-vereisten), wanneer bijvoorbeeld niet alle risico's naar behoren zijn weergegeven in de prudentiële Pijler 1-berekeningen.

4.2.3 Eigen vermogen

Het eigen vermogen voor de solvabiliteitsvereisten is licht verschillend van het eigen vermogen in de boekhouding.

Het boekhoudkundige kernkapitaal wordt gecorrigeerd met:

- Prudentiële filters, die bepaalde posten uitsluiten van het eigen vermogen, zoals wijzigingen in de waarde van het eigen kredietrisico en aanvullende waardeaanpassingen in het kader van prudente waarderingen; en
- Andere aftrekposten, zoals immateriële vaste activa, CET1 vermindering voor securisatie, de uitgestelde belastingvorderingen die op toekomstige winstgevendheid berusten, tekorten in termen van voorziening van "Internal Rating Based"-benadering (IRB). Wanneer IRB wordt toegepast voor de berekening van het kredietrisico, moeten banken hun aangelegde voorzieningen vergelijken met de verwachte verliezen. Elk tekort wordt afgetrokken van het Tier 1-kapitaal terwijl een overschot kan toegevoegd worden aan het Tier 2-kapitaal (beperkt tot een maximum).

In de onderstaande tabel is de reconciliatie van het boekhoudkundig eigen vermogen op basis van IFRS naar het nuttig eigen vermogen terug te vinden.

SAMENSTELLING NUTTIG EIGEN VERMOGEN (in '000 EUR)	31-12-20	31-12-19
Gestort kapitaal	636.318	636.318
Reserves (inclusief de ingehouden winsten)	460.319	413.960
Baten uit het lopend jaar	65.627	49.624
Andere reserves	0	677
Gecumuleerde niet-gerealiseerde resultaten	(30.475)	(24.580)
BOEKHOUDKUNDIG COMMON EQUITY TIER 1 KAPITAAL	**1.131.789**	**1.075.999**
Prudentiële filters	3.626	7.419
Waarde aanpassing in het kader van eigen kredietrisico	*3.953*	*7.807*
Waarde aanpassing in het kader van prudente waardering	*(327)*	*(388)*
Aftrekposten van Common Equity Tier 1 Kapitaal	(33.247)	(46.825)
Reglementaire aanpassingen gecumuleerde niet gerealiseerde resultaten	0	*0*
Immateriële vaste activa	*(9.863)*	*(16.700)*
Uitgestelde belastingvorderingen die op toekomstige winstgevendheid berusten	*0*	*(7.125)*
Andere aftrekposten	*(10.826)*	*(4.228)*
Effectisering	*(3.306)*	*0*
Tekort bij IRB voorzieningen	*(9.252)*	*(18.772)*
NUTTIG EIGEN VERMOGEN COMMON EQUITY TIER 1 (CET1)	**1.102.168**	**1.036.593**

Het CET1 bedraagt 1.102 miljoen EUR in 2020 tegenover 1.037 miljoen EUR in 2019.

Het is AXA Bank Belgium toegestaan om de geconsolideerde nettowinst voor het boekjaar 2020 (65,6 miljoen EUR) mee in rekening te brengen van het Tier 1-kernkapitaal. Dit resultaat versterkt het eigen vermogen van AXA Bank Belgium.

Belangrijkste veranderingen voor AXA Bank Belgium in 2020 inzake solvabiliteitsvereisten voor eigen fondsen:

- Vanaf Q4 2020 kunnen 'voorzichtig gewaardeerde software' of software (immateriële) activa worden uitgesloten van kapitaalverminderingen en kunnen risicogewogen worden aan 100%. De herziene prudentiële behandeling was het resultaat van een toenemend belang van software-investeringen in een banksector die steeds meer digitaal gericht is en waarbij aangenomen wordt dat er een concurrentieel nadeel is in vergelijking met bepaalde niet-gereguleerde technologische spelers zoals FinTech-bedrijven die dergelijke activa niet van CET1-kapitaal hoeven af te trekken. Hierdoor werd een prudentiële afschrijvingsaanpak in het leven geroepen waarbij het positieve verschil tussen prudentiële en boekhoudkundige geaccumuleerde waardevermindering volledig kan worden afgetrokken van CET1 terwijl het resterende aandeel van de boekwaarde risicogewogen dient te worden. De prudentiële afschrijvingsperiode werd vastgesteld op maximum 3 jaar. Terwijl de aftrek eind 2019 opliep tot -16,7 miljoen EUR was de aftrek eind 2020 gelijk aan -9,9 miljoen euro. Dit verschil is voornamelijk te wijten aan de 8,6 miljoen EUR immateriële activa die sinds Q4 2020 risicogewogen worden aan 100% en bijgevolg niet worden afgetrokken van het CET1-kapitaal.

- Vanaf Q4 2020 start AXA Bank Belgium met het toepassen van prudentiële provisies voor niet-renderende blootstellingen. De prudentiële provisieregeling werd geïntroduceerd als onderdeel van een actieplan van de ECB om het hoge aantal niet-renderende blootstellingen aan te pakken en te vermijden dat dit aantal in de toekomst nog zou stijgen[3]. Deze verwachtingen van het toezicht houden rekening met het niveau van de bestaande kredietprovisies en de grote categorie niet-renderende blootstellingen (al dan niet gedekt). Indien de geldende boekhoudkundige behandeling niet overeenkomt met de prudentiële provisieverwachtingen, dienen banken hun CET1-kapitaal aan te passen overeenkomstig dit verwachte dekkingstekort (ook prudentiële voorzorgsmaatregel genoemd). Voor Q4 2020 bedragen deze prudentiële provisies 5,7 miljoen euro. Dit bedrag werd toegevoegd aan de categorie 'Andere aftrekposten' in bovenstaande tabel. Wat resulteert in een evolutie van andere aftrekposten van -4,2 miljoen EUR eind 2019 naar -10,6 miljoen EUR eind 2020.

- In Q4 2020 werd de CASPR-transactie opgezet als een maatregel om het risicogewogen actief te verminderen zoals uitgelegd in sectie 4.2.5. Deze bestaat uit een kunstmatige securitisatie van de balans met een aanzienlijke risico-overdracht (Significant Risk Transfer-SRT) waarbij AXA Bank Belgium de mezzanine-tranches aan een derde partij verkoopt waarbij de prioritaire en eerste verliestranche samen met een verticaal deel van 5% van de volledige portefeuille worden behouden. De kapitaalvermindering is het gevolg van het risicobehoud dat verbonden is aan de eerste verliestranche. Volgens de regeling heeft het rapporteringsinstituut de optie om de risicoweging te doen van de eerste verliestranche of onmiddellijk het EAD-bedrag af te trekken van het CET1-kaptiaal wanneer de risicoweging 1250% bedraagt (d.w.z. de 'aftrekpostoptie' overeenkomstig Artikel 253 van de CRR).
  In feite leveren beide opties hetzelfde resultaat op, in het geval van AXA Bank Belgium werd echter gekozen voor de aftrekpostoptie. Deze wordt berekend als de som van alle blootstellingen die gewogen zouden worden aan 1250% (de eerste verliestranche en de extra marge) waarvan de specifieke provisies, zoals geraamd voor de onderliggende blootstellingen, afgetrokken mogen worden. In dat geval is de aftrek hiervoor gelijk aan 3,3 miljoen euro. De berekende aftrekwaarde voor Q4 2020 was 3,3 miljoen EUR en werd dan rechtstreeks afgetrokken van het CET1-kaptiaal (zie bovenstaande tabel). Het risicogewogen actief van de behouden prioritaire tranche wordt verder besproken in sectie 4.2.4.

Het totaal nuttig eigen vermogen bestaat uit:

- CET1
- additioneel Tier 1-kapitaal bestaande uit in aanmerking komende converteerbare obligaties;
- Tier 2-kapitaal, bestaande uit de nuttige waarde van de achtergestelde leningen, eeuwigdurende achtergestelde leningen en inclusief Basel III-overgangsmaatregelen

[4]Verordening (EU) 2019/630 van het Europees Parlement en de RAAD van 17 April 2019 tot wijziging van Verordening (EU) nr. 575/2013 wat betreft minimale verliesdekking voor niet-renderende blootstellingen.

TOTAAL EIGEN VERMOGEN VOOR SOLVABILITEITSVEREISTEN (in '000 EUR)	31-12-20	31-12-19
CET1	1.102.168	1.036.593
Aanvullend Tier1 kapitaal	90.000	90.000
TIER 1	1.192.168	1.126.593
TIER 2	943	4.609
Achtergestelde schulden	176	1.116
Achtergestelde perpetuals	767	3.493
Perpetuals	*2.558*	*11.645*
Perpetuals phase out	*(1.791)*	*(8.151)*
TOTAAL NUTTIG EIGEN VERMOGEN	**1.193.111**	**1.131.202**

Het totaal nuttig eigen vermogen evolueert van 1.131 miljoen EUR in 2019 naar 1.193 miljoen EUR in 2020.

4.2.4 Prudentiële kapitaalsvereisten

De prudentiële kapitaalsvereisten zijn gebaseerd op het concept van risicogewogen activa. De minimale prudentiële kapitaalsvereisten onder Pijler 1 worden specifiek gedefinieerd in de regelgeving. De risicogewogen activa worden berekend op basis van specifieke Baselregels voor gewogen risico's waarvoor AXA Bank Belgium goedkeuring heeft gekregen. In de meeste gevallen wordt de "Standardised Approach" toegepast binnen de bank. De "Internal Ratings Based"-benadering (IRB) wordt enkel toegepast voor de Belgische retailactiviteit. De vereiste betreffende het operationeel risico volgt de BIA ("Basic Indicator Approach").

Het volume aan risicogewogen activa onder Basel III bedraagt 5.995 miljoen EUR op 31 december 2020 komende van 6.323 miljoen EUR op het einde van 2019.
Deze vermindering van het risicogewogen actief is voornamelijk te wijten aan de afsplitsing van de intermediatie activiteiten (daling van 275 miljoen EUR risicogewogen actief) en de kunstmatige SRT-securitisatie zoals uitgelegd in sectie 4.2.5. Binnen de kunstmatige SRT-securitisatie worden de mezzanine-tranches verkocht (resulterend in een aanzienlijke risico-overdracht) terwijl de eerste verliestranche en de prioritaire tranche behouden blijven. Zoals uitgelegd in sectie 4.2.3 wordt de eerste verliestranche volledig afgetrokken van het CET1-kapitaal. Als gevolg diende enkel voor de behouden prioritaire tranche een risicoweging te gebeuren. Dit leidde tot een verminderding van het risicogewogen actief van 283 miljoen EUR in Q4 2020.

RISICOPOSTEN (in '000 EUR)	31-12-20	31-12-19
Risicogewogen posten voor het kredietrisico	5.259.831	5.434.722
Risicoposten voor het marktrisico	17.516	79.377
Risicoposten voor het operationele risico	699.118	658.421
Risicoposten voor aanpassing van de kredietwaardering	18.758	151.355
TOTAAL VAN DE RISICOPOSTEN	**5.995.224**	**6.323.875**

De Belgische toezichthouder heeft voor alle banken die de IRB-modellen gebruiken een add-on[4] toegepast van 5% op de Belgische hypotheekleningen. Deze bijkomende kapitaalsvereiste, berekend als een add-on van 5% op de IRB-risicogewogen activa inzake hypotheekleningen op woningen in België zit vervat in de risicogewogen activa (kredietrisico).

Vanaf juni 2018 heeft de Belgische toezichthouder de Belgische banken verplicht om bovenop de 5% add-on een extra macroprudentiële buffer aan te houden van 33% van de risicogewogen bedragen van de hypotheekleningen met een Belgische woning als onderpand onder de IRB-benadering.

4.2.5 Securisatie – Aanzienlijke risico-overdracht

In Q4 2020 stelde AXA Bank Belgium een kunstmatige securitisatie op voor haar hypotheekportefeuille om de risico-rendementsbalans van AXA Bank Belgium te optimaliseren en de groei van de leningportefeuille te ondersteunen met behoud van de voorziene solvabiliteitsniveaus (zoals bepaald in het risicobereidheidsplan van de bank).

De transactie bestaat in een kunstmatige securitisatie van de balans van een pool van hypotheekleningen. Een aanzienlijk aandeel van het kredietrisico van onderliggende leningen werd in tranches verdeeld en overgedragen aan externe partijen via een 'aanzienlijke risico-

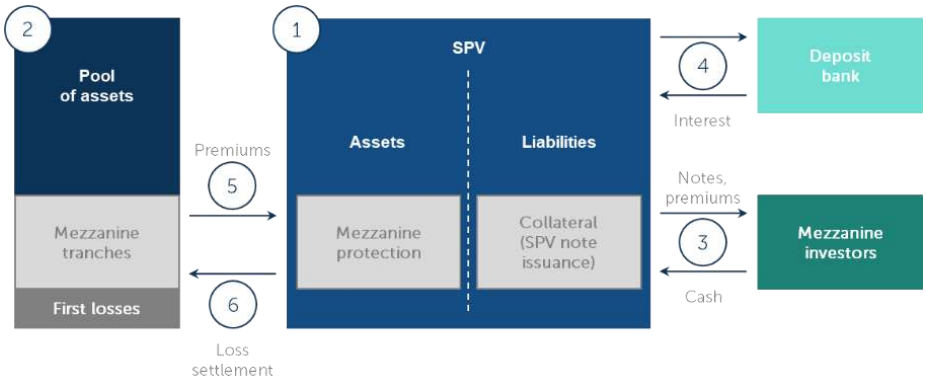
[4] Deze wet, gepubliceerd op 8/12/2013 en in voege vanaf 31/12/2013 heeft voor AXA Bank Belgium een bijkomend eigen vermogen vereiste tot gevolg met betrekking tot de portefeuille hypothecaire kredieten

overdracht'. Het is via deze overdracht van economisch kredietrisico dat AXA Bank Belgium in staat was om het risicogewogen actief van haar hypotheekleningenportefeuille een beetje te verlichten.

Wat de opbouw betreft, werd de eerste verliestranche zodanig gestructureerd om de verwachte kredietverliezen op de onderliggende portefeuille te beperken. Daarna werden de mezzanine-tranches bepaald om alle onverwachte kredietverliezen op te vangen en zo de prioritaire tranche te beschermen. AXA Bank Belgium behield de prioritaire en eerste verliestranche en droeg de risico's die verbonden zijn aan de mezzanine-tranches over aan externe partijen. AXA Bank Belgium behield ook een verticale interest van 5% in de volledige structuur (doorheen alle tranches). Verder werden bijkomende structurele kenmerken inbegrepen in de transactie om het kredietrisico van de onderliggende hypotheken te matigen, inclusief de kunstmatige extra marge, het trancheafschrijvingsmechanisme (inclusief rendabiliteitstriggers) en het definiëren van 'krediet event'.

De kunstmatige aard van securitisatie houdt verband met het feit dat het risico niet werd overgedragen via de volledige verkoop van de onderliggende activa, maar eerder door de gefundeerde kredietbeschermingscontracten die worden gebruikt om de kredietverliezen op te vangen die bij de mezzanine-tranches horen. In dit opzicht bleven de leningen op de balans van de bank staan, maar het risico van de mezzanine-tranches van de gesecuritiseerde leningportefeuille werd overgedragen via de gefinancierde kredietbescherming.

De transactie bestond uit verschillende componenten die hieronder opgesomd worden:

1. Een SPV in Luxemburg (de CASPR-entiteit) werd gecreëerd om dienst te doen als tussenpersoon tussen de externe investeerders (de verkopers van de effecten) en AXA Bank Belgium (de koper van de effecten).

2. De onderliggende pool van hypotheekleningen werd geselecteerd (totale blootstellingswaarde van 752 miljoen euro). Het kredietrisico van de onderliggende pool werd onderverdeeld in verschillende tranches, waarbij AXA Bank Belgium de eerste verliestranches en de prioritaire tranches behield (net als een verticale interest van 5% in de volledige structuur). De mezzanine-tranches werden overgedragen naar de investeerders. Zonder de wettelijke eigendom te veranderen, bleven de onderliggende activa vermeld op de balans van AXA Bank Belgium.

3. CLN's (credit linked notes) werden uitgegeven door de investeerders en de contanten die ontvangen werden, werden gebruikt om het zakelijk onderpand te financieren, dat in CASPR bleef. Het zakelijk onderpand is een vorm van gefundeerde kredietbescherming en wordt gebruikt om kredietverliezen op de pool van de onderliggende hypotheken te financieren en om de CLN's af te lossen (gebeurtenisgestuurd). Alle CLN's begonnen met afschrijving bij de start van de transactie.

4. De opbrengsten van de CLN's (d.w.z. het gefinancierde bedrag) werden op een rekening gezet bij een externe bank (BNYM).

5. Om het kredietrisico dat toegeschreven werd aan de mezzanine-tranches over te dragen, betaalt AXA Bank Belgium premies aan de CASPR-entiteit die vervolgens overgedragen worden aan de investeerders onder de vorm van variabele (Euriborgebaseerde) interestbetalingen op de CLN's. Hiervoor wordt een CDS (credit default swap) gebruikt als aangesteld risico-overdrachtinstrument. Dit wordt weerspiegeld in de CLN's.

6. Bij gebrek aan eender welke van de onderliggende hypotheken, worden de gelopen verliezen initieel door AXA Bank Belgium geïnternaliseerd tot de eerste verliestranche vereffend is. Later worden de verliezen doorgegeven aan de mezzanine-tranches beheerd door de investeerders, waarbij de CASPR-entiteit de verliezen absorbeert en de nominale waarde van de CLN's verder vermindert.

De kapitaalstructuur en de grootte van de tranches van de securitisatie worden hieronder samengevat, met de geldwaarden op basis van de transactie bij uitgifte.

Tranche	Grootte in %	Grootte in € miljoen
Senior	91,4	653
Mezzanine A	3,3	24
Mezzanine B	2,5	18
Mezzanine C	2,2	16
Mezzanine D	0,3	2
First loss	0,3	2
Totaal	100,0	715

Zoals hierboven vermeld was het doel van de transactie om een vermindering van het risicogewogen actief op te wekken. Overeenkomstig het securitisatieraamwerk van Basel zijn enkel de behouden prioritaire en eerste verliestranches onderworpen aan een kapitaalbelasting voor AXA Bank Belgium aangezien de mezzanine-tranches momenteel gedekt worden door een gefinancierde kredietbescherming. De prioritaire tranche van het risicogewogen actief werd gemeten volgens de SEC-IRBA aangezien alle onderliggende blootstellingen IRB-blootstellingen zijn. Rekening houdend met de eerste verliestranche van het risicogewogen actief had AXA Bank Belgium de keuze tussen twee opties, ofwel de risicoweging ofwel rechtstreeks het bedrag van de EAD-tranche aftrekken van het CET1-kapitaal (de 'aftrekoptie' overeenkomstig Artikel 253 van de CRR). Hoewel beide opties hetzelfde resultaat beogen, aangezien de kapitaalvereisten in beide gevallen vastgesteld zijn op 100 % van het bedrag van de EAD-tranche, kreeg de aftrekoptie de voorkeur.

Uiteindelijk leidde de securitisatie van de onderliggende hypotheekportefeuille tot het vrijstellingsbedrag van 283 miljoen EUR voor het risicogewogen actief, wat het gevolg is van de risico-overdracht die gebeurde tijdens de transactie. Het vrijstellingsbedrag voor het risicogewogen actief wordt berekend als het verschil tussen het risciogewogen actief dat bij de retailkredieten hoort voor de securitisatie min het risicogewogen actief dat bij de prioritaire tranche hoort en het risicogewogen actief dat voortvloeit uit de CLN-opbrengsten. Wat de behouden eerste verliestranche betreft, deze is niet inbegrepen in de berekeningen van de vrijstelling van het risicogewogen actief aangezien deze rechtstreeks afgetrokken wordt van het CET1-kapitaal. Het gecombineerde effect van de vrijstelling van het risicogewogen actief en de kapitaalvermindering leidde eind december 2020 tot een toename van de kapitaalratio's van AXA Bank Belgium met 84 bps.

4.2.6 Kapitaalratio's

De prudentiële solvabiliteitsratio's vergelijken het eigen vermogen van AXA Bank Belgium met haar risicogewogen activa.

AXA Bank Belgium toont comfortabele solvabiliteitsratio's dankzij de voorzichtige investerings- en kredietonderschrijvingsstrategie, de verdere de-risking van de bank (afsplitsen van de bemiddelingsbedrijven) en de succesvolle securitisatie van de aanzienlijke risico-overdracht.

Kapitaalratio's	**31-12-20**	**31-12-19**
Overgangsdefinitie		
Tier 1-kernkapitaalratio	18,38%	16,39%
Tier 1-kapitaalratio	19,89%	17,81%
Totale kapitaalratio	19,90%	17,89%
Ingefaseerde definitie		
Tier 1-kernkapitaalratio	18,38%	16,39%
Tier 1-kapitaalratio	19,89%	17,81%
Totale kapitaalratio	19,90%	17,83%

De Common Equity T1, T1 en totale kapitaalratio houden rekening met de overgangsbepalingen van Basel III.

Alle solvabiliteitsratio's zijn over het jaar heen gestegen. Dit is grotendeels te verklaren door de aanzienlijke daling in de risicogewogen activa, voornamelijk door het afbouwen van de intermediatie activiteit en door effectisering in december 2020, zoals uitgelegd in hoofdstuk 4.2.5.

Op 31 december 2020 bedraagt de Tier 1-ratio van AXA Bank Belgium 19,89% (17,81% in 2019) en de totale eigenvermogensratio 19,90% (17,89% in 2019).
De solvabiliteitsratio's van AXA Bank Belgium zijn gelijk aan de "fully loaded"ratio's, d.w.z. berekend alsof Basel III reeds volledig van kracht zou zijn.

Als gevolg van COVID-19 heeft AXA Bank België in 2020 haar macro-economische scenario's opnieuw geëvalueerd, met een negatiever vooruitzicht op het bruto binnenlands product, het werkloosheidspercentage en de huizenprijzen. Deze bijgestelde macro-economische scenario's voorzien voornamelijk dat de kwaliteit van de kredietportefeuille in de toekomst zal afnemen, wat een impact zal hebben op de verwachte kredietverliezen en op de niveaus van de risicogewogen activa. De combinatie van een hoger voorzieningenniveau en hogere risicogewogen activa heeft een negatieve impact op de kapitaalratio op 31/12/2020 en op de verwachte ratio's. Zoals uitgelegd in de vorige secties, is AXA Bank Belgium echter in staat om haar kapitaalratio's te beheren op niveaus die comfortabel in overeenstemming zijn met de risicobereidheid van de bank.

4.2.7 Economisch kapitaal

Naast het gereglementeerd (normatief) perspectief voor kapitaalrisicobeheer heeft AXA Bank Belgium ook een intern economisch raamwerk ontworpen om de geschiktheid van haar kapitaal te meten. AXA Bank Belgium meet de vereisten voor haar economisch kapitaal door de in onderstaande tabel beschreven methoden toe te passen.

	Risicocategorie	Economisch	Regelgevend
Kredietrisico	Retail Kredietrisico - Woonkredieten, Consumentenkredieten & Professionele kredieten	Asymptotic Single Risk Factor	IRB
	Retail Kredietrisico - Andere kredieten	SA	SA
	Niet-retail kredietriscio - Overheid, Financieel, Instellingen, Ondernemingen	Adjusted CreditRisk+ model	SA
	Niet-retail kredietrisico - Tegenpartij	Adjusted CreditRisk+ model	SA
Marktrisico	Trading Book - Niet-structurele rente-, valuta- en creditspreadrisico	Monte Carlo V@R	SA
	Banking Book - Structurele rente- en basisrisico	Monte Carlo V@R	SA
Operationeel Risico	Operationeel Risico	Monte Carlo V@R	BIA
Bedrijfsrisico	Bedrijfsrisico	Scenario approach	-

Berekeningen voor economisch kapitaal worden elk kwartaal uitgevoerd per risicosubdomein. In combinatie met de correlaties (Var-CoVar aanpak) dient deze als input voor berekeningen van het economisch kapitaal op bankniveau.
Het kapitaaloverschot van AXA Bank Belgium wordt gemeten door van het interne kapitaal van de bank (na stress) de totale vereisten voor economisch kapitaal (ECAP) af te trekken. AXA Bank Belgium meet de vereisten voor haar economisch kapitaal door een betrouwbaarheidsniveau van 99,9% te veronderstellen.

4.2.8 Hefboomratio

De hefboomratio is een aanvullende maatregel binnen het Baselkader. Het is de verhouding tussen Tier 1 en de totale blootstelling (rubrieken op de balans en buitenbalans).

Het doel is om overmatige hefboomwerking te beperken en de activa van instellingen meer in lijn te brengen met hun kapitaal. De "leverage exposure" van AXA Bank Belgium bleef vrij stabiel. Vermits het Tier 1-kapitaal afnam is de hefboomratio van de bank op basis van de huidige CRR-regelgeving ("Delegated Act") licht gedaald in 2020 (3,86% per eind december 2020 tegenover 3,98% in 2019). Ook "fully loaded" was dat het geval (3,86% per eind december 2020 tegenover 3,98% in 2019).

Rekening houdend met de lage risico's van de activa van AXA Bank Belgium levert dit een comfortabele buffer op.

Hefboomratio	31-12-20	31-12-19
Overgangsdefinitie	3,86%	3,98%
Ingefaseerde definitie	3,86%	3,98%

Het verschil tussen de 'transitional definition' en de 'fully-loaded definition' zit in de aanwending van de eeuwigdurende achtergestelde leningen maar dit heeft géén impact op de leverage ratio.

4.3 Liquiditeitsrisico

Het "Basel Committee on Banking Supervision" (BCBS) definieert het liquiditeitsrisico als het risico van niet in staat te zijn om snel en gemakkelijk de positie in liquide middelen te verhogen om schokken als gevolg van financiële en economische stress op te vangen.

De risicotaxonomie van AXA Bank Belgium omvat de volgende twee aspecten van liquiditeitsrisico die binnen de scope van het liquiditeitsrisicobeheer vallen:

- Het liquiditeitsrisico op korte termijn dat gedefinieerd wordt als het risico dat AXA Bank Belgium niet kan voldoen aan haar financiële verplichtingen op vervaldatum (binnen de maand) tegen een redelijke kostprijs en op tijd. Het komt voort uit liquide middelen en waarborgen op korte termijn ("intraday", "overnight", 1 dag tot 1 maand)
- Het structurele liquiditeitsrisico dat gedefinieerd wordt als het risico dat AXA Bank Belgium niet kan voldoen aan haar financiële verplichtingen op vervaldag over een middellange of lange termijnhorizon (meer dan 1 maand) tegen een redelijke kostprijs en op tijd.

4.3.1 Liquiditeitsrisicobeheer

4.3.1.1 Risicogrondslagen, limietenraamwerk en rapportering

AXA Bank Belgium heeft stabiele bronnen voor financiering op korte en lange termijn. Het heeft een stevige retail deposito basis en een programma voor "covered bonds" om goed geprijsde, stabiele wholesalefinanciering aan te trekken. De pandemische situatie in 2020 creëerde geen stressgebeurtenissen op het vlak van het liquiditeitsbeheer voor AXA Bank Belgium.

Om het geconsolideerde liquiditeitsrisico te waarderen en te beheren, volgt het ALCO van AXA Bank Belgium twee soorten indicatoren op:

1. Interne indicatoren: "Internal Liquidity Stress Indicator (ILS) en "Short Term Liquidity Framework indicator (STeLF) "
2. Prudentiële indicatoren: LCR, NSFR, ALMM en bezwaring van activa

Al deze indicatoren hebben een gemeenschappelijke aanpak: ervoor zorgen dat de liquiditeitsbuffer van AXA Bank Belgium voldoende is om te beantwoorden aan een reeks van stressevenementen. Meer specifiek is de eigen interne liquiditeitsindicator van AXA Bank Belgium zodanig ontworpen dat AXA Bank Belgium steeds een adequate liquiditeitsreserve aanhoudt om te weerstaan aan gecombineerde idiosyncratische en marktstressevenementen over een tijdshorizon van 1 jaar.

"Internal Liquidity Stresses" (ILS)

AXA Bank Belgium heeft twee specifieke scenario's uitgewerkt om de toereikendheid van haar liquiditeitsbuffer te toetsen. Deze stressscenario's werden ontwikkeld in samenwerking met de afdeling Risk Management van AXA Groep. De interne scenario's zijn restrictiever dan de LCR-scenario's, wat resulteert in een hoger bedrag aan netto-outflows.

De ILS-scenario's omvatten meerdere tijdshorizons ("overnight", 1 week, 1 maand, 3 maanden, 6 maanden en 1 jaar) en de indicatoren zijn uitgedrukt in liquiditeitsoverschotten in EUR na toepassing van het scenario. De liquide activa onder de ILS-scenario's omvatten enkel activa die aanvaard zijn door de ECB ("ECB eligible"). Het liquiditeitsoverschot is het verschil tussen de liquide activa min de gestreste in- en outflows onder beide scenario's.

Scenario 1 gaat uit van een parallelle daling van de rentevoeten terwijl scenario 2 uitgaat van een stijging van de rentevoeten. Beide scenario's omvatten ook een stijging van de "credit spreads" van de bank en een downgrade van haar rating.

De "Excess Liquidity"-indicator wordt gedefinieerd als de minst gunstige liquiditeitspositie, over alle tijdshorizons en stressscenario's heen.

in '000 EUR	31-12-20	Limit	Buffer
Internal Liquidity Stress Indicator	1.527.170	500.000	1.027.170

Liquiditeitskader op korte termijn - Short Term Liquidity Framework (STeLF)

Om het regelgevend liquiditeitskader evenals de Internal Liquidity Stress berekeningen te vervolledigen heeft AXA Bank Belgium een liquiditeitsindicator ontwikkelt die dagelijks wordt berekend en waarbij de liquiditeitspositie voor de volgende 5 werkdagen wordt beoordeeld. Deze indicator noemt men het liquiditeitskader op korte termijn of Short-Term Liquidity Framework (STeLF)
Het meet de liquiditeitsmarge gedefinieerd als de som van de niet bezwaarde ECB bruikbare (eligible) effecten en de EUR cash uitstaande bedragen en berekend volgens 2 scenario's. In het 'normale' scenario wordt de STeLF liquiditeitsbuffer berekend rekening houdende met alle in- en uitgaande kasstromen voor de volgende 5 werkdagen. In het 'stress' scenario wordt alleen rekening gehouden met de uitgaande stromen en daarenboven met een extra 'stress uitstroom' die bijgevoegd wordt.

Prudentiële indicatoren

AXA Bank Belgium volgt de liquiditeitsindicatoren van Basel III op.

- De LCR ("Liquidity Coverage Ratio") is sedert oktober 2015 bindend en de NSFR ("Net Stable Funding Ratio") wordt bindend met de invoering van de CRR II in juni 2021.
- ALMM (Additional Liquidity Monitoring Metrics) wordt geraporteerd sinds april 2016. De ratio's voor activa bezwaard met zakelijke zekerheden (brede en smalle) worden berekend in overeenstemming met de Belgische regelgeving.

4.3.1.2 Grondslagen voor afdekking en risicovermindering

Het liquiditeitsnoodplan van AXA Bank Belgium werd aangepast en de bank heeft een specifieke werkgroep opgericht om gedurende systemische of idiosyncratische liquiditeitscrisissen onmiddellijk tussen te komen en de gepaste acties te ondernemen. Dit heeft geleid tot een sterkere bewustwording van het liquiditeitsrisico op alle managementniveaus evenals tot een meer rigoureuze follow-up. Regelmatige toekomstprojecties van de belangrijkste liquiditeitsratio's ondersteunen het actieve beheer van het liquiditeitsrisico binnen AXA Bank Belgium.

4.3.1.3 COVID-19 impact op liquiditeit

Zoals reeds uitgelegd in 4.1.1.2, besloot de Belgische overheid om moratoria toe te staan voor woon-, consumenten-en professionele kredieten van klanten die getroffen werden door de COVID-19-crisis. Deze maatregelen resulteren in lagere instroom van leningen in 2020 en beïnvloeden bijgevolg matig de liquiditeit. AXA Bank Belgium schatte een afname van de kredietbetalingen van ongeveer 50 miljoen EUR per maand. Met de impact van deze negatieve liquiditeit werd rekening gehouden bij het bepalen van de verwachte liquiditeit. Aangezien AXA Bank Belgium comfortabele LCR- en NSFR-buffers heeft, wordt deze impact zonder problemen opgenomen. Merk op dat AXA Bank Belgium zelfs bij onstabiele marktomstandigheden door de COVID-19-crisis in staat was om één van haar belangrijkste financieringsbronnen te gebruiken: "covered bonds" aan gunstige financieringskost.
In de context van de aanhoudende COVID-19-crisis heeft AXA Bank Belgium zoals uitgelegd in de inleiding een gerichte rapportering opgesteld die periodiek wordt gedeeld met alle relevante stakeholders. Dit COVID-19-dasboard monitort verschillende indicatoren die beïnvloed zouden kunnen worden door de crisis.
Verschillende indicatoren die relevant zijn voor het liquiditeitsrisicomanagement worden gecontroleerd in dit dashboard:

- Vastgestelde uitstroom van retaildeposito's;
- Opname in contanten van grote bedragen;
- Voorspelde LCR voor de 2 volgende maanden;
- Verandering in betaalde/ontvangen contante waarborgen;
- Liquiditeitsvoorspellingen op korte termijn;
- Impact van stress op de waarde van de investeringsportefeuille.

4.3.2 Beheer van de liquiditeitsbuffer

AXA Bank Belgium beschikt over een zeer robuuste liquiditeitspositie zoals aangetoond door haar sterke liquiditeitsbuffer die duidelijk de prudentiële en interne limieten overschrijdt.

De beide Basel III-indicatoren bevinden zich ruim boven de minimale vereisten per einde 2020 (100%-grens) dankzij een comfortabele stock aan liquide activa en een solide financieringsstructuur.

Ratio	31-12-20	31-12-19	Limit
LCR	197%	198%	100%
NSFR	133%	133%	100%

AXA Bank Belgium heeft met succes zijn strategie aangepast om aan deze vereiste indicatoren te beantwoorden. Deze strategie omvat bijvoorbeeld het beleggingsbeleid van de bank dat beperkt is tot zeer liquide activa en het aantrekken van op lange termijn stabiele financiering.

Financiering

De belangrijkste bronnen van stabiele financiering van de bank zijn retail deposito's (18,7 miljard EUR op 31 december 2020) en "covered bonds" (5,5 miljard EUR op 31 december 2020).
AXA Bank Belgium heeft ook deelgenomen aan de herfinancieringsoperaties op lange termijn van de ECB in de vorm van PELTRO- en TLTRO- fondsgelden voor een bedrag van 2,5 miljard EUR op 31 december 2020. Deze fondsgelden worden ontvangen door inpandgeving van behouden "covered bonds" als onderpand bij de ECB.

In onderstaande tabel wordt meer detail vermeld.

Grafiek van looptijdanalyse

2020 (in '000 EUR)	< 3 maanden	< 12 maanden	> 12 maanden	Totaal
Financiering door de Centrale Bank	-	-	2.551.000	2.551.000
Leningen van financiële klanten	411.974	262.223	59.551	733.747
Ongedekte funding (spaar- en zichtrekeningen van 'andere financiële ondernemingen' + CIFP)	91.761	30	255	92.046
Repurchase Agreements	-	-	-	-
Gedekte leningen	320.212	262.193	59.296	641.702
Retailfinanciering	17.621.902	134.346	940.901	18.697.149
Niet-vervallende retailfinanciering (spaar- en zichtrekeningen)	17.539.206	-	-	17.539.206
Vervallende retailfinanciering (termijndeposito's, EMTN's retail, kasbons)	82.696	134.346	940.901	1.157.942
Financiering AXA Groep	-	43.062	341.066	384.128
EMTN	-	43.062	341.066	384.128
Andere tegenpartijen	287.839	-	5.537.694	5.825.533
Ongedekte funding van niet-financiële klanten	287.839	-	130	287.969
Gedekte obligaties	-	-	5.537.564	5.537.564
Totaal	**18.321.714**	**439.632**	**9.430.211**	**28.191.557**

In deze tabel is de reële waarde van derivaten niet opgenomen aangezien AXA Bank Belgium deze derivaten niet beschouwt als "financiering".

"Covered bonds"

AXA Bank Europe SCF werd door AXA Bank Belgium opgericht om "covered bonds" uit te geven. Daarbij koopt AXA Bank Europe SCF rechtstreeks hypotheekleningen van AXA Bank Belgium. De rentebetalingen op de hypotheekleningen aangehouden door AXA Bank Europe SCF worden door middel van "yield maintenance swaps" tussen AXA Bank Belgium en AXA Bank Europe SCF getransfereerd. Dit laat toe om een "secured loan" te voorzien tussen AXA Bank Belgium en AXA Bank Europe SCF met hypotheekleningen als onderpand zodat sneller "covered bonds" uitgegeven kunnen worden in de markt.

De sterke onderliggende kwaliteit van de retail hypotheekleningenportefeuille van AXA Bank Belgium in België is het perfecte onderpand voor een "covered bonds"-programma. Dit programma laat de bank toe om haar liquiditeitsrisico te beheren. Het bezorgt AXA Bank Belgium gediversifieerde financieringsbronnen en minimaliseert financieringsconcentraties per tijdsperiode. Het "covered bonds"-programma verleent AXA Bank Belgium toegang tot de markt van de "covered bonds" zodat ze haar kostprijs van de institutionele financiering op lange termijn kan verminderen. Dat programma geeft de bank toegang tot financieringsmarkten die openblijven in tijden

van marktstress. De bank lanceerde haar eerste “covered bonds”-programma in november 2010. Het “covered bonds”-programma bedraagt 8,25 miljard EUR in 2020 waarvan 5,5 miljard EUR overblijft op geconsolideerd niveau: 5,5 miljard EUR zijn geplaatst in de markt, en 2,75 miljard EUR van deze “covered bonds” zijn aangehouden door AXA Bank Belgium (gebruikt in ECB-financieringstransacties) en werden geëlimineerd in de geconsolideerde balans.

4.4 Kredietrisico

4.4.1 Kredietrisicobeheer

AXA Bank Belgium definieert kredietrisico als de negatieve consequenties verbonden met het in gebreke blijven[5] of de verslechtering van de kredietkwaliteit[6] van tegenpartijen bij kredietactiviteiten.

Het doel van kredietrisicobeheer is erover te waken dat een (reeks) kredietgebeurtenis(sen) geen significante bedreiging vormt (vormen) op de solvabiliteit of rentabiliteit van de bank. Om dit doel te bereiken worden blootstellingen aan kredietrisico’s binnen nauwe grenzen gehouden. Het effectieve beheer van kredietrisico’s is een kritische component van een allesomvattende aanpak van het risicobeheer en is essentieel voor het lange termijn succes van elke mogelijke bankorganisatie.

Bij AXA Bank Belgium worden de kredietrisico’s ingedeeld als retail of niet-retail en ook als dusdanig beheerd. Niet-retailrisico’s omvatten vooral kredietrisico’s met betrekking tot derivaten en schuldbewijzen.

4.4.1.1 Retailkredietrisico

De belangrijkste activiteit van AXA Bank Belgium is het verstrekken van leningen aan huishoudens, professionals en kleine ondernemingen, en dat uitsluitend in België.

4.4.1.1.1 COVID-19 impact

De COVID-19-crisis impliceert een verhoogd retailkredietrisico aangezien de klanten van AXA Bank Belgium getroffen zouden kunnen worden door de verslechterde macro-economische omstandigheden en dus een grotere kans hebben hun kredietverplichtingen niet na te komen. De Belgische overheden namen steunmaatregelen voor bedrijven, zelfstandigen en werknemers die tijdelijk werkloos zijn en zette een raamwerk op voor betalingsuitstel voor leningen, d.w.z. het moratorium. Zoals uitgelegd in 4.1.1.2 kreeg AXA Bank Belgium dankzij deze steunmaatregelen niet te maken met een aanzienlijke toename van het aantal leningen met betaalproblemen. Toenemende verliezen worden de volgende jaren waarschijnlijker. Dit wordt gereflecteerd in een toename van de verwachte kredietverliezen voor leningen in stap 1 en stap 2. Na een gedetailleerde analyse werd een groep klanten geclassificeerd als ‘Unlikely to pay’ - derhalve niet renderend en stap 3 - al hadden ze op dat ogenblik nog geen betaalproblemen. AXA Bank Belgium neemt bijkomende maatregelen om dit verhoogd kredietrisico gepast aan te pakken. Deze bijkomende maatregelen worden in detail behandeld in de volgende paragrafen.

4.4.1.1.1.1 Moratoria en staatsgaranties bij AXA Bank Belgium in 2020

Vanaf april 2020 staan Belgische banken betalingsuitstel toe aan particuliere en professionele klanten die getroffen worden door de COVID-19-crisis. In onderstaande tabel wordt het betalingsuitstel dat in 2020 door AXA Bank Belgium werd toegestaan gesplitst per producttype.

31/12/2020 (in '000 EUR)	Aantal schuldenaars	Toegestane blootstelling	waarvan EBA conform	waarvan vervlopen
Woonkredieten	14.567	1.687.855	1.105.282	1.559.010
Professionele kredieten	3.968	391.878	290.009	351.488
Consumenten kredieten	174	2.961	2.961	2.815
Totaal	18.709	2.082.694	1.398.253	1.913.312

Bij het betalingsuitstel voor hypotheekleningen en consumentenkredieten was een betalingsuitstel voor interest inbegrepen. Door dit betalingsuitstel voor interest erkende AXA Bank Belgium een “modification loss” voor een totaalbedrag van 3,4 miljoen EUR voor 2020.

Naast het betalingsuitstel door COVID-19 stond de bank ook een groot aantal gewone kapitaalopschortingen (van zes maanden) toe in 2020.
Deze leningen worden beschouwd als opeisbare leningen aangezien ze niet onder de moratoria van de overheid vallen.

[5] De tegenpartij is niet in staat om aan zijn contractuele financiële verplichtingen te voldoen.
[6] Potentieel verlies door een wijziging in de reële waarde van uitstaande kredietbedragen door wijzigingen in de ratings van tegenpartijen.

Hieronder vindt u een overzicht verdeeld per producttype:

31/12/2020 (in '000 EUR)	Aantal schuldenaars	Toegestane blootstelling
Woonkredieten	977	127.100
Professionele kredieten	96	21.854
Totaal	1.073	148.954

Naast het betalingsuitstel stond AXA Bank Belgium ook kredietfaciliteiten toe aan hun professionele klanten die deels gedekt zijn door een staatsgarantie. Zoals uitgelegd in 4.1.1.2 werden er 2 verschillende betalingsgarantiestelsels opgesteld na de uitbraak van de COVID-19-crisis. Eind december 2020 stond AXA Bank Belgium 398 leningen toe onder staatsgarantie voor een blootstelling van 14,5 miljoen EUR waarvan 322 (9,8 miljoen euro) type I en 76 (4,8 miljoen euro) type II. Het eerste stelsel legt nieuw uitgegeven leningen onder staatsgarantie een maximum vervaltijd op van 12 maanden. Leningen onder staatsgarantie type II omvat leningen met een vervaltijd tussen één en vijf jaar om liquiditeit te bieden aan professionals die door de COVID-19-crisis in financiële moeilijkheden verkeren.

31/12/2020 (in '000 EUR)	Aantal toegende kredieten	Bruto boekwaarde
Nieuw verstrekte leningen en voorschotten die onderworpen zijn aan overheidsgarantieregelingen	398	14.536
Zelfstandigen	100	1.296
waarvan: Staatsgarantie I	90	1.192
waarvan: Staatsgarantie II	10	103
Kleine en middelgrote ondernemingen	298	13.241
waarvan: Staatsgarantie I	232	8.575
waarvan: Staatsgarantie II	66	4.665

4.4.1.1.1.2 Nieuwe classificatieregels voor stap 2 en manuele 'Unlikely to pay' classificatie voor leningen met betaalopschorting

In normale omstandigheden worden leningen met betaalopschorting enkel toegestaan aan klanten met financiële problemen. Bijgevolg worden deze automatisch geïdentificeerd als 'in schuldherschikking' en IFRS 9 stap 2 geplaatst. Overeenkomstig de EBA-richtlijnen en een analyse die aangaf dat veel ontleners in het moratorium veel activa in beheer hebben, werd besloten de door covid-19 opgeschorte leningen niet automatisch als 'in schuldherschikking' aan te duiden. Bijkomende risicofactoren gebaseerd op interne data en data van externe dataproviders worden echter toegepast om leningen als 'in schuldherschikking' en als stap 2 te classificeren en bijgevolg een onderscheid te maken tussen enerzijds kwetsbare klanten met enkel liquiditeitsproblemen op korte termijn door de crisis en klanten met meer structurele financiële problemen anderzijds. Zowel voor particuliere als voor professionele klanten werd het beoordelingsproces als volgt verbeterd:

- Voor klanten met een actieve zichtrekening kan AXA Bank Belgium zich enkel baseren op een zichtrekeningsscore waarbij informatie over transacties wordt omgezet in een scorebord. Op basis van historisch gedrag was het mogelijk om aan te tonen dat deze zichtrekeningsscore de discriminatoire macht van het beoordelingssysteem van AXA Bank Belgium verbetert en vroeger een verslechtering van de financiële toestand van een klant identificeert vóór eventuele betaalproblemen.

- Voor professionele klanten werd een externe impactscore verworven om het traditionele interne beoordelingssysteem van AXA Bank Belgium aan te vullen om zo het hoofd te bieden aan de uitzonderlijke macro-economische omstandigheden die het gevolg zijn van de COVID-19-pandemie. Deze impactscore maakt het mogelijk te beoordelen in welke mate de professionele klanten bestand zijn tegen de gevolgen van de gezondheidscrisis en de hieruit voortvloeiende economische beperkingen.

Deze bijkomende indicatoren maken een betere monitoring en risicobeheer van deze leningen mogelijk.
Bovendien classificeerde AXA Bank Belgium de leningen die een verlenging van het moratorium hadden aangevraagd als een aanzienlijke verhoging van het kredietrisico. Alle verlengde moratoria-leningen werden aldus geclassificeerd als IFRS 9 stap 2. Alle nieuwe stap 2 classificatieregels leidden tot een bijkomende 0,7% van de leningen die in IFRS 9 stap 2 werden geplaatst, wat leidde tot 1,7 miljoen EUR bijkomende voorzieningen.

Tijdens het moratorium werd het aantal achterstallige dagen niet geteld en was het bijgevolg niet nodig om kredieten aan het kredietbureau door te geven en dit voorkomt ook de mechanische toename van kredietrisico's op basis van het aantal achterstallige dagen. Er werd echter een diepgaandere en deskundige beoordeling gedaan om in de portefeuille die klanten te identificeren die waarschijnlijk niet zouden betalen (UTP). Om deze oefening te maken, werd interne data verzameld met een specifieke impact en tewerkstellingsinformatie die verkregen werd in samenwerking met de bankagent en de klant. Bij het preventief management werd reeds

5 % van hypothecaire leningen en 7 % van de professionele kredieten met betalingsuitstel door COVID-19 als gevolg van deze deskundige beoordeling geclassificeerd als 'Unlikely to pay'. Dit leidde tot een toename van de voorzieningen met 5,3 miljoen euro.

4.4.1.1.1.3 Herziening management overlay

Binnen het IFRS9-raamwerk heeft AXA Bank Belgium interne macro-economische modellen die inschatten hoe een kredietportefeuille zich zal gedragen in bepaalde macro-economische omstandigheden.
De ongekende schok van de COVID-19-crisis op het macro-economische klimaat in combinatie met belangrijke overheidsinterventies maakt het buitengewoon uitdagend om te voorspellen hoe de kredietportefeuille zich in de toekomst zal gedragen. Men was van mening dat de uitkomst van de bestaande interne portfoliomodellen niet volledig het effect van de COVID-19-crisis op de toekomstige kredietportefeuille weerspiegelde. Door middel van een alternatieve prognosemethodologie werden de interne IFRS 9-modellen uitgedaagd en op basis van deze gevoeligheidsanalyse werd eind 2020 een "management overlay" op IFRS 9-waardeverminderingen toegepast om een adequaat niveau van verwachte kredietverliezen te verzekeren in lijn met de huidige macro- economische vooruitzichten.
De alternatieve prognosemethode richt zich voornamelijk op het in vraag stellen van drie elementen van de ECL-berekening: de kans op wanbetaling (PD), het verlies in geval van wanbetaling (LGD) en de gepaste kwantificering van het kredietrisico van kredieten in het moratorium waarvoor geen informatie over maandelijkse betalingen beschikbaar is.

- De waarschijnlijkheid van mogelijke wanbetalingen in de toekomst bij een krediet wordt bepaald a.d.h.v. een scoremodel waarbij dit model een through-the-cycle (TTC) waarschijnlijkheid van wanbetaling kan opstellen. IFRS 9 vereist dat deze TTC-waarschijnlijkheid wordt omgezet in een point-in-time (PIT) schatting en dit gebeurt doorgaans a.d.h.v. een intern macro-economisch portefeuillemodel. Gezien de ongeziene schok op de Belgische economie bleek het interne portefeuillemodel een te kleine impact te hebben op de TTC PD schatting. Daarom werd het interne portefeuillemodel tijdens vorige stresstestoefeningen in twijfel getrokken door een alternatief portefeuillemodel van de ECB. De uiteindelijke PIT PD voorspellingen werden opgebouwd als een gewogen gemiddelde van PIT PD voorspellingen die het resultaat waren van het interne portefeuillemodel en de PIT PD voorspellingen die resulteerden uit het alternatieve portefeuillemodel. Het gewicht werd zo bepaald dat de verwachte achteruitgang van de portefeuille (in termen van stappen) in lijn is met het gedrag van de portefeuille dat verwacht werd in vorige stresstestoefeningen. In onderstaande tabel wordt een vergelijking gegeven van hoe de PIT-vermenigvuldiger die wordt toegepast op de verwachte kredietverliezen over een 12 maanden tijdshorizon en een levenslange tijdshorizon verschilt tussen het interne model en de uiteindelijke schattingen.

	PD12m - PIT multiplier (intern model)	PD12m - PIT multiplier (finaal)	Lifetime PD – PIT multiplier (intern model)	Lifetime PD – PIT multiplier (finaal)
Woonkredieten	1	1,18	1,09	1,22
Professionele kredieten	1,04	1,18	1,07	1,16

- Voor het verlies in geval van wanbetaling (LGD) is de voorspelde evolutie van de huizenprijsindex de belangrijkste parameter. De LGD-schattingen worden naar boven bijgesteld aangezien er wordt verondersteld dat de huidige interne methodologie niet volledig het effect op LGD-schattingen van toekomstige minder gunstige evoluties van huizenprijzen kon vatten in vergelijking met wat de laatste jaren wordt vastgesteld (inclusief 2020). De uitgewerkte methodologie biedt een manier om LGD-waarden te voorspellen op basis van LTV-waarden die hoger zullen zijn indien de huizenprijzen dalen met specifieke aandacht voor de LGD-schattingen voor leningen met een hoge LTV.

- Zoals hierboven vermeld, werden nieuwe classificatieregels voor stap 2 geïmplementeerd voor leningen met betalingsuitstel op basis van bijkomende interne en externe informatie. De bijkomende stap-2-leningen die hieruit voortvloeien vormen een verhoogd kredietrisico en voor deze leningen wordt rekening gehouden met de verwachte kredietverliezen over een levenslange tijdshorizon. Hoewel deze nieuwe kwalitatieve stap-2-classificatieregels werden toegepast, werd de bijkomende interne en externe informatie nog niet opgenomen in het risicokwantificeringsproces. Als gevolg nam het gemiddelde "LECL%" (verwachte kredietverliezen over een levenslange tijdshorizon) af op het ogenblik dat de kwalitatieve stap-2-classificatie werd geïmplementeerd. Om te garanderen dat de bijkomende interne en externe informatie ook weerspiegeld werd in de risicokwantificering werd besloten om een "management overlay" toe te passen zodat het "LECL%" op deze nieuwe stap-2-leningen in lijn werd gebracht. Hierbij wordt impliciet verondersteld dat deze nieuwe stap-2-leningen die in tijden van COVID-19 werden geïntroduceerd niet wezenlijk verschillen van "traditionele" stap-2-leningen

Bovenop deze algemene "management overlay" die de systematische risico's binnen de kredietportefeuille afdekt, werd een diepgaande analyse uitgevoerd voor economische sectoren die uitzonderlijk hard werden getroffen door de COVID-19-crisis en de daaropvolgende

lockdowns opgelegd door de overheid. Op basis van een analyse van lockdown-maatregelen en openbare enquêtes werden kwetsbare economische sectoren gedefinieerd, zie onderstaande tabel. Er is een methodologie ontwikkeld om het wanbetalingspercentage voor deze sectoren te schatten, gegeven de lockdown-maatregelen op basis van een combinatie van externe gegevens en de interne risicomodellen. Het is mogelijk dat voor deze economische sectoren 20% van de kredietportefeuille in de komende jaren in gebreke blijft en daarom werd een bijkomende sectorale waardevermindering van EUR 2,3 miljoen aangelegd. Als maatstaf voor de gevoeligheid met betrekking tot de gekozen kwetsbare sectoren, zou het toepassen van dezelfde methodologie op de volledige kredietportefeuille over alle economische sectoren resulteren in 7,3 miljoen EUR extra toekomstige kredietverliezen.

COVID-19 kwetsbare sectoren
Schoonheid
Evenementen
Horeca
Openbare locaties
Winkel - niet essentiële middelen
Sport: activiteiten en locaties
Toerisme
Groothandel - niet essentiële middelen

Bovenvermelde maatregelen hebben in het algemeen onze verwachte kredietverliezen eind 2020 verhoogd met 11,3 miljoen EUR (meer details in 4.4.1.1.1.4).
Deze "management overlay" op de bijzondere waardeverminderingen wordt alleen berekend voor de hypotheekleningportefeuille en voor de professionele kredietportefeuille. Voor de portefeuille consumentenkredieten werd geen "management overlay" op bijzondere waardeverminderingen toegepast, aangezien werd aangenomen dat dit niet vereist was voor deze niet-strategische kredietportefeuille vanwege een ongewijzigd hoog kwaliteitsniveau van de portefeuille consumentenkredieten: bijv. voor een beperkt aantal consumentenkredieten werd een uitstel van betaling aangevraagd, er werd geen toename van het aantal achterstallige dagen geconstateerd. Bovendien worden in gebreke gebleven consumentenkredieten voor een vaste prijs aan een externe partij verkocht, wat de volatiliteit van kredietverliezen onder ongunstige macro-economische omstandigheden verder vermindert.

4.4.1.1.1.4 Evolutie van de kredietportefeuille in 2020

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de evolutie van de kredietportefeuille van AXA Bank Belgium in 2020 voor de verschillende IFRS9 stappen. Niettegenstaande het feit dat het betaalgedrag van de kredietportefeuille van AXA Bank Belgium een hoge kwaliteit behield, ondernam AXA Bank Belgium proactief acties om tijdig een aanzienlijke stijging in het kredietrisico en de status 'unlikely to pay' te identificeren. Het aandeel van stap 2-leningen steeg in 2020 van 6,7% begin 2020 naar 8,7 % eind 2020 waarbij de verhoging verklaard wordt door het feit dat er in de tweede helft van 2020 meer informatie beschikbaar was over de impact van de COVID-19-crisis op de bedrijfsmodellen van onze professionele klanten en over de nood aan het langer gebruiken van de moratoriumomstandigheden.

Uitstaand bedrag (€ mio)	31-12-19	31-12-20
Stap 1	23.395	23.583
Stap 2	1.711	2.268
Stap 3	285	358

In 2020 steeg het NPL-percentage (Non-performing loan) tot 1,4 % na een gedetailleerde beoordeling van de kredietportefeuille door AXA Bank Belgium met aandacht voor die klanten die in september 2020 een verlenging hadden aangevraagd van de moratoriumomstandigheden.

De evolutie van het niveau van de waardeverminderingen en het ECL-percentage worden getoond in onderstaande tabellen. Niettegenstaande de macro-economische scenario's reeds aangepast waren in Q1 2020, bleef het ECL-percentage per fase relatief stabiel in de eerste helft van 2020. De opwaartse herziening van het ECL-percentage door de veranderde macro-economische scenario's werd deels gecompenseerd door een neerwaartse herziening van het ECL-percentage door het jaarlijkse herzieningsproces van IFRS9-modellen. Deze neerwaartse herziening van het ECL-percentage wordt verklaard door een aanhoudende voorzichtigheid bij de risico-intake de laatste jaren waarbij het effect hiervan nu wordt omgezet in een aanzienlijk effect op het gedrag van de portefeuille en het hieruit voortvloeiende ECL-percentage.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de verwachte kredietverliezen (inclusief “management overlay”).

Waardeverminderingen (€ mln)	31-12-19	31-12-20
Stap 1 - Leningen	4,3	5,5
Stap 2 - Leningen	13,9	21,8
Stap 3 - Leningen	55,5	57,2
Stap 3 - voorschotten	4,2	4,2
Totaal - Leningen en voorschotten	**77,9**	**88,7**
Stap 1 - Verplichtingen uit hoofde van leningen en garanties	1,1	1,1
Stap 2 - Verplichtingen uit hoofde van leningen en garanties	0,6	0,3
Stap 3 -Verplichtingen uit hoofde van leningen en garanties	0,1	0,3
Totaal - Verplichtingen uit hoofde van leningen en garanties	**1,7**	**1,6**
Totaal = tabel imp.7/imp.8 in hoofdstuk 15	**79,6**	**90,4**

Dekkingsgraad	31-12-19	31-12-20
Stap 1	0,02%	0,03%
Stap 2	0,85%	0,98%
Stap 3	20,99%	16,30%

Eind 2020 was het ECL-percentage gestegen voor stap 1 en stap 2. Er werd een schatting uitgevoerd en aangezien er werd besloten dat de interne IFRS9-methodologie van AXA Bank Belgium niet ten volle de impact van COVID-19 op het ECL-niveau bevat, werd een “management overlay” toegepast op basis van een alternatieve berekening om het effect van COVID-19 te integreren. Voor stap 3 kredieten nam het ECL-percentage af, dit werd verklaard door het aanzienlijk aantal kredieten die “unlikely-to-pay’ werden in Q4 2020. Als resultaat werden de kredieten met wantbetaling gemiddeld jonger terwijl het ECL-percentage typerend lager is voor jongere kredieten met wanbetaling gezien het meer waarschijnlijk is dat deze zich nog zullen herstellen.
Bovendien werden een aantal COVID-19 gerelateerde “management overlays” aangelegd in 2020.

Daarnaast werd de “unlikely-to-pay” beoordeling, zoals uitgelegd in 4.4.1.1.1.2, onderworpen aan een herziening door een deskundige wat het mogelijk maakte om moratoriumleningen te identificeren als “unlikely-to-pay” zodat de kredietverliezen konden worden toegekend door de interne modellen voor kredieten met wanbetaling.

Overzicht van de wijzigingen in de kredietverliezen door COVID-19 m.b.t de wijzigingen in de veronderstellingen:

Totaal leningen & voorschotten : € 24.092,92 mio — € 24.508,44 mio
Totaal kredietverliezen : € 77,95 mio — € 88,78 mio
(pré COVID-19)

waarvan als gevolg van COVID-19-gerelateerde assumpties

€ 1,6 mio	PD-aanpassing op basis van challenger-model (stressscenario van de ECB)
€ 5,2 mio	LGD-correctie op basis van herziene huizenprijsindex
€ 2,2 mio	bijzondere waardevermindering op extra stap 2-leningen (rekening-courant / graydon-score)
€ 2,3 mio	specifieke sector aanpassing (cfr. 4.4.1.1.1.3)
€ 11,3 mio	
€ 5,3 mio	UTP aanpassing - deskundige beoordeling

Voor overige details (vb. opsplitsing per product) verwijzen we naar het hoofdstuk 15 Bijzondere waardeverminderingen.

4.4.1.1.2 Risicogrondslagen, limietenraamwerk en rapportering

Het doel van kredietrisicobeheer is het verzekeren dat een (aantal) kredietevenement(en) de solvabiliteit noch rentabiliteit van de bank aantast.

Om dit objectief waar te maken, moeten kredietportefeuilles binnen bepaalde vooropgestelde limieten blijven. Deze limieten worden bepaald door een op voorhand uitgewerkt risicoappetijtraamwerk of ‘risk appetite framework’ (RAF) waarbij er functionele limieten worden gedefinieerd. Deze functionele limieten worden vertaald naar operationele limieten en het zijn deze limieten die gebruikt worden op dagelijkse basis om te garanderen dat de kredietactiviteit opereert binnen de risicobereidheid gedefinieerd door de Raad van Bestuur.

Omwille van deze en andere uitgebreide rapporteringen door Risk Management over risicofactoren in de Belgische retailkredietportefeuille, krijgt men een goed inzicht in de risico-evoluties. Onder meer door de nabije opvolging van de eventuele impact op haar risico's, zoals toegelicht onder item 4.1.1.1, heeft AXA Bank Belgium haar RAF momenteel niet aangepast omwille van de Covid19 crisis..

De risico's op de hypotheekleningen, persoonlijke leningen en professionele kredieten van AXA Bank Belgium worden beheerd in vier fases (verwerving, beheer, remediatie en herstel) gebaseerd op retailkredietgrondslagen.

Retailkredieten worden aanvaard op basis van een set van aanvaardingsnormen en grondslagen. Aanvaardingsscoremodellen worden intern ontwikkeld en regelmatig herbekeken om de geldigheid van deze interne risicomodellen te beoordelen. Een RAROC-kader is beschikbaar en kan worden gebruikt als essentieel element in de risico-rendementsanalyse van de retailactiviteiten.

In 2020 implementeerde AXA Bank Belgium de nieuwe definitie van wanbetaling in regel met de EBA's definitie van wantbetaling. Als gevolg van deze nieuwe definitie werden de intern kredietrisicomodellen gehercalibreerd voor IFRS 9 doeleinden.
De nieuwe definitie resulteerde in een daling van de kredietverliezen van 3,3 miljoen EUR. Dit is een beperkte impact op 90,4 miljoen EUR kredietverliezen voor een kredietportefeuille van 24,5 miljard EUR. Dit is overeenstemming met de verwachtingen, aangezien de wijziging van de definitie van wanbetaling het algemene risiconiveau van de portefeuille niet verandert.

Een essentiële rol in het kredietrisicobeheer is weggelegd voor de afdeling die voor de inning instaat en die de non-performing kredieten opvolgt. Deze afdeling past maatregelen toe om het risico van de bank te beperken afhankelijk van de aard en de grootte van het incident. Bovendien bepaalt de afdeling het bedrag van de maandelijkse voorzieningen dat moet worden aangelegd voor toekomstige afschrijvingen. De procedures en controles voor de afschrijving op niet-renderende leningen zijn opgenomen in een afschrijvingsbeleid in overeenstemming met de EBA-richtlijnen.

In regel met de prudentiële verwachtingen past AXA Bank Belgium stresstests toe voor retailkredietrisico's. De belangrijkste doelstelling is het bepalen van de gevoeligheid van kredietverliezen voor de bestaande kredietportefeuille en de solvabiliteit van de bank in stresssituaties.

De evolutie van het kredietrisico wordt actief opgevolgd als onderdeel van de rapportering voor het Retail Risk Committee die het risico op regelmatige basis nagaat. Al deze principes leiden tot een in hoge mate effectief risicobeheerssysteem met controleprocessen die ongewenste manipulaties voorkomen. Dit systeem is sterk geïntegreerd in de verrichtingen van de "Retail Credits"-afdeling en is onderhevig aan continue monitoring.

4.4.1.1.3 Risicobeperkingstechnieken

AXA Bank Belgium bepaalt in haar kredietgrondslagen de noodzaak tot het ontvangen van waarborgen om het kredietrisico te verminderen.

Hoewel de onderpandpositie een tweedegraads risicomaatstaf isblijft het essentieel om de klant te begeleiden bij zijn financiën en om de financiële- en risicopositie van de bank te garanderen. Operationeel en vanuit het standpunt van de klant gezien, is de waarde van het onderpand essentieel om voldoende inzicht te krijgen in de globale (risico-)positie van de klant bij het nemen van beslissingen, zowel bij het toekennen van een lening als tijdens de looptijd van een lening. Vanuit financieel en risico-oogpunt dient de bank bovendien te garanderen dat de waarden van de geregistreerde eigendommen voldoende nauwkeurig zijn zodat de kapitaal- en waardevermindering niveaus niet wezenlijk worden beïnvloed. Daarenboven streeft AXA Bank Belgium er binnen haar toegepaste principes en praktijken in lijn te zijn met de marktpraktijken en volledig te voldoen aan de verwachtingen van de wet of toezichthouder.

Grondslagen en processen voor waardering en beheer van waarborgen

Bij het inschrijven van een hypotheek of mandaat wordt het onderliggende vastgoed geschat.

Twee types van schattingen worden toegelaten. Enerzijds gebeurt de waardebepaling van het vastgoed aan de hand van onafhankelijke externe schattingen. Daarnaast kan de waardering ook gebeuren aan de hand van officiële verkoopovereenkomsten. Die laatste methode is enkel toegelaten bij financieringsprojecten waarbij het risico op niet-correcte waardering beperkt wordt. Van zodra de waarborg vaststaat wordt er 2 keer per jaar een herwaardering van het onderliggende vastgoed uitgevoerd gebaseerd op statistieken aangaande de evolutie van de Belgische vastgoedmarkt (zogenaamd indexatieproces).

Deze waarderingsmethodiek wordt toegepast op zowel residentieel als commercieel vastgoed. Voor commercieel vastgoed gebeurt de waardering echter op een voorzichtigere wijze gezien de hogere volatiliteit.

Belangrijkste soorten ontvangen waarborgen

Er zijn verschillende soorten ontvangen waarborgen, gebaseerd op het soort product.

Waarborgen voor hypotheekleningen

Het krediet moet worden gewaarborgd door een hypotheek (inschrijving of een mix van inschrijving en mandaat) op een onroerend pand (volle eigendom) in België. De panden dienen normaal verkoopbaar te zijn. De te vestigen hypothecaire waarborgen zijn herbruikbaar in het kader van eventuele latere hypotheekleningen. Alle waarborgen aanvullend aan hypothecaire waarborgen dienen voor de officiële vastlegging van het krediet te worden gevestigd (dit geldt dus eveneens voor bijkomende roerende waarborgen).

Waarborgen voor professionele kredieten

De waarborgen zijn

- reëel (ze hebben betrekking op een goed, roerend of onroerend, met een intrinsieke waarde)
- persoonlijk (ze bestaan uit een recht van vordering op een persoon)
- moreel (ze kennen een bank geen enkel uitvoeringsmiddel toe en berusten op de eerlijkheid van wie ze heeft uitgegeven).

Een lijst met waarborgen die geregeld worden gebruikt voor de beroepskredieten bij AXA Bank Belgium is terug te vinden in hoofdstuk 34 *Voorwaardelijke activa en verplichtingen*.

Waarborgen voor consumentenkredieten

Voor een consumentenkrediet wordt slechts 1 type van waarborgen gehanteerd:

- de overdracht van schuldvordering of akte van afstand van loon en andere inkomsten.

Waarderingsbeleid voor onrendabele leningen
Klanten met achterstallige leningen vormen een beperkt deel van de portefeuille van AXA Bank Belgium maar het toepassen van een indexering is misschien niet de juiste aanpak voor deze leningen aangezien bij het beoordelen van mogelijke verliezen in dit stadium meer rekening wordt gehouden met de waarden van het vastgoed. Bijgevolg voert AXA Bank Belgium een externe evaluatie uit op het ogenblik dat deze leningen dubieus worden voor die eigendommen waarvoor er géén recente (in casu < 3 jaar) individuele waardering voor beschikbaar is. Jaarlijks zal er een nazicht plaatsvinden om zich ervan te vergewissen dat de laatste externe waardering recenter is dan 3 jaar. In het geval van oudere waarderingen zal er een (nieuwe) waardering plaatsvinden.

4.4.1.1.4 Securitisation – Significant Risk transfer

Zoals uitgelegd in sectie 4.2.5 heeft AXA Bank Belgium met succes een kunstmatige securitisatie opgezet op haar hypotheekportefeuille in 4e kwartaal van 2020. Dit werd gedaan om de groei van de kredietportefeuille te ondersteunen met behoud van de voorziene solvabiliteitsniveaus (zoals bepaald in het kader rond risicobereidheid van de bank). Deze securitisatie van de onderliggende hypotheekportefeuille heeft geleid tot een vermindering van het risicogewogen activa van 283 miljoen EUR in het 4e kwartaal van 2020, wat bijdroeg tot comfortabele solvabiliteitsratio's op het einde van 2020 zoals vermeld in 4.2.6.

4.4.1.2 Niet-retailkredietrisico

Naast het retailkredietrisico staat AXA Bank Belgium ook bloot aan kredietrisico's op tegenpartijen en uitgevers van hoge kwaliteit door haar treasury en "asset & liability management"-activiteiten.
Merk op dat de intermediatie activiteiten in de loop van 2020 volledig zijn afgebouwd, wat een belangrijke vermindering van het risico inhoudt in termen van niet-retailkredietrisico.

AXA Bank Belgium is bezig met verschillende soorten derivaten om het marktrisico van haar balans te dekken (vb. het interestvoetrisico op hypotheekleningen indekken) en stelt zich bloot aan tegenpartijkredietrisico's bij deze derivaten.
Het tweede domein waar kredietrisico betrokken is, is de investeringsportefeuille onder het beheer van het ALM-departement. Tot slot wordt AXA Bank Belgium blootgesteld aan kredietrisico's door de repo-activiteit, uitgevoerd voor het departement thesaurie.

4.4.1.2.1 Risicogrondslagen, limietenraamwerk en rapportering

Strategieën en processen

Het is de strategie van AXA Bank Belgium om de verhouding tussen risico en rendement in haar niet-retailactiviteiten te optimaliseren en om ervoor te zorgen dat het past in de risicobereidheid van AXA Groep. Hierna wordt verklaard hoe dit tot uiting komt in de twee assen van het niet-retailkredietrisico: beleggingsportefeuille en derivaten- en repoactiviteiten.

De beleggingsportefeuille van AXA Bank Belgium fungeert als buffer voor liquide activa en als een manier om stabiele inkomsten te genereren. Om ervoor te zorgen dat dit past binnen de risicobereidheid van AXA Bank Belgium, monitort Risk Management de beleggingsportefeuille op de hiernavolgende punten.

- Of de effecten beantwoorden aan de vereisten van de LCR ("Liquidity Coverage Ratio"), waarbij AXA Bank Belgium zichzelf beperkt tot haast uitsluitend activa van de hoogste liquiditeitsklasse onder Basel III.
- Of de effecten beantwoorden aan de vereisten van de solvabiliteitsratio, waarbij AXA Bank Belgium zichzelf beperkt tot haast uitsluitend activa met een risicoklasse van 0% als bepaald door Basel III.
- Toepassing van de limieten bepaald door de Groep en de eigen concentratielimieten van AXA Bank Belgium.

Voor de derivaten en repo's heeft AXA Bank Belgium tot strategie om het kredietrisico te beperken door zo veel mogelijk waarborgen te voorzien om de LGD ("loss given default") te verminderen. De LGD is de potentiële negatieve marktevolutie van posities bij wanbetaling van de tegenpartij. Daarnaast worden enkel tegenpartijen met goede rating gebruikt om de kans op wanbetaling te verminderen. Het stijgende gebruik van een centrale tegenpartij past ook in deze strategie. Tegenpartijen moeten ook door AXA Groep goedgekeurd worden.

Niet-retailkredietrisicoraamwerk

In 2020 werden het Wholesalekredietrisicoraamwerk en het Wholesalekredietrisicocharter volledig herzien en goedgekeurd.

De basis is het "Risk Appetite Statement" (RAS) vastgelegd door de Raad van Bestuur. Verdere concentratielimieten en minimale kwaliteitsvereisten worden vastgelegd door het Directiecomité. Een verdere opvolging en beheer wordt uitgevoerd door het Wholesale Risk Committee.

Dit raamwerk wordt in detail beschreven in het "Risk Disclosure"-rapport.

Rapporterings- en waarderingssystemen

AXA Bank Belgium houdt twee complementaire rapporterings- en waarderingssystemen naast elkaar aan: prudentieel en intern.

Prudentiële rapportering en waardering

AXA Bank Belgium meet de minimale prudentiële vereisten voor het niet-retailkredietrisico in de "Standardised Approach" (SA) op kwartaalbasis. AXA Bank Belgium is eveneens onderhevig aan het raamwerk "large exposures limit framework" zoals beschreven in deel IV van de CRD/CRR-regelgeving. Op kwartaalbasis wordt een rapport met de grote open posities opgestuurd naar de toezichthouder van AXA Bank Belgium.

Interne rapportering en waardering

Naast de prudentiële vereisten meet AXA Bank Belgium haar tegenpartijkredietrisico's met een methode ontwikkeld door AXA Groep. Met name voor derivaten en repo's geeft deze methode een andere kijk op de blootstellingen vermits het gebaseerd is op het meten van de gevoeligheid van alle posities per tegenpartij op marktschokken in plaats van het eenvoudige gebruik van "add-ons" zoals momenteel prudentieel bepaald. De blootstelling met deze methode wordt twee keer per dag gemeten voor alle instrumentencategorieën en wordt gerapporteerd aan het Wholesale Risk Committee op maandelijkse basis en aan de Raad van Bestuur op kwartaalbasis. Het vormt ook de basis voor het raamwerk voor tegenpartij kredietrisico limieten op derivaten- en repo's.

Behalve lokaal worden de krediet- en concentratierisico's eveneens opgevolgd door AXA Groep. AXA Bank Belgium rapporteert maandelijkse al haar posities aan het Central Risk Management-departement van AXA Groep om ervoor te zorgen dat ze in overeenstemming zijn met deze tweede reeks limieten.

4.4.1.2.2 Grondslagen voor afdekking en risicovermindering

AXA Bank Belgium past een tweestapsmethodiek toe om het kredietrisico per tegenpartij maximaal te reduceren: ten eerste door de toepassing van het wettelijk kader rond saldering van tegengestelde posities, anderzijds door waarborgen te vragen voor de overblijvende nettoposities.

Saldering

In de contractuele documentatie met alle tegenpartijen heeft AXA Bank Belgium voorzien dat het toegestaan is om posities met een positieve marktwaarde te verminderen met deze met een negatieve marktwaarde zodat enkel het nettobedrag wordt uitgewisseld. Dit gaat verder dan de boekhoudkundige saldering voorzien in IAS 32 – *Financiële instrumenten: waardering*, waarbij meer voorwaarden dienen vervuld te worden. De saldering die AXA Bank Belgium toepast is echter erkend op prudentieel vlak en we beschouwen het voldoende als risicovermindering op alle tegenpartijen.

Grondslagen en processen voor waardering en beheer van waarborgen

Om het tegenpartijkredietrisico verder te verminderen op de derivaten- en repoverrichtingen heeft AXA Bank Belgium in het uitwisselen van waarborgen voorzien in de contracten met haar tegenpartijen. Het is een grondslag van AXA Bank Belgium (in lijn met die van AXA Groep) om waarborgovereenkomsten te voorzien als volgt:

- Geldmiddelen (EUR, GBP, USD, JPY, CHF) of "high investment grade" overheidspapier/'covered bonds'(met toepassing van "haircuts"). Dit zorgt ervoor dat AXA Bank Belgium de waarborgen snel kan realiseren met minimaal verlies bij wanbetaling van de tegenpartij.
- Dagelijkse berekening van de positie en uitwisseling van waarborgen.
- Geen drempel en een minimaal transferbedrag van maximum 1 miljoen EUR.
- Hergebruik van waarborgen is toegestaan, om het beheer van de liquiditeit van AXA Bank Belgium te vereenvoudigen.

De backoffice van AXA Bank Belgium beheert de waardering van de waarborgen en het proces van "margin calls" door gebruik van de geïntegreerde "front-to-back" IT-applicatie. Het lanceert "margin calls", checkt "margin calls" gevraagd door de tegenpartijen en betrekt het middle office en Risk Management bij meer complexe waarderingen. Het front, middle en back office vergaderen met Risk Management met een maandelijkse frequentie om eventuele problemen rond waarborgen te bespreken en actieplannen vast te leggen. De Wholesale Risk Committee wordt maandelijks geïnformeerd over de belangrijkste punten.

Belangrijkste soorten waarborgen

AXA Bank Belgium ontvangt vooral cash als waarborg voor derivatencontracten om problemen van concentratie te voorkomen. Voor repo-/revers-repotransacties wordt het obligatieluik van de transacties beperkt tot overheidsobligaties van hoge kwaliteit in EUR. Deze strikte grondslag inzake waarborgen die kunnen gebruikt worden kan leiden tot enig concentratierisico maar AXA Bank Belgium is de mening toegedaan dat dit aanvaardbaar is gezien de kwaliteit van de uitgevers. Ook te noteren dat al deze waarborgen als "eligible financial collateral" bestempeld worden door het Basel Committee.

4.4.1.3 Grondslagen kredietreserves

Met de vervanging van het model van "gelopen kredietverliezen" ("incurred loss") van IAS 39 door IFRS 9 sinds 1 januari 2018 wordt het bedrag van verwachte kredietverliezen berekend op de niet-retailportefeuille voorgelegd aan het WRC. Dit comité is verantwoordelijk voor het model van de verwachte kredietverliezen op de niet-retailportefeuille inclusief de "management overlay". Het comité overlegt over ontwerpdocumenten en modelvalidatiedocumenten en neemt beslissingen inzake modellen (inclusief de indeling in stages).
Voor de retail-kredietportefeuille is het Retail Risk Committee (RRC) verantwoordelijk voor de methodologie en praktijk voor de voorzieningen en bijzondere waardeverminderingen.

4.4.2 Blootstelling aan kredietrisico

4.4.2.1 Retailkredietrisico

De berekening van het kredietrisico voor het grootste deel van de Belgische kredieten gebeurt aan de hand van de "Internal Ratings Based"-modellen (IRB). Het resterende deel wordt berekend met de "Standardised Approach".
Deze IRB-modellen worden ook opnieuw gebruikt in de provisioneringsmethodologie, zij het met een andere schaalverdeling en met een IFRS9-uitbreiding.

Portefeuille

De Belgische kredietportefeuille bestaat vooral uit hypotheekleningen, consumentenkredieten en professionele kredieten, waarbij de hypotheekleningen het belangrijkste deel uitmaken.

Gezien de goede afdekkingsgraad met waarborgen en de lage waarschijnlijkheid van wanbetaling van deze portefeuille is het risicoprofiel van de totale kredietportefeuille laag.

De portefeuille hypothecaire leningen kende eens te meer een sterke groei in 2020 (+5,6%) dankzij de hoge nieuwe productie van hypothecaire leningen van goede kwaliteit. Na de jaren 2015 en 2016 met een hoog volume aan herfinancieringen werd 2017 tot 2019 gekenmerkt door een meer gematigd niveau aan herfinancieringen. Ook in 2020 werd deze gematigde trend voortgezet.

Voor de portefeuille consumentenkredieten merken we een lichte stijging in 2020 (+5,2%). De productie compenseerde de natuurlijke erosie van de portefeuille ruimschoots ondanks dat het geen strategisch product is.

Sedert 2016 is de portefeuille professionele kredieten van AXA Bank Belgium in stijgende lijn. In 2017,2018 en 2019 groeide de portefeuille significant, voor 2020 was de evolutie 12%. Dat ligt in de lijn van de strategische doelstelling van AXA Bank Belgium om sterker aanwezig te zijn op de markt van de professionele kredietverlening.

Kwaliteit van de portefeuille

In 2013 werd er beslist om een meer selectief toekenningsproces te installeren waarvan de gevolgen vandaag nog steeds merkbaar zijn

Begin 2020 vertoonde de kredietportefeuille van AXA Bank Belgium een uitstekende kredietkwaliteit. Dit stelde de bank in staat om de COVID-19-crisis op de juiste manier aan te pakken. In de loop van 2020 stegen de wanbetalingsgraden aanzienlijk door de UTP-classificatie van een groep geselecteerde leningen met COVID-19-gerelateerde problemen.

De evolutie van 2020 van de wanbetalingsgraad over 12 maanden wordt hieronder beschreven:

- De wanbetalingsgraad [7]over 12 maanden voor hypothecaire leningen steeg van 0,63% onder de oude definitie van wanbetaling in december 2019 naar 0,75% onder de nieuwe definitie van wanbetaling. Volgens de nieuwe definitie van wanbetaling was de vastgestelde wanbetalingsgraad over 12 maanden in december 2020 gelijk aan 1,02%. Deze stijging in de wanbetalingsgraad over 12 maanden voor hypothecaire leningen is volledig toe te wijzen aan de COVID-19 UTP flagging.

- De wanbetalingsgraad over 12 maanden voor kredieten aan professionals en kleine ondernemingen steeg van 1,59% geobserveerd in december 2019 onder de oude definitie van wanbetaling naar 1,78% onder de nieuwe definitie. In december 2020 bedroeg de wanbetalingsgraad over 12 maanden 2,42% onder de nieuwe definitie van wanbetaling. De 12 maanden wanbetalingsgraad is vooral geimpacteerd door de COVID-19 UTP flagging.

- Voor de consumentenkredieten is er een stijging van de wanbetalingsgraad over 12 maanden door de toepassing van de verschillende definities van wanbetaling in december 2019 (van 1,21% onder de oude definitie naar 2,15% onder de nieuwe definitie). In december 2020 bedroeg de wanbetalingsgraad over 12 maanden voor consumentenkredieten 2,07% onder de nieuwe definitie van wanbetaling . Dit stemt overeen met een stabiele wanbetalingsgraad gedurende deze COVID-19 crisis en toont aan dat AXA Bank Belgium een voorzichtig kredietrisicobeheer heeft voor dit producttype.

De kredietverliezen bedroegen in 2020 in totaal 16,7 miljoen EUR, tegenover 6,3 miljoen EUR in 2019.
De verwachte kredietverliezen blijven relatief laag aangezien de kredietportefeuille een hoge kwaliteit bleef vertonen.
De toename van het kredietverlies wordt verklaard door een sterke toename van de verwachte kredietverliezen als gevolg van de impact van COVID-19 en een aanzienlijke verslechtering van de macro-economische vooruitzichten, zoals vermeld in sectie 4.4.1.1.1.

[7] In vergelijking met 2018 is de definitie van wanbetaling herbekeken. Het huidig concept bevat tolerantiemaatregelen en wanbetalingen die tijdens de maand plaatsvinden. De cijfers van 2018 werden herberekend op deze basis.

Hieronder worden de 3 IFRS 9 stappen verder toegelicht. Zie ook hoofdstuk 2.2.2.5 Bijzondere waardeverminderingen voor de definities van “stap 1”, “stap 2” en “stap 3”.

Stap 1

Voor IFRS9 worden renderende leningen onderverdeeld in renderende en minder renderende leningen. In het segment van de renderende leningen wordt een onderscheid gemaakt tussen leningen zonder een significante toename van het kredietrisico sedert toekenning van het krediet enerzijds en leningen mét een significante toename van het kredietrisico sedert toekenning van het krediet anderzijds. Leningen die in het renderende segment zitten zonder een significante toename op het vlak van kredietrisico worden gecategoriseerd als Stap 1. Voor stap 1 worden de waardeverminderingen bepaald op basis van de verwachte kredietverliezen over een tijdshorizon van 12 maanden.
Indien aan geen van de kwalitatieve of kwantitatieve voorwaarden, zoals beschreven hieronder in stap 2 en stap 3, voldaan wordt, dan wordt de lening geclassificeerd als “stap 1”.

Stap 2
AXA Bank Belgium gaat ervan uit dat de volgende kwantitatieve en kwalitatieve voorwaarden bijdragen tot een significante stijging (SICR) van het kredietrisico zodat de leningen geclassificeerd worden als “stap 2”:

- Kwalitatieve voorwaarden:
    - Betalingsachterstand groter dan of gelijk aan 30 dagen
    - Negatief opgelijst in het kredietbureau (CKP[8]-database)
    - Tolerantiemaatregelen op het krediet
    - Huidige PD-rating in bucket 9
    - een 2de verzoek tot betalingsuitstel binnen het kader van de door de regering en de banken uitgewerkte maatregelen om bedrijven, zelfstandigen en gezinnen tijdelijk te ondersteunen
    - interne scoring gebaseerd op:
        - combinatie van een verzoek tot betalingsuitstel met observatie van een wijzigend gedrag op de zichtrekening
        - voor de professionele kredieten daarboven een toevoeging van een externe inschaling die aangeeft in welke mate een professionele klant al dan niet crisisbestendig is.
    -
- Kwantitatieve voorwaarden:
    - Huidige PIT[9]-PD is groter dan 3 keer de PD bij toekenning van het krediet en het absolute verschil is meer dan 67 basispunten
    - Verschil in huidige PIT-PD met de PD bij toekenning van het krediet is groter of gelijk aan 2%

Indien aan een enkele van de kwalitatieve of kwantitatieve voorwaarden is voldaan wordt de lening als “stap 2” geclassificeerd.

Zoals uitgelegd in 4.1.1.2 konden klanten tijdens de COVID-19-crisis betalingsuitstel aanvragen. In normale omstandigheden wordt betalingsuitstel enkel toegestaan aan klanten met financiële problemen en bijgevolg zouden deze leningen als ‘in schuldherschikking’ worden geclassificeerd en in IFRS-stap 2 worden geplaatst. Volgens de richtlijnen van de EBA werd besloten om leningen met betaalopschorting niet automatisch aan te duiden als ‘in schuldherschikking’. Er worden evenwel bijkomende risico-indicatoren op basis van interne data en data van externe providers toegepast om bijkomende leningen als ‘in schuldherschikking’ te classificeren en als stap 2 indien deze indicatoren op meer structurele financiële problemen wijzen

Stap 3

De definitie van wanbetaling (“default”) van AXA Bank Belgium op de retail-kredietportefeuille is volledig in overeenstemming met de Europese Verordening (EU) Nr 575/2013 en andere verordeningen van de Europese Bankautoriteit. AXA Bank Belgium heeft ervoor gekozen een erg strikte definitie van wanbetaling in te voeren, wat zich vertaald heeft in een stijging van het aantal kredieten met de melding “unlikely to pay” en de bijhorende provisiebedragen, zonder dat de kwaliteit van de onderliggende portefeuille verandert.

[8] Centrale voor Kredieten aan Particulieren: database van de Nationale Bank van België waarin alle kredieten opgesomd worden die een natuurlijk persoon heeft bij alle financiële instellingen en vennootschappen die krediet verlenen.
[9] Point-in-time

Concreet wil dit zeggen dat een klant/krediet in wanbetaling is als men aan minstens een van de volgende voorwaarden voldoet:

- De klant/het krediet is “unlikely to pay”
- De klant/het krediet heeft > 90 dagen betalingsachterstand maar is niet in “pre-litigation”
- De klant/het krediet is in “pre-litigation” (PCX = “précontentieux”)
- De klant/het krediet is in “litigation” (CX = “contentieux”)

Wanneer een klant/krediet gerangschikt wordt onder een van de eerste twee categorieën in bovenstaande lijst, maar niet dubieus is, wordt er ook gesproken van “mogelijk verlies”.

Een belangrijke opmerking is dat de definitie van wantbetaling is gewijzigd in 2020, deze wijziging had een impact op de cijfers omdat sommige kredieten die zich in stap 3 bevonden, zich nu in stap 2 bevinden en vice versa.
De belangrijkste wijzigingen aan de bepaling van wanbetaling zijn de volgende:

- Het tellen van het aantal dagen achterstand, het tellen zal enkel starten indien een absolute of relatieve materialiteitsdrempel wordt overschreden (respectievelijk 100 EUR en 1% van het saldo).
  Het flaggen van kredieten met wanbetaling op basis van 90 dagen betalingsachterstand zal niet meer op hetzelfde moment gebeuren als voorheen.
- De toepassing van een 3 maanden proefperiode voor alle kredieten met wanbetaling, wat betekent dat de kredieten nog 3 maanden als wantbetaling beschouwd worden na herstel (waar het 6 maanden betrof in het verleden).

Zie sectie 4.4.1.1.2 voor de impact van de nieuwe definitie van wanbetaling. Globaal is de impact van de nieuwe definitie van wanbetaling beperkt en had geen materiële impact op de niet-renderende kredietratio.

Wanneer een klant/krediet als “wanbetaling” wordt gekenmerkt, wordt het beschouwd als “impaired” en wordt er een (collectieve of individuele) waardevermindering aangelegd. Op dat ogenblik moet er steeds een evaluatie gebeuren of deze wanbetaling een impact heeft op de geschatte toekomstige kasstromen van het financieel actief, en bijgevolg of er een bijkomende waardevermindering moet worden aangelegd.

Bovendien is de status “wanbetaling” volledig in lijn met de status “non-performing” en “impaired” en ook met stage 3.

In de onderstaande tabel worden de kredietverliezen van AXA Bank Belgium opgesplitst volgens interne rating. Het grootste gedeelte van de kredietverliezen van stap 2 heeft een interne rating van 7 en 9 op het einde van 2020.
Dit stemt overeen met de waardeverminderingen van leningen met een significante stijging van het kredietrisico.

Onderverdeling per interne rating

Kwaliteit van de portefueille ('000 EUR)	Stap 1: verwachte kredietverliezen over een tijdshorizon van 12 maanden	Stap 2: verwachte kredietverliezen over de hele looptijd	Stap 3: financiële activa die een waardevermindering hebben ondergaan (verwachte kredietverliezen over de hele looptijd)
Interne rating 1 tot 4	2.141,31	1.499,19	0,00
Interne rating 5 tot 6	2.026,53	5.047,11	0,00
Interne rating 7 tot 9	2.222,15	15.591,73	0,00
Interne rating 10	0,00	0,00	57.459,47

De kredietactiviteit van AXA Bank België wordt hoofdzakelijk gewaarborgd door residentieel onroerend goed en dit wordt weerspiegeld in de onderstaande tabel.
Het merendeel van de niet-renderende leningen zijn ingedekt tussen de 50% en 100% van de uitstaande vordering.

Waarborgen op financiële activa die een waardevermindering hebben ondergaan

Waarborgen	000 EUR / %
Financiële activa die een waardevermindering hebben ondergaan	359.979
Tot 50% ingedekt door waarborgen	15%
Van 50 to 100% ingedekt door waarborgen	85%

4.4.2.2 Niet-retailkredietrisico

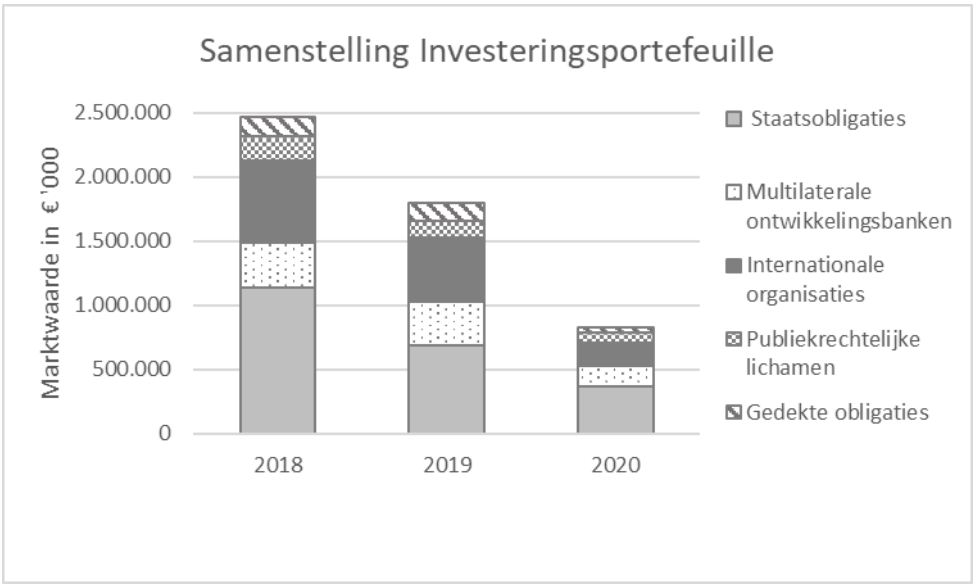
Om prudentiële redenen past AXA Bank Belgium de “Standardised Approach” toe voor alle niet-retailkredieten. Daarnaast past AXA Bank Belgium intern een specifieke methode toe om de blootstellingen te meten, ontwikkeld door AXA Groep. Behoudens indien anders vermeld werden de blootstellingen aan de hand van die laatste methode berekend.

4.4.2.2.1 Beleggingsportefeuille

In 2020 daalde de marktwaarde van de beleggingsportefeuille verder, van 1,8 miljard EUR eind 2019 naar 0,8 miljard EUR in december 2020, vooral als gevolg van het op eindvervaldag komen van obligaties.

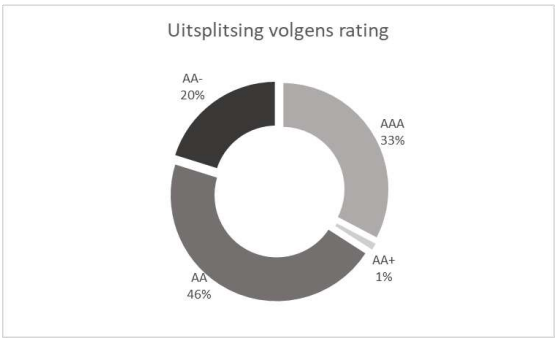
Het overgrote deel van de beleggingen van AXA Bank Belgium bestaat uit kwalitatieve overheidsobligaties (54%) en supranationale obligaties (42%).

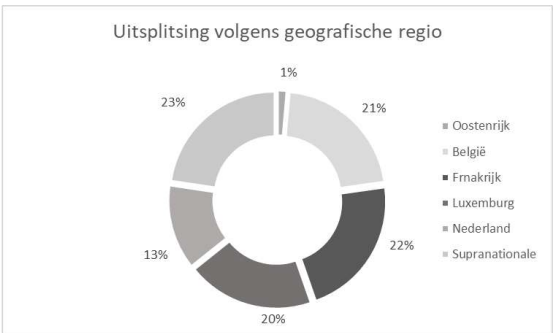
De volgende grafiek illustreert de samenstelling van de beleggingsportefeuille van AXA Bank Belgium.

Bovendien worden de kredietratings en de wijzigingen in de marktprijs van posities van AXA Bank Belgium zorgvuldig opgevolgd om te onderzoeken hoe kwetsbaar de kredietportefeuille is voor een aantal ongunstige ontwikkelingen. Geen enkele positie heeft een rating die lager ligt dan “investment grade”.

Geografisch gezien is het kredietrisico van de beleggingsportefeuille beperkt tot landen die lid zijn van de Europese Unie.

4.4.2.2.2 Tegenpartijkredietrisico

AXA Bank Belgium maakt gebruik van verschillende soorten derivaten om zo de risico’s van haar balans in te dekken. Om het tegenpartijkredietrisico’s van deze derivaten te meten, houden we rekening met de mogelijke toekomstige evolutie van de waarde van de derivaten bij wanbetaling van de tegenpartij. Om dit te bereiken wordt de waarde van de derivaten gewaardeerd na het toepassen van marktschokken. De verliezen die worden veroorzaakt door deze marktschokken dienen onder de toegestane limiet voor de tegenpartij te blijven.

Naast derivaten verhandelt AXA Bank Belgium af en toe terugkoopovereenkomsten. Om het tegenpartijkredietrisico op repo's te meten wordt een gelijkaardige methode als voor derivaten gebruikt: marktschokken worden toegepast op alle effecten die geplaatst en ontvangen worden. Deze schokken reflecteren de mogelijke toekomstige schommelingen van de effecten bij wanbetaling van de tegenpartij. Verder wordt een bijkomende 'haircut' toegepast indien er een 'wrong-way risk' ontstaat.

Blootstelling van AXA Bank Belgium aan derivaten en geldmarkttransacties, die beschreven worden in de vorige paragraaf, is beperkt via een erg strikt beleid inzake onderpandvoorwaarden. Blootstelling aan dergelijke transacties zijn onderworpen aan een dagelijkse kredietrisicomonitoring en worden verpand op dagelijkse basis met zowel markttegenpartijen en centrale clearingtegenpartijen. Uitgewisseld onderpand is beperkt tot contanten en hoge kwaliteitsvolle effecten om zo de gepaste beperking van kredietblootstellingen te garanderen.

Tot 2020 trad AXA Bank Belgium op als gecentraliseerd platform om entiteiten van AXA Group toegang te geven tot financiële markten (intermediatieactiviteit). Deze activiteit werd echter volledig afgebouwd in 2020 als onderdeel van de strategie om de risico's voor AXA Bank Belgium terug te dringen

Gebruik van "External Credit Assessment Institutions" (ECAI's)

Inzake gebruik van ECAI's volgt AXA Bank Belgium de richtlijnen zoals gepubliceerd door de Europese Bankautoriteit.

De tegenpartijen voor de marktenzaal wat betreft thesaurie en derivaten worden geselecteerd op basis van de externe ratings van twee ratingbureaus (Fitch en Standard & Poor's) die resulteren in een interne AXA-rating. Ze moeten een minimale AXA-rating hebben van A- om als actieve tegenpartij te fungeren.

Er zijn zogenaamde "passieve" tegenpartijen die een rating van minimum BBB+ hebben. Met deze tegenpartijen zijn er nog open posities uit het verleden, maar nieuwe transacties zijn niet meer toegelaten behalve om de uitstaande positie actief te kunnen verminderen. Deze partijen worden van nabij opgevolgd.

Voor alle derivaten is het verplicht om een "ISDA Master Agreement" en "Collateral Service Agreement" (CSA) af te sluiten. Deze CSA's moeten beantwoorden aan de EMIR-regelgeving. Nieuwe verrichtingen zijn niet toegelaten met tegenpartijen die niet aan de EMIR-regelgeving beantwoorden. Voor repoverrichtingen is het verplicht om een "Global Master Repurchase Agreement" te hebben. Elke bijkomende tegenpartij moet voorgelegd worden aan en goedgekeurd worden door het Wholesale Risk Committee.

Blootstelling bij faling

AXA Bank Belgium geeft hieronder inzicht in de zogenaamde blootstellingen bij faling van een tegenpartij die verbonden zijn aan het uitvoeren van de marktenzaalactiviteit, zowel voor derivaten als voor (reverse) repo's. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de prudentiële definitie die rekening houdt met de aard van de instrumenten en simuleert wat de blootstelling aan een tegenpartij kan zijn indien deze in faling gaat. Deze blootstelling wordt gebruikt om de risicogewogen activa en de kapitaalvereisten te berekenen.

(i) Repo & reverse repo

De prudentiële blootstelling van de repo activiteit wordt op de volgende manier berekend:

- Alle transacties worden per "netting set" gegroepeerd. De per "netting set" ontvangen waarborg wordt vervolgens van de blootstelling afgetrokken.

- Regelgevend volatiliteitsaanpassingen worden toegepast op 'non-cash' effecten die als onderpand werden gegeven/ontvangen onder deze repo transacties. Deze aanpassingen (zgn. 'haircuts') weerspiegelen de mogelijke negatieve evolutie van de effecten die uitgewisseld worden.

De blootstelling van de repo-activiteit was eind december gelijk aan nul. Bijgevolg waren er geen uitstaande repo's op 31 december 2020.

(ii) Derivaten

De prudentiële methode om de blootstelling bij faling van een derivatentegenpartij vast te stellen verloopt in de volgende stappen:

a) Alle transacties worden gegroepeerd in zogenaamde "netting sets", waarbinnen het wettelijk mogelijk is om positieve en negatieve marktwaarden en ontvangen en verstrekte waarborgen bij elkaar op te tellen. De uitkomst van deze berekening is een nettovervangingskost, beperkt tot nul in het geval van een negatief bedrag.

b) Voor elke transactie wordt een risicofactor bepaald die de mogelijk negatieve evolutie van de waarde van een transactie weergeeft bij faling van een tegenpartij.
c) Vervolgens worden (a) en (b) opgeteld. De uitkomst van deze berekening geeft per tegenpartij de blootstelling bij faling.

Bovendien wordt een uitsplitsing gemaakt tussen de blootstellingen op bilaterale tegenpartijen en die op de centrale verrekenkamer ("Central clearing platform", CCP) voor renteswaps via onze clearing partner HSBC en Credit Suisse.

Hieronder worden de geaggregeerde resultaten per 31 december 2020 weergegeven per stap.

a) De som van alle positieve marktwaarden bedraagt 442 miljoen EUR. Deze positieve marktwaarden worden geneutraliseerd door negatieve markwaarden (1,40 miljard EUR negatieve marktwaarden). AXA Bank Belgium benadrukt hier dat deze neutralisatie verder gaat dan de puur boekhoudkundige saldering van balansposten die besproken wordt in hoofdstuk 33 *Saldering* en die gebaseerd is op wettelijk afdwingbare rechten op saldering. In hoofdstuk 34 *Voorwaardelijke activa en verplichtingen* wordt verder ingegaan op de aard van het onderpand. In totaal heeft AXA Bank Belgium voor 1,22 miljard EUR waarborgen verstrekt en voor 39 miljoen EUR waarborgen ontvangen. Dit leidt tot een netto vervangingskost van 259 miljoen EUR.
b) De som van de risicofactoren bedraagt 172 miljoen EUR. Ter verduidelijking: dit is de prudentieel voorgeschreven berekening van een negatieve evolutie van de derivatenportefeuille bij faling van alle tegenpartijen tegelijkertijd in gestresseerde marktomstandigheden.
c) De totale blootstelling bij wanbetaling bedraagt 431 miljoen EUR in gestresseerde marktomstandigheden en bij faling van alle partijen tegelijkertijd. Onder stabiele marktomstandigheden bedraagt de blootstelling nog 259 miljoen EUR. Hierbij is het belangrijk aan te stippen dat in deze cijfers 256 miljoen EUR voortkomt uit de hoge onderpandvereisten van de centrale tegenpartij LCH Clearnet.

AXA Bank Belgium stelt hoge eisen aan de kwaliteit van haar tegenpartijen, voor de derivaten zijn er geen achterstallige of in waarde verminderde blootstellingen.

Concentratierisico

AXA Bank Belgium moet voldoen aan de wettelijke vereisten ter beperking van grote risicoblootstellingen waarbij de blootstelling aan een groep van aan elkaar gebonden tegenpartijen niet boven de 25% van het eigen kapitaal mag liggen. Door de diversificatie van tegenpartijen is de blootstelling aan AXA Groep de enige blootstelling die boven de 10% komt.
Door de afbouw van de intermediatieactiviteit werd echter de blootstelling voor de AXA Group verminderd tot 0,8% in Q4 2020.

4.4.3 Macro-economische verwachtingen

De Covid-19-pandemie resulteerde in een uitdagende omgeving om de macro-economische vooruitzichten te voorspellen. AXA Bank Belgium beschouwt de toekomstige evoluties van het Belgische bruto binnenlands product, het werkloosheidscijfer en de huizenprijzen als de belangrijkste macro-economische drijfveren om het toekomstige gedrag van de portfolio te bepalen inzake kredietrisico.
Het gedrag van de kredietportefeuille wordt uitgedrukt door middel van de kans op wanbetaling (PD) en het verlies in geval van wanbetaling (LGD) waarbij interne methodologieën aanwezig zijn om in te schatten hoe de toekomstige PD-en LGD-levels zullen evalueren onder de verschillende macro-economische omstandigheden voor de verschillende materiële kredietportefeuilles (hypotheekportefeuille, professionele kredietportefeuille consumentenkredietportefeuille).

In de loop van 2020 monitorde AXA Bank Belgium regelmatig de veranderende macro-economische verwachtingen die werden gepubliceerd door de NBB, ECB en andere externe bronnen. Eind 2020 heeft AXA Bank Belgium een niveau van verwachte kredietverliezen vastgesteld in lijn met de macro-economische vooruitzichten die in december door NBB werden voorgesteld.

AXA Bank Belgium gebruikt nog steeds een basisscenario, een herstelscenario en een ongunstig scenario, waarbij 60% gewicht wordt toegekend aan het basisscenario en 20% gewicht aan het herstelscenario en 20 % gewicht aan het ongunstig scenario. Het omzetten van de macro-economische verwachtingen naar het toekomstig gedrag van de kredietportefeuille is enorm moeilijk gezien de ongeziene impact van COVID-19 op de Belgische economie en de belangrijke interventies om de impact van de crisis op de gezinnen en bedrijven te verzachten (bv: overheidssteun en het toekennen van een moratorium). Gezien deze omstandigheden veronderstelt AXA Bank Belgium dat de economische impact van de COVID-19-crisis op het gedrag van de kredietportfolio zichtbaar zal worden in 2021.

Om dit tijdsverschil tussen de macro-economische schok en de vertraagde impact op de kwaliteit van de kredietportefeuille te weerspiegelen wordt een overlay toegepast in de inputparameters van de macro-economische overlay, deze overlay is toegepast op het basis-, herstel- en ongunstig scenario.

Conform de verwachtingen van NBB verwacht AXA Bank Belgium in een basisscenario dat de Belgische economie tegen eind 2022 hersteld zal zijn van de impact van COVID-19 (wat betekent dat het Belgische bruto binnenlands product zich eind 2022 terug op het niveau van voor COVID-19 bevindt) met een normalisering van het werkloosheidscijfer. In het ongunstige en het herstelscenario is het

Belgische bruto binnenlands product eind 2022 respectievelijk 11% lager en 1% hoger in vergelijking met het pre-COVID-19-niveau. Het effect van deze scenario's op het toekomstig gedrag van de kredietportefeuille wordt geschat a.d.h.v. interne modellen aangevuld met een "managementoverlay" (zie sectie 4.4.1.1.1.3) aangezien wordt aangenomen dat de voorspellende kracht van de interne methodologie om de huidige macro-economische omstandigheden om te zetten in toekomstig kredietgedrag beperkt is door het ongekende niveau van de macro-economische schok.

Hoewel in 2020 de Belgische huizenprijzen bleven stijgen, voorziet AXA Bank Belgium dat de huizenprijzen in 2021 in de huidige omstandigheden een beperkte correctie zouden kunnen ervaren, gevolgd door een matige toename in 2022 en 2023. Bij het ongunstige scenario wordt verwacht dat de huizenprijzen 11% zullen dalen over de periode 2021-2023. De waargenomen toename van de huizenprijzen in de eerste 6 maanden van 2020 komt al tot uiting in het niveau van waardeverminderingen eind 2020.

Scenario	Index vastgoedprijzen			Gewicht
	2021	2022	2023	
Basis	-3,00%	0,30%	1,40%	60%
Ongunstig	-6,00%	-4,00%	-1,00%	20%
Herstel	-2,00%	0,00%	2,20%	20%

4.4.3.1 Gevoeligheid van de verwachte kredietverliezen voor macro-economische verwachtingen.

De alternatieve methodologie om de verwachte kredietverliezen te schatten, zoals uitgelegd in paragraaf 4.4.1.1.1.3, werd berekend voor de basis-, herstel en ongunstige macro-economische scenario's. Als maat voor gevoeligheid met betrekking tot de macro-economische vooruitzichten.

Onderstaande tabel toont het verschil in de verwachte kredietverliezen in vergelijking met het basisscenario, wat voornamelijk een hoge impact op het ongunstige scenario toont door de grote voorspelde daling in de vastgoedprijzen in dit scenario.

Gevoeligheid verwachte kredietverliezen vergeleken met basisscenario (€ miljoen)		
	Herstel	Ongunstig
Stap 1	- 0,6	+ 2,1
Stap 2	- 2,4	+ 8,7
Stap 3	- 0,8	+ 5,6
Totaal	- 3,8	+ 16,4

Het basisscenario impliceert gemiddeld een voorspelde wanbetalingsgraad voor woningleningen van 36 % hoger dan de through-the-cycle (TTC) waarschijnlijkheid van wanbetaling voor hypothecaire leningen over de volgende 3 jaar. Voor professionele leningen wordt de wanbetalingsgraad geraamd op 19 % boven het TTC-niveau. Het basisscenario veronderstelt ook een daling in de vastgoedprijzen met 1,3 % over de 3 volgende jaren. Een afwijking van 10 % in de effectieve wanbetalingsgraad voor hypothecaire leningen en professionele leningen zou een verschil van 1,2 miljoen EUR impliceren in de verwachte kredietverliezen terwijl een afwijking in de vastgoedprijzen van 1 % een verschil zou impliceren van 0,9 miljoen in de verwachte kredietverliezen. Alle scenario's houden rekening met de management overlays (zie ook punt 4.4.1.1.1.3)

4.5 Marktrisico

AXA Bank Belgium voert geen enkele handelsactiviteit uit voor eigen rekening. De financiële instrumenten die boekhoudkundig gezien onder de classificatie 'handelsportefeuille' vallen, namen aanzienlijk af in 2020 door de afbouw van de intermediatie activiteit met uitzondering van het behandelen van secundaire klantenorders voor Forex, Eurobond en 'Structured Notes'-activiteiten. De beleggingsportefeuille bevat alle andere financiële instrumenten die geen deel uitmaken van de handelsportefeuille. Deze hebben voornamelijk betrekking op de retailbusiness van de bank.

4.5.1 Renterisico “banking book”

Het renterisico in het “banking book” wordt gedefinieerd als het risico op een daling van de economische waarde of de inkomsten van het “banking book” als gevolg van wijzigingen in de marktrentevoeten en spreads.

Het renterisico van AXA Bank Belgium komt vooral uit de volgende producten/activiteiten:

- Doordat ze voornamelijk een retailbank is, trekt AXA Bank Belgium retaildeposito’s aan (vooral spaar- en zichtrekeningen) en staat retailkredieten toe (vooral hypotheekleningen). De looptijd van de retaildeposito’s zijn doorgaans korter dan die van de retailkredieten. Het verschil tussen de vervaldagen van die producten geeft aanleiding tot een renterisico, en meer specifiek een rentecurverisico.
- Het merendeel van de retaildeposito’s bij AXA Bank Belgium hebben geen vervaldag en hebben een rentevoet die (hoewel discretionair) indirect gebonden zijn aan marktrentevoeten door de sterke competitieve bankomgeving. Bovendien beschikken spaarrekeningen in België over een wettelijk minimum van 11 basispunten. Deze elementen worden opgenomen in specifieke modellen die vervat zitten in het globale rentecurvebeheer van AXA Bank Belgium maar die daardoor ook leiden tot een modelrisico.
- Belgische hypotheekleningen, die het leeuwendeel uitmaken van de retailkredieten van AXA Bank Belgium, bevatten allemaal een wettelijke voorafbetalingsoptie (vrij goedkoop voor de klant). De laatste jaren heeft dit geleid tot belangrijke terugbetalingsgolven. Dit voorafbetalingsrisico is eveneens opgenomen in specifieke modellen die opgenomen zijn in het globale renterisicobeheer van AXA Bank Belgium.
- Een andere specificiteit van de Belgische hypotheekleningenmarkt is de variabele hypotheekrente die wettelijk beperkt is en geïndexeerd met OLO-rentevoeten. Deze elementen creëren zowel een basisrisico als een optierisico.

4.5.1.1 Renterisicobeheer

4.5.1.1.1 Risicogrondslagen, limietenraamwerk en rapportering

Risicoraamwerk

Het renterisico in het “banking book” wordt uitgebreid behandeld in het risicobereidheidsraamwerk van AXA Bank Belgium:

- De meest strategische risicobereidheidsbeslissingen inzake solvabiliteit, inkomsten en waarde bepaalden de buffer aan te houden bovenop de prudentiële vereisten in functie van onder meer de gevoeligheid van de nettorentemarge van AXA Bank Belgium.
- Een specifieke functionele risicobereidheidsbeslissing zet limieten op de nettorenteopbrengstgevoeligheid van het het “banking book” van AXA Bank Belgium.
- Bovenop de bovenstaande limiet, worden operationele limieten gezet op de gevoeligheid van de economische waarde van het “banking book” van AXA Bank Belgium en op alle overige sub componenten van het renterisico (basis-,option- en spreadrisks).

Bovenop deze limieten zijn de “treasury”-activiteiten van het “banking book” van AXA Bank Belgium ook onderhevig aan gevoeligheden en VaR-limieten die dagelijks opgevolgd worden.

Risicorapportering

Het belangrijkste rapporten van AXA Bank Belgium aangaande het renterisico in het “banking book” zijn het maandelijkse ALCO-rapport en het 3-maandelijkse risk-rapport. Deze rapport bevatten de volgende risico-indicatoren:

- Gevoeligheid van de economische waarde van het “banking book” voor verschillende rentescenario’s: parallelle verschuivingen van -200 basispunten tot +300 basispunten, met versterkende en afzwakkende scenario’s.
- Gevoeligheid van de netto rentemarge van het “banking book” voor verschillende rentescenario’s: parallelle verschuivingen van – 200 basispunten tot +300 basispunten, met versterkende en afzwakkende scenario’s.
- Afwijkingen tussen de datums van renteaanpassingen.
- Prudentiële economische waarden en nettorentegevoeligheidsindicatoren. Sinds december 2019, wordt AXA Bank Belgium’s renteriscio opgevolgd door de regulator, gebruik makend van de “EBA Supervisory Outlier Tests (SOT).
- “99,9% Monte-Carlo Value at Risk (VaR)”-analyse (in het 3 maandelijkse risk-rapport).
- Specifieke indicatoren voor risico’s op rentecaps, modelrisico’s, OLO-basisrisico’s en Euribor-basisrisico’s.

Deze set van indicatoren geeft het ALCO een omvattend overzicht voor alle sub elementen van de IRRBB. Ze worden berekend door een specifieke IRRBB-tool (QRM) beheerd in coördinatie tussen de afdelingen ALM en Risk Management.

4.5.1.1.2 Grondslagen voor afdekking en risicovermindering

AXA Bank Belgium past de volgende afdekkingsnormen toe om het renterisico te verminderen in het "banking book":

- Om de rentegevoeligheden binnen prudentiële en interne limieten te houden beheert de bank actief een derivatenportefeuille binnen haar "banking book"-activiteiten. De maandelijkse productie van retailactiva en –verplichtingen (inclusief de geplande productie) wordt systematisch afgedekt om de blootstellingsniveaus van AXA Bank Belgium binnen de gewenste vork te houden.
- Het risico op de rentecaps die vervat zitten in de hypotheekleningen met vlottende rentevoet wordt afgedekt door het actief aankopen van marktcaps en swaptions.
- Het OLO-basisrisico vervat in de hypotheekleningen met vlottende rentevoet wordt afgedekt door het aanhouden van een OLO-portefeuille: dalende OLO-spreads die lagere inkomsten opleveren worden dan gecompenseerd door gerealiseerde winsten op OLO's.
- De risico's van vervroegde terugbetalingen worden beheerd door een specifiek model dat rekening houdt met natuurlijke en rentegedreven vervroegde terugbetalingen en een permanente aanpassing van de globale rentepositie van AXA Bank Belgium tot het gewenste niveau ("delta hedging").
  Hoewel de modellering van vervroegde terugbetalingen aan een hoge mate van onzekerheid onderhevig is, is het risicomanagement van mening dat dit risico wordt beperkt door:
  - Alternatieve scenario's in het strategisch plan met verschillende aannames over vervroegde terugbetalingen.
  - De ontwikkeling van een nieuw vervroegd terugbetalingsmodel (op basis van logistieke regressie) in de loop van 2021.

4.5.1.1.3 Blootstelling aan het renterisico in het "banking book"

Het "banking book" van AXA Bank Belgium inclusief de dochtermaatschappijen bevat vooral retailkredieten en –beleggingen op het actief, retailspaarrekeningen en –deposito's en "niet-retail"-langetermijnfunding inclusief "covered bonds" en EMTN's langs de verplichtingenkant.

Het grootste gedeelte van retailkredieten zijn Belgische hypotheekleningen, waarvan 76% een vaste rentevoet en 24% een vlottende rentevoet hebben. De rente van de hypotheekleningen met vlottende rentevoet zijn gebonden aan de evolutie van de OLO-rentevoeten[10].

De Belgische wetgeving verplicht een maximum (cap) op de vlottende rentevoet van die leningen. Gezien de historisch lage OLO-rentevoeten zijn de "embedded value" voor de klant van deze cap en het overeenstemmende risico voor de bank relatief laag.

In de onderstaande tabel worden de waarden weergegeven van 2 interne indicatoren: de "Bank SI" ("Solvency Indicator") en de "Bank NII" ("Net Interest Income").

De absolute "Bank SI" geeft de impact weer van een parallelle stijging van de marktrentevoeten met 1% op de economische waarde van het "banking book". De relatieve "Bank SI" drukt deze impact uit als percentage van het prudentiële kapitaal.

De "Bank NII" geeft de impact weer van een parallelle opwaartse en neerwaartse shift van de marktrentevoeten met 10 basispunten op het renteresultaat van het "banking book".

Interest Rate Risk Indicatoren (kEUR)	31-12-20	31-12-19
Bank SI (absoluut)	31.768	-32.379
Bank SI (relatief)	3,1%	-3,2%
Bank NII (+ 10 bps)	2.162	706
Bank NII (- 10 bps)	-10.688	-6.585

4.5.2 Marktrisico "trading book"

Het marktrisico in het "trading book" van AXA Bank Belgium is het risico dat voortvloeit uit tegengestelde bewegingen in rentevoeten, marktprijzen of valutaprijsschommelingen van het "trading book".

[10] OLO staat voor "Obligation Linéaire/Lineaire Obligatie"

4.5.2.1 Marktrisicobeheer

4.5.2.1.1 Risicogrondslagen, limietenraamwerk en rapportering

AXA Bank België hanteert een zeer conservatieve benadering van het marktrisico van haar handelsportefeuille. Als onderdeel van de stopzetting van de intermediatieactiviteit is het marktrisico op de intermediatiesactiviteit in 2020 afgenomen

Marktrisicoblootstellingen worden nauw opgevolgd. Deze blootstellingen worden vergeleken met een overall economisch kapitaallimiet die alle marktrisico's van AXA Bank Belgium omvatten. Deze risicoaanvaardingslimiet wordt vervolledigd met verschillende "Value at Risk"- en sensitiviteitslimieten. Knipperlichten en escalatieprocessen worden eveneens gebruikt door de afdeling Risk Management van AXA Bank Belgium om ervoor te zorgen dat de bank binnen de conservatieve risicoaanvaarding voor marktrisico's blijft.

Om te beantwoorden aan de minimale prudentiële Basel III-kapitaalvereisten, gebruikt AXA Bank Belgium de "Standardised Approach" zoals gedefinieerd in hoofdstuk IV van de CRD/CRR-richtlijn voor het waarderen, opvolgen, rapporteren en beheren van haar marktrisico's. De volgende elementen worden gemeten:

- Algemeen renterisico
- Specifiek renterisico
- Valutarisico

De "Standardised Approach" voor het valutarisico geldt voor alle bankposities, zowel van de "trading" en "banking books" van AXA Bank Belgium.

4.5.2.1.2 Grondslagen voor afdekking en risicovermindering

Het "trading book" is onderworpen aan materialiteitsdrempels die in 2015 door de Nationale Bank van België (NBB) in het kader van de nieuwe Belgische bankenwetgeving zijn geïntroduceerd. De "Non Risk Based Ratio", die louter gebaseerd is op het volume, ligt voor AXA Bank Belgium ruim onder de drempel gedefinieerd door de NBB. De "Risk Based Ratio", die een weerspiegeling is van de onderliggende risico's, is voor AXA Bank Belgium ook opmerkelijk lager dan de prudentiële drempel. Dit is te verklaren door de beperkende marktrisicostrategie van het "trading book" en de bijgevolg beperkte risicogewogen activa.

Bovendien zorgt het risicolimietenraamwerk van AXA Bank Belgium ervoor dat de "Value at Risk" (VaR) met een betrouwbaarheidsniveau van 99% en een tijdshorizon van 1 dag 0,25% van het T1-kapitaal niet overschrijdt zoals ook voorgeschreven door de Belgische bankwetgeving.

4.5.2.1.3 Blootstellingen aan het marktrisico voor het "trading book"

Het marktrisico van AXA Bank Belgium bestaat vooral uit renterisico's. Daarnaast is het aandelenrisico uit de uitgifte van "Euro Medium Term Notes" (EMTN) laag, vermits AXA Bank Belgium de positie afdekt in de financiële markten. Ten slotte is AXA Bank Belgium niet betrokken in enige tradingactiviteit met betrekking tot grondstoffen.

Vanaf 2020 biedt AXA Bank Belgium extern uitgegeven EMTN's aan niet-professionele klanten aan. Tijdens de commercialiseringsperiode draagt AXA Bank Belgium het volledige marktrisico aangezien Front office akkoord is met een termijnverkoop met de externe uitgever 6-8 weken vóór de uitgifte van de 'note'. AXA Bank Belgium berekent momenteel de VaR van EMTN voor derden op een conservatieve manier. Eind december 2020 was AXA Bank Belgium niet bezig met het commercialiseren van deze soorten EMTN's.

De activiteiten vermeld in de vorige paragraaf worden nauwgezet opgevolgd door de afdeling Risk Management van AXA Bank Belgium binnen het kader van zeer strikte limieten. De VaR voor alle activiteiten met betrekking tot het "trading book" is beperkt tot 5,8 miljoen EUR. De VaR met een betrouwbaarheidsniveau van 99,5% en een tijdshorizon van 10 dagen wordt op een dagelijkse basis berekend aan de hand van 5000 Monte Carlosimulaties. De VaR voor alle activiteiten van het "trading book" is op het jaareinde van 2020 gelijk aan 0,56 miljoen EUR en valt dus ruim binnen de vooropgestelde limiet. Ten slotte wordt dit model bovendien jaarlijks onderworpen aan de nodige backtesten en validatie door een externe revisor, opdat de nauwkeurigheid en relevantie ervan wordt gegarandeerd.

4.5.3 *Valutarisico*

Het valutarisico is het risico dat de reële waarde of toekomstige kasstromen van een financieel instrument schommelen als gevolg van wijzigingen in de wisselkoersen. AXA Bank Belgium voert een beleid om de blootstelling aan valutarisico te minimaliseren. Enige materiële restposities worden systematisch afgedekt.
Als gevolg hiervan had AXA Bank Belgium geen vereiste voor het valutarisico in 2020 omdat de netto valutapositie nooit meer dan 2% van het eigen vermogen bedroeg.

4.6 Operationeel risico

AXA Bank Belgium definieert operationeel risico als het risico op verlies als gevolg van inadequate of ontbrekende interne processen, menselijke fouten of falende systemen. Een tekortkoming of ongeschiktheid kan zowel interne als externe oorzaken hebben.

In he Baselraamwerk is het operationele risico onderverdeeld in 7 categorieën:

i. **Interne fraude**: fraude in de financiële rapportering, ongepaste of frauduleuze financiële activiteiten evenals verduistering van activa en andere interne fraudes
ii. **Externe fraude**: diefstal en fraude evenals informaticafraude
iii. **Tewerkstellingspraktijken en werkplaatsbeveiliging**: relaties met werknemers, diversiteit en discriminatie, veiligheid van de omgeving, verlies van sleutelwerknemers en talentbeheer
iv. **Cliënten, producten en businesspraktijken**: geschiktheid, openbaarmaking en fiduciaire verplichtingen, ongeschikte zaakvoering of marktpraktijken, inclusief adviesactiviteiten, inbreuken op regelgeving en wetgeving, niet-geoorloofde activiteiten, productiefouten, enz.
v. **Schade aan fysieke activa**: natuurrampen, vandalisme, terrorisme, enz.
vi. **Verstoring van bedrijfsactiviteiten en systeemfaling**: systeem disfunctioneringen en inbreuken op de informatiebeveiliging
vii. **Uitvoering, aflevering en procesbeheer**: fouten bij het inbrengen van gegevens, boekhoudkundige fouten, fouten in wettelijke rapporteringen, onachtzaam verlies van activa van klanten, enz.

Bij AXA Bank Belgium omvat de definitie van operationeel risico ook het compliance risico, dat gedefinieerd wordt als het risico op verlies als gevolg van het onvermogen van een instelling om gepaste grondslagen, procedures of controles vast te leggen, te voldoen aan haar wettelijke of prudentiële verplichtingen of aan elk ander bindend contract.

Bij AXA Bank Belgium zit in de definitie van operationeel risico echter niet het reputatie- en strategisch risico vervat. Bij het bepalen van de impacts van het operationeel risico wordt echter rekening gehouden met potentiële reputatieschade van AXA[11] als kwalitatieve indicator terwijl grote schaden opgevolgd worden door de Groep.

4.6.1 Operationeel risicobeheer

4.6.1.1 Risicogrondslagen, limietenraamwerk en rapportering

Voor de prudentiële kapitaalsvereisten past AXA Bank Belgium de “Basic Indicator Approach” toe (namelijk 15% * het rekenkundig gemiddelde van de som van alle positieve operationele resultaten van de laatste 3 jaren) waarbij de gegevens slechts per einde jaar bijgewerkt worden.

Voor de economische kapitaalsberekening past AXA Bank Belgium heen intern model toe dat ontwikkeld werd door AXA Groep (als onderdeel van zijn Solvency II benadering). Dit model is vergelijkbaar met de “Advanced Measurement Approach (AMA). De economische kapitaalsberekening bestaat uit een jaarlijkse cyclus die de relevante en materiële operationele risico's in het komende jaar waaraan AXA Bank Belgium kan blootgesteld worden identificeert en kwantificeert.

Net zoals tijdens de voorbije jaren blijft de grote focus in 2020 op het detecteren en voorkomen van fraude- en cyberrisico’s (hacking, phishing en cyber- en virusaanvallen), prudentiële risico’s (met betrekking tot MIFID, AML, GDPR, …) en menselijke risico’s (blootstellingen op sleutelmedewerkers, pandemieën, sociale onrust…).

Het team van Operationeel Risico werkt continu aan het “risicobewustzijn” doorheen de hele organisatie (organiseren van trainingen voor de verschillende businesslijnen, deelname aan grote projecten en productlanceringen, door het uitrollen van een netwerk van risicocorrespondenten, enz.).

In 2020 werden verdere inspanningen geleverd om het proces om verliesgegevens te verzamelen te optimaliseren. Aandachtspunt voor 2020 was om van reactief Operationeel Risk Management, dat voornamelijk ondersteund wordt door incidentacties en de jaarlijkse ORM-

[11] Op basis van het raamwerk van de Groep: geen impact, impact (nog niet bepaald), niet-significant (minieme geïsoleerde bezorgdheid van of impact op een stakeholder), gering (belangrijke gesegmenteerde bezorgdheid van of impact op een stakeholder), gemiddeld (ruimer en meer uitgesproken bezorgdheid binnen de industrie), belangrijk (negatieve publieke impact met belangrijke weerslag) en ernstig (dramatisch vertrouwensverlies van de stakeholders – uitgebreide negatieve publieke impact).

cyclus, te evolueren naar een meer proactief riskmanagement. In dat opzicht worden voorvallen en bevindingen van interne controles gebruikt als uitgangspunt voor een voortdurende operationele risicobeoordeling. Het team werkte ook aan het ontwikkelen van een geüpdatet en meer omsluitend ORM-Charter dat aandacht heeft voor het belang en het hoofddoel van Operationeel Risk Management binnen AXA Bank Belgium. In dit charter wordt de risicobereidheid opgenomen waarbij het speelveld voor het operationele risico in het proces van AXA Bank Belgium wordt vastgelegd en gecontroleerd.
In 2020 werd in het licht van de mogelijke verkoop van de Bank de groepstool voor Risicomanagement niet ontwikkeld. Begin 2021 werd een AXA Bank Belgium tool ontwikkeld voor Operationeel Risico Management & Interne Controle die alle activiteiten van de afdeling combineert en de rapportage en geïntegreerde overzichtscapaciteiten in de applicatie ten volle benut.

4.6.1.2 Grondslagen voor afdekking en risicovermindering

Risico verminderende acties worden vastgelegd voor de meest belangrijke operationele risico's. Meerdere opties zijn mogelijk:

- Het risico transfereren (voorbeelden: verzekeringscontracten voor brand, cyberincidenten en agentenfraude).
- Actieplannen om de processen te versterken en de risico's tot een lager/aanvaardbaar niveau te brengen. Deze actieplannen worden vastgelegd door de business en gechallenged, opgevolgd en (trimestrieel) gerapporteerd door het team Operationeel Risico..

AXA Bank Belgium volgt het operationeel risico eveneens op aan de hand van een operationeel en informatief risicodashboard, waarin basisrisico-indicatoren ("Key Risk Indicators", KRI's) berekend worden op kwartaalbasis. Beide dashboard worden op kwartaalbasis voorgesteld aan het Audit, Risk en Compliance Committee (ARC) en zijn in lijn met de limieten vastgesteld in het risicobereidheidsraamwerk voor operationele risico's.

Het team van Interne Controle is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de tweedelijnscontroles van de belangrijkste risico's in de processen. In 2017 is AXA Groep begonnen met het uitrollen van een programma van interne controle. AXA Bank Belgium is gestart met de invoering van dit programma in maart 2018 en zet dit verder voort in 2019 en 2020. Het doel is de "key risks" voor ieder proces binnen de bank te identificeren en de benodigde controledoelstellingen en controles om deze risico's te verminderen in te voeren. Alle basisprocessen zijn gedekt. Tegen 2021 zullen alle processen van AXA Bank Belgium herzien zijn en zullen alle de controles structureel gedocumenteerd en getest zijn.
Vanaf 2021 zal deze activiteit ook gebruik maken van de uitgerolde AXA Bank Belgium- tool.

4.7 Andere risico's.

4.7.1 Politiek en regelgevingsrisico

AXA Bank België beperkt dit risico door een politieke opvolging in alle landen waar ze actief is door het lokale senior management
Het non-retail kredietrisicoteam monitort van dichtbij alle landen waarin AXA Bank Belgium of één van haar dochterondernemingen een blootstelling heeft door een investeringsportefeuille, de derivatenactiviteiten, repoactiviteiten,...

De Brexit kan een impact hebben op het vlak van de blootstellingen naar financiële tegenpartijen, blootstellingen naar klanten en dienstverleners toe.

- Wat de blootstelling van de klant betreft, heeft AXA Bank Belgium momenteel geen materiële blootstelling aan zakelijke of niet-professionele klanten in het Verenigd Koningrijk. Wat de onrechtstreekse impact (die vooral van belang is wanneer de overgangsperiode afloopt zonder echte afspraken tussen de EU en het Verenigd Koninkrijk) betreft, kan er een negatieve impact zijn op bepaalde Belgische ondernemingen (en bijgevolg op de Belgische economie) wat tot een beperkte negatieve impact op de kredietportefeuille zou kunnen leiden.
  Deze indirecte impact wordt weerspiegeld in de macro-economische verwachtingen van AXA Bank Belgium waar de vooruitzichten in 2020 aanzienlijk naar beneden worden bijgesteld, voornamelijk als gevolg van de COVID-19-crisis.
- Wat de dienstverleners betreft:
  - AXA Bank Belgium gebruikt bepaalde dienstverleners in het Verenigd Koninkrijk maar geen van hen wordt als essentieel beschouwd.
  - Er zijn geen verzekeringscontracten met het Verenigd Koninkrijk.

De belangrijkste impact komt daarom van blootstelling naar financiële tegenpartijen (centrale tegenpartijen en banken). Voor blootstellingen aan centrale tegenpartijen (cleared derivaten) heeft AXA Bank Belgium een aanzienlijke blootstelling aan LCH Swapclear (CCP gevestigd in het Verenigd Koninkrijk) via haar twee clearingleden (HSBC en Credit Suisse):

Voor de rechtstreekse CCP-blootstelling staat de Europese Commissie tijdelijke gelijkwaardigheid toe aan de CCP's van de Verenigd Koninkrijk tot 30/06/2022. LCH Swapclear kan clearingdiensten blijven aanbieden aan haar Europese klanten. Als alternatief zou AXA Bank Belgium Eurex (CCP gevestigd in de EU) kunnen gebruiken. De toegang tot deze CCP werd voorbereid in 2018/2019 maar werd nog niet gefinaliseerd door de erkenning van LCH Swapclear.

Voor de blootstelling aan de clearingleden (brokers):

- HSBC: alle transacties worden in 2019 overgezet naar een HSBC-filiaal in de EU.
- Credit Suisse: AXA Bank Belgium finaliseert momenteel de overdracht van de transacties naar CS Madrid, wat voor het einde van het jaar zal gebeuren.

Voor de institutionele niet-CCP blootstelling beschikt AXA Bank Belgium over de volgende instrumenten:

- Lijst met derivaten: alle derivaten in de lijst worden verhandeld met CS (Gevestigd in het Verenigd Koninkrijk). Deze transacties worden ook voor het einde van het jaar overgezet naar CS Madrid.
- OTC-derivaten: AXA Bank Belgium is bezig met het herwerken van de vereiste transacties met de tegenpartijen uit het Verenigd Koninkrijk en wordt verondersteld dit tegen het einde van het jaar klaar te hebben.

We kunnen besluiten dat alle nodige voorbereidingen gedaan werden met het oog op de Brexit en dat de Brexit slechts een beperkt risico vormt voor AXA Bank Belgium.

Om een duidelijk beeld op de regelgevingsomgeving te verzekeren heeft AXA Bank Belgium een raamwerk voor de opvolging van de regelgeving opgesteld, dat voornamelijk bestaat uit een inventaris van de opvolging van de regelgeving en de respectievelijke correspondenten.

4.7.2 ESG Risk

Duurzame financiering en bijhorende ESG-risico's zijn een topprioriteit van de regulatoren. Duurzame financiering verwijst naar het proces van het rekening houden met milieu- en sociale overwegingen bij het nemen van investeringsbeslissingen, die leiden tot meer investeringen op lange termijn en duurzame activiteiten.

Terwijl ESG zich voornamelijk bezighoudt met zaken die te maken hebben met milieu-, sociale en overheidskwesties, heeft het belangrijkste aandachtspunt van de ESG-risico's momenteel te maken met het beheer van klimaat gerelateerde en milieurisico's. Dit wordt aangetoond door de regelgevende publicaties die voornamelijk voor deze aspecten aandacht hebben.

Als belangrijke financiële bemiddelaar erkent AXA Bank Belgium haar sociale rol wat het beheer van ESG-risico's betreft. Als deel van een wereldwijde verzekeringsgroep draagt AXA Bank Belgium bij tot ambitieuze doelstellingen en KPI's. Bovendien erkent AXA Bank Belgium dat de specifieke bankcontext waarin het actief is, leidt tot strategische beslissingen. Globaal gezien is de strategie van AXA Bank Belgium inzake het ESG-risico om te voldoen aan alle wettelijke verwachtingen om AXA Group te ondersteunen bij de uitvoering van zijn ESG-strategie en de bankcontext van AXA Bank Belgium te aanvaarden binnen een verzekeringsgroep.

AXA Bank Belgium heeft voortdurend aandacht voor het toepassen van EBA-richtlijnen over het uitgeven van leningen en het uitvoeren van een zelfevaluatie en het opstellen van een actieplan om te voldoen aan de verwachtingen van de ECB inzake klimaat- en milieurisico's.

4.7.3 Modelrisico

AXA Bank Belgium bepaalt het modelrisico als het risico op verliezen die het gevolg zijn van beslissingen op basis van verkeerde of verkeerd gebruikte modeloutputs en rapporten. Het is een materieel risico, gewaarborgd door processen.

Het modelrisico wordt beperkt dankzij processen en onrechtstreeks door kapitaal via toevoegingen in het IRB-retailkredietrisico en ook in het economisch kapitaalmodel voor IRRBB sinds 2018 (in 2019 resulteerde een herziening van het economisch kapitaalmodel voor het interestrisico in het 'bankingbook' (IRRBB) in een nieuwe toevoeging van 20 miljoen EUR aan het modelrisico.) Bijgevolg maakt het onrechtstreeks deel uit van de ECAP-berekening. Om het modelrisico te beperken stelde AXA Bank Belgium in 2019 een modelrisicobeheerkader op. Het modelrisicobeheerkader van AXA Bank Belgium wordt gedocumenteerd in een modelrisicobeheerbeleid en sluit nauw aan bij het algemene risicobeheerkader van de bank..

Het belangrijkste punt van verbetering van het modelrisicobeheerkader is de toevoeging van een modelrankingmethodologie. Er werd een proces ontwikkeld om te beoordelen of een kwantitatieve methodologie al dan niet een model is. De ranking bepaalt eveneens hoe vaak het model herzien wordt en het testniveau van het modelling- (monitoring) en validatieteam. De methodologie is gebaseerd op het

beoordelen van de complexiteit en materialiteit van het model en wordt in detail verklaard in het modelrisicobeheerkader. De IRB-modellen van AXA Bank Belgium krijgen de hoogste score en vereisen bijgevolg dat onafhankelijke tests worden uitgevoerd door het validatieteam.

4.7.4 Pensioenrisico

Het pensioenrisico van AXA Bank Belgium is verbonden met verschillende pensioenplannen met vaste bijdragen en met een pensioenfonds:

- Pensioenplannen met vaste bijdragen: Het risico wordt als immaterieel beschouwd aangezien elk markt- en verzekeringsrisico wordt overgedragen op de verzekeraar (AXA Belgium). Bovendien hebben de IAS 19-verplichtingen geen invloed op AXA Bank Belgium aangezien de taksen worden gebaseerd op de lokale boekhoudregels en niet op de IFRS.
- Pensioenfonds: Het risico wordt als immaterieel beschouwd aangezien het economisch kapitaal < 5 miljoen EUR en de blootstelling wordt verondersteld verder af te nemen aangezien het fonds wordt afgebouwd.

De jaarlijkse IAS 19 berekeningen matigen dit risico. Het risico wordt ook opgenomen in de berekening van het economisch kapitaal. Bovendien wordt het operationele risico dat bij de pensioenplannen en het pensioenfonds hoort, herbekeken tijdens de jaarlijkse beoordelingen van het operationele risico.

4.7.5 Bedrijfsrisico

Bedrijfsrisico is het risico dat ontstaat uit de bedrijfsstrategie van de bank op lange termijn. Het behandelt het feit dat de bank niet in staat is om de veronderstelde balans aan te houden, wat onzekerheid op het vlak van winsten of gevaar voor verliezen impliceert. Bedrijfsrisico kan ook ontstaan wanneer de bank de verkeerde strategie kiest. Bedrijfsrisico wordt geïdentificeerd, gemeten en beperkt door kapitaal en processen (ECAP + stresstestscenario's). Het ECAP-scenario start vanuit het centrale strategisch planscenario en simuleert stress op de hypotheekproductievolumes en de marges over een periode van 3 jaar (ongunstig scenario). Het bedrijfsrisicoscenario wordt bijgewerkt door het simuleren van lagere marges (lagere winst en verlies) én hogere productieniveaus (hoger risicogewogen actief).

4.7.6 Afwikkelingsrisico

Het afwikkelingsrisico is het risico dat ontstaat wanneer betalingen niet gelijktijdig worden uitgewisseld. Het eenvoudigste geval is wanneer een bank een betaling doet aan een tegenpartij maar niet gelijktijdig wordt gecompenseerd. Het risico bestaat dat de tegenpartij in gebreke blijft vóór het uitvoeren van de compenserende betaling of voor het afleveren van het financiële instrument.

Het risico kan in theorie in verschillende zones verschijnen in AXA Bank Belgium: bij wholesalerisicotransacties (derivatentransacties, wisselkoerstransacties en obligatietransacties) en in retailrisicotransacties. Het risico wordt als immaterieel beschouwd door AXA Bank Belgium.

4.7.7 Securitisatierisico

Securitisatierisico is het risico dat verband houdt met het opzetten van de securitisatietransacties zoals correcte rapportageverplichtingen, begrijpen en meten van het overdragen van kredietrisico's, stresstesten, enz… Securitisatierisico is van toepassing eind 2020 aangezien AXA Bank Belgium een kunstmatige securitisatietransactie opzette zoals uitgelegd in sectie 4.2.5. Aangezien AXA Bank Belgium de wettelijke kapitaalvereisten berekent op basis van de SEC-IRBA aanpak, wordt het risico beperkt via kapitaal en processen.

5 Reële waarde van financiële activa en verplichtingen

5.1 Reële waarde van retailactiviteiten

Voor activa en verplichtingen op korte termijn of die onmiddellijk opvraagbaar zijn, neemt AXA Bank Belgium de boekwaarde als de beste benadering.

De reële waarde van de overige retailproducten wordt in een aantal stappen berekend:

- de toekomstige cashflows worden berekend op basis van de productkenmerken (rentevoet van de klant, betalingsfrequentie, einddatum, enz.);
- deze cashflows worden vervolgens aangepast om rekening te houden met :
    - vervroegde terugbetalingen (op basis van een rentegedreven model met een minimum van 4% per jaar voor woonkredieten, 4% per jaar voor investeringskredieten, 10% per jaar voor leningen op afbetaling)
    - caps en floors die besloten zijn in de variabele woonkredieten
    - verwachte kredietverliezen;
- ten slotte worden de (aangepaste) cashflows verdisconteerd op basis van de €STR-curve en voor de woonkredieten verhoogd met een liquidity spread en een spread die overige (administratieve) kosten dekt.

In 2020 werden er enkele verfijningen aan ons waarderingsmodel met betrekking tot de woonkredieten doorgevoerd.
De verwachte kredietverliezen en de liquidity spread en overige kosten spread zijn nieuwe elementen die we vanaf december 2020 ook in rekening brengen. Op die manier houdt de reële waarde beter rekening met alle kosten verbonden aan de retailproducten. Deze verfijningen werden niet toegepast op de cijfers van 2019 Voor de volledigheid geven we ook mee dat de commerciële marge niet mee werd opgenomen in de verdiscontering. De impact van deze verfijning in waarderingsmethodologie betreft een daling in reële waarde van 1,23 miljard EUR.

5.2 Reële waarde van financieringsactiviteiten (treasury)

De financiële instrumenten worden in 3 categorieën ingedeeld.

De eerste categorie bestaat uit de financiële instrumenten waarvoor de reële waarde niveau 1 wordt bepaald op basis van marktprijzen in een actieve markt.

De vaststelling van het bestaan van een actieve markt is meestal eenduidig met marktinformatie beschikbaar voor het publiek en investeerders. Er is geen afgelijnde beschrijving of minimale drempel van de activiteit die “regelmatig voorkomende markttransacties” vertegenwoordigt, waardoor het niveau van de daadwerkelijke transacties dienen te worden beoordeeld met inachtneming van de frequentie en het volume. Een laag transactievolume vertegenwoordigt niettemin nog steeds een prijs als deze bepaald is in een normale economische omgeving op een objectieve basis. De transactiebedragen zijn belangrijke indicatoren van de reële waarde.

Indien de markt voor een bepaald instrument niet actief is of de marktprijzen niet of niet op regelmatige basis beschikbaar zijn, wordt gebruik gemaakt van waarderingstechnieken gebaseerd op de geactualiseerde waarde van toekomstige kasstromen of op basis van optiemodellen. Deze waarderingstechnieken maken gebruik van marktdata zoals rentecurves, dividendrendement, indexniveaus en volatiliteitsgegevens. AXA Bank Belgium maakt gebruik van informatie uit Bloomberg, Markit of aangeleverd door betrouwbare tussenpersonen. Deze prijzen worden vervolgens intern gevalideerd of de instrumenten worden gewaardeerd aan de hand van interne waarderingstechnieken.

Het gebruik van waarneembare inputparameters leidt tot een reële waarde niveau 2, terwijl het gebruik van niet-waarneembare input tot een reële waarde niveau 3 leidt, tenzij hun invloed niet significant is. Waarneembare inputs worden ontwikkeld met behulp van marktgegevens, zoals publiek beschikbare informatie over feitelijke gebeurtenissen of transacties, die de veronderstellingen weerspiegelen die marktdeelnemers zouden gebruiken bij het bepalen van de prijs van het instrument.
Het belang van niet-waarneembare parameters wordt geëvalueerd (1) op het niveau van elk individueel financieel instrument en (2) in zijn geheel.

1. De specifieke impact van niet-waarneembare parameters op de reële waarde van elk financieel instrument wordt beoordeeld zolang de mark-to-market ervan [0,05%] van de totale balans overschrijdt. Ze worden beschouwd als zijnde meer dan een onbelangrijke impact te hebben wanneer ze de wijziging van de reële waarde van een financieel instrument met [30%] of meer

beïnvloeden. Indien AXA Bank Belgium de specifieke impact van de niet-waarneembare parameters op de reële waarde van het instrument niet met redelijke inspanningen kan meten, wordt het instrument automatisch gecatalogeerd in niveau 3.

2. Op het totaalniveau wordt gecontroleerd of de globale mark-to-market van alle financiële instrumenten die niet-waarneembare parameters gebruiken die niet gecatalogeerd worden onder niveau 3 de [2%] van de totale balans niet overschrijdt.

AXA Bank Belgium hanteert een beslissingstabel waarbij de toegekende niveaus per klasse van financieel instrument wordt weergegeven. Een specifiek comité zorgt voor een regelmatige herziening minstens 1 keer per jaar van deze beslissingstabel om ervoor te zorgen dat deze nauwkeurig en allesomvattend is. Het speciale comité is minstens samengesteld uit de managers van de boekhoudbeleidsregels (inclusief CTFM) en de middle-office dat het bedrijf vertegenwoordigt.

Indien er op het niveau van dit specifiek comité onenigheid zou bestaan over de reëlewaardeclassificatie, zou het punt worden overgemaakt aan de CFO van AXA Bank Belgium voor beslissing over de niveauclassificatie.

De tweede categorie bevat de volgende elementen:

Activa

Vorderingen op andere bankiers

Vorderingen op andere bankiers bevatten interbancaire plaatsingen en reverse repo's.
De geraamde reële waarde is gebaseerd op verdisconteerde kasstromen aan de huidige marktomstandigheden.

Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden & derivaten gebruikt ter afdekking

Derivaten die een indekkingsstrategie als doelstelling hebben en die, afhankelijk of ze al dan niet aan de IAS39 voorwaarden voldoen om zogenaamde 'hedge accounting' op toe te passen, opgenomen worden onder 1 van beide rubrieken. De geraamde reële waarde van vertegenwoordigt evenzeer het verdisconteerd bedrag van de toekomstige verwachte kasstromen waarbij als belangrijkste input markobserveerbare data worden gebruikt zoals een marktrente, een wisselkoers, de koers van onderliggende activa.

Verplichtingen

Deposito's en ontleningen

De geraamde reële waarde van vastrentende deposito's, repotransacties en overige vastrentende ontleningen zonder genoteerde marktprijs is gebaseerd op verdisconteerde kasstromen aan de huidige marktomstandigheden.

Uitgegeven schuldinstrumenten

Voor de uitgegeven depositocertificaten wordt een verdisconteerd kasstroommodel gebruikt gebaseerd op een huidige rendementscurve van toepassing voor de resterende looptijd van het instrument tot op de vervaldag.

Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden & derivaten gebruikt ter afdekking

Dit betreft hetzelfde type derivatentransacties als opgenomen onder de financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden & derivaten gebruikt ter afdekking.

De derde categorie bevat de volgende elementen:

Activa

Leningen en vorderingen op klanten

Deze leningen en vorderingen zijn opgenomen voor hun nettoboekwaarde, na waardeverminderingen. De geraamde reële waarde van leningen en vorderingen vertegenwoordigt het verdisconteerd bedrag van de toekomstige verwachte kasstromen. Deze verwachte kasstromen zijn verdisconteerd volgens de huidige marktomstandigheden om zo de reële waarde te bepalen.

Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)

Aandelen die zijn opgenomen voor hun aankoopprijs als beste inschatting van hun marktwaarde.

Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden

Dit behelst derivatentransacties afgesloten binnen het kader van de uitgifte van EMTN's waarbij er een rentevergoeding wordt uitgewisseld tegenover de vergoedingsstructuur die gelijk is aan de vergoeding op de EMTN's. De reële waarde van deze derivaten wordt

bepaald aan de hand van de “discounted cash flow”-methode, waarbij als niet-waarneembare inputs volatiliteiten gebaseerd op historische data gebruikt worden.

Verplichtingen

Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden

Dit betreft hetzelfde type derivatentransacties als opgenomen onder de financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden.

Financiële verplichtingen aangewezen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies

Uitgegeven EMTN’s, zoals bij de derivaten wordt de reële waarde hiervan bepaald aan de hand van de “discounted cash flow”-methode, waarbij als niet-waarneembare inputs volatiliteiten gebaseerd op historische data gebruikt worden. Een stijging (daling) van 10% van de groeiratio (“growth rate”) zou daarbij leiden tot een stijging (daling) van de reële waarde met 7 miljoen EUR (2019: 13,5 miljoen EUR). Dit geldt evenzeer voor de derivatentransacties aangezien deze de vergoedingsstructuur opgenomen in de EMTN’s spiegelen.

De financiële verplichtingen tegen kostprijs waarvoor de reële waarde werd berekend, betreffen de “covered bonds” waarvoor de reële waarde gebaseerd is op ofwel informatie opgemaakt door meer dan 20 marktparticipanten ofwel kan bekomen worden via Bloomberg.

Overzicht van activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde

Activa / Verplichtingen 2020.12 in '000 EUR	*Opgenomen of vermelde reële waarden*	*Fair Value gebaseerd op genoteerde prijzen*	*Fair Value gebaseerd op andere observeerbare data dan genoteerde prijzen*	*Fair Value niet gebaseerd op marktdata (1)*
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	63.651		33.974	29.676
Verplicht tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa voor niet-handelsdoeleinden met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies				
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening				
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	733.173	733.063	61	49
Activa derivaten - hedge accounting	215		215	
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	73.144		70.645	2.499
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	881.658		438.032	443.626
Verplichtingen derivaten - hedge accounting	47.263		47.263	

Tabel FVAL.1

(1) Enkel toegepast indien die waarderingstechniek gebaseerd is op veronderstellingen die niet worden ondersteund door marktprijzen of markttarieven voor dit instrument (i.e. zonder het instrument aan te passen of de samenstelling ervan te wijzigen), en niet gebaseerd zijn op beschikbare waar-neembare marktgegevens.

Activa / Verplichtingen 2019.12 in '000 EUR	*Opgenomen of vermelde reële waarden*	*Fair Value gebaseerd op genoteerde prijzen*	*Fair Value gebaseerd op andere observeerbare data dan genoteerde prijzen*	*Fair Value niet gebaseerd op marktdata (1)*
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	744.435		716.233	28.202
Verplicht tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa voor niet-handelsdoeleinden met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies				
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening				
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	1.714.298	1.713.280	969	49
Activa derivaten - hedge accounting	8.224		8.224	
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	444.968		444.260	708
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	1.129.931		664.058	465.873
Verplichtingen derivaten - hedge accounting	58.394		58.394	

Tabel FVAL.2

(1) Enkel toegepast indien die waarderingstechniek gebaseerd is op veronderstellingen die niet worden ondersteund door marktprijzen of markttarieven voor dit instrument (i.e. zonder het instrument aan te passen of de samenstelling ervan te wijzigen), en niet gebaseerd zijn op beschikbare waar-neembare marktgegevens.

Zie ook hoofdstuk 33 *Saldering*.

Level 3 reële waarde financiële activa/verplichtingen (in '000 EUR)		(a) Netto winsten en verliezen begrepen in:				
31.12.2020	Level 3 BEGINSALDO	W&V	overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)	(b) Aankopen, Verkopen en Afwikkelingen	(c) Netto transferten in en uit Level 3	RW Level 3 EINDSALDO
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)	49					49
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening						
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	28.202	2.518		-1.044		29.676
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	-708	-1.791				-2.499
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	-465.873	120	2.311	19.816		-443.626
Totaal level 3 financiële activa/verplichtingen	**-438.329**	**848**	**2.311**	**18.772**		**-416.399**

Tabel FVAL.3

(a) Komt overeen met de gerealiseerde en niet-gerealiseerde W&V en overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) gedurende de periode van financiële activa/verplichtingen geklasseerd als level 3 bij het begin (inclusief impact wisselresultaat, renteresultaat, bijzondere waardeverminderingen en afboekingen als definitief verlies).

(b) Afwikkelingen gedurende de periode van financiële activa/verplichtingen geklasseerd als level 3 bij het begin (Aankopen, Verkopen en terugbetaling van effecten)

Level 3 reële waarde financiële activa/verplichtingen (in '000 EUR)		(a) Netto winsten en verliezen begrepen in:					
31.12.2019	Level 3 BEGINSALDO	W&V	overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)	(b) Aankopen, Verkopen en Afwikkelingen	(c) Netto transferten in en uit Level 3	(d) Herclassificatie	RW Level 3 EINDSALDO
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)	12.113	0	0	0	-17	-12.047	49
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	0	0	0	0	0		0
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	12.888	18.377	0	-3.062	0		28.202
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	-13.605	12.897	0	0	0	0	0 -708
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	-501.222	-25.927	-2.538	63.814	0	0	0 -465.873
Totaal level 3 financiële activa/verplichtingen	**-489.827**	**5.347**	**-2.538**	**60.752**	**-17**	**-12.047**	**-438.329**

Tabel FVAL.4

(a) Komt overeen met de gerealiseerde en niet-gerealiseerde W&V en overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) gedurende de periode van financiële activa/verplichtingen geklasseerd als level 3 bij het begin (inclusief impact wisselresultaat, renteresultaat, bijzondere waardeverminderingen en afboekingen als definitief verlies).

(b) Afwikkelingen gedurende de periode van financiële activa/verplichtingen geklasseerd als level 3 bij het begin (Aankopen, Verkopen en terugbetaling van effecten)

(c) De netto transferten in en uit Level 3 bestaan uit de volgende bewegingen: transferten uit Level 3 naar Level 2

(d) Herclassificatie naar "Investeringen in dochterondernemingen, Joint ventures en geassocieerde deelnemingen"

De bewegingen in de financiële instrumenten waarvoor de reële waarde gebaseerd wordt op genoteerde prijzen of waarneembare data andere dan genoteerde prijzen vinden voornamelijk hun oorzaak in volgende elementen (in duizenden EUR):

FV 2020 Delta	Level 1	Level 2	Level 3
Aankopen/Verkopen/Terugbetalingen	-998.154	0	0
Andere wijzigingen	0	0	0
Delta t.g.v. evolutie Marktprijzen	17.938	-908	0
TOTAAL	**-980.217**	**-908**	**0**

Tabel FVAL.5

FV 2019 Delta	Level 1	Level 2	Level 3
Aankopen/Verkopen/Terugbetalingen	-330.126	0	0
Van Level 3 naar Level 2	0	17	-17
Herclassificatie	0	0	-12.047
Delta t.g.v. evolutie Marktprijzen	-262.828	2	0
TOTAAL	**-592.954**	**19**	**-12.064**

Tabel FVAL.6

Reëlewaardehiërarchie: financiële instrumenten gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs

Activa / Verplichtingen 2020.12 in '000 EUR	*Boekwaarde (indien verschillend van reële waarde)*	*Opgenomen of vermelde reële waarden*	*Fair Value gebaseerd op genoteerde prijzen*	*Fair Value gebaseerd op andere observeerbare data dan genoteerde prijzen*	*Fair Value niet gebaseerd op marktdata*
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	24.597.018	26.769.739	89.222		26.680.517
Schuldbewijzen	88.580	89.222	89.222		
Leningen en voorschotten	24.508.438	26.680.517			26.680.517
Financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs	27.917.126	27.996.860		5.773.689	22.223.171
Deposito's	21.353.157	21.353.157			21.353.157
In schuldbewijzen belichaamde schulden	6.342.459	6.422.192		5.773.689	648.503
Overige verplichtingen	221.511	221.511			221.511

Tabel.FVAL.7

Activa / Verplichtingen 2019.12 in '000 EUR	*Boekwaarde (indien verschillend van reële waarde)*	*Opgenomen of vermelde reële waarden*	*Fair Value gebaseerd op genoteerde prijzen*	*Fair Value gebaseerd op andere observeerbare data dan genoteerde prijzen*	*Fair Value niet gebaseerd op marktdata*
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	24.176.566	27.111.365	84.282		27.027.083
Schuldbewijzen	83.641	84.282	84.282		
Leningen en voorschotten	24.092.925	27.027.083			27.027.083
Financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs	25.679.462	25.765.225		4.720.630	21.044.595
Deposito's	20.074.111	20.074.111			20.074.111
In schuldbewijzen belichaamde schulden	4.735.333	4.821.096		4.720.630	100.466
Overige verplichtingen	870.018	870.018			870.018

Tabel.FVAL.8

5.3 Dag 1-resultaten

Tijdens het boekjaar 2020 werden geen dag 1-resultaten geboekt.

5.4 Toepassing van de CVA en DVA op de derivatenportefeuille

Op basis van een interne beoordeling uitgevoerd door AXA Bank Belgium, raamt het management de impact van de toepassing van CVA ("Credit Valuation Adjustment") en DVA ("Debit Valuation Adjustment") op de derivatenportefeuille op een bruto-CVA van 0,8 miljoen EUR en een bruto-DVA van 0,1 miljoen EUR. De netto-impact (verlies) van 0,7 miljoen EUR (voor belastingen) werd op de balans opgenomen. De evolutie tegenover het saldo per eind 2019 (een verlies (voor belastingen) van 1,2 miljoen EUR) zorgt bijgevolg voor een positieve impact op de resultatenrekening (voor belastingen) in 2020 van 0,5 miljoen EUR.

IFRS 13 – *Reële waarde* definieert het concept reële waarde. Meer bepaald met betrekking tot derivaten moet er volgens deze norm een waardering van het kredietrisico worden opgenomen bij de bepaling van de reële waarde via een CVA en een DVA. De CVA waardeert het kredietrisico dat AXA Bank Belgium loopt bij tegenpartijen, terwijl de DVA het risico waardeert dat de tegenpartij loopt bij AXA Bank Belgium.

De CVA en DVA worden netto berekend per tegenpartij. CVA (DVA) is een functie van de totale blootstelling op de afsluitdatum, de credit spread van de tegenpartij (AXA Bank Belgium) en de gemiddelde resterende looptijd van de verrichtingen. De blootstelling voor de totale nettopositie bestaat uit de huidige blootstelling, namelijk het verschil tussen de waardering tegen marktwaarde op de afsluitdatum en het uitgewisselde onderpand op die datum, en de potentiële toekomstige blootstelling, namelijk de verwachte verandering in reële waarde van de positie over een periode van 10 dagen.

Deze blootstelling wordt gehandhaafd tot de gemiddelde vervaldag van de verrichtingen.

Het subelement "huidige blootstelling" evolueert in de tijd. Voor de eerste 10 dagen stemt ze overeen met het verschil tussen de reële waarde van de posities op de afsluitdatum en de waarde van het onderpand dat werd omgeruild op deze datum. Vanaf de 11de dag wordt deze huidige blootstelling vervangen door de maximale huidige blootstelling zoals die bepaald wordt door de onderpandovereenkomst ("CSA Threshold" en "Minimum Transfer Amount") aangepast met een coëfficiënt die de gemiddelde blootstelling van de laatste 3 maanden weergeeft, verhoogd met een eventuele initieel op afsluitdatum betaalde/ontvangen marge evenals een eventueel structureel en significant verschil tussen het verstrekte/ontvangen onderpand en de waarderingen van AXA Bank Belgium. Er dient opgemerkt dat geen enkel structureel verschil werd vastgesteld eind 2020 tussen het onderpand en de waarderingen van AXA Bank Belgium.

5.5 Toepassing van de DVA op uitgegeven EMTN's

Zie hoofdstuk 28 *Financiële verplichtingen die als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies worden aangewezen*.

6 Gebruik van schattingen en beoordelingen

AXA Bank Belgium maakt gebruik van schattingen en beoordelingen in het kader van het opstellen van haar Geconsolideerde Jaarrekening op basis van IFRS. Deze schattingen en beoordelingen worden continu getoetst en zijn gebaseerd op de ervaring uit het verleden en andere factoren, waaronder een aanvaardbare inschatting van toekomstige gebeurtenissen gebaseerd op de huidig gekende omstandigheden. Werkelijke resultaten kunnen afwijken van deze schattingen en beoordelingen.
Schattingen en beoordelingen vinden vooral plaats in de volgende gebieden:

- inschatting van een gedeelte van de te betalen acquisitiekosten aan tussenpersonen (zie hoofdstuk 2.2.1 *Financiële activa en verplichtingen : opname en eerste waardering)*
- beoordeling van de classificatie van financiële activa op basis van het bedrijfsmodel en de karakteristieken van de contractuele kasstromen (zie hoofdstuk 2.2.2.1 *Financiële activa: waarderingscategorieën);*
- beoordeling van de classificatie van financiële verplichtingen (zie hoofdstuk 2.2.2.2 *Financiële verplichtingen: waarderingscategorieën*);
- schatting van bijzondere waardeverminderingen voor verwachte kredietverliezen op financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs en op financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeverminderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) (zie hoofdstuk 2.2.2.5 *Bijzondere waardeverminderingen*);
- beoordeling in welke mate het kredietrisico op die financiële activa significant verhoogd is en het gebruik van toekomstgerichte informatie (zie hoofdstuk 2.2.2.5 *Bijzondere waardeverminderingen*);
- schatting van waardeverminderingen voor kredietverliezen (zie hoofdstuk 2.2.2.5 *Bijzondere waardeverminderingen*);
- schatting van uitgestelde belastingvorderingen (zie hoofdstukken 2.9.3 *Schatting van uitgestelde belastingen* en 16 *Winstbelasting*);
- schatting van de verwachte gebruiksduur en de restwaarde van materiële en immateriële vaste activa (zie hoofdstuk 2.10 *Materiële en immateriële vaste activa*);
- beoordeling van de indeling in categorieën met betrekking tot het bepalen van de reële waarde (zie hoofdstuk 5 *Reële waarde van financiële activa en verplichtingen*);
- bepaling van de reële waarde van niet-genoteerde financiële instrumenten inclusief derivaten en financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs in het kader van de opname in de toelichting (zie hoofdstuk 5 *Reële waarde van financiële activa en verplichtingen*);
- waardering van de CVA en DVA op derivaten en op financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies (zie hoofdstukken 5.4 *Toepassing van de CVA en DVA op de derivatenportefeuille* en 28 *Financiële verplichtingen die als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies worden aangewezen*);
- schatting van voorzieningen voor pensioenverplichtingen (zie hoofdstuk 13.2 *Pensioentoezeggingen en andere prestaties*);
- schatting van de kostprijs van verloningen in aandelen en opties (zie hoofdstuk 13.3 *Verloningen in aandelen en opties*);
- de bepaling van de afdekkingsreserve bij het toepassen van de reële waarde afdekking (zie hoofdstuk 22 *Derivaten*)
- het bepalen van controle bij het opstellen van de consolidatiekring (zie hoofdstuk 25 *Investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen*);
- inschatting van de in aanmerking komende toekomstige kredietproductie bij de toetsing van de voorwaarden met betrekking tot de langerlopende herfinancieringsoperaties (zie hoofdstuk 29.3 *TLTRO-leningen*)
- schatting van de bestaande verplichtingen die voortvloeien uit gebeurtenissen in het verleden bij de opname van andere voorzieningen (zie hoofdstuk 31 *Voorzieningen*).

7 Baten (lasten) uit provisies en vergoedingen

Baten uit en lasten in verband met provisies en vergoedingen in '000 EUR	2020.12	2019.12
Baten uit provisies en vergoedingen		
Effecten	45.115	37.680
Uitgiften	42.146	35.840
Aan- en verkooporders		133
Overige	2.969	1.707
Clearing en afwikkeling		
Trust- en zaakwaarnemende activiteiten	727	1.567
Vermogensbeheer		
Bewaring	727	1.567
Andere zaakwaarnemende transacties		
Verplichtingen uit hoofde van leningen		
Betalingsdiensten	26.820	8.268
Gestructureerde financiering		
Vergoeding voor beheersdiensten met betrekking tot effectiseringsactiviteiten		
Overige financiële diensten	25.004	38.521
TOTAAL	**97.667**	**86.037**
Lasten in verband met provisies en vergoedingen		
Provisies betaald aan tussenpersonen (acquisitiekosten)	40.675	39.501
Clearing, afwikkeling en bewaring	1.084	637
Overige	42.594	45.922
TOTAAL	**84.353**	**86.059**

Tabel FCIE.1

8 Gerealiseerde winsten (verliezen) op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening

Winsten of (-) verliezen bij verwijdering uit de balans van financiële activa en verplichtingen die niet als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies zijn aangewezen 2020.12 in '000 EUR	*Netto*
Schuldbewijzen	747
Leningen en voorschotten	4.776
Deposito's	
Uitgegeven schuldbewijzen	-14
Overige financiële verplichtingen	
TOTAAL	5.509

Tabel GLNPL.1

Winsten of (-) verliezen bij verwijdering uit de balans van financiële activa en verplichtingen die niet als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies zijn aangewezen 2019.12 in '000 EUR	*Netto*
Schuldbewijzen	35.311
Leningen en voorschotten	4.892
Deposito's	
Uitgegeven schuldbewijzen	
Overige financiële verplichtingen	
TOTAAL	40.203

Tabel GLNPL.2

9 Winsten (verliezen) op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening

Winsten of (-) verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening 2020.12 in '000 EUR	*Netto*	*Bedrag van de verandering van de reële waarde die toe te rekenen is aan veranderingen in het kredietrisico*
Schuldbewijzen		
Leningen en voorschotten		
Deposito's		
Uitgegeven schuldbewijzen	17.096	
Overige financiële verplichtingen		
TOTAAL	17.096	

Tabel GLFVPL.1

Winsten of (-) verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening 2019.12 in '000 EUR	*Netto*	*Bedrag van de verandering van de reële waarde die toe te rekenen is aan veranderingen in het kredietrisico*
Schuldbewijzen		
Leningen en voorschotten		
Deposito's		
Uitgegeven schuldbewijzen	-6.511	
Overige financiële verplichtingen		
TOTAAL	-6.511	

Tabel GLFVPL.2

Met betrekking tot het gerealiseerd resultaat in 2020 staat er ook een bedrag van -0,17 miljoen EUR met betrekking tot het kredietrisico in het eigen vermogen onder posten die niet meer worden ingedeeld bij winst of verliezen en méér specifiek in de lijn 'Veranderingen in de reële waarde van financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst en verlies wegens verandering van het kredietrisico ervan (zie ook item 28 Financiële verplichtingen die als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies worden aangewezen). Dit betreft dus gerealiseerd resultaat dat echter niet naar de winst en verliesrekening mag getransfereerd worden.

10 Winsten (verliezen) uit administratieve verwerking van afdekkingstransacties

Inclusief de afschrijving van de wijziging in de reële waarde van de afgedekte positie.

De ineffectiviteit inzake reëlewaardeafdekkingen staat vermeld in de resultatenrekening, in de lijn “Winsten (verliezen) op administratieve verwerking van afdekkingstransacties”.

Nettoresultaten als gevolg van de administratieve verwerking van afdekkingstransacties 2020.12 in '000 EUR	*Netto*
Wijzigingen in de reële waarde van het afdekkingsinstrument (inclusief stopzettingen)	-157.707
Wijzigingen in de reële waarde van het afgedekte instrument m.b.t. het afgedekte risico	202.616
Ineffectiviteit in verlies en winst ingevolge kasstroomafdekkingen	
Ineffectiviteit in verlies en winst ingevolge afdekkingen van netto-investeringen in buitenlandse vestigingen	
TOTAAL	**44.909**

Tabel GLHA.1

Nettoresultaten als gevolg van de administratieve verwerking van afdekkingstransacties 2019.12 in '000 EUR	*Netto*
Wijzigingen in de reële waarde van het afdekkingsinstrument (inclusief stopzettingen)	-372.180
Wijzigingen in de reële waarde van het afgedekte instrument m.b.t. het afgedekte risico	376.544
Ineffectiviteit in verlies en winst ingevolge kasstroomafdekkingen	
Ineffectiviteit in verlies en winst ingevolge afdekkingen van netto-investeringen in buitenlandse vestigingen	
TOTAAL	**4.365**

Tabel GLHA.2

,

11 Overige exploitatiebaten en -lasten

Overige exploitatiebaten en -lasten in '000 EUR	2020.12	2019.12
EXPLOITATIEBATEN	**16.630**	**17.827**
Materiële activa gewaardeerd volgens het herwaarderingsmodel		
Vastgoedbeleggingen		
Huurinkomsten uit vastgoedbeleggingen		
Cumulatieve verandering in de reële waarde die in de winst- en verliesrekening wordt verwerkt, indien een vastgoedbelegging van een pool waarvoor het kostprijsmodel wordt toegepast, wordt verkocht aan een pool waarvoor het reële-waardemodel wordt toegepast		
Overige baten verbonden met vastgoedbeleggingen		
Overige	16.630	17.827
EXPLOITATIELASTEN	**0**	**2**
Materiële activa gewaardeerd volgens het herwaarderingsmodel		
Vastgoedbeleggingen		
Directe exploitatielasten (inclusief reparatie en onderhoud) die voortvloeien uit vastgoedbeleggingen die tijdens de periode huurinkomsten hebben gegenereerd		
Directe exploitatielasten (inclusief reparatie en onderhoud) die voortvloeien uit vastgoedbeleggingen die tijdens de periode geen huurinkomsten hebben gegenereerd		
Cumulatieve verandering in de reële waarde die in de winst- en verliesrekening wordt verwerkt, indien een vastgoedbelegging van een pool waarvoor het kostprijsmodel wordt toegepast, wordt verkocht aan een pool waarvoor het reële-waardemodel wordt toegepast		
Overige	0	2
TOTAAL	**16.630**	**17.826**

Tabel OONI.1

12 Operationele leasing

Als leasinggever verhuurt AXA Bank Belgium enkel een gedeelte van het gebouw van haar maatschappelijke zetel te Berchem, gedeeltelijk aan AXA Belgium en gedeeltelijk aan derden.
Daarnaast heeft AXA Bank Belgium als leasingnemer enkel operationele-leasingcontracten en een erfpachtovereenkomst voor een gering bedrag.
Deze worden met betrekking tot de huur van de bedrijfswagens en fietsen evenals de huur van bedrijfsgebouwen hierna vermeld.

Activa aangehouden in het kader van een operationele lease 2020.12 in '000 EUR	*Totaal van de toekomstige minimale leasebetalingen ter zake van nietopzegbare operationele leases*	*Totaal van de toekomstige minimale subleasebetalingen die men verwacht te ontvangen ter zake van niet-opzegbare subleases*	*Minimale leasebetalingen die als last zijn opgenomen*	*Voorwaardelijke leasebetalingen die als last zijn opgenomen*	*Subleasebetalingen die als last zijn opgenomen*
Voor de leasingnemer - Resterende looptijd					
< 1 jaar	1.403		1.679		
> 1 jaar ≤ 5 jaar	2.855				
> 5 jaar	654				
TOTAAL NOMINAAL BEDRAG	**4.912**		**1.679**		
Voor de leasinggever - Resterende looptijd					
< 1 jaar	2.299		1.881		
> 1 jaar ≤ 5 jaar	9.177				
> 5 jaar	7.105				
TOTAAL NOMINAAL BEDRAG	**18.581**		**1.881**		

Tabel OLA.1

Activa aangehouden in het kader van een operationele lease 2019.12 in '000 EUR	*Totaal van de toekomstige minimale leasebetalingen ter zake van nietopzegbare operationele leases*	*Totaal van de toekomstige minimale subleasebetalingen die men verwacht te ontvangen ter zake van niet-opzegbare subleases*	*Minimale leasebetalingen die als last zijn opgenomen*	*Voorwaardelijke leasebetalingen die als last zijn opgenomen*	*Subleasebetalingen die als last zijn opgenomen*
Voor de leasingnemer - Resterende looptijd					
< 1 jaar	1.391		1.990		
> 1 jaar ≤ 5 jaar	2.612				
> 5 jaar	852				
TOTAAL NOMINAAL BEDRAG	**4.855**		**1.990**		
Voor de leasinggever - Resterende looptijd					
< 1 jaar	1.239		1.570		
> 1 jaar ≤ 5 jaar	2.948				
> 5 jaar	1.721				
TOTAAL NOMINAAL BEDRAG	**5.908**		**1.570**		

Tabel OLA.2

13 Personeelslasten

13.1 Samenstelling van de personeelsuitgaven

Personeelsuitgaven in '000 EUR	2020.12	2019.12
Bezoldigingen	55.718	61.561
Sociale lasten	14.797	16.089
Rust- en overlevingspensioenen en soortgelijke uitgaven	7.695	7.663
Op aandelen gebaseerde betalingen	1.685	1.753
Andere	6.875	5.468
TOTAAL	**86.770**	**92.534**

Tabel PE.1

13.2 Pensioentoezeggingen en andere prestaties

13.2.1 Algemene principes

13.2.1.1 Pensioenregelingen van het type toegezegde pensioenen

De geëvalueerde regelingen vertegenwoordigen enerzijds de pensioenregelingen en anderzijds de medische voordelen die verbonden zijn aan de hospitalisatiedekkingen na het pensioen.

AXA Bank Belgium beschikt over 13 pensioenregelingen waarvan er 7 wettelijk zijn gestructureerd als pensioenregelingen van het type toegezegde bijdragen.

De pensioenstelsels zijn onderworpen aan de in België geldende prudentiële en sociale regels, meer bepaald aan de wet op de aanvullende pensioenen (WAP).

In overeenstemming met de Belgische wetgeving die geldt voor de pensioenregelingen van de tweede pijler (de wet op de aanvullende pensioenen), moeten alle Belgische pensioenregelingen van het type toegezegde bijdragen onder de IFRS-standaarden worden beschouwd als pensioenregelingen van het type toegezegde pensioenen. De wet op de aanvullende pensioenen bepaalt dat in het kader van de pensioenregelingen van het type toegezegde bijdragen, de werkgever een rendement van minstens 3,75% moet voorzien op de persoonlijke bijdrage van de werknemer en 3,25% op de werkgeversbijdragen. Vanaf 2016 wordt dit minimale rendementspercentage een variabele rentevoet die gebaseerd is op de Belgische OLO-overheidsobligaties, maar met een minimumrendement dat vastgelegd is op 1,75% en een maximumrendement dat vastgelegd is op 3,75%.

Vanwege dit minimumrendement dat in België moet worden gewaarborgd voor de pensioenregelingen van het type toegezegde bijdragen, is de werkgever blootgesteld aan een financieel risico (er is een wettelijke verplichting om aanvullende bijdragen te betalen als het rendement van de onderliggende activa niet voldoet aan de wettelijke vereisten, door alle personeelsverloningen met betrekking tot de werknemersprestaties tijdens de lopende en vorige periode te betalen). Deze pensioenregelingen moeten bijgevolg worden geclassificeerd en geboekt als pensioenregelingen van het type toegezegde pensioenen onder IAS 19 - *Personeelsbeloningen*.

Voor dit type pensioenregelingen worden de volgende boekhoudmethodes gebruikt om de activa en verplichtingen te waarderen:

- De contante verplichting (of “defined benefit obligation”) wordt bepaald door de gewaarborgde minimumreserve op de berekeningsdatum te projecteren tegen de minimaal gewaarborgde rentevoet tot de veronderstelde pensioendatum, en die vervolgens te actualiseren aan de hand van de weerhouden discontovoet, rekening houdend met de overlevings- en vertrekveronderstellingen.

- De reële waarde van de activa ("assets") wordt bepaald op basis van de reëel samengestelde reserves (op basis van de stortingen en reële rendementen op de berekeningsdatum).

Anderzijds biedt AXA Bank Belgium hospitalisatiedekkingen aan zijn werknemers die met pensioen vertrekken. De geboden waarborgen zijn voor een groot deel van de werknemers gelijkaardig aan de waarborgen die geboden worden tijdens de activiteitsperiode. AXA Bank Belgium financiert deels deze voordelen die toegekend worden aan het personeel na de pensionering.

De economische veronderstellingen die werden gebruikt voor de waardering van elke regeling op 31 december van het jaar, zijn de volgende:

	2020	2019	2018	2017	2016
Discontovoet	0,35%	0,75%	1,55%	1,45%	1,50%
Inflatievoet	1,50%	1,70%	1,70%	1,60%	1,60%
Percentage loonsverhogingen	2,20%	2,40%	2,40%	2,30%	2,60%

Tabel PE.2

De evolutie van de kosten voor de gezondheidszorg wordt op 2% per jaar geraamd.
De sterftetafels die voor de beoordelingen van de toezeggingen worden gebruikt, zijn de sterftetafels MR/FR (Koninklijk besluit van 14 november 2003 betreffende de levensverzekeringsactiviteit) met een leeftijdsverlaging van 5 jaar.
De veronderstelde pensioenleeftijd is 65 jaar, om rekening te houden met de verwachte trends op lange termijn.
Het percentage waarschijnlijkheid van vertrek vóór de pensionering wordt vastgesteld per leeftijd overeenkomstig de onderstaande tabel:

Leeftijd	percentage
< 20 jaar	0,0%
20 jaar <= 24 jaar	8,0%
25 jaar <= 29 jaar	8,0%
30 jaar <= 34 jaar	8,0%
35 jaar <= 39 jaar	5,0%
40 jaar <= 44 jaar	3,5%
45 jaar <= 49 jaar	3,0%
50 jaar <= 54 jaar	2,0%
55 jaar <= 59 jaar	1,8%
60 jaar <= 65 jaar	1,8%

Tabel PE.3

Al deze veronderstellingen werden bepaald in overeenstemming met de statistische waarnemingen voor de betrokken populaties en met de economische verwachtingen:

- de disconteringsvoet wordt bepaald op de afsluitdatum op basis van de marktrente voor AA-bedrijfsobligaties van de eurozone en in functie van de looptijd en de kenmerken van de regelingen. De looptijd van de verbintenissen bedraagt ongeveer 10,5 jaar op het einde van 2020 tegenover ongeveer 9,8 jaar op het einde van 2019.
- door een verlaging van de disconteringsvoet met 0,5% zou de totale DBO ("defined benefit obligation", actuariële schuld) wijzigen met +5,6% alsook de kostprijs voor de diensten geleverd gedurende de periode met +4,9%.
- door een verhoging van de disconteringsvoet met 0,5% zou de totale DBO wijzigen met -5,1% alsook de kostprijs voor de diensten geleverd gedurende de periode met -4,4%.
- door een stijging van het inflatiepercentage met 0,5% zou de totale DBO wijzigen met +2,1% en de kostprijs voor de diensten geleverd gedurende de periode met +3,0%.
- door een stijging van het inflatiepercentage van de medische kosten met 0,5% zou de totale DBO wijzigen met +0,4% en de kostprijs voor de diensten geleverd gedurende de periode met +0,6%.
- door een stijging van een aangroei van de lonen met 0,5% zou de totale DBO wijzigen met +4,0 % en de kostprijs van de diensten geleverd gedurende de periode met +5,9%.

Jaarlijkse variatie van de pensioentoezeggingen en andere prestaties

De jaarlijkse evolutie van de actuariële schuld ("Defined Benefit Obligation") wordt berekend op basis van de volgende elementen:

- de aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten (“service cost”, vertegenwoordigt de toename van de actuariële schuld voor een bijkomend dienstjaar);
- de intrest op de actuariële schuld, die de disconteringsvoet op een jaar vertegenwoordigt (“interest cost”);
- de werknemersbijdragen;
- de wijzigingen van de regelingen (wijziging van regeling, vermindering van rechten, vereffening van rechten, overnames en verkopen, enz.);
- de actuariële winst en verlies (als gevolg van wijzigingen van de veronderstellingen en de ervaring);
- de door de werkgever en de activa betaalde prestaties (“benefits paid”).

13.2.2 Informatie gepresenteerd in de balans

De informatie die in de balans wordt gepresenteerd voor de pensioentoezeggingen en andere prestaties, is het verschil tussen de actuariële schuld en de reële waarde van de fondsbeleggingen. Wanneer dit verschil positief is, wordt er een provisie opgenomen. Wanneer dit verschil negatief is, wordt er een voorafbetaalde kost opgenomen in de balans.

Bovendien, en in overeenstemming met IAS 19 - *Personeelsbeloningen*, wordt er een activacategorie, “afzonderlijke actiefpost” (“separate assets”) geheten, in de balans opgenomen. De IFRS-standaarden hebben het concept “afzonderlijke actiefpost” gecreëerd, activa die niet van de actuariële schuld kunnen worden afgetrokken. Binnen AXA Bank Belgium zijn de afzonderlijke actiefposten verzekeringscontracten, uitgegeven door bepaalde dochterondernemingen van de Groep om hun vastebijdrageregelingen te dekken. In boekhoudtermen is het gevolg van de afzonderlijke actiefposten een toename van de voorafbetaalde provisie of een daling van de voorafbetaalde kost. Deze activa worden gepresenteerd in een apart gedeelte van de volgende tabel. Omdat deze activa alleen ter beschikking zijn van de eventuele schuldeisers in geval van faillissement, is hun economische aard dus gelijkaardig aan die van de fondsbeleggingen als de exploitatie wordt voortgezet. Omdat deze activa beschikbaar worden gesteld via een verzekeringscontract, verplichten de IFRS-standaarden echter om ze in de categorie “afzonderlijke actiefposten” op te nemen en dit ondanks hun economische aard.

Op basis van de IAS 19-regels neemt AXA Bank Belgium alle actuariële winsten en verliezen op in een aparte regel van de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI).

De actuariële winsten en verliezen worden gedefinieerd als aanpassingen die te wijten zijn aan veranderingen in de actuariële veronderstellingen en ervaringsaanpassingen (evoluties van de kenmerken van de populatie tussen twee waarderingen). De actuariële winsten en verliezen omvatten ook de verschillen tussen het verwachte rendement (dat overeenstemt met de disconteringsvoet in overeenstemming met IAS 19) en het reële rendement van de financiële beleggingen.

De norm IAS 19 legt ook op dat de taksen en sociale bijdragen die van toepassing zijn op de pensioenstelsels en de gezondheidszorgstelsels in België ten laste worden genomen.

De onderstaande tabel toont de evolutie van de actuariële schuld en de verschillen in de fondsbeleggingen van de pensioenregelingen en andere prestaties volgens de categorieën “fondsbeleggingen” en “afzonderlijke actiefposten” op 31 december 2020.

(In '000 EUR)	**12.2020**	**12.2019**
Evolutie van de verplichting		
Actuariële schuld aan het begin van de periode	168.869	156.618
Pensioenkosten	5.819	5.855
Interest op de actuariële schuld	944	1.896
Werknemersbijdragen	311	351
Wijzigingen van stelsel (incl. overnames en overdrachten)	2.610	
Actuariële winsten (verliezen) ten gevolge van op ervaring gebaseerde wijzigingen	2.441	-832
Actuariële verschillen ten gevolge van wijzigingen in de demografische veronderstellingen		
Actuariële verschillen ten gevolge van wijzigingen in de financiële veronderstellingen	6.412	14.568
Betaalde prestaties	-9.334	-9.472
Prestaties direct betaald door de werkgever	-126	-114
Opname van DC-plannen		
Inperkingen en afwikkelingen		
Actuariële schuld op het einde van de periode (A)	**177.946**	**168.869**
Evolutie van de fondsbeleggingen		
Reële waarde van de fondsbeleggingen aan het begin van de periode		
Impliciet rendement van de fondsbeleggingen		
Reëel rendement van de fondsbeleggingen, met uitsluiting van het impliciet rendement van de fondsbeleggingen		
Werkgeversbijdragen		
Werknemersbijdragen		
Inkomende (uitgaande) transfers (incl. overnames en overdrachten)		
Betaalde prestaties		
Wisselkoerseffecten		
Reële waarde van de fondsbeleggingen op het einde van de periode (B)	**0**	**0**
Evolutie van de afzonderlijke actiefposten		
Reële waarde van de afzonderlijke actiefposten aan het begin van de periode	108.106	109.083
Impliciet rendement van de afzonderlijke actiefposten	592	1.293
Reëel rendement van de afzonderlijke actiefposten, met uitsluiting van het impliciet rendement van de afzonderlijke actiefposten	2.906	440
Werkgeversbijdragen	8.147	6.526
Werknemersbijdragen	311	351
Inkomende (uitgaande) transfers (incl. overnames en overdrachten)	1.472	
Betaalde prestaties	-9.460	-9.586
Wisselkoerseffecten		
Opname van DC-plannen		
Reële waarde van de afzonderlijke actiefposten op het einde van de periode	**112.073**	**108.106**
Financiering van de verplichtingen		
Ondergefinancierde stelsels (plan per plan)	-177.946	-168.869
Overgefinancierde stelsels (plan per plan)		
Niet-gefinancierde verplichtingen (B)-(A)	-177.946	-168.869
Kosten van de vorige niet-toegerekende diensten		
Gecumuleerde impact van de plafonnering van de activa		
Verplichtingen opgenomen in de resultatenrekening (exclusief afzonderlijke actiefposten)		
Vastgestelde activa		
Opgenomen provisies	-177.946	-168.869
Nettopositie (exclusief afzonderlijke actiefposten)	**-177.946**	**-168.869**
Netto economische financiering (waarvan afzonderlijke actiefposten)		
Nettopositie (exclusief afzonderlijke actiefposten)	-177.946	-168.869
Reële waarde van de afzonderlijke actiefposten op het einde van de periode	112.073	108.106
Netto economische financiering (waarvan afzonderlijke actiefposten)	**-65.872**	**-60.763**

Tabel PE.4

Deze variatie wordt verklaard door:

- het wijzigen van de financiële en demografische hypothesen (zie hoofdstuk 13.2.1.1 regimes met vaste prestaties) ;
- De collectieve overdracht van enkele personeelsleden (cross employment contracten) tussen AXA Bank en AXA Belgium wat een overdracht van actuariële schulden van +2,6 miljoen EUR impliceert en een overdracht van afzonderlijke assets van +1,47 miljoen euro. Deze impact, 0,6 miljoen EUR wordt erkend in de jaarlijkse lasten van 2020 en blijft aanwezig in de OCI-rekening

13.2.3 Jaarlijkse kost van de pensioenen en de andere prestaties

De jaarlijkse kost van de pensioenen en de andere prestaties ("pension and other benefits expense"), die in de winst- en verliesrekening werd opgenomen (inbegrepen in de "kost van de pensioentoezeggingen en andere prestaties"), wordt hieronder gepresenteerd op 31 december 2019 en 2020:

(In '000 EUR)	12.2020	12.2019
Jaarlijkse kost van de pensioenen en andere prestaties		
Pensioenkosten	6.130	6.206
Vereffeningen, verminderingen		
Werknemersbijdragen	-311	-351
Interest op de actuariële schuld	944	1.896
Impliciet rendement van de fondsbeleggingen / afzonderlijke actiefposten	-592	-1.293
Wijzigingen van stelsel (incl. overnames en overdrachten)	603	
Jaarlijkse kost van de pensioenen en andere prestaties	**6.773**	**6.459**

Tabel PE.5

13.2.4 Evolutie van de provisie op de balans (exclusief afzonderlijke actiefposten)

De evolutie van de provisie op de balans tussen 1 januari 2020 en 31 december 2020 toont enkel de evolutie van de provisie die is opgenomen in de jaarrekening van AXA Bank Belgium. Deze vergelijking houdt geen rekening met de afzonderlijke actiefposten ("separate assets"). Ze vertegenwoordigt bijgevolg niet helemaal de economische realiteit. De onderstaande tabel toont de gedetailleerde evolutie op het passief van de balans, met de afzonderlijke actiefposten toegevoegd op het einde van elk boekjaar.

De afzonderlijke actiefposten vertegenwoordigen de reële waarde van de activa die de verplichtingen dekken voor de toezeggingen met vaste prestaties die tegelijk worden gedekt door de verzekeringspolissen die bij AXA Belgium werden onderschreven, die de werknemers directe rechten geven, en dit dus door verzekeringspolissen met verbonden partijen die zich buiten de consolidatiekring bevinden. In deze omstandigheden kunnen deze activa niet worden aangemerkt als activa van stelsels die in mindering komen van de toezeggingen, maar vertegenwoordigen ze rechten op terugbetaling, geboekt als aparte actiefposten, overeenkomstig de aanbevelingen van de IAS 19-standaard.

De evolutie van de netto economische financiering van de verplichtingen tussen 1 januari 2020 en 31 december 2020 weerspiegelt de evolutie van de provisie die in de rekeningen van AXA Bank Belgium werd opgenomen en de evolutie van de afzonderlijke actiefposten.

(in '000 EUR)	12.2020	12.2019
Evolutie van de provisie op de balans		
Provisie op de balans aan het begin van de periode	**-168.869**	**-156.618**
Jaarlijks kost van de pensioenen en de andere prestaties	-7.073	-8.102
Werkgeversbijdragen		
Werknemerprestaties	126	114
Prestaties betaald door de afzonderlijke actiefposten	9.334	9.472
Actuariële winsten en verliezen opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten (Overige onderdelen van het totaalresultaat)	-8.853	-13.735
Wijzigingen van stelsel (incl. overnames en overdrachten)		
Provisie op de balans op het einde van de periode	**-177.946**	**-168.869**
Reële waarde van de afzonderlijke actiefposten op het einde van de periode	112.073	108.106
Netto economische financiering van de verplichtingen op het einde van de periode	**-65.872**	**-60.763**

Tabel PE.6

13.2.5 Toekomstige betalingen (betaalde prestaties en werkgeversbijdragen)

Raming van de toekomstige te betalen prestaties

De verwachte toekomstige prestaties bedragen 5,25 miljoen EUR voor 2021 en 3 miljoen EUR voor 2022. Deze bedragen kunnen variëren afhankelijk van de verschillen tussen de veronderstellingen en de realiteit in de komende jaren.

Verwachte werkgeversbijdragen voor de fondsbeleggingen en afzonderlijke actiefposten

De entiteiten moeten jaarlijks de kost van de rechten op prestaties financieren waarvoor de bijdragen worden bepaald als percentage van de lonen die recht geven op pensioen afhankelijk van de leeftijdsklasse of de anciënniteit van de begunstigden. Het geraamde bedrag van de door de werkgever te betalen bijdragen in 2021 in het kader van de pensioentoezeggingen bedraagt 8 miljoen EUR. Dit bedrag kan variëren afhankelijk van de verschillen tussen de veronderstellingen en de realiteit in de komende jaren en vertegenwoordigt de bijdragen zonder direct verband met de pensioenkost en de andere IFRS-prestaties.

13.2.6 Fondsbeleggingen

Als gevolg van de lange looptijd van de pensioentoezegging, bestaan de fondsbeleggingen in het algemeen uit aandelen, obligaties en vastgoed.

De fondsbeleggingen van AXA Bank Belgium zijn verzekeringscontracten met een gewaarborgd rendement. Deze contracten werden onderschreven bij AXA Belgium.

Voor het stelsel ex-Anhyp dat sinds 1 juli 1983 bestaat, was het financieringsvehikel een pensioenfonds tot en met 31 december 2017. De financiële activa van het fonds werden eind 2017 gerealiseerd. De overdracht van de actieve aangeslotenen naar een groepsverzekering bij AXA Belgium werd begin 2018 uitgevoerd.

13.3 Verloningen in aandelen en opties

13.3.1 Algemene principes

De hieronder vermelde instrumenten voor vergoeding in aandelen zijn instrumenten die aflopen in aandelen,
De totale kost voor AXA Bank Belgium is niet significant voor 2020.

13.3.2 Aandelenopties AXA SA (“Stock-options AXA SA”)

De “Senior Executives” van de Groep konden tot 2016 opties op aandelen van AXA toegekend krijgen in het kader van aandelenoptieplannen van de onderneming die in latere jaren verworven werden/worden. De voorwaarden voor elke toekenning van aandelen konden variëren. Deze zijn geldig gedurende maximaal 10 jaar en in het algemeen uitoefenbaar in schijven van 33,33% per jaar van de derde tot de vijfde verjaardag van de datum van de toekenning van de opties.
Voor de begunstigden zijn de toegekende opties op aandelen onvoorwaardelijk verworven voor de twee eerste schijven, terwijl de derde schijf uitoefenbaar is indien een voorwaarde voor de prestatie van het aandeel van AXA tegenover de benchmarkindex "SXIP " vervuld is.

De volgende tabel geeft een overzicht van de opties in omloop.

2020.12	Options (in '000')	Gemiddelde prijs (in '000 EUR)
In omloop op 1/1	63,8	
Toevoegingen	0,0	
Verhoging kapitaal	0,0	
Uitgeoefend	-8,4	15,09
Vervallen en geanuleerde opties	-2,2	15,43
Andere bewegingen	0,0	
In omloop op 31/12	**53,2**	**15,64**

Tabel PE.7

2019.12	Options (in '000')	Gemiddelde prijs (in '000 EUR)
In omloop op 1/1	80,6	
Toevoegingen	0,0	
Verhoging kapitaal	0,0	
Uitgeoefend	-14,9	14,14
Vervallen en geanuleerde opties	-2,0	11,53
Andere bewegingen	0,1	
In omloop op 31/12	**63,8**	**15,48**

Tabel PE.8

Het aantal opties in omloop en het aantal uitoefenbare opties per 31 december 2020 wordt hieronder weergegeven, per datum van toekenning:

Datum van toekenning	Uitoefenprijs	In omloop	Uitoefenbaar
2011-03-18	14,73 €	5.042,00	5.042,00
2012-03-16	12,22 €	4.250,00	4.250,00
2013-03-22	13,81 €	4.800,00	4.800,00
2014-03-24	18,68 €	13.830,00	13.830,00
2015-06-19	22,90 €	6.410,00	6.410,00
2016-06-06	21,52 €	18.886,00	18.886,00

Tabel PE.9

Het “Black & Scholes”-model voor de waardering van opties werd gebruikt om de reële waarde van de opties op aandelen van AXA te bepalen. Het gevolg van de uitoefening van opties voor hun vervaltermijn wordt in aanmerking genomen aan de hand van een hypothese voor de verwachte levensduur die voortkomt uit de waarneming van de historische gegevens. De volatiliteit van het aandeel van AXA wordt geraamd met de methode van de impliciete volatiliteit, gevalideerd door middel van een analyse van de historische volatiliteit, om zich van de coherentie van de hypothese te vergewissen. De hypothese voor het verwachte dividend van het aandeel van AXA is op de marktconsensus gebaseerd. Het risicovrije rendement komt voort uit de rentecurve van de “Euro Swap”, voor de overeenkomstige maturiteit.

13.3.3 Aandelenplan AXA SA ("Shareplan AXA SA")

AXA geeft haar werknemers de mogelijkheid om aandeelhouder te worden, dankzij een bijzondere uitgifte die voor hen is voorbehouden. In de landen die aan de wettelijke en fiscale eisen voldoen, werd in 2020 1 investeringsmogelijkheid voorgesteld: het klassieke aandeelhoudersplan.
Het klassieke plan geeft de werknemers de mogelijkheid om, op basis van hun initiële inbreng, in te tekenen op aandelen van AXA (via het Gemeenschappelijke beleggingsfonds van de onderneming of door rechtstreeks gehouden aandelen) met een maximale korting van 20%. Deze aandelen zijn onbeschikbaar gedurende 5 jaar (tenzij in het geval van een vervroegde vrijgave zoals voorzien door de toepasselijk reglementering). De werknemers dragen het risico van alle evoluties van het aandeel tegenover de intekenprijs.

De kosten van dit aandeelhoudersplan worden gewaardeerd door rekening te houden met de beperking van 5 jaar voor de werknemer. De gekozen aanpak waardeert het aandeel aan de hand van een replicatiestrategie waarin de deelnemer het aandeel op de beurs zou verkopen na de beperkingstermijn van 5 jaar, en het bedrag zou lenen dat nodig is om een onmiddellijk vrij aandeel te kopen, met financiering van de lening door de verkoop op termijn en de tijdens de beperkingsperiode uitgekeerde dividenden. Voor het plan met hefboomwerking moet men aan de kosten van het plan de opportuniteitswinst toevoegen die impliciet door AXA wordt geboden, aangezien het haar werknemers laat genieten van de institutionele koers (en niet de beurskoers) voor de derivaten.
In het afgesloten boekjaar heeft de Groep AXA in het kader van het beleid voor aandeelhouderschap van de werknemers van de Groep aan haar werknemers voorgesteld in te tekenen op een gereserveerde kapitaalverhoging, tegen een koers van 13,76 EUR voor het klassieke plan (20% korting tegenover de referentieprijs van 17,20 EUR, berekend op het gemiddelde van de 20 slotkoersen op de beurs voor de datum van de bekendmaking). De werknemers van AXA Bank Belgium hebben ingetekend voor een bedrag van 0,422 miljoen EUR.

	2020		2019	
	Plan traditioneel aandeelhoudersschap	Leverageplan	Plan traditioneel aandeelhoudersschap	Leverageplan
Looptijd (in jaren)	5	N/A	5	5
[A] Korting	20,00%	N/A	20,00%	4,99%
Referentieprijs (in '000 EUR)	17,2	N/A	22,87	22,87
Inschrijvingsprijs (in '000 EUR)	13,76	N/A	18,3	21,73
Rentevoet op werknemersleningen	6,12%	N/A	6,74%	6,83%
Risicovrije rentevoet op 5 jaar (eurogebied)	-0,67%	N/A	-0,64%	-0,64%
Dividendpercentage	8,55%	N/A	8,16%	8,16%
Vroegtijdige uitstap	1,62%	N/A	2,15%	2,15%
Debetrentevoeten	0,17%	N/A	0,15%	0,15%
Volatiliteitsspread retail/institutionelen	N/A	N/A	N/A	1,24%
[B] Kosten wegens onbeschikbaarheid op de markt	16,88%	N/A	19,32%	4,98%
[C] Gemeten winstopportuniteit	N/A	N/A	N/A	0,90%

Tabel PE.10

13.3.4 Prestatiegerelateerde aandelen ("Performance shares")

In 2013 heeft AXA de gemeenschappelijke voorwaarden vastgelegd voor de toekenning van prestatiegerelateerde aandelen aan de werknemers die daarvoor in aanmerking komen. Volgens de voorwaarden van het plan, hebben de begunstigden van de prestatiegerelateerde aandelen het recht om op de afrekendatum een bepaald aantal aandelen van AXA te ontvangen op basis van het bereiken van de door AXA gedefinieerde prestatiecriteria. De periode voor het meten van de prestatie is 2 jaar. De periode voor de verwerving van de rechten is 3 jaar. De uitbetaling van de toegekende prestatiegerelateerde aandelen (plan 2013) gebeurt in aandelen.
Vanaf 2014 bedraagt de prestatieperiode 2 jaar voor de eerste schijf en 3 jaar voor de tweede schijf, gevolgd door een uitgestelde verwervingsperiode van 1 jaar.
Voor de toegekende prestatiegerelateerde aandelen vanaf 2015 bedraagt de prestatieperiode 3 jaar gevolgd door een uitgestelde verwervingsperiode van 1 jaar.
In 2018 werden voor een laatste keer prestatiegerelateerde aandelen toegekend door AXA BANK Belgium.

14 Algemene en administratieve uitgaven

Algemene en administratieve uitgaven in '000 EUR	2020.12	2019.12
Marketingkosten	2.128	3.895
Honoraria	10.211	11.699
IT-uitgaven	37.741	41.381
Betaalde en ontvangen huurgelden	-1.376	-1.210
Operationele leases	1.405	1.729
Bankentaksen & bijdragen	46.979	42.870
Andere	35.524	35.431
TOTAAL	132.611	135.795

Tabel GAE.1

Zoals ook vorig jaar bestaat de lijn 'Bankentaksen & bijdragen' in de tabel hierboven uit voornamelijk 2 type kosten:

Bankentaksen ten laste van AXA Bank Belgium

De belastbare basis voor de bankentaks is het rekenkundig gemiddelde van het maandelijkse bedrag van de rubriek "Schulden tegenover cliënten" in de Schema A-rapportering van het jaar dat het fiscale jaar voorafgaat. Het tarief van de taks bedraagt momenteel 0,13231% Op basis daarvan bedraagt het totaalbedrag aan bankentaks voor 25,1 miljoen EUR voor AXA Bank Belgium.

Bijdrage aan het "Single Resolution Mechanism"

Het "Single Resolution Mechanism" (SRM) is een van de pijlers van de Bankenunie van de Europese Unie. Het SRM werd opgericht op 19 augustus 2014 en is rechtstreeks verantwoordelijk voor de afwikkeling van de entiteiten en groepen die gecontroleerd worden door de Europese Centrale Bank (ECB). Het gecentraliseerde beslissingsmodel is gebouwd rond de "Single Resolution Board" (SRB).
In 2020 zijn de bijdragen gebaseerd op een combinatie van 2 richtlijnen:

- 20,0 % op basis van een doelstelling op nationaal niveau (bijdrage aan het Belgische depositogarantiesysteem – DGS - in het kader van de BRRD-richtlijn);
- 80,0 % op basis van een doelstelling op het niveau van de Bankunie (bijdrage aan het Single Resolution Fund - SRF) .

Deze percentages zullen geleidelijk evolueren gedurende de volgende jaren om 100% Bankenunie te worden tegen 2023.
De bijdragen van elke instelling zijn bepaald in verhouding tot het relatieve risicoprofiel, gebaseerd op een gedetailleerde berekeningsmethodologie. Voor 2020 bedraagt de totale bijdrage (DGS & SRF) van AXA Bank Belgium 19,9 miljoen EUR en de bijdrage van AXA Bank Europe SCF aan het SRF 1,29 miljoen EUR

In toepassing van de EU-richtlijnen heeft de SRB bovendien beslist dat 15% van de verplichte SRF bijdrage onder de vorm van "irrevocable payment commitments" (IPC's) mag gebeuren.
IPC's kunnen gedefinieerd worden als een verplichting van kredietinstellingen om de bijdrage in de toekomst te betalen. De IPC's worden verplicht afgedekt door een contante waarborg voor hetzelfde bedrag als de IPC's. De SRB heeft het recht om betaling te eisen van de IPC op eenvoudig verzoek.
In tegenstelling tot contante bijdragen, die in resultaat worden geboekt bij betaling, worden IPC's en de contante waarborgen als mogelijke verplichtingen beschouwd voor IFRS. Mogelijke verplichtingen worden niet op de balans of in resultaat verantwoord, maar wel vermeld in de jaarrekening indien de mogelijkheid tot contante betaling niet hypothetisch is.
Van zodra de contante waarborg aan de SRB wordt overgemaakt, wordt het contante bedrag op de balans overgeboekt van "Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken" naar "Andere activa".
Gezien er momenteel geen aanwijzingen zijn dat de SRB contante betaling zou eisen (en er dus geen verplichting op balansdatum bestaat) werd geen voorziening aangelegd.
AXA Bank Belgium heeft IPC's gebruikt als betaling van de bijdrage in 2020 voor een bedrag van 0,94 miljoen EUR.

15 Bijzondere waardeverminderingen

Met betrekking tot de impact van de huidige covid19 crisis en de wijze waarop AXA Bank Belgium hiermee omgaat verwijzen we naar het gedeelte met betrekking tot riskmanagement en dan voornamelijk item 4.1 en item 4.6.1.1

15.1 Overzicht van de financiële activa met betalingsachterstand.

2020.12 in '000 EUR	*Stap 1*			*Stap 2*			*Stap 3*		
	Achterstallig ≤ 30 dagen	*Achterstallig > 30 dagen & ≤ 90 dagen*	*Achterstallig > 90 dagen*	*Achterstallig ≤ 30 dagen*	*Achterstallig > 30 dagen & ≤ 90 dagen*	*Achterstallig > 90 dagen*	*Achterstallig ≤ 30 dagen*	*Achterstallig > 30 dagen & ≤ 90 dagen*	*Achterstallig > 90 dagen*
Schuldbewijzen uitgegeven door									
Centrale overheden									
Kredietinstellingen									
Andere instellingen dan kredietinstellingen									
Ondernemingen									
Leningen & voorschotten aan	115.778	748		64.932	21.127		9.863	7.864	88.048
Centrale overheden									
Kredietinstellingen									
Andere instellingen dan kredietinstellingen	4.185			3.355	50		617	407	2.775
Ondernemingen	9.225	47		9.312	2.822		588	1.396	7.956
Particulieren	102.368	701		52.264	18.255		8.658	6.061	77.317
Handelswissels & eigen accepten									
Financiële leases									
Geëffectiseerde leningen									
Consumentenkrediet	43.432	54		13.350	2.762		733	457	3.972
Hypothecaire leningen	51.808	647		35.091	14.831		7.351	5.249	65.169
Leningen op termijn	1.838	1		3.164	371		383	278	4.386
Zichtdeposito's	5.290			659	290		191	77	1.407
Overige kredietvorderingen									2.383
Andere financiële activa									
TOTAAL	**115.778**	**748**		**64.932**	**21.127**		**9.863**	**7.864**	**88.048**

Tabel IMP.1

2019.12 in '000 EUR	Stap 1			Stap 2			Stap 3		
	Achterstallig ≤ 30 dagen	*Achterstallig > 30 dagen & ≤ 90 dagen*	*Achterstallig > 90 dagen*	*Achterstallig ≤ 30 dagen*	*Achterstallig > 30 dagen & ≤ 90 dagen*	*Achterstallig > 90 dagen*	*Achterstallig ≤ 30 dagen*	*Achterstallig > 30 dagen & ≤ 90 dagen*	*Achterstallig > 90 dagen*
Schuldbewijzen uitgegeven door									
Centrale overheden									
Kredietinstellingen									
Andere instellingen dan kredietinstellingen									
Ondernemingen									
Leningen & voorschotten aan	803.327	168		256.288	102.444	214	33.085	44.590	89.015
Centrale overheden									
Kredietinstellingen									
Andere instellingen dan kredietinstellingen	15.664			8.339	406		1.170	1.917	2.539
Ondernemingen	27.635	153		19.454	6.253	6	2.426	3.886	7.145
Particulieren	760.028	15		228.495	95.785	208	29.489	38.787	79.331
Handelswissels & eigen accepten									
Financiële leases									
Geëffectiseerde leningen									
Consumentenkrediet	75.314	15		18.111	6.478		195	375	2.175
Hypothecaire leningen	669.974			202.898	87.575	145	28.271	36.957	71.029
Leningen op termijn	7.400			6.196	1.500		917	1.427	4.602
Zichtdeposito's	7.340			1.290	232	64	106	28	1.525
Overige kredietvorderingen									
Andere financiële activa									
TOTAAL	**803.327**	**168**		**256.288**	**102.444**	**214**	**33.085**	**44.590**	**89.015**

Tabel IMP.2

15.2 Toevoeging of terugboekingen van bijzondere waardeverminderingen

Overzicht van de bijzondere waardeverminderingen 2020.12 in '000 EUR	*Toevoegingen*	*Terugboekingen*	*Totaal*
Bijzondere waardeverminderingsverliezen op financiële activa die niet worden gewaardeerd tegen reële waarde in de winst- en verliesrekening	49.956	25.153	24.802
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat			
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	49.956	25.153	24.802
Bijzondere waardeverminderingen op			
Materiële vaste activa			
Vastgoedbeleggingen			
Immateriële vaste activa			
Andere			
Investeringen in deelnemingen en joint ventures verwerkt volgens de equity-methode			
TOTAAL	**49.956**	**25.153**	**24.802**

Tabel IMP.3

De toevoegingen op de bijzondere waardeverminderingsverliezen met betrekking tot financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs bevatten een management overlay met gerelateerd aan de huidige Covid19 crisis ten bedrage van 11,37 mio EUR (voor meer toelichting met betrekking tot deze overlay verwijzen we naar punt 4.4.1.1.1.3

Overzicht van de bijzondere waardeverminderingen 2019.12 in '000 EUR	*Toevoegingen*	*Terugboekingen*	*Totaal*
Bijzondere waardeverminderingsverliezen op financiële activa die niet worden gewaardeerd tegen reële waarde in de winst- en verliesrekening	35.985	26.639	9.346
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat			
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	35.985	26.639	9.346
Bijzondere waardeverminderingen op			
Materiële vaste activa			
Vastgoedbeleggingen			
Immateriële vaste activa			
Andere			
Investeringen in deelnemingen en joint ventures verwerkt volgens de equity-methode			
TOTAAL	**35.985**	**26.639**	**9.346**

Tabel IMP.4

15.3 Wijzigingen in de bruto boekwaarde en de kredietverliezen tussen het begin en einde van het boekjaar.

Wijzigingen in de bruto boekwaarde tussen het begin en einde van het boekjaar.
2020.12
in '000 EUR

Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)

Schuldbewijzen	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans	**1.713.201**			**1.713.201**
van Stap 1 naar Stap 2				
van Stap 1 naar Stap 3				
van Stap 2 naar Stap 1				
van Stap 2 naar Stap 3				
van Stap 3 naar Stap 1				
van Stap 3 naar Stap 2				
Nieuwe financiële activa	112.367			
Beëindigde financiële activa	-1.072.118			-1.072.118
Wijzigingen in intrest	-8.212			-8.212
Kapitaal en andere bewegingen	-12.252			-12.252
Eindbalans	**732.986**			**732.986**

Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs

Schuldbewijzen	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans	**83.641**			**83.641**
van Stap 1 naar Stap 2				
van Stap 1 naar Stap 3				
van Stap 2 naar Stap 1				
van Stap 2 naar Stap 3				
van Stap 3 naar Stap 1				
van Stap 3 naar Stap 2				
Nieuwe financiële activa				
Beëindigde financiële activa				
Wijzigingen in intrest	-18			-18
Kapitaal en andere bewegingen	4.957			4.957
Eindbalans	**88.581**			**88.581**

Consumentenkrediet	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans	**735.854**	**66.009**	**5.552**	**807.415**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2	-89.907	89.907		
van Stap 1 naar Stap 3	-4.115		4.115	
van Stap 2 naar Stap 1	31.906	-31.906		
van Stap 2 naar Stap 3		-13.927	13.927	
van Stap 3 naar Stap 1	608		-608	
van Stap 3 naar Stap 2		5.511	-5.511	
Nieuwe financiële activa	338.723	343	97	339.163
Beëindigde financiële activa	-72.950	-10.413	-2.862	-86.225
Afschrijvingen			-924	-924
Wijzigingen in intrest	-238	-33	-6	-277
Kapitaal en andere bewegingen	-187.368	-22.743	-3.369	-213.480
Eindbalans	**752.513**	**82.748**	**10.411**	**845.672**

Hypothecaire leningen	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans	**18.404.224**	**1.322.254**	**218.281**	**19.944.759**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2	-1.653.776	1.653.776		
van Stap 1 naar Stap 3	-32.320		32.320	
van Stap 2 naar Stap 1	1.252.477	-1.252.477		
van Stap 2 naar Stap 3		-189.285	189.285	
van Stap 3 naar Stap 1	6.386		-6.386	
van Stap 3 naar Stap 2		106.421	-106.421	
Nieuwe financiële activa	3.804.670	249.804	294	4.054.768
Beëindigde financiële activa	-1.590.384	-142.739	-39.651	-1.772.774
Afschrijvingen			4.136	4.136
Wijzigingen in intrest	3.892	-25	8	3.875
Kapitaal en andere bewegingen	-1.046.384	-84.654	-22.094	-1.153.132
Eindbalans	**19.148.785**	**1.663.075**	**269.771**	**21.081.631**

Leningen op termijn	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans	**1.638.691**	**182.302**	**49.889**	**1.870.882**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2	-506.438	506.438		
van Stap 1 naar Stap 3	-3.990		3.990	
van Stap 2 naar Stap 1	201.824	-201.824		
van Stap 2 naar Stap 3		-45.318	45.318	
van Stap 3 naar Stap 1	2.710		-2.710	
van Stap 3 naar Stap 2		18.706	-18.706	
Nieuwe financiële activa	544.009	16.229	478	560.716
Beëindigde financiële activa	-70.215	-16.733	-10.512	-97.460
Afschrijvingen			2.784	2.784
Wijzigingen in intrest	-196	-30	-15	-241
Kapitaal en andere bewegingen	-184.521	-31.771	-5.668	-221.960
Eindbalans	**1.621.875**	**427.999**	**64.848**	**2.114.722**

Voorschotten in rekening-courant	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans	**62.192**	**11.002**	**8.384**	**81.578**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2	-10.349	10.349		
van Stap 1 naar Stap 3	-2.521		2.521	
van Stap 2 naar Stap 1	8.791	-8.791		
van Stap 2 naar Stap 3		-3.241	3.241	
van Stap 3 naar Stap 1	671		-671	
van Stap 3 naar Stap 2		1.065	-1.065	
Nieuwe financiële activa	20.525	2.324	144	22.993
Beëindigde financiële activa	-24.797	-3.715	-4.392	-32.904
Afschrijvingen			946	946
Wijzigingen in intrest	-19	14	179	174
Kapitaal en andere bewegingen	-10.901	1.212	-817	-10.507
Eindbalans	**43.591**	**10.219**	**8.470**	**62.280**

Overige	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans	**775.964**		**2.385**	**778.349**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2				
van Stap 1 naar Stap 3				
van Stap 2 naar Stap 1				
van Stap 2 naar Stap 3				
van Stap 3 naar Stap 1				
van Stap 3 naar Stap 2				
Nieuwe financiële activa			24	24
Beëindigde financiële activa			-167	-167
Afschrijvingen				
Wijzigingen in intrest				
Kapitaal en andere bewegingen	-285.434		140	-285.294
Eindbalans	**490.530**		**2.383**	**492.913**

Reverse repo verrichtingen	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans	**687.896**			**687.896**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2				
van Stap 1 naar Stap 3				
van Stap 2 naar Stap 1				
van Stap 2 naar Stap 3				
van Stap 3 naar Stap 1				
van Stap 3 naar Stap 2				
Nieuwe financiële activa				
Beëindigde financiële activa	-687.896			-687.896
Afschrijvingen				
Wijzigingen in intrest				
Kapitaal en andere bewegingen				
Eindbalans				

Onderstaande wijzigingen in de tabellen hypothecaire leningen & leningen op termijn (voor wat betreft de professionele kredieten) bevatten eveneens de management overlay met betrekking tot de huidige Covid19 crisis ten bedrage van 11,37 mio EUR en dit volgens volgend detail :

Samenvatting management overlay (mio €):	Stap 1	Stap 2	Stap 3	Totaal :
Hypothecaire leningen :	0,51	2,24	2,0	4,75
Leningen op termijn professionele kredieten :	1,30	4,22	1,1	6,62
Totaal :	1,81	6,46	3,10	**11,37**

Wijzigingen in de kredietverliezen tussen het begin en einde van het boekjaar.
2020.12
in '000 EUR

Consumentenkrediet	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans	**-1.222**	**-3.700**	**-2.402**	**-7.324**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2	197	-2.710		-2.513
van Stap 1 naar Stap 3	20		-824	-803
van Stap 2 naar Stap 1	-90	1.089		999
van Stap 2 naar Stap 3		1.170	-1.864	-695
van Stap 3 naar Stap 1	-4		97	93
van Stap 3 naar Stap 2		-345	557	212
Nieuwe financiële activa	-1.023	-90	-20	-1.134
Beëindigde financiële activa	94	412	176	682
Afschrijvingen			924	924
Wijzigingen van het kredietrisico	1.168	817	726	2.711
Wijzigingen als gevolg van de actualisering van de schattingsmethodologie van de instelling	-46	293	684	930
Overige wijzigingen				
Eindbalans	**-906**	**-3.065**	**-1.947**	**-5.918**

Hypothecaire leningen	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans	**-1.627**	**-6.539**	**-33.383**	**-41.549**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2	487	-3.966		-3.479
van Stap 1 naar Stap 3	12		-680	-668
van Stap 2 naar Stap 1	-1.451	3.912		2.462
van Stap 2 naar Stap 3		1.730	-5.239	-3.510
van Stap 3 naar Stap 1	-7		103	96
van Stap 3 naar Stap 2		-1.351	1.703	352
Nieuwe financiële activa	-737	-3.469	-35	-4.240
Beëindigde financiële activa	125	718	795	1.636
Afschrijvingen			4.136	4.136
Wijzigingen van het kredietrisico	1.524	-403	228	1.349
Wijzigingen als gevolg van de actualisering van de schattingsmethodologie van de instelling	-232	608	-1.849	-1.472
Overige wijzigingen				
Eindbalans	**-1.906**	**-8.762**	**-34.219**	**-44.886**

Leningen op termijn	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans	**-1.299**	**-3.268**	**-17.043**	**-21.610**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2	611	-6.381		-5.770
van Stap 1 naar Stap 3	7		-412	-405
van Stap 2 naar Stap 1	-431	2.924		2.493
van Stap 2 naar Stap 3		1.155	-4.936	-3.780
van Stap 3 naar Stap 1	-27		308	281
van Stap 3 naar Stap 2		-564	1.747	1.183
Nieuwe financiële activa	-1.387	-802	-314	-2.503
Beëindigde financiële activa	45	259	292	595
Afschrijvingen			2.784	2.784
Wijzigingen van het kredietrisico	231	-2.276	-596	-2.640
Wijzigingen als gevolg van de actualisering van de schattingsmethodologie van de instelling	-373	-697	-690	-1.759
Overige wijzigingen				
Eindbalans	**-2.623**	**-9.650**	**-18.858**	**-31.131**

Voorschotten in rekening-courant	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans	**-130**	**-401**	**-4.560**	**-5.091**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2	23	-42		-20
van Stap 1 naar Stap 3	9		-840	-831
van Stap 2 naar Stap 1	-34	323		288
van Stap 2 naar Stap 3		138	-852	-714
van Stap 3 naar Stap 1	-24		88	64
van Stap 3 naar Stap 2		-75	122	47
Nieuwe financiële activa	-158	-571	-103	-832
Beëindigde financiële activa	77	134	100	311
Afschrijvingen			946	946
Wijzigingen van het kredietrisico	160	197	1.076	1.434
Wijzigingen als gevolg van de actualisering van de schattingsmethodologie van de instelling	-17	-40	-8	-65
Overige wijzigingen				
Eindbalans	**-96**	**-336**	**-4.031**	**-4.462**

Overige	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans			**-2.383**	**-2.383**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2				
van Stap 1 naar Stap 3				
van Stap 2 naar Stap 1				
van Stap 2 naar Stap 3				
van Stap 3 naar Stap 1				
van Stap 3 naar Stap 2				
Nieuwe financiële activa			-47	-47
Beëindigde financiële activa			162	162
Afschrijvingen			154	154
Wijzigingen van het kredietrisico			-269	-269
Wijzigingen als gevolg van de actualisering van de schattingsmethodologie van de instelling				
Overige wijzigingen				
Eindbalans			**-2.383**	**-2.383**

Wijzigingen in de bruto boekwaarde tussen het begin en einde van het boekjaar.
2019.12
in '000 EUR

Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)

Schuldbewijzen	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans	**2.306.184**			**2.306.184**
van Stap 1 naar Stap 2				
van Stap 1 naar Stap 3				
van Stap 2 naar Stap 1				
van Stap 2 naar Stap 3				
van Stap 3 naar Stap 1				
van Stap 3 naar Stap 2				
Nieuwe financiële activa				
Beëindigde financiële activa	-545.964			-545.964
Wijzigingen in intrest	-18.086			-18.086
Kapitaal en andere bewegingen	-28.933			-28.933
Eindbalans	**1.713.201**			**1.713.201**

Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs

Schuldbewijzen	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans	**176.254**			**176.254**
van Stap 1 naar Stap 2				
van Stap 1 naar Stap 3				
van Stap 2 naar Stap 1				
van Stap 2 naar Stap 3				
van Stap 3 naar Stap 1				
van Stap 3 naar Stap 2				
Nieuwe financiële activa				
Beëindigde financiële activa	-99.345			
Wijzigingen in intrest	-5			-5
Kapitaal en andere bewegingen	6.737			6.737
Eindbalans	**83.641**			**83.641**

Consumentenkrediet	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans	**717.525**	**59.519**	**7.747**	**784.792**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2	-45.319	45.319		0
van Stap 1 naar Stap 3	-1.557		1.557	0
van Stap 2 naar Stap 1	12.764	-12.764		0
van Stap 2 naar Stap 3		-1.236	1.236	0
van Stap 3 naar Stap 1	164		-164	0
van Stap 3 naar Stap 2		474	-474	0
Nieuwe financiële activa	300.402	5.244	666	306.312
Beëindigde financiële activa	-100.502	-12.293	-2.207	-115.002
Afschrijvingen			-826	-826
Wijzigingen in intrest	-204	-30	-4	-239
Kapitaal en andere bewegingen	-147.419	-18.224	-1.979	-167.622
Eindbalans	**735.854**	**66.009**	**5.552**	**807.415**

Hypothecaire leningen	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans	**16.688.412**	**1.270.583**	**250.564**	**18.209.559**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2	-469.009	469.009		0
van Stap 1 naar Stap 3	-26.800		26.800	0
van Stap 2 naar Stap 1	482.232	-482.232		0
van Stap 2 naar Stap 3		-57.561	57.561	0
van Stap 3 naar Stap 1	5.804		-5.804	0
van Stap 3 naar Stap 2		54.047	-54.047	0
Nieuwe financiële activa	3.860.233	201.817	1.081	4.063.131
Beëindigde financiële activa	-1.387.043	-133.237	-36.861	-1.557.141
Afschrijvingen			-3.455	-3.455
Wijzigingen in intrest	-824	-10	-35	-869
Kapitaal en andere bewegingen	-748.780	-162	-17.524	-766.466
Eindbalans	**18.404.224**	**1.322.254**	**218.281**	**19.944.759**

Leningen op termijn	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans	**1.962.087**	**146.246**	**47.522**	**2.155.855**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2	-99.356	99.356		0
van Stap 1 naar Stap 3	-6.197		6.197	0
van Stap 2 naar Stap 1	48.833	-48.833		0
van Stap 2 naar Stap 3		-11.740	11.740	0
van Stap 3 naar Stap 1	614		-614	0
van Stap 3 naar Stap 2		4.512	-4.512	0
Nieuwe financiële activa	445.891	30.852	1.436	478.179
Beëindigde financiële activa	-82.349	-14.428	-5.045	-101.822
Afschrijvingen			-1.292	-1.292
Wijzigingen in intrest	-2.094	-28	-11	-2.133
Kapitaal en andere bewegingen	-628.737	-23.634	-5.533	-657.904
Eindbalans	**1.638.691**	**182.302**	**49.889**	**1.870.882**

Voorschotten in rekening-courant	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans	**61.774**	**9.803**	**9.239**	**80.816**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2	-3.709	3.709		0
van Stap 1 naar Stap 3	-1.143		1.143	0
van Stap 2 naar Stap 1	2.626	-2.626		0
van Stap 2 naar Stap 3		-762	762	0
van Stap 3 naar Stap 1	365		-365	0
van Stap 3 naar Stap 2		488	-488	0
Nieuwe financiële activa	11.118	1.318	481	12.918
Beëindigde financiële activa	-11.840	-1.463	-1.584	-14.887
Afschrijvingen			-766	-766
Wijzigingen in intrest	63	0	142	205
Kapitaal en andere bewegingen	2.940	535	-182	3.293
Eindbalans	**62.192**	**11.002**	**8.384**	**81.578**

Overige	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans	**529.007**		**2.385**	**531.392**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2				
van Stap 1 naar Stap 3				
van Stap 2 naar Stap 1				
van Stap 2 naar Stap 3				
van Stap 3 naar Stap 1				
van Stap 3 naar Stap 2				
Nieuwe financiële activa	1.443.363		239	1.443.602
Beëindigde financiële activa	-922.346		-51	-922.397
Afschrijvingen			-168	-168
Wijzigingen in intrest				
Kapitaal en andere bewegingen	-274.060		-20	-274.080
Eindbalans	**775.964**		**2.385**	**778.349**

Reverse repo verrichtingen	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans	**960.031**			**960.031**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2				
van Stap 1 naar Stap 3				
van Stap 2 naar Stap 1				
van Stap 2 naar Stap 3				
van Stap 3 naar Stap 1				
van Stap 3 naar Stap 2				
Nieuwe financiële activa	691.449			691.449
Beëindigde financiële activa	-963.437			-963.437
Afschrijvingen				
Wijzigingen in intrest	-147			
Kapitaal en andere bewegingen				
Eindbalans	**687.896**			**687.896**

Wijzigingen in de kredietverliezen tussen het begin en einde van het boekjaar.
2019.12
in '000 EUR

Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs

Consumentenkrediet	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans	**-1.360**	**-2.415**	**-2.954**	**-6.729**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2	254	-2.033		-1.779
van Stap 1 naar Stap 3	16		-367	-351
van Stap 2 naar Stap 1	-150	1.219		1.069
van Stap 2 naar Stap 3		312	-1.006	-694
van Stap 3 naar Stap 1	-2		52	50
van Stap 3 naar Stap 2		-45	147	102
Nieuwe financiële activa	-1.727	-90	-41	-1.858
Beëindigde financiële activa	137	383	135	655
Afschrijvingen			826	826
Wijzigingen van het kredietrisico	2.153	897	806	3.856
Wijzigingen als gevolg van de actualisering van de schattingsmethodologie van de instelling	-542	-1.929		-2.471
Overige wijzigingen				
Eindbalans	**-1.222**	**-3.700**	**-2.402**	**-7.324**
Hypothecaire leningen	**STAP 1**	**STAP 2**	**STAP 3**	**TOTAAL**
Openingsbalans	**-1.888**	**-6.983**	**-37.528**	**-46.399**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2	248	-2.345		-2.097
van Stap 1 naar Stap 3	5		-234	-229
van Stap 2 naar Stap 1	-1.280	3.111		1.831
van Stap 2 naar Stap 3		1.043	-3.755	-2.712
van Stap 3 naar Stap 1	-2		182	180
van Stap 3 naar Stap 2	0	-607	1.467	860
Nieuwe financiële activa	-980	-2.062	-16	-3.058
Beëindigde financiële activa	117	688	1.036	1.841
Afschrijvingen	0	0	3.455	3.455
Wijzigingen van het kredietrisico	2.167	1.655	2.009	5.831
Wijzigingen als gevolg van de actualisering van de schattingsmethodologie van de instelling	-13	-1.039		-1.052
Overige wijzigingen				
Eindbalans	**-1.627**	**-6.539**	**-33.383**	**-41.549**

Leningen op termijn	STAP 1	STAP 2	STAP 3	TOTAAL
Openingsbalans	**-1.457**	**-2.422**	**-16.609**	**-20.487**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2	242	-2.355		-2.114
van Stap 1 naar Stap 3	19		-452	-433
van Stap 2 naar Stap 1	-178	1.995		1.817
van Stap 2 naar Stap 3		465	-1.976	-1.510
van Stap 3 naar Stap 1	-8		121	113
van Stap 3 naar Stap 2	0	-273	832	558
Nieuwe financiële activa	-748	-280	-214	-1.242
Beëindigde financiële activa	65	109	482	655
Afschrijvingen			1.292	1.292
Wijzigingen van het kredietrisico	918	357	-518	757
Wijzigingen als gevolg van de actualisering van de schattingsmethodologie van de instelling	-150	-865		-1.015
Overige wijzigingen				
Eindbalans	**-1.299**	**-3.268**	**-17.043**	**-21.610**
Voorschotten in rekening-courant	**STAP 1**	**STAP 2**	**STAP 3**	**TOTAAL**
Openingsbalans	**-135**	**-268**	**-5.026**	**-5.429**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2	23	-44		-21
van Stap 1 naar Stap 3	5		-975	-970
van Stap 2 naar Stap 1	-28	249		221
van Stap 2 naar Stap 3		88	-639	-551
van Stap 3 naar Stap 1	-32		95	63
van Stap 3 naar Stap 2		-54	105	51
Nieuwe financiële activa	-184	-469	-69	-722
Beëindigde financiële activa	78	79	120	277
Afschrijvingen			766	766
Wijzigingen van het kredietrisico	154	108	1.064	1.325
Wijzigingen als gevolg van de actualisering van de schattingsmethodologie van de instelling	-11	-90		-101
Overige wijzigingen				
Eindbalans	**-130**	**-401**	**-4.560**	**-5.091**
Overige	**STAP 1**	**STAP 2**	**STAP 3**	**TOTAAL**
Openingsbalans			**-2.335**	**-2.335**
Transfers				
van Stap 1 naar Stap 2				
van Stap 1 naar Stap 3				
van Stap 2 naar Stap 1				
van Stap 2 naar Stap 3				
van Stap 3 naar Stap 1				
van Stap 3 naar Stap 2				
Nieuwe financiële activa			-251	-251
Beëindigde financiële activa			181	181
Afschrijvingen			168	168
Wijzigingen van het kredietrisico			-146	-146
Wijzigingen als gevolg van de actualisering van de schattingsmethodologie van de instelling				
Overige wijzigingen				
Eindbalans			**-2.383**	**-2.383**

TABEL IMP.6

Alle bewegingen lopen over de resultatenrekening behalve in principe de overgangen tussen stap 2 en stap 3.

Het contractuele bedrag dat uitstaat op financiële activa die afgeschreven werden en die nog steeds het voorwerp uitmaken van inningsprocedures is 17,8 miljoen EUR.

15.4 Maximale kredietpositie

Als maximale kredietpositie wordt in de volgende tabel de boekwaarde van de balansrubrieken opgenomen, met uitzondering van de leningen en voorschotten die ook de toegestane niet-opgenomen marge van de kredietlijnen omvatten. De waardeverminderingen bevatten eveneens de management overlay met betrekking tot de huidige Covid19 crisis ten bedrage van 11,3 mio EUR (hypothecaire leningen & professionele kredieten opgenomen onder leningen op termijn) en dit volgens volgend detail :

Samenvatting management overlay (mio €):	Stap 1	Stap 2	Stap 3	Totaal :
Hypothecaire leningen :	0,51	2,24	2,0	4,75
Leningen op termijn professionele kredieten :	1,30	4,22	1,1	6,62
Totaal :	1,81	6,46	3,10	**11,37**

Kredietpositie ***2020.12*** ***in '000 EUR***			
Maximale blootstelling aan kredietrisico - Financiële instrumenten met bijzondere waardevermindering			
Stap 1			
	Bruto boekwaarde	*Waardevermindering*	*Netto boekwaarde*
Schuldbewijzen	821.567		821.567
Leningen en voorschotten (balans)	22.057.295	-5.529	22.051.766
Reverse repo verrichtingen			
Consumentenkrediet	752.513	-906	751.607
Hypothecaire leningen	19.148.785	-1.906	19.146.879
Leningen op termijn	1.621.876	-2.622	1.619.254
Voorschotten in rekening-courant	43.591	-96	43.496
Overige	490.530		490.530
Verplichtingen uit hoofde van leningen en garanties	1.525.735	-1.057	1.524.678
TOTAAL	**24.404.597**	**-6.587**	**24.398.011**

Stap 2			
	Bruto boekwaarde	*Waardevermindering*	*Netto boekwaarde*
Schuldbewijzen			
Leningen en voorschotten (balans)	2.184.040	-21.813	2.162.227
Reverse repo verrichtingen			
Consumentenkrediet	82.748	-3.065	79.683
Hypothecaire leningen	1.663.075	-8.762	1.654.313
Leningen op termijn	427.999	-9.650	418.348
Voorschotten in rekening-courant	10.219	-336	9.882
Overige			
Verplichtingen uit hoofde van leningen en garanties	83.860	-295	83.565
TOTAAL	**2.267.900**	**-22.108**	**2.245.792**

Stap 3			
	Bruto boekwaarde	*Waardevermindering*	*Netto boekwaarde*
Schuldbewijzen			
Leningen en voorschotten (balans)	355.881	-61.435	294.445
Reverse repo verrichtingen			
Consumentenkrediet	10.410	-1.947	8.463
Hypothecaire leningen	269.771	-34.219	235.552
Leningen op termijn	64.848	-18.858	45.990
Voorschotten in rekening-courant	8.470	-4.030	4.440
Overige	2.383	-2.382	1
Verplichtingen uit hoofde van leningen en garanties	1.900	-286	1.614
TOTAAL	**357.781**	**-61.722**	**296.059**

TOTAAL	**27.030.278**	**-90.417**	**26.939.861**

Maximale blootstelling aan kredietrisico - Financiële instrumenten zonder bijzondere waardevermindering	
Eigen vermogen instrumenten	187
Schuldbewijzen aangehouden voor handelsdoeleinden	0
Derivaten	63.865
Andere	132.858
TOTAAL	**196.910**

Boekwaarde van financiële activa die als zekerheid zijn verstrekt voor	**2.168.193**
Verplichtingen	1.200.520
Voorwaardelijke verplichtingen	967.673

Tabel IMP.7

Kredietpositie
2019.12
in '000 EUR

Maximale blootstelling aan kredietrisico - Financiële instrumenten met bijzondere waardevermindering

Stap 1

	Bruto boekwaarde	*Waardevermindering*	*Netto boekwaarde*
Schuldbewijzen	1.796.842		1.796.842
Leningen en voorschotten (balans)	22.304.821	-4.277	22.300.544
Reverse repo verrichtingen	687.896		687.896
Consumentenkrediet	735.854	-1.222	734.632
Hypothecaire leningen	18.404.224	-1.627	18.402.597
Leningen op termijn	1.638.691	-1.297	1.637.394
Voorschotten in rekening-courant	62.192	-131	62.061
Overige	775.964		775.964
Verplichtingen uit hoofde van leningen en garanties	1.090.135	-1.124	1.089.011
TOTAAL	**25.191.798**	**-5.401**	**25.186.397**

Stap 2

	Bruto boekwaarde	*Waardevermindering*	*Netto boekwaarde*
Schuldbewijzen			
Leningen en voorschotten (balans)	1.581.567	-13.908	1.567.659
Reverse repo verrichtingen			
Consumentenkrediet	66.009	-3.700	62.308
Hypothecaire leningen	1.322.254	-6.539	1.315.715
Leningen op termijn	182.302	-3.268	179.034
Voorschotten in rekening-courant	11.002	-401	10.602
Overige			
Verplichtingen uit hoofde van leningen en garanties	129.348	-577	128.771
TOTAAL	**1.710.915**	**-14.485**	**1.696.430**

Stap 3

	Bruto boekwaarde	*Waardevermindering*	*Netto boekwaarde*
Schuldbewijzen			
Leningen en voorschotten (balans)	284.491	-59.769	224.723
Reverse repo verrichtingen			
Consumentenkrediet	5.552	-2.402	3.150
Hypothecaire leningen	218.281	-33.383	184.898
Leningen op termijn	49.889	-17.042	32.847
Voorschotten in rekening-courant	8.384	-4.559	3.825
Overige	2.385	-2.383	3
Verplichtingen uit hoofde van leningen en garanties	516	-63	453
TOTAAL	**285.007**	**-59.832**	**225.176**

TOTAAL	**27.187.721** **-79.718** **27.108.003**

Maximale blootstelling aan kredietrisico - Financiële instrumenten zonder bijzondere waardevermindering

Eigen vermogen instrumenten	1.096
Schuldbewijzen aangehouden voor handelsdoeleinden	1.119
Derivaten	751.540
Andere	128.451
TOTAAL	**882.207**

Boekwaarde van financiële activa die als zekerheid zijn verstrekt voor	**3.895.756**
Verplichtingen	2.736.235
Voorwaardelijke verplichtingen	1.159.521

Tabel IMP.8

Voor de gehanteerde regels met betrekking tot het boeken van bijzondere waardeverminderingen verwijzen wij naar het hoofdstuk 2.2.2.5 *Bijzondere waardeverminderingen*.

Meer details over de ontvangen zekerheden en waarborgen staan vermeld in hoofdstuk 34 *Voorwaardelijke activa en verplichtingen*.

16 Winstbelasting

Tijdens het boekjaar 2020 werden bij AXA Bank Belgium de laatste overdraagbare fiscale verliezen aangewend voor een totaalbedrag van 20 mio EUR en heeft de belastbare winst berekend aan het wettelijk Belgisch belastingtarief uiteindelijk geleid tot een verschuldigde vennootschapsbelasting van 10,6 mio EUR.

In 2020 is er geen DBI-aftrek van het huidig jaar, noch van vorige boekjaren, beschikbaar.

Belangrijkste elementen van de belastingraming:

- Boekhoudkundig resultaat op basis van de Belgische boekhoudregels ("Belgian GAAP"): 37,6 miljoen EUR
- Verworpen uitgaven: 14,0 miljoen EUR (inclusief voormelde vennootschapsbelasting)
- Bewegingen belaste reserves (waardeverminderingen & voorzieningen): 10,9 miljoen EUR
- DBI-aftrek: geen
- Aftrek voor risicokapitaal: geen
- Imputatie overdraagbare fiscale verliezen: - 20 miljoen EUR

AXA Bank Belgium heeft in haar eigen vermogen belastingvrije reserves voor een bedrag van 213,1 miljoen EUR (ongewijzigd sinds 2017) waarop geen uitgestelde belasting werd berekend. Indien deze reserves zouden uitgekeerd worden, zouden deze belast worden. Zolang de bank in "going concern" is, zijn deze reserves als deel van het eigen vermogen vereist voor de bedrijfsuitoefening van de bank en bestaat er geen intentie om deze uit te keren.

Andere belangrijke bijdrage tot de totale belastinglast is de vennootschapsbelasting op de belastbare resultaten van de Franse dochteronderneming AXA Bank Europe SCF voor een totaalbedrag van 6,7 mio EUR (wettelijk tarief 28,92 %). De belangrijkste fiscale herwerkingen hebben betrekking op de uitgiftekosten die fiscaal onmiddellijk ten laste worden genomen en de bijdrage aan de afwikkelingsfinancieringsregeling ('Single Resolution Fund') dat wordt verworpen.

De uitgestelde belastingactiva hebben voornamelijk betrekking op aanpassingen met betrekking tot de berekening van de voorzieningen rond pensioenplannen, de belaste reserves evenals tijdelijke verschillen voortvloeiende uit de berekening van het werkelijk intrestrendement op de kredietportefeuille bij AXA Bank Belgium. Onder meer op basis op basis van de budgetoefening over een tijdshorizon van 5 jaar van AXA Bank Belgium, waarbij er werd rekening gehouden met een marge betreffende onzekerheden in de gebruikte veronderstellingen is de inschatting dat deze zullen kunnen worden verrekend worden in overeenstemming met de fiscale lokale regels.

Aansluiting tussen het wettelijke belastingtarief en het effectieve belastingtarief **2020.12** **in '000 EUR**	*Netto bedrag*	%
1. Belastinglasten	-21.726	
1.1. Nettowinst voor aftrek van belastingen	86.903	
1.2. Wettelijk belastingtarief		25,00%
2. Fiscale gevolgen van belastingtarieven in andere belastingjurisdicties	-57	
3. Fiscale gevolgen van nietbelastbare baten	-796	
4. Fiscale gevolgen van lasten die niet fiscaal aftrekbaar zijn	1.176	
5. Fiscale gevolgen van het gebruik van voorheen nietopgenomen belastingvorderingen		
6. Fiscale gevolgen voor belastingvoordeel dat voorheen niet was opgenomen in de winst- en verliesrekening		
7. Fiscale gevolgen van de herbeoordeling van nietopgenomen uitgestelde belastingvorderingen		
8. Fiscale gevolgen van een wijziging van de belastingtarieven	13	
9. Fiscale gevolgen van een tekort of een teveel aan voorzieningen in vorige periodes	633	
10. Andere stijging (daling) van de wettelijke belasting	-521	
11. Belastinglasten volgens het effectieve belastingtarief	-21.277	
11.1. Nettowinst voor aftrek van belastingen	86.903	
11.2. Effectief belastingtarief		-24,48%

Tabel IT.1

Aansluiting tussen het wettelijke belastingtarief en het effectieve belastingtarief 2019.12 in '000 EUR	*Netto bedrag*	%
1. Belastinglasten	-20.593	
1.1. Nettowinst voor aftrek van belastingen	69.619	
1.2. Wettelijk belastingtarief		29,58%
2. Fiscale gevolgen van belastingtarieven in andere belastingjurisdicties	-3.297	
3. Fiscale gevolgen van nietbelastbare baten	60	
4. Fiscale gevolgen van lasten die niet fiscaal aftrekbaar zijn	-932	
5. Fiscale gevolgen van het gebruik van voorheen nietopgenomen belastingvorderingen		
6. Fiscale gevolgen voor belastingvoordeel dat voorheen niet was opgenomen in de winst-		
7. Fiscale gevolgen van de herbeoordeling van nietopgenomen uitgestelde		
8. Fiscale gevolgen van een wijziging van de belastingtarieven	5.098	
9. Fiscale gevolgen van een tekort of een teveel aan voorzieningen in vorige periodes		
10. Andere stijging (daling) van de wettelijke belasting	-331	
11. Belastinglasten volgens het effectieve belastingtarief	-19.995	
11.1. Nettowinst voor aftrek van belastingen	69.619	
11.2. Effectief belastingtarief		-28,72%

Tabel IT.2

De belastingvorderingen opgenomen in de boeken van AXA Bank Belgium betreffen belastbare reserves en voorzieningen evenals de belastingvorderingen op tijdelijke verschillen als gevolg van IFRS-herwerkingen. Met betrekking tot deze tijdelijke verschillen heeft het grootste gedeelte betrekking op de belastingvorderingen met betrekking tot de berekening van de voorzieningen rond pensioenplannen en voortvloeiende uit de berekening van het werkelijk intrestrendement op de kredietportefeuille bij AXA Bank Belgium. Op basis van de door het management uitgevoerde budgetoefeningen zijn de vooruitzichten dan van zodanige aard dat er hier geen problemen worden verwacht met betrekking tot de recupereerbaarheid van deze vorderingen.

Bij de belastingverplichtingen gaat het evenzeer voornamelijk over tijdelijke verschillen als gevolg van IFRS-herwerkingen met betrekking tot de berekening van het werkelijk intrestrendement op de kredietportefeuille bij de SCF AXA Bank Europe en de marktwaardering van de effectenportefeuille.

Bij de hiernavolgende analyse van de uitgestelde belastingvorderingen en verplichtingen maken we geen onderscheid per juridische entiteit maar wel per fiscale entiteit.

De inschatting van deze recupereerbaarheid geeft volgende opdeling:

Analyse uitgestelde belastingsvorderingen en verplichtingen	31-12-20 uitgestelde belastingsvorderingen	31-12-20 uitgestelde belastingsverplichtingen	31-12-20 netto uitgestelde belastingen
Uitgestelde belastingen via resultaat	28.459	-15.620	12.839
Geïnvesteerde financiële activa	17.116	-11.885	5.230
Pensioentoezeggingen en andere prestaties	4.304		4.304
Personeelsverloningen (andere dan pensioenen)	1.341		1.341
Overige provisies voor risico en kosten	4.372		4.372
Belastingverliezen			
Overige activa	1.326		1.326
Overige verplichtingen		-3.735	-3.735
Uitgestelde belastingen via reserves voor reële waardeaanpassingen van financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat		-2.498	-2.498
Uitgestelde belastingen via reserves voor reeële waardeaanpassingen van kasstroomafdekkingsderivaten			
Uitgestelde belastingen via reserves voor winst en verlies op toegezegde pensioenregelingen	11.426		11.426
Uitgestelde belastingen via reserves voor winst en verlies via Stock Optie plan			
Uitgestelde belastingen via reserves voor reeële waardeaanpassingen m.b.t. eigen kredietrisico op financiële verplichtingen	1.527		1.527
Totaal uitgestelde belastingen	**41.412**	**-18.118**	**23.294**

Tabel IT.3

Analyse uitgestelde belastingsvorderingen en verplichtingen	31-12-19 uitgestelde belastingsvorderingen	31-12-19 uitgestelde belastingsverplichtingen	31-12-19 netto uitgestelde belastingen
Uitgestelde belastingen via resultaat	25.503	-8.187	17.316
Geïnvesteerde financiële activa	7.119	-3.424	3.695
Pensioentoezeggingen en andere prestaties	5.386	-500	4.886
Personeelsverloningen (andere dan pensioenen)	2.365		2.365
Overige provisies voor risico en kosten	5.266		5.266
Belastingverliezen	5.367		5.367
Overige activa			
Overige verplichtingen		-4.263	-4.263
Uitgestelde belastingen via reserves voor reële waardeaanpassingen van voor verkoop beschikbare activa	23	-4.162	-4.139
Uitgestelde belastingen via reserves voor reeële waardeaanpassingen van kasstroomafdekkingsderivaten			
Uitgestelde belastingen via reserves voor winst en verlies op toegezegde pensioenregelingen	9.805		9.805
Uitgestelde belastingen via reserves voor winst en verlies via Stock Optie plan		-226	-226
Uitgestelde belastingen via reserves voor reeële waardeaanpassingen m.b.t. eigen kredietrisico op financiële verplichtingen	3.194	-69	3.126
Totaal uitgestelde belastingen	**38.525**	**-12.643**	**25.882**

Tabel IT.4

Actuele en uitgestelde belastingslasten in '000 EUR	2020.12	2019.12
Actuele belastinglasten	16.795	8.856
Uitgestelde belastingslasten	4.482	11.139
TOTAAL	**21.277**	**19.995**

Tabel IT.5

Uitgestelde Belastingsvorderingen per verwachte datum van gebuik

31-12-20	*UBV Verwachte datum van gebruik 1 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik 2 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik 3 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik 4 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik 5 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik 6 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik tussen 7 en 11 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik > 11 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik geen datum vastgesteld*	***TOTAAL***
UBV op belastbare overgedragen verliezen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Andere uitgestelde belastingsvorderingen	283	2.789	45	46	4.505	302	12.067	21.373	0	41.411
TOTAAL UBV	**283**	**2.789**	**45**	**46**	**4.505**	**302**	**12.067**	**21.373**	**0**	**41.411**

Tabel IT.6

Uitgestelde Belastingsvorderingen per verwachte datum van gebuik

31-12-19	*UBV Verwachte datum van gebruik 1 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik 2 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik 3 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik 4 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik 5 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik 6 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik tussen 7 en 11 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik > 11 jaar*	*UBV Verwachte datum van gebruik geen datum vastgesteld*	***TOTAAL***
UBV op belastbare overgedragen verliezen	5.367	0	0	0	0	0	0	0	0	5.367
Andere uitgestelde belastingsvorderingen	1.443	1.469	1.107	146	114	481	601	27.796	0	33.158
TOTAAL UBV	**6.810**	**1.469**	**1.107**	**146**	**114**	**481**	**601**	**27.796**	**0**	**38.525**

Tabel IT.7

Uitgestelde Belastingsvorderingen per uiterste datum van gebuik

31-12-20	*UBV Uiterste datum van gebruik 1 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik 2 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik 3 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik 4 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik 5 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik 6 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik tussen 7 en 11 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik > 11 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik geen vervaldag*	***TOTAAL***
UBV op belastbare overgedragen verliezen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Andere uitgestelde belastingsvorderingen	283	2.789	45	46	4.505	302	12.067	0	21.373	41.411
TOTAAL UBV	**283**	**2.789**	**45**	**46**	**4.505**	**302**	**12.067**	**0**	**21.373**	**41.411**

Tabel IT.8

Uitgestelde Belastingsvorderingen per uiterste datum van gebuik

31-12-19	*UBV Uiterste datum van gebruik 1 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik 2 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik 3 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik 4 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik 5 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik 6 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik tussen 7 en 11 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik > 11 jaar*	*UBV Uiterste datum van gebruik geen vervaldag*	***TOTAAL***
UBV op belastbare overgedragen verliezen	0	0	0	0	0	0	0	0	5.367	5.367
Andere uitgestelde belastingsvorderingen	1.443	1.469	1.107	146	114	481	601	0	27.796	33.158
TOTAAL UBV	**1.443**	**1.469**	**1.107**	**146**	**114**	**481**	**601**	**0**	**33.163**	**38.525**

Tabel IT.9

Uitgestelde Belastingsshulden per verwachte datum van gebruik

31-12-20	*UBS verwachte datum van gebruik 1 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik 2 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik 3 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik 4 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik 5 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik 6 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik tussen 7 en 11 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik > 11 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik geen vervaldag*	***TOTAAL***
Andere uitgestelde belastingsschulden	1.341	570	922	865	202	161	1.923	12.132	0	18.117
TOTAL UBS	**1.341**	**570**	**922**	**865**	**202**	**161**	**1.923**	**12.132**	**0**	**18.117**

Tabel IT.10

Uitgestelde Belastingsshulden per verwachte datum van gebruik

31-12-19	*UBS verwachte datum van gebruik 1 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik 2 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik 3 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik 4 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik 5 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik 6 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik tussen 7 en 11 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik > 11 jaar*	*UBS verwachte datum van gebruik geen vervaldag*	***TOTAAL***
Andere uitgestelde belastingsschulden	1.605	1.503	357	806	658	2	25	3.424	4.263	12.643
TOTAL UBS	**1.605**	**1.503**	**357**	**806**	**658**	**2**	**25**	**3.424**	**4.263**	**12.643**

Tabel IT.11

Uitgestelde belastingsschulden per uiterste datum van gebruik

31-12-20	*UBS Uiterste datum van gebruik 1 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik 2 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik 3 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik 4 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik 5 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik 6 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik tussen 7 en 11 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik > 11 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik geen vervaldag*	***TOTAAL***
Andere uitgestelde belastingsschulden	1.341	570	922	865	202	161	1.923	12.132	0	18.117
TOTAL UBS	**1.341**	**570**	**922**	**865**	**202**	**161**	**1.923**	**12.132**	**0**	**18.117**

Table IT.12

Uitgestelde belastingsschulden per uiterste datum van gebruik

31-12-19	*UBS Uiterste datum van gebruik 1 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik 2 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik 3 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik 4 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik 5 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik 6 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik tussen 7 en 11 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik > 11 jaar*	*UBS Uiterste datum van gebruik geen vervaldag*	***TOTAAL***
Andere uitgestelde belastingsschulden	1.605	1.503	357	806	658	2	25	3.424	4.263	12.643
TOTAL UBS	**1.605**	**1.503**	**357**	**806**	**0**	**2**	**25**	**3.424**	**4.263**	**12.643**

Table IT.13

17 Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken

	2020.12 en '000 EUR	2019.12 en '000 EUR
Componenten van geldmiddelen en kasequivalenten:		
Contanten	58.739	70.595
Zichtrekeningen bij centrale banken	3.607.585	937.036
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	71.564	41.094
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat		
TOTAAL	3.737.888	1.048.725

Tabel CBCB.1

18 Voor handelsdoeleinden aangehouden financiële activa

Uitsplitsing volgens tegenpartij Boekwaarde in '000 EUR	2020.12	2019.12
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden		
Vrijstaande derivaten	63.651	743.317
Eigen vermogen instrumenten		
Genoteerd		
Niet-genoteerd maar reële waarde bepaalbaar		
Eigen vermogen instrumenten gewaardeerd tegen		
Schuldbewijzen uitgegeven door		1.119
Centrale overheden		
Kredietinstellingen		1.119
Andere instellingen dan kredietinstellingen		
Ondernemingen		
Leningen & voorschotten aan		
Centrale overheden		
Kredietinstellingen		
Andere instellingen dan kredietinstellingen		
Ondernemingen		
Particulieren		
Te ontvangen baten (indien afzonderlijk verwerkt)		
TOTAAL	63.651	744.436

Tabel FATRA.1

De derivaten die hier worden opgenomen bestaan uit het grootste gedeelte uit:

- derivaten die een indekkingsstrategie als doelstelling hebben maar waarvoor niet aan de IAS39 voorwaarden wordt voldaan om zogenaamde 'hedge accounting' op toe te passen
- derivaten die de vergoedingsstructuur van de EMTN's spiegelen en als dusdanig een natuurlijke indekking van deze EMTN's vormen

Zoals onder item 5.2 aangegeven maakt men hier gebruik van waarderingstechnieken die gebruik maken van marktdata zoals rentecurves, dividendrendement, indexniveaus en volatiliteitsgegevens. AXA Bank Belgium maakt gebruik van informatie uit Bloomberg, Markit of aangeleverd door betrouwbare tussenpersonen. Deze prijzen worden vervolgens intern gevalideerd of de instrumenten worden gewaardeerd aan de hand van interne waarderingstechnieken.

Deze informatie is nog steeds voldoende beschikbaar en er werden géén abnormale evoluties in marges of vraagprijzen vastgesteld wat betekent dat de informatie nog voldoende representatief is voor de berekening van de reële marktwaarde.

AXA Bank Belgium biedt aan haar klanten eveneens de mogelijkheid om te beleggen in notes uitgegeven door een externe emittent. Dit gebeurt middels aan- en verkoopverrichtingen op termijn m.b.t. deze effecten die dus als voorwaardelijke activa en verplichtingen in buiten balans worden opgenomen.

In het uitzonderlijke geval dat niet alle effecten die door de bank werden aangekocht bij klanten konden worden geplaatst of niet door de emittent werden wederingekocht zal AXA Bank Belgium deze als te plaatsen of te realiseren effecten in haar handelsportefeuille opnemen. Per 31 december 2020 bevonden er zich echter géén dergelijke effecten in de handelsportefeuille

19 Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies

AXA Bank Belgium heeft in 2020 en in 2019 geen niet voor handelsdoeleinden aangehouden financiële activa die op basis van de IFRS 9-regelgeving verplicht tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies moeten opgenomen worden.

20 Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)

Een obligatie wordt gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) indien het aan de volgende voorwaarden voldoet en het niet aangewezen wordt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies:

- het aanhouden van het financieel actief past in het bedrijfsmodel dat als doel heeft financiële activa aan te houden om zowel de contractuele kasstromen te verkrijgen en de financiële activa te verkopen ("aangehouden voor het ontvangen van kasstromen en voor verkoop")
- de contractuele bepalingen van het actief leiden tot contractuele kasstromen die enkel bestaan uit terugbetaling van kapitaal en intresten op het uitstaande bedrag, op specifieke data.

Deze waarderingscategorie wordt door AXA Bank Belgium gebruikt voor het deel van de obligatieportefeuille aangehouden voor liquiditeitsdoeleinden, balansbeheer en optimalisatie van het risico versus opbrengst.

Bij eerste opname van een aandeel dat niet aangehouden wordt voor handelsdoeleinden mag AXA Bank Belgium een niet-herroepbare keuze maken om de reëlewaardeschommelingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) op te nemen (met de uitzondering van dividenden die in winst of verlies opgenomen blijven). Deze keuze gebeurt instrument per instrument. AXA Bank Belgium heeft van deze mogelijkheid gebruikgemaakt voor haar hele aandelenportefeuille omdat ze van oordeel is dat een waardering tegen reële waarde via resultaat niet de correcte weerspiegeling zou zijn van het feit dat deze aandelen eerder bijgehouden worden omwille van strategische redenen en niet om handelsdoeleinden. Behoudens de niet geconsolideerde participaties in dochterondernemingen en geassocieerde ondernemingen vermeldt onder punt 25 bevat deze portefeuille nog volgende aandelen :

Omschrijving	Reële waarde 2020.12 in '000 EUR	Reële waarde 2019.12 in '000 EUR
SWIFT	60	60
Privatrust	25	25
Europay	23	23
VISA	1	907
Banking Funding Company	2	2
NCR Corporation	77	78
TOTAAL	**188**	**1.095**

Tabel FAAVS.3

De waardering van deze financiële activa en dan voornamelijk de obligatieportefeuille wordt bepaald op basis van marktprijzen in een actieve markt. Voor sommige aandelen maakt men gebruik van waarderingstechnieken gebaseerd op marktdata en dividendrendement.

Er werden ook géén indicaties vastgesteld door AXA Bank Belgium die zouden wijzen op een minder liquide of actieve markt met betrekking tot deze effecten in het kader van de huidige Covid19 crisis. De informatie is nog steeds voldoende beschikbaar en er werden géén abnormale evoluties in marges of vraagprijzen vastgesteld wat betekent dat de informatie nog voldoende representatief is voor de berekening van de reële marktwaarde.
Dit ligt in de lijn van de verwachtingen aangezien AXA Bank Belgium's investeringsstrategie er in bestaat quasi uitsluitend te investeren in zéér liquide effecten.

Uitsplitsing volgens tegenpartij 2020.12 in '000 EUR	*Stap 1*		*Stap 2*		*Stap 3*			
	Bruto boekwaarde	*< Bijzondere waardevermindering >*	*Bruto boekwaarde*	*< Bijzondere waardevermindering >*	*Bruto boekwaarde*	*< Bijzondere waardevermindering >*	*Totale netto boekwaarde*	*totale afschrijvingen*
Eigenvermogen instrumenten							187	
Genoteerd							77	
Niet-genoteerd maar reële waarde bepaalbaar							61	
Eigenvermogen instrumenten gewaardeerd tegen kostprijs							49	
Schuldbewijzen uitgegeven door	732.987						732.987	
Centrale overheden	538.105						538.105	
Kredietinstellingen	194.882						194.882	
Andere instellingen dan kredietinstellingen								
Ondernemingen								
Leningen en voorschotten aan								
Centrale overheden								
Kredietinstellingen								
Andere instellingen dan kredietinstellingen								
Ondernemingen								
Particulieren								
Te ontvangen baten (indien afzonderlijk verwerkt)								
TOTAAL	**732.987**						**733.174**	

Tabel FAAVS.1

Uitsplitsing volgens tegenpartij 2019.12 in '000 EUR	Stap 1		Stap 2		Stap 3			
	Bruto boekwaarde	*< Bijzondere waardeverminderingen >*	*Bruto boekwaarde*	*< Bijzondere waardeverminderingen >*	*Bruto boekwaarde*	*< Bijzondere waardeverminderingen >*	*Totale netto boekwaarde*	*totale afschrijvingen*
Eigenvermogen instrumenten							1.096	
Genoteerd							78	
Niet-genoteerd maar reële waarde bepaalbaar							969	
Eigenvermogen instrumenten gewaardeerd tegen kostprijs							49	
Schuldbewijzen uitgegeven door	1.713.201						1.713.201	
Centrale overheden	1.229.352						1.229.352	
Kredietinstellingen	483.849						483.849	
Andere instellingen dan kredietinstellingen								
Ondernemingen								
Leningen en voorschotten aan								
Centrale overheden								
Kredietinstellingen								
Andere instellingen dan kredietinstellingen								
Ondernemingen								
Particulieren								
Te ontvangen baten (indien afzonderlijk verwerkt)								
TOTAAL	**1.713.201**						**1.714.297**	

Tabel FAAVS.2

21 Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs

Een deel van de obligatieportefeuille die aangehouden wordt om overeen te stemmen met de geschatte looptijd van de verplichtingen zonder vastgestelde vervaldag (zoals spaarrekeningen) en omwille van rendement wordt opgenomen in het bedrijfsmodel “aangehouden voor het ontvangen van kasstromen” en gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

De bijzondere waardeverminderingen omvatten eveneens een management overlay van 11,37 mio EUR. Voor méér informatie verwijzen we naar punt 15 ‘Bijzondere waardeverminderingen’

Uitsplitsing volgens tegenpartij 2020.12 in '000 EUR	*Stap 1*		*Stap 2*		*Stap 3*				
	Bruto boekwaarde	*< Bijzondere waardeverminderingen >*	*Bruto boekwaarde*	*< Bijzondere waardeverminderingen >*	*Bruto boekwaarde*	*< Bijzondere waardeverminderingen >*	*Netto boekwaarde*	*Gemiddelde netto boekwaarde*	*totale afschrijvingen*
Schuldbewijzen uitgegeven door	88.580						88.580	87.515	
Centrale overheden	88.580						88.580	87.515	
Kredietinstellingen									
Andere instellingen dan kredietinstellingen									
Ondernemingen									
Leningen en voorschotten aan	22.057.295	-5.529	2.184.040	-21.813	355.881	-61.435	24.508.439	24.222.437	-17.829
Centrale overheden								375	
Kredietinstellingen	408.666	-26					408.640	652.112	
Andere instellingen dan kredietinstellingen	536.046	-561	86.822	-2.038	13.729	-4.681	629.317	736.332	-193
Ondernemingen	1.107.991	-1.886	314.791	-7.176	44.861	-12.098	1.446.483	1.369.141	-1.429
Particulieren	20.004.592	-3.056	1.782.427	-12.599	297.291	-44.656	22.023.999	21.464.477	-16.207
Te ontvangen baten (indien afzonderlijk verwerkt)									
TOTAAL	**22.145.875**	**-5.529**	**2.184.040**	**-21.813**	**355.881**	**-61.435**	**24.597.019**	**24.309.952**	**-17.829**

Tabel LR.1

Uitsplitsing volgens tegenpartij 2019.12 in '000 EUR	*Stap 1*		*Stap 2*		*Stap 3*				
	Bruto boekwaarde	*< Bijzondere waardeverminderingen >*	*Bruto boekwaarde*	*< Bijzondere waardeverminderingen >*	*Bruto boekwaarde*	*< Bijzondere waardeverminderingen >*	*Netto boekwaarde*	*Gemiddelde netto boekwaarde*	*totale afschrijvingen*
Schuldbewijzen uitgegeven door	83.641						83.641	163.033	
Centrale overheden	83.641						83.641	163.033	
Kredietinstellingen									
Andere instellingen dan kredietinstellingen									
Ondernemingen									
Leningen en voorschotten aan	22.304.821	-4.277	1.581.567	-13.908	284.492	-59.769	24.092.925	23.466.117	-23.355
Centrale overheden	48	0					48	94	
Kredietinstellingen	780.197	-26					780.171	545.293	
Andere instellingen dan kredietinstellingen	1.001.176	-233	48.953	-1.063	13.653	-4.285	1.058.201	1.440.001	-212
Ondernemingen	1.121.552	-883	117.515	-2.020	29.340	-10.040	1.255.463	1.175.841	-2.082
Particulieren	19.401.847	-3.135	1.415.099	-10.825	241.499	-45.444	20.999.042	20.304.887	-21.061
Te ontvangen baten (indien afzonderlijk verwerkt)									
TOTAAL	**22.388.462**	**-4.277**	**1.581.567**	**-13.908**	**284.492**	**-59.769**	**24.176.566**	**23.629.150**	**-23.355**

Tabel LR.2

Leningen en vorderingen die niet binnen het jaar vervallen: 21,99 miljoen EUR (2020) en 20,7 miljoen EUR (2019)

Leningen en voorschotten (kredietinstellingen uitgezonderd) 2020.12 in '000 EUR	*Centrale overheden*	*Andere instellingen dan kredietinstellingen*	*Ondernemingen*	*Particulieren*
Handelswissels & eigen accepten				
Financiële leases				
Reverse repo verrichtingen				
Consumentenkrediet		6.966	6.086	826.702
Hypothecaire leningen		224.510	3.352	20.808.881
Leningen op termijn		371.439	1.421.912	287.766
Voorschotten in rekening-courant		3.143	15.684	38.991
Overige		23.259		61.105
TOTAAL		**629.317**	**1.447.034**	**22.023.446**

Tabel LR.3

Leningen en voorschotten (kredietinstellingen uitgezonderd) 2019.12 in '000 EUR	*Centrale overheden*	*Andere instellingen dan kredietinstellingen*	*Ondernemingen*	*Particulieren*
Handelswissels & eigen accepten				
Financiële leases				
Reverse repo verrichtingen		487.967		
Consumentenkrediet		3.560	6.623	789.908
Hypothecaire leningen		90.387	1.071	19.811.753
Leningen op termijn	48	341.382	1.228.209	277.162
Voorschotten in rekening-courant		4.192	19.561	52.735
Overige		130.714		67.484
TOTAAL	**48**	**1.058.201**	**1.255.463**	**20.999.041**

Tabel LR.4

22 Derivaten

Onder derivaten worden swaps, futures, forwards en opties verstaan. Zoals aangegeven onder 5.2 wordt de waarde van deze contracten wordt naargelang het geval berekend op basis van de slotkoers, het renteniveau, de wisselkoers, de koers van de onderliggende activa, de impliciete of historische volatiliteit, de verwachte dividenden of de correlatie tussen de verschillende onderliggende instrumenten.

In het kader van haar bankactiviteiten gebruikt AXA Bank Belgium de volgende afgeleide financiële instrumenten, gerangschikt op basis van de IFRS-categorieën:

Reëlewaardeafdekking ("fair value hedge")

1. Macroafdekking van een deel van de portefeuille woonleningen met vaste rentevoet met renteswaps

   AXA Bank Belgium gebruikt renteswaps om de reëlewaardeschommelingen af te dekken van de portefeuille woonleningen met vaste rentevoet door de evolutie van de rente. AXA Bank Belgium dekt zo het renterisico af tussen de woonleningen (langetermijnrentevoet) en de financiering ervan (kortetermijnrentevoet). Het afgedekte risico wordt gedefinieerd als de risicovrije rentevoet (zoals Eonia, Euribor op 1 maand, Euribor op 3 maanden or Euribor op 6 maanden) die de reële waarde van die woonleningen beïnvloedt. Dat vormt gewoonlijk het grootste onderdeel van de totale reëlewaardeschommeling. De overige niet-afgedekte risico's zijn onder meer de kredietwaardigheid, de liquiditeit en de waarde van de zekerheden.

   Voor een deel van de portefeuille woonleningen met vaste rentevoet heeft AXA Bank Belgium daarom een model van reëlewaardeafdekking opgezet. Dit model werd voor het eerst toegepast op 1 april 2005 maar werd aangepast in juli 2009 om de modellering van het afgedekte instrument te verfijnen en daardoor de efficiëntie van de afdekkingsrelatie te versterken. Het deel van de portefeuille woonleningen met vaste rentevoet dat onderdeel uitmaakt van het model van reëlewaardeafdekking leidt tot een hedgeratio gelijk aan de verhouding tussen het notioneel bedrag van de afdekkingsswaps en het notioneel bedrag van de woonleningen.

   De efficiëntie van die afdekkingsrelatie wordt periodiek nagekeken door middel van prospectieve en retrospectieve testen. Indien het model efficiënt is, wordt de schommeling van de reële waarde van het afgedekte instrument, namelijk het gedeelte van de portefeuille woonkredieten met vaste rentevoet die opgenomen is in de reëlewaardeafdekkingsdocumentatie, opgenomen in resultaat, net als de schommeling van de reële waarde van de betrokken derivaten.

   Gezien de extreme kwetsbaarheid in de woonkredietportefeuille door de aanzienlijke volumes aan geherfinancierde leningen wordt elke situatie van overafdekking elk kwartaal proactief gecontroleerd. Dit wordt gebaseerd op een 'interest bucket'-segmentering en op een 'time bucket'-segmentering. Dit betekent dat swaps en vaste woonkredieten beiden worden toegewezen aan een bepaalde 'interest bucket' (op basis van hun contractuele tarieven) en een 'time bucket' (gebaseerd op hun vervaldatum). Dit wordt aangepast door rekening te houden met een gemiddelde commerciële marge en een gemiddelde contractuele vervroegde aflossing (gebaseerd op veronderstellingen van ALM).

   Indien een overafdekkingssituatie wordt vastgesteld ofwel door de 'time bucket' of door de 'interest rate bucket' dient de toegekende afdekkingsreserve op de woonleningen in één keer worden opgenomen in de winst en verliezen. Er kan echter ook pro-actief beslist worden om swaps ofwel uit het afdekkingsmodel te halen ofwel deze vroegtijdig te beëindigen. In dat geval zal de afdekkingsreserve in het resultaat worden afgeschreven over de looptijd van de initieel afgedekte portefeuille.

   Zo werd per einde 2016 een overafdekking vastgesteld voor een nominaal bedrag van 72 miljoen EUR en werden een reeks swaps vervroegd stopgezet. De impact hiervan werd in 2016 one shot in de resultatenrekening opgenomen.

   In het kader van de proactieve monitoring werd vervolgens overgegaan tot de stopzetting van een aanvullende reeks swaps voor een notioneel bedrag van 3.120 miljoen EUR tussen eind 2016 en eind 2019 en in de loop van 2020 voor een totaal 524 miljoen EUR. Een groot deel van deze proactief vervroegd stopgezette swaps werden vervangen door swaps tegen nieuwe marktvoorwaarden zodat de wijziging van de rentepositie van AXA Bank Belgium beperkt blijft.

   Het gedeelte van de uitstaande afdekkingsreserve die op de vervroegd stopgezette swaps betrekking heeft, namelijk 124,53 miljoen EUR, wordt in resultaat afgeschreven over de looptijd van de initieel afgedekte portefeuille.
   De negatieve impact van deze afschrijving bedraagt voor 2020 -13,4 miljoen EUR aangevuld met een gecumuleerde negatieve impact van -6,1 miljoen EUR aan afdekkingsreserve, die in één keer in de resultatenrekening wordt opgenomen. Deze laatste betreft overafdekkingen die te maken hebben met historische swaps met hoge vaste rentes. De totale negatieve impact komt zo op -19,5 miljoen euro.

2. Microafdekking van vastrentende effecten met renteswaps

   Bepaalde vastrentende effecten van de beleggingsportefeuille van AXA Bank Belgium worden individueel afgedekt door middel van een renteswap teneinde het gedeelte van de reëlewaardeschommeling van de effecten ingevolge rentewijzigingen te compenseren. Enkel het renterisico wordt afgedekt. Deze vormt gewoonlijk het grootste onderdeel van de totale reëlewaardeschommeling. De overige niet-afgedekte risico's zijn onder meer de credit spreads en de liquiditeit. De individuele hedgeratio stemt overeen met de verhouding tussen het notioneel bedrag van de renteswap en het notioneel bedrag van het afgedekte effect. Ingeval de efficiëntie van deze reëlewaardeafdekking kan aangetoond worden, wordt de waardeschommeling van het afgedekte instrument die voortvloeit uit de evolutie van de rentevoet van het vastrentend effect in resultaat opgenomen.

3. Macroafdekking van een deel van de portefeuille woonleningen met variabele rentevoet met rentecaps

   AXA Bank Belgium heeft rentecaps op de markt aangekocht om de marge af te dekken van de portefeuille woonleningen met variabele rente. De reden hiervoor is dat die woonleningen een automatische beperking van de rentevoet bevatten voor de klant tot een bepaalde hoogte op de voorziene herzieningsdatums waarbij bijgevolg voor AXA Bank Belgium een renterisico ontstaat tussen de woonleningen met variabele rente en de financiering ervan. AXA Bank Belgium dekt het risico af van de reëlewaardeschommelingen van de caps in de woonleningen die uitgeoefend zouden kunnen worden afhankelijk van de belangrijkheid van de stijging van de Euribor-rentevoet. Deze afdekking gebeurt onder de vorm van een dynamische-portefeuilleafdekking waarbij de woonleningen en de rentecaps in gestructureerde "buckets" geplaatst worden per (a) observatiemaand van de herziening van de rentevoet en (b) de strikeprijs per 10 basispunten. Enkel (een deel van) het risico op herziening van de rentevoet wordt afgedekt. Dat vormt gewoonlijk het grootste onderdeel van de totale reëlewaardeschommeling. De overige risico's worden niet afgedekt. De hedgeratio stemt voor elke "bucket" overeen met de verhouding tussen het notioneel bedrag van de woonleningen en het notioneel bedrag van de rentecaps die tot dezelfde "bucket" behoren. Dit model wordt regelmatig geanalyseerd om er zo nodig nieuwe afdekkingsinstrumenten aan toe te voegen en rekening te houden met de nieuwe toekenningen van woonleningen of caps geheel of gedeeltelijk vervroegd stop te zetten bij overafdekking vastgesteld in een individueel afdekkingscompartiment van het model. Een regressieanalyse op kwartaalbasis zorgt voor een efficiëntietest van het model. Dit model wordt sedert juli 2010 toegepast.

   Het afgedekte risico wordt gedefinieerd als de risicovrije rentevoet (zoals Eonia, Euribor op 1 maand, Euribor op 3 maanden or Euribor op 6 maanden) die de reële waarde van die woonleningen beïnvloedt. Dat vormt gewoonlijk het grootste onderdeel van de totale reëlewaardeschommeling. De overige risico's worden niet afgedekt.

4. Microafdekking van de "covered bonds" uitgegeven door AXA Bank Europe SCF met renteswaps

   De door AXA Bank Europe SCF uitgegeven "covered bonds" worden afgedekt door renteswaps met als doel de reëlewaardeschommelingen ingevolge rentewijzigingen af te dekken. De individuele hedgeratio stemt overeen met de verhouding tussen het notioneel bedrag van de renteswap en het notioneel bedrag van het afgedekte effect. Deze swaps maken onderdeel uit van microreëlewaardeafdekkingen. Een regressieanalyse op kwartaalbasis zorgt voor een efficiëntietest van het model. Tijdens de efficiënte periodes wordt de reëlewaardeschommeling van de "covered bonds" als gevolg van de afdekking van het renterisico in resultaat geboekt.

5. Microafdekking van de financiering ontvangen van de Europese Centrale Bank (TLTRO – Targeted Long Term Refinancing Operation) met renteswaps

   De financiering ontvangen van de Europese Centrale Bank na aanbesteding wordt afgedekt door middel van renteswaps teneinde de reëlewaardeschommelingen ingevolge rentewijzigingen af te dekken. De individuele hedgeratio stemt overeen met de verhouding tussen het notioneel bedrag van de renteswap en het notioneel bedrag van het afgedekte instrument. Indien de efficiëntie van de reëlewaardeafdekking kan aangetoond worden, wordt de waardeschommeling van het afgedekte instrument ingevolge de evolutie van het renteniveau van de vastrentende effecten in winst of verlies geboekt.

   Dit model werd beëindigd in de loop van 2020

Kasstroomafdekking ("cash flow hedge")

AXA Bank Belgium maakt momenteel geen gebruik van kasstroomafdekkingen.

Reëlewaardeoptie ("fair value option")

De EMTN-uitgiften van AXA Belgium Finance worden als reëlewaardeoptie gerangschikt omdat ze een besloten derivaat bevatten waarvan de economische kenmerken en risico's verschillen van het basiscontract.

Vrijstaande derivaten

1. Macroafdekkingsverrichtingen ("macro hedge")

   In het kader van de bijkomende afdekking van de portefeuille woonleningen, en meer bepaald van de woonleningen met vlottende rente met aanpassing om de vijf jaar, worden swaptions gebruikt als macroafdekking van het risico in de rentecaps die deel uitmaken van de betrokken woonleningen.

   Daarnaast bestaat deze categorie ook uit oude rentecaps waarvoor geen enkel afdekkingsmodel werd ontwikkeld.
2. Tradingactiviteit

   Eind 2020 werd de interemediatieactiviteit van AXA Bank Belgium stopgezet. Nadat alle overeenkomsten werden beëindigd of overgedragen naar andere externe partijen bleef slechts een klein aantal op de balans van de bank staan (notioneel bedrag van 41 mio euro).

Hervorming met betrekking tot de referentierentevoeten (zgn. IBOR of RFR reform)

De wijziging op het vlak van referentierentevoeten heeft op het niveau van de financiële producten bij AXA Bank Belgium enkel een impact op haar derivaten en de vergoeding op de uitgewisselde cashwaarborg. Op het vlak van de gebruikte referentierentevoeten spreken we enkel over de wijziging van Eonia naar €ster.

Hierbij heeft zich een eerste impact voorgedaan, zoals hieronder verder ook vermeldt, in juli 2020, op het ogenblik dat onze centrale tegenpartij London Clearing House Ltd (LCH) besloot om de rentevergoeding aangerekend op de onderliggende cashwaarborg te baseren op €ster in plaats van Eonia. De impact op de waardering van de derivaten werd gecompenseerd door een cashvergoeding zodat dit voor de betrokken partijen resultaatsneutraal bleef. Zoals hieronder ook gesteld heeft dit bij AXA Bank Belgium wel een gevolg op het vlak van de vastgestelde ineffectiviteit bij het beoordelen van de afdekkingseffectiviteit.

Momenteel heeft dit nog géén verdere impact op onze derivaten aangezien momenteel bij afdekkingsoperaties nog steeds gebruik wordt gemaakt van derivaten gebaseerd op Euribor of Eonia en dat behoudens de wijziging hiervoor vermeldt met betrekking tot de rentevergoeding aangerekend op de cashwaarborg er nog géén andere contractuele wijzigingen werden uitgevoerd, niet bij ons centrale tegenpartij LCH en niet bij enige bilaterale tegenpartij.

Wat betreft de organisatie wordt de externe evolutie met LCH en ISDA van dichtbij opgevolgd door het 'Treasury & intermediatieteam' en is er een nauwe samenwerking met het juridisch departement voor wat betreft de aanpassing van bilaterale contracten. Daarnaast werd er ook een stuurgroep opgericht met vertegenwoordigers van voormelde departementen evenals ALM, riskmanagement, IT, middle en backoffice en boekhouding.

Zoals reeds onder punt 3.2 aangehaald is AXA Bank Belgium, gezien bovenvermelde impact en het feit dat het verschil tussen EONIA en €ster werd vastgeklikt, momenteel van mening dat er weinig toekomstige onzekerheden bestaan rond de invoering van deze wijzigingen.

Bovenstaande kunnen we cijfermatig als volgt weergeven

	product categories											
	Loans and advances		Deposits		Debt securities		Debt securities		Derivatives			
									OTC		Centrally cleared	
	number of contracts	carrying amount in mn €	number of accounts	carrying amount in mn €	number	carrying amount in mn €	number	carrying amount in mn €	number of contracts	notional in mn €	number of contracts	notional in mn €
referenced to EONIA									1	300,00	457	25.249,30
of which: expiring after 31/12/2021									1	300,00	424	21.827,80
of which: fallback included in contract												
referenced to EURIBOR (all tenors)							4	5,40	610	5.304,76	38	1.752,55
of which: fallback included in contract												
referenced to LIBOR (all tenors)												
of which: USD												
of which: GBP												
of which expiring after 31/12/2021												
of which: USD												
of which: GBP												
of which: fallback included in contract												
of which: USD												
of which: GBP												
referenced to €STR												
referenced to SONIA												
referenced to SOFR												

Bronnen van ineffectiviteit

1. Macroafdekking van een deel van de portefeuille woonleningen met vaste rentevoet met renteswaps

Onnauwkeurigheid van het model

Het afgedekte onderdeel in dit model is een deel van de portefeuille woonleningen met vaste rente die gelijk is aan het volume aan swaps gedocumenteerd als afdekkingsinstrumenten.
Dit onderdeel van de totale portefeuille wordt gemodelleerd als reeksen van tweewekelijkse tijdsperiodes met een nominaal bedrag dat gelijk is aan het volume swaps die actief zijn per einde periode met een rentevoet die overeenstemt met de gewogen gemiddelde rente van datzelfde volume swaps die actief zijn per einde periode.
Bijgevolg stemmen de theoretische kasstromen van dit gemodelleerde afgedekte instrument niet exact overeen met de kasstromen uit het vaste been van de swapportefeuille, noch qua bedrag noch qua timing, zodat wijzigingen in reële waarde zich zouden kunnen voordoen.

Vlottend been van de renteswaps

Het vlottende been van de renteswaps worden niet gerepliceerd in het gemodelleerde afgedekte instrument wat bijgevolg enige inefficiëntie creëert doordat de reëlewaardeschommeling van het afdekkingsinstrument beïnvloed wordt, zonder dat er een neutralisatie plaatsvindt door een gelijkwaardig reëlewaarde-effect van het afgedekte instrument.

Waarderingsmethode

De renteswapportefeuille wordt gewaardeerd aan de hand van de “dual-curve”-waarderingsmethode (namelijk OIS-actualisatie) op basis van de specifieke kenmerken van de individuele CSA’s die AXA Bank Belgium heeft met haar tegenpartijen. Die kunnen bepaalde bijzonderheden bevatten zoals een waarborg in een specifieke munt, wat invloed heeft op de waarderingsniveaus en bovendien schommelt. Het afgedekte instrument wordt daarentegen gewaardeerd aan de hand van een “single-curve”-waarderingsmethode. Het verschil in waarderingsmethode creëert enig verschil in de reëlewaardeschommelingen en leidt bijgevolg tot ineffectiviteit.

Merk op dat de disconteringscurve van de transacties die het voorwerp uitmaken van een clearing bij de LCH gewijzigd werd van Eonia naar €ster nadat de LCH besloot deze wijziging goed te keuren in de loop van juli 2020 waardoor er een ineffectiviteit ontstond van zodra deze wijziging niet overgenomen werd op het vlak van de valorisatie van de gedekte elementen. De geraamde negatieve impact op de ineffectiviteit op dat ogenblik bedroeg 5,9 mio EUR. Zoals reeds hiervoor aangegeven werd de impact op de waardering van de derivaten werd gecompenseerd door een cashvergoeding zodat dit voor de betrokken partijen resultaatsneutraal bleef.

Startwaarden van de woonleningen

Alhoewel nieuwe swaps die aan het model worden toegevoegd een nulwaarde hebben bij aanvang (omdat ze tegen marktvoorwaarden worden verhandeld) is dat niet het geval voor de overeenstemmende portefeuille woonleningen.

Bijgevolg wordt die startwaarde afgeschreven op basis van de swapvervaldagen om er zeker van te zijn dat er geen boekhoudkundige reserve meer overblijft na die swapvervaldagen.
Enige ineffectiviteit wordt gecrëerd vermits er niet noodzakelijk een verband bestaat met de periodieke reëlewaardeschommelingen.

Verschil tussen de verwachte en de reële percentages aan aflossingen van woonleningen

De modellering van het afgedekte instrument aan het begin van elke periode (bijvoorbeeld een kwartaal) is onder meer gebaseerd op het verwachte percentage aan aflossingen van woonleningen. Dit zorgt ervoor dat het afgedekte percentage per afgedekt instrument kan berekend worden tot de eindvervaldag van de swapportefeuille.

Bij de uitvoering van het model wordt het uiteindelijke percentage aan aflossingen van woonleningen bepaald. Het verschil met het verwachte percentage aan aflossingen van woonleningen wijzigt het initieel gedocumenteerde afdekkingspercentage, wat resulteert in een afwijking (als alle andere elementen ongewijzigd blijven) tussen de reëlewaardeschommeling van de

afdekkingsinstrumenten en de reëlewaardeschommeling van de afgedekte instrumenten en kan bijgevolg tot enige ineffectiviteit leiden.

Boekhoudkundige afdekkingsreserve met betrekking tot het vorige model

Het model van macroreëlewaardeafdekking van de portefeuille woonleningen met vaste rente werd in 2009 stopgezet omdat AXA Bank Belgium beslist had om het te herzien om de efficiëntie te verhogen. Daardoor wordt de boekhoudkundige afdekkingsreserve afgeschreven op basis van een allocatie van swaps die actief waren op het ogenblik dat het model stopgezet werd.
De periodieke afschrijving kan evenwel afwijken van het verschil tussen de reëlewaardeschommeling van het afgedekte instrument en het afdekkingsinstrument (als alle andere elementen ongewijzigd blijven).

2. Microafdekking van vastrentende effecten met renteswaps

Vlottend been van de renteswaps

Het vlottende been van de renteswaps wordt niet gerepliceerd in het gemodelleerde afgedekte instrument wat bijgevolg enige inefficiëntie creëert doordat de reëlewaardeschommeling van het afdekkingsinstrument beïnvloed wordt, zonder dat er een neutralisatie plaatsvindt door een gelijkwaardig reëlewaarde-effect van het afgedekte instrument.

Waarderingsmethode

De renteswapportefeuille wordt gewaardeerd aan de hand van de “dual-curve”-waarderingsmethode (namelijk OIS-actualisatie) op basis van de specifieke kenmerken van de individuele CSA’s die AXA Bank Belgium heeft met haar tegenpartijen. Die kunnen bepaalde bijzonderheden bevatten zoals een waarborg in een specifieke munt, wat invloed heeft op de waarderingsniveaus en bovendien schommelt. Het afgedekte instrument wordt daarentegen gewaardeerd aan de hand van een “single-curve”-waarderingsmethode. Het verschil in waarderingsmethode creëert enig verschil in de reëlewaardeschommelingen en leidt bijgevolg tot ineffectiviteit.

Merk op dat de disconteringscurve van de transacties die het voorwerp uitmaken van een clearing bij de LCH gewijzigd werd van Eonia naar €ster nadat de LCH besloot deze wijziging goed te keuren in de loop van juli 2020 waardoor er een ineffectiviteit ontstond van zodra deze wijziging niet overgenomen werd op het vlak van de valorisatie van de gedekte elementen.

3. Macroafdekking van een deel van de portefeuille woonleningen met variabele rentevoet met rentecaps

Verschil tussen de verwachte en de reële percentages aan aflossingen van woonleningen

De modellering van het afgedekte instrument aan het begin van elke periode (bijvoorbeeld een kwartaal) is onder meer gebaseerd op het verwachte percentage aan aflossingen van woonleningen. Dit zorgt ervoor dat het afgedekte percentage per afgedekt instrument kan berekend worden tot de eindvervaldag van de swapportefeuille.

Bij de uitvoering van het model wordt het uiteindelijke percentage aan aflossingen van woonleningen bepaald. Het verschil met het verwachte percentage aan aflossingen van woonleningen wijzigt het initieel gedocumenteerde afdekkingspercentage, wat resulteert in een afwijking (als alle andere elementen ongewijzigd blijven) tussen de reëlewaardeschommeling van de afdekkingsinstrumenten en de reëlewaardeschommeling van de afgedekte instrumenten en kan bijgevolg tot enige ineffectiviteit leiden.

Waarderingsmethode

De renteswapportefeuille wordt gewaardeerd aan de hand van de “dual-curve”-waarderingsmethode (namelijk OIS-actualisatie) op basis van de specifieke kenmerken van de individuele CSA’s die AXA Bank Belgium heeft met haar tegenpartijen. Die kunnen bepaalde bijzonderheden bevatten zoals een waarborg in een specifieke munt, wat invloed heeft op de waarderingsniveaus en bovendien schommelt. Het afgedekte instrument wordt daarentegen gewaardeerd aan de hand van een methodologie op basis van “single-curve”-waarderingsmethode. Het verschil in waarderingsmethode creëert enig verschil in de reëlewaardeschommelingen en leidt bijgevolg tot ineffectiviteit.

Merk op dat de disconteringscurve van de transacties die het voorwerp uitmaken van een clearing bij de LCH gewijzigd werd van Eonia naar €ster nadat de LCH besloot deze wijziging goed te keuren in de loop van juli 2020 waardoor er een ineffectiviteit ontstond van zodra deze wijziging niet overgenomen werd op het vlak van de valorisatie van de gedekte elementen.

4. Microafdekking van de “covered bonds” uitgegeven door AXA Bank Europe SCF met renteswaps

Vlottend been van de renteswaps

Het vlottende been van de renteswaps wordt niet gerepliceerd in het gemodelleerde afgedekte instrument wat bijgevolg enige inefficiëntie creëert doordat de reëlewaardeschommeling van het afdekkingsinstrument beïnvloed wordt, zonder dat er een neutralisatie plaatsvindt door een gelijkwaardig reëlewaarde-effect van het afgedekte instrument.

Waarderingsmethode

De renteswapportefeuille wordt gewaardeerd aan de hand van de “dual-curve”-waarderingsmethode (namelijk OIS-actualisatie) op basis van de specifieke kenmerken van de individuele CSA’s die AXA Bank Belgium heeft met haar tegenpartijen. Die kunnen bepaalde bijzonderheden bevatten zoals een waarborg in een specifieke munt, wat invloed heeft op de waarderingsniveaus en bovendien schommelt. Het afgedekte instrument wordt daarentegen gewaardeerd aan de hand van een methodologie op basis van “single-curve”-waarderingsmethode. Het verschil in waarderingsmethode creëert enig verschil in de reëlewaardeschommelingen en leidt bijgevolg tot ineffectiviteit.

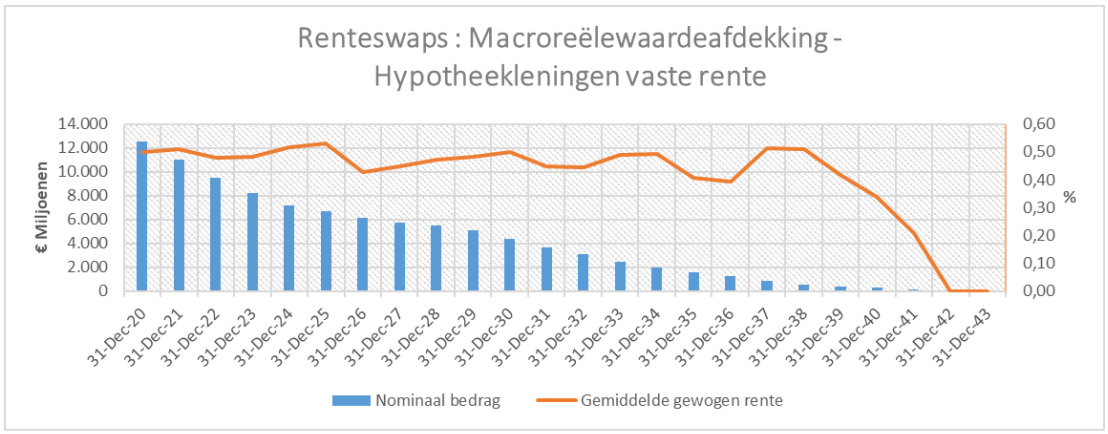
Merk op dat de disconteringscurve van de transacties die het voorwerp uitmaken van een clearing bij de LCH gewijzigd werd van Eonia naar €ster nadat de LCH besloot deze wijziging goed te keuren in de loop van juli 2020 waardoor er een ineffectiviteit ontstond van zodra deze wijziging niet overgenomen werd op het vlak van de valorisatie van de gedekte elementen.

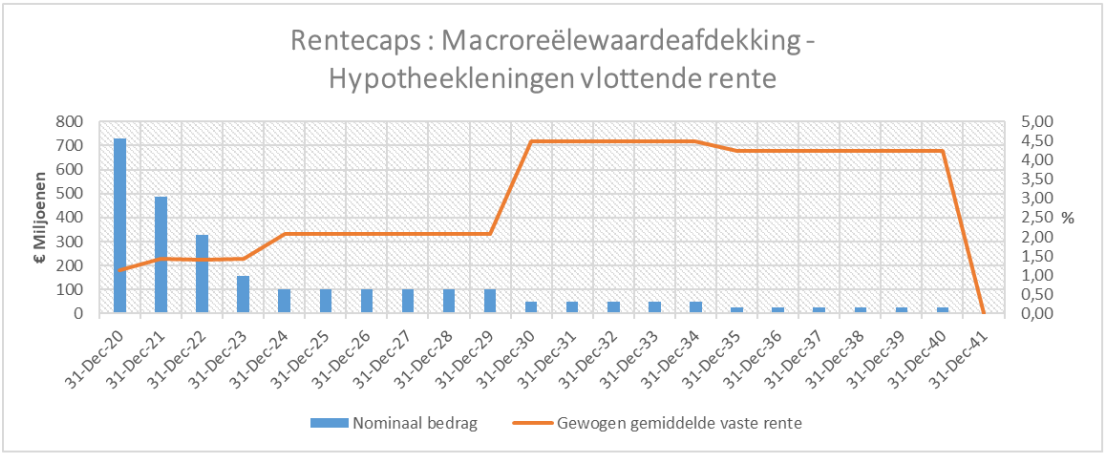
Tijdsverloop nominaal bedrag en gemiddelde prijs van het afdekkingsinstrument

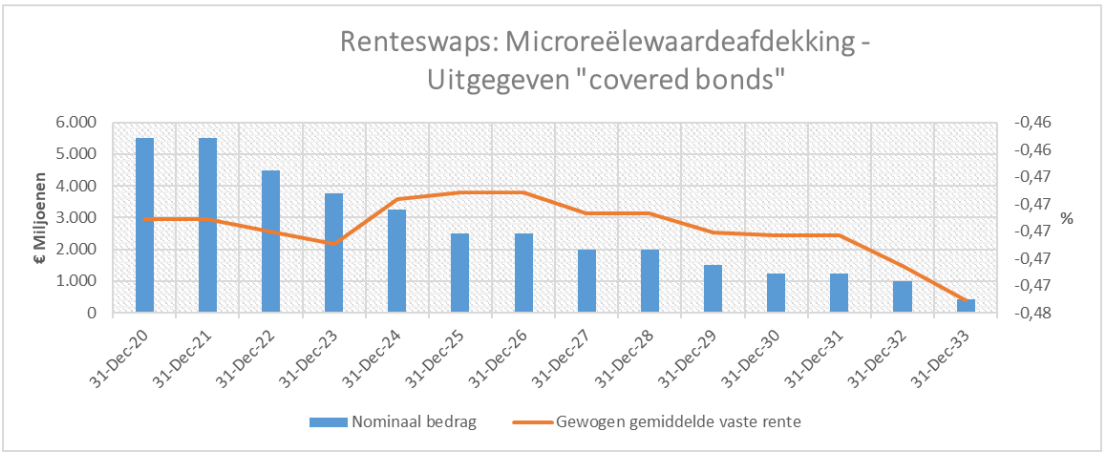
De hiernavolgende grafieken geven een beeld van hoe de afdekkingsverrichtingen van AXA Bank Belgium het bedrag, de timing en de onzekerheid van de toekomstige kasstromen van de afgedekte instrumenten kunnen beïnvloeden. Voor de vier belangrijkste afdekkingstypes:

- macroafdekking van een deel van de portefeuille woonleningen met vaste rentevoet met renteswaps
- macroafdekking van een deel van de portefeuille woonleningen met variabele rentevoet met rentecaps
- microafdekking van de “covered bonds” uitgegeven door AXA Bank Europe SCF met renteswaps

Het betreft het nominale bedrag en de gemiddelde gewogen rentevoet van het vaste been van het afdekkingsinstrument.

Renteswaps : Macroreëlewaardeafdekking - Hypotheekleningen vaste rente
€ Miljoenen
%
Nominaal bedrag
Gemiddelde gewogen rente

Rentecaps : Macroreëlewaardeafdekking - Hypotheekleningen vlottende rente
€ Miljoenen
%
Nominaal bedrag
Gewogen gemiddelde vaste rente

Renteswaps: Microreëlewaardeafdekking - Uitgegeven "covered bonds"
€ Miljoenen
%
Nominaal bedrag
Gewogen gemiddelde vaste rente

Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden

Volgens aard	Volgens type 2020.12 in '000 EUR	*Notioneel bedrag*	*Boekwaarde Activa*	*Boekwaarde Passiva*
Rentevoet	Optie / Cap (bovengrens) / Floor (ondergrens)/ Collar / Swaption	4.153.055	54	59.478
	IRS (renteswap-overeenkomst)	4.600.163	26.477	129
	Rentecontract op termijn			
	Termijncontract ("forward")			
	Interest-future-verrichting	44.700		
	Overige			
Eigen vermogen instrumenten	Aan-/verkoop op termijn van aandelen			
	Aandelenfuture	9.408		
	Aandelenoptie			
	Warrant			
	Overige	485.022	33.282	4.058
Valuta	Termijnwisselverrichting	302.565	3.138	2.109
	Futureverrichting op valuta's			
	Valutaswap	135.292	700	7.370
	Optie op valuta's			
	Contract op termijnwisselkoersen			
	Overige			
Krediet	Credit default swap			
	Credit spread option			
	Total return swap			
	Overige			
Grondstoffen				
Overige				
Te ontvangen baten / te betalen lasten (indien afzonderlijk verwerkt)				
TOTAAL		**9.730.205**	**63.651**	**73.144**

Tabel DHA.1

Volgens aard	Volgens type 2019.12 in '000 EUR	*Notioneel bedrag*	*Boekwaarde Activa*	*Boekwaarde Passiva*
Rentevoet	Optie / Cap (bovengrens) / Floor (ondergrens)/ Collar / Swaption	15.148.615	200.406	117.576
	IRS (renteswap-overeenkomst)	48.272.020	432.069	295.740
	Rentecontract op termijn			
	Termijncontract ("forward")			
	Interest-future-verrichting	631.343		
	Overige			
Eigen vermogen instrumenten	Aan-/verkoop op termijn van aandelen			
	Aandelenfuture			
	Aandelenoptie			
	Warrant			
	Overige	6.300.771	90.053	5.123
Valuta	Termijnwisselverrichting	2.278.164	20.068	19.858
	Futureverrichting op valuta's			
	Valutaswap	200.563	720	6.671
	Optie op valuta's			
	Contract op termijnwisselkoersen			
	Overige			
Krediet	Credit default swap			
	Credit spread option			
	Total return swap			
	Overige			
Grondstoffen				
Overige				
Te ontvangen baten / te betalen lasten (indien afzonderlijk verwerkt)				
TOTAAL		**72.831.475**	**743.317**	**444.968**

Tabel DHA.2

Derivaten – administratieve verwerking van afdekkingstransacties (microafdekking)

Volgens risicotype	Volgens instrument 2020.12 in '000 EUR	*Boekwaarde Activa*	*Boekwaarde Verplichtingen*	*Notioneel bedrag*
Reële-waardeafdekking				
Rentevoet	Optie / Cap (bovengrens) / Floor (ondergrens)/ Collar / Swaption IRS (renteswap-overeenkomst) Rentecontract op termijn Termijncontract ("forward") Interest-future-verrichting Overige	0	19.823	6.028.000
Eigen vermogen instrumenten	Aan-/verkoop op termijn van aandelen Aandelenfuture Aandelenoptie Warrant Overige			
Valuta	Termijnwisselverrichting Futureverrichting op valuta's Valutaswap Optie op valuta's Contract op termijnwisselkoersen Overige			
Krediet	Credit default swap Credit spread option Total return swap Overige			
Grondstoffen				
Overige				
TOTAAL		**0**	**19.823**	**6.028.000**
Kasstroomafdekking				
Rentevoet	Optie / Cap (bovengrens) / Floor (ondergrens)/ Collar / Swaption IRS (renteswap-overeenkomst) Rentecontract op termijn Termijncontract ("forward") Interest-future-verrichting Overige			
Eigen vermogen instrumenten	Aan-/verkoop op termijn van aandelen Aandelenfuture Aandelenoptie Warrant Overige			
Valuta	Termijnwisselverrichting Futureverrichting op valuta's Valutaswap Optie op valuta's Contract op termijnwisselkoersen Overige			
Krediet	Credit default swap Credit spread option Total return swap Overige			
Grondstoffen				
Overige				
FULL Cash flow hedge	Forward Sale debt security			
TOTAAL				
Afdekking van een netto investering in een buitenlandse				
TOTAAL		**0**	**19.823**	**6.028.000**

Tabel DHA.3

Volgens risicotype	Volgens instrument 2019.12 in '000 EUR	*Boekwaarde Activa*	*Boekwaarde Verplichtingen*	*Notioneel bedrag*
Reële-waardeafdekking				
Rentevoet	Optie / Cap (bovengrens) / Floor (ondergrens)/ Collar / Swaption IRS (renteswap-overeenkomst) Rentecontract op termijn Termijncontract ("forward") Interest-future-verrichting Overige	7.836	19.511	5.973.500
Eigen vermogen instrumenten	Aan-/verkoop op termijn van aandelen Aandelenfuture Aandelenoptie Warrant Overige			
Valuta	Termijnwisselverrichting Futureverrichting op valuta's Valutaswap Optie op valuta's Contract op termijnwisselkoersen Overige			
Krediet	Credit default swap Credit spread option Total return swap Overige			
Grondstoffen				
Overige				
TOTAAL		**7.836**	**19.511**	**5.973.500**
Kasstroomafdekking				
Rentevoet	Optie / Cap (bovengrens) / Floor (ondergrens)/ Collar / Swaption IRS (renteswap-overeenkomst) Rentecontract op termijn Termijncontract ("forward") Interest-future-verrichting Overige			
Eigen vermogen instrumenten	Aan-/verkoop op termijn van aandelen Aandelenfuture Aandelenoptie Warrant Overige			
Valuta	Termijnwisselverrichting Futureverrichting op valuta's Valutaswap Optie op valuta's Contract op termijnwisselkoersen Overige			
Krediet	Credit default swap Credit spread option Total return swap Overige			
Grondstoffen				
Overige				
FULL Cash flow hedge	Forward Sale debt security			
TOTAAL				
Afdekking van een netto investering in een buitenlandse entiteit				
TOTAAL		**7.836**	**19.511**	**5.973.500**

Tabel DHA.4

Afdekking van het renterisico van een portefeuille (macroafdekking)

Afdekking van het renterisico van een portefeuille 2020.12 in '000 EUR	*Boekwaarde Activa*	*Boekwaarde Verplichtingen*	*Notioneel bedrag*
Reële-waardeafdekking	215	27.440	17.199.139
Kasstroomafdekking			
TOTAAL	215	27.440	17.199.139

Tabel DHA.5

Afdekking van het renterisico van een portefeuille 2019.12 in '000 EUR	*Boekwaarde Activa*	*Boekwaarde Verplichtingen*	*Notioneel bedrag*
Reële-waardeafdekking	388	38.882	13.767.734
Kasstroomafdekking			
TOTAAL	388	38.882	13.767.734

Tabel DHA.6

Overzicht van de afgedekte instrumenten volgens risicotype

Volgens risicotype	Volgens instrument 2020.12 in '000 EUR	Microafdekking			Macroafdekking
		Boekwaarde afgedekte instrumenten	*Afdekkingsaanpassingen op afgedekte instrumenten*	*Resterende aanpassingen voor beëindigde microafdekkingen*	*Boekwaarde afgedekte instrumenten in een afdekking van het renterisico van een portefeuille'*
Activa					
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)		**732.987**	**14.394**	**-140**	
Rentevoet	Optie / Cap (bovengrens) / Floor (ondergrens)/ Collar / Swaption	732.987			
Eigen vermogen instrumenten	Aan-/verkoop op termijn van aandelen				
Valuta	Termijnwisselverrichting				
Krediet	Credit default swap				
Grondstoffen					
Overige					
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs		**88.580**	**36.313**		**17.199.139**
Rentevoet	Optie / Cap (bovengrens) / Floor (ondergrens)/ Collar / Swaption	88.580			
Eigen vermogen instrumenten	Aan-/verkoop op termijn van aandelen				
Valuta	Termijnwisselverrichting				
Krediet	Credit default swap				
Grondstoffen					
Overige					
Verplichtingen					
Financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs		**5.688.551**	**160.554**		
Rentevoet	Optie / Cap (bovengrens) / Floor (ondergrens)/ Collar / Swaption	5.688.551			
Eigen vermogen instrumenten	Aan-/verkoop op termijn van aandelen				
Valuta	Termijnwisselverrichting				
Krediet	Credit default swap				
Grondstoffen					
Overige					

Tabel DHA.7

Volgens risicotype	Volgens instrument 2019.12 in '000 EUR	Microafdekking			Macroafdekking
		Boekwaarde afgedekte instrumenten	*Afdekkingsaanpassingen op afgedekte instrumenten*	*Resterende aanpassingen voor beëindigde microafdekkingen*	*Boekwaarde afgedekte instrumenten in een afdekking van het renterisico van een portefeuille'*
Activa					
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)		**1.713.202**	**26.938**	**-410**	
Rentevoet	Optie / Cap (bovengrens) / Floor (ondergrens)/ Collar / Swaption	1.713.202			
Eigen vermogen instrumenten	Aan-/verkoop op termijn van aandelen				
Valuta	Termijnwisselverrichting				
Krediet	Credit default swap				
Grondstoffen					
Overige					
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs		**83.641**	**31.359**		**13.767.734**
Rentevoet	Optie / Cap (bovengrens) / Floor (ondergrens)/ Collar / Swaption	83.641			
Eigen vermogen instrumenten	Aan-/verkoop op termijn van aandelen				
Valuta	Termijnwisselverrichting				
Krediet	Credit default swap				
Grondstoffen					
Overige					
Verplichtingen					
Financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs		**4.626.729**	**124.061**		
Rentevoet	Optie / Cap (bovengrens) / Floor (ondergrens)/ Collar / Swaption	4.626.729			
Eigen vermogen instrumenten	Aan-/verkoop op termijn van aandelen				
Valuta	Termijnwisselverrichting				
Krediet	Credit default swap				
Grondstoffen					
Overige					

Tabel DHA.8

Zie ook hoofdstuk 33 *Saldering*.

23 Materiële vaste activa

Materiële vaste activa na opname met toepassing van het kostprijsmodel 2020.12 in '000 EUR	*Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik*	*IT-materiaal*	*Kantoorinrichting*	*Ander materiaal (met inbegrip van rollend materieel)*	*Totale boekwaarde*
Openingbalans	**34.925**	**1.730**	**215**	**294**	**37.163**
Toevoegingen	765	0	61	6	833
Verwervingen via bedrijfscombinaties		1.582		761	2.343
Vervreemdingen					
Vervreemdingen via bedrijfscombinaties					
Afschrijvingen	-1.938	-786	-38	-183	-2.945
Bijzondere waardeverminderingsverliezen die in de winst- en verliesrekening zijn opgenomen					
Bijzondere waardeverminderingsverliezen die in de winst- en verliesrekening zijn teruggeboekt					
Verschillen die voortvloeien uit de omrekening van valuta's					
Overdrachten					
Van en naar vaste activa aangehouden voor verkoop					
Van en naar vastgoedbeleggingen					
Overige mutaties		-217			-217
Eindbalans	**33.753**	**2.308**	**238**	**878**	**37.178**
Afschrijvingen van het boekjaar	1.938	786	38	183	2.945
Afschrijvingenvan het vorig boekjaar	34.557	2.285	2.153	653	39.647
Totaal afschrijvingen	**36.495**	**3.071**	**2.190**	**836**	**42.592**

Tabel PPE.1

Materiële vaste activa na opname met toepassing van het kostprijsmodel 2019.12 in '000 EUR	*Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik*	*IT-materiaal*	*Kantoorinrichting*	*Ander materiaal (met inbegrip van rollend materieel)*	*Totale boekwaarde*
Openingbalans	**36.739**		**251**	**307**	**37.297**
Toevoegingen	225	1.882		12	2.119
Verwervingen via bedrijfscombinaties					
Vervreemdingen					
Vervreemdingen via bedrijfscombinaties					
Afschrijvingen	-2.039	-152	-36	-25	-2.253
Bijzondere waardeverminderingsverliezen die in de winst- en verliesrekening zijn opgenomen					
Bijzondere waardeverminderingsverliezen die in de winst- en verliesrekening zijn teruggeboekt					
Verschillen die voortvloeien uit de omrekening van					
Overdrachten					
Van en naar vaste activa aangehouden voor verkoop					
Van en naar vastgoedbeleggingen					
Overige mutaties					
Eindbalans	**34.925**	**1.730**	**215**	**294**	**37.163**
Afschrijvingen van het boekjaar	2.039	152	36	25	2.253
Afschrijvingen van het vorig boekjaar	32.518	2.133	2.117	628	37.396
Totaal afschrijvingen	**34.557**	**2.285**	**2.153**	**653**	**39.647**

Tabel PPE.2

24 Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa evolueerden van 16,7 miljoen EUR naar 18,4 miljoen EUR.

Momenteel is er geen goodwill opgenomen in de consolidatiekring van AXA Bank Belgium.

AXA Bank Belgium lanceerde in 2015 een IT-investmentprogramma met de naam SWITCH. In april 2016 heeft AXA Bank Belgium in samenspraak met AXA Groep beslist om de initiële bigbangprojectaanpak te transformeren tot een multi-jarenroadmap van verschillende onafhankelijke projecten (Atlas, Loan Origination en Credit Scoring) met hetzelfde eindobjectief van een radicaal vereenvoudigde bank (architectuur en retailbusiness-systemen en -processen) met structureel lagere kosten. De verschillende projecten dragen bij tot het realiseren van een digitaal en “omni-channel”-platform ter ondersteuning van de “customer journey”-strategie.

In het kader van diezelfde strategie ontwikkelde AXA Bank Belgium een ‘GPS’-tool ter ondersteuning van het investeringsaanbod. Deze tool wordt stelselmatig verder ontwikkeld.

De projectkosten voor het jaar 2020 zijn een combinatie van kosten gerelateerd aan projectmanagement, studiefase en ontwikkelingsfase. De kosten met betrekking tot de studiefase worden niet geactiveerd.

Op basis van de IFRS-regels werd in 2020 een bedrag van 6,4 miljoen EUR geactiveerd (Loan Origination Mortgages 3,8 miljoen EUR – GPS 1,6 miljoen EUR – Instant payments 0,9 miljoen EUR).

Op deze en op de voorgaande jaren gerealiseerde immateriële vaste activa werd in 2020 4,7 miljoen EUR afgeschreven. Hierin werd de investering met betrekking tot ‘Instant payments’ op het einde van het boekjaar volledig afgeschreven.

Gezien vandaag de dag AXA Bank Belgium nog steeds als een afzonderlijke bank dient te opereren werd in de beoordeling van de immateriële vaste activa per jaareinde géén rekening gehouden met mogelijke toekomstige ontwikkelingen in het kader van de verkoop van AXA Bank Belgium aan Crelan groep.

Immateriële activa verwerkt volgens het kostprijsmodel 2020.12 in '000 EUR	*Goodwill*	*Intern ontwikkelde software*	*Verworven software*	*Andere intern ontwikkelde immateriële activa*	*Andere immateriële activa*	*Totale boekwaarde*
Openingsbalans		**15.687**	**1.012**			**16.699**
Intern ontwikkelde toevoegingen		6.394				6.394
Afzonderlijk verworven toevoegingen						
Aanpassingen die voortvloeien uit bedrijfscombinaties						
Buitengebruikstelling & vervreemding						
Herclassificaties naar en van vaste activa aangehouden voor verkoop						
Aanpassingen die voortvloeien uit de latere opname van uitgestelde belastingvorderingen						
Opgenomen afschrijvingen		-4.402	-262			-4.664
Stijgingen of dalingen die voortvloeien uit herwaarderingen en uit eventuele bijzondere waardeverminderingsverliezen die direct in het eigen vermogen zijn opgenomen of teruggeboekt						
Bijzondere waardeverminderingsverliezen die in de winst- en verliesrekening zijn opgenomen						
Bijzondere waardeverminderingsverliezen dien in de winst- en verliesrekening zijn teruggeboekt						
Verschillen die voortvloeien uit de omrekening van valuta's						
Overige mutaties						
Eindbalans		**17.679**	**750**			**18.429**
Afschrijvingen van het boekjaar		4.402	262			4.664
Afschrijvingen van het vorig boekjaar		24.695	3.894		7	28.596
Totaal afschrijvingen		**29.097**	**4.156**		**7**	**33.260**

Tabel IFA.1

Immateriële activa verwerkt volgens het kostprijsmodel 2019.12 in '000 EUR	*Goodwill*	*Intern ontwikkelde software*	*Verworven software*	*Andere intern ontwikkelde immateriële activa*	*Andere immateriële activa*	*Totale boekwaarde*
Openingsbalans		11.961	1.296			**13.257**
Intern ontwikkelde toevoegingen		6.351				6.351
Afzonderlijk verworven toevoegingen						
Aanpassingen die voortvloeien uit bedrijfscombinaties						
Buitengebruikstelling & vervreemding						
Herclassificaties naar en van vaste activa aangehouden voor verkoop						
Aanpassingen die voortvloeien uit de latere opname van uitgestelde belastingvorderingen						
Opgenomen afschrijvingen		-2.625	-284			-2.909
Stijgingen of dalingen die voortvloeien uit herwaarderingen en uit eventuele bijzondere waardeverminderingsverliezen die direct in het eigen vermogen zijn opgenomen of teruggeboekt						
Bijzondere waardeverminderingsverliezen die in de winst- en verliesrekening zijn opgenomen						
Bijzondere waardeverminderingsverliezen dien in de winst- en verliesrekening zijn teruggeboekt						
Verschillen die voortvloeien uit de omrekening van valuta's						
Overige mutaties						
Eindbalans		**15.687**	**1.012**			**16.699**
Afschrijvingen van het boekjaar		2.625	284			2.909
Afschrijvingenvan het vorig boekjaar		22.070	3.610		7	25.687
Totaal afschrijvingen		**24.695**	**3.894**		**7**	**28.596**

Tabel IFA.2

25 Investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen

AXA Bank Belgium bezit volgend beperkt aantal dochterondernemingen waar zij op basis van haar participatiebelang volledig zeggenschap over voert :

- AXA Belgium Finance bv (NL), Griekenweg 213 - 4835 NA Breda (Nederland)
- AXA Bank Europe SCF (Société de Crédit Foncier), rue Carnot 203/205 - 94138 Fontenay-sous-Bois (Frankrijk)
- Beran NV, Grotesteenweg 214 - 2600 Berchem (België).

AXA Belgium Finance bv, AXA Bank Europe SCF maken deel uit van de consolidatiekring van AXA Bank Belgium. Beran NV wordt niet opgenomen in de consolidatiekring van AXA Bank Belgium omwille van haar immateriële karakter. Beran NV is eigenaar van het onroerend goed gelegen te Berchem, Grote Steenweg 214 (vestiging van AXA Bank Belgium).

AXA Belgium Finance bv is een Nederlandse besloten vennootschap die schuldinstrumenten (EMTN's – "European Medium Term Notes") uitgeeft op de Luxemburgse effectenmarkt. De schuldinstrumenten worden voornamelijk geplaatst bij Europese beleggers. De netto-kasstromen van de schuldinstrumenten worden doorgeleend aan AXA Bank Belgium via door deze laatste uitgegeven obligaties.

AXA Bank Europe SCF is een Franse gespecialiseerde kredietmaatschappij die hypotheekleningen herfinanciert via de uitgifte van "covered bonds" ("obligations foncières"). Tot eind november 2017 gebeurde dit door inschrijving op AAA-tranches van RMBS'en ("residential mortgage-backed securities") uitgegeven door de SPV Royal Street (compartimenten RS-2 en RS-3) (zie verder). Door een wijziging in de Franse wetgeving rond covered bonds heeft AXA Bank Europe SCF begin december 2017 rechtstreeks woonleningen gekocht van AXA Bank Belgium. "Yield maintenance swaps" tussen AXA Bank Belgium en AXA Bank Europe SCF zorgen ervoor dat de gewogen gemiddelde opbrengst van de hypotheekleningen naar AXA Bank Belgium gaat in ruil voor een vlottende rente. Al deze transacties gebeuren tegen normale marktvoorwaarden ("at arm's length").

Per einde 2019 had AXA Bank Belgium eveneens nog Motor Finance Company NV als dochteronderneming met volledig zeggenschap. Deze werd evenzeer niet opgenomen in de consolidatiekring gezien het gering belang. Motor Finance Company NV (Mofico) was het vehikel waarin de investeringen in selfbankingtoestellen waren ondergebracht die vervolgens werden verhuurd aan agenten.

Naar aanleiding van deze operatie heeft het management van AXA Bank Belgium dan ook beslist om de resterende activiteiten met betrekking tot haar investeringen in de selfbankingactiviteit over te hevelen naar AXA Bank Belgium middels een geruisloze fusie tussen AXA Bank Belgium en Motor Finance Company op aktedatum van 30 juni 2020.Dit past ook binnen de doelstelling van het management om de structuur van de AXA Bank Belgium groep verder te veréénvoudigen.
De activa en passiva elementen werden dus overgedragen aan hun boekwaarde zoals deze waren opgenomen in de boekhoudkundige staat activa en passiva van Mofico op datum van 31 december 2019 en de handelingen die met ingang van 01 januari 2020 door Mofico werden verricht werden boekhoudkundig en fiscaal geacht voor rekening van AXA Bank Belgium te zijn uitgevoerd. In lijn met het feit dat Motor Finance Company voorheen reeds wegens haar immaterieel karakter niet mee in de consolidatie werd opgenomen heeft de overdracht van deze resterende activa en passiva ook géén materiële impact mee zich meegebracht op de geconsolideerde balans van AXA Bank Belgium en werd deze ook niet getoetst aan de vereisten van IFRS 3 Bedrijfscombinaties.

Daarnaast maken ook volgende ondernemingen déél uit van de consolidatiekring van AXA Bank Belgium op basis van het zeggenschap dat de bank hierover uitoefent:

- Caspr S.à r.l. (société à responsabilité limitée), rue Eugène Ruppert 6 – 2453 Luxemburg (Groothertogdom Luxemburg)
- Royal Street NV, Troonplaats 1 – 1000 Brussel (België)

Caspr S. à r.l. is een Luxemburgse vennootschap met beperkte aansprakelijkheid die opgericht werd in 2020 en waaraan AXA Bank Belgium het kredietrisico van een weliswaar beperkt gedeelte van zijn hypothecaire kredietportefeuille heeft overgedragen via een financiële garantieverbintenis. Op zijn beurt transfereert Caspr S.à r.l. dit kredietrisico naar externe investeerders middels uitgifte van credit-linked notes. Het betreft een risicobeperkende maatregel die een positieve invloed heeft op de risicoweging van de kredietportefeuille van AXA Bank Belgium. Voor meer informatie verwijzen we naar punt 4.9.4.1
Gezien het beheer van de kredietportefeuille exclusief bij AXA Bank Belgium blijft oefent de bank een aanzienlijk zeggenschap uit over de relevante activiteiten en bijhorende opbrengsten van deze vennootschap en dient deze mee geconsolideerd te worden.

AXA Bank Belgium bezit tevens een participatie van 10% in de SPV ("special purpose vehicle") Royal Street NV, een vennootschap voor belegging in schuldvorderingen (VBS) naar Belgisch recht. Royal Street heeft via haar compartiment RS-1 woonleningen in haar bezit die

ze gekocht heeft van AXA Bank Belgium. RS-1 heeft deze aankoop gefinancierd via de uitgifte van een reeks RMBS'en (senior, mezzanine en junior). Een getrouwe weergave van de geconsolideerde positie vereist dat Royal Street mee wordt opgenomen in de consolidatiekring op basis van IFRS 10 – *De geconsolideerde jaarrekening*. Het renterisico blijft bij AXA Bank Belgium gezien de uitwisseling van de rentestromen onderling via een "total return swap". Het kredietrisico blijft ook op de balans van AXA Bank Belgium aangezien de junior-tranches van de door Royal Street uitgegeven RMBS'en in geval van wanbetaling van de kredieten als eerste negatief beïnvloed worden.

AXA Bank Belgium heeft aan de SPV, om zijn werking te ondersteunen, een achtergestelde lening toegekend. Het uitstaand bedrag per eind 2020 is 2,3 miljoen EUR. De fondsen van deze achtergestelde leningen dienden voor de opbouw van een reservefonds in de SPV, dat tot op heden nog nooit werd aangesproken. Daarnaast heeft AXA Bank Belgium eveneens voor een bedrag van 150 miljoen EUR aan eeuwigdurende achtergestelde leningen verstrekt aan haar dochteronderneming AXA Bank Europe SCF.

Vervolgens heeft AXA Bank Belgium sedert juni 2018, ogenblik waarop Payconiq Belgium NV en Bancontact Company NV gefusioneerd werden in de nieuwe vennootschap Bancontact Payconiq Company, een 10 % deelneming in de maatschappelijke rechten van deze onderneming

In het kader van hun toekomstige gezamenlijke exploitatie van geldautomaten heeft AXA Bank Belgium samen met 4 andere banken (Crelan, VDK Bank, Bpost en Argenta Spaarbank) in november 2019 de coöperatieve vennootschap Jofico opgericht. Ieder bank bezit een deelneming van 20 % binnen deze vennootschap en dit voor een aanschafwaarde van 90.000 EUR.

Bancontact Payconiq Company en Jofico worden als geassocieerde deelnemingen opgenomen in de consolidatiekring van AXA Bank Belgium maar gezien hun gering belang wordt hierop geen vermogensmutatiemethode op toegepast.
Voor het overige waren er geen wijzigingen in de consolidatiekring tijdens het boekjaar 2020.

	Entiteit 2020.12 in '000 EUR	*Cumulatieve aandelenbelangen (in %)*	*Activa*	*Verplichtingen*	*Winst of verlies*	*Verslagdatum*
Samengevatte financiële informatie over dochterondernemingen en joint ventures	Verwerkt volgens de integrale consolidatiemethode :					
	AXA Belgium Finance bv (NL)	100,00%	1.143.939	1.140.586	450	31-12-19
	SPV Royal Street	10,00%	444.872	440.708		31-12-19
	AXA BANK Europe SCF	100,00%	7.674.089	7.498.373	9.995	31-12-19
	CASPR SàRL (LU)	0%				14-08-20
	Entiteit 2020.12 in '000 EUR	*Cumulatieve aandelenbelangen (in %)*	*Activa*	*Verplichtingen*	*Winst of verlies*	*Verslagdatum*
	Niet verwerkt volgens de integrale consolidatiemethode :					
	Beran N.V.	100,00%	1.969	5	-16	31-12-19
	Payconiq Belgium N.V.	10,00%	34.299	13.704	-1.364	31-12-19
	Jofico C.V.	20,00%	N/A	N/A	N/A	04-11-19

Tabel IASJ.1

	Entiteit 2019.12 in '000 EUR	*Cumulatieve aandelenbelangen (in %)*	*Activa*	*Verplichtingen*	*Winst of verlies*	*Verslagdatum*
Samengevatte financiële informatie over dochterondernemingen en joint ventures	Verwerkt volgens de integrale consolidatiemethode :					
	AXA Belgium Finance bv (NL)	100,00%	1.234.004	1.231.101	388	31-12-18
	SPV Royal Street	10,00%	516.647	510.934		31-12-18
	AXA BANK Europe SCF	100,00%	6.252.119	6.086.399	6.750	31-12-18
	Entiteit 2019.12 in '000 EUR	*Cumulatieve aandelenbelangen (in %)*	*Activa*	*Verplichtingen*	*Winst of verlies*	*Verslagdatum*
	Niet verwerkt volgens de integrale consolidatiemethode :					
	Beran N.V.	100,00%	1.983	3	-19	31-12-18
	Motor Finance Company N.V.	100,00%	6.948	1.828	124	31-12-18
	Payconiq Belgium N.V.	10,00%	30.263	8.304	-14.087	31-12-18
	Jofico C.V.	20,00%	N/A	N/A	N/A	04-11-19

Tabel IASJ.2

26 Overige activa

Boekwaarde in '000 EUR	2020.12	2019.12
Personeelsbeloningen	112.506	108.672
Activa uit hoofde van beheersdiensten voor het servicing-recht		
Vooruitbetaalde kosten	1.460	265
Te ontvangen baten (andere dan rentebaten uit financiële activa)	10.015	11.069
Edele metalen, goederen en grondstoffen		
Andere voorschotten	23	23
Overige	8.853	8.422
TOTAL	**132.857**	**128.451**

Tabel OA.1

De lijn 'Personeelsbeloningen' bevat voor 112 miljoen EUR de afzonderlijke actiefposten die vermeld worden onder item 13.2.2. van deze jaarrekening (in casu de waardering van de groepsverzekeringscontracten die tegenover onze pensioenverplichtingen staan)

27 Voor handelsdoeleinden aangehouden financiële verplichtingen

Uitsplitsing volgens tegenpartij Boekwaarde in '000 EUR	2020.12	2019.12
Deposito's van kredietinstellingen		
Zichtdeposito's		
Deposito's met vaste looptijd		
Deposito's met opzegtermijn		
Overige deposito's		
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	73.144	444.968
Verkoper posities		
In eigen vermogen instrumenten		
In vastrentende instrumenten		
Deposito's (andere dan van kredietinstellingen)		
Zichtdeposito's		
Deposito's met vaste looptijd		
Deposito's met opzegtermijn		
Overige deposito's		
In schuldbewijzen belichaamde schulden (met inbegrip van obligaties)		
Depositocertificaten		
Kasbons (ook in gedematerialiseerde vorm)		
Obligaties		
Converteerbaar		
Niet-converteerbaar		
Overige		
Andere financiële verplichtingen		
Te betalen lasten (indien afzonderlijk verwerkt)		
TOTAAL	73.144	444.968

Tabel FLTRA.1

28 Financiële verplichtingen die als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies worden aangewezen

De in schuldbewijzen belichaamde schulden omvatten EMTN's (European Medium Term Notes). Deze worden uitgegeven door AXA Belgium Finance, een dochter van AXA Bank Belgium, met uitzondering van 1 uitgifte rechtstreeks door de bank zelf. AXA Bank Belgium heeft geopteerd voor de mogelijkheid om de EMTN's aan te wijzen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies en heeft die uitgiften in de balans dus tegen reële waarde opgenomen. De wijzigingen in het eigen kredietrisico (DVA) werden vanaf het boekjaar 2017 evenwel in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) opgenomen.

AXA Bank Belgium heeft ervoor gekozen om het eigen kredietrisico op de EMTN's te waarderen op basis van het gemiddelde van regelmatige noteringen van drie banken (Crédit Agricole, Deutsche Bank en ING).

Op 31 december 2020 bedraagt deze reële waarde in totaal 0,9 miljard EUR, met een nominaal bedrag van 0,8 miljard EUR.

Het eigen kredietrisico (DVA) bedraagt op 31 december 2020 -6,1 miljoen EUR (voor belastingen). Deze staan vermeld in de Geconsolideerde Balans – Eigen Vermogen op de lijn "Veranderingen van reële waarde van financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies wegens veranderingen in het kredietrisico ervan".
Een bedrag van -0,17 miljoen EUR in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) heeft betrekking op de gedurende het boekjaar verkochte EMTN's.

Per 31 december 2020 werd geen gecumuleerde niet-gerealiseerde winst of verlies getransfereerd naar een andere categorie van het eigen vermogen.

Uitsplitsing volgens tegenpartij 2020.12 in '000 EUR	*Boekwaarde*	*Bedrag van de gecumuleerde verandering van de reële waarden die toe te rekenen is aan veranderingen in het kredietrisico*	*Verschil tussen de boekwaarde en het bedrag dat contractueel moet worden betaald op de vervaldatum*
Deposito's van kredietinstellingen			
Zichtdeposito's			
Deposito's met vaste looptijd			
Deposito's met opzegtermijn			
Overige deposito's			
Deposito's (andere dan van kredietinstellingen)			
Zichtdeposito's			
Deposito's met vaste looptijd			
Deposito's met opzegtermijn			
Overige deposito's			
In schuldbewijzen belichaamde schulden (met inbegrip van obligaties)	881.658	5.936	-84.216
Depositocertificaten			
Kasbons (ook in gedematerialiseerde vorm)			
Obligaties	881.658	5.936	-84.216
Converteerbaar			
Niet-converteerbaar	881.658	5.936	-84.216
Overige			
Achtergestelde verplichtingen			
Andere financiële verplichtingen			
Te betalen lasten (indien afzonderlijk verwerkt)			
TOTAAL	**881.658**	**5.936**	**-84.216**

Tabel FLFVPL.1

Uitsplitsing volgens tegenpartij 2019.12 in '000 EUR	*Boekwaarde*	*Bedrag van de gecumuleerde verandering van de reële waarden die toe te rekenen is aan veranderingen in het kredietrisico*	*Verschil tussen de boekwaarde en het bedrag dat contractueel moet worden betaald op de vervaldatum*
Deposito's van kredietinstellingen			
Zichtdeposito's			
Deposito's met vaste looptijd			
Deposito's met opzegtermijn			
Overige deposito's			
Deposito's (andere dan van kredietinstellingen)			
Zichtdeposito's			
Deposito's met vaste looptijd			
Deposito's met opzegtermijn			
Overige deposito's			
In schuldbewijzen belichaamde schulden (met inbegrip van obligaties)	1.129.931	12.588	-139.767
Depositocertificaten			
Kasbons (ook in gedematerialiseerde vorm)			
Obligaties	1.129.931	12.588	-139.767
Converteerbaar			
Niet-converteerbaar	1.129.931	12.588	-139.767
Overige			
Achtergestelde verplichtingen			
Andere financiële verplichtingen			
Te betalen lasten (indien afzonderlijk verwerkt)			
TOTAAL	**1.129.931**	**12.588**	**-139.767**

Tabel FLFVPL.2

29 Tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerde financiële verplichtingen

29.1 Deposito's & in schuldbewijzen belichaamde schulden

Uitsplitsing volgens tegenpartij 2020.12 in '000 EUR	*Centrale overheden*	*Andere instellingen dan kredietinstellingen*	*Ondernemingen*	*Particulieren*	*Totale boekwaarde*
Deposito's van kredietinstellingen			2.314		2.314
Zichtdeposito's			2.314		2.314
Deposito's met vaste looptijd					
Deposito's met opzegtermijn					
Overige deposito's					
Deposito's (andere dan van kredietinstellingen)	2.551.425	425.262	1.489.824	16.884.331	21.350.842
Zichtdeposito's	18.600	320.701	1.264.002	2.614.886	4.218.189
Deposito's met vaste looptijd	2.530.952	14.441	12.034	623.075	3.180.502
Deposito's met opzegtermijn					
Overige deposito's:	1.873	90.120	213.788	13.646.370	13.952.151
Deposito's van bijzondere aard					
Gereglementeerde spaardeposito's	1.873	74.092	106.417	13.645.057	13.827.439
Deposito's gekoppeld aan hypothecaire leningen					
Overige deposito's		16.028	107.371	1.313	124.712
Depositobeschermingsregeling					
In schuldbewijzen belichaamde schulden (met inbegrip van obligaties)					6.335.553
Depositocertificaten					582.218
Kasbons (ook in gedematerialiseerde vorm)					
Obligaties					
Converteerbaar					
Niet-converteerbaar					
Overige					5.753.335
Achtergestelde verplichtingen					6.906
Andere financiële verplichtingen					221.511
Te betalen lasten (indien afzonderlijk verwerkt)					
TOTAAL	**2.551.425**	**425.262**	**1.492.138**	**16.884.331**	**27.917.125**

Tabel FLAC.1

Zoals onder punt 25 vermeld is AXA Bank Belgium in 2020 voor de eerste maal overgegaan tot een synthetische balanssecuritisatietransactie middels uitgifte van een reeks credit-linked notes (via Caspr S.à r.l) waarbij voor een bedrag van 59,30 mio EUR werd geplaatst bij externe tegenpartijen. Deze notes zijn mee opgenomen in de lijn 'overige' van bovenstaande tabel. Voor méér achtergrond en informatie verwijzen wij naar punt 4.9.4.1.

Daarnaast is AXA Bank Belgium, ondanks de corona-crisis er in geslaagd om succesvol een covered bond – een obligatie gedekt door hypothecaire kredieten – met een looptijd van 20 jaar en ten belope van 500 miljoen EUR uit te geven (via AXA Bank Europe SCF) op de markt voor institutionele beleggers.

Uitsplitsing volgens tegenpartij 2019.12 in '000 EUR	*Centrale overheden*	*Andere instellingen dan kredietinstellingen*	*Ondernemingen*	*Particulieren*	*Totale boekwaarde*
Deposito's van kredietinstellingen			2.454		2.474
Zichtdeposito's			2.454		2.454
Deposito's met vaste looptijd					
Deposito's met opzegtermijn					20
Overige deposito's					
Deposito's (andere dan van kredietinstellingen)	1.111.969	771.167	1.262.790	16.425.917	19.571.842
Zichtdeposito's	22.064	256.819	1.038.843	2.310.229	3.627.954
Deposito's met vaste looptijd	1.089.124	434.568	14.995	778.802	2.317.489
Deposito's met opzegtermijn					
Overige deposito's	781	79.780	208.952	13.336.886	13.626.399
Deposito's van bijzondere aard					
Gereglementeerde spaardeposito's	781	61.088	102.457	13.335.536	13.499.863
Deposito's gekoppeld aan hypothecaire leningen					
Overige deposito's		18.692	106.494	1.350	126.537
Depositobeschermingsregeling					
In schuldbewijzen belichaamde schulden (met inbegrip van obligaties)					4.716.903
Depositocertificaten					82.035
Kasbons (ook in gedematerialiseerde vorm)					
Obligaties					
Converteerbaar					
Niet-converteerbaar					
Overige					4.634.868
Achtergestelde verplichtingen					18.431
Andere financiële verplichtingen					870.018
Te betalen lasten (indien afzonderlijk verwerkt)					
TOTAAL	**1.111.969**	**771.167**	**1.262.790**	**16.425.917**	**25.179.668**

Tabel FLAC.2

29.2 Achtergestelde verplichtingen

Uitsplitsing volgens vervaldatum 2020.12 in '000 EUR	*Achtergestelde converteerbare schulden*	*Achtergestelde niet converteerbare schulden*	*Achtergestelde schulden met een andere looptijd*	*Achtergestelde voorschotten*
Lopend jaar		157		
Lopend jaar +1		2.912		
Lopend jaar +2				
Lopend jaar +3				
Lopend jaar +4				
Lopend jaar +5				
Lopend jaar +6				
Lopend jaar +7				
Lopend jaar +8				
Lopend jaar +9				
Lopend jaar +10				
Meer dan lopend jaar +10				
Perpetuele schuldbewijzen		3.837		
TOTAAL		**6.906**		

Tabel FLAC.3

Uitsplitsing volgens vervaldatum 2019.12 in '000 EUR	*Achtergestelde converteerbare schulden*	*Achtergestelde niet converteerbare schulden*	*Achtergestelde schulden met een andere looptijd*	*Achtergestelde voorschotten*
Lopend jaar		370		
Lopend jaar +1		3.505		
Lopend jaar +2		2.911		
Lopend jaar +3				
Lopend jaar +4				
Lopend jaar +5				
Lopend jaar +6				
Lopend jaar +7				
Lopend jaar +8				
Lopend jaar +9				
Lopend jaar +10				
Meer dan lopend jaar +10				
Perpetuele schuldbewijzen		11.645		
TOTAAL		**18.431**		

Tabel FLAC.4

.

29.3 TLTRO-leningen

AXA Bank Belgium heeft per einde 2020 een uitstaand bedrag van 1.151 miljoen EUR aan TLTRO-leningen. TLTRO's zijn Eurosysteemverrichtingen met als doel langeretermijnfunding aan kredietinstellingen te verschaffen. Ze bieden deze langetermijnfunding aan banken aan tegen attractieve voorwaarden met als doel de kredietvoorwaarden van de privésector te verlichten en de bankleningen aan de economische wereld te stimuleren.

Op 07 maart 2019 maakte de Europese centrale bank bekend dat zij een nieuwe serie van TLTRO-leningen (TLTRO III) zou verstrekken bestaande uit 7 tranches, elk lopende over een periode van 3 jaar met mogelijkheid tot vervroegde terugbetaling nà 2 jaar. AXA Bank Belgium heeft voor 91 miljoen EUR ingeschreven in de eerste tranche en voor een bedrag van 1.060 miljoen EUR in de 4de tranche .

Op 12 maart 2020 heeft de Europese centrale bank vervolgens besloten om ter ondersteuning van de bancaire kredietverlening aan degenen die het meest getroffen zijn door de verspreiding van de door het Coronavirus veroorzaakte ziekte (COVID-19), in het bijzonder kleine en middelgrote ondernemingen, drie TLTRO-III-parameters te wijzigen, namelijk:

- om het leningvolume te verhogen van 30 % naar 50 %,
- het maximuminschrijvingsbedrag voor afzonderlijke TLTRO's-III te wijzigen en
- met ingang van september 2021 een vervroegde aflossingsmogelijkheid te bieden voor de uit hoofde van TLTRO-III geleende bedragen na verloop van 12 maanden na de afwikkeling van elke transactie, in plaats van 24 maanden.

Daarnaast werd besloten dat voor de periode van 1 maart 2020 tot 31 maart 2021 (= 'bijzondere' referentieperiode) besloten om de kredietprestatiedrempel tot 0% te brengen (= 'bijzondere' referentieperiode).

Om daarnaast de verwachte daling in bancaire kredietverlening sinds 1 maart 2020 op te vangen, wordt de afwijking van de uitstaandbedragbenchmark teruggebracht van 2.5% naar. 1,15% (dit behelst dus de periode vanaf 01/04/2019 tot en met 31/03/2021 met uitzondering van de hiervoor vermelde 'bijzondere' referentieperiode) teneinde de maximale korting via eerdere prestatiecriteria voor kredietverlening te realiseren.

Voorts heeft de Europese centrale bank op 30 april 2020 besloten om te voorzien in een aanvullende tijdelijke verlaging van de rentevoeten die onder bepaalde voorwaarden voor alle TLTRO's-III gelden, teneinde de kredietverstrekking aan huishoudens en ondernemingen tegen de achtergrond van de heersende economische verstoringen en toegenomen onzekerheid te ondersteunen.

Hierbij geven we voor de volledigheid mee dat tegen diezelfde achtergrond de Europese centrale bank op 29 januari 2021 heeft besloten om binnen deze serie 3 bijkomende tranches aan te bieden waarop in 2021 kan worden ingeschreven en met vervaldagen in 2024 en waarbij de aanvullende tijdelijke verlaging eveneens met 1 jaar wordt verlengd tot en met 23 juni 2022. AXA Bank Belgium volgt dit verder op en zal in dat kader de passende initiatieven nemen.

Zoals onder de waarderingsregels onder item 2.12 reeds vermeldt beschouwd AXA Bank Belgium de Europese Centrale Bank, een supranationale instelling werkzaam binnen het kader van de Europese Unie, als een instelling die gelijkaardig is aan een overheidsinstelling. Bijgevolg wordt het voordeel dat voortvloeit uit deze gunstigere dan marktvoorwaarden als overheidssubsidie opgenomen.

AXA Bank Belgium is van oordeel dat zij van deze marktvoordelige rentevoet kan genieten. Het voordeel van deze marktvoordelige rentevoet wordt in resultaat gespreid over de looptijd van de respectievelijke tranches van de TLTRO-lening.

Op basis van dus kredietproductie per 31 december 2020 aan niet-financiële ondernemingen en particulieren, met uitzondering van kredieten die dienen voor de aanschaf van woningen en de bijhorende inschatting voor de resterende periode die loopt tot 31 maart 2021 werd:

- enerzijds een bedrag van 6.327.875 EUR als voordeel in de resultatenrekening van 2020 opgenomen. Het betreft hier het maximale bedrag van het voordeel met name 50 bp onder de gemiddelde 'deposito facility rate', die op zich ook 50 bp bedraagt, en dit met een totaal maximum van 100 bp met uitzondering van een bedrag van 221.180,56 EUR dat betrekking heeft op de periode van 01 januari 2020 tot en met 23 juni 2020 waar we maximaal de gemiddelde deposito facility rate kunnen ontvangen.
- Op de balans nog een te ontvangen voordeel erkend ten belope van 16.967.916,67 EUR waarvan 5.563.166,67 EUR werd berekend aan 100 bp en dit voor de bijzondere intrestperiode die loopt tot 23/06/2021. Uit voorzichtigheid omtrent de huidige gezondheidscrisis en de bijhorende onzekerheid met betrekking tot de toekomstige kredietproductie werd voor de overige looptijd tot aan vervaldag de gemiddelde deposito facility van 50 bp gehanteerd.

30 Repo's en reverse repo's

Per eind 2020 had AXA Bank Belgium geen uitstaande bedragen aan repo's.en reverse repo's

Overdragende partij : Verplichtingen (verkregen financiering) 2019.12 in '000 EUR	*Totaal*
Terugkoopovereenkomsten	
Kredietinstellingen	499.795
Andere instellingen dan kredietinstellingen	
TOTAAL	**499.795**

Tabel RRR.3

De reverse repo's zijn opgenomen in Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs

Verkrijger : Activa (verleende financiering) 2019.12 in '000 EUR	*Totaal*
Omgekeerde terugkoopovereenkomsten	
Kredietinstellingen	199.929
Andere instellingen dan kredietinstellingen	487.967
TOTAAL	**687.896**

Tabel RRR.5

De opname van de terugkoopovereenkomsten en omgekeerde terugkoopovereenkomsten gebeurt hier voor de betaalde gelden respectievelijk ontvangen gelden.
Zie ook hoofdstuk 33 *Saldering*.

31 Voorzieningen

2020.12 in '000 EUR	*Reorganisatie*	*Voorzieningen voor belastinggeschillen en lopende rechtsgeschillen*	*Pensioenen en andere pensioenverplichtingen op grond van toegezegde pensioenregelingen*	*Verplichtingen uit hoofde van leningen en garanties*	*Andere voorzieningen*	*TOTAAL*
Openingsbalans (lopend jaar)		**24.116**	**189.931**	**10.060**	**16.043**	**240.150**
Investeringen		782	907	929	3.654	6.271
Gebruikte bedragen		-2.633	-8.564	-1.054	-4.976	-17.227
Niet-gebruikte bedragen die tijdens de periode worden teruggeboekt		-5.583				-5.583
Verwervingen (vervreemdingen) door middel van bedrijfscombinaties						
Toename van het gedisconteerde bedrag (verstrijken van tijd) en gevolg van enige wijziging in de disconteringsvoet			6.412			6.412
Valutakoersverschillen						
Overige bewegingen			4.037	-760	904	4.181
Eindbalans		**16.682**	**192.723**	**9.175**	**15.625**	**234.205**

Tabel PROV.1

2019.12 in '000 EUR	*Reorganisatie*	*Voorzieningen voor belastinggeschillen en lopende rechtsgeschillen*	*Pensioenen en andere pensioenverplichtingen op grond van toegezegde pensioenregelingen*	*Verplichtingen uit hoofde van leningen en garanties*	*Andere voorzieningen*	*TOTAAL*
Openingsbalans (lopend jaar)		**22.799**	**184.784**	**10.103**	**16.088**	**233.774**
Investeringen		1.666	17.925	1.031	3.669	24.291
Gebruikte bedragen		-349	-25.098	-827	-4.450	-30.723
Niet-gebruikte bedragen die tijdens de periode worden teruggeboekt						
Verwervingen (vervreemdingen) door middel van bedrijfscombinaties						
Toename van het gedisconteerde bedrag (verstrijken van tijd) en gevolg van enige wijziging in de disconteringsvoet			14.568			14.568
Valutakoersverschillen						
Overige bewegingen			-2.250	-247	736	-1.760
Eindbalans		**24.116**	**189.931**	**10.060**	**16.043**	**240.150**

Tabel PROV.2

Hierbij enige toelichting over de voornaamste elementen uit deze voorzieningen bij AXA Bank Belgium.

Voorzieningen voor belastingsgeschillen

In dit kader werd de bank door enkele klanten in schadevergoeding aangesproken met betrekking tot fiscale betwistingen met betrekking tot het begin van de jaren '90 waarvoor hiervoor dan voorzieningen werden opgenomen. Een aantal van deze klantenclaims zijn thans hangende voor de bevoegde rechtbanken/hoven.

Met betrekking tot 3 claims heeft er in 2020 voor AXA Bank Belgium een gunstige evolutie plaatsgevonden. Er werd door de rechtbank beslist om de taxatie vrij te geven en werd bijgevolg ook het verzoek tot tussenkomst van AXA Bank Belgium verworpen. Er werd ook géén verder beroep ingediend zodat deze ontwikkeling als definitief dient beschouwd te worden. Dientengevolge heeft de bank besloten tot een gedeeltelijke vrijgave van deze voorziening ten bedrage van 3,4 miljoen EUR (inclusief verwijlintresten)

Lopende rechtsgeschillen

Het voornaamste element in deze rubriek is de voorziening voor betwisting agenten en ex-agenten. Het betreft hoofdzakelijk betwistingen over de samenwerking of de beëindiging ervan, alsook betwistingen naar aanleiding van fraudegevallen. In 2020 hebben zich enkele nieuwe betwistingen voorgedaan met beperkt risico.

Daarnaast werd er ook beslist om in 1 individueel fraudedossier de voorziening vrij te geven voor een bedrag van 2,2 miljoen EUR. Deze werd voor een zelfde bedrag vervangen door individuele waardeverminderingen op de betrokken kredietdossiers.

De inschattingen over de duurtijd van afwikkeling van deze geschillen zijn divers en soms moeilijk voorspelbaar.

Pensioenverplichtingen en andere voordelen uit hoofde van pensioenverbintenissen
Het grootste deel betreft hier de voorziening in het kader van IAS 19 *Personeelsbeloningen*. Voor meer details en informatie verwijzen we naar hoofdstuk 13.2 *Pensioentoezeggingen en andere prestaties*.

Gedurende het boekjaar 2020 werden daarnaast nieuwe voorzieningen aangelegd voor een bedrag van 1 miljoen EUR in het kader van vertrekregelingen die momenteel bestaan bij AXA Bank Belgium en een vermindering van de voorziening voor 6,98 miljoen EUR waarvan 6,93 miljoen EUR ter dekking van gerealiseerde kosten. Het zijn voornamelijk vertrekregelingen opgenomen in de opéénvolgende cao's van 7 mei 2007, de verlenging ervan op 25 november 2009 en in de cao van 16 maart 2011. Daarnaast bevat dit ook de voorziening in het kader van de nieuwe vertrekregeling van eind 2018, deze bedraagt 11,1 miljoen EUR op 31 december 2020. In totaal bedroegen deze voorzieningen 13,2 miljoen EUR op 31 december 2020.

Verplichtingen uit hoofde van leningen en garanties

Enerzijds is het ontstaan van een nieuwe golf van rechtzaken die onder de "Overeenkomst inzake bedrijfsoverdracht" zouden vallen relatief klein (maar toch niet volledig verwaarloosbaar) door de beperkte tijd die beschikbaar is tot de afsluitdatum onder de "Overeenkomst inzake bedrijfsoverdracht", nl. 4 november 2021, maar anderzijds kunnen mogelijke zaken zowel op EU- als op lokaal niveau een negatief scenario en een nieuwe golf van zaken triggeren.

Andere voorzieningen

Deze rubriek bevat een voorziening voor de geplande consolidatie van het agentennetwerk betreffende de waves die tot op 31.12.2020 gestart zijn voor een bedrag van 3,9 miljoen EUR en diverse kleine HR-gerelateerde en andere voorzieningen.

32 Overige verplichtingen

Boekwaarde in '000 EUR	2020.12	2019.12
Personeelsbeloningen	15.661	18.268
Sociale lasten	4.110	7.118
Verplichtingen uit hoofde van beheersdiensten voor het servicingrecht		
Verplichtingen uit leasing		
Toe te rekenen kosten (andere dan uit rentelasten in verband met financiële verplichtingen)	947	1.462
Over te dragen opbrengsten	18.532	1.521
Andere verplichtingen	17.870	17.039
TOTAAL	**57.120**	**45.408**

Tabel OL.1

33 Saldering

Saldering van balansposten

IAS 32 – *Financiële instrumenten – presentatie* vereist dat financiële activa en financiële verplichtingen op netto basis worden gepresenteerd indien dit een uitdrukking vormt van de verwachte toekomstige kasstromen van een entiteit uit de afwikkeling van twee of meer afzonderlijke financiële instrumenten.
Een financieel actief en een financiële verplichting moeten worden gesaldeerd en het nettobedrag moet in de balans worden opgenomen als en alleen als AXA Bank Belgium

(a) een in rechte afdwingbaar recht heeft om de opgenomen bedragen te salderen; en
(b) voornemens is om de verplichting op netto basis af te wikkelen of om de vordering te realiseren op hetzelfde moment dat de verplichting wordt afgewikkeld.

Om aan vereiste (a) te voldoen moet AXA Bank Belgium momenteel over een wettelijk afdwingbaar recht op saldering beschikken. Dat betekent dat het recht op saldering:

(a) niet mag afhangen van een toekomstige gebeurtenis; en
(b) wettelijk afdwingbaar moet zijn in elk van de volgende omstandigheden:
    (i) gedurende het normale verloop van de transactie;
    (ii) ingeval van wanbetaling; en
    (iii) bij insolventie of faillissement van de entiteit en alle tegenpartijen.

Om aan vereiste (b) te voldoen moet AXA Bank Belgium de intentie hebben tot uitoefening op netto basis of tot verkoop van het actief en de verplichting op hetzelfde tijdstip. Zelfs als AXA Bank Belgium het recht heeft op netto saldering kan ze nog steeds het actief en de verplichting afzonderlijk uitoefenen.

AXA Bank Belgium past deze saldering toe op haar posities in onderhandse renteswaps met de volgende banken die handelen als tussenpersonen:

- LCH Clearnet CM HSBC France
- LCH Clearnet CM CSI

Voor elk van de clearingleden omvatten de bedragen:

- de rentebetalingen op de swap en alle andere betalingen (vooraf betaalde commissies, premies, penaliteiten bij vervroegde stopzetting, …);
- de evoluties van de variatiemarge, met alle wijzigingen in de positieve/negatieve nettowaarde van alle via de tussenpersoon verhandelde derivaten.

De vereffening wordt afzonderlijk uitgevoerd voor elke munt. De berekening gebeurt op het einde van de dag, en het verschil tegenover de vorige dag wordt de volgende dag afgerekend in 1 enkele contante betaling, per munt.
De saldering van de derivatenpositie is wettelijk afdwingbaar en hangt niet af van een toekomstige gebeurtenis. De saldering beantwoordt bijgevolg aan de IFRS-vereisten.
De bedragen die gesaldeerd warden op de balans staan vermeld in de eerste drie cijferkolommen in de tabellen hieronder.

Sedert 2019 past AXA Bank Belgium deze saldering eveneens toe op repo's en reverse repo's transacties met tegenpartijen waarmee "master netting agreements" zijn afgesloten die saldering onder alle omstandigheden toelaten (2000 en 2011 versie). Per 31 december 2020 zijn er evenwel géén openstaande repo of reverse repo transacties.

Saldering in de toelichtingen

IAS 32 vereist dat, in alle andere omstandigheden dan hierboven vermeld, financiële activa en financiële verplichtingen afzonderlijk gerapporteerd worden in functie van hun kenmerken als middelen of verplichtingen van de entiteit. Transacties met financiële instrumenten die deel uitmaken van een "master netting arrangement" met een tegenpartij die enkel soldering voorziet van alle financiële instrumenten in de overeenkomst ingeval van wanbetaling of stopzetting van enig welk contract is onvoldoende om te salderen tenzij aan de bovenstaande criteria is voldaan.
Bij AXA Bank Belgium worden alle verrichtingen onder "master netting agreements" die hierboven niet vermeld staan bruto gerapporteerd.

Daarnaast voorziet IFRS 7 – *Financiële Instrumenten - Informatieverschaffing* om de volgende bijkomende informatie te verstrekken:

- de bedragen onder afdwingbare "master netting agreements" of gelijkaardige overeenkomsten die niet gesaldeerd worden, met inbegrip van
    - de bedragen van gerapporteerde financiële instrumenten die niet voldoen aan alle salderingscriteria van IAS 32
    - de bedragen van de financiële waarborgen (inclusief contante waarborgen); en
- het nettobedrag dat overblijft na aftrek van deze bedragen van de op de balans gerapporteerde bedragen.

AXA Bank Belgium simuleert het potentiële nettobedrag op basis van de volgende criteria:

- saldering per tegenpartij;
- van alle repo's, reverse repo's, derivaten en waarborgen;
- voor derivaten: afzonderlijk voor afdekkings- en tradingposities;
- waarborgen: initiële en variatiemarge.

De bedragen van deze potentiële saldering staan vermeld in de overige cijferkolommen in de tabellen hieronder.

Financiële activa – saldering

Boekwaarde in '000 EUR 2020.12	Brutobedragen voor saldering	Bedragen gesaldeerd met financiële verplichtingen	Nettobedragen na saldering	Niet-gesaldeerde bedragen uit master netting agreements		Netto positie
				Financiële instrumenten	Financiële waarborgen	
Derivaten - trading	245.255	181.604	63.651	28.637	33.648	1.365
Derivaten- hedging	192.237	192.022	215	34	113	67
Reverse repos						
Totaal	437.492	373.626	63.865	28.671	33.762	1.432

Tabel OFFS.1

Financiële verplichtingen – saldering

Boekwaarde in '000 EUR 2020.12	Brutobedragen voor saldering	Bedragen gesaldeerd met financiële activa	Nettobedragen na saldering	Niet-gesaldeerde bedragen uit master netting agreements		Netto positie
				Financiële instrumenten	Financiële waarborgen	
Derivaten - trading	182.523	109.379	73.144	18.532	54.074	538
Derivaten- hedging	1.157.684	1.110.421	47.263	10.139	34.940	2.184
Repos						
Totaal	1.340.207	1.219.801	120.407	28.671	89.014	2.722

Tabel OFFS.2

Financiële activa – saldering

Boekwaarde in '000 EUR 2019.12	Brutobedragen voor saldering	Bedragen gesaldeerd met financiële activa	Nettobedragen na saldering	Niet-gesaldeerde bedragen uit master netting agreements		Netto positie
				Financiële instrumenten	Financiële waarborgen	
Derivaten - trading	2.602.851	1.859.535	743.317	210.435	520.960	11.922
Derivaten- hedging	168.223	159.999	8.224	2.443	5.764	17
Reverse repos	845.692	157.796	687.896	687.896	0	0
Totaal	3.616.766	2.177.330	1.439.436	900.773	526.724	11.939

Tabel OFFS.3

Financiële verplichtingen – saldering

Boekwaarde in '000 EUR 2019.12	Brutobedragen voor saldering	Bedragen gesaldeerd met financiële activa	Nettobedragen na saldering	Niet-gesaldeerde bedragen uit master netting agreements		Netto positie
				Financiële instrumenten	Financiële waarborgen	
Derivaten - trading	2.534.386	2.089.418	444.968	204.490	210.426	30.052
Derivaten- hedging	974.975	916.581	58.394	25.030	27.615	5.749
Repos	657.591	157.796	499.795	499.784	11	0
Totaal	4.166.953	3.163.796	1.003.157	729.304	238.052	35.801

Tabel OFFS.4

34 Voorwaardelijke activa en verplichtingen

VOORWAARDELIJKE ACTIVA EN VERPLICHTINGEN Referentiebedragen 2020.12 in '000 EUR	Verstrekt	Ontvangen
Niet-opgenomen deel van de kredietlijnen	1.593.961	
Kredietvervangende borgtochten	949.847	23.125.502
Zekerheden betreffende repo's, reverse repo's en derivaten	1.201.668	38.875
Overige verbintenissen	6.234.236	2.381.145

Tabel CAL.1

VOORWAARDELIJKE ACTIVA EN VERPLICHTINGEN Referentiebedragen 2019.12 in '000 EUR	Verstrekt	Ontvangen
Niet-opgenomen deel van de kredietlijnen	1.201.640	
Kredietvervangende borgtochten	1.140.841	22.517.240
Zekerheden betreffende repo's, reverse repo's en derivaten	2.755.151	1.991.373
Overige verbintenissen	2.662.780	2.176.995

Tabel CAL.2

AXA Bank Belgium biedt aan haar klanten eveneens de mogelijkheid om te beleggen in notes uitgegeven door een externe emittent. Dit gebeurd middels aan- en verkoopverrichtingen op termijn m.b.t. deze effecten die dus als voorwaardelijke activa en verplichtingen in buiten balans worden opgenomen.

In het uitzonderlijke geval dat niet alle effecten die door de bank werden aangekocht bij klanten konden worden geplaatst of niet door de emittent werden wederingekocht zal AXA Bank Belgium deze als te plaatsen of te realiseren effecten in haar handelsportefeuille opnemen. Per 31 december 2020 waren er echter géén dergelijke lopende uitgiften.

Daarnaast bevat de lijn 'Overige verbintenissen' voor het boekjaar 2020 onder andere volgende ontvangen financiële garanties die we graag even toelichten:

- 7.538.311 EUR met betrekking tot de eerste garantieregeling die door de Belgische overheid werd geactiveerd naar aanleiding van haar overeenkomst met de financiële sector om ondernemingen te ondersteunen wanneer zij in problemen zouden komen door de coronacrisis. Deze garantieregeling bestaat voor nieuwe kredieten en kredietlijnen (geen herfinancieringskredieten), die banken verstrekken tot en met 31 december 2020 aan levensvatbare niet-financiële bedrijven, kmo's, zelfstandigen en non-profit organisaties met een maximale looptijd van 12 maanden op basis van het koninklijk besluit van 14 april 2020 tot toekenning van een staatswaarborg voor bepaalde kredieten in de strijd tegen de gevolgen van het coronavirus.

  De garantie is zo gestructureerd dat deze geen individuele kredieten maar een portefeuille of pool van kredieten met een onderverdeling in tranches dekt. Het verwachte bedrag van invordering is dus afhankelijk van de prestatie van de andere kredieten in de portefeuille. Deze staatsgarantie wordt overeenkomstig IAS 37.53 afzonderlijk van de voorzieningen voor verwachte kredietverliezen (ECL) onder IFRS 9 opgenomen en geeft aanleiding tot het boeken van een vergoedingsactief wanneer het vrijwel zeker is dat de vergoeding zal worden ontvangen.

- 107.784.026 EUR met betrekking tot de tweede garantieregelding die door de Belgische overheid werd geactiveerd in het kader van diezelfde overeenkomst met de financiële sector. Deze garantieregeling bestaat evenzeer voor nieuwe kredieten en kredietlijnen (geen herfinancieringskredieten) tot en met 30 juni 2021 aan kleine of middelgrote niet-financiële ondernemingen met een looptijd van meer dan 12 maanden en ten

hoogste 5 jaar op basis van de wet van 20 juli 2020 tot verstrekking van een staatswaarborg voor bepaalde kredieten aan KMO's in de strijd tegen de gevolgen van het coronavirus en tot wijziging van de wet van 25 april 2014 op het statuut en toezicht op kredietinstellingen en beursvennootschappen.

Belangrijk verschil met de eerste garantieregeling is echter dat deze tweede facultatief is, wat betekent dat de kredieten die in aanmerking komen voor de garantie als dusdanig worden geïdentificeerd bij toekenning met instemming van de kredietnemer. Deze tweede staatsgarantie is dus een vorm van kredietbescherming is die integraal deel uitmaakt van de contractvoorwaarden van de kredieten en dus in aanmerking mag worden genomen bij de waardering van de verwachte kredietverliezen (ECL) overeenkomstig IFRS 9 B5.5.55 (d.w.z. als een vermindering van de voorziening voor bijzondere waardeverminderingen, indien relevant als onderdeel van LGD-parameters). AXA Bank Belgium neemt dit echter momenteel nog niet mee op in haar ECL rekeningen. Gezien deze garantieregeling nog steeds lopende is wordt hier het bedrag uitgedrukt van de maximale garantie waarop AXA Bank Belgium zich kan beroepen. Het totaal kredietbedrag dat per 31 december 2020 onder deze garantieregeling werd verstrekt bedraagt slechts 4,779,821 EUR.

- 59.296.000 EUR met betrekking tot de eerste synthetische balanssecuritisatietransactie die door de bank via Caspr S.à r.l. per einde 2020 werd verricht en die uitdrukking geeft van de financiële garantie die vervat zit in de door de bank uitgegeven credit-linked notes. Dit zal desgevallend ook aanleiding geven tot het boeken van een vergoedingsactief conform IAS37.53.

Toelichting bij de voornaamste lijnen:

De lijn "Niet-opgenomen deel van de kredietlijnen" omvat de beschikbare marge op de betekende kredietlijnen. Een betekende kredietlijn is de vaste verplichting om een kredietlijn te verlenen. De verplichting geldt als vast wanneer ze niet op elk ogenblik kan worden herroepen met onmiddellijke uitwerking.

De lijn "Kredietvervangende borgtochten" omvat de ontvangen waarborgen op kredieten en de verstrekte borgtochten die betrekking hebben op verplichtingen wegens ontleningen of wegens uitstel van betaling.

De verstrekte waarborgen voor kredieten omvatten de verplichtingen van de bank tegenover de retailklanten. Het risico hierop is zeer beperkt door de diversificatie van de portefeuille en voornamelijk door het feit dat de verstrekte kredieten gewaarborgd zijn door de klanten.

De ontvangen waarborgen voor kredieten hebben betrekking op woonkredieten, consumentenkredieten en professionele kredieten.

Bij woonkredieten gaat het om hypotheken (inschrijvingen of mandaten) op onroerende panden in volle eigendom. De te vestigen hypothecaire waarborgen zijn herbruikbaar in het kader van eventuele latere woonkredieten
Voor beperkte kredietbedragen met een duurtijd van maximum 10 jaar kan er eveneens een hypothecaire belofte worden toegestaan of kredieten waarbij er een beperkt tekort is op de herbruikbare waarborgen. Bijkomend wordt een afstand van loon en andere inkomsten gevraagd en kunnen roerende waarborgen in waarborg worden genomen. De mogelijkheid tot roerende waarborgen is beperkt tot groepsverzekeringen of een beperkt aantal producten van AXA Belgium of AXA Bank.
Alle waarborgen dienen voor de officiële vastlegging van het krediet te worden gevestigd. Voor een overbruggingskrediet wordt in principe een hypothecair mandaat gevestigd op zowel het te verkopen pand als het te verwerven pand.
Voor consumentenkredieten (leningen op afbetaling) wordt slechts 1 type van waarborg gebruikt, met name de overdracht van schuldvordering (afstand van loon en andere inkomsten).

Meer info over de kwaliteit van de waarborgen kan teruggevonden worden in hoofdstuk 4.4.1.1.3 Risicobeperkingstechnieken. De normen van AXA Bank Belgium inzake het bekomen van waarborgen en de kwaliteit van de waarborgen zijn niet materieel gewijzigd tegenover de vorige rapporteringsperiode.

Voor professionele kredieten is er gezien de verscheidenheid aan doelen een breder gamma aan waarborgen zoals:

- reële waarborgen:
  - hypotheek en hypotheekinschrijving;
  - authentieke inpandgeving handelsfondsen;
  - indeplaatsstelling in het voorrecht van de verkoper van roerende goederen;
  - inpandgeving van effecten;
  - inpandgeving van rekeningtegoeden;
  - overdracht van alle verzekeringspolisrechten "klassieke levensverzekering";

  - overdracht van alle verzekeringspolisrechten tak 21 en 23;
  - overdracht van loon;

- persoonlijke of morele waarborgen:
  - borgstelling;
  - hypothecaire volmacht;
  - onherroepelijke verbintenis van een derde.

Voor meer info over de kwaliteit van de waarborgen: zie hoofdstuk 4.4.2.2.2 Tegenpartijkredietrisico van de marktenzaal. De normen van AXA Bank Belgium inzake het bekomen van waarborgen en de kwaliteit van de waarborgen zijn niet materieel gewijzigd tegenover de vorige rapporteringsperiode.

De waardebepaling van de waarborgen gebeurt als volgt:

- Hypotheek en hypotheekinschrijving:
  - de schattingswaarde van het onroerend goed op basis van een schattingsverslag of op basis van de aankoopprijs/pro fisco waarde uit de akte en, indien van toepassing, op basis van de offertes/kostenraming architect voor werken. Er is een periodieke indexatie van deze waardebepalingen. Afhankelijk van het kredietproduct en de verkoopbaarheid van het pand zal bij een schatting rekening gehouden worden met de vrije of gedwongen verkoopwaarde.
  - de rang van de inschrijving
  - de vernietigbaarheid van de inschrijving wegens verdachte periode inzake faillissement
  - opmerking: hypothecaire mandaten worden niet geboekt

- Waardebepaling overige waarborgen:
  - Inpandgeving van rekeningtegoeden, verzekeringspolissen en andere roerende waarborgen: Een waardering tegen 100% % wordt toegepast voor erg veilige producten (SRRI 1 of vergelijkbaar) en tegen 80% of 60% voor groepsverzekeringen en andere producten met een hogere SRRI
  - Persoonlijke of morele waarborgen: waardebepaling in functie van de bewezen solvabiliteit van de borg (vooral zijn onroerend vermogen) of zijn vaste wil om de verbintenis te honoreren via een nageleefd ernstig afbetalingsplan.
  - Inpandgeving handelsfondsen: waardebepaling in functie van
    - het belang en de verkoopbaarheid van het vastliggend materieel actief
    - de omvang en de spreiding van de klantenvorderingen
    - de omvang van de aanwezige voorraad van niet-bederfbare grondstoffen of afgewerkte producten
    - de waarde van het huurcontract
    - de voorrechten van hogere rang (verhuurder, bedrijfsuitrusting)
    - de overdraagbaarheid als “going concern”
    - de rang van de inschrijving
    - de vernietigbaarheid van de inschrijving wegens verdachte periode inzake faillissement
    - het waard advies van de curator of vereffenaar
  - Indeplaatsstelling in het voorrecht van de verkoper van roerende goederen, overdracht van schuldvorderingen en overdracht van loon: waardebepaling in functie van
    - de kredietwaardigheid van de gecedeerde schuldenaar
    - het al dan niet betwist karakter van de overgedragen vordering

De lijn “Zekerheden betreffende repo’s, reverse repo’s en derivaten” bevat de activa verstrekt en ontvangen door de bank in het kader van haar “repo/reverse repo”- en derivatenactiviteiten, in functie van de fluctuatie van de marktwaarde van de verrichtingen.

In het kader van de “Global Master Repurchase Agreement” (GMRA) worden er door AXA Bank Belgium enkel staatsobligaties aanvaard. Sinds augustus 2007 heeft AXA Bank Belgium echter 1 GMRA afgesloten met AXA IM waarin ook niet-overheidspapier aanvaard wordt, onder voorwaarde dat het desbetreffende papier door de ECB wordt geaccepteerd als waarborg. Momenteel zijn er echter geen posities onder deze GMRA.

In de repoactiviteit kunnen we 2 soorten van waarborgen onderscheiden:

- waarborgen ontvangen bij het afsluiten van een nieuwe verrichting, meestal onder de vorm van Belgische (en soms Franse) overheidsobligaties;
- waarborgen ontvangen tijdens de looptijd van de verrichtingen in functie van de schommeling van de marktwaarde van de initieel gegeven waarborgen. Deze bijkomende waarborgen worden meestal in contanten gevraagd (tegen Eonia-vergoeding) maar zijn ook mogelijk in Belgische of Franse overheidsobligaties.

In de derivatenactiviteit geldt momenteel als algemene regel dat er systematisch een waarborg wordt gevraagd. Voor deze waarborg komen enkel contanten (tegen Eonia-vergoeding) en staatsobligaties van België, Duitsland, Italië, Frankrijk, Zwitserland en het Verenigd Koninkrijk met een resterende looptijd van minimum 1 jaar en maximum 10 jaar in aanmerking.

Alle ontvangen zekerheden kunnen door AXA Bank Belgium worden verkocht of hergebruikt als zekerheid.
AXA Bank Belgium heeft de verplichting om deze zekerheden terug te geven.

De lijn "Overige verbintenissen" bevatten alle andere ontvangen en verstrekte verbintenissen.

Activa bezwaard met zakelijke zekerheden

Een aantal activa zijn bezwaard met zakelijke zekerheden. Het gaat om obligaties als onderpand voor het bekomen van financieringen vanuit de Europese Centrale Bank, collateral (cash of obligaties) gegeven in kader van derivaat transacties of collateral (cash of obligaties) als onderpand bij de Belgische fiscus, Mastercard, SRF of Visa. Ook de kredieten, die het onderpand zijn voor de covered bonds en Royal Street notes, worden als bezwaard beschouwd.

2020.12 in '000 EUR	*Niet-renderende blootstellingen*		
	Bruto boekwaarde	*Waardeverminderingen*	*Maximale in aanmerking te nemen bedrag van de zekerheid of garantie*
Leningen & voorschotten aan			
Centrale overheden			
Kredietinstellingen			
Andere instellingen dan kredietinstellingen	13.729	-4.681	9.072
Ondernemingen	44.861	-12.098	33.478
Particulieren	297.291	-44.657	233.939
TOTAAL	355.881	-61.435	276.489

Tabel CAL.3

2019.12 in '000 EUR	*Niet-renderende blootstellingen*		
	Bruto boekwaarde	*Waardeverminderingen*	*Maximale in aanmerking te nemen bedrag van de zekerheid of garantie*
Leningen & voorschotten aan			
Centrale overheden			
Kredietinstellingen			
Andere instellingen dan kredietinstellingen	13.653	-4.285	9.368
Ondernemingen	29.340	-10.040	19.300
Particulieren	241.499	-43.651	181.338
TOTAAL	284.492	-57.976	210.006

Tabel CAL.4

35 Eigen vermogen

Voor cijfers zie “Geconsolideerde Balans – Eigen vermogen”.

Het onderschreven kapitaal bedraagt 636,3 miljoen EUR. Het bestaat uit 461.133.591 aandelen zonder aanduiding van nominale waarde. Het werd volledig volstort.

Het ander eigen vermogen betreft een bedrag in het kader van converteerbare obligaties (“Contingency Convertible Bonds”).

De reserves uit de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) omvatten de reserves uit de omrekening van valuta, uit de herwaardering van de voor verkoop beschikbare financiële activa, uit de herwaardering van de kasstroomafdekkingen en uit de reserves voor pensioenverplichtingen (niet-gerealiseerde resultaten en actuariële winsten (verliezen) op pensioenregelingen van het type toegezegde pensioenen), evenals vanaf 2017 de wijzigingen in het eigen kredietrisico (DVA) op financiële verplichtingen aangewezen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies.

De rubriek overige reserves omvat de statutaire reserves en de overgedragen resultaten van de moedermaatschappij AXA Bank Belgium en de consolidatiereserves door de eerste opname op basis van IFRS bij deze laatste en alle consolidatiereserves bij de dochtervennootschappen.

36 Winstuitkering en dividend per aandeel

De Raad van Bestuur stelt voor om de resterende vennootschappelijke winst van het boekjaar samen met de overgedragen resultaten over te dragen naar het volgende boekjaar, na verplichte toewijzing aan de wettelijke reserve.

Internal

37 Gesegmenteerde informatie

Operationele segmenten zijn onderdelen van AXA Bank Belgium

- die bedrijfsactiviteiten uitoefenen waaruit opbrengsten kunnen worden verdiend en waarbij kosten kunnen worden gemaakt;
- waarvan de bedrijfsresultaten regelmatig worden beoordeeld door het Directiecomité van AXA Bank Belgium teneinde beslissingen over de aan het segment toe te kennen middelen te kunnen nemen en de financiële prestaties van het segment te evalueren, en;
- waarover afzonderlijke financiële informatie beschikbaar is.

Het Directiecomité van AXA Bank Belgium wordt beschouwd als de hoogstgeplaatste functionaris zoals gedefinieerd door IFRS 8 – *Operationele segmenten*.

De volgende operationele segmenten worden afzonderlijk gerapporteerd op basis van de richtlijnen van IFRS 8:

- Retail banking (inclusief Thesaurie en ALM) verder opgesplitst in de verschillende 'customer journeys':
    - Daily banking
    - Deposits (Savings)
    - Investments
    - Professional loans
    - Other retail loans

- Intermediatie activiteit (werd nog toegepast voor het afgelopen boekjaar 2020)

De "retail banking"-activiteit bestaat voornamelijk uit het verzamelen van fondsen met name dagelijkse verrichtingen (daily banking), beleggingsproducten (investments) en het verstrekken van leningen aan klanten: professionelen en kmo's (professional loans) particulieren (other retail loans) via het netwerk van onafhankelijke agenten. De gerapporteerde cijfers bevatten de betrokken ALM-resultaten ("Assets and Liabilities Management"). Het voornaamste doel van ALM is het afdekken van het rente-, liquiditeits- en valutarisico van AXA Bank Belgium omvat. De gerapporteerde cijfers bevatten eveneens de thesaurieactiviteit. De thesaurieactiviteit omvat kortetermijnliquiditeiten en –funding als ondersteuning van de groei van de retailbusiness.

De intermediatie activiteit omvatten voornamelijk het verstrekken van funding, cash management en derivaten aan verschillende entiteiten van AXA Groep.

De verrichtingen tussen de verschillende operationele segmenten worden afgesloten aan normale marktvoorwaarden ("arm's length").

De volgende principes worden toegepast:

- toewijzing van de ALM-resultaten: naast de commerciële marge kan AXA Bank Belgium een conversiemarge toepassen op haar retailactiviteiten. De parameters om die te berekenen zijn het economisch kapitaal en de activa en verplichtingen van de retailactiviteiten;
- "funds transfer pricing": het beheer van de contante middelen en ALM is centraal georganiseerd in AXA Bank Belgium. Om het renterisico van de commerciële activiteiten naar de gecentraliseerde ALM te transfereren wordt een "funds transfer pricing"-methodologie toegepast. Dat houdt in dat de deposito's van de commerciële businesseenheden herbelegd worden in de centrale ALM en dat de leningen van de commerciële businesseenheden gefinancierd worden door de centrale ALM op basis van een "funds transfer pricing"-rentevoet.

De aansluiting tussen het totaal van de operationele segmenten en het groepsresultaat omvat voornamelijk:

- verschillen in mapping tussen de segmentrapportering en de geconsolideerde winst- en verliesrekening
- bepaalde elementen die niet in het operationeel bedrijfsresultaat zijn opgenomen in de segmentrapportering
- verschillen tussen de waarderingsregels van de segmentrapportering (gebaseerd op de regels van AXA Groep) en van de geconsolideerde winst- en verliesrekening (gebaseerd op de regels van AXA Bank Belgium).

Segmentrapportering – winst- en verliesrekening

2020.12 in '000 EUR	Daily banking	Deposits	Invest	Professionele kredieten	Overige retail kredieten	ALM en thesaurie	Retail banking	Intermediatie	Aansluiting	Bedragen geconsolideerde resultatenrekening
Interestmarge (inclusief commissies en gerealiseerde meerwaarden)	33.518	17.159	19.255	24.161	199.142	7.165	300.400	9.071	12.685	322.157
Exploitatiekosten	-47.369	-9.083	-18.662	-9.314	-44.934	-19.256	-148.618	-17.387	-44.446	-210.451
Waardeverminderingen op leningen	-183	2.018	-61	-5.525	346	0	-3.405	0	-21.397	-24.802
Belastingen							-24.557		3.280	-21.277
Operationeel bedrijfsresultaat	**-14.034**	**10.093**	**532**	**9.322**	**154.554**	**-12.091**	**123.820**	**-8.316**	**-49.877**	**65.627**
Beëindigde bedrijfsactiviteiten										
Nettoresultaat										**65.627**

Tabel SI.1

2019.12 in '000 EUR	Daily banking	Deposits	Invest	Professionele kredieten	Overige retail kredieten	ALM en thesaurie	Retail banking	Intermediatie	Aansluiting	Bedragen geconsolideerde resultatenrekening
Interestmarge (inclusief commissies en gerealiseerde meerwaarden)	27.552	31.843	16.996	22.871	190.340	8.295	297.897	14.549	-6.422	306.024
Exploitatiekosten	-52.229	-9.563	-21.012	-11.223	-49.124	-19.355	-162.505	-16.262	-48.292	-227.059
Waardeverminderingen op leningen	-605	-17	7	-1.327	1.737		-206		-9.139	-9.346
Belastingen							-25.439		5.444	-19.995
Operationeel bedrijfsresultaat	**-25.282**	**22.262**	**-4.009**	**10.321**	**142.953**	**-11.060**	**109.747**	**-1.714**	**-58.409**	**49.624**
Beëindigde bedrijfsactiviteiten										
Nettoresultaat										**49.624**

Tabel SI.2

Belangrijkste elementen gerapporteerd in de kolom "Aansluiting":

a) Intrestmarge:

- Elementen die aan het resultaat werden toegevoegd bij de segmentrapportering : 4,0 mio EUR waarvan 3,3 mio EUR betrekking heeft op een intrestuitkering van een voorwaardelijke converteerbare obligatie die rechtstreeks op het eigen vermogen wordt geïmputeerd en zich dus niet in der resultaten bevind.
- verschillen in rubriceringen tussen de segmentrapportering en de geconsolideerde resultatenrekening (2020 : 5,3 miljoen EUR) die we dus zien verschuiven naar de lijn 'waardeverminderingen op leningen'. Het gaat hier voornamelijk om een verschillende rubricering van de recuperaties op afgeschreven schuldvorderingen. In 2019 bedroeg die verschillen in rubriceringen 8,2 miljoen EUR.
- bepaalde elementen die niet opgenomen zijn in het operationeel bedrijfsresultaat in de segmentrapportering (2020: 2,6 miljoen EUR - 2019: - 15,6 miljoen EUR), voornamelijk waarderingsresultaten met betrekking tot de EMTN's : 18,7 miljoen EUR gecompenseerd door resultaten met betrekking tot derivaten : - 17,1 miljoen EUR. (2019 : - 10,3 miljoen EUR voornamelijk resultaten gerealiseerd bij de verkoop van beleggingseffecten en reëlewaardeaanpassingen op derivaten : -6,0 miljoen EUR);

b) Exploitatiekosten:

- verschillen in rubriceringen tussen de segmentrapportering en de geconsolideerde resultatenrekening (2020: -45,0 miljoen EUR). Het betreft hier het bedrag aan bankentaks evenals de bijdrage aan het deposito-garantiefonds en resolutiefonds dat in 2020 niet aan de verschillende segmenten kon toegewezen worden. In 2019 betrof het bedrag aan bankentaks evenals de bijdrage aan het deposito-garantiefonds & resolutiefonds (- 41,8 miljoen EUR).
- verschillen in rubriceringen tussen de segmentrapportering en de geconsolideerde resultatenrekening (2020 : 5,9 miljoen EUR) die we dus zien verschuiven naar de lijn 'waardeverminderingen op leningen'.
- bepaalde kosten die niet opgenomen zijn in het operationeel bedrijfsresultaat in de segmentrapportering (2020: - 3,8 miljoen EUR - 2019: -5,5 miljoen EUR), voornamelijk HR gerelateerde voorzieningen en administratiekosten naar aanleiding van de verkoop van de bank aan Crelan.

c) Waardeverminderingen:

- verschillen in rubriceringen tussen de segmentrapportering en de geconsolideerde resultatenrekening (2020: -11,2 miljoen). Zie hierboven de commentaren bij de intrestmarge met betrekking tot de recuperaties op afgeschreven schuldvorderingen en de exploitatiekosten. In 2019 bedroeg het verschil in rubricering -9,3 miljoen EUR – zie eveneens de twee bovenste rubrieken voor meer uitleg.

d) Belastingen

- bepaalde elementen die niet opgenomen zijn in het operationeel bedrijfsresultaat in de segmentrapportering (2020: 0,8 miljoen EUR - 2019: 5,2 miljoen EUR), belastingeffecten op de elementen die niet zijn opgenomen in het operationeel bedrijfsresultaat.

38 Transacties met verbonden partijen

Te betalen bedragen aan en te ontvangen bedragen van verbonden partijen 2020.12 in '000 EUR	Moedermaatschappij	Dochters en andere entiteiten van dezelfde groep	Deelnemingen en joint ventures	Managers op sleutelposities	Overige verbonden partijen
Geselecteerde financiële activa		12		535	12.116
Aandelen					
Obligaties					
Kredieten		12		535	12.116
Geselecteerde financiële verplichtingen		8		1.197	104.326
Deposito's		8		1.197	94.181
Uitgegeven schuldinstrumenten					10.145
Nominaal bedrag van verstrekte kredietlijnen, financiële garanties en andere gegeven waarborgen					
Ontvangen kredietlijnen, financiële garanties en andere ontvangen waarborgen					
Notioneel bedrag van derivaten					
Voorzieningen voor minderwaarden op schuldinstrumenten, garanties en verbintenissen					

Tabel RPT.1

Lasten van en inkomsten gegenereerd door transacties met verbonden partijen 2020.12 in '000 EUR	Moedermaatschappij	Dochters en andere entiteiten van dezelfde groep	Deelnemingen en joint ventures	Managers op sleutelposities	Overige verbonden partijen
Ontvangen rente					558.451
Betaalde rente					577.190
Ontvangen dividend					
Ontvangen commissies					19.228
Betaalde commissies					2.076
Winsten of (-) verliezen op verkoop van financiële activa en verplichtingen niet tegen reële waarde via resultaat					
Winsten of (-) verliezen op verkoop van niet-financiële activa					
Uitgaven of (-) terugname van uitgaven in de huidige periode betreffende afgewaardeerde schuldinstrumenten, garanties en verbintenissen					

Tabel RPT.2

Te betalen bedragen aan en te ontvangen bedragen van verbonden partijen 2019.12 in '000 EUR	Moedermaatschappij	Dochters en andere entiteiten van dezelfde groep	Deelnemingen en joint ventures	Managers op sleutelposities	Overige verbonden partijen
Geselecteerde financiële activa		12	2	625	593.454
Aandelen					
Obligaties					
Kredieten		12	2	625	593.454
Geselecteerde financiële verplichtingen		430		1.545	617.541
Deposito's		430		1.545	474.934
Uitgegeven schuldinstrumenten					142.607
Nominaal bedrag van verstrekte kredietlijnen, financiële garanties en andere gegeven waarborgen		5.244			
Ontvangen kredietlijnen, financiële garanties en andere ontvangen waarborgen					
Notioneel bedrag van derivaten					30.928.012
Voorzieningen voor minderwaarden op schuldinstrumenten, garanties en verbintenissen					

Tabel RPT.3

Lasten van en inkomsten gegenereerd door transacties met verbonden partijen 2019.12 in '000 EUR	Moedermaatschappij	Dochters en andere entiteiten van dezelfde groep	Deelnemingen en joint ventures	Managers op sleutelposities	Overige verbonden partijen
Ontvangen rente					1.023.199
Betaalde rente					900.808
Ontvangen dividend					
Ontvangen commissies					16.412
Betaalde commissies					2.965
Winsten of (-) verliezen op verkoop van financiële activa en verplichtingen niet tegen reële waarde via resultaat					
Winsten of (-) verliezen op verkoop van niet-financiële activa					
Uitgaven of (-) terugname van uitgaven in de huidige periode betreffende afgewaardeerde schuldinstrumenten, garanties en verbintenissen					

Tabel RPT.4

De volgende entiteiten en personen worden beschouwd als verbonden partijen van AXA Bank Belgium:

- AXA SA als moedermaatschappij van AXA Bank Belgium;
- de dochtermaatschappijen van AXA Bank Belgium, inclusief diegene die niet zijn opgenomen in de consolidatiekring (zie hoofdstuk 25 *Investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen*);
- managers van AXA Bank Belgium op sleutelposities;

  Als werknemer van AXA Bank Belgium geniet het management op sleutelposities van dezelfde personeelsvoorwaarden als de andere werknemers, zonder extra's. Kortingen op eigen AXA-producten (bank en verzekeringen) en andere klantvoordelen aangeboden door externe firma's zijn toegankelijk voor elke werknemer op intranet) en dus ook beschikbaar voor het management op sleutelposities. Als gevolg hiervan wordt voor wat betreft deze personen geen apart bestand bijgehouden bij AXA Bank Belgium.

Beloningen voor managers op sleutelposities in '000 EUR	2020.12	2019.12
Kortetermijn personeelsbeloningen	2.763	2.561
Vergoedingen na uitdiensttreding		72
Andere langetermijn personeelsbeloningen	459	447
Betalingen in aandelen	191	236
TOTAAL	3.414	3.316

Tabel RPT.5

- andere verbonden partijen, inclusief transacties met zusterondernemingen die deel uitmaken van de consolidatiekring van AXA SA.

Onder de verbonden partijen van AXA Bank Belgium bevinden zich geen gezamenlijke moedermaatschappij en geen entiteiten die gemeenschappelijke controle of significante invloed over AXA Bank Belgium uitoefenen.

Transacties met verbonden partijen gebeuren volgens de geldende marktvoorwaarden ("arm's length").

De doorrekening van het agentennet aan AXA Belgium is formeel vastgelegd via een overeenkomst. De resulterende impact is echter niet significant voor de bank.

39 Overheidssteun en -subsidies

AXA Bank Belgium ontvangt structurele verminderingen in het kader van de sociale zekerheid. Deze verminderingen betreffen voornamelijk twee types:

- structurele forfaitaire aftrekken berekend conform de koninklijke besluiten van mei 2003 en januari 2004;
- verminderingen gerelateerd aan de doelgroep “oudere werknemers” (meer dan 57 jaar).

Ingevolge de taks shift werden sedert 1 januari 2018 de parameters voor de berekening van het (basis)verminderingsbedrag grondig gewijzigd. Voor de grootste groep arbeiders en bedienden uit de profitsector verdwijnt de forfaitaire vermindering en de extra vermindering voor hoge lonen.

De zo bepaalde bedragen bedroegen respectievelijk 13.492,16 en 163.103,5 EUR.

Daarnaast beschouwd AXA Bank Belgium de gunstigere voorwaarden van de langlopende herfinancieringsoperaties afgesloten met de Europese Centrale Bank als een vorm van overheidssteun. We verwijzen voor méér toelichting naar item 29.3.

40 Financiële relaties met auditors

Boekwaarde in '000 EUR	2020.12	2019.12
	PWC	PWC
Bezoldiging van de commissaris(sen)	560	540
Bezoldiging voor uitzonderlijke werkzaamheden of bijzondere opdrachten uitgevoerd binnen de vennootschap door de commissaris(sen)		
Andere controleopdrachten	60	145
Belastingadviesopdrachten		
Andere opdrachten buiten de revisorale opdrachten	50	
Bezoldiging van de personen met die de commissaris(sen) verbonden is (zijn) voor de uitoefening van een mandaat van commissaris op het niveau van de groep waarvan de vennootschap die de informatie publiceert aan het hoofd staat	25	25
Bezoldiging voor uitzonderlijke werkzaamheden of bijzondere opdrachten uitgevoerd binnen de vennootschap door personen met wie de commissaris(sen) verbonden is (zijn)		
Andere controleopdrachten		
Belastingadviesopdrachten		
Andere opdrachten buiten de revisorale opdrachten		

Tabel FRWA.1

Vermeldingen in toepassing van het artikel 133, paragraaf 6 van het Wetboek van vennootschappen

41 Beëindigde bedrijfsactiviteiten

In 2020 werden geen activiteiten gerapporteerd als stopgezet op basis van IFRS 5 *Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten*.

Internal

42 Gebeurtenissen na balansdatum

Verkoop van AXA Bank Belgium

Op oktober 25 2019 kondigde AXA S.A. aan dat het een overeenkomst heeft afgesloten om haar Belgische bankactiviteiten, AXA Bank Belgium, aan Crelan Bank ('Crelan') te verkopen. Volgens de voorwaarden van de overeenkomst zal AXA 100% van AXA Bank Belgium aan Crelan verkopen. Bovendien zijn AXA en Crelan overeengekomen een partnership op lange termijn af te sluiten (long-term P&C and Protection insurance distribution partnership) waarbij het bestaande partnerschap tussen AXA Bank Belgium en AXA Belgium wordt uitgebreid naar het volledige Crelan-netwerk.

Het voltooien van de transactie is echter onderworpen aan de gebruikelijke afsluitvoorwaarden, waaronder het verkrijgen van wettelijke goedkeuringen. Door bijkomende vragen en vereisten van de nationale en Europese toezichthouders t.o.v. Crelan en in combinatie met de moeilijke omstandigheden als gevolg van de COVID-19-pandemie loopt het finaliseren van de transactie vertraging op.

De Raad van Bestuur blijft deze gebeurtenissen en hun evolutie van nabij monitoren onder meer wat betreft de mogelijke impact op de verschillende soorten risico's waaraan de bank is blootgesteld.

Brexit (vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Economische Unie)

Voordat de Brexitovereenkomst tussen de Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk werd afgesloten in december 2020, heeft AXA Bank Belgium haar ISDA/CSA overeenkomsten met al haar tegenpartijen in bilaterale derivatentransacties herzien.
Voor haar belangrijkste tegenpartijen zijn we overgestapt naar entiteiten van het Europese vasteland.

TLTRO

Zoals reeds onder punt 29.3 meegegeven vermelden we ook het feit dat de Europese centrale bank op 29 januari 2021 heeft besloten om binnen de huidige TLTRO serie 3 bijkomende tranches aan te bieden waarop in 2021 kan worden ingeschreven met vervaldagen in 2024 en waarbij de aanvullende tijdelijke verlaging eveneens met 1 jaar wordt verlengd tot en met 23 juni 2022. AXA Bank Belgium volgt dit verder op en zal in dat kader de passende initiatieven nemen.

Lexicon

A. Overzicht van de classificaties van financiële instrumenten onder de IFRS-regelgeving

Financiële activa

Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies aangehouden voor handelsdoeleinden: zijn financiële activa die hoofdzakelijk worden verworven met het doel die op korte termijn te verkopen of die deel uitmaken van een portefeuille van geïdentificeerde financiële instrumenten die gezamenlijk worden beheerd en waarvoor aanwijzingen bestaan van een recent, feitelijk patroon van winstnemingen op korte termijn.

Financiële activa aangewezen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies: financiële activa waarbij bij eerste opname een niet-herroepbare keuze gemaakt wordt om ze te waarderen tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies omdat deze classificatie in belangrijke mate een inconsistentie in de waardering of opname elimineert of beperkt die het gevolg zou zijn van de waardering van activa en verplichtingen of de erkenning van winsten en verliezen op een verschillende basis.

Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI): financiële activa die aan de volgende voorwaarden voldoen en die niet aangewezen worden als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies:

- het aanhouden van het financieel actief past in het bedrijfsmodel dat als doel heeft financiële activa aan te houden om zowel de contractuele kasstromen te verkrijgen en de financiële activa te verkopen (“aangehouden voor het ontvangen van kasstromen en voor verkoop”)
- de contractuele bepalingen van het actief leiden tot contractuele kasstromen die enkel bestaan uit terugbetaling van kapitaal en intresten op het uitstaande bedrag, op specifieke data.

Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs: financiële activa die aan de volgende voorwaarden voldoen en die niet aangewezen worden als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies:

- het aanhouden van het financieel actief past in het bedrijfsmodel dat als doel heeft financiële activa aan te houden om de contractuele kasstromen te verkrijgen (“aangehouden voor het ontvangen van kasstromen”)
- de contractuele bepalingen van het actief leiden tot contractuele kasstromen die enkel bestaan uit terugbetaling van kapitaal en intresten op het uitstaande bedrag, op specifieke data.

Financiële verplichtingen

Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies aangehouden voor handelsdoeleinden: financiële verplichtingen die hoofdzakelijk worden aangegaan met het doel die op korte termijn terug te kopen of die deel uitmaken van een portefeuille van geïdentificeerde financiële instrumenten die gezamenlijk worden beheerd en waarvoor aanwijzingen bestaan van een recent, feitelijk patroon van winstnemingen op korte termijn.

Financiële verplichtingen aangewezen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies: financiële verplichtingen waarvoor gekozen wordt om ze tegen reële waarde te waarderen met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies. Deze keuze is mogelijk (1) op voorwaarde dat deze classificatie leidt tot meer relevante informatie omdat het een inconsistentie in de waardering of opname (“accounting mismatch”) elimineert of aanzienlijk beperkt die anders zou ontstaan uit de waardering van activa of verplichtingen of uit de opname van de winsten en verliezen hierop op basis van verschillende grondslagen, of (2) indien ze leidt tot meer relevante informatie omdat een groep van financiële activa of verplichtingen worden beheerd en de prestaties ervan worden geëvalueerd op basis van de reële waarde, in overeenstemming met een gedocumenteerde risicobeheer- of beleggingsstrategie, of (3) indien het gestructureerde financiële activa of verplichtingen betreft waarbij er geen nauw verband bestaat tussen de economische kenmerken en risico's van het in het contract besloten derivaat en de economische kenmerken en risico's van het basiscontract.

Financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs: alle niet-afgeleide financiële verplichtingen die niet onder een van de vorige categorieën thuishoren.

B. Lijst van gebruikte afkortingen

ABS	Asset Backed Securities
ALCO	Assets & Liabilities Committee
ALM	Assets & Liabilities Management
BCBS	Basel Committee on Banking Supervision
BIA	Basic Indicator Approach
CET1	Core Equity Tier 1
COREP	Corporate Reporting
CRD	Capital Requirements Directive
CRR	Capital Requirements Regulation
CVA	Credit Value Adjustment
CX	Contentieux
DBI	Definitief Belaste Inkomsten
DBO	Defined Benefit Obligation
DVA	Debit Valuation Adjustment
EAD	Exposure at Default
EBA	Europese Bankautoriteit
ECB	Europese Centrale Bank
ECL	Expected Credit Losses
EMTN	European Medium Term Notes
Eonia	Euro Overnight Index Average
GMRA	Global Master Repurchase Agreement
IAS	International Accounting Standards
ICAAP	Internal Capital Adequacy Assessment Process
IFRS	International Financial Reporting Standards
IPC	Irrevocable Payment Commitments
IRB	Internal Ratings Based
IRBA	Internal Ratings Based Approach
ISDA	International Swaps and Derivatives Association
JST	Joint Supervisory Team
KMO's	Kleine en Middelgrote Ondernemingen
LCR	Liquidity Coverage Ratio
LGD	Loss Given Default
MBS	Mortgage Backed Security
NBB	Nationale Bank van België
NII	Net Interest Income
NSFR	Net Stable Funding Ratio
OCI	Other Comprehensive Income
OLO	Obligation Linéaire – Lineaire Obligatie
O-SII	Other Systematically Important Institution
PCX	Précontentieux
PD	Probability of Default
PIIGS	Portugal, Ierland, Italië, Griekenland, Spanje
RAF	Risk Appetite Framework
RAROC	Risk Adjusted Return on Capital
RMBS	Retail Mortgage Backed Security
SA	Standardised Approach
SCF	Société de Crédit Foncier
SI	Significant Institution
SRB	Single Resolution Board
SPV	Special Purpose Vehicle
SREP	Supervisory Review and Evaluation Process
SRM	Single Resolution Mechanism
TLTRO	Targeted Long Term Refinancing Operation
VaR	Value at Risk
WAP	Wet op de Aanvullende Pensioenen
WRC	Wholesale Risk Committee

Raad van Bestuur
Jef Van In, Voorzitter
Peter Devlies
Jeroen Ghysel
Marie-Cécile Plessix
Patrick Lemoine
Emmanuel Vercoustre
Patrick Keusters (*)
Philippe Rucheton (*)
Frank Goossens
Benoît Claveranne
Michael Jonker (*)
Peter Philippaerts
Pieter Desmedt

Directiecomité
Peter Devlies, Voorzitter
Jeroen Ghysel
Emmanuel Vercoustre
Frank Goossens
Peter Philippaerts
Pieter Desmedt

Auditcomité
Patrick Keusters, Voorzitter (*)
Philippe Rucheton (*)
Patrick Lemoine

Benoemingscomité
Jef Van In, Voorzitter
Benoît Claveranne
Patrick Keusters (*)

Remuneratiecomité
Jef Van In, Voorzitter
Michael Jonker (*)
Benoît Claveranne

Risicocomité
Philippe Rucheton (*) (Voorzitter)
Michael Jonker (*)
Patrick Lemoine

Commissaris
PwC, Bedrijfsrevisoren, cvba, vertegenwoordigd door Gregory Joos (erkend revisor)

(*) onafhankelijk bestuurder, in de zin van art 526 ter van het Wetboek voor Vennootschappen

Jaarverslag

AXA Bank Belgium 2020

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 2
Mededeling van de voorzitter van de raad van bestuur en van de Chief Executive Officer 4
Over AXA Bank Belgium 7
AXA Bank Belgium nv 8
RETAILACTIVITEIT 8
BEMIDDELINGSACTIVITEIT 8
ASSET AND LIABILITY MANAGEMENT 8
THESAURIE 8
Niet-financiële informatie 9
COMPLIANCE- EN GEDRAGSCODE VAN AXA 9
BESTRIJDING VAN WITWASPRAKTIJKEN EN FINANCIERING VAN TERRORISME 9
INSTITUTIONELE VERBINTENISSEN VAN DE AXA GROEP 9
De economische en financiële context 11
De economische en financiële context 12
VERENIGDE STATEN 12
EUROPA 12
VERENIGD KONINKRIJK 13
JAPAN 13
RUSLAND 13
INDIA 13
BELGIË 13
Resultaten 15
CUSTOMER JOURNEY KREDIETEN 16
CUSTOMER JOURNEY INVEST 16
CUSTOMER JOURNEY DAILY BANKING & Deposits 17
ASSET & LIABILITY MANAGEMENT 17
THESAURIE EN BEMIDDELING 18
Commentaren bij de geconsolideerde IFRS-resultaten 2020 19
BALANS EN BUITENBALANS 20
Commentaren bij de statutaire rekening en de winstverdeling 22
Belangrijke gebeurtenissen na 2020 23
Verkoop van AXA Bank Belgium 23
Brexit (vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie) 23

Internal

TLTRO 23
Solvabiliteit en liquiditeit 24
Solvabiliteit 24
Liquiditeit/financiering 24
Belangrijkste risico's en onzekerheden 25
COVID-19 & Moratorium 2.0 26
Bestuursorganen en corporate governance 27
Samenstelling van de bestuursorganen 27
WIJZIGINGEN IN 2020 EN VANAF 1 JANUARI 2021 28
BEVOEGDHEID VAN HET DIRECTIECOMITÉ 28
LEDEN VAN HET DIRECTIECOMITÉ 29
BEVOEGDHEID EN ONAFHANKELIJKHEID VAN HET AUDITCOMITÉ EN HET RISICOCOMITÉ 31
BEVOEGDHEID EN ONAFHANKELIJKHEID VAN HET BENOEMINGSCOMITÉ EN HET REMUNERATIECOMITÉ 32
Remuneratiebeleid 33
REMUNERATIE VAN DE LEDEN VAN DE RAAD VAN BESTUUR 33
REMUNERATIE VAN DE 'IDENTIFIED STAFF' 34
4 - DUURZAAMHEID 2
4.1 Duurzaamheidsstrategie van AXA 4
4.2 Verantwoordelijkheid van de werkgever 14
4.3 Klimaatverandering en biodiversiteit 25
4.4 Inclusieve verzekeraar 44
4.5 Bedrijfsvoering 52
4.6 Vigilance plan 55

Internal

Mededeling van de voorzitter van de raad van bestuur en van de Chief Executive Officer

In 2020 is AXA Bank België erin geslaagd zeer sterke resultaten neer te zetten, dankzij zowel hogere inkomsten als lagere kosten. De netto geconsolideerde winst steeg tot de 66 miljoen euro. Dit werd bereikt in alweer een uitdagend jaar voor de banksector, dat werd gekenmerkt door een aanhoudend regime van lage rentetarieven, het aanhoudend hoge investeringstempo in nieuwe instrumenten en toepassingen en de absorptie van vele wettelijke voorschriften, zoals AML (Anti Money Laundering). Maar misschien nog belangrijker, wij werden allemaal getroffen door de coronacrisis. Onze bankagenten en werknemers hebben een indrukwekkende flexibiliteit aan de dag gelegd en zijn een kwaliteitsvolle dienstverlening aan onze klanten blijven garanderen, zelfs toen ze van thuis uit moesten werken.

Deze financiële resultaten zijn het gevolg van uitstekende commerciële resultaten die werden bereikt in verschillende belangrijke activiteitsdomeinen:

Wat de kredieten betreft, heeft AXA Bank België grote volumes hypothecaire kredieten verstrekt, waardoor haar marktaandeel stabiel bleef ondanks de impact van het moratorium en de lockdown, waarin de bank erin slaagde de gevolgen voor haar klanten te verzachten. Anderzijds wogen een hoger niveau van vervroegde aflossingen en herfinanciering op de algemene resultaten. De nieuwe omnichannelaanpak werd in productie genomen en zorgt voor een toekomstgerichte customer journey-beleving. Dankzij de groei van haar kredietactiviteit tegen verbeterde marges, is AXA Bank Belgium erin geslaagd haar daling van de rente-inkomsten te beperken, gezien de druk op de passivamarges als gevolg van de afgevlakte en verlaagde rentecurve.

De provisie-inkomsten van AXA Bank Belgium zijn gestegen, met name de groei van de inkomsten uit beleggingen (recordgroei van de netto nieuwe instroom van +42% ten opzichte van 2019) en hogere inkomsten uit activiteiten van dagelijks bankieren. Te midden van de pandemie lanceerde AXA Bank ook haar nieuwe product 'Delegio Privileged portfolio' voor vermogende klanten en genereerde ze een netto-instroom van 163 miljoen euro. Tegen de achtergrond van een kwakkelende wereldeconomie, volatiele beurzen en een precaire politieke situatie in de VS, China, Europa, enz. steeg de Invest-portefeuille voor AXA Bank Belgium van 4,3 miljard euro naar 4,9 miljard euro.

De algemene kosten zijn verder gedaald dankzij een strikte kostenbeheersing en verhoogde automatiseringspraktijken om het effect van COVID-19 te compenseren. Het investeringsritme in innovatie en transformatie werd in hetzelfde tempo aangehouden als de vorige jaren, waardoor de bank sterker staat in de uitvoering van haar strategie. De banktaksen (incl. bijdrage depositogarantiefonds en SRF) maken met 45,1 miljoen euro nog steeds een groot deel uit van de totale operationele kosten (21%).

In de loop van 2020 is AXA Bank Belgium doorgegaan met de uitvoering van haar transformatieplan dat in 2017 in gang werd gezet. Bijna de helft van ons klantenbestand is nu digitaal actief, waardoor ons agentennet zich kan concentreren op hun belangrijkste kracht: klanten op belangrijke momenten van dienst zijn door hun expertise te benutten via passend advies en begeleiding.

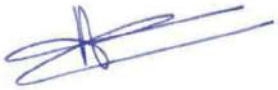
Meer deskundigheid en frequentere contacten met klanten vereisen grotere maar minder filialen, waarbij dit laatste wordt ondersteund door een toenemende digitalisering. De daling van 469 naar 393 kantoren in 2020 heeft de bank er niet van weerhouden een aanhoudend commercieel volume te realiseren. Daarnaast heeft AXA Bank Belgium voor het vierde jaar op rij een de al woord voor beste kantorennetwerk (enquête Spaargids) in de wacht gesleept, wat de sterkte expertise van onze agenten bevestigt. In combinatie met een flexibel en performant

Internal

onlineplatform voor bankdiensten blijkt de algemene appreciatie van onze klanten uit de stijging van de Net Promoter Score van 29 naar 32.

Peter Devlies

Chief Executive Officer

Jef Van In

Voorzitter van de raad van bestuur

Internal

“AXA Bank bij de top van de Belgische banken. Onze resultaten zijn zeer goed: de klanttevredenheid en het nettoresultaat zijn erop vooruitgegaan ondanks de uitdagingen van de coronacrisis”

Peter Devlies - Chief Executive Officer van AXA Bank Belgium

Over AXA Bank Belgium

AXA Bank Belgium maakt deel uit van de AXA Groep, een toonaangevende internationale bank-verzekeraar van 100 miljoen klanten met 160.000 medewerkers in 62 landen. Wereldwijd is AXA het nummer 1 verzekeringsmerk.

AXA Bank en AXA Verzekering werken nauw samen om het AXA-merk zo sterk mogelijk in de Belgische markt te zetten.

AXA Bank focust met haar klantgerichte aanpak op het proactief begeleiden van 853.587 klanten in de opbouw en het beheer van hun vermogen. AXA Bank Belgium is de zesde Belgische bank naar balanstotaal en bekleedt een sterke positie in de markt van de woonkredieten. In 2020 konden 20.000 Belgische gezinnen bij de aankoop van hun woning rekenen op de steun van AXA Bank. Beleggers kunnen bij AXA Bank Belgium terecht voor advies op maat en financiële begeleiding.

Online en persoonlijk contact gaan bij AXA Bank hand in hand. De combinatie van haar sterke netwerk van onafhankelijke bankagenten en gebruiksvriendelijke digitale tools werd in 2020 voor het vierde opeenvolgende jaar beloond met de bank award voor Beste Kantorennetwerk, en runner-up voor Beste Bank in het algemeen.

AXA Bank Belgium nv

AXA Bank Belgium is in de eerste plaats een retail bank die focust op dagelijks retailbankieren, sparen en kredietverstrekking, dus financiële dienstverlening aan klanten en facilitering van sparen en beleggen. AXA Bank Belgium is in het jaar door gestopt met bemiddelingsactiviteiten waarbij voornamelijk derivaten werden verstrekt aan verschillende entiteiten binnen de AXA Groep. Dit laatste onderdeel van de bemiddelingsactiviteit ten aanzien van andere entiteiten is tegen eind 2020 stopgezet.

RETAILACTIVITEIT

AXA Bank Belgium biedt retail klanten, zelfstandigen en kleine ondernemingen een uitgebreid gamma financiële producten aan. Het rekent daarbij op een netwerk van exclusieve, onafhankelijke bankagentschappen die ook de verkoop van verzekeringsproducten van AXA Belgium en producten van AXA Investment Managers ondersteunen. Het productgamma is gemakkelijk te begrijpen en dekt alle elementaire bankbehoeften. De kernproducten zijn een lopende rekening en eraan gekoppelde spaarrekening, hypothecaire kredieten, consumenten- en professionele kredieten en beleggingsfondsen.

Aangezien de balans van AXA Bank Belgium voornamelijk uit hypothecaire kredieten en klantendeposito's bestaat, is een beduidend deel van de inkomsten van AXA Bank Belgium afkomstig uit nettorente-inkomsten. Om de inkomsten meer te diversifiëren, vergroot AXA Bank Belgium haar inspanningen voor en focus op de ontwikkeling van fee-inkomsten door middel van beleggingsproducten en op de kredietproductie in professionele leningen.

BEMIDDELINGSACTIVITEIT

In het kader van de beoogde verkoop van AXA Bank aan Crelan door AXA nv werd de activiteit derivatenbemiddeling tegen eind 2020 volledig stopgezet.

ASSET AND LIABILITY MANAGEMENT

Het ALM van AXA Bank Belgium is verantwoordelijk voor de monitoring en indekking van de risico's die ontstaan uit een onevenwicht tussen de activa en de passiva (ALM-risicoprofiel); de optimalisering van de financieringsmix van fondsen en de bescherming van de commerciële marge (onderhandeling over en toepassing van Fund Transfer Pricing of FTP).

Het ALM van AXA Bank Belgium beheert ook de beleggingsportefeuille. Deze obligatieportefeuille wordt gehouden om een minimaal niveau van vrije liquide activa middelen van hoge kwaliteit te garanderen en via OLO's een natuurlijke indekking van hypothecaire kredieten met variabele rente te leveren.

THESAURIE

De belangrijkste focus van de thesaurie is het beheer van de liquiditeit op korte termijn (van intraday tot 1 jaar).

Internal

Niet-financiële informatie

COMPLIANCE- EN GEDRAGSCODE VAN AXA

AXA Groep en AXA Bank Belgium verbinden zich tot een werking volgens de hoogste normen inzake eerlijkheid en billijkheid. Dit engagement is niet alleen bedoeld om de toepasselijke wetten en reglementen na te leven, maar ook om het vertrouwen van de klanten en zakenpartners te verdienen - en te behouden.

De compliance- en gedragscode, die op www.axabank.be wordt gepubliceerd, zet de principes achter de werking van de bank uiteen.

BESTRIJDING VAN WITWASPRAKTIJKEN EN FINANCIERING VAN TERRORISME

AXA Bank is zich goed bewust van de risico's van het witwassen van geld en de financiering van terroristische activiteiten. De bank hanteert daarom een beleid voor de aanvaarding van klanten en monitort de transacties volgens de toepasselijke wetgeving en het beleid van de Groep.

De bank heeft een onafhankelijke functie opgericht die het compliance risico van de bank identificeert, beoordeelt, daarover adviseert, controleert en daarover verslag uitbrengt.

INSTITUTIONELE VERBINTENISSEN VAN DE AXA GROEP

Als bijlage (hoofdstuk 7 van het jaarverslag van AXA nv) bij dit verslag stelt de AXA Groep haar institutionele verbintenissen voor, die stroken met haar strategie inzake duurzame ontwikkeling en de nadruk leggen op mensenrechten en milieu. Met zijn kernactiviteiten creëert AXA toegevoegde waarde en speelt het een belangrijke rol in de wereldwijde economische ontwikkeling.

AXA Harten Troef, het vrijwilligersprogramma van AXA, is geen alleenstaand initiatief, maar is diep geworteld in de kernfilosofie van AXA. Gebaseerd op het idee dat we allemaal verantwoordelijk zijn voor elkaar. Dat betekent dat we steun bieden aan mensen en thema's die ons na aan het hart liggen en dat we samenwerken voor een betere toekomst, onze kennis en ervaring delen en kwetsbare mensen helpen. Onze toegewijde teams zijn op dat vlak ons belangrijkste wapen! In 2020 heeft 67% van onze werknemers deelgenomen aan verschillende activiteiten, wat neerkomt op 10.050 uren vrijwilligerswerk.

TADA is een prachtig voorbeeld. AXA Belgium is al van bij het begin partner. De organisatie werkt rond sociale uitsluiting en biedt meer dan 1.000 kansarme kinderen uit Brussel de mogelijkheid om te leren van professionals zoals onze werknemers.

Voor het zevende jaar op rij zijn we nationaal partner van Levensloop, een initiatief van Stichting tegen Kanker. De geldinzameling en solidariteit waarvan Levensloop afhangt, geeft duizenden kankerpatiënten hoop voor de toekomst. Onze werknemers werden aangemoedigd om te lopen/fietsen/wandelen om geld in te zamelen voor kankeronderzoek.

Elk jaar komen maar liefst 1.400 strandwachten in actie aan de Noordzeekust om de veiligheid van de zwemmers te garanderen. Zij zijn echte ambassadeurs van risicopreventie! Dit gemeenschappelijke doel – met preventie als kerntaak – is het startpunt voor het partnerschap tussen AXA en IKWV.

Tijdens de kerstruilontbijten krijgen werknemers van AXA een ontbijt in ruil voor een gift in contanten en in natura ten voordele van verenigingen. Gezien de context van COVID-19 hebben we er dit jaar een virtueel ontbijt van gemaakt. Voor elke deelnemende werknemer werd er een ontbijt aangeboden aan een zorgverlener op de intensieve-zorgafdeling van drie Belgische ziekenhuizen. In 2020 hebben meer dan 2000 werknemers hieraan deelgenomen.

Tijdens de strijd tegen het coronavirus deden de Belgische ziekenhuizen een beroep op vrijwilligers om hun verplegend personeel en hun algemene werking te ondersteunen. AXA Bank Belgium gaf in november en december werknemers de kans om een week als vrijwilliger mee te draaien in een ziekenhuis (UZA). De medewerkers van AXA draaiden een volledige shift mee in het ziekenhuis om administratieve en logistieke ondersteuning te bieden, bijvoorbeeld patiënten begeleiden

Internal

naar de juiste afdeling. Hun loon werd verder uitbetaald en ze hoefden geen vakantie te nemen daarvoor. Andere collega's leverde dan weer een bijdrage door bepaalde taken over te nemen van de vrijwilligers. Het initiatief kon onmiddellijk op heel wat steun rekenen. Op minder dan 24 uur hadden zich al voldoende kandidaten ingeschreven. In totaal hebben 101 collega's in het ziekenhuis vrijwilligerswerk verricht tijdens hun werkuren.

Door de coronamaatregelen ondervonden Belgische scholen moeilijkheden om de eindejaarsexamens in hun eigen gebouwen te laten plaatsvinden en daarbij de regels rond social distancing na te leven. Dat was ook het geval bij de school tegenover de hoofdzetel van AXA Bank Belgium in Antwerpen. Aangezien alle personeel verplicht thuis moest werken, stelde AXA Bank aan de school voor om de kantoren gratis te gebruiken tijdens de examenperiode. Het verhaal van leerlingen die examen gingen afleggen in een 'buitengewone' locatie, en dus het maatschappelijke engagement van AXA, haalde zelfs het Belgische televisienieuws.

Al deze inspirerende projecten hebben maar één doel: op een of andere manier iets terug doen voor de samenleving.

Internal

Economische context

Economische en financiële context 2020

"De coronapandemie heeft, ondanks weergaloze overheidsmaatregelen, de economische activiteit in België zwaar getroffen, net als in de rest van Europa"

-7,4%

Wijziging Belgisch bbp (1)

€ 42 mld

in België verleende woonkredieten (3)

0,7%

Belgische inflatie (2)

€ 292 mld

Deposito's van de Belgische huishoudens (2)

De economische en financiële context

In 2020 is de groei [1] in de wereldwijde economische activiteit sterk gedaald naar -3,5% ten opzichte van 2,8% in 2019. Hoewel er nog onzekerheid heerst, zal de groei naar verwachting stijgen tot 5,5% in 2021 en 4,2% in 2022. De stijging in de groei en de hoopvolle signalen zijn te danken aan de talrijke vaccins die zijn goedgekeurd en gelanceerd en de bijkomende maatregelen die zijn afgekondigd in december 2020. Verwacht wordt ook dat de wereldwijde handelsvolumes met zo'n 8% zullen stijgen in 2020 alvorens af te klokken op 6% in 2022. De centrale banken van de mature landen schatten dat de inflatie op 1,5% zal blijven steken en op 4% in de groeimarkten. Dit herstel kan van land tot land verschillen naar gelang van de toegang tot medische interventies, de doeltreffendheid van de beleidssteun, de blootstelling aan overloopeffecten tussen landen en de structurele kenmerken van het begin van de crisis (bv. inflatie of werkloosheid). Om deze crisis onder controle te houden, is een sterke samenwerking tussen de verschillende landen noodzakelijk.

In de mature landen krijgen gezinnen en bedrijven fiscale ondersteuning, die nog eens versterkt is door de centrale banken met uitgebreide programma's voor de aankoop van activa, funding for lending-regelingen en, in sommige gevallen, rentevoetverlagingen. Dankzij deze ondersteuningsmaatregelen en de vervroegde beschikbaarheid van het vaccin zal de last van de crisis naar verwachting relatief kleiner zijn voor de mature landen dan voor andere landen.

Bij de groei- en ontwikkelingslanden kan er een onderscheid worden gemaakt tussen China en andere economieën. China heeft doeltreffende beheersingsmaatregelen genomen, krachtig gereageerd met overheidsinvesteringen en de centrale bank heeft liquiditeitssteun verleend, hetgeen tot een krachtig herstel heeft geleid. Het herstel in de olie-exporterende en toeristische landen verliep moeizamer omwille van de slechte vooruitzichten voor de reissector. Alleen in India waren de herziene voorzieningen hoger dankzij een beter dan verwacht herstel in 2020 na het versoepelen van de lockdown.

VERENIGDE STATEN

In de Verenigde Staten[1] zullen de bijkomende fiscale maatregelen die eind 2020 werden aangekondigd naar verwachting zorgen voor verdere ondersteuning in 2021 en 2022, wat wijst op een sterk vertrekpunt. De 9 miljoen extra werklozen die er op 11 maanden tijd zijn bijgekomen, zouden echter de toekomstige groei kunnen verstoren. De groei in de Verenigde Staten is gedaald van 2,2% in 2019 tot -3,4% in 2020. Deze groei zal naar verwachting tot 5,1% stijgen in 2021 en 2022 zal zijn stabiliseren op 2,2%.

De Federal Reserve heeft beslist om haar Fed Funds-rente, de rentevoet die banken in rekening brengen om 's nachts Federal Reserve funds aan elkaar te lenen, te verlagen. In oktober 2019 bedroeg de rentevoet nog 1,75%. Sedertdien is de rentevoet twee keer gedaald in maart 2020, eerst naar 1,25% en daarna naar 0,25%.

De S&P 500[6] is doorheen het jaar volatiel gestegen en bereikte in maart 2020 een laagterecord van 2.237 punten, waarna hij en sterke stijging liet optekenen, die in december 3.756 punten bedroeg.

EUROPA

De groei in de eurozone[1] daalde tot -7,2% in 2020 (ten opzichte van 1,3% in 2019) en zal naar verwachting opnieuw stijgen tot 5,1% in 2021 en 2,5% in 2022. Deze toekomstverwachting is onzeker aangezien het moeilijk blijkt om nieuwe besmettingen (ondanks de nieuwe maatregelen) tegen te houden en de uitrol van het vaccin vertraging zou kunnen oplopen en minder lang tegen het virus zou kunnen beschermen dan verwacht. Spanje en Frankrijk tekenden een aanzienlijke daling in hun groei op: In Spanje was er een daling van 2% in 2019 tot -11,1% in 2020. Ook Frankrijk tekende een daling op, van 1,5% in 2019 tot -9% in 2020. De groei in Italië ging eveneens achteruit, van 0,3% in 2019 tot -9,2% in 2020. Duitsland slaagde er evenwel als beste in om het verlies tegen te houden; daar was er een daling van 0,6% in 2019 tot slechts -5,4% in 2020.

In Europa begon de Euro Stoxx 50[7] het jaar met 3.793 punten en bereikte in februari zijn hoogste prijs sinds

Internal

2015 (3.865 punten). Na februari begon de Euro Stoxx aan een neerwaartse spiraal en bereikte in maart 2020 zijn laagste prijs sinds 2013, namelijk 2.386 punten. Nu is de Euro Stoxx opnieuw bezig aan een opwaartse tendens, met een prijs van 3.572 punten eind december.

	2019	2020	Prognose 2021
Belgisch bbp *(Wijziging)*	**1.4**	**-7,4**	**6,5**

VERENIGD KONINKRIJK

In het Verenigd Koninkrijk[1] kelderde de groei tot -10% in 2020 (ten opzichte van 1,4% in 2019). Naar verwachting zal de groei terugkeren naar 4,5% in 2021 en 5% in 2022. De voorzieningen voor het Verenigd Koninkrijk zijn vergelijkbaar met die van de eurozone en gebaseerd op een waargenomen versoepeling van de activiteit tegen het einde van 2020, deze genoeg zal verderzetten begin 2021 in het kader van meer besmettingen en nieuwe lockdowns. Afgezien van de pandemie is met het in december bereikte akkoord over de voorwaarden voor het uittreden van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie een belangrijk neerwaarts risico weggenomen.

De basisrentevoet van de Bank of England daalde in maart 2020 tot 0,1% om de economische schok onder controle te houden (0,75% in 2019). Sindsdien is de rentevoet onveranderd gebleven, op het laagste niveau dat ooit is opgetekend.

JAPAN

De groei in Japan[1] is een 2020 met -5,1% gedaald (ten opzichte van 0,3% in 2019). Eind 2020 heeft Japan evenwel fiscale ondersteuningsmaatregelen ingevoerd, waardoor er naar verwachting meer groei zou kunnen worden gerealiseerd in de toekomst, namelijk 3,1% in 2021.

RUSLAND

In Rusland[1] was de groei in 2020 aanzienlijk lager, met een niveau van -3,6% (ten opzichte van +1,3% in 2019). Verwacht wordt echter dat de groei in 2021 opnieuw zal aantrekken, tot +3% en meer.

INDIA

De groei[1] in India is ten opzichte van 2019 met 12 punten gedaald tot een niveau van -8% in 2020. De prognoses voor 2021 zien er echter veelbelovender uit. De groei in India zal naar verwachting stijgen naar 11,5% in 2021 en 6,8% in 2022 als gevolg van een beter dan verwacht herstel in 2020 na de versoepeling van de coronamaatregelen.

BELGIË

In 2020 werd de globale groei belemmerd door de COVID-19-pandemie. De economische activiteit in België volgens dezelfde trend als het Europese gemiddelde, met een sterke negatieve groei van het bbp[2] van -7,4% (ten opzichte van +1.4% T2019

De inflatie[3] is een 2020 gedaald naar 0.7%, een scherpe daling ten opzichte van 2019 (1,4%).

De daling in de energieprijzen was in 2020 algemeen verspreid als gevolg van de pandemie en het gebrek aan wereldwijde vraag. De olieprijzen kenden in april een dramatische daling tot € 18 per vat (Brent), waarna ze in het derde kwartaal opnieuw van 2020 stabiliseerden op ongeveer € 36.[2].

De loonindex daalde in het derde kwartaal van 2020 met 2,8 procent in vergelijking met het derde kwartaal van 2019. Het bouwindexcijfer steeg met 1,4%, het handels- en reparatie-indexcijfer daalde met 1,2% en het dienstenindexcijfer daalde met 3,1% in het derde kwartaal van 2020 ten opzichte van het derde kwartaal van 2019[5].

De werkgelegenheidsgraad daalde in het derde kwartaal van 2020 tot -0,34% ten opzichten van 1,63% in het derde kwartaal van 2019. Dit is voornamelijk te wijten aan de coronapandemie. Het geharmoniseerde werkloosheidspercentage bleef min of meer stabiel in de laatste kwartalen, namelijk 5,1% in het derde kwartaal van 2020, zijnde 498.200 werklozen[2]. De NBB schat dat de werkloosheidgraad sterk zal stijgen in 2021 tot 7,4% en langzaamaan zal terugkeren naar de huidige situatie over een periode van 3 jaar[3].

De OLO-rentevoeten (op 10 jaar) zijn in 2020 gedaald tot -0,14% (ten opzichte van 0,19% in 2019)[3]. De interbankrente bleef in 2020 onder de 0%, schommelend tussen -0,16% en -0,55% (laagste niveau sinds 1989). Voor de banksector is deze context van lage rentevoeten moeilijk om te dragen en het is een uitdaging om de rentemarge stabiel te houden. Met name de gewaarborgde minimumrentevoet op spaarrekeningen maakt de passiefzijde duur.

De huidige economische situatie zorgt ervoor dat de Belgische consument pessimistischer is geworden, wat tijdens de eerste lockdown heeft geleid tot een sterke

Internal

daling in de privéconsumptie. Als gevolg daarvan blijft de groei in privéconsumptie veel lager dan de groei van de koopkracht, wat leidt tot een stijging van de spaarrente, die steeg tot 19,1% in de eerste helft van 2020 (ten opzichte van 12,7% eind 2019)[8].

De instroom van nieuw geld op spaarrekeningen bereikte in 2020 het hoogste niveau in acht jaar. Belgische huishoudens hadden deposito's van 292 miljard euro in 2020 (ten opzichte van 282 miljard euro in 2019)[5].

In het derde kwartaal van 2020 is het aantal verstrekte leningen, exclusief externe herfinanciering, met bijna 17% gedaald ten opzichte van het derde kwartaal van 2019. Het overeenkomstige bedrag daalde met bijna 12%[4].

Vorig jaar is de Belgische vastgoedmarkt vrij veerkrachtig gebleken. Het jaarlijkse inflatiepercentage voor woningprijzen[5] bedroeg 3,1% in het derde kwartaal van 2020 ten opzichte van 4,5% in het derde kwartaal van 2019. De woningprijzenindex bedraagt in het derde kwartaal van 2020 119,56 punten (2015 = 100), ten opzichte van 115,96 punten in het derde kwartaal van 2019.

(1) Gegevensbron: FMI World Economic Outlook Report
(2) Gegevensbron: Federaal Planbureau
(3) Gegevensbron: NBB Inflatiepercentage = HICP
(4) Gegevensbron: BVK
(5) Gegevensbron: Statbel
(6) Gegevensbron: Bloomberg
(7) Gegevensbron: Stoxx
(8) Gegevensbron: Le Soir

Internal

Resultaten 2020

"De nettogroei in beleggingen boomt in 2020."

€ 3,3 mld

Productie hypothecaire kredieten

€ 664 m

Productie professionele kredieten

€ 543 m

Nettogroei beleggingen

 # 400 k

Digitale actieve gebruikers

CUSTOMER JOURNEY KREDIETEN

Hypothecaire kredieten – In 2020 bereikte de productie van nieuwe kredieten een niveau van 3,3 miljard euro, zonder dat de kredietnormen werden versoepeld. De productie heeft te lijden gehad onder de coronacrisis. Ondanks de ongebruikelijke omstandigheden op de markt zijn we erin geslaagd een marktaandeel van ongeveer 9% te realiseren in 2020, dus vrij stabiel ten opzichte van 2019. De portefeuille van de uitstaande hypothecaire kredieten bleef groeien, naar in totaal bijna 21 miljard euro, en is van uitstekende kwaliteit Dankzij de lancering van een nieuwe omnichannelaanpak werd een belangrijke mijlpaal gezet om onze klanten een toekomstgerichte customer journey-beleving aan te bieden. Met de 'moratorium'-maatregelen heeft AXA Bank getracht bestaande hypotheekklanten te helpen die als gevolg van de lockdowns inkomstenverlies leden. 'Moratorium' betekent hypotheekbetalingen (kapitaal en/of rente) die gedurende een periode mogen worden bevroren wanneer aan bepaalde criteria is voldaan.

Professionele kredieten - De verbeterde commerciële activiteiten in het segment van zelfstandigen en micro-ondernemingen en de vernieuwing van het aanbod in professionele kredieten gingen in april 2015 van start. Sindsdien is de productie van professionele kredieten elk jaar met meer dan 10% gestegen tot 2019. Dit jaar heeft de coronacrisis ons er echter toe gedwongen ons meer toe te spitsen op de dienstverlening aan onze bestaande professionele klanten dan op de uitbreiding van de kredietportefeuille. In het eerste semester van het jaar werden verschillende initiatieven gelanceerd via webinars in plaats van live seminaries, naar het agentennet toe om onze professionele klanten te begeleiden met goed advies over de overheidsmaatregelen, de kredietmoratoria en de kredieten onder staatswaarborg.

In de tweede helft van het jaar zijn we erin geslaagd het originele Go 2 Market-plan aan te passen aan de nieuwe situatie: wij hebben het businessbankingmodel verder uitgerold met specifieke wordt webinars om de expertise van de agenten verder uit te breiden en dit levert de ons opnieuw 30 nieuwe agenten met een businessbanking-label op. We hebben het klassieke boekhoudersevenement omgevormd tot een zeer succesvol digitaal evenement waaraan 700 boekhouders uit het hele land hebben deelgenomen.

De groei van de productie van professionele kredieten in dit speciale jaar (4% van 642 miljoen euro in 2019 tot 665 miljoen euro in 2020) was vooral te danken aan de aanhoudende commerciële inspanningen van de afgelopen jaren in het B2B-segment en de blijvende investeringen in de expertise en pro activiteit van ons agentennet in de voorbije jaren. De impact van de coronacrisis is evenwel merkbaar, want de uitstaande portefeuille groeit trager dan de voorbije jaren (toename van 6% van 1.876 miljoen euro tot 1.987 miljoen euro ten opzichte van 13% in 2019). Hoewel het kredietrisicoprofiel van de professionele kredietportefeuille over het algemeen goed is, hebben we in 2020 een toename van het kredietrisico opgemerkt als gevolg van de bewijzen van de Covid-19-pandemie door een toename van de verwachte kredietverliezen.

Consumentenkredieten – De markt van de consumentenkredieten heeft in 2020 te zwaar te lijden gehad onder de lockdowns in het kader van de COVID-19-pandemie. Dankzij een goede commerciële positionering werd er toch nog een jaarlijkse productie van 334 miljoen euro gerealiseerd. Hoewel deze productie vergelijkbaar is met die van 2019 steeg ons marktaandeel van 3,4% in 2019 tot 4,6% in 2020. De COVID-19-pandemie had vooral een minder grote impact op de productmix dan de persoonlijke leningen.

CUSTOMER JOURNEY INVEST

In 2020 kende de invest-activiteit een recordgroei ondanks de opschudding op de financiële markten met betrekking tot de COVID-19-pandemie. Dankzij een combinatie van een record netto-instroom en de solide prestaties van de klantenportefeuille groeide de totale uitstaande buitenbalansportefeuille met 14% op jaarbasis van 4,3 tot 4,9 miljard euro.

De totale net new money (NNM) invest in 2020 bedroeg 543 miljoen euro, een stijging van 42% ten opzichte van 2019. Dit is het nettoresultaat van de groei in open fondsen van 498 miljoen euro, een netto-instroom in EMTN van 38 miljoen euro en een positieve netto groei in de producten van derden van 7 miljoen euro.

Open fondsen - Het grootste deel van de NNM was afkomstig uit de verkoop van open fondsen, met een nettogroei van 498 miljoen euro, een stijging van 10% ten opzichte van 2019. Een groot deel van deze groei was te danken aan de zeer

Internal

sterke commerciële resultaten van de Delegio Privileged Portfolio, een all-in profiled funds-oplossing met als doelgroep het personal banking-segment. Sinds de lancering in juni 2020 heeft Delegio Privileged Portfolio een netto-instroom van 163 miljoen euro geïnd. De instroom in andere open fondsen uit het aanbod van AXA Bank bedroeg 335 miljoen euro in 2020. Deze fondsen kenden een bijzonder sterke activiteit in het vierde kwartaal naar aanleiding van de uitbreiding van het aanbod met drie nieuwe ESG-fondsen.

EMTN - In 2020 werden er drie nieuwe EMTN's uitgegeven, met een brutoproductie van 106 mln. Met inbegrip van de vervaldagen van bestaande EMTN's en beperkte vervroegde aflossingen bedroeg de netto-instroom 38 miljoen, ten opzichte van een netto-uitstroom die in 2019 nog 35 miljoen bedroeg.

Producten van derden – De volatiliteit op de financiële markten omwille van de COVID-19-pandemie heeft de makelaarsactiviteit in individuele lijnen een boost gegeven, ondanks het feit dat deze producten niet langer actief worden gepromoot. Een 2020 werd een recordvolume van 209 miljoen euro (+117% ten opzichte van 2019) aan aandelen verhandeld, wat voor de eerste keer in veel jaren tijd resulteerde in een positieve netto-instroom (+12 MM). In combinatie met een sterke instroom in pensioenspaarproducten (+16,2 MM) en een beperkte uitstroom in externe fondsen en euro-obligaties (-22 MM), tekenden de producten van derden een beter dan verwachte nettogroei van 7 miljoen euro op.

CUSTOMER JOURNEY DAILY BANKING & Deposits

Dagelijks bankieren - De meeste indicatoren wijzen op een aanhoudende groei.

Het aantal zichtrekeningen is met 5.044 toegenomen. Bij de particuliere rekeningen groeit de portefeuille vooral met de (inkomsten genererende) comfort2bank-rekeningen (+ 5.186), dankzij de lancering van een nieuwe value-proposition. De portefeuille van (gratis) start2bank-berekeningen is met -142 gedaald.

Ondanks de zware gevolgen van de lockdowns op de inkomsten uit kaarttransacties tekenden de inkomsten een groei van 2,2 miljoen op en bereikte ze een totaal van 32,4 miljoen euro in 2020 in vergelijking met 30,2 miljoen euro in 2019.

De assets under management van zichtrekeningen zijn blijven groeien met net new money van 513 miljoen euro, wat resulteerde in een slotbalans van 3.375 miljoen euro ten opzichte van 2.861 miljoen euro eind 2019.

Het aantal geconnecteerde klanten is met 13.505 toegenomen (243.004 in 2019 ten opzichte van 256.509 in 2020). Een geconnecteerde klant is een particuliere klant die tegelijk een recurrent inkomen heeft op zijn/haar zichtrekening, een voldoende aantal transacties heeft en digitaal actief is (heeft in de voorbije 3 maanden home of mobile banking gebruikt). In 2020 lag de nadruk op de verhoging van het aantal digitaal actieve klanten, het creëren van extra functies in de mobiele app en homebanking, wat leidt tot een grotere efficiëntie in de operationele teams en minder werklast in de agentschappen.

De kredietkaartportefeuille is met 653 kaarten gestegen, waarvan 472 High-end VisaPremiumPlus-kaarten.

Deposito's – Assets under management zijn in 2020 met 210 miljoen euro gestegen. Deze stijging bestond uit een toename van de spaarrekeningen (380 miljoen euro), maar een daling in depositocertificaten (-11 miljoen euro) en termijndeposito's (-159 miljoen euro). De daling in de termijndeposito's kan worden verklaard door het feit dat aflopende termijndeposito's door de lage rentevoeten niet werden herbelegd in nieuwe termijndeposito's.

ASSET & LIABILITY MANAGEMENT

Het Asset and Liability Management (ALM) van AXA Bank Belgium is een essentieel onderdeel van het balansbeheer van de bank. Het hoofddoel ervan is enerzijds de correcte prijszetting van de balansrisico's via Fund Transfer Pricing en anderzijds het beheer van de blootstelling van AXA Bank Belgium aan risico's op het vlak van rentevoeten, liquiditeit en wisselkoersen. Deze risico's worden beheerd binnen het risicokader dat opgezet werd door de raad van bestuur van AXA Bank Belgium en binnen de wettelijke beperkingen.

Internal

In 2020 werd speciale aandacht besteed aan het omgaan met de coronacrisis en de optimalisering van de liquiditeit en de financiering van de bank. We zijn de portefeuille van swaptions van dichtbij blijven opvolgen en we hebben de risico's opnieuw in evenwicht gebracht om de P&L-volatiliteit te verminderen.

De beleggingsportefeuille worden beheerd binnen een strikte grenzen en bestaat uitsluitend uit hoogwaardige Europese overheidsobligaties, gegarandeerde supranationale obligaties en gedekte obligaties. Om de hefboomratio van AXA Bank Belgium te verbeteren en de risico's te beperken, is de omvang van de portefeuille in 2020 met 0,949 miljard euro (boekwaarde) gereduceerd, met beperkte nieuwe beleggingen. De beleggingsportefeuille bedraagt nu 0,748 miljard euro (boekwaarde) eind 2020.

THESAURIE EN BEMIDDELING

European Medium Term Notes zijn intern gestructureerd en worden op de markt afgedekt door de derivatenspecialisten van AXA Bank Belgium.

De bemiddelingsactiviteit in derivaten werd eind 2020 volledig stopgezet als onderdeel van de beoogde verkoop van AXA Bank aan Crelan door AXA nv. Als gevolg daarvan daalde niet in de balans opgenomen inventaris van de bemiddelingsactiviteiten van AXA Bank Belgium in 2020 met 63,1 miljard euro.

Internal

Commentaren bij de geconsolideerde IFRS-resultaten 2020

RESULTATENREKENING

In miljoen EUR	2019	2020
Financiële & exploitatiebaten en -lasten	306	323
Administratiekosten en afschrijvingen	233	227
Wijziging winst of verlies	0	1
Voorzieningen	3	8
Totale winst *(Uit voortgezette bedrijfsactiviteiten vóór aftrek van belastingen en minderheidsbelangen)*	70	87
Nettowinst	50	66

Financiële & exploitatiebaten en -lasten– De financiële en exploitatiebaten en -lasten zijn over het algemeen gestegen met 17 miljoen euro ten opzichte van 2019. Ondanks een moeilijke renteomgeving en de afsplitsing van de bemiddelingsactiviteit, die heeft geleid tot een lagere rentemarge, is AXA Bank Belgium erin geslaagd haar nettobankopbrengsten te stabiliseren en haar inkomsten uit honoraria te verhogen (+12,5 miljoen euro).

Administratiekosten en afschrijvingen - De administratiekosten (-8,9 miljoen euro) werden verder verlaagd en afschrijvingen (2,4 miljoen euro) werden verhoogd gezien de voortzetting van de investeringen in het transformatieplan. De daling van de administratiekosten is het gevolg van de aanhoudende structurele en coronamaatregelen voor kostenbeperking, als compensatie voor de verdere gerichte investeringen in onze kernactiviteiten.

Voorzieningen - De toename van de voorzieningen wordt bepaald door het groeiend aantal verwachte kredietverliezen als gevolg van een neerwaartse herziening van de macro-economische vooruitzichten door de effecten van de COVID-19 crisis. Gezien de ongekende impact van de COVID-19 crisis op de Belgische economie, wordt aangenomen dat de interne IFRS9-modellen de structurele impact van de COVID-19 crisis niet volledig opnemen. Daarom werd een “management overlay” geïntroduceerd met betrekking tot de verwachte kredietverliezen om te verzekeren dat een voldoende aantal waardeverminderingen worden genomen in overeenstemming met een verwachte toename in toekomstige ‘defaults’ in de kredietportefeuille. Ook na een gedetailleerde analyse werd een groep klanten geclassificeerd als onwaarschijnlijk om te betalen (UTP) – dus niet-uitvoerend en fase 3 – hoewel ze nog geen betalingsproblemen lieten zien. De toename van de verwachte kredietverliezen is het meest uitgesproken voor de portefeuille van professionele leningen, waar ook een sectorale voorziening is aangelegd voor de sectoren die het meest worden getroffen door de overheidsmaatregelen om de gezondheidscrisis te beheersen. Deze toename in verwachte kredietverliezen wordt gedeeltelijk gecompenseerd door een terugname op operationele en wettelijke voorzieningen voor onder meer QFIE.

Internal

Totale winst uit voortgezette bedrijfsactiviteiten voor aftrek van belastingen en minderheidsbelangen – De totale winst of verlies uit voortgezette bedrijfsactiviteiten voor aftrek van belastingen en minderheidsbelangen bedraagt 87 miljoen euro, 17 miljoen meer dan in 2019.

Nettowinst – De nettowinst bedraagt 66 miljoen euro, een stijging met 16 miljoen euro tegenover 2019, wetende dat 2019 ook de negatieve gevolgen heeft ondervonden van het kapitaalverlies in het kader van de verkoop van Italiaanse overheidsobligaties (-10,3 miljoen euro na aftrek van taksen)

BALANS EN BUITENBALANS

BALANS

In miljoen EUR	2019	2020
Cashsaldi	1.049	3.738
Financiële activa	26.635	25.394
Gehouden voor handel	*744*	*64*
Fair value via OCI	*1.714*	*733*
Tegen afgeschreven kostprijs	*24.177*	*24.597*
Investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen	12	9
Derivaten – Hedge accounting	8	0
Wijzigingen fair value	877	1.101
Andere activa	209	216
Totaal activa	**28.790**	**30.458**

Activa – 2020 was opnieuw een jaar van groei in de kredietportefeuille (+ 0,4 miljard euro), wat een verklaring is voor een groot deel van de balansgroei. De cashsaldi zijn ook gestegen in lijn met de sterke liquiditeit van de bank.

In miljoen EUR	2019	2020
Financiële passiva	27.255	28.872
Gehouden voor handel	*445*	*73*
Fair value via P&L	*1.130*	*882*
Tegen afgeschreven kostprijs	*25.680*	*27.917*
Derivaten – Hedge accounting	58	47
Voorzieningen	240	234
Andere passiva	71	83
Eigen vermogen	1.166	1.222
Totaal passiva & eigen vermogen	**28.790**	**30.458**

Internal

Passiva - In 2020 bleven de klanten van AXA Bank hun deposito's toevertrouwen aan AXA Bank (+540 miljoen euro). Tegelijkertijd maakte AXA Bank optimaal gebruik van de liquiditeitsmechanismen die door de ECB zijn ingevoerd en trok ze groothandelsfinanciering in de markt aan. Deze transacties zorgen ervoor dat de bank vanuit liquiditeitsoogpunt goed gepositioneerd is en genereren een financieringsverhoging van 2,2 miljard euro.

Eigen vermogen – Het eigen vermogen is gestegen met 56 miljoen euro.

BUITENBALANS

In miljard EUR	2019	2020
Bemiddelingsderivaten	63,13	0,04
ALM-portefeuillehedges	9,06	7,34
Commerciële hedges	18,10	23,32
Thesauriederivaten	2.28	2,25
Totaal	**92,57**	**32,96**

De buitenbalansportefeuille is met 59,61 miljard euro gedaald naar 32,96 miljard euro (2020 tegenover 2019), voornamelijk dankzij de buitenbalans van de bemiddeling, die met 63,09 miljard euro is gedaald.. Dit is het gevolg van de verkoop van AXA Life Europe door de AXA Groep (-42 miljard euro) en de stopzetting van de bemiddelingsactiviteit.

CONSOLIDATIEBEREIK

Op 31 december 2020 omvatte het consolidatiebereik van AXA Bank Belgium de volgende ondernemingen: AXA Bank Belgium nv, Royal Street nv, AXA Belgium Finance BV, CASPR and AXA Bank Europe SCF.

CASPR

CASPR is een special purpose vehicle (SPV) of buitenbalansvehikel, dat op 14 augustus 2020 is opgericht als société à responsabilité limitée (besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid) naar Luxemburgs recht. De vennootschap is als niet-gereglementeerde effectiseringsonderneming onderworpen aan de effectiseringswet 2004. De vennootschap heeft 12.000 aandelen uitgegeven, die alle zijn volgestort en worden gehouden door de Nederlandse stichting CASPR, die geen economisch belang heeft bij en geen voordeel ontleent aan haar bezit van de uitgegeven aandelen. CASPR heeft op 15 december 2020 een eerste synthetische RMBS-transactie uitgegeven met onderliggende hypothecaire leningen afkomstig van AXA Bank Belgium. Met CASPR heeft AXA Bank een extra mogelijkheid aan haar kapitaalinstrumentarium toegevoegd, die de bank verder faciliteert en ondersteunt bij haar kredietverleningsactiviteiten.

Internal

Commentaren bij de statutaire rekening en de winstverdeling

De statutaire winst van 2020 bedraagt 37,6 miljoen euro. De geaccumuleerde winsten bedroegen eind 2019 102,7 miljoen euro. Bijgevolg bedraagt de gecumuleerde winst per 31 december 2020 137,7 miljoen euro.

Dit resultaat wordt uitzonderlijk beïnvloed door de voorzieningen voor verwachte kredietverliezen, waar een aanpassing is gemaakt met IFRS9 betreffende de stage 2 kredieten. Deze extra voorzieningen van 17,2 miljoen euro worden geboekt binnen het Intern Zekerheidsfonds.

Het belangrijkste verschil tussen het resultaat van de statutaire jaarrekening (37,62 miljoen euro) en de geconsolideerde jaarrekening (65,63 miljoen euro) betreft:

- → De **omvang van de juridische entiteit** (AXA Bank solo versus AXA Bank geconsolideerd) verklaart een verschil van € 18,07 miljoen (resultaat SCF van € 17,73 miljoen)
- → De **scope en methode verschillen** (lokale GAAP versus IFRS), die een verschil van € 9,95 miljoen verklaren. Dit laatste wordt veroorzaakt door het verschil met betrekking tot de waardeverminderingsmethodologie met betrekking tot de opname van IFRS 9 stage 2-leningen zoals binnen BEGAAP en FRGAAP (zie hierboven), de rente op de voorwaardelijk converteerbare verplichting geboekt in OCI, gedeeltelijk gecompenseerd door uitgestelde belastingen.

De raad van bestuur stelt voor om het resultaat van 2020, na toewijzing van de wettelijke reserves, over te dragen naar het volgende boekjaar.

Internal

Belangrijke gebeurtenissen na 2020

Verkoop van AXA Bank Belgium

Op 25 oktober 2019 kondigde AXA S.A. aan dat het een overeenkomst heeft gesloten om zijn Belgische bankactiviteiten, AXA Bank België, te verkopen aan Crelan Bank ("Crelan"). Volgens de voorwaarden van de overeenkomst zal AXA 100% van AXA Bank België verkopen aan Crelan. Bovendien zijn AXA en Crelan overeengekomen om een lange termijn partnerschap voor P&C en Protection-verzekeringen aan te gaan, waardoor het bestaande partnerschap tussen AXA Bank België en AXA België wordt uitgebreid naar het volledige Crelan-netwerk.

De voltooiing van de transactie is echter onderhevig aan de gebruikelijke sluitingsvoorwaarden, waaronder de ontvangst van wettelijke goedkeuringen. Door aanvullende vragen en eisen van de nationale en Europese toezichthouders aan Crelan, in combinatie met de moeilijke omstandigheden als gevolg van de COVID-19 pandemie, loopt de afronding van de transactie vertraging op.

De Raad van Bestuur blijft deze gebeurtenissen en hun evolutie van nabij monitoren onder meer wat betreft de mogelijke impact op de verschillende soorten risico's waaraan de bank is blootgesteld.

Brexit (vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie)

Voordat de brexit overeenkomst tussen de Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk werd afgesloten in december 2020 heeft AXA Bank Belgium haar ISDA/CSA overeenkomsten met al haar tegenpartijen in bilaterale derivatentransacties herzien. Voor haar belangrijkste tegenpartijen zijn we overeengestapt naar entiteiten van het Europese vasteland.

TLTRO

Zoals reeds onder punt 29.3 in de jaarrekeningen meegegeven vermelden we ook het feit dat de Europese centrale bank op 29 januari 2021 heeft besloten om binnen de huidige TLTRO serie 3 bijkomende tranches aan te bieden waarop in 2021 kan worden ingeschreven met vervaldagen in 2024 en waarbij de aanvullende tijdelijke verlaging eveneens met 1 jaar wordt verlengd tot en met 23 juni 2022. AXA Bank Belgium volgt dit verder op en zal in dat kader de passende initiatieven nemen.

Internal

Solvabiliteit en liquiditeit

Solvabiliteit

Ondanks de uitbraak van het coronavirus in 2020 is ABB erin geslaagd om verder bij te dragen aan de vlotte financiering van de Belgische economie en heeft ze tegelijkertijd haar kapitaalbasis verder kunnen versterken. Deze verwezenlijking werd ondersteund door het strategische traject dat ABB de afgelopen jaren heeft gevolgd. De bank is nu meer bepaald voor 100% bezig met de dienstverlening aan haar particuliere klanten in België. Dankzij haar huidige positionering, in het bijzonder op de Belgische hypotheekmarkt, in combinatie met een versnelling van de fee-business in de invest-activiteit, geniet de bank extra veerkracht. Als gevolg daarvan komt de CET1-ratio in december 2020 uit op 18,4% (16,4% in december 19) en de totale kapitaalratio op 19,9% (17,9% in december 19).

De stijging van de CET1-ratio met 2% is voornamelijk toe te schrijven aan de volgende drie elementen en wordt gedeeltelijk gecompenseerd door een stijging van de risicogewogen activa als gevolg van een toename van het volume kredieten aan particulieren (€+1,4 miljard):

- Netto-inkomen 2020 van € 65,6 m (FINREP geconsolideerde cijfers) volledig opgenomen in het kapitaal aangezien het directiecomité beslist heeft geen dividend uit te keren uit het netto-inkomen van 2020,
- Afsplitsing van de bemiddelingsactiviteit, die in december 19 63 miljard euro aan nominale waarde vertegenwoordigde, en ca. 350 miljoen risicogewogen activa
- Een synthetische effectisering, waarbij een deel van het wanbetalingsrisico op hypothecaire leningen wordt overgedragen aan derden als onderdeel van een Significant Risk Transfer-transactie die de risicogewogen activa eind 2020 met 283 miljoen heeft verlaagd.

De hefboomratio daalt licht tot 3,9% (4% in december 19) als gevolg van het toenemende volume kredieten aan particulieren en de toenemende liquide activa.

Liquiditeit/financiering

In 2020 heeft ABB haar liquiditeitsbuffer op betrekkelijk hoge niveaus weten te handhaven, met een liquiditeitsdekkingsgraad van 197% op 31/12/20 (198% in december 19).

De retailfinanciering is in de loop van het jaar met meer dan 600 miljoen euro toegenomen, wat met name te verklaren is door de lockdownmaatregelen van de Belgische autoriteiten, die hebben geleid tot uitstel van consumptie en meer spaartegoeden.

ABB heeft 1,75 mld aan gedekte obligaties op lange termijn uitgegeven,

- waarvan € 500 m in januari 20, eerste uitgifte na de aankondiging van de transactie met Crelan met de grootste overinschrijving ooit,
- waarvan € 500 m verhandeld op 19/03/20 (eerste uitgifte in de context van de coronacrisis),
- waarvan € 500 m uitgegeven in juni met een maturiteit van 20 jaar (langste maturiteit ooit).

ABB heeft deelgenomen aan door de ECB gelanceerde programma's, met name in de context van de COVID- 19-pandemie. Daardoor steeg het niveau van de ECB-financiering in december 20 tot ongeveer 2,6 mld euro, waarvan 1,2 mld euro 3-jaars TLTRO.

Internal

Belangrijkste risico's en onzekerheden

De **macro-economische omgeving**, en in het bijzonder het niveau en de vorm van EUR-rentecurve, de Belgische woningmarkt of de toestand van de Belgische economie (bbp, werkloosheidscijfer, woningmarkt, enz.) hebben een invloed op de rentabiliteit van de bank, die is toegespitst op de Belgische retailmarkt: d.w.z. de omzetting van Belgische deposito's in leningen aan de Belgische economie, meestal hypothecaire kredieten en, in mindere mate, professionele kredieten en consumentenkredieten. Het businessmodel van AXA Bank Belgium impliceert ook een zeker concentratierisico op Belgische hypothecaire kredieten en dus op de Belgische woningmarkt. De COVID-19-pandemie heeft een 2020 ernstige gevolgen gehad voor de macro-economische omstandigheden en een aanzienlijke opschudding veroorzaakt in de financiële markten. Dit vormde een bijzondere uitdaging voor de banken aangezien het bedrijfsmodel van de bank onder grote druk komt te staan in het kader van een langdurige pandemie. Aangezien dergelijke situaties snel uit de hand kunnen lopen, is het belangrijk om daar tijdig en gepast op te kunnen reageren. De COVID-19-pandemie zal naar alle waarschijnlijkheid zowel op korte als op lange termijn grote gevolgen hebben voor ABB. ABB heeft in de loop van 2020 een aantal risicoverlagende acties ondernomen. Wat het retailkredietrisico betreft, heeft ABB een deel van het kredietrisico op haar hypotheekportefeuille overgedragen via een synthetische effectiseringstransactie, waardoor de naar retailkredietrisico gewogen activa effectief zijn verminderd. Wat het (niet-rente)marktrisico en het non-retailkredietrisico betreft, heeft ABB haar risicobeperkingsstrategie met succes uitgevoerd door de bemiddelingsactiviteit af te splitsen. Dit leidt tot een gematigd effect van gespannen marktparameters op de rentabiliteit en de kapitaalpositie van ABB.

De evolutie van het **banklandschap** in België is een materiële risicofactor. De gedragingen of de verwachtingen van de klanten in hun interacties met hun bankpartner veranderen. Hoewel dat meer een feit dan een risico is, blijft de mate waarin de verandering zich zal concretiseren of de snelheid ervan onzeker. Het toenemende gebruik van technologieën en de digitalisering van het bankieren impliceren ook een specifieke aandacht voor **informatieveiligheid, cyberrisico en e-fraude**. Bovendien worden banken ook geconfronteerd met het **ESG-(Milieu-, Sociale en Bestuurlijke) risico**, onder meer door de negatieve gevolgen van de klimaatverandering.

De **regelgevings- en belastingomgeving** hebben een significante impact op de activiteiten van AXA Bank Belgium. Veranderingen in de regelgeving of de belastingstelsels kunnen een grote impact hebben, zeker gezien het eenvoudige businessmodel van AXA Bank Belgium, met haar concentratie op een beperkt aantal activiteiten. Ter illustratie: de volgende regelgevingsmaatregelen hebben in het bijzonder retailbanken getroffen die deposito's omzetten in hypothecaire kredieten: (a) de wettelijke ondergrens van 11 basispunten op Belgische spaarrekeningen (ondanks de negatieve rentevoetomgeving op het kortlopende deel van de rentecurve), (b) de prudentiële maatregel van de NBB om de kapitaalvereisten voor hypothecaire kredieten te verhogen Andere voorbeelden van evoluerende reguleringen of standaarden zijn de MREL-vereisten (Minimum Requirement for own funds and Eligible Liabilities), Bazel III finalisatie, IFRS9 (International Financial Reporting Standards), EMIR (European Market Infrastructure Regulation), MiFID II (Markets in Financial Instruments Directive), AMLD IV en V (Anti-Money Laundering Directive), AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) een eventuele andere regelgeving en met betrekking tot de digitale valuta van centrale banken.

AXA Bank Belgium hecht zeer veel belang aan de implementatie van een nultolerantiebenadering ten aanzien van **wangedrag en compliancerisico's.** Daartoe legt AXA Bank Belgium een multidisciplinair programma ten uitvoer, met een combinatie van opleidingen, certificeringen, controles, incentives of sancties.

Algemeen beschouwd, controleert en beheert AXA Bank Belgium risico's binnen het door de raad van bestuur vastgestelde risicobereidheidskader en in overeenstemming met het voorgeschreven risicobeheer. Meer informatie is beschikbaar in hoofdstuk 4 van het jaarverslag.

Internal

COVID-19 & Moratorium 2.0

Sedert maart 2020 is AXA Bank Belgium, zoals alle andere economische spelers, in haar dagdagelijkse operationele manier van werken geïmpacteerd door de COVID-19 pandemie. Als onderdeel van haar risicobeheer nam de bank onmiddellijk de nodige maatregelen op het vlak van organisatie, processen, beheer en gezondheid om enerzijds de continuïteit van de bankactiviteiten te verzekeren maar vooral en in de eerste plaats om de gezondheid van haar medewerkers en haar klanten te garanderen. AXA Bank Belgium heeft op periodieke basis getest of de bedrijfscontinuïteitsprocedures werden toegepast: het digitaliseringsniveau en onze flexibele manier van werken hebben bijgedragen aan een doeltreffende implementatie en zal in de toekomst zeker nog onbelangrijke rol blijven spelen.

Ondanks een waarschijnlijke materiële impact voor de lokale en wereldwijde economie is het op dit moment moeilijk om de ernst en de duur van de crisis te beoordelen aangezien nationale overheden overal voortdurend hun maatregelen aan het aanpassen zijn om besmettingen en de gevolgen ervan te beperken. Het management heeft met deze onzekerheid rekening gehouden bij het bepalen van het niveau van management-overlays voor de verwachte voorziening voor kredietverliezen. Bij AXA Bank Belgium wordt de situatie op de voet opgevolgd in de talrijke permanente raden en comités, alsook via een specifiek crisisbeheer. Deze monitoring omvat de opvolging van het gedrag van onze klanten en de markt en economische parameters zoals het bbp (bruto binnenlands product), de werkgelegenheidsgraad, enz. op die manier kunnen wij de nodige maatregelen treffen, niet enkel om de activiteit van de bank te ondersteunen, maar ook die van onze klanten. AXA Bank Belgium heeft kennis genomen van de recente mededeling van de ECB en andere instellingen om bepaalde solvabiliteits- en liquiditeitsvereisten te versoepelen. Wij zullen gelijkaardige initiatieven van regelgevers en/of overheidsinstellingen zorgvuldig herzien en opvolgen en dienovereenkomstig handelen met betrekking tot de steun aan een aantal van onze kredietklanten die tijdelijk te kampen zouden kunnen hebben met liquiditeitsproblemen als gevolg van deze crisis. AXA Bank concludeert op dit moment dat de kapitaal- en liquiditeitspositie onder controle is.

De COVID-19 pandemie heeft zware gevolgen gehad voor 2020. De vennootschap heeft de maatregelen die de regering in deze context heeft opgelegd zorgvuldig gevolgd en nageleefd.

Sinds 13 maart 2020 zorgt de onderneming ervoor dat alle personeelsleden vijf dagen per week kunnen telewerken. Deze maatregel is gedurende bijna het gehele jaar gehandhaafd tot op de datum waarop dit verslag werd geschreven en samengesteld, met het oog op de door de overheid ingevoerde 'pandemische' maatregelen. Telewerk maakt al enkele jaren deel uit van de praktijken binnen de onderneming en vormt dus een aanzienlijke troef in het kader van de hachelijke coronasituatie. Bovendien behoefte te onderneming geen beroep te doen op het stelsel van tijdelijke werkloosheid. De activiteiten werden niet stopgezet en de onderneming slaagde erin om ononderbroken haar verrichtingen voort te zetten en haar klanten van dienst te zijn.

De Covid-19-pandemie had een impact op de rekeningen per 31 december 2020, aangezien de Bank rekening hield met de situatie op het einde van 2020 en haar verwachtingen voor de toekomst, wat leidde tot een toename van de verwachte kredietverliezen zoals beschreven in paragraaf ' Commentaar bij de geconsolideerde IFRS-resultaten voor 2020 - Voorzieningen '.

We zullen de ontwikkelingen van de pandemie in de activiteiten van de Vennootschap nauwlettend blijven volgen en waakzaam blijven voor alle risico's die zich in de loop van 2021 zouden kunnen voordoen.

Internal

Bestuursorganen en corporate governance

Samenstelling van de bestuursorganen

Raad van bestuur	Directiecomité	Auditcomité	Risico-comité	Benoemingscomité	Remuneratiecomité
Jef Van In, voorzitter				Voorzitter	Voorzitter
Peter Devlies	Voorzitter				
Philippe Rucheton (onafhankelijk bestuurder)		✓	Voorzitter		
Michael Jonker (onafhankelijk bestuurder)			✓		✓
Patrick Keusters (onafhankelijk bestuurder)		Voorzitter		✓	
Patrick Lemoine		✓	✓		
Marie-Cécile Plessix					
Benoît Claveranne				✓	✓
Emmanuel Vercoustre	Vicevoorzitter				
Peter Philippaerts	✓				
Jeroen Ghysel	✓				
Frank Goossens	✓				
Pieter Desmedt	✓				

Internal

Commissarissen: PwC Bedrijfsrevisoren cvba / PwC Réviseurs d'Entreprises scrl, vertegenwoordigd door Gregory Joos (erkend revisor)

AXA heeft de ambitie om wereldwijd de meest diverse onderneming binnen de financiële sector te worden. Daarom zijn we tegen iedere vorm van discriminatie.

WIJZIGINGEN IN 2020 EN VANAF 1 JANUARI 2021

RAAD VAN BESTUUR:
- NIHIL

DIRECTIECOMITÉ:
- NIHIL

AUDITCOMITÉ:
- NIHIL

RISICOCOMITÉ:
- NIHIL

BENOEMINGSCOMITÉ:
- NIHIL

REMUNERATIECOMITÉ:
- NIHIL

BEVOEGDHEID VAN HET DIRECTIECOMITÉ

Het directiecomité wordt opgericht bij besluit van de raad van bestuur en beheert AXA Bank Belgium en al haar filialen en dochterondernemingen.

Het directiecomité is een collegiaal besluitvormingsorgaan. De rol van het directiecomité bestaat erin een bedrijfsstrategie aan de raad van bestuur voor te stellen en die toe te passen. Het directiecomité is verantwoordelijk voor het beheer van de activiteiten van de bank. Het directiecomité voert het management uit binnen het kader van het algemene beleid dat door de raad van bestuur wordt bepaald. Het directiecomité handelt onder toezicht van de raad van bestuur, dat als enige bevoegd blijft om de strategie te bepalen en alle aangelegenheden te beheren die bij wet onder zijn exclusieve bevoegdheid vallen.

Leden van het directiecomité (met stemrecht):

- CEO (voorzitter): Peter Devlies
- Deputy CEO/CFO (vicevoorzitter): Emmanuel Vercoustre
- CRO: Pieter Desmedt
- Head of Customer Journey Invest: Peter Philippaerts
- Head of Customer Journey Daily Banking & Savings: Jeroen Ghysel
- Head of Customer Journey Credits: Frank Goossens
- Vaste genodigden: Bedrijfssecretaris van het directiecomité (secretaris)
- Genodigden: afhankelijk van de agenda

Internal

LEDEN VAN HET DIRECTIECOMITÉ

PETER DEVLIES - Peter Devlies startte op 19 december 2016 als Chief Executive Officer bij AXA Bank Belgium. Hij behaalde een master in Business Administration aan de universiteit van Chicago en een master Handelsingenieur aan de KU Leuven. Daarvoor bekleedde Peter verschillende functies bij McKinsey en Dexia Bank Belgium voor hij in 2010 in het uitvoerend comité van Bank Van Breda zetelde, een Belgische bank voor ondernemers en vrije beroepen.

EMMANUEL VERCOUSTRE - Emmanuel Vercoustre startte in december 2011 bij AXA Bank Belgium als Head of Financial Services en werd boven op zijn taken Deputy CEO in oktober 2012. Emmanuel behaalde een MBA aan het Insead en is ook afgestudeerd aan de Ecole Supérieure de Commerce de Paris met een hoofdvak in Finance. Hij begon in 1999 bij de AXA Groep als Head of Financing, Treasury and Participations, waarna hij de afdeling Corporate Finance en Treasury van de AXA Groep (Direction Centrale des Finances du Groupe) ging leiden en in 2007 Head of Finance, Control and Strategy werd van AXA Investment Managers. Voor Emmanuel bij AXA begon, heeft hij 17 jaar ervaring opgedaan bij het Crédit Commercial de France in Londen en Parijs met een sterke focus op, ten eerste, de opbouw en ontwikkeling van een Finance Trade departement en daarna ALM-, kredieten-, productprijszetting- en tradingactiviteiten. Emmanuel is ook directeur bij ISDA (International Swaps and Derivatives Association).

PETER PHILIPPAERTS - Op 1 december 2018 werd Peter Philippaerts benoemd tot Head of Customer Journey Invest en lid van het directiecomité van AXA Bank Belgium. Peter Philippaerts behaalde een master in de economie (KU Leuven). Na een aantal posities te hebben bekleed bij distributie bij Dexia Bank, werd hij general director distribution bij Dexia Bank, later Belfius Bank, tussen 2006 en 2012. Van 2012 tot 2013 was hij general director of operations bij Belfius Bank, vooraleer hij als Operations Director bij Ordina Belgium in dienst trad. In 2015 werd hij benoemd tot Chief Operating Officer van het UVC Brugmann.

Internal

FRANK GOOSSENS - Frank Goossens werd op 1 februari 2018 benoemd tot Chief Credit Officer. Frank behaalde een masterdiploma in de rechten aan de Katholieke Universiteit Leuven (KUL) en een bachelor in Business Administration aan dezelfde universiteit. Frank startte zijn professionele carrière in de verzekeringssector bij De Vaderlandsche en Boreas Leven. Vervolgens bekleedde hij verschillende functies bij retailbank Centea waar hij in 1999 werd benoemd tot Senior Manager van de afdeling kredieten voor ondernemingen, vrije beroepen en zelfstandige ondernemers. Vervolgens werd hij Senior Manager van de afdeling Klanten, Betaalverkeer en Sparen. Tussen 2003 en 2005 was hij Senior Manager van de afdeling Inspectie. Tussen 2005 en 2011 was hij Senior Manager Kredieten. In 2012 startte hij bij AXA Bank als verantwoordelijke voor de afdeling Operations Credits (acquisitie, beheer, collections), voor het kredietbeleid en de controle van kredieten.

JEROEN GHYSEL - werd op 1 januari 2014 benoemd tot Chief Information Officer en meer recent (1 februari 2018) tot Head of Customer Journey Daily Banking & Deposits. Na zijn studies als Commercial Engineer in Management Informatics (Leuven) begon Jeroen Ghysel zijn carrière als Business Process Management Consultant en vervolgens als Senior Consultant en Business Architect in verschillende IT-adviesbureaus. Van 2006 tot 2009 bekleedde Jeroen de functie van Program Manager bij Fortis, waar hij actief was voor de Fortis Groep, ABN AMRO en Fortis Bank. Hij begon in 2009 bij AXA als Head of Business Transformation Services en werd vervolgens Head of Business Service Line Bank & Retail Life. Sinds 2012 is hij verantwoordelijk voor Business Transformation Planning en IT Service Development voor AXA Bank Belgium.

PIETER DESMEDT - werd op 28 februari 2019 benoemd tot Chief Risk Officer nadat hij drie jaar bij AXA Bank had gewerkt als Retail Credit Risk Manager. Pieter behaalde aan de KU Leuven zijn diploma in de wiskunde waar hij ook zijn doctoraat deed. Hij deed jarenlang ervaring op bij KBC waar hij ook zijn carrière in de financiële sector startte als Process Advisor voor levensverzekeringen. Later werd hij verantwoordelijk voor risicoteams bij de KBC Groep in verschillende functies. Vervolgens werd hij in 2012 benoemd tot Credit Risk Manager bij KBC Consumer Finance Belgium waar hij verantwoordelijk was voor het kredietrisico.

Internal

BEVOEGDHEID EN ONAFHANKELIJKHEID VAN HET AUDITCOMITÉ EN HET RISICOCOMITÉ

Het auditcomité van AXA Bank Belgium bestaat uit Patrick Keusters, die voorzitter is, Philippe Rucheton en Patrick Lemoine. Het bestaat uit een meerderheid van onafhankelijke personen, zodat het voldoet aan de eisen van artikel 27, paragraaf 1 van de wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op kredietinstellingen.

De leden van het comité zijn collectief bevoegd voor het bankwezen, de boekhouding en de audit en tenminste één lid is bevoegd voor boekhouding en/of audit.

Het risicocomité werd opgericht op 1 januari 2015 en bestaat uit Philippe Rucheton (voorzitter), Michael Jonker en Patrick Lemoine, die alle drie onafhankelijke bestuurders zijn. De leden hebben de hoedanigheid van niet-uitvoerende bestuurders.

Elk lid beschikt over de nodige kennis, competenties en ervaring om de strategie en het tolerantieniveau ten opzichte van het risico van de bank te begrijpen en zich eigen te maken. Zij worden opgeroepen om over deze onderwerpen advies te geven aan de leden van de raad van bestuur en om hen bij te staan in hun supervisierol bij het uitvoeren van de strategie door het directiecomité

Philippe Rucheton, Patrick Keusters en Michael Jonker voldoen alle drie aan elk van de onafhankelijkheidscriteria bepaald in artikel 526 ter van het wetboek van vennootschappen.

Qua bevoegdheden werd Philippe Rucheton op 24 april 2014 benoemd tot onafhankelijk bestuurder van AXA Bank Belgium. Hij behaalde een diploma aan de *École Polytechnique*, aan het *Institut Supérieur des Affaires* en aan de Sorbonne. Hij was bestuurder en financieel directeur van Dexia van december 2008 tot maart 2014. Daarvoor was hij werkzaam bij de Société Générale als CFO van Newedge Group, een makelaarsbedrijf; als vicevoorzitter van haar Tsjechische bankdochteronderneming tussen 1995 en 2002, als directeur ALM. Hij begon zijn loopbaan bij de Louis-Dreyfus Bank en bij de BRED en hij was gedurende 20 jaar bestuurder van Bernard Controls, een industriële onderneming. Philippe Rucheton heeft dus een ruime ervaring in bank- en beleggingsactiviteiten, in algemeen beheer en in financieel en controlebeheer, zowel in België als in het buitenland.

Patrick Keusters werd op 1 januari 2016 benoemd tot onafhankelijk bestuurder van AXA Bank Belgium. Hij is licentiaat in de rechten en heeft een master in management van de Vlerick School. Hij begon zijn loopbaan in 1985 bij Citibank en hij specialiseerde zich daar in Corporate Banking. In 1992 startte hij bij Bank Degroof en werd daar in 2000 bestuurder en lid van het uitvoerend comité. In 2002 nam hij de taken op van gedelegeerd bestuurder, eerst bij Bank Degroof Luxembourg en vervolgens van 2004-2015 bij Bank Degroof Belgium. Hij was daar verantwoordelijk voor Operations, Boekhouding, Compliance, Kredieten, Juridische en Fiscale zaken en Faciliteiten. Hij was ook voorzitter van de sectie 'nichebanken' van Febelfin.

Michael Jonker werd op 29 januari 2018 benoemd tot onafhankelijk bestuurder van AXA Bank Belgium. Michael Eduard Jonker behaalde MBA in Finance aan de University of Oregon. Hij begon zijn carrière in 1978 bij ABN Bank, ging daarna naar de Bank of America, om daarna de overstap te maken naar Paribas Nederland als Senior Account Manager. Bij ING heeft hij ervaring opgedaan binnen de kredietafdelingen. Hij vervulde er de functie van Global Head of Credit Risk Management. Van 2002 tot 2016 bekleedde hij de functie van Chief Risk Officer en zetelde hij in het uitvoerend comité van ING Belgium. Hij heeft ook ervaring opgedaan als voorzitter van de raad van commissarissen van ING Lease Belgium en als lid van de raad van bestuur van Record Bank.

Patrick Lemoine is benoemd tot onafhankelijk bestuurder van AXA Bank Belgium sinds 1 januari 2010. Hij is mijningenieur (EMSE), heeft het diploma van Etudes Comptables Supérieures, een MBA van INSEAD en hij is actuaris. Hij begon zijn loopbaan in 1981 bij Credit Lyonnais en heeft sindsdien een ruime ervaring verworven als technisch directeur in schadeverzekeringen en als financieel directeur in de verzekeringssector in Frankrijk en in Canada. Hij is onlangs benoemd tot Head of P&C operations bij de AXA Groep.

Op grond van bovenvermelde feiten kan de raad van bestuur de individuele en collectieve competentie van de leden van het auditcomité en van het risicocomité aantonen.

Internal

BEVOEGDHEID EN ONAFHANKELIJKHEID VAN HET BENOEMINGSCOMITÉ EN HET REMUNERATIECOMITÉ

Het benoemingscomité bestaat uit Jef Van In, Benoît Claveranne en Patrick Keusters.

Het remuneratiecomité bestaat uit Jef Van In, Michael Jonker en Benoît Claveranne. Het remuneratiecomité heeft in 2020 twee keer plaatsgevonden.

De twee comités worden voorgezeten door Jef Van In en bestaan uitsluitend uit niet-uitvoerende bestuurders. Elk comité heeft een onafhankelijk lid dat voldoet aan elk van de onafhankelijkheidscriteria bepaald in artikel 526 ter van het wetboek van vennootschappen.

De bevoegdheden van de onafhankelijke bestuurders, Michael Jonker en Patrick Keusters, vindt u hierboven bij de bevoegdheden voor het auditcomité en het risicocomité.

De voorzitter van de comités, Jef Van In, is handelsingenieur (K.U.L.) en heeft een Executive MBA van de Flanders Business School. Na een nationale en internationale carrière bij ING Bank werd hij in 2011 CEO van AXA Bank Belgium. In 2012 werd hij bovendien verantwoordelijk voor de tak levensverzekeringen van AXA in Centraal- en Oost-Europa. In juli 2016 werd Jef Van In CEO van AXA Belgium en begin 2017 werd hij voorzitter van de raad van bestuur van AXA Bank Belgium. Op 29 maart 2019 werd Jef Van In bevestigd als lid en voorzitter van het benoemingscomité en het remuneratiecomité.

Benoît Claveranne is afgestudeerd aan het Institut d'Etudes Politiques de Paris. Hij behaalde een master in de economie aan de Universiteit van Parijs. Voor hij in 2009 bij AXA startte als Director of European and Institutional Affairs van de Groep, werkte hij ook als bestuurder bij het Internationaal Monetair Fonds, de Wereldbank en het ministerie van Financiën. Van 2011 tot 2013 was hij General Director bij AXA Prévoyance & Patrimoine, een netwerk van exclusieve agenten van AXA France. Van 2014 tot 2016 was Benoît Claveranne Directeur-Generaal van Life, Savings and Pensions Business voor de regio Azië. In juli 2016 werd hij de Transformation Director van de Groep en lid van het directiecomité van de AXA Groep. Sinds 1 december 2017 is hij Chief Executive Officer International and New Markets.

De raad van bestuur kan bijgevolg rechtvaardigen dat het benoemingscomité en het remuneratiecomité zodanig samengesteld zijn dat zij een relevant en onafhankelijk oordeel kunnen vormen over zowel het benoemings- en remuneratiebeleid en -praktijken, als over de werking van de bestuurders- en leidinggevende organen van AXA Bank Belgium.

Internal

Remuneratiebeleid

REMUNERATIE VAN DE LEDEN VAN DE RAAD VAN BESTUUR

Alle leden van de raad van bestuur worden beschouwd als 'Identified Staff' (Categorie 1). Bijgevolg zijn de principes die hieronder in punt 2 uiteengezet worden volledig op hen van toepassing.

NIET-UITVOERENDE BESTUURDERS

Bij de remuneratie van de onafhankelijke, niet-uitvoerende bestuurders van AXA Bank Belgium wordt rekening gehouden met hun bijdrage tot de werkzaamheden van de raad van bestuur en van de binnen de raad van bestuur opgerichte comités. Ze is conform de marktnormen.

De betrokken bestuurders worden vergoed in de vorm van emolumenten die vastgelegd worden door de raad van bestuur voor de uitoefening zowel van hun mandaten in de raad van bestuur als van hun mandaten in de comités die binnen de raad van bestuur zijn opgericht.

Voor de niet-onafhankelijke niet-uitvoerende bestuurders die deel uitmaken van een entiteit van de AXA Groep geeft hun mandaat binnen de raad van bestuur van AXA Bank Belgium geen recht op een extra vergoeding.

De niet-uitvoerende bestuurders ontvangen geen variabele vergoeding.

UITVOERENDE BESTUURDERS

Het remuneratiebeleid dat door AXA Bank Belgium toegepast wordt, is gebaseerd op het remuneratiebeleid van de AXA Groep en is in overeenstemming met de wet op het statuut van en het toezicht op kredietinstellingen van 25 april 2014, de zogenaamde bankwet. Het hoofddoel bestaat erin de principes en de structuur van de remuneraties van AXA Bank Belgium in overeenstemming te brengen met een gezond en efficiënt beheer van de maatschappij (en dus ook risicobeheersing).

Om de conformiteit van het remuneratiebeleid te garanderen, wordt het beleid regelmatig herzien door het remuneratie- en bestuurscomité van de Groep en door het remuneratiecomité van de betrokken raad van bestuur.

Met het remuneratiebeleid van de bestuurders moet het mogelijk zijn om:

- talent aan te trekken, te ontwikkelen, te behouden en te motiveren,
- de beste prestaties aan te moedigen en te belonen,
  - zowel op individueel als collectief vlak, en
  - op korte, middellange en lange termijn
- het remuneratieniveau in overeenstemming te brengen met de resultaten van de maatschappij,
- een gepast en efficiënt risicobeheer te garanderen.
- De remuneratiegids steunt op drie grondbeginselen:
- de competitiviteit en marktconsistentie van de remuneraties,
- de coherentie en interne billijkheid, gebaseerd op de individuele en collectieve prestaties, zodat de eerlijke en evenwichtige remuneratie de individuele kwantitatieve en kwalitatieve verwezenlijkingen en impact van de werknemer weerspiegelt; en
- de resultaten en de financiële capaciteit van de maatschappij.

Internal

REMUNERATIE VAN DE 'IDENTIFIED STAFF'

'IDENTIFIED STAFF'

Rekening houdend met artikel 67 van de wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op kredietinstellingen en de uitvoeringsbesluiten en de gedelegeerde verordening, en aan de hand van bijkomende criteria, heeft de raad van bestuur van AXA Bank Belgium de perimeter van de 'Identified Staff' als volgt vastgelegd:

- **Categorie 1**: De leden van de raad van bestuur;
- **Categorie 2:** De leden van het hogere management;
- **Categorie 3**: De personeelsleden met een functie die inhoudt dat de risico's moeten worden genomen in overeenstemming met de gedelegeerde verordening en andere verordeningen;
- **Categorie 4**: De controlefuncties die verantwoordelijk zijn voor de operationele onafhankelijke controlefuncties;
- **Categorie 5**: De personeelsleden die bepaald worden in overeenstemming met de gedelegeerde verordening waarvan de volledige remuneratie hen op hetzelfde remuneratieniveau plaatst als het hogere management of de personen die een functie bekleden waarbij ze risico's moeten nemen.

STRUCTUUR VAN DE REMUNERATIE VAN DE IDENTIFIED STAFF

Het remuneratiebeleid is zo georganiseerd dat het volledige remuneratiepakket evenwichtig verdeeld wordt tussen de vaste component en de variabele component.

De samenstelling van het volledige pakket heeft tot doel om het nemen van overmatige risico's te ontraden. De vaste component van het volledige remuneratiepakket is groot genoeg om de personeelsleden te belonen voor hun werk, anciënniteit, expertise en professionele ervaring en om een volledig flexibel variabel remuneratiebeleid te garanderen en met name de mogelijkheid om geen variabele remuneratie te betalen.

Vaste remuneratie

Bepaling van de vaste remuneratie

De basisvergoeding van de Identified Staff wordt bepaald op basis van de organisatorische verantwoordelijkheden zoals die gedefinieerd zijn in de functiebeschrijving en de positionering ten opzichte van de externe benchmark.

Bepaalde categorieën van de Identified Staff krijgen een wederkerende functiepremie. Deze wordt op transparante, niet-discriminerende wijze toegekend, op basis van objectieve parameters en zijn niet geassocieerd met of onderworpen aan prestatiecriteria. Bij een verandering van functie naar een functie die niet beschouwd wordt als Identitied Staff heeft de persoon misschien niet langer recht op de functiepremie.

De vaste remuneratie kan ook voordelen in natura bevatten.

Evolutie van de vaste remuneratie

Beslissingen betreffende de verandering van de vaste remuneratie van de Identified Staff zijn gebaseerd op de prestatie (duurzame uitvoering van de functie) en de positionering ten opzichte van externe benchmark.

Individuele toeslagen worden toegekend op basis van de volgende principes:

- gelijke behandeling;
- strikte regels op het vlak van delegeren; en
- een systematische dubbele controle door het lijnmanagement en het departement HR.

Internal

Elk prestatiejaar bepaalt AXA Bank Belgium het budget dat beschikbaar is voor de evolutie van de vaste remuneratie van de Identified Staff.

De resultaten van het voorbije prestatiejaar van AXA Bank Belgium (in vergelijking met de bepaalde doelstellingen) zijn een beslissende factor in het bepalen van het budget voor de evolutie van de vaste remuneratie.

Indien de resultaten van AXA Bank Belgium van het voorbije prestatiejaar negatief of beduidend lager zijn dan de vastgelegde doelstellingen of omwille van wettelijke beperkingen, kan AXA Bank Belgium beslissen om het budget te beperken tot het toekennen van de stijgingen die verschuldigd zijn op basis van wettelijke en/of contractuele bepalingen.

Variabele remuneratie

Bepaling van de variabele remuneratie

De variabele remuneratie wordt bepaald binnen de grenzen van het beschikbare budget en op basis van de plaatselijke en/of professionele marktpraktijken, de winsten die gerealiseerd worden door de activiteit en het bereiken van kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen op individueel niveau en op het niveau van de bank en de business line, en de bijdrage aan het risicobeheer en de naleving van de complianceregels.

Bepaling van het bonusbudget

Elk jaar bepaalt AXA Bank Belgium het totale beschikbare budget.

De bonuspool wordt bepaald op basis van een beslissingsproces dat gebaseerd is op de bedrijfsresultaten en op de risicoresultaten. Controles en balansen zijn in dat opzicht cruciaal.

De budgetenveloppes voor de variabele remuneratie worden bepaald op basis van:

- de resultaten die gerealiseerd worden door de activiteit (jaarlijkse bonuspool);
- de markt en de verwezenlijkingen, onder andere met betrekking tot het risico;
- de financiële situatie van AXA Bank Belgium, inclusief de kapitaalbasis en de vereisten en de liquiditeit;
- de gerealiseerde winsten; en
- de winstverwachting en de verwachting op lange termijn.

Elk jaar worden de bonuspools bepaald in de loop van het budgetproces van AXA Bank Belgium in overleg met het financiële departement en het algemene management onder controle van en met toestemming van de raad van bestuur na advies van het remuneratiecomité. Hierbij zal rekening worden gehouden met de directe input van het risicobeheer betreffende het kostenrisico (prestatie aangepast aan het risico) of evenwaardige risicomaatregelen, afhankelijk van het doel van het budget.

Enkel de resultaten van instellingen binnen de AXA Groep waarop de CRD IV en de bankwet van toepassing zijn, worden in overweging genomen.

In de context van een ex ante risicoaanpassing zal er een risicoanalyse uitgevoerd worden op bedrijfsniveau en op het niveau van de businessline of een bijzonder onderdeel ervan, zonder afbreuk te doen aan de evaluatie op individueel niveau.

Variabele bonuspools voor ondersteunende functies en geïntegreerde controlefuncties worden - bij wijze van afwijking van het bovenstaande – bepaald los van de prestaties van de business line die zij valideren of controleren.

Indien de entiteit zwak presteert, zullen de individuele variabele remuneraties die bepaald worden binnen het bereik van de beschikbare fondsen automatisch evenredig worden verminderd.

Internal

(Individuele) prestatie

De **prestatie van AXA Bank Belgium** wordt in kaart gebracht aan de hand van het resultaat van de STIC (Short Term Incentive Compensation) Grid. Deze 'STIC Grid' bevat kernindicatoren van activiteiten en resultaten die elk een bepaald gewicht krijgen, waarbij rekening wordt gehouden met risicocriteria.

De **(individuele) prestatie** wordt gemeten aan de hand van het behalen van (individuele) financiële en niet-financiële prestatiecriteria, bepaald als:

- kwantitatieve doelstellingen (die voor minstens 25% van de variabele remuneratie meetellen); en,
- kwalitatieve doelstellingen (algemene houding, risicobewustzijn, inspelen op de belangen van de klant, de werknemers en de aandeelhouder).

Deze worden gemeten over verschillende perioden (verwezenlijkingen op jaarbasis, maar ook op meerjaarlijkse basis) voor de volgende jaren bij wijze van vastgestelde prestaties en individuele beoordelingen met betrekking tot de vastgelegde doelstellingen.

Deze doelstellingen worden vastgelegd volgens een vast systeem, waarbij de doelstellingen:

- bepaald worden volgens het 'SMART'-principe: Specific, Measurable, Assignable, Realistic, Time-related;
- bepaald worden via 'succescriteria';
- evenwichtig zijn;
- goedgekeurd worden door beide partijen; en,
- geformaliseerd zijn in het prestatiedocument 'YES Performance' binnen de deadline van AXA Bank Belgium.

Het individuele prestatieplan is van toepassing op de Identified Staff in alle business lines van de bank en bestaat uit een individueel deel dat verbonden is met de prestatiescore, die rekening houdt met de resultaten en de doelstellingen van het risico/risicobeheer.

Ratio vaste remuneratie – variabele remuneratie

De variabele remuneratie van elk lid van de Identified Staff is beperkt tot het hoogste van de twee volgende bedragen:

- 50.000 euro, zonder dat dit bedrag het bedrag van de vaste remuneratie overschrijdt
- 50% van de vaste remuneratie

Deze beperking van het verschil tussen de vaste remuneratie en de variabele remuneratie is ook van toepassing op het toekennen van variabele remuneratie wanneer de doelstellingen overschreden worden ('above target') of bij buitengewone prestaties.

Proces van toekenning en individualisering – individuele beoordeling

Binnen AXA Bank Belgium wordt de prestatie van het team waarvan de Identified Staff deel uitmaken en zijn/haar individuele prestatie (prestatie wordt gemeten op basis van het winst- en risiconiveau inzake die winst) beoordeeld (een verplichte **jaarlijkse individuele beoordeling** die uitgevoerd wordt door de lijnmanager) op basis van minstens de volgende elementen:

- kwalitatieve verwezenlijkingen met betrekking tot de vastgelegde doelstellingen;
- professioneel gedrag met betrekking tot de waarden, compliancevereisten en procedures die van toepassing zijn bij AXA Bank Belgium, en in lijn met de waarden en het leiderschap van de Groep ('AXA Leadership Framework');
- bijdrage tot het risicobeheer, inclusief het operationele risico;
- het gedrag van de persoon als manager indien van toepassing.

De raad van bestuur zal na advies van het remuneratiecomité een bijkomende beoordeling uitvoeren voor alle leden van de Identified Staff en hierbij rekening houden met:

- de bijdrage aan het permanente controlekader van de Bank;
- de betrokkenheid bij materiële risico's en latere beslissingen;

Internal

- incidenten die zich hebben voorgedaan in de loop van het jaar en de collectieve acties die door het individu of zijn managers ondernomen werden.
- Deze beoordeling kan een invloed hebben op de variabele remuneratie.

De beoordeling zal zo veel mogelijk uitgevoerd worden met vooraf bepaalde en toepasselijke formules en regels voor de beoordeling. Hiervoor zullen evaluatiescorekaarten of andere gelijkaardige methoden gebruikt worden waarbij vanaf 2017 een formele evaluatie zal gebeuren van:

- compliancecriteria;
- een degelijk risicobeheer.

De mate waarin elke doelstelling bereikt werd en onder andere de relevante leiderschapsmethoden zullen op de scorekaart aangeduid worden met een score en concrete opmerkingen. Bovendien zal er een algemene score gegeven worden (over WAT en HOE) en zal er een totale prestatiescore gegeven worden met een kwalitatieve motivatie voor de van toepassing zijnde commentaren.

Afhankelijk van de bereikte kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen zullen voorstellen voor beslissingen gedaan worden.

Betaling van de variabele remuneratie

In overeenstemming met de bankwet wordt minstens 40% van de variabele remuneratie (tot 60% voor de hoogste variabele remuneratie) toegekend in de vorm van **uitgestelde variabele remuneratie**, en minstens 50% van de variabele remuneratie moet uitbetaald worden in '**financiële instrumenten**'.

Deze manier van remuneratie, gesteund door de langetermijnwinstdeelname van de werknemer maakt het mogelijk een aanzienlijk deel van de variabele remuneratie uit te stellen, in overeenstemming met de vereisten van de wetten en nationale en internationale regels, en de vereisten van nationale en internationale regelgevers.

Voorwaardelijke cashbetaling

De 50% in 'financiële instrumenten' zal betaald worden als 'voorwaardelijke cashbetaling'.

Om het onderscheid met de variabele cashbetaling te maken is de voorwaardelijke cashbetaling onderworpen aan een retentieperiode en doelstellingen na de retentieperiode met betrekking tot

- De solvabiliteit (ondergrens 2020: 10,75%), liquiditeit (ondergrens 2020: 100%) & hefboom (ondergrens 2020: 3%
- Een retentieperiode van 1 jaar (vanaf toelage/volledige loopbaan) vooraleer de voorwaardelijke cashbetaling uitgevoerd zal worden.

Dit leidt tot het volgende betalingsschema:

VERONDERSTELLINGEN	
Prestatiejaar	Jaar N
Vooraf	60%
Uitgesteld	40%
Gespreid over (jaren)	5
Cash	50%
Voorwaardelijke cashbetaling	50%

Internal

	Jaar N	Jaar N+1	Jaar N+2	Jaar N+3	Jaar N+4	Jaar N+5	Jaar N+6
Vooraf							
Cash	30%						
Voorwaardelijke cashbetaling		30%					
Uitgesteld							
Totaal toegekend met uitstel		8%	8%	8%	8%	8%	
Cash		4%	4%	4%	4%	4%	
Voorwaardelijke cashbetaling			4%	4%	4%	4%	4%
Totaal kasstroomprofiel	**30%**	**34%**	**8%**	**8%**	**8%**	**8%**	**4%**

Uitzondering voor variabele remuneratie onder 75.000 euro and above 200.000

De huidige administratieve circulaires van de NBB geeft de toestemming voor een uitzondering op deze regel voor leden van de Identified Staff van wie de variabele remuneratie lager ligt dan 75.000 euro.

Variabel loon boven 200.000 euro wordt 60% uitgesteld

Malus- en terugvorderingskader

De malus- en terugvorderingsbepalingen van de Bank stellen de raad van bestuur in staat om te bepalen dat, indien van toepassing, de ongevestigde elementen onder het uitgestelde bonusplan kunnen verbeurd/aangepast worden of de reeds betaalde/gevestigde variabele remuneratie in bepaalde situaties gerecupereerd kan worden.

AXA Bank Belgium zal de delen van de variabele remuneratie die nog niet betaald of verworven werden van alle (mogelijk voormalige) Identified Staff (malus) verkleinen, wanneer AXA Bank Belgium een kleiner of negatief financieel rendement op investering heeft of wanneer één van de volgende situaties ontdekt wordt:

- de Identified Staff is niet in overeenstemming met de van toepassing zijnde normen of expertise en professionele integriteit;
- de Identified Staff is betrokken bij praktijken die geleid hebben tot aanzienlijke verliezen voor AXA Bank Belgium of is verantwoordelijk voor dergelijke praktijken;
- de Identified Staff is betrokken bij een speciaal mechanisme met als doel of effect de bevordering van fiscale fraude door derden;
- elke omstandigheid die impliceert dat de betaling van de variabele remuneratie een schending van de goede remuneratiepraktijken van AXA Bank Belgium of de risicobeoordelingsstrategie of het beperkte gemiddelde risicoprofiel vormt.

AXA Bank Belgium zal de variabele remuneratie die reeds betaald is of verworven werd door alle (mogelijke voormalige) Identified Staff terugclaimen (terugvorderen) wanneer AXA Bank Belgium een kleiner of negatief rendement op investering kent of in één van onderstaande situaties, en dit binnen de 3 jaar volgend op de betaling of, indien van toepassing, het verwerven van de variabele remuneratie:

- de Identified Staff is niet in overeenstemming met de van toepassing zijnde normen of expertise en professionele integriteit;
- de Identified Staff is betrokken bij praktijken die geleid hebben tot aanzienlijke verliezen voor AXA Bank Belgium of is verantwoordelijk voor dergelijke praktijken;
- de Identified Staff is betrokken bij een speciaal mechanisme met als doel of effect de bevordering van fiscale fraude door derden.

Het gebruik van een vermindering (malus) of reclaim (terugvordering) moet gepast zijn. In geval van toekenning van variabele remuneratie in de context van een verandering van controle of structuur (bijv. fusie), die niet gebaseerd is op prestaties, maar op een aanwezigheidsvoorwaarde (bijv. retentiebonus), wordt het gebruik van een vermindering (malus) of reclaim (terugvordering) op basis van de situatie van een kleiner of negatief financieel rendement van AXA Bank Belgium

Internal

of een bedrijfseenheid enkel als gepast beschouwd indien de Identified Staff aanzienlijk heeft bijgedragen tot het kleinere of negatieve financiële rendement.

In geval van ontslag wegens ambtsmisdrijf (of voor werknemers die AXA Bank Belgium of haar dochterondernemingen reeds verlaten hebben, het gedrag tot een ontslag zou geleid hebben indien het ontdekt zou worden wanneer het personeelslid nog in dienst was) en in het bijzonder wanneer er een schending is van de risicobeheersprocedures of een inbreuk op de naleving of gedragsregels of dissimulatie of een actie die resulteerde in een vervorming van de omstandigheden waaronder de variabele remuneratie die initieel werd toegekend, werd bepaald, zullen alle of een deel van de rechten op de uitgestelde delen van de initieel toegekende variabele remuneratie onmiddellijk verloren gaan ('malus') en kunnen alle elementen van de reeds betaalde variabele remuneratie mogelijk teruggeclaimd worden ('terugvordering'). Dit principe zal ingevoerd worden in elk plan dat ter goedkeuring voorgelegd zal worden aan een lid van de Identified Staff.

Specifieke regels met betrekking tot de variabele remuneratie van de Identified Staff die werkzaam zijn binnen bemiddelings- en ALM-activiteiten.

De enveloppe van de variabele remuneratie wordt elk jaar bepaald, op basis van interne en externe benchmarks. De enveloppe wordt beïnvloed door de realisatie van de doelstellingen van AXA Bank Belgium en ook door de realisatie van de doelstellingen van de Head of Treasury & Intermediation en de Head of ALM. Het management bepaalt de verdeling van de enveloppe onder de betrokken werknemers en deze verdeling is gebaseerd op het behalen van de respectieve individuele kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen die vastgelegd worden in het begin van het jaar, en dit met strikte inachtneming van de risicolimieten en -controles.

Specifieke regels met betrekking tot de variabele remuneratie van de onafhankelijke controlefuncties

Voor categorie 4 van de Identified Staff, namelijk de personen die onafhankelijke controlefuncties bekleden (ook de Chief Risk Officer), zijn de bovenvermelde remuneratieprincipes vergelijkbaar, met de volgende uitzonderingen:

- De prestatie van AXA Bank Belgium wordt niet in rekening gebracht voor het bepalen van de effectief uitbetaalde variabele remuneratie.
- De niet-uitgestelde variabele remuneratie wordt volledig en uitsluitend bepaald op basis van specifieke individuele criteria gekoppeld aan de functie (individuele prestatie).

VERGOEDING BIJ OPZEGGING VAN HET CONTRACT

Onverminderd de toepassing van de wettelijke en reglementaire bepalingen en overeenkomsten van de onderneming, worden de vertrekvergoedingen die zouden overeengekomen worden met een getroffen persoon, zodanig bepaald dat ze niet dienen om falen of onregelmatig gedrag te belonen.

Voor loontrekkende personeelsleden zorgt AXA Bank Belgium ervoor dat de wettelijke bepalingen nageleefd worden.

Als er een overeenkomst over het uitkeren van een vertrekvergoeding wordt gesloten met een niet-loontrekkende manager mag het totaal van de uitgekeerde vergoedingen niet meer dan 12 maanden van de vaste en variabele remuneratie bedragen. Een opt-outclausule is enkel mogelijk op voorwaarde van een met redenen omkleed advies van het remuneratiecomité en voorafgaande goedkeuring van de algemene vergadering.

GOVERNANCE E VAN HET REMUNERATIEBELEID

AXA Bank Belgium heeft een remuneratieplan voor de lange termijn, waarvan de regels bepaald worden door het remuneratiebeleid. Deze regels moeten regelmatig aangepast worden, in het bijzonder afhankelijk van de beslissingen die genomen worden in de raad van bestuur van AXA Bank en de evolutie van het (inter)nationale wettelijke kader.

Internal

De raad van bestuur heeft de beslissingsbevoegdheid inzake het opstellen van het remuneratiebeleid en het nemen van beslissingen met betrekking tot de individuele remuneratie van de betrokken personen. Op dat vlak wordt hij bijgestaan door 2 comités: het remuneratiecomité en het risicocomité.

Het remuneratiecomité draagt actief bij tot het invoeren van het remuneratiebeleid. Het bestaat uit niet-uitvoerende bestuurders, waarvan minstens een onafhankelijk is in de zin van het wetboek van vennootschappen. Het comité is zodanig samengesteld dat het een relevant en onafhankelijk oordeel kan vormen over het remuneratiebeleid en de remuneratiepraktijken en over de incentives ten opzichte van de risicobeheersing, de behoefte aan eigen middelen en de liquiditeitspositie.

Het remuneratiecomité formuleert voorstellen, in de vorm van adviezen en in overeenstemming met het remuneratiebeleid, inzake beslissingen die de raad van bestuur moet nemen over de remuneratieprincipes en -procedures. Het is ook zijn taak om de beslissingen van de raad van bestuur voor te bereiden, waarbij hij rekening houdt met de gevolgen voor het risico en het beheer van de risico's van de onderneming enerzijds en de belangen op lange termijn van de aandeelhouders, de investeerders en andere belanghebbenden van de instelling anderzijds, en ook van het openbaar belang.

Het remuneratiebeleid kan te allen tijde ook geëvalueerd worden bij het besluit door de raad van bestuur op voorstel van het remuneratiecomité en met name bij wetswijzigingen inzake arbeids-, boekhoud- en belastingrecht en ook bij verandering van de governanceregels.

De uitvoering van het beleid wordt minstens een keer per jaar intern geëvalueerd om na te gaan of het remuneratiebeleid en de procedures die de raad van bestuur aangenomen heeft, nageleefd worden. In voorkomend geval zal het remuneratiecomité de vereiste relevante aanpassingen aanbrengen.

Het risicocomité, dat bestaat uit niet-uitvoerende bestuurders, waarvan minstens een onafhankelijk is in de zin van het wetboek van vennootschappen, onderzoekt of de door het remuneratiesysteem voorziene incentives voldoende rekening houden met de risicobeheersing, de behoefte aan eigen middelen en de liquiditeitspositie van AXA Bank Belgium, en ook met de waarschijnlijkheid en de spreiding in de tijd van de winst en dit om een degelijk en doeltreffend risicobeheer te verzekeren, door risico's te vermijden die het tolerantieniveau van AXA Bank Belgium overschrijden.

Internal

KWANTITATIEVE INFORMATIE INZAKE REMUNERATIE TOEGEKEND AAN DE IDENTIFIED STAFF VOOR HET BOEKJAAR 2020

Totale remuneratie van Identified Staff in 2019 (exclusief de vergoeding van niet-uitvoerende bestuurders)

De kwantitatieve informatie hieronder betreft de remuneratie toegekend voor het jaar 2019 aan de Identified Staff binnen de betekenis van CRDIV en de Belgische bankwet, maar is geen weerspiegeling van de remuneratie toegekend aan andere werknemers:

Bedrijfseenheid*	Aantal betrokken personen	Bedrag van de totale compensatie	Bedrag van Vaste remuneratie	Bedrag van toegekende variabele remuneratie
CEO & Deputy CEO	6	€ 2 511 061	€ 1 868 377	€ 642 684
Affluent & Distribution	2	€ 637 264	€ 431 682	€ 205 583
Credits & Customer Care	4	€ 1 049 697	€ 702 964	€ 346 733
Risk & Compliance	6	€ 945 732	€ 826 912	€ 118 820
Retail & Transformation	2	€ 647 193	€ 447 767	€ 199 426
Totaal	**20**	**€ 5 790 946**	**€ 4 277 702**	**€ 1 513 245**

*De bedrijfseenheden zijn gebaseerd op het customer journey-bedrijfsmodel van AXA Bank

Structuur van de variabele remuneratiecomponent

		Vaste remuneratie	Variabele remuneratie	Welkomst-bonus	Ontslagvergoeding		
					Betaald	Toegekend	Hoogste toegekend
Uitvoerende leden van het bestuursorgaan	Bedrag (euro)	€ 2 404 516	€ 874 989	- €	- €	- €	- €
	# betrokken personen	6	6	0	0	0	*0*
Hoger management	Bedrag (euro)	€ 1 056 793	€ 475 941	- €	- €	- €	- €
	# betrokken personen	7	7	0	0	0	*0*
Andere Identified Staff	Bedrag (euro)	€ 816 393	€ 162 315	- €	€ 35 400	- €	- €
	# betrokken personen	7	5	0	1	0	*0*
Totaal	Bedrag (euro)	€ 4 277 702	€ 1 513 245	- €	€ 35 400	- €	- €
	# betrokken personen	20	18	0	1	0	0

Internal

	Vormen van een variabele remuneratie (toegekend)				Uitstaande uitgestelde remuneratie		Uitgestelde remuneratie		
	Cash	Aandelen	Aandeelgerelateerde instrum.	Andere types(*)	Gevestigd	Ongevestigd	Toegekend	Uitbetaald	Verlaagd
Uitvoerende leden van het bestuursorgaan	€ 457 495	N/A	N/A	€ 417 495	€ 415 580	€ 538 206	€ 388 446	€ 169 031	- €
Hoger management	€ 475 941	N/A	N/A	- €	€ 100 521	€ 93 829	- €	€ 20 595	- €
Andere identified staff	€ 162 315	N/A	N/A	N/A	€ 54 281	€ 82 618	- €	- €	- €
Totaal	€ 1 095 750	- €	- €	€ 417 495	€ 570 382	€ 714 653	€ 388 446	€ 189 626	- €

* Voorwaardelijke cash

Aantal MRT-werknemers van wie de totale remuneratie voor 2020 groter was dan 1 miljoen euro

Totale compensatie	Aantal MRT's voor het jaar 2020
Tussen 1 miljoen euro en 1,5 miljoen euro	0
Tussen 1,5 miljoen euro en 2 miljoen euro	0
Tussen 2 miljoen euro en 2,5 miljoen euro	0

Internal

Bestuurders met externe mandaten

AXA senior manager vanaf 31/12/2017	Functie bij AXA Bank Belgium (ABB)	Onderneming waar extern mandaat wordt uitgeoefend	Maatschappelijke zetel	Werkdomein	Inschrijving op gereglementeerde markt	Uitgeoefende externe functie	Lijst van de aandeelhouders met meer dan 5% ABB
Patrick Keusters	Onafhankelijk bestuurder en voorzitter van het auditcomité	Tribeca AIFM	Louizalaan 65 bus 12 1050 Brussel België	Beleggingen	Nee	Niet-uitvoerend bestuurder, voorzitter van het comité	Nee
		Orcadia Asset Management SA	13, rue de l'Industrie, L - 8699 Windhof Groothertogdom Luxemburg	Beleggingen	Nee	Niet-uitvoerend bestuurder	Nee
		Stoll Security SA	Z.A.R.E. Ilot Ouest L 4384 Ehlerange Luxemburg	Security	Nee	Niet-uitvoerend bestuurder, voorzitter van het comité	Nee
Philippe Rucheton	Onafhankelijk bestuurder en voorzitter van het risicocomité	Bernard Controls SA	4, rue d'Arsonval BP 76091 95505 Gonesse Frankrijk	Elektromechanica	Nee	Niet-uitvoerend bestuurder	Nee
		Société générale SFH	17 cours Valmy 92800 Puteaux Frankrijk	Woonkredieten	Nee	Niet-uitvoerend bestuurder	Nee
		Société générale SCF	17 cours Valmy 92800 Puteaux Frankrijk	Vastgoedkredieten	Nee	Niet-uitvoerend bestuurder	Nee

Internal

Bijlage

4 - DUURZAAMHEID

4.1 DUURZAAMHEIDSSTRATEGIE VAN AXA

Het doel van AXA is creatie van duurzame waarde

Duurzaamheidsstrategie van AXA

Bijdrage van AXA aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties

Bestuur op het gebied van duurzaamheid & dialoog met de stakeholders

Beoordeling van de duurzaamheidsrisico's

ESG-ratings

Certificering

Reportingmethodologie

4.2 VERANTWOORDELIJKHEID VAN DE WERKGEVER

Voorwoord

Versterking van een inclusieve en doelgerichte organisatie

Werknemers in staat stellen om het beste van zichzelf te geven

Prestaties inzake werkgeversverantwoordelijkheid en vermindering van de sociale risico's

4.3 KLIMAATVERANDERING EN BIODIVERSITEIT

Het standpunt van AXA over klimaatverandering en biodiversiteit

Beleggingen

Biodiversiteitsverzekering

Eigen activiteiten

4.4 INCLUSIEVE VERZEKERAAR

Bedrijfsgerelateerde maatschappelijke initiatieven

Mecenaat en medewerkersbetrokkenheid

4.5 BEDRIJFSVOERING

Bedrijfsethiek

Verantwoord gebruik van gegevens en gegevensbescherming

Verantwoord inkopen

Fiscaal beleid

4.6 VIGILANCE PLAN

Toepassingsgebied van het vigilance plan

Identificatie en beoordeling van de mensenrechten- en milieurisico's

Internal

Bescherming van de mensenrechten en het milieu

Klokkenluidersprocedure

Deelname van de AXA-stakeholder

Opvolging van en verslag over de effectieve uitvoering van het Vigilance Plan

4.7 RAPPORT DOOR EEN ONAFHANKELIJKE DERDE OVER DE GECONSOLIDEERDE NIET-FINANCIËLE VERKLARING

Internal

4.1 Duurzaamheidsstrategie van AXA

In dit hoofdstuk wordt de duurzaamheidsstrategie van AXA beschreven. Het bevat een niet-financiële prestatieverklaring die AXA publiceert in overeenstemming met de bepalingen van de EU-richtlijn 2014/95 met betrekking tot niet-financiële verslaggeving [(1)] en de Franse wetgeving [(2)]. Deze verklaring omvat het bedrijfsmodel van de AXA Groep en informatie over haar belangrijkste niet-financiële risico's ("duurzaamheidsrisico's") met betrekking tot het milieu, de verantwoordelijkheid van de werkgever, de maatschappij, mensenrechten, belastingontduiking en corruptie.

Diepgaande informatie over het beleid en de praktijken van de AXA Groep inzake duurzaamheid is ook beschikbaar in het 'Geïntegreerde verslag', het 'Klimaatrapport', in het online 'Human Capital Report van de Groep' [(3)] en op de website van de AXA Groep (www.axa.com), in het bijzonder de rubriek Duurzaamheid.

HET DOEL VAN AXA IS CREATIE VAN DUURZAME WAARDE

In 2020 formuleerde AXA zijn doel, met daarin zijn rol in de economie en zijn verbintenissen als een verantwoordelijke onderneming ten dienste van de samenleving. AXA heeft in de hele groep een samenwerkingsproces toegepast. Leden van de Partners Group en het Stakeholders Advisory Panel van de AXA Groep hebben hun mening gegeven. De werknemers werden geraadpleegd via een specifieke Pulse-enquête (Pulse-enquêtes zijn korte en gerichte enquêtes waarbij een aantal indicatoren worden gemeten om snel verbeterpunten te kunnen aanstippen). De antwoorden werden geanalyseerd om een licht te werpen op de belangrijkste kenmerken van de identiteit van AXA. Daarna volgden bijdragen van de 1.000 leiders van de Groep tijdens de AXA Days, die hebben geleid tot de formulering van een doel dat werd voorgelegd aan de raad van bestuur van de Groep. Na de aankondiging van het doel op de algemene vergadering van aandeelhouders in juni 2020 heeft het Conversation platform van AXA de medewerkers van AXA uiteindelijk in staat gesteld om dat doel te bespreken en goed te keuren.

Ons doel 'zich inzetten voor menselijke vooruitgang door te beschermen wat belangrijk is' houdt de creatie van duurzame waarde in met als doel het milieu en de maatschappij op een inclusieve manier te beschermen. De essentie van ons verzekeringstak zorgt ervoor dat wij de kritieke schakel zijn in wederzijdse steun en sociale banden door risico's te bundelen. Ons begrip van risico's stelt al onze belanghebbenden in staat om te anticiperen op de toekomst en veerkrachtiger te worden. We helpen individuen en gemeenschappen vooruit door hun basisbehoeften te beschermen: milieubescherming, toegang tot gezondheidszorg, welvaart en levenskwaliteit. Onze beslissingen en verbintenissen zijn gebaseerd op objectieve wetenschappelijke gegevens die de dingen op een inclusieve manier bekijken.

Voor meer informatie over het bedrijfsmodel van AXA verwijzen we naar punt 1.3 "Overzicht van de activiteiten" in dit jaarverslag.

DE DUURZAAMHEIDSSTRATEGIE VAN AXA

Onze duurzaamheidsstrategie is een belangrijke stimulans in het engagement van de werknemers, het vertrouwen van de klanten en ons merkimago. Duurzaamheid is ook een kwestie van het beheren van risico's/opportuniteiten: het stelt AXA in staat bepaalde

---

[(1)] Richtlijn 2014/95/EU van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2014 tot wijziging van Richtlijn 2013/34/EU met betrekking tot de bekendmaking van niet-financiële informatie en informatie inzake diversiteit door bepaalde grote ondernemingen en groepen.

[(2)] Artikel L.225-101-1, R.225-105 en R.225-105-1 van het Franse Wetboek van Koophandel.

[(3)] Geen informatie, documenten of items die zijn opgenomen in het Geïntegreerde Verslag van AXA van 2020 of het Human Capital Report van de Groep van 2020 of het Klimaatrapport van AXA of die in verband daarmee beschikbaar zijn op de website van de maatschappij, zijn door middel van verwijzing in het jaarverslag opgenomen.

Internal

operationele kosten en risico's te verminderen en het biedt tegelijk marktopportuniteiten in opkomende bedrijfssegmenten en het stimuleert innovatie door meer rekening te houden met maatschappelijke en milieukwesties.

In 2019 was onze duurzaamheidsstrategie gebaseerd op drie prioriteiten: klimaatverandering en milieu, gezondheid en preventie, sociale ongelijkheden en inclusie. In 2020 werd de implementatie van deze strategie voortgezet. AXA maakt gebruik van de verschillende hefbomen die te maken hebben met zijn expertise en zijn activiteiten: beleggingen, verzekeringen of zijn partnerschappen en liefdadigheidsactiviteiten, evenals zijn internationale voetafdruk.

AXA streeft er ook naar om een verantwoordelijke werkgever te zijn, om het engagement van de werknemers centraal te stellen in zijn strategie en een werkplek te creëren die geïnspireerd is door zijn waarden en die diversiteit en gelijke kansen voor iedereen bevordert, engagement stimuleert, professionele ontwikkeling aanmoedigt en het welzijn van de werknemers ondersteunt.

2020 werd getroffen door een nooit eerder geziene pandemiecrisis van COVID-19: afstandswerk voor bijna al onze werknemers, de verbintenis van AXA om banen te beschermen, investeringen in wetenschappelijk onderzoek, het inzetten van personeel om medische eerstelijnshulpverleners te ondersteunen, ontwikkeling van diensten voor telegeneeskunde die bijdragen tot een verlichting van de medische spoeddiensten. AXA werd ook betrokken in de ondersteuning van de economie en het groene herstel. Deze mobilisatie die de rol van AXA in de samenleving, naast zijn commerciële activiteiten, nog maar eens bevestigt, wordt in dit hoofdstuk uitgebreid beschreven. Op de IR-dag in december 2020 kondigde AXA de belangrijkste prioriteiten van zijn nieuw strategisch plan aan, waarin uitdagingen op het vlak van klimaat en inclusie centraal staan in zijn strategische plan 'Driving Progress 2023'.

DE BIJDRAGE VAN AXA AAN DE DUURZAME ONTWIKKELINGSDOELSTELLINGEN VAN DE VERENIGDE NATIES

In 2018 ontwikkelde de Groep een strategisch reflectiekader om haar verbintenissen met betrekking tot de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen van de VN (17 SDG's – zie sustainabledevelopment.un.org) te identificeren, voortbouwend op haar expertise inzake risicoanalyse. De belangrijkste verbintenissen werden bepaald op basis van het vermogen van AXA om een reële impact te hebben via zijn activiteiten en verrichtingen. In 2019 heeft de Groep haar doelstellingen inzake duurzaamheidsstrategie afgestemd op de acht SDG's waarop de initiatieven van de Groep een grote impact hebben. Deze afstemming werd in 2019 goedgekeurd door het Stakeholder Advisory Committee. Het doel van AXA omvat onze verbintenissen om de SDG's te bereiken (zie paragraaf "het doel van AXA is duurzame waardecreatie" hierboven).

De duurzaamheidsstrategie van AXA draagt aanzienlijk bij aan de volgende acht SDG's:

Klimaat en biodiversiteit	SDG nr. 13 – Klimaatactie 	AXA verbindt zich ertoe klimaatrisico's op te nemen in zijn verzekerings- en beleggingsactiviteiten en daarin een actieve speler te zijn. Hoofdstuk 4.3 'Klimaatverandering en biodiversiteit' beschrijft hoe AXA klimaatveranderingsmaatregelen

Internal

	opneemt in zijn nationale beleidslijnen, strategieën en planning (doel 13.2). Door de aard van zijn verzekeringsactiviteiten draagt AXA bij tot een versterking van de veerkracht en het aanpassingsvermogen in het kader van klimaatrisico's en klimaatgerelateerde natuurrampen (SDG 13.1). Als risico-expert zet AXA zich actief in om de opvoeding, bewustwording en de menselijke en institutionele capaciteit te verbeteren met betrekking tot mitigatie, adaptatie en vroegtijdige waarschuwing inzake klimaatverandering (SDG 13.3).
SDG 14 – Leven in het water 	Sinds 2019 heeft AXA acties ondernomen om beter rekening te houden met biodiversiteit. Het Oceaanprogramma dat werd ontwikkeld door zijn dochtermaatschappij AXA XL draagt rechtstreeks bij tot de doelstellingen 14.2 (zee- en kustecosystemen op een duurzame manier beheren en beschermen) en 14.3 (de impact van de verzuring van de oceanen minimaliseren en aanpakken). Door zich aan te sluiten bij de mondiale verklaring van UNPSI-Oceana draagt AXA ook bij tot doelstelling 14.4 (de visvangst op een doeltreffende manier reguleren en een einde maken aan overbevissing en illegale visserij). Het actieplan voor biodiversiteit is voorgesteld in hoofdstuk 4.3, paragraaf 'Biodiversiteit'.
SDG nr. 15 – Leven op het land 	Het partnerschap met het WWF en het Climate and Biodiversity Impact Fund (beschreven in hoofdstuk 4.3 'Klimaatverandering en biodiversiteit') vormt de aanzet tot de bijdrage van AXA om "financiële hulpbronnen te mobiliseren en aanzienlijk te verhogen vanuit allerlei bronnen om de biodiversiteit en de ecosystemen te vrijwaren" (SGD 15.a). Het actieplan voor biodiversiteit werd in 2020 versterkt, waardoor de bijdrage van AXA aan SDG 15 werd vergroot.
SDG nr. 7 – Betaalbare en duurzame energie 	Het 'groene' beleggingsdoel van AXA van 24 miljard euro tegen 2023 zoals beschreven in hoofdstuk 4.3 'Klimaatverandering en biodiversiteit' draagt rechtstreeks bij tot het doel 7.2, dat erin bestaat tegen 2030 in aanzienlijke mate het aandeel hernieuwbare energie in de globale energiemix te verhogen.

Internal

Gezondheid en ziektepreventie	SDG nr. 3 – Goede gezondheid en welzijn 	De initiatieven van AXA om de sigarettenindustrie uit te sluiten (beschreven in hoofdstuk 4.3 'Klimaatverandering en biodiversiteit') liggen in de lijn van de doelstelling om het WHO-Kaderverdrag inzake tabaksontmoediging uit te voeren. Bovendien zijn de gezondheidsinitiatieven van AXA vooral toegespitst op de preventie van niet-overdraagbare ziekten. Het Unicef-partnerschap (beschreven in punt 4.4 'Inclusieve verzekering') was gericht op de bestrijding van de dubbele wereldwijde epidemie van obesitas en diabetes (SDG 3.4). AXA draagt ook bij aan de preventie van verkeersongevallen (SDG 3.6)
Sociale ongelijkheden en inclusie	SDG nr. 1 – Geen armoede 	De vrijwilligers van AXA Harten Troef bieden hulp aan mensen in extreme armoede en helpen om het fenomeen uit te roeien (SDG 1.1 en 1.2). Deze acties zijn beschreven in hoofdstuk 4.4 'Inclusieve verzekering'.
	SDG nr. 5 – Gendergelijkheid 	AXA voert al jaren een proactief diversiteits- en inclusiebeleid (beschreven in hoofdstuk 4.2 'Verantwoordelijkheid van de werkgever'): een einde maken aan discriminatie jegens vrouwen en meisjes (SDG 5.1), de gelijke deelname van vrouwen in leidinggevende functies garanderen (SDG 5.5). Het programma 'Vrouwen en verzekering' beschreven in hoofdstuk 4.4 'Inclusieve verzekering' vormt de bedrijfscomponent van het programma, waarin vrouwen aangepaste oplossingen op het vlak van financiële bescherming krijgen aangeboden.
	SDG nr. 10 – Ongelijkheid verminderen 	Programma ten aanzien van vrouwen en opkomende klanten van AXA (beschreven in hoofdstuk 4.4 'Inclusieve Verzekeraar') draagt bij aan SDG-doelstelling 10.2, en helpt om alle mensen mondiger te maken en hun sociale, economische en politieke integratie te bevorderen, ongeacht leeftijd, geslacht, handicap, ras, etniciteit, herkomst, godsdienst of economische of andere status.

DUURZAAMHEIDSBEHEER & DIALOOG MET DE STAKEHOLDERS

AXA heeft een sterk bestuurskader opgezet om zijn duurzaamheidsstrategie te ontwikkelen en door te voeren. Het Compensation and Governance Committee van de raad van bestuur evalueert elk jaar deze duurzaamheidsstrategie. Bovendien wordt ze verschillende keren per jaar voorgelegd aan het uitvoerend comité van de Groep voor een stand van zaken en om beslissingen te

Internal

nemen. Wat betreft de lokale entiteiten is een netwerk van corporate responsibility-directeurs verantwoordelijk voor de implementatie van de duurzaamheidsstrategie en de bevordering van best practices.

AXA vertrouwt ook op zijn Stakeholder Advisory Committee dat in 2014 werd opgericht om beter te kunnen anticiperen op toekomstige onderwerpen van belang om sterkere, veiligere en duurzamere maatschappijen te bevorderen. Twee keer per jaar brengt het externe en invloedrijke personen samen die het maatschappelijke middenveld vertegenwoordigen, evenals het Management Committee van AXA en de leden van de raad van bestuur. Het Stakeholder Advisory Committee heeft een belangrijke rol gespeeld om de rol van AXA in de samenleving op te nemen in het nieuwe strategische plan 2021-2023 en om het doel van AXA in 2020 te formuleren. Het is in april 2020 een laatste keer samengekomen om de uitdagingen van de COVID-19-pandemie, het groene herstel te bespreken en vooruit te lopen op de gevolgen van de crisis op de sociale ongelijkheden en gezondheidssystemen.

Met de start van de strategische cyclus 'Driving Progress 2023' evolueert dit beheer in lijn met de ambitie van AXA. Het 'Role In Society Steering Committee' (RISSC), dat mede wordt voorgezeten door de Group Chief Risk and Investment Officer en Group Head of Communication, Brand and CR werd in juni 2020 opgericht. Dit comité is verantwoordelijk voor de implementatie van deze nieuwe strategie, samen met de raad van bestuur en het Management Committee.

Er dient ook te worden opgemerkt dat de strategie en de initiatieven van AXA op het gebied van duurzaam ondernemen minstens één keer per jaar worden voorgesteld aan de sociale organen (sociale partners) van het bedrijf. Er is ook een regelmatige dialoog met ngo's via vergaderingen of door in te gaan op hun verzoeken (bijvoorbeeld vragenlijsten invullen). Daarnaast neemt AXA deel aan coalities die ngo's en overheden verenigen, rond klimaat- en inclusiethema's (zie deel 4.3 'Klimaatverandering en biodiversiteit' en 4.4 'Inclusieve verzekeraar'). Via die uitwisselingen kan AXA belangrijke en opkomende uitdagingen opnemen in zijn strategie.

BEOORDELING VAN DE DUURZAAMHEIDSRISICO'S

Zoals vereist door Richtlijn 2014/95/EU met betrekking tot niet-financiële reporting heeft AXA een interne risicobeoordeling uitgevoerd om de belangrijkste duurzaamheidsrisico's in kaart te brengen.

Methodologie voor beoordeling van het duurzaamheidsrisico

De toegepaste aanpak is het resultaat van de samenwerking tussen de teams Risk Management en Corporate Responsibility. Eerst worden voor elk gebied dat te maken heeft met duurzaamheid (verantwoordelijkheid van de werkgever, naleving van de mensenrechten, milieu, sociale impact en bedrijfsvoering) risicofactoren geïdentificeerd, op basis van duurzaamheidsrisico's die in voorgaande jaren werden bestudeerd en de enquête 2020 inzake toekomstige risico's (zie hoofdstuk 5.8 Opkomende risico's en axa.com/en/magazine/2020-future-risks-report). De belangen van onze belanghebbenden zijn er ook in opgenomen.

Deze risico's worden beoordeeld door een panel van experts (met daarin Corporate Responsibility, Risk Management, Operational risks, Emerging risks, Human Resources, Compliance, Procurement, Investor Relations, Finance, Tax en Communication). De beoordeling wordt uitgevoerd aan de hand van de richtlijnen voor operationele risico's van de Groep om de potentiële frequentie en ernst in te schatten. Er werd rekening gehouden met de impact van elk risico op de belangen en de verwachtingen van de belanghebbenden.

In 2020 werd de impact van de COVID-19-pandemie op de materialiteit van onze voornaamste duurzaamheidsrisico's ingeschat. Deze specifieke beoordeling heeft het duurzaamheidsrisicoprofiel van AXA niet aanzienlijk veranderd.

Die resultaten werden getoetst aan het operationele risicoprofiel van de AXA Groep (voor meer informatie, zie hoofdstuk 5.7 Operationeel risico) en aan de beoordeling van de opkomende risico's, waarin de belangrijkste opkomende risico's voor de maatschappij in haar geheel worden geschetst (zie hoofdstuk 5.8 Opkomende risico's). De duurzaamheidsrisico's werden ook vergeleken met het kader van de Dow Jones Sustainability Index

Het in kaart brengen van het duurzaamheidsrisico werd goedgekeurd door het Operational Risks Committee van de Groep.

Internal

Uit de update van dit jaar kwamen de volgende punten naar voren:

- Biodiversiteit is een nieuw duurzaamheidsrisico dat is opgenomen in de Verklaring van niet-financiële prestatie van AXA (zie deel 4.3 paragraaf 'biodiversiteit') Het werd vroeger beschouwd als een opkomend risico;
- Twee risico's inzake werkgeversverantwoordelijkheid werden uitgebreid: 'Voorkeurswerkgever en toekomst van werk' en 'Inclusie en diversiteit in talent en innovatie' (verwijs naar deel 4.2 'Verantwoordelijkheid van de werkgever').

Belangrijkste duurzaamheidsrisico's van 2020

Op basis van deze methodologie en in toepassing van artikel L.225-105-102-1 van het Franse Wetboek van Koophandel met betrekking tot niet-financiële verslaggeving, worden de volgende relevante risico's, mitigatiebeleidslijnen en belangrijkste prestatie-indicatoren voorgesteld in onderstaande tabel:

Duurzaamheidsthema	Duurzaamheidsrisico	Verwijzing naar beleid en initiatieven	Indicator	2020	2019	2018	Doel	
							Target	Tijdlijn
Verantwoordelijkheid van de werkgever	Voorkeurswerkgever en toekomst van werk	Sectie 4.2. Verantwoordelijkheid van de werkgever	eNPS: employee Net Promoter Score	35	21	7	25	Jaarlijks
			Werknemers in loondienst met een telewerkregeling	52%	32%	NVT	70%	2023
	Ontwikkeling van werknemers		Werknemers in loondienst die het afgelopen jaar minstens één opleiding hebben gekregen	100%	100%	97,8%	100%	jaarlijks
	Inclusie en diversiteit voor de ontplooiing van talent en innovatie		Gendergelijkheid bij AXA bij Top Senior Executives (vertegenwoordiging van vrouwen)	34%	32%	32%	50%	2023
Klimaatverandering & Biodiversiteit	Klimaatverandering	Sectie 4.3 Klimaatverandering en Biodiversiteit / Belegging, Verzekering en Eigen operaties	Beleggingen van AXA Opwarmingsvermogen in graden Celsius (bedrijf en staat) (1)	2,8°C	2,9°C	NVT	1,5°C	2050
			Groene investeringen in miljarden euro	16,1	11,7	11,3	24	2023
	Eigen operaties ecologische voetafdruk		CO2-uitstoot door energieverbruik op locatie,	84.647	191.238	172.887	-25%	2019 - 2025

Internal

			wagenpark en dienstreizen (teqCO2) (3)					
	Biodiversiteit (2)	Sectie 4.3. Klimaatverandering Biodiversiteit/ Biodiversiteit	Aantal kinderen (in miljoenen) opgeleid met het AXA XL Ocean beschermingsprogramma sinds de start van het programma	8,5	7,2	6,5	10	2021
Inclusieve verzekering	Inclusieve verzekeraar	Sectie 4.4. Inclusieve Verzekeraar/ Bedrijfsgerelateerde maatschappelijke initiatieven	AXA Opkomende klanten Aantal klanten (in miljoenen)	22	19	9,3	NVT	NVT
			Aantal producten specifiek ontworpen voor de behoeften van vrouwen	25	26	18	NVT	NVT
			Aantal entiteiten die 'Vrouwen en verzekering' als strategische prioriteit hadden	17	17	12	NVT	NVT
	Partnerschap & mecenaat	Sectie 4.4. Inclusieve verzekeraar/ Bedrijfsmecenaat en engagement	Engagement van AXA-werknemers in vrijwilligerswerk	22%	35%	29%	NVT	NVT
Bedrijfsvoering	Bestrijding van omkoping & corruptie	Sectie 4.5 Bedrijfsvoering/ Bedrijfsethiek, paragraaf 'Bestrijding van omkoping & corruptie'	% entiteiten met gecertificeerde AXA-normen inzake bestrijding van omkoping en corruptie	100%	100%	NVT	100%	Jaarlijks
	Handelspraktijken	Sectie 4.5 Bedrijfsvoering/ Handelspraktijken	% entiteiten met gecertificeerde AXA-normen inzake het productgoedkeuringsproces	100%	100%	NVT	100%	Jaarlijks
	Verantwoord gebruik, privacy en beveiliging van gegevens	Sectie 4.5 Bedrijfsvoering/ Verantwoord gebruik en privacy van gegevens	% inkomsten dat onder Bindende Bedrijfsregels valt	99%	79%(4)	96%	99%	Jaarlijks
			Scoring ISO 27001 (5)	3,17	3,03	NVT	3,00	Jaarlijks
	Verantwoord procurement	Sectie 4.5 Bedrijfsvoering/ Verantwoord inkopen	% entiteiten met clausule Verantwoord ondernemen opgenomen in de leveringscontracten	96%	NVT	NVT	NVT	NVT
			Leveranciers met een goede externe rating inzake Verantwoord ondernemen (6)	67%	NVT	NVT	NVT	NVT
	Fiscaal beleid	Sectie 4.5 Bedrijfsvoering en 6.3 Algemene informatie, Fiscaal beleid AXA Groep	Dekking van de fiscale voetafdruk van de Groep in het Tax Transparency report (7)	90%	89%	NVT	90%	2021
			% entiteiten waarvan de naleving van het fiscale beleid en de fiscale ethische code van de AXA Groep is gecertificeerd (7)	100%	100%	NVT	100%	Jaarlijks
Beheer	Praktijken inzake engagement van belanghebbenden	Sectie 4.1 Duurzaamheidsstrategie van AXA	Aantal uitwisselingen met externe belanghebbenden (8)	2	2	2	2	Jaarlijks

NVT staat voor Niet Van Toepassing (informatie niet bestaande in de reportingperiode) Indicator gemeten in Klimaatrapport (op basis van gegevens van vorig jaar)
(2): Biodiversiteitsmeeteenheid wordt momenteel ontwikkeld, voor meer informatie zie sectie 4.3 paragraaf biodiversiteit
(3): Indicator in overeenstemming met SBTI-principes
(4): Niveau van de indicator wordt verklaard door de integratie van AXA XL, entiteit was niet opgenomen in het toepassingsgebied van de Bindende Bedrijfsregels Score voor de entiteiten die deel uitmaken van het 'Kwartiel 1 programma' - een programma dat tot doel heeft de 17 meest significante of transversale AXA-entiteiten in de top 25% van de meest veilige onderneming in onze sector te krijgen-.
(6): externe rating door ECOVADIS. 'Goede rating' betekent niveau brons of hoger
(7): Reporting in jaar N heeft betrekking op jaar N-1
(8): Praktijk inzake het engagement van belanghebbenden wordt beschreven in Sectie 4.1 'Bestuur en praktijk inzake engagement van de belanghebbenden'

Internal

ESG-RATINGS

De ecologische, sociale en governance (ESG)-prestatie van de Groep wordt beoordeeld door gespecialiseerde ratingbureaus. De Groep is over het algemeen toonaangevend in haar sector en maakt ook deel uit van de belangrijkste internationale duurzaamheidsindexen. Deze ratings worden nader beschreven in hoofdstuk 1 'De AXA Groep' van dit jaarverslag.

CERTIFICERING

PricewaterhouseCoopers Audit, een van de rekeningcommissarissen van AXA nv, benoemd als onafhankelijke derde partij, geeft in zijn verslag, dat aan het einde van dit hoofdstuk is gevoegd, een met redenen omkleed advies over de conformiteit van de niet-financiële prestatieverklaring met de bepalingen van de Franse regelgeving (art. R225-105 van het Franse Wetboek van Koophandel) en over de eerlijkheid van de verstrekte informatie.

REPORTINGMETHODOLOGIE

Een beoordeling van de sociale, milieu-, maatschappelijke, ethische en mensenrechtenimpact van de activiteiten van de Groep heeft het mogelijk gemaakt om passende prestatie-indicatoren te definiëren, in overeenstemming met de bepalingen van het Franse Wetboek van Koophandel.

Perimeter van sociale, ecologische en maatschappelijke reporting

Voor onderstaande perimeters zijn de indicatoren volledig geconsolideerd, tenzij anders aangegeven.

Reikwijdte van de sociale indicatoren

De sociale gegevens voorzien in sectie 4.2 'Verantwoordelijkheid van de werkgever' worden verzameld bij 249 actieve entiteiten van de AXA Groep, die allemaal deel uitmaken van de consolidatiekring van AXA (d.w.z. volledig geconsolideerd voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekeningen per 31 december 2020, met andere woorden de dochterondernemingen waarin AXA, direct of indirect, zeggenschap op managementniveau heeft).

Reikwijdte van de milieu-indicatoren

reikwijdte. De reikwijdte van de milieureporting is gebaseerd op dezelfde reikwijdte als de sociale reporting behalve dat AXA-vestigingen met minder dan 50 VTE's niet opgenomen zijn in de gegevensverzameling. Die vestigingen maken deel uit van een extrapolatieproces. In 2020 werd milieu-indicatoren verzameld voor 98.691 VTE's die werkzaam waren op AXA-vestigingen (tenzij anders aangegeven) en geëxtrapoleerd, per continent, om alle 117.623 VTE's te dekken (alle soorten contracten), die gemiddeld binnen de AXA Groep in 2020 werkzaam waren.

AXA Tianping wordt geleidelijk opgenomen in de beleidslijnen en processen inzake verantwoord ondernemen van AXA. De milieureporting van 2020 omvat niet het volledige kader maar dankzij de extrapolatieberekening die werd uitgevoerd werd rekening gehouden met de ecologische voetafdruk van het volledige personeelsbestand.

Reikwijdte van de maatschappelijke indicatoren

Onze Community Investment Survey, zoals beschreven in sectie 4.4 'Inclusieve verzekeraar' omvat 98% van de VTE's van AXA.

Internal

Periode

De indicatoren hebben betrekking op de periode van 1 januari tot en met december 2020, tenzij anders vermeld. Om het verzamelen en verwerken ervan te vergemakkelijken, kunnen sommige gegevens eerder in het jaar worden verzameld. De gegevens voor de resterende maanden (maximaal 6 maanden) worden vervolgens geschat volgens de door de Groep aanbevolen methodologie.

Gegevensreporting

Reporting van sociale gegevens

De sociale gegevens zoals bedoeld in Sectie 4.2 'Verantwoordelijkheid van de werkgever' worden verzameld in het kader van een reportingproces dat is vastgelegd in procedures die zijn gekoppeld aan een lijst van indicatoren die wordt gedeeld met alle entiteiten van de AXA Groep. Dit proces wordt jaarlijks bijgewerkt en aan elke entiteit meegedeeld. De sociale gegevens worden verstrekt door lokale correspondenten in een IT-tool voor de reporting van sociale gegevens. Voor en tijdens het verzamelen van de gegevens worden consistentie- en kwaliteitscontroles uitgevoerd. Er worden geen schattingen of extrapolaties gemaakt van de verstrekte gegevens. Voor gegevens die als ratio's en percentages worden gepubliceerd, worden de breuken voor elke berekening gelijknamig gemaakt om entiteiten met lege gegevenspunten uit te sluiten.

Reporting van milieugegevens

Milieugegevens worden sinds 2002 verzameld via een specifieke reportingtool die wordt ingevuld door het netwerk van 300 milieubeheerders van AXA-vestigingen met meer dan 50 VTE's en datacenters waarvan AXA eigenaar is. De reportingprocedure omvat richtlijnen voor reporting en controle en berekeningsregels. AXA monitort de vermindering van zijn ecologische voetafdruk ten opzichte van zijn doelstellingen. Het reportingproces wordt jaarlijks bijgewerkt en de bijdragers worden ieder jaar opgeleid. Voor elke vestiging geven de bijdragers aan of de gegevens zijn gemeten of geschat op basis van de berekeningsregels die in de reportingprocedures van de Groep zijn vastgelegd. In 2020 werden voor 84% van de totale VTE's milieugegevens verzameld en de overige 16% werd geëxtrapoleerd. De gerapporteerde gegevens worden lokaal gevalideerd door de CFO van de entiteit. Voor meer informatie verwijzen we naar Sectie 4.3 'Klimaatverandering en Biodiversiteit' en naar de voetnoten van de tabellen met milieugegevens.

Verzameling van maatschappelijke gegevens

Gegevens inzake maatschappelijk engagement die zijn voorgesteld in sectie 4.4 'inclusieve verzekering – mecenaat en medewerkersbetrokkenheid' worden verzameld via een specifieke reportingtool met specifieke definities voor engagementspraktijken. Het aantal unieke vrijwilligers is een schatting gebaseerd op kennis van de lokale entiteit van vrijwilligersactiviteiten.

Beperkingen

De duurzaamheidsthema's 'circulaire economie', 'voedselverspilling', 'strijd tegen voedselonzekerheid', 'respect voor het welzijn van dieren' en 'duurzaam voedsel' worden niet beschouwd als belangrijkste niet-financiële risico's voor AXA en zijn niet opgenomen in de verklaring van AXA over niet-financiële prestaties.

Internal

De reporting over sommige indicatoren kan beperkingen hebben als gevolg van:

- het ontbreken van nationaal en/of internationaal erkende definities, met betrekking tot de verschillende categorieën arbeidsovereenkomsten;
- de noodzakelijke ramingen, de representativiteit van de uitgevoerde metingen of de beperkte beschikbaarheid van externe gegevens die nodig zijn voor berekeningen zoals de verplichte jaarlijkse bijwerking van emissiefactoren;
- de praktische procedures voor het verzamelen en invoeren van deze informatie;
- Daarom worden voor zover mogelijk definities, methoden en, waar van toepassing, bijbehorende onzekerheidsmarges voor de desbetreffende indicatoren gespecificeerd.

Gebruik van internationale benchmarks

Om zijn duurzaamheidsstrategie uit te werken en te rapporteren over zijn niet-financiële prestaties, houdt AXA zich vrijwillig aan een aantal internationale benchmarks, zoals beschreven in dit hoofdstuk. Het betreft bijvoorbeeld de SDG's van de Verenigde Naties (zie hierboven), het Greenhouse Gas Protocol (ghgprotocol.org) voor de berekening van de CO_2-uitstoot en het Science Based Target Initiative voor de verkleining van onze ecologische voetafdruk. Andere benchmarks worden waar nodig gemarkeerd in de desbetreffende secties.

Internal

VOORWOORD

Het diepgewortelde DNA van AXA om een positieve impact te hebben op de samenleving en het milieu wordt gedreven door zijn 114.625 werknemers. Dankzij de bekwame, gemotiveerde en doelgerichte mensen kan de Groep haar klanten optimaal ondersteunen en de grote uitdagingen van vandaag aangaan: het herstel na COVID-19 vergemakkelijken, de leidende positie van de Groep inzake klimaat handhaven en ervoor zorgen dat AXA een van de meest inspirerende maatschappijen wordt om voor te werken, met erkenning via verschillende prijzen in 2020 in een aanzienlijk aantal activiteiten van AXA (bijvoorbeeld Duitsland, Italië, het Verenigd Koninkrijk, België).

De Groep bereikt dat door middel van een cultuur die is gebaseerd op de waarden van AXA en een werkomgeving waarin de bijdrage van elk individu wordt omarmd, het persoonlijk leerproces en de persoonlijke ontwikkeling wordt gestimuleerd en het welzijn van de werknemers wordt ondersteund in de huidige slimme manieren van werken. De people-strategie van AXA voor de komende jaren is opgebouwd rond twee krachtlijnen:

- Het versterken van een inclusieve en doelgerichte organisatie; en
- Het in staat stellen van de werknemers om het beste van zichzelf te geven.

In 2020 werd aangetoond dat de strategie van AXA relevant is, met een focus op de bescherming van de veerkracht en de gezondheid van bedrijven en mensen en werden een aantal transformerende veranderingen die reeds aan de gang waren, versneld. Dat was een leidraad voor de volgende prioriteiten inzake Human Resources (HR):

1) Managers en leiders uitrusten om te leiden en engagement op een doelgerichte manier te stimuleren
2) Een versnelling hoger schakelen om de beste van de klas te worden op het vlak van inclusie
3) Actie ondernemen om ervoor te zorgen dat AXA de beste van de klas wordt inzake gezondheid en mentaal welzijn voor de werknemers van AXA
4) Zorgen voor betrokkenheid bij de werknemers en een momentum tot stand brengen op het vlak van klimaatverandering
5) De evolutie van AXA richting Smart working en leading in hybride werkomgevingen versnellen
6) Werknemers in staat stellen om hun ontwikkeling en hun loopbaanevolutie in eigen handen te nemen
7) entiteiten ondersteunen bij het herbekijken en herontwerpen van de werknemersbeleving, afgestemd op het doel en de Employee Value Proposition van de Groep

Die zeven prioriteiten voeden, structureren en versterken een duurzame aanpak van de verantwoordelijkheid van de werkgever waarbij de loopbaanontwikkeling van de werknemer wordt aangemoedigd via de ontwikkeling van zijn vaardigheden, talentbeheer en mobiliteit. AXA streeft er ook naar om een voorkeurswerkgever te worden, die de toekomst van het werk weerspiegelt. Tot slot is het een van de sterkste overtuigingen van een internationale groep met een sociale en maatschappelijke verantwoordelijkheid, dat de zeven prioriteiten inclusie en diversiteit in de hele organisatie versterken om talent en innovatie te ontplooien.

Voor Key Performance indicators en bijbehorende targets, zie 4.1 AXA duurzaamheidsstrategie sectie 2020 grootste duurzaamheidsrisico's.

Internal

Hoogtepunten en kerncijfers: geografische spreiding voetafdruk en gemiddelde leeftijd (*)

Continenten	Personeelsbezetting	Spreiding	Evolutie	Gemiddelde leeftijd
Europa	66.021	57,6%	(-0,3 pt.)	43,2
Azië-Stille Oceaan	30.675	26,8%	(+0,9 pt.)	37,8
Noord- en Zuid-Amerika	11.789	10,3%	(+0,0 pt.)	39,3
Afrika	6.140	5,3%	(-0,6 pt.)	33,9
Totaal	**114.625**			40,9

(*) personeelsbestand met arbeidsovereenkomst van onbepaalde en bepaalde duur.

Op 31 december 2020 bedroeg het totale personeelsbestand van AXA 114.625 werknemers (met een arbeidsovereenkomst van onbepaalde en bepaalde duur), wat een daling betekent van meer dan 5% ten opzichte van 2019. Die daling heeft voornamelijk te maken met (i) de verkoop van de Oost-Europese verzekeringsactiviteiten van AXA en (ii) de activiteiten van ICAS in Zuidelijk Afrika en tot slot (iii) de vermindering van het personeelsbestand van AXA opgesplitst tussen de verschillende markten en transversale operaties.

In 2020 is het aantal ontslagnemingen met een derde gedaald en is het personeelsverloop tussen 2019 en 2020 gedaald van 15% naar 11%.

Voor meer informatie over de bovenstaande cijfers en een vergelijking tussen 2019 en 2020 verwijzen we naar de tabellen aan het einde van sectie 4.2.

VERSTERKING VAN EEN INCLUSIEVE EN DOELGERICHTE ORGANISATIE

Reactie op de COVID-19-crisis: ondersteuning van al onze belanghebbenden

Sinds de uitbraak van de pandemie was de gezondheid en veiligheid van de werknemers de topprioriteit van AXA. Door gebruik te maken van bestaande procedures inzake veiligheid en crisisbeheer en het thuiswerkbeleid dat in veel landen al van toepassing was, is de Groep snel kunnen overschakelen naar afstandswerken, waarbij de werknemers werden beschermd en tegelijk volledig operationeel konden blijven om aan de behoeften van de klant

AXA heeft zijn communicatie het hele jaar door opgedreven, waarbij regelmatig updates werden gegeven door het crisisleadershipteam, twee bijkomende check-in-enquêtes werden gehouden en regelmatig werd overlegd met de sociale partners. Die vormden de leidraad voor een aantal initiatieven van de Groep op het vlak van werknemerswelzijn gedurende het jaar, waaronder:

- Een verbintenis in april 2020 dat de gezondheidscrisis geen gevolgen zou hebben op het tewerkstellingsniveau en de bezoldiging van de werknemers tijdens de lockdown en dat AXA geen gebruik zou maken van systemen van verlof of gedeeltelijke werkloosheid;

Internal

- Ervoor zorgen dat de werknemersondersteuningprogramma's (telegeneeskunde en psychologische ondersteuning) beschikbaar waren voor personeel wereldwijd;
- Het opzetten van een specifiek veerkrachtprogramma, met het Resilience Institute, om managers en werknemers in onzekere tijden te ondersteunen via webinars en op LinkedIn Learning;
- Een #HowAreYou-campagne met gespecialiseerde sprekers om de geestelijke gezondheid op het werk te destigmatiseren; en
- Een reeks middelen voor de werknemers waaronder minileersessies voor managers inzake het omgaan met het mentale welzijn, beschikbaar op LinkedIn Learning.

Zorgen voor de gezondheid van de werknemers van AXA en investeren in langetermijnpreventie door de uitwerking van een globaal gezondheids- en welzijnsprogramma

AXA biedt in al zijn entiteiten uitgebreide personeelsvoordelen aan. Dat is cruciaal voor het aantrekken en aanwerven van talent en om aan te tonen dat AXA belang hecht aan de bescherming van gezondheid en welzijn. Om een stap verder te gaan in zijn wereldwijde strategie inzake personeelsvoordelen heeft AXA een nieuw wereldwijd programma gelanceerd om de gezondheid en het welzijn van de werknemers te verbeteren.

- Om te zorgen voor preventie en toegang tot zorgverlening kan elke werknemer, afhankelijk van zijn leeftijd, een volledige persoonlijke of digitale check-up laten doen, een jaarlijkse griepprik krijgen en deelnemen aan informatie- en bewustmakingsdagen die in de gebouwen van AXA worden georganiseerd om gezondheidsrisico's beter te voorkomen; en
- Om betere ondersteuning te bieden aan werknemers die moeilijkheden ondervinden in hun beroeps- of privéleven geeft AXA toegang tot een werknemersondersteuningsprogramma dat psychologische bijstand en begeleiding biedt die op ieder ogenblik toegankelijk is.

Dat programma zal in 2021 in alle entiteiten van AXA worden geïmplementeerd en is een aanvulling op de bestaande gezondheids- en zorgdiensten en is beter afgestemd op de voordelen die AXA-werknemers wereldwijd genieten.

Versterking van de aanpak van AXA inzake inclusie

AXA gelooft in de ontwikkeling van een bedrijfscultuur waarin de bijdragen van elk individu worden gewaardeerd en iedereen gelijke kansen krijgt. Als diverse en inclusieve groep kan AXA de veranderende wereld rondom ons beter weerspiegelen en erop inspelen, bijvoorbeeld door te innoveren in het bedrijfsaanbod via meer inclusieve verzekeringsproducten, en door de team prestaties te versterken.

De context van 2020 – wijdverspreide impact op gezondheid en het sociaal-economische aspect, werken op afstand, enz. – heeft AXA ertoe uitgedaagd om ruimer na te denken over de mensen waarmee de Groep bewuster en inclusief er moet omgaan. Kernthema's die centraal werden verdedigd, werden aangevuld met lokale initiatieven, om de aanpak van AXA inzake inclusie en diversiteit (I&D) uit te breiden:

- Dit jaar werd tijdens de Inclusion Conference van de Groep dieper ingegaan op etnische en raciale afkomst. Dit is in 2020 in verschillende entiteiten in een stroomversnelling terechtgekomen, bijvoorbeeld met de lancering van 'Rise', een Business Resource Group in AXA XL die zich toespitst op de ontwikkeling van collega's uit ondervertegenwoordigde groepen;
- De MIX'iN-gemeenschap voor mannen en vrouwen van AXA in Frankrijk gaat nog een stapje verder dan een evenwichtige verdeling tussen mannen en vrouwen, met focust ook op gelijkheid, handicaps, de integratie van meerdere generaties en LGBT+; en
- In het kader van de Internationale Dag van personen met een beperking in december hebben werknemers persoonlijke verhalen gedeeld over onzichtbare beperkingen. AXA draagt actief bij aan sectoroverschrijdende organisaties zoals het Global Business and Disability Network van de Internationale Arbeidsorganisatie en de Valuable 500, waarmee de Groep samenwerkt om de inclusie van mensen met beperkingen te bevorderen.

Voor meer informatie verwijzen we naar de rubriek Careers op www.axa.com

Internal

Ambitie inzake diversiteit bij AXA en focus op genderevenwicht

Inclusie en diversiteit (I&D) zijn essentiële hefbomen voor talent en innovatie, om de beste talenten aan te trekken en te behouden en om de reputatie van AXA als voorkeurswerkgever op de markt te versterken. De ambitie van AXA inzake I&D is gedefinieerd en wordt toegepast in de hele Groep en gestimuleerd door middel van aanwervings-, leer- en ontwikkelingsprocessen en een beleid inzake talentbeheer gecoördineerd door een wereldwijde gemeenschap van HR-professionals. De leiders van AXA treden op als pleitbezorgers voor onze I&D-verbintenissen om (i) een genderevenwicht te bereiken in de hele organisatie, (ii) het bewustzijn van diversiteit in al zijn vormen binnen de organisatie te blijven verbeteren, (iii) inclusie op de werkplek te verankeren om gelijke kansen te garanderen, ongeacht leeftijd, nationaliteit, etnische afkomst, geslacht, seksuele geaardheid, genderidentiteit of -expressie, religie, burgerlijke staat of handicap.

Eind 2020 vertegenwoordigden vrouwen meer dan 53% van de commerciële en niet-commerciële werknemers van AXA en bekleedden zij 32% (+1pt. ten opzichte van 2019) van alle commerciële en niet-commerciële managementfuncties. Sinds 2009 volgt AXA de evolutie van de vertegenwoordiging van vrouwen bij de Top Senior Executives op de voet.

AXA verbindt zich er ook toe om tegen 2023 gendergelijkheid te bereiken bij de Top Senior Executives (The Global Leadership Network – GLN). Het GLN werd begin 2019 opgericht en eind 2019 vertegenwoordigden vrouwen 32% van deze populatie. Tegen eind 2020 was dat al 34%. Dat werd bereikt dankzij een aantal essentiële acties, waaronder:

- **Versterking van een genderevenwichtige talentenpijplijn op alle niveaus van de organisatie;**
    - Sinds 2014 lanceerde de Groep jaarlijks sponsoringprogramma's om te kunnen focussen op de ontwikkeling van talentvolle vrouwen in de hele organisatie. Een van die programma's, het Group Sponsorship Program, werd beheerd op Groepsniveau, met actieve deelname van de leden van het Directiecomité en de Partners als sponsors, en verspreid over 17 entiteiten van AXA, en
    - In 2020 lanceerde AXA zijn EVOLVE-programma ter vervanging van het Sponsorship Program van de Groep. Evolve is een loopbaanbeheerprogramma om leiders voor te bereiden op hun volgende loopbaanervaring met inbegrip van toekomstige GLN-functies. De eerste lichting - 15 vrouwen en 5 mannen - hadden verschillende achtergronden en nationaliteiten en kwamen uit verschillende sectoren en markten.
- **Ontwikkeling van vrouwelijke kaderleden.** Als onderdeel van de planning voor de ontwikkeling van Top Senior Executives en talent review, verkent AXA de carrièremogelijkheden voor vrouwen binnen de GLN, bepaalt het de volgende stappen en werkt het samen met lokale HR-teams om mensen lokaal voor te bereiden op toekomstige vacatures;
- **Aanwerving van vrouwelijk talent.** AXA past gendergelijkheid toe in de aanwervingsprocessen. Voor elke openstaande GLN-functie bestaat de shortlist van kandidaten uit een evenwichtige lijst. In 2020 werd 55% van de GLN-functies ingevuld door vrouwelijke kandidaten;
- **Bepalen van doelstellingen om diversiteit aan te moedigen.** Diversiteit binnen de teams is een gemeenschappelijk doel voor het GLN van AXA. Alle leden van het directiecomité en de Chief Executive Officers van entiteiten hebben diversiteitsdoelstellingen met een duidelijke focus op een verbetering van de genderdiversiteit binnen hun respectieve organisaties; en
- **Genderdiversiteit bij CEO's onder het GLN.** 55% van de GLN-CEO's die werden benoemd om in 2020 effectief van start te gaan, waren vrouwen. Tegen eind 2020 is 30% van de CEO's een vrouw.

Tegen eind 2020 zag de genderdiversiteit binnen leadershipteams er als volgt uit:

	Directiecomité			**Partners Groep**			**Top Senior Executives**		
	2020	***2019***	***2018***	***2020***	***2019***	***2018***	***2020***	***2019***	***2018***
Vrouwen	**15%**	**15%**	**9%**	**27%**	**23%**	**17%**	**34%**	**32%**	**32%**
Mannen	85%	85%	91%	73%	77%	83%	66%	68%	68%
Totaal	***13***	***13***	***11***	***48***	***47***	***36***	***253***	***263***	***150***

Internal

AXA verbindt zich ertoe om tegen eind 2023 gendergelijkheid te bereiken in de Top Senior Executives (het GLN).

Het Management Committee staat de Chief Executive Officer bij in het operationele beheer van de Groep.

De Partners Group bestaat uit leden van het Management Committee en ongeveer 30 andere Top Senior Executives uit de hele Groep. Zijn belangrijkste rol bestaat erin de Chief Executive Officer en het Management Committee bij te staan in de ontwikkeling en de uitvoering van belangrijke strategische initiatieven.

Het Global Leadership Network bestaat uit CEO's en uitvoerende comités van de belangrijkste markten van AXA, groeimotoren en belangrijkste transversale entiteiten, evenals senior leaders uit de corporate-functies, markten en een aantal nationale CEO's. Leden van het GLN staan centraal in de levering van de transformatie van AXA over de komende jaren.

Meer informatie over het D&I-beleid van AXA vindt u terug op de pagina 'Reaching gender balance across the organization' op www.axa.com.

WERKNEMERS IN STAAT STELLEN OM HET BESTE VAN ZICHZELF TE GEVEN

In een uitdagende en evoluerende bedrijfsomgeving, met de opkomst van nieuwe risico's en concurrenten, zet AXA zich in om zijn medewerkers te helpen om de kennis en vaardigheden te verwerven die nodig zijn om de groei van de Groep te stimuleren en hun eigen leercurve en individuele loopbaanontwikkeling en handen te nemen. Op die manier beperkt de Groep de eventuele impact op de concurrentiekracht en de prestaties van AXA, en het eventuele verlies van belangrijke talenten.

Ontwikkeling van leiders en talenten bij AXA

AXA ondersteunt en ontwikkelt talenten door middel van de voldoende bewezen strategie inzake loopbaanbeheer van de Groep. De Organization and Talent Review (OTR) brengt de leiderschapsrollen en de planning van de opvolging in het GLN systematisch in kaart. Voor de GLN-populatie van 250 personen voert AXA jaarlijks loopbaangesprekken en gerichte diepgaande executive ontwikkelingen. AXA ondersteunt ook executive ontwikkeling via de AXA Leadership Academy, die in 2020 werd aangeboden in virtueel formaat. Het leeraanbod is gericht op bedrijfskritische vaardigheden zoals doelgericht leiderschap en transformatie van technologie en gegevens.

Andere specifieke programma's zijn onder meer de People Manager Academy voor de meer dan 10.000 managers van de Groep, een programma voor permanente ontwikkeling, dat momenteel in productie is en samen met AXA-entiteiten is ontwikkeld. Het mikt op de ontwikkeling van vaardigheden zoals doeltreffend team management, empowerment en veerkracht. AXA France heeft voor zijn people managers (2.100 managers) al een specifiek programma geïmplementeerd via een speciaal WeAXELERATE digitaal platform dat virtuele workshops, webinars en conferenties organiseert.

Focus op interne mobiliteit

AXA zet sterk in op de ontwikkeling van zijn mensen via interne mobiliteit. In 2020 bedroeg de interne mobiliteit tussen en binnen entiteiten 8% (stabiel ten opzichte van 2019). AXA zet alles in op een verdere versterking van interne mobiliteit in de komende jaren en er zitten specifieke acties zoals een betere zichtbaarheid en toegankelijkheid van de jobs, in de pijplijn.

Internal

Een sterk element in de aantrekkingskracht van AXA als werkgever is zijn wereldwijde voetafdruk in 54 landen. Het mobiliteitsbeleid en de mobiliteitsprocessen ondersteunen de individuele loopbaanaspiraties en stellen de Groep in staat om mogelijkheden te bieden voor ontwikkelingsopdrachten in het buitenland. Ondanks de beperkingen in het kader van COVID-19 in 2020 blijft AXA zich inzetten voor internationale mobiliteit, waarbij 507 personen werden ondersteund in opdrachten in de hele Groep (tegenover 794 werknemers in 2019). Een ander initiatief in 2020 was de lancering van een Graduate Program voor AXA Group Operations waarbij nieuwkomers de mogelijkheid krijgen om in maximaal drie verschillende landen te werken in belangrijke domeinen zoals data science en software engineering.

Bevordering van levenslang leren

Met als doel een zelflerende organisatie te worden, gelooft AXA in het aanbieden van nieuwe en doorlopende leermogelijkheden om werknemers de noodzakelijke vaardigheden voor de toekomst te bieden. Daarvoor biedt de Groep een mengeling van sectorgebonden expertise, transversale kennis en de ontwikkeling van management- en zachte vaardigheden. De inspanningen van de Groep betekenen een investering in leren van meer dan 70,9 miljoen euro in 2020.

Deze investering ondersteunt de verbintenis van AXA om al zijn mensen minstens een keer per jaar te ontwikkelen en op te leiden; dat werd de voorbije twee jaar bereikt. Over de hele Groep krijgt een werknemer gemiddeld drie dagen ontwikkeling en opleiding per jaar. Als we meer specifiek naar commerciële medewerkers kijken, zijn dat 6,5 dagen opleiding per jaar.

Door de omschakeling van persoonlijke naar online opleidingen als gevolg van de pandemie en het toenemende gebruik van verschillende kortere leerformaten (video, quiz en interactieve formaten) is het totale aantal opleidingsdagen tussen 2019 en 2020 met 7,5% gedaald (335.269 dagen in 2020 ten opzichte van 362.448 dagen in 2019). Hoewel de nieuwe formaten een betere efficiëntie van de leeractiviteiten mogelijk maken, door aanpasbaarheid en een innovatieve aanpak, alsook zelfstudie.

De bijscholing van het personeelsbestand van de Groep is een uitdaging die AXA heeft versneld via digitale en gepersonaliseerde leermodellen.

Belangrijke leerprogramma's voor alle werknemers in 2020 waren onder andere:

- De lancering van LinkedIn Learning, dat 16.000 modules van op maat gemaakte en kant-en-klare inhoud aanbiedt, die overal, op elk moment en op elk toestel beschikbaar zijn. Eind 2020 waren 36.000 werknemers van AXA regelmatige gebruikers van Linkedin Learning;
- Future Fest, de derde jaarlijkse Learning Week van AXA, legde dit jaar de nadruk op technologie en data, met bijzondere aandacht voor artificiële intelligentie, data, cybersecurity and cloud. Het was een gelegenheid om werknemers van alle niveaus aan te werven en hen te begeleiden bij het begrijpen van de uitdagingen en de mogelijkheden die Tech en Data kunnen bieden. Meer dan 19.500 werknemers wereldwijd hebben deelgenomen aan een Tech & Data assessment, met meer dan 8.000 deelnemers op verschillende wereldwijde evenementen, die virtueel werden uitgezonden; en
- Er werden ook nieuwe en interactieve formaten geïntroduceerd: AXA Zwitserland lanceerde peer-to-peer learning, waarbij interne expertise werd gedeeld in korte lezingen in TED-stijl, en AXA Italië zond een reeks podcasts uit van influencers, digitale marketeers en academici over zelfontplooiing en talent.

Verantwoorde werkomstandigheden die het evenwicht tussen werk en privéleven respecteren

De voorbije jaren was het een van de prioriteiten om een meer flexibele werkcultuur op te bouwen door telewerk, deeltijds werk, flexibele uren of verkorte werkweken. Dit is een fysieke en mentale transformatie die steeds meer wordt toegepast in de Groep. In de campusachtige werkplekken in verschillende Europese entiteiten van AXA (Frankrijk, Spanje en België), en in Group Operations wordt een meer flexibele werkomgeving ontwikkeld.

Internal

In 2020 was er ook een versnelling op het vlak van smart working als onderdeel van de digitale transformatie van AXA. In 2020 had 52% (+20 punten ten opzichte van 2019) van de werknemers van AXA met een arbeidsovereenkomst van onbepaalde duur, een telewerkregeling (57% van de niet-commerciële en 22% van de commerciële werknemers). Dit weerspiegelt zowel de wijdverspreide omschakeling naar werken op afstand tijdens de pandemie als een strategisch HR-doel om de werkplek van de toekomst te creëren met als doel tegen 2023 een percentage telewerkers van 70% te bereiken. AXA heeft zich gebaseerd op zijn ervaringen van 2020 om zijn toekomstige Smart working-strategie te ontwerpen en de grootste aandacht zal gaan naar hoe we mensen, tijd en projecten zo goed mogelijk kunnen motiveren en beheren om de productiviteit te optimaliseren en tegelijk te streven naar een beter evenwicht tussen werk en privé. Dit is een culturele en organisatorische verandering op lange termijn die AXA zal voortzetten via opleidings- en leerprogramma's voor managers en alle werknemers.

Het engagement versterken door dialoog en feedback

De versterking van het engagement van werknemers is een aandachtspunt geweest in de context van de COVID-19-crisis in 2020 en sluit aan bij onze belangrijkste HR-actie om de ervaring van werknemers af te stemmen op het doel en het Employee Value Proposition van AXA. AXA heeft voortdurend overleg gepleegd met de werknemersvertegenwoordigingen, gaande van de Europese Ondernemingsraad tot lokale vakbondsgroepen, en heeft gezorgd voor een sociale dialoog van hoge kwaliteit. Dit zorgt voor transparantie over strategische en sociale thema's die een impact hebben op de werkplek, en overleg over hoe AXA werknemers kan ondersteunen doorheen een transitie. Sociale dialoog helpt de Groep om wereldwijde principes en lokaal relevante benaderingen met elkaar in overeenstemming te brengen.

Elke AXA-entiteit communiceert op regelmatige basis met het personeel en/of hun vertegenwoordigers. AXA heeft ook een Europese Ondernemingsraad (EOR) opgericht waarvan de uitgebreide rol verder gaat dan de wettelijke vereisten. Bovendien heeft AXA het Global Compact van de Verenigde Naties ondertekend en zet het zich in om het recht op vrijheid van vereniging en collectieve onderhandeling te eerbiedigen.

In 2020 lanceerde AXA zijn werknemersaandelenplan 'Shareplan' in 37 landen, waaronder China, waaruit blijkt dat de Groep zich inzet voor meer engagement en eigenaarschap. De deelname lag lager dan in 2019 (15% in 2020 ten opzichte van 24% in 2019) wat wijst op een algemene tendens tot voorzichtigheid bij persoonlijke beleggingsbeslissingen in een jaar met veel financiële onzekerheid.

Door te luisteren naar de werknemers en actie te ondernemen kunnen we een cultuur van feedback opbouwen die iedereen verbindt met het doel van AXA. Om het engagement te meten heeft de Groep in 2020 twee Pulse-enquêtes gevoerd - om de strategische afstemming, het vertrouwen en het gevoel van empowerment van de mensen te meten. De werknemers geloven in de strategische richting van de Groep (stijging met 10 punten) en beschouwen AXA als een flexibele, innovatieve organisatie waar de klant op de eerste plaats komt (alle aspecten vertoonden een verbetering van meer dan 10%). De Employee Net Promoter Score (eNPS) op Groepsniveau verbeterde naar 35 punten. - ten opzichte van 21 punten in december 2019. Hierdoor behaalt AXA een van de hoogste scores in de Global High Performing Companies 2020, een indicatieve benchmark samengesteld door CultureIQ uit ondernemingen in alom gerespecteerde rankings zoals Fortune's Most Admired en Best to Work For.

	2020	***2019***	***2018***	***2017***
eNPS-doel	**25**	**14**	**0**	**-**
eNPS-resultaat	35	21	7	-5
Werknemersdekking	***100%***	***90%***	***85%***	***82%***

De Employee Net promoter-score wordt gemeten door aan werknemers één vraag te stellen: "Hoe groot is de kans dat u AXA aanbeveelt als werkplek". De antwoordschaal gaat van 0 tot 10 en het resultaat wordt berekend door van het percentage voorstanders (antwoorden van 9-10) het percentage tegenstanders (antwoorden van 0-5) af te trekken. Zo ontstaat een maatstaf op een schaal van (-100) tot (+100).

Internal

Voor meer informatie over het I&D-beleid van AXA, zie de pagina “Collecting feedback and Measuring Employee Engagement” op www.axa.com.

PRESTATIE INZAKE WERKGEVERSVERANTWOORDELIJKHEID EN VERMINDERING VAN DE SOCIALE RISICO'S

Door verslag uit te brengen over zijn niet-financiële sociale prestaties kan AXA controleren en beoordelen hoe het HR-beleid en de HR-praktijken kunnen helpen om mogelijke sociale risico's te beperken en zijn strategische programma's sturen in twee mensgerichte richtingen:

- Het versterken van een inclusieve en doelgerichte organisatie; en
- Het in staat stellen van de werknemers om het beste van zichzelf te geven.

De drie voornaamste duurzaamheidsrisico's met betrekking tot verantwoordelijkheid van de werkgever, worden gecontroleerd en opgevolgd aan de hand van de in punt 4.1 beschreven sleutelindicatoren en streefcijfers. In 2020 tonen de resultaten de positieve impact van de zeven HR-prioriteiten op die risico's.

- Een voorkeurswerkgever worden, en de toekomst van het werk weerspiegelen;

  De vooruitgang op dat vlak is nauw verbonden met initiatieven op het vlak van gezondheid en welzijn, het evenwicht werk-privé en flexibele arbeidsregelingen.
  Dat wordt gemeten aan de hand van:
  - **de eNPS-score:** De jaarlijkse eNPS-doelstelling van 25 punten voor 2020 werd overtroffen met een resultaat van 32 punten in juni 2020 en uiteindelijk 35 punten in december 2020. Dat betekent een stijging van 14 punten ten opzichte van december 2019.
  - **Percentage telewerkers:** Het percentage telewerkers is in een jaar tijd drastisch gestegen (+20 punten), van 32% in 2019 naar 52%. De context van de pandemie in 2020 heeft telewerkregelingen in een versnelling gebracht om zo te komen tot die 52%. Toch konden bijna alle AXA-medewerkers op afstand werken om zich aan te passen aan verschillende lokale regelgevingen. Het bereidt de weg voor voor de Smart Working-strategie met de ambitie om tegen 2023 70% telewerkers te bereiken, en
  - Bovendien daalde het ziekteverzuim in 2020, in het vooruitzicht van de initiatieven inzake gezondheid en welzijn, van 3,3% in 2019 naar 2,8% in 2020;

- Loopbaanevolutie van de werknemers aanmoedigen door de ontwikkeling van vaardigheden, talent management en mobiliteit;

  De vooruitgang op dat vlak wordt ondersteund door individuele beoordeling, opleidings- en leerprogramma's en door mogelijkheden inzake interne en internationale mobiliteit. Dat wordt gemeten aan de hand van:
  - **Percentage werknemers dat een opleiding heeft gekregen:** ondanks de crisis is de ontwikkeling van alle werknemers een realiteit gebleven voor AXA. 100% van de werknemers van AXA heeft in 2019 en 2020 minstens een opleiding gekregen, en
  - **In 2020 is de mobiliteit binnen de Groep** stabiel gebleven (interne mobiliteit: 8%) hoewel het aantal internationale bewegingen dit jaar iets lager ligt (507 medewerkers in 2020 ten opzichte van 794 in 2019). Het personeelsverloop is tussen 2019 en 2020 gedaald met vier punten tot 11%, het laagste personeelsverloop van AXA in meer dan 10 jaar;

- Versterking van inclusie en diversiteit om talent en innovatie te ontplooien.

  Naast de versterking van inclusie en diversiteit door middel van bewustmaking, aanwerving en ontwikkeling van mensen uit ondervertegenwoordigde groepen, volgt AXA de vooruitgang op het vlak van de verbintenissen inzake genderevenwicht op de voet:

Internal

- **2023 Gendergelijkheid op het niveau van de Top Senior Executives:** eind 2019 maakten vrouwen 32% van die populatie uit. Eind 2020 was dat 34%.
- Bovendien wordt in 2020 een vergelijkbare positieve trend in de vertegenwoordiging van vrouwen waargenomen binnen de categorie All Executives: 32% (+1 punt ten opzichte van 2019).

Internal

SOCIALE INDICATOREN VAN DE GROEP

PERSONEELSBESTAND (a)	2020		Evolutie	2019		2018	
Totaal personeelsbestand in loondienst op 31 december	**114.625**	**banen**	**-5,2%**	**120.869**	**banen**	**125.934**	**banen**
Personeelsbestand in loondienst met contract van bepaalde duur	4.347	banen	-25,0%	5.799	banen	119.780	banen
Personeelsbestand in loondienst (enkel contract van onbepaalde duur)	110.278	banen	-4,2%	115.070	banen	6.154	banen
► Aandeel alle managers	2,7	%		2,8	%	3,1	banen
► Aandeel alle kaderleden en verwante hogere beroepen	43,1	%		43,6	%	43,9	banen
► Aandeel werknemers	54,1	%		53,5	%	53,0	banen
Vertegenwoordiging van vrouwen	**53,5**	**%**		**53,6**	**%**	**53,4**	**%**
► Aandeel managers vrouwen	31,7	%	**+ 0,8 pt.**	30,9	%	28,7	%
► Aandeel kaderleden en verwante hogere beroepen vrouwen	45,6	%	**- 0,5 pt.**	46,1	%	44,9	%
► Aantal werknemers vrouwen	60,9	%		60,9	%	62,0	%
Gemiddeld voltijds equivalent (personeelsbestand omgezet in voltijds equivalent) van personeelsbestand	**107.998,9**	**VTE**	**-2,4%**	**110.701,9**	**VTE**	**115.768,5**	**VTE**
► Gemiddelde VTE van het niet-commerciële personeel in loondienst	92.356,8	VTE		94.558,6	VTE	99.134,4	VTE
► Gemiddelde VTE van commercieel personeel in loondienst	15.642,1	VTE		16.143,3	VTE	16.634,1	VTE
Gemiddelde VTE van tijdelijk personeel niet in loondienst	**9.623,9**	**VTE**	**-9,5%**	**10.634,8**	**VTE**	**8.586,9**	**VTE**
► Tijdelijk personeel, niet in loondienst en externe dienstverleners	6.802,6	VTE		7.594,0	VTE	5.768,1	VTE
► Stagiairs/leercontracten	2.821,3	VTE		3.040,8	VTE	2.818,8	VTE
Medewerkersprofiel							
► Gemiddelde leeftijd van het personeel in loondienst	40,9	jaar	0,8%	40,5	jaar	40,8	jaar
► Gemiddelde anciënniteit van het personeel in loondienst	10,6	jaar		10,3	jaar	10,4	jaar
► Gemiddeld aantal werkdagen per jaar	227,4	dagen	0,3%	226,7	dagen	229,1	dagen
► Aandeel deeltijds personeel in loondienst	9,5	%		9,3	%	9,0	%
► Aandeel telewerkers	52	%		32	%	-	%
Aantal medewerkers met een beperking - betreft enkel de entiteiten die werkzaam zijn in Frankrijk	727	banen		760	banen	743	banen

DYNAMIEK VAN HET PERSONEELSBESTAND (b)	2020		Evolutie	2019		2018	
Bewegingen van het personeel in loondienst: evolutie van de tewerkstelling (indiensttredingen versus vertrekken)	**-4.640**	**banen**		**-8.369**	**banen**	**708**	**banen**
Indiensttredingen	11.516	banen	- 33,0 %	17.199	banen	19.533	banen
► Aantal externe aanwervingen (incl. herinzettingen)	10.185	banen		15.170	banen	17.483	banen
► Aantal contracten van bepaalde duur omgezet in contracten van onbepaalde duur	1.307	banen		1.968	banen	2.013	banen
► Aantal indiensttredingen na fusies en overnames	24	banen		61	banen	37	banen
Vertrekken	16.156	banen	-36,8%	25.568	banen	18.825	banen
► Aantal ontslagnemingen	7.840	banen		11.521	banen	12.372	banen
► Aantal economische/collectieve ontslagen	1.253	banen		1.330	banen	1.474	banen
► Aantal individuele ontslagen	1.845	banen		2.145	banen	2.528	banen
► Aantal vertrekken op pensioen/brugpensioen	1.549	banen		1.498	banen	2.033	banen
► Aantal vertrekken wegens een overdracht van activiteiten (b)	3.473	banen		8.860	banen	206	banen
► Aantal vertrekken omwille van een andere reden	196	banen		214	banen	212	banen
Interne mobiliteit van het personeel in loondienst	**7,8**	**%**		**8,2**	**%**	**8,9**	**%**

Internal

Verloop van het personeel in loondienst	**11,4**	**%**	**- 3,6 ptn.**	**15,0**	**%**	**15,6**	**%**
► Onvrijwillig (ontslagen)	2,8	%		3,1	%	3,6	%
► Vrijwillig (ontslagnemingen)	7,1	%		10,4	%	10,4	%
► Andere redenen (pensioen/brugpensioen en andere)	1,6	%		1,5	%	1,9	%

COMPENSATIE, VERZUIM EN OPLEIDING (c)	**2020**		**Evolutie**	**2019**		**2018**	
Loonkost van het personeel in loondienst	**8.145,6**	**M€**	**-0,1%**	**8.151,6**	**M€**	**9.274,6**	**M€**
► Aandeel van de vaste bezoldigingen (in verband met de lonen)	81,3	%		81,2	%	77,2	%
► Aandeel van de variabele bezoldigingen (in verband met de lonen)	18,7	%		18,8	%	22,8	%
Verzuimpercentage van het personeel in loondienst	**4,1**	**%**	**-0,6 pt.**	**4,7**	**%**	**4,7**	**%**
► Verzuimpercentage door ziekte	2,8	%		3,3	%	3,2	%
► Verzuimpercentage door werkongevallen	0,1	%		0,1	%	0,1	%
► Verzuimpercentage door zwangerschaps-/vaderschapsverlof	1,2	%		1,3	%	1,4	%
Aantal opleidingsdagen van het personeel in loondienst	**335.268,7**	**dagen**	**-7,5%**	**362.448,3**	**dagen**	**330.248,7**	**dagen**
Gemiddeld aantal opleidingsdagen per werknemer	3,0	dagen		3,2	dagen	2,7	dagen
► Gemiddeld aantal opleidingsdagen per werknemer niet-commercieel personeel	2,4	dagen		2,7	dagen	2,2	dagen
► Gemiddeld aantal opleidingsdagen per werknemer commercieel personeel	6,5	dagen		6,1	dagen	6,1	dagen
Percentage van het personeel in loondienst dat minstens één opleiding heeft gekregen	100	%		100	%	97,8	%
Opleidingskosten van het personeel in loondienst	**70,9**	**M€**		**91,9**	**M€**	**88,1**	**M€**

(a)
- Kamet (411 werknemers in loondienst met een contract van onbepaalde duur) rapporteerde geen telewerkindicatoren;
- De percentages en de ratio binnen deze sectie zijn het personeelsbestand vanaf 31 december van het verslagjaar.
(b)
- Overdracht van activiteiten: Personeel in loondienst dat AXA heeft verlaten door een overdracht van activiteiten/job naar een extern bedrijf of door de verkoop van activiteiten, zijn niet langer onder contract bij AXA;
- Kamet (411 werknemers in loondienst met een contract van onbepaalde duur) rapporteerde geen indicatoren inzake dynamiek van het personeelsbestand;
- De percentages en de ratio binnen deze sectie zijn het gemiddelde personeelsbestand van het verslagjaar.
(c)
- Volgens de definitie van bezoldiging omvat deze vaste bezoldiging, variabele bezoldiging, werkgeversbijdragen en, indien van toepassing, winstdelings- en stimuleringsregelingen. Ze omvat geen vergoedingen in aandelen (aandelenopties, prestatieaandelen, AXA Miles). Bij een vergelijkbare wisselkoers zijn de totale bezoldigingsuitgaven met 0,6%. gestegen;
- Kamet (411 werknemers in loondienst met een contract van onbepaalde duur) rapporteerde geen indicatoren inzake verzuim en opleiding;
- Bezoldiging en verzuim: de percentages en de ratio van die categorieën zijn de gemiddelde VTE's in loondienst van het verslagjaar;
- Opleiding: de percentages en de ratio van die categorieën zijn het gemiddelde personeelsbestand van het verslagjaar.
- Opleidingskosten omvatten: EXTERNE KOSTEN: (1) Kosten voor externe opleiders en externe instructieontwerpers; (2) externe jaarlijkse licenties voor kant-en-klare e-learninginhoud, of externe eenheidskosten voor de aankoop van e-learning modules. (3) Logistieke kosten. (Alle kosten worden gefactureerd aan de entiteit) en INTERNE KOSTEN: (1) De salarissen / lonen van interne L&D-werknemers; (2) Logistieke kosten; (3) Kosten voor het Leerbeheersysteem

Internal

4.3 Klimaatverandering en biodiversiteit

Zoals hierboven beschreven in sectie 4.1 en in het bedrijfsmodel van AXA is de bescherming van het milieu, met inbegrip van de daarmee samenhangende kwesties in verband met klimaatverandering en verlies van biodiversiteit, een strategische pijler voor de duurzaamheid van de AXA Groep als verzekeraar, belegger en grote multinational. Deze sectie omvat alle drie de dimensies.

HET STANDPUNT VAN AXA OVER KLIMAATVERANDERING EN BIODIVERSITEIT

Verzekeraars zijn goed gepositioneerd om met klimaatgerelateerde risico's om te gaan. Ze beschikken over ongevallengegevens, maar ook modellen en tools om analyses te doen en toekomstgerichte benaderingen uit te werken. Ze zijn verantwoordelijk voor de verspreiding van kennis over nieuwe risico's en ontwikkelen geschikte verzekeringsproducten en beleggingsbeleidslijnen. Tot slot zijn ze door hun aanzienlijke beleggingen ook goed geplaatst om de juiste signalen te geven aan de beleggingsgemeenschap en de specifieke bedrijven waarin ze beleggen.

De strategie van AXA inzake klimaat & biodiversiteit, die in november 2019 werd bijgewerkt, bevat de volgende ontwikkelingen, die het concept ondersteunen om onze activiteiten af te stemmen op de Overeenkomst van Parijs:

- 'Opwarmingsvermogen' (zie de sectie 'Beleggingen' hieronder) van onze beleggingen afgestemd op een traject van +1.5°C tegen 2050. Deze langetermijndoelstelling wordt sinds december 2020 aangevuld met een doelstelling van -20% van de beleggingsgerelateerde koolstofvoetafdruk tussen 2019 en 2025;
- Een groene beleggingsdoelstelling van 24 miljard euro tegen 2023;
- De lancering van de activaklasse van de 'Transition Bonds', met twee uitgiftes van 100M€ in 2019 en 2020;
- Een volledige terugtrekking op lange termijn uit de steenkoolindustrie, ondersteund door strikte investeringen en verzekeringsbeperkingen, en uit andere koolstofintensieve sectoren;
- Een doelstelling om bij te dragen aan koolstofneutraliteit via onze activiteiten (directe ecologische voetafdruk);
- Een verbintenis om het verlies aan biodiversiteit aan te pakken via een beleggings- en verzekeringsbeleid;

Deze initiatieven zijn uitgewerkt in ons jaarlijkse Klimaatrapport (zie axa.com) en in de volgende secties.

Bovendien:

- heeft de AXA Groep in 2020 opgeroepen tot de oprichting van een door de sector geleide alliantie om klimaatneutraliteit in verzekeringspraktijken te bevorderen, de Net-Zero Insurance Underwriting Alliance;
- In de nasleep van de COVID-19-crisis heeft de Groep verschillende oproepen gesteund om na de crisis weer beter op te bouwen: de 'Oproep tot mobilisatie' onder leiding van EMP Pascal Canfin en de door de vereniging EpE (Entreprise pour l'Environnement) geleide oproep voor een groen herstel. AXA is voorzitter van de 'CEO Action Group for the European Green Deal' van het World Economic Forum, die is opgericht om kapitaal uit de privésector te helpen mobiliseren voor de financiering van de Green Deal, ondanks de COVID-19-crisis;
- De COVID-19-crisis heeft een aanzienlijke impact gehad op de interne ecologische voetafdruk van AXA, met een sterke daling van zakenreizen, gebouwen en wagenparken als gevolg van lockdowns en telewerkperiodes;

BELEGGINGEN

Deze sectie beschrijft onze initiatieven op het gebied van verantwoord beleggen ('Responsible Investment' (RI)) in overeenstemming met de aanbevelingen van de Taskforce on Climate-related Financial Disclosures (TCFD, die zich toespitst op klimaatrisico's) en de informatieverplichtingen zoals vastgelegd in het Franse decreet ter uitvoering van artikel 173 VI van de wet 2015-992 van 17 augustus 2015 betreffende de omvorming van het energiesysteem voor ecologisch duurzame groei (dat zich meer

Internal

algemeen toespitst op ESG). Daarom reikt de onderstaande tekst soms verder dan louter milieufactoren. Daarnaast geeft deze tekst een overzicht van ons meer uitgebreide 'Klimaatrapport 2021' [3], dat in Q2 2021 zal worden gepubliceerd op www.axa.com.

Definities en bestuur

AXA definieert RI als de integratie van ecologische, sociale en governance (ESG) overwegingen in beleggingsprocessen, met inbegrip van de eigendomspraktijken. Ons doel bestaat erin beleggingen af te stemmen op de duurzaamheidsagenda van AXA om mensen op lange termijn te beschermen en sterkere en duurzamere samenlevingen te creëren. Deze agenda ligt in de lijn van onze belangen als wereldwijde verzekeraar en belegger.

AXA is van mening dat de ESG-integratie een invloed kan hebben op de beleggingsprestaties op lange termijn door een beter inzicht te verschaffen in risicofactoren. Deze overtuiging is het resultaat van academisch onderzoek en marktgegevens. Binnen ESG verdient klimaatverandering bijzondere aandacht. We streven actief naar maatregelen om klimaatrisico's en -opportuniteiten te beheersen.

AXA heeft een uitgebreide strategie op het gebied van RI ontwikkeld die de eigen activa van de Groep dekt, en breidt deze waar nodig uit naar haar unit-linked aanbod. Een specifieke RI-governance ziet toe op de implementatie van deze strategie. AXA heeft op groepsniveau een Responsible Investment Committee (RIC) opgericht, voorgezeten door de Chief Investment Officer van de Groep, bestaande uit vertegenwoordigers van de vermogensbeheerders van AXA, Corporate Responsibility, Risk Management en Communicatie. Het RIC rapporteert aan het Group Investment Committee, voorgezeten door de Chief Financial Officer van de Groep, en gevoelige en/of strategische beslissingen in verband met klimaatfinanciering die in het RIC worden besproken, worden uiteindelijk goedgekeurd door het RISSC (zie sectie 4.1 'Governance en engagement van de belanghebbenden'). Daarnaast analyseerde het 'ESG Footprint Committee' in 2020 de risico's van bedrijven of sectoren met slechte ESG-prestaties en/of ernstige en aanhoudende reputatieproblemen. Het RI-beleid van AXA wordt ondersteund door het RI-expertisecentrum, een transversale werkgroep bestaande uit de lokale beleggingsteams van AXA in interactie met het CR-netwerk.

Responsible Investment-strategie

De strategie van AXA op het gebied van Responsible Investment is opgenomen in zijn beleid rond Responsible Investment van de Groep (gepubliceerd op de website van de Groep: www.axa.com/en/about-us/responsible-investment). In 2020 werd dat beleid bijgewerkt en werd er een nieuwe pijler aan toegevoegd, de afstemming van de klimaatgerelateerde portefeuille op de doelstellingen van het Akkoord van Parijs. De zes pijlers van het beleid zijn als volgt:

- **ESG-integratie:** We integreren ESG-analyses in beleggingsprocessen, waarbij wij voor de meeste van onze activa gebruikmaken van KPI's en kwalitatief onderzoek. ESG-integratie wordt centraal gecoördineerd, met een actieve input van onze vermogensbeheerders die ESG-maatstaven opnemen in hun beleggingsanalyses over de activaklassen en regio's. Dit omvat de implementatie van ESG-minimumstandaardregels op basis van ESG en controversescores om onderpresterende emittenten te beoordelen en mogelijk uit te sluiten van de portefeuilles van AXA. Daarnaast worden ESG-overwegingen en de transparantie van de emittenten in de interne kredietrisicoanalyse geïntegreerd;
- **Afstemming van de klimaatgerelateerde portefeuille op de doelstellingen van het Akkoord van Parijs:** Koolstofmaatstaven worden opgenomen in de beleggingsbeslissingen. AXA blijft maatstaven ontwikkelen om de klimaatgerelateerde impact van onze beleggingen te meten, in het bijzonder de bijdrage van onze beleggingen aan de doelstelling van de COP21 ('Akkoord van Parijs') om de opwarming van de aarde te beperken tot ruim onder 2°C;
- **Uitsluitingen en gevoelige ESG-beleggingen:** Sectorale beperkingen zijn van toepassing op sectoren of bedrijven met acute sociale, mensenrechten-, ethische of milieu-uitdagingen. Die sectorale beperkingen worden gepubliceerd op de website van AXA Groep (www.axa.com/en/about-us/responsible-investment) en betreffen momenteel controversiële wapens, steenkoolontginning en op steenkool gebaseerde stroomopwekking, teeroliezanden en bijbehorende pijpleidingen, palmolie, derivaten van voedselgrondstoffen en tabak;

(3) Geen informatie, document of item uit het Klimaatrapport van AXA / TCFD 2021 of beschikbaar op de website van de maatschappij in verband met het Klimaatrapport / TCFD 2021, is door middel van verwijzing opgenomen in dit jaarverslag.

Internal

- **Een groene beleggingsdoelstelling en overgangsfinanciering:** De allocatie van groene activa over verschillende activaklassen verhogen en bedrijven ondersteunen die overstappen naar minder koolstofintensieve bedrijfsmodellen;
- **Impact investing**: Beleggingen die opzettelijke, positieve, meetbare en duurzame effecten hebben op de samenleving (zowel maatschappelijke als milieuthema's) en tegelijkertijd een financieel marktrendement opleveren;
- **Actief** het stemmen en de betrokkenheid van aandeelhouders bij ESG-aangelegenheden aanmoedigen.

De AXA Groep, haar interne entiteit voor vermogensbeheer AXA IM en haar multi-assetbeheerder Architas zijn ondertekenaars van de door de VN gesteunde beginselen voor verantwoord beleggen (UN PRI). AXA heeft in samenwerking met het Responsible Investment Center of Expertise en AXA Investment Managers een online-opleiding geïmplementeerd over verantwoord beleggen, die verplicht is voor de beleggingsgemeenschap van de AXA Groep en ook openstaat voor alle AXA-werknemers.

ESG-integratie

AXA volgt de ESG-prestaties van zijn beleggingen door gebruik te maken van de interne ESG-tool van AXA IM, waarbij eigen ESG-scores en maatstaven van het impacttype worden gebruikt om ESG-risico's te monitoren, verbeterpunten te identificeren, doelstellingen te bepalen of de betrokkenheid van aandeelhouders te sturen. Deze analyse betreft de activa van de algemene rekening van AXA (staats- en bedrijfsobligaties, aandelen, vastgoed, infrastructuur en schuld in commercieel vastgoed):

- **voor bedrijfsemittenten (aandelen en schuld):** de ESG-beoordeling legt de nadruk op impact en materialiteit. Ze is gebaseerd op fundamentele beginselen, zoals het Global Compact van de Verenigde Naties, de OESO-richtlijnen, de overeenkomsten van de Internationale Arbeidsorganisatie en andere internationale beginselen en overeenkomsten die de activiteiten van de bedrijven op het vlak van duurzame ontwikkeling en sociale verantwoordelijkheid sturen;
- **voor overheidsemittenten:** De ESG-scoring van AXA gebruikt openbare gegevensbronnen zoals de Wereldbank, de OESO en de VN (bijv. milieu-, sociale en politieke risico's), en de criteria zijn aangepast aan het ontwikkelingsniveau van de landen;
- **voor reële activa (onroerend goed, commerciële hypothecaire leningen en infrastructuurobligaties en eigen vermogen):** Het analysekader van AXA is gebaseerd op specifieke eigen vragenlijsten die betrekking hebben op criteria zoals energie-efficiëntie, milieucertificaten en toegankelijkheid.

Tot slot vormt de koolstofvoetafdruk die van toepassing is op onze aandelen, bedrijfsobligaties en staatsschulden, een aanvulling op de ESG-maatstaven. Meer details over de ontwikkeling van klimaatgerelateerde KPI's vindt u terug in de volgende sectie.

Afstemming van de klimaatgerelateerde portefeuille

Zoals vereist door de TCFD-richtlijnen en artikel 173 streeft AXA er sinds 2016 naar om de internationale klimaatdoelstellingen die voortvloeien uit het COP21 Akkoord van Parijs om te zetten in kwantitatieve beleggingsdoelstellingen. In 2020 heeft AXA zijn werkzaamheden voortgezet op basis van methodologieën van externe experts op het vlak van klimaatrisico's (Carbon Delta, Beyond Ratings, Trucost), en tegelijkertijd interne "NatCat"-modellen te gebruiken voor beleggingen in reële activa. Dit werk bestrijkt twee belangrijke gebieden: 'overgangsrisico's' en 'fysieke risico's', zoals gedefinieerd door de TCFD en hieronder nader toegelicht.

'Overgangsrisico's': Financiële risico's en 'portefeuille-afstemming'

Het modelleren van de impact van markttrends en de regelgeving in verband met de overgang naar een koolstofarme economie op beleggers wordt het 'overgangsrisico' genoemd. Het kan worden gemeten in financiële termen (gemeten in euro) of puur in 'klimaat'-termen (gemeten in temperatuurstijging).

Internal

- **Klimaatrisico** (de potentiële impact van klimaatverandering op de beleggingen van AXA): voor bedrijfsobligaties en -aandelen gebruikt AXA een methodologie die is ontwikkeld door Carbon Delta (in 2019 overgenomen door MSCI) en het overgangsrisico modelleert op basis van de 'politieke' risico's die voortvloeien uit de regelgevende inspanningen om de koolstofemissies te verminderen door te voldoen aan het Akkoord van Parijs van 2015. Deze top-downaanpak identificeert eerst de emissiereductiedoelstellingen per land, sector en onderneming, past de desbetreffende koolstofbeperkingen toe en compenseert ze met een toekomstige schatting van de 'groene inkomsten'. Aan de hand van deze aanpak kunnen potentiële kosten of baten worden geraamd die worden omgezet in een toekomstgerichte indicator van klimaatkosten. Voor de staatsportefeuilles van AXA wordt een andere methodologie (ontwikkeld door Beyond Ratings (in 2019 overgenomen door de London Stock Exchange) om een vergelijkbare indicator van het 'overgangsrisico' te beoordelen op basis van de toewijzing van het koolstofbudget door landen die verschillende opwarmingsscenario's ondersteunen, afhankelijk van macro-economische variabelen zoals groei van het BBP, bevolkingsgroei en energie-efficiëntie;
- **Klimaatimpact** (de potentiële impact van beleggingen van AXA op het klimaat): in 2020 zette AXA zijn onderzoek naar het concept van een 'beleggingstemperatuur' voort. Bij deze aanpak, in de methodologie van Carbon Delta 'opwarmingspotentieel' genoemd, wordt rekening gehouden met de klimaataspecten van de activiteiten van een bedrijf, waaronder de directe en indirecte uitstoot van broeikasgassen, technologische ontwikkelingen en opportuniteiten voor 'groene inkomsten'. Hij is gebaseerd op het afstemmen van de koolstofintensiteit van elk bedrijf op de sectorale koolstofintensiteitsdoelstelling die vereist is om de wereldwijde klimaatdoelstelling te bereiken. Dit leidt tot een 'opwarmingspotentieel' per bedrijf en sector, wat dus een impact heeft op de beleggingen van AXA.

'Fysieke' risico's: Impact van het klimaat op de reële activa van AXA

Naast de bovengenoemde 'overgangsrisico's' kan ook de klimaatverandering, en in het bijzonder extreme weersomstandigheden, van invloed zijn op 'reële activa' zoals onroerend goed. Het gaat om 'fysieke' risico's volgens de TCFD-aanbevelingen. Als verzekeraar beschikt AXA over een grote hoeveelheid gegevens van schadegevallen die het kan gebruiken om een analyse van de 'fysieke risico's' van zijn vastgoedportefeuille uit te voeren. De beleggings- en risicobeheersteams van AXA werken samen om de financiële impact van overstromingen en stormen op de gebouwen en infrastructuur van deze portefeuilles te beoordelen.

Onze beoordeling van de fysieke risico's in verband met onroerend goed maakt gebruik van 'CatNat'-modellen - meestal alleen gebruikt om de impact van natuurrampen op onze verzekerde klanten te beoordelen - en combineert stochastische gebeurtenissen (stormen, overstromingen, orkanen) met een geogelokaliseerde portefeuille van onroerend goed. Specifieke 'destructiepercentages', met inbegrip van de locatie, het type gebouw/infrastructuur en de bouwmaterialen, worden vervolgens gebruikt om potentiële schadepercentages te bepalen en een verlies te genereren voor elk gebouw/infrastructuur.

Daarnaast beoordelen we voor bedrijfsobligaties en aandelen de kosten van 'fysieke risico's' door de verwachte financiële gevolgen van extreme weersomstandigheden voor de 'reële' activa van bedrijven te modelleren. Bij de raming van de kosten van fysieke risico's wordt rekening gehouden met de kwetsbaarheid voor extreme weersomstandigheden via het risico van bedrijfsonderbreking en werkelijke schade, op basis van de blootstelling van de plaatsen van de installaties.

De analyse van 'overgangs' en 'fysieke' risico's wordt verder ontwikkeld in ons 2021 Klimaat/TCFD-rapport 2019: doelstelling voor een koolstofneutrale/1,5°C portefeuille

Het Akkoord van Parijs zegt dat de uitstoot van koolstof tegen 2050 moet stabiliseren ('koolstofneutraliteit'); om dat doel te bereiken mag de opwarming van de aarde niet hoger liggen dan +1.5°C in vergelijking met de pre-industriële niveaus in deze eeuw. Het 'opwarmingspotentieel' zoals hierboven beschreven is een toekomstgericht en dynamisch concept en biedt een relevant antwoord op deze doelstelling voor zover het gelijkenissen vertoont met een 'geraamde koolstofafdruk'.

Na een grondige analyse van 'temperatuur'-methodologieën, kondigde AXA in november 2019 aan dat het zich ertoe verbindt zijn beleggingen af te stemmen op het Akkoord van Parijs, waarbij het zich ertoe verbond om tegen 2050 een "opwarmingspotentieel" van 1,5°C te bereiken.

Uit onze TCFD-modellen voor 2020 blijkt dat onze beleggingen (bedrijfsobligaties en staatsobligaties) een 'opwarmingspotentieel' van 2,8°C hebben. Dat is onder onze marktreferentie van 3,6°C maar het toont toch aan dat beleggers actief zijn in een koolstofintensieve economie die niet is afgestemd is op het Akkoord van Parijs. Er is een aanzienlijke transitie-inspanning nodig.

Internal

Alle bedrijven moeten evolueren en het is de verantwoordelijkheid van beleggers om relevante transitiestrategieën te identificeren en te ondersteunen.

Daarom heeft AXA zich aangesloten bij de door de VN geleide “Net Zero Asset Owner Alliance” (de NZAOA), met een doel dat afgestemd is op deze transitievereiste (zie verder).

2020: de aankondiging van een tussentijdse doelstelling

Als onderdeel van zijn deelname aan de NZAOA verbindt AXA zich ertoe om elke vijf jaar tussentijdse doelstellingen te publiceren om de vooruitgang naar klimaatneutraliteit tegen 2050 te volgen. In december 2020 kondigde AXA zijn tussentijdse doelstelling aan, namelijk een vermindering met 20% van de koolstofvoetafdruk van de activa van de Algemene Rekening van AXA tegen 2025 (met als begindatum 2019 en een geaggregeerde vermindering met 20% voor vastrentende bedrijfsactiva, beursgenoteerde aandelen en vastgoedactiva). De leden van de NZAOA hebben gekozen voor een koolstofvoetafdrukbenadering, omdat de methodes voor emissiereporting momenteel robuuster worden geacht en de beschikbaarheid van gegevens groter is. Hoewel er verschillende toekomstgerichte maatstaven bestaan, zoals het "opwarmingspotentieel", is er meer convergentie nodig. De bijdragen van AXA aan de ondersteuning van de convergentie van de methodologie worden verder uitgewerkt in ons verslag over het klimaat/TCFD van 2021.

Uitsluitingen en gevoelige ESG-beleggingen

Sommige activiteiten en producten worden immers beschouwd als onverenigbaar met onze klimaatstrategie en de bredere duurzaamheidsdoelstellingen om mensen op lange termijn te beschermen. AXA heeft specifieke 'sectorbeleidslijnen' ontwikkeld die van toepassing zijn op zowel beleggingen als verzekeringen (zie volgende sectie). Ze hebben betrekking op de volgende sectoren:

- kolen en teerzanden;
- fabrikanten van 'controversiële wapens' die verboden zijn door bepaalde internationale verdragen (antipersoonsmijnen, clustermunitie, chemische, biologische en verarmd uraniumwapens, nucleaire proliferatie);
- de tabaksindustrie, waarvan de producten in strijd zijn met onze rol als een van de grootste zorgverzekeraars ter wereld;
- palmolieproducenten die zich niet houden aan de beste duurzaamheidspraktijken van deze industrie (met name met betrekking tot ontbossing, bodems en mensenrechten);
- derivaten van zachte grondstoffen, die vaak verantwoordelijk zijn voor de inflatie van de voedselprijzen.

In totaal vertegenwoordigen de desinvesteringen van AXA (met inbegrip van nieuwe steenkoolgerelateerde inspanningen aangekondigd in 2019 - zie verder) ongeveer 7,5 miljard euro (kolen, tabak, teerzanden, controversiële wapens en palmolie, in afnemende volgorde, inclusief de activa van AXA XL).

Klimaatgerelateerde uitsluitingen: Kolen en teerzanden

De CO2-uitstoot zal aanzienlijk moeten worden verminderd om het risico van klimaatverandering in te dammen. Een dergelijke verandering kan leiden tot operationele beperkingen voor bedrijven waarvan de activiteiten zeer CO2-emitterend zijn. Dezelfde ondernemingen zouden waarde verliezen en zouden zelfs gestrande activa (stranded assets) kunnen vormen. In de huidige beoordelingsmodellen wordt mogelijkerwijs niet op een gepaste manier rekening gehouden met dergelijke risico's. Kolengestookte elektriciteitscentrales worden als de meest risicovolle industrie beschouwd als het op 'asset stranding' aankomt.

AXA kwam in mei 2015 in actie door als eerste belegger te desinvesteren in steenkool; deze desinvestering werd in 2017 versterkt met contractsluitingsbeperkingen; deze beperkingen werden in 2018 uitgebreid naar onze nieuwe entiteit AXA XL. In november 2019 werd deze aanpak versterkt en aangevuld met vooruitzichten op lange termijn. AXA verbiedt nu beleggingen, voor algemene boekhouding en in unit-linked activa in volledig gecontroleerde mandaten, in de volgende bedrijven:

Internal

- waarvan het aandeel van kolen in de energieproductie (energiemix) meer dan 30% bedraagt en/of 'koolstofexpansieplannen' die meer dan 300 MW produceren (vroeger: 3000 MW) en/of meer dan 10 GW energiecapaciteiten op basis van kolen;
- mijnbouwbedrijven die meer dan 30% van hun omzet uit steenkool halen en/of met een jaarlijkse steenkoolwinning van meer dan 20 miljoen ton en/of die nieuwe koolmijnen bouwen;
- bepaalde partners uit de kolenindustrie, die als producenten bestempeld worden (bv. leveranciers van uitrusting) en spelers op het vlak van infrastructuur (bv. haventerminals, specifieke spoorwegen) die aanzienlijke nieuwe kolenbronnen ontwikkelen;
- Naast hogergenoemde beperkingen streeft AXA nu naar een 'exit'-strategie op lange termijn, waarbij de blootstelling aan de steenkoolindustrie tegen 2030 nul moet bedragen in de Europese Unie en de landen van de OESO, en in de rest van de wereld tegen 2040, zoals gesuggereerd door de belangrijkste klimaatscenario's (zoals het 'Beyond 2°C'-scenario van het IEA). Deze aanpak geldt zowel voor onze beleggingen als voor onze contractsluitingsactiviteiten (zie hieronder).

AXA moedigt deze transitie met name aan via actieve aandeelhoudersbetrokkenheid en klantencommunicatie. AXA werkt in het bijzonder als aandeelhouder, alleen of binnen specifieke beleggerscoalities zoals Climate Action 100+, samen met de betrokken bedrijven (klant- of portefeuillebedrijven) om hen aan te moedigen een uittredings- of sluitingsplan uit te werken en vrij te geven.

Aangezien teerzanden ook een bijzonder koolstofintensieve vorm van energie zijn, heeft AXA de belangrijkste producenten van teerzanden en de belangrijkste spelers op het vlak van pijplijnen afgestoten.

Een groene beleggingsdoelstelling en overgangsfinanciering

Groene beleggingen

Naast de temperatuurdoelstellingen en desinvesteringen moedigen groene beleggingen verschillende sectoren aan om hun klimaatstrategie op te krikken. In november 2019 heeft AXA zich ertoe verbonden om tegen 2023 24 miljard euro te beleggen in groene beleggingen. Groene beleggingen zijn: groene obligaties, infrastructuurobligaties en eigen vermogen, impactbeleggingen, onroerend goed en commerciële hypothecaire leningen. In december 2020 waren de groene beleggingen van AXA goed voor 16,1 miljard euro (11,7 miljard euro op het einde van 2019).

AXA en de IFC, dochtermaatschappij van de Wereldbank toegespitst op de privésector, hebben een partnerschap van 500 miljoen dollar opgezet ter ondersteuning van een infrastructuurfonds voor de financiering van groene infrastructuur in opkomende landen, zoals hernieuwbare energie, water, openbaar vervoer en telecommunicatie. Op het einde van 2020 waren verplichte leningen goed voor 404 miljoen US dollar, waarvan 162 miljoen US dollar reeds gefinancierd is (eind 2019 waren verplichtingen goed voor 390 miljoen US dollar, waarvan 120 miljoen US dollar reeds gefinancierd was). Kool- en teerzandgerelateerde projecten zijn uitdrukkelijk uitgesloten.

Transition bonds

Groene obligaties of klimaatobligaties zijn een recent maar succesvol instrument dat ontwikkeld is ter ondersteuning van projecten met een toegevoegde klimaat- of milieuwaarde. Het is evenwel ook belangrijk om koolstofintensieve spelers te ondersteunen die reeds actief aan het afstappen zijn van koolstof, maar nog niet groen genoeg zijn om in aanmerking te komen voor groene obligaties. Daarom heeft AXA IM in 2019 het concept van 'transition bonds' bedacht. In november 2019 kondigde AXA in samenwerking met Crédit Agricole CIB de lancering van de allereerste 'transition bond' aan. In 2020 kondigde AXA in samenwerking met BPCE een tweede transition bond van 100 miljoen euro aan. De opbrengst zal worden gebruikt voor de

Internal

financiering van activa van Natixis, zijnde project- en/of bedrijfsleningen uit sectoren met een hoog emissiereductiepotentieel en hun bijdrage aan een koolstofarme economie. De details van dit project zijn online beschikbaar. In 2020 was AXA IM medevoorzitter van de Climate Transition Finance Working Group van de International Capital Markets Association (ICMA), die het Climate Transition Finance Handbook heeft gepubliceerd, de eerste wereldwijde inspanning om het concept van transitiefinanciering te omkaderen.

Impact investing

Impact investing betekent beleggen met de duidelijke intentie om positieve, meetbare sociale en milieuresultaten te genereren, naast een concurrerend financieel rendement. De impact investing-strategie van AXA is ontworpen om aan te sluiten bij deze traditionele definitie van impact investing. Deze aanpak is in overeenstemming met de Operating Principles for Impact Management, die worden gesponsord door de Internationale Financieringsmaatschappij. AXA IM is medeondertekenaar van deze beginselen en lid van de adviesraad. Sinds 2013 heeft AXA bijna 700 miljoen euro uitgetrokken voor impact investing.

Actief stewardship

Als aandeelhouder en obligatiehouder heeft AXA de mogelijkheid om in dialoog te treden met het management van bedrijven waarin het belegt om positieve veranderingen in bepaalde kwesties te helpen katalyseren (zoals klimaatverandering, gezondheid, governance, marktpraktijken, enz.). Deze engagementactiviteiten worden ofwel rechtstreeks door de Groep uitgevoerd, ofwel door AXA IM in naam van de AXA Groep en in naam van derde klanten. AXA IM voert rechtstreeks constructieve en uitdagende gesprekken met bedrijven waarin is belegd, en voert als onderdeel van een coalitie van beleggers besprekingen met bedrijven in belangrijke sectoren. Op algemene vergaderingen wordt gestemd ten voordele van milieu-, klimaatgerelateerde, sociale en governancekwesties, met inbegrip van informatieverstrekking over duurzaamheid.

BIODIVERSITEIT

Het biodiversiteitsverlies brengt 'ecosysteemdiensten' in gevaar, wat dan weer een dreiging vormt voor zowel de maatschappij als de bedrijven die daarvan afhangen en vervolgens ook voor beleggers en verzekeraars die vertrouwen op een goed draaiende economie. AXA ziet de biodiversiteitsuitdaging als een natuurlijk verlengde van zijn klimaatinspanningen. De klimaatverandering maakt de vernietiging van ecosystemen over de hele wereld namelijk nog ernstiger, waardoor de druk in verband met droogte, verzuring van de oceanen, ergere natuurrampen, enz. nog groter wordt. De biodiversiteitsstrategie van AXA omvat momenteel onder andere de volgende ontwikkelingen:

- AXA heeft zich sinds 2018 aan verschillende publieke beloftes verbonden: 'Act4Nature', 'Business for Nature' en het 'Finance for Biodiversity'-initiatief. De CEO van AXA heeft ook de Algemene Vergadering van de VN in 2020 toegesproken om deze initiatieven te steunen;
- Tijdens de ministeriële bijeenkomsten van de G7 in 2019 lanceerde AXA samen met het WWF het rapport "Into the Wild - Integrating nature into investment strategies", bedoeld om mensen bewust te maken van biodiversiteitsverlies en de economische en financiële gevolgen ervan. Het bevat tal van aanbevelingen, onder andere de lancering van een 'TCFD-achtige' taskforce op brede basis om de bescherming en het herstel van biodiversiteit te bevorderen. In het rapport wordt ook gesproken over de uitwerking van biodiversiteitsrisicometingen die aangepast zijn aan beleggers;
- AXA is een driejarig partnerschap (2020-2023) aangegaan met het WWF, dat het volgende omvat: het opzetten van een door de sector geleide taskforce voor de ontwikkeling van richtlijnen inzake biodiversiteitsrisico's voor de financiële-dienstensector (TNFD), de ontwikkeling van maatstaven voor biodiversiteitsrisico's en -impact, en de ondersteuning van het Impact Investing-werk van AXA en de relevante beleidsontwikkeling;

Internal

- In 2020 hebben AXA en het WWF geholpen bij de oprichting van de 'Informal Working Group' (IWG) die de TNFD in 2021 moet opstellen. De IWG telt meer dan 60 leden waaronder verzekeraars, bedrijven, vermogensbeheerders, commerciële, ontwikkelings- en centrale banken, evenals regeringen. AXA leidt de 'Governance'-werkgroep ervan;
- AXA heeft een 'Impact Investment'-fonds van 175 miljoen dollar gelanceerd dat zich richt op de bescherming van biodiversiteit. In 2020 besliste AXA om die verbintenis te verdubbelen tot 350 miljoen dollar. Het specifieke beleggingsdoel van het Fonds bestaat erin om meetbare impactresultaten af te leveren: vermeden emissies (ton CO2), oppervlakte behouden land km², behouden ecosystemen en soorten (km² en #), vermeden afval (ton m), beschermde kwetsbare gemeenschappen (#mensen). Het fonds heeft al 11 transacties voltooid, gaande van een duurzaam microbosbouwbedrijf in Kenia tot een projectontwikkelaar voor herstel van natuurlijk kapitaal in Indonesië;
- Samen met 3 collega's, BNPP AM, Mirova en Sycomore AM, heeft AXA een openbare aanbesteding uitgeschreven om de meest veelbelovende leverancier van gegevens over biodiversiteitsrisico's te identificeren. De geselecteerde partner heeft op basis van het concept van de MSA ("Mean Species Abundance") een instrument ontwikkeld waarmee de schade aan de biodiversiteit kan worden getraceerd en dat kan worden gecorreleerd aan beleggingsdatabases. De vier partners hebben zich ertoe verbonden deze organisatie gedurende drie jaar (2020-2023) te financieren om gepaste risico- en impactmaatstaven te ontwikkelen;
- het AXA Research Fund ondersteunt actief academisch onderzoek naar biodiversiteitsrisico's (zie sectie 4.4 'Inclusieve verzekering', paragraaf 'AXA Research Fund');
- AXA XL draagt actief bij aan de Ocean Risk and Resilience Action Alliance (ORRAA), een alliantie die zich toespitst op het ontwikkelen van risicobeheerstrategieën door gebruik te maken van de ervaring en expertise van verzekeraars en de bredere financiële gemeenschap, om de oceaanbiodiversiteit te beschermen;
- Productinnovatie: er is een groeiend besef van het economische, sociale en ecologische belang van op de natuur gebaseerde oplossingen om de gevolgen van de klimaatverandering te verzachten. Koraalriffen en mangroves bijvoorbeeld bieden bescherming aan vele miljoenen mensen over de hele wereld en vormen een cruciaal onderdeel van het beheer van rampenrisico's en de aanpassing aan het klimaat in kwetsbaardere gebieden. AXA XL leidt de werkzaamheden om een Coastal Risk Index op te stellen. Door koraalriffen en mangroves in risicomodellen op te nemen, zullen we in staat zijn om risico's nauwkeuriger in te schatten en de ontwikkeling van oplossingen voor risicobeheer te ondersteunen, en tegelijk de bescherming en het duurzame beheer van kustecosystemen te katalyseren om het weerstandsvermogen en de biodiversiteit te vergroten. In 2020 publiceerde AXA, samen met partners van The Nature Conservancy en de Universiteit van Californië, Santa Cruz, een studie over hoe zowel schadevergoeding als parametrische verzekering kunnen worden gebruikt als financieringsmechanisme om te betalen voor mangroveherstel na extreme weersomstandigheden. Het eerste verzekeringsproduct voor koraalriffen (niet ontwikkeld door AXA) dat voor de kust van Quintana Roo in Mexico werd ingezet, werd geactiveerd na de orkaan Delta in oktober 2020. Via een subsidie van de Ocean Risk and Resilience Action Alliance, waarvan AXA XL medevoorzitter is, werken Willis Towers Watson en het MAR Fund samen met lokale overheden en belanghebbenden om nieuwe parametrische verzekeringsproducten te ontwerpen en uiteindelijk in te voeren op vier locaties langs het rif van Meso-Amerika;
- Tot slot heeft AXA opgeroepen tot de goedkeuring van een robuuste internationale overeenkomst die tijdens COP15 in Kunming, China, eind 2021 moet worden bereikt.

VERZEKERING

Governance

Verzekeringsgerelateerde ESG-risico's en -opportuniteiten genieten ook een specifieke governance, met name het Group Underwriting Committee, dat de contractsluitingsbeperkingen bepaalt. Het CR-team van de Groep fungeert als schakel met de RI-gerelateerde governance. Sinds 2020 stuurt het RISSC (zie 4.1, paragraaf over "Governance en betrokkenheid van belanghebbenden") de integratie van de klimaat- en biodiversiteitsstrategie van AXA in zijn verzekeringsactiviteiten. Daarnaast analyseert een speciaal team van het Group Risk Management opkomende risico's, die vaak verband houden met ESG-kwesties op lange termijn en volgt het de potentiële impact ervan (zie sectie. 5.7 paragraaf over Opkomende risico's). 5 Risicofactoren en risicobeheer, deel Opkomende risico's). Het Emerging Risk Committee van de Groep doet aanbevelingen om ons bedrijfsaanbod en contractsluitingsbeleid aan te passen.

Internal

Contractsluitingsbeperkingen

Het verlenen van commerciële steun aan activiteiten van bedrijven waaruit de Groep zich financieel terugtrekt, zou niet consistent zijn. Als gevolg daarvan heeft AXA ook besloten om beperkingen op te leggen aan de verzekering van kolen- en teerzandactiviteiten (evenals voor de andere industrieën die in de vorige sectie zijn genoemd) en voor de Arctische boringen. Sinds 2017 leggen de contractsluitingsbeperkingen een verbod op voor onroerend goed en bouw van kolenmijnen, kolencentrales, oliezandextractielocaties of bijhorende pijpleidingen. In november 2019 heeft AXA deze beperkingen aanzienlijk versterkt door de volgende kolengerelateerde beperkingen op klantniveau toe te voegen, die een weerspiegeling zijn van de desinvesteringscriteria (zie de rubriek belegging hierboven). Teerzandactiviteiten en oliewinningsactiviteiten in het noordpoolgebied zijn ook uitgesloten van verzekering.

Er is een verwijzingsproces voor bedrijven ingesteld om toe te zien op de uitvoering van deze richtsnoeren. Deze regels zijn niet van toepassing op personeelsvoordelen (ziektekostenverzekering, sparen, levensverzekering) of op herverzekeringsovereenkomsten. De details van deze beleidslijnen worden gepubliceerd op de website van de AXA Groep en in onze jaarlijkse Klimaatrapporten.

Coalitievorming: de Net-Zero Insurance Underwriting Alliance

In december 2020, ter gelegenheid van de vijfde verjaardag van het COP21-Akkoord van Parijs, riep AXA op tot een belangrijke nieuwe ontwikkeling in onze verzekeringsactiviteiten. AXA heeft inderdaad een voortrekkersrol gespeeld inzake klimaatinspanningen en heeft het Akkoord van Parijs omgevormd tot een routekaart voor beleggingen door te streven naar klimaatneutraliteit in onze beleggingen. We ondersteunen ook actief coalities die collectieve oplossingen aanreiken voor problemen waarvoor samenwerking in de hele sector nodig is. Daarom steunt AXA publiekelijk de oprichting van een door de VN bijeengeroepen "Net-Zero Insurance Underwriting Alliance" om ons engagement voor klimaatneutraliteit collectief uit te breiden naar onze verzekeringsactiviteiten.

Onze producten

Naast een heroriëntatie van de beleggingsstrategie streeft de Groep ernaar om haar 'indirecte' impact op het milieu tot een minimum te beperken door verzekeringsoplossingen aan te bieden die milieuvriendelijk gedrag bevorderen.

- De contractsluiters van AXA XL beschikken over een aanzienlijke expertise en capaciteit om klanten in de energiesector te verzekeren, met name op het gebied van hernieuwbare energie;
- Sommige lokale entiteiten ontwikkelen ook autoverzekeringspolissen die koolstofarme voertuigen aanmoedigen, woonverzekeringspolissen die energie-efficiëntie aanmoedigen, de dekking van installaties voor hernieuwbare energie en milieuvriendelijke strategieën voor schadebeheer. Bij een auto-ongeval bijvoorbeeld stimuleert AXA Frankrijk het gebruik van tweedehandsonderdelen in plaats van nieuwe, en moedigt AXA Zwitserland aan beschadigde onderdelen te herstellen (microherstelling) in plaats van ze te vervangen;
- AXA Climate biedt parametrische verzekeringsproducten aan die bijvoorbeeld verzekerde gemeenschappen helpen wanneer ze worden geconfronteerd met de gevolgen van klimaatgerelateerde rampen voor landbouwgewassen (met name droogte of overstromingen). Zie sectie 4.4 en het jaarlijks Klimaatrapport van AXA;
- Zie ook innoverende 'Natuurlijke oplossingen' in de sectie 'Biodiversiteit'.

KLIMAAT, BIODIVERSITEIT EN ESG-GERELATEERDE 'SENSIBILISERING' EN ENGAGEMENT

AXA ondersteunt diverse initiatieven op het gebied van klimaatverandering en milieubescherming. Dat zijn onder andere:

- **Net-Zero Asset Owner Alliance** (www.unepfi.org/net-zero-alliance): de NZAOA is een coalitie van institutionele beleggers (verzekeraars, pensioenfondsen, enz.) die onder de auspiciën van de VN Principes voor Verantwoord Beleggen gelanceerd werd tijdens de VN-klimaattop van 09/2019. De leden verbinden zich er collectief toe om hun beleggingsportefeuilles tegen 2050 om te schakelen naar een netto nuluitstoot van broeikasgassen, met gezamenlijke actie van de beleggers om de portefeuilles af te stemmen op een 1,5°C-scenario. De AXA Groep staat aan het hoofd van de NZAOA-werkgroep 'Methodologie';

Internal

- **TCFD:** AXA was vanaf de lancering in december 2015 medevoorzitter van de wereldwijde Taskforce on Climate-related Financial Disclosures. De TCFD is opgericht door de Financial Stability Board (FSB) en wordt voorgezeten door Michael Bloomberg en Mark Carney (voormalig gouverneur van de Bank of England, nu de speciale gezant van de VN voor klimaatactie). De TCFD biedt richtlijnen voor het analyseren en rapporteren van de risico's die samenhangen met klimaatverandering. In 2019 heeft de FSB het hernieuwde lidmaatschap van AXA van de TCFD goedgekeurd, met name met de ambitie om de relevantie van de 'beleggingstemperatuur'-metingen te onderzoeken;
- **CEO Action Group voor de European Green Deal**: deze coalitie, die in 2020 door het World Economic Forum (Davos) werd opgericht in 2020, streeft ernaar de 'Green Deal' van de EU te helpen financieren in de nasleep van de COVID-19-crisis. De CEO van AXA is voorzitter van deze groep;
- **Biodiversiteitsgerelateerde** beloften ondersteund door AXA, zijn onder andere: Act4Nature, Act4Nature International, Business for Nature en Finance for Biodiversity;
- **Climate Finance Leadership Initiative**: het CFLI, in september 2018 gelanceerd door de Secretaris-generaal van de Verenigde Naties en voorgezeten door Michael Bloomberg, heeft tot doel gestandaardiseerde en grootschalige beleggingsoplossingen te bevorderen om de klimaatverandering te bestrijden;
- **Alliance of CEO Climate Leaders:** een groep van 50 CEO's, opgericht door het World Economic Forum (Davos) om bij te dragen aan de strijd tegen klimaatverandering. De doelstellingen ervan zijn het bevorderen van krachtige klimaatmaatregelen, met inbegrip van een verbintenis om de koolstofuitstoot te verminderen, de TCFD en koolstofarme financieringsoplossingen te ondersteunen en een passende regelgeving aan te moedigen. AXA sloot zich in 2018 bij deze groep aan;
- **IDF:** De voorzitter van AXA zit sinds 2018 het Insurance Development Forum (IDF) voor. Het IDF brengt verzekeraars, herverzekeraars en makelaars, alsook de Wereldbank en het Ontwikkelingsprogramma van de Verenigde Naties samen en wil de 'InsuResilience'-doelstelling van de G20 ondersteunen om tegen 2025 500 miljoen meer mensen in opkomende landen te verzekeren tegen klimaatgerelateerde rampen en hen weerbaarder te maken tegen klimaatverandering.
- **Plastic Solutions Investor Alliance:** als onderdeel van zijn engagementen om de biodiversiteit te beschermen, werd AXA in 2019 lid van de Plastic Solutions Investor Alliance, een internationale coalitie van 25 institutionele beleggers die samenwerken met openbare bedrijven voor consumptiegoederen in het kader van de bedreiging van plastic afval en de bijbehorende vervuiling;
- De Groep heeft ook een driejarig partnerschap met het **WWF Frankrijk** ondertekend. Zie de paragraaf 'Biodiversiteit' hierboven;

AXA steunt al jaren verschillende coalities van beleggers en verzekeraars op het vlak van ESG, RI en CR: UN PRI, UN PSI (met name ter ondersteuning van zijn 'pilootproject' om de TCFD-richtlijnen aan te passen aan de verzekeringssector) het Global Compact van de VN, CDP, ORSE, EpE, Finance for Tomorrow.

Internal

EIGEN OPERATIES

AXA controleert en vermindert zijn directe (operationele) ecologische voetafdruk.

Beoordeling van de doelstellingen 2012-2020

In 2012 had AXA doelstellingen vastgelegd om zijn interne ecologische voetafdruk tegen 2020 te verkleinen. Die doelstellingen werden grotendeels bereikt of overtroffen, wat de inspanningen illustreert die AXA heeft geleverd om zijn uitstoot van broeikasgassen en zijn water- en papierverbruik onder controle te houden.

	Eenheden	Streefdoel 2020/2012	2012	2020	AXA-prestaties	Doel bereikt
2012-2020 Doelstellingen						
Onze CO2-uitstoot per VTE verkleinen (energie, beroepsmatige verplaatsingen, wagenpark en papier)	TCO2eq/VTE	-25%	2,4	1,5	-38%	Ja
Energieverbruik verminderen (Scope 1 en 2)	KWh/VTE	-35%	4.408	2.219	-50%	ja
Reisafstanden van het wagenpark verkleinen (Scope 1)	km/VTE	-15%	2.550	1.248	-51%	ja
Afstanden van beroepsmatige verplaatsingen verkleinen (Scope 3)	km/VTE	-5%	2.395	750	-69%	ja
Papierverbruik op kantoor verkleinen (Scope 3)	kg/VTE	-45%	28,0	9,2	-67%	ja
Verbruik van marketing- en distributiepapier verminderen (Scope 3).	kg/klant	-50%	0,1	0,04	-62%	ja
Waterverbruik verminderen	m3/VTE	-15%	10,0	4,8	-52%	ja
Bron papier uit gerecycleerde of verantwoorde bronnen	%	+ 95%	66%	74%		neen
HE 100 engagement: 70% hernieuwbare energie in 2020	%	70%	NVT	49%		neen

Prestatiedoelstellingen 2019-2025

Nu de doelstellingen 2020 hun einde naderen, is AXA bezig met de opstelling van nieuwe doelstellingen voor 2025 op basis van het jaar 2019. Met deze nieuwe cyclus wil AXA zijn inspanningen voortzetten om de voetafdruk van zijn activiteiten te verkleinen in alle 'Scopes' van zijn broeikasgasemissies[4]:

- Scope 1: Emissies in verband met brandstofverbranding op AXA-vestigingen (stookolie) en door het wagenpark van AXA (brandstof);
- Scope 2: Emissies van aangekochte energie (voornamelijk van elektriciteit verbruikt door AXA-gebouwen);
- Scope 3: Emissies door zakenreizen en IT-activiteiten. Emissies in verband met papierverbruik, die tot 2020 werden gecontroleerd, zijn minder wezenlijk geworden en zijn uitgesloten van deze nieuwe doelstellingen. Opmerking: 'Indirecte' emissies onder scope 3 gerelateerd aan beleggingen worden geanalyseerd in sectie 4.3 'Beleggingen'.

AXA heeft nieuwe doelstellingen opgesteld, op basis van de aanpak die wordt bevorderd door het initiatief 'Science Based Targets' (SBTi), waar AXA zich in 2015 bij heeft aangesloten. Meer specifiek heeft AXA gekozen voor de 'Sectoral Approach to Decarbonization' om zijn doelstellingen 2019-2025 te bepalen, die bedoeld zijn om de doelstellingen van het Akkoord van

(4) Zoals bepaald door het 'Greenhouse Gas Protocol': www.ghgprotocol.org

Internal

Parijs te bereiken. AXA heeft aan het SBTi een streefdoel van -25% voorgelegd voor de perimeter energie, wagenpark en beroepsmatige verplaatsingen.

Die doelstelling maakt deel uit van een ruimer kader waarin de nieuwe maatregelen in verband met de IT-activiteiten van AXA zijn opgenomen en wordt omgezet in een algemene vermindering van de CO2-uitstoot van de Groep met -20% tegen 2025 ten opzichte van 2019 (energie, wagenpark, beroepsmatige verplaatsingen en kantoorautomatisering en IT-activiteiten).

	Eenheid	Doel 2025 / 2019
De CO2-uitstoot van AXA verkleinen (energie, wagenpark en beroepsmatige verplaatsingen en IT-activiteiten) (a)	t.CO2 eq	-20%
CO2-uitstoot kernactiviteiten voorgelegd aan SBTi (c)	t.CO2 eq	-25%
CO2-uitstoot door energieverbruik	*t.CO2 eq*	*-35%*
CO2-uitstoot door wagenpark	*t.CO2 eq*	*-20%*
CO2-uitstoot door zakenreizen	*t.CO2 eq*	*-18%*
Energieverbruik verlagen	KWh	-10%
RE100-verbintenis voor hernieuwbare elektriciteit (AXA-gebouwen en datacenters) (b)	%	100%
Ongesorteerd afval per VTE verkleinen	kg/VTE	-10%
Waterverbruik per VTE verkleinen	m3/VTE	-10%
Verbruik van kantoor- en marketingpapier per VTE verkleinen	kg/VTE	-20%

(a) Aangezien de CO2-uitstoot die verband houdt met papierverbruik minder groot wordt voor AXA, wordt deze uitgesloten van de CO2-doelstellingen.
(b) In overeenstemming met de 'RE100' verbintenis van AXA voor elektriciteit. RE100 is een coalitie van bedrijven die zich ertoe verbinden 100% van hun elektriciteit te kopen van hernieuwbare bronnen.
(c) wordt omgezet in: -25% Scope 1 (directe energie en brandstof); -35% Scope 2 (elektriciteit en andere indirecte energiebronnen); -18% Scope 3 (beroepsmatige verplaatsingen).

Merk op dat AXA geen doelstellingen heeft vastgelegd voor Scope 3-personeel dat van en naar het werk pendelt, aangezien AXA geen toezicht houdt op de beperkingen van het woon-werkverkeer (persoonlijke keuze van de werknemer, locatie, infrastructuur ...).

Milieuprestaties 2020

CO2-uitstoot

De CO_2-uitstoot die verband houdt met energieverbruik, wagenpark en zakenreizen is tussen 2019 en 2020 met 56% en bedraagt 84,647 ton equivalent CO2 (t eq CO2) vs. een doelstelling voor 2020 van 183,406 t eq CO2

In 2020 is 58% van de CO2-uitstoot van de Groep gerelateerd aan het energieverbruik, 21% aan beroepsmatige verplaatsingen (vliegtuig en trein) en 21% aan het wagenpark van AXA.

CO_2-uitstoot Scope 1

De Scope 1-uitstoot van AXA omvat de CO2-uitstoot van ter plaatse verbrand gas en stookolie en de brandstof die wordt gebruikt door het wagenpark van AXA. De berekening van de CO2-emissies in verband met het verbruik van primaire energie voor gebouwen geschiedt aan de hand van de emissiefactoren van het ADEME of de door de leverancier meegedeelde emissiefactoren voor hernieuwbare energiebronnen zoals biogas. Voor de emissies van het wagenpark wordt een emissiefactor per km toegepast op basis van het uitstootbereik van het voertuig. Om rekening te houden met wijzigingen in de regelgeving en nieuwe WLTP-normen ('Worldwide harmonized Light vehicles Test Procedure'), worden voertuigen die vanaf 2020 worden gekocht of geleased, ingedeeld volgens de WLTP-norm.

Internal

De CO2-uitstoot Scope 1 bedroeg in 2020 26.292 t eq CO2, een daling van 31% ten opzichte van. Het doel van AXA voor 2020 was 36.133 t eq CO2 (doel is -25% tussen 2019 en 2025). De daling is voornamelijk het gevolg van minder verwarming als gevolg van de COVID-19-crisis, maar ook door energiebesparende maatregelen en overschakeling op andere energiebronnen. Ook het gebruik van het wagenpark daalde in 2020 ten opzichte van 2019 met een daling van -33% van het aantal afgelegde kilometers en de C02/km-uitstoot van het AXA-wagenpark daalde van gemiddeld 124 gCO2/km naar 121 gCO2/km (-2%).

CO_2-uitstoot Scope 2

CO2eq-emissies in verband met elektriciteitsverbruik worden berekend op basis van het verbruik in kWh. Indien de primaire bron van elektriciteit bekend is, worden ADEME-emissiefactoren gebruikt. Anders gebruiken we ofwel de emissiefactor van de energieleveranciers of de gemiddelde emissiefactor voor elektriciteit in het land (bron ADEME of het Europees Milieuagentschap voor Europese landen).

Voor andere secundaire energiebronnen (verwarmings- en koelingsnetwerken) gebruiken we de emissiefactoren die door ADEME of de leverancier worden verstrekt indien de secundaire energie wordt geproduceerd uit een primaire hernieuwbare bron.

De Scope 2-uitstoot bedraagt in 2020 40.894 t eq CO2, een daling met -35% ten opzichte van 2019. Het doel voor 2020 van AXA was 58.465 t eq CO2 (doel is -35% tussen 2019 en 2025). Deze daling is vooral te verklaren door het lagere verbruik als gevolg van het verminderde gebruik van de gebouwen door de COVID-19-situatie.

CO_2-uitstoot Scope 3

De Scope 3-uitstoot van AXA is inclusief de CO2-uitstoot door beroepsmatige verplaatsingen, verbruik van digitale apparatuur (computers, vaste en mobiele telefoons, opslagtools, cloudopslagservers) en het pendelen van de werknemers. Het doel dat AXA voor Scope 3 had bepaald voor de periode 2019 - 2025 omvat echter enkel beroepsmatige verplaatsingen.

De Scope 3-uitstoot van zakenreizen van AXA bedraagt 17.460 t eq CO2 in 2020, een daling van 81% ten opzichte van 2019. Het doel voor AXA was 87.680 t eq CO2 voor 2020, los van het COVID-19-effect (doel is -18% tussen 2019 en 2025). De COVID-19-crisis is de belangrijkste oorzaak van de grote daling in 2020. Als gevolg van de gezondheidscrisis werden nieuwe gewoontes inzake telewerken aangenomen en is reizen verboden. De emissiefactoren zijn die van ADEME en van het Britse ministerie voor Milieu, Voedsel en Plattelandszaken (DEFRA).

Emissies door pendelend personeel in Scope 3 worden geraamd op 86.166 t eq CO2 in 2020, een daling met 30% vs 2019. AXA meet gewoonlijk de koolstofemissies die verband houden met het woon-werkverkeer van zijn werknemers. In 2020 werd de transportenquête als gevolg van de COVID-19-crisis niet gevoerd bij de werknemers van AXA. Aangezien de reisgewoonten ernstig verstoord werden door de COVID-19-crisis leek het niet gepast om dit jaar een enquête te houden. Er werd een schatting gedaan met betrekking tot de emissies berekend in 2019, waarop een ratio van 0,7 werd toegepast, op basis van de daling die werd vastgesteld in het wagenpark en energieverbruik.

MILIEU-INDICATOREN AXA Groep (a)	EENHEID	2020	2019	2018	Doel 2025 / 2019	Evolutie 2020/2019
Aantal VTE's van HR	VTE	117.623	121.337	124.355		-3%
Interne oppervlakte: bezet en vrij	m2	1.538.964	1.629.198	1.705.774		-6%
CO2-UITSTOOT						

Internal

KPI: Totaal CO2 energie, wagenpark en beroepsmatige verplaatsingen	**T. eq. CO2**	**84.647**	**191.238**	**172.887**	**-25%**	**-56%**
Totaal CO2 energie, wagenpark en beroepsmatige verplaatsingen per persoon	T. eq. CO2/VTE	0,72	1,58	1,39	nvt	-54%
Scope 1 CO2-uitstoot (Energie (b) en wagenpark (d))	T. eq. CO2	26.292	37.889	38.778	-25%	-31%
Scope 2 CO2-uitstoot (Energie (c))	T. eq. CO2	40.894	62.765	69.160	-35%	-35%
Scope 3 CO2-uitstoot (Beroepsmatige verplaatsingen (e))	T. eq. CO2	17.460	90.584	64.948	-18%	-81%
CO2-uitstoot: energieverbruik (b+c)	T. eq. CO2	49.415	73.431	80.652	-35%	-33%
CO2-uitstoot: AXA-wagenpark (d)	T. eq. CO2	17.771	27.223	27.287	-20%	-35%
CO2-uitstoot: beroepsmatige verplaatsingen vliegtuig en trein (e)	T. eq. CO2	17.460	90.584	64.948	-18%	-81%
CO2-uitstoot: woon-werkverkeer (f)	T. eq. CO2	86.166	123.094	109.389	nvt	-30%
CO2-uitstoot: woon-werkverkeer per persoon (f)	T. eq. CO2/VTE	0,71	1,01	0,88	nvt	-30%

Key Performance Indicators (KPIs) in het vet gemarkeerd. AXA-vestigingen met minder dan 50 VTE's zijn niet opgenomen in het gegevensverzamelingsproces, maar wel in het extrapolatieproces.
(a) In 2020 werden de milieugegevens verzameld onder de 98.691 VTE's die werkzaam zijn op de AXA-vestigingen (tenzij anders aangegeven in deze voetnoten) en vervolgens per continent geëxtrapoleerd naar de 117.623 VTE's (alle soorten contracten), die de AXA Groep in 2020 gemiddeld in dienst had.
(b) Omvat aardgas, biogas, stookolie
(c) Omvat elektriciteit, stoom en gekoeld water
(d) De gegevens over het AXA-wagenpark werden verzameld van entiteiten die 98.004 VTE's vertegenwoordigen.
(e) De gegevens over beroepsmatige verplaatsingen werden verzameld van entiteiten die 95,526 VTE's vertegenwoordigen.
(f) Ramingen inzake woon-werkverkeer zijn gebaseerd op basis van gegevens van 2019 en de impact van COVID-19 op andere indicatoren. Omvat geen bedrijfswagens, om dubbele telling met de gegevens over het wagenpark van AXA te voorkomen.

AXA heeft voor het eerst de **Scope 3-voetafdruk van zijn IT-activiteiten gemeten.** Scope 3-uitstoot IT (apparatuur en diensten) bedraagt 19.914 t eq CO2 in 2020. Scope 3 met betrekking tot de IT-impact van AXA werd diepgaand bekeken in 2020. (zie de paragraaf 'Milieu-impact met betrekking tot het gebruik van digitale apparatuur').

Totale Scope 3-emissies van AXA (beroepsmatige verplaatsingen, woon-werkverkeer en digitale apparatuur en diensten) bedragen 123.540 t eq CO2 in 2020.

Analyse per verbruiksitem

Energieverbruik

Het energieverbruik van AXA omvat het totale energieverbruik van zijn bedrijfsvestigingen (verwarming, koeling, elektriciteit voor dagelijkse operationele activiteiten) en datacenters tijdens het verslagjaar. In 2020 bestond onze totale energiemix uit elektriciteit (74%), gas (13%), stoom (10%), gekoeld water (3%) en stookolie (0,5%).

Het totale energieverbruik van AXA bedraagt 260.992 MWh voor 2020, een daling met -15% ten opzichte van 2019. Dit verbruik is lager dan het 2020 doel van 300.182 kWh voor dit jaar (het doel van AXA is -10% tussen 2019 en 2025).

Deze resultaten hebben deels te maken met de gevolgen van de COVID-19-crisis op het gebruik van gebouwen met een lagere bezettingsgraad, ook al werden ze grotendeels wel verwarmd en gekoeld om de toegankelijkheid te handhaven. De

Internal

verwezenlijkingen van 2020 zijn ook het resultaat van onze voortdurende inspanningen om energie te besparen op onze vestigingen. In 2020 krijgen 69 van de 225 AXA-vestigingen (31%) die opgenomen zijn in de milieureporting, een milieucertificaat in het kader van certificeringsprogramma's voor gebouwen zoals BREEAM (Building Research Establishment Environmental Assessment Methodology), LEED (Leadership in Energy and Environmental Design), HQE, enz.

In 2020 was 57% van de door AXA verbruikte elektriciteit afkomstig van hernieuwbare energiebronnen (waterkracht, wind, zon, geothermische energie, biomassa), wat iets lager is dan in 2019 (59%). Bepaalde contractuele beperkingen verhinderen de verandering van het elektriciteitstype in 2020 en de COVID-19-crisis heeft de aandacht van de facilityteams getrokken. De RE100-doelstelling van AXA bestaat erin om tegen 2025 100% te bereiken, met een tussentijds doel van 70% tegen 2020. Dat werd slechts gedeeltelijk bereikt doordat sommige datacenters in 2020 nog niet zijn kunnen overschakelen naar hernieuwbare energie.

Beroepsmatige verplaatsingen

Beroepsmatige verplaatsingen gemeten in km zijn tussen 2019 en 2020 gedaald met 78%, van 393.322 km in 2019 naar 88.276 km in 2020, hoofdzakelijk als gevolg van de COVID-19-crisis (zoals uitgelegd in 'Scope 3 Beroepsmatige verplaatsingen' hierboven). Sommige entiteiten, zoals AXA XL en AXA Climate, zijn begonnen met koolstofprijzen op beroepsmatige verplaatsingen.

Wagenpark

Het wagenpark van AXA bestaat uit commerciële voertuigen en bedrijfsvoertuigen. Om rekening te houden met de evolutie van het aanbod van lage-emissievoertuigen, werden twee extra emissiebanden (minder dan 20 gCO2/km en 21-60 gCO2/km) toegevoegd, samen met hun overeenstemmende emissiefactoren. De normen voor het berekenen van voertuigemissies evolueren met de invoering van de WLTP-norm. Voertuigen die vanaf 2020 worden aangekocht of geleased, worden volgens deze nieuwe norm ingedeeld.

In 2020 was de totale afstand afgelegd door het wagenpark van de Groep 146.765 km, een daling met 33% ten opzichte van 2019.

De Groep heeft een wagenparkbeleid ingevoerd dat limieten oplegt voor de CO2-uitstoot voor alle types voertuigen, ongeacht de werknemersbijdragen. Werknemers worden ook aangemoedigd om te kiezen voor hybride of elektrische wagens. Dat beleid omvat ook veiligheidsnormen. In 2020 werd 23% van de kilometers afgelegd door het wagenpark van AXA afgelegd door voertuigen die minder dan 100g CO2/km uitstoten, 37% door voertuigen die tussen 101g en 120g uitstoten.

Papier

Het gebruik van papier door AXA betreft kantoorpapier (gemeten per werknemer) en marketing- en distributiepapier (brochures, enz., gemeten per klant). Het totale papierverbruik van AXA bedroeg 47,7 kg/VTE in 2020 vs. 62,1 kg/VTE in 2019, d.w.z. een daling van 23%. Het doel voor 2020 was 48,9kg/VTE (het doel van AXA is -20% tussen 2019 en 2025).

Ons verbruik van kantoorpapier per VTE is 9,2kg/VTE in 2020 vs. 11,4 kg/VTE in 2019, een daling met 19%. Veel entiteiten hebben een printbeleid ingevoerd dat onder meer voorziet in de vermindering van het aantal printers en de installatie van een badgesysteem om alle afgedrukte documenten te verzamelen.

Het verbruik van marketing- en distributiepapier door AXA per klant is 0,04kg/klant in 2020 vs. 0,06kg/klant in 2019, een daling met 26%.

AXA streeft er ook naar om de hoeveelheid papier afkomstig van gerecycleerde bronnen of duurzaam beheerde bossen te vergroten. In 2020 was 48% van het kantoorpapier en 80% van het marketing- en distributiepapier van AXA afkomstig van gerecycleerde bronnen, op een totaal van 74% (vs. 72% in totaal in 2019).

Waterverbruik

Internal

Het waterverbruik van AXA is 4,81 m3/VTE, een daling van 31% ten opzichte van 2019. Het doel voor 2020 was 6,9 m3/VTE (doel is -10% tussen 2019 en 2025). Deze daling van het waterverbruik hangt samen met betere initiatieven op het vlak van waterbeheer door de entiteiten en de lagere bezettingsgraad van de gebouwen in het kader van COVID-19.

Afvalbeheer

AXA draagt bij tot afvalvermindering en sorteren om te recycleren.

De hoeveelheid ongesorteerd afval is 23,1 kg/VTE in 2020, een daling van 40% ten opzichte van 2019, vooral als gevolg van COVID-19, initiatieven voor afvalvermindering en de ontwikkeling van selectief sorteren in de entiteiten. Het doel voor 2020 was 37,6kg/VTE (het doel voor vermindering is -10% tussen 2019 en 2025).

De totale hoeveelheid afval gegenereerd door AXA is 5.430 ton in 2020 en het recyclagepercentage (gesorteerd afval / totale hoeveelheid afval) is 50%.

MILIEU-INDICATOREN AXA Groep (a)	EENHEID	2020	2019	2018	Doel 2025 / 2019	Evolutie 2020/2019
Aantal VTE's in de HR-groep	VTE	117.623	121.337	124.355		**-3%**
Interne oppervlakte: bezet en vrij	m2	1.538.964	1.629.198	1.705.774		**-6%**
ENERGIE						
KPI: Energieverbruik (b)	**MWh**	**260.992**	**305.500**	**344.684**	**-10%**	**-15%**
Elektriciteitsverbruik	MWh	193.113	203.335	204.838		**-5%**
Aandeel hernieuwbare elektriciteit	**%**	**57%**	**59%**	**55%**	**100%**	**-3%**
VERVOER						
Beroepsmatige verplaatsingen: trein en vliegtuig	Duizend km	88.276	393.322	336.918		**-78%**
Beroepsmatige verplaatsingen: AXA-wagenpark	Duizend km	146.765	220.173	223.577		**-33%**
Woon-werkverkeer (heen en terug) (c)	Duizend km	683.788	976.840	920.155		**-30%**
WATER (d)						
Water	m3	566.155	850.506	1.003.964		**-33%**
KPI: Waterverbruik per persoon	**m3/VTE**	**4,81**	**7,01**	**8,07**	**-10%**	**-31%**
PAPIER (e)						
KPI: Kantoor-, marketing- en distributiepapier per persoon	**kg/VTE**	**47,7**	**62,1**	**110,1**	**-20%**	**-23%**
Papier: bureau	T	1.082	1.384	1.616		**-22%**
Kantoorpapier per VTE	kg/VTE	9,2	11,4	13,0		**-19%**
Gerecycleerd papier en/of duurzaam beheerd papier: kantoor	%	48%	58%	58%		**-17%**
Papier: marketing en distributie	T	4.528	6.153	12.078		**-26%**
Marketing- en distributiepapier per klant (f)	kg/klant	0,04	0,06	0,12		**-26%**
Gerecycleerd en/of duurzaam beheerd papier: marketing en distributie	%	80%	72%	41%		**12%**
AFVAL						
Totaal afval	T	5.430	nvt	nvt		**nvt**
Ongesorteerd afval (g)	T	2.712	4.646	4.512		**-42%**
KPI: Ongesorteerd afval per persoon	**kg/VTE**	**23,1**	**38,3**	**36,3**	**-10%**	**-40%**
Aandeel gerecycleerd afval (totaal gesorteerd afval/totaal afval)	%	50%	nvt	nvt		**nvt**

Key Performance Indicators (KPI's) zijn in het vet gemarkeerd. AXA-vestigingen met minder dan 50 VTE's zijn niet opgenomen in het gegevensverzamelingsproces, maar wel in het extrapolatieproces.

(b) Omvat elektriciteit, aardgas, stookolie, stoom, gekoeld water.

(c) Zonder bedrijfswagens om dubbele telling met het wagenpark van AXA te vermijden.

(d) Deze gegevens werden verzameld bij entiteiten die 98.594 VTE's vertegenwoordigen.

(e) Papiergegevens verzameld bij entiteiten die 98.554 VTE's vertegenwoordigen.

(f) De Groep had in 2020 107,8 miljoen klanten.

(g) Gegevens over ongesorteerd afval verzameld bij entiteiten die 98.393 VTE's vertegenwoordigen.

Internal

Internal

Milieu-impact met betrekking tot het gebruik van digitale apparatuur

De activiteiten van AXA zijn de voorbije jaren steeds meer gedigitaliseerd. De COVID-19-crisis heeft de transformatie van de manier van werken van de Groep nog versneld, nu de meeste werknemers volledig of gedeeltelijk op afstand werken. Het is echter bewezen dat digitale activiteiten een hoge ecologische voetafdruk hebben door het hoge verbruik van energie en grondstoffen om nog meer gesofistikeerde apparaten te bouwen.

In 2020 lanceerde AXA een 'Duurzaam digitaal' programma onder leiding van AXA Group Operations, met de steun van het Corporate Responsibility-team voor alle entiteiten, behalve AXA XL in deze fase. Dit programma is bedoeld om de koolstofvoetafdruk van de digitale activiteiten van AXA te meten, door op een holistische manier rekening te houden met de verschillende componenten (gebruik, uitrusting, datacenter en diensten). De digitale impact van AXA wordt voor het eerst bekendgemaakt.

Om de ecologische voetafdruk van de digitale activiteiten van AXA te verkleinen, moet het energieverbruik en de behoeften aan apparatuur worden opgevolgd. De aanpak is ontwikkeld volgens de aanbeveling van de "LeanICT"-publicatie van The Shift Project en omvatte verschillende stappen:

- Een duurzame digitale strategie uitwerken en lanceren;
- Een duurzame digitale cultuur ontwikkelen bij AXA;
- De koolstofvoetafdruk van het informatiesysteem meten aan de hand van de levenscyclus ervan;
- Een duurzaam informatiesysteem opbouwen door de eis van soberheid op te nemen in de activiteiten van de datacenters, de levenscyclus van terminals, de uitoefening van architectuur, databeheer, ontwikkeling, enz;
- Samen met klanten, leveranciers, partners, instellingen werken aan duurzame oplossingen en diensten via werkgroepen of onderzoek.

De digitale voetafdruk van AXA is 26.506 t eq CO2 in 2020. Deze voetafdruk wordt onderverdeeld in vier hoofdcategorieën:

- 32.874 MWh wat overeenstemt met 2.492 t eq CO2 met betrekking tot het elektriciteitsverbruik van de servers die rechtstreeks worden gebruikt en beheerd door AXA Group Operations in zijn datacenters. Dit is een deelverzameling van Scope 2 elektriciteit van AXA (verwijzen naar paragraaf 'Scope 2' CO2-uitstoot voor berekeningsmethodes);
- 10.456 MWh wat overeenstemt met 4.099 t eq CO2 met betrekking tot het elektriciteitsverbruik van de terminals die worden gebruikt door werknemers en dienstverleners die betrokken zijn bij de activiteiten van AXA (computers, monitors, gsm's, tablets). De berekeningsmethode is gebaseerd op interne inventarissen en gegevens van de fabrikanten. De meting omvat een deelverzameling van Scope 2 (voor verbruik in AXA-gebouwen) en een deel van Scope 3 in geval van werken op afstand. De verhouding tussen het gebruik binnen en buiten de gebouwen van AXA is nog niet bepaald;
- 16.234 t eq CO2 met betrekking tot de vervaardiging van digitale apparatuur die door AXA is aangekocht. De berekeningsmethode is gebaseerd op inventarissen, gegevens van fabrikanten en openbare gegevens, en de gemiddelde levensduur van apparatuur (Scope 3 emissies);
- 3.680 t eq CO2 in verband met de aankopen van AXA van digitale diensten zoals cloud computing (Scope 3 emissies).

Bovendien blijft AXA zich houden aan richtlijn 2012/19/EU betreffende afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (AEEA), bijvoorbeeld door de levensduur van IT-apparatuur te verlengen en het hergebruik van hervormde apparatuur te bevorderen.

Internal

Indicatoren ecologische voetafdruk informatiesysteem (1)	EENHEID	2020
Elektriciteitsverbruik: datacenters (2)	MWh	32.874
Scope 2 CO2 uitstoot: elektriciteit van datacenters (3)	T. eq. CO2	2.492
Elektriciteitsverbruik: terminals (4)	MWh	10.456
Scope 2&3 CO2-emissies op basis van locatie: elektriciteit van terminals	T. eq. CO2	4.099
Scope3 emissies: Aangekochte IT-apparatuur (5)	T. eq. CO2	16.234
Scope3 emissies: Aangekochte diensten marktconform (6)	T. eq. CO2	3.680

(1) Volledige scope van de AXA Groep, met uitzondering van AXA XL en datacenters in de Verenigde Staten.
(2) We zijn bezig met het consolideren van onze digitale voetafdruk. Het gerapporteerde energieverbruik betreft onze belangrijkste datacenters in Europa en Azië. Tot het einde van dit consolidatieprogramma wordt het energieverbruik van bepaalde apparatuur niet geïsoleerd en wordt de Scope 3 van deze apparatuur niet gemonitord.
(3) Met de Scope 2-methodologie bepaald door AXA.
(4) De berekening is gebaseerd op de in gebruik zijnde inventaris van laptops, desktops, smartphones, tablets, monitors en gebruikshypothesen zowel in de kantoren van AXA als bij de werknemers thuis. Ze vertegenwoordigt 224.590 items van IT-apparatuur voor het personeel van AXA.
(5) De emissies van servers, laptops, desktops, smartphones enz. zijn gebaseerd op door de leveranciers gepubliceerde inventarissen van apparatuur, gemiddelde bedrijfstijd en fabricage van apparatuur (of de best beschikbare schatting op basis van de openbare gegevensbanken van ADEME (https://www.bilans-ges.ademe.fr/) en de REN van het The Shift-project (https://theshiftproject.org/wp-content/uploads/2019/04/Lean-ICT-Materials-REN-2018-updated-in-April-2019.xlsx)).
(6) "Levenscyclus"-emissies die verband houden met 1/ de fabricage van apparatuur die wordt gebruikt in de servers van externe datacentra en 2/ emissies die verband houden met het energieverbruik van deze externe datacentra na compensatie door de leverancier (ADEME-emissiefactoren voor het land of gegevens van de leverancier). Emissiebronnen zijn ofwel gebaseerd op informatie van dienstverleners of op ramingen/extrapolaties wanneer geen gemeten gegevens beschikbaar zijn, met name over emissies in verband met de fabricage van apparatuur. In dit stadium worden alleen de belangrijkste dienstverleners gevolgd: Amazon, Microsoft en Salesforce.

Internal

Deze sectie betreft de inclusieve beschermingskant van AXA. Als een verantwoordelijke verzekeraar wil AXA de beschermingskloof van kwetsbare gemeenschappen dichten, via bedrijfsopportuniteiten die aangepast zijn aan lokale omstandigheden. Ons doel is (1) de integratie van meer inclusieve criteria en praktijken in onze verschillende businesslijnen te bevorderen, (2) best practices uit te wisselen en (3) een methodologie voor effectmeting te ontwikkelen.

In 2020 werd in de context van de nooit eerder geziene COVID-19-crisis, enorm veel beroep gedaan op de volledige verzekeringssector. AXA heeft zich in de eerste plaats ingezet voor ziekenhuizen, door in het begin van de crisis 2 miljoen maskers te verkopen en 20.000 gratis maaltijden aan te bieden (met dank aan het partnerschap AXA-Uber). In de hele Groep werden verschillende bedrijfsgerelateerde initiatieven gelanceerd met aanpassingen van producten en diensten. De verzekeringsdekking van klanten en met name verzorgers is uitgebreid. Het begon in China via AXA Tian Ping. AXA Frankrijk bijvoorbeeld heeft zich ertoe verbonden een deel van de premies via diverse regelingen te herverdelen onder zijn professionele klanten. Duitsland heeft enkele premieverhogingen gepauzeerd en de schadeverzekeringscontracten gehandhaafd. Zwitserland en Indonesië hebben de dekkingen van ziekteverzekeringscontracten uitgebreid. AXA heeft zijn teleconsultatiediensten benut om een bijdrage te leveren aan de inspanningen op het vlak van gezondheidszorg wereldwijd, in Frankrijk, België, Italië en de Aziatische regio.

Naast deze verzekeringsactiviteiten heeft AXA de economie ondersteund en inspanningen geleverd om de maatschappelijke gevolgen van deze COVID-19-crisis te verzachten. In Frankrijk heeft AXA bijgedragen aan het solidariteitsfonds van de staat om kmo's te ondersteunen. AXA Frankrijk heeft een bijdrage geleverd om het eigen vermogen van kmo's te versterken.

Bovendien heeft AXA, als verantwoorde belegger, in 2020 meer dan 1,9 miljard euro belegd in maatschappelijke obligaties, ook als reactie op COVID-19.

BEDRIJFSGERELATEERDE MAATSCHAPPELIJKE INITIATIEVEN

Als verantwoorde verzekeraar streeft AXA ernaar om verzekering voor iedereen toegankelijk te maken. Verzekeringen zijn een grote katalysator voor economische ontwikkeling en vooruitgang in de samenleving. Door risico's te bundelen, wat de kern van verzekeringen vormt, ontstaat een systeem van wederzijdse steun en wordt het gemeenschapsgevoel versterkt. Het doel van AXA bestaat erin de reikwijdte van verzekeringen uit te breiden, door te innoveren en zo bevolkingsgroepen die van oudsher minder goed beschermd zijn, toegang te geven tot verzekering, onder meer via de volgende initiatieven:

- de integratie van ESG-criteria in het productaanbod via specifieke productlabels zoals Assurance Citoyenne (Burgerverzekering);
- zich actief inzetten voor financiële inclusie met AXA Emerging Customers;
- zorgen voor verzekeringsoplossingen en -opportuniteiten voor vrouwen met het initiatief 'Vrouwen en verzekering';
- parametrische verzekeringsoplossingen ontwikkelen om kwetsbare bevolkingsgroepen te beschermen tegen de gevolgen van de klimaatverandering, met AXA Climate;
- toegang tot gezondheid en ziektepreventie door afstand te doen van de tabaksindustrie en specifieke producten te ontwikkelen.

Maatschappelijke thema's opnemen in het productaanbod

In Frankrijk groeit de vraag van klanten naar verantwoorde producten voortdurend. Eind 2015 heeft AXA Frankrijk het 'Assurance Citoyenne'-label ('Burgerverzekering') in het leven geroepen, dat garandeert dat alle verzekeringscontracten ten goede komen aan zowel de klanten als de maatschappij. In 2019 werd dit initiatief aangepast en ingezet op de spaarcontracten van AXA onder het label 'Épargne citoyenne' ('Burgersparen'). Deze twee labels zijn gebaseerd op een evaluatietoolbox, gebouwd in

Internal

samenwerking met een panel van externe actoren en gecontroleerd door een onafhankelijke derde partij. Onze verbintenissen worden meegedeeld via de vier belangrijkste pijlers van het label, namelijk: 'Vertrouwen' (bijv. duidelijke, transparante contracten), 'Preventie' (bijv. preventiediensten of financiële opvoeding om de risico's voor onze klanten voor zichzelf, hun eigendom en hun spaargeld tot een minimum te beperken), 'Milieu' (bijv. papierloze contracten, beleggingsbeslissingen op basis van de milieu-impact), en 'Solidariteit' (bijv. toegankelijkheid van producten voor bevolkingsgroepen die gewoonlijk van verzekeringsregelingen zijn uitgesloten, beleggingen in bedrijven die jobkansen creëren en mensenrechten beschermen. In 2020 heeft AXA Frankrijk ervoor gezorgd dat elk nieuw aanbod rond deze verbintenissen werd uitgewerkt en heeft het in totaal 68 verschillende gelabelde producten verdeeld. Sinds 2015 zijn er al 6,3 miljoen gelabelde contracten verkocht.

Opkomende klanten en initiatieven voor meer veerkracht

Met de ontwikkeling van zijn verzekeringsoplossingen voor opkomende klanten wereldwijd, bestrijdt AXA financiële uitsluiting door kwetsbare bevolkingsgroepen toegang te bieden tot verzekeringsproducten en -diensten die hun economische ontwikkeling ondersteunen en hen een vangnet te bieden om te voorkomen dat zij weer in armoede vervallen. Deze aanpak bestaat uit het ontwerpen van voorstellen die toegankelijk, betaalbaar en relevant zijn voor de realiteit van die klanten. De producten en diensten voor opkomende klanten van AXA zijn ontworpen met behulp van technologie en co-creatie met klanten en distributiepartners, zoals mobiele netwerkoperatoren, banken en microfinancieringsinstellingen, FMCG-bedrijven en geldtransferbedrijven.

In 2020 waren er meer dan 22 miljoen klanten betrokken bij 'Opkomende klanten'-activiteiten van AXA en werden diverse samenwerkingsverbanden over meer dan 10 markten in Azië, Afrika en Latijns-Amerika verder ontwikkeld. In 2020 lag de nadruk in het bijzonder op het ontwikkelen van samenwerkingsverbanden met spelers die actief zijn in gezondheidstechnologie die verzekeringen en welzijnsdiensten combineren. Een voorbeeld is de samenwerking met Alodokter, een toonaangevend digitaal gezondheidsplatform in Indonesië, dat nu al twee jaar operationeel is. Nog een voorbeeld dat in 2020 werd gelanceerd, was het eerste eenvoudige, digitale en toegankelijke inclusieve verzekeringsprogramma door AXA China en AXA Next Business Innovation Center, een PPP-regeling met het Bureau voor Burgerzaken in Beijing. Verder heeft AXA Emerging Customers als reactie op de COVID-19-pandemie in verschillende landen gratis telegeneeskundeconsultaties georganiseerd om klanten beter toegang te bieden tot medische diensten.

Parametrische verzekering

Met ongeveer 100 B2B publieke en particuliere klanten wereldwijd biedt AXA Climate (voorheen AXA Global Parametrics) onmiddellijke bescherming aan gemeenschappen die te maken hebben met klimaatrisico's om te voorkomen dat ze in armoede vervallen.

AXA Climate maakt gebruik van de nieuwste ontwikkelingen in de technologie en datawetenschap om kwetsbare gemeenschappen te beschermen tegen de gevolgen van klimaatverandering. AXA Climate biedt parametrische verzekeringsoplossingen op basis van satelliet- en weerdata die binnen enkele dagen na een natuurramp of extreme weersomstandigheden snelle en automatische uitbetalingen triggeren. AXA Climate heeft ook vroegtijdige waarschuwingssystemen ontwikkeld die gebruik maken van satelliet- en andere weerdata om te anticiperen en een noodplanning op te stellen voordat er een natuurramp plaatsvindt. Klimaatverandering is een ander gebied waarin AXA Climate actief is, met de ontwikkeling van een unieke wereldwijd risicoaanpassingsplatform om risicobeoordelingen en pasklare aanpassingsplannen te verstrekken.

AXA Climate werkt nauw samen met overheden en internationale organisaties om publiek-private partnerschappen in opkomende markten te ontwikkelen. Publiek-private partnerschappen vertegenwoordigen meer dan de helft van de portefeuille.

Tot de publieke klanten van AXA Climate behoren alle belangrijke internationale risicopools voor overheden die bescherming bieden tegen de risico's van natuurrampen, zoals tropische cyclonen, aardbevingen, overvloedige regenval en droogte. AXA Climate werkt ook samen met overheden in de landbouwsector om boeren te beschermen tegen opbrengstverliezen als gevolg van meervoudige klimaatrisico's. AXA Climate ondersteunt het nationale landbouwverzekeringsstelsel in India, waardoor meer dan 55 miljoen boeren kunnen profiteren van een landbouwverzekering.

Internal

AXA Climate werkt ook samen met de publieke sector aan landbouwverzekeringsprojecten op kleinere schaal in Pakistan, Vietnam, Taiwan, Senegal, Ivoorkust, Kameroen, Zambia, Ethiopië en Mozambique waar het meer dan een half miljoen boeren beschermt.

Tot de zakelijke klanten van AXA Climate behoren ook vooraanstaande industriëlen in Europa, Azië en Noord- en Zuid-Amerika, landbouwcoöperaties, bosbouworganisaties in zowel Europa als Latijns-Amerika en duurzame energiebedrijven.

Vrouwen en verzekering

Vrouwen, vooral in opkomende landen, zijn minder goed verzekerd dan mannen, hoewel zij een belangrijke speler zijn in de economie. In 2014 stelde AXA een rapport op, 'SheForShield', waarin de houding van vrouwen ten opzichte van verzekeringen wordt onderzocht, evenals hun behoeften en verwachtingen. Sinds AXA het 'Vrouwen en verzekering'-initiatief heeft ontwikkeld, mikt het op een betere toegankelijkheid voor vrouwen tot verzekeringsproducten.

De drie belangrijkste interventiegebieden zijn: vrouwen als klant, als ondernemer en werkzaam in distributienetwerken. AXA heeft een tweeledige aanpak ontwikkeld: in mature markten zal AXA vrouwen in staat stellen om financieel onafhankelijk te zijn, en in opkomende markten is het doel om hen in staat te stellen om 'beter te leven'. In 2020 maakten 17 entiteiten van 'Vrouwen en verzekering' een strategische prioriteit en werden er 25 producten ontwikkeld (versus 17 entiteiten en 26 producten in 2019).

Daarnaast heeft AXA in 2019 via het AXA Research Fund, 1 miljoen euro besteed aan onderzoek om gezondheids- en ondernemershinderpalen voor vrouwen beter te begrijpen en te voorkomen.

Sinds 2018 is AXA ook een strategische partner van het Global Women's Forum. Het doel is om de expertise en invloed van AXA te verspreiden over de practices, oplossingen en projecten. Via deze organisatie publiceerde AXA in 2020 de eerste Gender Equity Barometer om de kloof tussen perceptie en realiteit over gendergerelateerde onderwerpen in de G7-landen te belichten.

Als leider van de Women4Health Daring Circle streeft AXA ernaar vrouwen gelijke toegang tot gezondheid te geven en unieke en belangrijke manieren te verkennen om hun gezondheidsstatus en levenskwaliteit te verbeteren door vorm te geven aan een nieuw, inclusief gezondheidssysteem in de wereld na COVID-19.

In 2020 heeft AXA samen met onderzoeksbureau Ipsos een enquête gehouden bij 8.000 vrouwen met een verschillende sociale achtergrond in acht landen. Naar aanleiding daarvan zijn twee rapporten gepubliceerd over de impact van de COVID-19-crisis op vrouwen. In het eerste werd het effect onderzocht op de inkomens en de werkzekerheid van vrouwen om de gevolgen van de crisis te begrijpen Het tweede rapport ging dieper in op de gezondheid van vrouwen en het effect van de crisis op hun fysieke en mentale welzijn en hun benadering van gezondheidszorg.

Gezondheid en ziektepreventie

In 2020 zijn de inspanningen van AXA, die sinds 2016 worden geleverd, om afstand te doen van en een einde te maken aan verzekeringsdekkingen voor de tabaksindustrie (€ 1,8 miljard) officieel gecertificeerd via de stempel 'Tobacco Free Finance'. Deze stempel getuigt van de sterke verbintenis van AXA in de strijd tegen tabak dat jaarlijks meer dan 8 miljoen doden veroorzaakt en daardoor een van de grootste doodsoorzaken ter wereld is. AXA is van mening dat het ondersteunen van een industrie die de belangrijkste oorzaak is van langdurige niet-overdraagbare ziekten, zoals kanker, hartziekten en chronische ademhalingsziekten, niet verenigbaar is met zijn rol als een van 's werelds grootste zorgverzekeraars

Internal

Tegelijkertijd hebben AXA-entiteiten digitale, eenvoudige en betaalbare inclusieve gezondheidsprogramma's ontworpen om de beschermingskloof te verkleinen bij arme of kwetsbare bevolkingsgroepen met betrekking tot specifieke gezondheidsrisico's. AXA China heeft onderzoek gedaan naar ondermaatse risico's, bijv. mensen die traditioneel van verzekeringen worden uitgesloten, door hun beschermingskloof aan te pakken. Een ander voorbeeld is AXA Filipijnen dat als onderdeel van zijn IPMI-product (International Private Medical Insurance) (herverzekerd door AXA PPP) een contractsluitingsproces heeft geïmplementeerd voor verhoogde risico's.

Inclusieve economie en groei

AXA blijft zich inzetten in verschillende coalities met het oog op een meer inclusieve economie.

De 'inclusieve economische coalitie' werd in 2018 gelanceerd door CEO's van 33 grote bedrijven in Frankrijk, onder wie die van AXA, om te handelen ten gunste van een meer inclusieve economie. Dit collectieve engagement is een van de antwoorden van de particuliere sector op de sociale kwetsbaarheden in Frankrijk.

In 2020 heeft de coalitie zich ingezet om het hoofd te bieden aan de gezondheidscrisis. AXA droeg zijn steentje bij door de schenking van 795 digitale apparaten om mensen die tijdens de coronalockdown afgezonderd waren, te helpen contacten te leggen en die te onderhouden. Er werden 495 laptops geschonken aan het Simplon Foundation voor ziekenhuizen, verpleeghuizen en inrichtingen voor mensen met een beperking en nog eens 300 laptops en desktops aan het Emmaus Connect-initiatief voor kansarme kinderen.

Bovendien heeft die coalitie zijn verbintenis voortgezet op drie thema's: werkgelegenheid (leercontracten, integratie, opleiding), meer toegankelijke producten en diensten, en inclusieve aankopen. Wat werkgelegenheid en opleiding betreft, was een van de belangrijkste verbintenissen van de coalitie een toename van 35% van het aantal jobstudenten tussen 2018 en 2020. Bij de start van het schooljaar in september hebben AXA-maatschappijen in Frankrijk, in het kader van de deelname van AXA aan verschillende job events, meer dan 1.100 jobstudenten verwelkomd. Om de collectieve doelstelling van +5 miljoen opleidingsuren in 2019 en 2020 te halen, heeft AXA tot slot in 2020 meer dan 55.000 opleidingsuren gegeven aan alle AXA-werknemers in Frankrijk, ondanks COVID-19.

De werkgroep rond producten en diensten spitste zich toe op een inclusief aanbod dat individueel of in samenwerkingsverbanden werd aangeboden binnen de coalitieleden. AXA werkte samen met Renault en Total in een gezamenlijk initiatief om een opleiding voor het rijbewijs aan te bieden aan jongeren voor wie het een voorwaarde is om toegang te krijgen tot werk of opleiding (75-100 beoogde personen). In 2020 is het programma van start gegaan, ondanks de gezondheidsmaatregelen: verschillende jongeren behaalden hun rijbewijs.

Op internationale schaal blijft AXA sterk betrokken bij de coalitie 'Business for Inclusive Growth'. Deze door de OESO geleide coalitie van particuliere ondernemingen draagt bij aan de bestrijding van sociale ongelijkheden door nauw samen te werken met beleidsmakers om de integratie op zowel mondiaal als lokaal niveau te bevorderen. Dit initiatief werd gelanceerd op de G7-top van 2019 met als thema 'de bestrijding van alle soorten ongelijkheden'. Sindsdien werd een drie jaar durend programma uitgewerkt, dat wordt gemonitord door een raad van bestuur, en de G7, de OESO en de Afrikaanse landen omvat. de belangrijkste resultaten ervan zijn:

- een in ons hoofdkantoor ondertekende belofte om gelijke kansen te bevorderen, komaf te maken met ongelijkheden tussen mannen en vrouwen en ruimtelijke ongelijkheden te verminderen;
- specifieke werkgroepen met OESO-deskundigen en academici die zich richten op de ontwikkeling van inclusieve projecten;
- een internationale incubator bij de OESO met als doel inclusieve bedrijven op te richten met een echte sociale en economische impact.

Internal

In 2020 heeft de incubator twee door AXA ondersteunde projecten geselecteerd: Insurance Net for Smallholders (INES) en Telemedicine in Mexico.

INES, een gezamenlijk initiatief van AXA Emerging Customers, AXA Climate en L'Oréal, is een project met als doel een uitgebreid risicobeschermingspakket (gezondheid, klimaat en diensten met toegevoegde waarde) aan te bieden aan meer dan 50 000 kleine boerenbedrijven en hun gezinnen als onderdeel van de L'Oréal Solidarity Sourcing programma's. Die boeren, die geen toegang hadden tot verzekering en dus kwetsbaarder waren voor risico's, krijgen een ziektekostenverzekering en een parametrische klimaatverzekeringsdekking. In het algemeen beoogt het project de bestaansmiddelen van de landbouwers te verbeteren, het bevoorradingsnetwerk van L'Oréal veilig te stellen en de veerkracht van de toeleveringsketen te vergroten.

Het telegeneeskundeproject van AXA streeft ernaar de toegang tot goedkope eerstelijnsgezondheidszorg op afstand voor kwetsbare bevolkingsgroepen in Mexico te verbeteren door te investeren in het netwerk voor eerstelijnsgezondheidszorg van AXA Keralty. Het uit de COVID-19-pandemie voortvloeiende initiatief is erop gericht veilige, kwalitatief goede en kosteneffectieve telegeneeskundediensten aan te bieden aan klanten uit de massamarkt en met een laag inkomen, werknemers van plaatselijke B4IG-bedrijven in Mexico.

MECENAAT EN MEDEWERKERSBETROKKENHEID

In het kader van onze beoordeling van het duurzaamheidsrisico (beschreven in sectie 4.1), hebben we maatschappelijke betrokkenheid en bedrijfsmecenaat geïdentificeerd als belangrijke elementen die de rol van AXA als maatschappelijk verantwoorde onderneming ondersteunen. Als gevolg daarvan heeft AXA verschillende beleidslijnen en initiatieven ontwikkeld die afgestemd zijn op zijn strategie voor verantwoord ondernemen.

Mecenaat

Als maatschappelijk verantwoorde onderneming streeft AXA ernaar een positieve rol te spelen in de samenleving door een cultuur op te bouwen waarin vrijwilligerswerk door werknemers wordt aangemoedigd om de gemeenschappen waarin AXA actief is, te ondersteunen.

In 2020 heeft AXA zijn bedrijfsfilantropiebeleid afgestemd op de drie duurzaamheidspijlers (klimaat en milieu, gezondheid en ziektepreventie, sociale ongelijkheid en inclusie), verder uitgewerkt via zijn bestuursorgaan Corporate Philanthropy Committee. Via de Community Investment Guidelines worden de AXA-entiteiten ook aangemoedigd om hun filantropische acties op die drie pijlers te richten. In 2020 werd bijna 88% van de 41,4 miljoen euro aan giften door de Groep en de entiteiten (waaronder het AXA Research Fund) besteed aan projecten met betrekking tot die drie duurzaamheidspijlers.

Met de COVID-19-crisis heeft AXA zich ertoe verbonden ziekenhuizen, medisch onderzoek en zorg voor gemeenschappen en kwetsbare personen te steunen. Van de totale giften van de Groep in 2020 werd 67% besteed aan de COVID-19-crisis. Een aanzienlijk deel van de gezondheids- en ziektepreventie in 2020 heeft betrekking op COVID-19 (ongeveer 27.9 miljoen euro). AXA heeft de inspanningen op het gebied van medisch onderzoek voornamelijk gesteund via het AXA Research Fund (zie de paragraaf 'AXA Research Fund' hieronder). Merk op dat 2020 ook werd gekenmerkt door twee humanitaire crisissen met een internationale impact: de enorme branden in Australië (donatie van 64.000 euro van AXA Groep en AXA XL) en de ontploffing in Beiroet (200.000 euro voor noodhulp met het Rode Kruis).

Klimaat en milieu

Internal

- Het wereldwijde partnerschap van AXA met het WWF dat in 2019 werd ondertekend, werd in 2020 voortgezet om de klimaat- en biodiversiteitsproblematiek aan te pakken. Via dit driejarige programma ondersteunt het WWF AXA in zijn inspanningen om ervoor te zorgen dat bij al onze activiteiten beter rekening wordt gehouden met het natuurlijk kapitaal (zie sectie 4.3 'Klimaatverandering en biodiversiteit'). Bovendien maakt de filantropiecomponent van dit programma het mogelijk om direct bij te dragen aan het behoud van de ecosystemen in Mexico en Nieuw-Caledonië;
- Andere verbintenissen voor Klimaat en Biodiversiteit: Het AXA XL Ocean educatieprogramma heeft sinds de start van het programma al 8,5 miljoen kinderen bereikt en voorgelicht over oceaanbescherming. AXA Ocean Education heeft in 2020 zijn toegankelijkheid vergroot door het programma in zes talen te laten vertalen. Er werden lokale expansiestrategieën gelanceerd met 5 AXA- en AXA XL-kantoren;
- Talrijke AXA-entiteiten hebben partnerschappen gesloten om een positieve impact te hebben op het milieu en de strijd tegen de klimaatverandering (bijvoorbeeld onder meer AXA Zwitserland, AXA Mexico, AXA Frankrijk, ...).

Gezondheid en ziektepreventie

- AXA werkt vanaf 2020 voor drie jaar samen met UNICEF aan een programma om de wereldwijde epidemie van overgewicht en obesitas aan te pakken, door te werken aan de eetgewoonten van jonge kinderen in de Filipijnen en Brazilië. Om kinderen in de leeftijd van 0 tot 5 jaar te bereiken, werkt UNICEF in op hun directe omgeving, namelijk de moeders en de gezondheids- en onderwijsprofessionals om hen heen. Opleidings-, communicatie- en pleitbezorgingsactiviteiten met de autoriteiten zullen worden uitgevoerd door lokale UNICEF-teams, ondanks de COVID-19-crisis. In 2020 zijn ongeveer 63.000 kinderen en hun moeders op de Filipijnen en ongeveer 7.000 gezondheids- en onderwijsprofessionals in Brazilië ondersteund (de doelstelling van het driejarenprogramma is respectievelijk 177.000 op de Filipijnen en 16.000 in Brazilië);
- Risicopreventie is ook een belangrijke component die door de entiteiten van AXA werd ontwikkeld in het kader van onze verzekeringsactiviteiten. Frankrijk en Spanje hebben hun ambitieuze programma's voor de preventie van tal van gezondheidsproblemen voortgezet (focus op vrouwen, gezondheid op het werk, veiligheid van kinderen op het internet, ...). Risico's in verband met verkeersongevallen zijn gedekt, in het kader van onze motorrijtuigenverzekering. Frankrijk, Spanje, Zwitserland en Mexico hebben bewustmakingscampagnes op dat gebied ontwikkeld, met een investering van ongeveer 2 miljoen euro.

Sociale ongelijkheden en inclusie

Talrijke entiteiten van de Groep voeren tal van acties om hulp te bieden op het vlak van 'Sociale ongelijkheden en inclusie', onder andere via het vrijwilligersprogramma 'AXA Harten Troef' (zie verder). 56% van de door AXA Harten Troef aangeboden vrijwilligersactiviteiten en 14,6% van de uitgekeerde bedragen zijn bestemd voor projecten ter bestrijding van ongelijkheid. Zo ondersteunt AXA Frankrijk verschillende instellingen die zich bezighouden met de bescherming van vrouwen die het slachtoffer zijn van huiselijk geweld en ondersteunt AXA Zwitserland een programma rond intergenerationele dialoog.

In overeenstemming met zijn waarden om het erfgoed te beschermen en door te geven, is AXA betrokken bij belangrijke acties voor het behoud van het werelderfgoed. Het einde van 2019 werd gekenmerkt door de aankoop van nationaal bezit voor het Louvre Museum en renovatiewerkzaamheden in het kasteel van Versailles (de appartementen van Madame Du Barry), naast solidariteitsverbintenissen voor de wederopbouw van de Notre-Dame de Paris. AXA-entiteiten, zoals AXA Frankrijk, Spanje en AXA Mexico, voeren ook actie op het vlak van filantropie waarbij de toegang tot het erfgoed en de cultuur voor iedereen wordt bevorderd (prioriteit 'sociale ongelijkheden en inclusie').

AXA Research Fund

Het AXA Research Fund, het wetenschappelijk filantropie-initiatief van AXA, heeft tot doel wetenschap te ondersteunen voor maatschappelijke vooruitgang. Het Fonds ondersteunt onderzoeksprojecten van topniveau en houdt zich bezig met de verspreiding van wetenschappelijke gegevens om de besluitvorming beter te onderbouwen.

Met een wereldwijd engagement van 250 miljoen euro sinds de lancering in 2008 heeft het AXA Research Fund 161 miljoen euro uitgetrokken voor de financiering van 665 projecten die oplossingen zoeken voor wereldwijde maatschappelijke uitdagingen op

Internal

het gebied van klimaat en milieu, gezondheid en sociaal-economische risico's. De selectie van de onderzoeksprojecten staat onder toezicht van een onafhankelijke Wetenschappelijke Raad en is gebaseerd op uitmuntendheid en innovatie.

In 2020 heeft het AXA Research Fund (AXARF) zich met een toezegging van 5 miljoen euro gericht op de aanpak van de wereldwijde gezondheidscrisis COVID-19. Een eerste schijf was gewijd aan partnerschappen met het Institut Pasteur, de APHP (Assistance Publique Hôpitaux de Paris) en andere innoverende partners die werken aan baanbrekende oplossingen voor de gezondheidscrisis, om het nieuwe virus te begrijpen en diagnostische tests, apparatuur, vaccins en behandelingen te ontwikkelen. Tien AXA Awards kregen een tweede financieringsschijf om onderzoek te ondersteunen dat gericht is op het onder controle krijgen van de pandemie en de neveneffecten daarvan, waaronder de gevolgen voor de geestelijke gezondheid en kwetsbare bevolkingsgroepen.

Op het gebied van klimaat en milieu is de AXA-leerstoel "Natural Coastal Resilience Building" aan de universiteit van Santa Cruz, Californië, geselecteerd voor financiering voor een totaalbedrag van 1 miljoen euro over 5 jaar. Ook het sociaal-economisch onderzoek werd verder ontwikkeld met de steun van 7 beurzen op het gebied van inclusieve groei (871 miljoen euro), waarbij projecten werden onderzocht die gaan van de duurzaamheid van bestaansmiddelen in stedelijke informele economieën tot circulaire economie in steden of de digitalisering van geld.

Op basis van zijn sterke onderzoeksnetwerk heeft het AXARF zichtbare verspreidingsinspanningen geleverd door zijn begunstigden voortdurend in de media onder de aandacht te brengen. Om de besluitvorming in crisistijden beter te onderbouwen, is een taskforce van onderzoekers voor COVID-19 bijeengekomen rond een reeks webinars en een verwante publicatie, "COVID-19, Confronting a global crisis", waarin perspectieven op gezondheids-, economische en milieuaspecten worden gedeeld. Via AXARF-webinars, publicaties en artikelen met partners als The Conversation konden onderzoekers uit alle vakgebieden meer licht werpen op thema's als klimaatverandering, geestelijke gezondheid, vrouwen in het bedrijfsleven, verklaarbare AI voor de gezondheidszorg, cyberveiligheid en het behoud van biodiversiteit.

Vrijwilligerswerk onder medewerkers

AXA Harten Troef is een internationaal vrijwilligersprogramma voor medewerkers van AXA. In dat kader voeren de medewerkers activiteiten uit rond thema's die afgestemd zijn op de drie pijlers van onze duurzaamheidsstrategie. Om het programma nog sterker te verankeren in de entiteiten werd in 2020 een internationaal sponsorcomité opgericht.

De COVID-19-crisis die kenmerkend was voor het jaar 2020, had een grote impact op het vrijwilligerswerk bij de medewerkers (minder mensen op kantoor, beperking in de organisatie van face-to-face-groepsevenementen). De AXA-entiteiten hebben echter creativiteit aan de dag gelegd en de medewerkers bleven zich inzetten en schonken hun tijd om patiënten, eerstelijnsgezondheidszorgwerkers en de meest achtergestelden te helpen via virtuele activiteiten. Deze crisis bood nieuwe mogelijkheden op het vlak van solidariteit, met bijvoorbeeld de wereldwijde solidariteitschallenge van AXA, georganiseerd ten voordele van 101 Fund (een donatiefonds dat 1200 eenheden voor medische intensieve zorgen in 60 landen groepeert) en de Franse ziekenhuizen, die 11.637 berichten op sociale netwerken genereerden waarmee 369.631 euro werd ingezameld in de hele groep.

In 2020 hebben meer dan 23.000 medewerkers (schatting – bijna 39.000 in 2019) hun tijd en vaardigheden ter beschikking gesteld. De entiteiten die in 2020 hebben deelgenomen, vertegenwoordigen 98% van het gemiddelde aantal VTE's bij AXA.

In totaal hebben de medewerkers van AXA een ruime waaier aan activiteiten uitgevoerd (1903 in totaal), ongeveer 35.700 vrijwilligersactiviteiten (versus 81.200 in 2019) wat overeenstemt met bijna 228.000 uur (284.000 uur in 2019) gedurende het jaar, ten dienste van solidariteitsprojecten. Het merendeel van deze vrijwilligersuren werd gepresteerd tijdens de werkuren (bijna 200.000 uren versus 240.000 in 2019). Via het AXA Harten Troef-programma wil de Groep alle vormen van werknemersbetrokkenheid bevorderen, in het bijzonder de op vaardigheden gebaseerde filantropie. AXA Frankrijk heeft in 2020 verder gewerkt aan het 'AXA Expérience Solidaire'-programma: 147 medewerkers hebben aan vrijwilligerswerk gedaan bij partnerverenigingen (versus 110 in 2019). In totaal stonden de salarissen voor de 155.000 uren die aan deze mecenaatmissies werden besteed, gelijk aan een donatie van bijna 8,3 miljoen euro (versus 7,9 miljoen euro in 2019). Die uren zijn inbegrepen in het totale aantal vrijwilligersuren (bijna 73.000 vrijwilligersuren werden gepresteerd buiten 'AXA Expérience Solidaire'; waarvan 44.000 uur buiten de werkuren).

Internal

De editie 2020 van de CR-week vierde zijn tiende verjaardag. De activiteiten bleven behouden maar werden in veel gevallen virtueel aangepast. Het was ook de gelegenheid om onze eerste internationale solidariteitssportestafette te lanceren, waaraan wereldwijd 9.100 medewerkers deelnamen, waaronder ongeveer 2.000 van AXA Tianping. Het geschatte aantal vrijwilligers voor de hele CR-week 2020 bedroeg 16.500 voor een totaal van 24.350 uur in 43 landen.

Internal

AXA verbindt zich ertoe zijn activiteiten uit te oefenen in overeenstemming met hoge ethische principes. Deze verbintenis is bedoeld om de naleving van de geldende wetten en voorschriften in de verschillende rechtsgebieden waar wij actief zijn, te waarborgen en om het vertrouwen van onze klanten, aandeelhouders, werknemers en zakenpartners te verdienen. Bovendien gaat deze verbintenis vaak verder dan de wettelijke verplichtingen als het gaat om onderwerpen die AXA na aan het hart liggen.

BEDRIJFSETHIEK

Professionele gedragscode

De professionele gedragscode van de AXA Groep heeft als doel om wereldwijde regels en richtlijnen vast te stellen om ervoor te zorgen dat de bedrijven en werknemers van de AXA Groep een gemeenschappelijk begrip hebben van de compliance- en ethische normen die door de AXA Groep vereist zijn. De Code bestrijkt een breed scala aan onderwerpen, waaronder specifieke regels met betrekking tot belangenconflicten, bestrijding van omkoping en corruptie, handel met voorkennis, het beheer van vertrouwelijke informatie, enz. De Code is beschikbaar op de website van de Groep (www.axa.com/en/newsroom/publications/compliance-ethics-guide). In 2019 lanceerde AXA een bijgewerkte versie van de professionele gedragscode van de AXA Groep. De bijgewerkte Code omvat onderwerpen die de laatste jaren steeds belangrijker zijn geworden; het gaat hierbij onder meer om gezondheid en veiligheid op het werk, bescherming en verantwoord gebruik van klantgegevens, beheer van sociale media, preventie van discriminatie en pesterijen, en eerlijke en professionele behandeling van klanten. De inhoud en de stijl van de Code werden ook herzien om ze gemakkelijker en toegankelijker te maken voor het publiek.

Bestrijding van omkoping en corruptie

Om het risico op omkoping en corruptie te voorkomen, heeft AXA een Anti-Bribery & Corruption Policy (ABC Policy) ingevoerd waarin de minimale normen zijn vastgelegd voor ABC die door de entiteiten van AXA moeten worden toegepast. Dit beleid werd regelmatig bijgewerkt om rekening te houden met nieuwe regelgevingen en in het bijzonder met de Franse wet die bekend staat als de 'Sapin II' nr 2016-1691 van 9 december 2016, betreffende transparantie en corruptiebestrijding in het moderne economische leven. Een Group Anti-Bribery Officer is verantwoordelijk voor de ontwikkeling van het wereldwijde ABC-programma op groepsniveau en de controle van de uitvoering ervan in de entiteiten. De entiteiten van AXA hebben lokale anticorruptiemanagers aangesteld om hun ABC-programma's uit te voeren in overeenstemming met de normen van AXA.

De certificering van de AXA-normen door de CEO's van de entiteiten omvat een onderdeel over het kader 'bestrijding van omkoping en corruptie'. AXA streeft naar een consistent omkopings- en corruptiebestrijdingsprogramma in alle entiteiten van de Groep, met inbegrip van de nodige vereisten die beantwoorden aan de internationale normen (waaronder de Sapin II-wet), en naar preventie van corruptierisico's. Alle CEO's van de entiteiten hebben de AXA-normen in 2019 en 2020 ondertekend.

Bedrijfsvoering

De verzekerings-, bank en vermogensbeheeractiviteiten van de Groep zijn onderworpen aan een toenemend aantal initiatieven op het gebied van wet- en regelgeving - in de Europese Unie (bijv. de richtlijn betreffende verzekeringsdistributie, MiFID II, PRIIP's) maar ook veel andere delen van de wereld ter versterking van de consumentenbescherming in de financiële dienstverlening. AXA heeft belangrijke acties ondernomen om aan deze vereisten te voldoen in elk van zijn activiteiten waar dergelijke maatregelen van kracht zijn en wereldwijd om een cultuur van klantenbescherming te verspreiden en te implementeren in de hele Groep. Bovendien toont AXA een sterke betrokkenheid in zijn professionele gedragscode die bindend is voor al zijn medewerkers en dochterondernemingen wereldwijd om zijn klanten eerlijk en professioneel te behandelen, in het bijzonder door transparantie aan te moedigen of eerlijk en verantwoordelijk te zijn bij het promoten van producten en diensten.

Internal

Een van de recente initiatieven is een nalevingsprogramma voor de evaluatie van de bescherming van de klant, waarbij wordt nagegaan hoe de entiteiten de thema's rond bescherming van de klant lokaal beheren en welke processen er bestaan, vooral met betrekking tot de informatie over de klant, de verkooppraktijken of de opleiding van het verkooppersoneel. Die controles spitsten zich oorspronkelijk toe op de meeste Europese entiteiten.

Een ander belangrijk element is het goed opgezette productgovernanceproces (Product Approval Process, 'PAP') dat is ingevoerd om toezicht te houden op het ontwerp, de goedkeuring en de herziening van de producten. Het PAP is van toepassing op alle entiteiten van de AXA Groep en is met name gericht op de klantendimensie, waarbij wordt gegarandeerd dat het product wordt samengesteld vanuit de behoeften en verwachtingen van de klant, met een definitie van de doelmarkt en een selectie van adequate distributiekanalen. In dit formele proces wordt er ook rekening mee gehouden dat alle nieuwe producten die binnen het toepassingsgebied van het PAP vallen, de principes van 'waarde voor de klant' naleven. 100% van de entiteiten die tot het toepassingsgebied van de AXA-normen behoren, hebben de normen van de Groep ondertekend, waardoor zij verplicht zijn het PAP na te leven. In 2020 zijn, voor zover wij weten, alle levensverzekerings-, spaar-, gezondheids- en schadeverzekeringsproducten onderworpen aan het Product Approval Process van AXA.

Bovendien worden de compliancerisico's, in het bijzonder de bedrijfsvoeringsrisico's, jaarlijks beoordeeld. De resultaten en de eventueel noodzakelijke maatregelen om de gevolgen te beperken, worden ontwikkeld en met de algemene directie gedeeld. Er zijn interne controleprocessen ontwikkeld om ervoor te zorgen dat de controles effectief zijn en betrekking hebben op de eigen activiteiten van de entiteiten en die van de eigen verkoopkanalen.

VERANTWOORD GEBRUIK VAN GEGEVENS EN GEGEVENSBESCHERMING

In het kader van de beoordeling van de duurzaamheidsrisico's van AXA heeft de Groep verschillende initiatieven op poten gezet om het gebruik van gegevens te bevorderen om het hoofd te bieden aan maatschappelijke uitdagingen en om de bescherming van klantgegevens te waarborgen.

Privacy van gegevens

AXA was de eerste verzekeringsgroep die privacygerelateerde Binding Corporate Rules heeft aangenomen, die zijn goedgekeurd door de Europese gegevensbeschermingsautoriteiten en die een internationaal goedgekeurd contractueel kader voor gegevensprivacy vormen voor de verwerking van persoonsgegevens van klanten, werknemers en andere belanghebbenden. Entiteiten die zich hebben aangesloten bij de Binding Corporate Rules vertegenwoordigen 99% van de inkomsten van AXA in 2020. Deze regels en de verklaring van AXA inzake gegevensbescherming, waarbij de Groep zich ertoe verbindt geen persoonsgegevens van haar klanten te verkopen, zijn beschikbaar op de website van de AXA Groep (www.axa.com/en/about-us/our-commitments).

De AXA Groep heeft zich ertoe verbonden de Algemene Verordening Gegevensbescherming ten uitvoer te leggen en had in dat verband dertig projecten op het gebied van gegevensbescherming opgezet, waarbij meer dan driehonderd mensen in entiteiten in zestien landen betrokken waren. De Groep voert ook soortgelijke verordeningen uit die onlangs zijn aangenomen in landen buiten de Europese Unie.

Met de enorme digitalisering van de samenleving wordt het cyberrisico vandaag de dag beschouwd als een van de grootste risico's waaraan burgers en bedrijven worden blootgesteld.

Als antwoord op deze dreiging en als verantwoordelijke verzekeraar heeft AXA een risicogebaseerde beveiligingsstrategie ontwikkeld die onze bedrijfsveerkracht versterkt, waarbij beveiliging voor onze entiteiten van een noodzaak naar een voordeel wordt getransformeerd. De beveiliging wordt holistisch beheerd door de bedrijfsfunctie Group Security. Ze verzamelt de drie belangrijkste veiligheidsdisciplines: Information Informatiebeveiliging, Operationele Veerkracht en Fysieke Beveiliging & Veiligheid.

Deze geconvergeerde organisatie voor veiligheidsbeheer gaat gepaard met een ambitieus engagement om de meest mature entiteiten van AXA bij het eerste kwartiel van de veiligste bedrijven in de financiële sector te houden. Daarom wordt het maturiteitsniveau op het gebied van beveiliging en cyberbeveiliging van deze entiteiten jaarlijks beoordeeld,

Internal

met name op basis van de ISO 270001-normen. In 2020 bereikte AXA een score van 3,17, meer dan het gemiddelde van 3,00 dat leidt tot het eerste kwartiel van de meest veilige bedrijven in de sector.

Dit robuuste beveiligingsmaturiteitsniveau wordt ook bereikt door de sterke mobilisatie van de medewerkers van AXA, die worden beschouwd als de eerste verdedigingslinie van AXA tegen cyberaanvallen. In de hele Groep worden jaarlijks beveiligings- en cyberbeveiligingsopleidingen gegeven. In 2020 werd 100% van de werknemers in loondienst en niet in loondienst opgeleid en gecertificeerd (ongeveer 110.000 werknemers).

Verantwoordelijke artificiële intelligentie

AXA is een van de oprichters van de Franse vereniging Impact AI (Artificiële intelligentie). Impact AI is een 'think and do tank' bestaande uit bedrijven, adviesbureaus, start-ups, scholen en actoren die werken aan verantwoordelijke AI met vijf actieprogramma's, zoals het analyseren van de perceptie van AI en het ontwikkelen van een 'vertrouwde AI', het delen van tools voor een verantwoord gebruik van AI, het helpen aanpassen aan het digitale tijdperk en het creëren van partnerschappen om verantwoordelijke AI te promoten onder alle soorten actoren (bedrijven, scholen, verenigingen, enz.).

Binnen deze organisatie staat AXA aan het hoofd van het Impact AI Responsible AI Committee, dat belast is met het leveren van een bijdrage aan 'de betrouwbare AI-beoordelingslijst' van de deskundigengroep op hoog niveau voor kunstmatige intelligentie (opgericht door de Europese Commissie). De Europese Commissie heeft 'The Ethics Guidelines for Trustworthy Artificial Intelligence' gepubliceerd: in deze richtsnoeren wordt een mensgerichte benadering van AI voorgesteld en worden 7 belangrijke vereisten opgesomd waaraan AI-systemen moeten voldoen om betrouwbaar te zijn. Deze eisen zijn onderzocht en rechtstreeks toegepast op de realiteit van de bij Impact AI aangesloten bedrijven. Deze reflectie heeft geleid tot de ontwikkeling van een gids "Betrouwbare AI", die eind 2020 is gepubliceerd.

Tegelijk heeft AXA een nieuw Responsible AI Committee opgericht dat zich bezighoudt met de problematiek van de toepassing van betrouwbare AI binnen de Groep, in de vorm van een agile governance die alle stakeholders samenbrengt die betrokken zijn bij de ontwikkeling van AI-oplossingen, en heeft het een interne leidraad voor verantwoorde AI aangenomen in lijn met "The Ethics Guidelines for Trustworthy Artificial Intelligence".

VERANTWOORD INKOPEN

AXA is voortdurend bezig met het afstemmen van zijn beheer van leveranciers op de duurzaamheidsstrategie en -verbintenissen van AXA. Het beleid en de key performance indicators inzake verantwoord inkopen worden voorgesteld in het Vigilance Plan van AXA in de volgende paragraaf 4.6.

FISCAAL BELEID

Als multinationale onderneming en aanbieder van beleggings- en spaarproducten heeft de AXA Groep gekozen voor een verantwoordelijke en transparante aanpak van de fiscaliteit. Voor meer informatie over het fiscale beleid van AXA, zie sectie 7.3 'Algemene informatie', paragraaf 'Fiscaal beleid van de AXA Groep'. In 2020 hebben alle AXA-entiteiten de naleving van het fiscale beleid van AXA en de Fiscale Ethiekcode (met betrekking tot 2019) gecertificeerd. Het transparantieverslag over belastingen dat in 2020 wordt gepubliceerd, bestrijkt 90% van de fiscale voetafdruk van de Groep (met betrekking tot 2019).

Internal

De AXA Groep zet zich in voor de bevordering en bescherming van mensenrechten en het milieu bij de uitoefening van haar activiteiten.

Om aan de eisen van de Franse wetgeving [(5)]te voldoen, heeft AXA (i) een waakzaamheidsplan (het '**vigilance plan'**) aangenomen, dat de vaststelling en uitvoering van maatregelen beschrijft om de risico's met betrekking tot schendingen van de mensenrechten en negatieve effecten op het milieu die voortvloeien uit de activiteiten van AXA, op te sporen en te voorkomen, en (ii) een rapport opgesteld over de toepassing van dit waakzaamheidsplan in het boekjaar 2020 dat in deze sectie is opgenomen. In deze sectie omvat het begrip 'mensenrechten' de fundamentele vrijheden, alsmede de gezondheid en de veiligheid van personen.

Het vigilance plan versterkt een bestaand intern systeem dat al een aantal tools en procedures omvatte die binnen de Groep zijn geïmplementeerd.

TOEPASSINGSGEBIED VAN HET VIGILANCE PLAN

Het vigilance plan betreft de activiteiten van de Onderneming en die van de ondernemingen die rechtstreeks of onrechtstreeks door de Onderneming worden gecontroleerd in de zin van artikel L.233-16(II) van het Franse Wetboek van Koophandel, met inbegrip van de activiteiten binnen de Groep en de verrichtingen die binnen de AXA Groep worden uitgevoerd, alsook de activiteiten van onderaannemers en leveranciers met wie de AXA Groep een gevestigde commerciële relatie heeft, voor zover de activiteiten verband houden met dergelijke relatie.

Gezien de diversiteit van de activiteiten van de dochterondernemingen, onderaannemers en leveranciers van AXA, bevat het vigilance plan bepaalde leidende principes en beleidslijnen die ervoor moeten zorgen dat ze een gemeenschappelijke visie hebben op de normen van de AXA Groep met betrekking tot verantwoord ondernemen, veiligheid, klokkenluiden en gegevensbescherming, en dat ze dienovereenkomstig te werk gaan. Deze gemeenschappelijke maatregelen lopen niet vooruit op eventuele aanvullende acties die AXA vrijwillig op dit gebied onderneemt.

IDENTIFICATIE EN BEOORDELING VAN MENSENRECHTEN- EN MILIEURISICO'S

Om ervoor te zorgen dat elk geïdentificeerd potentieel risico wordt gedekt door een beleid van de Groep, heeft AXA een analyse uitgevoerd om te meten hoe de verrichtingen en activiteiten van de AXA Groep het milieu en de mensenrechten kunnen beïnvloeden.

Het werk dat AXA heeft verricht om de risico's inzake verantwoord ondernemen in kaart te brengen, evenals de belangrijkste niet-financiële risico's die de Groep vandaag heeft geïdentificeerd, komt aan bod in sectie 4.1 'Duurzaamheidssstrategie van AXA – Beoordeling van het duurzaamheidsrisico' van dit jaarverslag.

Mensenrechten

De AXA Groep is van mening dat haar activiteiten een potentiële directe en indirecte impact kunnen hebben op de mensenrechten van haar werknemers, klanten en leveranciers, alsook een potentiële indirecte impact op de mensenrechten van andere personen via (i) de relaties van de Groep met zakelijke klanten of (ii) beleggingen in bedrijven die actief zijn in sectoren en/of landen met een verhoogd risico op schendingen van de mensenrechten.

[(5)] Wet nr. 2017-399 van 27 maart 2017 betreffende de waakzaamheidsplicht van moedermaatschappijen en opdrachtgevende ondernemingen (“devoir de vigilance des sociétés mères et des entreprises donneuses d’ordre”) en artikel L.225-102-4 van het Franse Wetboek van Koophandel.

Internal

Bijgevolg voert de AXA Groep regelmatig, en minstens om de drie jaar, een risicobeoordeling van de mensenrechten uit, die tot doel heeft de meest relevante risico's voor de mensenrechten te identificeren waarmee de AXA Groep rekening moet houden bij de uitoefening van haar activiteiten (als verzekeraar en als belegger). De meest recente studie werd uitgevoerd in 2020, met de hulp van een onafhankelijk bedrijf, en bracht risico's aan het licht op gebieden als het recht op vrij verkeer, gelijkheid voor de wet en non-discriminatie (met betrekking tot minderheden), vrijwaring van alle vormen van dwangarbeid of verplichte arbeid, het recht op vrijheid van gedachte, geweten, godsdienst, mening, informatie en meningsuiting en de beginselen van vrijheid van vereniging en collectieve arbeidsovereenkomsten. Deze beoordeling ("AXA 2020 Report Human Rights Risk Assessment"), met onder meer het in kaart brengen van de geïdentificeerde risico's en de maatregelen die zijn genomen om de impact ervan te beperken, is beschikbaar op de website van de AXA Groep (www.axa.com/en/about-us/our-commitment-to-human rights.

Milieu

De milieurisico's zijn al in kaart gebracht in het risico-overzicht van de AXA Groep, met name de risico's in verband met de klimaatverandering en biodiversiteit. De directe activiteiten van AXA, die gericht zijn op financiële diensten, hebben geen grote gevolgen voor het milieu. Als gevolg daarvan richten de milieureporting- en managementprocessen van AXA zich op het energie-, water- en papierverbruik en de daarmee samenhangende CO_2-uitstoot. Dankzij het uitgebreide milieureportingproces, dat door een onafhankelijke derde partij wordt gecontroleerd, kan AXA (i) elk jaar de impact van zijn activiteiten op het milieu evalueren en (ii) de risico's die zijn activiteiten inhouden voor het milieu identificeren. Zie sectie 4.3 'Klimaatverandering en Biodiversiteit – Eigen operaties – milieuprestatie 2020' van dit jaarverslag voor meer informatie over de ecologische voetafdruk van AXA.

Daarnaast:

- heeft AXA als belegger actief een algemeen Responsible Investment-beleid geïmplementeerd, en een analytisch kader opgezet om mogelijke indirecte effecten op mensenrechten en het milieu te identificeren. Er wordt een beoordelingstool gebruikt om een score te geven aan de bedrijven waarin AXA overweegt te beleggen. Deze intern ontwikkelde tool is hoofdzakelijk gebaseerd op (i) fundamentele beginselen zoals die van het Global Compact van de Verenigde Naties, de Internationale Arbeidsorganisatie ('IAO') en de OESO-aanbevelingen, (ii) sectorspecifieke factoren en (iii) de reputatie van en potentiële controverses over deze ondernemingen. Deze beoordeling wordt om de zes maanden bijgewerkt door AXA. AXA hanteert een minimumdrempel waaronder bedrijven worden uitgesloten van zijn overwogen beleggingen;
- Als zakenpartner heeft AXA bovendien processen in het leven geroepen om de risico's van mensenrechtenschendingen en milieuovertredingen te identificeren en te beoordelen door middel van het gebruik van leveranciers en dienstverleners. AXA heeft in het bijzonder een ecologisch, sociaal en governance (ESG) risicobeoordelingsproces geïmplementeerd voor zijn leveranciers, die aan de hand van een intern risicocategoriseringsraster worden geïdentificeerd. Deze beoordeling wordt uitgevoerd op basis van inkoopcategorieën in het licht van vijf criteria (milieu, sociale aspecten, impact op producten en diensten, toeleveringsketen van de leveranciers en bedrijfsintegriteit). Leveranciers die in de hoogste ESG-risicocategorieën vallen, wordt jaarlijks gevraagd om hun DJSI- of EcoVadis-scores te delen, of een EcoVadis-beoordeling te laten uitvoeren.

BESCHERMING VAN DE MENSENRECHTEN EN HET MILIEU

Mensenrechtenbescherming en -beleid

Het mensenrechtenbeleid van AXA, beschikbaar op de website van de AXA Groep (www.axa.com/en/about-us/our-commitment-to-human-rights) is gericht op het voorkomen van mensenrechtenschendingen en weerspiegelt het engagement van AXA betreffende de naleving van de algemene en sectorale internationale normen. De AXA Groep zet zich in voor het respecteren van internationaal erkende mensenrechtenprincipes zoals gedefinieerd in de (i) Universele Verklaring van de Rechten van de Mens van de Verenigde Naties, (ii) de basisnormen van de IAO en (iii) de Guiding Principles on Business and Human Rights (implementatie van het VN 'Protect, Respect and Remedy'-kader or 'Ruggie Principles'). Het mensenrechtenbeleid van AXA beschrijft de verplichtingen van de Groep als werkgever, verantwoordelijke zakenpartner, verzekeraar en belegger. Het geeft ook aan hoe de bescherming van de mensenrechten centraal staat bij de activiteiten van de Groep.

Internal

Bescherming van de mensenrechten van medewerkers

AXA verbindt zich ertoe de mensenrechten van zijn medewerkers te beschermen, inclusief de principes van vrijheid van vereniging, het recht op eerlijke en gunstige arbeidsomstandigheden en non-discriminatie door:

- de promotie van de 10 leidende principes van het Global Compact van de Verenigde Naties (met principes 1 en 2 met betrekking tot mensenrechten en principes 3 tot en met 6 tot arbeidsrechtelijke normen) en de aanmoediging van het melden van potentiële en feitelijke ernstige schendingen van mensenrechten;
- de vaststelling van ambitieuze doelstellingen en initiatieven op het gebied van diversiteit en inclusie (D&I). Voor meer informatie over Diversiteit en inclusie zie sectie 4.2 'Verantwoordelijkheid van de werkgever - versterking van een inclusieve en doelgerichte organisatie - Diversiteitsambitie bij AXA en focus op genderevenwicht' van dit jaarverslag; en
- De professionele gedragscode van AXA, beschikbaar op de website van de AXA Groep (www.axa.com/en/newsroom/publications/compliance-ethics-guide), waarvan de werknemers jaarlijks moeten aantonen dat hun activiteit deze Code naleeft.

Voor meer informatie over sociale relaties en collectieve onderhandelingen bij AXA, zie sectie 4.2 'Verantwoordelijkheid van de werkgever – Werknemers in staat stellen om het beste van zichzelf te geven – Versterking van engagement via dialoog en feedback' van dit jaarverslag.

Bescherming van de veiligheid, gezondheid en beveiliging van de medewerkers

Wat de gezondheid van de werknemers betreft, heeft de AXA Groep een innovatief wereldwijd programma gelanceerd om de gezondheid en het welzijn van haar werknemers te verbeteren. Voor meer informatie over dit wereldwijde gezondheids- en welzijnsprogramma, zie sectie 4.2 van dit jaarverslag: 'Verantwoordelijkheid van de werkgever - Versterking van een inclusieve en doelgerichte organisatie - Zorgen voor de gezondheid van de werknemers van AXA en investeren in langetermijnpreventie door een wereldwijd gezondheids- en welzijnsprogramma te implementeren'.

De AXA Groep heeft veiligheids-, gezondheids- en beveiligingsnormen geïmplementeerd die alle entiteiten van de Groep moeten naleven om werknemers te beschermen tegen opzettelijke, gezondheids- of ongevallenrisico's met betrekking tot hun bedrijfsactiviteit. Die normen definiëren:

- de processen voor het identificeren van risico's op basis van de specifieke kenmerken van de omgeving en de activiteiten van iedere entiteit van de AXA Groep;
- proactieve en reactieve maatregelen die moeten worden uitgevoerd in overeenstemming met de geïdentificeerde risico's (informatie, opleiding, beschermingsmaatregelen, procedures voor incidentenbeheer en crisisplannen); en
- een prestatiemeting, die elk kwartaal wordt gerapporteerd aan het centrale team van de AXA Groep.

Zie voor meer details over veiligheid, gezondheid en beveiliging van werknemers in de context van de COVID-19-crisis deel 4.2 'Verantwoordelijkheid van de werkgever - Versterking van een inclusieve en doelgerichte organisatie - Reactie op de COVID-19-crisis: Ondersteuning van al onze belanghebbenden' van dit jaarverslag.

Bescherming van de persoonsgegevens

AXA was de eerste verzekeringsgroep die privacy-gerelateerde Binding Corporate Rules aannam, goedgekeurd door de Europese gegevensbeschermingsautoriteiten. Voor meer informatie over de bescherming van persoonsgegevens door de AXA Groep, zie sectie 4.5 'Bedrijfsvoering – Verantwoord gebruik van gegevens en gegevensbescherming – Privacy van gegevens'.

Integratie van mensenrechten in het bedrijfsproces

Internal

Als verzekeraar streeft AXA ernaar om ESG-criteria (met inbegrip van die met betrekking tot mensenrechten) te integreren in zijn verzekeringsprocessen en zijn beleggingsstrategie, in overeenstemming met AXA's verbintenis ten aanzien van de Principles for Sustainable Insurance van de Verenigde Naties.

Zijn verbintenissen worden weerspiegeld in interne beleidslijnen en initiatieven van de Groep, waaronder processen en beleidslijnen voor productontwikkeling en contractsluitingsrichtlijnen. Dergelijke richtlijnen bepalen de uitsluiting van bepaalde sociaal of ecologisch gevoelige sectoren of praktijken en worden aangevuld door het beleid van AXA (dat rechtstreeks of onrechtstreeks verband kan houden met de mensenrechten) dat de verzekeringsactiviteiten regelt in sectoren die verhoogde risico's inhouden.

AXA streeft ernaar de rechten van zijn klanten te verdedigen en tegelijkertijd de negatieve gevolgen op het vlak van mensenrechten van de levering van verzekeringsproducten en -diensten aan zijn professionele klanten te voorkomen of te beperken, door:

- voor een eerlijke behandeling van alle klanten te zorgen;
- producten aan te bieden die bedoeld zijn om de behoeften en verwachtingen van zijn klanten na te komen;
- producten en diensten aan te bieden die sociale uitsluiting helpen verminderen en verzekerden in staat stellen positieve gezondheids- en veiligheidsresultaten te bereiken;
- zijn digitale aanwezigheid te versterken voor een betere toegankelijkheid van producten en diensten en een vereenvoudiging van interacties met zijn klanten;
- claims op een snelle, eerlijke, tactvolle en transparante manier af te handelen en ervoor te zorgen dat deze processen duidelijk worden uitgelegd en begrepen; en
- klanten de middelen te verschaffen om zich uit te drukken en om eventuele geschillen met bedrijven van de AXA Groep op te lossen, in het bijzonder door middel van specifieke klachtdiensten.

Voor meer details over de integratie van ESG-criteria in de AXA-producten en diensten zie sectie 4.3 'Klimaatverandering en Biodiversiteit', 4.4 'Inclusieve verzekeraar – Bedrijfsgerelateerde Maatschappelijke initiatieven' en 4.5 'Bedrijfsvoering – Bedrijfsethiek' van dit jaarverslag.

Milieubescherming en de strategie van AXA

Het milieubeleid van de AXA Groep, beschikbaar op de website van de Groep (www.axa.com/en/about-us/environmental-footprint-management), beschrijft de belangrijkste acties om de directe en indirecte milieu-effecten van AXA te verminderen.

Met name de ambitieuze milieudoelstellingen van AXA die zijn opgenomen in zijn milieustrategie van 2025, richten zich voornamelijk op de vermindering van de koolstofuitstoot, een van de belangrijkste veroorzakers van klimaatverandering. De doelstellingen van AXA voor de vermindering van de koolstofuitstoot voor 2019-2025 zijn gebaseerd op een aanpak die wordt bevorderd door het 'Science Based Targets'-initiatief. Zie sectie 4.3 'Klimaatverandering en Biodiversiteit – Beleggingen' van dit jaarverslag voor meer details over het beleid van AXA voor de vermindering van de koolstofuitstoot.

AXA streeft er ook naar zijn indirecte impact op het milieu tot een minimum te beperken door zijn klanten verzekerings- en beleggingsoplossingen aan te bieden die milieuvriendelijk gedrag bevorderen.

Sommige gebouwen van AXA hebben milieucertificaten zoals BREEAM, LEED en HQE. Zie Sectie 4.3 'Klimaatverandering en Biodiversiteit – Eigen activiteiten – Milieuprestaties 2020 - Energieverbruik' van dit jaarverslag voor meer informatie over de certificeringen van AXA.

Tot slot verwijzen we naar sectie 4.3 'Klimaatverandering en Biodiversiteit' van dit jaarverslag voor meer details over de strategie, het beleid, de doelstellingen en de resultaten met betrekking tot milieubescherming van AXA.

Activiteiten op het vlak van verantwoord beleggen

Internal

In overeenstemming met het Responsible Investment-beleid van de Groep, beschikbaar op de website van de AXA Groep (www.axa.com/en/about-us/responsible-investment), heeft de Groep zes sectorale beleidslijnen opgesteld om de uitdagingen aan te pakken die voortvloeien uit beleggingen in sectoren die vanuit een ESG-perspectief bijzonder gevoelig liggen. Deze richtlijnen hebben zowel betrekking op mensenrechten als op milieu-overwegingen (zoals controversiële wapens, tabak, steenkool, teerzand, de productie van palmolie en derivaten van zachte grondstoffen) en zijn onderworpen aan een jaarlijkse certificeringsprocedure door de entiteiten.

Bovendien heeft AXA beslist om zijn beleggingen af te stemmen op het Akkoord van Parijs, waarbij het zich ertoe verbindt om tegen 2050 een 'opwarmingspotentieel' van 1,5°C te bereiken.

Voor meer informatie over het bestuurskader, het beleid, de doelstellingen en resultaten van AXA op het gebied van verantwoord beleggen zie sectie 4.3 'Klimaatverandering en biodiversiteit - Beleggingen' van dit jaarverslag.

KLOKKENLUIDERSPROCEDURE

De huidige klokkenluidersprocedure stelt alle stakeholders (medewerkers, zakenpartners, enz.) in staat om hun twijfels te delen en/of elke praktijk, actie of gedrag dat zij ongepast, onwettig of onethisch vinden, te melden. Meldingen kunnen binnen de betreffende entiteit worden gedaan of rechtstreeks naar de Groep worden gestuurd via een specifiek e-mailadres (speak-up@AXA.com). Deze mailbox is bedoeld om meldingen te ontvangen uit alle geografische gebieden waar de Groep actief is, ongeacht de stakeholders en zonder enige beperking.

De AXA Groep onderzoekt alle ontvangen meldingen om het meest geschikte antwoord te geven (interventie van de juiste actoren, inzet van onmiddellijke corrigerende maatregelen en/of beschermende maatregelen, onderzoek, enz.). De verwerking van meldingen verloopt volgens een strikt en onafhankelijk proces, waarbij de belangrijkste stakeholders bij het vigilance plan kunnen worden betrokken. De identiteit van de initiatiefnemer van een dergelijke melding wordt vertrouwelijk behandeld en mag zonder zijn/haar toestemming (behalve aan de gerechtelijke autoriteiten) niet worden gedeeld. AXA verklaart uitdrukkelijk dat er vergeldingsmaatregelen zullen zijn tegen medewerkers die te goeder trouw een melding hebben gedaan van feitelijk of vermoedelijk wangedrag of hebben deelgenomen aan de vaststelling van de feiten waarop de melding is gebaseerd door het verstrekken van bewijsmateriaal.

Daarnaast zijn alle maatschappijen van de AXA Groep verplicht om interne regels en een klokkenluidersbeleid te definiëren in overeenstemming met de lokale wet- en regelgeving. In 2019 werd een wereldwijde communicatiecampagne 'Speak-up' gelanceerd om de werknemers op de hoogte te brengen van zowel de lokale klokkenluidersprocedure als die van de Groep. Het doel van de campagne was om het proces te versterken, en om te zorgen voor meer consistentie en het proces in de hele Groep te vereenvoudigen. Er werden verschillende media-instrumenten gebruikt om de campagne uit te zenden, om ze impact te geven en beschikbaar te maken voor iedereen: nieuwsbrieven, screensavers, video's, opleidingen, formele presentatie, enz.

OPVOLGING EN VERSLAG OVER DE EFFECTIEVE UITVOERING VAN HET VIGILANCE PLAN

In 2020 heeft de AXA Groep gezorgd voor de effectieve implementatie van alle beleidslijnen en procedures die in het vigilance plan zijn beschreven via de betrokkenheid van (i) centrale teams van Corporate Responsibility, Procurement, Legal, Compliance, Risk Management en Human Resources en (ii) een netwerk van lokale correspondenten.

Reportingproces

In 2020 heeft de Groep haar inspanningen voortgezet om de bewustwording rond het vigilance plan in haar entiteiten te vergroten. Er werden bewustmakingssessies georganiseerd om de entiteiten te herinneren aan de regelgeving in verband met de waakzaamheidsplicht, en de sancties die worden opgelegd bij niet-naleving van de wettelijke verplichtingen. Deze sessies werden in 2020 bijgewoond door correspondenten van de netwerken van Procurement en Verantwoord ondernemen.

Internal

Bovendien steunt AXA op een reportingproces voor de entiteiten van de Groep dat gebaseerd is op reeds bestaande procedures en controle-instrumenten, en in het bijzonder op een intern onderzoek dat wordt uitgevoerd door de afdeling Verantwoord ondernemen. In 2020 werd de belangrijkste operationele entiteiten gevraagd om een interne risicobeoordeling uit te voeren om eventuele lacunes in het waakzaamheidsplan op te sporen.

Na deze beoordeling werden lacunes vastgesteld en hebben de betrokken entiteiten corrigerende actieplannen uitgevoerd, waaronder de volgende:

- de opname van de clausule inzake verantwoord ondernemen, die eind 2019 door de Groep werd herzien, in bepaalde commerciële contracten;
- de aanpassing van de plaatselijke klokkenluidersprocedures om kwesties in verband met mensenrechten en milieu te bestrijken; en
- de versterking van de controle van leveranciers die behoren tot categorieën met hoge ESG-risico's via EcoVadis of DJSI-evaluatie.

Activiteiten op het gebied van verantwoorde inkopen

Het omzetten van de strategie en de verbintenissen van AXA inzake verantwoord ondernemen naar het beheer van zijn leveranciers is voor AXA een doorlopende activiteit geweest. Deze afstemming houdt in dat AXA bij de selectie van en het toezicht op zijn zakenpartners rekening heeft gehouden met het aspect verantwoord ondernemen. Deze aanpak is gericht op twee gebieden:

- **verantwoordelijke mensen & processen**: alle medewerkers van AXA die op een aankoopafdeling werken, moeten niet alleen de beroepscode van de Groep naleven, maar ook een specifieke en versterkte Ethische Code ondertekenen, die eerlijkheid en neutraliteit, vertrouwelijkheid en transparantie bij aankoopbeslissingen bevordert. Informatie over de strategie van AXA inzake verantwoord ondernemen en het AXA-beleid inzake Responsible Procurement wordt ook aan deze medewerkers verstrekt via bewustmakingssessies die door het netwerk van Responsible Procurement in verschillende AXA-entiteiten worden georganiseerd; en
- **verantwoordelijke leveranciers:** AXA eist van zijn leveranciers dat zij een "clausule inzake verantwoord ondernemen" opnemen, die verplicht is in zijn contracten. Deze clausule voorziet met name in de naleving van de IAO-beginselen (verbod op kinderarbeid/dwangarbeid, bevordering van de gezondheid en veiligheid van de werknemers, vrijheid van meningsuiting en non-discriminatie). 96,6% van de in 2020 gesloten of hernieuwde aankoopcontracten bevatte deze clausule inzake verantwoord ondernemen.

Bovendien evalueert AXA regelmatig zijn leveranciers, die geïdentificeerd worden aan de hand van een interne risicocategorisatieraster. Leveranciers in de hoogste risicocategorieën wordt gevraagd om hun DJSI- of EcoVadis-scores mee te delen of, in bepaalde gevallen, een EcoVadis-beoordeling te ondergaan. 67,2% van de in 2020 geëvalueerde leveranciers heeft aan AXA een Bronzen EcoVadis-score of hoger bekendgemaakt. Na deze evaluatie heeft de Groep vastgesteld dat bij een zeer beperkt aantal van haar belangrijkste leveranciers tekortkomingen zijn vastgesteld, en al die leveranciers hebben van EcoVadis een correctief actieplan ontvangen; er wordt gespecificeerd dat de teams van AXA via het platform toegang hebben tot dat correctieve actieplan. De belangrijkste leveranciers van het panel van de AXA Groep kunnen om de twee jaar door EcoVadis worden geëvalueerd.

Gedetailleerde informatie over het beleid en de normen inzake verantwoord inkopen is te vinden in de Group Procurement Guidelines van AXA. Het document wordt gebruikt voor de selectie en het beheer van verkopers.

Sinds 2018 vertrouwt AXA op een specifiek Vendor Risk-programma om zijn operationele controle en risicobeheer van derden te versterken. Zie sectie 5.7 'Operationeel risico' van dit jaarverslag voor meer informatie over dit programma.

De AXA Groep blijft zich houden aan haar verbintenis om dezelfde principes toe te passen en kreeg een 'Platina'-score in haar recentste EcoVadis-beoordeling.

Internal

Deelname van de stakeholders van AXA

Om zijn eigen dialoogcultuur in stand te houden, voert AXA regelmatig gesprekken met de verschillende stakeholders op verschillende niveaus. Zie sectie 4.1 'Duurzaamheidsstrategie van AXA – Duurzaamheid Governance & Dialoog met de stakeholders' van dit jaarverslag voor meer details over de dialoog de AXA met de stakeholders is aangegaan.

Met het oog op een efficiënte communicatie medewerkers en management en een constructieve sociale dialoog werd het vigilance plan op verschillende gelegenheden voorgesteld aan de werknemersvertegenwoordigers. Dankzij de uitwisselingen met de werknemersvertegenwoordigers van de Groep in Frankrijk en meer in het bijzonder met de Sociale Commissie van de Franse Groepsraad, zijn sommige bepalingen van het vigilance plan in het hart van de sociale dialoog geplaatst.

De AXA Groep streeft er ook naar de communicatie rond haar vigilance plan naar al haar stakeholders te versterken, en dit in het bijzonder door het plan ter beschikking te stellen op de website van AXA (www.axa.com/en/about-us/our-commitment-to-human-rights).

Internal

Contact us

WEBSITE

https://www.axabank.be/

E-mail

contact@axa.be

JOIN US

https://www.axabank.be/nl/jobs

ON SOCIAL MEDIA

@AXABankBE

youtube.com/channel/UCnmpNgS6qpWhXQTC1CCpllQ/

facebook.com/AXABankBelgie

linkedin.com/company/axa-bank-belgium

AXA BANK BELGIUM NV

Verslag van de commissaris aan de algemene vergadering van aandeelhouders over de geconsolideerde jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2020

8 april 2021

VERSLAG VAN DE COMMISSARIS AAN DE ALGEMENE VERGADERING VAN AANDEELHOUDERS VAN AXA BANK BELGIUM NV OVER DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING VOOR HET BOEKJAAR AFGESLOTEN OP 31 DECEMBER 2020

In het kader van de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening van AXA Bank Belgium NV (de "Vennootschap") en haar filialen (samen "de Groep"), leggen wij u ons commissarisverslag voor. Dit bevat ons verslag over de geconsolideerde jaarrekening en de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen. Het vormt één geheel en is ondeelbaar.

Wij werden benoemd in onze hoedanigheid van commissaris door de algemene vergadering van 30 april 2020, overeenkomstig het voorstel van de raad van bestuur uitgebracht op aanbeveling van het auditcomité en op voordracht van de ondernemingsraad. Ons mandaat loopt af op de datum van de algemene vergadering die beraadslaagt over de jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2022. Wij hebben de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening van de Vennootschap uitgevoerd gedurende 22 opeenvolgende boekjaren.

Verslag over de geconsolideerde jaarrekening

Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de wettelijke controle uitgevoerd van de geconsolideerde jaarrekening van de Groep, die de geconsolideerde balans op 31 december 2020 omvat, alsook de geconsolideerde winst- en verliesrekening, het overzicht van wijzigingen in het geconsolideerd eigen vermogen en het geconsolideerd kasstroomoverzicht over het boekjaar afgesloten op die datum, en de toelichting met de belangrijkste gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen. Deze geconsolideerde jaarrekening vertoont een totaal van de geconsolideerde balans van EUR '000' 30.458.321 en de geconsolideerde winst- en verliesrekening sluit af met een winst van het boekjaar van EUR '000' 65.627.

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van het vermogen en de geconsolideerde financiële toestand van de Groep per 31 december 2020, alsook van zijn geconsolideerde resultaten en van zijn geconsolideerde kasstromen over het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met de *International Financial Reporting Standards* (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

Basis voor het oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens de internationale controlestandaarden (ISA's) zoals van toepassing in België. Wij hebben bovendien de door de IAASB goedgekeurde internationale controlestandaarden toegepast die van toepassing zijn op de huidige afsluitdatum en nog niet goedgekeurd zijn op nationaal niveau. Onze verantwoordelijkheden op grond van deze standaarden zijn verder beschreven in de sectie "*Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening*" van ons verslag. Wij hebben alle deontologische vereisten die relevant zijn voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening in België nageleefd, met inbegrip van deze met betrekking tot de onafhankelijkheid.

Wij hebben van de raad van bestuur en van de aangestelden van de Vennootschap de voor onze controle vereiste opheldering en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Kernpunt van de controle

Een kernpunt van onze controle betreft die aangelegenheid die naar ons professioneel oordeel het meest significant was bij de controle van de geconsolideerde jaarrekening van de huidige verslagperiode. Deze aangelegenheid is behandeld in de context van onze controle van de geconsolideerde jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover, en wij verschaffen geen afzonderlijk oordeel over deze aangelegenheid.

Kredietrisico en waardeverminderingen op leningen en vorderingen

Beschrijving van het kernpunt van de controle

De gepastheid van de waardeverminderingen op leningen en vorderingen gewaardeerd aan geamortiseerde kostprijs vereist een belangrijke mate van beoordeling vanwege de directie. Het bepalen van waardeverminderingen voor leningen en vorderingen in overeenstemming met IFRS 9 vereist een beoordeling van de 12 maanden of tijdens de looptijd te verwachten kredietverliezen en de beoordeling van een significante toename in het kredietrisico of wanbetaling met betrekking tot de leningen en vorderingen gewaardeerd aan geamortiseerde kostprijs.

De COVID-19 pandemie heeft de capaciteit van de modellen om alle gevolgen van de economische context en van de overheidsmaatregelen op de te verwachten kredietverliezen adequaat weer te geven beperkt, waardoor bijkomende waardeverminderingen bovenop de door de modellen berekende te verwachten kredietverliezen vereist zijn.

Op jaareinde 31 december 2020 is informatie met betrekking tot waardeverminderingen voor leningen en vorderingen opgenomen in Toelichting 15 van de geconsolideerde jaarrekening, met toepassing van de waarderingsregels zoals beschreven in Toelichting 2 (hoofdstuk "Financiële activa en verplichtingen").

Informatie over het effect van de COVID-19 pandemie op de te verwachten kredietverliezen is opgenomen in Toelichting 4 (Kredietrisico) bij de geconsolideerde jaarrekening.

Op jaareinde 31 december 2020 bedragen de bruto leningen en vorderingen gewaardeerd aan geamortiseerde kostprijs (exclusief kredietinstellingen) EUR 24.100 miljoen, de totale waardeverminderingen op die datum bedragen EUR 88,8 miljoen.

De beoordeling van significante toenames in kredietrisico, van wanbetaling met betrekking tot leningen en vorderingen gewaardeerd aan geamortiseerde kostprijs en de beoordeling van de 12 maanden of tijdens de looptijd te verwachten kredietverliezen maken deel uit van het beoordelingsproces van de Groep en zijn, onder andere, gebaseerd op macro-economische scenario's, kredietrisicomodellen, COVID-19 gerelateerde bijkomende waardeverminderingen, elementen die op significante toenames in kredietrisico en wanbetalingen wijzen, de financiële toestand van de tegenpartij, de verwachte toekomstige kasstromen of de waarde van het onderpand.

Het gebruik van verschillende modelleringstechnieken, scenario's en veronderstellingen zou tot verschillende inschattingen kunnen leiden van bijzondere waardeverminderingen op leningen en vorderingen. Aangezien de leningen en vorderingen het belangrijkste deel uitmaken van de balans van de Groep, en gegeven de gerelateerde onzekerheid met betrekking tot de inschatting van kosten van bijzondere waardeverminderingen, beschouwen we dit als een kernpunt van de controle.

Onze auditbenadering met betrekking tot het kernpunt van de controle

Onze controlewerkzaamheden omvatten een beoordeling van het algemeen beheer inzake de processen van leningen en bijzondere waardeverminderingen van de Groep, inclusief de processen met betrekking tot de modellen voor het bepalen van de 12 maanden of tijdens de looptijd te verwachten kredietverliezen en de COVID-19 gerelateerde bijkomende waardeverminderingen. We hebben de opzet en de operationele doeltreffendheid getest van de controles in het process van de toekenning van leningen, het risicobeheersingsproces en het inschattingsproces voor de bepaling van bijzondere waardeverminderingen. Wij hebben met de hulp van onze experten inzake kredietrisico de geschiktheid beoordeeld van de richtlijnen voor de bewaking van de interne modellen en van de werkzaamheden die door het interne validatieteam zijn uitgevoerd . Voorts hebben wij de bewaking van de belangrijkste parameters van de modellen en de aanpassingen aan deze parameters en aan het macro-economische model beoordeeld. Wat betreft waardeverminderingen bepaald op individuele basis hebben we, voor een steekproef van hypothecaire leningen, een detailnazicht uitgevoerd van door de Groep toegekende leningen. We hebben de veronderstellingen onderliggend aan de vaststelling en de kwantificering van de waardeverminderingen in vraag gesteld, inclusief de waardering van het gerelateerde onderpand en de inschatting van recuperatie bij wanbetaling. Deze tests hebben geen significante uitzonderingen aan het licht gebracht.

Wat betreft de bijzondere waardeverminderingen voor de 12 maanden of tijdens de looptijd te verwachten kredietverliezen, hebben we de elementen die op significante toenames in kredietrisico wijzen en de macro-economische scenario's in vraag gesteld en hebben we de onderliggende modellen getest inclusief het proces van de Groep inzake de goedkeuring en validatie van modellen.

Wij hebben ook beoordeeld hoe de directie de impact van COVID-19 op de verwachte kredietverliezen heeft ingeschat, door het gebruik van COVID-19 gerelateerde bijkomende waardeverminderingen, en de redelijkheid ervan beoordeeld.

Tenslotte hebben we de volledigheid en nauwkeurigheid van de toelichtingen beoordeeld, met inbegrip van de toelichting aangaande de COVID-19 gerelateerde bijkomende waardeverminderingen, alsook of de toelichtingen in overeenstemming zijn met de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie.

Naar onze mening liggen de door de directie opgenomen bijzondere waardeverminderingen, met inbegrip van de COVID-19 gerelateerde bijkomende waardeverminderingen, binnen een redelijke vork van uitkomsten in het licht van het geheel van de leningen en vorderingen en de gerelateerde onzekerheden zoals toegelicht in de geconsolideerde jaarrekening.

Verantwoordelijkheden van de raad van bestuur voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met de *International Financial Reporting Standards* (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften, alsook voor de interne beheersing die de raad van bestuur noodzakelijk acht voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

Bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening is de raad van bestuur verantwoordelijk voor het inschatten van de mogelijkheid van de Groep om zijn continuïteit te handhaven, het toelichten, indien van toepassing, van aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de raad van bestuur het voornemen heeft om de Groep te liquideren of om de bedrijfsactiviteiten te beëindigen, of geen realistisch alternatief heeft dan dit te doen.

Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening

Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de geconsolideerde jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten, en het uitbrengen van een commissarisverslag waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de ISA's is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat. Afwijkingen kunnen zich voordoen als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen genomen door gebruikers op basis van deze geconsolideerde jaarrekening, beïnvloeden.

Bij de uitvoering van onze controle leven wij het wettelijk, reglementair en normatief kader na dat van toepassing is op de controle van de jaarrekening in België. Een wettelijke controle biedt evenwel geen zekerheid omtrent de toekomstige levensvatbaarheid van de Groep, noch omtrent de efficiëntie of de doeltreffendheid waarmee de raad van bestuur de bedrijfsvoering van de Groep ter hand heeft genomen of zal nemen. Onze verantwoordelijkheden inzake de door de raad van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling worden hieronder beschreven.

Als deel van een controle uitgevoerd overeenkomstig de ISA's, passen wij professionele oordeelsvorming toe en handhaven wij een professioneel-kritische instelling gedurende de controle. We voeren tevens de volgende werkzaamheden uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de geconsolideerde jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten, het bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden die op deze risico's inspelen en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Het risico van het niet detecteren van een van materieel belang zijnde afwijking is groter indien die afwijking het gevolg is van fraude dan indien zij het gevolg is van fouten, omdat bij fraude sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten om transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het omzeilen van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle, met als doel controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet zijn gericht op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing van de Groep;

- het evalueren van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van de door de raad van bestuur gemaakte schattingen en van de daarop betrekking hebbende toelichtingen;

- het concluderen of de door de raad van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, en het concluderen, op basis van de verkregen controle-informatie, of er een onzekerheid van materieel belang bestaat met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden die significante twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de Groep om zijn continuïteit te handhaven. Indien wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij ertoe gehouden om de aandacht in ons commissarisverslag te vestigen op de daarop betrekking hebbende toelichtingen in de geconsolideerde jaarrekening, of, indien deze toelichtingen inadequaat zijn, om ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van ons commissarisverslag. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de Groep zijn continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de geconsolideerde jaarrekening, en van de vraag of de geconsolideerde jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeeft op een wijze die leidt tot een getrouw beeld;

- het verkrijgen van voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de entiteiten of bedrijfsactiviteiten binnen de Groep gericht op het tot uitdrukking brengen van een oordeel over de geconsolideerde jaarrekening. Wij zijn verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. Wij blijven ongedeeld verantwoordelijk voor ons oordeel.

Wij communiceren met het auditcomité onder meer over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante controlebevindingen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die wij identificeren gedurende onze controle.

Wij verschaffen aan het auditcomité tevens een verklaring dat wij de relevante deontologische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd, en wij communiceren met hen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en, waar van toepassing, over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Uit de aangelegenheden die met het auditcomité zijn gecommuniceerd bepalen wij die zaken die het meest significant waren bij de controle van de geconsolideerde jaarrekening van de huidige verslagperiode, en die derhalve de kernpunten van onze controle uitmaken. Wij beschrijven deze aangelegenheden in ons verslag, tenzij het openbaar maken van deze aangelegenheden is verboden door wet- of regelgeving.

Overige door wet- en regelgeving gestelde eisen

Verantwoordelijkheden van de raad van bestuur

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening.

Verantwoordelijkheden van de commissaris

In het kader van onze opdracht en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm bij de in België van toepassing zijnde internationale controlestandaarden (ISA's), is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening te verifiëren, alsook verslag over deze aangelegenheden uit te brengen.

Aspecten betreffende het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening

Na het uitvoeren van specifieke werkzaamheden op het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening, zijn wij van oordeel dat dit jaarverslag overeenstemt met de geconsolideerde jaarrekening voor hetzelfde boekjaar en is opgesteld overeenkomstig het artikel 3:32 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen.

In de context van onze controle van de geconsolideerde jaarrekening, zijn wij tevens verantwoordelijk voor het overwegen, in het bijzonder op basis van de kennis verkregen tijdens de controle, of het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat, hetzij informatie die onjuist vermeld is of anderszins misleidend is. In het licht van de werkzaamheden die wij hebben uitgevoerd, dienen wij u geen afwijking van materieel belang te melden.

De op grond van artikel 3:32, §2 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen vereiste niet-financiële informatie werd opgenomen in het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening. De Vennootschap heeft zich bij het opstellen van deze niet-financiële informatie gebaseerd op richtlijn 2014/95/EU van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2014 met betrekking tot de bekendmaking van niet-financiële informatie en informatie inzake diversiteit door bepaalde grote ondernemingen en groepen. De Vennootschap heeft in het jaarverslag verwezen naar de niet-financiële informatie die wordt gepubliceerd op AXA S.A. groepsniveau en heeft additionele informatie toegevoegd op het niveau van de Vennootschap. Overeenkomstig artikel 3:80, §1, 5° van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen spreken wij ons evenwel niet uit over de vraag of deze niet-financiële informatie is opgesteld in overeenstemming met de in het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening vermelde richtlijn 2014/95/EU van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2014 met betrekking tot de bekendmaking van niet-financiële informatie en informatie inzake diversiteit door bepaalde grote ondernemingen en groepen.

Vermeldingen betreffende de onafhankelijkheid

- Ons bedrijfsrevisorenkantoor en ons netwerk hebben geen opdrachten verricht die onverenigbaar zijn met de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening en ons bedrijfsrevisorenkantoor is in de loop van ons mandaat onafhankelijk gebleven tegenover de Groep.

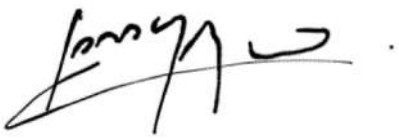
- De honoraria voor de bijkomende opdrachten die verenigbaar zijn met de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening bedoeld in artikel 3:65 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen werden correct vermeld en uitgesplitst in de toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening.

Andere vermelding

- Huidig verslag is consistent met onze aanvullende verklaring aan het auditcomité bedoeld in artikel 11 van de verordening (EU) nr. 537/2014.

Sint-Stevens-Woluwe, 8 april 2021

De commissaris
PwC Bedrijfsrevisoren BV
Vertegenwoordigd door

Gregory Joos
Bedrijfsrevisor